R. P. D. ANTONINI
DIANA
PANORMITANI

CLERICI REGULARIS, EPISCOPORUM
Examinatoris in Urbe, & Sancti Officii Regni Siciliæ Consultoris,

COORDINATI,

SEU OMNIUM

RESOLUTIONUM MORALIUM,

Ejus ipsissimis verbis ad propria loca, & Materias,

PER V. P. MARTINUM DE ALCOLEA
Monachum Carthusiensem ex Regali Cœnobio de Paulari, fideliter dispositarum,

TOMUS QUARTUS.

EDITIO NOVISSIMA, CUI DE NOVO ACCESSIT
TOMUS DECIMUS, *veluti totius Operis Summa, ad faciliorem Studiosorum Theologiæ Moralis usum, accommodata.*

VENETIIS, MDCCXXVIII.
Ex Typographia Balleoniana.
SUPERIORUM PERMISSU, AC PRIVILEGIIS.

INDEX
TRACTATUUM, ET RESOLUTIONUM
hujus Tomi Quarti.

Ultimus numerus paginam indicat.

TRACTATUS I.

De Altaribus Privilegiatis. pag. 1.

TRACTATUS II.

De Oratoriis. pag. 21.

non

non sint infirmi, vel in itinere erigere Oratorium in suis Palatiis, & villa rurali; & ibi celebrare, vel audire Missam, non autem Romæ, Ex *part. 4. tract. 4. & Miscell. resolut. 15. ibid.*

7 An, mortuo Episcopo, possit adhuc ejus familiares audire sacrum in Oratorio privato sui Palatii? Idem dicendum est de familiaribus Cardinalis in prædicto casu. Ex *part. 9. tract. 1. res. 40. ibid.*

8 An, absente Episcopo ejus familiares possint audire Missam in Oratorio privato sui Palatii, Et docetur, quid dicendum sit de familiaribus Eminentissimorum Cardinalium in prædicto casu? Ex *part. 9. tract. 1. res. 41. ibid.*

9 An Episcopus titularis extra Urbem Romæ possit in suo Palatio habere Oratorium privatum, uti ibi celebret, vel Missam audiat, Et aliqui diversi casus inseruntur pro Episcopis titularibus, Ex *part. 9. tract. 1. res. 47. pag. 24.*

10 An Prælati habentes jura Episcopalia, & præsertim Archimandritæ, Mensanensis, Abbas S. Luciæ, Abbas Guastallæ, Archipresbyter Carpi, & similes possint in eorum domibus, seu Palatiis habere Oratorium, & in eo celebrare, vel audire Missam, aliquando dispensare, ut celebretur extra Ecclesiam? Et infertur, quod supradictorum palatia gaudent Ecclesiæ immunitate, & eorum familiares gaudent privilegio fori. Et deducitur privilegium immunitatis Palatii Episcopalis habere locum etiam in Palatiis Inquisitorum, & Prælatorum qui habent jura Episcopalia, & territorium distinctum, ut sunt supradicti Abbates, &c. Ex *part. 9. tract. 1. res. 48. ibid.*

11 An Regulares possint habere Oratoria in eorum Monasteriis, Et an eorum privilegia, circa hoc sint à Concilio Tridentino revocata, Et an in prædictis Oratoriis, quæ solent esse in Monasteriis, Claustris, Infirmariis, &c. possint etiam Sacerdotes sæculares Missas celebrare, Et notatur supradicta Oratoria benedictione non agere; & per consequens Oratoria polluta non indigent reconciliatione. Et advertitur prædictam deputationem Oratorii necessariò faciendam esse à Provinciali, & si in aliqua Religione non adsit Provincialis, à Patre Generali, videant Regulares si hoc observent, Ex *part. 9. tract. 1. res. 32. pag. 25.*

12 An Regulares etiam in grangiis possint constituere Oratoria, Et quid si Episcopus loci repugnet, Et an dictis grangiis, & Oratoriis non solùm possint celebrare Regulares, sed etiam sæculares, vel saltem unus, vel alter benefactor, aut amicus, Idem est de sæcularibus audientibus Missam in prædictis Oratoriis. Et an supradicta Oratoria non indigeant benedictione, & per consequens, etsi polluta fuerint, non indigent reconciliatione: & quando indigeant à suis Prælatis etiam localibus benedici possunt. Et advertitur, quòd in prędictis Oratoriis ex privilegio Alex. VI. concesso Cistertiensibus possunt Regulares ibi Divina Officia celebrare, & familiaribus, & Vassallis Sacramenta Eucharistiæ, & Pęnitentiæ Ministrare absque licentia Ordinarii. Et notatur, quòd Prælati Regulares possunt approbare, & designare Oratoria non solùm in Monasteriis, & Grangiis, sed etiam in locis, in quibus recreationis causa proficiscuntur. Et docetur Ordinarium non habere jus visitandi Oratoria Regularium ruri constructa etiamsi campanam habeant pendentem è turri. Et tandem quæritur, an supradicta Oratoria gaudeant immunitate Ecclesiæ, Ex *part. 9. tract. 1. resol. 33. pag. 26.*

13 An Regulares in Grangiis, seu Cellis particularibus possint celebrare cum Altari portatili, contradicente Episcopo, Et supponitur, quòd non contradicente Episcopo, & prohibente, possunt adhuc Regulares non obstante Concilio Trident. celebrare in Grangiis, & Cellis particularibus, & in quocumque decenti loco cum Altari portatili. Ex *part. 6. tract. 8. & Misc. 3. res. 39. ibidem.*

14 An Regulares possint celebrare ubique in Altari portatili, etiam in domibus sæcularium, & in plateis, Castris, & Grangiis, & circa ullum dubium possint hoc facere Fratres itinerantes, Ex *part. 3. tract. 2. res. 80. pag. 27.*

15 An privilegia Mendicantium celebrandi extra Ecclesiam sint revocata per Concilium Tridentinum, sess. 22. Ex *part. 4. tract. 4. & Misc. res. 106. ibidem.*

16 An Regulares extra Oratoria Monasteriorum, & Grangiarum possint etiam celebrare in aliis locis cum Altari portatili, Et an hodie prædicta privilegia, & Altaria sint revocata per concilium Tridentinum, Et quid, si ab Episcopo loci hoc prohibeatur, Et in exemplum supradictarum quæstionum adducuntur diversi casus, & etiam pro Monialibus, & quod in multis different, & concordant Oratoria Regularium & sæcularium. Et tandem quæritur, an quando virtute privilegii Gregorii XIII. Provinciales Societatis Jesu approbant Oratoria intra, & extra domos suas pro Religiosis subditis, debent hoc facere per se vel per alios, Ex *part. 9. tract. 1. res. 34. ibid.*

17 An Oratoria Palatii alicujus Civitatis, in quo Senatores alicujus civitatis negotia tractant, & justitiam administrant, censeantur sublata per Bullam Pauli V. Et an sub eadem prohibitione comprehendantur Capella carcerum publicorum, Et an quatenus dictæ Capellæ sub Decreto sacri Concilii, nec non Decreto Pauli V. & literarum prohibitione comprehendantur, & Bulla Cruciatæ non suffragatur, liceat Episcopo contra Sacerdotes tam sæculares, quàm Regulares in eisdem Capellis celebrare volentes, post edictum Archiepiscopi publicatum, seu intimatum procedere, & quibus pœnis punire, Ex *part. 9. tract. 1. res. 35. pag. 28.*

18 An quando licitum est causa magnæ necessitatis celebrare extra Ecclesiam, sit adeundus Episcopus pro licentia, Et an possit Episcopus in casu necessitatis prædictam licentiam concedere Sacerdotibus extra propriam Diœcesim, Et notatur, quod in quodam Palatio rurali aderat Capella cum Altari portatili, in qua tamen non aderat licentia dicendi Missam, & repentè quis incidit in articulo mortis; quæsierunt à me, an tunc posset Sacerdos Missam celebrare in illo Altari portatili ad dandum Viaticum moribundo, Ex *part. 9. tract. 1. res. 46. ibidem.*

19 An, non obstante Concilio Tridentino, possint Episcopi concedere licentiam, ut quis Oratorium privatum habeat? Et quid hodie dicendum est, Ex *part. 9. tract. 1. res. 42. pag. 29.*

20 An saltem Episcopi, non obstante Concilio Tridentino, ac Brevibus Pauli V. & Urbani VIII. possint hodie in aliquo casu particulari ex justa causa dispensare, ut celebretur extra Ecclesiam cum Altari portatili, Ex *part. 9. tract. 1. res. 43. pag. 30.*

21 Enumerantur aliqui casus, in quibus Episcopus possit dare licentiam, ut celebretur extra Ecclesiam. Ex *part. 9. tract. 1. res. 44. ibid.*

22 Alii etiam casus adducuntur, & simili modo discutiuntur. Ex *part. 9. tract. 1. res. 45. pag. 31.*

23 An, si Oratorium privatæ domus habeat ingressum publicum, possit Episcopus dare licentiam, ut ibi celebretur absque Sedis Apostolicæ facultate, Et an in hoc Oratorio possit celebrari januis clausis, itaut accedant Domini, & quos ipse voluerit tantùm, Ex *part. 9. tract. 1. res. 21. pag. 32.*

24 An si Ordinarius injustè deneget approbare Oratorium, possit adhuc privilegiatus eo uti, Ex *part. 9. tract. 1. resolut. 10. ibid.*

25 Oratorium, quando dicendum est decenter ornatum, ut possit Episcopus dare licentiam, ut vult Pontifex, ibi celebrandi, Ex *part. 9. tract. 1. res. 11. ibid.*

26 An si Oratorium sit ab Episcopo approbatum, & privilegiatus mutet domum, denuo in illa domo ab Episcopo sit approbandum, Et notatur supradicta Oratoria non indigere benedictione aliqua, Ex *part. 9. tract. 1. res. 12. pag. 33.*

27 In quibus diebus non sit licitum celebrare in Oratoriis privatis, Et difficultas est, an sub nomine Natalis Domini, Paschatis, & Pentecostes intelligendi sunt tantùm primi dies, Et an si in dictis Festis vetitis quis celebret, audiens illam Missam satisfaciat præcepto, Ex *part. 9. tract. 1. res. 13. ibid.*

28 An in dictis diebus, quibus ex indulto Papæ non potest celebrari in privato Oratorio, si habeat Bullam Cruciatæ, possit quis ex hoc alio privilegio celebrare, sacrum audire, & præcepto Ecclesiæ satisfacere, Et quid est dicendum, si Episcopus prohibeat sub pœna etiam excommunicationis, ne aliquis celebret, vel audiat Missam in Oratorio privato aliqua die ex solemnioribus, an non obstante tali prohibitione, privilegiatus possit per Bullam Missam facere celebrare, aut audire in eodem Oratorio, secluso contemptu, & scandalo? Ex *p. 9. tract. 1. res. 14. ibidem.*

29 Quomodo sunt intelligenda verba, quæ apponuntur à Pontifice in indultis concedi solitis de Oratoriis privatis *sine tamen jurium Parochialium præjudicio*; Et notatur in Oratoriis privatis Regularium licere administrare Sacramenta omnibus personis subjectis Superiori Regulari, hujusmodi sunt Novitii, Tertiarii, & alii actu servientes, & commensales intra loca manentes. Ex *part. 9. tract. 1. res. 15. pag. 34.*

30 An si sint in domo ampla duæ familię, quarum utraque domus obtinuisset privilegium Oratorii, quæ posterius impetravit, dicendum sit, quod nulliter impetrasset; Et an si Cardinalis maneret in domo Patris, vel fratris in habitatione separata, vulgò *Apartado*, seu *Quarto*, in quo Oratorium erexisset, an inquam, si Pater, aut frater obtinuerit licentiam à S. D. N. erigendi in domo sua Oratorium, talis licentia esset invalida, stante clausula apponi solita; Ex *part. 10. tract. 5. & Miscell. 5. res. 35. ibid.*

31 An qui habet indultum Oratorii privati in domo, possit illud erigere in villa, ut quando est ibi, audiat Missam; Et quid sentiendum est de Episcopis in rure; Ex *part. 9. tract. 1. r. 22. pag. 35.*

Index Tractatuum,

60. An

60 An si quis visitat Oratorium domus suæ pro Missa celebranda approbatum, lucretur Indulgentiam Bullæ Cruciatæ, cum onere visitandi Ecclesias, vel altaria? Et visitando Oratorium quinquies, an teneatur, intrare, vel exire quinquies Oratorium, vel sufficiat, ut quinquies corde visitet, non autem motu corporali? Et explanatur, quid sub nomine Ecclesiæ intelligatur? *Ex part. 5. tract. 12. ref. 43. ibid.*

61 An quis in Oratorio privato possit consequi Indulgentias concessas per Bullam Cruciatæ? Et an quando pro lucranda Indulgentia Bullæ Cruciatæ quis tenetur visitare quinque Altaria, & visitare Altare sui Oratorii tantùm, non teneatur dimoveri loco, nec quinquies Oratorium exire, & intrare, sed fixus possit illud quinquies visitare, dummodò qualibet visitatione finita, saltem corpus, & caput inclinet in signum distinctæ visitationis? *Ex part. 9. tract. 1. ref. 31. ibid.*

62 An dicta Oratoria privata gaudeant privilegio Immunitatis Ecclesiæ? Et quid de Oratoriis privatis Religiosorum ratione claustri, & grangiorum? *Ex part. 9. tract. 1. resol. 18. pag. 50.*

63 An si quis, v. g. fornicetur in Oratorio privato, committeret sacrilegum. Unde, an talis circumstantia, sit necessario in confessione aperienda; *Ex part. 9. tract. 5. ref. 20. ibid.*

† An superiores Regularium possint concedere licentiam laicis, ut in suis Oratoriis prædicent. Et an possit Episcopus concedere laico, ne sic prædicet in Oratoriis Religiosis, si prius ab eo non petat licentiam, & benedictionem? *Ex part. 7. tract. 8. ex resol. 68.* Quæ nunc invenietur *in tom. 7. tract. 1. de Regularibus ref. 64.*

† Quibus privilegiis gaudeant Cardinales quoad celebrandum Missam in eorum Capellis; *Ex part. 6. tract. 8. ex r. 40.* Quæ hìc reperietur *in tom. 9. tract. 7. de Cardinalibus resol. 49.*

† An si Episcopi consecrarent Episcopum in aliquo Oratorio privato Cardinalium, Episcoporum, & Regularium, peccarent mortaliter? Et quid de ministrantibus Sacramentum Confirmationis in supradictis Oratoriis? Et asseritur Sacerdotes celebrantes extra Ecclesiam, seclusu scandalo & contemptu, non peccare mortaliter. Et docetur supradicta Oratoria non esse pollutionis Ecclesiasticæ capacia. *Ex part. 12. tract. 5. ex resol. 81.* Quæ hìc est infrà *in hoc ipsomet tom. 4. tract. 8. de consecratione Episcopi resol. etiam 81.*

† Nullæ aliæ difficultates in omni hoc opere invenientur quæ simul pertineant ad hunc tr. 2. *de privatis Oratoriis hujus quarti tomi.*

TRACTATUS III.

De Bulla Cruciatæ, atque de ejus Privilegiis Absolutione, Dispensationibus, & votorum commutationibus. pag. 50.

1 An sumentes Bullam Cruciatæ lucrentur Indulgentias, si Rex non expendat eleemosynam contrà Turcas? Et an in hoc casu teneatur Rex ad Restitutionem? Et an Pontifex possit Bullam Cruciatæ revocare, & non concedere, Et quid elapso anno sexenii? Et obiter quæritur, an simplex Sacerdos, qui Missam celebrat pro stipendio, & sui laboris pretio, possit suam operam Petro addicere? *Ex part. 11. tract. 2. & Misc. 1. ref. 49. ibid.*

2 Utrùm, quando quis suscipit Bullam debeat esse in gratia, videlicet in ordine, ut quis eligat Confessarium, utatur lacticiniis, &c. Et difficultas verò est, in ordine ad consequendas Indulgentias. Et infertur, quòd si quis in aliquo Jubilæo Feria 4. 6. & Sabbato jejunasset in peccato mortali, & die Dominica per sacramentalem confessionem reponeretur in gratia, is Indulgentiam consequeretur? *Ex part. 1. tract. 11. resol. 6. pag. 51.*

3 An in magna Civitate, ut hìc Panormi, quis non teneatur primo publicationis die accipere Bullam, si ejus privilegiis uti velit, sed sufficiat, quòd postea in illa hebdomada sumat? *Ex part. 1. tract. 11. ref. 92. ibid.*

4 Quidam Princeps sumere voluit secunda vice Bullam Cruciatæ; quæsitus fui, an teneatur solvere tarenos decem? Et quid est dicendum de Viduis Comitissis, Marchionissis, Ducissis, & Principissis, atque de aliis, quæ mortuis maritis nullo modo manent Dominæ, nec usufructuariæ bonorum habentium Vassallos; an prædictæ teneantur pro sumenda Bulla contribuere decem tarenos? Et quid, si remansissent usufructuariæ? Et an filii ipsarum, dum propriis bonis non utuntur, teneantur hanc majorem eleemosynam contribuere? Et an Domina vassallorum, quæ ratione suæ dotis est Domina, si uxor sit alterius, teneatur contribuere octo argenteos, &c. Et an illi qui titulos sumunt super cognomina, vel loca, & vassallos non habent teneantur contribuere dictam summam, si Bullam sumere volunt? *Ex p. 5. tr. 13. & Misc. 1. ref. 53. ibid.*

5 An Prælati Regulares peccent mortaliter prohibendo, ne subditi sumant Bullam Cruciatæ? Et si Religiosus, petita, & non obtenta licentia Superioris, sumat Bullam, non peccet, & fruatur Indulgentiis Bullæ; Et Superior Regularis concedendo, ut subditus sumat Bullam, an possit talem licentiam limitare, quoad talem usum, vel quoad talem facultatem, verbi gratia, eligendi Confessarium, &c. *Ex part. 1. tract. 11. ref. 99. pag. 52.*

6 An si quis sciat Patrem, vel amicum quolibet anno Bullam Cruciatæ illi sumere, possit uti dictæ Bullæ privilegiis antequam Pater, vel amicus certiorem illum faciat de Bulla jam sumpta ejus nomine; *Ex part. 1. tract. 11. ref. 90. ibid.*

7 An possit quis frui privilegiis Bullæ Cruciatæ, si sciat amicum pro illo singulis annis illam accipere, antequam certior fiat de Bulla suo nomine accepta; Et an sæculares Sacerdotes, & etiam Regulares possint comedere Ova, & lacticinia in Dominicis Quadragesimæ sumentes Bullam Cruciatæ? Et quid absque dicta Bulla; Et docetur posse Cardinales, Archiepiscopos, &c. existentes in Regnis Hispaniæ sumendo Bullam Ordinariam Cruciatæ comedere ova, & lacticinia in diebus Dominicis Quadragesimæ, & sumendo aliam extraordinariam Bullam lacticiniorum possint cum illa comedere singulis diebus Quadragesimæ, demptis aliquibus, prout in dicta Bulla habetur. *Ex part. 11. tract. 8. & Misc. 8. ref. 14. ibidem.*

8 An Bulla Cruciatæ, si sumatur, & postea culpabiliter amittatur, comburatur, vel rumpatur, adhuc valeat? *Ex par. 11. tract. 2. & Misc. 2. ref. 46. pag. 53.*

9 An si Petrus sumet Bullam Cruciatæ pro Joanne, qui jam aliam acceperat, possit Petrus illam alteri applicare? *Ex par. 11. tract. 2. & Misc. 2. ref. 47. pag. 54.*

10 An si quis sumat pro amico Bullam Cruciatæ, & scribat in ea ejus nomen, possit hìc illam non acceptare, sed nomen suum tollere, & illam alicui applicare; Et an si Petrus sumit Bullam pro Joanne, qui jam alteram acceperat, possit Petrus illam alteri applicare; Et an oporteat, ut nomen proprium sit eidem Bullæ inscriptum; Et an si inculpatè Bulla fuerit amissa, aut combusta, sit necessarium, ut alia sumatur; *Ex part. 1. tract. 11. ref. 95. ibid.*

11 An si aliquis sumat pro amico Bullam Cruciatæ, & scribat in ea ejus nomen, possit talis eam non acceptare, sed nomen suum tollere, & illam alteri applicare; *Ex part. 3. tract. addit. ref. 24. pag. 55.*

12 An valeat Bulla sumpta ex pecuniis ablatis, furatis: & quid, si meretrices illam sumant; *Ex part. 1. tract. 12. resol. 101. ibid.*

13 An si elapso anno Bulla non promulgetur, sed paulo post promulganda erit, possit quis intra illud tempus frui privilegio primæ Bullæ; *Ex part. 1. tract. 11. ref. 91. ibid.*

14 An si ante elapsum annum promulgetur secunda Bulla, possit quis uti privilegio primæ Bullæ, donec transeat annus, non obstante publicatione alterius Bullæ; *Ex p. 1. tract. 12. ref. 93. ibidem.*

15 An si quis sub fine anni, quo expirat Cruciata incipiat confiteri, & quia non potest ob justas causas confessionem finire, & absolutionem obtinere, possit Confessarius, transacto anno, virtute præcedentis Bullæ illum absolvere; Ex quo infertur, quòd si aliquis haberet licentiam audiendi confessiones ad tempus, possit transacto tempore prosequi confessionem ante cœptam. *Ex part. 1. tract. 11. ref. 94. ibid.*

16 An privilegia Bullæ Cruciatæ sint favorabilia & amplianda? Idem est dicendum de Jubilæo; *Ex part. 1. tract. 11. resol. 98. ibidem.*

17 An per Bullam Cruciatæ Confessor approbatus ab Ordinario in una Diœcesi, possit in alia in Confessorem sine nova Ordinarii loci approbatione eligi, sive ille Ordinarius sit Episcopus originis, sive beneficii, sive domicilii; & sive sit Episcopus pœnitentis, sive Confessarii; Idem dicendum est tempore Jubilæi. Et an sub nomine Ordinarii non Intelligantur, nec includantur Abbates, vel Prælatus Religionis, seu Episcopus titularis? *Ex part. 1. tract. 11. ref. 7. pag. 56.*

18 An per Bullam Cruciatæ possit quis eligere in Confessarium habentem beneficium Curatum; Et an hoc etiam procedat quoad illos tantùm, qui actu beneficium Parochiale retinent, non autem si habuerunt, sed renunciarunt; Et an sub nomine beneficii Parochialis includantur superiora beneficia, ut Abbates, Archipresbyteri, & hujusmodi habentes Curam animarum, & jurisdictionem in hoc foro; *Ex part. 1. tract. 11. ref. 8. ibid.*

19 An Episcopus, qui renunciavit Episcopatum, possit eligi in Con-

solutionem à reservatis, quæritur, an dicta peccata non sint amplius reservata, ita ut postea possit à quocumque Confessario ab illis absolvi, Et docetur, quod si aliquis Prælatus tribuit facultatem in aliqua Festivitate absolvendi à reservatis, si aliquis Religiosus tunc efficeret confessionem irritam, & reservata confiteatur postea à quocumque Confessario possit absolutionem obtinere. Etiamque infertur, quòd qui virtute Bullæ Cruciatæ confitetur casus Episcopales fictè, & sine contritione, postea potest à quocumque Confessario etiam sine Bulla absolutionem obtinere. *Ex part. 1. tract. 11. res. 18. ibid.*

51. Quis habet casus reservatos, & confessus vigore Bullæ fecit scienter confessionem invalidam, quæritur, an possit postea à quolibet Confessario absolvi, Et quid de peccatis reservatis, & oblitis in prædicta confessione, *Ex part. 3. tract. addit. res. 16. pag. 69.*

52. An qui fuit absolutus virtute Bullæ Cruciatæ sine ulla mentione, & intentione reservatorum tam ex parte sui, quàm ex parte Confessarii, licèt remaneat absolutus à peccatis reservatis oblitis, an etiam remaneat liber ab obligatione postea confitendi illa peccata reservata legitimo Superiori, si amplius non habeat Bullam Cruciatæ, vel an poterit absolvi à quocumque Confessario, Idem dicendum est, prout fit in Jubilæis. Et notatur, quòd si aliquis excommunicatus excommunicatione exigente satisfactionem partis, oblitus est confiteri hanc censuram; per generalem absolutionem, quæ datur ad cautelam, non manet absolutus à tali censura. *Ex part. 1. tract. 11. res. 19. ibidem.*

53. An habens Bullam Cruciatæ, si confiteatur nullam faciens mentionem reservatorum, adhuc desinat reservatio, Et quid maximè de peccatis reservatis oblitis, *Ex part. 11. tract. 2. & Miscell. 2. res. 39. ibid.*

54. An virtute Cruciatæ possit quis absolvi à casibus reservatis commissis post annum publicationis elapsus, si antea incipiat, & non perficiat confessionem, Et quid de commissis ante annum publicationis elapsum, *Ex part. 11. tract. 2. & Miscell. 2. res. 55. pag. 70.*

55. Quid significent illa verba, *Satisfacta parte*, quæ ponuntur in Bulla Cruciatæ, & in aliis rescriptis, & privilegiis, quando datur facultas absolvendi à censuris, Et aliqua supponuntur pro intelligentia hujus quæstionis, *Ex part. 5. tract. 9. res. 1. pag. 71.*

56. An qui vigore Bullæ Cruciatæ fuit absolutus ab excommunicatione sine satisfactione partis, teneatur iterum confiteri tanquam non legitimè, sed nulliter absolutus, Et an stantibus verbis Bullæ Cruciatæ, *Prius satisfacta parte*, nomine satisfactionis intelligatur restitutio honoris, famæ, vel aliorum bonorum, &c. Et si talis satisfactio dari non potest, an tunc quis debeat dare cautionem sufficientem, scilicet pignoratitiam, vel fidejussoriam, aut juratoriam, *Ex part. 1. tract. 11. res. 22. ibidem.*

57. An si excommunicatus possit satisfacere, & non satisfacit, si à Confessario delegato a Bulla Cruciatæ, aut alio privilegio absolvatur, valida sit absolutio, Et an, qui absque dicta satisfactione, aut cautione absolvit excommunicatum, teneatur ad restitutionem damni inde sequuti parti læsæ, *Ex part. 5. tract. 9. res. 25. pag. 72.*

58. An Confessarius electus virtute Bullæ possit absolvere pœnitentem, qui non potest parti sati facere, Et si pœnitens non possit in totum, an debeat satisfacere in partem, Et quid est agendum, si non potest satisfacere sine gravi jactura, & detrimento famæ, vel status, aut suorum bonorum, an in dicto casu non sufficiat præstare cautionem juratoriam, sed pignoratiriam, aut fidejussoriam, *Ex part. 1. tract. 11. res. 24. ibid.*

59. An sit valida, & licita absolutio, si detur non satisfacta parte, quam Bulla Cruciatæ, vel Jubilæum requirit, si excommunicatus satisfacere non potest? Et advertitur absolutum ante realem satisfactionem reincidere in excommunicationem, si postmodum non satisfacit, quando commodè potest, Et notatur, quòd si pœnitens habet probabilem opinionem, quod nihil revera debeat, non tenetur aliquid solvere, quia potest sequi opinionem probabilem. Etiamque docetur, quòd si sit purum dubium in materia justitiæ, melior est conditio possidentis, & ita donec liberetur à dubio, nihil tenetur solvere; & in foro conscientiæ non erit obligatus ad satisfactionem; & hæc sunt valdè à Confessariis notanda? *Ex par. 5. tract. 4. res. 11. ibidem.*

60. An per Bullam Cruciatæ, vel per Jubilæum possit Confessarius absolvere ad reincidentiam, *Ex part. 5. tract. 9. res. 25. pag. 73.*

61. An Confessarius electus per Bullam Cruciatæ possit absolvere pœnitentem, qui solùm satisfacit Clerico, vel Monacho percusso, vel teneatur etiam satisfacere Ecclesiæ, vel Monasterio, & Abbati, *Ex part. 1. tract. 11. res. 23. ibid.*

62. Utrum virtute Bullæ Cruciatæ liceat absolvere excommunicatos nominatim, vel publicos percussores Clericorum, vel alium, cujus excommunicatio deducta est ad forum contentiosum, & lis non est finita? Idem procedit, si quis absolvatur virtute privilegiorum Mendicantium. Et in textu hujus resolutionis notantur aliqua alia, quæ in supradicto casu facienda sunt. Sed adhuc superest difficultas, quando censura lata est ab homine, & quando lata est à jure, quid faciendum est virtute Bullæ Cruciatæ, ut prosit absolutio in utroque foro, *Ex p. 1. tract. 11. res. 26. ibid.*

63. An absolutio excommunicationis facta virtute Bullæ Cruciatæ, aut Jubilæi, aut alterius privilegii, valeat etiam in foro exteriori? Et an virtute supradictorum possit Confessarius absolvere excommunicatum extra Sacramentum Pœnitentiæ, *Ex part. 5. tract. 9. res. 13. pag. 74.*

64. An absolutio ab excommunicatione tam à jure, quàm ab homine lata, obtenta virtute Bullæ Cruciatæ, valeat etiam in foro externo, Et docetur, qualiter probabit te esse absolutum, ut Judex credere teneatur. Et quid est dicendum pro prima difficultate post Constitutionem 105. Urbani VIII. edita anno 1630. die 19. Junii, *Ex part. 11. tract. 2. & Misc. 2. resol. 62. ibidem.*

65. Utrum virtute Bullæ Cruciatæ possit quis extra confessionem absolvi à censuris, Idem quæritur de Jubilæo, *Ex part. 5. tr. 11. res. 45. pag. 75.*

66. An per Bullam Cruciatæ possit quis absolvi ab excommunicatione lata contra causantes, aut procurantes, aut consulentes abortum, Et an Gregorius XIV. in proprio motu concesserit cuilibet Confessario approbato sæculari, vel regulari, ut possit in foro conscientiæ absolvere à peccato abortus fœtus animati, & ab excommunicatione latá contra personas ibi expressas? Et notatur posse Confessarium virtute Bullæ Cruciatæ absolvere aliquem ad cautelam: ut quando dubitat probabiliter, an quædam excommunicatio publice lata comprehendat illum, *Ex part. 5. tract. 9. res. 40. ibid.*

67. An per Bullam Cruciatæ possit absolvi excommunicatio incursa per duellum? *Ex part. 5. tract. 14. & Misc. 2. resol. 104. pag. 76.*

68. An imponentes gabellas super rebus quæ ad proprium usum, vel familiæ emuntur, incidant in excommunicationem Bullæ Cœnæ, & per Cruciatam sint absolvendi, Et quæritur, an supradictæ gabellæ sint injustæ? *Ex part. 1. tract. 11. resol. 38. ibidem.*

69. An commutatio voti virtute Bullæ Cruciatæ debeat fieri in confessione sacramentali? Idem dicendum est, quando supradicta commutatio efficeretur per privilegia Regularium, vel per aliquod Jubilæum, *Ex part. 1. tract. 11. res. 45. pag. 77.*

70. An Confessarius virtute Bullæ Cruciatæ possit commutare omnia vota, quæ Episcopus commutare potest? Idem dicendum est de Jubilæo. Et an doctrina hujus resolutionis procedat, quando Episcopus dispensat, ut Episcopus tantùm, non autem quando dispensat, ut Sedis Apostolicæ delegatus, quia in tali casu Confessarius virtute Cruciatæ non possit tale votum commutare, ut quando dispensaret in his votis, ratione solius necessitatis. *Ex part. 1. tract. 11. res. 56. ibid.*

71. Quænam vota possit Confessarius virtute Bullæ Cruciatæ commutare? *Ex part. 1. tract. 11. res. 68. ibid.*

72. An Confessarius peccet, quod sine causa nolit virtute Cruciatæ commutare vota pœnitentis, Et an etiam Regulares peccent, si nolit virtute suorum privilegiorum vota pœnitentis commutare? *Ex part. 1. tract. 11. res. 44. ibid.*

73. An Confessarius possit commutare vota post Bullam susceptam emissa, *Ex part. 1. tract. 11. res. 50. ibid.*

74. An Confessarius in fine anni possit differre commutationem voti, etiamsi annus Cruciatæ transeat, si velit maturiùs considerare super voti commutationem, dicendo pœnitenti, commuto tibi hoc votum in id quod ego, vel alius postea existimabit commutandum? Et in tali casu, an pœnitens peccet, si illud votum violaverit antequam Confessarius materiam subrogandam præscribat, *Ex par. 1. tract. 1 . res. 52. ibid.*

75. An commutatio votorum facta per privilegium Bullæ Cruciatæ indigeat aliqua justa causa? Idem dicendum est de Jubilæo. *Ex part. 1. tract. 11. res. 39. ibid.*

76. An quando commutantur vota per Bullam Cruciatæ, non solùm vota divitum, sed etiam vota pauperum commutanda sunt in aliquod temporale belli subsidium per eleemosynam? *Ex part. 1. tract. 11. res. 21. pag. 78.*

77. An commutatio voti facta per Bullam possit fieri in minus bonum? *Ex part. 1. tract. 11. res. 40. ibid.*

78. An Confessarius ex jurisdictione Ordinaria possit commutare votum in bonum æquale, vel ad hoc faciendum indigeat Bulla Cruciatæ, Et an hoc etiam possit fieri authoritate propria pœnitentis, dummodo, votum inæquale commutatur, *Ex part. 1. tract. 11. res. 48. ibid.*

79. An Confessarius virtute Cruciatæ commutans aliquod votum absque debita æqualitatis investigatione, peccet mortaliter? Et notatur quòd commutatio fieri potest in materia,

de

Index Tractatuum,

an

an Episcopus in supradictis casibus non possit cum istis conjugatis dispensare, & per consequens neque Confessarius per Bullam Cruciatæ, Et notatur, quòd si prædicti conjuges, qui ita voverunt, remitterent sibi ad invicem renunciationem illam juris petendi, & reddendi debitum, quam vovendo fecerunt, licèt remissio fuerit sacrilega contra votum, esset tamen valida, & teneretur uterque reddere debitum alteri petenti; & poterit tunc Episcopus dispensare ad petendum debitum, & per consequens etiam Confessarius vigore Cruciatæ, *Ex part. 1. tract. 11. res. 82. pag. 85.*

111 An per Bullam possit Confessarius commutare votum non petendi debitum, etiamsi tale votum fuisset emissum ex alterius conjugis licentia, Et quid, si uterque conjux communi consensu voveret non petere, nec reddere debitum, Et an Episcopus possit tale votum commutare, *Ex part. 1. tract. 11. res. 58. ibid.*

112 An votum non nubendi sit per Bullam dispensabile, Et an tale votum possit Episcopus commutare, Et quid si tale votum fuisset emissum in favorem alterius conjugis id petentis propter filiorum bonum, & ut ejus amor, nomen, honor, & amicitia cum ejus consanguineis conservaretur, *Ex part. 1. tract. 11. res. 59. ibid.*

113 An Confessarius per Bullam possit commutare vota non fornicandi, non tenendæ certæ mulieris, non committendi actum mollitiei, aut abstinendi ab alio actu venereo, Et an in talibus votis possit Episcopus dispensare, *Ex part. 1. tract. 11. res. 61. ibid.*

114 An per Bullam Cruciatæ possit Confessarius commutare votum disjunctivum, cujus altera pars est reservata, ut si aliquis diceret, voveo castitatem, & Ordinem sacrum, Et an Episcopus possit dispensare supradicta vota disjunctiva, *Ex part 1. tract. 11. res. 63. pag. 86.*

115 An in casu posito supra, quando emittitur votum disjunctivum, nempe voveo castitatem, vel suscipere Ordines sacros, an si vovens statuerit postea non ordinari, ex vi voti determinatè obligetur ad castitatem, itaut Confessarius non possit amplius votum illud virtute Cruciatæ dispensare, *Ex p. 1. tract. 11. res. 65. ibidem.*

116 An qui emisit votum disjunctivum, v. g. castitatis, aut jejunii, si elegit votum reservatum castitatis, possit adhuc commutari per Bullam Cruciatæ, vel per Jubilæum, Et notatur votum castitatis metu levi emissum, posse commutari virtute Cruciatæ, aut Jubilæi? *Ex part. 11. tract. 8. & Misc. 8. res. 17. ibidem.*

117 An votum disjunctivum Religionis, vel perfectæ castitatis sit per Bullam Cruciatæ, vel Jubilæum dispensabile, *Ex part. 11. tract. 7. & Misc. 7. res. 17. pag 87.*

118 An Confessarius possit commutare per Bullam Cruciatæ votum disjunctivum, modo quo supra diximus, quando materia non reservata effecta est impossibilis, itaut vovens nequeat partem non reservatam adimplere, sed tantùm partem reservatam, *Ex part. 5. tract. 15. res. 74. ibid.*

119 An quando Episcopus ex vigentissima necessitate possit dispensare in votis castitatis, & Religionis, possint etiam commutari virtute Cruciatæ, vel Jubilæi? Et observatur Confessarios Regulares non posse virtute suorum privilegiorum commutare, vel dispensare supradicta vota castitatis, &c. quæ potest Episcopus ex urgente necessitate. Et docetur quòd quinque sunt vota reservata, videlicet votum Religionis, castitatis perpetuæ, peregrinationis Jerosolymitanæ, peregrinationis ad limina Apostolorum, & peregrinationis ad Compostellam. In his tamen nec Legatus à latere potest dispensare. Sed si eorum valor est dubius, potest Episcopus dispensare. Non potest tamen in his votis, si ab impuberibus emittuntur dispensare. Potest tamen in his votis ex metu levi factis, & in gravi periculo transgressionis, aut in urgenti necessitate dispensare, quando ex justa causa quis nequit Pontificem adire, *Ex part. 1. tract. 8. & Misc. 8. res. 6. ibid.*

120 An per Bullam Cruciatæ Confessarius possit commutare votum assumendi Ordines sacros, Et si ita vovens frangeret votum, an esset sacrilegus fornicando, Et si matrimonium contraheret, quamvis peccaret contra votum) an possit petere debitum, Et an in tali voto possit Episcopus dispensare, *Ex part. 1. tract. 11. res. 64. pag. 88.*

121 An qui obtinuit commutationem alicujus voti per Bullam Cruciatæ, possit redire ad votum prius, omisso eo in quo facta est commutatio; Et an doctrina hujus resolutionis procedat non solùm quando commutatio facta fuit in rem æqualem, sed etiam in melius, *Ex part. 1. tract. 11. res. 85. pag. 89.*

122 An Confessarius per Bullam Cruciatæ possit commutare materiam subrogatam, in quam fuit commutatum votum reservatum castitatis seu Religionis, vel ultramarinæ peregrinationis, *Ex part. 1. tract. 11. res. 71. ibid.*

123 An per Bullam Cruciatæ detur facultas recipiendi Eucharistiam, præterquam in die Paschatis de manu simplicis Sacerdotis sine licentia Parochi, sive Episcopi, Idem quæritur de Sacramento Extremæ Unctionis. *Ex part. 1. tract. 11. res. 20. ibidem.*

124 An tempore interdicti, si quis habeat Bullam, teneatur audire Sacrum? Et qui audivit Sacrum tempore interdicti virtute Bullæ, an teneatur sub mortali, vel tantùm sub veniali aliquas preces Deo pro unione Principum Christianorum contra Infideles emittere. *Ex part. 1. tract. 15. res. 2. ibid.*

125 An Bulla Cruciatæ suspendat privilegia concessa in jure communi, eaque, quæ usu toleratæ consuetudinis approbantur? Et an Bulla suspendat privilegia quæ habet Regulares celebrandi tempore interdicti in aliquibus Festivitatibus, in quibus omnes admittuntur ad Officia divina, & ad recipiendum Sacramenta? *Ex part. 1. tract. 11. res. 87. ibid.*

126 An Bulla Cruciatæ suspendat privilegia Regularium commutandi vota, & in eis dispensandi, & absolvendi à reservatis, Et an per Jubilæum anni Sancti dicta privilegia suspendantur, *Ex part. 1. tract. 11. res. 100 pag. 90.*

127 An Bulla Cruciatæ suspendat privilegia Mendicantium, ut non possint commutare, & dispensare vota, & absolvere à reservatis, *Ex part. 3. tract. addit. res. 23. ibid.*

128 An Confessarius per Bullam Cruciatæ possit absolvere à suspensione incursa propter ordinationem ante legitimam ætatem, Et an hoc possit fieri, sive in Sacramento, sive extra illud, sive suspensio sit à jure, sive ab homine, sive pœnalia, sive nominatim, sive ex delicto publico, sive ex occulto? Idem dicendum est habentibus privilegium. Et notatur invitum, vel absentem posse absolvi à suspensione. Et an suspensio lata à Pio II. extendatur ad Episcopos ordinatos ante ætatem, *Ex part. 5. tract. 10. res. 53. ibid.*

129 An Confessarius habens facultatem generalem absolvendi à censuris, verbi gratia, per Bullam Cruciatæ, possit absolvere à suspensione contracta ob defectum tituli, secundùm opinionem aliquorum, vel ob malam Ordinum susceptionem, Et an hoc possit fieri sive in Sacramento Pœnitentiæ, sive extra illud, sive suspensio sit à jure, sive ab homine, sive generalis, sive nominata, &c. Et an Confessarii hoc facere possint non solùm virtute Bullæ, sed etiam privilegiorum, Et an si supradicti cum dicta suspensione celebrent, possint obtinere dispensationem ab irregularitate incursa virtute Bullæ Cruciatæ, *Ex part. 4. tract. 4. & Misc. res. 555. pag. 91.*

130 An per Bullam Cruciatæ sit dispensabilis omnis irregularitas quæ est pœna, Et doctrina hujus quæstionis est valdè notanda, & menti tenenda. *Ex part. 1. tract. 11. res. 27. ibid.*

131 An aliqua species irregularitati sit dispensabilis per Bullam Cruciatæ, Et nota doctrinam hujus Resolutionis, & promptè eam in mente tene. *Ex part. 4. tract. 2. res. 81. pag. 92.*

132 Enumerantur plures casus, in quibus secundùm opinionem Doctorum Confessarius virtute Cruciatæ potest tollere irregularitatem. Primò quæritur, an virtute Cruciatæ aliqua irregularitas sit dispensabilis, Secundò, quis potest dispensare in hac irregularitate iterandi Baptismum, Tertiò quomodo tollatur irregularitas ex violatione censurarum, Et an Prælatus Regularis possit eunctos in hac irregularitate dispensare ex vi suorum privilegiorum, si delictum est occultum, Quartò quis potest in hac irregularitate dispensare ex illegitima Ordinum receptione & usu, Quintò cursim deducitur, & quæritur quis possit dispensare in irregularitate cötracta ex apostasia & hæresi, Et tandem adducitur, quod in facultate absolvendi contenta in Bulla Cruciatæ non comprehenditur facultas dispensandi: nam aliud est absolvere, & aliud dispensare, *Ex part. 10. tract. 11. & Misc. 1. res. 22. ibid.*

133 An absentes vigore Cruciatæ possint absolvi ab irregularitatibus quæ includuntur sub nomine censuræ, Et ex doctrina hujus resolutionis, infertur, an Confessores Regulares possint dispensare cum sæcularibus ad petendum debitum extra Sacramentum confessionis? Et an possint cum illis dispensare in absentia, & per scriptum, *Ex part. 4. tract. 2. res. 103. pag. 93.*

134 An Commissarius Cruciatæ possit dispensare in aliquibus irregularitatibus? Et in textu hujus resolutionis excipiuntur aliquæ irregularitates, in quibus supradictus Commissarius non potest dispensare, *Ex p. 1. tr. 11. res. 110. ibid.*

135 An Commissarius Cruciatæ possit dispensare super irregularitate publica, contracta tamen ex delicto, *Ex part. 1. tract. 11. res. 111. ibid.*

136 An Commissarius possit dispensare in irregularitate proveniente ex homicidio casuali, licèt publica, & injusta mutilatione membrorum, Et an Episcopus ad majores Ordines vigore Concilii Tridentini dispensare possit etiam in tali irregularitate, dummodò sit occulta, quia ad minores Ordines etiamsi sit publica dispensare potest, *Ex part. 5. tract. 15. res. 12. ibid.*

137 An Commissarius Bullæ possit dispensare in irregularitate contracta propter Simoniam? Et notatur tantùm Simoniam notoriam in Ordine inducere irregularitatem, *Ex part. 1. tract. 11. res. 113. pag. 94.*

138. An

Index Tractatuum,

Cruciatæ, Et hoc sit licitum advenis, & peregrinis, Et multa alia adducuntur pro confirmanda consuetudine circa hoc in dicto Regno Siciliæ, *Ex part. 1. tract. 9. ref. 21. ibid.*

167 An Bulla Cruciatæ det privilegium illam sumentibus, ut in jejuniis alicujus Jubilæi possint edere lacticinia, Et an ubi non adest consuetudo abstinendi à lacticiniis extra Quadragesimam possint fieri jejunia Jubilæi edendo lacticinia etiam absque Bulla Cruciatæ, Idem dicendum est de lacticiniis ex voto, vel ex pœnitentia à Confessario injuncta pœnitentibus. Et docetur non solùm de jure, sed neque de consuetudine interdicti in die jejunii lacticinia extra Quadragesimam. *Ex part. 1. tract. 11. ref. 3. pag. 103.*

168 An licitum sit in jejuniis Jubilæi, voti, & impositis pro pœnitentia, comedere ova, & lacticinia cum Bulla Cruciatæ, *Ex part. 1. tract. 9. ref. 17. ibid.*

169 An Regulares, & Presbyteri seculares sumendo Bullam possint diebus Dominicis Quadragesimæ uti lacticiniis, *Ex par. 1. tract. 11. ref. 5. ibid.*

170 An per privilegium Bullæ dispensatus in esu carnium, censeatur dispensatus ad jejunandum, Et notatur, quòd quando per Bullam quis dispensatus est, ut comedat carnes, & lacticinia, possit simul comedere pisces. *Ex part. 1. tract. 11. ref. 4. ibid.*

171 De privilegio Bullæ Cruciatæ edendi carnes ex licentia utriusque Medici. Et an hoc privilegium deserviat quando causa est dubia, Et qui habet experientiam antequam sibi esse nocivum carnibus non uti in Quadragesima, an teneatur in futuris Quadragesimis abstinere à carnibus ad experiendum an nocumentum exoriatur, Et qui ex justa causa in Quadragesima comedunt carnes, an peccent contra temperantiam naturalem, si ad excitandum appetitum parum piscati sumant, Et an in tali casu incurrant in excommunicationem latam in aliquibus Diœcesibus contra comedentes piscatum, & carnes in quadragesima, *Ex part. 3. tract. 5. & Misc. 1. resol. 70. pag. 104.*

172 Senator civitatis emebat salmam frumenti ad tarenos v. g. 30. sed asserebat illam emisse ad tarenos 37. quæsivit, an possit uti Bulla Compositionis, cùm illud frumentum illo cariori pretio emissent cives in pane cocto, qui modo ignorantur quinam sint, Et pro praxi hujus difficultatis aliæ similes etiam explanantur circa hoc passim contingentes: Et tota doctrina est valde notanda, & in mente tenenda à Confessariis pro pistoribus, dulciatoribus, cauponibus, tabernariis, & similibus, Et latè disentitur in prædictis casibus cui facienda est restitutio; vel an possint supradicti Bulla Compensationis uti, *Ex part. 4. tract. 4. & Misc. ref. 46. ibid.*

173 An qui scit vendidisse vinum, verbi gratia in tali loco, vel mistum aqua, vel cum falsa mensura, ignorat tamen damnificatos, possit sumere Bullam Compositionis, Idem dicendum est de macellariis, cauponibus, pistoribus, &c. *Ex part. 4. tract. 4. & Misc. ref. 113. pag. 105.*

174 An facta compositione bonorum incertorum per Bullam, comparente vero domino teneatur qui se composuit, ad restitutionem, Et an Episcopi possint concedere supradictam Bullam Compositionis pro sua tantùm Diœcesi, *Ex part. 4. tract. 4. & Misc. ref. 112. ibid.*

175 An infirmus possit mandare in testamento, ut post ejus mortem hæres, seu executor sumat pro illo Bullam Compositionis, Et notatur primò Bullam compositionis non prodesse his, qui prava ejus confidentia bona aliena illicitè acquisierunt. Secundò quæritur, quòd si creditor ita absens est, ut nequeas illi debitum persolvere, neque speres brevi tempore posse, ob cujus causa excusaris à restitutione facienda, in isto casu an locus compositionis sit. Tertiò docetur magnam controversiam esse, an si bona quæ sibi in hac compositione remissa sunt extent in specie, vel æquivalenter, quatenus eorum occasione ditior factus est, cùm creditor comparet, neque præscriptione te tueri potes, teneris ea creditori reddere. *Ex part. 11. tract. 8. & Misc. 8. ref. 11. pag. 106.*

176 An Bulla Cruciatæ vivorum prosit in aliquo casu jam mortuis, Verbi gratia ad effectum, nempe, ut in loco sacro sepeliatur, & absolutio excommunicationis illi præstetur, & consequenter suffragia Ecclesiæ pro ipso offerantur, Et quid si quis relinquat stipem præscriptam in hunc finem, ut post ipsius mortem Bullam pro anima sua sumatur, *Ex part. 11. tract. 8. & Misc. 8. ref. 13. ibid.*

177 An quis possit sumere Bullam defunctorum pro duobus, aut pluribus, Et an anima quæ à corpore soluta in Purgatorio est destinata, possit Pontifex ita liberare, ut neutiquam in Purgatorium ingrediatur, *Ex part. 11. tract. 2. & Misc. 2. ref. 43. pag. 107.*

APPENDIX

Ad hunc Tractatum tertium de Bulla Cruciatæ hujus Tomi quarti.

An Commissarius Bullæ Cruciatæ possit dispensare ad petendum debitum cum viro, qui post partum, uxori baptizavit infantem, adstantibus multis aliis, qui hoc possint facere? Eadem est ratio uxoris erga virum. *Ex part. 3. tract. 4. ex r. 3.* Quæ nunc invenietur *in tom. 1. tract. 1. de Baptismo ref. 103.*

An virtute Cruciatæ Parochus possit exponere ad confessiones audiendas approbatus à quocunque Episcopo absque nova approbatione? Et an Parochus per bullam Cruciatæ Jubilæum, &c. sit eligibilis per totum mundum sine approbatione Episcopi ad confessiones audiendas? *Ex part. 3. tract. 4. ex resol. 109. & 145. aliàs 110. & 146.* Quæ hìc reperientur *in tom. 1. tract. 3. de Pœnitentia ref. 12. & 13.*

An Generales, & alii Prælati Regulares virtute Cruciatæ possint sine approbatione Episcopi excipere confessiones sæcularium, Et an possit puniri regularis, qui expositus à suo Superiore ad excipiendas tantùm virorum confessiones, excipit tamen confessiones fœminarum vigore Cruciatæ? Et an Confessarius vigore Bullæ Cruciatæ possit exemptare, & dispensare in pœna privationis Officiorum, & inhabilitatis lata in Bulla Pii V. contra introducentes fœminas in Monasterium? Et quid de excommunicatione Pontificei reservata, etiamsi sit occulta, an possit absolvi à Confessario virtute Cruciatæ; Et notatur Sacerdotem semel approbatum, si absque causa ab Ordinario reprobatur, aut suspenditur, posse eligi in Confessarium per Bullam Cruciatæ, si non ex culpa propria evenerit. Et an votum castitatis emissum ante contractum matrimonium possit commutari per Bullam Cruciatæ, ut vovens possit petere debitum; *Ex part. 10. tract. 14. ex ref. 8. aliàs 6. & in part. 3. tr. 2. ex ref. 93. & 66. & ex part. 11. tract. 4. ex ref. 15. & in t. 8. ref. 16.* Quæ hìc sunt *in tom. 7. tract. 1. de Regularibus, ref. 343. 221. 246. 79. & 278.*

An virtute Cruciatæ absolutus in articulo mortis à casibus in Bulla Cœnæ reservatis non teneatur ad comparendum, nec possit illi id onus imponi; *Ex part. 5. tract. 3. ex ref. 66.* Quæ nunc invenietur *in tom. 1. tract. 4. de Absolutione sacramentali resol. 44.*

An Sacerdos qui virtute Cruciatæ non potest absolvere nisi satisfacta parte, si absolvat non satisfacta parte, absolutio sit illicita, sed non invalida. *Ex part. 10. tract. 12. ex ref. 7.* Quæ hìc reperietur *in tom. 6. tr. 8. de Legibus ref. 30.*

An saltem delegatus teneatur dispensare, si adsit causa sufficiens, si hoc privilegium sit concessum in favorem pœnitentis, in est privilegium Bullæ Cruciatæ, & Jubilæi; Et an privilegia Bullæ Cruciatæ, & Jubilæi quatenus continent potestatem dispensandi sint strictè, vel latè interpretanda; *Ex part. 8. tract. 3. ex ref. 28. & 48.* Quæ hìc sunt *in tom. 3. tract. 2. de dispensatione ref. 16. & 50.*

An ingredientes septa Monasterii Monialium? si casus sit occultus possint absolutionem excommunicationis obtinere à quocumque Confessario vigore Bullæ Cruciatæ? Et an Commissarius Bullæ Cruciatæ possit in irregularitate ex defectu lenitatis dispensare *Ex part. 2. tract. 16. ex ref. 33. aliàs 35. & in part. 4. t. 2. ex ref. 69.* Quæ nunc invenientur *in tom. 3. tract. 3. de Episcopis ref. 31. & 35.*

An qui peccant, aliàs non peccaturi, ex confidentia Bullæ Cruciatæ, teneantur hanc circumstantiam in confessione explicare. *Ex part. 1. tract. 7. ex resolut. 33.* Quæ nunc reperietur *in tom. 1. tr. 7. de Circumstantiis. ref. 162.*

An Canonicus Pœnitentiarius sine speciali Episcopi approbatione sit eligibilis in Confessarium per Bullam Cruciatæ; Et an Confessarius eligendus vigore Cruciatæ debeat esse approbatus ab Episcopo, etiam quoad Regulares, itaut non sufficiat esse approbatum à Prælato Regulari suæ Religionis, vel alterius? Et an quando in Bulla conceditur facultas absolvendi ab omnibus casibus reservatis vigore talis indulti possit fieri absolutio à censuris reservatis? Et an per generalem votorum commutationem factam virtute Bullæ Cruciatæ possit Confessarius transacto postea tempore Bullæ illa commutare; Et docetur per absolutionem generalem datam in confessione vigore Cruciatæ à censuris reservatis; & per dispensationem ab irregularitatibus, & absolutionem à reservatis, non est dubium manere pœnitentem absolutum à censuris, & dispensatum in irregularitatibus, quod peccata oblita reservata possint transacto tempore Cruciatæ confiteri, & absolvi à quocumque Confessario ab Ordinario approbato. *Ex part. 5. tract. 12. ex ref. 52. aliàs 51. & in part. 3. tract. 2. ex ref. 21. & in part. 10. tract. 14. ex ref. 6. & 30. aliàs 4. & 28.* Quæ hìc sunt infrà *in hoc ipsomet tom. 4. tr. 4. de Jubileo ref. 6. 7. 66. & 60.*

An

TRACTATUS IV.

De Jubilæo. pag. 108.

debeat esse approbatus ab Episcopo, etiam quoad Regulares, itaut non sufficiat esse approbatum à Prælato Regulari suæ Religionis, vel alterius? *Ex part. 3. tract. 2. res. 21. ibid.*

8 Utrum tempore Jubilæi Regulares teneantur eligere Confessarium non à suo Prælato, sed ab Episcopo loci approbatum; *Ex par. 2. tract. 17. & Misc. 3. res. 47. ibid.*

9 An Religiosi tempore Jubilæi possint eligere Confessarium non approbatum ab Episcopo, sed approbatum à Prælato Regularium? Et an sententia hujus quæstionis procedat quoad Novitios? Et an tempore Jubilæi Religiosi possint sine Superioris licentia confiteri cum extraneis, itaut non possit Superior prohibere suis subditis, ne confiteantur cum Sacerdotibus sæcularibus, vel Regularibus alterius Religionis? *Ex part. 5. tract. 12. res. 37. pag. 11.*

10 An quicumque Confessarius ab Ordinario approbatus possit tempore Iubilæi absolvere Moniales à peccatis, vel à casibus, & censuris reservatis *Ex part. 3. tract. 2. res. 29. & ad pedem literæ in præcitata part. 3. tract. 4. res. 153. aliàs 154 Idem hic una tantum transcribitur, ibidem.*

11 An Moniales tempore Jubilæi possint eligere quoscumque Confessarios ab Ordinariis approbatos, etiamsi in particulari non sint ad earundem Monialium confessiones deputati ab Ordinario; *Ex par. 5. tract. 12. resol. 12. ibid.*

12 An superiores Regularium possint pro suis subditis promulgare Jubilæum, non expectata promulgatione Episcopi Diœcesani, seu Parochi; Et quid si Episcopus, aut Parochus non mittit copiam, aut Breviarium Bullæ Jubilæi; Et an dici possit Papam Religiosos volentes acquirere Jubilæum subjicere Ordinario loci non coactione, & læsione exemptionis? Et an Prælatus Regularis duabus postquam authenticam habuit Jubilæi notitiam hebdomadibus possit eum indici, esto Episcopus seriùs, aut citiùs indicat Jubilæum; *Ex par. 10. tract. 14. & Miscel. 4. res. 35. aliàs 33. pag. 112.*

13 An quando in Iubilæo conceditur facultas absolvendi ab omnibus casibus, & censuris reservatis Papæ, possit Confessarius à casibus Bullæ Cœnæ absolvere; Et ut quis possit absolvere à casibus Bullæ Cœnæ, an sufficiat, ut in Jubilæo dicatur, quòd conceditur facultas absolvendi à casibus Bullæ Cœnæ sine expressa derogatione ipsius Bullæ; *Ex par. 5. tract. 12. resol. 34. ibidem.*

14 An in Jubilæo possit Confessarius commutare vota peregrinationis Jerusalem, ad limina Apostolorum, & Div. Jacobum Compostellanum, si non exprimatur, Et notatur discrimen inter votum castitatis perpetuæ, vel Religionis, & reliqua Pontifici reservata; quia illa duo priora relaxandi potestas non censeatur concessa, nisi exprimatur; hæc autem relaxandi potestas satis in generali censeatur expressa. *Ex part. 5. tract. 12. res. 59. aliàs 58. ibid.*

15 An vigore Jubilæi, Bullæ Cruciatæ, aut cujusvis alterius privilegj sit dispensabile votum Religionis strictioris in Religionem minus strictam; *Ex part. 10. tract. 14. & Misc. 4. res. 29. aliàs 27. pag. 113.*

16 An Confessarius vi Jubilæi possit dispensare, vel commutare votum Religionis, vel perpetuæ castitatis, quando non est cota materia voti? Idem dicendum est de Episcopo. Et postquam votum Religionis, vel castitatis perpetuæ fuit à Summo Pontifice commutatum in materiam non reservatam, v. g. in eleemosynas, in confessiones menstruas, &c. an possit Confessarius vi Iubilæi, & Episcopus hanc materiam commutationis non reservatam hanc commutare in aliam materiam; Idem dicendum est de quovis alio habente privilegium ad dispensandum in votis. *Ex part. 5. tract. 12. res. 91. aliàs 60. ibid.*

17 An Confessarius vi Jubilæi, vel Episcopus possit commutare votum perpetuæ castitatis, vel Religionis metu levi extortum? Idem est dicendum de votis emissis in periculo mortis, & naufragj. Et an votum etiam solemni ex levi metu injustè incusso editum in foro conscientiæ sit irritum; *Ex part. 5. tr. 12. res. 62. aliàs 61. pag 114.*

18 An Confessarius vi Jubilæi, in quo datur facultas commutandi vota, exceptis votis castitatis, & Religionis possit commutare juramenta pia Religionis, & perpetuæ castitatis; Et an dicta juramenta sint reservata Summo Pontifici, vel tantùm Episcopis; *Ex part. 5. tract. 12. res. 60. aliàs 59. ibid.*

19 An Confessarius virtute Jubilæi habens facultatem dispensandi, & commutandi vota, extendatur hæc facultas ad juramenta promissoria Deo facta, vel ad vota jurata; Et an verò, si facultas delegata dispensandi, aut commutandi esset limitata ad unicum votum, tunc possit auferri juramentum de eadem materia illi concomitantet ad unctum; *Ex part. 5. tract. 12. r. 58. aliàs 57. ibidem.*

20 An virtute Jubilæi possit Confessarius commutare juramentum solvendi usuras, aut metu injusto extortum? Et an possit Confessarius virtute Jubilæi commutare vota in favorem tertii facta, nondum tamen acceptata, ut verbi gratia si quis voverit se daturum Calicem certæ Ecclesiæ, vel eleemosynam certæ personæ, aut construendum Ecclesiam, &c. sine consensu illius in cujus favorem sunt facta? *Ex part. 5. tract. 12. res. 57. aliàs 56. ibid.*

21 An Confessarius virtute Jubilæi possit absolvere à casibus Episcopo reservatis? Et an hoc etiam extendatur ad casus, & censuras reservatas ab Episcopo, etiam post Jubilæi publicationem? *Ex part. 3. tract. 4. res. 148. aliàs 149. pag. 115.*

22 An confessarius virtute Jubilæi, Bullæ Cruciatæ, aut alterius privilegii possit commutare vota extra sacramentalem confessionem? Et ita faciendo Confessarius peccet mortaliter per doctrinam, quæ in §. 2. hujus Resolutionis traditur, Ex quo etiam infertur, an Regulares teneantur per se, secluso scandalo, observare præcepta Synodalia: & an censuræ Synodales per Episcopum promulgatæ ligent Regulares? Et deducitur, an verba imperativa contineant præceptum? Et quid dicendum est in Conciliis, & Decretis Pontificiis, an verba imperativa semper accipienda sint præceptiva? *Ex part. 5. tract. 12. res. 36. ibidem.*

23 An tempore Jubilæi possit quis petere commutationem votorum, vel operum injunctorum ab uno Confessario, & postea cum altero confiteri? *Ex part. 5. tract. 12. res. 51. aliàs 50. ibidem.*

24 An si quis in vigilia Nativitatis jejunaret pro lucrando Jubilæo, satisfaceret sumendo illam majorem quantitatem, quæ sumi solet in dicta Vigilia, cùm jejunatur extra tempus Jubilæi? Et supponitur in dicta vigilia posse sumi uncias sexdecim in collatione serotina. Et docetur quòd si aliquis jejunasset nesciens Jubilæum promulgatum, tunc hoc non obstante, illud lucraretur. Et aliqua alia pro jejuniis Jubilæi adducuntur. *Ex p. 11. tract. 7. & Misc. 7. res. 12. ibidem.*

25 An ad lucrandum Jubilæum sufficiat, quòd commutatio jejuniorum ex justa causa fiat, verbi gratia, Feria quinta? Et an potestas commutandi opera Jubilæi, ita se extendat ad præterita, ut possit Confessarius electus commutare omnia, & singula opera omissa? *Ex part. 5. tract. 12. res. 25. pag. 116.*

26 An qui omisit ex malitia opera præscripta in Jubilæo, possit ultimo die illud lucrari, & dicta opera à Confessario commutari? Et an Confessarius pœnitenti, qui visitavit Ecclesias statutis diebus, & die Sabbato confitetur, si adsunt justæ causæ, possit differre absolutionem, & Communionem ultra tempus in Bulla statutum per aliquot hebdomadas; & adducuntur duo casus in textu hujus Resolutionis pro praxi hujus quæstionis, *Ex part. 5. tract. 12. res. 26. ibid.*

27 An in Jubilæo extra tempus Quadragesimæ possit quis comedere lacticinia sine Bulla Cruciatæ? Et an possit adduci consuetudo in contrarium? Et an in dubio de tali consuetudine, an fuerit introducta animo se obligandi, vel causa devotionis, & honestatis, præsumendum sit non obligare? *Ex part. 3. tract. addit. res. 20. pag. 117.*

28 An si in Bulla præcipiatur tribus diebus jejuniorum fieri Orationem, eleemosynam, &c. an iisdem diebus facienda sit, Et an quando expresse Bulla non dicit, ut ratio, visitatio, & eleemosyna fiat tribus diebus, sed tantùm indeterminatè mandatur Ecclesiarum visitatio, oratio, eleemosyna, an sufficiat visitare, orare, & eleemosynam facere, etiam die Dominico non solùm ante, sed post Communionem? *Ex part. 5. tract. 12. res. 22. ibid.*

29 An quando in Bulla Jubilæi, vel Indulgentiæ præscribitur simpliciter, & indeterminatè eleemosyna, hæc facienda sit secundum qualitatem personæ? Et quid est dicendum quando in Bulla præcipitur eleemosynam faciendam esse juxta facultates cujusque? *Ex part 5. tract. 12. res. 14. ibid.*

30 An quando in Jubilæo Superior non vult aliquid dare pro eleemosyna, possit illam subditus clam à Monasterio accipere? Idem est in prædicto casu de Monialibus, uxoribus, filiis, servis, & mancipiis respectu Abbatissæ, mariti, patris, & Domini. Et an quando in Jubilæo eleemosyna danda relinquitur uniuscujusque arbitrio, sufficiat minima? Et an sufficiat dando eleemosynam illi, quem puto esse pauperem, cùm revera sit dives, & fingat se pauperem? Et an pauperes ficti obligentur restituere quæ per eleemosynas minutas acceperunt? *Ex part. 10. tract. 15. & Misc. 5. res. 22. pag. 118.*

31 An pauperes qui non possunt ad lucrandas Indulgentias largiri eleemosynam, egeant commutatione in aliquod opus pium, sicut qui non potest jejunare, vel Ecclesias visitare, vel in tali casu an sufficiat si pauper curet, ut eleemosyna ab alio detur pro se? *Ex part. 5. tract. 12. res. 15. ibid.*

32 An si quis in Jubilæo præberet eleemosynam per servum qui illam tamen non daret, lucretur Jubilæum? Ubi plura de eleemosyna largienda tempore Jubilæi pro omnibus personis tam sæcularibus, quàm Regularibus adducuntur. *Ex part. 5. tract. 12. res. 31. ibid.*

33. An innotescente, non elapso tempore Jubilæi, famulum non dedisse eleemosynam à Domino acceptam, ut pauperibus elargiretur, teneatur Dominus adhuc alteram eleemosynam erogare?

re?

hebdomada, incidit posteà in casus reservatos, & fuit in secunda hebdomada iterum à quodam Confessario absolutus, quæsivit à me dictus Confessarius, an peccaverit, & teneatur de errore admonere pœnitentem: Et resolutio hujus casus pendet ex illa quæstione, an si quis priori hebdomada explevit opera injuncta in Jobilæo, & illud comparavit, possit in secunda hebdomada iterum lucrari, & à reservatis absolvi. *Exp. 2. tr. 17. & Misc. 3. resol. 49. pag.* 128.

56 An qui lucratus est Jubilæum in prima hebdomada, iterum in secunda hebdomada possit illud lucrari. *Ex part. 5. tr. 12. res. 28. ibid.*

57 Quis lucratus est Jubilæum Messanæ, posteà negotiandi causa Panormum venit, ubi jubilæum celebratur, quæritur, an possit illud lucrari, & Confessarius à peccatis reservatis de novo incursis illum possit absolvere. Et docetur sacram Congregationem respondisse, semel tantùm sumi posse jubilæum tam in anno Sancto, quàm in aliis. Et notatur, quod qui tempore, quo fuit publicatum jubilæum in sua patria, & ex aliqua ignorantia invincibili non habuit notitiam illius, potuerit, illo tempore transacto, lucrari inter duas hebdomadas à die notitiæ. Idem dicendum est de illo, qui feria sexta, vel Sabbato habuit notitiam de jubilæo. *Ex par. 7. tract. 4. res. 150. aliàs 151. ibid.*

58 Plausibilis est Confessariis illa quæstio. An qui voluntariè, vel ex oblivione tempore jubilæi non petit commutationem alicujus voti, possit indè post transactum jubilæum, etiam post multos annos eandem commutationem obtinere; Supponimus omnia opera præscripta fecisse, & jubilæum consequutum fuisse. Idem est de dispensatione in irregularitate, & de reliquis in jubilæo concessis. *Ex part. 2. tr. 16. & Misc. res. 8. aliàs 11. pag.* 129.

59 An si tempore jubilæi quis noluit petere commutationem votorum possit posteà, transacto jubilæo, illam petere; Ex quo infertur, quod quando tempore jubilæi quis obtinuit à Confessario generalem commutationem, & dispensationem circa vota, (Imò quando nulla facta est à Confessario electo commutatio,) censeatur sublata reservatio votorum oblitorum, & sic illa, transacto jubilæo, possunt commutari à quocumque Confessario, si pœnitens verè lucratus est jubilæum. *Ex par. 5. tr. 12. res. 40. ibid.*

60 An per generalem votorum commutationem factam virtute jubilæi, aut Bullæ possit Confessarius, transacto postea tempore jubilæi, vel Bullæ, illa commutare; Et docetur, quod per absolutionem generalem datam in confessione vigore jubilæi, vel Cruciatæ à censuris reservatis, & dispensatione in irregularitatibus, & absolutione à peccatis oblitis reservatis non est dubitandum manere pœnitentem absolutum à censuris, & dispensatum in irregularitatibus; & quod peccata oblita reservata possint, transacto jubilæo, & Cruciata, confiteri, & absolvi à quocumque Confessario ab Ordinario approbato. Et deducitur, quod potest Confessarius intra tempus jubilæi dicere pœnitenti, commuto tuum votum in illam rem, aut res, quam, aut quas tibi designando post tres, aut quatuor hebdomadas post transactum jubilæum. Item, potest Confessarius eligere commutationem votorum in rem illam, quam talis, aut talia judicaverit prudenter sustinendam. *Ex part. 10. tract. 14. & Misc. 4. res. 30. aliàs. 28. ibid.*

61 Quis absolutus fuit virtute jubilæi, quod posteà non lucratus est, quæritur, an peccata oblita reservata possit posteà cuicumque Confessario confiteri; Et notatur, quod si aliquis confiteatur animo lucrandi jubilæum, & absolvitur ab excommunicatione, & peccatis reservatis, sed posteà illud non lucratur, reservationem, & excommunicationem illam iterum non redire. Idem dicendum est de votis commutatis. Et deciditur, quod Confessarius non potest absolvere à casibus reservatis, imò nec à censuris ea conditione, ut pœnitens jubilæum lucretur. Et an prædictus absolutus à casibus, & censuris modo quo suprà, si posteà mutet voluntatem, & non lucretur jubilæum, peccet mortaliter; *Ex p. 3. tr. 4. res. 144. aliàs 145. pag.* 130.

62 An qui tempore jubilæi obtinuit commutationem votorum, sed aliquorum oblitus est, transacto eo tempore jubilæi possit à dictis votis oblitis commutationem petere, & non obstante, quod lucratus non sit jubilæum, quia certum est, quod vota commutata, etiamsi posteà non lucretur ex culpa sua jubilæum, minimè reviviscere; Et notatur hanc opinionem esse veram etiam circa vota commutata à confessario tantùm generaliter, remittendo opera subrogata à se, vel ab alio posteà præscribenda. Et quid est dicendum, quando pro jubilæo lucrando quis non confessus est, quia non habebat mortalia, an iste talis poterit posteà absolvi à reservatis, transacto tempore Jubilæi? *Ex par. 5. tract. 12. res. 41. ibid.*

63 Quidnam obtinuit commutationem multorum votorum Jubilæi, quod intendebat lucrari, sed posteà consultò, & deliberata voluntate omisit opera in Jubilæo præscripta, & illud non obtinuit, quæsivit à me, an remaneat securus in conscientia de tali votorum commutatione; quod est quærere, an vota commutata vigore alicujus Jubilæi reviviscant, eo non obtento, Et advertitur hanc doctrinam esse veram, etiam si Confessarius commutaverit talia vota non præscribendo opera subrogata, sed ea à se, vel ab alio posteà, transacto Jubilæo, præscribenda remmittens, quod secus dicendum est de votis oblitis. *Ex par. 2. tract. 16. & Misc. 2. res. 10. aliàs 12. pag.* 131.

64 Convenienter superiori quæstioni istam adjungimus. An qui voti commutationem accepit virtute alicujus Jubilæi, peccet posteà mortaliter, si voluntariè omittat onera Jubilæi, & illud non consequatur, Idem dicendum est de illo, qui obtinuisset absolutionem à reservatis, à censuris, & posteà ommitteret opera præscripta in Jubilæo. *Ex par. 2. tr. 16. & Misc. 2. res. 11. aliàs 13. ibid.*

65 An qui tempore Jubilæi absolutus fuit à reservatis, & obtinuit commutationem votorum, si ex culpa sua voluntariè non lucretur Jubilæum, peccet mortaliter, Et docetur, quod est Regula generalis, quod quando est dubium, an pro aliqua re sit præceptum impositum, tunc judicandum est, non dari tale præceptum. *Ex p. 9. tr. 12. resol. 42. ibid.*

66 An quando in aliquo Jubilæo non conceditur facultas absolvendi à reservatis, sed tantùm requiritur pro consequenda Indulgentia, ut quis confiteatur, & visitet certas Ecclesias, possit adhuc à reservatis absolvi? Et an quando in Bulla, vel Jubilæo, aliquo alio indulto conceditur facultas absolvendi ab omnibus casibus reservatis, vigore talis Indulti possit fieri absolutio à censuris reservatis, *Ex par. 10. tract. 14. & Misc. 4. res. 6. aliàs 4. pag.* 132.

67 An in Jubilæo sufficiat opinio probabilis ad lucrandam Indulgentiam, *Ex p. 5. tr. 12. res. 32. ibid.*

68 An si quis tempore Jubilæi sequatur circa illud opinionem probabilem, lucretur Indulgentias? Idem deducitur circa jurisdictionem in administratione Sacramentorum, *Ex par. 10. tract. 11. & Misc. 1. res. 34. ibid.*

69 Quot Ecclesiæ in Jubilæo visitandæ sunt? Et quid si Episcopus deputaret plures Ecclesias, quam sunt à Papa præscriptæ in Urbe, Et quid verò, si Ordinarius pauciores Ecclesias, aut unam tantùm deputet? *Ex part. 5. tract. 12. res. 56. aliàs 55. pag.* 133.

70 De oratione facienda ad lucrandum Jubilæum. *Ex par. 5. tr. 12. res. 33. ibid.*

71 De quibusdam dubiis circa jubilæum anni Sancti. Primum an per Bullam jubilæi hujus anni Sancti tollantur Indulgentiæ plenariæ pro mortuis? Secundum, an tollantur Indulgentiæ plenariæ concessæ pro articulo mortis, Tertium, an tollantur Indulgentiæ plenariæ Ecclesiarum urbis Romæ, *Ex p. 11. tr. 8. & Misc. 8. res. 61. ibid.*

APPENDIX

Ad cæteras alias Quæstiones pertinentes ad hunc Tractatum quartum hujus tomi quarti.

AN si non adsit alius Minister bonus, licitum sit compellere Parochum, qui est in peccato mortali, & Ministret tibi sacram Eucharistiam, & Pœnitentiam tempore jubilæi, *Ex part. 10. tr. 11. ex resol.* 63. Quæ nunc invenientur *in tom. 2. tract. 3. de audienda Missa in die festo res.* 16.

An moribundus, qui non valet nisi per signa contritionis sua peccata confiteri, lucretur jubilæum, quia hæc est vera confessio, *Ex p. 3. tr. 3. ex res.* 1. Quæ hic reperietur *in tom. 1. tr. 4. de Absolutione sacramentali res.* 55.

An quando qui confitetur tempore jubilæi omnia peccata reservata invalidè tamen ex defectu doloris, vel ex integritate, teneatur posteà cum legitimo Superiore illa confiteri, vel sufficiat cum quocumque Confessario, *Ex part. 4. tr. 4. ex res.* 114. Quæ hic est *in tom. 1. tr. 5. de Reservatis res.* 29.

An ad lucrandum jubilæum pueri, qui possunt confiteri, sint etiam ad Eucharistiam admittendi, *Ex part. 3. tract. addit. ex resol* 19. Quæ nunc invenietur *in tom. 2. tr. 2. de Communione res.* 6.

TRACTATUS V.

De Indulgentiis pag. 115.

plures Indulgentias, diversis viis concessis; *Ex part. 5. tract. 12. res. 11. pag. 141.*

14 An quis possit per diversos actus adipisci eodem tempore diversas Indulgentias; Et an eodem opere plures Indulgentiæ, diversis viis concessis, lucrari possint. Idem est, si dicatur Missa pro diversis rationibus, & concessionibus Indulgentiarum, quod possit Sacerdos duas, tres; & quartam animam à pœnis Purgatorii eximere cum unica Missa tantùm. *Ex part. 10. tract. 16. & Misc. 6. resolut. 14. ibid.*

15 Quando Indulgentia largitur per dies, & annos, quomodo intelligenda est; *Ex part. 5. tract. 12. res. 39. pag. 142.*

16 An si quis sumat Indulgentiam plenariam liberetur ob onere implendi pœnitentiam penalem à Confessario impositam? Et an hoc intelligi debeat de pœnitentia, quæ non sit præservativa; *Ex p. 5. tract. 12. res. 3. ibid.*

17 An si præ hominum multitudine Ecclesiam ingredi non potest, sufficiat foris orationem infundere ad lucrandam Indulgentiam; Et an hujusmodi concessione adjunctum etiam cœmeterium nomine Ecclesiæ comprehendatur; *Ex p. 5. tr. 12. res. 29. pag. 143.*

18 An sufficiat intentio habitualis ad lucrandas Indulgentias; Quod est quærere, an satis sit ad lucrandam Indulgentiam opera injuncta præstare, etiam si quis ignoret indulgentiam facientibus illa opera concessam esse; *Ex p. 5. tr. 12. res. 6. ibid.*

19 An existens in gratia, si ad tria signa campanæ post Solis occasum recitet, *Ave Maria*, cum verso *Angelus Domini*, &c. & *Verbum caro factum est*, lucretur Indulgentiam concedi solitam, ignorans tamen tunc talem Indulgentiam concedi, quod est quærere, an lucraturus Indulgentiam debeat habere intentionem actualem, vel virtualem eam lucrandi, quando facit opera injuncta pro illa lucranda; Idem dicendum est, si in aliqua Ecclesia est una Indulgentia concessa intranti illam, ibi certis vicibus dicenti Pater noster, & Ave Maria, vel quid simile, si aliquis existens in gratia, intravit Ecclesiam, & recitavit Orationes injunctas, sed ignoravit ibi talem Indulgentiam illo die concedi, an, hoc non obstante, lucretur supradictam Indulgentiam; *Ex part. 4. tr. 4. & Misc. res. 24. ibid.*

20 Duo duas satis practicabilia circa Indulgentias discutiuntur; *Ex part. 6. tract. 8. & Misc. 3. res. 91. ibid.*

21 An Indulgentiæ concessæ alicui diei festo transferantur, si dies festus transferatur; *Ex par. 6. tr. 7. & Misc. 2. resolut. 31. pag. 144.*

22 An Indulgentia alicui Templo concessa perseveret, si Templum alium transferatur in locum; Et quid, si dirueretur, & reficeretur per partes; *Ex part. 6. tract. 7. & Misc. 2. resol. 32. ibid.*

23 An dirupto Templo, Indulgentia ipsi concessa pereat? Et quid, si Superioris authoritate Ecclesia destruatur, in pœnam delinquentium, *Ex part. 5. tract. 12. resolu. 20. ibid.*

24 An Indulgentia alicui Templo, vel Sacello concessa amittatur, destructo Templo, si non reædificetur; Et quid, si per partes destruatur, & per partes reædificetur; Et quid, si Ecclesia authoritate Prælati destruatur ea lege, ut alio in loco reædificetur, servando eumdem titulum, & Patronum an secum ferat suas Indulgentias, & privilegia; Et an locus, ubi fuit destructum Templum, gaudeat Immunitate; *Ex part. 11. tract. 8. & Misc. 8. res. 9. ibid.*

25 An, destructa Medallia, Rosario, Imagine, pereat Indulgentia. Et quid, si non sit penitus destructa; Et quanta debet esse ruptura, aut fractio, ut censeatur perisse Indulgentia; Et notatur in applicatione Indulgentiarum opus esse, ut quis coram se habeat Medallias, Rosaria, & Imagines, & semel Medalliis Indulgentia applicata, posteà non potest amplius tolli, & aliis similibus applicari; Et docetur, quod facultas concedendi Indulgentias nunquam delegatur laicis & fœminis, sed tamen hi possunt determinate grana, aut imagines. Et cursim advertitur, quod uni, eidemque imagini, grano, &c. plures, & diversæ benedictiones applicari possunt. *Ex part. 10. tr. 16. & Misc. 6. res. 9. pag. 145.*

26 An Indulgentia concessa imagini, Rosario, Numismati, & similibus pereat, fractis illis, vel detritis; Et notatur Indulgentias desinere esse per revocationem concedentis, Et an privilegia Bullæ Cruciatæ, & similia, quæ conferuntur subdelegatione onerosa ex parte recipientis, non possint, nisi subsistente ea quæ urgente causa, revocari; &c. Observa tamen, quod de facto Indulgentiæ non cessant, donec earum revocatio legitimè promulgetur. Major difficultas est, an sit etiam necessarium, ut ipsa actualis notitia revocationis perveniat ad aures Indulgentiam possidentis; Idem est dicendum de dispensatione votorum, &c. *Ex p. 11. tract. 8. & Misc. 8. resol. 10. p. 146.*

27 An orbiculi benedicti, qui Agnus Dei vocantur, si ita fracti sunt, & compressi, ut cerea Imago non videatur, sed tantùm remaneat sola materia, adhuc retineant Indulgentias; *Ex part. 11. tract. 8. & Misc. 8. resolut. 7. pag. 147.*

28 An quis lucretur Indulgentiam cum Medallia, seu grano benedicto, mutuo accepto; Et utrùm, si reperiam Medalliam, quam amiseram, pereat Indulgentia secundi Numismatis à me deputati in locum primi; Et an in hac deputatione, & applicatione Indulgentiæ non sit opus quidquam loqui, aut aliud signum externum adhibere, &c. *Ex part. 11. tr. 2. & Misc. 2. res. 50. ibid.*

29 An peregrini gaudeant Indulgentiis Episcoporum, de quibus plura; Et an Regulares exempti lucrentur has Indulgentias Episcoporum; Et asseritur posse Episcopum quadraginta dies Indulgentiæ concedere. Nomine autem Episcopi etiam Archiepiscopus in præsenti intelligitur, qui in tota sua Provincia eos quadraginta dies potest concedere, quamvis eam non visitet, & in sua Diœcesi octoginta dies concedere valeat, & si plures dies concedat, valida erat Indulgentia; & in Dedicatione Ecclesiæ unum annum Indulgentiæ concedere potest, se non queunt plures Episcopi ad Ecclesiæ consecrationem concurrentes plus concedere, quàm unus, Nec Successor Episcopi potest illos dies Indulgentiæ concedere propter eandem causam, propter quam Antecessor quadraginta dies jam concessit. Potest verò quivis eos dies propter diversas causas sæpius concedere. Et tandem quæritur, an possit Successor illos revocare; *Ex par. 11. tr. 8. & Misc. 8. res. 24. p. 148.*

30 An qui accepit facultatem ab alio quam à Summo Pontifice applicandi Indulgentias, possit eam in alio transferre? Et an qui habet Indulgentiam, seu benedictiones, mortuo Pontifice concedente, adhuc possit illas applicare; Et an Indulgentia concessa alicui Medalliæ possit acquiri per Medalliam mutuo ab alio acceptam; Et an homo externæ Diœcesis orans ante Imaginem B. Virginis, ad quam Episcopus 40. dies Indulgentiarum orantibus contulit, lucretur eadem ratione Indulgentiam; Et an Imago translata extra Diœcesim portet illam Indulgentiæ collationem; *Ex part. 10. tractat. 16. & Misc. 6. res. 2. ibid.*

31 An quando Religiosus moritur nondum applicatis Indulgentiis à Pontifice obtentis, possit ejus Superior de illis disponere; Et adducitur, quod Superior Regularis possit suorum Subditorum satisfactiones, & preces applicare benefactoribus propter interpretativum consensum subditorum; vel ut satisfactiones eis superfluæ cadant in emolumentum habentium cum illis participationem bonorum operum. *Ex part. 10. tr. 16. & Misc. 6. res. 6. pag. 149.*

32 In Rubrica Indulgentiarum quinque Sanctorum dicitur, Quod si omittatur granum, possit pro alia vice aliud subrogari. Sed quæritur etiam, invento primo, cui ex duobus Indulgentia censeatur affixa remanere; Et an electio possit fieri per actum merè internum; *Ex p. 6. tr. 7. & Misc. 2. res. 33. ibid.*

33 An Indulgentia stationum possit quis in die multoties lucrari; *Ex par. 5. tr. 12. resol. 45. pag. 150.*

34 An pro lucranda Indulgentia concessa visitantibus quinque Altaria, satis sit preces effundere ex uno loco sine motu de uno Altari ad aliud Altare; Et quid est dicendum, quando quis idem Altare quinquies visitat, an teneatur loco dimoveri, vel eodem loco fixus possit illud visitare, dummodò quod qualibet visitatione finita saltem corpus, & caput inclinet in signum distinctæ visitationis; *Ex p. 5. tr. 12. res. 16. ibid.*

35 An Indulgentiæ certo, & ineffabiliter prosint defunctis? Et an Indulgentiæ non omnibus animabus existentibus in Purgatorio valeant, sed illis tantùm quæ ut sibi prodessent, meruerunt in vita per pietatem, & curam erga mortuos? *Ex par. 5. tr. 12. res. 8. ibid.*

36 An Indulgentiam pro mortuis lucretur existens in peccato mortali; Idem dicendum est de illo, qui sumit Bullam Cruciatæ pro defuncto, si solvens Bullam sit in peccato mortali? *Ex p. 5. tr. 12. res. 38. ibid.*

37 An quis privata authoritate possit suam Indulgentiam Deo pro defunctis offerre, ut potest jejunia, disciplinam, &c. Et an saltem Regulares possint applicare Indulgentiam defunctis, stante privilegio Leonis X. concesso Minoribus; *Ex p. 10. tr. 16. & Misc. 6. resol. 12. pag. 151.*

38 An Indulgentia pro tempore mortis, si non adsit Confessarius vel saltem Clericus, possit applicari moribundo à quolibet laico? Et observatur posse Indulgentiam moribundo absenti impertiri; & cursim additur, non solùm in articulo mortis, sed etiam extra ilud possit absolutè, & per se Indulgentiam applicari absentibus. *Ex part. 10. tr. 16. & Misc. 6. resol. 10. ibid.*

39 Utrùm Indulgentiæ per modum suffragii prosint Catechumenis mortuis sine Baptismo? Et an non solùm pro Catechumenis mortuis, sed etiam pro vivis; Ex quo infertur, an pro supradictis possit Missa offerri; *Ex part. 5. tr. 12. ref. 9. pag. 152.*

40 An Indulgentiæ concessæ Regularibus, & revocatæ à Paulo V. hodie censeantur revalidatæ; Et an Indulgentiæ, & privilegia pro defunctis concessa censeantur revocata per dictam Bullam Pauli V. vel remaneant in suo robore, & firmitate; Idem dicendum est de Indulgentia plenaria concessa à Clem. VIII. Parentibus Fratrum existentibus in Purgatorio, si pro illis Minoreta dixerit unam Missam. Et idem dicendum est de Indulgentia plenaria à Callisto III. concessa Parentibus fratrum Minorum, in qua possint eligere Confessarium, per quem absolvantur plenariè à culpa & pœna; quo privilegio gaudent Parentes aliorum Regularium. Et idem dicendum est de Indulgentiis concessis ab antiquis Pontificibus pro sæcularibus visitantibus Ecclesias Regularium. *Ex p. 4. tr. 4. & Misc. resol. 20. ibid.*

41 An Prælati inferiores Episcopo per consuetudinem præscriptam possint acquirere potestatem concedendi Indulgentias? Et an Concilium generale, vel alii Prælati Episcopo inferiores, etiam habentes jurisdictionem Episcopalem, aut Capitulum sede vacante non habeant potestatem concedendi Indulgentias, nisi consuetudine præscripta hanc potestatem accepissent; *Ex part. 5. tract. 12. ref. 21. pag. 153.*

45 An clausula apponi solita in Indulgentiis Papalibus, *Dummodò alias non concessimus, &c.* intelligenda sit de alia simili, expressa in eadem concessione; *Ex part. 10. tract. 16. & Misc. 6. ref. 11. ibid.*

APPENDIX.

Ad reliquas difficultates pertinentes simul ad hunc tractat. 5. de Indulgentiis hujus tomi quarti.

AN per Indulgentias non tantùm indirectè, & mediatè, sed etiam directè, & immediatè tollantur Sacramentales pœnitentiæ; Et an Pontifex per Indulgentias intendat non solùm liberare à pœnitentiis injunctis in confessione, sed etiam à non injunctis; Et explanatur, quid sentiendum sit de Indulgentiis antiquitus concessis. Et infertur, quod cùm conceditur 40. vel 100. dierum, vel annorum, non intelliguntur dies, vel anni pœnarum, quas in Purgatorio eramus soluturi; *Ex par. 8. tr. 1. ex resol. 80. 81.* Quæ nunc invenientur *in tom. 3. tract. 1. de Potestate Pontificis ref. 44. & 45.*

An Cardinales possint concedere Indulgentias; Et an potestas Indulgentiarum in Cardinalibus potius sit de consuetudine, quam de jure, cùm pro ea nullus existat Canon; *Ex par. 5. tr. 12. ex ref. 6.* Quæ hic reperietur *in tom. 9. tr. 7. de Cardinalibus ref. 46.*

An Capitulum sede vacante possit concedere Indulgentias; Et quid de consuetudine circa hoc; Vel an sit tutius, ut Capitulum committat alicui Episcopo, ut Indulgentias concedat in nomine ipsius Capituli; *Ex par. 8. tract. 4. ref. 35.* Quæ hic est *in tom. 3. tract. 4. de Capitulo sede vacante ref. 43.*

An Fratres Minores, & Prædicatores, & similiter communicantes eorum privilegiis prædicantes in suis domibus quocumque anni tempore possint concedere auditoribus 18. annos, ac 320. dies Indulgentiarum; Et quid, & quantum extra suas Ecclesias prædicantes; *Ex part. 4. tract. 4. ex ref. 22.* Quæ nunc invenietur *in tom. 7. tr. 1. de Regularibus ref. 51.*

Quomodo verò detur communicatio in Indulgentiis, & Jubilæis inter Regulares, & eorum Ecclesias, sive ejusdem, sive diversi Ordinis; Et an Indulgentiæ concessæ, v. g. Fratribus Minoribus in Festis suorum Sanctorum censeantur concessæ pro Ecclesiis Prædicatorum in Festis suorum Sanctorum, & è contra; Et notatur, quod indulgentia plenaria in Altari privilegiato pro animabus Purgatorii concessa, per promulgationem Jubilæi anni Sancti non manet suspensa pro illo anno; Et an in dicto anno Jubilæi sancti suspendantur Indulgentiæ pro mortuis, quæ vivis conceduntur cum facultate, ut eas applicare possint pro defunctis; Hujusmodi sunt Indulgentiæ concessæ granis, imaginibus, coronis, crucibus, numismatis benedictis, & similibus; Et an ex parte defuncti requiratur aliquid, ut Indulgentia Altaris privilegiati debeat suum effectum; Idem est de aliis Indulgentiis; Et an sacerdos obligatus dicere missam in Altari privilegiato possit applicare Indulgentiam defuncto, & alteri sacrificium; Et quid sit Altare privilegiatum, & quomodo Indulgentia defunctis concedatur; Et an Indulgentia sit latè, vel strictè interpretanda; *Ex par. 9. tract. 2. ex resol. 20. 22. 23. 1. 2. 3. 4. 6. 10. & 17.* Quæ hic sunt suprà *in hoc ipsomet tom. 4. tract. 1. de Altaribus privilegiatis resol. 2. 8. 32. 34. 1. 2. 3. 4. 7. 12. & 23.* In quibus sunt supradictæ difficultates, & ibidem in aliis resolutionibus præcitati tractatus aliquid aliud invenietur pro Altaribus privilegiatis.

An si quis visitet Oratorium domus suæ pro Missa celebranda approbatum, lucretur Indulgentiam cum onere visitandi Ecclesias, vel Altaria; Idem est, si virtute Cruciatæ visitet quis prædictum Oratorium pro lucranda ejus Indulgentia. Et aliqua alia notantur, quæ contingere possunt, & facere valet, qui visitat supradicta Oratoria pro lucranda Indulgentia, &c. *Ex par. 5. tr. 12. ex ref. 43. & in p. 9. tr. 1. ex ref. 29. & 31.* Quæ hic sunt suprà *in hoc tom. 4. tr. 2. de Oratoriis ref. 60. 59. & 61.*

An in Jubilæo sufficiat opinio probabilis ad lucrandam Indulgentiam. *Ex par. 5. tr. 12. ex ref. 32.* Quæ hic est *in proximo præterito tract. de Jubilæo ref. 67.*

An non obstante clausula, quæ apponi solet in Brevibus possit aliquis aliquid sumere ratione laboris pro executoriis, & licentiis publicandi Indulgentias, & signanter Indulgentias Bullæ Cruciatæ. *Ex par. 5. tract. 13. ex resolut. 71.* Quæ hic repetietur *in to. 5. tract. 7. de Datis, & Promissis ref. 46.*

An Episcopus confirmatus ante consecrationem, & sacerdotium possit concedere peccatorum condonationes, quas Indulgentias vocamus; Et an Episcopus possit concedendi Indulgentias delegare simplici Sacerdoti, vel cuicumque Clerico; Et docetur non posse Episcopum Indulgentias concedere pro defunctis. Et advertitur, quod largitio Indulgentiarum est actus jurisdictionis voluntariæ; Et quæritur, an in loco exempto possit Episcopus concedere Indulgentias; Et notatur Episcopus præter Indulgentias unius anni in dedicatione Ecclesiæ, & pro dierum aliis temporibus non posse in foro Pœnitentiæ plures concedere. *Ex p. 12. tr. 1. ex ref. 74. & 103.* Quæ hic sunt infrà *in hoc ipsomet tom. 4. tract. 8. de consecratione Episcopi resol. etiam 74. & 103.*

Nota quod supra *in tom. 4. tr. 3. de Bulla Cruciata*, aliquid invenies pro isto *tr. 5. de Indulgentiis in resol. 1. & à resol. 144. usque ad ref. 160.*

Aliqua supponuntur pro acceptatione Indulgentiarum pro animabus Purgatorii. *Ex p. 15. tr. 5. ex ref. 54.* Quæ nunc invenietur *in tom. 8. tr. 10. ref. 14.*

TRACTATUS VI.

De Jejunio. pag. 154.

1 AN pro obligatione jejunii vigesimus primus annus sit computandus de momento ad momentum; Et dubitans, an expleverit vigesimum primum annum, facta sufficienti diligentia, sit, jejunio adstrictus; *Ex part. 1. tract. 9. resolut. 49. ibid.*

2 Dubitans, an expleverit viginti & unum annos, teneatur ne jejunare; Et facta debita diligentia si quis dubitat, an hodie sit dies jejunii, an teneatur jejunare? Idem dicendum est, quando quis dubius est, an hodie sit dies festus, non enim teneatur ab operibus servilibus abstinere, & Missam audire. Et quid dicendum est, quando quis dubitat, an habeat legitimam ætatem ad Ordines, vel beneficia, vel alium actum requisitum. *Ex p. 4. tr. 3. ref. 21. ibid.*

3 Quid

3 Quid facere debeat, dubitans an teneatur ad jejunandum? An in tali casu teneatur ad Superiorem recurrere? Et quid est agendum, si Prælatus dubitet de sufficientia causæ pro dispensatione in jejunium in alia opera pia commutare; Et an quando Prælatus potest circa jejunia subditorum dispensare, possit etiam circa sua? Idem etiam procedit in casibus reservatis. Et quantum ad jejunia ex voto, an possit Confessarium virtute Cruciatæ illa commutare, sicut jejunia à Confessario imposita quilibet alius Confessarius; *Ex part. 2. tractat. 9. res. 15. pag. 155*

4 An Medicus in causa dubia possit in jejunio dispensare? Imò, an possit dictis illorum acquiescere dicentium se non posse jejunare absque alia veritatis indagatione, an verò solùm possit declarare, si causa sit sufficiens, an non; Et notatur, quod quando causa est evidenter justa, certa, aut probabilis nulla est opus dispensatione, sed tantùm quando dubia est, recurrendum est ad Superiorem, Episcopum, vel Confessarium electum per Bullam, ut dispenset. Et infertur, quod laici per consuetudinem non possunt acquirere jurisdictionem Ecclesiasticam ordinariam, cùm sint omninò incapaces, & quid verò, si loquimur de delegata; *Ex part. 10. tract. 13. & Misc. 3. res. 27. ibid.*

5 Quidam primis diebus sexagesimi anni quæsivit à me, an teneatur ad jejunium; *Ex part. 5. tract. 14. & Misc. 2. resol. 83. ibid.*

6 An senes sexagenarii licèt robusti, & validi teneantur ad jejunia; Et quid dicendum, si dubium est, an, in supradicta ætate sint robusti, & validi ad jejunandum; Et ex doctrina supradictæ quæstionis infertur an adolescentuli robusti, & validi teneantur jejunare ante vigesimum primum annum; Et notatur excusari à jejunio sexagenarios, qui toto vitæ tempore voverunt jejunare certis diebus hebdomadæ, vel anni. Etiamque advertitur, quod senes sexagenarii robusti, & validi non sunt damnandi ad triremes. *Ex part. 1. tract. 9. res. 20. p g. 156.*

7 An senex sexagenarius robustus teneatur jejunare post annum sexagesimum, si vovit jejunare pro toto tempore vitæ suæ; Et an qui vovit jejunium quotidie per mensem, teneatur jejunare die Dominico; Et an si aliquis vovisset omnibus diebus totius anni abstinere à carnibus, sit obligatus ab illis abstinere etiam diebus Dominicis; Idem est, si vovisset abstinere ab ovis, & lacticiniis, aut aliquo alio cibo, verbi gratia, piscibus, &c. *Ex part. 10. tract. 16. & Misc. 6. res. 50. ibid.*

8 An aliquis post annum quinquagesimum quintum liberetur à jejunio; Et an saltem senex sexagenarius non sit adstrictus jejunare; Et in isto casu docetur annum sexagesimum sufficere esse inceptum. Et quid, si quis vovit toto tempore vitæ suæ singulis sextis Feriis jejunare; an sit obligatus, dum annum sexagesimum complet; Et an si quis, sine causa in die jejunii sumere collationem serotinam manè, & sero posteà cœnet, peccet saltem venialiter; *En part. 11. tractat. 2. & Misc. 3. res. 9. pag. 157.*

9 An mulier quinquagenaria soluta sit ab obligatione jejunandi; & quamvis prædictæ ætatis ultimus annus inchoatus solummodo, non verò exactus, & mathematicè complectus sit; Et an hoc non solùm procedat quoad jejunia Ecclesiæ, sed etiam à præscriptis in Religione pro Monialibus; Idem procedit de obligatione jejunii ex voto pro toto vitæ tempore, dummodo votum in masculis non fuerit emissum post annum 60. & in fœminis post annum 50. *Ex par. 9. tr. 7. & Misc. 2. res. 74. alids 73. pag. 158.*

10 An prægnantes, & lactentes teneantur ad jejunium, maximè si sint robustæ, & virilis naturæ; Et an in dubio teneantur ad supradictum jejunium; *Ex part. 1. tr. 9. & res. 14. ibid.*

11 An prægnantes, & lactentes non solùm deobligentur à jejunio quoad unam comestionem, sed etiam quoad esum ovorum, & carnium, etiamsi sint robustæ, & validæ? *Ex part. 9. tractat. 9. & Miscell. resolut. 126. pag. 159.*

12 An fœminæ gravidæ ad vincendas carnis tentationes teneantur jejunare cum periculo prolis; *En par. 5. tr. 9. res. 30. ibid.*

13 An pater, seu Dominus teneatur compellere filios, & servos ad servanda jejunia, quæ frangere volunt; *Ex par. 1. tr. 9. res. 28. ibid.*

14 An Dominus compellendo famulum in die jejunii ad opus incompatibile ratione laboris cum jejunio, peccet mortaliter, si illud opus possit commodè differri in alium diem; an quis peccet saltem venialiter, qui operarios conducit, ut cavatores, agricultores, messores, &c. cum pacto, & conditione, ut eo die, quo suo labori incumbunt, non jejunent; *Ex part. 4. tract. 4. & Misc. resolut. 14 t. ibid.*

15 An quis teneatur eos solos operarios vocare, qui cum moderamine laboris possint operari sine fractione jejunii; Et an quis sine peccato saltem veniali possit conducere operarios hoc pacto, ut eo die, quo suo labori incumbunt, non jejunent; *Ex part. 1. tract. 9. res. 13. ibid.*

16 An excusetur à jejunio, qui labore aliquo defatigatur, quamvis illum in alium diem commodè differre queat; & etiamsi data opera, ut non jejunet, hoc ageret; *Ex part. 1. tr. 9. res. 52. pag. 160.*

17 An defessus ex labore sumpto ob recreationem, ut ex ludo pilæ, vel ob quærendam concubinam, teneantur ad jejunium; Et an quis sit obligatus relinquere ludum pilæ propter jejunii observationem; *Ex par. 1. tract. 9. resol. 40. ibid.*

18 An qui in die jejunii dat operam ludo pilæ, venationi, vel tactibus venereis ea intentione, ut factus impotens non jejunet, peccet contra præceptum jejunii; Et quid; si nocte proxima te inebrias, & factus impotens ad jejunandum, recitandum Officium divinum, Missam audiendam, &c. sequenti die? Et docetur, quod non est eadem ratio de illo, qui descendit è loco, ubi obligat jejunium ad locum, ubi non obligat ex intentione non jejunandi, ac de illo, qui assumit laborem incompatibilem pilæ, venationis &c. cum jejunio, quod idem est de illo, qui in die festo è proprio domicilio proficiscitur ad alium locum, ubi hoc Festum non obligat, animo, & gratiæ exercendi servilia, &c. Et pro firmanda doctrina supradictarum quæstionum adducitur, quod Confessarius, licèt ex actu confessionis prævideat sequuturam pollutionem, vacat culpa, si præter intentionem ejus pollutio sequatur: secus verò si sit ab eo prius intentata, & audiat confessionem in eum finem, ut sibi pollutio eveniat. Item pollutio prævisa in ebrietate, vel nimia comestione, vel in comestione talis cibi, vel ex tali modo jacendi in lecto, dum quis dormit, non habet specialem malitiam pollutionis contra castitatem, si non sit intentata, habet autem, si fuerit intentata, & ad eum finem, ut pollutio ex impulsu naturæ sibi contingeret, tales causas adhibuisset. Et concluditur, quod, si quis in die jejunii ob honestam recreationem dat operam ludo pilæ, vel venationi, non ea intentione, ut solvat jejunium, prævidens tamen ex defatigatione se evasurum impotentem ad jejunandum, possit excusari à jejunii transgressione in causa, secus ubi id voluntariè facit ea intentione, ut eo die jejunare non possit. *Ex p. 10. tr. 14. & Misc. 4. res. 13. alids 11. ibid.*

19 An qui ad loca sancta peregrinantur, excusentur à jejunio? Idem est dicendum de itinerantibus cum curribus, & equis. Et an flagellantes se Hebdomada Sancta excusentur à jejunio, si ob debilitatem experiantur jejunium servare non posse? *Ex part. 1. tract. 9. resolut. 46. pag. 162.*

20 An equitantes teneantur jejunare, si iter sit solùm unius diei; *Ex par. 11. tr. 2. & Misc. 2. res. 57. ibid.*

21 Quænam quantitas itineris pedestris excuset à jejunio? Et an si iter pedestre sit iter merè voluntarium, possum ego, videlicet, perigrinari altera die jejunio non impedita, teneor ne peregrinationem relinquere ad observandum jejunium? Et quænam quantitas itineris equestris excuset à jejunio? *En part. 10. tract. 14. & Misc. 4. resol. 2. ibid.*

22 An itinerantes cum curribus, & equis teneantur jejunare? *Ex p. 8. tract. 7. & Misc. res. 40. pag. 163.*

23 An itinerantes cum curru excusentur à jejunio. Et quid de itinerantibus cum equis conductis; Et an qui pedestre iter agunt, excusentur à jejunio, si iter destinatum sit longum; *Ex part. 10. tr. 12. & Misc. 2. resolut. 39. ibid.*

24 An prædicatores, & Magistri, qui publicè alios docent teneantur ad jejunium; Et an in hoc distinguendum sit inter Prædicatores, qui in diebus Quadragesimalibus concionantur, & qui in diebus Dominicis tantùm; Idem, quod de Prædicatoribus, dicendum est de Confessoribus? *En p. 5. tr. 9. res. 10. ibid.*

25 An prædicantes, si ex mercede concionentur, teneantur jejunare? Et quid de Musicis? Et an sit fas Presbyteris ovia in Quadragesima vesci causa vocis conservandæ? Et quid dicendum est de Cantoribus ad solatium Principis in camera concinentibus, an teneantur jejunare? *En part. 1. tract. 9. res. 15. pag. 164.*

sit dubium, an talis consuetudo obliget ad mortale, necne, dicendum sit non obligare: *Ex par. 1. tract. 9. resol. 41. pag. 173.*

52 An ova, & lacticinia sint prohibita in jejunio Quadragesimali de jure positivo, sub peccato mortali; Et si non ex jure, saltem ex consuetudine; Et an ova, & lacticinia sint prohibita in jejuniis extra Quadragesimam, & in diebus Veneris & Sabbathi de jure communi; Et an sit peccatum mortale comedere ova, & lacticinia in diebus Dominicis Quadragesimæ; Et docetur, quod Confessarii non debent scrupulos injicere pœnitentibus comedentibus tempore Quadragesimæ cum Bulla Cruciatæ ova, quæ intra gallinas inveniuntur. *Ex part. 3. tract. 6. & Misc. 2. res. 80. ibid.*

53 An ova, & lacticinia sint prohibita sub mortali in jejunio Quadragesimali, nisi consuetudo in aliqua Provincia esset in contrarium; Et an saltem in diebus Dominicis Quadragesimæ ova, & lacticinia non sint prohibita; Et quid de Religiosis, qui virtute Cruciatæ comedunt ova, & lacticinia in diebus Dominicis prædictæ Quadragesimæ; Et an sit consuetudo in Religionibus non comedendi ova, & lacticinia in Quadragesima, ita ut obliget ad peccatum mortale; Et notatur, quod Leo X. in Bulla incipiente: *Religionis Zelus*, concedit Religiosis S. Jacobi de Spata, & Veles, & S. Marci Legionensis, & eorum familiaribus, & servitoribus comedere in Quadragesima, & aliis diebus anni de jure consuetudine, aut juxta sua instituta, aut aliàs quomodolibet prohibitis butyrum, ova, & alia lacticinia; & de consilio utriusque Medici etiam carnes, quo privilegio communicant aliæ Religiones, &c. & servatur illa Bulla in Conventu de Veles. Et tandem quæritur, an privilegium perdatur per non usum; *Ex part. 9. tract. 8. & Misc. 3. r. 67. aliàs 66. pag. 174.*

54 An in diebus Dominicis Quadragesimæ licitum sit comedere ova, & lacticinia; *Ex part. 10. tr. 11. & Misc. 1. res. 46. pag. 175.*

55 Si quis ex voto teneatur jejunare, an absque Bulla in Quadragesima, vel intra annum comedens ova, & lacticinia, ubi ex consuetudine non comeduntur, peccet contra votum; Idem est dicendum de jejunio ex pœnitentia à Confessario imposita, & de jejunio Jubilæi. Et alii quinque casus adducuntur in §. ult. hujus Resolutionis, & pro obligatione voti in eis. *Ex par. 9. tract. 8. & Misc. 3. r. 6. ibid.*

56 An si quis voverit jejunare, teneatur abstinere à lacticiniis extra Quadragesimam, vel an teneatur servare tale jejunium, juxta patriæ consuetudinem; Et an promittens jejunare in Quadragesima, dubius autem, an intenderit abstinere à lacticiniis, non sit damnandus tanquam reus voti, si illis absque Bulla vescatur, licèt peccaret in præceptum Ecclesiæ intercidentis eo tempore lacticiniorum usum. *Ex par. 1. tract. 9. resolut. 5. pag. 176.*

57 An qui vovit jejunare Quadragesimam, & dubius an voluerit vovere abstinentiam à lacticiniis, teneatur illa non comedere? *Ex part. 4. tract. 3. resolut. 20. ibid.*

58 Quidam Religiosus in hoc Regno Siciliæ comedit lacticinia in quadam Vigilia, quæsivit à me an peccaverit mortaliter; Et discutitur, an sit consuetudo dictis diebus abstinere à lacticiniis; Et an Religiosi, & Clerici teneantur servare consuetudinem laicorum in jejuniis, vel è contra; Et an in jejuniis extra Quadragesimam interdictus sit esus lacticiniorum; Et an iter agentes possint sine Bulla lacticinia edere, quando non inveniuntur in itinere pisces, vel non possunt commodè habere aliud quod manducent; Et an licet itinerantes inveniant panem, & pomorum fructus, & olera, non teneantur jejunare; Et tandem quæritur, an Sacerdos etiam Regularis possint diebus Dominicis Quadragesimæ virtute Bullæ Cruciatæ edere ova, & lacticinia; Et quid dicendum est de cæteris omnibus aliis sine Bulla. *Ex p. 5. tr. 14. & Misc. 2. res. 13. ibid.*

59 An si in aliqua Provincia extaret consuetudo universalis obligatoria abstinendi ab ovis, & lacticiniis in jejunio extra quadragesimam, teneantur illam Regulares observare; Et an consuetudo alicujus loci obliget Regulares ad jejunia; Et quid quoad consuetudinem laicorum celebrandi aliqua Festa; an obligentur Regulares exempti ad eorum celebrationem; Et an consuetudo laicorum in jejunio, observatione Festorum, &c. obliget etiam Ecclesiasticos; Et an personas Religiosæ obligentur Legibus Synodalibus ad totum Episcopatum se extendentibus. Et deducitur, quod Regulares non teneantur ad jejunia Provinciæ, quando obligant ex generali consuetudine Provinciæ, etiam si consuetudo confirmata sit in Synodo Provinciali. Et infertur, quod tota Provincia non potest concedere leges obligantes Regulares. *Ex part. 10. tract. 11. & Miscel. 1. resolut. 38. pag. 187.*

60 An Regularis vovens jejunare, satisfaciat, si jejunet secundùm morem Monasticum, vel teneatur jejunare secundùm morem Ecclesiæ; Et jejunium indictum à Confessario, nisi is contrarium explicet, an semper sit Monasticum quoad Regulares, secus autem quoad sæculares; *Ex par. 7. tract. 11. & Misc. 2. resolut. 24. pag. 178.*

61 An qui vovit jejunare die Sabbathi, vel Feria sexta, teneatur ad id votum, si dies Nativitatis Domini venerit in his diebus; Et notatur eum, qui votum emisit non concedendi ova in sexta feria, vel die Sabbathi, posse comedere carnes in die Nativitatis Domini, si in eis acciderit celebrari. *Ex part. 1. tract. 9. resolut. 22. ibid.*

62 An Religiosus, vel quivis alius, qui tenebatur jejunare verbi gratia Feria 6. in qua occurrit Vigilia alterius Sancti, si non jejunet peccet dupliciter; Ex quo infertur, quod Religiosus Franciscanus, si non jejunet in Feria sexta, etiamsi sit Vigilia, tantùm unum peccatum committit: & idem dicendum est de aliis casibus. Et quid est sentiendum, si Prælatus in virtute sanctæ Obedientiæ præcipiat Religioso v. g. jejunium in vigilia alicujus Sancti, vel alterius jejunii; *Ex p. 4. tr. 4. & Misc. 2. 83. ibid.*

63 An si quis violet duo jejunia ab Ecclesia indicta, in unum diem incidentia, peccet dupliciter; Idem est in auditione Missæ, & cessatione ab operibus servilibus. Et an saltem talis transgressio præceptorum sit circumstantia in confessione aperienda; Et quid si occurrunt jejunia indicta ab Ecclesia & voto; Et infertur Monachum D. Francisci peccare dupliciter, si in die Veneris, quo incidit vigilia, non jejunet. Et quæritur, an Religiosi D. Francisci teneantur ad Regulæ jejunia, si annum 21. etiam non expleverint; Et an dicti Minoritæ ante 21. annum teneantur jejunare Vigilias, & Quatuor tempora Ecclesiæ, & Sanctorum; Ex quo infertur etiam teneri ad jejunia Jubilæi adolescentes, qui nondum 21. annum attigerunt, aliàs Jubilæum non obtinebunt. *Ex part. 1. tract. 9. r. 16. pag. 179.*

64 An Regulares sexagenarii teneantur ad jejunium Regulæ; Et quid si non attigerint annum 21. Et notatur peccare contra præceptum jejunii, qui assumpsit laborem incompatibilem cum jejunio, ad hunc finem, ut non jejunet, v. g. ludum pilæ, venationis, &c. *Ex part. 9. tr. 6. & Misc. 1. res. 16. ibid.*

65 An qui fecit votum de jejunando tali die in pane, & aqua, toties peccabit mortaliter, quoties biberet vinum; Et an si promisit se in illa die nihil manducaturum nisi panem, & aquam; tunc quoties biberit vinum, peccet mortaliter; Et an ita vovens frangat jejunium, si cervisiam bibat; *Ex part. 1. tract. 9. res. 4. pag. 180.*

66 An si quis, cùm teneatur jejunare in pane, & aqua, non possit nisi sumendo parum vini, aut obsonii, sit adstrictus tali jejunio; Et an vovens recitare septem Psalmos Pœnitentiales, si non potest integros recitare, teneatur ad partem; vel in tali casu an teneatur ita vovens, si sciret tantùm unum Psalmum ex septem Pœnitentialibus, illum septem vicibus recitare; *Ex p. 3. tract. 5. & Misc. 1. res. 61. ibid.*

67 An parvulis ante expletum septennium liceat ministrare carnes in die jejunii; Et quid de Paganis, & perpetuò amentibus; Et quid est dicendum de pueris ante septennium, ubi adest consuetudo in contrarium; Sed quid est sentiendum si pueri ante septennium doli capaces sint; *Ex part. 1. tract. 9. resolut. 42. ibid.*

68 An pueris habentibus usum rationis ante septennium liceat ministrare carnes, ova, & lacticinia in diebus jejunii, & prohibitis ab Ecclesia. Et quo tempore supradicti pueri teneantur Ecclesiasticis legibus, & signanter confessionis, &c. Et an puer cui ante septennium acceleratus est usus rationis, si occidat aliquem, incurrat irregularitatem; Et cursim docetur impuberes non incurrere irregularitatem. *Ex par. 11. tract. 2. & Misc. 2. resol. 56. pag. 181.*

87 An in jejunio secundo comedens toties peccet posteà quoties eodem die comedit? Et docetur, quod si inadvertenter aliquis pluries cibum etiam carnis sumeret, jejunium neutiquam frangeret; & servare erit adstrictus, cum prorsus illa comestio sit involuntaria respectu jejunii ? *Ex p. 1. tr. 9. ref. 44. pag. 190.*

88 An qui in die jejunii tertia, vel quarta vice comedit, peccet saltem venialiter, præter peccatum mortale, quod commisit secunda vice, *Ex par. 1. tract. 9. ref. 53. ibid.*

89 An qui die jejunii sæpius modicum quid comedit, itaut si illæ parvæ comestiones coalescant in unum, & efficiant quantitatem notabilem, frangat jejunium, & peccet mortaliter? *Ex p. 3. tr. 6. & Misc. 2. ref. 43. ibid.*

90 An in fractione jejunii detur parvitas materiæ, Sed difficultas est, quænam parvitas materiæ exenset à fractione jejunii, Et an potio in Hispania dicta *Chocolate*, frangat jejunium? Et cursim advertitur quantitatem collationis serotinæ esse uncias octo. *Ex part. 5. tractat. 5. resolut. 11. pag. 191.*

91 An in Hispania potio dicta *Chocolate* frangat jejunium? Et quid de cervisia, & vino ex aromaticis condito, &c. *Ex p. 4. tr. 4. & Misc. ref. 194. ibid.*

92 An si quis in diebus jejunii sumeret duas uncias potionis vulgò dictæ *Chocolate*, frangeret jejunium? *Ex par. 8. tr. 7. & Misc. ref. 54. pag. 192.*

93 An opinio asserens *Chocolatam* non frangere jejunium sit probabilis? Et notatur, quod stando in sententia rigorosa, si quis sumeret duas uncias *Chocolata*, non frangeret jejunium ratione parvitatis materiæ. *Ex p. 11. tract. 6. & Misc. 6. ref. 54. aliàs 53. ibid.*

94 An si v. g. in aliqua vigilia quis sumeret multas formulas consecratas excedentes parvitatem materiæ, vel consecraret panem, & illum comederet, frangeret jejunium, Et cursissimè docetur, quod potest homo speciebus sacramentalibus sumptis per totam vitam sustentari. *Ex par. 11. tr. 6. & Misc. 6. ref. 35. pag. 193.*

95 An licitum sit in diebus jejuniorum sumere non solùm pharmaca, & electuaria curativa, sed etiam præservativa, Et an liceat in die jejunii sumere electuaria ex saccaro condita ob solam delectationem? Ex quibus infertur posse Cantores, seu Musicos insignes in diebus jejunii aliquid cibi primo manè sumere ad conservandam vocem. Idem est de quocumque alio ad sublevandam debilitatem stomachi, vel capitis. Et an hoc etiam liceat Religiosis canentibus in choro: inquam, possint in die jejunii ad conservandam vocem aliquid cibi sumere? Et quid, si prædicti Religiosi sint insignes Musici? *Ex part. 10. tract. 14. & Misc. 4. ref. 62. aliàs 60. pag. 194.*

96 An si quis in die jejunii post prandium sumat in notabili quantitate uvas recentes, frangat jejunium? Et quid de malis massilicis, vulgò *Limoni*, vel de malis medicis, vulgò *Aranci*, & de cæteris similibus fructibus potetunne adhiberi ad sedandam sitim in die jejunii, quoties libuerit, Et an frangat jejunium, si quis ad sedandam sitim sumat poma, pira, uvam, & similia, & dentibus conterendo deglutiat succum dentibus expressum, rejecta substantia solida ab ore? Et an quantitas duarum unciarum sit parvitas materiæ exensans à jejunii fractione, Ex quo infertur posse jejunantem sine gravi culpa, imò id etiam sine veniali culpa primo manè comedere duas uncias cibi, & bibere ad tolerandum facilius jejunium, & posteà circa meridiem prandere, & ad Vesperas sumere refectiunculam. Etiamque deducitur, quod non frangeret jejunium serotina refectiuncula, qui præfixam quantitatem unciarum octo per unam, vel duas uncias excederet. Et cursim docetur in diebus jejunii comedentem circiter unciam carnis non peccare mortaliter. *Ex p. 10. tr. 14. & Misc. 4. ref. 58. aliàs 56. ibid.*

97 An in diebus jejuniorum licitum sit sine fractione jejunii sumere mala massilica, mala medica, uvam, & similia ad sedandam sitim, quoties quis voluerit? Et an qui habet panem, legumina, poma, & similia teneatur jejunare? *Ex p. 6. tr. 6 & Misc. 1. ref. 14. pag. 196.*

98 An sine jejunii fractione licitum sit sumere interdiu parum cibi, ne potus noceat? Et an hoc est intelligendum toties quoties, dummodò id non faciat in fraudem jejunii, sed ne potus noceat? *Ex p. 1. tr. 9. ref. 24. ibid.*

99 An qui ne inurbanus videatur sumendo modicum cibi ab amico rogatus, peccet saltem venialiter, *Ex par. 1. tr. 9. ref. 29. pag. 197.*

100 An in die jejunii bibere vinum ad sustentationem, & famem sedandam sit illicitum, Et præsertim ante prandium an violet jejunium, *Ex p. 1. tract. 9. ref. 23. ibid.*

101 An licitum sit sequi unum horologium quoad jejunium Ecclesiasticum, & alterum quoad jejunium naturale, Et hoc intelligitur in ipsamet media nocte. *Ex par. 10. tr. 15. & Misc. 5. ref. 29. ibid.*

102 An si quis ante prandium per quartam partem horæ sumeret cibum, frangeret jejunium, Et an in die jejunii possit quis parum cibi sumere casu, quo prandium sit valdè dilatandum, Et an inservientes mensis sæcularium possint jejuniorum diebus aliquid cibi sumere, antequam serviant, & posteà comedere, Idem est de Religiosis inservientibus mensæ. Et an Religiosi legentes ad mensam, possint ante lectionem aliquid comedere, Sed adhuc superest difficultas, an hujusmodi servientes, & legentes possint diebus jejunii ante servitium, & lectionem non solùm modica quantitate cibum sumere, sed etiam in magna, Et notatur, quod si quis inadvertenter cibum sumeret etiam pluries, & etiam carnium in die jejunii, jejunium non frangit, ideò exinde teneatur servare jejunium. *Exp. 10. tract. 14. & Misc. 4. ref. 63. aliàs 61. pag. 198.*

103 An in anticipatione comestionis in die jejunii detur parvitas materiæ? Idem est, si comestio postponitur. Et pro utroque casu assignantur hora. *Ex part. 5. tractat. 5. resolut. 10. ibid.*

104 An qui in diebus jejunii notabiliter anticipat horam comedendi, peccet mortaliter? Et quæritur, quantum possit absque dicto peccato mortali præveniri dicta hora comedendi? Et an Religiosi, qui habent privilegium anticipandi prandium per horam, possint dicti Religiosi per horam cum dimidia prandium ante meridiem provenire? *Ex p. 1. tr. 9. ref. 27. pag. 199.*

105 Utrum, qui ob justam causam comederet hora octava, aut nona obiter agendum, v. g. aut hospitibus inserviendum, teneatur illo die ad jejunium? Et an qui putabat se iter facturus, vel laboraturus, & ideò inculpatè summo manè comedit animo non jejunandi, & tamen postea causa aliqua impeditus est, ne iter ageret; an in tali casu teneatur jejunare? *Ex p. 1. tr. 9. ref. 48. ibid.*

106 An qui è medio prandio surgit ad aliquid occurrens, possit posteà redire ad continuandum prandium in die jejunii? Et quid, si longa mora intercessit, quamvis spatium duarum horarum intercurrerit, dummodò à prandio surgat animo posteà continuandi? Et si quis surrexit à mensa animo non redeundi, si fortè prandium adhuc duraret, possit iterum, mutata intentione, ad convivas redire, à quibus recesserit? *Ex p. 1. tr. 9. ref. 32. ibid.*

107 An frangat jejunium, si quis, urgente aliquo negotio, per longum tempus interrumperet prandium? Et quare sit hoc tempus longum? *Ex p. 10. tract. 14. & Misc. 4. ref. 64. aliàs 62. pag. 200.*

108 An famuli inservientes dominis frangant jejunium comedendo gulosè fragmenta ciborum? Et an servitores, & electores ad mensam possint assumere aliquid ante talem lectionem, vel servitium, licèt nullam habeant necessitatem? *Ex p. 4. tr. 4. Misc. ref. 142. ibid.*

109 An in die jejunii licitum sit collationem serotinam manè sumere, & nocturno tempore cœnam capere, Et notatur, quod mutatio talis refectiunculæ, si efficiatur ex causa justa, ut v. g. propter studium, propter aliqua negotia agenda in die, propter iter, propter lectionem perlegendam, vel sermonem faciendum, propter vigilias nocturnas, & quid simile, non erit neque peccatum veniale. *Exp. 1. tr. 9. ref. 33. ibid.*

110 An qui sine cœna accepta dormire non valet, teneatur manè collationem sumere, cœnam ad noctem differendo? Vel an in tali casu non teneatur quis jejunare? *Exp. 1. tr. 9. ref. 51. ibid.*

111 An in vigilia Resurrectionis, & Pentecostes collatio serotina possit fieri in majori quantitate? Et docetur in vigilia Nativitatis Domini posse fieri in quantitate sexdecim unciarum. Et quid, si jejunium Jubilæi cadat in prædicta vigilia Nativitatis, Et an in præfata vigilia Nativitatis Domini ex fructibus, sive conservis possit collatio serotina sumi sine mensura & usque ad saturitatem? Idque in casu, quo etiam vigilia incidat in Sabbato, & dies Nativitatis Domini in Feria secunda? Et an hæc consuetudo vigeat in Hispania etiam inter Religiosos, Et notatur, si jejunium reddat inhabiles ad canendum Musicos, & cantores, excusari à jejunio non solùm pro servitio Ecclesiæ, sed etiam pro solatio Principis, Et additur Presbyteros causa conservandæ vocis posse in Quadragesima vesci ovis. *Ex part. 10. tract. 12. & Misc. 2. resolut. 41. ibid.*

112 An in vigilia Nativitatis Domini, si quis vellet sumere collationem serotinam manè, possit illam sumere in

quantitate, qua licitum est illam sumere sero? Et supponitur in collatione serotina vigiliæ Nativitatis Domini posse sumi duplicem majorem quantitatem, quam licitum est sumere in aliis jejuniis, etiamsi vigilia Incidat in Sabbatum, & festum Nativitatis in Feria secunda, *Ex p. 9. tr. 6. & Misc. 1. res. 17. pag. 201.*

113 An collatio serotina in vigilia Nativitatis Domini sit sumenda in magna quantitate ratione consuetudinis? Et an talis extensio militet etiam in Religiosis, difficultas est; Et notatur Curiales Romanos non frangere jejunium facientes collationem, ut vulgo dicitur, grosam, secundùm consuetudinem Romanæ Curiæ; *Ex part. 1. tract. 9. res. 35. ibid.*

114 An si quis v. g. emisit votum jejunandi singulis sextis Feriis, & illis aliquando incidat vigilia Nativitatis Domini, possit in collatione serotina sumere quantitatem pinguiorem? Et supponitur in prædicta vigilia posse sumi in majori quantitate etiam in casu, quo ipsa vigilia cadat in Sabbato, & dies Nativitatis Domini in Feria secunda. Et infertur, quod Religiosus Franciscanus, qui ex voto tenetur jejunare à Festo omnium Sanctorum usque ad Nativitatem Domini non potest refectionem vespertinam pinguem sumere in vigilia Nativitatis ejusdem? Et an supradicta doctrina non procedat, si collatiuncula vespertina sumeretur manè, vel meridie in dicta vigilia Nativitatis. *Ex par. 10. tract. 12. & Misc. 2. resolut. 45. pag. 202.*

115 An habentes Bullam Cruciatam possit in collatione vespertina jejunii sumere aliquid casei, vel lactis, vulgò dicto *Cascavallo*, seu *Tomazo*? Et an in vigilia Nativitatis Domini possit sumi collatiuncula duplo, aut triplo major solito? Et quid est dicendum, si vigilia Nativitatis Domini sit in Sabbato, & licèt in illo Sabbato, occurrat simul jejunium quatuor temporum? Et an qui potest vesci carnibus in die jejunii, & propter devotionem vult aliquo diei vesci lacticiniis, vel ovis, teneatur jejunare? *Ex part. 5. tract. 14. & Misc. 2. resolut. 12. ibid.*

116 De quantitate, & qualitate, collationis serotinæ. Et an si quis inadvertenter sumat cibum pluries, ob id non frangat jejunium, & ob id à collatiuncula nocturna sumi solita abstinere non tenebitur, nisi nimis proximè ad horam refectionis nocturnæ esset cibus assumptus? Et quid est sentiendum de collatione largiori Nobilium? *Ex par. 1. tract. 9. res. 1. pag. 203.*

117 An in collatione serotina jejunorum sit potius attendenda quantitas, quàm qualitas cibi, itaut in illa possint sumi pisces, legumina, & omne genus jusculorum, &c. Et inter multa, quæ in textu hujus resolutionis admittuntur, pro materia collationis serotinæ in die jejunii, & multa alia vetantur, tandem docetur, quod licitum est omninò sumere totam quantitatem panis, quæ est licita, & ipsam vino imbibere, quamvis ex hoc crescat in pondere; ergo & in quocumque alio liquore. *Ex p. 10. tr. 14. & Misc. 4. res. 60. aliàs 58. pag. 204.*

118 An in collatione serotina licitum sit sumere ova, & alia lacticinia, quando licitè in illis diebus possint comedi? Et an in diebus, in quibus prohibentur ova, & lacticinia, possit quis comedere panem *biscottum*, in quacumque magna quantitate? Et an saltem in collatione serotina non sit damnandus, qui comederet unum biscottum? Et an capite, seu stomacho debiles possint in collatione serotina uti ovis? *Ex part. 10. tract. 14. & Misc. 4. res. 59. aliàs 57. pag. 205.*

119 An in collatione serotina licitum sit sumere, v. g. duo ova & quoad quantitatem, an quis possit sumere quartam partem comestionis? Et an in piscibus, caseo, lacte, cremone amygdalino, & triticeo id est *almendranda, y Almidon*, possit fieri supradicta collatio serotina? *Ex par. 4. tr. 4. & Misc. res. 117. pag. 206.*

120 An in collatione serotina jejuniorum possit quis in quantitate licita comedere pisces? Et notatur quantitatem unciarum octo posse sumi in collatione serotina. *Ex par. 9. tr. 6. & Misc. 5. res. 8. ibid.*

121 An jusculum ex pane cocto, vel pane cum amygdalis in collatione serotina adhiberi possit, etiamsi sumatur in ea quantitate, quæ separatim sumi potest? *Ex par. 1. tract. 9. res. 34. pag. 207.*

122 An in collatione serotina jejunorum licitum sit sumere uncias octo in pane cocto? Et quid de aliis jusculis? *Ex p. 9. tr. 6. & Misc. 1. res. 28. aliàs 29. ibid.*

123 An in collatione serotina jejuniorum quantitas licita possit tuto sumi in solo pane? Et an sine peccato mortali in serotina refectione jejunii licitum sit sumere quantitatem excedentem uncias octo, v. g. quantitatem duarum unciarum ratione parvitatis materiæ? *Ex par. 9. tract. 6. & Misc. 1. res. 35. pag. 208.*

124 An licitum sit in collatione serotina Jejunii sumere legumina cocta in quantitate licita, v. g. unciarum octo, *Ex p. 5. tr. 14. & Misc. 2. res. 14. ibid.*

125 An licitum sit eum? qui paratus est cenare, invitare causa urbanitatis ad cœnandum in die jejunii. Et ex doctrina hujus quæstionis infertur etiam vendentes in diebus jejunii cibos prohibitos, an peccent? Et an servus, & ancilla, qui condiunt, & porrigunt cibos, & Mensam horis non jejunantibus sternunt, mensæque ministrant, culpæ participes efficiantur? *Ex part. 1. tr. 9. res. 38. ibid.*

126 An licitum sit invitare ad cœnam paratum frangere jejunium, Et hæc ratio est communis plurimis materiis. Et an Confessarius accipiens plurimum confessiones in peccato mortali, unum tantùm peccatum committat, an plura. Idem dicendum est de illa, qui in peccato Communionem omnibus ministrat. *Ex par. 5. tr. 7. res. 7. p. 209.*

127 An Caupones, seu tabernarii proponentes cœnam in die jejunii omnibus indifferenter, peccent mortaliter? Sed difficultas est, quando dubitant, vel credunt alterum à jejunio nouexcusari. *Ex part. 1. tr. 9. res. 39. p. 210.*

APPENDIX

Ad cæteras quæstiones pertinentes simul ad hunc *Tract. 6. de Jejunio hujus tomi Quarti.*

AN Papa sub mortali teneatur ad jejunia Ecclesiæ, *Ex par. 6. tract. 7. ex res. 3.* Quæ hic est *in tom. 1. tr. 3. de Pœnitentia res. 48.*

An expulsus à Religione teneatur ad jejunia Religionis? Et an Episcopus ex Religione Minimorum teneatur ad votum vitæ Quadragesimalis, *Ex p. 3. tract. 2. ex res. 60. & 116. & in p. 5. tr. 13. ex res. 39.* Quæ nunc invenientur *in tom. 7. tr. 1. de Regularibus res. 192. 193. & 28.*

An qui complet annnm vigesimum primum manè hora Nona alicujus vigiliæ teneatur, si possit ad jejunandum in illa die, Et an Concionator excusetur à jejunio præcedentis diei, si intra annum tantùm prædicet, Et discutitur, quomodo consuetudo non comedendi ova, & lacticinia in Quadragesima, & aliis vigiliis, obliget, vel non obliget ad mortale. *Ex p. 10. tr. 11. ex res. 26. & 32. & in par. 9. tract. 7. ex resol. 29.* Quæ hic reperientur *in tom. 3. tr. 6. de horis Canonicis res. 69. 29. & 95.*

An si Sacerdos pro pœnitentia imponat jejunium absolutè, satisfaciat pœnitens per jejunium, ad quod aliundè tenetur? Et an obligatus jejunare, v. g. Feria sexta, si omittat jejunium eo die intentione transferendi illud in sequentem diem, non exeedat culpam venialem? Et an si in honorem alicujus Festi imponat Confessarius jejunium, si per impotentiam à jejunio illius diei pœnitens excusetur; teneatur alio die jejunare? Et quid si præcepit jejunium Veneris, vel Sabbati unius mensis, vel anni? Et an si pœnitens in jejunio non recordetur pœnitentiæ impositæ à Confessario, an adhuc satisfaciat jejunando ex devotione? Et an pœnitens impotens adimplendi pœnitentiam jejunii in pane, & aqua, teneatur jejunare modo consueto Ecclesiæ, *Ex par. 3. tract. 4. ex res. 83. & 91. aliàs 84. & 92. & in par. 9. tract. 6. ex resol. 56. aliàs 57. & in par. 6. tr. 6. ex resol. 43. & in par. 9. tract. 9. resol. 55. & 53. & aliàs 54. & 52.* Quæ hic sunt *in tom. 1. tract. 6. de Satisfactione sacramentale res. 12. 39. 24. 55. 9. & 41.*

An si quis falsò hodie esse vigiliam putat, & carnes comedat, sufficiat, ut in confessione dicat, comedi carnes in die prohibito, Et an si quis unica voluntate voluisset omittere jejunium per totam Quadragesimam, teneatur hanc circumstantiam in confessione explicare, Et an, si eodem die duplici titulo jejunandum sit, satisfaciat quis in confessione dicendo se semel prætermisisse jejunium? Et an Medico satisfit, si dicat in confessione se concessisse licentiam edendi carnes absque legitima causa diebus prohibitis, non explicando esse jejunio consecratos, *Ex part. 3. tract. 4. ex res. 161. aliàs 162. & in par. 1. tract. 7. ex res. 17. 23. & 60.* Quæ nunc invenientur *in to. 1. tr. 7. de Circumstantiis res. 5. 23. 58. & 62.*

An in jejunio Eucharistico pro communione sumenda, & Missa celebranda detur parvitas materiæ excusans à peccato mortali, Et an sumptio *Tabachi* in fumo, pulvere,

re, & folio frangat jejunium naturale; Et quid, ſi aliquis deglutiat in magna quantitate nummos aureos; Et quid eſt dicendum de aromatibus, grano aliquo, plumbo, de Oſſiculis aliquorum fructuum, & de fragmentis metallorum, vitro, lapillulis, ligno duriori, & ſimilibus; vel ſi quis aliquantulum aquæ per oares attrahat, & ſimilia quæ in ſtomachum traoſmittantur? *Ex part. 5. tract. 5. ex reſolut. 12. & in tract. 13. ex reſol. 1.* Quæ hic reperiuntur *in tom. 2. tract. 1. de celebr. Miſſarum reſol.* 126. & 120.

Nota quod in prædicto *tom. 2. & tract. 1. de celebr. Miſſarum* ſunt multæ aliæ difficultates pro jejunio naturali, & Eucharistico *à reſ. 111. uſque ad reſ. 134. incluſivè* ubi reperies quidquid circa hoc occurrere poterit.

Adverte etiam, quod *in prœcitato tom. 2. tract. 2. de Communione* etiam invenies aliquas quæſtiones pro jejunio ante Communionem *in reſ.* 56. 57. 73. 74. 75. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. & 101.

An dupliciter peccet, qui ſe ingurgitat, quo tempore indictum erat jejunium, nam & temperantiam, & legem jejunii violat; *Ex part. 5. tract. 13. ex reſ. 62.* Quæ nunc invenietur *in t. 2. tract. 2. de Communione reſ. 43.*

An quis peccet mortaliter contra præceptum jejunii, qui edit nimium, aut nocivum cibum prævidens ob morbum ſe omiſſurum jejunium in die præcipiente illud; *Ex part. 10. tract. 14. ex reſol. 12. aliàs 10.* Quæ hic reperietur *in tom. 2. tract. 3. de audienda Miſſa in die feſto reſol.* 14. §. 4.

An qui putat in hac hebdomada nullum eſſe diem jejunii, cum tamen ſit, adveniente die jejunii, quin tibi occurrat diem eſſe jejunii, ſi comedas, & non jejunes, pecces ne omittens jejunium; *Ex part. 9. tract. 8. ex reſol. 48.* Quæ hic eſt *in. to. 8. tract. 2. de Conſcientia dubia reſ.* 19.

An per privilegium Bullæ diſpenſatus in eſu carnium, cenſeatur diſpenſatus ad jejunandum? Et an diſpenſatur per Bullam, ut comedat carnes, & lacticinia poſſit ſimul comedere piſces? Et an in hoc Siciliæ Regno diebus Quadrageſimalibus, & aliis jejunii uſus ſaginiminis ſit licitum habentibus Bullam Cruciatæ? *Ex part. 1. tract. 11. ex reſol. 4. & in part. 1. tractat. 9. ex reſolut.* 21. Sed eas, & alias difficultates circa eſum carnium, & lacticiniorum, & circa jejunium vigore Cruciatæ invenies ſupra *in hoc inſomet tom. 3. tractat. 3. de Bulla Cruciatæ in reſolut.* 170. 166. *& in aliis.*

An ad lucrandum Jubilæum ſufficiat, quòd commutatio jejuniorum ex juſta cauſa fiat, v. g. Feria quinta; *Ex par. 5. tr. 12. ex reſ.* 25. Quæ hic eſt ſupra *in hoc tom. 4. tract. 4. de Jubilæo reſol.* 25.

An ſi quis videat aliquem ex oblivione comedere carnes in die jejunii, teneatur illum monere; *Ex part. 9. tract. 8. ex reſol. 48. §. 1.* Quæ hic reperietur *in tom. 7. tract. 4. de Correctione reſol.* 31.

An qui vovit jejunare in pane, & aqua peccet mortaliter ſi ſemel bibat vinum; Et an qui vovit certa die jejunare pro animabus Purgatorii, ſi eo die impeditus fuit, an teneatur alturo die jejunare? Et an ſi filius, ſervus, vel uxor vovit ſingulis ſextis Feriis jejunare, poſſit Pater, Dominus, & maritus tale votum irritare; Et an qui ob metum mortis juravit alicui comedere carnes toto anno diebus prohibitis, an poſſit, vel debeat juramentum ſervare, ceſſante metus. *Ex p. 5. tr. 9. ex reſ. 37. & in part. 3. tractat. 5. ex reſol. 26. & in part. 9. tract. 8. ex reſol. 15. & in part. 8. tract. 8. ex reſ. 57.* Quæ nunc invenietur *in tom. 8. tract. 4. de Voto, & Juramento reſ.* 9. 15. 44. & 55.

An famuli miniſtrantes dominis carnes in die jejunii, vel cibaria in refectiuncula peccent peccato ſcandali; Et an Catholicus Angliæ veſcendo carnibus in die veneris, & in Quadrageſima ad ſe occultandum, peccet; Et an liceat exploratoribus, vulgò dictis, *Spia*, uſus carnibus diebus vetitis in Eccleſia; Ex *part. 5. tract. 7. ex reſol. 13. & 33. & in part. 8. tr. 7. ex reſ. 13.* Quæ hic ſunt *in to. 7. tract. 5. de Scandalo reſ.* 59. 70. & 71.

An Inquiſitores poſſint procedere contra comedentes carnes diebus prohibitis; Ex *part. 4. tract. 8. ex reſ.* 48. Quæ hic eſt *in tom. 5. tract. 10. de Inquiſitoribus reſ.* 87.

An Epiſcopus, vel Prælatus Regularis cum ſuis ſubditis poſſint diſpenſare, ut nunquam jejunent; Et docetur, quod quando dubitatur, an ſine diſpenſatione teneatur quis jejunare, eo ipſo eſt cauſa ſufficiens ad diſpenſandum, nec opus eſt aliqua commutatione. Et an Parochus ex conſuetudine diſpenſet in jejuniis, quamvis ſi attendatur jus præcisè in hoc poſſit diſpenſare; Ex *part. 8. tract. 3. ex reſol. 12. & 11. & in part. 4. tractat. 2. ex reſolut.* 44. Quæ nunc invenietur *in tom. 3. tract. 2. de diſpenſatione reſolut.* 26. 25. & 18.

An hic actus, comederem carnem in Quadrageſima, ſi Eccleſia non prohibuiſſet, careat culpa; *Ex part. 3. tract. 6. ex reſol.* 47. Quæ hic reperietur *in tom. 8. tract. 6. de Luxuria reſol.* 2.

An ſi quis in die veneris delectetur ſenſibili delectatione de eſu carnium, mente concepta, perinde, ac ſi reipſa eas comederet, peccet mortaliter; *Ex part. 3. tract. 5. ex reſol. 5.* Quæ hic eſt *in tom. 8. tract. 10. reſol.* 10.

TRACTATUS VII.

De Eleemoſyna pag. 211.

1 QUædam ſuppoſita pro intelligentia dicendum. Primò, quod indigentia pauperum eſt triplex; extrema, gravis, & communis. Secundò, quòd bona, quæ ad ſubveniendum prædictis neceſſitatibus erogari poſſunt, ad tria genera revocantur poſita in §. ultimo hujus reſolutionis. Ex *part. 5. tract. 8. reſolut. 1. ibidem.*

2 An quis teneatur in extrema neceſſitate dare eleemoſynam, non ſolùm titulo charitatis, ſed etiam lege juſtitiæ; Et an in hoc caſu poſſit quis cogi per judicem ad faciendam eleemoſynam; Et an in aliquo caſu quis teneatur reſtituere damna, quæ ex ejus omiſſione in danda eleemoſyna ſunt ſequuta, ut verbi gratia qui famæ periit, relinquit filios, quibus deberentur opera Patris, &c. Ex *part. 5. tract. 8. reſol. 2. ibid.*

3 An pauperes in extrema neceſſitate conſtituti poſſint contra divites implorare officium judicis; Et an judices poſſint compellere divites ad eleemoſynam faciendam, non ſolùm in cauſa extremæ neceſſitatis, ſed etiam quoties præceptum adeſt jure divino, aut naturali; Ex *part. 5. tract. 8. reſol. 4. pag.* 212.

4 An ſatisfaciam præcepto, ſi in extrema neceſſitate ſubveniam pauperi mutuando; Et notatur, quod ſi proximus indiget non re, ſed uſu, ſufficit, ſi quis uſum donet, mutuando rem. Ex *part. 5. tract. 8. reſol. 5. ibid.*

5 An ſæpius præceptum elargiendi eleemoſyna obliget divites, ita ut peccent mortaliter illas non præbendo; *Ex part. 5. tract. 8. reſol. 41. pag.* 213.

6 An ſit obligatio ex bonis neceſſariis ad ſtatum opitulari extremè indigenti; Et inter alia, quæ in textu hujus reſolutionis adnotantur, tandem quæritur, an cenſeatur extrema, vel quaſi extrema neceſſitas, in quam quis venit ex alieno delicto, verbi gratia, Titius, cum ſi innocens, creditur à Tyranno perimendus, niſi Cajus cum pecunia redimeret; Et qui ſunt, qui teneantur reſtituere, ſi in communibus neceſſitatibus famis, & infirmitatum non ſuccurruntur? *Ex part. 5. tract. 8. reſol 7. ibid.*

7 Dubitans, an proximus ſit in extrema neceſſitate, an teneatur veritatem indagare; *Ex part. 5. tract. 8. reſol.* 39. Et ad literam *in part. 4. tract. 3. reſol.* 34. una hic tantum transſcribitur. *ibid.*

8 Confeſſarius quidam angebatur magnis ſcrupulis in excipiendis confeſſionibus cujuſdam divitis circa præceptum largiendi eleemoſynam. Tunc ego in ejus gratiam hæc ex multis Doctoribus adnotavi. Et in textu hujus reſolutionis docetur, in quibus, & de quibus divites teneantur, neque, largiri eleemoſynam in communibus, gravibus, & extremis pauperum neceſſitatibus. *Ex part. 2. tract. 16. & Miſcell. 2. reſol. 26. aliàs 28. pag.* 214.

9 De obligatione divitum largiendi eleemoſynas in gravi neceſſitate proximi de neceſſariis ad ſtatum. Ex quo infertur Advocatum teneri ſub mortali defendere cauſam pauperis, quando aliter defendi non poteſt. Et notatur, quod raro contingere poteſt, ut ſæculares ſub mortali teneantur pauperibus erogare ſuperflua decentiæ ſuæ. *Ex par. 4. tract. 4. & Miſc. reſol. 115. ibid.*

10 An in gravi neceſſitate teneantur largiri eleemoſynam de neceſſariis ad ſtatum; *Ex part. 5. tract. 8. reſolut. 15. ibid.*

11 An in gravi neceſſitate teneantur præbere eleemoſynam de ſuperfluis naturæ, & ſtatus; Et notatur in ſupradicto caſu poſſe divitem illam elargiri, non liberaliter, eleemoſynam dando, ſed illam mutuando. *Ex part. 5. tract. 8. reſol. 14. pag.* 215.

12 Rem ſatis controverſam propono. An in communibus pauperum neceſſitatibus, ſicut in extremis & gravibus ſit obli-

quear

queat, Et an possit filius ad usus honestos accipere aliqua à patre, etiam invito? *Ex part. 5. tract. 8. res. 25. ibid.*

39 Quibus sumptibus solvenda sit eleemosyna Prædicatori. *Ex part. 3. tract. 5. & Misc. 1. res. 71. ibid.*

40 An sit præceptum dandi eleemosynam iis qui voluntariè pauperes fiunt, ut Religiosi. *Ex part. 5. tractat. 8. resolut. 18. ibid.*

41 An sit danda eleemosyna homini avaro indigenti, qui propriis rebus uti non valet? Et quid de vagabundis, qui voluntariam, culpabilem, & vitiosam inopiam patiuntur, *Ex p. 5. tract. 8. res. 19. pag. 229.*

42 An rectè excludantur aliquando à civitatibus pauperes peregrini? Et an liceat legem ferre, ne quis pauperum publicè, & ostiatim mendicet, *Ex part. 5. tract. 8. resol. 36. ibid.*

43 An promittens eleemosynam cuidam pauperi possit alteri, vel sibi pauperiori conferre? Et inter alia quæ circa hoc deducuntur, tandem docetur non posse Confessarium commutare pœnitentiam erogandi eleemosynam per solam applicationem ad ipsummet pœnitentem, tanquam ad pauperem. *Ex part. 5. tract. 8. res. 37. ibid.*

44 An sit peccatum mortale invertere ordinem in succurrendo patri, matri, filio, uxori, avo, & nepoti. *Ex part. 5. tract. 14. & Misc. 2. resol. 93. ibid.*

45 An si quis habeat patrem divitem, & filium divitem; & ipse sit pauper, à quo debeat prius petere alimenta, Et quæritur, quo jure filii, & parentes alimenta præstare teneantur? Et ad extremam necessitatem redactis filiis, & parentibus, teneatur potius filii patribus succurrere, quam propriis filiis, & secus extra necessitatem extremam? *Ex part. 10. tract. 13. & Miscell. 3. resolut. 3. ibidem.*

46 An si creditor, & pater, vel mater debitoris sint in extrema necessitate, debitor possit subvenire illis relinquendo creditorem? Et an id possit facere, & debet cum uxore, & liberis, & etiam cum fratre? *Ex part. 5. tract. 8. resolut. 12. pag. 230.*

47 An quando creditor, & debitor sunt in extrema necessitate, debitor teneatur solvere creditori quod debet, Idem est dicendum de deposito, & mutuo. Et notatur, quod cum quis extrema necessitate pressus abstulit rem alienam domino in extremam quoque inopiam redacto, eam debere domino restituere. *Ex part. 1. tract. 8. resolut. 11. pag. 231.*

48 An debitor in extrema necessitate teneatur restituere, si creditor sit etiam in extrema necessitate? Et quid, si patres, consanguinei, & amici debitoris in extrema necessitate sint constituti, Et notatur ob gravem necessitatem debitoris posse differri restitutionem, quandiu necessitas durat. *Ex part. 21. tract. 2. & Miscell. 2. resolut. 32. ibidem.*

49 An non solum in extrema, sed in gravi necessitate sit licitum pauperibus occulte subripere ab opulentibus, si aliter illud malum grave avertere nequeant? *Ex part. 5. tract. 17. & Misc. 3. res. 29. pag. 232.*

50 An pauper non solùm in extrema, sed etiam in gravi necessitate possit necessaria à divitibus furari, quando ipsi tenentur præbere eleemosynam? Et an in extrema necessitate possit pauper cum moderamine inculpatæ tutelæ necem inferre impedienti talia furta? *Ex part. 5. tractat. 8. resolut. 23. ibid.*

51 An licitum sit non solum in extrema, sed etiam in gravi necessitate furari? Et quid intelligatur nomine gravis necessitatis? *Ex part. 21. tract. 1. & Miscel. 3. resolut. 13. pag. 233.*

52 An vir honestus, cui magnum dedecus esset mendicare, possit clanculum necessaria subripere, *Ex part. 5. tract. 8. resol. 24. pag. 234.*

53 An si in extrema necessitate constitutus accipiat aliquam rem, teneatur postea restituere, si potest? *Ex part. 5. tract. 8. res. 9. ibid.*

54 An si quis ante necessitatem extremam accipiat ab alio commodatum, conductum, vel precarium, teneatur restituere, si illud in extrema necessitate consumpsit? *Ex part. 5. tr. 8. res. 10. pag. 235.*

55 An si ante necessitatem extremam furatus es aliquam rem, quam postea in extrema necessitate consumpsisti, tenearis ad restitutionem? *Ex part. 5. tract. 8. res. 8. ibid.*

56 An recipiens eleemosynam simulans paupertatem peccet mortaliter, & teneatur ad restitutionem? Et quid si alicui donarentur, verbi gratia, centum aurei qui finxit se esse Episcopum, qui ab Episcopatu ab hæreticis per vim expulsus indiget peculiaribus sumptibus, ut ad Episcopatum redeat, vel quid simile, teneatur verè restituere id quod accepit? Et an pauper mendicans causa otiositatis, vel cupiditatis, etiamsi sit validus corpore, an peccet mortaliter? Et an pauper adstans ad ostium divitis, & Monasterii, & expectans eleemosynam dicat alteri pauperi accedenti jam esse datam, an teneatur ad restitutionem? *Ex part. 5. tract. 8. res. 21. ibid.*

57 Cui facienda sit restitutio eleemosynæ receptæ ex ficta paupertate, An Domino ipso danti, vel pauperibus; Et quid verò si aliquis quantitatem magnam in eleemosynam ficto pauperi dedisset? *Ex part. 5. tractat. 8. resolut. 22. pag. 236.*

58 An quando bona alicujus sunt publicata ipso facto, verbi gratia propter hæresim, aut læsam majestatem, possit ante criminis condemnationem facere eleemosynam, *Ex part. 5. tract. 8. resolut. 40. ibid.*

59 Quidam habebat facultatem distribuendi pauperibus certam pecuniarum summam, quæsierunt à me documenta aliqua ad tollendos scrupulos. Et difficultas est quisnam dicatur pauper? *Ex part. 5. tract. 15. & Miscel. 1. resolut. 8 ibid.*

60 An in distribuenda eleemosyna inter pauperes, præferendæ sint moniales viris Religiosis? Et an si inter executores testamenti est contentio super electione pauperis, devolvatur ad Episcopum, vel adhæreat uni ex executoribus? Et an hoc intelligatur data paritate inter pauperes ab utroque executore nominatos, & non aliter. *Ex part. 10. tract. 13. & Misc. 3. resol. 5. ibid.*

61 Sæpius in praxi occurrit ista quæstio. An executores alicujus testamenti, vel legati, qui debent inter pauperes distribuere aliquam pecuniarum summam, teneantur eligere pauperiores? Et idem quæritur de Confessariis, & Religiosis, qui habent à sæcularibus facultatem distribuendi aliquam eleemosynam. Et in dicto casu, an possint Religiosi eligere Religiosos mendicantes, vel Religiosos sui Monasterii, si distributor est Religiosus, pro suis necessitatibus? Sed quid est dicendum, quando in testamento relinquitur, ut pauperioribus detur eleemosyna, an si tantum pauperibus detur sufficiat, ut non teneatur ad restitutionem? *Ex part. 2. tractat. 15. & Miscell. 1. resolut. 39. pag. 237.*

62 Solent quamplurimi in morte relinquere Confessariis aliquam pecuniarum summam pauperibus ab ipsis distribuendam; quæsitum à me fuit, an dicti Confessarii teneantur pro supradicta eleemosyna consequenda eligere pauperiores? Idem dicendum est, quando eleemosyna fuit relicta ad fœminas maritandas. Et an legatum relictum ad pauperes, possit in unum distribui, *Ex part. 2. tract. 16. & Miscel. 2. res. 19. aliàs 21. ibid.*

63 An legatum relictum, ut distribuatur pauperibus, possit distribui tantùm inter duos pauperes? Et an legatum relictum distribuendum uni pauperi, possit duobus distribui? *Ex part. 10. tract. 11. & Miscell. 1. resolut. 59. ibid.*

64 An distributor eleemosynæ ex testamento possit partem sibi applicare, si verè pauper est, Et notatur, quod si à Confessario imponatur in pœnitentiam, ut quis aliquid in pauperes distribuat, non possit satisfacere subveniendo sibi, & si possit subveniendo consanguineis. *Ex part. 5. tract. 8. resol. 38 pag. 238.*

65 An qui habet licentiam petendi eleemosynam, possit hoc jus alteri locare, *Ex part. 10. tract. 11. & Misc. 1. resolut. 41. ibid.*

66 An liceat exponere sacras Reliquias videndas, vel tangendas, ut magis eleemosynæ accrescant? & cursim docetur absque simonia sacras Reliquias distrahi non posse pecuniis. *Ex part. 10. tract. 16. & Miscell. 6. resolut. 73. pag. 239.*

APPENDIX

Ad aliquas alias difficultates simul pertinentes *ad hunc Tractatum 7. de Eleemosyna hujus Tomi quarti.*

AN pœnitens, si in eleemosyna non recordetur pœnitentiæ impositæ, adhuc satisfaciat dando eleemosynam ex devotione; Et an quando eleemosynam injuncta est ex pœnitentia

---

TRACTATUS VIII.

De Consecratione Episcopi, pag. 240.

4. Quid

Index Tractatuum,

mortali, Et addocitur in textu hujus Resol. exemplum de Confessario, qui in peccato mortali iocipit audire confessionem alicujus, etiamsi ante absolutionem conteratur, pro quo affirmatur, quod non erit liber à peccato mortali. *Ex part. 12. tract. 1. resol. 41. ibid.*

42 An si Episcopus in peccato mortali consecret, verbi gratia tres Episcopos, onum tantum peccatum committeret, vel tria, Et supponitor, quod duo, vel tres, & quinque Episcopi simul consecrari poterunt sine dispensatione. Et pro prima difficultate adducitur exemplum de Confessario, qui, si verbi gratia successivè centum personas in peccato absolveret, non centum, sed nnum peccatum committeret. *Ex part. 12. tractat. 1. resolut. 42. ibid.*

43 An irregularis, vel excommunicatus electus, & confirmatus Episcopus, non obtenta absolutione, aut dispensatione, possit absque peccato mortali sumere consecrationem, Et quid, si hic obiter quæras, quid faciendum sit, si hæreticus occultus, qui ad meotem redit, & nec ab Episcopo, nec ab alio absolutiooem in foro conscientiæ obtinere potuit, Idem est de illo, qui per pium Confessarium noo potuit obtinere licentiam à Superiore, ut absolvatur à reservatis, si absque nota non possit omittere Sacrum, aut Communionem. Et deducitur, quod irregularis etiam ex delictis, si sit occultus, non tenetur restituere fructus. *Ex part. 12. tractat. 1. res. 43. pag. 262.*

44 An Episcopus eadem die suæ consecrationis possit Ordines conferre, *Ex part. 12. tract. 1. res. 64. ibid.*

45 An si aliquis ex tribus Episcopis non imponeret manus super caput consecrandi, vel non proferret formam *Accipe Spiritum sanctum*, consecratio esset invalida, Pro quo quæritur, an quilibet trium Episcoporum manus imponentium, & Evaogelii codicem tenentium, consecret, *Ex p. 12. tract. 1. res. 45. ibid.*

46 An Episcopus consecrandus, si non fuerit insignitus Sacramento Confirmationis, peccet mortaliter, & Episcopi eum coosecrando, Et an hic Episcopus non confirmatus, sic consecratus peccet, postea mortaliter conferendo aliis Sacramentum Confirmationis, *Ex part. 12. tractat. 1. res. 46. pag. 263.*

47 An consecratio Episcopalis ministrata cum opinione probabili sit reiteranda cum conditione, Et docetur Baptismum, Sacerdotium, & Episcopatum collatum cum opinione probabili esse denuo reiterandum sub conditione. Et quid, si Ordinatio Sacerdotis fuisset facta cum Calice vacuo; vel cum Calice non coosecrato, aut si ordinatus non tetigit Calicem, an in his casibus ordinatio sit cum conditione itesanda, *Ex part. 12. tractat. 1. resolut. 47. pag. 264.*

48 An si infans consecrarêtur in Episcopum, ejus consecratio esset valida, Idem quæritur de infante ad Sacerdotium assumpto. Et an validè Sacramentum Ordinis, & Episcopatus possit conferri insano, *Ex part. 12. tract. 1. res. 48. pag. 266.*

49 An si ante legitimam ætatem quis consecretur in Episcopum, incurrat aliquam censuram, Et supponitur, quod ad Episcopum requiritor ætas triginta annorum. Et an hoc procedat, oon tantum in ipsis Episcopis, verum etiam in adjutoribus eorum, Et notatur, quod Episcopi ante præscriptam triginta annorum ætatem electio invalida est, secus postulatio. *Ex part. 12. tract. 1. resolut. 49. pag. 267.*

50 Aliquid relictum in Coosecratione Episcopali, quomodo postea sit iterandum, Idem est in ordine Sacerdotali, &c. Et notatur quod id, quod supplendum est, debet suppleri ab eodem, qui ordinavit, si est possibile. Et quid est dicendum, si Episcopus consecrandus deficeret ex aliquo deliquio, *Ex part. 12. tract. 1. resolut. 50. pag. 260.*

51 An in consecratione Episcopali contrahatur ab Episcopo matrimonium spirituale cum Ecclesia, Unde translatio Episcopi ex una Ecclesia ad aliam nequit fieri absque licentia Pontificis, & absque justa causa. *Ex part. 12. tractat. 1. resolut. 51. pag. 269.*

52 An Episcopus existens in peccato mortali peccet mortaliter; non solum quatenus suscipit Sacramentum Ordinis; sed etiam quatenus contrahit matrimonium cum Ecclesia, Et quid est sentiendom de matrimonio carnali contracto in peccato mortali, *Ex part. 12. tract. 1. resolut. 52. ibid.*

53 An si aliquis non Sacerdos consecraretur Episcopus, consecratio esset invalida, Et observatur, quod quando antiqnitus Subdiaconatus non numerabatur inter Sacros Ordines, scilicet ante B. Gregorium, nullus Subdiaconus poterat ad Episcopatum promoveri absque Papæ dispensatione, sed oune potest. Et additur, quod nullus assumitur ad Ecclesiam Cathedralem, nisi habeat sacrum Ordinem. Idem est dicendum de Archiepiscopis, Patriarchis, & Primatibus. *Ex part. 12. tractat. 1. resolut. 53. pagin. 270.*

54 Qui sunt incapaces consecrationis Episcopalis, Et fabula de Joana Papissa refellitur. Et asseritur fœminas jure divino ab Ordinum susceptione excludi, itaut etiamsi materia, & forma ab Episcopo illis applicaretur, irrita omnino foret earum ordinatio. *Ex part. 12. tract. 1. res. 54. pag. 271.*

55 Intra quod spatiom temporis Episcopus electus, & confirmatus consecrari debeat, & si non faciat, in quibus pœnis incurrat, Et an, si tribus mensibus elapsis consecratio facta non sit, & non obstent aliqua impedimenta, ad restitutionem fructum præceptorum teneatur, Et advertitur, quod post pacificam possessionem Ecclesiæ, si prius aliqua beneficia Episcopus habet; ipso jure vacant, sed potest tamen retinere pensiones. *Ex part. 12. tract. 1. resol. 55. pag. 272.*

56 An Episcopi negligentes consecrationem suscipere incurrant pœnas, de quibus supra, ante judicis sententiam, Ex quo deducitur, an qui commisit crimen, propter qnod, ita lege statuente, incurrit ipso jure pœnam privationis beneficiorum, & officii, an inquam, in foro conscientiæ statim illud amittat, & teneatur dimittere ante judicis sententiam declaratoriam, *Ex part. 12. tractat. 1. resolut. 56. ibid.*

57 An Episcopus ante consecrationem debeat præstare juramentum fidelitatis erga Romanum Pontificem, Et an prædictum juramentum, & etiam fidei professio per Procuratorem possint fieri? Et explanatur illud, quod contingere potest, si in Bulla Commissionis alicui supra dicta committantur, in cujus manibus velit facere prædictam professionem, & juramentum. *Ex part. 12. tract. 1. resolut. 57. pag. 273.*

58 An aliquando valida sit consecratio Episcopi, antequam recipiat Bullas Romæ emanatas, ut possit consecrari etiam ab uno Episcopo, Et opinio affirmativa adducitur. *Ex part. 12. tract. 1. resol. 58. pag. 274.*

59 Opinio negativa contra superius dicta stabilitur. Et infertur, quòd consecratio Episcopi facta ab uno tantùm Episcopo absque dispensatione Pontificis, est invalida. *Ex part. 12. tract. 1. res. 59. pag. 275.*

60 An Episcopus adhibendo unctionem Chrismaticam non cum pollice, sed cum indice peccet mortaliter, Et infertur idem esse dicendum in unctione Sacramenti Confirmationis? *Ex part. 12. tract. 1. res. 62. pag. 276.*

61 An Episcopus aliqua censura innodatus validè possit consecrare alium in Episcopum, Et quid, si talis Episcopus alios sacros Ordines majores confert, Et docetur, quod, qui suscipit Ordinem ab Episcopo excommunicato, suspenso, hæretico, schismatico, deposito, aut degradato verum Ordinem suscipit, at ab illius executione suspenditur. *Ex part. 12. tract. 1. resolut. 61. ibid.*

62 An consecratio Episcopi possit fieri quocumque die festivo, Et quare coosecratio Episcopi præcipuè efficiatur in die Dominico, *Ex part. 12. tract. 1. resolut. 62. pag. 277.*

63 Quare consecratio Episcopi non ministratur die Sabbati, ut Ministrantur cæteri Ordines. *Ex part. 12. tract. 1. res. 63. ibid.*

64 Quo loco, & hora debeat fieri Episcopi consecratio, Difficultas tamen est, an si Papa committat consecrationem fieri in aliqua Ecclesia, possit fieri in alia. *Ex part. 12. tractat. 1. resol. 64. pag. 278.*

65 An si quia ex dispensatione ordinaretur in die Dominica Sacerdos, possit in eadem die consecrari Episcopus, *Ex part. 12. tractat. 1. resolut. 65. ibidem.*

66 An quando, quis ordinatur Sacerdos in die Sabbati, possit, consecrari in Episcopum immediatè in die Dominica, jejunio continuato, *Ex part. 12. tractat. 1. resolut. 66. ibid.*

67 An expediat Eminentissimos Cardinales in Episcopos consecrare, *Ex part. 12. tract. 1. resol. 67. pag. 279.*

68 An Archiepiscopus, ante pallium receptum, possit delegare aliis Episcopis, ut consecrent Episcopum sibi suffraganeum, Et docetur, quod Capitulum sede vacante committere potest alteri Episcopo, ut Clericum propriæ Ecclesiæ, vel Diœcesis sacris initiatum Ordinibus consecret. Et notatur, quod non potest Archiepiscopus,

vel

vel Patriarcha ante pallii receptionem portare ante se crucem, nec potest se nominare Archiepiscopum, vel Patriarcham, Etiamque advertitur; quod potest sine pallio in aliena Diœcesi de licentia Episcopi illius Diœcesis Ordines concedere. Et aliud curiosum dubium affertur, videlicet. Quidam est confirmatus, & consecratus Archiepiscopus petit à Papa pallium, quando ne incipiat tres menses absentiæ, quam potest facere, &c. *Ex part. 12. tractat. 1. resol. 68. ibid.*

69 An si Episcopus consecrator prius adhiberet unctionem Chrismaticam, & postea traditionem libri, consecratio Episcopalis esset valida, vel saltem illicita; Idem est de inversione in aliis Ordinibus Sacris. Et an saltem in tali inversione Episcopus peccet mortaliter; *Ex part. 12. tract. 1. resol. 69. pag. 280.*

70 An relinquere aliquem ritum in consecratione Episcoporum sit tantùm peccatum veniale ratione parvitatis materiæ; Et quid, si absque Mitra Episcopus ministraret Sacramentum Confirmationis; *Ex par. 12. tract. 1. resol. 70. ibidem.*

71 Quam scientiam Episcopus ante consecrationem habere teneatur; Et deducitur examinatores promoventes Episcopum indoctum, &c. lethaliter peccare. Et quæritur, an eligendus sit ad Episcopatum Theologus, an Canonista; *Ex part. 12. tractat. 1. resolut. 71. pagin. 281.*

72 An possit Episcopus duabus Ecclesiis perfici; Et notatur, quòd dispensatio habita à Papa in pluralitate Ecclesiarum absque justa causa, neque valida est, neque licita. Et an sit illicita multiplicatio beneficiorum in eadem persona, &c. Et an sit illicita facultas testandi, concessa sine causa; *Ex part. 12. tract. 1. ref. 72. pag. 282.*

73 An possit consecrari duo Episcopi pro una, eademque Civitate; *Ex part. 12. tract. 1. ref. 73. pag. 283.*

74 Quam potestatem accipiat Episcopus in consecratione? Et an verò Episcopus confirmatus ante consecrationem, & Sacerdotium possit concedere peccatorum condonationes, quas Indulgentias vocamus; Et difficultas est, an talis Episcopus confirmatus possit de jure communi exequi ea, quæ superius dicta sunt, antequam possessionem de Episcopatu acceperit; *Ex part. 12. tract. 1. resolut. 74. ibidem.*

75 Potestas, quam Episcopus in sua consecratione accipit, an possit à Summo Pontifice auferri; Et à quonam Episcopi habeant potestatem jurisdictionis; *Ex part. 12. tract. 1. ref. 75. pag. 284.*

76 An consecratio Episcopalis sit major Ordinatione Sacerdotali; *Ex part. 12. tract. 1. resolut. 76. pag. 285.*

77 An sit valida consecratio Episcopalis Episcopi Titularis, cùm non signatur ei aliqua Civitas? Et supponitur, quod Episcopi Titulares verum in consecratione recipiunt Ordinem Episcopalem. *Ex p. 12. tract. 1. resolut. 77. pag. 286.*

78 An consecratio Episcoporum Ecclesiæ Latinæ differat à Græca; Et docetur, quod Christus non designavit rem determinatam numero, vel specie Ordinum, sed reliquit ejus rei determinationem specialem Ecclesiæ. *Ex part. 12. tract. 1. resol. 78. ibid.*

79 Afferuntur aliqua ex consecratione Episcoporum Græcorum, quæ firmant plura ex superius dictis. *Ex part. 12. tract. 2. resolut. 79. pag. 287.*

80 Observantur aliqua circa consecrationem Apostolorum in Episcopos, & de tempore. *Ex par. 12. tract. 1. resol. 80. ibid.*

81 An si Episcopi consecrarent in aliquo Oratorio privato Cardinalium, Episcoporum, & Regularium, peccarent mortaliter; Et quid de ministrantibus sacram. Confirmationis in supradictis Oratoriis; Et asseritur Sacerdotes celebrantes extra Ecclesiam, secluso scandalo, & contemptu non peccare mortaliter. Et docetur supradicta Oratoria non esse pollutionis Ecclesiasticæ capacia. *Ex part. 12. tract. 1. resolut. 81. pag. 288.*

82 An stando in opinione, quod unctio Chrismatica sit de essentia consecrationis Episcopalis, quæritur an si illa efficiatur medio aliquo instrumento, sit valida: Et deducitur unctionem collata medio aliquo instrumento, & non manu immediata Episcopi in sacram. Confirmationis esse quidem validam. *Ex part. 12. tract. 1. resolut. 82. pag. 289.*

83 An sacrum Chrisma adhibendum in consecratione Episcopi sit necessario benedicendum ab Episcopo; Et quæritur, an Pontifex possit delegare simplici Sacerdoti, ut benedicat sacrum Chrisma pro sacram. Confirmationis; *Ex part. 12. tract. 1. resol. 83. ibid.*

84 An in Chrismate adhibendum in consecratione Episcopali sit necessaria mixtio Balsami cum oleo; Ex quo sequitur etiam, an sit necessaria prædicta mixtio pro Sacramento Confirmationis. *Ex part. 12. tract. 1. ref. 84. pag. 290.*

85 An Episcopus peccet mortaliter, si in consecratione Episcopali adhibeat Unctionem Chrismaticam confectam ex balsamo adulterino; Et quid est dicendum de dicto Balsamo pro Sacramento Confirmationis. *Ex part. 12. tract. 1. resol. 85. pag. 292.*

86 An Episcopus peccet mortaliter, si ex necessitate in consecratione Episcopali uteretur unctione Chrismatica cum solo oleo absque Balsamo; Et quid est sentiendum, si in Sacramento Confirmationis Episcopus uteretur in necessitate solo oleo absque mixtione Balsami; *Ex part. 12. tract. 8. resolut. 86. pag. 293.*

87 An Episcopus peccaret mortaliter, si in consecratione Episcopali uteretur unctione Chrismatica alterius anni; Idem est pro Sacramento Confirmationis. Et an Chrisma censeatur benedictum, si Episcopus aliquid in Rituali positum omitteret; *Ex part. 12. tract. 1. resolut. 87. ibid.*

88 An unctio consecrationis Episcopalis differat ab unctione Papali, & Regia; Et quæritur, quinam Reges hodie ungantur; *Ex part. 12. tract. 3. ref. 88. ibid.*

89 Quo pacto se gerere debeat Episcopus consecratus, qui in celebratione Missæ hostiam simul consecrat cum celebrante; Et infertur idem esse dicendum de Sacerdotibus, qui in prima Missa cum Episcopo consecrant, *Ex part. 12. tract. 1. ref. 89. pag. 294.*

90 Quomodo se gerere debeat Episcopus consecratus, qui simul consecrat Calicem cum Episcopo celebrante; Et quid de Sacerdotibus in die suæ Ordinationis cum Episcopo ordinante etiam Calicem consecrantibus; Et objicitur de jure divino esse, ut qui consecrat, simul sumat, quæ consecravit, ergo si omnes concelebrantes utramque speciem consecrarunt, omnes debent utramque speciem sumere, neque in hoc dispensare potest Ecclesia. *Ex part. 12. tractat. 1. resolut. 90. pag. 296.*

91 An sit laudabilis talis consuetudo, ut Episcopus consecret simul in Missa cum Episcopo illam celebrante? Idem est de Sacerdotibus in prima Missa concelebrantibus. Et notatur, quod hic casus olim contingebat in Summo Pontifice, quo solemniter celebrante; Presbyteri Cardinales olim concelebrabant; & idem servabatur in Sacerdotibus, qui Episcopo rem divinam solemniter facienti assistebant; sed neuter casus est in usu. *Ex part. 12. tract. 27. resol. 91. ibid.*

92 Ponuntur duo casus circa Sacerdotes concelebrantes cum Episcopo, qui possunt applicari Episcopis consecratis, qui posteà simul consecrant (prout supra explicatum est) cum Episcopo Missam celebrante. Primus, si Episcopus celebrans Missam illam quatenus satisfactoriam offerat pro anima Petri; aliàs verò concelebrans pro anima Pauli; & alius pro animæ Antonii, &c. eninam harum trium animarum re ipsa proderit; Secundus, an concelebrantes cum Episcopo integrum fructum illius Sacrificii ex opere operato referant; *Ex part. 12. tract. 1. r. 92. pag 297.*

93 De reverentia, quam debet Episcopus consecratus Episcopis, qui illum consecrarunt. *Ex part. 12. tract. 1. ref. 93. ibid.*

94 An Episcopus consecratus in die Nativitatis Domini post sumptam communionem, & facta consecratione cum Episcopo celebrante, possit postea dicere duas Missas; Idem est de Sacerdote simplici ordinato in die Nativitatis Domini. *Ex part. 12. tractat. 1. resolut. 94. pagin. 298.*

95 An Episcopus per consecrationem accipiat potestatem creandi Doctores; *Ex part. 12. tractat. 1. resolut. 95. ibidem.*

96 An Episcopus ex vi consecrationis sit adstrictus voto obedientiæ ad firmitatem status emissæ; Ex quo infertur quod Episcopus non possit Episcopatum deserere, nec ad alium se transferre sine dispensatione Pontificis, nec etiam ad Religionem transire. *Ex par. 12. tractat. 1. resol. 96. pagin. 299.*

97 An in Consecratione Episcopus obligetur voto, vel juramento ad Apostolorum limina visitanda; Et quid si legitimo impedimento detentus fuerit; *Ex par. 12. tract. 1. r. 97. pag. 300.*

Pon-

Pontificem Vicarium D. Petri, & an dicta verba sint in Pontificali corrigenda? *Ex part. 12. tract. 3. & Miscel. resolut. 1. pag. 317.*

† An omittens intra terminum duorum mensium professionem, Episcopus amittat fructus, sed non teneatur illos restituere, donec condemnatur, seu sequatur sententia declaratoria, Et notatur, quod si Episcopus omitteret professionem fidei per ignorantiam, seu inadvertentiam, non peccaret mortaliter, neque teneretur restituere fructus in foro conscientiæ, Et notatur, quod Episcopus non amittit fructus si Procurator, cui mandatum dedit faciendi fidei professionem illam non fecit ipso inscio absque culpa, Et explanatur, quæ sint signa, & ornamenta Pontificalia. Ex *part. 5. tract. 4.* ex *resol. 33. §. penult. & ultim. & in part. 5. tract. 6.* ex *resol. 36.* Quæ sic sunt *in tom. 3. tractat. 3. resolut. 69. & 77.*

SYLLABUS TRACTATUUM HUJUS TOMI QUARTI.

TRA-

TRACTATUS PRIMUS
DE
ALTARIBUS PRIVILEGIATIS.

RESOLUTIO PRIMA.

Quid sit Altare Privilegiatum?
Et quomodo Indulgentia defunctis concedatur? Ex pa.9.tra.2. Ref.1.

§.1. LTARE, asserit S. Isidorus *l. 6. Originum, cap.4.* ab altitudine constat esse nominatum quasi alta Ara, seu ut habetur *de consecr. dist.1.* & Archidiaconus ibi docet, Altare dicitur, quasi alta res, vel alta Ara, ie qua Sacerdos incensum adolebat; vel quia in ea, Sacrificia ardebant, & fiebant. Est igitur in nostro casu Altare Privilegiatum illud in quo concessa est Indulgentia plenaria pro Mortuis, posse enim Pontificem applicare Indulgentias Defunctis, concors est Catholicorum sententia cum D. Th. *in 4. dist. 45. q.2. ar.3. q.1.* quam firmavit Leo X. in Decretali contra Lutherum missa ad Cardin. Cajetanum; quæ incipit *Exurge Domine, &c.* & ex Xisto IV. Inn. VIII. Pio II. & aliis relatis à Grabiele *in add. ad leg. 57. in Canon.* licèt non defuerint Catholici, qui negarunt, Indulgentias, prodesse Defunctis, ut legere est apud Bellarminum *lib.1. de Indulgentiis, cap.14.* & Suar. *disp.53. sect.1.* quæ sententia, judice P. Suarez sine errore defendi non potest. Est igitur certa, & indubitata veritas Indulgentias prodesse Defunctis. Cujus oppositam sententiam Toletus *l.6. c. 26.* appellat Hæresim. Unde Gabriel *in Additione ad illam lectionem 57.* cognita veritate correxit, quod docuerat falsò, & Gerson melius sapuit *in tractatu de Indulgentiis, consider. 11.* licet malè affirmet, rem hanc esse utrinq; probabilem.

2. Probatur Catholica sententia, quia, sicuti animæ Defunctorum juvari possunt suffragiis viventium, ut de fide constat, nempè, jejuniis, precibus, eleemosynis, &c. sic nulla est ratio, cur nequeant Indulgentiis adjuvari, sicut enim fideles privati possunt applicare pia opera per modum satisfactionis in subsidium Defunctorum; ita etiam Pontifex, ut Caput, poterit ex Thesauro Ecclesiæ pro eisdem Defunctis applicare satisfactione Christi, & Sanctorum, mediis Indulgentiis, & hæc omnia ratione illius unionis, quæ est per charitatem, & quæ facit, ut inter nos, & defunctos sit bonorum spiritualium communicatio; & ista semper fuit constans traditio, & sensus totius Ecclesiæ Catholicæ. Itaque, si animæ Purgatorii pertinent aliquo modo ad Ecclesiam militantem, cum habeant fidem, quæ est forma Ecclesiæ, & charitatem quæ est nexus fidelium, ergo possunt adhuc ab illis adjuvari precibus, & Indulgentiis. Patet consequentia: quia inter viventes est communicatio similium bonorum propter communem fidem, & vinculum charitatis.

3. Nec obstant verba Christi Domini Matthæi 16. *Quodcunque solveris super terram, erit solutum, & in Cœlis.* Ubi potestas ligandi, & solvendi, ac proinde concedendi Indulgentias, non confertur Petro, & successoribus ejus, nisi comparatione eorum, qui adhuc degunt super terram, seu nobiscum conversantur, non autem comparatione Defunctorum, qui jam sunt alterius fori. Unde Gelasius Papa *in c. Legatur 24. q. 2.* explicans prædicta verba, *super terram*, inquit, *nam in hac legatione Defunctum nusquam dixit absolvi.*

4. Respondetur particulam illam, *super terram*, non ad homines, qui ligantur, aut solvuntur; sed ad ipsum ligandi, & solvendi actum referri. Est enim elegantissima antithesis, qua Summo Pastori Ecclesiæ militantis in terris quodammodo se subdit Deus in Cœlis: quasi diceretur: Quidquid tu, ô Petre, vel ô legitimè Petri successor, dum vivis, in terra solveris, aut ligaveris, ego in Cœlis ratum habeo. Itaque, sive judicium feras de vivis, sive de Defunctis pro data tibi potestate, firma erit sententia. Juxta quam explicationem nō urget primum argumentum, ut perspicuè patet. Deinde, licèt simul admittamus particulam, *super terram*, applicari iis, qui ligantur, & solvuntur; rectè responderi potest, non negari à Christo Domino omnem potestatem erga animas Purgatorii; sed solùm potestatem absolvēdi illas, aut signandi propriè. Et verùm est, Indulgentias non concedi Defunctis per modum absolutionis, sed solùm per modum suffragii. Adde, quòd Gelasius in illo capite solùm affert prædictam explicationem, ut probet, non esse datam Ecclesiæ potestatem absolvendi eos, qui in errore mortui sunt: quod verum est, & non contradicit nostræ doctrinæ. Sed omnia *superiùs* dicta magis clarè in sequenti resolutione explicabimus. Vide Lessium *in 3. p. D. Th. c.5. de Ind. dub.1.* per totum, & Doctores cōmuniter.

RESOL. II.

Supradicta magis elucidantur, & contra Medinam explanantur, quo facto Pontifex concedendo Altare Privilegiatum applicet Indulgentiam defunctis. Ex p.9.tr.2.Ref.2.

§.1. MIchael Medina *de Indulg. disp.7. c.34. & disp.8. c.4.* putat animas Purgatorii percipere posse Indulgentias per modum absolutionis: Probat hoc, quia Ecclesia excommunicare solet mortuos, eosque ab excommunicatione absolvere, ut patet *ex cap. Sane 24. q.2. & cap. A nobis 2. de sententia excommun.* ergo in illos directam habet jurisdictionem, atque adeò eisdem poterit largiri Indulgentias per modum absolutionis.

2. Verùm contrariam sententiā docent communiter Theologi, asserentes non posse à Pontifice concedi pro animabus Purgatorii Indulgentias per modum absolutionis, sed solum per modum suffragii. Et ad hoc probandum plura ingeniosè docet Em. D. meus Card. Lug. *de pen. disp.27. sect.3.* quę omnia comprobantur à Quintanad. *in Th. mor. to.1. in App. tr.1. in sing. 14. n.2.* Sed, quia circa illa aliquas difficultates habet P. Bardi omninò videndus *in Bull. Cruc. p.4. tr.3. c.2. sect.2. nu.11. & seq.*

& seq. Ideò ego breviter affero, Primò, Missas privilegiatas, seu Indulgētias iis annexas non applicari Defunctis per modum absolutionis, sed per modum suffragii. Est cōmunis. Probatur prima pars: quia absolutio exigit jurisdictionem in eum, qui absolvitur, quam non habet Pontifex in Defunctos, qui, sicut per mortem positi sunt extra statum vitę, ita etiam extra forum Ecclesię militantis; ideoque non subsunt saltem directè, jurisdictione ejus. Et confirmatur ex eo, quòd Christus Matthæi 16. dedit potestatem Petro ligandi, & solvendi super terram; quod juxta communem explicationem denotat potestatem datam in homines viatores super terram degentes; non autem in Defunctos. Probatur secunda pars: cùm enim non prosint per modum absolutionis necesse est applicari per modum suffragii; id est, eo modo, quo suffragia vivorum illis applicantur: sicut enim, cùm quis Defunctis applicat suffragia, ut orationes, jejunia, &c. intendit ex satisfactionibus sui solvere pretium æquivalens pœnis ab ipsis solvendis in Purgatorio, & eatenus suffragia dicuntur prodesse defunctis: ita Pontifex, licèt non possit absolvere animas à pœna; per Missas tamen privilegiatas, ultra fructum respondentem Sacrificio ex opere operato; exhibet Deo ex thesauro Ecclesiæ satisfactiones Christi, & Sanctorum, tanquam pretium, & solutionem æquivalentem pœnę remittendę, quam Deus acceptat; & eatenus dicuntur Missas Privilegiatas illi prodesse per modum suffragii.

3. Dico secundò: In Missis privilegiatis, quæ applicantur Defunctis per modum suffragii, intervenire actum potestatis Clavium patet: quia Pontifex solvit pretium ęquivalens ex thesauro Ecclesiæ: non habet autem potestatem dispensandi thesaurum, nisi virtute promissionis factæ, Petro, Matthæi 16. qua illi, & ejus successoribus datur potestas aperiendi Cœlum tollendo impedimenta, quæ ingressum retardant: quod fit, cùm eadem authoritate applicantur satisfactiones Christi, & Sanctorum ex thesauro Ecclesię Defunctis in solutionem, & tolluntur pęnę debitæ, quæ ingressum Cęlorum retardabant. Unde colligitur, Indulgentias applicatas vivis, & Defunctis, in hoc convenire, quòd sint simpliciter Indulgentiæ, & actus potestatis Clavium per quem ad remittendas pęnas distribuitur Thesaurus satisfactionum Christi, & Sanctorum; proindeque in utriusque fit solutio æquivalens, & reperitur justitia commutativa. Differunt autem in hoc, quòd Indulgentię applicentur vivis per modum absolutionis, per actum judiciarię potestatis quo Pontifex immediatè remittit pęnam, tanquam minister Dei, & locum ejus tenens, solvendo ulterius pretium æquivalens ex thesauro Ecclesię. In Indulgentiis verò, quæ applicantur Defunctis per modum suffragii, Pontifex non remittit authoritativè pęnam, cùm in illos non habeat jurisdictionem, sicut in vivos; sed exhibet Deo pretium æquivalens ex thesauro, & Deus ipsos absolvit à pœna: unde Indulgentiæ vivorum includunt actum justitię vindicativę. Si quis autem quærat, cur Pontifices in suis Bullis tam accuratè explicent se concedere Defunctis Indulgentias per modum suffragii, cùm differentia assignata nihil mutet in effectu; sed eundem effectum pariant Indulgentiæ vivorum, & Defunctorum. Respondetur id facere, ut ostendant se non abuti potestate sibi tradita, nec velle juvare Defunctos, tanquam sibi subditos: sed tanquam sibi charitate conjunctos, & indigentes, quibus subvenire possunt per dispensationem thesauri Ecclesię, eorum commissioni relictam. Vide Palaum *to.4. tr.24. disp. unic. pun.* 10. *n.*2. Philippum de la Cruz *in Thes. Eccl. tr.*2. §.6. *n.*3. & alios penes ipsos.

Sup. hoc lib. la. 3 ex lere do. R. 17. & 6. generat §. 2. prope finem. l V... Unde ex his. 4. Nota tamen, quòd cùm Pontifex tibi concedit, ut possis Defuncto per modum suffragii Indulgentiam applicare, ne intelligas, tibi fortè feminæ, vel laico concessam esse facultatem distribuendi Ecclesiæ, & maximè in Defunctorum favorem, quod semper est Pontifici reservatum, neque etiam intelligas, Indulgentiam tibi concessam posse tu Defuncto communicare: nam, si tibi concessa est pęnam tuorum peccatorum remissio; non igitur est locus applicationi. Sed intelligere debes tibi remitti potestatem designandi Defunctum qua designatione facta, Pontifex immediatè, & directè Indulgentiam applicat: & quia hæc applicatio tuam designationem subsequitur, ideò diceris potestatem habere applicandi Indulgentiam Defunctis. Dico igitur cum Granado *in 3. p. contr.* 12. *tr.*5. *disp.*5. *n.* 13. Defunctos excommunicari, & ab excommunicatione liberari posse dupliciter. Primò quidem, declarando, eos, dum viverent, incurrisse illam, aut non incurrisse, & in eo statu mortuos fuisse: ad quod, ut patet, non est necessaria jurisdictio in Defunctos. Secundò, id fieri potest prohibendo vivis orare pro Defunctis, aut concedendo potestatem orandi: & id non est propriè exercere jurisdictionem in mortuos, sed in vivos. Conclusio ergo, excommunicationem, de qua loquitur Synod. accipiendam esse uno ex his duobus modis. Alium verò excommunicandi modum, qui directè fertur in vivos, & est proprius actus jurisdictionis, non exercet in Defunctos Ecclesia. Itaque Ecclesia neque excommunicat, neque propriè absolvit mortuos; sed solùm declarat, ex hac vita aliquem defunctum decessisse excommunicatum, & contumacem: vel declarat, recessisse à contumacia: proinde concedit viventibus, ut possint Defunctum illum sepelire in loco sacro, aliasque pro illo sacras, & consuetas Ecclesiæ functiones facere: & in hoc sensu communiter declarantur Canones, qui citantur in contrarium, Et hinc Ecclesia indirectè tantùm dicitur excommunicare, aut absolvere Defunctos, quatenùs, vel prohibet viventibus ne faciant pro aliquo defuncto suffragia, vel id concedit.

RESOL. III.

An Indulgentia concessa Altari Privilegiato applicanda defunctis habeat infallibiliter effectum? Ex p.9. tr.2. Res.3.

§.1. NEgativè respondet Layman *lib.*5. *tr.*5. *c.*7. *n.*2. Canus *de locis Theol lib.* 12. *c.* 13. *ad* 9. §. *Errant*, Petrus Sotus *lect.*3. *de Ind.* & Henriquez *lib.*7. *c.*7. *n.*4. & alii asserentes, Indulgentiam Defunctis applicatam non habere infallibilem effectum, sed solùm per modum cujusdam impetrationis ex libera Dei acceptatione, eò quòd supremus Judex non teneatur commutationem pœnæ sibi debitæ acceptare, nisi ad id sua se promissione obligaverit. At Deus non videtur obligatus ad acceptandam satisfactionem ex Christi, & Sanctorum meritis pro Defunctis oblatam, quia Christus Dominus solùm promisit solvendum in Cęlis, quod Pontifex solverit super terram; non verò quòd Pontifex solverit sub terra, ubi animæ detinentur, & pœnas luunt. Confirmant suam sententiam ex usu fidelium, qui postquam Indulgentiam plenariam alicui Defuncto applicarunt, medianté Sacrificio, vel alio pio opere; iterum repetunt eandem Indulgentiam, quod superfluum esset, si infallibiliter haberet effectum. Sentiunt ergo fideles, solùm habere effectum ex libera Dei acceptatione. Et hanc sententiam præter Doctores citatos docet novissimè P. Amicus *in Cur. Theol. to.*8. *disp.*20. *sect.*8. *n.*177. *& seq.* ubi plures adducit rationes, & inter alios, quoniam Purgatorium est Tribunal Christi, in quo sibi tantùm reservat causas judicandas, igitur ipsius tantùm est eas pœnas remittere. Antecedens, constat ex dictis . quibus probatum est, Pontificem in animas purgantes nullum jus habere. Consequentia verò probatur, quia sicut solius Christi est, eas pœnas taxare, ita ejusdem erit easdem relaxare. Deinde, quia si Pontifex eadem infallibili authoritate possit à pęna liberare animas purgantes, ac potest in terris viventes; sequeretur Primò, brevi posse totum Purgatorium per frequentes Indulgentias plenarias evacuare. Nec refert, quòd Pontifex in Indulgentiis concedendis sufficientem debeat habere causam, nam eadem causa, quæ sufficit pro Indulgentia applicanda uni, sufficiens erit pro Indulgentia plenaria applicanda aliis, & aliis animabus, cùm nulla sit major ratio de una, quàm de cęteris. Igitur, qua ratione Indulgentia plenaria sufficienter applicantur uni, eadem poterit applicari cæteris; sicque brevi totum Purgatorium evacuari. Secundò sequeretur, una tantùm Indulgentia plenaria applicata pro una anima frustrà pro eadem alias Indulgentias, vel suffragia applicari cùm tamen communis sensus fidelium sit, adhuc post plenariam Indulgentiam, alias etiam Indulgentias, & suffragia pro eadem, anima fructuosa procurari posse, quasi certum non sit, per eam animam è Purgatorio liberandam esse, cùm tamen in contraria sententia nullum sit dubium, quippe cùm ex parte animę nullum possit esse impedimentum, quominùs Indulgentiam statim suum effectum sortiatur, neque esse potest ex parte viventis talem Indulgentiam pro Defunctis offerentis; nam multi ex contrariæ sententiæ Authoribus putant Indulgentias etiam à peccatore oblatas prodesse Defunctis. Quod hoc inf. lo. t. 5 ... Ex. Rel. ...

2. His tamen non obstantibus, puto non esse recedendum ab affirmativa sententia, quam tuetur D. Th. *in 4. dist.* 21. *q.*2. *q q.* 2. Sotus *dist.* 21. *q.*2. *ar.*3. Suar. Valentia, Conin. & alii quos citat, & sequitur Cast. Palaus *to.*4. *tr.*24. *disp. unic. punct.* 10. *n.*4. Villalob. *in Sum to.* 1. *tr.* 16. *diffic.* 7. *n.*3. Lessius *in* 3. *p. D. Th. q.* 3. *de Indul. dub.* 3. *n.*45. Granadus *n.* 3. *p. de Sacr. contr.* 12. *tr.*3. *disp.*5. *nu.* 10. quia, ait iste ut indulgentiæ infallibili justitiæ lege prosint Defunctis, duo solùm requiruntur, primum est, divina promissio, secundum, applicatio satisfactionis æquivalentis pœnæ, quam Defunctus debet. Et quidem divina promissio non deest; quia perpetua Ecclesiæ traditio, quæ docemur; Indulgentias prodesse Defunctis, non nisi in divinæ promissionis notitiæ fundamentum habere potest, sine promissione enim nihil firmum esset. Favet etiam, & quidem maximè pro hac veritate locus Matthæi 16. *Quodcunque solveris super terram, erit solutum, & in Cælis*, ubi absque limi-

limitatione Christus promittit, acceptum sibi fore quodcunque Petri judicium: si ergo solverit animam Defuncti, applicando illi Indulgentias; ipse Dominus solvet, ut stet promissis. Quod verò ad secundum attinet, fatemur in hoc negotio maximam gratiam, quòd, nimirum, pro anima Defuncti, & jam incapacis satisfaciendi, velit Deus admittere satisfactionem oblatam: verumtamen hæc sufficientissima, & æquivalens est, cùm præcipua ejus pars sit Christi Domini, ac proinde valoris infiniti.

3 Probat hanc opinionem Rubeus *de Sacrificio Missæ, lib. 3. disp. 2. dub. 5. n. 4.* ea forma, ut ipse ait, qua utuntur Pontifices concedendo privilegium Missarum privilegiatarum cuidam Ecclesiæ, vel Altari: sic enim habet Urbanus VIII. in privilegio pluribus nostris Conventibus dato: (Ut quandocumque Sacerdos aliquis Minimorum Ecclesiæ Missam Defunctorum pro anima cujuscunque fidelis, quæ Deo in charitate conjuncta ab hac luce migraverit ad præfatum Altare celebrabit, anima ipsa de thesauro Ecclesiæ per modum suffragii Indulgentiam consequatur; itaut ejusdem Domini nostri Jesu Christi, & Beatissimæ Virginis Mariæ, Sanctorumque omnium meritis sibi suffragantibus, è Purgatorii pœnis liberetur, concedimus, & indulgamus.) Loquitur igitur Pontifex non de re pendente ex acceptatione divina; sed tanquam de re certa, & infallibili. Nec aliis terminis certioribus utitur concedendo vivis Indulgentias, quas constat esse infallibiles. Deinde Leo X. Epistola ad Cajetanum eadem certitudine loquitur de Indulgentiis vivorum, & Defunctorum: dicit enim, Romanam Ecclesiam tradidisse, Romanum Pontificem, Petri Clavigeri successorem, & Jesu Christi in terris Vicarium potestate Clavium, quarum est aperire Regnum Cælorum, tollendo illius in Christi fidelibus impedimenta, posse pro rationalibus causis concedere eisdem Christi fidelibus, qui charitate jungente sunt membra Christi, sive in hac vita sint, sive in Purgatorio, Indulgentias ex superabundantia meritorum Christi, & Sanctorum, & tam pro vivis, quàm pro Defunctis Apostolica authoritate Indulgentiam concedendo, thesaurum meritorum Jesu Christi, & Sanctorum dispensare, & per modum suffragii illam transferre consuevisse, ac propterea omnes, tam vivos, quàm Defunctos, vi veraciter omnes Indulgentias hujusmodi consecuti fuerint; à tanta pœna temporali, secundùm divinam justitiam pro peccatis suis actualibus debita liberari, quanta concessæ, & acquisitæ Indulgentiæ æquivalet: In quibus verbis notandum est, Pontificem indifferenter loqui de vivis, & Defunctis, & tanquam de re certa loquentem, docet eos omnes liberari à tanta pœna, quantam sonant Indulgentiæ, idque fieri Apostolica authoritate, omnis autem dispensatio, quæ fit authoritate Apostolica, licèt jus ipsum divinum aliquo modo attingat, ut est dispensatio in voto, valida est, si a rationabili causa fiat: ex quo ex consequenti sequitur dispensationem thesauri vivis, & Defunctis, quæ authoritate apostolica fit, si ex rationabili causa fiat, esse validam, certam & infallibilem.

4 Probatur etiam ex definitione Concilii Constantiensis, docentis contra Vviclef, erroneum esse negare valorem Indulgentiarum: ergo ex mente Ecclesiæ sic valent Indulgentiæ vivis, & Defunctis, ut certò, & infallibiliter in illis effectum habeant; idque ratione promissionis divinæ. Respondet Corduba *lib. de Indulgentiis, qu. 15.* Indulgentias esse quidem certas in Defunctis sicut in vivis, non valere tamen infallibiliter quoad totum fructum in Defunctis sicut in vivis: quia Deus promisit eas acceptare pro vivis quoad totum effectum; pro Defunctis verò solùm, secundùm quod visum fuerit decens suæ liberalitati: sed contra, saltem in ejus sententia, requiritur promissio divina acceptandi Indulgentias pro Defunctis quoad aliqualem effectum sit, ut certò aliquis fructus Indulgentiarum eis applicetur. Quæro igitur, unde collegerit promissionem hanc divinam quoad aliquem effectum, & non quoad totum? si enim Deus promisit acceptationem Indulgentiarum pro vivis quoad totum effectum, & promisit acceptationem pro defunctis; non potest colligi non promisisse etiam quoad totum effectum pro Defunctis, sicut & pro vivis; cùm promissio illa in utrisque colligatur ex prædictis verbis Matthæi 16. in quibus nulla fit discretio vivorum, & defunctorum.

5 Nec obstat dicere, si Indulgentiæ infallibili lege justitiæ prosunt determinatè animabus Purgatorii, quibus applicantur; cur post applicatam Indulgentiam, qua liberatur anima à Purgatorio, applicantur eidem aliæ Indulgentiæ, Sacrificia, & Suffragia? Respondetur enim id sanctissimè fieri: Primò, quia non nobis constat de virtute hujus opinionis; cùm Doctores graves opinentur, non esse legem infallibilem, qua Deus acceptet totum, quòd singulis animabus applicatur. Secundò, quia, ut Indulgentia valeat, requiritur causa proportionata: potest autem accidere, eam non sufficere ad Indulgentiarum concessionem, quanta requiritur ad liberandam hanc determinatam animam à Purgatorio. Ut ergo securiores reddamur, & certiores, quo possumus, modo Defunctis succurramus, solent Indulgentiæ multiplicari, ut si quæ non profuerint, aut certò minus valuerint, aliarum applicatione suppleantur.

6 Nec obstat secundò afferre, quòd si Indulgentiæ valerent ex condigno, & certa lege, sequeretur, quòd Pontifex posset uno die exhaurire Purgatorium. Respondet enim Cajetanus *Opusculo 16. q. 5.* id fieri non posse: quia Indulgentiæ iis dumtaxat Defunctis prosunt, qui, ut prodessent, meruerunt. Hi autem id meruerunt, qui, dum vivarent conati sunt, quantum in ipsis erat, pro peccatis suis satisfacere. Verùm hæc sententia *sup.* jam satis à nobis reprobata est: omnes enim, qui in gratia discedunt, capaces sunt cujusvis influxus meritorum Christi, qui per Indulgentias dispensatur. Non enim fundamentum communionis suffragiorum Ecclesiæ est particulare aliquod meritum; sed status gratiæ, ob quem satis digni sunt qui juventur. Ex hoc solùm vult D. Augustinus *lib. de cura pro mortuis, cap.... & in Enchiridio, cap. 109.* dum ait, illis prodesse suffragia, qui meruerunt, ut sibi prodesse possint: solùm enim damnatos excludit, ut patet ex divisione, quam ibi instituit. Respondeo ergo Pontificem id non posse præstare, quia non subest causa, ob quam potestate Clavium tam ingens dispensatio fieri queat: atqui dispensatio sine justa causa est irrita. Et ideò nostram sententiam in casu Missæ Altaris privilegiati in terminis docuit Rubeus *de fructu, & applicatione Sacr. Missæ, lib. 3. disp. 2. q. 2. dub. 5. nu. 8.* ubi ita asserit: [Sententia hæc non solùm intelligenda est de Missis privilegiatis, seu Indulgentiis illis anneais, sed de omnibus aliis Indulgentiis, quæ quomodolibet Defunctis applicari possunt; ut sunt affixæ Medaliis, visitationibus Ecclesiarum, &c. itaut, sicut Sacerdos dicendo Missam privilegiatam pro defuncto, illum infallibiliter liberat è Purgatorio; ita & sæcularis communicando eum Medalia, si talis Indulgentia ei appensa sit.) Sic ille, & ego.

Sup. in Resol. [illegible]

RESOL. IV.

An, ut Indulgentia Altaris Privilegiati prosit Defunctis, opus sit, ut Sacerdos Missam celebrans sit in statu gratiæ? Ex p. 9. tr. 8. Res. 4.

§. 1. RESpondeo negativè: nam, licèt aliqui Doctores requirent, obtinentem Indulgentiam pro defunctis, debere esse in statu gratiæ, tempore, quo perficitur opus, & Indulgentia Defuncto communicatur: sic Emmanuel Sa *verb. Indulgentia*, n. 2. excipit tamen, nisi opus fuerit nomine Ecclesiæ factum, ut Missæ Sacrificium; ego tamen contrariæ sententiæ absolutè adhæreo in omnibus Indulgentiis pro Defunctis, nam pro Indulgentia applicanda Defunctis gratia non requiritur ut principium operis injuncti, quia illud, nec satisfactorium sit nec meritorium; aptum esse potest ad Indulgentiæ consecutionem, sed requiritur, ut obicem tollat, & subjectum disponat Indulgentiæ suscipiendæ, aut vivus, qui Indulgentiam pro Defuncto obtinet, exequendo opus injunctum, Indulgentiam non suscipit; sed conditionem pro consecutione Indulgentiæ exequitur; ergo status gratiæ non est in illo necessariò requisitus. Itaque opus, sub cujus conditione conceditur Indulgentia, est sola conditio, non causa movens Deum ad Indulgentiam acceptandam. Nec indulgentia inficitur ex malitia personæ operantis; sicut nec inficitur Sacrificium Missæ, vel Sacramentum, ex malitia personæ sacrificantis, vel administrantis: eò quòd suum valorem non habent ex persona proximè operante; sed ex meritis, & satisfactione Christi. Ex his infertur discrimen inter suffragium; quod privata persona in proprio opere fundatum offert Deo pro Defunctis, & Indulgentiam: nam illud, nisi fiat à persona grata, non prodest Defunctis: eò quòd suum valorem accipit à persona operante, quæ in peccato existens, nullum valorem communicat suis operibus. Nec refert, quòd opus bonum à peccatore exhibitum valeat pro se tanquam meritum de congruo apud Deum, quia plus requiritur, ut opus acceptet pro aliis quàm pro se. Indulgentia verò valorem habet à meritis, & satisfactione Christi, & Sanctorum, qui per peccatum personæ operantis non amittitur.

San. [illegible] ibid. & [illegible] tr. 3. Res. 13.

Sup. hoc inf. in tr. 3. Res. 3. [illegible]

2 Nec obstat dicere, quia sicuti ad lucrandum sibi Indulgentiam requiritur status gratiæ; sic ad lucrandum pro altero: nam peccatum non magis impedit ad acquirendum beneficium ipsemet operanti, quàm alteri. Nam respondeo, negando paritatem, quia gratia requiritur solùm ad tollendum obicem in eo, qui Indulgentiam est lucraturus; & ideò necessariò requiritur in eo, cui applicatur, non autem in eo, qui ponit opus injunctum, & Indulgentiam applicat.

Et ex hoc patet discrimen inter ipsum operantem, & alios, nam operans, ut de facto lucretur Indulgentiam pro se, debet esse in gratia, per quam tollitur impedimentum peccati: at respectu aliorum non ita: idcirco dicimus, gratiam requiri in suscipiente Indulgentiam, non autem in applicante; & quando operans sibi ipsi eam applicat, requiritur in ipso gratia, non ut operans sed ut recipiens. Denique dicimus, æquè impediri fructum, & valorem Indulgentię ipsi operanti, & altari; considerando utrumque, ut sunt formaliter recipientes. Et ita nostram sententiam docent Doctores, quos citat, & sequitur Castrus Palaus *to.4.tr.24. disp.unic.pun.*10. *n.*20. quibus ego addo Amicum *in Cur. Th. to.8.disp.20.sect.8.n.*203. Bardi *in Bull.Cruc.p.4.tr.3.c.2.sect.3.n.*23. Quintanad. *in Th.mor.to.1.in Append.tr.2.sing.16.n.4.* Granadum *in 3.p.de Sacr.contr.12.tr.5.disp.6.n.1.* & in specie casus nostri Rubeus *de fructu, & applicatione Sacrificii Missæ, lib.3 disp.2.q.2.dub.5.n.8.* ubi sic ait: [Adverte, ut per vivos fiat id, quod requiritur, ad applicandam Indulgentiam defunctis; non requiritur tamen ut vivi opus injunctum exequentes fint in gratia: unde sæcularis in mortali communicans cum Medalia pro Defuncto, non impediet effectum Indulgentiæ; sicut nec Sacerdos pro eodem in mortali celebrans.] Ita ille, cui etiam adde Philipp. de la Cruz *in Thesauro Ecclesiæ, tr.2.§.6.n.5.* Sup. hoc in R. fe.§.ult. in pr.

R E S O L. V.

An Sacerdos in statu peccati mortalis celebrans in Altari Privilegiato liberet animam à Purgatorio?

Et an communicans in peccato mortali obtineat liberationem animæ à Purgatorio, si talis liberatio concedatur sub onere communionis, ut interdum conceditur.

Ex quo cursim infertur communionem sacrilegam sufficere ad consequendum Jubilæum.

Etiamque deducitur, quod existens in peccato mortali obtinere possit Indulgentias pro defunctis? Ex p.10.t.16.& Misc.6.R.23.

Sup. hoc in R. præterito. §.1. NEgativè esse respondendum, stando in doctrina, & sententia Em. Card. Lugo *de Sacr.pæn.disp.27. sect.3.n.75.* ubi sic ait. Infertur secundò; quid dicendum sit de statu gratiæ, an requiratur in eo, qui lucratur Indulgentiam pro defuncto P. Suarez *sect.4.* negat, qui, cùm Pontifex in ejus sententia sit, quia immediatè, & directè concedit defuncto Indulgentiam; & solùm requiratur opus pium ex parte viventis, ut conditio: non est, cur in eo exigatur status gratiæ. Non autem consequenter ad supradicta debemus dicere, requiri: quod est magis commune, & juxta fidelium sensum. Ratio autem est, quia Indulgentia defuncto acquiritur solùm indirectè, quatenus opera alicujus viventis elevantur ad majorem valorem satisfactionis ex opere operato; ad hoc autem necesse est, quod ipse operans sit capax illius valoris, & fructus, dicimus enim hanc elevationem procedere à Potestate Pontificis, quę per se ordinatur ad utilitatem subditi: ergo potestas illa est ad elevanda opera subditi capacis, & potentis frui illo beneficio, quo frui non potest, dum est sine gratia propter incapacitatem subjecti. Ita Lugo. Sup. hoc diff. in R. præmissa, & inf. in tr.5. Re. 56.

2. Sed licet esset tenenda opinio asserens obtinentem Indulgentiam pro defunctis debere esse in statu gratiæ, tempore quo perficitur opus & Indulgentia, tamen hoc non procedere in Sacrificio Missæ, putat Emanuel Sà, *verb. Indulgentia n.*2. ubi sic ait: Ego puto eum etiam qui pro defuncto accipit Indulgentiam, debere esse in gratia, nisi opus faciat ex persona Ecclesiæ, ut Missam. Hinc P. Gobat *in Thes. de Indulg.p.2.c.25.q.72.n.*515. existimavit statum gratię non requiri in Sacerdote, quatenus præcisè, sacrificat in Altari Privilegiato.

3. Verùm ego puto absolutè in consequendis Indulgentiis pro animabus Purgatorii nihil officere, utrum sis in statu peccati mortalis, aut in statu gratiæ. Et hanc sententiam, me citato, valdè probabilem esse tenet Gobat *loc.cit.c.23. q.64.n.*490. & absolutè nominatim contra Cardinalem Lugo tenet Quintanadveñas *in Theol.mor. to.1.in Append. tm.1. dub.15.n.4.* qui pro hac sententia citat 23. Doctores, quibus adde Amicum *in Cur. Theol to.8.disp.20.sect.8.nu.*209. & 236. & nominatim contra Lugum, me citato, Pellizarium *in Man. Regul.to.2.tr.8.cap.2.n.*196. Martinum de San Joseph *in Mon. Confess.to.1.lib.2.tr.9.de Indulgent. nu.* 13. Philippum de la Cruz *in Thesauro Ecclesiæ, tr.2.de Purg.n.5.* Dicendum autem est ad consequendam indulgentiam, non esse necessarium, ut opus, sub cujus conditione Indulgentia conceditur, in gratia impleatur, sed sufficere, ut homo existat in gratia, quando Indulgentiam accipit. Igitur poterit peccator in statu peccati adimplens opus, sub cujus conditione Indulgentia conceditur, fructuosè illam lucrari pro defunctis. Nam ita se habet peccator adimplens opus, sub cujus conditione concessa est Indulgentia, ad illam lucrandam sibi; sicut se habet idem peccator adimplens opus, sub conditione, concessa est Indulgentia pro defunctis: ad lucrandam illam pro defunctis. Igitur in casu nostro causa movens non esset opus à peccatore factum, sed satisfactio Christi, & Sanctorum. Et ita nostram sententiam; præter Doctores citatos, tenet etiam Machadus *to.1.lib.3 p.2.tr.5. docum.3.n.5.*

4. Sed non deseram hic apponere dubium satis difficile. An communicans in peccato mortali obtineat liberationem animæ è Purgatorio, si talis liberatio concedatur sub onere Communionis, ut interdum conceditur. Et respondet Pellizzarius *in man. Regul.to.2.tr.8.c.5.n.*252. Videri satis probabile, quod obtineat; ita viri sanè docti à se consulti; & probatur ex doctrina non dissimili, quàm tradit Joan. de Lugo, *disp.27.de Pæn.n.*103. nimirum communionem sacrilegam sufficere ad consequendum Jubilæum, cùm ea sit vera, & valida communio, quamvis sine fructo ob peccati obicem: quæ doctrina utique potest applicari ad præsentem casum; præsertim attenta communiori Doctorum sententia, quod existens in peccato mortali obtinere potest Indulgentias pro defunctis; cùm sic non dicatur malus satisfacere pro alio, sed solùm facere opus, ob quod Papa alteri applicat satisfactionem Christi, & Sanctorum; ut advertit Naldus, *verb. Indulgentia, n.17.* ex Navarro: patet ergo responsio ex eo quod nulla adest ratio, cur dicatur obtineri Jubilæum per communionem sacrilegam, & non obtineatur liberatio animæ è Purgatorio per eandem communionem sacrilegam, ideòque vel id in utroque casu admittendum est, vel in utroque negandum. Ita Pellizzarius: Sed tu cogita. Sup. hoc in fin. R. præterito. Sup. hoc infra inter a.R. 32.4. 3 a fined. à ve. lee dissus, & in R. 31. & 34. c.3 & 2. & in Ref. 41.§ pen. & ult. & inferius in tr.9 in quæst. §. ult. Ref.10.

R E S O L. VI.

An quando Sacerdos in Altari Privilegiato dicat Missam, debeat non solùm Indulgentiam, sed etiam Sacrificium applicare defuncto.

Idem dicendum est à simili, cùm pro Indulgentia lucranda præcipitur jejunium; visitatio Templi, peregrinatio, & maximè eleemosyna, quæ in bonum tertii imponitur.

Et an Missæ, quæ celebrantur in Altari Privilegiato applicatæ pluribus æquè pariter prosint singulis, ita ut una Missa, quæ dicitur pro uno, possit prodesse pluribus? Ex p.9.tr.2.Ref.3.

§.1. AD hunc casum respondet Suarez *to.4. disp.52.sect.4.n.3.* ubi docet, securius esse ita facere, quamquam in rigore id non sit per se necessarium, ad talem Indulgentiam, sed pendeat ex voluntate concedentis. Ideoque verba rescripti, seu privilegii, attentè expendenda sunt: nam, si hunc tenorem contineant: *Dicendo, aut offerendo Missam pro Defuncto, liberes ejus animam à Purgatorio*, tunc necessarium erit fructum Sacrificii tali animæ in particulari applicare. Si autem solùm dicatur: *Dicendo Missam*, vel, *Quoties Missam dixeris, toties liberes unam animam à Purgatorio*, tunc ex vi talium verborum satis est illud pium opus facere, etiamsi particularis fructus ejus, sive ex opere operantis, sive ex opere operato tali animæ non applicetur, sed solùm beneficium Indulgentiæ: sæpè autem non constat, quibus verbis talis gratia concessa sit, & tunc securius est, Sacrificium pro Defuncto offerre, semperque est optimum consilium; quia fortassis hoc modo erit sufficiens causa ad lucrandam integram Indulgentiam quæ alias non esset. Hæc Suar. & post illum Castrus Palaus *tom.4.tr.24. disp.unic.pun.10.n.9.* Sup. ad hoc §. placet lege in dict. Ref.35. & 36.& sequentes 37.

2. Sed magis clarè hanc sententiam docuit novissimè Rubeus *de Sacrif. Missæ, lib.3.disp.1.q.2.dub.25. n.9.* ubi sic asserit: [Quæri hic potest, an ad applicandas Indulgentias Missę Privilegiatæ, opus sit factum etiam Sacrificii illi applicare, vel sufficiat fructum sibi reservando, Missam celębrare ex intentione, & voluntate obtinendi illi Indulgentias? Respondeo communiter utrumque requiri, & hoc per modum unius, & ejusdem Defuncto applicari: quia cùm Pontifex concedit Indulgentias ad liberandam animam è Purgatorio dicendo Missam in tali Altari, vel Ecclesia videtur consequenter exigere; ut Sacrificium eidem animę applicetur: in rigore tamen non videtur semper necessarium, nisi verba privilegii id soneat; sicut videre est in forma privilegii *sup.cit.* ubi dicitur. *Quandocunque Sacerdos Missam Defunctorum. pro anima cujuscumque fidelis, ad præfatum Altare celebrabit, anima ipsa de Thesauro Ecclesiæ Indulgentiam consequatur.* Secundum hoc indultum igitur ex mente Pontificis requiritur ut non solùm Indulgentia, sed & Sacrificium applicetur Defuncto, si tamen in Indulgentia solum dice-

re-

retur: *Quoties Sacerdos Missam tali Altari celebravit animam è Purgatorio*, tunc satis esses Missam celebrare absque eo, quòd fructus illius isti animæ applicetur, sed sola Indulgentia, & idem à simili dicendum est, cùm pro Indulgentia lucranda præcipitur jejunium, visitatio templi, peregrinatio, & maximè eleemosyna, quæ in bonum tertii imponitur. Ratio autem, cur non videtur semper requiri, ut fructus operis injuncti unà cum Indulgentia applicetur ipsis animabus est, quia, cùm in Indulgentiis requiritur opus aliquod, non necessariò exigitur, ut satisfactorium; sed ut pium, vel conducens ad cultum Dei, &c. quæ compleri possunt absque eo, quod fructus operis injuncti applicetur isti Defuncto pro quo quis lucratur Indulgentias. Ita Rubeus, qui pro hac sententia citat Nugnum, & Filliucium.

3. Notat etiam Quintanadvenas *in Theol. mor. to. 1. in Appen. tr. 1. dub. 25. n. 3.* docere, quòd cùm conceditur liberatio animæ purgatorii, pro qua dicatur Missa, vel recitetur Corona, aliudve simile opus fiat; tunc necesse erit substantiam operis, id est, Missam, vel Coronam, seu satisfactionem ex opere operantis ex illa provenientem; applicari à lucrante quando verò dicitur: Quoties dicet Coronam, vel Psalmum liberabit Animam Purgatorii probabile est, non requiri talem applicationem specificam operis. Ita ille.

4. Et tandem nota id, quod observat Lavorius *de Indulg. p. 2. cap. 30. n. 120.* ubi sic quærit: An Missæ, quæ celebrantur in Altari privilegiato, applicatæ pluribus æque pariter prosint singulis, ita ut una Missa, quæ dicitur pro uno, possit prodesse pluribus? Respondetur; Aliqui ita distinguunt, aut sumus in modo congratulationis, & unica Missa applicata pro uno, prodest omnibus, aut in modo expiationis, & tunc secus. Dicitur per modum expiationis, quando quis applicat Missam pro tali anima; tunc enim illi tantùm prodest pro qua applicatur, quia expiatur, id est, purgatur, & liberatur illa anima per illud Sacrificium Missæ; ideò Missa relicta pro particulari, non est pluribus applicanda: aliàs esset dividere aurum, quod debet persolvi uni, pluribus] Hæc Lavorius.

R E S O L. VII.

An ex parte defuncti requiratur aliquid, ut Indulgentia Altaris privilegiati habeat suum effectum?

Idem est dicendum de aliis Indulgentiis? Ea pa. 9. tr. 2. Ref. 6.

Sup. hoc sup. to. 8. tr. 1. ... in §. ult. ... (marginal note)

§. 1. EXistimarunt Henriq. de Guadavo *quodlib. 11. q. 26.* Cajetanus *tr. 16. de Indulg. q. 5. vers. quoad tertium*, Navarrus *de Indulgentiis, notab. 22. nu. 42.* & alii suffragia specialiter quibusdam Defunctis applicata, non habere in illis effectum, nisi meritum aliquod præcesserit? eas autem solas dicunt meruisse, quæ, dum viverent, sollicitè curarunt satisfacere pro peccatis, & devotionem habuerunt ad suffragandum Defunctis, &c. Idem docent de Indulgentiis, quia dicunt illis etiam solis prodesse, quia in vita habuerunt devotionem erga Claves Ecclesię donativas Indulgentiarum, illas autem, quæ, dum viverent, nullam curam Defunctorum habuerunt, nec satisfacere pro peccatis studuerunt, docent non juvari aliorum suffragiis, licèt specialiter pro illis fiant; idque in vindictam indevotionis, & incuriæ.

2. Verùm hæc doctrina non est admittenda, ut non admittunt Henriquez, Valentia, Suarez, Coninch, & Layman, quos citat, & sequitur Castrus Palaus *to. 4. tr. 24. disp. unica, punct. 10. n. 11.* cui adde Granadum *in 3. part. Contr. 12. tr. 5. disp. 6. n. 2.* Lavorium *de Indulg. par. 2. cap. 30. nu. 118.* Lessium *in 3. par. D. Thom. cap. 5. de Indulg. dub. 3. n. 41.* Et ratio est, quia ad Indulgentiæ applicationem solùm requiritur ex parte ejus, cui est applicanda, ne ponat obicem, quia est quædam liberalis donatio, & pœnarum remissio. At eo ipso, quòd caret peccato, non ponit obicem. Ergo negligentia præcedens obstare non potest, quandoquidem peccatum mortale non constituit. Quòd si de facto mortale fuit, per pœnitentiam deletum est. Neque contrarium docuerunt Augustinus *in cap. Non æstimemus, 13. q. 2.* & Greg. *lib. 4. Dial. cap. 39.* sed affirmant, non prodesse orationes, & Sacrificia iis, qui in vita consequendo gratiam, non compararunt, ut prosint, de hac verò negligentia in satisfaciendo, nec verbum loquuti sunt. Itaque contra Cajetanum, Navarrum, & alios assero, quod sacrificia, & suffragia effectum sortiuntur in subjecto capaci, in quo est nullum impedimentum, sed in animabus Purgatorii nullum est impedimentum, cùm sint in statu gratiæ, ergo in illis sortiuntur effectum. Nec est, quod dicat Cajetanus, defectum devotionis prædictæ erga Defunctos esse impedimentum, non enim est impedimentum ex natura rei ut constat, cùm omnes animæ Purgatorii, ratione solius status gratiæ, sint æque capaces, & susceptivæ fructus Sacrificiorum, & suffragiorum; neque est ex ordinatione divina, cùm nullibi constet, Deum ita ordinasse; proindeque non est temerè asserendum. Deinde devotio præhabita erga Defunctos potest quidem in animabus habere rationem cujusdam dispositionis moralis ad specialem aliquem effectum; non sequitur tamen, defectum illius devotionis in aliis animabus dicere impedimentum ad recipiendum fructum sacrificiorum, & suffragiorum, qui illis specialiter applicatur. Et licèt verùm sit; congruum esse, quòd Deus specialiter remuneret devotionem eorum, qui in vita fuerunt affecti erga animas Purgatorii; suppetunt tamen alia media, quibus Deus eam devotionem remunerare potest, absque eo, quòd dicatur, Sacrificia, & suffragia illis solis prodesse, non autem aliis, licet specialiter illis applicentur.

3. Ad argumenta Cajetani respondeo, quòd falsum est, animas Purgatorii, eo ipso, quò sunt in statu gratiæ, meruisse solùm, ut suffragia illis applicata prodesse possint, non autem ut actu prosint. Ad confirmationem respondeo, subtilitatem illam esse hic frustraneam, potest enim statui gratiæ, cui respondet præmium essentiale, respondere etiam effectus accidentalis; unde meritum hic non dicit dispositionem aliquam veram, & positivam, sed tantùm capacitatem, quæ in animabus à statu gratiæ oritur. Ad aliam rationem desumptam ex verbis D. Th. *in 3. par. q. 52. ar. 8. ad 1.* colligitur, Christum descendendo ad Inferos, liberasse quasdam animas, ratione devotionis præhabitæ, dum viverent, ad mortem suam, id ex speciali privilegio fieri debuit, & ob descensum Christi extraordinarium ad Inferos; quod non inducit legem communem, quam constituere vult Cajetanus. Ergo.

4. Et ideo, præter Doctores citatos, nostram sententiam tenet Phillppus de la Cruz *in Thesauro Ecclesiæ, tra. 2. §. 6. n. 5.* ubi ait, [La tercera condicion, dizen algunos, es, que para ganar las Indulgencias, y conseguirlas, ayan tenido a las animas particular devocion, y aficion, y que parece cosa justissima el, que se aya tenido, y cosa indigna, que aprovechen las Indulgencias à aquellos, que no tuvieron cuidado de favorecer a sus hermanos, y no lo haziendo, parece hazian menosprecio dellas, pues no cuidaban de alentar a las animas de sus amigos, y compañeros, y fieles hijos de la Iglesia. Esta dottrina me parece aspra, por aver muchos tan descuidados, no solo de las animas, pero de la suya propria, que justa, y apriera mas la dificultad, y es cierto que en el resto de su vida no se acuerdan mas que de sus gustos, y entretenimientos, con esso passan hasta el fin de sus dias, los quales por dispensacion soberana murieron confessados, y con los Sacramentos, y bastante contricion, y suficientes diligencias para salvarse, y estas almas sufriendo penas, y siendo ayudadas de la Iglesia con sufragios oraciones, e Indulgencias, salen de las terribles penas que padecen. Mas, que no hallo yo por donde aya obligacion à que yo ruegue por las animas, ni es precetto, porque si assi fuera, ò estuviera de baxo del, ò se aconsejara el que huviesse esse cuidado, antes se vè, que los Rezos de Difuntos, que obligan à pecado mortal à los Ecclesiasticos en el Coro, fuera no obligan à pecado, y si fuera cosa universal obligara (sacando el oficio de cada año, que les obliga un dia despues de todos Santos.) Y assi no interviniendo precetto, no ai pecado, y las animas justamente padecen, y aunque yo aconsejo se ruegue por ellas, no lo haziendo, no incurren en cosa, como enseña Navarro, y Zerola, porque el que justamente padece, no ai obligacion à librarle, como dizen Maldero, Navarro, y Sà, y las animas en Purgatorio, justamente padecen, y assi ignorantemente algunos se acusan de no socorrerlas, lo otro, que si obligara, dello huviera precetto, y como de pecado se acusaran, vemos que se descuidan, y à ello no se obliga. Luego no es razon, que esta alma carezca de un bien tan grande, como de los sufragios, y Indulgencias, solo per aver sido descuidado de rogar por las animas, y parecera indigna, y injusta cosa, que di esse, que el que assi muere (que ay dolor, ay muchos, y que no se acuerda de las animas de sus hermanos, y compañeros, y tal vez padre, y madre, y hermanos) fuesse privado destos singulares beneficios, y assi Angles, que fue el que movio esta opinion, concluye diziendo, que si bien esta dottrina es probable, pero que la contraria es mas piadosa, y que no es justo, ny razon, que porque uno aya sido flojo, y descuidado de rogar à Dios por las animas, ni acordado dellas, no aya de participar en la otra vida de los sufragios, oraciones, ni Indulgencias como ellas, lo qual seria de gran desconsuelo para todos.] Hæc ille. Unde non est audiendus Cajetanus, & alii.

Sup. hac in e. 8 tr. 19 & 11 § 3 Inferius ... fin vers. Unde credendum. (marginal note)

RESOL. VIII.

Missa celebrata in Altari privilegiato cui prodest, si anima, pro qua offertur non existat in Purgatorio?

Difficultas tamen existit, quomodo satisfactiones illæ applicentur animabus indigentibus, & derelictis, an scilicet Deus ex misericordia, sola sua voluntate id præstet, vel alia ratione id faciat? Ex p.9.tr.2. Ref.7.

§.1. AD hoc dubium respondet Rubeus *de fructu, & applicatione Sacrificii Missæ, lib.3. disp.2. q.2. dub.4. n.12.* credibile esse, fructum Sacrificiorum, & suffragiorum applicatum iis, inquibus non habet effectum, vel quia sunt in Cœlo, vel in Inferno; ex divina misericordia aliis indigentibus applicari, pro quibus non fiunt suffragia. Ita D. Thomas *in 4. dist.45. q.2. ad* 2. Eum sequuntur Adrianus *quodlib.8. art.4.* Corduba *lib.1. qu.3. opin.5 §. Et de residuo,* Fraxinellus *sect.3. §.11. num.3. &c.* Probat D. Thomas ex Damasceno, *Serm. de dormientibus*, ubi ait: (Deus, tanquam justus, commetietur impotenti impossibilitatem, tanquam suscipiens verè defectum, commutationem negotiabitur:) Et hanc negotiationem in hoc consistere docet Div. Thom. ut quod deest uni, alter suppleat: hoc enim, licèt non sit certum; est tamen rationi satis congruum, maximè de fructu satisfactionis respondente suffragii vivorum; tum ne satisfactiones illæ priventur solo fructu, quo tamen tam multæ animæ in Purgatorio indigent: tum etiam, quia animæ illæ derelictæ, quæ à nullis specialiter juvantur, merentur specialem fructum aliunde recipere: nullus autem commodiori, & faciliori modo applicari potest, quàm ille.

2 Difficultas tamen exigit, quomodo satisfactiones illæ applicentur animabus indigentibus, & derelictis; an scilicet, Deus ex misericordia, sola sua voluntate, id præstet, vel alia ratione id fiat. Puto igitur, Deum sola sua voluntate applicationem illam non facere: quia in hujusmodi habet solùm rationem causæ universalis, quæ proinde determinari debet ad effectum per causam particularem; ideoque meliùs dicendum est, Deum ad satisfactiones illas applicandas aliis, determinari ad instar causæ universalis; idque duplici capite, primò ab ipsis Beatis, quando, scilicet, suffragia fiunt pro animabus, quæ sunt in Cœlo: dici enim potest, satisfactiones illas à vivis per applicationem esse donatas illis animabus, quæ illas, Deo annuente ex misericordia, animabus magis indigentibus, & derelictis applicant: & hic modus videtur bonus: quia tamen non comprehendit satisfactiones applicatas damnatis, qui eas non possunt aliis applicare; ideò secundò dici potest, satisfactiones illas à suffragantibus sic applicari Defunctis ut casu, quo ii, quibus specialiter applicant, non indigeant: voluntate quadam interpretativa aut virtuali, intendant eas applicare animabus in Purgatorio magis indigentibus, & derelictis. Et ideò, ut in simili eventu non oriantur difficultates, observandum esse in praxi, quod advertit Philippus de la Cruz *in Thesaur. Ecclesia, tr.2. §.6. n.5.* ubi sic ait: (Devrian los Christianos, y fideles, todas las vezes que ofrecen Missas, Indulgentias, y otras cosas por una alma, ofrecer las con està condicion determinada, diziendo, que lo ofrece por tal, ò tal alma, si estan en penas de Purgatorio, y sino estuvieren por tal, ò tal; ò tales, y faltando ellas, por otros, y sino por el alma, que mayor necessidad tuviesa: y assi con esta succession siempre tendra objeto determinado, porque no suceda, que non aviendo menester el alma aquel Sacrificio, ò Sacrificios, Bula, ò Bulas, ò Indulgencias, se buelven al tesoro de donde salieron, y assi conviene, que siempre se determine en particular por quien fuere su voluntad, y gusto.) Ita ille, & benè quidem.

3 Et tandem Lavorius *de Indulg. part.2. cap.30. n.140.* sic asserit: (Dices, si anima, pro qua fit suffragium, non sit in Purgatorio, quibus suffragatur? Respondetur, vel suffragari illis, quibus intendit suffragans tacitè, vel expressè, sive in genere, sive in specie: satis est enim, si applicet sibi conjunctis, vel magis indigentibus; vel, si nemini applicatur, dispensabitur aliis indigentibus per divinam misericordiam: vel quòd si suffragans non habeat intentionem suffragandi alicui, per divinam misericordiam dispensatur aliis indigentibus.) Sed deleendamus ad alios casus magis particulares, & practicabiles.

RESOL. IX.

An in Altari privilegiato pro defunctis satisfaciat, si quis celebret Missam, quæ non sit de requiem, licèt in Indulto non exprimatur?

Et an in dicto Altari Privilegiato possit dici Missa de Requiem in die festo duplici; & de præcepto, qui incidit in die assignato pro dicto Altari privilegiato? Ex part. 4. tractat.4. & Misc. Ref.233.

§.1. HIc casus est practicabilis, & negativè respondit sacra Cardinalium Congregatio Rituum *in una Pistorien. 1. Junii* 1601. *& in una Toletana 13. Julii* 1601. sic asserens: Missa celebrata in Altari privilegiato pro defunctis non suffragatur, nec indulto satisfit, nisi *de Requiem*, licèt in indulto non exprimatur. Sup. hoc in Ref. seq. & inf. in Ref. 11. §. ult. & in Ref. 41. à §. Nec deferam.

2 Notandum est etiam hic obiter, Missam *de Requiem*, in Altari Privilegiato non posse dici in die festo duplici, & de præcepto, qui incidit in diem assignatum pro dicto Altari Privilegiato. Ita dicta sacra Congregatio die 25. Aprilis 1626.

RESOL. X.

An Missa celebranda in Altari privilegiato pro liberanda anima Purgatorii sit necessario dicenda de Requiem?

Et colligitur celebrantem pro defuncto accipere majorem fructum Sacrificio, quam si pro vivo celebraret.

Difficultas verò est in diebus, qui non sunt Dominici, & duplices, an tenentur Capella dicere Missam votivam, vel de Requiem, si in institutione dicta Capellania dicitur, ut sint de Requiem vel votiva?

Et qua Missa ex supradictis magis prosint defuncto?

Idem dicendum est, quando quis accipit stipendium pro dicenda Missa votiva, an possit dicere aliam currentem in illo die? Ex p 9. tr.2. Ref.8.

§.1. AD hoc dubium sic respondet Philippus de la Cruz *in Thesauro Ecclesiæ, tr 2. §.6. n.6* (Difficultà es, si las Missas, que le mandan dezir por alma en los Altares privilegiados, necessariamente han de ser de *Requiem*? A lo qual respondo, que si en la Bula de su concesion dize, que la Missa aya de ser de *Requiem*, lo ha de ser porque essa es la intencion de su Santidad, como he dico de los Jubileos, y no lo siendo no aprovecarà al alma, en orden à la Indulgencia, aunque el Sacrificio si; y entonces serà, como si tal gratia ne se huviesse concedido. Pro manera que si dize en la Bula, que ha de ser de *Requiem*, lo ha de ser, como muy bien enseña Rodriquez.] Advertendum tamen, quòd si Bulla dicatur, quòd Missa sit de *Requiem*, ut dicitur pro Defuncto, necessarium est quod hæc Missa dicatur: alioquin, quoad Indulgentiam minimè defuncto proderit. (Pero no se expressando, bien si puede dezir la Missa de Santo, ò Santa y valdra tanto como la otra, y en mi opinion le aprovechara mas: porque segun una ley el beneficio que haze el Principe, ne se ha de restringir, ny coartar, sino dilatar, como en ello no aya malicia, y los disponen los sacros Canones, y mas si es de mayor utilidad, como en lo dicho, que por intervenir la intercession de los Santos, les son mas utiles.) Ita ille, cui adde Hieron. Garciam *in summ. mor. tract.3. diffic.11. dub.ult. n.12.* Faguodez *lib.3. cap 9. num.7.* Marchinum *par.2. cap.24. n.7.* Lavorium *de Indulg. p.2. cap. 30. nu.*114. Quintanadvennas *in Theol. mor. tom.1. tract.4. Appendicis, dub.2. n.6.* Hieronymum Rodriquez *in Compen. q4. Reg. res.77. n.70.* Trullench *in exposit. Bull. defunct. dub. 1. n.6.* Zerolam *in praxi, part.2. verb. Missa §.7.* Fragosum *de Republ. Christiana, tom.2. par.2. lib.8. disp.19. §.7. num.19.* Zipæum *tom.2. Responsionum, de jure Canonico, lib.3. de Pœnit. & remiss. respons.5. n.1.* Barbosam *in Aphorismis præntroqui foro, litera M. verb. Missa, §.5.* Naldum *in summ. verb. Missa, num.21.* Navarrum *cons.37. de Pænit.* Bordonum *in consiliis Regularium, tom.1. ref.91. n.6.* Sylvium *in ref. mor. tom.2. verb. Altare Privilegiatum, 1.* asserentes, quòd quando tenor privilegii exprimit Missam de *Requiem*, aut de Mortuis esse dicendam, eo casu non satisfit Altari Privilegiatu dicendo aliam Missam, etiam concurrentem: quia videtur apponi Missa talis generis pro forma, qua non servata, nihil fit, secundùm vulgata jura. Quando genus Missæ non exprimitur, sed tantùm dicitur, quod in eo Altari celebretur pro fidelibus Defunctis, eo casu Sacerdos celebrans satisfacit suæ obligationi, & Altare Privilegiatum prodest Defunctis. Ratio est: quia non minùs satisfactoria est quælibet alia Missa pro defunctis, quàm illa de *Requiem*. Sup. hoc in Ref. postea, & in [illegible] [illegible] annot.

2 Sed, his non obstantibus, extant declarationes Sacræ Congreg. Rituum quas affert Barbosa *collect.* 478. *num.* 1. asserentes, Missam pro defunctis celebratam in Altari Privilegiato, non suffragari, nisi sit de *Requiem*, licèt in indulto non exprimatur. Et ideò Lezana *in summ. tom.3. verb. Altare, numero* 19, sic ait: [Altaria Privilegiata

sunt

sunt illa quibus concessa est Indulgentia plenaria pro mortuis. Quamvis autem aliqui existiment, non esse necessarium ad consequendam hanc Indulgentiam, dicere potius unam Missam quam aliam; sed per quamcunque Missam obtineri posse hanc Indulgentiam; idque, speculativè loquendo, probabile videatur, nihilominus, quia Sacra Congr. sæpiùs declaravit, in Altari privilegiato debere celebrari Missam de *Requiem*, aliàs indultum non suffragari Defunctis, etiamsi in indulto id non exprimatur: ideò his Decretis obtemperandum est.) Ita ille. Ego ut verum fatear, priori sententiæ libenter adhærerem: sed, quia veneror Oracula Purpuratorum Patrum, supposita veritate dictarum Declarationum Sacræ Congr. non audeo ab illis discedere; & ideò puto Missam de *Requiem*, dicendam esse; & ita, me citato, tenet Franciscus Nigro *in addit.* ad Petrum Ruyz *p.2. regul.8. n.2.* & penes eum amicissimus P. Trimarchi, licèt si non extarent, ut dixi priori sententiæ prorsus adhærerem, cùm sit communis inter Doctores, & novissimè, me citato, P. Pellizarius *in Man. Reg. tom.1. tr.9. cap.9. sect.3. nu.81.* illam teneat, non obstante supradicta declaratione Cardinalium, cùm, ait ipse, non faciat legem universalem, sed tantùm opinionem probabilem.

3 Notandum est hic obiter, pro Defunctis communiter dicendas esse Missas de *Requiem*; tum, quia specialiter ad id ordinatæ sunt ab Ecclesia, tum etiam, quia in illis preces speciales pro defunctis funduntur, & ea ratione Sotus *dist. 45. q.2. art.3.* vocat eas Missas magis meritorias, & satisfactorias pro Defunctis, aliunde tamen fieri potest compensatio per hoc, scilicet, quod Missæ de Sanctis communiter fiunt majori cum devotione; Missę verò de *Requiem* ex quadam consuetudine non ita excitant; deinde putandum est, Defunctos plurimum juvari precibus Sanctorum, in quorum honorem Missæ dicuntur, & hac in re consulendum esset, quod docet Praxinel. *sect.4. §.4. nu.20* ut pro defunctis dicantur Missæ in honorem eorum Sanctorum, quos in vita in suos patronos elegerant, & quibus magis erant addicti, quia in compensationem devotionis illius pręhabitę, majori ex animo Sancti illi suis precibus liberationem illarum animarum procurabunt. Ex dictis collige, Sacerdotem celebrantem pro Defuncto recipere ex Sacrificio majorem fructum, quàm cum pro vivo celebrat, quia celebrans pro vivo, fructum gratiarum prævenientium satisfactionis, & impetrationis illi applicat, celebrans verò pro defuncto solùm fructum satisfactionis illi applicat, proindeque omnis alius fructus Sacrificii remanet ipsius Sacerdotis, quem potest non solùm sibi, sed & alteri ulteriori intentione applicare. Et hæc omnia docet Rubeus *de fructu, & applicatione Sacrificii Missæ, lib.3. disp.3. n.3.*

4 Sed non deseram hic apponere verba docti viri Hieronymi Garciæ *in Sum. mor. tr.3. diffic.11. dub.4. n.12.* ubi sic ait; (La dificultad solo està en los dias, que non son dobles, ni Dominicas, si tendrà obligacion el Capellan de dezir Missa votiva, ò de *Requiem*, porque la institucion dize, que sean votivas, ò de *Requiem*, y lo mismo es, quando una persona devota me da un real, ò la limosna competente, para que le diga Missa votiva, ò de *Requiem*, y yo recibo la limosna sin animo de obligarme, sino solo acceptarla, y dezir la Missa que pudiere, ò deviere; Angelo, Aragon, Navarra, Azor, Perez, Rodriquez, Henriquez, y otros que refieren, y siguen Carillo, dizen que si, y se inclinan à esto Navarro *in Sum. cap.25. n.134.* porque han de cumplir lo que prometen, ò por lo menos aceptan, y pues pueden hazerlo licitamente, que deven hazerlo, y que no cumplen de otra manera, lo uno, porque la voluntad del testador, no se ha de mudar sin causa, y lo otro, porque ya la Iglesia tiene ordenadas estas Missas para los Difuntos, y *cæteris paribus*, les son mas utiles. Pero lo contrario, de que con la Missa del dia cumpla el Capellan, y otro qualquier Sacerdote, que no pretendio obligarse à ello, ni lo jurò; aora simple, ò feria, es mucho mas comun, probable.) Et, me etiam citato, adducit plures Doctores, & posteà subdit: (A las razones contrarias respondo, que no promete el Sacerdote dezir Missa de *Requiem*, con animo de obligarse à ello, solo por la urbanidad dize que si, pero su fin es hazer lo mejor, y lo que le serà mas util al Difunto, como queda esplicado *num* 3 y pues lo es tanto dezir Missa de tempore, como de *Requiem*, no haze agravio al Difunto, y por aqui se ha de regular la voluntad del testador, y esta hemos de creer, que es su mente, y esto no es mudar, sino mejorar su voluntad. A lo de la promessa ya queda respondido. A lo ultimo, de que son las Missas *de Requiem* mas utiles, non es cierto; *imò potiùs*, lo contrario *in propriis terminis* tiene Philippus de la Cruz *tr. de Purg. §.6. n.6.* donde cita à Sylvestro, y por lo menos para nuestra evasion; basta que sean tan utiles las de Santis, y supuesto que no se haze agravio, y por otra parte se ajusta uno à las rubricas, muy licito es, y se cumple sufficientemente.) Ita Garcias.

Sup. contrario in hoc §. in tom. 4. tr. 1. & Resol. 67. n. 12.

RESOL. XI.

An pro Altari Privilegiato numerus Sacerdotum expressus in Diplomate sit de necessitate?
Et explanatur, quid sit dicendum de hospitibus Sacerdotibus Regularibus quoad prædictum numerum.
Et an Provincialis possit in quovis Conventu suæ Provinciæ uti Altari Privilegiato?
Et docetur, quod si Superior localis à suo Provinciali petat Sacerdotes ad complendum numerum pro quiete suæ conscientię, & illi provisum non fuerit, adhuc satisfaciat pro Altari Privilegiato? Ex p.9. tr.2. Res.9.

§.1. AFfirmativè ex Rodriquez respondet Lavor. *de Indulg. p.2. cap 30. nu. 115.* Idem docet Zipæus *tom 2. responsorum, lib.5. tit. de pœnit. & remiss. resp.5. nu.2.* explicando enim aliqua verba in Diplomate Altaris Privilegiati apponi solita, sic ait: (Conditio privilegio adscripta, dummodo in ea Ecclesia quindecim Missæ quotidie celebrentur, non deficit, si quando contingat, non tot celebrari fortuitò, non communiter: quippe hęc accipienda sunt moraliter, ut frequentiùs accidunt *l. 3. 4. 5. & 6. ff. de leg.* nam alioquin nullibi obtinerent, cùm feria 5. Cœnæ Domini, & Sabbato sancto unica tantùm debeat fieri Missa, & in Parasceve non fiat consecratio: Verba hæc: *Ut quandocumque Sacerdos ejusdem Ecclesiæ dumtaxat ad ipsum Altare celebrabit*, &c. *anima indulgentiam consequatur*, in proprio sensu accipienda sunt, ut quamvis Religiosi istius Ordinis hospites subiiciantur Superiori loci, ut ab eo corrigi, & absolvi etiam à reservatis possint; non tamen hanc Indulgentiam consequi: quia Sacerdotes non sunt istius Ecclesiæ, seu ad ibi residendum à superioribus destinati, capaces electionis, & similium actuum, qui Religiosis istius Conventus proprii sunt: frustrà alioquin adjecta fuisset restrictio.) Ita Zipæus, cui adde Sylvium *in resol. mor. tom.2. verb. Altare Privilegiatum, 2. ad quæst. 2. 3. & 4.*

Sup. hoc infra in tr. 1. Resol. 71. à princ. & ibi in tr. 3. Resol. 69. 9. pen. in ejus princ. & in fin. penultimæ.

2 Sed contrariam sententiam tenet Bordonus *in consiliis Regularium, tom.2. res 91. n.8.* asserens; (Quando conceditur Altare privilegiatum alicui Ecclesiæ, in qua debeant manere, & celebrare tot Sacerdotes, an valeat privilegium si tot non adsint Sacerdotes, quot numero exprimuntur in Literis Apostolicis, vel si adsunt, celebrent extra Ecclesiam privilegiatam? Respondetur: Quando in Brevi exprimitur Sacerdotum numerus tantùm narrativè desumptus ex supplicatione petentium privilegium, eo casu ille numerus non est conditio necessaria ad valorem privilegii; cùm verè non sit conditio, sed potius narrativa ex supplicatione, quæ nec conditionem, neque jus facit, ex *cap. Ex literis 3. de fide instrum.* Et regulariter numerus Sacerdotum expressus non est essentialis conditio necessaria ad valorem privilegii: aliter sequeretur inconveniens, quòd Ecclesia perderet hujusmodi privilegium jam ritè acquisitum, si ab initio non habuisset tot Sacerdotes, quot numero in Brevi exprimuntur, in casu, quo sine culpa, aut negligentia, desinerent ibi esse Sacerdotes juxta præfixum numerum. Vel dic, quòd sufficit, ab initio tot de familia fuisse Sacerdotes pro servitio Ecclesiæ, quot exprimuntur in Bulla Altaris: quia sufficit, conditionem semel adimpletam fuisse, licèt posteà desit, *l. Si quis hæredem, ff. de instit. & substit.* in casu, quo Bulla contineret verè conditionem. Quòd si Superior localis à suo Provinciali petat Sacerdotes ad complendum numerum pro quiete suæ conscientiæ, & illi provisum non fuit, adhuc satisfacit pro Altari privilegiato, quia conditio, cùm non stat per eum, ad quem pertinet quominùs impleatur, haberi debet perinde ac si impleta fuisset, *de reg. jur. in 6 l. Jure civili, ff. de cond. & demonstr.* In Conventu nostro Sanctorum Cosmæ, & Damiani Regii habetur Altare privilegiatum cum numero septem Sacerdotum, & prout collegi ex tenore verborum ejus, numerus iste exprimitur tantùm narrativè, attenta petitione facta à Fratribus, & sic tollitur scrupulus, si ibi non possunt morari septem Sacerdotes. Demùm quando satisfaciunt obligationibus Altaris, & aliis ordinariis, sine præjudicio privilegii possunt extrà celebrare, & finis Papæ privilegium indulgentis exprimendo tot Sacerdotes, in eo consistit, ut satisfiat occurentibus obligationibus, quod si sequatur effectus hujus satisfactionis per pauciores Sacerdotes, nihil detrahitur de privilegio, si Sacerdotes extra celebrent.) Hucusque Bordonus.

3 Quod autem asserit Zipæus, non esse connumerandos inter Sacerdotes ejusdem Ecclesiæ, illos, qui non sunt à Superioribus assignati, tanquam de familia; durum aliquibus videtur, quia dum sunt in aliis Conventibus, ubi

non solent residere, ibidem dicuntur esse de familia, & gaudent omnibus privilegiis quæ habent alii Religiosi ibidem perseverantes de familia: tum, quia numerus præfixus in literis Pontificiis Sacerdotum non excludit alios Sacerdotes supervenientes; sed exprimitur, ut commodè satisfieri possit obligationibus contractis, ne defraudentur offerentes, & Defuncti suffragiis priventur. Et certum est apud dictum Bordonum *tom.1.res.25.q.5.n.2.* Provincialem posse in quovis Conventu suæ Provinciæ uti Altari Privilegiato, licèt non sit actu de familia in eo Conventu, ubi Pontifex requirit pro Altari privilegiato tot Sacerdotes ibi de familia, ut ajunt, moram trahentes: quia Provincialis habet domicilium in quovis Conventu suæ Provinciæ, saltem potestate, & habitu, licèt actu, & signatè in certo sibi commodiori ex Provincia ordinariè moram trahat: neque id est de jure inconveniens, cùm quis in pluribus locis possit habere domicilium. Sed sententiam Zipæi, docet etiam Sylvius *ubi supra*. Sed ego puto, quòd loquuntur in ordine ad consequendam Indulgentiam concessam celebrantibus, secundùm verba Diplomatis; non autem in ordine ad valorem Altaris privilegiati pro Missa, & Animabus Defunctorum.

RESOL. XII.

De clausula negativa similis privilegii apponi solita in Brevibus Altaris Privilegiati.

Et an Indulgentia sit latè, vel strictè interpretanda? Ex p. 9. tr.2. Res.10.

§.1. DE illa loquens Zipæus *to.2.lib.5.tit.de pœnis.& rem. resp.5.n.4.* sic ait. (Hæc autem verba, simili ad præsens privilegio minimè decorata, an subreptitiam faciant gratiam, cùm nondum finitum esset septennium, ad quod jam ante simile privilegium erat concessum, satis dubia videntur: quamvis enim significatum dicatur, quando aliud privilegium esset datum, & intelligi ex eo posset nondum esse finitum; solent tamen frequenter formularii sollicitatores libellos ad se missos mutare, secundùm verba privilegii inseri solita; & quamvis etiam dici possit, Ecclesiam non habere privilegium pro eo tempore, quo petebatur; non tamen sensus ille obvius est, nec solent eum intellectum illa verba communiter generare, secundùm quem intelligenda videntur, argum. *capit. 7. §. de sponsal.* Eoque magis est dubius, quod etsi quidam Indulgentias existiment, ut favores, ampliandas; tamen alii, ut Navarrus *de pœnis. & remiss. cons.38.* censent strictè esse interpretandas *arg.cap.1.§.de priv.* post Gloss. quam dicit receptam, & rursus *cons.35.n.3.* quippe tanquam dispensationes, eoque strictè accipiendas: ideoque securum non videtur eas sine alio Pontificis beneplacito publicare.) Ita Zipæus.

Sup. hoc late in ... [illegible] 2. Sed aliquibus viris doctis hæc nimis scrupulosè videntur dicta. Et quidem ego adhæreo opinioni asserenti, Indulgentias esse latè interpretandas; & ita tenet ex Suarez, Bonacina, & Nugno, doctus Pater Quintanadvenas *in Theol. mor. to.1.tr.2. Appendicis, singul.5.n.4.* quod probatur: quia Indulgentia est res favorabilis: ergo probatur antecedens: quia est beneficium Principis: sed beneficium Principis amplissimè est interpretandum, quando fit sine præjudicio tertii, ut habetur *in l.ult. ff. de Constitutionibus Principum*: ergo. Secundò probatur, quia sine dubio Indulgentia est res favorabilis; siquidem est opus misericordiæ. Nec obstat dicere, quod, licèt Indulgentia videatur favor respectu ejus, cui conceditur: tamen, simpliciter loquendo, est res odiosa, atque adeò restringenda. Quod probatur ex usu Ecclesiæ, quia hac ratione in cap. *Cum ex eo, de pœnitentiis, & remiss.* facta est magna restrictio in Indulgentiarum concessione. Et redditur ratio quia per nimias Indulgentias satisfactio pœnitentialis enervatur; ergo computanda est Indulgentia inter res odiosas. Secundò probatur, quia dispensatio in Jure communi est odiosa, sed Indulgentia est quædam dispensatio in Jure divino, ergo est odiosa. Non, inquam, hæc obstant; nam ad primam respondetur, in his rebus attendendum esse ad homines particulares, respectu quorum sine dubio Indulgentia magis est favorabilis. Et similiter respondetur ad secundum, quòd quando dispensatio in Jure communi ordinatur ad bonum particularium, etiam est favorabilis.

RESOL. XIII.

De alia clausula septennii in Brevibus Altaris Privilegiati, quo pacto sit intelligenda? Ex p.9. tr.2. Res.11.

§ 1. PRæfatus Zipæus *ubi supra, to.2. disceptationum de Jure Canonico, lib.5.tit.de pœnis. & remiss. resp.5. n.6.* sic asserit: (Iterum hæc verba: *Præsentibus ad septennium tantùm duraturis*, quamvis publicari non possint sine Ordinarii licentia, juxta Concil. Trid. *sess.21. cap. 9.* & sic computandum, videri possit septennium à die publicationis, cùm aliàs obtineri non posset Indulgentia per septennium præsertim in remotis partibus; quod tamen velle videtur concedens: nihilominùs securum illud non videtur per rationem *c.7.§. de spons.* nam mens Pontificis expressa est, ne valeant ultra septennium: ut votum illud expleant, expressa non est: ut neque, ne qua fiat interruptio inter primi, & secundi septenii privilegium, incongruum non animadverti interruptionem, ubi voluntas est, ne sit perpetua, sed tantùm septennalis.) Ita ille. Sed ego non adhæreo sententiæ Zipæi, quam refellit Sylvius *in ver. res. to.2. verb. Altare Privilegiatum, in respon. ad 1.* nam praxis Romanæ Curiæ semper apponit clausulam: *Simili ad præsens privilegio, ut accepimus, minimè decoratum.* Et ideò expectandum semper foret, donec tempus in priori Brevi expressum expirasset, & multæ deinde, septimanæ, vel etiam menses laberentur, donec novum Breve esset impetratum, & in partes remotas Episcopi luci oblatum.

2. Sed pro explicatione supradictæ clausulæ non deseram etiam hic apponere sententiam Patris Quintanadvenas, qui explanans similem clausulam appositam in quodam Jubilæo quadraginta horarum, concesso ab Urbano VIII *in Theol. mor. tr.2. Appendicis, dub.3.n.3* ubi putat Pontificem in illis verbis, *Præsentibus ad septennium valituris*, non determinare hos potius, vel illos annos futuros, & mediatè, vel immediatè sequentes concessionem, vel publicationem: cùm non dicat, *Præsentibus ad septennium subsequens valituris*, *Præsentibus* sed tantum, *ad septennium valituris*. Et sensus est, hoc Jubilæum, seu hujus Jubilæi concessionem per septem annos duraturam esse, ac si dicat. *Concedo, ut septem annis hanc Indulgentiam plenariam septies lucrentur fideles in singulis annis.* Sicut, si Rex absolutè alicui concederet, ut per septem annos vectigalium onere eximeretur; annos verò, quoad illorum initium, non determinaret, aut limitaret; posset privilegiatus eligere septem annos, quos vellet. Si verò in Jubilæorum indultis exprimeretur, quod anni inciperent à die editionis Litterarum Apostolicarum, vel à die publicationis ipsarum in singulis locis, ut exprimitur in Cruciata, non est dubium, quin ab eo die inciperent, intentio enim Pontificis Indulgentias concedentis tunc pateret. Et licèt hæc ita se habeant, consulerem, ut quamprimùm Jubilæi indultum ad eos, in quorum gratiam, sive ad quorum instantiam conceditur, pervenerit, publicari faciant à primo anno, in quo Apostolicæ Literæ sunt receptæ. Si verò Jubilæi concessio sit prorogatio alterius, cujus septennium, v. g. nondum sit elapsum; donec elapsum sit non incipiet prorogationis tempus. Et hæc omnia docet Quintanadvenas, qui etiam animadvertit, hos septem annos non interpolatos, sed continuatos debere esse: sic enim receptum est in praxi, ex qua Pontificis intentio apparet; & aliter maxima confusio esset, tum in annorum computatione tum in Jubilæi lucratione. Secundò nota, hos annos, non solares, seu naturales, à concessione, vel publicatione Jubilæi computandos, sed morales, aut Ecclesiasticos, incipiendo à die, qua in primo anno obtinetur Jubilæum, ad diem illi correspondentem in septimo anno.

RESOL. XIV.

An Sacerdos, qui ex obligatione tenetur celebrare in aliqua Ecclesia, vel Altari, peccet mortaliter alibi celebrando, & in tali casu teneatur aliquid restituere?

Et quid, si Altare designatum sit Altare privilegiatum? Ex pr. 10. tr.1a & Misc.2. Res.22.

§.1. HOs casus alibi pertractavi, & quoad primum affirmativè respondi, nunc satis probabiliter ad illum respondeo distinguendo cum Eminentissimo Domino meo Cardinali Lugo, *de Sacr. Euch. disp.21. nu.36.* Nam vel Testator determinavit illum locum, vel illud Altare ob peculiarem cultum illius loci, vel propter commodum populi ut possit ibi audire Missam, vel propter memoriam suæ Familiæ, ad quam illa Capella, vel Altare pertinet. Et in his casibus fatendum est, non posse absque authoritate illius, qui potest commutare ultimas voluntates fieri illam variationem loci, nisi id raro fiat; tunc enim non facilè continget peccatum mortale propter parvitatem materiæ; imò si fuisset cum causa rationabili; non erit peccatum veniale, neque enim censetur Fundator voluisse cum tanto rigore obligare suum Capellanum. Si verò ad nihil simile respexit Fundator in designando illo Altari, faciliùs poterit excusari à peccato gravi variatio Altaris, intra eandem tamen

Sup. hoc primum in R. seq. & inf. ... [illegible]

Sup. hoc in R. ... [illegible]

meo Ecclesiam: alioquin, si in alia Ecclesia celebrentur illæ Missæ; videtur jam fieri in præjudicium prioris Ecclesiæ, cui acquisitum fuerat illud jus.

Sup. hoc in ʃ ult. Resol. 1. pet. 1. hujus Ref. & in Ref. 2. & 3. in eisdem ʃʃ.

2 Ad secundum dubium aliqui negativè respondent. Ita Leandrus *de Sacram. tom. 1. tract. 8. disp. 4. q. 25.* Sed acutè, & solidè, ut semper solet circa illud philosophatur Dicastillo *de Sacram. tom. 1. tr. 5. disp. 4. dub. 31. n. 392. & seqq.* ubi sic ait: In primis, si onus celebrandi in aliquo loco susceptum fuit virtute stipendii hic, & nunc accepti, ita ut ratione obligationis celebrandi in loco tali acceperit majus stipendium, & non celebret in tali loco, cùm posset, & deberet; non video cur non teneatur ad restitutionem illius excessûs dati solùm intuitu obligationis celebrandi in illo loco; tunc enim illum excessum sine titulo retineret: non enim titulo meræ celebrationis, & ministerii independenter à loco exhibiti; nam eo titulo sufficiebat stipendium ulias commune, & minus, & non daretur ille excessus, qui datus fuit intuitu obligationis eundi, & celebrandi in tali loco; quod tamen non fecit: ergo vel debet illum excessum restituere (nisi alia extrinseca ratio excuset) vel debet saltem in tali loco celebrare, si id fiat æquè secundùm voluntatem Institutoris, celebrando ibidem alio die. Dixi, nisi alia extrinseca ratio excuset; nam, si ita celebret in alio loco, ut proinde esse existimet ibi celebrare, atque celebrare in loco, quem designavit Testator, non peccabit, nec tenebitur restituere, si enim Fundator, vel Testator, aut qui dedit stipendium, solùm designavit locum, propter privilegium loci; ut quia Altare erat privilegiatum, non habito alio respectu; tunc si Sacerdos celebret in alio simili privilegiato, aut ex se habeat privilegium Pontificium liberandi animam à Purgatorio per Sacrum à se celebratum; nullo modo tenebitur ad restitutionem, nec peccabit, etiamsi alibi celebret; implet enim quantum ad substantiam voluntatem Testatoris, quæ solùm respexit ad Indulgentiam illius loci, & tantundem habet ratione privilegii Sacerdotis, vel alterius loci, ut in simili supra dicebam.

Sup. hoc in Resol. seq. ʃ. Hinc & in ʃʃ. ejus seq.

Dixi etiam debere aliu tempore celebrare in eo loco, si id fiat æquè secundùm voluntatem Institutoris; nam si occasio, aut tempus finis intenti à Testatore transivit, jam nihil refert alio tempore ibidem celebrare, v. g. si Institutor voluit certis quibusdam diebus anni propter specialem concursum populi ad aliquem locum in die Festo ibi celebrari Missam; ne magna pars populi Missa non audita discederet, & Sacerdos prætermittat celebrare illis diebus, etiamsi postea aliis diebus celebret; id non fiet æquè secundùm voluntatem Institutoris, ut patet: deficit enim tempus, & occasio finis intenti. Et eadem ratione, si Capellano, vel etiam Stipendiario assignavit Institutor majus stipendium propter Missam tali loco certa die dicendam in honorem alicujus Sancti, cujus Festivitas illa die celebratur, & ille prætermittat eo loco, cùm possea per se, vel per alium ibi celebrare, non video, quo titulo possit retinere majus illud stipendium intuitu illius obligationis datum; nec qua ratione possit satisfacere alio die ibidem celebrando, ut non teneatur ad restitutionem illius excessus; cùm jam alio die non requirat Institutor celebrationem in illo loco fieri. Et hæc omnia docet Dicastillus, loco cit. At, ut dixi aliqui ad difficultatem propositam absolutè, negativam sententiam docent, nisi tamen Sacerdos renueret celebrare in Altari privilegiato; nam in tali casu peccaret contra justitiam in damnum alterius, & teneretur ad restitutionem.

Sup. hoc inf. in Ref. 20. ʃ. 1. & in Ref. 25. ʃ. ult.

3 Sed hanc limitationem non admittit Pater Tamburinus *Opusc. de Sacrif. Missæ, lib. 3. cap. 2. ʃ. 1. nu. 9. & seqq.* putat enim Sacerdotem, qui dixit Missam non in Altari privilegiato designato v. g. à Testatore, ad nihil teneri, sed tantùm peccasse; verùm contrarium docent communiter Doctores, & ita tenet novissimè Martinus de San Joseph. *in Manita Confessor. tom. 1. lib. 1. tr. 17. de Euchar. n. 15.* ubi sic ait: (Quando la fundacion de la Capellania obliga al Capellán que diga las Missas en tal Capella, ò Altar deve cumplir puntualmente lo ordenado, y le obliga esto à peccado mortal, sino es que le escuse la parvedad de materia, porque haze ley lo determinado por los defuntos en aquel caso, y con essa condicion se admite el stipendio de la Capellania. Però aunque pecando, contraveniga el Capellan en essa parte à lo dispuesto, por el Fundador no estarà obligado à restituyr; porque no quita nada al mismo Fundador, ni se peca contra justicia, sino contra caridad. Es doctrina comun. Però si mandasse, que se diga Missa en Altar Privilegiado: y el Capellan no compliesse esto, puniendo, luego pue quedata obligado à restituyr, pues pecò contra justicia, por el daño que se sigue al Fundador. Ita ille, qui citat Fagundez, & Riccium; quibus adde Dicastillum *ubi supra n. 390. & 393.* Marchinum *de Sacram. Ordinis, tr. 3. p. 2. disp. 24. nu. 7. in fine,* Possevinum *de Officio Curati, cap. 2. qu. 2. n. 15.* Fraxinellum *de Sacerdot. obligat. sect. 4. concl. 5. ʃ. 4.* Jordanum *in Elucubrat. tom. 1. lib. 4. tit. 1. num. 559.* qui duo nostram sententiam, quam impugnat Tamburinus, in specie docent, & defendunt.

RESOL. XV.

An Sacerdos institutus, & obligatus ad celebrandum in certo Templo, Oratorio, vel Altari peccet alibi celebrando.

Et an obligatus celebrare in Altari Privilegiato, possit, & satisfaciat, si celebret alibi cum numismate, vel calculo D. Caroli, vel alterius Sancti.

Et in supradicto primo casu, an possit excusari Capellanus à mortali ex parvitate materiæ, ut si bis, vel ter in anno in tali Sacello, vel Altari non celebret?

Et si non celebret in destinato loco, an teneatur ad aliquam restitutionem? Ex p. 2. tr. 14. Ref. 29.

ʃ. 1. RESpondeo peccare mortaliter, cum Navarro *cap. 25. n. 134.* Rodriquez *in sum. tom. 4. cap. 5. nu. 6.* Azorin *tom. 1. lib. 10. cap. 24. quæst. 8.* Jacobo de Graffiis *tom. 1. cons. lib. 3. cons. un. de patron. n. 15.* Homobono *de exam. Eccles. p. 1. tr. 4. c. 13. q. 125.* Fraxinello *de obligat. Sacerd. sect. 4. concl. 4. ʃ. 9. nu. 3.* Fagundez *de præcept. Eccles. p. 1. lib. 3. cap. 9. n. 7.* Ratio est, quia in re magni momenti infideliter agit frangendo promissum.

Sup. hoc in Ref. praeterita, & in aliis ejus primo annot.

2 Hinc à fortiori apparet, me olim cum supradictis DD. rectè respondisse, non satisfacere, qui cùm in Altari, ut dicitur, privilegiato, accepta stipe Missam dicere debeat, si in alio loco celebret, existimans cum calculo benedicto D. Caroli, vel alterius Sancti animam illius, pro quo celebrare tenebatur, è Purgatorio per modum suffragii eximere posse.

Sup. hoc in Ref. sequenti ʃ. 1. ante med. & magis lucè in Ref. seq. & in aliis ejus annot.

3 Puto tamen ex parvitate materiæ, Capellanum in hoc casu aliquando excusari, ut si v. g. bis, vel ter in anno in tali Sacello, sive altari non celebret.

Pe sup. contraria in hoc ʃ. 1. in Ref. præterita, ʃ. 1. cursum post med. Et vero conformia hoc ʃ. ulo. ibid. ʃ. Ad secundum, & in aliis ejus annot.

4 Adverte etiam, ut dictum est, peccare Sacerdotem in designato loco minimè celebrantem, non tamen teneri ad ullam restitutionem, nisi aliquod suffragium defunctis subtraxerit, quia videlicet, si in designato Altari celebrasset aliqui ad eum locum convenissent, ut Sacrum audirent, & mortuos precibus adjuvassent: & in hoc casu debet Sacerdos defectum hujusmodi aliis precibus compensare. Ita DD. citati.

RESOL. XVI.

An Sacerdos institutus, & obligatus ad celebrandum in certo Altari privilegiato pro Animabus Purgatorii satisfaciat obligationi, si alibi celebret cum calculo, v. g. D. Caroli, liberante animam à Purgatorio? Ex p. 4. tr. 4. & Misc. Ref. 40.

ʃ. 1. NEgativam sententiam docui in 2. p. tr. 14. ref. 29. sed me non rectè respondisse docet Megalius *variarum resol. 187. nu. 20.* quia in tali casu à Sacerdote promissio, & obligatio sufficienter servatur per æquipollens.

Quæ hic est à antecedens ʃ. Hinc, & sup. in Ref. 14. ʃ. 2. & 3. ante med. & inf. in duabus Ref. sequ.

2 Sed hæc opinio Megalii esset vera, quando ille, qui petit Missam in Altari privilegiato, universaliter loquutus sit, & nullum Altare particulare determinasset, ut observat Fraxinellus *in noviss. editione Sacerdotum obligatione, &c. sect. 4. concl. 4. ʃ. 9. nu. 3.* quod etiam innuit noster Alphonsus de Leone *tract. de Jubilæo, p. 3. n. 29.* Secus autem si postulasset, ut in hoc, vel illo Altari celebraretur, vel quia suum est Altare, vel quia voluit illud honorari, & coli, tunc enim in petito Altari, & non alibi cum calculo benedicto celebrandum est, alioquin intentioni, voluntati petentis Missam non satisfieret, unde patet responsio ad rationem Megalii negando in hoc casu Sacerdotem servare promissum per æquipollens, & ita nostram sententiam præter Fraxinellum docet etiam novissimè in terminis, ut dici solet, terminatoribus, Homobonus de Bonis *in consultat. casuum conscientiæ, vol. 2. p. 5. respons. 60. & in exam. Eccles. p. 1. tr. 4. cap. 13. quæst. 123.* & alii.

3 Quòd verò ego *ubi suprà* sim locutus in casu quo Sacerdos debebat celebrare in certo Altari Ecclesiæ assignato, eo modo quo suprà asserunt Doctores citati, patet ex titulo resolut. ubi dicitur, an Sacerdos institutus, &c. & ex ipsis Doctoribus quos ibi pro mea sententia citavi, qui in tali casu loquuntur; non ergo, ut asserit Megalius, in dicto casu malè responsum dedi.

4 Ad id verò quod ipse asserit me non benè excusare Capellanum ab omni peccato si celebret bis, vel ter in Sacello, vel Altari non designato, respondeo quòd ego supradictum in tali casu excuso ex parvitate materiæ: ergo suppono peccare venialiter, ut certum est peccare omnes qui aliquam obliga-

obligationem, vel præceptum transgrediuntur ratione parvitatis materiæ, & aliud dicere, est quærere nodum in scirpo.

RESOL. XVII.

An Sacerdos obligatus celebrare in Altari Privilegiato satisfaciat, si celebret alibi cum numismate, vel calculo Privilegiato? Ex p.6. tr.6. & Misc.1. Ref.13.

Sup. hac in Resol. præcedent. & in aliis citatis.

§. 1. RESpondet affirmativè Marchinus *de Sacram. Ordinis tr.3. par.3. cap.24. n.8.* quia iste Sacerdos non violat fidem datam nisi materialiter: nam formaliter loquendo iste implet testatoris voluntatem, qui aliud non intendebat, nisi liberari è flammis Purgatorii, quam liberationem Sacerdos celebrans, & utens numismate, vel calculo privilegiato æquipollenti medio à Deo impetrat. Neque verum est damnum aliquod inferri animæ testatoris, quia vel hoc damnum sequitur illi ratione inæqualis sacrificii, & hoc non, quia Missa in utroque Altari facta est ejusdem valoris: vel attenditur hoc damnum, eò quòd aliud Altare, in quo celebravit, non sit privilegiatum, & hoc neque; quia liberatio animæ è Purgatorio medio calculo, vel numismate à Papa benedicto est æquè certa, & infallibilis, atque ejusdem prorsus utilitatis cum illo, quæ medio Altaris privilegio habetur: & nihil refert quid ex æquipollentibus fiat *ex leg. finali, ff. mandati.* Et licèt inæqualis esset certitudo inter Nomismatis, & Altaris privilegium; attamen non cogor eligere certiorem partem, sed sufficit eligere probabilem; vel me non habere rationabile dubium tale numisma non esse privilegiatum, cùm illud acceperim à fide digno; secùs in omnibus rebus esset ambigendi locus, & de ipso Altaris privilegio, vel Bullæ circumstantiis posset etiam quis dubitare non secus ac de ipso Numismate. Ita Marchinus, qui me citato solùm excipit casum, quo fuerit electus locus, seu Altare privilegiatum causa cultus divini ejusdem loci.

2 Non desinam tamen adnotare contrarium fuisse determinatum Bononiæ in casibus conscientiæ ibi discussis anno 1634. mense Februario *cas. 1. fol. 9.* quia non est ita certum privilegium numismati concessum sicut certum est moraliter privilegium altaris. Sed Marchini sententiam probabilem esse puto, quam novissimè cum limitatione à me superiùs adducta, tenet Ant. Rut. *de Fructu Sacrif. Missæ lib. 3. disp. 3. q. 3. n. 10.*

RESOL. XVIII.

An Sacerdos, qui debebat celebrare in Altari privilegiato, satisfaciat obligationi dicendo Missam in alio Altari cum Indulgentia apposita alicui Medaliæ.

Et advertitur Sacerdotem non satisfacere, qui obligatus ad Missam privilegiatam applicat ipsi defuncto Indulgentiam plenariam aliundè acquisitam, ut per visitationem Ecclesiæ, &c. Ex p.9. tr.2. Ref.12.

Sup. hac in dict. supra præcedentibus Ref. & sup. in Ref. 14. §. 2. ante med. & in Ref. 13. §. Dixi.

§. 1. NEgativam sententiam docent Gavantus, Homobonus, Bonac. & Cardinalis Lugo, quos adducit Hieron. Garcias *in summa morali, tr. 3. diffic. 11. dub. ult. n. 24.* quibus adde Lezanam *in summ. tom. 4. verb. Missa, num. 45.*

2 Sed ego non recedo ab affirmativa sententia, quam olim docui, & quam, me citato, tenet novissimè doctus Garcias, *ubi suprà n. 25.* [Porque esto Sacerdote (ait ipse) no violò la fe dada, sino solo materialmente, pues es cierto, que formalmente hablando y à cumplia la voluntad del testador, el qual non pretendio otro, que librar su alma del Purgatorio por medio del Sacrificio; aora que sea por privilegio de Altar, y de Medalla, ò cuenta, es accidentario. Ni obsta dezir, que se haze agravio al testador, porque este agravio, ò resulta de la desigualdad del Sacrificio, y esto non se puede dezir; porque el Sacrificio es de igual valor en qualquier parte que se diga: ò resulta de que en el otro Altar donde dize Missa, no es privilegiado, ni esto tam poco es cierto: porque el sacar anima de Purgatorio igualmente lo concede el Pontefice al Altar, y à la Medalla, y aunque pueden dezirme que la Indulgencia de la Medalla, o cuenta, no es tam cierta como la del Altar; però esto puede ser falso, porque si a mi me consta, ò porque me halle en Roma, quando bendixo el Pontefice la cuenta, ò Medalla, ò me la ha dado una persona de quien tengo grande satisfacion porque no ha de ser tan cierta como la del Altar; Pero dado que sea assi, yo no est oy obligado à escorger, o hazerlo certissimo, basta que siga lo muy probable, y de lu quo yo no tenga duda, y quità la puedo tener tambien de las circumstancias de las Indulgencias del Altar, como de las de la cuenta, o Medalla, lo qual servirà de gran consuelo para los escrupolosos, y por lo menos servirà para quando va uno à dezir Missa à un Altar privilegiado, y està occupado, que en tal caso si tiene Medalla, podra passar à otro que no lo sea, sin escrupulo.] Ita ille.

3 Idem etiam docet Rub. *de Sacrificio Missæ, lib. 3. disp. 2. q. 2. dub. 5. n. 10.* ubi ita asserit: (Quæritur, an obligatus ad dicendam Missam pro defuncto in Altari, vel Ecclesia privilegiata, satisfaciat obligationi, dicendo alibi cum intentione eam animam liberandi è Purgatorio per Indulgentias appositas Medaliæ, quas ei applicat? Respondeo, si rogans eam Missam, voluerit in Altari, vel Ecclesia speciali eam dici, ad majorem Ecclesiæ frequentiam, & populi commodum, &c. certum est, teneri Sacerdotem in Ecclesia, & Altari specificato celebrare; aliàs putandum est eum satisfacere obligationi. Ratio est, quia Pontifex æqualem Indulgentiam plenariam concessit celebrantibus cum Medalia benedicta, ac in Altari, vel Ecclesia privilegiata, & Indulgentiæ sunt æqualis virtutis in utroque; proindeque nullam injuriam facit Defuncto. Addiderim tamen hac in re posse quandoque esse periculum non satisfaciendi obligationi: quia Missa certò privilegiata exigitur, qualis est dicta in Altari privilegiato, quod tale est per expressas Bullas Pontificias, Medaliæ verò non semper sunt ita certæ, & quandoque circumferuntur quę dictas Indulgentias appensas non habent; ubi igitur est moralis aliqua certitudo dictæ Indulgentiæ, licitè fieri potest, & praxis communiter est talis. Adverte tamen, Sacerdotem non satisfacere, qui obligatus ad Missam privilegiatam, applicat solùm ipsi Defuncto Indulgentiam plenariam aliundè acquisitam, ut per visitationem Ecclesiæ, &c. quia, licèt utraque Indulgentia sit æquè certa, & in nostra sententia liberaturus sit animam è Purgatorio; contraxit tamen ulterius obligationem ex justitia applicandi eidem animæ Missæ Sacrificium, cui sub mortali satisfacere tenetur.) Hæc Rubeus.

4 Itaque dicendum est in nostro casu, quòd qui suscepit onus celebrandi pro aliquo in Altari privilegiato, obligationi suæ satisfaciat, si alibi celebrans, numismate, vel calculo privilegiato, quod aptum est è Purgatorio animam eripere, in ejusdem animæ remedium utatur: quia iste Sacerdos non violavit fidem datam, nisi materialiter: nam, formaliter loquendo, iste implevit testatoris voluntatem, qui aliud non intendebat, nisi liberari è flammis purgantibus: quam liberationem celebrans, & utens numismate, vel calculo privilegiato, æquipollenti medio à Deo impetrat. Neque verum esse credimus, damnum aliquod inferri animæ testatoris: quia, vel hoc damnum sequitur illi ratione inæqualis Sacrificii, & hoc non, quia Missa in utroque Altari facta ejusdem est valoris. Vel attenditur hoc damnum, eò quòd aliud Altare in quo celebravit, non sit privilegiatum; & hoc, neque, quia liberatio animæ è Purgantibus pœnis, medio calculo, vel numismate mihi à Papa benedicto est æquè certa, infallibilis, atque ejusdem prorsus utilitatis cum illa, quæ medio Altaris privilegio habetur. Neque refert, quid ex æquipollentibus fiat, *l. final. §. final.* ubi Glossa *ff. mandati*. Et licèt inæqualis esset certitudo inter numismatis, & Altaris privilegium attamen non cogor eligere certiorem partem, sed sufficit eligere probabilem, vel me non habere rationabile dubium, tale numisma non esse privilegiatum, cùm illud acceperim à fide digno: secus in omnibus rebus esset ambigendi locus, & de ipso Altaris privilegio, vel Bullę circumstantiis posset etiam quis dubitare, non secus ac de ipso numismate. Et ita postquam ego hanc sententiam docui, illam sequuti sunt, me citato, March. *de Sacram. Ordinis, tract. 3. part. 2. cap. 24. num. 8.* & me citato Pasqualig. *decis. 427.* & hanc sententiam etiam, me citato, tanquam probabilem, admittit, amicissimus Pater Pelizarius *in Man. Prælat. tom. 1. tract. 5. cap. 9. sect. 3. num. 80.* & me citato illam etiam tenet novissimè Leandrus *de Sacram. tom. 2. tract. 8. disp. 7. quæst. 70.*

RESOL. XIX.

Si in Altari privilegiato celebrari non potest, ad quid teneatur Sacerdos.

Et an Sacerdos obligationem habens celebrandi in aliquo Sacello, Capella, vel Templo, vel tali hora, si in his oriatur impedimentum aliquod, celebrare in eisdem locis non possit, non teneatur alibi celebrare, quoties conventio loci, vel temporis prædefiniti à testatore intenditur, secus si satisfactio suorum peccatorum intendatur. Ex part.9. tractat.2. Resol.13.

Cer-

* Sup. prima [illegible] huius §. sup. in Resol. [illegible] §. 1. & in aliis [illegible] annot. [illegible] positis in annot. 1. §. 3. dict. res.

§. 1. * CErtum est, quod tenentur celebrare Sacerdotes in loco illo, Ecclesia, scilicet, Oratorio, Capella, vel Alrari, in quo promisecunt celebrare, vel in quo institnta est Capellania: ad id enim ubligantur ratione fidelitatis, & promissionis factæ: imò aliter faciens videtur, regulariter loquendo, peccare mortaliter, quia in re magni momenti infideliter agit frangendo promissum. Et fundator ordinando Missas illis circumstantiis vestitas, non solùm intendit prodesse defunctorum animabus; sed etiam alicujus imaginis, & Altaris specialem cultum, & devotionem; itemque humanum honorem, nempè, ut adstantes cognoscant, Missam, quæ in tali die, & hors, & iu tali Altari aelebratur, à tali persona fundatam esset: quæ sine dubio cessant, si Missæ alibi celebrentur. Ergo peccas graviter, sic omittens. Intellige tamen, nisi sdsit justa, & ratioeabilis causa in contrarium. Qualis est, si Ecclesia, Capella, Oratorium, vel Altare impedita sint violatione, eversione, inondatione, vel alio modo. Vel si Sacerdos tales Missas dicturus ob aliquam urgentem causam ex en locn discederet & obligatus esset ad illas dicendas. Ao autem in tali casu Sacerdos liber maneat pro illa die à sua obligatiune, an verò debeat alibi celebrare, dubium est. In quo dicendum, quando testator intendit principaliter solùm, quòd celebrantur in tali loco, vel Altari, propter cultum, qui inde resultabat Sancto illi, cui dedicatum est, cessare obligationem, qua alligatur ad illum locnm. Sicut qui vovit jejunare in vigilia talis Sancti, si eo die non possit, non debet alio die jejunare. Si verò testator intendit fructum Sacrificii pro anima sua, vel cultum Dei, aut quid simile, non cessat obligstio; sed debet Sacerdos in alio Altari, vel Ecclesia celebrare. In dubio autem præsumitur, intentionem testatoris posteriori potiùs, quàm priori modo se habuisse. Primò, quis præsumitur voluisse obligare ad id, quod sibi erat utilius. Secundò, quia *in cap. Nos quidem, de testam.* præscribitur, quòd si non possit Monasterium construi in loco a testatore designato, debeat in alio ædificari. Quo denotavit attendendum esse in ejusmodi casibus ad voluntatem, quæ utilior erit testatori.) Et bæc omnia ez Cardinali Lugo docet Lezana *in sum. tom.4 verb. Missa*, *n.45*.

2 Sed circa præsentem quæstionem non deseram hic apponere verba Hjeron. Garciæ *in sum. mor. tr. 3. diffic. 11. dub. ult. num. 5.* ubi sie ait: (Si sobreviene algun impedimento, para no poder dezir Missa en la tal Iglesia, ò Altar: esto impedimento puede ser, ò porque se quemo la Iglesia ò derribo la Capilla, ò se violò, ò se adereza &c. si ol testador que dexo la Missas, tuvo attendencis solo à la veneracion del lugar, ò al tiempo: en tal caso dizen muchos Dotores, que no tendra nbligacion en aquel tiempo, que dura el impedimiento, dezir Missa en otrs parte, lo qual so prueva con el simile del ayuno en nna vigilia, que si aquel dia passa sin poder ayunsr, espira la obligacion. Bien se, que Fraxinello, Moneta, Azor, y Naldo, à qnienes refiere, y sigue Bonacina *punct.7. §.4. nu.3.* dizen absolutn, que ha de celebrar in otra parte: porque mas provecho le veodra al fundador que se celebre en otra parte, que nn deaar de celebrar sbsolutamente: pero à esto se replica que una cosa es ser mejor, ntra es diversa de justicia: In primero confessamos lo pero esto segundo, negamos lo, y assi tengn por mas verisimil, que ostos Dotores aplan, quandn el testador pretendio principalmente la satisfacion de sus pecados, y oo el lugar que en tal caso, lo maa cierto es qne deve el Capellan dezir las Missas en aquellos dias en otra parte porque para esto fin, poco importa dezirlas eo uno, ò otro lugar; y lo sienten assi tudos.) Ita ille: cui adde Barbosam *de potest. Episc. p.2. alleg.24. nu.35.* & Marcbinus *de Sacram. Ordinis, tract.3. par.2. cap.24. n.9.* asserentes, quòd Sacerdos obligationem habens celebrandi in aliquo Sacello, Capella, vel Templo, vel Alrari, vel tali hora, si in iis nriatur impedimentum, ob quod celebrare in eisdem locis non possit, non tenetur alibi celebrare, quoties veneratio loci, vel temporis prædefinitio à testatore intenditur: secus si satisfactio suorum peccatorum intendatur. Quare si Ecclesia, in qua est celebrandum, vel Capella, vel Altare diruatnr, polluatur, vel adsit hostium incursus, & aquarum iondaeio; non tenetur Capellanus alibi celebrare. Nam licèt meliùs sit alibi, quàm nullibi celebrare: ejusdem tamen obligatio est affixa huic loco, & tempori: & ideò eatra locum hunc, & hoc tempus non currit. Quæ doctrina, tanquam singularis, est attentè observanda: quia reliqui Doctores uoo ore gregatim asserunt, meliùs esse alibi, quàm nullibi celebrare, stque sic interpretandam testatoris voluntatem, tenerique Capellanum legitimè impeditum alibi Sacrum facere. Sed aliud est, aliqnid esse melius, aliud me ez justitia ad illud teneri. Quare suspicor, præfatos Doctores forte sulùm in eo casu fuisse luquutos, quo testator, non tamen loci venerstionem, & cultum, quàm remissionem pœnarum per Sacrificium obtinendam intenderet; cùm enim hæc pœnarum remissio non sit affiaa loco, vel tempori; ideò Capellsnus alibi celebrando, esndem impetrare testatori debet, & in boc casu, nnn sulùm stante justo impedimento, sed etiam pro libitu suo alibi celebrans, oneri suo satisfaceret, dummodo pro testatore Sacrificium offerret, quod principaliter ab ipsn intendebatnr.

3 Verùm, his non nmnibus, contrariam sententiam tenet Moneta *de commut. ult. volunt. cap.1n. quæst.5. num.243.* Azor. *tom.2. lib.6. cap.24. qu.7.* & Emanuel Sà, *verb. Missa*, *n.47.* ubi sic ait; Qui non potest celebrare in loco designato, debet in alio celebrare. Sed sententia Garciæ, & aliorum, modo *ut suprà* explicata, sua non caret probabilitate.

R E S O L. XX.

An Sacerdos obligatur celebrare in Altari privilegiato, si alibi celebret, ad quid teneatur, & peccet mortaliter?

Et quid de Capellano obligato celebrare in aliquo Altari particulari, itaut illud non sit Altare privilegiatum?

Et an in hoc ultimo casu, si in Ecclesia est aliud Altare privilegiatum, possit ne in illo Capellanus dicere Missam pro testatore, si testator assignat aliam Capellam, vel Altare? Ea p.6. tr.2. Res.15.

§.1. LIcèt Capellanus alibi absque dispensatione celebrans, culpam lethalem committat; non tamen tenetur irerum per se, vel per alium in Altsri definito celebrare, sive omissas Missas supplere, ant pro rata pecuniam vel fructus beneficii pauperibus, aut hæredibus restituere. Quidquid in oppositum dicant Azor. *moral. instit. p.1. lib.10. cap.24. q.7.* & *part.2. lib.6. cap.24. q.7.* Ricc. *in verbo Praxis Capellaniarum, decis.405.* Stepb. Fagund. *de quinque Eccles. præceptis, lib.3. cap.9. n.2.* Ducor, quia iste Capellanus solam fidem fregit, sed justitiam non violavit, quare potest quidem dici infidelis, sed non injustus; quia non privavit testatnrem debito Sacrificii fructu, qui in omnibus locis est æqualis valoris; item, quia oon reddens debitum in certo loco promisso, sed alibi, restitutioni obnoxius minimè manet, nisi damnum aliquod ea tali solutione creditor reportaret. Ergo similiter non celebrans in certo Altari, aliquid restituere non debet, nisi obligatio esset celebrandi io Altari privilegiato, quia tunc testator damnum spiritusle pateretur. Et ideò hsnc sententiam secutus est Possevin. *de officio Curati, cap.2. n.25.* Fraxinel. *de oblig. Sacerd. sect.4. concl.5. §3.* Barb. *de offic. & potest. Episc. alleg.24. n.36. tom.2.* Bonac. *de Sacr. disp.4. qu.ult. punct.7. §.4. nu.5.* quibus adde Garc. *in sum. mor. tr.3. diffic.11. dub. ult. n.51.* ubi me cit. sic ait. (Lo segundn podra preguntar, quando un Capellan, ò otro Sacerdote, frequenta sin causa el dezir Missa fuera de los lugares à que se obligò, à mas de pecar gravemente, si estarà obligadn à restituir? Algunos dizen, que si, y que eo tal caso, ò las han de bolver à dezir en squel lugar, ò recompensar à quellas feltas con otras obras satisfsctnrias, ò dar algo de limosna à los podres, ò algun dioero à los herederos. Pero lo contrario, y con razon tienen muchos. Si yà no fuesse de fraudar al legado en cosa considerable, como si era donde el testador maodo se dizesse Missa, porque concurre mucho pueblo, y le ayudan sus oraciones, ò si aviendo deaado el fundador, ò otrs persooa la limosna, con condicien que se digan eo Altar privilegiado, se dize fuera del; porque en esto casos baze se sgravio al alma del Difuoto; y assi lo que podria hazer en ellos, aplicar algunas obras satisfactorias por recompensar, pero no tendria obligacion de repertir las Missas en el Altar privilegiado.) Ita ille. Sed de boc ultimum non admittit Castr. Palaus *tom.2. tr.13. disp.1. punct.6. n.27.* & oon loquitur de Missis privilegiatis Defnnctorum; sed absolutè de omnibus putat enim, te esse per te obligatum compensare Missas prætermissas, non ob fructum Sacrificii, quia in hoc nulla fraus, vel diminutio facta est; sed ob prætermissum cultum specialem illius Altaris, & imaginis, & ob particularem honorem fuodatoris inde resultaorem omissum. Et hanc sententiam docet etiam Azor. *tom.2. lib.6. cap.24. qu.7.* Sed ipsemet Palaus fatetur, quòd rarò est possibilis compensatio, nam compensatio illa facienda est celebrando aliis diebus ab iis, quos testator designavit; at ea tali celebratione nullus specialis honor fundatori accrescit; quis sdstantes prorsus ignorant illam Missam celebrari loco alterius suo die signato prætermisse; ergo illa Missa bonor oon reputatur; ergo ex reparatione honoris nnn videtur posse obligari. Neque etiam videtur obligatus ex pretermisso cultu, nam cultus hic prætermissus com-

Sup. contento in hoc §. 1. sup. in Res. 14. per tot. & [illegible] in §. 2. & 3. & [illegible] parte in Res. 13 §. 3. & ult. & in 2. [illegible] in §. 2. in princ. & inf. R. 1. [illegible] §. ult. pro parte Altaris privilegiati, & in aliis § ejus annot.

compensatus fuit cultu facto in alio loco, & Altari, ubi Missa fuit celebrata.

a Sed hìc obiter nota cum eodem Garcia *ubi suprà num.* 8. (Que si el Testador dexò, que se dixessen las Missas en un Altar ordinario de algun Iglesia, si en aquella ay Altar privilegiado, podrà en el dezir las Missas el Capellan, y dexar de dezirlas en el, que le señalò el fundador; porque con esto mejor cumple con su obligacion, pues haze lo que es mas util al testador; excepto si por algun motivo le huvviesse alli que en tal caso obligacion tendria.)

R E S O L. XXI.

An Sacerdos obligatus dicere Missam in Altari Privilegiato possit compelli ab Episcopo, ut ipsemet celebret.

Et an ubi in clausula Testatoris imponitur interessentia, & residentia, seu assistentia Choro, censeatur injunctum servitium persolvendum personale non solùm Chori, sed etiam Missarum, & habeat onus juvandi Curatam in cantando, & aliis similibus? Ex p.9. tr.2. Res.14.

§.1. RESpondeo, quòd Capellanus habens onus Missandi in certo Altari: potest per alium supplere, nec potest ab Episcopo compelli, ut ipsemet celebret in definito Altari: secùs si ex testamento, vel fundatione colligatur fuisse electam bonitatem personę. Sic ex mente sacræ Congregationis refert Garcias *de benef. p.7. cap. 1. nu.87.* sequitur Gonzalez *ad reg.80. Cancellaria, Glossa 5. num.84.* Lapus *allegat.35.* Praxia nova Archiepiscopalis *part.2. cap.3. n.33.* Galletus *in Margarita casuum conscientiæ, verb. Capellania, n.2.* Emmanuel Sà *verb. Beneficium, nu. 28.* Stephanus Gratianus *discept. forens. cap.73. n.10. & cap.33. nu.1.* Ugolinus *de officio, & potestate Episcopi, cap.50. §.8. n.5.* Azor. *moral. instit. p.1. lib.10. cap.8. qu.5.* Marius Antun. *var. res. lib.1. res.4. in fine.* Moneta *de commut. ult. vol. cap.10. q.4. n.156. & n.161.* Idem fuit resolutum in Rota Romana in una Capellan. 23. Ianuar. 1599. coram Pamphilio, & in Altera Lucana Capellaniæ 12. Decemb. 1593. coram Gipsio, & altera Terrassonensi Capellaniæ 9. Junii 1603. coram Sacrato. Et ratio nostræ sententiæ est: quia, secundùm veriorem sententiam certum est, Capellaniam non esse sacerdotalem, nec actu, nec aptitudine ex eo, quòd in fundatione dicatur: Capellanum debere celebrare Missas, seu divina Officia; sed posse provideri simplici Clerico 14. annorum. Et ratio est: quia nisi expressè caveatur, quòd per seipsum hoc agat, satis censetur provisum voluntati fundatoris, si per alium celebrare faciat: nec requiritur personalis residentia, ex quo sumus in beneficio simplici, in quo ex generali consuetudine non requiritur residentia:

2 Unde mihi non placet doctrina Navarri *cons. 6. nu. 3. de Clericis non resid.* quod verbum, *intersit, cantet*, vel *serviat*, in fundatione Capellaniæ positum, tantùm importat, quantùm verbum, *resideat*: quod intelligitur de residentia personali: nam, licèt verum sit de verbo *intersit*, vel *assistat*; non tamen de verbo, *cantet*, vel *serviat*, nisi aliunde id colligatur. Unde etiam non videtur verum, quod dicit Azorius 1.p. *lib.10. cap.24. q.7. ad fin.* & cum eo Perez de Lara *lib.2. cap.8. n.43.* quòd si fundator Capellaniæ dixerit; Volo, quòd Presbyter ad hanc Capellaniam electus, sacris operetur quotidie; tunc persona Sacerdotis censetur electa, itaut per se ipsum debeat celebrare: quia verba diriguntur ad personam. Placet tamen, quòd dicit Perez de Lara *d. lib.2. cap.7. n.6.* quòd Capellaniæ habent residentiam personalem, quando ultra Missarum celebrationem habent onus adjuvandi Curatum in cantando, & aliis similibus: & ubi imponitur interessentia, seu assistentia, & residentia Chori, censetur injunctum servitium personale, non solùm Chori, sed etiam Missarum. Et ita docet Garcias *de beneficiis tom.2. p.7. cap. 11. num.89.*

R E S O L. XXII.

An si relinquatur Missa dicenda in omnibus Altaribus privilegiatis alicujus civitatis, extendatur legatum ad Altaria postea erecta?

Et additur, quòd si Altari alicujus Ecclesiæ Regularium obtineatur concessio Altaris privilegiati, inscijs ipsis Regularibus; iisque postea renuentibus illam acceptare, utpotè applicatam Altari ipsis minus commodo; iique postea similem concessionem alteri Altari applicatam validè possint obtinere, & si nullam mentionem prioris concessionis faciant in petitione. Ex part. 9. tr.2. Res.16.

§.1. AFfirmativè respondet P. Pellizarius *in Manual. Regul. tom.1. tr.5. cap.9. sect.5. nu.14.* ubi sic ait: (Monet, quòd si testamento relinquatur certa summa pecuniæ implicanda in celebrandi Missis ad omnia Altaria privilegiata illius loci; si postea ibi erigatur novum Altare privilegiatum, probabile est, etiam hoc Altare comprehendi sub tali legato; cùm sic testator facilitùs sit consecuturus finem à se intentum, nempe liberationem animæ, sive suę, sive aliorum, à Purgatorii pœnis; & aliàs in eodem sensu soleant intelligi legata facta pauperibus, itaut in iis comprehendantur etiam futuri. Addo, quòd si Altari alicujus Ecclesiæ Regularium obtineatur concessio Altaris privilegiati, insciis ipsis Regularibus, iisque illam postea renuentibus acceptare, utpotè applicatam Altari ipsis minus commodo; ii postea similem concessionem alteri Altari applicatam validè possunt obtinere, etsi nullam mentionem prioris concessionis faciant in petitione. Ducor, quòd dispensatio, donatio, quodcunque privilegium non prodest, antequam acceptetur ab eo, cui fuit impetratum à tertia persona, ut ostendit Sanch. *lib.7. de matr. disp.26. n.5. & lib. 3. disp.36. nu.6. 7. & 8.* cùm ergo prior concessio Altaris privilegiati fuerit nulla, utpote nondum acceptata; relinquitur locus posteriori concessioni; hacque acceptata à Regularibus præfatis prior concessio non est amplius acceptabilis ab ipsis: ne alioqui eadem Ecclesia sint duo Altaria privilegiata. Sic ego respondi in contingentia facti, & responsio fuit approbata à viris doctissimis, & maxime à P. Zanetto.) Hæc Pellizzarius, cujus sententiæ libenter adhæreo.

R E S O L. XXIII.

An si Ecclesia, vel Capella, ubi constitutum fuit Altare privilegiatum perpetuum, fuit dirupta, vel translata in alium locum per Episcopum, Indulgentia remaneat extincta?

Et quid, si Ecclesia, vel Capella paulatim esset destructa, & eadem paulatim constructa? Ex p.9. tr 2. Res.17.

§.1. AD hunc casum respondet Marcellus Vulpe *in praxi judiciali fori Ecclesiastici, cap.42. n 30.* Sic itaque asserit; (Dubitatur, an Ecclesia, vel Capella, in qua fuit concessa aliqua Indulgentia perpetua, puta Altare privilegiatum pro liberandi animabus à pœnis Purgatorii, si fuerit dirupta, & translata in alium locum per Episcopum, an dicta Indulgentia sit extincta? Respondetur, quòd hoc evenit in Ecclesia nostra Cathedrali Montispelusii, in qua adest Capella Sanctissimi Corporis Christi; & in ea Altare privilegiatum pro liberandis animabus à Purgatorio, concessum à Gregorio XIII. anno Incarnationis Dominicæ 1579. Kalend. Maii, anno septimo, cumque Capella prædicta fuisset demolita per Episcopum, & inibi constructus Chorus Ecclesiæ, & præfata Capella translata in alium locum, & nova Capella ædificata, & erecta; dubitabatur, an dictum privilegium esset extinctum. Nonnulli dicebant non esse extinctum, per not. *in cap. Pastoralis, 7. q.1.* & per Gloss. *in cap. Privilegium, de reg. jur. lib.6.* & per text. *in cap. Et temporis*, cum Gloss. *in verb. Unire 16. qu.1.* Felinoin *cap. Dilecta, nu.97. de rescript.* Alexandro *in l. Inter alia, §. fin.* & ibi Jason. *de verb. obligat.* Ego verò contrarium dicebam, nempe, dictum privilegium esse extinctum, ex quo concessum rei, & extincta re, extinguitur privilegium ei concessum, & ita in terminis tenet S. Antonius *p. 1. tit. 10. §.3. in fine*, ubi dicit, quòd Indulgentia concessa à Papa simpliciter alicui loco, semper durat, donec durat locus. Idem tenet Navarr. *in tract. de Indulg. notab. 31. num.27.* Nec obstant in contrarium adducta, quia habent locum in privilegio personali, quod extinguitur cum persona, *d. cap. privilegium, de regul. jur. lib. 6.* Tandem re delata ad Romanam Curiam fuit dictum, quòd privilegium erat extinctum, & sic necesse fuit, supplicari de novo, ut concederetur, prout fuit gratiosè concessum à Sanctissimo D. N. Paulo V. per Breve Sanctitatis suæ sub annulo Piscatoris, die 24. Aprilis 1610. Pontificatus sui anno quinto. Verumtamen si Ecclesia paulatim esset destructa, & eadem paulatim constructa, communiter tenent Doctores, quòd retinet easdem Indulgentias, quas habebat; quia est eadem Ecclesia numero. Sed si Ecclesia est in totum destructa, & de novo ædificata in eodem loco, vel in alium translata, cessarent Indulgentiæ. Paludanus *in 4. dist.20. quæst.4. num.25.*) Hucusque Vulpe. Vide etiam Præpositum *in 3. part. qu.14. de Indulg. dub.11. num.97.*

2 Sed non deseram hìc apponere verba Patris Quintanadvennas *in Theol. mor. tom. 1. tract.6. Appendicis, dub. 3. nu.4.* Sic asserentis. (Si contingat, quod destruitur omninò Altare in Ecclesia, aliove loco erectum; qui locum, ubi erat, visitaret non lucraretur Indulgentias concessas visitantibus Altare, quia jam tale non est, lucraretur verò concessas visitantibus Ecclesias, si locus, ubi Altare fuit, est Ecclesia.

Si au-

Si autem Altare, vel Templum, quod paulatim destruitur, & paulatim reædificatur, aliqui visitet, lucrabitur Indulgentias, quia idem Altare, & Templum perseverare censentur, ut docent Corduba: Nugnus, Suarius, & Pinellus quo citat, ac sequitur Bonac. *de Indulg. disp.6. qu.1. punct.8. nu.4.* addens cum aliis etiam perseverare Indulgentias, si Ecclesia destruatur, (non auctoritate Superioris, sed aliqua alia ex causa,) & in eodem loco alia ædificetur; vel si ad alium locum transferatur, dummodo ipsi templo, ratione sui, concessa sit Indulgentia.] Ita ille. Ex quibus apparet responsio ad quæsitum in titulo resolutionis positum. Dicendum etiam est, quòd facta semel electione Altaris privilegiati, non potest amplius mutari locus, ut ex Abbate, & Navarro docet Lavorius *de Indulg. p.2. c.30. n.112.*

R E S O L. XXIV.

An si transferatur Altare privilegiatum de loco ad locum adhuc duret Indulgentia?

Et quaenam fractio Altaris privilegiati, seu Indulgentia plenaria prædicti Altaris sit necessaria ad id, ut consecrationem, & consequenter Indulgentiam amisisse censeatur?

Et multæ distinctiones adducuntur in texta hujus Resolutionis pro supradictis casibus.

Et tandem quæritur, an si quis in Altari, quòd vel nunquam habuit, vel amisit consecrationem celebrat bona fide, vel etiam mala fide, Altare illud non indigeat alia consecratione, & an peccaverit, qui in illo celebravit Sacrum mala fide? Ea p.1 r. tr.8. & Misc.8. Ref.8.

Quamvis non pleno sup. hoc tomo & vacas solo lege doct. Ref. præcedentis, & aliorum ejus primum tomo.

§.1. DE hoc casu interrogatus à piis, & Reverendis Sacerdotibus Ecclesiæ D. Hieronymi hujus Urbis, adduxi doctrinam Dicastilli *de Sacram. tom.2. tract.9. disp.1. dub.7. num.* 120. ubi sic asserit. Hæc doctrina aliqua ratione potest applicari indulgentiis concessis altaribus, imaginibus; granis, cereis benedictis, & similibus, de quibus etiam dubitari potest, an aliquando mutatione, fractione, aut alia simili ratione perdant privilegium, & quidem quoad mutationem attinet, locum habere potest in Altari, an scilicet Altari mutato cui concessa erat indulgentia, etiam cum illo indulgentia mutetur? In quo, quamvis non meminerim me legisse speciatim aliquid decisum ab Auctoribus, ferè eodem modo philosophandum puto, atque de mutatione Ecclesiæ. Unde si indulgentia concessa sit primario, & per se alicui capellæ Ecclesiæ visitantibus Altare illius, omninò verum puto indulgentiam perseverare, etiamsi mutetur Altare; quia loco, in quo est Altare, potiùs, quam Altari ipsi concessa est. Si verò Indulgentia concessa sit ipsi Altari potest sub variis rationibus concedi; nam, vel conceditur propter consecrationem specialem in gratiam consecrantis, vel curantis illud consecrari, vel conceditur ab ipso consecrante, itaut ea gratia, seu concessio respiciant consecrationem, & ratione consecrationis fiat; tunc sanè sic amoto, fracto, vel mutato Altari; ut omninò consecratio cesset, cessat etiam indulgentia, quæ in illa consecratione fundata erat, sicut cessat indulgentia fundata in consecratione Ecclesiæ, si illa desinat esse consecrata. Si verò Indulgentia concessa fuit Altari ratione alicujus devotæ Imaginis in ipso existentis, itaut secundùm moralem æstimationem ipsi potius imagini concessa censeantur, etiam si Altare mutetur de loco in locum cum sua imagine manet illi indulgentia, quia semper manet imago. Ulterius si Altari concessa sit indulgentia in reverentiam alicujus Sancti, vel Mysterii, in cujus honorem dedicatum fuit, & legitima auctoritate hujusmodi Altare de loco in locum transferatur, itaut censeatur idem Altare translatum tamen; Imò etiamsi imago sit alia ejusdem Mysterii, aut Sancti quia renovatur, vel quasi instauratur repræsentatio, adhuc juxta dictas sententias censetur manere indulgentias, sicut dictum est de Ecclesia iterum instaurata, vel mutata legitimè cum suo titulo, quæ moraliter censetur eadem cum præcedenti: est enim eadem. Sed omnia hæc sunt satis incerta; neque enim in aliquibus satis liquet identitas præcedentis cum sequenti, ex qua ferè tota decisio pendet, quia tamen prudentes, & sapientes viri identitatem moralem agnoscunt probabiliter prædicta sustineri possunt. Hæc omnia Dicastillus, ubi supra, cui ego libenter adhæreo.

2 Sed quænam fractio Altaris privilegiati, seu indulgentia plenaria præditi, est necessaria ad id, ut consecrationem, & consequenter indulgentiam amisisse censeatur. Gobat de indulgentiis *part. 2. cap.16. qu.76. num.537.* Ex decisionibus Pasqualigi putat, quòd Altare amittat consecrationem, si mensa removeatur à stipite, seu ab inferiori structura, intelligenda est in casu, quo Altare fuit consecratum cum tota inferiore structura, secus si mensa seorsim sit consecrata, & postea superposita sit inferiori structuræ, etiamsi ita sit conjuncta, ut non possit separari. Ratio est, quia inferior structura non communicat in consecratione; Suarez *tom. 3. in 3. part. disp. 82. sect.5.* item intelligenda est in casu, quo Altare conjungitur inferiori structuræ, firma, & stabili conjunctione, qualis est conjunctio cœmentaria, secus si conjunctio sit ex natura sua mobilis, & ex institutione, Layman *lib.5. tract.5. cap.6. num.6.* contra Lugonem *de Euchar. disp.20. sect.2. n.71.* item intelligenda est in eo casu, quo structura inferior est lapidea, secus si sit lignea, nam Altare non potest constare ex ligneo, *cap. Altaria, de consecr. dist.1.*

3 Si Altare stabile integrum transferatur de loco ad locum, non amittit consecrationem, nam cùm remaneat integrum, remanet etiam forma ipsius *decis.* 4. post Suar. & Lugonem *locis citatis*. Et si destruatur paries, cui est compaginatum Altare, non idcircò amittit hoc consecrationem, utpotè retinens adhuc totam suam formam. Idque verum est, etiamsi Altare sit ita compaginatum parieti, ut ab ipso substentetur, ut si sola mensa lapidea absque stipitibus, aut structura inferiori inseratur parieti.

4 Si aliquid de stipitibus, Altaris, seu inferioris structuræ removeatur, vel frangatur, non ideò amittit Altare consecrationem, nisi tam multi lapides auferantur, ut inferior structura non sit amplius apta sustentandum Altare, quia tunc solùm amittit formam. Unde si ex quatuor columnis, quibus forte insistit Altare, una auferatur, nihil officit consecrationi.

5 Certum est amitti consecrationem, quoties frangitur, vel amovetur sigillum sepulchri, in quacunque parte Altaris illud sigillum reperiatur, *cap. Ad hæc, de consecr. Eccles. vel Altar.* vel sit enormis fractio ipsius mensę, quæ quidem tunc solùm, & semper fit, quando amittatur forma Altaris, committendum est judicio viri prudentis, qui quidem dicet non amitti licèt mensa frangantur, vel in cornibus, vel etiam per medium, modò partes fixæ non moveantur loco. Quòd si vel utraque, vel una solùm, quæ tamen excedat quartam partem mensę, loco moveatur, tum utraque amittit consecrationem, estò illa, quę remansit, sit capax Hostiæ, & Calicis.

6 Si quis in Altari, quod vel nunquam habuit, vel amisit consecrationem, celebret, bona, vel etiam mala fide, Altare illud non indiget alia consecratione, estò peccarit mortaliter; qui mala fide in illo Sacrum fecit. Et consequenter sine ulteriore consecratione valebit favor Altaris privilegiati.

7 Hęc breviter referre volui, idcircò, quod hę doctrinę sint omnes non solùm probabiles, sed perutiles Parochis in quorum Ecclesiis sunt per ista tempora bellica factę variæ mutationes circa Altaria. Hucusque Gobat.

R E S O L. XXV.

An Missa dicta in Altari privilegiato prosit viventibus.

Et an Pontifex possit Altaria privilegiata pro vivis concedere?

Et an sit licitum viventem sibi Missam pro defunctis celebrari facere? Ea p.9. tr.2. Ref.18.

§.1. NOster Megala *tom.1. var. ref.* ponit hunc casum, & *in resol.*19. negativè respondit: nam considerandum est in Missis Altarium privilegiatorum, Sacrificium Missę non absolutè sumptum, prout Sacrificium est, & opus satisfactorium, sed tantùm prout celebratur in tali Altari, à Summo Pontifice privilegiato, & hoc modo sumptum, nullo modo viventi prodesse potest, quia cùm hoc sit, quasi privilegium personale, & Indulgentia concessa pro animabus, quę detinentur in pœnis Purgatorii, ut ex forma talium concessionum patet; non potest in viventem transferri, nisi speciali facultate in ipsamet concessione expressa hoc concedatur, ut patet ex D. Thom. *in 4. dist.20. art.5. qu.3. ad 2.* Indulgentię enim eis tantùm utiles sunt, ad quos directę referuntur. Et pręterea, dato quòd prędictum privilegium, & prędictę Indulgentię possint etiam prodesse viventi, earum tamen effectus non posset suspendi ad aliud tempus extra illud, quo fit opus, ex quo acquiruntur, cùm concedantur in ipso instanti, in quo opus consumatur, nisi aliud exprimant, per dicta à Suarez *tom.4. disput.52. sect.2.* Et ratio est, quia Indulgentię non plus operantur, quàm exprimunt, ut dictum est, & si ex forma earum non constat intentionem concedentis fuisse, ut effectus suspendatur usque ad tempus mortis, si aliquis vellet suspendere, nihil operetur, sed formę omnium Indulgentiarum de hujusmodi dispensatione verba non faciunt: ergo non est hoc affirmandum, salvo semper &c. Et ideò sententiam Megalę sequitur etiam Garcia *in Summa morali, tract. 3. diffic. 10. dub.7.*

dub.7.n.9. & 59. Frazinellus *de obligat. Sacerd. sect.3. praenot. 4. §.3. num.5.* & Bordonus *tom.2. absolut.91. quaest.2. num.4.* qui optimè notat, posse Pontificem Altaria privilegiata pro vivis concedere, cùm nullum inde sequatur absurdum, tamen hactenus concessa non videntur. Dicendum est igitur, Missam celebratam in Altari privilegiato, quatenus Altare privilegiatum est, (non quatenus Missa est Sacrificium, & opus satisfactorium,) viventibus non posse prodesse, quia Indulgentiæ Altaris privilegiati sunt privilegium personale pro animabus in Purgatorio existentibus, ut ex verbis, & forma hujusmodi concessionum apparet: ergo viventibus non possunt applicari neque prodesse, nisi in ipsa concessione indulgentiæ, & privilegio, specialiter, & expressè id concedatur: quod quidem nullo modo concedi consuevit.

Sup. hoc ex. in Resol. not. seq.

2 Sed hic obiter discutienda venit illa quæstio, an sit licitum, viventem sibi Missam pro defunctis celebrari facere? Et affirmativam sententiam nominatim contra me tenet amicissimus P. Lezana *in Summa qq. reg. tom.4. verb. Missa, n.54.* [Primò, quia credi par est ita institutum esse à Christo hoc Sacrificium, & ab Ecclesia tale officium mortuorum, ut prodesse possint ei, cui applicantur pro quacunque necessitate, & occasione, in qua futurus sit capax effectus illorum; itaut interim non maneat suspensus, sed veluti reservatus in acceptione divina, ad modum, quo Theologi dicunt, merita mortificata per peccatum, manere in Dei acceptione, retribuenda, dum homo capax illorum fuerit. Unde hoc non est, simpliciter loquendo, applicare illa pro vivis, sed applicare pro mortuis: siquidem applicantur vivis pro tempore, quo mortui fuerint. Secundò, quia ita gessisse insignes viros pietate, & doctrina constat ex Historiis: siquidem de Alberto Magno id refert Ferdinandus del Castillo *in Histor. gener. S. Dominici, par.2. lib.3. cap.46.* & de Henrico Comite de Retecen, Episcopo Ratisponensi, Vviguleus Hundus *in Histor.* Quod etiam imitati sunt plures alii, ex Doctorum consilio, nostris temporibus pietate, & devotione insignes. Tertiò, quia id favet non solùm pietati, & devotioni; sed etiam humilitati, & memoriæ mortis, quæ tam utilia sunt hominibus. Limitant tamen aliqui, dummodò non dicantur eæ orationes, quæ supponunt aliquem discessisse è vita, v.g. Oratio, *Inclina, Domine, &c.* in qua dicitur, *quem de hoc sæculo migrare jussisti.* Ne mendacium committatur. Sed hanc limitationem non admittunt Faustus, & Fagund. quia etiam in Missis Defunctorum, quando dicuntur pro iis, qui multò ante tempore decesserunt, dicimus in Oratione Offertorii: *Domine Jesu Christe, Rex gloriæ, libera animas omnium fidelium Defunctorum de pœnis Inferni, & de profundo lacu, libera eas de ore leonis: ne absorbeat eas Tartarus: ne cadant in obscurum, &c.* In qua Oratione à Deo postulat Ecclesia, ne animæ illorum Defunctorum ad pœnas Purgatorii detrudantur, dum dicit: *Ne cadant in obscurum, ne absorbeat eas Tartarus.* Cùm tamen illæ jam in eodem igne sint, vel fuerint; & tamen nullum mendacium committitur; quia ne committatur, sufficit, quòd Ecclesia repræsentet illas animas Christo, ac si tunc è vita essent discessuræ, easque consideret quasi adhuc agonizantes, & pro iis oret, ut à Purgatorii ignis pœnis liberentur, ut docent Henriquez *lib.9. de Missa, cap.16. n.3. in fine.* Sic etiam in casu præsenti, ut veritas salva, & illibata persistat, sufficit, si Ecclesia, & Sacerdos oret pro vivo, & repræsentet eum Christo Domino, ac si jam vitam cum morte commutaverit, & post ipsius mortem. Ex quibus solvuntur, quæ Frazinellus *sup. sect.3.* * *praenot.4. §.3. nu.4.* & Diana *5. parte, tract.13. Miscellan. resol.2.* post Layman, & alios afferunt contra hanc Doctrinam.] Hucusque Lezana.

* Quæ nunc est in tom. 2. et 1. Res. 38.

3 Sed ego non discedo de opinione, quam docui, & quam me citato, docet novissimè Hieronymus Garcias *in Summa morali, tract.3. diffic.10. dub.7. nu.13.* ubi sic ait: [A cerca de hazerse dezir el Officio de Difuntos, y honras en vida, como si actualmente uno estuviesse en el ataud, ay division entre los DD. Lucas Pinello *cap.7. citat. dub.3.* afirma que, se usa mucho en el Estado de Lorena, y en España lo usan tambien algunos, y yo me hallado en un caso destos, y assi esta costumbre como pia, & laudabile, la aprueban, y defienden muchos. La razon es, porque lo uno no es ello en si malo, y lo otro que con esto evitan la negligencia de sus herederos; empero advierten algunos destos Autores, que non se diga en la Missa algunas oraciones que supponen al muerto, por quien se applican, porque no se verificarian las palabras, qualea con aquellas: *Ut animam famuli tui, quàm de hoc sæculo hodie migrare jussisti, &c.* Pero non obstante la autoridad de los DD. por mejor, y mas acertado tengo no usar de semejante costumbre donde la ay, ny introduzir la donde no la ay. La razon potissima es, porque esto es contra la praxis, y costumbre de la Iglesia Romana, pues es llano, que la intencion de la Iglesia es, que la Missa *de Requiem* se diga por Defuntos, y no se yo que mas tenga de la Missa *de Requiem*, que la de tempore para vivos, aora sea considerando sus frutos, y efetos *ex opere operato*, aora sea *ex opere operantis*, y assi applicar a un vivo responsos, y otras plegarias, que suelen à los Difuntos, huele à un no se que de supersticio, y assi el que quisiere acertar, si quisiere hazerse honras en vida, hagase dezir las Missas de algun misterio, ò Santo, ò de nuestra Señora, y con esso evitarà la negligencia de sus herederos, y no se podra en contingencia, si se verifican, ò no, las palabras de las oraciones, ni si va contra el estillo de la Iglesia, y sus rubricas, y al fin todos los Theologos assi concuerdan, que assi como es mejor *cæteris paribus* dezir Missa *de Requiem* por los Difuntos, quando ay lugar, porque la Iglesia las tiene ordenadas para ellos; assi hemos de dezir de las de tempore respecto de los vivos: con lo qual se responde à los fundamentos de la opinion contraria.) Ita ille, cui etiam adde Rubeum *de Sacrificio Missæ, lib.3. disp.4. qu.1. num.2.* Itaque concedo fructum respondentem Missæ *de Requiem*, & Officio Defunctorum, posse in rigore applicari vivis, æquè ac Defunctis, cùm sit fructus satisfactionis ex opere operato, & operantis, cujus vivi, ac defuncti sunt capaces; id tamen est contra ordinationem Ecclesiæ, quæ diversas Missas, & Officia, pro vivis, & Defunctis instituit, proindeque Missæ vivorum debent esse de Sanctis, pro remissione peccatorum, &c. Et ita nostram sententiam, præter Doctores citatos, tenet Castrus Palaus *tom.4. tract.22. disput. unica, punct.6. num.19.*

RESOL. XXVI.

An si Regulares promittant celebrare Missam in Altari privilegiato, excusentur aliquando à peccato, si illam in alio Altari celebrent?

Et advertitur, quòd Leo X. concessit Benedictinis, & per communicationem cæteris Religiosis, ut quilibet Religiosus Sacerdos dicens tres Missas pro quocumque affine suo intra tertium gradum in Altari à suo Superiore deputato, & assignato, liberet animam illius à pœnis Purgatorii, Ex par.9. tract.2. Res.19.

§.1. AFfirmativè respondi *in p.3. tr.6. res.62.* Et me citato, hanc sententiam docet novissimè Hieronymus Garcias *in sum. morali, tract.3. diffic.11. dub. ult. an.3.* sic asserens: (Advierte, que aunque alguna persona ambie à un Convento, ò Parochia cien Missas, paraque la digan en Altar privilegiado, que si no lo prometen, que no peccaran non dizendose alla, y aunque se lo prometan, sino dà mas limosna; no peccaran, saltim mortalmente, o celebrandolas en dicho Altar. Las razon es, que puede ear Diana, si vien à los ojos: lo uno, porque non se pueden dezir alli tantas Missas, porque todos las quieren en Altar privilegiado: lo segundo, que nu dandu mas limosna, no es justo obligar à mas de lo ordinario, que le digan: y assi en San Lorenço el Real, el que quiere Missa en Altar colateral, que son los privilegiados, dan dos reales de limosna: Leon X. concediò à los Benitos de Italia, y por communicacion à todas las demas Religiones, que participan de sus privilegios, que qualquier Religioso Sacerdote, que dizere tres Missas por algun deudo suyo, dentro del tercer grado, en un Altar diputado, ò señalado por el Superior, se que aquella alma de Purgatorio, como si huviesse dicho Missa en los Altares de San Gregorio, ò San Sebastian de Roma que son privilegiados. Refierese en nuestro Compendio, *v. Anima de Purgatorio, §.3.*) Ita Garcias.

Quæ nunc inveniuntur in t. 3. tr. 3. Res. 68. & si placet. Videas illam R. & §. ejus om.

RESOL. XXVII.

An sub generali communicatione privilegiorum Mendicantium, veniat communicata Altaria privilegiata; Ex p. 6. tr. 7. & Misc.2. Res.39.

§.1. OLim de hoc casu, fuit mihi cum quodam Religioso altercatio. Et pro parte affirmativa facit Mandosius *tr. de privil. ad instar, glos.9.* & Portel. *in dubiis Reg. verb. privilegii communicatio nu.20.* quia licèt fortè privilegii nomen strictè sumptum, indulgentias non comprehenderet: nihilominus tamen ex lata significatione vocabuli comprehendi possunt; quia omnis gratia Principis privilegium appellari potest, ut dicunt Bald. *in præl. feudal. nu.28.* Curt. sen. *cons.49. incip. Memoria recolenda,* Glos. antiq. *super ult. reg. Cancel. super 2. p. princ. vers. Nam omnis gratia Principis dicitur privilegium*, Grammat. *dec.9. n.29.* Joan. Andreas *in cap.*

Sup. hoc in Res. seq.

cap. olim, de verb. signif. Mandos. eod. tract. qu. 7. n.4. Cùm agitur simus io materia favorabili, in qua latissima fieri debet verborum interpretatio, sequitur sub geoerali communicatione privilegiorum Mendicaotium facta alteri Religioni, etiam Iodulgentias comprehendi. Quòd autem hæc sit materia maximè favorabilis, & per consequens amplianda, probatur, nam quodlibet privilegium Religioni concessum, ceosetur favorabilem, etiamsi sit contra jus commune. Ergo, &c.

2 Sed tuoc ego negativæ sententiæ adhæsi, & adduxi io termiois, ut dici solet, terminaotibus amicissimum, & doctum Tamburinum de jure Abbatum, tom.1. disp.27. quæst.2. n.4. Cujus sententiam novissimè inveni docere etiam Merolla in Theol. morali, tom.3. disp.6. cap.4. dub.7. nu. 64. tum quia in generali concessiooe non veniunt ea, quæ quis verisimiliter io specie non esset concessurus, Regul. in generali 81. de regul. jur. in 6. Tum etiam quia per communicationem generalem privilegiorum, non communicatur privilegia exorbitantia, & quæ rarò conceduntur. At Altaris privilegiata maximè perpetua rarò conceduntur à Sede Apostolica; Ergo, &c. Quod etiam patet ea communi uso, & stylo Curiæ, de quo testatur Laurent. de Peyrin. in declarationn Privileg. 8. à Paulo III. suo Ordine Minorum concessi, n.2. tom.2. Undeea his infertur Merolla, & Tamburinus suprà, quòd Altaria privilegitra uni Ecclesię Regularium concessa, non censentur communicata aliis Ecclesiis ejusdem Religionia, quamvia omnes dictæ Ecclesiæ haberent inter se communicationem privilegiorum generaliter factam, quia rationes suprà assignatæ etiam in hoccasu militant. Facit etiam à fortiori doctrina Portell. verb. communicatio privilegiorum nu. 6. obi renet, quòd indulgentia concessa uni Conventui non communicatur aliis.

RESOL. XXVIII.

An si privilegium Altaris privilegiati sit concessum alicui Religioni per communicationem possit alia Religioos uti?

Et quæritur, quomodo verò communicatio in Jubilæis, & Indulgentiis detur inter Regulares, & eorum Ecclesias sive ejusdem, sive diversi sint Ordinis? ut v. gr. Indulgentia concessa Fratribus Minoribus in Festis suorum Sanctorum censeatur concessa pro Ecclesiis Prædicatorum in festis suorum Sanctorum, & è contra? Ex p.9. tr.2. Res.20.

Sup. hoc in Ref. præcedenti.

§.1. OLim respondi negativè, & ita nunc iterum doceo, & ita, me citato, docet Lezana in sum. qq. Regul. tom.3. verb. Altare, num.19. ubi sic ait; (Hujusmodi autem Altaria privilegiata unius Ecclesiæ, vel Religionis, non communicantur aliis etiam habentibus generalem communicationem privilegiorum aliarum Religionum; tum, quia stylus Curiæ ita tenet: tum quia juxta regulam juris in 6. quæ est 81. in generali concessione non veniunt ea, quæ quis non esset verisimiliter in specie concessurus.) Ita ille, qui citat Peyrinum: quibus adde Romanum de privil. Regul. lib.2. cap.2. n.13. Bordonum tom.2. res.52. n.85.

2 Quomodo verò detur communicatio in Jubilæis, & Indulgentiis inter Regulares eorum Ecclesias, sive ejusdem, sive diversi Ordinis, recognosce Quintanadvenas in Theol. mor. tr.4. Appendicis. dub.8. & 9. Et obiter hic nota, Hieronymum Rodriquez in Comp. qq. regul. res.116. n.52. docere, Indulgentias concessas, v.g. Fratribus Minoribus in Festis suorum Sanctorum, censeri concessas pro Ecclesiis Prædicatorum in Festis suorum Sanctorum, & è contra. Sed hæc opinio protsus est rejicienda, & à praxi abhorret, & eam detestatur consuetudo, secundùm quam privilegia esse interpretanda, communis est Doctorum sententia, ut docet Miranda tom.2. q.44. art.4. siquidem eam declarat, quando lex obligat, vel non obligat, ut cum S. Thoma 2. 2. qu.97. art.3. qu.186. art.9. docent Theologi, & consuetudo juxta hos, & Jurisperitos vim legis habet, & si sit rationabilis, & præscripta, judicandum est secundùm ipsam io judicio, & foro contentioso; etiamsi interdum sit contraria juri scripto, ut ea Gloss. in cap. consuetudo, d.1. probat Sylvius verb. consuetudo, qu.19. 20. & 21. Quia igitur unquam cogitavit, quòd virtute Jubilæi concessi in die S. Bonaventuræ, lucrentur fideles, illud in die S. Hiacynthi in Ordine Prædicatorum,

RESOL. XXIX.

An Altaria privilegiata concessa Regularibus fuerint revocata per Bullam Pauli V. anno 1606. vel tantùm prædictus Pontifex revocaverit Indulgentias concessas immediatè ipsis Regularibus vivis.

Idem dicendum est de Indulgentiis concessis pro animabus Regularium absque ulla aliorum Regularium, vel sæcularium diligentia. Ex p.9. tr.2. Res.21.

§.1. REspondeo negativè cum Quintanadveñas in Theol. mor. tom.1. tr.4. Appendicis, dub.2. nu.5. ubi probat, quòd in dicto Brevi revocatę non sunt Indulgentiæ concessę Religiosis pro Animabus Purgatorii, v.g. ut tali Missa, vel oratione, vel in tali die liberent unam animam à Purgatorio. Hujusmodi Indulgentias plures iovenies apud Hieronymum Rodriquez res.77. à n. 62. Et animadverte, quòd etiamsi anima Purgatorii sit Religiosi cujusvis, & Pontifex concedat, quòd quicunque, sive sæcularis, sive Regularis, hoc, vel illud opus pro illa effecerit in Ecclesiis Regularium, aut in eorum Altaribus privilegiatis, liberet eam; non est censendum, hanc Indulgentiam esse revocatam: nam indultum hoc non concessum Religiosis, quatenus Religiosi sunt; sed ratione Ecclesię, vel Altaris; & Paulus V. non revocavit Indulgentias Regularium Ecclesiis, vel Altaribus concessas, sed tantùm concessas immediatè, & directè, ipsis Regularibus vivis, qui propterea de ejus foro erant. Imò, etsi nominatim Pontifex exigeret, ut Missa pro anima Regularis defuncti à Regulari celebretur, ut defunctus à Purgatorio liberetur; adhuc hæc Indulgentia, meo judicio, non esset revocata à Paulo V. qui, ut retigi, solùm Indulgentias vivis, & pro vivis concessas, illisque tantùm applicandas, revocasse existimandus est.

2 Idem dicendum putat de Indulgentiis concessis pro animabus Regularium absque ulla aliorum Regularium, vel sæcularium diligentia. Hujusmodi est ea, quam concessit Ordini B. Marię de Monte Carmelo Joannes XII. & confirmarunt Alexander V. Clemens VIII. & Gregor XIII. ut scilicet, Sabbato sequenti post obitum Fratrum, Monialium, & Confratrum ipsius Ordinis, ipsorum animæ à pœnis Purgatorii liberentur per modum suffragii, seu impetrationis à Deo.

Sup. hoc vi. doctr. §. 1. ... Ref. ...

RESOL. XXX.

Est in aliqua Ecclesia Regularium Altare privilegiatum, in quo per Missam liberatur anima à Purgatorio, suspenditurne hæc gratia per Bullam Cruciata? Ex p.1. tr.15. Res.86.

Sup. hoc in duabus Resol. seqq. & infra in Res. 11. ... lib. 3.

§.1. REspondeo affirmativè cum Fernand. in exam. Theol. mor. p.3. cap.9. sect.11. §.19. nu.2. qui citat Rodriquez. Et idem docet Villalobos in sum. tom.1. tract.27. diff.12. n.3. ubi sic ait: (La Indulgencia, que ay en algunos Altares privilegiados de algunos Conventos, para que el Sacerdote, que alli dixere Missa, saque una anima del Purgatorio, no se gana, si no es que tenga la Bula de los vivos, y esto aunque diga la missa por algun frayle, porque aquel no es privilegio, que se concede en particular, para los frayles, sino para todos generalmente.] Ita ille,

RESOL. XXXI.

An per Bullam Cruciata suspendantur Altaria privilegiata sita in Ecclesiis Regularium.

Et notatur, quòd Indulgentia plenaria in Altari privilegiato pro animabus Purgatorii concessa, per promulgationem Jubilæi anni Sancti, non manet suspensa eo anno. Ex p.3. tr.addit. Ref.12.

Quæ nunc est Resol. præcedens, & in Resol. seq. & in Res. ... cum ... lib. 3.

§.1. PRobabiliter cum Fernandez, & Rodriquez affirmativam sententiam docui in p.1. tr.11. resol. 86. Sed nunc negativam sententiam non minus probabilem esse existimo, quam novissimè tuetur Ægidius Trullench in expos. Bulla Cruc. lib.1. q.9. cap.3. dub.4. nu.3. ut colligitur ex ipsa Bulla. Nam Pontifex solùm censetur suspendere Indulgentias pro vivis concessas, quia solùm suspendit eas respectu ejus cui revalidantur accepta Bulla, quod colligitur verbis illis revalidationis, *Insuper in favorem præsentis hujus concessionis, & Cruciata declaramus, ut quicumque summarium hujusmodi Bullæ sermone, & idiomate vulgari conscriptum acceperint ii omnes fruantur, potiantur, & gaudeant omnibus gratiis, Indulgentiis, Jubilæis, peccatorum remissionibus, ipsis tam per SS. Dominum Nostrum Gregor. XIII. quàm per alios Summos Pontifices, aut Sedem Apostolicam concessis, &c.* At revalidatio hæc respicit vivos, & non defunctos: nam vivi, & non defuncti participare possunt omnia, quæ in revalidatione continentur: ergo Bulla suspendit solùm Indulgentias pro vivis concessas. Et potest roborari, quia ut docet Mart. Carillo in expos. Bulla defunct. p.2. cap.9. in fine. *Indulgentia concessa animabus Purgatorii, non suspenduntur per suspensiones generales, v.g. per promulgationem Jubilæi in anno sancto, sicque indulgentia plenaria in altari privilegiato pro animabus Purgatorii*

torii

torii concessa, ee anno suspensa non manet; nam ratio ob quam ille anno Pontifex Indulgentias suspendit, est, ut Christi fideles animo alacriori, & promotiori, ferventiorique devotione Romam proficiscantur ad Indulgentias comparandas, & loca sacra visitanda; qua ratio respectu animarum Purgatorii, atque ita per generalem suspensionem non suspendantur Indulgentiæ pro defunctis concessa; nisi de ipsis expressa fiat mentio; ergo nec per Bulla generalem suspensionem. Deinde, quia ut patet ex verbis suspensionis Commissarii, Bulla suspendere solùm consetur ea per qua tam pium opus impeditur, ibi. Ne hoc adeò pium, & sanctum opus disturbetur, & impediatur per alias Indulgentias, gratias, & concessiones. *At per hanc non suspensionem hoc opus parum, aut nihil impeditur, nam cùm hæc Indulgentia solis defunctis prosit, vivi, at illis Bulla prosit, eodem modo accipere eam tenentur.* Sic ille, satis probabiliter, ut dixi.

R E S O L. XXXII.

An Altaria privilegiata suspendantur per Bullam Cruciatæ?
Et stande in sententia affirmativa, quis tenetur Bullam vivorum accipere, ut talis Indulgentia revalidetur, & applicari possit defuncto, an prædicta Bulla requiratur in Sacerdote, an verò in eo, qui pro defuncto celebrare facit? Ex part. 9. tract. 2. Ref. 22.

Sup. hoc in duabus præcedentibus Ref. & in Ref. seq. à lin. 3.

§. 1. AFfirmativam sententiam tenet Rodriquez, Villalobos, Fernandez, & alii: quia Commissarius generalis Cruciatæ expressè suspendit omnes similes, & dissimiles gratias, indulta, & facultates quibuscunque Ecclesiis, Hospitalibus, & locis piis, Universitatibus, Confraternitatibus, & singularibus personis concessas; at Altare privilegiatum, seu Capella, est parva Ecclesia, & locus pius: & ex alio capite Indulgentia concessa in Altari privilegiato, est plenaria; & similis illi, quæ per modum etiam suffragii conceditur Defunctis in Bulla Defunctorum: ergo per Bullam Altare privilegiatum manet suspensum, ac per consequens, ut revalidetur, requiritur in Bulla vivorum.

Sup. hoc in Ref. seq. à lin. 3.

2 Sed dices: Quis tenetur Bullam vivorum accipere, ut talis Indulgentia revalidetur, & applicari possit Defuncto? Certum est, non requiri quoad hunc effectum Bullam Defunctorum, cùm hæc solis Defunctis prosit: nec sufficit, quòd Ecclesia, universitas, aut Confraternitas, seu locus pius, in quo situm est Altare, & Capella, Bullam accipiat, quia hæc non locis, & Communitatibus, sed particularibus personis conceditur, ut patet ex illius contextu, & declarat Commissarius: (Y por quanto vos N. distes dos reales de plata,) & tenet Villalobos *clauf.* 12. *nu.* 5. *tract.* 27. Difficultas ergo est, an requiratur in Sacerdote celebrante, an verò in eo, qui pro defuncto celebrare facit, Rodriquez §. 22. *nu.* 4. insinuat requiri Bullam in celebrari faciente, ait enim: sæcularem teneri Bullam vivorum accipere, ut Indulgentia in Altari privilegiato Religiosorum concessa Defuncto prosit. At dato, quòd Bulla suspendat hanc Indulgentiam, verius est requiri ad ejusdem Indulgentiæ revalidationem Bullam in celebrante, ut colligitur ex verbis, quibus hæc indulgentia Defunctis conceditur, quæ communiter sunt tenoris sequentis: ut quandocunque Sacerdos aliquis Missam Defunctorum in dicta Capella, Altari, vel Ecclesia celebraverit, anima ipsa per modum suffragii Indulgentiam consequatur, & à pœnis Purgatorii liberetur. Et ita etiam sentit Ludov. à Cruce *in expos. Bull. disp.* 1. *cap.* 9. *dub.* 2. *nu.* 11. Ex quibus patet, Indulgentiam hanc applicari Defunctis mediâ actione Sacerdotis celebrantis, & per consequens in ipso celebrante, & offerente Sacrificium Missæ requiri Bullam ad hujusmodi Indulgentiæ revalidationem, supposito, quòd per Bullam suspendatur. Quòd si Altare privilegiatum sit Religiosorum, tunc præter Bullam in celebrante requiritur Bulla in celebrari faciente, ut existimat Rodr. supra, quem sequitur Villalobos *tract.* 27. *clauf.* 12. *n.* 3. quia privilegia Regularium quoad sæculares per Bullam suspenduntur, & per eam revalidantur.

Alibi sequentur in Ref. 1 mox sequ. hujus Ref. quo p. me est antecedente.

3 Sed, his non obstantibus, non desunt Doctores asserentes, quòd per Bullam Cruciatæ, non suspenduntur Altaria privilegiata, & præter Carillum, & Trulleneh, *alibi* à me adductos, novissimè hanc sententiam tenet Quintanadveñas *in Theol. mor. tom.* 2. *tract.* 2. *Appendicis*, *dub.* 15. *per errorem* 14. *nu.* 7. qui id probat ex Summario ipsius Bullæ Cruciatæ, nam in eo ait Commissarius: *Suspendimus omnes Indulgentias per dicta Regna, Dominia, Insulas, quibuscunque Ecclesiis, Hospitalibus, & locis piis, Universitatibus, & Confraternitatibus, & singularibus personis concessas.* Indulgentiæ verò concessæ pro Animabus Purgatorii, non comprehenduntur sub hac clausula; cùm neque loca, aut Communitates prædictæ sint, neque pro singularibus personis in communi loquendi modo recipiantur. Enimverò quis unquam Purgatorii animam, personam nominavit. Licèt enim, physicè loquendo, sit rationalis naturæ individua substantia; semper verò in Jure civili, & canonico, ac in Pontificis Bullis, in statutis, aliisque juridicis, & non juridicis Decretis, sub personæ nomine intelligitur, vel vivens modo, vel qui olim vivebat, ut vivebat, & comprehenditur masculus, ac fœmina, ut notant Azevedo *ad lib.* 2. *nu.* 175. *tit.* 5. *lib.* 8. *nova recopil.* Gratianus *discept. forens. cap.* 58. *n.* 19. Barbosa *remiss. ad ordin. Regni Lusitanor. l.* 4. *tit.* 36. *nu.* 2. Nec altari privilegiato propriè Indulgentia conceditur; sed animæ Purgatorii, quæ ejus fructum, scilicet, solutionem pœnæ debitæ percipit: & ita non suspenduntur Indulgentiæ pro animabus concessæ, seu potiùs alligatæ talibus Ecclesiis, Altaribus, Confraternitatibus, &c. Tum, quia ex Summario constat, quòd solùm suspenduntur illis, respectu quorum revalidantur, qui solùm viatores sunt, cùm ii tantùm Cruciatam sumant. Et ita hanc sententiam docet etiam Lezana *in summa qq. regul. tom.* 3. *verb. Altare*, *n.* 16. Unde ego utramque sententiam probabilem esse, ut, me citato, observat Trull. *in Bull. Cruc. in novissima editione*, *lib.* 1. §. 9. *dub.* 4. *num.* 3. licèt negativam sententiam existimem cum ipso probabiliorem.

R E S O L. XXXIII.

An ut liberetur anima à Purgatorio in Altari Privilegiato debeat habere Bullam Sacerdos celebrans, an qui facit celebrare?
Et quid, si Altare privilegiatum sit Religiosorum?
Et supponitur, quòd per Bullam Cruciatæ suspenduntur gratiæ liberandi animam à Purgatorio concessæ in Altari privilegiato.
Et an Missa dicenda in Altari privilegiato necessariò, sit dicenda de Requiem, vel sufficiat qualibet alia Missa, ea designata in Missali, vel Festivitatis, aut votiva dummodò Sacerdos eam applicet Defuncto? Ex p. 11. tr. 8. & Misc. 8. Ref. 29.

§. 1. CAsus est curiosus, & in Regnis Hispaniarum nimis frequens, & pro intelligentia hujus difficultatis notandum est, quòd per Bullam Cruciatæ suspenduntur gratiæ liberandi animam à Purgatorio concessæ in Altari Privilegiato. Ita ego docui *p.* 1. *tr.* 11. *resol.* 86. licèt aliqui contrarium probabiliter sentiant, & cum ipsis novissimè Pater Escobar ubi *infra Probl.* 112. *nu.* 798. & Magister Gallego *in Bullam Cruciatæ capit.* 12. *dub.* 175. sed supposita nostra sententia ad præsentem difficultatem respondet novissimè Pater Andreas Mendo *in Bullam Cruciatæ disp.* 29. *cap.* 4. *n.* 30. ubi sic ait: Restat dignoscere, an egeat Bulla Cruciatæ is qui celebrat in Altari privilegiato pro anima Purgatorii, an is qui facit, ut celebretur. Et suppono, si Religiosus celebret in Altari sui Cœnobii, eum non indigere Bulla, quia, ut infra dicemus, & constat ex clausula præsenti; Religiosi absque Bulla valent frui gratiis, quæ ipsi concessæ sunt. In hoc dubio insinuat Emanuel Rodriquez, requiri Bullam in celebrante. At Ludovicus à Cruce tenet requiri in faciente, ut celebretur. Tenenda est prima sententia. Etenim qui celebrat, non qui facit ut celebret, lucratur eam pro defuncto Indulgentiam, sed Bulla est necessaria ei qui lucratur indulgentiam non ei, qui non lucratur, ergo est necessaria celebranti, & non ei, qui facit, ut celebret.

Quæ hic est sup. Ref. præc. in aliis, quæ tenent.

Sup. hoc in Ref. præcedent. §. Sed dices inf. ad lin. 6. & pro contrario in vers. Et suppono hujus sent. §. Sed non hujus Ref.

2 Confirmatur à paritate, si ego intenderem, ut anima mei parentis à Purgatorio liberetur media visitatione Altarium in die stationis, in qua ejusmodi liberatio per Bullam conceditur, & à Joanne poscerem, ut Altaria visitaret propter hunc finem, nullus diceret me indigere Bulla, ut finis illu obtineatur, sed Joannem; quia liberatio animæ tunc ab ejus opere, ac intentione dependet, non à me, qui medium ad liberationem non applico, sed duntaxat preces, aut consilium impendo, ut impetrem à Joanne quod opto. Similiter ergo qui facit ut in Altari privilegiato celebret solùm apponit preces, aut eleemosynam, quia celebrationem obtinet non verò apponit ipsam celebrationem, quæ est medium requisitum ad consequendam pro defuncto indulgentiam, & celebrans eodem modo medium celebrationis apponit, cùm id præstat rogatus, aut stipendium pro Missa accepit, ac cùm ultrò id ipsum exequitur. Et sanè constat soli celebranti committi facultatem liberandi animam à Purgatorio, è formula, qua conceditur, ea enim esse solet. Ut quandocumque Sacerdos aliquis Missam defunctorum in dicta Capella celebravit, anima ipsa per modum suffragii indulgentiam consequatur, & à pœnis Purgatorii liberetur; Hucusque Mendo.

3 Sed nota, Lodovicum à Cruce non docere ut vult Mendo contrariam sententiam, nam in Bulla Cruciatæ *disp.* 2. *capit.* 9 *dub.* 2. *num.* 11. hæc asserit: Hinc etiam Presbyteri sæculares celebrantes in Altari privilegiato nequeunt

absque

absque Bulla vivorum animam à pœnis Purgatorii liberari: Imò nec Presbyteri Regulas, esto dictum Altare in eorumdem Ecclesiis existat, & celebrent pro anima alicujus defuncti. Religiosi, quia hujusmodi privilegiorum non conceditur pro Religiosis determinatè, sed generaliter pro omnibus fidelibus; secus si dictum Altare sit ad instantiam alicujus superioris Mendicantium concessum pro Defunctis, tam Regularibus, quam sæcularibus; tunc enim si Presbyter Regularis Missam celebrat pro anima Defuncti Regularis, etiam absque Bulla, consequetur effectum Indulgentiæ, juxta præcitatam exceptionem. Ita Ludovicus à Cruce, qui ut vides non dissentit à sententia Patris Mendo, unde nescio quare ipse dixerit dissentire.

Sup. hæc Supplo §. 1. hujus Ref. ad med. vers. Et suppono, & in Ref. 8 §. not. prætereo in inadiß. §.

4. Nota etiam quod post hæc scripta inveni hanc sententiam docere etiam Patrem Antonium Escobar *in sua Theolog. moral. tom. 1. lib. 7. sect. 2. probl. 113. n. 802.* posito, quod per Bullam Altaris privilegiati suspendatur indultum; & addit, si Altare privilegiatum sit Religiosorum, tunc præter Bullam in celebrante, Bullam requiri in eo, qui celebrare facit; quia privilegia Regularium quoad sæculares per Bullam suspenduntur, & per eandem revalidantur, Quæ quidem sunt valdè notanda; nam à pluribus nesciuntur, nec observantur.

Sup. hoc in Ref. not. etc.

5. Observa etiam hic, dictum Patrem Mendo *ubi suprà*, docere ex formula apponi solita Indulgentiis Pontificiis Missam Defunctorum, quæ in ipsa præscribitur, sumendam esse pro Missa applicata Defunctis, ita ut opus non sit quod dicatur aliqua Missa ex designatis in Missali pro Defunctis; sed quæcumque alia, sive de Sanctis, sive de Tempore, aut Votiva celebretur, dummodo Sacerdos eam applicet Defuncto, illum à Purgatorio liberabit. Etenim valor satisfactorius æqualis est respectu animæ liberandæ à Purgatorio, sive hæc, sive illa Missa pro ea celebretur; & cum communiter nequeat Sacerdos dicere Missam ex designatis in Missali pro Defunctis, siquidem tenetur celebrare de festivitatibus occurentibus Missas, nisi specialis urgeat ratio, non apparet credibile, Pontificem concedentem Altari privilegium præfatum, adeo illud restrinxisse, ut in eo solummodo liberetur anima à Purgatorio media celebratione Missæ prædictæ, quæ non quotidie, nec communiter potest celebrari. Quin potius Pontificis mens ea videtur, ut qualibet Missa applicata Defuncto liberatur anima. Hoc confirmat praxis, & persuasio fidelium, unde in Altaribus privilegiatis inscribitur, ibi liberari animam à Purgatorio per quamlibet Missam, quæ exprimatur quænam sit Missa celebranda. Confirmatur etiam a paritate, nam eadem videtur esse concessio facta loco, seu Altari privilegiato circa liberationem animæ media Missæ celebratione, ac facta personis. At, cum Pontifex alicui concedit, ut celebrant ubicunque Missam liberet animam à Purgatorio, id obtinetur per quamlibet Missam: ergo similiter contingit; cum idipsum concedit Altari. Hæc Mendo. Sed ego * alibi adduxi Declarationem Sacræ Congregationis in contrarium, de qua si authenticè constaret, esset quidem observanda.

* Alibi sup. in Ref. 9. & 10. & infr. in Ref. 41. §. Nec desunt.

RESOL. XXXIV.

An Altaria privilegiata suspendantur per Jubilæum anni Sancti?

Et an in Jubilæo anni Sancti suspendantur Indulgentiæ pro mortuis, quæ vivis conceduntur cum facultate, ut eas applicare valeant pro Defunctis; Hujusmodi sunt Indulgentiæ concessæ granis, Imaginibus, Coronis, Crucibus, Numismatibus benedictis, & similibus. Ex par. 9. tr. 2. Ref. 23.

Sup. hoc sup. in Ref. 33. ad med. vers. in- & loco dict. Ref. vers. seq. o §. Et ad primum.

§. 1. NEgativè respondeo, quicquid aliqui asserant, cum Castro Palao *tom. 2. tract. 24. disp. unic. punct. 12. num. 7.* Layman *lib. 5. tract. 7. cap. ult. in fin.* Bordono *in conf. Regul. tom. 2. ref. 81. num. 36.* Quintanadveñas *ubi infrà, nu. 3.* Lezana *in Summ. qq. Regul. tom. 3. verb. Altare, num. 26.* Et me citato tenet Bordonus *tom. 2. resol. 91. num. 12.* quia, ait ille, in Bulla Anni Sancti nulla fit mentio suspensionis Indulgentiarum pro Defunctis, quod est de jure necessarium, cùm id sit quid speciale: & sicut Indulgentiæ vivorum mortuis non prosunt, nisi in illis fiat specialis mentio; ita neq; eisdem mortuis concessæ, intelliguntur revocatæ, nisi de illis fiat expressa mentio. Et pro Aanno Sancto adest specialis ratio suspendendi Indulgentias vivorum, ut hac occasione promptiorès fiant ad proficiscendum Romam, ut ibi illas lucrentur: quæ ratio non habet locum in mortuis, qui Romam proficisci possunt; quia a loco, ubi morantur fideles in pœnis, non datur regressus.

Sup. hoc inf. in tr. 4. Resol. 71 §. Sed negative, post med. vers. qui vivis conceduntur.

2. Sed hic obiter pro curiosis quæro, an in Jubilæo Anni Sancti suspendantur Indulgentiæ pro mortuis quæ vivis conceduntur cum facultate, ut eas applicare valeant pro Defunctis. Hujusmodi sunt Indulgentiæ concessæ Granis, Imaginibus, Coronis, Crucibus, Numismatibus benedictis à Clem. VIII. ad instantiam Patrum Societatis Jesu Patvanorum, 29. Augusti 1596. & à Paulo V. ad instantiam Patrum Societatis Jesu in sua Congregatione Generali 5. Novembris 1615. & ad instantiam Procuratorum Canonizationis S. Caroli Borromæi, anno 1616. & à Gregor. XV. 11. mensis Martii, anno 1622. ad instantiam Procuratorum Canonizationis SS. Ignatii, Xaverii, Nerii, Isidori, & Teresiæ, & ab Urbano VIII. 3. Novembris 1623. nec non à Leone X. Greg. XIII. & Xysto V. Coronæ Christi D. vulgò Camaldulæ, & similes, in quarum summario hæc verba habentur: [Las sobredichas Indulgentias se pueden tambien applicar por las animas de los fideles Difuntos per modo de suffragio.] Et Quintanadveñas *in Theol. moral. tom. 1. tract. 8. Appendices, dub. 24. n. 4.* putat, has omnes, & similes Indulgentias non suspendi quoad Defunctos per hoc Anni Sancti Jubilæum: quod satis probatur ex rationibus, quibus ostenditur, quòd pro solis Defunctis concessæ non suspendantur. In primis, quia eodem modo hæ conceduntur à Pontifice, & applicantur à fidelibus, sive illis competant cum hac facultate eas applicandi pro Defunctis, sive pro Defunctis tantùm sint concessæ. Ratio est: quia de omnibus his Indulgentiis per modum suffragii (id est, auxilii, & adjutorii Ecclesiastici applicati, ut explicant Vivaldus, Corduba, Coninch, Navarrus, Valentia, Reginaldus, & alii apud Bonacinam *de Indulgent. dist. 6. quæst. 1. punct. 6. nu. 6.*) solùm Defuncto concessis, vel de applicandis illi, licèt vivo concessis, æquè verificantur, quod S. Thomas ait *in 4. distinct. 45. quæst. 2. art. 3. quæst. 2.* quod non directè, & principaliter, sed tantùm secundariò, & indirectè defunctis conceduntur. Idem docent Coninch *distinct. 12. dub. 10.* & Suar. *distinct. 24. num. 12. & seq.* nam Pontifex non absolvit Defunctum à pœna, utpotè in eum non habens jurisdictionem, sed solùm solvit, offerendo ex Thesauro pretium æquivalens pro illo; vel, ut alii ajunt apud Lugum *disp. 27. de pœnit. sect. 9. num. 66.* hæ Indulgentiæ conceduntur directè, & immediatè viventibus, cum facultate, ut eas, sicut propriam satisfactionem, transferant ad Defunctos: vel, ut ipse *num. 70.* explicat, nec viventi, nec Defuncto immediatè conceduntur: sed, ut addit *num. 7.* Pontificem, quando concedit Indulgentiam pro defunctis; ita elevare ex Thesauro Ecclesiæ opus bonum, & satisfactorium, quod exigit ab aliquo vivente, ut possit habere effectum satisfactionis ultra condignum. Ergo, quoad hanc suspensionem, eadem est utriusque Indulgentiæ ratio: non in quantum vivis concessa, sed in quantum pro Defunctis applicanda. Præterea, quia applicatio, per modum suffragii, quam concedunt Pontifices in rebus indultis, idem est, ac concessio pro Defunctis: quia, ut ex Suario notat Eminentiss. Lugo, nunquam concedunt Indulgentia per modum suffragii pro vivis: quia vivus est subditus, & capax absolutionis, cujus Defunctus non est capax.

3. Probatur denique ex Navarro ita sentiente: Si concessione unius Papæ esset concessa Indulgentia plenaria ob aliquod opus bonum, & ob idem concessione ejusdem vel alterius dimidia, vel alia, aut aliquota pars ejus, aliquorum dierum, & annorum; justè posset facere illud ad quærendam non plenariam: licèt non ad quærendam plenariam: publicare item non plenariam, vel eam non quæri posse monendo: ergo similiter, si ob idem opus potest obtineri Indulgentia pro vivis, & defunctis, pro istis poterit hæc obtineri, & publicari, licèt non possit pro illis. Denique ex his deducetur, quòd non suspenduntur Indulgentiæ, quæ singulis personis, & Altaribus conceduntur pro Missa; qua animæ liberari à Purgatorio valent. Ergo. Et hæc omnia ingeniosè excogitavit Quintanadveñas; *ubi suprà*: Sed, an probabiliter, judicent alii: scio enim aliquibus viris doctis non placere.

RESOL. XXXV.

An Sacerdos obligatus dicere Missam in Altari privilegiato possit applicare Indulgentiam defuncto, & alteri Sacrificium, & accipere duo stipendia?

Et notatur, Missam, si celebretur in Altari privilegiato alio die à designato, prodesse quidem ex parte sua, non verò Indulgentia Altaris privilegiati.

Et advertitur etiam, quod si aliquis obligatus sit dicere Missas in tali Altari privilegiato ad eruendas animas ab igne purgatorio, et cum si ei perveniat justum impedimentum, quo non possit eas dicere in eo Altari, non satisfacit, nisi similiter dicat in alio Altari privilegiato. Ex p. 9. tr. 2. Ref. 24.

§. 1. HUnc casum ponit Bordonus, & ad illum sic respondet *tom. 2. resol. 91. numer. 4.* [Quæres, an

quando celebratur Missa in Altari privilegiato, tunc Missa habeat suum effectum satisfactionis pro illo Defuncto, cui applicatur Indulgentia Altaris? Videtur, quòd non, quia sufficienter ejus anima liberatur à poenis, & ad Coelum volat, cùm sit plenaria. Consequenter in eo casu poterit Sacerdos accipere speciale stipendium, applicando Altari Missam praeter stipendium acceptum ab eo, qui fecit celebrare ad Altare privilegiatum. Respondetur: Missa suum producit satisfactionis effectum respectu animae illius, cui applicatur privilegium Altaris: quia esto liberari possit per Indulgentiam Altaris; quia tamen id nobis non constat; ideò, & Missae Sacrificium illimet intelligitur applicatum; quod inter alia remedia pro solutione poenarum est efficacissimum, & infallibile, quod Deus semper acceptat. De Indulgentia verò nonnulli dubitant, de quibus Suar. *in part.3. de poenit. & Indulgent. disp.53. sect.3.* & ad hoc facit illud orationis omnium Sanctorum: *Multiplicatis intercessoribus largiaris.* Ex quo patet ad rationem dubitandi, & Sacerdotem debere Sacrificium applicare in Altari privilegiato illi animae, pro qua petita fuit Missa ad tale Altare.] Ita Bordonus, qui etiam optimè notat, *num.7.* Missam, si celebretur in Altari privilegiato alio die à designato, prodesse quidem ex parte sua; non verò Indulgentiae Altaris privilegiati, quia Indulgentiae annexum habent tempus, tanquam de substantia ad acquirendum illas, aliter extra diem, seu tempus determinatum nullus eas lucrari potest, cùm non sint extra tempus praefixum, & tantùm valeant, quantùm sonant.

Sup. hoc Sup. in Ref. 14. & ult. & in Ref. 30. & vide doct. allatum hic earum Bondon.

2. Nota etiam hìc cum Fagundez *praecep. 2. lib.3. cap. 9. num.7.* quòd si aliquis obligatus sit ad dicendas Missas in tali Altari privilegiato ad eruendas animas ab igne purgatorio, etiamsi superveniat justum impedimentum, quo non posset eas dicere in eo Altari, v. g. quia mutavit domicilium, vel ad tempus absens factus est ab eo loco; non satisfacit, nisi similiter dicat in alio Altari privilegiato; multùm enim defraudaret Defunctos; superveniente enim justo impedimento, justam causam habet mutandi locum, & Altare; in aliud tamen simile, ne tam pio suffragio, & cum tanto detrimento defraudentur animae in igne Purgatorio existentes.

R E S O L. XXXVI.

An Sacerdos possit accipere duplex stipendium pro una Missa, unum pro applicatione fructus, qui cedenti eleemosynam obvenire solet, alterum pro applicatione Indulgentiae, v. g. Altaris privilegiati, cui concessa sit liberatio animae à Purgatorio? Ex part.10.tr.16. & Misc.6. Ref.70.

Sup. hoc in Ref. praesenti a lege doctr. Ref. sup. & sup. Ref. 6.

§. 1. HAnc resolutionem pono in gratiam amicissimi P. M. Antonii Cotonis, viri hujus, omnisque literaturae refertissimi, cui propter Summam Dianae tam bellè, & ingeniosè concinnatam sub nomine Antonii Noctinot, plurimum debeo eò magis, quòd nunc variis licèt scientiis legendis, & scribendis occupatus, eamdem Summam novis partibus auget, & multa addit de suo quam proinde, sicut & alia quae molitur; gravissimam, & literariae Reipub. utilissimam fore spero.

2. Ipse ergo P. Cotonius litteris ad me datis quaesivit à me; quid circa supradictam quaestionum sentirem. Se enim non approbare opinionem affirmativam P. Bordoni ex suo Ordine, quam tradit *tom. 1. cons. reg. reg. ref.25. n.17.* propter multas rationes, quas pro ingenii, & doctrinae suae praestantia in illius confutationem adducebat.

3. Ad quem ego etiam negativè respondi. Addidi quae P. Leaana *in Summa tom. 4. verb. Missa, num.18.* vocare dictam sententiam non solùm singularem, cum nullum alium pro se patronum habeat, sed, & contra communem sensum fidelium, qui quando petunt pro aliquo defuncto dici aliquam Missam cum Indulgentia Altaris, v. g. privilegiati, petunt applicationem tùm Indulgentiae, tùm fructus, qui communiter in aliis Missis applicantur, imò & contra intentionem Pontificum concedentium tales Indulgentias: qui hoc sine dubio intendunt. Quare non video quomodo sustineri possit, maximè post Decreta Sacrae Congregationis adducta, generaliter prohibentia recipi plura stipendia pro una Missa. Et ideò meritò adversus hanc sententiam insurgit etiam Pater Tamburinus *ubi suprà, lib.3. cap.1. § ... n.48.* quia vel offerens tantùm stipem, petit talem Indulgentiam vel non; si primum, jam ex conventione debes, & Indulgentiam: si secundum, non potes accipere mercedem de re non conventa. Adde, id certè esse contra intentionem Pontificum, tales Indulgentias concedentium, qui multum abhorrent ab hujusmodi sordidis negotiationibus.

R E S O L. XXXVII.

An qui tenetur celebrare tantùm de Requiem, v. g. si illam celebret in Altari privilegiato possit Indulgentiam applicare alicui alii defuncto?

Et infertur, quod quando quis facit opus pium, ut sibi ipsi lucretur Indulgentiam aliquam, potest nihilominus propriam satisfactionem, quam ex opere operantis inde habet alteri sive defuncto, sive viventi applicare per modum suffragii? Ex part.9.tr.2. Ref.25.

§. 1. ALiqui respondent affirmativè: quia ratione stipendii talis Sacerdos non tenetur dicere Missam in Altari privilegiato, sed poterat in quocumque. Ergo dicendo Missam in Altari privilegiato, Indulgentiam plenariam poterit applicare, cuicunque Defuncto sibi placuerit, modo applicet valorem Missae, cui dedit stipendium. Et ideò Didacus Nugnus *in Addit. ad 3. part. tom.2. q.25. art.5. q.3. concl.3.* sic ait: [Res certissima est, quòd quomodocunque petatur, quod aliquis sacrificet ad liberandum animam a Purgatorio, debet offerre Sacrificium pro illa: quia, si offert, ut illam liberet, jam offert pro illa, & applicat ei Sacrificium, atque adeò implicat, quod non applicet ei satisfactionem correspondentem ex opere operato. Verùm est, quòd potest simul pro aliis offerre, & ab alio suscipere stipendium Missae legitimum: quia ex hoc nullum est impedimentum ad lucrandam Indulgentiam propter rationem datam, & propter eandem rationem potest idem Sacrificium offerre pro se ipso, & velle propriam satisfactionem, quae sibi correspondet ex opere operato, & etiam ex opere operantis.] Ita ille.

2. Sed alii ex Suarez asserunt, verba privilegii attentè expendenda esse: nam si hunc tenorem contineant. *Dicendo, aut offerendo Missam pro Defuncto, liberat animam ejus à Purgatorio.* Tunc necessarium erit fructum Sacrificii tali animae in particulari applicare. Si autem solùm dicatur: *Dicendo Missam*, vel, *quoties Missam dixeris, toties liberas unam animam à Purgatorio.* Tunc ex vi talis privilegii satis est illud pium opus facere, etiamsi particularis fructus ejus, sive ex opere operantis, sive ex opere operato tali animae non applicentur, sed solùm beneficium Indulgentiae. Ex quo infert Pater Suarez, quòd quando quis facit opus pium, ut sibi lucretur Indulgentiam aliquam; potest nihilominus propriam satisfactionem, quam ex opere operantis habet, alteri, sive Defuncto, sive viventi applicare per modum suffragii: quia Indulgentia solùm exigit executionem illius operis, non verò applicationem satisfactionis ejus pro se, vel pro alio. Ex quo etiam infert, quòd si alicui concedatur Indulgentia plenaria, quoties sacrificaverit tali loco, vel tali die, vel simpliciter; posse lucrari Indulgentiam, offerendo pro alio: quia neque ex vi talis concessionis aliud exigitur, neque verisimile est, Indulgentiam ullo modo impedire hoc charitatis opus. Sed circa praesentem quaestionem, vide, quae dicta sunt *supra in resol.5.*

Quae hic est supra Ref. 6. § Sed Vide etiam doctr. Ref. 35. & 36.

R E S O L. XXXVIII.

An magis prosit animae existenti in Purgatorio Missa Altaris privilegiati, quàm Indulgentia Bullae Cruciatae? Ex part.9.tr. 2. Ref.26.

§. 1. PUtat Trulleneh *in Bull. Cruc. lib.4. dub.12. nu.4.* caeteris paribus, id est, supposita aequali causa, & certitudine utriusq; Indulgentiae, utilius, & efficacius esse animae Purgatorii dicere pro ea Missam in Altari privilegiato, quàm accipere pro ea Bullam Defunctorum. Ratio est: nam, etsi Indulgentia, quae conceditur ratione Bullae Defunctorum, & illa, quae ratione Missae in Altari privilegiato applicatur Defuncto in ratione Indulgentiae, sint aequales, eò quòd omnes sint totales: differunt tamen in hoc, videlicet, quia Indulgentia, quae ratione Missae in Altari privilegiato animae conceditur, habet insuper conjunctum illum gradum satisfactionis, Sacrificio Missae ex divina institutione correspondentem, quem non includit Bulla Defunctorum: ac proinde ex hac parte, caeteris paribus, utilius esse poterit Missam pro anima Purgatorii in Altari privilegiato celebrare, quàm pro ea Bullam Defunctorum accipere.

2. Dixi, *caeteris paribus, seu supposita aequali causa, & certitudine Indulgentiae:* nam si causa concedendi Indulgentiam in Altari privilegiato non est tam proportionata, & certa, sicuti est illa, ratione cujus conceditur Bulla Defunctorū, hoc supposito utilius esset defuncto accipere pro eo Bullam Defunctorum, & hoc quidem, quia haec Indulgentia sit major, aut locupletior; sed quia certior est, & per consequens: utilior,

lior, & efficacior. Quare regulariter loquendo, cùm inter causas concedendi Indulgentias, major, & certior, videatur illa, ratione cujus Bulla conceditur, nimirum bonum commune Ecclesiæ, quale est belli subsidium contra Infideles, ut benè advertit Castillo *in Expositione Bullæ Defunctorum, par. 2. cap. 9. vers. Acerca num. 7.* ideò, regulariter loquendo videtur utilius, ratione certitudinis Indulgentiæ Bullam Defunctorum pro anima accipere, quàm pro ea Missam in Altari privilegiato celebrare. Etenim communiter loquendo, causa, ob quam Indulgentia conceditur in Altari privilegiato solet esse particularis, v.g. devotio Sancti, indigentia Ecclesiæ, &c. quæ tandem certitudinem, & proportionem præseferre non videtur, sicuti causa generalis, ratione cujus Bulla conceditur. Attamen supposita æquali causa, & proportione (quod in dubio præsumendum est,) utilius est animæ Missam pro ea in Altari privilegiato celebrare, quàm pro ipsa Bullam accipere Defunctorum: sed, quia communiter causa concessionis Indulgentiæ in Altari privilegiato non est tam evidens, & manifesta sicuti est causa concessionis Bullæ, ideò consulto dictum est, loquendo regulariter; utilius esse animę Bullam Defunctorum pro illa accipere, quàm pro ipsa Missam in Altari privilegiato celebrare. Et hæc omnia docet Trullench. *loco citato*.

RESOL. XXXIX.

An Indulgentia Altaris privilegiati possit Catechumenis existentibus in Purgatorio applicari?

Et an Sacrificium Missæ possit applicari Catechumenis.

Et docetur, quod fideles curent celebrari pro se Missas ante mortem, quàm post? & quod plus valeat pro defuncto Missa simul, & continuatè dicta, id est, si uno die dicantur, quàm si in pluribus. Ex par. 9. tract. 2. Res. 27.

§. 1. QUærunt Doctores, an Catechumeni Defuncti sint capaces Indulgentiæ per modum suffragii. Et negative respondet Mercerus *de Sacrament. in supplem. ad 3. par. Div. Thomæ, quæst. 26. dub. 2. numer. 3.* Nugnus *in 3. part. tom. 2. quæst. 25. art. 1. quæst. 3. conclus. 3.* & Dicastill. *de Jure personarum, lib. 3. c. 6.* in quo ponit tres conclusiones. In prima inquit, Catechumenos esse incapaces Indulgentiæ per modum absolutionis: quia Indulgentia sub tali forma, cum sit per modum potestatis judiciariæ, solùm locum habet in subditis: in Catechumenos autem Ecclesia talem potestatem non habet. In secunda conclusione docet, Indulgentiam per modum suffragii posse ab Ecclesia concedi Catechumenis, si in charitate defuncti sunt. In tertia denique conclusione ait, consuetudinem esse receptam, ut indulgentiæ, etiam per modum suffragii, concedantur duntaxat iis fidelibus, qui cum Baptismo mortui sunt. Et præcipua ratio hujus sententiæ; est quia sicuti fructus Sacrificii ex opere operato etiam per modum suffragii, restrictus est ad solos Defunctos baptizatos; ita etiam fructus Clavium circa Indulgentias per modum suffragii concessas. Itaque nullus potest esse Indulgentiæ capax, qui non sit Ecclesiasticæ Jurisdictioni subjectus; Atqui Catechumenus viator non est Ecclesiasticæ jurisdictioni subjectus: ergo neque Indulgentiæ capax; Major constat ex dictis, & colligitur ex *c. Quod autem, de pœn. & rem.* ubi definitur, Indulgentiam non prodesse, nisi subditis. Et ratio id etiam suadet: quia, cùm concessio Indulgentiæ sit actus Ecclesiasticæ jurisdictionis, non prodest nisi subditis. Minor colligitur ex Trid. *sess. 24. cap. 2.* ubi docet, Ecclesiam in neminem actum jurisdictionis exercere posse, qui non priùs in ipsam Baptismi januam fuerit ingressus, citans illud Apostoli 1. ad Cor. 12. *Quid mihi de iis, qui foris sunt, judicare?*

2. Confirmatur primò: Non potest Episcopus Indulgentias concedere sibi non subditis: ergo nec Summus Pontifex Catechumenis. Consequentia probatur: nam ita se habet Summus Pontifex erga Catechumenos, quoad spiritualem jurisdictionem, sicut Episcopus quoad eandem spiritualem jurisdictionem erga Baptizatos sibi non subditos. Confirmatur secundò: Catechumeni ante Baptismum non sunt capaces gratiæ sacramentalis: ergo nec effectus Indulgentiarum. Consequentia probatur: quia uterque effectus confertur ex opere operato Christi; igitur si Catechumenus non est capax unius, neque erit capax alterius.

3. Non desunt tamen Doctores à me alibi citati, asserentes Catechumenos in Purgatorio existentes, esse capaces Indulgentiarum: nam non videtur Pium excludere à beneficio Indulgentiarum Catechumenos, qui absque culpa ex hac vita migrarunt sine Baptismo, & quem magno affectu recipere cupiebant. Neque videtur ad hoc obstare, eos dum vivebant, non fuisse Ecclesiæ subjectos, quia subjectio ista non videtur adeò necessaria, ut ob ejus defectum excludendi sint à participatione thesauri Sanctæ Ecclesiæ: nam fideles baptizati, qui in Purgatorio existunt, neque sunt subditi Pontifici, & Ecclesiæ militanti; esse autem necessarium, præcessisse saltem relationem talis subjectionis, videtur gratis assertum, si tempore, quo Indulgentia lucrifieri debet, non est necessaria subjectio. Addo, quòd in multis Catechumeni viventes sunt Ecclesiæ subjecti, ut probat Navarrus *de Jubilæo, notab. 31. in fine.* Demum id suaderi potest ex eo, quòd Catechumenos, certum est esse capaces suffragii: proinde si reponantur in statu gratiæ, & charitatis, nihil illis deesse videtur, quin Indulgentias per modum suffragii lucrentur. Deinde Catechumeni merito unionis, quam per vinculum charitatis habent cum Ecclesia, sunt capaces satisfactionis per modum suffragii à privata persona sibi oblatæ: ergo ratione ejusdem unionis erunt capaces satisfactionis, per modū absolutionis, à publica persona legitimam potestatem habente ex communi thesauro Ecclesię sibi applicatæ. Postremum, Catechumeni sunt quasi Religionis Christianæ Novitii: sed Novitii Religionum sunt participes bonorum suæ Religionis: ergo etiam Catechumeni erunt participes bonorum Religionis Christianæ, cujus sunt Novitii. Et ideò ex his rectè dixit doctissimus P. Bardi *in Bull. Cruc. par. 4. tr. 4. cap. 3. sect. 5. num. 34.* quòd utraque opinio probabiliter sustineri potest, licèt ipse negativæ, tanquam probabiliori, adhæreat.

* Alibi sup. in tr. 9. Resol. 19. per tot.

4. Sed ego cum Amico *in cursu Theol. to. 8. disp. 20. sect. 7. n. 157.* quoad Catechumenos defunctos probabilius existimo, eis per modum suffragii prodesse Indulgentias. Moveor 1 quia Catechumeni Defuncti non sunt ampliùs sub potestate Ecclesiæ, cui limitatè concessa est potestas Indulgentiarum, ut non nisi sibi subjectis eas concedere valeat; sed sub potestate Christi, qui sua Passione omnibus profuit. Unde, sicut est Ipsorum Redemptor quoad culpæ condonationem, & gratiæ infusionem, ita & perfectus Redemptor quoad pœnæ remissionem.

5. Sed nota etiam, hic magnam extare controversiam inter DD. an Sacrificium Missæ possit applicari Catechumenis? Affirmat Bartholomæus à S. Fausto *lib. 2. de Indulg. q. 80.* Idem docet Scortia *de Sacrificio Missæ, cap. 2. num. 5.* de Catechumenis, qui non solùm instruuntur, sed etiam desiderant, & petunt Baptismum. Sed negat Layman *lib. 5. tract. 5. cap. 2. num. 8.* Hurtadus *de Sacrif. Missæ, disp. 2. diff. 5.* Vasquez *in 3. part. tom. 3. disput. 227. cap. 3.* Cardinalis Lugo *de Pœnitent. disput. 26. sect. 2. num. 8.* Suarez *disput. 48. sect. 6. numer. 9.* & alii: quia Sacrificium Missæ, ut satisfactorium, seu ut remissivum pœnæ temporalis ex opere operato, est institutū pro membris tantùm Ecclesiæ, quatenus mediante Sacramento Baptismi constituunt unum corpus mysticum visibile: ergo non potest offerri, ut satisfactorium, pro Defunctis Catechumenis. Consequentia est certa: quia Catechumeni nunquam fuerunt membra Ecclesiæ, ut visibilis; fiunt enim tales mediante signaculo visibilis Sacramenti. Difficultas autem residet in antecedente, quod sic probatur à paritate Sacramentorum, quæ sub signis visibilibus instituta pertinent ad Ecclesiam, ut visibilem; nam mediis talibus Sacramentis fideles regenerantur, & nutriuntur in Ecclesia atque adeò Sacramenta sunt instituta pro ipsis fidelibus constantibus Ecclesiam, ut visibilem: ita à pari, Sacrificium visibile debuit institui pro eisdem fidelibus, ut membris constantibus eandem Ecclesiam, ut visibilem.

Sup. hac quæst. [illegible] Res. [illegible] ad lin. 4.

6. Dices, per hanc rationem nimium à nobis probari: sequeretur enim, Sacrificium Missæ non prodesse Defunctis baptizatis: quia, ut diximus, actu non sunt membra visibilia Ecclesiæ militantis. Respondeo, satis esse, ut fideles baptizati, qui sunt in Purgatorio, fuerint membra visibilia Ecclesiæ, & post mortem retineant characterem Baptismi: & ideò speciali quadam ratione spectant ad Ecclesiam comparativè ad fideles non baptizatos.

7. Verùm hæc omnia non officiunt nobis: nam ego in hac resolutione non sum loquutus de applicatione Sacrificii Missę Catechumenis facienda, sed tantùm de applicatione Indulgentiarum, de quibus capaces esse secundùm probabilissimam sententiam Amici, & aliorum, superius diximus. Et ita præter Doctores à me * alibi citatos nostram sententiam tenet Trull. *in exposit. Cruc. lib. 4. dub. 6. numer. 7.* & Ludov. à Cruc. *disp. 2. dub. 8. num. 3.*

* Alibi sup. hoc infra in tr. 9 Resol. 19.

8. Et tandem pro coronide hujus tractatus assero primò, præstare, ut fideles curent celebrari pro se Missas ante mortem, quàm post. Ratio est primò: quia Missa applicata vivis non solùm est satisfactoria, sed & propitiatoria pro peccatis conferendo varias gratias prævenientes, & impetratoria variorum beneficiorum; sicque prodest non solùm in vita, sed & post mortem: applicata verò defunctis, solùm ferè est satisfactoria, cùm Defuncti aliorum fructuum non sint capaces. Hinc Gregor. *lib. 4. Dialog. cap. 58.* Tutior est via, ut bonum, quod quisque post mortem suam sperat agi-

agi per alios, agat ipse, dum vivit, per se: beatius quippe est, liberum eaire, quam post vincula libertatem quærere.) Secundò, qui in vita procurat dici pro se Missas, non solùm recipit fructum illi à Sacerdote applicatum, sed alium etiam ex opere operato correspondentem propriæ cooperationi ad Saerificium, isque major, vel minor secundùm majorem, vel minorem cooperationem, ut suo loco dictum est. Tertiò, qui dici jubet Missas in vita, habet majorem certitudinem, quòd actu dicantur, & recipiat fructum; illæ verò, quæ testamento post mortem relinquuntur, sæpiùs ob incuriam parentum, aut etiam ipsorum Sacerdorum insolutæ manent: certum est autem, fructum Sacrificii ex opere operato, nonnulli unqnam applicari, nisi Sacrificio actu peracto, sicque licèt defunctus testamento Missas dicendas reliquerit nihil tamen ei prosunt, sed per satisfactionem totum debitum solvere debet. Unde patet, consanguineos, & sæpiùs Sacerdotes plurimum nocere animabus Purgatorii, Missæ Sacrificium diu nimis retardando: dum interim anima in vanum refrigerium expectans, gravissimè patitur; & fortè tunc solùm fiunt Sacrificium cùm debitam pœnam jam eaolvit. Non sunt tamen ideò reprobandæ Missæ dicendæ post mortem; cùm quisque usque ad extremum vitæ contrahat novas obligationes ad pœnas Purgatorii, quos bonum est per Sacrificia post mortem tollere. Et ita docet Garcias *in Sum. moral. tr. 3. diffic. 10. dub. 7. n. 76.* & alii.

9. Dico secundò, plus valere pro Defunctis Missas simul, & continuatè dictas. id est, si una die dicantur; v. g. si omnes in una die à quadraginta Sacerdotibus: quia plus valent ad celeriorem liberationem animæ à pœnis Purgatorii, si Missæ dicantur plures in una die, quàm si in pluribus diebus. Et ita docet Antonius Raguccius *de voce Canonicorum, &c. tea. de Missa, quæst. 69. num. 1.* & alii; non hoc tamen damno Anniversaria reliqui solita à fidelibus tempore mortis: sed ego magis admonerem, ut Missæ quantociùs celebrentur.

RESOL. XL.

De clausula apponi solita in Brevibus Altaris privilegiati. Volumus, quod si præsentatione, admissione, vel publicatione aliquid, vel minutum detur, vel spontè oblatum recipiatur præsentes nullæ sint reipsa, *an non obstante dicta clausula, possit quis aliquid dare, vel accipere pro præsentatione, admissione, aut publicatione Brevis Altaris privilegiati?*

Idem est dicendum de aliis Jubilæi, & Indulgentiis.

Idem etiam pro collatione Ordinum, quorumcumque, aut examinatione, & de ordinario, & officialibus, quibus à Sede Apostolica committuntur dispensationes matrimoniales, & alia.

Et hoc etiam deservit pro explicatione verborum, quæ Gregorius Decimus tertius apposuit in Bulla de Datis, & Promissis. Ex part. 9. tract. 2. Res. 28.

§. 1. Difficultas oritur ea dictis verbis, an, non obstante dicta clausula, possit quis aliquid dare, & accipere pro præsentatione, admissione, aut publicatione Brevis Altaris privilegiati. Et sic dicendum de aliis Jubilæis, ac Indulgentiis? Et affirmativam sententiam docet novissime Pater Quintanadveñas *in Theol. mor. tom. 1. tract. 2. Appendicis, dub. 5. num. 5.* Primò, ait ille, titulo gratitudinis: quia, scilicet, gratum me eahibere volo Notario, Abbreviatori, Referendario, vel cujvis alteri officiali, quia sine ulla mora, & alacriter, præsentavit, eapedivit, aut publicavit Pontificium indultum Indulgentias continens. Nec censendum est, Pontificem voluisse me avertere à gratitudinis actu, aut illius virtutis exercitio. Secundò, titulo laboris in ea impensi: nimis enim defatigatus est in Jubilæo præsentando, & publicando, ac ita dignus est mercede sua. Tertiò, ratione sustentationis: ex officio enim præsentandi, aut publicandi has Indulgentias alitur Officialis, & salarium aliunde signatum non habet. Quartò, titulo redimendæ veaationis: scio enim Notarium, aut Officialem hunc minimè litteras expediturum: imò eas Indulgentias impediturum, nisi ei donum, aut pecunias porrigam. Nec credendum est. Pontificem velle, ut ob Officialis avaritiam, aut injustitiam, favore ego priver Indulgentiarum: neque quòd ipse Officialis præmio scientiæ, ac corporalis ipsius labori debito, & ad victum necessariò privetur.

Sup. his Jubilæis, & Indulgentiis inf. in 6 Tempore, hujus Ref. & late in aliis ... num. 1. dist. 6

2. Neque obstant verba illa: *Vel spontè oblatum*, eadem enim apponuntur in Tridentino, *sess. 21. de reformat. cap. 1.* ubi dicitur: *Quoniam ab Ecclesiastico Ordine omnis avaritiæ suspicio abesse debet, nihil pro collatione quorumcumque Ordinum etiam clericalis Tonsuræ, nec pro sigillo: neque alia quacumque de causa etiam spontè oblatum, Episcopi, & alii Ordinum Collatores, aut eorum ministri, quovis prætextu accipiant.* Et tamen aliquo ex titulis assignatis aliquid dari, vel accipi potest pro Ordinũ collatione, aut examinate. Et Reginaldus hanc Tridentini prohibitionem explicans dicit: (Post ipsam collationem Ordinis liberaliter, ac spontè, non in compensationem oblatorum, recipi potest aliquid ab Episcopo, dummodo absit scandalum, & c. *Sicut Episcopum 1. quæst. 2. & ex cap. Dilectus 2. §. finali, de simonia.*) Similiter Ordinarii, & alii Officiales, quibus à Sede Apostolica committuntur dispensationes matrimoniales, & aliæ, prohibentur, ne quid etiam spontè oblatum recipiant: & non solùm recipere, sed eaigere hos posse pro labore, receptione, & eaaminatione testium, docent Thomas Sanchez *lib. 8. de matrim. disput. 15. n. 11.* & Salas *de legibus, disp. 20. sect. 10.* quod quidem introductum est consuetudine; nam, ut ea horum Doctorum mente Castrus Palaus *tom. 3. tract. de Simonia, disp. 3. punct. 12. n. 12.* (licèt oppositum sentiat) ait, [Et si in rescripto hatum dispensationum habeatur, ut omnis spes cujuscumque muneris, & præmii, etiam spontè oblati, deponitur, non ob inde fit, non posse laboris impensi stipendium recipi: nam stipendium non habet propriè rationem muneris, neque præmii.]

Sup. his late in Resol. ... seq. à princ. & in tom. ... Ref. 165. ... & 167 §. ult. penè vers. Conseq.

3. Tandem nullus sapiens sibi persuadebit, Pontificis mentem, & intentionem esse, quòd res ita magni momenti, ac est Indulgentiarum, & Jubilæorum lucratio, pendeat, tum ea re ita exigua, ut est largirio, vel acceptio munusculi liberaliter dati, & juste ea justo labore accepti, tum ea improba officialis voluntate, nolentis Indulgentiarum indultum præsentare, vel publicare nisi ipsius labore satisfaciat, aut ea iguorantia munus, aut solutionem impendentis; vel ea ipsius liberalitare, & gratitudine. Præsertim cùm omnibus palam sit, nihil eapediri nisi, vel munera, vel pecuniæ intercedant. Dubiumque sanè maximum de omnium Jubilæorum hanc clausulam continentium valore eatares, si omninò, & quovis titulo acceptio prohibita esset per illam. Et hæc omnia docet Quintanadveñas, *ubi suprà*; quæ etiam deserviens pro eaplicatione verborum, quæ Gregorius XIII. apposuit in Bulla de datis, & promissis.

Sup. hoc sup. ad lin. 4. §. 1. hujus Ref. & late in tom ... Ref. 96. Unde & seqq.

4. Sed non deseram hic adnotare, negativam sententiam contra Quintanadveñas, mordicùs sustinere Andream Duvallium, Doctorem Sorbonicum, *in part. 2. D. Thomæ. tract. de Indulgent. quæst. unica, art. 8. in fine*, cujus verba ego adduxi *in tract. de Revocatione Bullarum* contra Salgadum, *resol. 2.* Ideò ut cogita.

Sup. hac explicatione, & Bulla in ... 7. Ref ... & si placet lege alias Ref. eius primum annot.

RESOL. XLI.

An quando in Altari privilegiato conceditur, ut per Octavam omnium Sanctorum, & Defunctorum dicenda sit Missa de Requiem, ut liberentur animæ Purgatorii, sit in Dominica dicenda Missa de Requiem: & si non, an tunc Missa de Dominica idem privilegium habeat?

Et an idem dicendum sit, si in Feria assignata 2. sit Indulgentia Altaris privilegiati, si in ea Festum duplex inciderit?

Et doceatur Missas votivas, sicut Missas de requiem à Religiosis Mendicantibus posse dici quacumque die vetita Festo duplici, modo non sit Festi Domini Sabbaoth. Ex part. 9. tract. 2. Res. 27.

§. 1. Casus in puncto resolvit Franciscus Sylvius, præstantissimus Sacræ Theologiæ Professor in inclyta Accademia Duacena, *tom. 2. var. resolut. verb. Altare privilegiatum, 1.* ubi sic ait: [An, quando per Breve Apostolicum conceditur Altare privilegiatum, sic ut per Octavam Commemorationis omnium Fidelium Defunctorum Missa de Defunctis dicenda sit, liceat die Dominico infra istam Octavam, Missam de *Requiem* celebrare: & si non, an tunc Missa de Dominica idem privilegium habeat? Respondetur; quamvis ad lucrandas Indulgentias celebrando Missâ in Altari privilegiato pro defunctis, sufficiat dicere Missam de Sãcto; de Dominica, de feria, vel de *Requiem*, quando Pontifea non determinavit, quænam Missa sit dicenda: quo modo intelligenda veniunt quæ scripsit Navarr. *lib. 5. consil. de pœnit. & remis. consil. 37. editionis Clem. 1616.* quando tamen in Bulla exprimitur Missa de *Requiem*, vel de Defunctis nisi illa ipsa dicatur, defuncti non consequuntur Indulgentiam; non defectu valoris alterius Missæ; sed quia non præstatur opus determinatum, quod est a Pontifice præscriptum, juxta Emmanuelem Rodriq. *qq. regul. tom. 2. q. 97. art. 6.* quem sequitur Hieronymus Roder. *resol. 77. n. 70.* ac proinde si conceditur Altare privilegiatum sic, ut per Octavam Commemorationis omnium Fidelium Defunctorũ Missa de Defunctis dicenda sit, nec Missa de Dominica idem habebit privilegium, nec celebrando illam Missam de Dominica lucrabitur Indulgentiam pro Defunctis. Probabilius est, quod die Dominico intra illam Octavam occurrente liceat Missam privatam, seu submissam, dicere de Defunctis: nam

hoc

hoc videtur pro illa vice Pontifex concedere eo ipse, quo per illam totam Octavam dat privilegium, & vult ad fructum privilegii consequendum dici tota illa Octavam Missam de defunctis; cùm Ignorare non possit plerumque intra illam occurrere diem Dominicam.) Huc usque Sylvius, satis quidem probabiliter.

2. Nec deseram hic apponere id; quod in casu simili observat Garcias *in Summa Theol. mor. tract.3. difficult.8. dub.6. punct.2. num.22.* sic asserans: (De lo dicho resulta una duda, y es, demos caso que en un Altar privilegiado se saca anima de Purgatorio los Lunes, diziendo Missa de *Requiem*: Cae en lunes un doble; preguntasse si se podria dezir Missa de *Requiem* por sacar anima de Purgatorio? Gavanto *part.1. tit.5.* Diana *part.4. tr.4. resol.233.* tienen que no se puede dezir, pruebanlo con una declaracion de los Cardinales de 25. de Abril de 1627. donde con la palabras expressas lo mandan, y la refiere Barbosa *in Collect. Bullar. verb. Missa Defunct.* §.5. Pero quanto a lo primero, esto, no lo intendria yo, respecto de Aniversarios, y Missas cantadas de fundacion, secun otra declaracion, que trae el mismo Barbosa in Pampilonnens.1. Septemb. de 1607. que die assi: *Missa Defunctorum non est prætermittenda, si ex legato relicto ordinetur, ut celebretur singulis diebus, quæ de præcepto non servantur, licet sit Festum duplex, &c.* Lo secundo, que aun hablando de las Missas privadas, tiene su dificultad, porq; de mos caso, que uno en su restamento dexasse tres, ò quarro mil Missas in Altar privilegiado con muy buena fundacion, no se pueden dezir sino se valen de los dias dobles! luego si huendo la declaracion de los Cardinales arriba puesta, parece, que podrian, pues no se puede acudir de otra manera a la voluntad del testador y lo declara harto vna de las declaraciones puestas en el num. antecedente, que dize assi: *Missa de* Requiem *celebrari possunt in Festo duplici, quod non est de præcepto pro voluntate testatorum implenda.* Donde no se distingue de Missas cantadas, ò rezadas. Verdad es, que como diremos: *en la diffic. 10. dub. 4.* con la Missa del dia se cumple con qualquier legado; y supuesto ne parece ay necessidad de ensachar tanto la rubrica, pero dado que uno lo hiziesse, por lo menos no lo hemos de juzgar por pecado grave.) Ita ille. Ne deseras tamen videre *resol.8.* hujus tractatus. Confirmantur supradicta ex authoritate Francisci de Nigro *in additionibus ad Petrum Ruyz part.1. præsumpt.1. quæst.17.* ubi docet, Missas votivas posse dici in festo duplici: quia Rubrica Missalis directiva est; unde infert, à Religiosis mendicantibus posse dici Missas votivas, sicut & Missas de *Requiem* in quacunque die vetita; modò non sit Festi Domini Sabbaoth: & sic ait fuisse decisum in Collegio Januensi Patrum Minimorū, ann.1634. Et licèt Gavantus *in Comment. Miss. part.1. tit.4. n.3. lit. O.* doceat, Missam votivam dici non posse die Dominico, Nigrus tamen, *ubi sup. quæst.16.* & Trimarchi contrarium tenet, & hoc probat ex Rubrica Missalis *tit.4. num.3.* ubi sic habetur: (Quæ tamen Missæ, & omnes aliæ votivæ in Missis privatis dici possunt pro arbitrio Sacerdotum, quocunque die Officium non est duplex.) Sed in die Dominico Officium non est duplex: ergo in die Dominico Missæ votivæ dici possunt, quia exceptio firmat regulam in contrarium. Sed hæc, omnia aliqui non admittunt. Vide Joann. Henriq. *in quæst. practicab. sect.22. q.16.*

Quæ hic est sup. Resol. 9. & in alia 251. & §. ejus antec.

Quæ hic est sup. Res. 10. & in alia Res. & §. ejus primo habet.

Et sup. contento 1 vers. Confirmatur, hujus tractat. & §. in vers. 1. Ergo dicta Res. 76. & 77 per totum.

TRACTATUS SECUNDUS

De Oratoriis privatis.

RESOLUTIO PRIMA.

Quid sit Oratorium?

Et an in privatis Oratoriis Missa celebranda non sint nisi de licentia Summi Pontificis?

Et explanantur quadam conditiones, quæ communiter in dictis licentiis, & Brevibus apponuntur. Ex part.9. tract. 1. Ref.1.

§. 1. ORatorium propriè est locus aptus, ad orandum, Angel. *in sum. verb. Ecclesia, num.3.* Sylvest. & alii Summistæ *in sum. verb. Oratorium*, ut observat Lezan. *in sum. tom.4. eod. verbo, n.1.* Duplex autem est: Publicum, de quo hic non loquimur: & Privatum. Oratoriā autem privata dicuntur illa, quæ sunt in privatis domibus, in angulis earum, in quibus oratur, & non habent campanam, neq; ostium patens in via publica; & ad nutum Fundatoris hujusmodi domus ad profanos usus redire possunt, ut docet Barb. *de Jur. Eccles. lib.2. cap.8. num.16.* In his autem privatis Oratoriis Missæ celebrandæ non sunt, nisi de licentia Summi Pontificis, ut Sacra Congreg. Cardinalium Conc. Trid. Interpretum respondit Archiepiscopo Bonon. sub die 10. Martii 1615. referibens licentias celebrandi in privatis Oratoriis, non nisi à Sede Apostolica esse concedendas, ibiq; Sanctitatis suæ jussu Archiepiscopis, & universis significandum duxit facultatem hujusmodi licentiam dandi ipsius Conc. Decretis unicuique ademptam esse solique Beatissimo Romano Pontifici esse reservatam; quarum litterarum tenorem refert Ant. Movar. *in summ. Bullar. tit. de Missarum celebratione prohibita in Oratoriis privatis absque Summi Pontificis licentia.* Et hanc licentiam Pontifices quando aliquibus concedunt, apponunt sequentes conditiones, ut patet ex Brevibus, & notat Molfesius *in Summa, tom.1. tract.3. cap.17. n.70.* Ut Oratorium ad hoc decenter extructum, & ornatum existat, ac ab omnibus domesticis actibus liberum ab Ordinario loci etiam visitandum, & approbandum. Item, ut Missa celebrari possit per quemcumque Sacerdotem sæcularem, seu de Superiorum suorum licentia, Regularem. Item, ut dicta concessio intelligatur sine tamen Jurium Parochialium præjudicio, ac exceptis diebus Paschatis, Resurrectionis, Pentecostes, & Nativitatis Domini nostri Jesu Christi. Item adiici solet, ac alii, præter familiares illius personæ, cujus contemplatione dicta licentia impartitur servitio necessario, ibidem Missæ interessentes diebus Festis de præcepto, ab obligatione audiendi Missam in Ecclesia, minimè liberi censeantur. Unde principaliores difficultates circa dictas conditiones, & alias, quæ aliquando apponuntur, in hoc Tractatu discutiendæ erunt: quia materia est satis practicabilia, maximè si conjungatur cum alio privilegio Bullæ Cruciatæ: & posteà, aliqua de Oratoriis privatis Regularium, & Episcoporum adiicienda putavimus.

Sup. his magis latè inf. in Ref. 19. Nota tamen & seq.

RESOL. II.

An Episcopi ex sola eorum commoditate possint habere Oratorium privatum in suo Palatio, ut ibi celebrent, & Missam audiant? Ex part.9. tract.1. Ref.36.

§. 1. NEgativè respondet Riccius *part.4. decis.78. num.7.* ubi sic ait: Infertur non posse Episcopos extra casus necessitatis dare licentias celebrandi Missas in privatis Oratoriis, & consequenter nec ipsosmet Episcopos posse eam celebrare facere in Oratoriis, quæ habent in suis Palatiis: solùm itaque ex causa profectionis, & valetudinis, licitum est Episcopis, facere Sacrum per se, vel per alium extra Ecclesiam, vel Oratoria publica. In Sacellis verò, vel Oratoriis, quæ habent in suis Palatiis, non possunt hodie Missas celebrare, cùm esset causa, & sola eorum commoditas non sufficiat, ut declarat Dominorum Cardinalium responsio. Ita ille. Et ante illum Joannes Valerna *in differentiis utriusque fori, verb. Missa, differ.2. n.1.* qui testatur sic fuisse servatum à D. Joana. Bapista Perez, Episcopo Segobricensi, & Fagundez *præcept.1. lib.3. cap.13. n.19. & 29.* hoc privilegium concedit Episcopis itinerantibus, & ægrotantibus.

Sup. hoc inf. in Ref. & 1. Sed contra prope fin. & inferius in Ref. & Resol. in fine.

2. Sed his non obstantibus, rectè observat, me citato, Pellizarius *in Man. regul. tom.2. tract.7. cap.2. sect.2. num.559.* quòd ex consuetudine hodie Episcopi utuntur privilegio *c. fin.* non solùm in casu itinerationis, aut infirmitatis; sed etiam propter solam commoditatem: & ideò possunt in privato Oratorio sui Palatii celebrare, vel audire Missam, etiamsi non sint infirmi, & possint Ecclesiam adire. Et ita hanc sententiam tenet Faustus *de Sacram. Eucharist. lib.3. quæst.121.* qui citat Putaneum, Layman, Suarez, Azorium, & alios. Idem tenet Garcias *in Summa Theol. mor. tract.3. difficul.3. dub.2. punct.2. numer.59.* Leone *de cons. recollect.6. num.874.* & Marchinus *de Sacrament. Ordinis, par.3. cap.9. num.15.* sic ait: Simpliciter pro libito, & commoditate, etiam sine infirmitate, potest Episcopus in proprio Palatio deputare Capellam in qua Missam celebrentur, sine alia Pontificis licentia. Ratio est: quia tam Tridentinum, quàm Paulus V. solùm prohibent Episcopis, ne concedant facultatem sacrifi-

candi in privatæ domus Oratorio: sed sub privata domo non venit Palatium Episcopale. Ita ille. Quod autem sub nomine privatæ domus, ut in illa non possit quis ampliùs celebrare ex prohibitione Pauli V. non veniat domus, seu Palatium Episcopi, præter Marchinum ubi docet Eminentissimus Cardinalis Lugo *de Eucharistia disp.4. sect.2. n.50.* Portel. *in respons. Regul. tom.1. part.3. casu* 20. Rubeus *in aphor. Episcop. ver. Oratorium, n.3.* & alii penes ipsos.

R E S O L. III.

An Episcopi non solùm unum, sed duo Oratoria in suo Palatio possint habere, unum ad suum usum, alterum ad usum familiæ, & nepotum, &c.

Et an frater Episcopi cum uxore, & reliqua sua familia possint audire Missam de præcepto in aliquo ex Oratoriis in Episcopali Palatio erectis, quo tempore Episcopus illam celebrat, aut audit in alio Oratorio sui Episcopalis Palatii.

Et cursim docetur: quando privilegium sit odiosum, & quando favorabile; vel quando strictè est restringendum, vel ampliandum. Ex part.9. tract.1. Res.37.

§. 1. Affirmativè respondet Pater Pellizarius *in man. Regul. tom.2. tract.8. cap.2. sect.2. num.260.* Tum quia privilegium *cap. quoniam, de privileg. in 6.* loquitur absolutè, ac illimitatè: ubi autem jus non distinguit, nec nos distinguere debemus. Tum, quia beneficium Principis latè debet interpretari, ac favor semper ampliari debet. Ex quibus infert Pellizarius, posse v.g. fratrem Episcopi cum uxore, & reliqua su[illegible]ilia audire Missam de præcepto in aliquo ex Oratoriis in Episcopali Palatio erectis, quo tempore Episcopus illam celebrat, aut audit in alio Oratorio sui Episcopalis Palatii.

2. Sed pace viri docti, & amicissimi huic sententiæ non possum adhærere. Et ideò interrogatus de hoc casu; negativè respondi, quia in dicto *cap. ult. de privileg. in 6.* sic habetur: Quoniam Episcopi, eorumque superiores se habent diversis ex causis à suis Ecclesiis, & diœcesibus absentare frequenter, nec semper possunt commodè ad Ecclesias accedere pro Missa celebranda, vel audienda in ipsis, sine qua eos transire non decet absque causa rationabili ullam diem; præsenti constitutione indulgemus eisdem, ut Altare possint habere viaticum, & in eo celebrare, ac facere celebrari ubicumque absque interdicti transgressione illis permittitur celebrare, vel audire divina. Ita Bonifacius VIII. Pontifex. In quibus verbis patet privilegium esse personale, & ad effectum duntaxat; ut Episcopus celebret, vèl Missam audiat; ut observat Pasqualig. *decis.55. num.1.* Et Eminentissimus Dominus Meus Cardinalis Lugo *de Euchrist. disp.20. sect.2. n.49.* & alii. Ergo dum Episcopus celebrat, vel facit coram se celebrare, jam privilegium est adimpletum, & habuit effectum, nescio qua ratione ex dicto textu deduci possit, quòd sit licitum Episcopis facere celebrare in alio Oratorio pro uxore fratris, vel matre aut aliis; hoc enim est impertinens ad dictum textum, & pro fine quem habuit Pontifex concedendi hoc indultum Episcopis. Quod confirmatur: nam consuetudo est optima legum interpres, *ex leg. 37. §. de legib.* Et ideò rectè observat ex multis Hulricus Hunnius *in Encyclop. Juris, part.1. tit.3. cap.7. nu.7.* quòd lex interpretatur per consuetudinem, & observantiam subsequentem: sed numquam visum est, Episcopos in suis Palatiis eodem tempore fecisse celebrare in duobus Oratoriis, duas Missas, unam pro se, & aliam pro cognatis: ergo, &c. Quod patet etiam exemplo Eminentissimorum Cardinalium, qui gaudent, ut probatum est *in part.6. tract. ult. resol. ultim.* eodem privilegio *cap. final.* quo gaudent Episcopi de dicenda, & audienda Missa in privato Oratorio; & tamen numquam in eorum Palatiis ausi sunt duo Oratoria erigere, ut simul in ipsis eodem tempore Missæ celebrentur, non obstante, quòd communiter habitent cum fratribus, nepotibus, cognatis, &c. Et licèt hodie in Palatio: verbi gratia, Eminentissimi Domini mei Cardinalis Columna inveniantur duo Oratoria, unum solum tamen spectat ad ipsum, qui tanquam Cardinalis gaudet privilegio Episcoporum *dicto c. final.* Altero verò Oratorio utitur Excellentissimus Dux Palliani ex privilegio peculiari Sedis Apostolicæ.

Sup. hoc latissime in 1. 6. tr. 3. Ref. 16. [illegible]

Quæ vene est in tom. 9. tr. 7. Res. 49.

3. Neque obstant adducta à Pellizario. Dicit Primò, extare consuetudinem inter Episcopos erigendi in eorū Palatiis duo Oratoria. Hoc est negandum, & patet omnibus: & si aliquod Palatium Episcopi invenitur cum duobus Oratoriis, id factum fuit propter commoditatem, ut haberet promptum Oratorium, quando mutaret habitationem, v. gr. in hieme, vel æstate; concedimus itaque Episcopis duo Oratoria in eorū Palatiis, materialia tamen, sed non formalia, ut videlicet, in illis eodem tempore Episcopus audiat in uno Missam, vel celebret, & in altero faciat pro aliis celebrare.

4. Dicit secundò, textum in *cap. Quoniam loqui*, absolutè, ac illimitatè. Respondeo, ut patet legentibus textum illum respicere tantùm personam Episcopi, ut possit in itinere celebrare, vel facere coram ipso celebrare: & dat rationem: quia Episcopus debet quotidie Missam audire: quomodo ergo dictus textus potest extendi ut possit Episcopus facere celebrare, non penes se, sed penes alios in altero Oratorio, cùm in isto casu deficiat ratio finalis, ex qua Pontifex concessit Episcopo dictum privilegium, quod quidem fuisse personale, observat Portel. *in respons. reg. part.3. cas.20. n.6.* & alii.

5. * Dicit tertiò, hoc privilegium esse extendendum, quia est privilegium favorabile. Respondeo, potiùs esse privilegium odiosum, ut ait Trull. *in Bull. Cruc. lib.1. §. 3. dub.6. num.10.* & Ledesma *in summa, tom.1. tract.... conclus...* & privilegium favorabile concedo esse ampliandum, sed id procedere, quando ex vi verborum id rationabiliter deduci potest per text. *in l. quod constitutum ff. de testament. milit.* quando eadem militat ratio ad text. *in l. non possunt, & l. seqq. & l. jura non in singulas,* ubi Gloss. & Doctores *ff. de legib. c. translatio, de constit. & cap.2. de translat. Prælat.* Unde non esse privilegium favorabile extendendum, quando ejus verba non admittunt ampliationem, & sunt ultra verborum privilegii significationem, probat ex multis juribus Salgadus *de regen. Bullar. part.2. cap.30. §.5. num.16.* Solorzanus *de Indiar. Jure, tom.2. lib.3. cap.20. n.91.* & alii. Sed in nostro casu hoc privilegium ampliatur ultra verborum significationem, ut patet apertè legentibus dictum *cap. Quoniam*. Ergo.

* Sup. hoc in Ref. nos seq. vide doctr. [illegible] Respondeo privilegio, &c.

6. * Adde quòd tunc privilegium Principis favorabile est ampliandum, quando non vulnerat jus commune, ut patet ex *cap. Sanè, cap. Porrò, de privileg.* & docet Præpositus *in p.2. D.Thoma, quæst.97. dub.4. num.34.* Amicus *in Cur. Theolog. to.5. disput.9. sect.3. n.49.* Fabius Galeota *respons. fiscal.12. nu.193.* Palaus *tom.1. tract.3. disp.1. punct.20. n.5.* Suarez *de legibus, lib.8. cap.17. n.5.* & alii. Sed privilegium concessum Episcopis, ut possint celebrare, vel audire Missam in privatis Oratoriis, vulnerat jus commune, ut patet: ergo non largè, sed strictè interpretandum est. Et ideò communicata difficultate præsentis resolutionis cum Illustrissimis, & Doctissimis Marco Antonio Meraldo, Sanctissimi D. N. Brevium Secretario, ac Francisco de Albiciis, S. Romanæ, & universalis Inquisitionis Assessore, sententiam negativam, quam suprà firmavi, omninò approbarunt.

* Sup. hoc in tom. 7. tr. 1. Ref. 185. §. Nec obstat tertio, & in aliis §. ejus not. & hic inf. in R. 42. §. 1. ad lin. 4.

R E S O L. IV.

An Episcopus in Palatio rurali possit Oratorium habere, & in illo cum Altari portatili Missam audire, vel dicere?

Et notatur, quod Oratorium privatum absque Episcopi authoritate fundatum, non ut ibi celebretur, sed ut ibi oretur, non est sub potestate Episcopi quoad jus visitandi, & procurationem exigendi, &c. Ex part.9. tract.1. Res.38.

§. 1. Respondeo affirmativè cum Patre Aversa *de Sacram. Euchar. q.11. sect.14. §.5.* ubi putat, quòd non est Episcopis ablata facultas habendi Oratorium ad celebrandum in proprio Palatio, vel etiam in domo rurali; Idem etiam docet Laurentius Portel *in responsionibus Regul. tom.1. part.3. casu 20. num.6.* ubi sic ait: Ad secundum quæsitum jam patet responsio ex dictis: cùm enim Tridentinum, nec novum mandatum D. Papæ Urbani VIII. comprehendat Oratoria Episcoporum, credo, quòd illi etiam in villa rurali poterunt cum debita licentia erigere Altare, & in ipso celebrare, vel celebrari facere, si non per *cap. final. de privileg.* saltem per *cap. Missarum*, citatum, quod id illis concedit sine restrictione. Et quanquam illa generali concessio sit illis restricta, hodie saltem per D. Urbanum VIII. jam diximus id intelligi solùm quoad Oratoria sæcularium, in quibus timentur abusus, non quoad Oratoria Episcoporum, in quibus illi non præsumuntur. Sic Portel. Vide præter citatos Doctores, Pellizarium *in Man. Regul. tom.2. tract.8. cap.2. sect. 2. n.259.* ubi concedit etiam Episcopis, ut possint erigere Oratoria in villis.

Sup. hoc sup. in Resol. 3. §. Sed cursim propè fin. & in Ref. 31. §. 1. & alt.

2. Notandum est hic obiter, quòd Oratorium privatum absque Episcopi authoritate fundatum, non ut ibi celebretur, sed ut ibi oretur, non est sub potestate Episcopi quoad jus visitandi, & procurationem exigendi: potest tamen Episcopus ad illud accedere, & videre, an juxta formam juris tractetur: aliàs posset mandare destrui, *cap. final.* & ibi Abbas *de consib.* Et ita docet Rubeus *in Aphor. Episcop. verb. Oratorium nu. n.2.* & Genuensis *in Praxi cap.17. num.4. edit.1.*

RE-

RESOL. V.

An Episcopus extra Diœcesim, inconsulto Ordinario loci possit habere de suo Palatio Oratorium, ac cum Altari portatili ibi celebret, vel Missam audiat?

Et an hoc procedat in alienis Diœcesibus, non autem in urbe Romana? Ex part.9. tract.1. Ref.39.

Alibi in Ref. seq. & in 10. & 7 Ref. 40. §. Unde etiam, & §. Secundo permittendi, lege eorum doctrinam.

§. 1. ALibi contra Bejam, & Emmanuelem Sà affirmativam sententiam docui cum Portel. *in resp. Regul. tom.2. part.3. casu 20. num.7.* cui nunc addo, me citato, Petrum Pasqualigum *decis.66. num.3.* quia Conc. Trident. non prohibet Episcopis, quòd celebrent in Altari portatili: sed quòd non permittant celebrari, sive à sæcularibus, sive à Regularibus; nec item quòd unus Episcopus non permittat celebrari ab alio Episcopo, quando existit in sua Diœcesi. Non enim Episcopi veniunt nomine sæcularium ob dignitatem, qua præcellunt; & proinde debuissent specialiter nominari, si eos comprehendere voluisset. Et quidem *c. Quoniam de privileg. in 6.* concedit Episcopis hoc privilegium, quia sæpè absunt à suis Ecclesiis, quod maximè potest evenire, cùm sunt in aliena Diœcesi. Deinde id probatur, quia Episcopum celebrare Missam in Oratorio privato, dum in aliena Diœcesi moratur, non est exercere jurisdictionem contentiosam, ut patet, sed voluntariam: hanc verò voluntariam jurisdictionem, seu potiùs privilegium personale, potest exercere in aliena Diœcesi, ut tenet Sanchez *lib. 2. de matrim. disp.19. à num.7.*

Sup. hoc in Ref. seq. §. sed in fine §.

2. Nota tamen, hoc procedere in alienis Diœcesibus, non autem in Urbe: nàm propter reverentiam Summo Pontifici debitam Romæ Episcopi commorantes in eorum Palatiis non possunt habere Oratorium privatum, & ibi Missam celebrare, vel audire, ut notat Riccius *part.4. decis.78.* Alfedus *in praxi, part.1. cap.13. num.6.* Venetus *in exam. Episcop. lib.4. cap.17. num.4.* & alii.

3. Verùm his, quæ dicta sunt in hac resolutione, & in duabus superioribus, videtur obstare Concilium Tridentin. *sess.22. in Decreto de observandis, & vitandis in celebratione Missar.* in quo videtur derogatum privilegium Episcoporum. Sed, *ut suprà* cursim observavimus, dicendum est, non esse in Concilio dictum privilegium derogatum, & ita docet Præpositus *in 3. part. quæst.83. art.3. dub.5. n.549.* Azorius *to.1. lib.10. cap.26. quæst.4.* Fagundez *de præcept. Eccles. præcept.1. lib.3. cap.11. n.19.* Joan. Valerus *in different. utrisque fori, verb. Missa, differ.2.* Hieronymus Garcias *in summa Theol. mor. tract.3. difficult.8. dub.2. punct.2. num.195.* & ita declarasse Sacram Congregationem anno 1586. die 15 Junii testatur Valerus.

RESOL. VI.

An Episcopi extra Diœcesim possint cum Altari portatili celebrare per se, vel per alium in præsentia sua?

Et notatur, quod in Oratorio Palatii Episcopi potest quis celebrare, præsente Episcopo, non autem absente.

Et docetur Episcopos, non obstante Concilio Tridentino, & Decreto Urbani VIII. posse etiamsi non sint infirmi, vel in itinere, erigere Oratorium in suis Palatiis, & Villa rurali, & ibi celebrare, vel audire Missam, non autem Romæ. Ex part.4. tract.4. & Misc. Resol.15.

Sup. hoc in Ref. præcedenti, & in aliis §§. ejus prime not. & inf. in Ref. 21. lege exclusivè §. ult.

§. 1. AD hunc casum ita respondet Beja *p.4. cas.33.* quando Episcopus fuerit in alieno Episcopatu permanens per multos dies, ita ut non sit per modum transitus, & itineris, sed justi, & utilis Ecclesiæ negotii, tum non suffragatur privilegium celebrandi extra Ecclesiam cum Altari portatili, quia cessat ejus ratio, & maximè quando Episcopus loci, in quo degit, prohibuerit ne quis celebret in suo Episcopatu extra loca sacra, vel quòd ad id fuerint ab ipso deputata, hanc sententiam tenet etiam Navarrus *cons.5. & 16. de privileg.* & Emanuel Sà *ver. Episcopus, n.24.* ubi sic ait, Episcopus potest dicere ubique Missam in sua Diœcesi cum altari portatili, & extrà cum licentia Episcopi loci, ubi receptum est Concilium Tridentinum. Sic ille.

2. Sed non desinam hìc adnotare, absolutè, & sine ulla distinctione affirmativam sententiam docere Laurentium de Portel *in respons. Regul. part.5. cas.20. num.7.* ubi sic ait: Dubitari potest an Episcopus possit Altare erigere privatum, ut in illo celebret, vel faciat celebrare in Oratorio privato, etiam quando est in aliena Diœcesi? Credo quòd poterit, primò quia *c. fin. de privileg. in 6.* videtur favere dicens de illis concedi, quia sæpè absunt à suis Ecclesiis, quod maximè potest evenire cùm sunt in aliena diœcesi. Secundò id probatur, quia Episcopum celebrare Missam in Oratorio privato dum

in aliena diœcesi moratur, non est exercere jurisdictionem contentiosam, ut patet, sed voluntariam; hanc verò voluntariam jurisdictionem, seu potiùs privilegium personale potest exercere in aliena diœcesi, ut tenet Sanchez *lib. 3. de matrim. disp.19. à num.7.* ergo, &c. Ita Portel, ubi fusè probat Episcopos non obstante Concilio Tridentino, & decreto Urbani VIII. posse etiamsi non sint, vel in itinere, erigere Oratorium in suis Palatiis, & in villa rurensi, & ibi celebrare, vel audire Missam, quod etiam docet Venerus *ubi infrà*, & præter ipsos posse Episcopum portare secum Altare viaticum, & in itinere non solùm in sua, sed etiam in aliena diœcesi, non tamen Romæ, Missam celebrare, & celebrari facere, docet Gavantus *in enchir. Episcopor. n. 8. & 9.* cum Ugolino *de potest. Episc. lib.1. cap.3. §.2. num.4.* Mauritius Alzedo *in praxi Episc. part.2. cap.13. n.6.* Venetus *in examine Episc. lib.4. cap.17. num.14.* & ita ego sentio, quicquid Sà *ubi supra*, & alii dixerint.

Sup. his sup. in Resol. 3. & 4. & in aliis earum annot. pro his quæstionibus Ep. pro cerf. non tamen Romæ, contento in hoc textu; in Ref. præcedenti 22. § Nota tamen.

Sup. hoc inf. lege dictis Ref. 8.

3. Notandum est etiam hic cum dicto Portel, quòd in Oratorio Palatii Episcopi potest quis celebrare præsente ipso Episcopo, non autem ipso absente, quia illud privilegium non est reale, id est, illi Oratorio concessum, vel loco, sed est privilegium personale, concessum scilicet personæ Episcopi, cùm celebrat, vel cùm ibidem audit, ac proinde cæteri Sacerdotes absente Episcopo non poterunt tali privilegio gaudere.

RESOL. VII.

An mortuo Episcopo, possint ejus familiares audire Sacrum in Oratorio privato sui Palatii?

Idem dicendum est de familiaribus Cardinalis in prædicto casu. Ex part.9. tract.1. Ref.40.

§. 1. AFfirmativè respondet Pater Pellizzarius *in Ma. Reg. tom.2. tract.8. cap.2. sect.2. num.863.* quia, ait ipse, Diana docuit, mortuo Episcopo, ejus Palatium gaudere immunitate. Ergo etiam, mortuo Episcopo, Oratorium dicti Palatii poterit deservire ad celebrandum.

2. Sed hæc opinio non est admittenda: quia ideò familiares Episcoporum gaudent privilegio audiendi Missam in eorum Oratoriis; quia accessorium sequitur naturam principalis ex vulgatis juribus, & ne Episcopus remaneret sine familia, dum ipse ad audiendam Missam iret ad Ecclesiam: sed mortuo Episcopo deficit principale, neque familiares debent amplius Episcopo assistere: ergo non possunt, mortuo Episcopo, amplius gaudere dicto privilegio; quia, principali deficiente, deficit accessorium. Quod apertè confirmatur: nam Domini Cardinales gaudent eodem privilegio, quo gaudent Episcopi quoad celebrationem Missæ in privato Oratorio Palatii: sed mortuo Cardinale, dictum privilegium, ut patet ex praxi, statim cessat nec amplius in dicto eorum privato Oratorio Missa dici potest. Ergo idem erit dicendum, mortuo Episcopo.

3. Verùm ego puto, rationem esse: quia privilegium dicti *cap. Quoniam*, dirigitur, & respicit, ut patet ex contextu litteræ, personam Episcopi: & non locum, & ideo est privilegium personale. Unde patet responsio ad argumentum de immunitate Palatii Episcopi, ipso mortuo: est enim dispar ratio inter utrumque casum, nam privilegium *c. Id constituimus 17. q.4. de immunitate Palatii Episcopalis*, est privilegium locale: unde Episcopus, etiamsi sit absens, vel mortuus, gaudet immunitate, ut ea hac ratione probat, me citato Joan. Baptista Ciarlinius *in controv. forens. tom.2. cap.198. num.10.* sed privilegium *cap. Quoniam*, respicit, ut dictum est, tantùm personam; ergo. Et ideò nostram sententiam individualiter tenet P. Aversa *de Sacram. quæst.15. concl.7.* & P. Baldi *in Bal. Cru. sata, p.2. tract.2. cap.3. sect.7. num.68.* nam asserit, quòd, mortuo domino, expirat privilegium respectu eorum, qui de familia dicebantur: quia desinunt esse de familia illius, cujus intuitu tali fruebantur privilegio. Ergo, &c.

RESOL. VIII.

An absente Episcopo ejus familiares possint audire Missam in Oratorio privato sui Palatii?

Et docetur, quid dicendum sit de familiaribus Eminentissimorum Cardinalium in prædicto casu? Ex p.9. tract.1. Ref.41.

§. 1. AFfirmativam sententiam tenet Pellizarius *ubi sup. in Man. Regul. to.1. tr.8. cap.2. n. 163.* putat enim, quòd, sit par ratio in hoc casu, ac in alio posito in superiori resolutione.

2. Negativè respondet Laurentius Portel *in responsionib. Regular. tom.1. part.3. casu 20. num.6.* ubi sic ait: Si autem prædicti Episcopi, & in suo Palatio, & in villa cum

decentia possunt in prædictis Oratoriis celebrare, vel celebrari facere coram se, ego non credo, quòd illo absente possint alii Sacerdotes celebrare: quia illud privilegium non est reale, id est, concessum illi Oratorio, vel loco: sed videtur esse solùm privilegium personale, concessum scilicet, soli personæ Episcopi, cùm celebrat, vel cùm ibidem audit: ac proinde cæteri Sacerdotes, illo absente, non poterunt tali privilegio gaudere. Ita ille, & ego olim; cui adde, me citato, Patrem Aversam *de Sacram. Euchar. quæst.* 11. *sect.* 14. ubi docet, non licere, nisi ipsi Episcopo celebrare, aut coram se celebrari facere in suo Oratorio, atque ideò alii Sacerdotes; absente Episcopo, non gaudere tali facultate. Et hanc sententiam, etiam me citato, docet Leo Zambellus, *in repertorio casuum conscientiæ, verb. Missa, n.* 50. sic asserens: Missa celebrata à familiaribus Episcoporum in Oratoriis eorum domorum, in absentia ipsorum, aggravat celebrantes, eo quia non perfruuntur eorum privilegiis. Sic ille.

Olim in Resol. [illegible] hic est sup. 6. in [illegible]

3. Nec obstat dicere, quòd familiares gaudent privilegio audiendi Missam in tali Oratorio, concesso alicui viro nobili à Pontifice, etiam ipso absente, ut supra probatum est: ergo eodem privilegio debent gaudere familiares Episcoporum, absente ipso Episcopo. Respondeo, quòd est dispar ratio inter utrumque casum: nam in primo casu Pontifex concedit privilegium domino, & ejus famulis, ut patet ex Brevis concessione, sed in secundo casu privilegium est personale: unde *in cap. final. de privil. in* 6. efficitur solùm mentio de Episcopo, & non de ejus familia.

Sup. hoc loco [illegible] Resol. [illegible]

4. Non obstat secundò, quòd absentibus Eminentiss. Cardinalibus, qui in eorum Palatiis gaudent eodem privilegio, quo gaudet Episcopus, audiendi, vel celebrandi Sacrum in privato Oratorio, eorum familia audit Missam, & facit coram se celebrare, ac si præsentes essent Domini Cardinales. Nam respondeo, hoc effici ea consuetudine sancita, & approbata à Pontificibus, qui ante cùm Cardinales extiterint, sciebant hoc fieri: unde, si adesset talis consuetudo, quoad familiares Episcoporum, illam non damnarem, (nam ego locutus sum cum citatis Doctoribus, stando in jure:) quia consuetudo subsequens potuit sic interpretari dictum cap. *Quoniam de privil. in* 6. sicut, ut voluit Pellizzarius *n.* 159. interpretatur dictum cap. procedere, etiamsi Episcopus non in itinere, nec infirmus; ut possit celebrare, vel audire Missam in domo propter solam commoditatem ut ego etiam supra probavi: sic & in nostro casu dici potest, quòd consuetudine inducta; possunt familiares Episcoporum ipsis absentibus audire Sacrum in eorum Oratoriis; consuetudo enim vincit legem, & dat jurisdictionem: sed, quia consuetudo est quid facti, videant alii, si verè in casu, de quo loquimur, extet.

Sup. in Resol. [illegible] hic est [illegible] cap. 2.

RESOL. IX.

An Episcopus Titularis extra Urbem Romæ possit in suo Palatio habere Oratorium privatum, ut ibi celebret, vel Missam audiat?

Et aliqui alii diversi casus inferuntur pro Episcopis Titularibus. Ex part. 9. tract. 1. Resol. 47.

§. 1. Respondeo in rigore affirmativè; quia Episcopi titulares, qui ordinantur pro Ecclesiis in partibus Infidelium, sunt verè, & propriè Episcopi, ut docet Jacobatius *de Concil. lib.* 2. *art.* 2. *rubrica de vocan. ad Concilium, fol.* 85. Tolosanus *in Syntag. jur. lib.* 15. *cap.* 12. *num.* 34. Simanc. *in Cathol. instit. tit.* 25. *num.* 12. Sanchez *in summa, tom.* 2. *lib.* 6. *cap.* 6. *num.* 47. Lotherius *de re benef. lib.* 1. *quæst.* 9. *num.* 67. Arriaga *in Cur. Theol. tom.* 4. *disp.* 18. *sect.* 3. *n.* 19. & alii penes ipsos. Unde infertur primò, provisionem Ecclesiarum in partibus infidelium jure esse reservatam Summo Pontifici, qui de eis disponit in Consistorio, sicuti de aliis Ecclesiis habentibus Clerum, & populum Christianum, Clem. *In plerisque, de elect.* Infertur secundò, talem Episcopum posse exercere omnia pontificalia; nempè, Ordines conferre, solemniter celebrare, & prædicare, aliaque facere, quæ spectant ad ordinationem, *cap.* 1. *de ord. ab Episcopo, qui renunciavit Episcopatui*, ibique Hostiensis, Joan. Andreas, & Abbas, dummodo prædicta faciant de licentia Ordinarii, ut cavetur in Sacro Conc. Trid. *sess.* 14. *c.* 2. Tertiò infertur, tali Episcopo deberi locum inter cæteros Episcopos, tam in Capellis, quàm in Consistoriis publicis, & semipublicis, aliisque sessionibus, juxta ordinem suæ promotionis. Joan. Piceat. inter consilia Menochii, *consil.* 52. *n.* 89. ad instar Comitis expulsi à comitatu, qui post expulsionem sedere debet in loco, qui inter Comites sibi ante debebatur, Baldus, & Card. Alexan. *in cap.* 1. *Qui dicatur Dux*; Jacob de Sancto Georg. *de feudis, verb. Comes*, Cassaneus *de gloria mundi, part.... consider.* 49. & ita passim ubique servatur. Quartò infertur, talem Episcopum, si sit Regularis, non esse subjectum jurisdictioni Ordinarii, neque Superiori sui Ordinis; sed esse immediatè subjectum Summo Pontifici, Suarez *de Relig. to.* 3. *tit. de Religios. mutan. lib.* 3. *cap.* 17. *n.* 5. post D. Thom. 2. 2. *quæst.* 185. *art.* 8. *ad* 3. Item, familia Episcopi Regularis gaudet privilegio fori, ut Sacra Congregatio Immunitatis declaravit. Unde ex his omnibus patet, nimis licentiosè loquutum fuisse Fratrem Antonium Paganum, Theologum Ordinis Minorum, qui Concilio Tridentino interfuit, *tract. de Ordine, Jurisdictione, & residentia Episcoporum, sect.* 4. *fol. mihi* 154. ubi sic ait: (Episcopus titularis, & sine subditis porrò decori, & opprobrio est, dignitati, graduique Episcopali; eùm certè sine aliquo suæ jurisdictionis usu, haudquaquam dici Episcopus rectè possit: quoniam Dux sine exercitu, Pastor sine grege, & Prælatus sine subdito Clero, atque populo, valdè incongrua appellatione nominantur.) Ita ille: sed malè.

2. Itaque ex his omnibus concludendum est, Episcopos titulares gaudere indulto cap. *Quoniam de privil. in* 6. erigendi Oratorium in suo Palatio, ut ibi celebret, vel Missam audiat, ut cæteri Episcopi. Nam dispositio loquens de Episcopo, habet locum etiam in Episcopo titulari, Baldus *in Auth. licentiam, Cod. de sacrosanct. Eccles.* Simanc. *de Cath. instit. tit.* 25. *n.* 12. Quod maximè procedit, quando in dispositione consideratur splendor dignitatis: tunc enim non minus habet locum in Episcopo titulari, quàm in quocumque alio Episcopo. Hinc dispositio Sacri Concilii Tridentini *sess.* 24. *cap.* 5. *de reform.* quod causæ Episcoporum criminales cognoscantur à solo Summo Pontifice, habet locum etiam in Episcopo titulari, Simanc. *loco citato*. Hoc idem est dicendum in materia concernente Ordinem: quia etiam in his nulla est differentia inter Episcopum titularem, & alios, *cap.* 1. *de ord. ab Episcopo, qui renunciavit Episcopatui, cap. Post translationem, de renunciation.* Ergo dicendum est in casu nostro. Episcopum titularem gaudere eodem privilegio, quo gaudent cæteri Episcopi. Sed hæc omnia dicta esse volo stando in rigore juris: nam, si adesset praxis, & consuetudo in contrarium, puto non esse ab illa recedendum.

RESOL. X.

An Prælati habentes jura Episcopalia, & præsertim Archimandrita, Messanensis, Abbas S. Luciæ, Abbas Guastallæ, Archipresbyter Carpi, & similes, possint in eorum domibus, seu Palatiis habere Oratorium, & in eo celebrare, vel audire Missam, & aliquando dispensare, ut celebretur extra Ecclesiam?

Et infertur, quòd supradictorum Palatia gaudent Ecclesiæ Immunitate, & eorum familiares gaudent privilegio fori.

Et deducitur privilegium immunitatis Palatii Episcopalis habere locum etiam in Palatiis Inquisitorum, & Prælatorum, qui habent jura Episcopalia, & territorium distinctum, ut sunt supradicti Abbates &c. Ex part. 9. tract. 1. Resol. 48.

§. 1. Pro sententia affirmativa potest adduci nova opinio Jurisconsulti Joan. Baptistæ Ciarlinii *in controv. forens. tom.* 2. *cap.* 198. *num.* 31. nempè, privilegium immunitatis Palatii Episcopalis habere locum etiam in Palatiis Inquisitorum, & Prælatorum, qui habent jura Episcopalia, & territorium distinctum, velut est Abbas Guastallæ, & Archipresbyter Carpi, quoniam æquiparantur Episcopis in omnibus, quæ non sunt Ordinis, & ab illis sola consecratione differunt, ut probat Sanchez *de matrim. lib.* 9. *disp.* 2. *nu.* 12. & Diœcesani appellatione comprehenduntur, ut docet idem Sanch. *lib.* 3. *disp.* 29. *num.* 16. Gratianus *discept. forens. tom.* 2. *cap.* 312. *num.* 9. ac Ordinarii vocantur, ut patet ex Barbosa *de potest. Episc. part.* 2. *alleg.* 32. *num.* 30. & 31. Quinimò Decreta Concilii Tridentini habere locum in his Prælatis habentibus jura Episcopalia, tradit ex Riccio Belletus *post disquisit. Cler. §. unico de jurisdictione Abbatiæ S. Michaelis de Clausa, num.* 8. *in fine*. Quod etiam confirmatur, quòd supradictorum familiares gaudent privilegio fori, ac ut gaudet familia Episcopi, ut tradit Ciarlinius *in contr. tom.* 1. *cap.* 20. *num.* 39. ergo ex his omnibus aliquis posset dicere, supradictam Archimandritam, & alios Prælatos gaudere privilegio, quo gaudet Episcopus circa Oratorium privatum sui Palatii.

2. Sed his non obstantibus, negativa sententia tenenda est, ut patet ex praxi, & consuetudine, quæ est optima legum interpres; & ideò sub nomine Episcopi *in cap. Quoniam. de privileg. in* 6. non intelliguntur Prælati habentes jura Episcopalia, sed solùm, & dumtaxat verè, & propriè Episcopi quoad dignitatem, & Ordinem: & ideò extenderetur tale privilegium ultra verborum proprietatem contra juris regulas.

3. Di-

3. Dices: Cardinales non sunt Episcopi, & tamen gaudent hoc privilegio. Respondeo, Cardinales gaudere omnibus privilegiis, quibus gaudent Episcopi. Adde, quòd dicto privilegio Cardinales fruuntur etiam ex approbatione Pontificis.

4. Et si opinio contraria esset admittenda, dicendum etiam esset, Vicarium Capitularem posse etiam gaudere hoc privilegio: quia sub nomine Ordinarii etiam comprehenditur, ut probat Persicus *de resignat. benefic. lib. 3. quæst. 22. num. 29. & seqq.* cum Sanch. *de matrim. lib. 3. disp. 25. num. 10. & disp. 29. num. 4. & 5.* Sed hoc est contra praxim, & consuetudinem, Ergo, &c.

5. Confirmatur nostra sententia ex doctrina Trullench *in Bullam Cruc. lib. 1. §. 3. dub. 3, num, 4.* Cened. *in quæstionib, can, quæst. 44. numer. 6.* Rodriquez *in qq. Regul. tom. 1. q. 43. art. 6.* & aliorum asserentium, inferiores Prelatos etiam habentes quasi Episcopalem jurisdictionem, non habere facultatem concedendi licentiam, ut ex causa justa possit quis celebrare extra Ecclesiam; ergo, si non habent hanc facultatem pro aliis, signum est, quòd nec etiam pro ipsis habent; ut in simili difficultate dixit Portel. *in respons. Regul. tom. 1. part. 3. casu 20. numer....* Non benè itaque dixit Henriquez *lib. 9. cap. 27. numer. 2. in Glos. lit. D.* quòd aliquando etiam Abbas magnus dispensat, ut celebretur extra Ecclesiam: quod etiam malè videtur approbare Persicus *de officio Sacerd. lib. 1. cap. 6. dub. 3. num. 23.*

RESOL. XI.

An Regulares possint habere Oratoria in eorum Monasteriis?
Et an eorum privilegia circa hoc sint à Concilio Tridentino revocata?
Et an in prædictis Oratoriis, quæ solent esse in Monasteriis, claustris, infirmariis, &c. possint etiam Sacerdotes sæculares celebrare?
Et notatur supradicta Oratoria benedictione non egere, & per consequens Oratoria polluta non indigere reconciliatione.
Et advertitur prædictam deputationem Oratorii necessariò faciendam esse à Provinciali, & si in aliqua Religione non adsit Provincialis à Patre Generali, & videant Regulares, si hoc observent. Ex p. 9. tr. 1. Res. 31.

Docuit in Resolut. quæ hic sunt inf. 15. & 16. & lin. 5.

§. 1. RESpondeo affirmativè, ex privilegiis, quæ afferunt Doctores communiter. Sed difficultas est, an sint revocata à Concilio Tridentino? Et negativam sententiam ego olim docui, & me citato; tenet Aversa *de Sacram. Euchar. quæst. 11. sect. 14.* Sed audiamus Hieronymum Garciam *in summa Theol. mor. tract. 3. diffic. 8. dub. 2. punct. 3. num. 39.* ubi me citato, sic ait: (Estos privilegios puestos estan revocados por el Concilio Tridentino, y que no pueden usar oy dellos los Regulares en mas provable y mas comuno; sientendo assi muchos Dotores, à los quale refiereo, y siguen Navarrus *in summ. cap. 25. num. 85.* Suarez *disp. 82. sect. 3.* Reginaldus *lib. 29. num. 178.* Miranda *in Manual. tom. 1. quæst. 40. art. 9.* Becanus *capit. 25. cit. num. 2.* Fagund. *lib. 3. cap. 17. num. 16.* Tambur. *quæst. 6. n. 4.* Peirinus *tom. 5. suorum privilegiorum, Constit. Pyrrhi. §. 7. numer. 27.* & Lezana *tom. 1. cap. 25. num. 14.* y para mi es cierta esta conclusion. Lo uno, porque el Decreto del Concilio Tridentino concluye con estas palabras: *Non obstantibus quibuscumque privilegiis, & exemptionibus.* Lo otro, porque Gregorio XIII. en la Bulla, que concedio à la Compañia, para que pueda usar de Altar portatil en las missiones, que es la 67. deste Pontifice *in 2. tom. Bullarii Cherubini*, entra con estas palabras: *Usum Altaris viatici Societati vestræ, à felicis recordationis Paulo Papa III. concessum, deinde à Concilio Tridentino universè sublatum, vobis tenenne restituimus. &c.* (No pudo dezirlo mas claro. A la razon contraria respondo, que el permitir, ò nò permitir esto los Obispos no puede variar la fuerza del preceto Pontificio, ni revocar el Concilio; à la mucho puede agravar la pena de la transgression, porque sin dependencia de la pena, que puede poner el Obispo, estan revocados: y los Authores de la contraria opinion lo van casi concediendo en los discursos, y distinciones, que hazen, y assi los privilegios que han de valer, quanto à este punto de usar Altar portatil, son los concedidos despues del Concillo. Y quando demos, que los antiguos estan revocados, ai està uno de Gregorio XIII. à la Compañia, que commuenza *Decet Romanum Pontificem*, y es despues del Tridentino, en què concede. *Quod in Oratoriis, & Capellis, quæ ipsius Societatis Provinciales per se in Domibus, Collegiis, & aliis locis, ubi aliqui Societatis resedebunt approbaverint, & ad divinum duntaxat cultũ deputaverint, Missæ, & alia divina Officia celebrari possint*, de cuyo privilegio gozan las demas Religiones por participacion, como lo afirman Suarez *sect. 3. circa exceptione 4.* Rodriquez *tom. 1. qq. Regul. quæst. 43. art. 4.* Naldus *verb. Missa, numer. 32.* Fagundez *lib. 3. cap. 13. num. 17.* Reginald. *lib. 29. num. 178.* Pero que seria, si el Obispo Diocesano contradixese en virtud del Tridentino, *sess. 22.* respondeo novissimè Lezana *tom. 3. verb. Altare, num. 14.* Diana *part. 6. tr. 8. resol. 39.* que aun es muy provable, que podrian, porque el Concilio, quando les da poder à los Obispos, *ne permittant celebrare*; habla de las casas privadas de los seculares, y no de las de los Religiosos, A mas de que ay un famoso privilegio de Pio IV. à los Canonigos Regulares S. Salvatoris Lateranensis, de quo lo refieren Peyrinis, Peregrinus, & Diana, el qual deroga al Concilio.) Ita Garcias, cui etiam adde Lezana in alio loco, nempè, *tom. 1. cap. 25. nu. 14.* sic asserens: [In Oratoriis etiam, quæ solent esse in Religiosorum Monasteriis, Claustris, Infirmariis, &c. videtur posse Religiosos celebrare Sacrificium Missæ, propter privilegia adducta, quæ quoad hoc non videntur revocata.] Hæc Lezana, qui *tom. 4. verb. Oratoria, num. 6.* optimè addit, quòd in Oratoriis, quæ sunt in Domibus Religiosorum, privilegia Societatis Jesu participantium, juxta concessionem Gregor. XIII. si ea deputentur ad Missam celebrandam à Provinciali, poterunt ibi Sacerdotes alii non Regulares celebrare. Idem etiam docet Suarez *tom. 3. in 3. part. disp. 81. sect. 3.* Vide etiam Cardinalem Lugum *de Sacram. Euchar. disput. 20. nu. 51.* & novissimè me citato Bassæum *in Flor. Theol. mor. verb. Missa, 4. num. 1.*

Quæ hic ad- inf. 11. §. Sed hic & in aliis Res. & §§. eius- not.

Sup. hoc in Res. seq. §. 1. & in aliis ejus not.

2. Nota hic obiter, supradicta Oratoria non indigere benedictione, neque postquam est constructum, ut in eis celebretur, sed sufficere lapidem sacratum, super quem Christus sub speciebus panis, & vini sacrificatur. Quod probatur: tum, quia in Rituali Pauli V. fit mentio solùm de Ecclesiis, & Oratoriis publicis: ergo signum est, illa non indigere benedictionibus prædictis, aliter Rituale illis propriam, vel communem cum Ecclesia, & Oratoriis publicis assignasset formã benedictionis, ne videretur mancus Author in assignandis ritibus. Tum, quia Oratoria polluta non egent reconciliatione, ea ratione, quia locus non polluitur, nisi priùs fuerit consecratus, aut benedictus, secundùm Suarez *tom. 3. disp. 81. sect. 4.* Emmanuel Sà *verb. Ecclesia, num. 13.* ex eisdem, & Conincho, Naldus *verb. Ecclesia, numer. 27.* ergo signum est in dictis Oratoriis celebrari posse sine illis benedictionibus si possunt in usum sine illis deduci. Ex quibus colligitur alia ratio, cur possint fundari sine licentia Episcopi: quia ideò illius licentia exigitur, ut primarium lapidem benedicat: ergo, si non est necessaria benedictio, neque licentia ad eam. Vide Joan. Henriquez *in qq. pract. sect. 12. quæst. 26.* Itaque, licèt de jure communi Missa celebrari non possit, nisi in locis ab Episcopo consecratis, aut benedictis ex *cap. Nullus, de consecrat. dist. 1.* non videtur tamen necessarium, quòd loca, in quibus vi præsentis privilegii dicimus posse celebrari, sint modo dicto benedicta. Ducor, quòd Sanchez *lib. 9. de matrim. disp. 15. num. 39.* ex Abbate, & aliis, docet; Oratoria, etsi nunquam benedicenda, aut consecranda, sint, si tamen ad publica Officia divina semel ab Episcopo deputentur, locis sacris annumeranda esse, eò quòd talis deputatio sit ad instar benedictionis. Posse autem in dictis Oratoriis Sacerdotes etiam sæculares celebrare, docet Quintanadveñas *loco ubi infrà*, & Garcia *ubi suprà n. 33.*

Sup. hoc in Res. seq. §. Verum post med. 3 vers. Ex quidem, & in aliis eius not. pro hoc quæst.

Sup. hoc ibid. in eodem vers. & in aliis ejus annot. pro hac diffic.

3. Et ideò ad confirmationem supradictorum apponam verba Marchini *de Sacram. Ordinis, tr. 3. par. 3. cap. 9. num. 13.* sic asserentis: (Quæres, an Prælati Regulares possint in suis Domibus deputare, privata Oratoria, in quibus, absque alia Ordinarii, vel Summi Pontificia licentia, Missas facere possint, non solùm omnes illius Ordinis Religiosi, sed etiam Presbyteri sæculares. Respondeo, id posse Generales, vel Provinciales, etiam non requisita Episcopi licentia, dummodo Oratoria ad divinum cultum tantùm sint deputata. Sic Gregor. XIII. Societati Jesu per Breve, quod incipit: *Decet Romanum Pontificem*, quod refert *in Compendio privilegiorum, ejusdem, tit. Oratoria, & in nostris privilegiis, sub tit. Missa*, §. 1. quo privilegio fruuntur alii Ordines Mendicantes, & non Mendicantes, per mutuam communicationem.) Ita ille: cui adde Azorium *tom.... lib. 10. cap. 26. quæst. 5.* Fagundez *precept. 2. lib. 3. capit. 13. num. 17.* quicquid in contrarium dicat Bonacina *de Sacram. disp. 4. quæst. ult. punct. 9. numer. 10.* Vide etiam Pellizzarium *in Manual. Regul. tom. 3. tract. 8. cap. 5. sect. 2. num. 65.* Ubi ex privilegio Gregor. XIII. Societati concesso observat, deputationem Oratorii necessariò faciendam esse à Provinciali, & si in aliqua Religione non adsit Provincialis, à Patre Generali. Videant Regulares si hoc observent.

Sup. hoc inf. in Res. 2. §. Sed hic.

RESOL. XII.

An Regulares etiam in Grangiis possint constituere Oratoria?
Et quid, si Episcopus loci repugnet?
Et an in dictis Grangiis, & Oratoriis non solùm possint celebrare Regulares, sed etiam sæculares, vel saltem unus, vel alter benefactor, aut amicus?
Idem est de audientibus Missam in prædictis Oratoriis.
Et an supradicta Oratoria non indigeant benedictione, & per consequens, & si polluta fuerint, non indigent reconciliatione; & quando indigeant, à suis Prælatis etiam localibus benedici possunt.
Et advertitur, quòd in prædictis Oratoriis ex privilegio Alexandri VI. concesso Cistercienfibus possunt Regulares ibi divina officia celebrare, & familiaribus, & Vassallis Sacramenta Eucharistia, & Pœnitentia ministrare, absque licentia Ordinarii.
Et notatur, quòd Prælati Regulares possunt approbare, & designare Oratoria non solùm in Monasteriis, & Grangiis, sed etiam in locis, in quibus recreationis causa proficiscuntur.
Et docetur Ordinarium non habere jus visitandi Oratoria Regularium ruri constructa etiamsi campanam habeant pendentem è turri.
Et tandem quæritur, an supradicta Oratoria gaudeant Immunitate Ecclesiæ? Ex par.9.tr.2.Ref.33.

§.1. RESpondeo affirmativè cum Lezan. *in sum. tom. 1. cap.21. num.15.* ubi sic ait: (In Grangiis quoque Monasteriorum, seu in prædiis ipsorum, utilitaris, & recreationis causa acquisitis, posse fieri Oratoria, in quibus divina Officia celebrentur sine licentia Ordinarii, non obstante Concil. Trident. *sess. illa 22. jam citata*, eò quòd Concilium solùm loquatur de privatis domibus; hęc autem prędia, seu grangiæ non sint tales, docent aliqui Authores, propter aliqua privilegia Religionibus concessa. Rodriq. *tom. 2. quæst. Regul. quæst. 75. art. 1. & 2.* & Laur. de Peyr. *tom. 1. privil. Minim. in Constitut. Pyrri, num. 29.* Et licèt aliqui hanc facultatem Regularibus concedant, non repugnāte Episcopo; tamen Lezana (offert enim se non vocatus, quia illum ex corde diligo) *in summa, tom. 3. verb. Altare, num. 14.* putat etiam in casu, quo Episcopus repugnet probabile esse, posse uti Regulares privilegiatos hac facultate celebrandi Missam cum Altari portatili in grangiis, & prædiis suorum Monasteriorum. Ratio est, quia Concilium *loco relato* solùm concedit Episcopis, ne permittant celebrare in privatis domibus, aut omninò extra Ecclesiam. Hæc verò prædia, seu grangiæ, non sunt privatæ domus privatarum personarum, aut sæcularium; sed Monasteriorum, & Communitatum Religiosorum, nec sunt omninò extra Ecclesiam, quia sunt partes Ecclesiæ, & bona ipsius. Ita ille: cui adde Rodriquez *in qq. Regul. tom. 2. quæst. 75. art. 1.* Joan. de la Cruz *de statu Relig. lib. 2. cap. 5. dub. 7. concl. 2.* & Leonem *de consc. recol. 6. num. 854.*

Supra hoc in Ref. seq. §. 2. & in aliis §§. sequent.

2. Notat tamen Joann. Henriquez *in qq. practic. sect. 12. quæst. 26.* Quintanadveñas *in Theol. mor. tom. 1. tract. 9. sing. 34. num. 5.* in dictis grangiis, & eorum Oratoriis, non solùm posse celebrare Sacerdotes Regulares, sed etiam sæculares. Bordonus verò *in consil. Regul. tom. 2. resol. 90. num. 9.* notat, quòd Regulares nō possunt in illis admittere ad Missam extraneos: quia instituta sunt tantùm ad usum Fratrum, & eorum Familiæ, & colonorum, ut colligitur *ex cap. Parentibus 10. de privil. cap. fin. de consib.* & ex privilegiorum tenore. Nihilominus non censetur interdicta receptio unius, vel alterius benefactoris, aut amici ad Missam audiendam, maximè cùm nulli præjudicium afferatur. Ita ille: imò ex privilegio Alexandri VI. putat Pelliaarius *in Man. Reg. to. 2. tr. 8. cap. 2. num. 134.* sæculares posse liberè audire Missam in Capellis Regularium rusticis.

Sup. his Sacerdotibus sæcularibus curam in 6. 1. Ref. p. med. & in tom. 9. tr. 7. Ref. 40. §. 2. a simili breviter ad med. & in aliis §§. ejus not.

3. Et tandem nota, id quod docet Garcias *in sum. Theol. mor. tract. 3. diffic. 7. dub. 2. punct. 3. numer. 34.* ubi sic ait: (Advierto à cerca los Oratorios de las granjas, que Alexandro VI. concedio à los Cistercienses, que puedan celebrar alli los Officios, y administrat los Sacramentos de la Penitencia, y Eucharistia à los vassallos, familiares, y criados del Convento, sin licencia del Ordinario: que se entienda por criados, y familiares, si solos los que viven dentro las puertas del Convento, ò otros tambien: esplicalo Luys de S. Juan *quæst. 8. art. 9. duda 2.* Miranda *tom. 1. quæst. 42. art. 1. & 2.* resuelen, que tambien los que estan fuera en granjas, ò casas de Religion.) Hæc ille, & alii.

Sup. hoc infra in Ref. 29. §. cit.

4. Verùm, an dicta Oratoria gaudeant immunitate? Garcias *ubi supra* ex Suarez, & Henriquez affirmativè respondet: sed putat, ad hoc ut gaudeant hoc privilegio, debere esse benedicta. Sed Bordonus *ubi supra num. 6.* non facit mentionem de tali benedictione: sic enim ait: (Quamvis Oratoria privatorum immunitate non gaudeant: Regularium tamen Oratoria; cùm potiùs publica sint in ordine ad Religionem, licèt privata: exclusione extraneorum, immunitate gaudent, si non ratione sui, saltem ratione Claustri, aut grangiarum, quæ tali immunitate gaudent, ut ex privilegio concesso Ordini Cisterciensium refert Rodriquez *t. 2. quæst. 75. art. 2.*) Ita Bordonus. Et quidem supradicta Oratoria, ut Oratoria Monasteriorum non indigent benedictione, & optime observat Bordon. *sup. numer. 4.* quando non fuerunt benedicta, licèt polluta, non egent reconciliatione, eò quòd reconciliantur solùm loca consecrata, ac benedicta, *ex cap. fin. de consec.* & quando indigent reconciliatione, à suis Prælatis etiam localibus benedici possunt. Quod probatur à fortiori: nam hæc possunt fieri, quando eorum Ecclesiæ essent reconciliandæ.

Sup. hoc in Ref. seq. in sequ. §. 1. Ref. 6. in sequ. Et quidem in Resol. prim. §. Nota hic, & seq. ind. doct. tum ref. ad med. & inferius in 11. Ref. §. 1. paulò post med. à vers. Oratoria, seu Capellas.

Sup. his Grangiis in tom. 9. tr. 2. Ref. 1. §. Et tandem &c. Et pro sequentibus in hoc §. 1 vers. Et quidem in Resol. prim., § Nota hic, & seq. ind. doct. 6. ult. ref. ad. & inferius in 11. 1. ex Ref. 80. §. 1. paulò post med. à vers. Oratoria, seu Capellas.

5. Nota hic etiam, quòd stante consuetudine interpretante dicta privilegia Summorum Pontificum, Prælati Regulares non solùm possunt approbare, & designare Oratoria in Monasteriis, & grangiis; sed etiam in locis, in quibus recreationis causa proficiscuntur, ut in villis PP. Jesuitarum, & aliorum Religiosorum. Ita Pellizar. *in Man. Reg. tom. 2. tract. 8. cap. 2. sect. 2. numer. 91.* qui etiam *capit. 5. sect. 2. num. 76.* docet Ordinarium non habere jus visitandi Oratoria Regularium ruri constructa, etiamsi campanam habeant pendentem è turri.

RESOL. XIII.

An Regulares in Grangiis, seu Cellis particularibus possint celebrare in Altari portatili, contradicente Episcopo?
Et supponitur, quòd non contradicente Episcopo, & prohibente, possunt adhuc Regulares, non obstante Concilio Tridentino celebrare in Grangiis, & Cellis particularibus, & in quocumque decenti loco cum Altari portatili. Ex par.6.tr.8.& Misc. 3. Ref.39.

§.1. SUppono posse Regulares celebrare cum Altari portatili in quocumque decenti loco, Episcopo non contradicente, & tum solùm non posse quando id prohiberet. Ita Ledesma *in summa, tom. 1. cap. 20. de Euchar. diffic. 4. circa concl. 2.* Joannes de la Cruz *de Privileg. Regul. lib. 2. cap. 5. dub. 7. post conclus. 4.* Emanuel Rodriquez *in quæstion. regul. tom. 1. quæst. 45. art. 5.* Hieronymus Rodriquez *in Compend. QQ. regul. resol. 9. num. 4.* Portel. *in dubiis regul. verb. Altare, num. 5.* Marchinus *de Sacram. Ordinis, tract. 3. part. 3. cap. 9. num. 12.* Lugo *de Sacram. Euchar. disp. 20. sect. 2. num. 51.* & alii. Nec obstat Concilium Tridentinum *sess. 22.* & ibi clausula. *Non obstantibus quibuscumque privilegiis,* quia non tollit directè privilegia, sed dat facultatem Episcopis prohibendi etiam contra privilegia, & ideò non obstantibus quibuscumque privilegiis possint Episcopi prohibere Regularibus ne celebrent extra Ecclesiam, quod si non prohibeant non est Regularibus interdictus usus privilegiorum quicquid in contrarium afferat Peregrinus *in compend. Privileg. part. 1. tit. Missa §. 2.* Faustus *de Sacram. Euchar. lib. 2. quæst. 171.* Fagundez *de præcept. Eccles. part. 1. lib. 3. cap. 13. n. 16.* Beja *part. 4. casu 33.* Chamerota *de Sacram. Eucharist. dub. 15.* Suarez *tom. 3. disput. 81. sect. 3.* Coninch. *de Sacram. quæst. 83. art. 3. dub. 5. num. 226.* & alii.

Sup. hoc quod hic supponitur inf. in Resol. seq. & in duabus primis lin. Ref. 16.

2. Sed his suppositis difficultas est, an Episcopo contradicente, & prohibente possint adhuc Regulares non obstante Decreto Concilii Tridentini celebrare in Grangiis, & Cellis particularibus? Et affirmativam sententiam novissimè tanquam probabilem admittit Lezana *in sum. quæst. Regul. tom. 3. verb. Altare, nu. 14.* ubi sic ait. Etiam in casu quo Episcopus repugnet, probabile est posse uti Regulares privilegiatos hac facultate celebrandi Missam cum Altari portatili in grangiis, & prædiis suorum Monasteriorum. Ratio est, quia Concilium loco relato solùm concedit Episcopis ne permittant celebrare in privatis domibus, aut omninò extra Ecclesiam. Hæc verò prædia, seu grangiæ, non sunt privatæ domus, quia non sunt domus privatarum personarum aut sæcularium, sed Monasteriorum, & Communitatum Religiosorum, nec sunt omninò extra Ecclesiam, & bona ipsius. Rodriquez, Joannes de la Cruz, & Peirinis relati.

Sup. hoc in Ref. 8. annot. prætex. §. 2. ad lin. 11. & sup. in Ref. 11. §. 1. inter med. & fin. 1 vers. Porroque facio, & in Ref. 19. §. 1. ad med. vers. Et licet.

3. Pari etiam probabilitate idem affirmari posse videtur, sicque aliquando in Hispania practicari vidi, de cameris particularibus aliquorum Religiosorum, casu aliquo extraordinario, quo videlicet propter infirmitatem è camera exire non possint ad audiendam Missam, & dies solemnis fuerit, vel propter Sacram Cōmunionem recipiendam. Quod scilicet tunc possint in propriis cameris honestis, ac decētibus celebrari facere in Altari portatili. Ratio est, quia cameræ

Sup. hac doct. & eodem privilegio in hoc §. contentis inf. in Ref. 16. §. 2. ad med. 1 vers. Et huic sententia.

Reli-

Religiosorum regulariter sunt loca decentia, & honesta, ac per consequens in eis poterunt prædicti Regulares privilegiati uti dicto privilegio, non solùm permittente, aut non contradicente Episcopo propter dicta, sed etiam casu dato, quòd ipse contradicat, cùm prædictæ cameræ non sint privatæ domus, sed ad Ecclesiam pertinentes, nec omninò extra Ecclesiam, ac proindè non comprehensæ in Decreto Concilii Tridentini. Pro hoc etiam extat notabile Privilegium Pii IV. pro Canonicis Regularibus Sancti Salvatoris Lateranensis, quod refert Peirinis *suprà*, *num.* 34. ea Peregrino *in Compend. privilegiorum Congregationis Regularium*, *titul. Infirmi*, §. 2. Est autem magnum hoc privilegium, nam concessum dicitur 28. Maii 1565. post Concilium Tridentinum, & cum derogatione ipsius. Huc usque Pater Lezana.

RESOL. XIV.

An Regulares possint celebrare ubique in Altari portatili, etiam in domibus sæcularium, & in plateis, castris, & grangiis, & circa ullum dubium possint hoc facere Fratres itinerantes? Ex par. 3. tract. 2. Ref. 80.

Supra hoc in Ref. prim. §. 1. & in alia ejus quæst.

§. 1. Negativè respondet Miranda *in manuali Prælatorum tom. 1. quæst. 4. art. 9.* citans Suarez pro se idem sentientem.

Sup. hoc in eodem § sequ.

2. Sed Laurentius Portel. *in dubiis Regul. verb. Altare n. 2.* contrariam sententiam tenet, & ideò asserit posse Regulares non contradicente Episcopo celebrare in domibus sæcularium in Altari portatili, servata debita decentia extra cameras, ubi dormiunt, & in plateis, & castris, & grangiis, & circa ullum dubium posse hoc facere Fratres itinerantes dicendum est. Ita Portel, qui citat pro hac sententia Joan. de la Cruz, Ledesmam, & Rodriquez.

RESOL. XV.

An privilegia Mendicantium celebrandi extra Ecclesiam sint revocata per Concilium Tridentinum sess. 22. Ex p. 4. tract. 4. & Misc. Ref. 506.

Sup. hoc in Ref. seq. 1 lin. 2. & sup. et in ref. 34. 1 lin. 2.

§. 1. Affirmativè respondet Suarez *in 3. part. tom. 3. disp. 81. sect. 3. in fine*. Navar. *cap. 25. num. 82.* & in hanc sententiam videtur inclinare Henriquez *lib. 9. cap. 27. num. 2. in glossa lite. S.*

2. Sed Joanni Præposito *in 3. part. quæst. 83. art. 3. dub.... num. 151.* videtur verior negativa sententia, quia in decreto Concilii nulla est clausula, quæ privilegiis Regularium antea concessis deroget, vel ea revocet, nec refert, quòd in fine dicti decreti dicatur, *Non obstantibus privilegiis, exemptionibus, ac consuetudinibus quibuscumque*, quia illa commodè possunt referri ad immediatè præcedentia, nimirum, *atque ad ea inviolatè servanda censuris Ecclesiasticis, aliisque pœnis, quæ illorum arbitrio constituuntur, fideles compellant.* Ita ille. Unde censet privilegium datum Prædicatoribus, & Minoribus *in cap. his, de privil.* non esse revocatum per Tridentinum, quod confirmat, quia Canon insertus juri communi non debet dici revocari, nisi sufficienter constet de revocatione, cùm sit favorabile jus commune remanere, & ejus revocatio censeatur odiosa; in præsenti autem non clarè constat revocari: ergo, &c.

RESOL. XVI.

Sup. hoc prima diffic. hujus tituli supra in Ref. 3. §. 6. 1. & in Resol. 33.

An Regulares extra Oratoria Monasteriorum, & Grangiarum possint etiam celebrare in aliis locis cum Altari portatili?

Et an hodie prædicta privilegia, & Altaria sint revocata per Concilium Tridentinum?

Et quid, si ab Episcopo locis hoc prohibeatur?

Et in exemplum supradictarum quæstionum adducuntur diversi casus, & etiam pro Monialibus; & quòd in multis differant, & concordant Oratoria regularium, & sæcularium.

Et tandem quæritur, an quando virtute privilegii Gregor. XIII. Provinciales Societatis Jesu approbant Oratoria intra, & extra domus suas pro Religiosis subditis, debeant hoc facere per se, vel per alios? Ex p. 9. tr. 1. Ref. 34.

§. 1 Affirmativè respondeo ex cap. *In his de privil. & aliis indultis Pontificiis concessis Regularibus*. Sed difficultas est, an hodie sint revocata per Concilium Tridentinum? Et affirmativè respondet Garcias, *in summa tr. 3. diffic. 8. dub. 2. punct. 3. num. 29.* & addit, hoc solùm post Concilium concessum fuisse Missionariis, tam Jesuitis, quàm aliis Regularibus.

Supra hoc in Ref. primer. 2 sup. in Resol. 11 4 lin. 2.

2. Sed dicta privilegia non fuisse à Concilio Tridentino revocata docent Portel. *in dubiis regul. verb. Altare, num. 1.* Villalobos *tom. 1. tract. 8. difficult. 33. num. 7.* Rodriquez *in compend. qq. regular. resol. 9. num. 4.* Ludovicus de San Juan *de Sacram. Euchar. quæst. 12. art. 3. dub. 2. append. 1.* & alii penes Garciam *ubi supra*, quibus adde Cardinalem de Lugo *de Sacram. Eucharist. disp. 20. sect. 2. num. 52.* Marchinum *de Sacram. Ordin. tract. 3. part. 3. cap. 9. num. 12.* asserentes, nunc quoque posse Regulares uti Altari portatili in quolibet decenti loco, nisi ab Episcopis prohibeantur: & tunc solùm non posse, quando prohibentur: & licèt aliqui sentiant, supradicta privilegia fuisse à Concilio revocata; tamen, ut observat Serra *in 3. part. D. Thomæ, quæst. 83. art. 3.* nonnullis Religionibus rursus concessa sunt, quibus gaudent aliæ; quibus concessa est à Pontifice communicatio in privilegiis cum prædictis. Non est tamen recedendum à negativa sententia, quam adduximus. Et huic sententiæ adhærendo, adducenda sunt aliqua privilegia, quæ affert noster doctus, & amicissimus Pasqualigus *dec. 174. 176. 177. & 178.* cui ego addo Quintanadveñas *in Theol. mor. tom. 1. singul. 34. num. 7.* & Pellizzarium *tom. 2. tract. 8. cap. 2. sect. 2. num. 96.* Et ideò ex privilegio Pii IV. concesso Canonicis Regularibus anno 1565. possunt Regulares communicatione gaudentes erigere Altaria, in locis, seu cellis, ubi decumbunt infirmi, ut possint è lecto audire Missam, & Eucharistiam recipere; nec necessum est, ut infirmitas sit magni momenti, sed sufficit, ut infirmus exire à cubiculo non valeat. Tunc autem Superiorem localem Altare approbatum sentio, sive ex propria authoritate, sive ex ratihabitione, aut commissione præsumpta Provincialis. Deinde Regulares infirmi extra Claustra degentes possunt facere celebrare in suis cubiculis: secus si sæculares ægrotarent in Monasterio; quia, inquit, hoc est privilegium personale, non locale: Sed existimo, quòd tunc in horum etiam cubiculis possent Superiores Altare ad celebrandum erigere in suo Monasterio. Adde etiam quòd Moniales sub Regularium regimine viventes, possunt frui, & uti hoc privilegio, si Regulares, quibus subjiciuntur, eo gaudeant, vel in eo communicent cum aliis Religionibus: quia prædictæ Moniales participant privilegia concessa Regularibus, necnon privilegium communicationis, quatenus capaces sunt, cùm sint veluti quid accessorium Regularibus, & pars ejusdem Ordinis. Ita Quintanadveñas, & Pasqualigus.

Sup. hoc supra in Ref. 11 §. sed his, 2 in aliis §§ & Resol. ejus 20.

Sup. hoc eodem privilegio, & docte in Resol. non. præterita § ult. per tot.

3. Sed ego in istis privilegiis admiror liberalitatem Sedis Apostolicæ erga servitia præstita à Regularibus; & admiror modestiam Regularium, qui parcè, & rarissimè illis utuntur: quod meritò ita faciendum esse puto. Sed, ut verum fatear, non possum acquiescere, ut hodie Regulares possint uti illo privilegio: quod affert Pater Pasqualigus, nempè, quòd etiamsi essent infirmi extra Claustra in domo sæcularium, possit facere celebrare in suis cubiculis: non, inquam, hoc admitto: sed contrarium teneo cum Magistro Patre Lezana *in Summa, tom. 3. verb. Altare, nu. 15. & 16.* ubi sic ait: (Probabiliter affirmari posse videtur, sicque aliquando in Hispania practicari vidi, de cameris particularibus aliquorum Religiosorum, casu aliquo extraordinario, quo, videlicet, propter infirmitatem è camera exire non possint ad audiendam Missam, & dies solemnis fuerit, vel propter sacram Communionem recipiendam: quòd, scilicet, tunc possint in propriis cameris honestis, ac decentibus celebrari facere in Altari portatili. Ratio est: quia cameræ Religiosorum regulariter sunt loca decentia, & honesta, ac per consequens in eis poterunt prædicti Regulares privilegiati uti dicto privilegio, non solùm permittente, aut non contradicente Episcopo, propter dicta; sed etiam casu dato, quòd ipse contradicat, cùm prædictæ cameræ non sint privatæ domus; sed ad Ecclesiam pertinentes, nec omninò extra Ecclesiam, ac proindè non comprehensæ in decreto Concilii Tridentini. Pro hoc etiam extat notabile privilegium Pii IV. pro Canonicis Regularibus Sancti Salvatoris Lateranensis, quod refert Peirinis *tom. 1. privilegior. Minim. in Constit. Pyrrhi, num. 34.* ea Peregrino *in Compend. privileg. Congregationis Regularium, titul. Infirmi*, §. 2. Est autem magnum hoc privilegium: nam concessum dicitur 28. Maii 1565. post Concilium Tridentinum, & cum derogatione ipsius. Aliud etiam privilegium pro Fratribus Hieronymianis in Hispania refert Portell. *in dubiis Regul. verb. Altare, num. 3.* quod non vidi, nec scio, an sit solùm vivæ vocis oraculum, ac per consequens hoc tempore revocatum. Nullatenus tamen id credo esse permissum in cameris sæcularium, non solùm quia ipsæ sunt privatæ domus, & omninò extra Ecclesiam, de quibus loquitur Concilium; sed etiam, quia hoc est contra voluntatem Episcoporum, qui meritò, & rationabiliter id non permittunt; præsertim propter declarationem Sacræ Congregationis, quam refert Naldus *verb. Missa, num. 31. & 32.* ubi decernitur, licentias

ecle-

celebrandi in privatis Oratoriis non nisi à Sede Apostolica esse concedendas, nec ab Episcopis posse concedi.) Ita Lezana. Dissentio igitur à Patre Pasqualigo in ordine ad dictum privilegium, quod quidem puto neque esse in usu. Et ideò dixit Garcias *ubi supra, num. 3.* (Añade, Pasqualigo, que si un Religioso se halla infermo fuera del Convento, que puede hazerse dezir Missa en su aposento, si es lugar decente para oyrla de algun Clerigo, ò Religioso, porque este es privilegio personal, & sequitur personam, però no entiendo ay uso dello.) Ita ille, & ego. Unde abstineant Regulares à tali privilegio. Nota etiam hic obiter cum Barbosa *de jure eccles. lib. 1. cap. 44. num. 64.* & Lezana *in Summa, tom. 4. verb. Moniales, num. 31.* Sacram Congregationem sub die 12. Augusti 1605. declarasse, ne in Monialium infirmaria Sacrificium Missæ celebrari permittatur.

Sup. hoc sup. in Su. Ref. 31. 4. Sed hic inquirendum est, an, quando virtute privilegii Gregorii XIII. Provinciales Societatis approbant Oratoria intra, & extra domos suas pro Religiosis subditis, debeant hoc facere per se, vel per alios? Debere fieri per ipsos Provinciales putat Pelliazarius *tom. 2. tract. 8. cap. 5. sect. 5. numer. 91.* cùm in concessione posita sit clausula, *per se*, quòd, scilicet, ii per seipsos utantur, non per alios. Verùm negativæ sententiæ adhæret. Quintanadueñas *tom. 1. tract. 7. singul. 34. num. 4.* ubi ita asserit: Notandum, hanc approbationem Ordinarii loci sufficere, ut Oratoria in Conventibus, aut in prædiis erecta visitentur, & approbentur à Provinciali. Suarius *to. 3. in 3. part. disp. 81. sect. 3.* Henriquez *lib. 9. de Missa, capit. 27. num. 1.* & constat ex Bulla Gregorii XIII. Societati concessa anno 1575. quæ incipit: *Decet Romanum*, &c. ibi: *Postremò considerantes, quanta Societati hujusmodi cura sit professio divini cultus, quanquam etiam sæpè, remotis in locis Collegia, & Residentias habeat, volumus, ut in Oratoriis, & Capellis, quæ ipsius Societatis Provinciales per se in Domibus, Collegiis, & aliis locis, ubi aliqui Societatis residebunt, approbaverint, & ad divinum duntaxat cultum deputaverint, Missæ, & alia divina Officia alterius licentia desuper minimè requisita, celebrari possint.* Ita ille. Mihi verò magis placet opinio Pelliazarii.

5. Ex his sequitur supradicta Oratoria Regularium, & sæcularium differre, & concordare in multis. Differunt, quia Privilegium Oratoriorum Regularium est locale; sæculariū est personale. Oratoria Regularium non egent Episcopi designatione, & approbatione, sæcularium egent. In Oratoriis Regularium plures Missæ dici possunt; in sæcularium, una. Omnes interessentes Missæ in Oratoriis Regularium satisfaciunt præcepto; in Oratoriis sæcularium minimè, sed sola familia domini. Oratoria Regularium gaudent immunitate, quod non admittitur in Oratoriis sæcularium, &c. Concordant, quia non egent benedictione; & si polluantur non egent reconciliatione, &c.

R E S O L. XVII.

An Oratoria Palatii alicujus Civitatis, in quo Senatores alicujus Civitatis negotia tractant, & justitiam administrant, censeantur sublata per Bullam Pauli V.

Et an sub eadem prohibitione comprehendatur Capella carcerum publicorum?

Et an quatenus dictæ Capellæ sub Decreto sacri Concilii, nec non Decreto Pauli V. & litterarum prohibitione comprehendantur, & Bulla Cruciata non suffragantur, liceat Episcopo contra Sacerdotes tum sæculares, quàm Regulares in eisdem Capellis celebrare volentes, post edictum Archiepiscopi publicatum, seu intimatum, procedere, & quibus pœnis punire? Ex p. 9. tract. 1. Ref. 35.

§. 1. PRo negativa sententia dici potest, quòd dictum Decretum Pauli V. abstulit Oratoria domorum privatarum, ut observant Portel. *in resp. regul. tom. 1. part. 3. casu 20. num. 4.* Marchinus *de Sacram. Ordinis, tract. 3. part. 3. cap. 9. num. 11.* Beja *part. 4. casu 33.* Lezana *in summa tom. 1. cap. 21. num. 14.* Garcias *in summa Theol. mor. tract. 3. difficul. 8. dub. 2. punct. 2. num. 19.* Carolus à Basilica Petri *in cap. Missarum, de consecr. dist. 1.* cum aliis: & ideò asserunt, quòd in dicto Decreto non fuerunt comprehensa Oratoria existentia in Palatiis Episcoporum. Ergo dicendum videtur, Decretum Pauli V. non comprehendere supradicta Palatia Magnarum Civitatum, quia non veniunt sub nomine domorum privatarum; sed sunt domus publicæ Communitatum. Adde, quòd Pontifex voluit tollere abusus, ut patet ex ejus verbis, & observat Pasqualigus *decis. 172. numer. 3.* & alii. Sed in casu, de quo loquimur, abusus non possunt de facili evenire, cùm in dictis Oratoriis celebretur cum magna pompa, ornatu, & decentia: ergo. Deinde Paulus V. tollit omnia Oratoria privata, quæ post Concilium Tridentinum in dies erecta fuerunt authoritate, & facultate (ut patet ex contextu litteræ) Episcoporum: sed in aliquibus Oratoriis Palatiorum, de quibus loquimur, celebratur ex consuetudine immemorabili, etiam ante Concilium Tridentinum: ergo non includuntur in dicto Decreto Pauli V. cùm de tali consuetudine nulla efficiatur mentio; & ad tollendam consuetudinem immemorialem, opus est de illa specificam mentionem facere.

2. Sed, his non obstantibus, novissimè cùm Archiepiscopus Calaritanus peteret a Sacra Congregatione Concilii decisionem hujus dubii. An sub prohibitione Decreti Pauli V. super Oratoriis privatis comprehendatur Capella existens in Aula publica Palatii Civitatis, ita ut Magistratus teneatur à Sede Apostolica licentiam impetrare? Sacra Congregatio die 14. Novembris 1648. respondit comprendi sub prohibitione Decreti. Unde patet responsio ad titulum nostræ quæstionis, nempè, supradicta Oratoria esse sublata à Paulo V. Et quidem, ut observat Joan. Valerus *in differ. utriusque fori, verb. Missa, differ. 2. §. 5.* hodie facultas habendi Oratoria, non solùm fuit sublata quoad privatos, sed etiam quoad quoscumque Principes: qui etiam Valerus observat, fuisse sublatam quancumque consuetudinem immemorialem celebrandi in Oratoriis: quod est valdè notandum.

3. Nota etiam hic obiter, dictum Archiepiscopum petiisse decisionem alterius dubii, videlicet; An sub eadem prohibitione comprehendatur Capella carcerum publicorum, & petenda sit eadem licentia a Sede Apostolica, vel sufficiat licentia Ordinarii, si hujusmodi Capella sit in loco decenti ornata? Et Sacra Congregatio eadem die respondit, non comprehendi Capellam carcerum publicorum.

4. Et tandem idem Archiepiscopus petiit à Sacra Congregatione aliud dubium, scilicet, An quatenus dictæ Capellæ sub Decreto S. Concilii, necnon Decreto Pauli V. & litterarum prohibitione comprehendantur, & Bullæ Cruciatæ non suffragatur, liceat Episcopo contra Sacerdotes, tam sæculares, quàm Regulares, in eisdem Capellis celebrare volentes, post edictum Archiepiscopi publicatum, seu intimatum, procedere; & quibus pœnis punire? Sacra Congregatio sub eadem die respondit, licere Archiepiscopo contra Sacerdotes, tam sæculares, quàm Regulares, in eisdem Capellis celebrare volentes post edictum Episcopi publicatum, procedere etiam ad pœnas censurarum.

R E S O L. XVIII.

An quando licitum est causa magnæ necessitatis celebrare extra Ecclesiam, sit adeundus Episcopus pro licentia?

Et an possit Episcopus in casu necessitatis prædictam licentiam concedere Sacerdotibus extra proprium Diœcesim?

Et notatur, quòd in quodã Palatio rurali aderat Capella cum Altari portatili, in qua tamen non aderat licentia dicendi Missam, & repentè quis incidit in articulo mortis, quæsierunt à me, an tunc posset Sacerdos celebrare in illo Altari portatili ad dandum Viaticum moribundo? Ex p. 9. tr. 1. Ref. 46.

§. 1. NEgativè respondet Emmanuel Sà *verb. Missa nu. 9.* & pro hac sententia adducit etiam Navarrum, Sotum, & Armillam Pater Pasqualigus *decis. 178. num. 2.* quos ipse sequitur, quando necessitas est evidens: secus in dubio.

2. Sed, his non obstantibus, nominatim contra Patrem Pasqualigum, noster Alphons. de Leone *in tract. de cens. recollect. 6. num. 851.* talem sententiam non audet admittere, quando Episcopus, vel Ordinarius potest facilè adiri: secùs si non potest facilè adiri, nam Concil. Trident. *in supracitato Decreto* tribuit hanc facultatem Episcopo pro casu necessitatis tantùm; & per consequens restricta fuit facultas sibi data a jure, non in totum; sed pro casu solùm ubi adesset necessitas evidens: si ergo, quando adest evidens necessitas, & posset facile Episcopus, vel ejus Vicarius non adire, non teneretur quis petere dictam licentiam, frustratoria esset dicta concessio S. Concilii facta Ordinariis pro exequutione prohibitionis. Ita Leone. Et quidem ego affirmativæ sententiæ adhæreo, cui adhærent etiam communiter Doctores, quos citat, & sequitur Persicus *de Offic. Sacerdot. lib. 1. cap. 6. dub. 4. numer. 33.* quia nunquam extra Ecclesiam celebrare licet, nisi Episcopus permiserit, ut patet *ex cap. Missarum de consecrat. dist. 1.*

3. Sed, quidquid sit de rigore, securius erit in dictis casibus semper petere licentiam ab Episcopo: & ita consulendum esse existimo Parochis, & aliis Sacerdotibus. Vide Vvigers *in 3. part. quæst. 83. dub. 15. num. 67.* Marchin. *de Sacram. Ordin. tr. 3. part. 3. cap. 9. nu. 11.* Garciam *in Summ. Theol. mor. tract. 3. diffic. 8. dub. 2. punct. 1. num. 6.* & alios.

4. Non

4. Non deseram tamen hic adnotare casum, de quo olim Ego interrogatus. In quodam Palatio rurali aderat Capella cum Altari portatili, in qua tamen non aderat licentia dicendi Missam, repentè quis incidit in articulum mortis: quæsierunt à me, an tunc posset Sacerdos Missam celebrare in illo Altari portatili ad dandum Viaticum moribundo? Et respondi affirmativè, & in terminis Nugnum adduxi *in 3. p. D. Thomæ, tom. 1. quæst. 83. art. 3.* ubi docet, esse peccatum mortale celebrare extra Ecclesiam sine Episcopi facultate: modificat tamen hoc in casu allato, & sic asserit: (Sit conclusio: Mortale peccatum est celebrare extra locum sacrum sine facultate Episcopi. Hæc conclusio patet: Primò, quia est communis inter Doctores Scholasticos *in 4. dist. 13.* & illam docet D. Thomas in isto articulo, Sylvester, & alii Summistæ *in verb. Missa*: & ita præcipitur in Concilio Tridentino, *sess. 25. cap. de observandis in celebratione Missarum.* Et patet: quia talis celebratio esset contra communem usum totius universalis Ecclesiæ in re gravissima, unde & graviter puniuntur sic celebrantes; Intelligenda est nostra conclusio, nisi aliàs sit gravis necessitas, quia tunc licitum est celebrare in domo, & in quocunque loco decenti: ut si sit infirmus in extrema necessitate, & aliter non possit illi subveniri, nisi celebrando extra templum.) Ita Nugnus, cui etiam adde Toletum *lib. 2. cap. 2. num. 1,* & Persicum *de offic. Sacerdotis, lib. 1. cap. 6. dub. 4. num. 29.*

5. Sed hic quærendum erit; An possit Episcopus in casu necessitatis prædictam licentiam concedere Sacerdotibus sibi subditis extra propriam Diœcesim? Respondeo, circa hoc esse duas sententias. Prima affirmat: quia hoc sine licentia Episcopi fieri potest in necessitate, ut in itinere, quando licentia commodè haberi non potest, *cap. Concedimus de consecrat. dist. 1.* non autem extra necessitatem; alioquin esset licitum de jure communi, ac proindè frustrà concederetur Episcopis privilegium: ut in Altari Viatico celebrare, vel celebrare facere possint in itinere, *cap. Quoniam de privilegiis, lib. 6.* Ergo Episcopus dare potest hanc facultatem extra suam Diœcesim. Ita Sylvester *v. Missa, 1. quæst. 5. dicto 3.* Probat etiam *ex cap. Missarum de consecrat. dist. 1.* ubi conceditur celebrari, ubi Episcopus permiserit. Sed non est recedendum à sententia negativa. Et ratio est: quia *in cap. Quoniam de privilegiis, lib. 6.* Bonifacius VIII. concedit Episcopis, privilegium, ut Altare possint habere, viaticum in eo celebrare, ac facere celebrari ubicunque. Sed si hanc facultatem possent ipsi Sacerdotibus sibi subditis concedere extra Diœcesim, illam haberent de jure communi. Ergo frustrà concederetur ipsis Episcopis prædictum privilegium. Nec obstant adducta in contrarium: nam respondeo, potuisse Episcopos olim de jure communi concedere Sacerdotibus sibi subditis facultatem ubique celebrandi extra necessitatem; sed solùm intra, non verò extra propriam Diœcesim; juxta cap. *Missarum, de consecrat. dist. 1.* nunc verò post Concilium Tridentinum, solùm in casu necessitatis; semper tamen talis licentia est concedenda intra Diœcesim: nam extra non extenditur ejus jurisdictio. Nec valet consequentia: Possunt Sacerdotes in necessitate ubique celebrare sine licentia Episcopi: ergo idem etiam possunt sine necessitate cum licentia Episcopi: nam primum, est privilegium Summi Pontificis, *in cap. Concedimus de cons. dist. 1.* quod non potest concedere Episcopus sine necessitate, nec extra propriam Diœcesim. Vide Suar. *in 3. part. tr. 3. disp. 81. sect. 3.* Vasquez *disp. 133. cap. 1. num. 5.* Fagundez *præcept. 1. lib. 3. cap. 13. num. 7.* & alios.

RESOL. XIX.

An non obstante Concilio Tridentino possint Episcopi concedere licentiam, ut quis Oratorium privatum habeat?
Et quid hodie dicendum est? Ex p. 9. tr. 8. Res. 45.

§. 1. NEgativam sententiam docuit Navar. *li. 1. tit. de consecr. cons. 1. quæst. 37. numer. 76. & cons. 16. de privilegiis,* Azorius *part. 1. lib. 10. cap. 26. quæst. 3.* Bonacina *de Sacramentis, disp. 4. quæst. ult. punct. 9. num. 10.* & alii.

2. Sed altera sententia affirmat: nam Concilium Tridentinum *sess. 22 post cap. 9. in Decretis,* sic asserit: Præcipit sancta Synodus Episcopis, ne patiantur privatis in domibus, atque omninò extra Ecclesiam, & ad divinum tantùm cultum dedicata Oratoria ab eisdem Ordinariis designanda, & visitanda, sanctum hoc Sacrificium à sæcularibus, aut Regularibus quibuscumque peragi, nõ obstantibus privilegiis, aut exemptionibus quibuscumque. Ex verbis hujus Decreti duo colliguntur. Primò, restrictam esse potestatem Episcoporum, ne possint concedere facultatem celebrandi in quocumque honesto loco extra Ecclesiam, sicut priùs poterant. Secundò. in Oratorio domus privatæ ad divinum cultum tantùm deputato, quòd non sit in profanos usus convertendum, licere Episcopo dare facultatem celebrandi, dummodò priùs designetur, & visitationis ejusdem subjaceat: atque sic declaravit Sacra Congregatio in hunc textum: & idem docent Guttierrez *lib. 1. canonicarum quæst. capit. 30. num. 28.* Zerola *in praxi Episcopali, part. 1. vers. Missa concl. 4.* Stephanus Quaranta *verb. Missa,* Sotus *in 4. distinct. 13. q. 2. art. 2.* Suarez *de Sacram. disp. 21. sect. 3. vers. Secundò, observandum,* Ægidius Coninch. *de Sacram. quæst. 83. art. 2. dub. 1. num. 225.* Stephanus Fagundez *de quinque Ecclesiæ præcept. p. 1. lib. 3. capit. 13. num. 9. 10. & 11.* Layman *in Theol. mor. lib. 5. tract. 5. cap. 5. num. 4.* Joan. de la Cruz *de statu Religionis, lib. 5. cap. 5. dub. 7.* Barb. *de offic. Episc. alleg. 23. num. 7. par. 2.* & ita hanc sententiam præter Doctores citatos, tenet doctissimus, & amicissimus Francisc. Zypæus *in jure Pontificio, lib. 3. titul. de celebrat. Miss. num. 8.* ubi sic ait: Decernit Synodus, ut locorum Ordinarii non patiantur privatis in domibus, atque omninò extra Ecclesiam, & ad divinum tantùm cultum dedicata Oratoria ab eisdem Ordinariis designanda, & visitanda, Sanctum Sacrificium à sæcularibus, aut Regularibus quibuscumque peragi, ac nisi qui interfint, decenter composito corporis habitu declaraverint, se mente etiam, ac devoto cordis affectu, non solùm corpore adesse. Hic locus Conc. Trident. voluit abusum tantùm tollere, qui proculdubiò olim nimis magnus fuit, & contra quem pulchrè insurgit practica Diaz, *cap. 39.* quem jam olim persecutus est Justinus *in Auth. Ut nullas fabricet Oratorii domos, cap. 1. 2. 3.* ubi fisco addit eas domos, in quibus divinum officium factum est absque Episcopi prævia licentia, & loci destinatione, cum Crucis defixione. Denique permittit in Oratoriis, ad divinum tamen cultum tantùm dedicatis, Missam fieri. Itaque si Ordinario videbitur, etsi Oratoria sita sint in ædibus privatis, ad divinum tamen cultum tantùm destinentur, ab eo dedicari, ac sacrari poterunt, sacrumque ibi peragi. Controversum tamen est, & refert Azorius *instit. mor. lib. 10. cap. 6.* aliique diversas Congr. Cardinaliũ interpretationes, an per hunc locum adempta sit Ordinariis facultas concedendi, ut Missę celebrentur in Oratoriis privatis, non consecratis, etsi decenter constructis, ordinatisque. Certè salva Sedis Apostolicæ censura locus hic tantùm est abusus extirpandos eorum, qui id sua authoritate præsumunt, quos ne patiantur, monentur Episcopi: sed ea verba, *non patiantur,* si ad rigorem examinentur, non inferunt, ut permittere non possint, vel derogationem authoritatis Episcopis competentis, ne id queant, ubi justa ex causa id permittendum censuerint; quæ patimur, aut pati nolumus, ab aliis proficiscuntur; quæ permittimus, à nobis. Accedit, quòd Conciliaribus Constitutionibus in primitiva Ecclesia latis, obscuro verbo derogatum esse existimari non soleat: ac sexta Synodus, & Triburiensis, ut refert Azor. *ubi supra, quæst. 3.* in infantia Ecclesiæ hanc authoritatem Episcopis concessit: nec facilè Episcopi in Concilio existentes restringunt facultates suas, sed augent, ut in Concil. Trid. tam quoad superiores, quàm inferiores, quamplurima liquent. Sed si Episcopi potestate sua abuterentur; revocari, & soli Sedi Apost. reservari hanc authoritatem posse, nemo dubitat. Ita Zypæus, cui adde Præpositum *in 3. part. quæst. 83. art. 3. dub. 1. num. 147.* Tannerum *tom. 4. disp. 5. quæst. 10. dub. 1. num. 27.* Lessium *in 3. part. quæst. 83. art. 2. num. 78.* Vvigers *in 3. part. quæst. 83. dub. 15. numer. 67.* Hieronymum Garcias *in summa Theol. mor. tract. 3. diffic. 8. punct. 2. num. 13.* Vasquez *disp. 233. cap. 1. num. 3.* Suarez *disp. 81. sect. 3.* Fagundez *præc. 1. lib. 3. cap. 12. à num. 9.* Palaum *tom. 4. disp. unica, punct. 8. num. 6.* & alios.

3. Nota tamen, quòd hæc opinio procedit in terminis Conc. Trident. nam hodie hæc facultas Episcopis sublata est, & Sanctæ Sedis Apost. reservata, ut constat ex literis Card. Lancelloti ad Episcopos, datis nomine Pauli V. 10. Martii 1615. quarum plures gravissimi Authores meminere, ut Ricc. *in praxi fori Ecclesiast. decis. 538.* Francisc. Scorc. *lib. 5. capit. 13. de Sacr. Missæ,* Molfesius *in Summ. tract. 3. cap. 17. num. 70.* Fagundez *d. cap. 13. num. 12.* Naldus *verb. Missa, numer. 30.* Gavant. *comm. in rub. Missalis, part. 1. tit. 20. lit. M.* Homob. *de exam. Ecclesiastico, quæst. 54. tract. 8. cap. 5. part. 5.* ubi dicit, sic fuisse à Sacra Congr. sæpè rescriptum Archiepiscopo Bononiensi, & ubique servari mandasse. Et ita etiam, præter DD. citatos, observat Caspensis *in curs. Theol. tom. 2. tract. 23. dub. 3. sect. 3. numer. 66.* Villalobos *in Summ. tom. 1. tract. 8. diffic. 23. num. 2.* Filliucius *tom. 1. tract. 5. cap. 4. num. 116.* Garcias *ubi supra, num. 14.* & Trullench *in Bulla Cruciata, lib. 1. §. 3. dub. 5. num. 5.* qui licèt asserat post dictum Decretum Pauli V. postea anno 1618. die 30. Julii, idem Paulus de consilio Cardinalium concessit Episcopis, tanquam Sedis Apostolicæ Delegatis facultatem visitandi, designandi, & approbandi Oratoria, & licentiam celebran- Sup. hoc sup. in Ref. 1. paulò post init. è vers. In hac autem.

brandi in dictis Oratoriis, cum his limitationibus. Prima, ut hujusmodi licentia celebrădi in Oratorio privato, solùm concedatur personis nobilibus, senio, & infirmitate impeditis, durante tantùm impedimento. Secunda, quòd dicta licentia non suffragetur nisi ministris omninò necessariis, ita ut alii præcepto Ecclesiæ minimè satisfacere censeantur. Tertia, quòd in singulis Oratoriis una tantùm dicatur Missa. Quarta, quòd ab hac licentia excipiantur dies Paschæ, Nativitatis, Resurrectionis, Penteeostes, & alia festa solemnia, nisi talis esset persona, quæ ob justum impedimentum nullo modo posset adire Ecclesiam. Quinta, quòd in eadem domo duo Oratoria minimè concedantur. Sexta, quòd hæc licentia solùm duret per sex annos.

4. Tamen, his non obstantibus, postea Urbanus VIII. absolutè abstulit ab Episcopis talem licentiam, & solùm Papæ reservavit. Et ideò Portel *in respons. regul. tom. 1. p. 3. cas. 20. num. 1.* sic ait: (Addi potest ad hoc, quod ego vidi meis oculis, anno 1626. in Aula cujusdam domini, tunc Collectoris istius Regni, publicari edictum S. D. N. Papæ Urbani VIII. in quo prohibebat ne Episcopus aliquis, vel similis Prælatus licentiam dare posset alicui celebrandi, vel celebrare faciendi in Oratoriis privatis, & scirent omnes talem licentiam concedere esse reservatum soli Summo Pōtifici, & Aaor. *tom. 5. sum. lib. 10. cap. 26. in fine*, dicit eosdem Cardinales declarasse, non posse Episcopum dare licentiam celebrandi in Oratoriis particularibus, quod consonat novo mandato Urbani VIII. proximè citato.) Ita Portel. De quo Decreto facit etiam mentionem Garcias *nu. 18.* & antea *n. 15.* sic asserverat: (Finalmente aora novissime en este Enero de 1644. me ha referido el Reverendissimo P. Juan Velez, Predicaror de su Magestad, y Obispo electo de Guadalajara de las Indias, que le diao el Señor Nuncio el Cardinal Pancirolo en Madrid que tenia un Breve de su Santitad, en que la prohibia dar licencia para deair Missa en Oratorios privados en casas de los seculares: y assi oy ya està cerrada la puerta à esto de tal suerte, que solo el Papa puede.) Dicendum est igitur hodie non posse Episcopos, etiam tanquam Apostolicæ Sedis delegatos, dare facultatem, ut quis possit in domo sua privatum Oratorium habere, & ibi audire Missam, cùm talis facultas ad solùm Pontificem pertineat, ut patet ex praxi.

Sup. hoc in Ref. seq. § ad med. & iterum ad [illegible] in § [illegible] Ref. 49.

RESOL. XX.

An saltem Episcopi, non obstante Concilio Tridentino, ac Brevibus Pauli V. & Urbani VIII. possint hodie in aliquo casu particulari ex justa causa dispensare, ut celebretur extra Ecclesiam cum Altari portatili? Ea p. 9. tr. 1. Ref. 43.

§ 1. RESpondeo affirmativè cum Marchino *de Sacram. Ordinis, tract. 3. part. 3. cap. 9. num. 11.* ubi sic ait: (Adhuc in multis casibus viget in Episcopis hæc facultas, tam post Tridentium, quàm post Pauli V. decretum.) Ita ille, cui adde Garciam *in summa Theol. mor. tract. 3. diffic. 8. dub. 2. punct. 2. numer. 18.* sic asserentem: (Empero aunque el Concilio Tridentino, y las letras de Paulo V. parece, que quità à los Señores Obispos el poder dar estas licentias, y a los Obispos, y Nuncio de España nuestre S. P. Urbano VIII. pero no obstante estos decretos, hallan los Theologos destos tiempos algunos casos, en los quales la puedan dar oy.) Et citat pro hac sententia Cardinalem de Lugo, Ledesmam, Fagundez, Villalob. Rodriq. Layman & alios; quibus ego addo Magistrum Serra *in 3. part. D. Th. quæst. 83. art. 3.* Castrum Pal. *tom. 9. tract. 22. disp. un. punct. 8. numer. 6.* ubi sic ait: (Ex verbis Concilii Tridentini manifestè constat non esse Episcopis sublatam facultatem designandi Oratoria, in quibus Sacrificium peragatur, quinimò ea facultas ibi supponitur; siqoidem Oratoria ab eo designanda, & visitanda sunt: solùm enim tollitur ab eis facultas concessa *in cap. Missar. de consecr. dist. 1.* permittendi aliis celebrationem liberam, & per modum privilegii in privatis domibus, & omninò extra Ecclesiam, & eatra Oratoria ad divinum tantùm cultum dedicata. In Oratoriis ergo, sicut in Ecclesia permittere optimè possunt celebrationem, maaimè aliqua rationabili causa intercedente. Neque huic doctrinæ adversatur Breve Pauli V. editi anno 1617. quo omnibus Prælatis infertur potestas concedendi licentias celebrandi in domibus privatis, etiamsi nobilissimæ sint: quia, ut opinor, intelligi debet de facultatibus perpetuis celebrandi in locis nō permanenter divino tantùm cultui dicatis: quia Paulus V. solùm eo Brevi intendit Decretum Tridentini renovare, & denuò stabilire.) Ita Palaus.

2. Sed audiamus alium doctum Hispanum Gasparem Hurtadum *disp. 4. de Sacrificio Missæ, diffic. 6.* sic ajentem: (In Decreto Concilii Tridentini præcipitur Episcopis, ne patiantur in privatis domibus Missam celebrari, nisi in aliquo loco ab eis designato, & tantùm ad divinum cultum dedicato. Unde Episcopi non possuot licentiam conferre ad celebrandum in privatis domibus in loco ad alios usus deserviente: possunt tamen dispensare, ut aliqoando celebretur in eo loco justa aliqua causa, qualis est, quando persona gravis ægrotat, ut domi audiat Missam, & Communionem ex obligatione suscipiat, quia in dicto Decreto tantùm aufertur Episcopis facultas concedendi simpliciter licentiam ad celebrandum iu dicto loco; non verò facultas dispensandi in aliquo casu. Addimus, dictam facultatem concedendi simpliciter licentiam ad celebrandum in quovis honesto, seu decente loco convenientem Episcopis ea suo officio, ablatam fuisse à Nuntio Hispaniarum jussu Pauli V. anno 1615. ita ut jam nequeant facultatem concedere ad celebrădum in privatis domibus, & Oratoriis, non verò fuisse ablatam facultatem dispensandi ex justa causa, ut aliquando in eis celebretur.) Hæc Hurtadus. Unde ex supradictis Doctoribus apparet, in Concilio Tridentino, & in Decreto Pauli V. fuisse quidem sublatam Episcopis facultatem concedendi licentias absolutè celebrandi io privatis Oratoriis, & domibus sæcularium, non autem fuisse eis sublatam potestatem dispensandi ex justa causa in aliquo casu: Pontifex enim, & Concilium voluerunt tollere abusus: & abusus solùm ex licentiis continuis, & ordinariis oriri poterant; non autem ea dispeosatione pro una, aut altera vice ea justa, & rationabili causa. Ergo, &c. Et non solùm hanc opinionem docuerunt Doctores Hispani, sed etiam Itali. Vide Aversam *de Sacram. Euchar. quæst. 11. sect. 14.* Joan. Antonium Novarinm *in Sum. Bullar. to. 1. tit. de celebrat. Missar.* prohibita in Oratoriis privatis, *num. 3.* & ex Societate Jesu Patrem Persic. *de offic. Sacerdotis, lib. 1. cap. 6. dub. 3. num. 26.* qui omnes loquuntur etiam in terminis Decreti Pauli V. Et ideò adducam aliquos casos in confirmationem supradictæ sententiæ.

Sup. hoc in Ref. proxim. § ult. post med. & vers. Finalmente.

RESOL. XXI.

Enumerantur aliqui casus in quibus Episcopus possit dare licentiam, ut celebretur extra Ecclesiam? Ex p. 9. tr. 1. Ref. 44.

§ 1. PRimus casus, quando exercitus, aut classis ad multum temporis spatium Missam non audivit, & ad locum appulit, ubi sub dio possit commodè illam audire, licitum erit eam sub dio celebrare. Et ideò Caspensis *in Cur. Theol. tom. 3. tract. 23. disp. 3. sect. 3. num. 67.* docet, quòd ut existentes in castris, vel in triremibus, aut iu navibus Missam audiant, poterit Altare erigi in agro, vel in littore. Nec supradictis videtur obstare declaratio Sac. Congregationis Concilii; nam, cùm Episcopus Calaritanus inter alia dubia hoc etiā petierit, an sub prohibitione Decreti Pauli V. prohibeatur Altare portatile, quod defertur ad turres in littore maris existentes, ibique ex consuetudine celebrantur Missæ, nulla Sedis Apostolicæ licentia obtenta, Sacra Congregatio sub die 14. Novembr. 1648. respondit, sub eodem Decreto comprebendi Altare portatile, & de necessitate requiri licentiam Sedis Apostolicæ. Hæc declaratio, inquam, non videtur obstare doctrinæ communi Doctorum, quos affert, & sequitur Fagund. *præcept. 1. lib. 3. cap. 3. num. 14.* nam in casu Episcopi Calaritani credo, qood passim hoc efficiebatur pro una, vel altera navi, unde magnus erat abusus, quem rectè voluit tollere Sacra Congregatio: sed Doctores loquuntur, quando classis magna navium, vel triremium, advenit in aliquo littore; tunc enim erit licitum cum Altari portatili, ut exercitus Missam audiat, celebrare. Non itaque Sac. Congregatio abstulit hunc casum post Decretum Pauli V. à cōmuni Doctorum sententia admissum; sed tantùm casum propositum ab illo Archiepiscopo, in quo quidem abusus eaistebat. Notat tamen hìc Fagundez, *ubi supra*, (quòd idem putat dicendum esse, si navis Indiæ Lusitaniæ ad littus aliquod appellat: est enim numerus personarum illius instar numeri non eaigui populi. Ita audivi à viris doctissimis nostræ Societatis: nam exceptio hæc, seu facultas ista celebrandi in casu necessitatis magnæ, non est revocata per Concil. Trident. *d. sess. 22. in Decreto de observ. & evitand. in celebratione Missarum*, juxta omnes Doctores.) Ita Fagundez, qui fecit antea mentionem Decreti Pauli V. quod etiam docet Marchinus *de Sacram. Ord. part. 3. cap. 9. num. 15.* loquens de navi magno populo onusta, quæ post diuturnam navigationem ad littus appulit.

2. Casus secundus penes Doctores est, quòd liceat in bello rem divinam sub dio, aut sub tentoriis celebrare in Altari portatili, aut in Ara Sacra, ut Christiani milites Sacrum audiant, & se fidentius ad pugnam præparent Sacra

Encha-

Eucharistia sumpta, vel pro audienda Missa in diebus festivis. Imò Pater Pasqualigus *decis.* 167 *num.* 4. putat, etiam diebus non festis posse Generales, & alios primarios Duces militum, facere celebrare in castris, in suis tentoriis: quia cùm pertineat ad ipsos cura militum, tenentur procurare, quantùm possunt, aonservationem ipsorum, & adhibere illa media, quæ sunt necessaria; quorum præcipuum est placatio Dei, & imploratio divini auxilii, quæ non possunt melioti modo obtineri, quàm per Sacrificium Missæ; videretur enim parum æstimari cultus divinus, si in tanta necessitate divini auxilii, non adhiberetur Sacrificium Missæ. Sed hæc omnia à Patre Pasqualigo dicta mihi noo placent, nec Episcopi audeant talem licentiam præbere: nam Sacræ Congregationis gravi reprehensione non erunt immunes. Nec invenio alium Doctorem, qui casum talem admittat. Nec obstat ratio pro illo adducta: nam fateor, Ductores militum teneri implorare divinum auxilium, sed quid inde? nonne illud obtinere possunt aliis mediis licitis, ac etiam mediante Sacrificio Missæ, ex eorum ordine celebrato in Ecclesiis, io quibus de jure celebrari debet, & non in eorum tentoriis, contra praxim, & consuetudinem usque adhuc in exercentibus militum practicatam: Et quidem, si, ut observat Fagundez *precept.* 1. *lib.* 3. *cap.* 13. *num.* 14. & alii, sit licitum tantùm in casu magnæ necessitatis, celebrare extra Ecclesiam, certum est, talem necessitatem non adesse: in casu, de quo loquimur, cùm audiatur Missa in diebus non festivis, & divinum auxilium, ut diximus, alio medio licito invocari possit. Et ita hanc sententiam tenuerunt viri doctissimi de hac re à me consulti: unde sapientissimus Cardinalis Lugo *de Sacram. Euchar. disp.* 20. *sect.* 2. *numer.* 4. solùm admittit, ut in castris Missa dicatur ad implendum præceptum in die festo, Et Henriquez *lib.* 9. *cap.* 27. *num.* 2. ait, concedendam esse hanc licentiam Regi, aut Duci, qui exercitui præest. Ergo non aliis.

3. Casus tertius est, posse ab Episcopo dari licentiam, ut in cubiculo perillustris personæ ægrotæ Missa semel, aut bis celebretur, ut suscipiat Eucharistiam ex præcepto, vel Viaticum. Et ita docet Vasquez *in* 3. *part. tom.* 3. *disp.* 233. *cap.* 1. *nu.* 5. Valesum *in different. utriusque fori, verb. Missa, differ.* 2. Henriquez *lib.* 9. *cap.* 27. *numer.* 1. Suar. *in* 3. *part. tom.* 3. *disp.* 81. *sect.* 3. Reginaldus *in praxi tom.* 2. *lib.* 29. *cap.* 9. *sect.* 5. *numer.* 176. Sotus *in* 4. *dist.* 13. *quæst.* 2. *art.* 3. & alii. Sed hoc procedere in terminis Concilii Tridentini posset aliquis dicere, licèt non desiot hoc etiam negantes, ut videre est apud Garciam *in Summa Theol. mor. tract.* 3. *difficul.* 8. *dub.* 2. *punct.* 2. *num.* 13. Itaque magis urget difficultas, quid dicendum in terminis Brevis Pauli V. in quo prohibentur expressè Episcopis, ne possint côcedere licentiam celebrandi in privatis domibus. Sed alii hunc casum, de quo loquimur, concedunt etiam post Decretum Pauli V. & ita, ut visum est supra, tenet Pater Persicus ex Societate Jesu *de officio Sacerdot. lib.* 8. *cap.* 6. *dub.* 3. *num.* 25. Quintanadvenas, *ubi infra*, Novarius, & Fagundez *ubi supra*, cum aliis. Et ad dictum Decretum respondent, quòd Pontifex loquitur de licentiis continuis, non autem tollit dispensationes ex justa causa in aliqoo casu particulari, ut est iste casus. Sed, ut verum fatear, ego video, Episcopos, saltem in Italia, hunc casum non practicare: displicet verò mihi id, quod asserit Pater Pasqualigus *decis.* 170. *num.* 7. posse Episcopum talem licentiam concedere, licèt persona, cui conceditur, non sit nobilitate conspicua, si aliundè tamen insignis sit, vel ob insigne servitium præstitum Communitati, vel ob literas, vel ex aliquo alio capite digno homine liberali, & quod constituat personas dignas speciali veneratione: hujusmodi autem personæ merentur ornari specialibus privilegiis, & gratiis: Sed hæc non consulerem Episcopis: nam Doctores solùm loquuntur de Magnatibus, & videmus ex praxi Romana · Pontifices enim in indultis particularibus, his tantùm personis solent privilegium concedere habendi Oratoria privata, & non aliis ex supradictis. Maximè qoòd, ut diximus, aliqui negant absolutè hoc fieri posse, etiam quoad Magnates illustres. [Porque (ait Ledesma *in Summa*, *tom.* 1. *cap.* 20. *concl.* 2. *difficul.* 3.) el Concilio parece, que lo veda, y la Declaracion de los Señores Cardinales parece, que no le admitte.) Et in specie dixit Navarrus *lib.* 1. *cit. de Constitut. consil.* 8. *quæst.* 37. *num.* 76. ut observat Fagundez *precept.* 1. *lib.* 3. *cap.* 13. *numer.* 13. non posse Episcopum hodie dare licentiam ad celebrandum Sacrum in domo privata apud infirmum in casu urgentis necessitatis: quòd si hoc dixit stante Concilio Tridentino, quantò magis hoc diceret stante Brevi Pauli V. Itaque Episcopi, me consulente; abstineant a dandis similibus licentiis.

4. Casum quartum invenies apud Quintanadvenas *in Theol. mor. tom.* 1. *tract.* 3. *sing.* 32. *num.* 6. ubi sic ait: (Unicam tantùm Missam côcedit Nuntius in his Oratoriis quotidie dicendam; sed accedente gravi causa, aliquando plures dici posse existimo, verbi gratia, cùm domus illius dominus primam ooo audivit, & cùm quis mortuus est in domo, ubi Oratorium est, & corpore præsenti Missæ plures dicuntur, ut in nobilium domibus consuetudo obtinuit: tunc enim non solùm plures Missas dici posse in uno Oratorio arbitror; sed ab Ordinario concedi posse facultatem, ut in eodem domus Sacello, tria, aut quatuor Altaria decenter ornata, & ab ipso visitata, pro tunc erigantur, & in ipsis integro mane Missæ plures celebrentur. Sic Hispali sæpè vidi. Et ratio est: quia licèt Paulus V. Bulla edita anno 1615. prohibuerit Episcopis, ne concedere possint facultatem celebrandi in privato Oratorio, hancque concedere ad solum Pontificem spectare, & semper post Tridentinum spectasse declaravit, ut probat Trullench. *lib.* 1. §. 1. *in Cruc. dub.* 4. *à num.* 5. hæc intelliguot de concessione Altaris, & Oratorii stabilis. At semel, vel iterum, & in casu necessitatis posse aliquando Ordinarium concedere facultatem, ut in privatis domibus celebretur, etiam post Decretum Pauli V. rectè probat Fagundez *lib.* 3. *in* 1. *precept.* 13. *cap.* 13. *nu.* 14. magno Doctorum, & rationum pondere: sufficiens autem necessitas esset obitus nobilis viri, & consuetudo celebrandi in his casibus. Ita Quintanadveñas. Unde Garcia *in summa, tract.* 3. *diffic.* 8. *dub.* 2. *punct.* 2. *numer.* 18. (Hemos visto (asserit) en nuestros dias, dar los Señores Arcobispos licentia para dezir Missa en uoa sala, donde està el cuerpo presente de alguo difunto, por no aver Capilla en la casa, cuyo caso pone Ledesma, *ubi supra*, §. *La tercera dific.* pero si ay Capilla eo la casa, mejor es llevar alli el cuerpo, y dezirse alli las Missas.) Sed hic casus non caret apud me difficultate: nam illum nunquam scio in Italia practicatum: & reverà non video necessitatem in hoc casu, quæ præbeat justam causam Episcopo dispensandi, ut possint Sacerdotes celebrare extra Ecclesiam, cùm Felix Papa *in cap.* 2. 2. & 11. *de consecr. dist.* 1. statuerit, id non licere absque magna necessitate. Et quidem illæ Missæ celebrandæ io domo privata coram corpore mortuo, cur non dici possunt cum majori reverentia, & æquali satisfactione pro defuncto in Ecclesiis? Assistant itaque cum corpore mortuo Regulares, vel alii Sacerdotes, Officium Defunctorum recitantes, & non Sacerdotes in Altari portatili celebrantes.

RESOL. XXII.

Alii etiam casus adducuntur, & simili modo discutiuntur. Ex par. 9. tract. 1. Res. 54.

§. 1. QUintus casus est tempore pestis: pòtest enim Episcopus, secundùm aliquos, concedere licentiam celebrandi in publicis viis, & in privatis domibus. Ita Marchinus *de Bell. divino, part.* 6. *cap.* 1. *num.* 9. *cum seqq.* & post illum Pater Pasqualigus *decis.* 172. qoi *decis.* 178. firmat absolutè, posse Episcopum in aliquo casu concedere licentiam celebrandi extra loca deputata, & *num.* 4. ait: (Quæres, quænam sit causa rationabilis, ob quam possit Episcopus concedere hujusmodi licentiam? Respondetur, omnem illam esse causam rationabilem, ob quam non est licitus egressus è domo, ex quacunque causa id proveniat: dummodò talis causa per notabile tempus duret, an coincidat cum aliqua principaliori solemnitate: quia tunc, cùm sit impeditus legitimè accessus ad Ecclesiam, rationabile est ut pro aliqua vice concedatur hujusmodi licentia.) Qui etiam *decis.* 167. *num.* 8. asserit: (Si inquiras, quodnam sit tempus notabile, quod possit inducere hanc necessitatem? Respondetur: mensem integrem esse censendum tempus notabile: quia illud in hac re est habendum pro tempore notabili, in quo pluries fundati sunt Sacrificio, quando ex præcepto debuissent interesse.) Hæc Pasqualigus. Ex cujus doctrina sequeretur, ut si quis laboraret podagra, v. g. per mensem continuum, vel esset detentus in domo carceratus per mensem, & adveniret Festum principale omnium Sanctorum, Assumptionis Beatæ Virginis, Pentecostes, &c. seqoeretur, inquam, quòd Episcopus posset cum isto tali, secundùm Pasqualigum, dispensare, ut in ejus domo celebretur, ut Missam audiat. Sed hæc omnia difficulter concederem: qoiam in supradictis non invenio magnam illam necessitatem, quam requirunt Doctores, ut Moscosus *in sum. tract.* 5. *cap.* 5. *numer.* 3. Persicus *de offic. Sacerd. lib.* 1. *cap.* 6. *dub.* 2. *num.* 9. Fagundez *precept.* 1. *lib.* 3. *cap.* 13. *num.* 14. & alii ex multis textibus juris Canonici, ut possit Episcopus dispensare, ut extra Ecclesiam celebretur. Secundò, quia casus, quos Doctores admittunt, ut possit Episcopus talem licentiam concedere, ego observo cum Granada *in* 3. *part. D. Thom. contr.* 6. *tract.* 24. *disp.* 13. *num.* 6. respicere necessitatem multorum, non autem unius. Casus videre poteris

Sup. hoc inf. in tract. 6. eu dem Res. 19. sete mod. §. 1. à vers. Tertio arguit.

penes

penes Fagund. & Cened. *ubi supra*, Henriq. *lib. 9. cap. 37. num. 2.* & alios, nempè, posse Episcopum dispensare, ut celebretur in Altari portatili coram exercitu, & triremibus. Item, ut populus possit audire Missam, si Ecclesia sit diruta: ita, si domi fiunt supplicationes jam frequenti populo, aut Missa nova, nec parvum Templum capit concursum hominum, &c. Nec obstat, quòd Doctores etiam admittunt casum, in quo detur licentia celebrandi cum Altari portatili, etiam propter necessitatem unius, ut visum est supra in casu de viro nobili infirmo. Nam respondeo, secundùm aliquos, hoc non carere difficultate: sed, quicquid sit, est dispar ratio: iste enim casus est indotus variis circumstantiis: nam talis licentia præbetur viro perillustri; sed hoc non sufficeret nisi laboranti in articulo mortis. Unde dixit Molfesius *in summa, to. 2. tr. 3. cap. 17. num. 72.* quòd in talibus licentiis debet haberi ratio personarum illustrium, & qualitas infirmitatis, & ætatis. Sed in casu, de quo loquimur, non adsunt dictæ circumstantiæ. Ergo non est admittenda regula illa tam generaliter lata: nam passim in civitatibus videremus Missas celebrari in privatis domibus cum Altari portatili. Tertiò, non video, unquam dictam opinionem fuisse practicatam. Unde optimè dicit Sotus *in 4. dist. 13. quæst. 2. art. 3.* nisi esset perillustris persona, malle, ut cæteri, quando exire ad Ecclesiam non possunt, die etiam festo Missam non audirent, quàm domi audirent. Ideò Lector, tu cogita: & à fortiori Episcopi etiam cogitent, ne postea cum robore fraternam correctionem à Sacra Congregatione in Domino recipiant.

2. Casus sextus est, ut in mari, in aliqua magna navi possit celebrari, ut sunt naves Hispanicæ ad Indiam navigantes. Sed hoc aliqui absolutè posse fieri, stante tranquillo mari, tenent. Et ita docent Doctores, quos ego *in part. 5. tract. 3. resol. 40.* adduxi, quibus nunc addo Trullench. *de Sacram. lib. 3. cap. 8. dub. 14. num. 3.* Leandrum *de Sacramen. tom. 2. tract. 8. disput. 6. quæst. 58.* Castrum Palaum *tom. 4. tract. 22. disp. un. punct. 8. num. 10.* Garciam *in summa Theol. mor. tract. 3. diffic. 3. dub. 2. punct. 3. num. 6.* asserentes satis probabile, stante mari tranquillo posse in navibus Indicis, & similibus celebrari, sicut in terra: quia in prædictis navibus, locus decens invenitur, & periculum mortis effusionis Sanguinis nullum est, ut experientia testatur. At alii qui, quos ad societatem *nos supra* citavi, absolutè hoc negant: quia regulariter est periculum Sanguinem effundendi ob continuam navis agitationem. Et licèt una, vel alia vice hoc periculum cessare videatur, non inde lex prohibens prædictam celebrationem cessat, quia lex non spectat periculum utcumque, sed regulariter contingens. Deinde, quia vix in navi locus decens celebrationi inveniri poterit. Ob quas causas videtur consuetudine receptum, in mari celebrari non posse. Tamen hoc ex licentia Episcopi posse fieri docet Granadus *3. part. controv. 6. tract. 14. disp. 13. num. 6.* ubi sic ait: (Non minus prohibetur in jure celebrare Missam extra Ecclesias, & Oratoria ab Episcopo approbata, quàm in mari, aut flumine: sicut ergo potest Episcopus licentiam dare, ut celebretur in tentorio, aut in littore quando urget necessitas, ita poterit dare, ut celebretur in mari cum cautione, quæ non facilè credenda est, nec cujuslibet Sacerdotis, aut nautæ judicio committenda, cùm res sit magni momenti.) Ita Granadus.

Qui nunc in-[illegible] in to. 4. tr. 3. ref. 235

3. Verùm, his non obstantibus, ego modò invenio Declarationem Sacræ Congregationis tenoris sequentis: *Eminentiss. & Reverendiss. DD. Ferdinandus, Archiepiscopus Liman, in Indiis Occidentalibus, supplicat declarari infrascriptum dubium; An Episcopi debeant prohibere, tam Sacerdotibus quàm Regularibus, ne celebrent Missæ Sacrificium in navibus, tam dum navigant, quàm dum non navigant, sed, ut vulgariter dicitur;* Estan surtas: *Sacra Rituum Congregatio respondit, Ordinarios in casu proposito, tam Sacerdotibus Regularibus quàm sæcularibus prohibere debere, die 12. Febr. 1633. Emmanuel Episcopus Portuensis, Cardin. Pius, Julius Rospigliosus, Secretarius. Locus sigilli.* Si ergo Sacra Congregatio declaravit, Episcopos debere prohibere, ne Missa celebretur in mari, sequitur, celebrationem in mari nō posse fieri absque licentia, nec contra Granadum, & alios citatos Authores, Episcopos talem licentiam præbere posse; nisi aliquis dicat, dictam Declarationem intelligendam esse, nō quòd Episcopi non possint hanc licentiam præbere, sed, quòd debeant prohibere, ne in mari celebretur absque eorum licentia, ut antea multi Doctores sentiebant. Sed tu cogita: quia verba Sacræ Congregationis non distinguunt, & petitio Episcopi fuit etiam absoluta, & sine ulla limitatione. Et maximè, quia non desunt Doctores asserentes, hanc licentiam celebrandi in mari pertinere solùm ad Summum Pontificem, ut observat Coninch adductus à me *loco cit.* nempè, *in 3. part. quæst. 82. art. 3. dub. 1. numer. 218.* Et ideò Castrus Palaus *ubi supra*, testatur celebrationem in mari permisisse Clem. VIII. & Paulum V. unde apparet, quòd Episcopi non audebant talem licentiam præbere. Videant ergo ipsi in facti contingentia, quid faciant.

Sup. hoc in Ratione prim. & Nota [illegible] mea.

RESOL. XXIII.

An si Oratorium privatæ domus habeat ingressum publicum, possit Episcopus dare licentiam, ut ibi celebretur absque Sedis Apostolicæ facultate?

Et an in hoc Oratorio possit celebrari januis clausis, ita ut accedant Domini, & quos ipse voluerit tantùm? Ex par. 9. tr. 1. Res. 51.

§. 1. Respondeo, quòd Oratoria, quæ penitus sejuncta sunt à domibus privatorum civium, & ad quæ non patet ingressus per easdem domos, sed potiùs per viam publicam, & communem, concurrentibus cæteris requisitis, non comprehenduntur in prædicto decreto Concil. Trident. *sess. 22. de observandis, & evitan. in celebr. Missar.* sed arbitrio Ordinarii poterunt declarari habilia, & apta ad divina in ipsis celebranda absque speciali Sedis Apostolicæ facultate prout aliàs censuerunt consulti Patres doctissimi Naldo referente *in sum. verb. Missa, num. 31.* Et hanc sententiam tenet etiam Homobonus *tract. de modo addiscendi, & docendi Theol. mor. sect. 2. quæst. 12.* Leone *de thes. Recollect. 6. num. 893.* Lezana *in summa, tom. 4. verb. Oratoria, num. 3.* Unde Quintanadv. *in Theol. mor. tom. 1. tract. 7. singul. 33. numer. 9.* sic asserit: Episcopi, seu Ordinarii possunt dare licentiam, ut si Oratorium privatæ domus habeat ingressum publicum, seu omnibus patentem, celebretur in ipso. Tridentinum etiam *sess. 22.* & Paulus V. in decreto anni 1615. celebrationem tantùm in privatis Oratoriis prohibent: hoc autem est commune, publicum, authoritate Episcopi erectum, & approbatum. Ita ille. Imò noster Pasqualigus *decis. 173.* addit, in hoc Oratorio celebrari posse januis clausis, ita ut accedant tantùm domini, & quos ipsi voluerint: quia non præcipitur, quòd publicè celebretur, sed quòd in Ecclesia, seu Oratorio publico.

RESOL. XXIV.

An si Ordinarius injustè deneget approbare Oratorium, possit adhuc privilegiatus eo uti? Ex par. 9. tract. 1. Res. 10.

§. 1. Negativè respondet Bardi *in Bull. Cruciata part. 2. tr. 2. cap. 2. sect. 2. num. 10.* qui dicit, me in affirmativam sententiam inclinare: & idem tenet Pellizzarius *loco citato in superiori Resolutione*, me etiam adducens. Et ratio est: quia per Bullam talis potestas minimè conceditur, cùm expressè apponatur conditio, ut habens Bullam, valeat uti Oratorio, posita visitatione, & designatione ab Ordinario facienda, & huic sententiæ ego adhæreo: quare in tali casu deberet Privilegiatus recurrere ad Superiorem Episcopi, & ab illo licentiam petere, aut ut alteri committat, & deleget exequutionem. Quæ hic est [illegible] Res. 41. [illegible] lin. 1.

2. Sed affirmativam sententiam, pro qua alibi adduxi Ludovicum de la Croa *in Bulla Cruciata disp. 1. cap. 5. dub. 14. num. 4. & 5.* novissimè tenet Quintanadv. *in Theol. mor. tom. 1. tract. 7. singul. 32. numer. 3.* ubi sic ait: Secundò observat, quòd si contingat, locum esse decentem, & à domesticis actibus liberum; Oratoriumque rectè ornatum ad arbitrium sapientis viri, & nollit Episcopus illud approbare, ut in eo celebretur, potest ad id compelli, & si adhuc nolit, & privilegiatus lites vitare velit, potest absque Ordinarii facultate Sacrum celebrare, vel celebrare facere; Nec Episcopus potest subditum privare privilegio hoc sibi concesso à Pontifice in Cruciata, vel à Nuntio in suo Indulto, nec ejus usum impedire. Et hanc sententiam me citato tenet etiam novissimè Garcias *in sum. Theol. mor. tr. 3. diffic. 8. dub. 1. punct. 2. num. 16.* Et tanquam probabilem admittit Pater Lezana *in summa tom. 3. verb. Bulla Cruciata, num. 14.* Verùm quia in foro interno semper Episcopus posset inquietare privilegiatum, ideò existimo, ut ille abstineat ab usu privilegii, & compellat Episcopum per Superiorem, ut licentiam præbeat vel satisfactionem det.

Alibi inf. in Res. 41. [illegible] in §. 2. [illegible] Quod si contingat.

RESOL. XXV.

Oratorium, quando dicendum est decenter ornatum, ut possit Episcopus dare licentiam, ut vult Pontifex, ibi celebrandi? Ex par. 9. tr. 1. Res. 11.

§. 1. Ad hoc dubium respondet Pellizzar. *in Manual. regul. tom. 2. tr. 8. cap. 2. sect. 2. nu. 540.* Per ver-

verba Pontificis apposita in Brevibus significari, quod locus deputandus in Oratorium, sive quoad formam structuræ; sive quoad ornamenta in eo posita (cujusmodi sunt piæ aliquæ Imagines, aut aliud simile) sit talis, ut discernatur à cæteris locis domus prophanis usibus destinatis.

2. Sed magis rem amplè declaro cum Antonio Novario *in summa Bullar. tit. de Oratoriis privatis*, *num.3.* ubi sic ait: Per dicta verba Pontificis apposita in Brevibus esse necessaria, quæ in Rubricis Missalis Romani explicantur, puta ut Oratorium habeat Altare totum lapideum, vel saltim terreum, aut ligneum; quoad suas omnes remotiores partes, dummodò superiorem mensam tantę longitudinis, & latitudinis lapideam habeat ab Episcopo consecratam, ut capere possit pedem Calicis, & patenam cum Hostia, ita quod ad majorem partem supra lapidem collocari valeant, & firma sint, & sine periculo cadendi, ut ex communi Doctorum sententia firmaverunt Suar. *in 3. part. D. Thom. tom.3. qu.38. art.5. disp.18.* Navarrus *in man. cap.25. num.85.* & alii relati per Megalam *in promps. verb. Altare*, *num.2.* Quòd Altare operiendum erat tribus mappis, seu tobaliis mundis ab Archiepiscopo, vel ab alio habente potestatem benedictis, superiori una saltim oblonga pertingente usq; ad terram, duabus aliis brevioribus, vel una duplicata, ut habetur in rubrica, & in c. *Si per negligentiam*, *de consecrat. dist.2.* Pallio quoque ornandum erat Altare coloris quoad fieri potest diei festo, vel officio convenientis, ut in *rub.19.* & ideò consului Archiepiscopum Capuanum, ut denegaret licentiam celebrandi in domo privata, nisi pro ornamento Altaris adessent pallia coloris festivitatibus, & officio convenientibus, vel saltim unum, quod quatuor usitatos Ecclesiæ colores contineret, nam aliter vigore Brevis non diceretur locus decenter ornatus. Prout etiam ad effectū ut diceretur locus decenter ornatus, asserebam, ut dictum Oratorium habere deberet super medio Altaris Crucem, & Candelabra, saltim duo hinc, & in utroque ejus latere, ac ad Crucis pedem Tabellam Secretorum, & in cornu Epistolæ cossinum supponendum Missali, parvam Campanulam, duas Ampullas vitreas cum manutergio mundo in fenestella, seu in parva mensa ad hæc præparata, Missale, Calicem aureum, vel argenteum, aut saltē cuppam argenteam intus inauratam, Patenam inauratam ab Episcopo consecratam, Purificatorium mundum, parvam Pallam lineam, & mundam, Corporale lineum, & mundum benedicta; Velum Sericum, & Bursas Sericas coloris Paramentorum, ut colligitur, ex dicta *rubr. tit. de præp. Sacerd. celebrat.* Amictum cum Cruce in medio, & cordulis sufficientibus ad præcingendum, Alba linea, & munda, Cingulum, Manipulum, Stola, Planeta non lacera ab Archiepiscopo, vel alio potestatem habente benedicta. Hæc omnia Novarius, quæ attenta Episcopi, & eorum Vicarii considerent, & exequantur, cum designant, & approbant Oratoria ex mandato Pontificis, nam in hoc vidi aliquos oscitanter processisse.

R E S O L. XXVI.

An si Oratorium sit ab Episcopo approbatum, & privilegiatus mutet domum, denuò in illa domo ab Episcopo sit approbandum?

Et notatur supra dicta Oratoria non indigere benedictione aliqua. Ex part.9. tr.1. Ref.12.

Sup. hoc lege ins. dict. Ref. 24. signanter in ejus ult. ejus lin.

§. 1. NEgativè respondet Quintanad. *in Theol. mor. tom.1. tract.7. sing.33. n.4.* sic enim asserit: [Adde quòd si contingat, privilegiatum mutare se ad aliam domum, ubi extabat Oratorium jam ab Episcopo approbatum, & in eo ornatus ille, quo usus fuit in Oratorio priùs approbato collocetur: nova approbatione, aut visitatione non erit opus, cùm utrumque jam approbatum sit, & locus Oratorii, & illius ornatus, & si vel locus, vel ornatus aliquando approbatus non sit, approbatione indiget: hæc enim ad utrumque exposcitur.] Ita ille.

Sup. hic sup. in Resol. 33. §. Nota hic, & in alio §. & vers. not. primo dict. §.

2. Notandum est tamen, hìc obiter supradicta Oratoria non egere benedictione aliqua, & ideo Garcias *in Summa Theol. moral. tract.3. diffic.8. dub.2. punct.1. num.9.* ait: Los Oratorios particulares, y privados, assi los de las casas de los Seculares, como los que estan en las Enfermerias, Hospicios, o otros puestos de los Conventos, no tienen necessidad de benedecirse, basta que se edifiquen con authoridad del Ordinario, y que se disputen para celebracion del Sacrosanto Sacrificio de la Missa, y que esten sugetos à su visita, por si estan en lugar decente, y con la veneracion devida Coligese esta conclusion del Concilio Tridentino in decreto citato, y de muchas declarationes que trae en aquel lugar Barbosa, en las quales solo se pide que estè certado, y fuera del trato de la Casa, para la decentia, y autoridad: y en el Ritual de Paulo V. donde estan las bendiciones de las Iglesias, solo se pone benedicion para Oratorios publicos, finalmente los breves del Nuncio, ò de Roma para edificar estos Oratorios, no rezan palabra desta benedicion.] Idem etiam docet Villalobos *in sum. tom.1. tract.8. difficult.53. n.2.*

R E S O L. XXVII.

In quibus diebus non sit licitum celebrare in Oratoriis privatis?

Et difficultas est, an sub nomine Natalis Domini, Paschæ, & Pentecostes intelligendi sint tantùm primi dies?

Et an si quis in dictis Festis vetitis quis celebret ibi, audiens illam Missam satisfaciat præcepto? Ex part. 9. tract. 1. Resol. 13.

§. 1. HOc patet ex Brevibus concedi solitis à Summis Pontificibus, ex quibus Lezana *in Summ. tom.1. cap.21. num.31.* asserit, quòd in Altari privati Oratorii, cui conceditur ex privilegio Apostolico celebratio Missæ (exceptis solemnioribus festis) non potest celebrari in Natali Domini, Epiphania, Paschate, Pentecoste, Annunciatione, Assumptione B. V. festo SS. Apostolorum Petri, & Pauli, & omnium Sanctorum. Idem etiam docet Gavantus *in comment. ad Rubr. Missalis tom.1. part.1. tit.29.* Barbos. *de Jur. Ecclef. lib.2. cap.8. num.6.*

Sup. hoc in tom.9. tract.9. Ref. 29. §. 16, a quoto, cursim ad lin.1.

2. Difficultas est, an sub nomine Natalis Domini, Paschæ, & Pentecostes, intelligendi sint tantùm primi dies. Et affirmativè respondet Lezana *in Summ. tom.4. verb. Oratoria*, *n.3.* ubi sic ait: Limitatio facta à Sacra Congregatione pro diebus Natalis Domini, Paschæ, & Pentecostes, probabiliter sanè intelligenda venit solùm pro primis diebus harum festivitatum; quia restrictio indulti, seu gratiæ sapit odium, & sic strictè interpretanda. Ita ille idem etiam docet Nald. *in sum. verb. Interdictum*, *n.8.* Garcias *in summ. Theolog. moral. tract.3. difficult.8. dub.3. punct.2. num. 17.* & Pellizzarius *in man. Regul. tom.2. tract.8. cap. 2. sect. 2. num.148.*

Quoad hoc in tom. 7. tr.4. lege dict. Ref. 21.

3. Verùm hic insurgit dubium, an si in dictis festis vetitis qui celebrat, audiens illam Missam satisfaciat præcepto? affirmativè respondet Homobonus de Bonis *in exam. Ecclef. quæst.14. tract.8. cap.5. part.2.* eo quia de consuetudine possit etiam audiri sacrum extra Parochiam in quocumque loco sacro per Prælatum deputato. Sed fœdè labitur: nam hoc est intelligendum de loco sacro publico, non de privato à Papa prohibito. Itaque, licet Episcopus cogere non possit subditos, ut in sola Parochiali Ecclesia Missam audiant, Barbosa *allegat.24. num.16. de offic. Episcop.* Flavius Cherubinus *scholio 2. ad Bullam 25. Leonis X.* ex hoc tamen non sequitur in Oratorio domus privatæ prædictis diebus, Missæ interessentes præcepto Ecclesiastico satisfecisse, cum id sit expressè contra usum, & Summi Pontificis mentem, declarantis diebus illis solemnioribus nolle prędictam concessionem ullo modo illis suffragari; & exceptio firmat regulam in contrarium: & quia secus verba illa: *exceptis diebus Paschæ*, *&c.* nihil operarentur; & quia limitatio Privilegii ad aliquos casus eundem effectum operatur, ac si tale privilegium in tali casu nunquam manasset: & quia, sicut qui extra Parochiam sine licentia Parochi Eucharistiam tempore Paschatis recipit, non satisfacit Præcepto communicandi in Paschate; vel qui in loco interdicto sacrum in die festo audit, Præceptum Ecclesiæ non implet: ità, qui in loco prohibito, vel illis diebus minimè privilegiato Missæ intersunt, Ecclesiæ præcepto minimè satisfaciunt. Et ita hanc sententiam contra Homobonum tenet Garcias *ubi suprà*, & alii.

Sup. hoc in to. 5. tr. 1. in lata doctrina Resol. 87. ob ejus §. 2. & in alio vers. ejus not.

R E S O L. XXVIII.

An in dictis diebus, quibus ex indulto Papa non potest celebrari in privato Oratorio si habeat Bullam Cruciatæ possit quis ex hoc alio privilegio celebrare. Sacrum audire, & præcepto Ecclesiæ satisfacere?

Et quid est dicendum, si Episcopus, prohibeat sub pœna etiam excommunicationis, ut aliquis celebret, vel audiat Missam in Oratorio privato aliqua die ex solemnioribus; an non obstante tali prohibitione, privilegiatus possit per Bullam Missam facere celebrare, vel audire, in eodem Oratorio, seclusis contemptu, & scandalo? Ex p.9. tr.1. Ref.14.

§. 1. AFfirmativè olim respondi. Et hanc sententiam modò citato tenet novissimè P. Bardi *in Bull. Cruciata*, *part.2. tr.2. cap.6. sect.2. num.19.* qui citat Rodriquez, Trulleoch. Ludovicum de la Cruz, & alios; unde per extensum ejus verba apponam; itaq; sic ait: dico primò hanc secundam sentētiam mihi probabilem videri, & posse tuta conscientia sequi;

Olim in Ref. quæ hic est ins. 33. & vide dicto §. & Ref. ejus primo not.

sequi; quia etsi per Bullam minimè concedatur licentia extruendi Oratorium privatum, ut in eo celebretur; tamen posita approbatione, licèt virtute illius Brevis Apostolici particularis in diebus solemnioribus nequeat in eo Oratorio Ecclesiæ Præcepto satisfieri, tamen virtute Bullæ poterit Privilegiatus Sacrum audire in eo Oratorio, & præcepto Ecclesiæ satisfacere, quoniam Bulla absolutè, & sine limitatione indulget, ut in tali Oratorio privilegiatus per Bullam valeat, vel ibi celebrare, si Presbyter sit, vel celebrare facere: si igitur Pontifex voluisset limitationem aliquam facere, sanè illam fecisset, sicuti de facto eam ponit in brevibus particularibus, in quibus erectio Oratorii ad sacrum faciendum conceditur.

2. Dico secundò: Limitatio illa, quam addit Riccius de die Paschæ non placet, quia falso nititur fundamento, supponit enim ipse in Bulla inveniri exceptionem illam de die Paschæ, quod tamen non est ità, nam exceptio Paschæ solum ut patet ex textu, ponitur pro susceptione sanctissimæ Eucharistiæ, quæ ex Præcepto est sumenda non autem ponitur in concessione aliarum gratiarum, inter quas est facultas assistendi sacro. Rursùs probatur conclusio alio argumento, quia nullum apparet fundamentum hujus exceptionis, cùm absoluta sit concessio.

3. Dico tertiò: si Episcopus prohibeat sub pœna etiam Excommunicationis, ne aliquis celebret, vel audiat Missam in oratorio privato aliqua die ex solemnioribus, nō obstanto tali prohibitione privilegiatum posse per Bullam Missam facere celebrare, aut audire in eodem Oratorio, secluso contemptu, & scandalo docet Emmanuel Rodriquez, Trullench, & Diana locis citatis. Et ratio est, quia cùm istud Privilegium à Pontifice emanaverit, & sine relatione ad Ordinarium, nisi quoad visitationem, & approbationem, ideircò semel posita approbatione, facultas, quæ datur per Cruciatam, non poterit ab Episcopo impediri. Verùm hanc opinionem ex prædictorum Auctorum mente retuli, ipse autem suaderem, ut in hoc Episcopi mandato obtemperetur.

4. Dico quartò: Potestas ista, quæ per Bullam datur, locum habebit etiam in alieno Oratorio. Conclusionem, licèt sub his terminis ab alio positam non viderim, nihilominùs sequitur ex principiis jactis: quoniam in ipsa Bulla simpliciter conceditur, posse audiri sacrum in Oratorio, & cum nulla fiat limitatio ad Oratorium proprium, nulla erit sufficiens ratio coarctandi verba ipsius privilegii: Hucusq; Pater Bardi, qui optimè advertit, quòd hac facultate, & maximè in festis solemnioribus, & exceptis uti non debent privilegiati, ut advertunt authores, qui hanc tuentur sententiam affirmativam, proindè in praxi consulendi sunt, ut celebrent in publicis Ecclesiis vel ibidem sacro intersint, nisi aliqua congrua, & rationabilis causa occurrat, ob quam convenienter judicetur in aliquo die etiam magnæ solemnitatis non fore rectæ rationi dissentaneum, ut in Oratorio præceptum Missæ adimpleatur.

5. Nec desinam hic apponere verba Quintanadveñas *in Theol. moral. tom. 1. tract. 7. singul. 33. num. 3.* sic asserentis: licet ex virtute indulti à Papa, vel nuntio obtenti in privato Oratorio unica solùm Missa quotidie dici queat, & nec unica diebus exceptis Paschatis, Resurrectionis, &c. nec à Regulari sine sui prælati licentia; omnia hæc ex Cruciata licent, eò ipso quod supponatur, ut supponi debet, Oratorii privilegium à Papa, vel ejus Nuncio concessum, & ab ordinario approbatum: hoc enim non prohibetur Cruciata. Ita ille, qui citat Rodriquez, Enriquez, & Trullench. Vide etiam, me citato, Lezanam *in sum. tom. 4. verb. Oratorium, num. 3.*

6. Sed cùm hæc omnia olim satis probabiliter dici poterant, vide lector nè hodie refellenda sint propter declarationem sacræ Congregationis Concilii, de qua mentionem feci, ubi supra, in fine Resolutionis 5.

R E S O L. XXIX.

Quomodo sunt intelligenda verba quæ apponuntur à Pontifice in Indultis concedi solitis de Oratoriis privatis, sine tamen jurium Parochialium præjudicio?

Et notatur in Oratoriis privatis Regularium licere administrare Sacramenta omnibus personis subjectis Superiori Regulari, cujusmodi sunt Novitii, Tertiarii, & alii actu servientes, & commensales intra loca manentes. Ex p. 9. tr. 1. Ref. 15.

§. 1. RESpondeo, quod ex declaratione Cardinalium tenet Quintanadveñas *in Theol. moral. tom. 1. tract. 7. singul. 33. num. 3.* Quòd hoc præjudicium intelligitur in his, quæ spectant ad sacramentorum administrationem, & alia, quæ ipsi Parochiæ de jure debita attinent; in aliis verò non; seu ut docent Tusch. *pract. conclus. tom. 1. lit. C. concl. 330.* Farinac. *sacra Rota Rom. decis. 226. n. 3. tom. 1. part. 1.* Quando dicitur sine præjudicio alieno, præservatur jus alienum, seu alteri competens ne lædatur. Adde ex Seraphino *Rota Rom. decis. 398. n. 18.* & Barbosa *claus. 91. num. 50.* quòd intelligitur hæc clausula, in omnibus concessionibus, quando potest stare cum principali dispositione. Rectè itaque, præter dictum Quintanadveñas, docet noster Molfesius *in sum. tom. 1. tract. 4. cap. 17. n. 73.* quòd citata clausula intelligitur in his, quæ spectant ad sacramentorum administrationem (nempè ut in die Paschatis Resurrectionis se communicent in Parochia, vel in aliis locis de licentia Parochi) & ad alia, quæ ipsi Parochiæ debentur de jure, non autem in aliis. Unde Pater Pellizzarius *in man. Regular. tom. 2. tr. 8. cap. 2. sect. 2. n. 147.* exponit verba dictæ Clausulæ, quòd in Oratorio privato non exerceatur ullum munus Parochiale, quod aliàs ibi posset exerceri: ejusmodi sunt, ministrare sacramenta, facere solitam Eleemosynam, dare pacem, denunciare festa, jejunia, ac matrimonia, & similia; quæ per se spectant ad Parochos, ideoque ab aliis extra Parochiales Ecclesias obiri nequeunt, sine ipsorum Parochorum præjudicio. Cùm quo tamen stat, ut sacerdos tam sæcularis, quàm Regularis celebrare possit in Oratoriis privatis sæcularium sine licentia Parochi.

2. Notandum est tamen hic obiter, in Oratoriis privatis Regularium licere administrare sacramenta omnibus personis subjectis superiori Regulari, cujusmodi sunt Religiosi, Novitii, Tertiarii, & alii actu servientes ac Commensales intra loca manentes; quia isti omnes reputantur quoad hoc privilegium, ac si essent Religiosi. Sed de hoc infrà suo loco. Vide Bordonum *in Consil. regul. tom. 2. resol. 90. n. 12.*

R E S O L. XXX.

An sint in domo ampla duæ familiæ, quarum utraque domus obtinuisset privilegium Oratorii, qui posterius impetravit, dicendum sit quod nulliter impetrasset?

Et an si Cardinalis maneret in domo Patris, vel Fratris in habitatione separata, vulgò Apartado *seu* Quarto, *is in quo Oratorium erexisset: an unquam, si Pater, aut Frater obtinuerit licentiam à S. D. N. erigendi in domo sua Oratorium, talis licentia esset invalida, stante clausula apponi solita?* Ex part. 11. tract. 5. & Misc. 5. Ref. 35.

§. 1. HOc quæsitum procedit: quia in Brevibus, quæ conceduntur pro Oratoriis privatis, apponitur hæc clausula, *dummodo in eadem domo celebrandi licentia, quæ adhuc duret, altera concessa non fuerit.* Qua clausula supposita, negativè respondet Megala *var. resolut. tom. 2. resol. 191.* cùm enim prius sub propriis terminis difficultatē hanc proposuerit, postea *n. 12.* ad illam respondens, ait, posse ab utraque familia in suis ædium partibus Oratoria ad sacrificandum erigi: & hoc probat primò, interpretando Pontificis intentionem circa hujus clausulæ intelligentiam, inquiens, mentem Pontificis esse solùm denegare licentiam celebrandi plures Missas in eodem Oratorio, & pro eodem familia, non autem quando familiæ: & Oratoria sint diversa, cùm nostra distinctione fundorum nomina, & domus non natura constituantur, ut habetur ex lege quod in terum, §. *si post, ff. de leg. 1.* Secundò probat, quia in Brevi prædicto à Pontifice per domum non intelligitur hic, vel ille ædium ambitus, seu domus materialiter, sed civiliter, & politicè sumpta, quatenus significat habitationem, familiam, &c. quapropter ubi sunt distinctæ familiæ, erunt diversa domicilia, & domus civiliter distinctæ, & confirmari potest ex *l. qui domum, ff. ad legem Juliam, de adult. & ex lege in lege censoria, ff. de verb. signif.* in quibus juribus domus subditur pro habitatione.

2. Sed his non obstantibus ego puto omninò affirmativæ sententiæ adhærendum esse, quam latè, & doctè more suo satis firmat Pater Bardi *in Select. lib. decimo, quæstion. decima, §. primo, usque ad §. nono,* & ad argumenta Patris Megalit respondet; & ad fundamentum in quo nititur, negat intentionem Pontificis solùm esse denegare licentiam celebrandi plures Missas in eodem Oratorio pro eadem familia: confundit enim Actor iste unam clausulam cum alia: nam Pontifex has duas apponi clausulas ut contra distinctas, videlicet non celebrandi, nisi unam tantùm Missam ero unoquoque die, & postea apponi aliam clausulam, scilicet *Dummodo in eadem domo non sit alia licentia, &c.*

3. Ad secundam rationem ejusdem Doctoris respondeo, fundos, & domos, seu eorum distinctionem non esse per naturam, sed per designationem nostram, at, non quamcumque, sed talem, quæ sit extra nos per aliquod reale distinctivum, quod supra satis declaravimus.

4. Ad

4. Ad rationes verò nobilis illius viri respondeo, concedendo à Pontifice nomine domus non intelligi hunc, vel illum ambitum materialiter: nam idem ambitus complectens plura cubicula potest illa continere, ut constitutiva unius domus, & postea posito medio pariete, prohibente accessum, &c. eadem cubicula continere, ut constitutiva duarum domorum; qui quidem paries non solùm materialiter, verùm etiam civiliter, hoc est, secundùm jura, & politicè secundùm communem hominum existimationem domos illas distinguit: leges autem, quæ ab hoc auctore afferuntur non contradicunt nostræ sententiæ, quia ex illis nihil aliud colligitur, quod faciat ad rem nostram, nisi domum accipi posse pro habitatione, quod nos non solùm non negamus, sed fatemur hanc esse propriam, usitatam, & communem hujus vocis significationem, sumendo tamen habitationem, quatenus importat locum, & non verbaliter in quantum significat exercitium habitationis.

5. Ad illud verò quod dicitur de consuetudine in aula regis; nequeo aliud respondere, cùm sit quid facti, & non quid juris; nisi quod forsan consuetudo immemorabilis, & legitimè introducta potuerit prævalere, & maximè scientibus, & non contradicentibus, imò approbantibus Prælatis, ut refert Auctor iste, & talis consuetudo originem trahere potuerit ex gentium multitudine, & domorum paucitate, quæ in Curia regia inveniuntur; ita ut una familia cogatur habitare in ædium parte, & alia familia in altera ejusdem domus; & sic usus obtinere potuerit, ut plura Oratoria ad celebrandum in diversis ædium partibus ejusdem domus fuerint erecta: nam cùm hæc sint moralia, & magna ex parte dependeant ab hominum conceptu, potuit contingere, ut consuetudo illius regni distinguat domos per habitationem diversarum familiarum: attamen apud nos tali consuetudo non habetur, sed viget jus commune distinguens domos per factum hominis modo explicato. Hæc omnia Bardi.

6. Et tandem non deseram hìc adnotare, nostram sententiam docere etiam ex eadem Societate alterum nostrum Siculum auctorem quidem doctum Patrem Thomam Tamburinum *Opusc. de Sacrific. Missæ, lib. 1. cap. 4. §. 4. n. 10.* ubi sic ait; Si sint in domo ampla duæ familiæ, quarum uterque dominus obtinuisset privilegium Oratorii, is qui posterius impetrasset, impetrasset nulliter ex vi hujus clausulæ.

7. Sed quid, si quilibet in his duabus domibus haberet proprium Oratorium in sua habitatione separata, Italicè *Apparato* ejusdem domus? Respondeo adhuc nulliter impetrasse, quia clausula non vetat solùm ne sit in eodem Oratorio duplex licentia, sed ne sit in eadem domo; at prædicta domus quamvis ampla, eadem domus est. Ita ille; qui tamen postea exceptionem, seu declarationem admittit, remittendo se aliorum judicio; Nam si domus esset tam ampla, ut familiæ, ita in situ distanti habitarent, ut ejusmodi situs moraliter judicaretur duæ diversæ domus (quales essent si singulæ habitationes haberent suas januas, suaque atria, & similia, quamvis utraque conveniret in unam amplam januam quoad exitum, vel in unum commune atrium) putarent dictam clausulam non obstare posteriori impetranti, quia nunc secunda concessio non esset pro eadem moraliter domo. Certè si duæ familiæ habitarent Romæ in palatio Vaticano, altera ab altera distinctis in locis, non mihi viderentur esse judicandæ habitare in eadē domo: quod igitur ibi evenit propter amplitudinem Palatii, etiam alibi poterit evenire, ubi ea esset amplitudo, ut sufficere ad distinguendas duas domos prudens vir sine fuco, & fallacia judicaret. Hæc Tambur. Sicut etiam hìc Lectori judicandum relinquo, an si aliquis Cardinalis manet in domo Patris, vel Fratris in habitatione separata vulgò *Apparato*, seu *Quarto*, in quo Oratorium erexisset, an inquam si Pater aut Frater obtineret licentiam à S. D. N. erigendi in domo sua Oratorium talis licentia esset invalida, stante clausula apponi solita, de qua superius diximus; videl. dummodò in eadem domo celebrandi licentia, quæ adhuc duret, alteri concessa non fuerit.

8. Et negativè respondendum videtur, nam Pontifex, ut patet ex dictis verbis, loquitur de licentiis specialiter, & ex privilegio particulari petentibus à se, vel à prædecessoribus concessis: Sed in nostro casu Cardinales, non ea licentia speciali alicujus Pontificis, sed de jure, & ex privilegio generali non personæ, sed dignitati concesso, Oratoria erigunt: ergo non includuntur in dicta clausula; *Dummodo, &c.* quia ejus verba ipsis adaptari non possunt, cùm non ex licētia, ut diximus speciali, sed de jure ordinario in Oratoriis celebrare competit, quæ quidem multum differunt à privatis Oratoriis de quibus est sermo: nam in istis quis audiens Missam in die festo non satisfacit præcepto: in Oratoriis verò Cardinalium satisfacit: in istis possunt celebrari Missæ ad libitum, in illis una tantùm. Oratoria Cardinalium non egent Episcoporum approbatione, nec eorum arbitrio duratura sunt. Item in ipsis Missa celebrari potest in die Paschatis Resurrectionis, Pentecostes, Nativitatis, &c. quæ omnia non procedunt in privatis Oratoriis de quibus loquimur. Et alios casus possem adducere in quibus apparet differentia inter Oratoria Cardinalium, & quæ aliis conceduntur per brevia particularia. Ergo signum evidens est, clausulam superiùs positam non comprehendere Cardinalium Oratoria, sed loqui tantùm de Oratoriis ejusdem generis, quæ ex Dataria per licentias particulares à Sanctissimo expediuntur, non de Oratoriis Cardinalium quibus jus cōmune præbet hoc privilegium, & quæ non privatæ Capellæ, sed publicæ dicendæ sunt, ut de illis Eminentissimus Dom. meus Cardinalis de Lugo, quando erat in Societ. Jesu in quadam epistola directa ad Emin. Dominum meum Card. Brandicum testatur, quam originaliter me vidisse testor, & alibi per extensum apposui.

9. Dicendum itaque videtur in casu proposito validam esse licentiam obtentam à Patre pro Oratorio privato domus suæ, etiamsi in dicta domo habitet Cardinalis filius qui aliud Oratorium pro se erectum haberet; Et hæc dicta esse volo secluso stylo Curiæ Romanæ, & praxis Datariæ: nam si extaret in contrarium, ab ipsis recedendum minimè putarem.

10. Notandum est hìc obiter, posse Episcopum concedere licentiam erigendi Oratorium pro celebrandis Missis in cortili alicujus rutia extra domum in qua est habitatio, Ita Riccius *par. 4. decis. 79.* qui citat Navarrum. Idem docet Pater Bardi *ubi supra* §. 10. *nu.* 51. qui citat Pasqualigum, & Lezanam. Ratio est, quia in Tridentino tum in illa epistola Sacræ Congregationis, ex jussu Pauli V. prohibetur Sacrum fieri in Oratoriis quæ sunt intra domesticos parietes, ubi habitant sæculares, quod præcipuè ob indecentiam vitare voluit Pontifex, quando verò sunt extra habitationem, cessat illa ratio motiva prohibitionis, indecentia videl. illa; & quia, ut suppono ingressus aperitur, ut fideles possint Sacro interesse, idcirco talia Oratoria non intelliguntur comprehensa in decretis illis.

R E S O L. XXXI.

An qui habet indultum Oratorii privati in domo, possit aliud erigere in villa, ut quando est ibi, audiat Missam?

Et quid sentiendum est de Episcopis in rure? Ex par. 9. tract. 5. Resol. 12.

§. 1. DE Episcopo affirmativè respondet Pater Aversa *de Sacram. Euchar. quæst. 11. sect. 14.* §. 5. ubi sic ait: Poterant, & solebant Episcopi, etiam post decretum Concilii, concedere sæcularibus, ut in privatis suis Ædibus aptarent Oratorium peculiariter ad hunc sacrum usum, & ab aliis domesticis usibus liberum, in eoque Missa celebrari posset. Quia Concilium indicebat Episcopis, ne celebrari permitterent extra Oratoria ab ipsis ad hunc sacrum usum designata. Sed non prohibebat, quominùs etiam in privatis domibus designarent talia Oratoria in quibus celebrari possit. At jam ab anno 1615. Paulus V. Summus Pontifex hanc facultatem abstulit Episcopis, & Sedis Apostolicæ reservavit per literas ad eos omnes directas jussu Sanctissimi ab Horatio Card. Lancell. quas refert Gavantus *in rub. Missalis, p. 1. tit.* 20. Quibus tamen non est ablata facultas habendi tale Oratorium ad celebrandum in proprio palatio ipsius Episcopi, vel etiam in domo rurali; quia non censetur domus privata. Ita ille: & ante illum Portel. *in resp. Regular. to. 1. p. 3. casu 20. num. 6.* [illegible]

2. Sed difficultas est de sæcularibus, qui ex licentia particulari habent indultum audiendi Missam in Oratorio domus suæ. Et affirmativè videtur prima facie respondendum, si dicta Oratoria designentur, & approbentur ab Episcopo loci; quia licèt Breve Pontificis asserat, *ut in privato domus sua Civitatis, v. g. Florentiæ Oratorio, &c.* tamen qui habitat in villa, dicitur habitare moraliter in Civitate, & domus Civitatis, ac domus ruralis sicut & Oratorium in domo Civitatis, & in domo rurali licèt materialiter sunt duæ domus, & duo Oratoria, tamen formaliter dici possunt una domus, & unum Oratorium, quia sunt ejusdem domini, & quando celebratur in uno, non celebratur in alio. Confirmatur exemplo Episcoporum: qui licèt (ut supra diximus) non possunt habere nisi unum Oratorium in eorum Palatiis; tamen conceditur eis, ut etiam habere possint in rure. Sup. hoc in Resol. seq.

3. Sed ego olim de hoc casu interrogatus, (quem apud neminem pertractatum inveneram) negativè respondi, eò quòd Summus Pontifex nunquam per unum Breve concedit facultatem, ut possit celebrari Missa in pluribus Orato-

riis privatis, sed in uno tantùm, ut constat ex stylo Romanæ Curiæ, omnibus note: ut optimè observat Merolla *in Theol.mor.tom.3. disp.6. cap.8. dub.22. num.* 148. & ideò testatur, cùm quædam Marchionissa Domina multorum Castrorum petiisset à Pontifice facultatem, ut posset facere coram se celebrare in Oratoriis privatis suarum domorum existentium in dictis Castris, noluit Pontifex per unum Breve id concedere: quare fuit necessarium tot Brevis expedire, quot erant Castra, seu Oratoria. Adde, quòd privilegium celebrandi Missam in Oratoriis privatis, maximè existentibus in domibus laicorum, est potiùs odiosum, quàm favorabile, quia est minus decens reverentiæ debitæ huic Sacrificio, ut benè inquit Suarez *tom.3.in 3. disp.* 88. *sect.6.* ergo non est ampliandum, sed restringendum.

Dixit in Resol. quæ hic est Resol. 34. & in aliis ejus primo pa.

4. Nec obstat dicere, quòd hoc privilegium est personale, & ideò sequitur personam, ergo in quocumque loco privilegiatus potest eo uti: sicuti ego dixi, quòd si v.g. quis ex Civitate Florentiæ iret ad habitandum Mediolani, posset virtute indulti concedentis Oratorium privatum privilegiato in Civitate Florentiæ, illo uti Mediolani; sic licitum erit in casu nostro privilegium pro Civitate Florentiæ, quàdo privilegiatus est, ruri illo uti, licèt non sit Florentiæ. Respondeo esse disparem rationem inter utrumque casum: nam in primo, quando quia desinit habitare Florentiæ, & proficiscitur Mediolanum ad habitandum, desinit habere Oratorium Florentiæ, sed tantùm habet Oratorium Mediolani: sed in secundò casu, de quo nunc est quæstio, quando dominus est in villa, non desinit habere Oratorium Florentiæ; & sic habet simul, & in eodem tempore duo Oratoria, in quibus potest uti privilegio: quod est contra mentem Pontificis, ut supra diximus, & contra praxim Curiæ.

Sol. in Resol. quæ hic sunt sup. Resol. 4. & 5 & in aliis parum mutat.

5. Ad confirmationem de Episcopis, qui possunt etiam præter Oratorium Palatii, habere Oratorium in rure. Respondeo, esse disparem rationem inter casum, de quo loquitur, & casum Episcoporum, qui ubicumque existant, (ut *infra* videbimus) etiam extra Diœcesim possunt habere Oratoria, celebrando, vel audiendo Sacrum cum Altari portatili, ex cap. fin. *de privileg. in 6.*

RESOL. XXXII.

An privilegiatus erigendi Oratorium in propria domo, possit vigore hujus privilegii erigere alterum ruri, intra territorium ejusdem Civitatis? Ex p.11.tr.5.& Misc.5.Res.34.

Quæ hic est Resol. antecedente 3. §. sed difficultas.

§.1. EGo olim interrogatus de hoc casu, negativè respondi, ut patet *in part.9.tract.8. res.*22. sed postea Pasqualigus *in qq.canon. centur.1. quæst.*84. *num.* 3. affirmativam sententiam tenet, quia hujusmodi privilegium personale est, ut constat ex illa clausula posita in Brevi concessionis; *Teque specialibus favoribus, & gratiis prosequi volentes*, quæ denotat privilegium esse concessum personæ, intuitu ejusdem personæ. Privilegium autem quod conceditur personæ, contemplatione ejusdem personæ, est personale, *l.1.ff. de aqu.quot. & æst.* & notant Gloss. *cap.1.25. quæst. 2. inst.* & *in cap.sua de his quæ fiunt à Prælatis*, Bart. *l.5.n.2.ff.de const.princ.* Aymon. *cons.*239. *num.*4. Aleiat. *resp.* 203. *num.*12. alias *cons.*7. *num.* 16. *lib.* 4. Jo. Cerier *tract. de primogenit. lib.* 3. *quæst.* 1. *num.* 3. Ruin. *cons.* 217. *num.* 15. *in fine*, *vol.* 1. Barbosa *l. quia tale*, *num.*5. *ff. solut. matrimonio*, Aleaand. *cons.*86. *init. lib.* 1. Suarez *lib.8.de legibus, cap.3.n.*30.

2. Cùm autem privilegium personale sequatur personam, *l.in omnibus ff. de regul.juris, & c. privilegium, de regul.juris in 6.* sequitur, quòd ille, cui est concessum privilegium audiendi Missam in Oratorio privato suæ domus possit frui privilegio, sive sit in Civitate, sive extra, in hoc, vel in illo loco, ubi habet domum, & proindè possit ibi erigere aliud Oratorium, quia erectio Oratorii est quid accessorium ad fruitionem privilegii. Concesso autem principali, censentur concessa etiam accessoria, *cap.prudentiam §.si verò, de offic.deleg.* & notant Alber. *l. cùm principalis ff.de reg.juris*, Everar. *loco à concessione anteced. ad concess. conseq. n.*2. Aymon. *de antiquit. temporum part.* 4. *num.* 67. Et proinde concessa sepultura, censetur concessa etiam celebratio pro defunctis, ut notant Federicus de Senis *cons.* 186. *init.* & etiam delatio mortui processionaliter, ut notant Oldrad. *concess. l.*215. *num.*14. *verb. ultimò videtur*, Truusch. *litt.A. concl.*77. *num.9.* & 18.

3. Sed his non obstantibus: ego non recedo à sententia negativa quam docui, & quam tenuit de hoc casu à me consultus olim dum viveret Illust. Marald. Secretarius Brevium SS. D. N. Innocentii X. qui benè de hac materia respondere poterat, cùm praxim sciret, & mentem SS.D.N. nam dicta Brevia per ejus manus exibant. Et ideò nostram sententiã invenio nominatim contra Patrem Pasqualigum docere novissimè doctissimum, eruditissimumque Patrem Bardi *in Select. lib.* 10. *q.* 10. §. 9. *numer.* 46. ubi & optimè hic distinguit, si ruri, v. g. erigatur aliud Oratorium, manente eo, quòd fuit erectum domi, ut in utroque vi ejusdem privilegii fiat Sacrum: secundò si domi destructo primo, erigatur ruri secundum: si in priori sensu sumatur difficultas, puto esse omninò reiiciendam hanc sententiam, quamvis demus hoc privilegium esse favorabile, & non odiosum, quia mens Pontificis in concessione hujus privilegii est, ut unum duntaxat retineatur Oratorium ad hunc effectum: & praxis hoc manifestat, licèt demus successivè plura esse posse: nunquam enim vidi, aut audivi virtute unius tantùm privilegii sub hac consueta forma emanantis, plura Oratoria concessa esse, quæ actu existant, in quibus celebretur: si verò difficultas in secundo sensu sumatur, posita opinione quam superius ut probabilem sequuti sumus, pars affirmativa erit admittenda: ea suppositione enim, quòd privilegium sit personale, utique personam sequi debet.

4. Sed instabis, facta suppositione, quòd privilegium istud sit personale, & consequenter ubicumque, ut probatum est, possit privilegiatus Oratorium ad celebrandum erigere, nequit sufficiens ratio assignari, quare non valeat id fieri, dum ruri manet: videtur enim idem persistere motivum, ob quod privilegium concessum fuit, nempè qualitas personæ privilegiatæ, ejusque spiritualis consolatio: hæc autem motiva ipsam personam ubique comitatur, diuturna autem, aut brevis habitatio magis in uno, quàm in alio loco, nihil videtur facere ad substantiam hujus privilegii.

5. Respondeo, ut in prima conclusione statui, si in re hac spectemus stylum Curiæ, videtur esse necessaria nova concessio, quando privilegiatus mutat habitationem: proindè vi ejusdem unici privilegii multò minus poterit aliud Oratorium ad celebrandum erigere in domo rurali: imò fictione juris censeretur in eadem civitate duo Oratoria habere apta ad Sacrum conficiendum, quod certum est fieri non posse: nam domus in suburbiis, seu in continentibus, perindè est ac si esset intra mœnia civitatis, & præsertim in hac materia, in qua, ut ostendimus, privilegium istud, utpotè odiosum, strictè est explicandum, & non ampliandum, & ideò licentiam erigendi Oratorium in urbe Panormitana, v.g. ita interpretari debemus, ut privilegiatus in ipsa civitate, & in habitationibus continentibus, & prope ipsam urbem, nequeat nisi unum tantùm Oratorium ad hunc effectum erigere: restrictio autem ista non attenditur à nobis in ordine ad nomen civitatis, scilicet Panormi; quia ut sic magis ampliaretur significatio, si sub tali nomine comprehendamus non solùm civitatem intra mœnia clausam, sed etiam contiguas habitationes: sed attenditur in ordine ad erectionem Oratorii, & dicimus non tantùm intra urbem, sed in suis quoque continentibus unicum tantùm posse Oratorium erigi.

6. Respondeo secundò, quamvis hoc privilegium personale existimetur à nobis, personalitas tamen non debet ita solitariè sumi in ratione objecti moventis Pontificem ad privilegium concedendum, ut etiam non includat cõmemorationem in loco; licèt iste vel alius locus, juxta hanc sententiam materialiter se habeat; atq. ideò objectum adæquatum, & motivum sit totum hoc nempè persona ipsa, non ut sic, sed ut commorans, & ideò si ipse privilegiatus per modum transitus reperiatur in aliquo loco, vel ad breve tempus, itaut nequeat illei ibi figere domicilium, deserendo priorem locum, nequaquam poterit Oratorium in tali loco erigere, quia brevi tempore aliquis divertens è proprio domicilio ad illud reversurus, moraliter non censetur esse in loco, ad quem divertit, ut variis juribus, & multorum sententia probat Sanchez *lib.2.de matrimon. distinct.*18. *nu.*6. *in probatione* 4. ut sic enim sæculares se haberent ut Episcopi, qui de jure communi possunt ubicumque existunt celebrare, vel coram ipsis celebrare facere in proprio palatio: hoc autem nemo dixit. Hucusque Pater Bardi.

Ex quibus patet responsio ad argumenta Patris Pasqualigi, & firma remanet sententia negativa quam olim ego docui.

RESOL. XXXIII.

An si quis habuit, v.g. licentiam celebrandi in Oratorio privato domus suæ in Civitate Panormi, possit uti hoc privilegio, si transferat domicilium Messanæ?

Et an sub nomine familiæ in præfatis Indultis, & licentiis positæ veniant maritus, uxor, filii, & filiæ, neque etiam nurus habitans in eadem domo, & commensales, sicut omnes servi, & servæ commensales, qui in ministerio ejusdem familiæ sunt? Ex par.4.tract.4.& Misc.Res.208.

Hic

Sup. hoc in Res. seq. & in §. 1. Res. 39. §. ult.

§. 1. Hic casus est multum practicabilis, & negativè videtur respondendum; quia rescriptum Pontificir asserit, quòd Missam celebratur in domo civitatis Panormi: ergo non potest celebrari in domo civitatis Messanæ, nam aliàs dicta verba nibil operentur: vide *cap. commissa, §. porrò, de elect. in 6. & L. boves, §. hoc sermone, ff. de verb. signif.*

Sup. hoc in Res. 1. post §. 1. post med. vers. Igitur, & inf. in Resol. 37 §. 1.

2. Verùm opinio affirmativa probabilissima mihi videtur, quod docet novissimè Antonius Novarius *in summa Bullar. tit. de Oratoriis privatis, num. 6.* & Megalius *ver. resolut. tom. 2. resol. 57. per totam*, quia hoc non est privilegium locale, sed personale; unde finitur morte illius, cui talis licentia concessa fuit; ergo in quocumque loco quis habitaverit, poterit sibi facere Missam celebrare, cum licentia tamen Ordinarii, & servatis servandis in concessione. Ad argumentum verò contrarium respondeo, illa verba non esse apposita dispositivè, sed demonstrativè; & verba quæ tantùm causa demonstrationis apponuntur; nihil operantur, cùm demonstrent habitationem; ut rectè observat Cravetta *cons. 86. num. 11.* ergo, &c. Adde, quòd in dubio verba accipienda sunt demonstrativè, non autem taxativè, aut limitativè, ut declaravit Sacra Rota *in una Squillacensi die 4. Martii 1616.* coram Reverendissimo Martino Andrea *decis. 34. num. 7.* ex doctrina Bartol. *in L. cùm pater, §. mensa, n. 8. ff. de legat. 2.* Decio *consil. 183. n. 2. ver. & ad hoc facit, & cons. 468. num. 3.* Cravetta *consil. 301. num. 3.* Cephalus *cons. 13. num. 37.*

Sup. hoc in Resol. seq. §. Nec obstat.

Sup. hoc infra Res. 41 . . . & quamvis pro Cruciata vide Resol. 53. & alios ejus antiquiorum.

3. Notandū est tamen hic obiter cum supradictis Doctoribus, sub nomine familiæ in præfatis licentiis positæ venire maritum, & uxorem, filios, & filias, ac etiam nurum habitantem in eadem domo, & commensalem; sicut & omnes servos, & servas commensales; qui in ministerio ejusdem familiæ sunt.

RESOL. XXXIV.

An Oratoria privata ubique suffragentur privilegiato?

Et cursim probatur, quod sicut cessante omnino causa privilegii ipsum cessat, sic perseverante causa ejus concessionis, ipsa perseverat, licèt aliæ circumstantiæ mutentur. Ex par. 9. tr. 1. Res. 7.

Sup. hoc in Resol. prox. & in eum 2. & 3. Res. 85. §. ult. & locc sup. cit. Resol. 51. & 53. Sed dist. & quamvis §. Nec obstat.

§. 1. Ut si, v.g. in facultate celebrandi Sacrum in privatæ domus Oratorio assignetur Civitas, possit privilegiatus extra illam privilegio uti. Et affirmativam sententiam contra Merollam ego olim docui, quam me citato, nunc docet Quintanadv. *in Theol. mor. to. 1. tr. 7. sing. 31. per tot.* Probatur ait. Primò, quia hoc est privilegium personale; si enim hoc, ut definitur ab utriusque Juris DD. illud est, quod conceditur immediatè personæ ratione sui, ut ex *l. Privilegiū ff. de reg. jur.* docent Suar. *lib. 8. c. 3. num. 3.* Azor. *1. p. lib. 5. c. 22. quæst. 6.* Bonac. *de priv. p. 2. prop. 2. num. 6.* Salas *de leg. disp. 20. sect. 17. n. 124.* & est communis DD. quis dubitet hoc personale esse, cùm dicat Nuncius: *Tua spirituali consolatione consulere, teque speciali gratia favore prosequi volentes?* Et ut notat Bonac. *sup. p. 8. §. 1. n. 3.* cùm nomen, & cognomen privilegiati ex privilegio nominatur, sicut in hoc accidit, hoc omninò personale est. Igitur, si personale est privilegium hoc, personam semper sequitur, & cum eadem perseverat, & extinguitur, ut constat ex *c. Privilegium*, & ibi DD. *de reg. jur. in 6.* statuunt, Tiraquel. *de retr. lig. §. 26.* Menoch. *cons. 123. n. 2.* Tusch. *tom. 6. l. Priv. concl. 746.* Cardos. *prax. Judic. & Advoc. verb. Priv. n. 4.* Marc. Ant. *l. 1. resol. 109. nu. 6.* Suar. Salas, Azor. & Bonac. *sup.* ac est communis. A contrario, si non personale, sed locale foret, semper in domo ejus Oppidi posset celebrari, sive nobilis, sive ignobilis, sive sanus, sive infirmus habitarent in ea: quod absurdissimum, & contra praxim omninò est.

Sup. hoc in Resol. 2. not. prater §. Verum, ad lin. 5. & magis latè in alio §. ejus omnes.

2. Probatur Secundò, quia sicut cessante omninò causa privilegii, ipsum cessat, ut probant Azor. *lib. 3. cap. 22. q. 14.* Sanch. *lib. 8. de matr. disp. 30. num. 26.* Bonac. *p. 8. §. 2. num. 4.* & aliis; sic perseverante causa ejus concessionis, ipsa perseverat, licèt aliæ circumstantiæ mutentur. Causa autem fuit generis nobilitas, & valetudo infirma, ut exprimit Indultum, non autem habitatio in tali Oppido: ergo etiam cessante hac, illa non cessabit. Sicut si Petro existenti Hispali dispensatio in jejunio, lacticiniis, aut recitatione Horarum, concederetur ob debilem valetudinem, vel cum eo dispēsaret Pontifex in tertio gradu affinitatis ad contrahendum cum Maria quantumvis illi existenti Hispali Indultum concedi asseret, vel Vicario Hispalensi de causis dispensationis cognoscendum cōmitteretur: quis dubitet, si domicilium Cordubam transferat Petrus, nova illum ad hæc non indigere dispensatione? Sic DD. Guttier. Salas, Angel. Sylv. & alii apud Bonac. *de dispens. p. 10. §. 1. prop. 3. num. 5. & 9.* Et hæc omnia docet Quintanadv. *ubi sup.* cui adde novissimè, me etiam citato Pelliz. *in Man. Reg. tom. 2. tract. 8. cap. 2. sect. 2. num. 152.* & me citato, Barbos. *de jur. Eccl. lib. 2. cap. 8. n. 16.* & me citato, Aversam *de Sacram. Euch. q. 11. sect. 14. §. 6.* Unde sententia Merollæ nullum usque adhuc habet Authorem: meam autem sententiam, præter Novar. & Megal. tenent Quintanadv. Pellizzar. Aversa, & Barbosa. Nullum itaque Doctorem in sui favorem habet Merolla: ego verò sex.

Alibi in Res. prater. §. Verum, propè §.

3. Nec obstant, ut alibi dixi, verba Pontificis apponi solita in Brevibus, v.g. *Ut in privato Domus tuæ Civitatis Panormi Oratorio, &c.* nam dicta verba non ponuntur taxativè, sed demonstrativè, ut in simili casu notavit novissimè Sac. Rota Romana coram Rojas in causa Marianen. seu Accien. Beneficii die 10. Junii 1648. quod in dubio semper præsumitur, ut docet Aymon *cons. 301. n. 5.*

4. Nota, quòd post hæc scripta pervenit ad manus meas *Opusc. de Sacrificio Missæ* P. Thomæ Tamburini, qui *in lib. 1. cap. 3. §. 4. num. 2.* supradictam nostram sententiam me citato, tuetur & tenet: sic enim asserit: (Si talis Privilegiatus transferat domicilium in aliam Diœcesim, ex Panormitana, v.g. eat ad Messaniensem, non amittit privilegium, sed ibi poterit illo uti. Ratio est: quia hoc Privilegium est personale, quod personam sequitur, nec affixum loco, & illud *Diœcesis tuæ*, non apponitur restrictivè, seu taxativè, sed solùm demonstrativè in hunc sensum. *Tibi qui nunc es Diœcesis talis.* Ita Tamburinus qui *n. 7.* benè notat in tali casu necesse esse, ut accedat Episcopus aut ejus Vicarius locum novum approbaturus.

Sup. hoc magis latè sup. in Res. 26.

RESOL. XXXV.

Sup. prima dist. hujus tituli in Res. seq. & lege dict. Res. not. seq. & in to . . . Res. 4. . . . §. Dices, & seqq.

An qui habet licentiam, ut possit audire Missam in Oratorio domus suæ, si est infirmus, aut carceratus, teneatur illam in diebus festivis audire?

Et notatur habentem Bullam Cruciatæ non teneri Missam audire tempore interdicti. Ex p. 4. tr. 4. & Misc. Res. 80.

§. 1. Affirmativè videtur respondendum ex Azorio *to. 1. lib. 7. cap. 2. ver. Tertio quæritur*, Soto *in 4. sentent. dist. 13. quæst. 2. art. 1. d. 22. quæst. 3. art. 1.* Medina *in sum. 1. p. cap. 11. §. 12. & 14. §. 30.* & aliis, quos citavi *in 1. part. tract. 11. resol. 2.* qui asserunt tempore interdicti habentem Bullam Cruciatæ teneri Missam audire, & probatur hæc sententia affirmativa, quia cum talis possit audire Missam ex licentia quam habet, ergo tenetur.

Quæ hic est infr. in tr. . . . Res seq. & in §. . . . hujus Res. & in Resol. . . . paulò post . . . Tum quia, in to . . . Res . . . §. Dices, quando.

2. Verùm negativam opinionem tenendam esse puto quam tuetur Suarez *in 3. part. quæst. 83. art. 6. disp. 88. sect. 6.* Ledesma *in summa part. 1. cap. 27. de Euchar. concl. 16.* & novissimè Ægidius Trulleneh. *in expos. Bullæ Cruciatæ lib. 1. §. 3. dub. 6. n. 9.* quia talis non tenetur quærere Sacerdotem, & dare stipendium ut sibi Missam celebret, sed solùm tenetur ex præcepto audire Missam, & ideo nemo cogitur sumere Bullam, ut tempore interdicti possit Missam audire. Imò ego puto eum Ledesma, Trulleneb. & aliis sic impeditum non teneri audire Missam in dicto Oratorio, quamvis gratis inveniat celebrantem, quia dicere Missam in privatis domibus, & Oratoriis approbatis, de se est odiosum, & privilegiū derogatorium juris communis, & est dispar ratio inter hunc casum, & casum tempore interdicti: Nam in casu interdicti sublato impedimento nulla fit dispensatio in jure communi: nam Missa & dicitur, & celebratur ut debet, & solet: at in hoc casu sublato impedimento non celebratur Missa, ut regulariter, & ordinariè celebratur, quia extra Ecclesiam dicitur. Adde quòd multi Doctores, ut Avila, Coninch. & alii, quos adduxi *loco cit.* probabiliter asserunt, neque tempore interdicti habentem Bullam Cruciatæ teneri sacrificium Missæ audire.

RESOL. XXXVI.

An privilegiatus audire Missam in Oratorio privatæ domus suæ teneatur in diebus festivis, si v.g. non possit adire Ecclesiam, & sit carceratus, vel ægrotus?

Et in exemplum adducuntur alii diversi casus, & tandem infertur, quod nemo tenetur sumere Bullam Cruciatæ, ut tempore interdicti audire Missam possit, & habens prædictam Bullam non tenetur tempore interdicti audire Missam. Ex par. 9. tract. 1. Res. 19.

§. 1. Affirmativa sententia probatur ex Cenedo in *quæstiuncula Can. q. 44.* & aliis penes ipsum asserentibus, quod habens privilegiū, vel gratia audiendi divina officia, vel saltem Missam tempore interdicti, nisi interdictus sit ipse, vel dederit causam interdicto non audiens Missam in diebus festivis Ecclesię, peccat mortaliter, modò possit sine minima difficultate eā audire, *arg. text. in l. Cōtinuus, 137. §. illud ff. de ver. obl.* Et ratio est, quia iste privilegiatus potest audire

Sup. dict. hujus §. lege dict. Res. prox. & aliorum . . . ad lin. §. . . . & Res. . . . seq.

dire Missam: ergo tenetur. Secundò quia respectu hujus jam non est interdictum, ergo tenetur, sicut antequam poneretur interdictum. Tertiò, si detento in carcere concedatur licentia, ut eat ad audiendam Missam, tenetur audire: ergo etiam in nostro casu. Quæ rationes si rectè perpendantur, probant ad casum propositum, privilegiatum teneri audire Missam in Oratorio privato, si est carceratus, vel ægrotus, & non potest adire Ecclesiam.

2. Et quidem in hac materia supponendum est duo ista esse valde diversa videl. usum privilegii cadere sub præcepto ex vi ipsius privilegii, & aliud, usum privilegii cadere sub præcepto non ea vi ipsius privilegii, sed ex vi alterius legis, seu præcepti extrinseci. De primo, ajo, regulariter loquendo, usum privilegii non esse de præcepto; proindè neminem teneri suo uti privilegio, dixi, regulariter: nam aliquando ipsummet privilegium obligat privilegiatum ad usum, ut est, v.g. privilegium fori, & Canonis, quod habent Ecclesiastici; nequit enim Clericus renunciare privilegio fori, & conveniri coram judice laico, eriam in propriis caussis, quando ipse est conventus, neque renunciare privilegio Canonis, consentiendo ut alius injuriosè ipsum percutiat, & sic in multis aliis privilegiis, quæ primò, & per se Cõmnnitatem, aut statum privilegiati respiciunt: at in privilegiis particulari personæ concessis nulla est difficultas, quia privilegiatus potest non uti suo privilegio. Si vero sermo sit de secundo tunc dico, posse privilegiatum obligari ad utendum suo privilegio, si ab extrinseco usus illius privilegii etiam particularis sit præceptus, quod exemplificari poterit in multis casibus: v.g. habeat quis privilegium non solvendi decimas, aut tributa: &c. & habeat pariter onera satisfaciendi variis creditoribus, si ponamus, quòd solvendo decimas, aut tributa fiat impotens ex toto, aut ex notabili parte ad satisfaciendum, certum est ea vi justitiæ teneri ad usum illius privilegii tanquam ad mediũ hic, & nunc necessarium, & facilè ad justitiam servandam, & tunc usus privilegii erit sub præcepto, non ex vi privilegii, sed ex vi justitiæ obligantis debitorem ad solvendum quod debet, & ad ponẽda media necessaria ad solutionem, si dependeant à voluntate ipsius debitoris, & facilè possint adhiberi. Ergo.

Alibi in Ref. prox. & in tr. ... 4 resol. 100 §. Di... ... princ. & ... Sed ad hoc ... fin. & v. Et sic.

3. Sed his non obstantibus, negativam sententiam tenent plures DD. quos alibi adduxi. Et ideò illam novissimè in terminis casus nostri tenet Pater Escobar *in Theol. mor. tr. 1. exam. 21. cap. 11. num. 97.* ubi sic ait: Habet quis privilegium, ut in Oratorio domus suæ possit Missam audire: teneturne illam ibi audire, quando est infirmus, vel alia de causa exire non potest? Ex Suario negativè respondeo, uti de privilegio tempore interdicti asserui, ne scilicet ex privilegio gravari ille videatur. Ita ille: cui adde Merolam, *tom. 3. disp. 6. cap. 6. & cap. 8. dub. 22. nu. 123.* & me citato P. Pelliz. *in Man. Regul. tom. 2. tract. 8. cap. 2. sect. 2. numer.* 144. Tum quia, ait, ipse, nemo tenetur sumere Bullam Cruciatæ, ut tempore interdicti Missam audire possit: tum quia multi, & graves Doctores sentiunt, habentem dictam Bullam, non teneri tempore interdicti audire Missam: tum quia nemo obligatur uti privilegio suo alioqui gratia fieret onerosa, & libera facultas in obligationem verteretur: tum quia, esto demus habentem privilegium audiendi Missam tempore interdicti teneri illã audire; nõ ideò sequitur ad hoc idem teneri illum qui habet indultum Oratorii privati: siquidem celebrare in Oratorio privato est de se odiosum, ac derogatorium juris communis: in casu verò interdicti, si tollatur impedimentum, nulla petitur dispensatio in jure communi, ad hoc ut possit celebrare; sicque in his duobus casibus intervenit magna disparitas: ideoque non est eodem modo philosophandum de utroque, cùm à diversis non fiat illatio. Itaque ex his apparet utramq; sententiam esse probabilem, & negativam talem esse etiam adversarii fatentur, ut Cenedus, P. Bardi, & alii.

Sup. ho. in Ref. prætes & in alia ejus ... posita ad lin. 3. text.

4. Dico igitur in casu nostro privilegiatum non teneri audire Missam. Ratio est, quia dicere Missam in privatis domibus, & Oratoriis approbatis, de se est odiosum, & non tam decens ad reverentiam debitam huic sacrificio, & præter generales Canones Ecclesiæ, sicque nulla est obligatio utendi tali privilegio ad satisfaciendum præcepto de audiẽda Missa, quia nimirum hoc non est tanti momenti, quale esse potest, ut sacrificium in privatis locis sine urgenti causa non fiat: cùm longè melius sit Missam non audire, etiamsi dies festus sit, quàm eam celebrare in domo, maximè si crebrò fiat, & sine rationabili causa, præsertim cùm quis ob alias causas non adeò graves ab hoc præcepto deobligent. Quo in casu etiam cessante impedimento excusatur ab hoc præcepto ob reverentiam Sacramenti. Nec est eadem ratio in hoc casu, quæ est in casu interdicti: nam in casu interdicti, sublato impedimento nulla fit dispensatio in jure communi: nam Missa dicitur, & celebratur, ut debet, & solet: ut in hoc casu, sublato impedimento, cum celebratur Missa, ut regulariter, & ordinariè celebratur, quia cum illud Axioma: *Nemo cogitur uti suo privilegio*, quia hoc privilegium non aufert violentiam, nec vim remanendi domi, sed tantùm ut possit uti suo privilegio, quod est posse facere domi celebrare, ad quod non tenetur, Vide omnino Ledesmam *in summa, tom. 1. de sacram. Euchar. cap. 27. concl. 16.* qui asserit nostram sententiam negativam esse probabilem. Et illam præter Doctores citatos tenet Homobonus *in respons. cas. conscient. vol. 1. respons.* 41.

RESOL. XXXVII.

An in aliquo casu facultas audiendi Missam in Oratorio privato transeat ad hæredes privilegiati?

Et an, quando filiæ matris habentis Indultum faciendi celebrare in Oratorio privato concedatur, ut etiam, absente matre, ea possit cum sua familia ibi audire Missam, si mater sit mortua non possit filia amplius dicto Indulto gaudere? Exp. 9. tract. 1. Ref. 17.

§. 1. Affirmativè nominatim contra me respondet Pater Pellizzarius *in man. Regul. tom. 2. tract. 8. cap. 2. sect. 2. num.* 153. ubi sic ait: Quæres quandiu duret concessio Oratorii privati? Respondeo durare durante vita illius, cui facta est, adeoque eo mortuo finiri. Ita in terminis Diana *part. 4. tract. 4. resol.* 108. & probat, quia concessio ista est personalis: Privilegium autem personale finitur morte personæ privilegiatæ, *cap. privilegium de regul. jur. in 6. l. unic. §. ne autem, C. de caducis tollend. l. cum quis, §. l. fin.* Verùm si concessio fiat iis verbis, ac de ipsius Ordinarii licentia ejus arbitrio duratura, quæ apponuntur in brevi à nobis hic explicato; mihi non placet hæc doctrina Dianæ: imò puto dictam concessionem durare usque dum legitimè revocetur, utpotè pẽdentem ab arbitrio Ordinarii loci, quod durat usque dum revocetur. Nec obstat, quòd concessio ista est personalis, adeoq; debet cessare per mortem ejus, cui facta est: nam quod dicunt DD. privilegium personale finiri morte privilegiarii, benè limitatur à Castro Palao *tr. 3. disp. 4. p. 2. §. 1. nu.* 4. nisi in privilegii concessione addantur verba, quæ perpetuitatem, ac transmissioné privilegii ad posteros denotent, tunc enim privilegium non debet reputari concessum soli privilegiario, sed etiam aliis: Ut si dicatur concedo tibi in perpetuum hanc facultatem: tunc quippe privilegium transit ad alios (v. gr. ad familiam) aliàs particula, in perpetuũ, esset frustranea: quod in legibus, ac privilegiis vitandum esse deciditur *in cap. si Papa, de privileg. in 6. & l. 3. ff. de jure jur.* & quidem ita ut quælibet syllaba effectum aliquem debeat sortiri. Quæ limitatio videtur procedere in casu nostro, stante quòd concessio Oratorii sit ad arbitrium Ordinarii, quod potest durare post mortem illius, cui fit concessio, eoq. durante durat concessio, ac proinde censeri debet transmitti ad alios: quòd si ea sit tibi tantùm sub expresso nomine, ut constat ex verbis brevis; *Tibi, qui, ut asseris, &c.* fit aliis (v.g. familiæ, sub nomine implicito, ac virtuali: aliàs verba illa brevis; *Ac de ipsius Ordinarii licentia ejus arbitrio, nihil operentur.* Ut proinde concessio Oratorii privati dici possit privilegium personale quidem, sed transmissibile in alios, adeoque participare etiam de reali in quantum non finitur morte privilegiarii. Puto autem jus talis concessionis ad Hæredes, sicut, & alia quælibet jura testatoris. Hucusque Pelliz.

Quæ hic est sup. Ref. 11. §. Verum, ad lin. 3. & melius in alio §. & vers. ejus sanct.

2. Sed hanc difficultatem communicavi cum principalioribus ministris hujus Curiæ, & aliis viris doctis, qui prorsus nostræ sententiæ adhæserunt; nunquã enim Pontifex in concedendis talibus licentiis habet intentionem, ut possint trãsire ad hæredes, cum moveantur ad illas cõcedendas intuitu personæ, & meritorũ Oratoris. Et quando hoc privilegium Pontifices volunt ad hæredes transferre, hoc solent apertis verbis in Brevibus explicare. Et ideò ad clausulam adductã à P. Pelliz. respondeo illa verba, *ac de ipsius Ordinarii licentia ejus arbitrio durat*, intelligenda esse durante vita ipsius Oratoris, ac ideo ipso mortuo extinctam remanere facultaté, & indultum. Unde ex his non adhæreo resolutioni affirmativæ alterius casus quem in eodem loco ponit P. Pelliz; nempè, quando filiæ matris habentis indultum faciendi celebrare in Oratorio privato concedatur, ut etiam absente matre, ea possit cum sua familia ibi audire Missam; & quidem sub his verbis: *Tibi, ut quando dicta N. à domo prædicta abfit* (in qua scilicet existit Oratoriũ matri concessum) *durante absentia hujusmodi Missam in dicto Oratorio in tua, ac familia tua præsentia celebrari facere liberè, & licitè possis*, si mater jam sit mortua, puto quòd amplius non potest filia dicto indulto gaudere, & audire Missam in dicto Oratorio, quod tamen Pellizzarius, concedit. Et ratio est, quia privilegium concessum à Pontifice, fuit concessum personæ Matris, licèt ut ejus filia possit eo uti à domo

ipsa

ipsa matre absente. Ergo etiam ipsa mortua, nego prorsus consequentiam. Et quidem, cùm hoc privilegium celebrandi in privatis Oratoriis sit contra jus cõmune strictè explicandum erit, ut testantur DD. quos citat, & sequitur Sanchez *de matr. lib. 8. disp. 1. num. 3.*

R E S O L. XXXVIII.

An tempore interdicti possit Missa celebrari in quocunque Oratorio ab Episcopo approbato? Ex p. 5. tr. 10. Ref. 60.

§. 1. NEgativam sententiam docet Turrian. *lib. 6. disp. 49. dub. 1. & diffic. 7. numer.* 17. ubi sic ait. Concessio hæc fiat pro Ecclesiis etiam Hospitalium, & Monasteriis, ubi ordinariè fideles sunt ad id congregati, non verò pro aliis locis extraordinariis, quamvis approbatis ad celebrandum Sacrum, ut pro Oratorio approbato, quia non dicuntur Ecclesiæ, nec Monasteria, & in dicto cap. ubi fit dicta concessio, tantùm fit mentio Ecclesiarum, & Monasteriorum, & multò minus pro locis non privilegiatis. Sayrus ergo, & Avila, qui dicunt dictam concessionem fieri pro omnibus locis, etiam in quibus aliàs secluso interdicto possunt divina celebrari, nimis extendunt concessionem Pontificis. Existimamus ergo extra dictas Ecclesias, & Monasteria non posse Missas quotidie celebrari, nec officia divina conventualiter dici. Ita Turrianus, & hanc sententiam tenet etiam Marcerus *in 3. p. q. 24. de interd. dub. 3.*

2. Sed his non obstantibus opinionem affirmativam probabiliorem esse censeo, quam tuetur Præpos. *in 3. part. qu. 4. de interd. dub. 3. num. 29.* Dicendum est igitur in interdicto permitti ut Missæ celebrentur non solùm in Ecclesiis, & Monasteriis strictè sumptis, sed etiã in Oratoriis divino cultui deputatis, quæ in materia favorabili possunt sub Ecclesiis comprehendi. Et ita hanc sententiam docet etiam Suarez *disp. 34. sect. 1. num. 8.* quam citat, & sequitur Villalob. *in sum. tom. 1. tract. 19. diffic. 5. num. 8.* & tandem hanc sententiam tenet etiam Filliuc. *tom. 1. tract. 18. cap. 3. num. 65.* Layman *lib. 5. tract. 5. part. 4. cap. 1. num. 4.* Blandus *de censur. disp. 7. art. 7. assert. 7.* Ludovicus de la Cruz *in Bulla Cruc. disp. 5. cap. 5. dub. 2. num. 6.* Trullench. *in Bulla Cruc. lib. 1. §. 3. dub. 2. num. 5.* Phil. Faber *de cens. in 4. sent. dist. 25. quæst. 1. disp. 5. cap. 2. numer. 35.* & Moscosos *in sum. tract. 16. cap. 8.* sic asserens: (Aquellas palabras Iglesias, y Monasterios no se han da tomar tan literalmente, que por esso se ayan de escluyr las Capillas, y Oratorios particulares, como algunos han querido dezir, porque verdaderamente se pusieron en el dicho Capitulo por causa de exemplo mas comun, y ordinario, y assi guardando la dicha forma, y cautela, es cosa cierta, que se puede celebrar en las Iglesias, y Monasterios como antes, qui vujera entredicho, y antes del entredicho se podria celebrar en las dichas Capillas, y Oratorios particulares, luego oy tambien se podra celebrar en ellas, y en ellos con la dicha prevencion, y cautela.) Ita ille.

R E S O L. XXXIX.

An in privatis Oratoriis, si non adsit præsens Dominus liceat Missam celebrare coram familiaribus?

Et an hoc possit fieri tempore interdicti vigore privilegii Bullæ Cruciatæ, in qua adest eadem clausula, ac in dictis licentiis? Ex p. 4. tr. 4. & Misc. Ref. 53.

Sup. contento So hoc Ref. in Ref. seq. & inf. in Ref. 51. §. ult. post. med. à vers. Sed an, & in Ref. 53. eadem in fin.

§. 1. OLim negativè respondi, nixus authoritate Henriq. *lib. 7. cap. 53.* Rodriq. *in Bulla Cruc. §. 5. numer. 5.* & aliorum, asserentium id fieri non posse tempore interdicti vigore privilegii Bullæ Cruciatæ, in qua adest eadem clausula, ac in dictis licentiis, in quibus conceditur celebratio Missæ in privatis ædibus.

2. Verùm his non obstantibus affirmativam sententiam etiam probabilem esse puto, & ita, ut mihi asserunt, observatur in praxi, & in terminis Bullæ Cruciatæ docet Ludovicus à Cruz *disp. 1. cap. 5. dub. 3. num. 5.* ubi sic ait. Id quod notat Rodriquez, nimirum Missam celebrari non posse corã familiaribus, aut consanguineis, nisi ipso domino præsente, nõ placet quibusdam junioribus, quia Bulla cõcedit posse celebrari in sua, ac familiarium, & domesticorum, necnon consanguineorum suorum præsentia; ergo sicut posset celebrari in sola præsentia domini, nõ obstante illa particula copulativa, & ita etiam in sola præsentia famulorum. Ita ille, quæ omnia militant in casu nostro; ergo, &c. Nec obstat quòd in dictis licentiis adsit illa clausula, *in sua, & suorum*, quæ quidem particula, &, conjungit antecedentia cum sequentibus: nam respondeo quòd aliquando hæc particula, &, accipitur distinctivè pro aut, seu, vel, ut observat Rodriquez *in qq. regul. tom. 3. q. 17. art. 59.* Comitolus *in respons. moral. lib. 7. q. 9. n. 4.* & Portel. *in respons. moral. part. 3. cas. 49.*

R E S O L. XL.

An familia possit Missam audire in privato Oratorio non præsente Domino?

Et infertur idem dicendum esse, si prædicta familia in supradicto Oratorio velit audire Missam, virtute Cruciatæ, & maximè tempore interdicti, Ex p. 9. tr. 1. Ref. 2.

§. 1. CAsus frequentissimus est, & in Brevibus Pontificis habentur hæc verba: *In tua, ac tuæ familiæ præsentia.* Et negativam sententiam, loquens tamen de auditione Missæ tempore Interdicti, virtute Bullæ Cruciatæ, tenet ex multis Pater Bardi, *part. 2. tract. 2. cap. 3. sect. 8. nu. 69. & seqq.* ubi respondet ad argumentum, quod ego adduxeram, nempè, particulam, *ac*, disjungere, non copulare, & ait: Particulam illam, &, secundùm propriam ipsius significationem seu naturam, esse conjunctivam, ut ex multis Authoribus ostendit Barbosa *de dictionibus, dict. 510. num. 3.* attamen aliquando sumi posse disjunctivè nõ negamus, ut idem Author affirmat, *nu. 28.* sed talem acceptionem dicimus esse impropriam, ut ipse Barbosa advertit, *nu. 57.* & juxta diversitatem materiæ, cui dictio ipsa applicatur, agnosci poterit, an copulativè, an verò disjunctivè sumi debeat: loquendo autem universaliter talis mihi occurrit regula proponenda: si duo, inter quos dictio ponitur, æquè primò, vel sine dependentia unius ab alio participent rationem illam, per quam connectuntur, tunc dictio accipienda erit disjunctivè, si verò non æquè primò, vel cum dependentia, tunc copulativè erit sumenda. Exemplis regulam hanc illustrabimus: sint duo in quibus adæquatè resideat potestas in aliquem effectum, v.g. sint Petrus, & Paulus divites, & dicatur: Petrus, & Paulus possunt centum aureos expendere; dictio, &, disjunctivè accipitur: quia ambo seorsim possunt aureos illos erogare: cõtra verò, si potestas sit in uno duntaxat, & in alio per conjunctione, & dependentiam ab alio, vel unus non sit potens sine alio, tunc copulativè dictio est interpretanda, ut si dicatur: Petrus Clericus, & sua familia est immunis à gabella, dictio, &, faciet sensum copulativum: nam familia per connexionem, & dependentiam à Petro fruitur Immunitate, nõ autem sine illo: vel si dicatur: Parochus in sua, & testium præsentia accipere debet consensum eorum, qui matrimonium contrahunt, dictio, &, erit copulativa, quia neque solus Parochus sine testibus, neque testes sine Parocho legitimè, & validè consensum illum accipere queunt: sic autem in casu, de quo agimus, familiares, cùm gaudeant privilegio assistendi per dependentiam à domino, in quo adæquatè residet privilegium assistendi divinis; assero sine præsentia domini non posse assistere: illationes verò ad convertentiam non valent, nisi quando particula, &, disjunctivè ponitur, seu quando ratio illa, per quam extrema connectuntur æquè, & sine dependentia unius ab alio in utroque reperitur: si verò primò, & per se solùm in uno resideat: in aliis verò per accidens, seu per redundantiam ab illo; tunc copulativè est explicanda: quapropter nõ valet illatio, quæ contra nos fit, dũ dicitur: Si familiares nequeunt divinis assistere sine præsentia domini, neque dominus poterit sine præsentia familiarium, vel affirmativè; Si dominus potest sine famulis, & famuli sine domino, etiam poterunt interesse divinis, non valet, inquam, quia ratio, seu facultas assistendi: primò, & per se in domino repetitur; in familiaribus verò per redundantiam, & dependentiam à domino. Hucusque Bardi satis quidem ingeniosè, & probabiliter.

Sup. contento ... ac Ref. 1. & 2. præter & in aliis ejus annot.

2. Sed sententiam affirmativam tenet Novarius *in summ. Bull. tom. 1. tit. de Oratoriis, num. 8.* & Ego alibi docui, & nunc existimo etiam iterum satis probabilem: & illam, ut talem, me citato, tenent duo docti viri ex Societate, Quintanadv. & Pellizzarius, ille *in Theol. mor. to. 1. tr. 7. sing. 32. n. 7.* hic *in Manual. Reg. tom. 2. tract. 8. cap. 2. sect. 2. num. 249.* ubi sic ait: Quæres, an vi verborum illorum, quæ in Brevi continentur *in sua, ac familia sua, &c. præsentia celebrari facere*, ad usum hujus concessionis sit necesse, ut intersit Missæ is, qui obtinuit indultum; ita ut, ipso absente, indultum non suffragetur cæteris, qui sunt de ejus familia? Respõdetur, videri probabile, quòd cum vigore Brevis celebrari possit Missa in præsentia illius, qui illud obtinuit, ad familiæ illius, & non obstante particula copulativa, *ac*, possit Missa celebrari in sola præsentia domini; sic videtur posse celebrari in sola præsẽtia familiæ, absente domino. Ita Ludov. de la Crux *in Bull. Cruc. disp. 5. c. 5. dist. 3. n. 5.* & cum eo Diana *part. 5. tract. 10. resol. 77.* in simili contra Henriq. Rodriquex, & Trullench. citatos à Diana: & probatur tum ex modò dictis: tum quia beneficium Principis rarissimè interpretandum est *l. fin. ff. de Constit. Princ. & l. si quando, C. de inoff. testam.* concessio autem, de qua hìc, est beneficium Principis, nulli præjudiciale, & aliis

Alibi in Ref. ...

Quæ hic ... inf. Resol. 51. §. ult. à vers. Sed an,

cedens, bonum animæ, ideoque debet interpretari latè, ut nos interpretamur: tum, quia ubi militat eadem ratio militat eadem juris dispositio in materia favorabili: sicut ergo Indultum celebrandi in Oratorio privato, concessum per Bullam Cruciatæ à Ludovico de la Cruz, aliisque junioribus extenditur ad familiares, etiam absente domino; sic & debet extendi similis concessio, de qua hìc agimus, cùm sit par ratio de utraque concessione. Certè hanc assertionem approbarunt viri doctissimi à me consulti. Hæc Pellizzar. Et hanc sententiam etiam me citato, tenet P. Aversa *de Sacram. Euchar. quæst. 11. sect. 14. §. 7.* & ita est praxis: nam passim, absente domino, ejus familiares audiunt Missas in privatis Oratoriis: quia, ut alibi diximus, particula illa, *ac.* non habet copulativam, sed disjunctivam, ut ex variis locis probat Cornejo, *in 3. part. D. Thomæ, tract. 4. quæst. 80. disp. unica, de Communione sub utraque specie, dub. 1. num. 4.*

3. Nota tamen, quòd post hæc scripta inveni contra amicissimum P. Bardi nostram sententiam docere Castrum Pal. *tom. 4. tract. 25. disp. unic. punct. 6. num. 9.* omnino videndum: unde plures Doctores stant pro nostra sententia, nisi aliquis dicat, Patrem Bardi, nec etiam extare contra illam: nam loquitur de Missis audiendis in Oratorio privato virtute Bullæ Cruciatæ tempore interdicti, non autem loquitur in casu nostro, & inter utrumque casum adesse disparem rationem probat Pellizz. *ubi supra*. Sed ego puto probabiliter, idem dicendum esse in utroque casu.

RESOL. XLI.

An aliqui, ut infra, commorantes in domo sæcularis habentis Indultum Oratorii privati, si vivant suis expensis gaudeant privilegio audiendi Missam in dicto Oratorio?

Et explanatur alia clausula, quæ apponitur in aliquibus privatis Indultis, necnon hospitum suorum præsentia, *& quomodo sit intelligenda*. Ex p. 9. tr. 1. Ref. 6.

§. 1. AFfirmativè respondet Pellizz. *in man. Regul. tom. 2. tr. 8. cap. 2. sect. 2. num. 149.* sic asserens: Accedit, quòd licèt frater habens indultum Oratorii, & uxor præfatis fratris cum sua familia habentes propriâ mensam, proprios redditus, & proprios famulos verè, & propriè non possunt dici de familia habentis indultum Oratorii, etsi habitent in ejus domo: cùm potiùs reverà sint duæ familiæ: nihilominùs in materia favorabili (cujusmodi est usus dicti indulti nomen familiæ videtur posse impropriari, ita ut extendatur ad præfatum fratrem, ejus uxorem, ac famulos, præsertim cùm usus ille nemini sit præjudicialis, & favorabilia debeant ampliari, *L. cùm quidam, ff. de lib. & posthum.* Quod non puto procedere de filiabus nuptis, ac filiis separatis a convictu parentum habentium indultum Oratorii privati: quippe qui non reputantur de eorum familia, (cùm constituant propriam familiam distinctam,) sicque excluduntur ab usu indulti: quod non videtur procedere, si dictæ filiæ, ac filii sub eodem tecto cohabitent cum parentibus: idque ob rationem modò adductam, quæ item militat in hoc casu. Ita Pellizz.

Quæ hic est sup. Ref. 33. In ejus § ult. & quamvis pro Cruciata in hoc casu, & pro contentis in hoc § infr. In Ref. 51. §. 1. & 2. & in Ref. 53. § 2. per tot. & in Ref. 55. per tot.

2. Sed de hoc casu; Ego interrogatus olim Siciliæ, negativè respondi. Vide meipsum *in part. 4. tract. 4. ref. 208.* quem locum citat etiam Pelizz. Dico igitur in casu nostro cum Bardi *in Bull. Cruc. part. 2. tract. 2. cap. 3. sect. 1. numer. 4.* Eos, qui sunt de familia oportere involvere quandam habitudinem subjectionis ad caput ejusdem familiæ; aliter merè per accidens se unientes, non possent familiam unam constituere; quia non conflarent unam Societatem, quæ est de conceptu essentiali familiæ. Hæc autem habitudo, seu respectus ad caput familiæ, fùdari debet in ratione vel patriæ, vel dominativæ potestatis; idcircò ob primam habitudinem dicuntur de familia, filii, nepotes, &c. per lineam rectam descendentes, qui maneot sub regimine parentum, avorum, &c. ob secundam verò habitudinem sub familia côtinentur servi, famuli, &c. qui viventes expensis domini, eique obsequium præstantes io jure appellantur familiares, & ex hoc ortum habuit illud proloquium, per quod dicitur familiarem constitui corpore, & dente, & notat Dominicus *in cap. fin. de verb. signific.* & alii ibidem, nimirum, constitui commensaliter, & obsequio, seu servitio: dum enim alitur expensis domini, ejus mensam intelligitur participare, ideoque commensalis vocabitur: debet aut alimentari intuitu obsequiorum: aliter si titulo amicitiæ, seu benevolentiæ aleretur, non diceretur familiaris, ut animadvertit Gonxales *in regul. Cancell. de imped. benef. vac. per obitum, quæst. 14. circa medium*, & Simoneta *de reservat. benefic. quæst. 35. nu. 6.* unde ex his patet, sub nomine familiæ non posse venire fratrem, & uxorem fratris cum sua familia habentem propriam mensam, redditus, & famulos, ac suis expensis viventes; sed sub nomine familiæ venire maritum, ac uxorem, filios, ac filias, nurum habitantem in eadem domo, & commensalem: item omnes servos, & servas commensales inservientes familiæ. Vide etiam Quintanadv. *in Theol. mor. tom. 1. tract. 7. sing. 55. numer. 8.* & Ludovicum à Cruz *in Bulla Cruc. disp. 1. cap. 5. dub. 3. num. 2.*

3. Ad argumentum verò Patris Pellizzarii, quòd favorabilia debent ampliari, respondeo non procedere in casu nostro: nam ampliatur ultra verborum proprietatem, quod non licet, & privilegia favorabilia, vulnerantia tamen jus commune, ut est privilegium, de quo loquimur, non amplè, sed strictè interpretanda sunt, ut præter alios observat Pater Bardi *ubi sup. sect. 7. num. 70.* Ergo. Unde ex his etiam non assentior Patri Pellizzario, *num. 150.* ubi docet, quòd in Brevibus Pontificiis in quibus conceditur alicui auditio Missæ in privato Oratorio cum hac clausula, *necnon hospitum suorum præsentia*, includi etiam habitantes in loco, in quo adest Oratorium privatum, si à domino illius fortè invitarentur ad prandium, eaque occasione ibi vellent Missam audire: ii quippe verè sunt hospites habentis Indultum Oratorii, adeoque censeri debent comprehensi sub Brevi; maximè in materia animæ favorabili, quæ debet ampliari. Et hoc puto procedere, quamvis illi consultò invitarentur ad prandium ad effectum, ut possent in dicto Oratorio audire Missam: cùm in tali casu tam invitans, quàm invitati jure suo utantur; & alioqui utens jure suo fraudem committere non dicatur, *regul. 55. ff. de regul. jur.* & dolo malo non videatur habere, qui jure suo utitur, *lib. 3. ff. de libero homin. exhib.* quo modo aliqui sustinent posse Cremonenses ire Mediolanum, ut ibi Paschalibus cibis vesci possint ultimis quatuor diebus Bacchanalium. Ita Pater Pellizzarius.

Sup. hoc sup. in Resol. 1. §. ult. & in ult. §. ejus not.

4. Verùm, ut dixi; Ego contrarium sentio, nam hoc Privilegium, cùm disponat contra jus commune, strictè, & non amplè est interpretandum. Et quidem sub nomine Hospitum non possunt venire habitantes in eodem loco, sed exteri hospitantes in domo magnatis habentis Privilegium, quos forsitan etiam voluit Pontifex privilegiare propter lassitudinem, & laborem itineris: & alioquin mens Pontificis elusoria remaneret, qui in dictis indultis voluit tantùm concedere licentiam magnati, & ejus familiæ: nam posset ille, cui Privilegium concessum est, passim, plures ad prandium invitare, cui postea, ut vult Pellizz. cum suis filiis, imò & famulis, præcepto Missæ satisfaceret, ac proindè remaneret destructa, & deserviter de vento clausula apposita à Pontifice in illo Brevi: *Ut in tua, ac tua familia præsentia celebrari facias, &c.* & in alia: *Volumus autem, ut familiares servitiis tuis non necessarii, præter supradictos ibidem Missæ interessentes, ab obligatione audiendi Missam in Ecclesiam diebus festis de præcepto minimè liberi censeantur.* Quod non accideret in casu, de quo loquitur Pontifex, nempè de hospitibus exteris ex alio loco: nam hoc rarò eveniret, & talis casus habet rationabile motivum, ut Pontifex extendat privilegium ad illos; quod non accidit de habitantibus in eodem loco. Ergo. Et ita à me consulti viri doctissimi, etiam tenuerunt.

Sup. hoc inf. in s. 1. b. Resol. 41. §. ult. prope fin. versic. Sicut, v. gr. Cremonenses, & in Ref. 41. §. 2. ad med. versic & in Mediolani, & in Resol. 48. §. 1. post medium, vers & Romani Mediolani.

5. Nota, quòd post hæc scripta inveni Molfesium *in Sum. tom. 1. tract. 3. cap. 17. numer. 70.* sic asserere. Itaque familiares intelliguntur omnes Commensales, qui sunt de eadem mensa, ac familia ipsius Principalis, cui conceditur talis licentia, & quotquot deputati sunt pro ejusdem personæ servitio. Insuper si talis licentia concederetur alicui mulieri Nobili, ac Viduæ, & sic de aliis: & in eodem Palatio, in diversis tamen habitationibus, seu Appartamentis ejus Mater habitaret, quæ simul cum filia egredi soleat ad Missam, non tamen esset de eadem mensa cum filia; posset simul cum filia audire Missam in dicto Oratorio privato, quia largò modo censetur de familia pro honesta custodia filiæ. Si enim mater causa custodiendi filias excusatur ab audiendo Sacro, eò magis complectitur in hac licentia concessa filiabus: & ita resolutum fuit per doctos viros. Ita Molfesius. Tu, Lector, judica.

Sup. hoc in Resol. annot. primo hujus Ref.

RESOL. XLII.

An si quis extraneus audiat Missam in die festivo in privato Oratorio alicujus Magnatis, satisfaciat præcepto?

Et quid de audientibus Missam in dicto Oratorio de licentia Parochi?

Et docetur peccare habentem Indultum Oratorii privati, si sit in causa, ut in die festo persona prohibita ibi audiat Missam.

Etiamque deducitur in casu, quo quis nequeat audire Missam, nisi in Oratorio aliquo privato, non teneri illam ibi audire.

Et è contra, si quis extraneus audiat Missam in Oratorio privato bona fide, si postea cognoscat id esse sibi prohibitum, teneri audire aliam Missam, ut adimpleat præceptum.

Sed

Sed quid est dicendum de audientibus Missam in Oratoriis Episcoporum, & Regularium, & in Oratoriis ex privilegio Bullæ Cruciatæ? Ex p.9. tr.1. Ref.3.

§. 1. PAter Pellizzarius, diligens quidem practicabilium casuum conscientiæ scrutator, & ex Patre Zanetto, quem intelligo esse Virum satis doctum, affirmativam sententiam docet: sic enim asserit *in Man. Regul. tom.2. tr.8. cap.2. sect.2. num.*151. Quid operentur verba illa in fine Brevis posita: *Volumus autem, ut familiares servitiis suis non necessarii, præter supradictos, ibidem Missæ interessentes, ab obligatione audiendi Missam in Ecclesia diebus festis de præcepto minimè liberi censeantur.* Respondetur: Id solùm operari, quòd non impleant Præceptum Ecclesiæ de audienda Missa; juxta formam antiquam audiendi Missam in propria Parochia, diebus festis: quæ circumstantia audiendi Missam in propria Parochia, cùm sit hodie contrario usu abrogata, inferendum necessariò videtur implicare contradictionem, quòd audiens Missam in Oratorio privato modò non satisfaciat Præcepto Ecclesiæ, prout hodie extat. Et in hoc non videtur dissentire Bonac. *disp.4. de Sacram. quæst. ultim. p.12. num.4.* cùm dicat ex Tolet. Azor. Rodriq. Navar. Suar. Nugn. Coninch, Graffio, & aliis, præceptum audiendæ Missæ impleri quocumque in loco ea audiatur, sive in propria Parochia, sive in Ecclesia Religiosorum, sive in Oratoriis privatis, sive extra Ecclesiam: nam Ecclesia præcipit Missæ auditionem, & non præscribit locum; sicque præceptum impletur, in quocumque loco Missa audiatur. Quanquam dici posset, hos Doctores loqui (quod spectat ad audientes Missam in Oratoriis privatis) de habentibus indultum audiendi Missam ibi. Quam doctrinam doctissimi recentiores aliqui, & maximè P. Zanettus censent esse probabilem. Quòd si in Brevi expressè declaratur, in hoc casu non impleri præceptum Ecclesiæ; id fit, quia Curia Romana ob aliquot bonos respectus vult retinere modum loquendi, juxta Sacros Canones, ac ritum antiquum, (qui fortè alicubi non est abrogatus:) non autem juxta consuetudinem communiter receptam, quæ abstulit obligationem audiendi Missam de præcepto in propria Parochia: sicque non intendit destruere probabilitatem opinionis, quam in præsenti materia sustinent doctissimi viri cum Castro Palao: siquidem loquendum ut multi, sentiendum ut pauci. Hucusque Pater Pellizzarius.

2. Sed ego interrogatus de hoc casu, semper negativè respondi, cùm verba Pontificis in Brevibus, quæ solet expedire, sint satis clara. Et quidem interpretatio dictæ clausulæ voluntaria videtur, ac gratis dicitur: nam ad quid Pontifices dictam clausulam, eo sensu, quo asseritur, vellent in talibus indultis apponere, cùm apertè hodie omnibus pateat, præceptum audiendi Missam in propria Parochia non extare, cùm sit per contrarium usum derogatum? Et ideò hæc opinio est contra praxim Romanæ Curiæ, & contra mentem Pontificis, ut testatus est mihi Illustrissimus Maraldus, qui dicta Brevia ex mandato Pontificis expedit, & componit, atque ideò necessariò ejus mentem, & intentionem scire debet. Et ita tenet ferè omnes ministri hujus Curiæ, ut Illustrissimi Franciscus de Albiciis, & Franciscus Pauluccius, cum aliis.

3. Rectè itaque dixit Pater Garzias *in Summa Theol. mor. tract.3. difficult.8. dub.2. punct. 9. num. 17.* [Pecan mortalmente los estraños, que non son criados, ni familiares del señor de la casa, si en los dias de fiesta oyen alli Missa sin oyrla en otra Iglesia: porque estos tales no cumplen cum el preceto por solo que la oygan en los Oratorios, pues el privilegio no solo no les favorece, sino que los excluye, por cuya razon parece que aunque tuviessen licencia de su Cura, que no bastaria, si bien por lo contrario esta, que estas licencias sedan sin perjuyzio de los Parocos, aqui y à dà licencia, luego no se haze prejuyzio; con todo esso, ne me atrevo à decidir esta question, porque non lo hallo en Dotor alguno.] Ita ille. Si igitur Garcias dubitat, an audientes Missam in dictis Oratoriis de licētia Parochi satisfaciant præcepto, quid diceret de opinione supradictorum Doctorum asserentium absolutè, sæculares audientes Missam in privatis Oratoriis magnatum, præcepto satisfacere? non possum itaque supradictæ sententiæ adhærere, quam etiam refellit Bonacina *de Sacrament. disp.4. quæst. ultim. punct. 12. num.4.* & Marchinus *de Sacram. Ordinis, tract.3. part.3. cap.9. num.10.* ubi explanans illa verba Pontificis; ut aliis præter famulos illius personæ, cujus contemplatione dicta licentia impertitur, servitio necessarios, ibidem Missæ interessentes diebus festis de præcepto ab obligatione audiendi Missam in Ecclesia minimè liberi censeantur. Ex quibus verbis, ait Marchinus, evidenter colligitur, peccare mortaliter extraneos, qui non sunt de familia illius, cui tale privilegium concessum est, si die festo in dicto Oratorio Missæ intersint, nec aliam audiant; nam isti, præcepto audiendi Missam in die festo minimè satisfaciunt, quòd hoc privilegium Pontificium minimè illis suffragetur. Ita ille, cui adde Riccium *in Praxi tom.1. resolut.467. num.23.* Bariolam *in aphor. Litter. O. verb. Oratorium 2.* & Molfesius *in summa tom.1. tract.3. cap.17. num.70.* ubi ita asserit: Ut autem qui satisfaciat præcepto, debet audire Missam in Ecclesia, vel aliis locis à Prælato loci deputatis. At si in Oratoriis privatis in propriis domibus quis audiret Missam, non satisfaceret præcepto, nisi sit de personis, quæ comprehenduntur in solitis licentiis, quæ conceduntur per Apostolicam sedem. Ita ille. Unde apparet hanc sententiam esse communem inter Doctores, & meritò quidem, cùm verba Pontificis in Brevibus sint luce meridiana clariora.

4. Secùs autem dicendum puto de audientibus Missam in Oratoriis Episcoporum, in Oratoriis Regularium, & in Oratoriis ex privilegio Bullæ Cruciatæ, nam ut optimè observat Quintanadveñas ubi suprà, non adest limitatio apponi solita Pontifice in licentiis pro Oratoriis privatis, quas magnatibus particularibus concedit.

5. Unde ex infertur contra Patrem Pellizzarium *nu.*156. & 157. in casu quo quis nequeat audire Missam de præcepto, nisi in Oratorio aliquo privato, non teneri illam ibi audire, quia non comprehenditur sub concessione: E è contrà; si quis audivit Missam in Oratorio privato bona fide, si posteà cognoscat id esse sibi prohibitum, quia est exclusus ab illo indulto, teneri audire aliam Missam, ut adimpleat præceptum. Ex his etiam sequitur peccare habentem Indultum Oratorii privati, si sit in causa, ut die festo personæ prohibitæ audiant ibi Missam. Sed Pater Pellizzarius in his omnibus asserit probabiliter dici posse contrarium; putat enim, ut diximus, validè, & licitè posse audiri Missam in Oratorio privato à quocumque fideli.

6. Ad auctoritatem verò Doctorum asserentium interessentes Missæ in privatis Oratoriis satisfacere præcepto, respondeo quòd dicti Doctores intelligendi sunt de privatis Oratoriis confraternitatum laicorum, quando inter se audiunt Missam clauso ostio, vel de illis, qui habent facultatem audiendi Missam in privatis Oratoriis, ut qui habent Bullam Cruciatæ, & qui illam audiunt in Oratoriis Regularium, & Episcoporum, * ut suprà diximus.

RESOL. XLIII.

Quam licentiam habere debeant Regulares ut possint celebrare in Oratoriis privatis? Idem quæritur de Sacerdotibus sæcularibus. Ex p.9. tr.1. Resol.16.

§. 1. POntifex in brevi solet apponere hanc clausulam, ut Missa dici possit per quemcumque sacerdotem ab Ordinario approbatum sæcularem, seu de superiorum suorum licentia Regularem. Hoc supposito, sic ad dubium respondet Quintanadveñas *in Theol. mor. tom.1. tract.7. sing.32. num.4.* sufficit licentia tacita, vel præsumpta superioris, ut Regulares in privato Oratorio celebrent: hanc enim ad multò graviora sufficere docent Doctores, & hæc, ut minimum semper intervenit, cum ad dicendum Missam in Oratoriis eos frequenter superior mittat, sciatque sæpissimè ibi celebrare. Et P. Pellizzarius *in man. Regular. to.2. tract.8. cap.2. sect.2. num.46.* putat sufficere approbationem generalem celebrandi Missam, non autem requiri specialem approbationem ad celebrandum in Oratorio privato: & hoc procedere de Sacerdote tam sæculari, quam Regulari. Tum, quia ubi agitur de obligatione, stricta fieri debet interpretatio; ac proindè, cùm hic requirat approbatio Ordinarii ad celebrandum in Oratorio, & verba relata brevis commodè possint explicari de approbatione generali, ea non debent ampliari ad approbationem specialem. Tum quia lex obligatoria debet semper interpretari in mitiorem partem; ergo & obligatio approbationis petita in Brevi hoc eodem modo interpretanda est: quod utique fit, si dicamus, Breve loqui de approbatione generali.

RESOL. XLIV.

An in Oratoriis privatarum ædium possint Regulares ministrare Eucharistiam, non obstante prohibitione Episcopi?
Et an Sacerdotes sæculares in supradictis Oratoriis possint sacram Eucharistiam ministrare, si ad id faciendum eligantur virtute Bullæ Cruciatæ? Ex part.4. tract.4. & Misc. Ref.14.

§. 1. NEgativè videtur respondendum ex nostra Synodo Panormitana Eminentiss. Domini mei Cardinalis ab Auria *part.2. cap.5. num.6.* ubi sic habetur. In Oratoriis pri-

privatarum ædium, in quibus Sanctæ Sedis Apostolicæ permissu celebratur, nemini unquam sacra communio ministretur, nisi facultate ab Archiepiscopo petita, & ob justam, & necessariam causam obtenta. Ita ibi, quod etiam probatur ex Concilio Tridentino *sess. 22. in decreto de Observandis in celebratione Missarum*; ubi datur facultas Episcopis, ut possint prohibere Religiosis, ne celebrent in Oratoriis privatis sæcularium. Ergo Episcopi possunt impedire ne iidem Regulares ministreut communionem eisdem sæcularibus in dictis Oratoriis.

2. Verùm his non obstantibus novissimè contrariam sententiam docet Laurentius Portel. *in respons. mor. part. 3. cas. 39. per totam*, quia Religiosi habent clarum privilegium Pauli IX. anno 1537. & aliorum Pontificum ad dandam Eucharistiam sæcularibus extra Conventus suos, nec constat ullum Papam hæc privilegia revocasse, ergo. Secundò ista prohibitio Episcopi ne Religiosi dent sacram Eucharistiam in his Oratoriis, in rigore est revocatio dicti privilegii concessi Religiosi, ut patet, sed Episcopus non potest revocare privilegia Papæ, neque id illi commisit Tridentinum *loco citato*, circa ministrationem Eucharistiæ extra Conventum faciendam à Religiosis, licèt commiserit Episcopo, ut possit illis prohibere ne celebrent in Oratoriis, quod est nimis distinctum à ministratione Eucharistiæ, ergo, &c. Tertiò ministrare Eucharistiam hoc modo in Oratorio privato nullum damnum, & injoriam infert Parocho, nam hæc communio est voluntaria, & non fit in articulo mortis, neque in die Paschatis, ergo, &c. reliquas rationes videbis apud Portel. Rodriquez *in regal. qq. tom. 5. quæst. 61. art. 3.* & Suarez *de Religion. tom. 4. lib. 9. cap. 3. §. dices ergo*. Ad rationem verò desumptam ex authoritate Concilii Tridentini respondet idem Portel. *ubi supra*, ego puto hanc sententiam esse probabilem, sed Regulares consulo, hoc ne faciant cum displicentia Episcoporum.

Sup. hoc les. In Res. 96 & in aliis eius prima annos.

3. Nota etiam, quòd non obstante prohibitione dictæ Synodi Panormitanę in rigore Sacerdotes sęculares possunt ministrare Eucharistiam in dictis Oratoriis, si eligantur ad id faciendum virtute Bullæ Cruciatæ. Nam Episcopus non potest tollere privilegium à Papa concessum; verùm etiam eosdem consulo, ut hoc faciant cum licentia Episcopi.

RESOL. XLV.

An Regularis celebrans in Oratorio privato possit aliis Eucharistiam ministrare?

Et quid contradicentibus Episcopis?

Et docetur Episcopus non posse prohibere Regularibus, ne ministrent Eucharistiam in privatis Oratoriis. Ex p. 9. tr. 1. Res. 8.

* Docuit in Res. præcedenti pro omni contento in hac Res.

§. 1. Affirmativam sententiam, quam ego olim * docui, docet novissimè me citato Quintanadveñas *in Theol. mor. tom. 1. tract. 7. singul. 33. num. 8.* ubi sic ait: In his privatis Oratoriis possunt Regulares ministrare Eucharistiam sæcularibus, non obstante Episcopi prohibitione. Sic Portel. *resp. part. 3. cap. 39.* Diana 4. *part. tract. 4. resol. 34.* Quia habent Privilegium Pauli IV. anno 1557. & aliorum Pontificum ad dandam Eucharistiam sæcularibus extra Conventus suos, ac proindè sęculares ad eam accipiendam etiam licentiam habent: Episcopus verò non valet impedire Pontificis privilegia. Neque hinc irrogatur Parocho injuria: cùm non sit danda in mortis articulo, nec in die Paschatis. Consule Rodriquez *tom. 1. quæst. 61. art. 3.* Suarez *de Relig. tom. 4. lib. 9. cap. 3.* Portel. *ubi supra*: Sed nihilominus Regularibus consulerem, ne id faciant invitis Episcopis. Hoc etiam illis consulit Sixtus IV. quoad usum amplissimi privilegii concessi Fratribus Ordinis Prædicatorum ad administrandam Eucharistiam sæcularibus, ut habetur in Bulla, quæ incipit: *Sedis Apostolicæ*: Ita Quintanadv. cui adde ea eadem Societate Patrem Escobar *in Theol. mor. tr. 7. Exam. 6. cap. 5. n. 63.* qui citat Suarez.

Quæ est antecedens.

2. Nec te terreat, amice Lector, auctoritas Patris Pellizzarii *in Man. Regul. tom. 2. tract. 8. cap. 2. sect. 1. num. 147.* ubi asserit, quòd Privilegium Pauli IV. concessum Minoribus, & relatum à Rodriquez *in Bullario, Const. 3. Pauli IV.* & alia Indulta ab eodem Rodriquez adducta *tom. 1. quæst. 56. art. 3.* quibus nituntur Portel. & aliqui alii, non sunt ita clara. Et ideò ibi Pelliazarius tenet, quòd si Episcopus hoc prohibeat Regularibus, ipsos non posse in privatis Oratoriis Eucharistiam ministrare.

3. Sed, nota dictum Pellizzarium, me citato, mutasse sententiam: nam postea *in dicto tract. 8. cap. 3. sect. 3. numer. 312.* sic ait, Quæres, an Regulares ex suis privilegiis possint ministrare Eucharistiam sæcularibus etiam extra proprias Ecclesias: Respondetur, posse, & quidem non solùm in Ecclesiis Parochialibus, (si adsit licentia Parochorum,) sed etiam in Oratoriis ædium privatarum: idque non obstante Episcopi prohibitione. Ita Suarez *tom. 4. de Relig. tract. 10. lib. 9. cap. 3. num. 11.* & quoad primam partem, quam docet Portel. *verb. Sacr. administr. nu. 8.* probatur ex concessione Pauli III. facta Religiosis Societatis, quæ est ampla, nec restringitur ad ullum locum (ut constat ex tenore illius,) & maximè ex illis verbis. *Et post, seu ante Missæ celebrationem, aut aliàs Christi fidelibus Eucharistiam ministrare.* Ubi ly, *aliàs*, extenditur ad omnem modum ministrandi hoc Sacramentum: sicque per se non excluditur ullus locus neque Parochialis, dummodò, ut dixi, id fiat de licentia Parochorum; non enim æquum est ingredi in messem alienam invito domino. Quoad secundam verò partem, quam sustinet Diana *part. 4. tract. 4. resol. 14.* cum Portel. *part. 3. resp. mor. casu 39.* & aliis,) probatur: cum, quia Regulares ex concessione Bullata Pauli IV. relata à Rodrig. *in Bullario, Constit. 3. ipsius Pauli IV.* habent ad id specialem facultatem, quæ sicut (quoad constat) à nullo Papa fuit revocata, ita non potest abrogari ab Episcopo, nisi ex speciali commissione ipsiusmet Papæ; tum, quia tale privilegium nequit dici antiquatum per non usum, cùm Religiosi non amittant sua privilegia ex non usu, nisi talis non usus sit 100. annorum, & concurrant aliæ conditiones: quæ tamen hìc non interveniunt: præsertim conditio temporis, cùm Bulla Pauli IV. edita sit anno 1557. & nondum elapsi sint 100. anni. Hucusque Pater Pelliazarius, docens de directo contrarium, quod *supra in cap. 2. sect. 2. n. 147.* docuerat.

Quæ hic est Resol. antecedens.

Sup. hoc non usu in tom. 5. tr. 2. Res. 131. §. 1. ad illa §. & lege alium vers. ejus primum annot. & in Res. 296. §. ult. sed lege eum per totam, & in tom 6 tr. 2. Res. 25 §. 1. in fine & in t. 8. tr. 3 Res. 10. §. Ad, non usum.

4. Verùm, his non obstantibus, aliqui putant Regulares non posse ministrare Eucharistiam contra prohibitionem Episcopi, non obstante privilegio Pauli IV. & aliorum Pontificum: & ita tenet Joannes de la Cruz *de Statu Relig. lib. 2. cap. 5. dub. 7. conclus. 4.* cùm Concilium Tridentinum *sess. 22. in Decr. de observand. in celebrat. Miss.* asserat: Non patiantur Episcopi, quòd Sacerdotes etiam Regulares in domibus privatis, & omninò extra Ecclesiam, vel Oratoria, &c. celebrent: hinc fit. Religiosos, quandiù Episcopi non prohibent, posse ibi celebrare vigore suorum privilegiorum: secus si Episcopi prohibeant, tunc enim non possunt, cùm Concilium ibi expressè revocet contraria privilegia, etiam Regularium, & consequenter concedentia facultatem celebrandi in domibus privatis sæcularium.

5. Unde apparet, quàm Ego rectè olim consului Regulares, contradicentibus Episcopis, ne administrent in privatis Oratoriis Eucharistiam. Et ideò, me citato, Pater Lezana *in Summa tom. 3. verb. Eucharistia, num. 31.* sic ait: Meritò relatus Diana consulit Regularibus non uti illo sine consensu Episcoporum, præsertim cùm Concilium Tridentinum *sess. 22. in Decret. de observand. in celebrat. Missar.* concesserit Episcopis facultatem prohibendi Regularibus, ne celebrent in Oratoriis privatis ab eisdem non approbatis; consequenter enim videtur etiam posse illis prohibere, ne Eucharistiam administrent. Ita ille. Et ante illum, me etiam citato, Joan. Maria Novarius *in Lucerna Regular. verb. Eucharistia, n. 7.* sic asserens: Potest per Regulares ministrari sæcularibus in privatorum ædium Oratoriis: quia illi habent privilegium Pauli IV. de anno 1557. & aliorum Pontificum ad dandam Eucharistiam sæcularibus extra Conventus proprios. In terminis probat Portel. *in respons. mor. part. 3. casu 39.* & eum sequitur modernissimè Antonius Diana *resolut. mor. part. 4. tract. 4. Miscellan. res. 14.* affirmantes, id posse agere non obstante Episcopi prohibitione, licèt consulant, ne id agant invitis Episcopis, ad quorum favorem satis concinit Sacr. Conc. Trident. *sess. 22. in decret. de observand. in celebrat. Missar.* ubi stat cautum, licere Episcopis prohibere Regularibus, ne celebrent in Oratoriis privatis sæcularium. Igitur idem respectu prohibitionis, ne sæcularibus ibidem communionem ministrent. Hæc Novarius. Itaq; ante Episcopi prohibitionem, ut rectè observat Joan. de la Cruz, *ubi supra*, Regulares ministrent Eucharistiam virtute suorum privilegiorum quibusque; at si Episcopus hoc facere illis prohibeat, abstineant prorsus Eucharistiam ministrare. Vide etiam Aversam *de Sacram. Euchar. quæst. 11. sect. 14. §. 8.*

Quæ est Resol. antecedens.

6. Sed post hæc scripta inveni Patrem Pellizzarium *in Man. Regul. tom. 2. tract. 8. cap. 2. sect. 2. num. 93.* absolutè docere, Episcopos non posse prohibere Regularibus, ne ministrent Eucharistiam in privatis Oratoriis. Sic itaque asserit: Quæres, an Regulares liberè possint celebrare in privatis Oratoriis sæcularium legitima facultate concessis ipsis sæcularibus? Respondetur posse; & quidem non obstante Concil. Trident. *sess. 22. in Decreto de observand. & evit. in celebr. Missar.* ubi dicitur: Neve patiantur in privatis domibus, atque omninò extra Ecclesiam, & ad divinum tantùm cultum dedicata Oratoria ab eisdem Ordinariis designanda, & visitanda, Sanctum hoc Sacrificium à sæcularibus, aut Regularibus quibuscunque peragi. Unde colligunt Doctores,

Epis-

Episcopos vi hujus Decreti posse prohibere etiam Regularibus, ne celebrent in Oratoriis privatis sæcularium: siquidem talis prohibitio sano modo debet intelligi, si videlicet, dicta Oratoria non decenter serventur, &c. quod ego colligo ex illis verbis: *Ad divinum tantùm cultum dedicata, & ab eisdem Ordinariis designanda*. Aliàs enim cùm Concilium loquatur, tam de Sacerdotibus sæcularibus, quàm de Regularibus, omninò abrogaret, & ablegaret a domibus sæcularium usum Oratoriorum privatorum, quod tamen est contra communem usum, ac sensum Doctorum. Unde sequitur, malè aliquos inferre ex supradicto Decreto Concilii Tridentini posse Episcopos prohibere Regularibus, ne in Oratorijs privatis sæcularium ministrent sæcularibus Eucharistiam, id colligentes ex eo, quòd vi præfati Concilii possunt Regularibus prohibere, ne in dictis Oratoriis celebrent: primò enim id non est verum absolutè (ut jam diximus: secundò, dato etiam, quòd Episcopi possent Religiosis prohibere, ne in Oratoriis privatis sæcularium celebrent, non ideò sequitur hoc ipso etiam posse illis prohibere, ne ibi Eucharistiam administrent, ut fusiùs probat Portel. *part.3. respons. moral. casu 39.* & maximè ex eo, quòd celebrare, & ministrare Eucharistiam sunt quid diversum; à diversis autem fit illatio in odiosis. Ita Pellizzar. Sed non est cum Episcopis litigandum, verùm, & ipsi non deberent Regularium privilegia infringere. Et præter Doctores supracitatos in favorem Regularium videndus est omninò Pater Stephanus Baunyus ex Societate Jesu, qui *in Theol. moral. tom. 1. tract.5. quæst. 19.* mordicus sustinet, & probat, Episcopos non posse interdicere Regularibus, ne aliqui in Oratorio, aut Templo extra Domum suam, aut Conventum Sacram Eucharistiam impertiant.

R E S O L. XLVI.

An Sacerdos sæcularis possit virtute Cruciatæ in Oratoriis privatis ministrare Eucharistiam?

Quod idem infertur de Sacerdote Regulari. Ex part.9. tract. 1. Resol.9.

Alibi inf. in tr. 3. Ref. 121. & hic supra in Ref. 44. scilicet [illegible] §. ult. & infr. in Ref.57. §. ult.

§. 1. PRo affirmativa sententia alibi sapientissimum Vasquez adduxi. Probatur hæc opinio, non ex eo, quòd per Bullam detur potestas eligendi Confessarium pro absolutione sacramentali: nam licentia ad ministrandum unum Sacramentum, non intelligitur concessa ad aliud Sacramentum, & maximè quando est major, aut diversa ratio, ut facultas detur ad unum, & non ad aliud: non fundant ergo prædicti Auctores suam sententiam in hoc, sed in concessione directa recipiendi, etiam tempore Interdicti, Eucharistiam, & alia Sacramenta, præterquam in die Paschæ: cùm igitur in hac concessione nulla fiat limitatio ex parte Ministri, seu non restringatur facultas, ut à proprio Sacerdote Eucharistia sumatur; poterit vi Bullæ accipi à quocumque Sacerdote, & quocumque tempore, præter Pascha.

2. Et si quis ad hoc argumentum respondeat, facultatem hanc subintelligi sub conditione, nempè, posse per Bullam etiam tempore interdicti recipi Eucharistiam; ab eo tamen, quia aliàs extra Interdictum de jure potest illum administrare. Contra est: quia, si hoc Pontifex intenderet, nulla esset ratio excipiendi diem Paschæ: nam certum erat tempore Interdicti, etiam in die Paschæ posse Eucharistiam recipi à proprio Pastore, vel ab alio ex ejus licentia: proindè si Pontifex in hac clausula loqueretur de receptione Eucharistiæ in ordine ad proprium Pastorem superflua fuisset exceptio illa: signum igitur est, loqui præscindendo à licentia proprii Pastoris, & loqui de quocumque Sacerdote.

3. Verùm adversus supradicta insurgit novissimè Pater Bardi *in Bull. Cruc. part.2. tract.2. cap.6. sect.3. num.3.* Cardinalis de Lugo *de Sacram. Euchar. disp.18. sect.2.* & alii, ita ut Nugnus *in 3. part. quæst.82. art.3.* affirmativam sententiam improbabilem vocaverit. Sed ego puto, sententiam Vasquez non carere probabilitate, licèt negativa sit probabilior, & consulenda. Unde me citato, affirmativam sententiam tenet Aversa *de Sacrament. Euchar. quæst.11. sect.14. §.8.* ubi sic ait: Potest in tali Oratorio ministrari Eucharistia communicare volentibus ex devotione à Regularibus habentibus privilegium ministrandi, non obstante prohibitione Episcopi. Affirmat Portel. *in respons. moral. part.3. casu 39. resol.14.* qui tamen consulit, ne Regulares id faciant cum displicentia Episcoporum. Ut etiam concedit, posse à Sacerdotibus sæcularibus in iisdem Oratoriis ministrari iis, qui per Bullam Cruciatæ habent privilegium suscipiendi Sacramenta à Sacerdote, quem elegerint. Sed consulit, ne id fiat absque licentia Episcopi. Et ita quidem in utroque capite servandum est. Ita Aversa.

4. Nota tamen, quòd post hæc scripta inveni contra Bardi Lugum, & alios, Castrum Palaum *tom.4. tract.21. disput. unica, punct.18. num.4. & tract.25. disput. unica, punct.6. num. 15.* docere, virtute Cruciatæ posse extra Pascha recipere Eucharistiam à quolibet Sacerdote, sive Regulari, sive sæculari, tametsi alias facultatem non haberet: quia privilegium Bullæ Cruciatæ non solùm pro tempore Interdicti sed extra Interdicti tempus. At si extra Interdicti tempus privilegium nō est suscipiendi Eucharistiam à quolibet simplici Sacerdote, nullum est privilegium; nam à proprio omnes recipere possunt: ergo ut privilegium illud aliquid operetur, affirmandum est, virtute illius quemlibet Sacerdotem ministrare Eucharistiam posse habenti Bullam, sive in Ecclesia, sive in Oratorio. Sup. hoc in Resolutionib. & [illegible] præterito, & signanter in Resol. 1. §. ult. & in Resol. 1. [illegible]

5. Neque obstant rationes contrariæ. Nam ex receptione Eucharistiæ non infertur, reliqua omnia Sacramenta recipi à quolibet posse; sed ea tantùm, quæ à Parochi, & Sacerdotibus ministrari solent: quia de his est sermo, non de Sacramentis, quæ à solo Episcopo ministrantur: quippe jura Episcopalia intacta esse debent. Quapropter ex vi illius facultatis non videtur improbabile, quod tradit Vasq. *tom.3. in 3. part. quæst.77. disp.219. cap.5. num.50.* Extremam-Unctionem recipi à quolibet Sacerdote posse, & pœnitentiam à quolibet approbato. Neque obest, quòd inferius concedatur facultas eligendi quemlibet approbatum: quia conceditur cum potestate ad absolvendum à reservatis, quæ potestas in hac priori concessione generali non continebatur. Neque inde fit, irrequisito Parocho, posse quemlibet matrimonio assistere: quia matrimonium non ministratur à Parocho, sed sibi ipsis contrahentes ministrant: ideoque ibi pro matrimonii Sacramento nulla datur facultas. Ordo autem, & Confirmatio, utpotè Episcoporum propria, nequaquam conceduntur ab aliis, quam à propriis recipi. Ab illis tamen tempore Interdicti recipi posse videtur. Hucusque Palaus. Sed aliqua ex supradictis, aliqui non admittunt. Vide etiam ipsum *tract.21. disput. unica, punct.18. num.4.*

6. Dicendum est igitur, facultatem virtute Cruciatæ concessam recipiendi Eucharistiam in Oratorio à quolibet Sacerdote, etiam simplici, non fundari in eo, quòd in eadem Bulla conceditur facultas eligendi Confessarium, ut aliqui falsò existimant, cùm sint duæ actiones separabiles inter se: sed fundari in eo quod *ibi* conceditur expresè facultas celebrandi, seu celebrare faciendi Missam, Eucharistiam, & alia Sacramenta, etiam tempore interdicti, ministrandi: præterquam in die Paschatis esto renuat Suar. cit. id concedere, forsitan quia Bullam Latinam non legerat. Et ita tenet Ludovicus à Crux *in Bull. Cruc. disp.1. cap.5. dub.6. num.15.*

7. Sed cùm hæc probabilia sint an hodie quis possint uti dicto privilegio Bullæ in privatis Oratoriis, tu cogita, stante declaratione Sacræ Congregationis posita in fine Resolutionis quintæ. Quæ vest. inf. Ref. 54.

R E S O L. XLVII.

Quid concedat privilegium Cruciatæ, quando Commissarius dispensat circa horam celebrandi in privato Oratorio? Ex part. 9. tract. 1. Ref.30.

§. 1. AD hanc quæst. respondeo cum Castro Palao *tom. 4. tract.25. disp. unica, punct.6. num.10.* ubi sic ait: Quintò, habenti Bullam conceditur, ut celebret, vel celebrari faciat in sua, suorumque familiarium, domesticorum, & consanguineorum præsentia, (si facultatem obtinuerit à Commissario generali,) per horam antequam elucescat, vel per horam post meridiem. Nam, cùm jure communi, & consuetudine recepta ante auroram neque post meridiem celebrari possit, necessarium fuit hoc privilegium, ut Missa ante auroram, & post meridiem per horam celebraretur. Quapropter virtute illius poterit Missa inchoari duabus horis cum dimidia ante Solis ortum, & prima hora post duodecimam in meridie. Ita ille, cui adde Acostam *in Bull. Cruciat. quæst.33.*

2. Sed Pater Bardi *in Bull. Cruciata, part.3. tract.4. cap.2. num.4.* opponit aliquas difficultates circa supradictorum opinionem, videlicet, hanc anticipationem unius horæ non esse accipiendam ultra totum tempus de Jure communi concessum, & in quo absque privilegio potest celebrari: & hoc quia videtur gratis id affirmari, cùm ex verbis privilegii non colligatur aliud, nisi præventio unius tantùm horæ ante lucem, (& idem de hora post meridiem.) Et confirmari potest hæc opinio evertendo fundamentum, cui innituntur contrariæ sententiæ defensores: nam falsum est, privilegium istud esse inutile, & nihil operari: quia cùm dubitetur apud Doctores, an anticipatio temporis ante auroram sit per mediam horam, an verò plus, aut minus, Pontifex determina-

natè concedit, anticipari posse per horam, (& idem dico de hora post meridiem,) & sic tolluntur & dubitationes, & scrupuli quibus celebrantes angustiari possunt. Rursus addo, quòd etiamsi diceremus, per privilegium istud non concedi effectum realiter distinctum ab eo, quem concedit jus commune, non sequitur privilegium esse inutile: quoniam, ut rectè animadvertit Suarez *de legib. lib.8. quæst.23. num.3.* & Merolla *tom.3. disp. mor. disp.6. cap.6. num.3.* effectus privilegii potest distingui ab effectu juris communis, vel secundùm rem, seu substantiam, vel tantùm secundùm modum, aut novum titulum; quatenus novo titulo idem effectus conceditur: & licèt actu utilitatem, & commodum minimè trahat, satis tamen est, ut trahat aptitudine, seu habitu, in quantum posito, quòd jus commune contrarium postea decernat: nihilominùs non obstante tali Decreto, effectus erit licitus vi privilegii, & si privilegium non extaret, effectus, stante dispositione contraria, esset illicitus; proinde semper verificabitur, de ratione privilegii esse aliquid operari sive quoad rem, sive quoad modum sit distinctum ab effectu juris communis: & in hoc sensu explicandi sunt Authores citati pro prima sententia, & reliqui Canonistæ docentes, de ratione privilegii esse aliquid in privilegiato operari. Addo, neque esse omninò inusitatum concedi privilegia solum ad sedandas conscientias, quando opinio non est omninò certa. Hæc omnia Pater Bardi: qui tamen postea, his non obstantibus, me etiam citato cum multis aliis, priorem sententiam tutam esse in praxi affirmat, docens privilegium Cruciatæ intelligendum, sicuti & aliud privilegium quod habent Regulares.

RESOL. XLVIII.

An vigore privilegii Bullæ Cruciatæ possit quis habere Oratorium privatum in sua domo, & in illo Missam audire, vel celebrare extra tempus interdicti? Ea part.9.tr.1. Res.23.

§. 1. IN *Summ. Bullæ Cruciatæ Latinæ* hæc habentur: [Conceditur, ut dicto anno durante possint in Ecclesiis, in quibus aliàs divina Officia, interdicto durante, quomodolibet celebrare permissum fuerit, vel in privato Oratorio ad divinum cultum tantùm deputato ab Ordinario visitando, & designando, etiam tempore interdicti, cui ipsi causam non dederint, vel per eos non steterit, quominùs amoveatur, (& qui facultatem ad id à Commissario Generali habuerint etiam per horam, antequam elucescat dies, & per horam post meridiem,) in sua, ac familiarium, & domesticorum, & consanguineorum suorum præsentia Missas, & alia divina Officia per seipsos, si Presbyteri fuerint celebrare; vel per alium celebrari facere, & tempore interdicti divinis interesse. Eis tamen qui privato Oratorio ad præmissa uti voluerint, ut, quoties id fecerint aliquas preces Deo pro unione Principum Christianorum contra infideles, eorundemque contra eosdem victoria fundere teneantur, imponitur, Item, Eucharistiam, & alia Sacramenta, præterquam in die Paschatis, recipere.]

Sup. hoc inf. in Resol. ... §. 1 in princ. usque ad medium, & in alio §. ... denique.

2. Hoc supposito, pro *inferiùs* dicendis in proposita quæstione, affirmativam sententiam tenet Sotus *in 4. dist. 13. quæst.2. art.3. §. Jam verò*, & Castrus Palaus *tom.4. tract.25. disp. unica, punct.6. num.1.* cujus verba hic per extensum apponam: sic enim ait: [In hac clausula conceditur facultas habendi Oratorium privatum ad celebrandum, quocumque anni tempore, uti cum Henriquez, aliisque Neotericis notavit Joannes de Salas *in explicat. Cruciat. quæst.19* Nam, esto, in prædicta concessione non habeatur expressè, manifestè supponitur: tum, quia conceditur, ut in privato Oratorio, tempore interdicti, celebretur. Ergo supponitur concessum aliis temporibus, utpotè quod minus est; ex reg. jur. in 6. *Cui conceditur quod est plus conceditur, quod est minus.* Tum ex illa dictione, *etiam*, quam addit Bulla Latina, quæ casum difficiliorem, & magis dubitabilem exprimit; supponit tamen faciliorem, & minus dubitabilem, qualis erat extra tempus interdicti, *argum. l. Conventicula, C. de Episc. & Cler. l. Etiam C. Si tutores, vel curatores, & Clement. Religiosus de præscript. & Clem. unica, de supplenda negligentia Prælatorum, Clement. Nolentes de Hær.* & in eisdem Zabarella. Quod procedit etiam in materia stricta, & exorbitanti, ut tradit Menoch. *de recup. possess. num.36.* Selva *cons.46. n.20.* Jore namque communi celebrari non potest alibi quàm in locis consecratis, seu ab Episcopo benedictis, nisi fortè summa exegerit necessitas ex text. in cap. *Sicut non alii de consecr. dist. 1. c. Missarum, c. Hic ergo,* & aliis *eadem dist.* & cap. *Episcoporum de privil. in 6.* ubi suppositum facientes ab ingressu Ecclesiæ interdicuntur: & ex Concil. Trid. *sess.22. decret. de observ. & vit. in celebr. Miss.* ubi excipitur Episcopi dispensatio. Bulla ergo concedit sumenti ipsam, ut possit habere privatum Oratorium, & in eo Missas celebrare, vel celebrari facere, dummodò Oratorium sit divino tantùm cultui deputatum, & ab Ordinario designatum juxta formam in Tridentino præscriptam, & dum eo quis utitur, fundat preces pro unione Christianorum Principum, & eorundem contra Infideles victoria. Quòd si roges, quid operatur hoc Bullæ privilegium, si expectanda est Episcopi approbatio, visitatio, & designatio? Respondeo, multùm operari. Primò, non esse opus licentiam, & facultatem Ordinarii, sed solùm illius designationem, seu approbationem, etiam absque necessitate urgente, ut dicitur cap. *Sicut non alii, de consecr. dist.21.* Secundò, ut non requiratur approbatio Ordinarii illius loci; sed cujuscumque Ordinarii approbatio sufficiat, sicuti in Confessoris electio docent plus, approbationem cujuscunque Ordinarii, sive loci, sive pœnitentis, sive Confessarii, sufficere. Tertiò, & præcipuè operatur, ut Episcopus sit obligatus, & cogi possit approbationem concedere, si locus decens est, & divino cultui deputatus; indicant illa verba, *ab Ordinario visitando, & designando*. Neque oportet Oratorium antea esse divino cultui deputatum: sat est, per illam approbationem, & Episcopi designationem deputari: profana enim sacra fieri possunt. Quòd si postmodom profanis usibus deserviat, nova deputatione Ordinarii indigebit.] Hucusque Palaus. Et hanc sententiam probabilem esse putat, & testatur docere plures Patres Societatis Jesu, Garcias *in Theol. mor. tract.3. diff.8. dub. 2. punct.3. n.35.* licèt ipse negativæ sententiæ adhæreat. Itaque affirmativam ego prorsus reiiciendam esse puto cum Ægidio Trullench *in Bull. Cruc. lib.1. §.3. dub.5 n.7.* Nam, etsi verissimum sit, ut supra tetigimus licere per Bullam celebrare, vel celebrari facere in Oratorio privato ab Episcopo approbato; existimo tamen per illa verba Bullæ nullo modo concedi eam habenti, ut possit habere in domo sua Oratorium ad divinum cultum, & ad Missam celebrandam. Ducor, quia Bulla indifferenter conceditur omnibus cujuscumque conditionis: & status fuerint: ergo omnes sine delectu, etiam mediocris facultatis, & possibilitatis, & infimæ sortis vellent, & possent habere Oratoria privata; quod cederet in vilipendium tam tremendi Sacrificii, & in maximum Parochialium Ecclesiarum damnum; quod nullo modo est de Summo Pontifice præsumendum: imò potiùs contrarium, ut constat ex prædicta declaratione Cardinalium jussu Pauli V. edita, qui propter reverentiam tam tremendi Sacrificii, & abusum fidelium, nullum ferè discrimen (ut ibi habetur) inter Ecclesiam Dei, & hominum habitationem ponentium, omnes licentias ab Ordinariis in privato Oratorio celebrandi concessas omninò abrogarunt. Igitur si dicta licentia soli Pontifici reservatur, & quæ antea erant concessæ, propter abusum, & irreverentiam sunt derogatæ, & quæ de novo conceduntur, cum tanta difficultate, & tantis conditionibus, & limitationibus conceduntur, præsumendum non est, intentionem Pontificis esse, eas tam facilè, & sine delectu, & discretione personarum concedere. Non ergo concedit Pontifex, ut habens Bullam possit habere Oratorium designatum, & visitatum ab Ordinario.

3. Meritò itaque dixit Garcias *ubi supra n.26.* [Que por la Bula no se dà tal poder, ni se concede tal privilegio, y que no pueden en virtud della usar en orden à erigir el Oratorio, sino que la Bula quando dize, que en el puedan celebrar, y oyr Missa, supposo, que està erigido con devida autoridad, y con licentia del que puede darlas, aora sea Papa, Nuncio, ò Obispo, que en esso no se pone la Bula. La razon potissima es, porque no es verisimil, que aeretando tanto esto los Summos Pontifices, y atando las manos à los Obispos, y Nuncio de España, quiera abrirlas para qualquier secular, que se le antojare hazer Oratorio en su casa. Y pregunto, si da facultad à los seculares para esto para que la niega à los Obispos, y à su Nuncio? de que ha da servir prohibirles, que den tales licencias, si los que las piden, pueden tomarse la justicia por sus manos? si el abuso, ò por lo menos la latitud de dar estas licencias en los Obispos, y Nuncio, ha ocasionado al Pontifice para reprimirlas, y aun quitarlas, como se puede entender, que pretende dar en la Bula este privilegio a todos los, que la tomaren?] Ita ille. Nec talis opinio video, quòd practicetur in Hispania: nam omnes recurrunt ad Pontificem, vel ad Nuncium; & si per Bullam habetur privilegium, quomodo dicitur hanc authoritatem concedendi Oratoria habere Commissarium Cruciatæ? Quod etiam non esse admittendum, *in sequentibus Resolutionibus*, probabimus.

RE-

R E S O L. XLIX.

An saltem Commissarius Cruciata possit dare licentiam audiendi Missam, vel celebrandi in Oratorio privato? Ex part. 9. tract. 1. Ref. 24.

§. 1. VIdetur prima facie affirmativè respondendum ex his, quæ observat Ægidius Trullench. *in Bull. Cruc. lib. 2. §. 5. dub. 3. num. 7.* ubi sic ait: [Obiter nota Alphonsum Perez *in lib. trium grat. fol. 59.* ubi agit de facultate Commissarii, ita habere: El comissario general tiene facultad de dar licencia para dizir Missa en Oratorio particular siendo primero visitando por el Ordinario, y en Altar portatil. Quæ quidem facultas nô continetur saltem expressè in Bulla Latina. Attamen, si Commissarius generalis utitur hac facultate, credendum est, id posse: nam, ut refert idem Alphonsus Perez *ubi sup. pag. 60.* credendum est Commissarii simplici assertioni, absque eo quòd fidem facit de litteris suæ facultatis. Ita enim habet: Al Comissario general se le ha de creer diziendo que tiene facultad para la concession que hiziere, sin enserir en ellas las letras de su comision y facultad, y en todas las cosas, y casos de las dichas concessiones haze se su asserciõn, como si las letras de facultades fueran insertas de verbo ad verbum. Et ita hanc Sententiam tenet Valerus *in differentiis utriusque fori, verb. Missa, differ. 2.* ubi ait: Præfatas licentias celebrandi in privatis Oratoriis concedi à Commissario Bullæ Cruciatæ ex speciali commissione Papæ.]

2. Sed ego puto, hanc facultatem nunquam extitisse; quia non video illam in Hispania practicatam, & Hispani semper hanc facultatem petunt à Pontifice, vel à Nuntio, cui aliquando Pontifex non concedit, vel tollit. Et ideò Garcias *in Sum. Theol. mor. tract. 3. difficul. 8. punct. 2. num. 15.* sic ait: [Finalmente aora novissime en este Enero de 1644. me ha referido el Reverendissimo P. Juen Velez, Predicador de su Magestad, y Obispo electo de Guadalajara de las Indias, que le dixo el Señor Nuntio el Cardenal Pancirolo en Madrid, que tenia un Breve de su Santidad, en que le prohibia dar licencia para dezir Missa en Oratorios privados en casas de los seculares: y assi oy ya esta cerrada la puerta à esto de tal suerte, que solo el Papa puede.] Non est igitur admittenda dicta potestas in Commissario Cruciatæ. Et ita nostram sententiam tenet etiam Quintanadveñas *in Theol. mor. tom. 1. tract. 7. sin. 33. num. 7.* negans hanc facultatem Commissario post Breve Pauli V.

Sup. hoc ad sincerag. sup. in Ref. 10. in fine, & in alia §. sine enom.

R E S O L. L.

An designatio Oratorii privati virtute Bullæ Cruciatæ tempore interdicti possit fieri à quocumque Ordinario?

Et an hoc non procedat in designatione Oratorii privati, quod viris Nobilibus à Pontifice conceditur, sed talis designatio fieri debet ab Ordinario loci? Ex part. 9. tr. 1. Ref. 26.

Sup. hoc inf. in Ref. 51. §. 1.

§. 1. NOminatim contra me negativam sententiam tenet doctus, & indissolubili amicitiæ vinculo mihi conjunctus P. Franciscus Bardi *in Bull. Cruc. part. 3. tract. 2. cap. 2. sect. 2. num. 6.* Probat hanc sententiam primò, ex cap. *His ergo, dist. 1. de consecr.* ubi statuitur, non esse licitum celebrare extra Ecclesiam consecratam, nisi in illis locis in quibus Episcopus proprius jusserit: Episcopus autem proprius est Diœcesanus, sine cujus licentia inutilis erit quæcumque alia alterius Diœcesani: & ferè idem dicitur in cap. *Clericus eodem tit.* & c. *Quidam, 18. quæst. 2.* sic dicitur: *Placuit igitur, neminem aut ædificare, aut construere Monasteria, aut Oratorii domum sine conscientia ipsius Civitatis Episcopi, id est, sine ejus consensu.* Rursus hoc ipsum docet Panormitanus *in Rubric. de consecr. Eccles. num. 1.* inquiens: [in Oratoriis privatis non celebretur sine licentia sui Episcopi.] Et hoc etiam significavit Ancharanus *in cap. Auctor. n. 2. de priv. in 6.* dum dicitur: *Pontifex concedit per hanc Bullam Sacrificium offerri posse tempore interdicti in Oratorio, quod debet visitari, & designari ab Ordinario*: necesse est, ut intelligat de Ordinario illo, sine cujus licentia, ut statuunt sacri Canones, Missa extra Ecclesiam celebrari non potest, & hoc etiam modo conditio ista est interpretanda, dum in Brevibus pro personis particularibus conceditur facultas erigendi Oratorium in domo privata, & praxis hoc ipsum ostendit: nam solus Ordinarius proprius pro executione Brevis Apostolici visitat, & designat locum. Præterea hanc sententiam docet Suarez *in 3. part. S. Thomæ, tom. 3. disp. 81. sect. 3. post versic. Secundò observandum*: ubi tradit universalem doctrinam dicens, ad unumquemque Episcopum spectare in propria Diœcesi designare loca, in quibus vel Sacrificium offerre, vel Sacramenta ministrare liceat. Quam doctrinam etiam ponit Persicus *de offic. Sacerdot. lib. 1. c. 6. dub. 3. n. 22.* & idem asserunt Vasquez *in 3. part. tom. 3. disp. 233. n. 2.* ex Angelo, Fagundez *de præcepto Eccles. lib. 3. c. 13. n. 7. in fine*, & alii. Ratio pro hac conclusione jam tacta est: nam, cùm visitatio, & designatio ista, sit actus jurisdictionis, & pertineat ad forum externum judiciale, nequit ab Episcopo in non subditos, sed in proprios subditos exerceri.

2. Verùm, licèt hæc opinio sit probabilis, sententiam affirmativam, quam docui, non minus esse probabilem existimo; & præter Trullench, & Ludovicum à Cruz, illam novissimè tenet ex Societate Pater Quintanadveñas *in Theol. mor. tom. 1. tract. 7. sing. 22. n. 1. in fine*, & doctus Pater Hieronymus Garçias *in Summa Theol. mor. tract. 3. diffic. 8. dub. 2. punct. 3. n. 24.* ubi sic ait: [Quanto a lo primiero, advierto, que esto privilegio de la Bula concede poder oyr Missa, y hazerla dezir en Oratorios privados aprovados por el Ordinario; que para esta approvacion no es necessario, que el Obispo Diocesano lo apruebe, sino que basta la aprovacion de qualquier Obispo, porque si para elegir Confessor, basta en opinion provable, que lo estè por qualquier Ordinario; à fortiori lo sera que el Oratorio lo estè por qualquier.] Ita ille, cui etiam adde ex Societate Castrum Palaum *tom. 4. tract. 25. disp. unic. punct. 6. num. 3.* Unde pro me, contra amicissimum Patrem Bardi, stant usque adhuc quinque Doctores.

3. Verùm, cùm in foro externo Episcopus loci possit dissidia excitare, melius esset ab illo designationem, & approbationem Oratorii exposcere. Nota tamen, quòd licèt, ut dixi, nostra sententia sit probabilis, tamen non procedit in designatione Oratorii privati, quod viris nobilibus à Pontifice conceditur; nam in concessione, & Brevi Pontificio apponitur, ut talis designatio efficiatur ab Ordinario loci: & ita me citato tenet doctus, & amicissimus Pater Pellizzarius *in Manual. Reg. tom. 2. tract. 8. cap. 2. sect. 2. n. 142.*

Sup. hoc lege dicta Ref. & §. not. præcedent.

R E S O L. LI.

Qui intelligantur sub nomine domesticorum, ut possint in Oratorio privato audire Missam tempore interdicti vigore Bullæ Cruciatæ?

Et an si quis stet extra domum Domini, si ejus expensis alitur, possit gaudere dicto privilegio Bullæ Cruciatæ?

Et an Dominus possit, audito Sacro, alteri interesse in gratiam famulorum, qui aberant?

Et notatur, quòd Sacerdos privilegiatus tempore interdicti, virtute Cruciatæ, potest eligere laicum, ut inserviat Sacro, si non invenit Ministrum habentem privilegium assistendi Divinis tempore interdicti; non autem hoc facere poterit, si Ministrum privilegiatum reperiat. Ex p. 9. tr. 1. Ref. 27.

§. 1. AD hoc dubium sic respondet Pater Bardi *in Bull. Cruc. part. 2. tract. 2. cap. 3. sect. 1. num. 5.* [Domestici nuncupantur familiares ipsi, si in eadem domo cum domino habitant: & ita appellantur, quasi domui astantes. Ad rationem verò domestici non sufficit sola habitatio, veluti materialis in eadem domo; sed ulteriùs requiritur, ut ipsi habitantes alterutra subjectione ex enumeratis sint affecti, nempè, vel subjectione servitutis, vel subjectione patriæ potestatis: quòd expressè docet Felinus *cap. In litteris, de restit. num. 1.* & Baldus, Archidiaconus, Joannes Andreas, quos laudat, & sequitur Sanchez *in opusc. lib. 7. cap. 1. dub. 20. num. 22.* ideoque optimè concludit Felinus ex sua, & aliorum sententia, per rationem domestici simpliciter acceptam importari quandam subjectionem: ex qua etiam infert, non omnes cohabitantes in eadem domo appellari domesticos; & hoc quia possunt omni subjectione carere ad dominum totius familiæ.]

Sup. hoc sup. lege dict. §. 1. & 2. Resol. 49. signanter §. ult. & inf. in Ref. 53. §. Sed prorsè sin. & seq. & ubique Cruciata supra ex Ref. 15. §. ult. pro parte

2. Sed ego puto, quòd etiamsi aliquis stet extra domum domini, si ejus expensis alatur, quòd potest dici domesticus, & gaudere privilegio Bullæ. Et ita hanc sententiam tenet Castrus Palaus *tom. 4. tract. 25. disp. unic. punct. 6. nu. 6.* ubi sic ait: Quartò, conceditur in supradicto privilegio, ut non solùm ipsi: sed etiam ejus familiares, & domestici, & consanguinei possint Missas audire, & divinis interesse. Bulla tamen Hispana mentionem solùm fecit familiarium, & consanguineorum, non domesticorum. Ex quo aliqui inferunt, verbum, *domestici*, potiùs restringere, quàm ampliare, ut supponat solùm pro familiaribus, qui domi commorantur, ut colligitur ex Navarro, *cap. 27. num. 181.* Sed immeritò hæc fit restrictio, cùm extra domum Domini habitent plures, qui sumptibus domini aluntur, quique verè familiares sunt, imò & domestici dici possunt, quia ad ipsam domum pertinent.]

3. Sed, si quæras hic obiter, an dominus possit audito Sacro,

ero, alteri interesse in gratiam famulorum, qui aberant, non caret difficultate propter Gloss. *in cap. licèt*, quæ id negat. Sed Avila *de censur. part. 5. disp. 4. sect. 2. dub. 7. §. Notandum*, probabiliter reputat fieri posse: quia non astringitur dominus unico Sacro assistere, sed pluribus adesse potest. Vide Palaum *ubi supra num. 7.*

4. Nota tamen hic incidenter, quòd Sacerdos privilegiatus tempore interdicti, vigore Cruciatæ potest eligere laicum, ut inserviat Sacro, si Sacerdos non inveniat ministrum habentem privilegium assistendi divinis tempore interdicti, non autem fieri posse, si ministrum privilegiatum reperiat: & ita sentiunt Avila *de censur. part. 5. disp. 4. sect. 2. dub. 7.* Portel. *in dubiis Reg. verb. Interdictum, n. 29.* & alii.

Sup. hoc quarevis absque Cruciata in tom. 5. tract. 2. Resol. 5. & 8. quamvis in tom. 9. tr. 6. ex Resol. 63. lege Resol. §. Ex dictis, & §. Eccundem. 5. Sed hæc opinio mihi non placet: nam ut optimè docet Suarez *de legibus, lib. 8. cap. 11. n. 7.* posse invenire ministrum privilegiatum, esse quid accidentale, & ab eo non dependere utilitatem hujus privilegii, quod per se efficax esse debet, & efficaciam transfundere in socium privilegiati: additque hanc non esse extensionem, sed juridicam, & rigorosam interpretationem privilegii, quia concedens privilegium, intelligitur concedere ea omnia, quæ ad usum illius sunt accessoria, & à voluntate ipsius concedentis dependent, ut colligitur ex cap. *Præterea, de off. Jud. deleg.* & ex Gloss. ibi: concesso enim principali, conceditur & accessorium, ut ead. Gloss. notat *vers. Ex eo quod*, hoc ipsum tenentur asserere Autores illi, qui hanc doctrinam admittunt, etiam in casu, quo accessorium non est simpliciter necessarium, sed solùm decens: & ita affirmant de illo, qui habet privilegium recitandi Matutinum diei sequentis paulò post meridiem, & ut adjuvetur in recitatione, assumit socium, in quo est eadem obligatio recitandi Horas canonicas; & tamen recitare Officium cum socio, non est simpliciter necessarium; sed solùm est decens, & conforme Choro Ecclesiastico, igitur à fortiori hoc est concedendum in casu nostro, in quo minister ad inserviendum Sacro est omninò necessarius.

RESOL. LII.

An tempore interdicti, ut quis possit celebrare domi in Oratorio privato virtute Cruciatæ, sit omninò necessaria licentia Episcopi?

Et in dicto casu, quomodo intelligendum sit privilegium cum consanguineis, familiaribus, &c. ad audiendum Missam in supradicto Oratorio?

Et an sit necessarium, ut semper sit præsens Dominus, ut possit celebrari Missa in dicto Oratorio pro consanguineis, familiaribus, &c. non præsente Domino. Ex part. 5. tr. 10. Ref. 77. aliàs 76.

Sup. hoc sup. in Ref. 50. §. 1. Respondeo tale Oratorium debere approbari ab Ordinario non desinam tamen hic adnotare, quòd conditio ista, quam requirit Bulla, ut scilicet Oratorium approbetur ab Ordinario, probabiliter censent nonnulli, quòd satis intelligitur de Ordinario illius, vel alterius Diœcesis, nam si ad eligendum Confessarium pro reservatis tenent nonnulli sufficere approbationem à quolibet Ordinario, ut ex dictis *cap.* 2. abundè constat, etiam sufficiet simi-

Sup. hoc sup. in Ref. 24. lis approbatio Oratorii ad celebrandum in eo. Quòd si contingat locum esse decentem, & idoneum ad arbitrium boni viri, & Ordinarius nolit illum approbare, nec facultatem præbere ad celebrandum in illo, potest certè compelli ad concedendam facultatem, quia non potest defraudare, & privare subditum privilegio à Pontifice sibi concesso de habendo domi Oratorium; privaret autem non concedendo licentiam. Imò qui vellet hujusmodi lites vitare, probabile satis videtur, quòd licitè posset tunc uti prædicto Oratorio, & in eo celebrare per se, vel per alium absque facultate Ordinarii, quia supposita decentia, & idoneitate loci ad arbitrium prudentis viri, certè licentia justa petita, & injustè tum ab Ordinario negata, ipso jure intelligitur concessa à Papa. Hæc omnia docet Ludov. de la Cruz *in Bulla Cruciata disp. 1. cap. 5. dub. 1. n. 4. & 5.* cujus doctrina est valdè notanda: nam potest etiam deservire in casibus quotidianis, quando Papa concedit aliquibus licentiam habendi Oratorium in domo pro celebratione Missæ.

Sup. hoc in Ref. seq. & pro parte sup. & absque Cruciata in §. ult. Ref. 33. 2. Notandum est etiam hic, quòd consanguineorum nomine de quibus loquitur Bulla, intelliguntur, qui sunt verè, & propriè consanguinei usque ad quartum gradum, tam si linea recta ascendentium, & descendentium, quàm collateralium, seu transversalium eo modo, quo diximus *supra hoc §. dub. 5. d. 2.* nam Bulla generaliter loquitur, & sub nomine consanguineorum intelligitur uxor, & è contra ut dictum est *loco citato*. Igitur habens Bullam potest tempore interdicti localis generalis convocare famulos, & famulas, qui ipsum comitari solent, & adducere ad Ecclesiam, ut secum Missam audiant, & pater, aut mater, aut alios suos consanguineos usque ad quartum gradum, & domesticos ut secum in Oratorio etiam tempore interdicti Missæ intersint. Et ita docet Trullench *in Bulla Cruc. lib. 1. §. 3. dub. 5. num. 3.* qui *nu. 4.* optimè advertit posse dominum, aut consanguineum in Ecclesia assistere aliæ Missæ, vel in Oratorio aliam Missam celebrare facere simul cum reliquis familiaribus, vel consanguineis, & contra Avilam *de cens. part. 5. disp. 4. sect. 2. dub. 7. §. 5* qui oppositum indicat satis probabile, nam Bulla non limitat ad unam Missam, & sic Henriquez *lib. 7. cap. 13. n. 4.* est in Oratorio etiam tempore interdicti Missas ratione Bullæ celebrari posse. Sed an dicto tempore interdicti familiares consanguinei, &c. debeant assistere simul cum domino habente Bullam in Oratorio, quando dicitur coram ipso Missa. Affirmativè respondet Henriq. *lib. 7. cap. 13.* Rodriquez *in Bulla §. 5. num. 5.* & Trullench. Quare ait ille si dominus habeat multos familiares, & consanguineos, & cum multis audivit Missam, nequeunt reliqui familiares, vel cognati absente domino, vel consanguineo habente Bullam, aliam Missam audire. Sed hanc opinionem multi etiam probabiliter non admittunt. Et ideò Ludovicus de la Cruz *in Bulla Cruc. disp. 1. cap. 5. dub. 3. nu. 5.* sic ait. Id autem quod notat Rodriquez nimirum Missam celebrari non posse coram familiaribus, aut consanguineis, nisi ipso domino præsente, non placet quibusdam junioribus, quia Bulla concedit posse celebrari in sua, ac familiarium, & domesticorum, necnon consanguineorum suorum præsentia: ergo sicut posset celebrari in sola præsentia domini, non obstante illa particula copolativa, &, ita etiam in sola præsentia famulorum, maximè habentium Bullam.

Sup. hoc in Resol. præcedenti §. Sed §. & pro limitatione non ad unam Missam inf. in Ref. 54.

Et pro his familiaribus, Consanguineis &c. sup. in R. 29. & 49. & inf. cursim in fin. Ref. seq.

RESOL. LIII.

Quinam intelligantur consanguinei, ut possint in Oratorio privato cum privilegiato virtute Cruciatæ audire Missam?

Et quinam intelligantur familiares, & domestici? Ex part. 9. tract. 1. Ref. 28.

§. 1. NOmine consanguineorum, Inquit Henriquez *lib. 7. de indulg. cap. 13. num. 2.* intelligi uxorem, filios, patrem, & matrem: quia non videtur ultra primum gradum concessio extendenda. Et ratio est, non quia vox ista nequeat ad alios ampliari, sed ea intentione Pontificis volentis coarctare nomen ad uxorem, qua gaudere solet nobilitate, & privilegio viri, & ad cognatos in primo tantùm gradu: sed Author iste non se explicat, si per se primum gradum intelligat illum, qui est in linea tantùm recta, an etiam in litterali.

Sup. hoc in Ref. præcedenti §. Notandum 1 princ. & pro parte, & absq. Cruciata sup. in §. ult. Ref.

2. At mihi magis placet opinio Castri Palai *tom. 4. tract. 25. disp. un. punct. 6. num. 8.* existimantis, comprehendi omnes cognatos, tam ascendentes, quàm descendentes, & collaterales usque ad quartum gradum: quia omnes hi consanguinei dicuntur. Uxorem verò comparatione mariti, & maritum comparatione uxoris, & omnes alios affines existimarem non comprehendi; quia verè consanguinei non sunt. Ita ille, qui citat, quoad hoc ultimum, Salas in Manuscriptis.

3. Sed Pater Bardi *in Bul. Cruc. par. 2. tract. 2. cap. 5. sect. 3. num. 22.* tenet, quòd etiam sub eo nomine comprehendantur conjuges: tum, quia Authores communiter ita sentiunt, ut Rodriqu. Avila, Henriq. & alii: tum etiam, quia si agnatis conceditur participatio hujus privilegii ob connexionem, quam habent cum privilegiato principali, multò magis concedi debet uxori quæ est una caro cum viro, inter quos potiùs est velari quædam identitas, quam cognatio, Unde ex his rectè dixit Villalob. *in sum. tom. 1. tract. 27. claus. 4. num. 16.* [Mas en esta concession se concede, que puedan hazer celebrar en presencia de todos sus familiares, y parientes, lo qual es muchos mas amplo. Por familiares so entienden la gente de casa, que comen a costa del señor, aunque alguna vez esten fuera para negocios? mas no la criada, ò escudero, que estan assalariados para acompañar la señora, quando sale de casa à las fiestas; porque essos no son familiares en rigor: y assi quando ella oye Missa en su Oratorio, no podran oyr Missa con ella.] Sic ille.

Sup. hoc sup. in prædict. §. 1. & 2. Ref. 41. §. Secundo & in Ref. 35. & absque Cruciata, & pro parte in Ref. 11 §. ult.

4. Notat etiam Bardi, quòd non opus est consanguineos privilegiati morari in eadem domo, cum ipso ad hoc ut privilegium istud participent, seu, quod idem est, non est necesse, ut sint domestici, aut illius familiares, sed sufficere titulum consanguinitatis, qui in Bulla apponitur, ut contra distinctum à reliquis, neque est ullum vestigium in ipsa met Bulla, per quod colligamus requiri cohabitationem istam. Quòd autem prædicti possint, absente domino privilegiato,

andi-

Sup. in Resol. quam hic est 59. & in aliis primo ubi in ejus §. ult. adducunt Castrum Palaum, sic thegium.

audire Missam in privato Oratorio, diximus affirmativè *supra*, & verba Castri Palai adduximus, licet Villalobos *ubi supra*, contrarium asserat, qui pro se citat Henriq. & Rodriq. Sed nostra senteotia est satis probabilis.

RESOL. LIV.

An saltem virtute Cruciata possint celebrari plures Missa in privatis Oratoriis?

Et an laicus, vel Clericus, qui Bullam habet, possit vi illius invitare Sacerdotem ad celebrandum in Oratorio qualibet die etiam ex solemnioribus, quamvis Sacerdos ipse Bulla careat; vel ipsemet Sacerdos possit Ministrum privilegiatum excitare ad utendum suo privilegio, per quod facultatem habet, ut Sacerdos in prasentia ipsius Ministri celebret? Ex part. 9. tr. 5. Res. 5.

Sup. hoc primo sup. in Res. 51. §. 1. & 6. & cursum ad med. §. 2. Res. 51. & pro concursu in hoc text. usq. ... Res. 18 §. Res. par. ...

§. 1. NOn posse ex vi Indulti, quod solet concedere Pontifex, patet; quia id prohibetur in dictis licentiis, ut observat Quintanadveñas *in Theol. mor. tom. 1. tract. 7. singul. 32. n. 6.* Marchinus *de Sacram. Ordin. tract. 3. part. 3. cap. 9. num. 9.* & alii. Sed quid dicendum si talis privilegiatus habeat Bullam Cruciatæ? Et affirmativè respondet Bardi *in Bull. Cruc. part. 2. tract. 2. cap. 6. sect. 6. num. 24.* ex vi Bullæ oon solùm una, sed plures Missæ à pluribus Sacerdotibus eadem die in Oratorio privato celebrari possunt. Probatur, quia, etsi Breve Apostolicum, quo concessum fuit Oratorium, limitet illud ad unam dumtaxat Missam qualibet die celebrandam: tamen hoc non tollit, quin per aliud privilegium, quale est privilegium Cruciatæ, in quo non reperitur talis restrictio, possint plores eadem die Missæ celebrari. Insuper non solùm privilegiatus potest per seipsum vi Bullæ modo prædicto celebrare, sed etiam vi ejusdem Bullæ celebrare facere ipsomet præsente, & sic si Minister, qui inservire debet Sacro, sive laicus sit, sive Clericus Bullam habeat, poterat vi illius invitare Sacerdotem ad celebrandum io Oratorio privato qualibet die etiam ex solemnioribus, quamvis Sacerdos ipse Bulla careat, vel ipsemet Sacerdos poterit ministrum privilegiatum excitare ad utendum suo privilegio, per quod facultatem habet, ut Sacerdos in præseotia ipsius Mioistri celebraret. Et ratio est, quia in Textu ipsius Bullæ habetur expresse, privilegium posse vel per seipsum, vel per aliom celebrare Sacrum in Oratorio privato. Ita ille.

Sup. hoc in Res. hoc. seq.

Quoad hoc & doct. seq. hujus §. lege sup. post. Res. 33. & inf. Resol. seq.

2. Nec supradictis obstat Decretum Pauli V. non licere in Oratoriis diebus solemnibus celebrare, & extra illos dies solùm licere unam Missam dicere cum limitationibus supradictis. Nam respondeo, hoc verum esse: ita ut vigore illius Indulti solùm liceat cum limitationibus, & condirionibus ibi contentis, in Oratorio celebrare: at supposita Oratorii approbatione, & concessione, videtur concedere Pontifex per Bullam Cruciatæ, ut possit in eo celebrari absque limitationibus supradictis, eo quod talis licentia absolotè, & sine temporis, & personarum differentia io Bulla concedatur. Sic etsi Parochus ex vi suæ approbationis solùm possit suas oves absolvere, at supposita approbatione, si ab habente Bullam eligatur, potest alienas, non vigore suæ approbationis, sed quia supposita approbatione Papa ei per Bullam jurisdictionem confert. Sic in hoc casu, etsi nunc in Oratorio approbato solùm possit strictè, & limitatè celebrari, & audiri Missa virtute approbationis, at supposita ea approbatione, per Bullam Papæ de novo coofert absolutè licentiam celebrandi, & audiendi Missam; Quod insinuare videtur ipse Ponrifex, qui non immemor decreti Congregationis supradicti post illius promulgationem in Bulla confert supradictam faculratem, & concedit Cruciatæ Commissario facultatem suspeodendi ea, quæ sunt Bullæ contraria. Ac proindè Pontifex per Bullæ concessionem, & promulgationem factam post supradicti Decreti promulgationem, censetur non obstante supradicto Decreto, supradictam facultatem in hac Bullæ clausola contentam concedere. Vide à simili Henriquez *lib. 3. de Pœnit. cap. 10. num. 2. lit. K. in decreto de abortu à Sixto V. anno 1596. & infr. §. 7. cap. 2. dub. 8. vers. quares igitur.* Nihilominùs tamen admonendum semper censeo, ut rarissimè hac utatur facultate, propter decentiam tam tremendi Sacrificii, & maximè ut curent fideles se conformare laodabili consuetudini, & piis monitis, ac exhortationibus suorum Episcoporum obtemperare.

3. Nota tamen quòd supradictæ sententiæ obstat novissima declaratio Sacræ Congregationis Concilii, statuentis sub die 14. Novembris 1648. Privilegium Bullæ Cruciatæ non suffragari pro hujusmodi Oraroriis, & Altaribus, ac Missarum celebratione. Sed aliquis posset dicere Sacram Coogregationem loqui de Oratoriis comprehensis sub prohibitione Pauli V. ut erat quoddam Oratorium de quo petebat Episcopus Calaritanus: Verùm in casu nostro Oratoria sunt Authoritate Apostolica erecta, & designata, ac approbata ab Episcopo, ut præcepit Pontifex: In his enim Oratoriis asserunt citati Doctores suffragari Privilegium Bullæ: ergo non comprebenduntur in dicta declaratione. Vel dicendum est, Sacram Congregationem intelligere Privilegium Bullæ non suffragari, ut quis, ejus virtute, possit erigere Oratorium in Domo absque alia dispensatione Pontificis, ut Palaus, & alii voluerunt; non antem quando Oratorium erectum est ex indulto Pontificis, & approbatum, ac designatum ab Episcopo, ut præscribitur in licentia Pontificis. Si verò sensus Sacræ Congregationis fuerit, etiam istum Casum in dicta declaratione comprehendere, ejus determinationi me libenter subiicio; semper enim ego purpuratorum Patrum Responsa veneratus sum.

RESOL. LV.

An in privatis Oratoriis cum licentia Summi Pontificis approbatis ab Ordinario licitum sit virtute Bulla Cruciata non solùm in diebus concessis, sed etiam in Festivitatibus prohibitis, celebrare, & ibi Missam audire?

Sup. hoc primo diffic. in Res. 1. ... seq. & lege §. pen. & ult. Res. præcedent.

Et quid tempore interdicti? Ex part. 4. tract. 4. & Misc. Resol. 76.

§. 1. SUppono licentiam celebrandi in aliquo Oratorio privato, ut patet ex eorum tenore, multas conditiones habere, & præsertim quòd à dicta licentia celebrandi, & audiendi Missam in dictis Oratoriis excipiantur dies Paschæ Resurrectionis, & alia festa solemnia; quæritur modò an Episcopus possit prohibere habenti Bullam ne celebrare faciat, vel Missam audiat in Oratorio aliàs approbato, etiam in supradictis festivitatibus? Et oegativè respondeo cum Ægidio Trullench *in exposit. Bull. Cruciat. lib. 1. §. 4. dub. 4. num. 15.* quia vigore dictarum licentiarum solùm licet com limitationibus, & conditionibus ibi contentis in Oratoriis celebrare; at supposita Orarorii approbatione per dictam licentiam Pontifex per Bullam Cruciatæ concedit, ut possit in eo celebrari absque limitationibus supradictis, eo quod talis licentia, ut patet io Bulla Cruciatæ, conceditur absolutè, & sine temporis, & personarum differentia. Sic etsi Parochus ex vi suæ approbatioois solùm possit suas oves absolvere, at supposita approbatione, si ab habente Bullam eligatur, potest alienas non vigore suæ approbationis, sed quia supposita approbatione Papa ei per Bullam jurisdictionem confert; sic in hoc casu, etsi nunc in aliquo Oratorio modo quo supra approbato solùm possit strictè, & limitatè celebrari, & audiri Missa virtute approbationis, at supposita ea approbatione per Bullam Cruciatæ Papa de novo confert absolutè licentiam celebrandi, & audiendi Missam, quod insiouare videtur ipse Pontifex, qui non immemor supradicti decreti post illius promulgationem in Bulla confert supradictam facultatem, & concedit Commissario facultatem suspendendi ea, quæ sunt Bullæ contraria. Vide etiam præter Trullench, Rodriquez *in addit. ad Bullam Cruc. §. 5. num. 1.* ubi sic ait. [Nota que no solamente se concede aqui licencia para que se pueda dezir Missa en tiempo de entredicho en oratorios privados visitados por el ordinario mas aun en qualquier otro tiempo, y esto da a entender claramente la Bula plumbea, ibi, *etiam tempore interdicti*, laqual dicion etiam da claramente a entender que se concede esta licencia para todo el tiempo; y porque en tiempo de entredicho avia mas difficultad añade la Bula] etiam tempore Interdicti. Igitur, ut dictum est, licèt in Oratoriis privatis approbatis ab Ordinario non possit celebrari nisi cum limitationibus appositis à Pontifice in eorum licentiis, tamen supposita dicta approbatione vigore dictæ licentiæ postea per Bullam Cruciatæ absolutè in illis quis celebrare potest, & Missam audire, quod est valdè notandum à Confessariis.

Sup. hoc & doct. seq. hujus Res. vide sup. Res. 18 & ... usque ad §. penul. & pro ... lege inf. doct. Res. seq.

RESOL. LVI.

An saltem qui habet Bullam Cruciata in Sicilia, Hispania, &c. satisfaciat pracepto audiendi Missam in dictis Oratoriis? Ex part. 9. tract. 1. Res. 4.

§. 1. AFfirmativè olim respondi, & hanc sententiam ex Rodriquez, Trullench, & aliis tenent Pater Bardi *in Bull. Cruc. part. 2. tract. 2. cap. 6. sect. 1. num. 7.* & patet ex verbis Bullæ, per quæ Pontifex absolutè concedit, posse in Orarorio privato, si fuerit deputatum ad divinum cultum, & ab Episcopo approbatum fieri sacrum, vel illi assistere; neque restringit privilegium ad tempus interdicti tantùm, ut indicat dictio illa, *Etiam*, quæ est explicativa, & au-

Olim in Res. præcedent. & suo in Res. 18

& augmentativa, sic enim dicitur. [Possunt dicto anno durante in Ecclesiis, in quibus aliàs Divina Officia interdicto durante quomodolibet celebrare permissum fuerit, vel in privato Oratorio ad divinum cultum tantùm deputato, ab Ordinario visitando, & designando, etiam tempore interdicti, &c. Missas, & alia Officia Divina per seipsos, si Presbyteri fuerint celebraturi, vel per alium celebrare facere, &c.] particula enim illa, *Etiam*, denotat facultatem hanc pro omni tempore esse concessam videlicet, tum pro tempore Interdicti, tum pro alio tempore, in quo non est Interdictum; & quia poterat esse dubitatio pro tempore Interdicti, idcircò per ipsam particulam voluit Pontifex pro tempore Interdicti eam comprehendere, & de illo expressam mentionem facere. Et ideò si Pontifex noluisset privilegium extendere extra tempus Interdicti, non debuisset apponere dictionem implicativam: quæ de natura sua exprimens casum magis incertum, implicat minus dubitabilem, ut quam plurimorum auctoritate, & variis juribus ostendit Augustinus Barbosa *de edict. usu freq. dict.* 112. *n.* 1. & talis est ordinarius, & consuetus loquendi modus inter homines nam si quis, verbi gratia, dicat: Petrus contemplationi rerum divinarum, etiam nocturno tempore vacat, loquutio ista significat, Petrum non solùm in contemplatione se exercere tempore illo expresso; verùm etiam horis diurnis: aliter superflua foret dictio implicativa, & esset omittenda.

2. Nec obstat dicere in Bulla nullibi inveniri facultatem celebrandi, aut Sacro assistendi, extra Interdictum; quia licèt tempus Interdicti exprimatur: nihilominus per dictionem implicativam dispositio Pontificia ampliatur ad aliud tempus extra interdictum. Si verò quis contra argumentetur assumendo privilegium istud esse odiosum, atque adeò non ampliandum. Respondere possumus in dictione implicativa esse vim ampliativam, seu augmentativam; non solùm in rebus favorabilibus, sed etiam in odiosis, ut docent quamplures, videlicet Decianus *lib.* 2. *consil.* 46. *num.* 118. Geminianus *consil.* 85. *num.* 8. *&* *consil.* 125. *num.* 10. Parisius *lib.* 4. *consil.* 46. *num.* 30. Cenedus *post lib. quæst. Canon. singul.* 51. *num.* 2.

Quæ hic est sup. Ref. 34.

3. Nota tamen Lector, omnia supradicta ne corruant, stante declaratione S. Congregationis Concilii, quam relatam invenies in fine sequentis Resolutionis.

R E S O L. LVII.

An in die Paschatis virtute Cruciatæ possit quis in Oratorio privato alicujus domus sumere ex devotione Eucharistiam, vel sine Bulla in Ecclesiis regularium?

Et an virtute Cruciatæ possit aliquis sumere Eucharistiam ab alio Sacerdote sine licentia proprii Parochi? Ex p. 4. tract. 4. & Misc. Ref. 81.

Quæ hic est inf. in tract. 5. Ref. 111. & in hac ipsa met Resolutione in §. ult. Et pro hac quæstione consule à lin. 3. hujus textus in Ref. seq.

§. 1. COntra Suarez satis firmavi probabiliter *in mea* 2. *part. tract.* 11. *resol.* 20. posse aliquem vigore Bullæ Cruciatæ sine licentia Parochi accipere Eucharistiam de manu simplicis Sacerdotis: nunc quæritur, an hoc efficere possit in Oratorio modo quo suprà in ipso die Paschatis? Et negativa sententia magis placet Ægidio de Trullench. *in exposit. Bullæ Cruciatæ lib.* 1. §. 3. *dub.* 7. *num.* 9. quia putat in illis verbis, *excepto die Paschatis*, non solùm intelligi communionem tempore Paschali, sed quæ fit ipso die Paschatis.

2. Verùm ego cum Suarez *in* 3. *part. quæst.* 82. *art.* 3. *disp.* 72. *sect.* 3. *ver. confeo igitur*, Fagundez *præc.* 3. *lib.* 1. *cap.* 5. *num.* 8. *&* 9. Layman *lib.* 5. *tract.* 4. *cap.* 7. *num.* 4. Coninch. *in* 3. *part. q.* 82. *art.* 3. *num.* 31. Miranda *in Manual. Prælat. tom.* 1. *q.* 48. *art.* 2. Ludov. de San Juan. *in summ. q.* 8. *art.* 3. *dub.* 1. *de Sacram. Euchar.* Filliucio, & Peirino *ubi infrà*, puto in dictis verbis Summum Pontificem excipere communionem Paschalem, non materialiter, idest, quæ in die Paschatis fit, sed formaliter, seu prout est præceptum in lege quæ præcipit semel in Paschate communicare, & ideò qui implevit præceptum ante Pascha, vel impleturus est immediatè post intra illos octo dies, potest ipso die Paschæ in Oratorio domus suæ sumere virtute Bullæ Cruciatæ Eucharistiam ex devotione à simplici Sacerdote, quod etiam de omnibus aliis dicendum est sine Bulla, si sumant Eucharistiam modo quo suprà in Ecclesiis Regularium, ut testatur Suarez, Fagundez, Layman, Coninch, Miranda, & Ludovicus de San Juan *locis citatis*, quibus etiam adde Filliucium *tom.* 1. *tract.* 4. *cap.* 9. *num.* 265. Peirinum *in privil. Minim. tom.* 1. *constitut.* 1. *Julii II.* §. 32. *num.* 86. Præpositum *in* 3. *part. quæst.* 80. *art.* 11. *dub.* 2. *num.* 60 omninò videndum, & Villalobos *in summa. tom.* 1. *tract.* 7. *difficult.* 47. *num.* 4. ubi sic ait: [En sus proprias yglesias pueden los Religiosos el dia de Pasqua dar la Eucharistia a los Seglares si cumplieron con la Parrochia.]

Sup. hoc quæstum in Resol. seq. §. Sed contra ad lin. 2. & in tom. 1. tr. 1. Ref. 40. §. Sed contra, & in eo. 2. tr. 1. Ref. 20. §. Nota tamen ante med. cui. sim in vers. secundus & in Ref. 11 §. Difficultas, sed longe eam pertr.

Ità ille, quicquid in contrarium ex Azorio, & Navarro afferat Trullench. *ubi suprà*, quibus adde Sylvium *in* 3. *part. D. Thom. quæst.* 80. *art.* 11. *quæritur* 1. *concl.* 2. Et ratio supradictorum est, quia Pontifices reservaverunt in Bulla Cruciatæ, & in privilegiis concessis mendicantibus illum diem Paschatis, intendentes ut saltem semel in anno omnes Parochiani suo Parocho se præsentarent pro communione sumenda: qui autem se præsentavit, v. g. die Jovis Sancti, jam præceptum implevit, & qui intendit se præsentare in die aliqua intra octavam, intendit tempore congruo præceptum adimplere, & ideò menti Pontificum satisfecisse videtur, unde non apparet quare in ipso die Paschæ quis ex devotione virtute Bullæ non possit Eucharistiam sumere in Oratorio domus suæ, vel sine Bulla in Ecclesiis Regularium, dummodo satisfecerit, vel animum satisfaciendi habuerit præcepto sumendi Eucharistiam è manibus proprii Parochi in propria Parochia.

3. Non prætermittam tamen hic adnotare non solùm Suarez, sed etiam Tannerum *in* 3. *part. disp.* 5. *quæst.* 8. *dub.* 8. *num.* 185. Avilam *de censur. part.* 5. *disput.* 4. *sect.* 1. *dub.* 8. *in fine*, Henriquez *lib.* 7. *cap.* 13. *num.* 4. Trullench. *ubi supra in Bulla Cruc. lib.* 1. §. 3. *dub.* 8. *num.* 4. & alios docere virtute Cruciatæ non posse aliquem sumere Eucharistiam ab alio Sacerdote sine licentia proprii Parochi; sed ego, ut dixi, opinionem Vasquez puto probabilissimam, & tutam in praxi, quam novissimè sequitur Petrus Ochagavia *de Sacrament. tract.* 3. *de ministro Eucharist. q.* 4. *num.* 16.

Sup. hoc adnotato inf. in tr. 5. Ref. 113. & sup. in Ref. 40. recitatoter in §. ult. & in Ref. 46. §. Nota, sed vide eam à princ. & in quatuor primis lin. hujus Ref.

R E S O L. LVIII.

An in Oratorio privato virtute Cruciatæ possit quis sumere Eucharistiam in die Paschatis, si illam prorsus sumpserit in Parochia ad satisfaciendum præcepto?

Et infertur virum Nobilem, qui habet Indultum à Pontifice de Oratorio privato, posse virtute Cruciatæ audire Missam in illo die Paschatis non obstante prohibitione dicti Indulti, & sumere Eucharistiam à Sacerdote sæculari, vel Regulari in prædicta die; dummodo illa Communio non sit communio Paschatis idest, ut præceptum annualis communionis adimpleat.

Imò, si habens Oratorium ob justam causam non potest Ecclesiam adire, ut in Paschate, ad implendum præceptum Eucharistiam recipiat, petita à Parocho licentia, & injustè negata, ut in eo adimpleat, si habet Bullam Cruciatæ, potest adimplere in supradicto Oratorio. Ex par. 9. tra. 1. Ref. 25.

§. 1. NEgativè respondet Trullench. *in Bull. Cruc. lib.* 1. §. 3. *dub.* 7. *num.* 8. quia hoc privilegium est contra jus commune: nam solis Parochis, vel illorum Superioribus, & Pastoribus de jure communi competit sacræ Eucharistiæ ministratio, ideoque talia privilegia strictè, & non amplè sunt interpretanda, dato aliquo in quo operentur aliquod jus: at etiamsi excipiatur prima dies Paschæ, dantur quamplurimi dies, in quibus sufficientissimè per totum annum dicta privilegia sortiuntur suum effectum: ergo restringenda sunt, & minimè amplianda. Nec obstat *cap. Omnis*; nam ibi non exprimitur dies Paschæ; sed tantùm præcipit, ut in Paschate Communio recipiatur, eodem modo, quo præcepta erat in *cap. Et si non frequentiùs*, & *cap. Omnis homo de consecr. dist.* 2. tempus autem Paschæ secundùm communem, non solùm primam diem, sed etiam octo ante, & post comprehendit.

2. Sed affirmativæ sententiæ ego alibi adhæsi, & me citato, cum multis aliis, idem docet novissimè P. Bardi *in Bull. Cruciatæ, part.* 2. *tract.* 2. *cap.* 4. *sect.* 2. *num.* 12. [Probatur hæc sententia ex fine adæquato, quem habuit Pontifex ad excipiendum Paschalem Communionem: nam motus est ad limitationem hanc, ut fideles recognoscantur à proprio Parocho in receptione Eucharistiæ facienda ex præcepto tempore Paschæ: at si ponamus aliquem jam hoc præceptum adimplevisse communicando in Parochia, & à proprio Parocho; non tenebitur ampliùs pro eo anno communicare: ergo, si ex devotione sacrum cibum sumat die Resurrectionis in alia Ecclesia, aut in Oratorio, & non in Parochia, non videbitur contra aliquod præceptum agere.

Alibi in Ref. præcitata.

3. Sed contrà hanc sententiam nullum aliud fit argumentum nisi à pari privilegio, nempè, ab illo, quòd Regularibus concessum est, in quo cùm excipiatur etiam dies Paschæ, & plures Doctores expliceat exceptionem illam pro ipso die materiali Paschæ, & impugnent contrarios diversis adductis argumentis: eodem modo arguunt contra nostram opinionem, in qua exponimus limitationem hanc esse intelligendam de Communione Paschali formaliter, & non materialiter sumpta, videlicet, de illa tantùm, quæ est

Sup. hoc ibidem, §. Verùm, ad medium, & in aliis ejusdem.

sub

sub præcepto Ecclesiastico; objici igitur potest in hunc modum: Privilegium istud est contra jus commune; quia derogat jurisdictioni, quam habent Parochi in suas oves, proinde strictè est explicandum: igitur dies Paschæ materialiter est intelligendus, nempè; pro ipso die Resurrectionis. Respondeo, quamvis, ut ego censeo privilegium istud sit odiosum, atque adeò strictè explicandum; tamen non sequitur id, quod adversarii intendunt, scilicet sermonem esse de primo die Paschæ: si enim Pontifex solùm exciperet diem illum, sequeretur inconveniens, nempè, posse aliquem communicare in suo Oratorio pro adimplendo præcepto Ecclesiastico, si Communionem faciat alio die intra spatium dierum ab Ecclesia concessum; & non in die Paschæ. Probatur sequela: nam juxta interpretationem istam solus primus dies Paschalis excipitur, & nullus alius est exceptus: igitur cùm nemo teneatur ad satisfaciendum huic præcepto Eucharistiam sumere die Resurrectionis Domini, poterit alio die in suo Oratorio præceptum servare. (Hucusque P. Bardi, qui posteà doctè, ut semper solet, respondet ad argumenta Trullench. Vide etiam Ludovicum de la Cruz *in Bull. Cruc. disp. 1. cap. 5. dub. 5. nu. 2.* ubi affirmat, quòd sensus clausulæ Bullæ, *Præterquam in die Paschatis*, intelligendus sit, quòd licèt possit habens Bullam recipere Sacramenta, quando placuerit, & ubicumque placuerit, excipitur tamen dies Paschatis, in quo non datur facultas ad communicandum ea communione, qua implendum est Ecclesiæ præceptum; benè tamen alia, ut si jam implesset prædictum præceptum, vel posteà impleturus sit.

4 Ex his verò aliqui inferunt, virum nobilem, qui habet indultum à Pontifice de Oratorio privato posse virtute Cruciatæ audire Missam in illo, non obstante prohibitione dicti indulti: posse inquam, audire Missam in die Paschatis, & sumere Eucharistiam à Sacerdote sæculari, vel Regulari, dummodo illa Communio, non sit Communio Paschalis, id est, ut præceptum annualis Communionis adimpleat: nam Bulla prohibet in illa die communionem formalem pro adimplendo præcepto, non materialem, de qua ipsi loquuntur. Imò Quintanadueñas *in Theol. mor. tom. 1. tract. 7. sing. 33. n. 4.* sic ait: [Si ob justam causam habens Oratorium non potest Ecclesiam adire, ut in Paschate Eucharistiam ad implendum præceptum recipiat, petita à Parocho licentia, & injustè negata, ut in eo adimpleat, si habet Bullam Cruciatam potest adimplere, quia tunc in Oratorio eam recipiendi facultatem habet à Pontifice ex Cruciata, & sic à Nuncio non impeditur, ac alium de Parochia adire non valet intra terminum pro præcepto assignatum.] Ita Quintanadueñas. Sed his obstare videtur declaratio Sacræ Congregationis Concilii, quam sæpiùs *in hoc tractatu* citavimus, & ad verbum adduximus *in fine Resolutionis quintæ*. Adde, quòd hæc omnia puto non esse in praxi deducenda, propter dissidia, quæ cum Episcopis, & Parochis ejus oriri possunt.

Quo hic est p. g. Resp. 34.

R E S O L. LIX.

An tentos Oratorio virtute Cruciatæ teneantur fundere aliquas preces, & Orationes; & an mentales, vel vocales.
Et de quantitate Orationis etiam agitur.
Idem dicendum est quoad Orationem mentalem, vel vocalem, & quoad quantitatem virtute Jubilæi.
Et an visitantes in domo sua Oratorium privatum lucrentur Indulgentiam Bullæ Cruciatæ concessam visitantibus unam Ecclesiam? Ex p. 9. tr. 1. Res. 29.

§. 1. AD hoc dubium sic respondet Villalobos *in Summa tom. 1. tract. 27. clauf. 4. nu. 13.* [Quanto à la segunda parte desta Clausula que dize, que puedan en tiempo de entredicho oyr Missa, &c. se aduierte, que concede, que puedan en este tiempo oyr Missa, y assistir à los oficios divinos, con que no ayan dado causa al entredicho: y dize, que quando quisieren usar del dicho Oratorio, rezen pro la conseruacion de la union de los Principes Christianos, y vitoria contra infideles, lo qual es precepto conforme à la Bula de Latio, que dize: *Aliquas preces Deo pro unione Principum Christianorum contra infideles, eorumque contra eosdem victoria fundere teneantur, impenitur.* Mas no obliga à pecado mortal, sino è venial, como advierte el Padre Fr. Manuel. [Ita illu. Cui adde Patrem Bardi diligenter hoc dubium pertractat *in Bul. Cruc. part. 2. tr. 2. cap. 3. sect. 5. §. 1. num. 40.* & alios penes ipsum, qui optimè notat, ex contextu Bullæ non apparere hanc orationem debere esse vocalem, an mentalem: undè firmat, quòd quocumque modo fiat ex his, erit juxta Bullæ præscriptum: nam sub orationis nomine, utraque venit; sic docent in simili materia Authores loquentes de precibus,

Sup. hoc sup. [illegible]

Sup. hoc. in [illegible]

Sup. hoc Inf. in tr. 1. Resol. [illegible]

quæ fieri debent tempore Jubilæi ad lucrandam Indulgentiam. Lavorius *de Jubil. part. 1. cap. 18.* Alphonsus de Leone *eod. tract. quæst. 10. sect. 2.* & alii, quos ipse adduxit scribens de eadem re. At aliquando ex modo, quo injungitur oratio, colligitur esse debere vocalem, ut si imponatur recitatio septem Psalmorum Pœnitentiæ, aut quinque *Pater*, & *Ave*; tunc juxta consuetudinem Ecclesiæ, ista, aut similia vocaliter sunt recitanda: at talis impositio non habetur in hac Bulla, proindè qualitas orationis erit in arbitrio orantis.

Sup. hoc lege [illegible]

2. De quantitate verò orationis neq; apparet determinatio in Bulla, proindè quelibet, quantumvis brevissima oratio, erit sufficiens ad hunc effectum. Probatur: quia, quoties opus aliquod indefinitè injungitur, ad illud adimplendum satis erit quæcumque quantitas, dummodo in ea operis substantia salvetur. Sic docet Suar. *in 3. p. to. 4. disp. 52. sect. 8. nu. 5.* loquendo * de eleemosyna, & oratione præscripta in Jubilæo: quamvis ibi in ordine ad acquirendam Indulgentiam, aliquam apponat limitationem ex parte causæ, licèt alii in materia de Jubilæo non sint contenti de quacumque minima oratione. Sed quidquid sit de Indulgentiis, in casu nostro non militat eadem ratio, proindè sufficiet quæcumque minima oratio ad prædictum effectum.

Sup. hac oratione [illegible]

3. Nota tamen hic obiter, Patrem Lezanam non approbare, id, quod ego docui, quòd, scilicet, visitans in domo sua Oratorium privatum lucretur Indulgentiam Bullæ Cruciatæ concessam visitantibus unam Ecclesiam: nomine etiam Ecclesiæ, quo utitur Bulla non veniunt, nec venire possunt hæc privata Oratoria, cum sine dote, aut licentia Episcopi fundentur, sine illa profanentur, nec gaudeant aliis privilegiis Ecclesiæ, ita Lezan. *in Sum. to. 4. verf. Orat. n. 5.* nominatim contra me. Sed nostram sententiam, præter Trullen. tenet novissimè P. Escobar *in Theol. moral. tract. 1. Exam. 17. cap. 4. n. 130.* ubi sic ait: Visitatio denique Ecclesiarum ad Indulgentias Cruciatæ consequendas inducitur: quid, precor, Ecclesiæ nomine intelligendum est? Quidvis Sacellum Ordinarii erectum auctoritate. Ita ille.

Tom. in duobus Resol. seq.

R E S O L. LX.

An si quis visitat Oratorium domus suæ pro Missa celebranda approbatum, lucretur Indulgentiam Bullæ Cruciatæ cum onere visitandi Ecclesias, vel Altaria?
Et visitando Oratorium quinquies, an teneatur intrare, vel exire quinquies Oratorium, vel sufficiat, ut quinquies corde visitet, non autem motu corporali?
Et explanatur, quid sub nomine Ecclesiæ intelligatur. Ex par. 5. tract. 12. Res. 43.

§. 1. REspondeo affirmativè cum Ægidio Trullench *in exposit. Bullæ Cruciatæ, lib. 1. §. 6. dub. . . numer. 2.* ubi sic ait: Quæres primò quid hic nomine *Ecclesiæ* intelligatur? respondeo intelligi Templa ad divinum cultum dedicata, Monasteria, Hospitalia, Oratoria privata, tum etiam cœmiteria, quia hæc omnia sub nomine *Ecclesiæ* absolutè sumptæ comprehendi diximus, undè potest quis Indulgentiam stationum visitando Oratorium privatum lucrari, quia præsertim in favorabilibus censetur Ecclesia: undè vir nobilis visitando quinquies Oratorium suum ab Episcopo designatum, & approbatum, lucratur hanc Indulgentiam. Quidam junior limitat, quando talis vir est infirmus, vel in oppido, in quo non sunt quinque Altaria, reperitur, quam quidem limitationem rejiciendam censeo, quia, ut dictum est, Oratorium, absolutè loquendo, sub nomine *Ecclesiæ* comprehenditur; cur ergo hic favor limitabitur? Addo cum Rodriquez sic visitantem Oratorium privatum quinquies non teneri intrare, vel exire quinquies Oratorium, quod libenter admitto, sed sufficere ut quinquies corde visitet, non autem motu corporali, quia Ecclesia in suis præceptis ita obligare videtur, ut homo politicus appareat, quod etsi probabile sit, probabilius tamen existimo requiri aliquem motum corporalem, etsi modicum, & benè compositum: ut si post primam visitationem, seu orationem finitam profundè caput, & corpus inclinaret, per quam inclinationem visitationes satis distinguerentur, hæc omnia Trullench, cui adde etiam Ludovicum de la Cruz *in Bull. Cruc. disp. 1. c. 8. dub. 13. num. 2.*

Sup. hac in [illegible]

Sup. seqq. ab hinc [illegible]

R E S O L. LXI.

An quis in Oratorio privato possit consequi Indulgentias concessas per Bullam Cruciatæ?
Et an, quando pro lucranda Indulgentia Bullæ Cruciatæ, quis tenetur visitare quinque Altaria, & visitat Altare sui Oratorii tantum, non teneatur dimoveri loco, nec quinquies

D Ora-

visitare, dummodo qualibet visitatione finita, saltem corpus & caput inclinet in signum distinctæ visitationis? Ex part 9. tract.ù. Ref.

§. 1. SEntentiam affirmativam, quam olim, tanquam probabilem, docui, aliqui impugnarunt, & præsertim quidam Theologus Societatis Jesu, sed immeritò. Unde, me citato, illam tenet novissimè Garcias *in summa tract.*3. *diffic.*8. *dub.*1. *punct.*2. *n.*21. ubi sic ait: (Preguntarà alguno si visitando los Oratorios privados, y rezando alli lo que manda la Bula de la Cruzada, ganarà la Indulgencia plenaria, que se gana en las Iglesias, visitando cinco Altares, ò uno cinco vezes, quando en la Iglesia no ay mas que uno? Responden Villalobos *in expos. Bullæ Cruciatæ, claus.*8. *n.*4. Trullench *eodem tract. lib.*1. §.6. *dub.*2. *n.*2. Ludovicus à Cruce *ibid. disp.*1. *cap.*8. *dub.*13. *n.*2. Diana *p.*5. *tr.*12. *resol.*43. que si: porque el Oratorio se comprehende debaxo de nombre de la Iglesia, pues es esto favor, y se ha de estender. Estos mismos Autores passan adelante, y preguntan, si es necessario hazer cinco movimento para ganar la Indulgencia, por no aver mas que un Altar en el Oratorio, y aver de visitarse cinco Altares, ò uno cincos vezes: y responden con Rodriquez, que no es necessario entrar, y salir cinco vezes: pero que es necessario algun movimento, qual es acabada una visitacion, inclinar el cuerpo, y cabeça algo para la otra, con cuya accion se distinguen sufficientemente las cinco estaciones.) Ita ille: cui adde novissimè, etiam me citato, Leandrum *de Sacram. tom.*2. *tract.*5. *disp.*14. *qu.*75. & Machadum *tom.*1. *lib.*3. *p.*2. *tract.*4. *docum.* 5. *num.*4. Verum ait Bardi *in Bull. Cruc. p.*2. *tract.*4. *cap.*4. *sect.*4. *nu.*31. quicquid sit, an Oratorium privatum, & domesticum, designatum ad Missas celebrandas hic veniat sub nomine Ecclesiæ, in præsentia sufficit venire sub nomine Altaris: nam eo ipso, quòd sit destinatum ad Sacrificia in eo facienda, nihil illi deest ad rationem Altaris propriè dicti.

R E S O L. LXII.

An dicta Oratoria privata gaudeant privilegio Immunitatis Ecclesiæ?

Et quid de Oratoriis privatis Religiosorum ratione claustri, & Grangiarum? Ex p.9. tr.1. Ref.18.

§.1. AFfirmativè respondet Henriquez penes Trullench *in decalog. tom.*1. *lib.*1. *cap.*11. *dub.*1. *num.*9. sed ipse meritò contrarium docet. Dico itaque, quòd Ecclesiæ immunitate gaudet Oratorium publicum auctoritate Episcopi constructum, & perpetuo culti divino dicatum; ita ut amplius in usus profanos transferri non possit; hoc enim censetur locus sacer, & religiosus. Secus autem de Oratorio, seu Capella, quod privati habent in domibus suis, quæ privata authoritate sint constructæ, quamvis in eis Episcopus celebrandi facultatem dederit cum licentia Pontificis: quia hic locus non dicitur sacer, & religiosus, nec immutabiliter dicatus cultui divino. Ita tenet etiam Sanchez in *Opuscul. tom.*2. *lib.*6. *cap.*1. *dub.*7. *num.*2. & Barbosa *de jure Eccles. lib.*2. *cap.*3. *nu* 68. ubi testatur ità declarasse sacram Congregationem Episcoporum, & Regularium, die 17. Junii 1616. quod ego etiam * alibi adnotavi, & notat Lezana *in summ. tom.*3. *verb. Immunitas*, *nu.*3. Vide etiam Emmanuelem Themudo in decisionibus Archiepiscop. Ulysip. *tom.*1. *dec.*45. *n.*29.

2 Verùm supradicta non procedunt in Oratoriis privatis religiosorum, (de quibus * infrà?) quia dicta Oratoria, cùm potiùs publica sint in ordine ad religionem, licèt privata exclusione extraneorum Immunitate gaudent; si non ratione sui, saltem ratione claustri, aut Grangiarum, quæ tali Immunitate gaudent, ut ex privilegio concesso Ordini Cisterciensium refert Rodriquez *tom.*2. *qu.*75. *art.*2. Et ita hanc sententiam tenet Bordonus *in conf. reg. tom.*2. *resol.*90. *num.*6.

R E S O L. XVII.

An si quis, v.g. fornicaretur in Oratorio privato, committeret sacrilegium?

Unde an talis circumstantia sit necessario in confessione aperienda. Ex p.9. tr.1. Ref.20.

§.1. NEgativè respondeo cum Bordono *in consil. regular. tom.*2. *ref.*90. *n.*7. ubi sic ait. Luxurians in hoc Oratorio sacrilegium non committit, nisi sit locus consecratus, vel benedictus. Ratio desumitur ex etymologia ipsius nominis, à quo tenet argumentum, quia nulla res sacra læditur. Ita ille: cui adde Sanch. *de matr. lib.* 9. *disp.*15. *n.*39. unde talis circumstantia non est in confessione aperienda, ut tradit Pellizzar. *in Manual. reg. tom.* 2. *tract.* 5. *cap.*3. *sect.*2. *nu.*44. & me citato Leandro *de Sacram. tom.*1. *tract.*5. *disp.*8. §.4. *qu.*25. cum Barbosa *de jure Eccles. lib.* 2. *cap.*8. *num.*16.

TRACTATUS TERTIUS

De Bulla Cruciatæ; atque de ejus Privilegiis, Absolutionibus, Dispensationibus, & Votorum Commutationibus.

RESOLUTIO PRIMA.

An sumentes Bullam Cruciatæ lucrentur Indulgentias, si Rex non expendat eleemosynam contra Turcas?

Et an in hoc casu teneatur Rex ad restitutionem?

Et an Pontifex possit Bullam Cruciatæ revocare, & non concedere?

Et quid elapso anno sexenii?

Et obiter quæritur, an simplex Sacerdos, qui Missam celebrat pro stipendio, & sui laboris pretio, possit suam operam Petro addicere? Ex p.11. tract.2. & Misc.2. Ref.49.

§.1. CAsus est curiosus, & à paucis, quos legerim, pertractatus ad illum verò affirmativè respondet Pater Mendo *in Bullam Cruciatæ tractat. Append. Miscellanea cap.* 2. *num.* 9. ubi sic ait; Hinc respondendo quæstioni vulgari, an Bulla sumentibus prodesset, si Rex eleemosynam ex illa congestam in alios usus, & non in expeditionem, profunderet? affirmativa pars est tenenda, quia obtinetur finis proximus intentus à Pontifice; sicut si Indulgentiæ concederentur erogantibus eleemosynam ad ornamenta Altaris, seu Ecclesiæ, eam obtinerent erogantes etiam si ea à colligentibus illicitè usurparetur. Ita ille, qui plus addit, videlicet; Hoc casu non teneri Regem ad restitutionem. Etenim Pontifex ei applicat præfatam elemosynam, ut reddatur potentior ad expeditionem contra infideles: eaque applicatio effectum absolutè sortitur, dum redditur potentior, ac fit dominus ejus pecuniæ, quam si profundat, postquam dominium obtinuit, & si peccet, nulli tamen injuriam facit, nec contra justitiam delinquit. Sicut bona Ecclesiastica tenetur Clericus post suæ familiæ decentem sustentationem, in pauperes ac pia opera insumere, ad id enim applicat illi Pontifex proventus ejusmodi, ut se sustentet, ac reddatur potens ad pauperes sustentandos: attamen, quamvis illicitè eos proventus insumat, restituere non tenetur, eo quòd applicatio eorum fuerit ei absolutè præstita, & dominium eorum acquisiverit. Hæc omnia Pater Mendo.

2 Sed si aliquis curiosus inquirat, an Pontifex possit Bullam Cruciatæ revocare, & non concedere? Respondeo, quod circa hoc dubium Pater Mendo *ubi supra in Bulla Cruc. disp.*2. *cap.*6. *n.*38. *cum seqq.* sic ait; Assero posse Pontificem revocare Bullam intra durationis annum, dum tamen sit specialis causa, & compensationem faciat his, qui illam acceperunt, si habeat unde faciat, & si non habeat, ad bonumque com-

commune expediat revocatio, posse sine compensatione revocare, aliter autem non posse. Nam quando privilegium est concessum per modum contractus lucrativi & onerosi per se loquendo, non potest à concedente revocari, nisi compensationem faciat, quippe concedens, etiamsi Princeps sit, pacta cum subditis inita servare tenetur; cum hæc ex naturali justitia oriatur obligatio, nec possit ille subditum pro libito bonis ejus spoliare; dominium namque eorum ordinarium non habet.

3. Sed privilegium Bullæ Cruciatæ est onerosum, & per modum contractus lucrativi expeditum; igitur Pontifex concedens solùm potest intra durationis annum illud revocare, si adsit specialis causa, & compensationem faciat his, qui illam acceperunt, si habeat unde faciat, & si non habeat, poterit id sine recompensatione præstare.

4. Elapso tamen anno sexennij, cùm cessent rationes hucusque factæ, & Bulla sit gratia pendens à Pontificis beneplacito, poterit ab eo revocari, non expectato sexennio, nisi fortè in concessione Bullæ ad sexennium Pontifex ab Hispaniæ Rege aliquam summam eleemosynæ acciperet in pium aliquod opus, tunc enim deberet juxta dicta recompensationem illi præstare, & etiam, si concessio ad integrum sexennium esset gratia remunerativa alicujus obsequii erga Sedem Apostolicam specialis, & nondum remunerati, si remuneratio ex justitia deberetur, nam si solùm ex gratitudine, etiam ex gratitudine solummodò, recompensatio debebitur. Sufficit autem, ut dicatur privilegium irrevocabile, quod sit remunerativum ex gratitudine, cum nunquam de Principe præsumatur, obsequia sibi præstita, absque grati animi exhibitione signorum, manere irremunerata, fore permissurum. Hucusque Mendo.

5. Et propter hanc limitationem de agendo de præsenti dubio sic asseruit novissimè Ioannes Caramuel *in Theologia fundamentali fundam. 13. quæst. 2. num. 345.* Simplex Sacerdos, qui Missam celebrat pro stipendio, & suis laboris prexio, potest suam operam Petro addicere, liber enim, & non mancipium est, at ex hypothesi, quod stipendium receperit, ex justitia tenetur celebrare, aliàs peccaturus mortaliter. Si stipendium restitueret Sacerdos, non tenetur Petrus recipere, sed posset eum urgere, ut staret contractui, ni fortè gravis causa inopinata emergeret, tunc enim Petrus videtur debere pretium restitutum recipere, Sacerdotemque à celebrandi obligatione liberare.

6. Pariformiter de Romano Pontifice discurrebamus. Liberum enim ipsi Bullam Cruciatam concedere: aut non concedere omninò fuit. Cæterum ex hypothesi, quòd cum Regibus nostris convenerit, & Principum Hispanorum obsequia præmio competenti donaverit (fortè, & acceptaverit proprij laboris pretium, quod vociferabantur aliqui, nemo probabat) transivit concessio in contractum, qui rescindi non poterit, ni obsequia recepta restituantur. Si restituuntur ista ex nulla causa, adhuc non tenebitur Hispaniæ Rex adquiescere, secus si detur urgens, & gravis. Ita Caramuel.

7. Sed ab omnibus supradictis dissentit Pater Bardi *in Bull. Cruciat. part. 1. tract. 2. cap. 6. foll. 8. §. 2. num. 14.* ubi sic ait; Licet Rex Catholicus sit benemeritissimus de Ecclesia, tamen non tenetur Pontifex ex obligatione justitiæ commutativæ remunerationem facere ex eleemosynis Cruciatæ, cum possit remunerationem exhibere concedendo ipsi Regi spirituales gratias. Neque inter ipsum Pontificem, & Regem aliquod intercessit pactum, quo mediante Rex obsequia præstanda in favorem Ecclesiæ obtulerit; & Pontifex in recompensationem promiserit, concedere Cruciatam, vel aliud subsidium temporale. Ita ille; qui posteà §. 3. n. 154. sic subdit: Dicendum est, per se loquendo, Pontificem, qui Cruciatam concessit, & ante elapsum tempus sine causa illam suspendit, non esse obligandum ad compensationem Regi faciendam.

8. Probatur quia cum Privilegium Cruciatæ, ut ostensum est, sit omninò gratuitum, & non consistat in donatione aliqua, ac proinde sit veluti quædam delegatio, & dependeat à voluntate Pontificis, non præsumitur, Pontificem voluisse ex rigore justitiæ se obligare ad compensationem in casu revocationis, & à fortiori in hac sententia mihi expressè videtur esse Pontius §. 9. *citat. num. 13. in fine*, distinguens enim ipse privilegium gratuitum subdito concessum in illud, quod transfert dominium: & in illud, per quod conceditur facultas, &c. ut nos *sectione præcedenti diffiniximus*, & ponens discrimen inter hæc duo privilegia quoad revocationem: ait, *Primum non posse revocari, nisi ex justa causa*, & subdit hæc verba, *Licet si revocetur non sit necessaria aliqua compensatio*. Particula enim illa, *licet*, cum sit adversativa eorum, quæ antea idem author dixerat, facit hunc sensum; quamvis privilegium translativum juris nequeat sine causa revocari, tamen si revocetur, non est necessaria aliqua compensatio: Si autem negatur obligatio compensandi quando sine causa revocetur privilegium, per quod in subditum gratuitò transfertur aliquod jus, multò magis id erit negandum, dum revocetur privilegium, per quod non datur dominium, aut jus in aliqua re: igitur in casu, de quo agimus, si Pontifex absque ulla causa abrogat privilegium, quod est purum privilegium, consistens in facultate, ut est privilegium Cruciatæ Regi concessum, ad nullam eidem Regi tenebitur compensationem.

9. Dices; Pontifex dum sine causa revocat Cruciatam, aut simile privilegium, aufert à privilegiato jus quæsitum ipso privilegiato invito; ergo tenebitur ex justitia ad compensandum jus læsum.

10. Respondeo: Per Privilegium Cruciatæ, aut aliud simile non conceditur Regi, aut alteri Privilegiato aliquod jus, sed solùm licentia ad aliquod faciendum; proinde ex revocatione nulla fit injuria Regi contra justitiam; & per consequens non tenebitur Pontifex aliquid compensare. Hucunsque Bardi.

Et hæc sunt placita Doctorum circa præsentem quæstionem, quæ mihi sufficiat tantum proposuisse, nolo enim de meo aliquid dicere.

RESOL. II.

Utrum, quando quis suscipit, Bullam debeat esse in gratia, videlicet in ordine, ut quis eligat Confessarium, utatur lacticiniis, &c.?

Et difficultas verò est, in ordine ad consequendas Indulgentias.

Et infertur, quod si quis in aliquo Jubileo Feria 4. 6. & Sabbato, jejunasset in peccato mortali, & die Dominica per Sacramentalem confessionem reponeretur in gratia, is Indulgentiam consequeretur. Ex part. 1. tract. 1c. Res. 6.

§. 1. IN ordine ad Privilegia Bullæ, videlicet, ut quis eligat Confessarium, utatur lacticinijs, &c: negativè respondendum est. * Difficultas verò manet in ordine ad consequendas Indulgentias. Caietanus *tract. 1. de Indulg. quæst. 2.* tenet sententiam affirmativam, & dubius Sotus est in hoc *in 4. dist. 21. quæst. 2. art. 3.*

* Sup. hac diffic. infr. lege doct. Re 147. & alio... [illegible]

2. Sed omninò dicendum est contrarium, cum Villalob. *in sum. tom. 1. tract. 27. in tot. num. 5.* Henriq. *in summ. lib. 7. cap. 9. nu. 7.* Acosta *in Bull. Cruc. q. 13. per tot.* & alii. Et ratio est: quia Bulla non dicit: ut suscipientes sint in gratia; nec illud verbum, *contritis*, refertur ad tempus susceptionis Bullæ; sed ad instans consequendæ Indulgentiæ, completis omnibus requisitis. Unde, si quis in aliquo Jubilæo feria quarta, sexta, & sabbato jejunaret in peccato mortali, & die Dominica per Sacramentum Confessionis reponeretur in gratia, is Indulgentiam consequeretur. Ergo, &c. Vide Filliucium *tom. 1. tract. 8. cap. 6. num. 138.* & alios.

Sup. hac inf. in tr. 4. Resol. 44. §. Secus autem, ad fin. & lege etiam Resol. 101. &c.

RESOL. III.

An in magna Civitate, ut hic Panormi, quis non teneatur primo publicationis die accipere Bullam, si ejus privilegiis uti velit, sed sufficiat, quod postea in illa hebdomada sumat? Ex part. 1. tract. 11. Res. 92.

§. 1. REspondet affirmativè Henriq. *lib. 2. cap. 19. num. 2. in Gloss. littera O.* quem posteà sequitur Villalobos *in summa, tom. 1. tract. 27. claus. 4. num. 10.* ubi asserit: (Annade Henrique, que no estan obligados todos en una ciudad grande, a tomar la Bula, el mismo dia de la publicacion para aprovecharse della, sino que basta, que la riceban dentro de tres dias, ò una semana: de suerte, que siente, que el que tenia la Bula de otras, no se la acaba al punto, que la otra se publica en las grandes ciudades.) Ita ille, quod est valdè notandum. Sed vide circa præsentem quæstionem Joannem Sancium *in Select. disp. 55. n. 5.*

RESOL. IV.

Quidam Princeps sumere voluit secunda vice Bullam Cruciatæ; quæsitus fui, an teneatur solvere tarenos decem?

Et quid est dicendum de viduis Comitissis, Marchionissis, Ducissis, & Principissis, atque de aliis quæ mortuis maritis nullo modo manent Dominæ, nec usufructuariæ bonorum habentium Vassallos, an prædictæ teneantur pro sumenda Bulla contribuere decem tarenos?

Et quid si remansissent usufructuariæ?

Et an filii ipsarum, dum propriis bonis non utuntur, teneantur hanc majorem eleemosynam contribuere.

Et an Domina Vassallorum, quæ ratione dotis est Domina, si uxor sit alterius, teneatur contribuere octo argenteos, &c.?

Et an illi, qui titulos sumunt super cognomina, vel loca, & Vassallos non habent, teneantur contribuere dictam summam, si Bullam sumere volunt? Ex p.5. tr. 13, Misc.1. Ref. 53.

§.1. QUidam Theologus affirmativè tunc respondit, sed neque authores, neque rationes adducebat. Dico igitur, Henriquez *lib.6. cap.20. num.3. in glossa, littera Z.* docere eos; qui secundùm taxam suprà positam tenentur drachmas octo contribuere, si secundùm Bullam sumant tantùm teneri duas dare, ait enim talem præsumi intentionem Commissarii, quod quidem si aliquo modo constaret, verum existimarem; non enim video undè hæc intentio præsumi possit; imò priùs contrarium ex Commissarii intentione colligitur, nam pro iis personis absolutè designat octo argenteos, & nullo modo distinguit in prima, vel secunda vice; & ratio, quæ militat in prima vice scilicet belli subsidium, & qualitas personæ militat in secunda, ac proinde in ea vice verius existimo, etiam octo argenteos contribuere teneri. Et hæc omnia docet Trullench. *in exposita Bull.Cruc.lib.1. §.3. dub.1. num.15.*

2. Notandum est etiam hìc, viduas, quæ mortuis maritis nullo modo manent dominæ, nec usufructuariæ bonorum habentium vassallos, licèt vocentur Comitissæ, Marchionisse, Ducissæ, & Principissæ, non teneri pro sumenda Bulla contribuere decem tarenos; patet ex contextu Bullæ ibi, *Viviendos sus maridos.* Secus autem, si mansissent usufructuariæ; quia re vera dominæ sunt vassallorum, filii verò ipsarum, dum propriis bonis non utuntur, non tenentur hanc majorem eleemosynam contribuere: nam licet sint domini proprietarii bonorum, carent tamen usufructu eorum, & ita non habent bona, quæ tunc possint dispensare ad sumendam Bullam, nisi illa, quæ voluerit mater dare, unde, ut gaudeant prædicto privilegio, tantùm tenentur communem eleemosynam contribuere. Ita Trullench *eodem, cit. num.12.*

3. Nota etiam illos, qui titulos sumunt super cognomina, vel loca, & vassallos non habent non teneri contribuere dictam summam, si Bullam sumere volunt, quod patet ex Trullench *ubi suprà.*

4. Et tandem potest hìc quæri, an domina vassallorum, quæ ratione suæ dotis est domina, si uxor sit alterius, & ita non habeat bonorum administrationem, contribuere teneatur octo argenteos? Negat Henriquez *lib.7. cap.20. nu.3. littera Z.* Verius est tamen teneri: nam etiamsi bonorum non habeat administrationem, est tamen uxor illius, qui tenetur octo argenteos solvere; at Commissarius in supradicta taxa absolutè asserit, teneri etiam uxores eorum, qui ad summam majorem tenentur, & ubi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus. Sic uxores Ducum, Comitum, Marchionum, Consiliariorum Regionum, Commendatorum majorum, tenentur solvere octo drachmas eo ipso, quòd sint uxores virorum, qui octo argenteos contribuere tenentur, propter illa verba Commissarii, *Y las mugeres de todos los estados ya dichos ayan de dar ocho reales de limosna.* Et ita docet supradictus Trullench *n.14.*

RESOL. V.

An Prælati Regulares peccent mortaliter prohibendo, ne subditi sumant Bullam Cruciatæ?

Et si Religiosus, petita, & non obtenta licentia superioris, sumat Bullam non peccet, & fruatur Indulgentiis Bullæ?

Et Superior Regularis concedendo, ut subditus summat Bullam, an possit talem licentiam limitare quoad talem usum, vel quoad talem facultatem, v. g. eligendi Confessarium, &c.? Ex p.1. tract.11. Ref.99.

§.1. REspondeo affirmativè cum Villalobos *in summ. to. 1. tract.27. clausf.12. num.29.* & ante illum Acosta *in Bull. quæst.106.* ubi sic ait: [Mortaliter peccat, qui subditis prohibet Bullæ susceptionem, nisi id faciat ex legitima causa: imò, & conscientia prohibentis; sicut Reipublicæ Christianæ est scandalum, ita mihi suspecta semper erit. Quin potiùs, si generali Commissario constiterit, nullo alicujus Familiæ Religiosos suscipere sacram Bullam, deberet super hoc diligenter inquirere; & si Prælatos illius in hujusmodi prohibitione culpatos invenirit, contra illos auctoritate Apostolica procedere. Infero similiter, quod si Religiosus petita, & non obtenta licentia Superioris sumat Bullam, non peccat, quoniam Præfatus non habet jus ad denegandam talem licentiam; imò & fructur Indulgentiis Bullæ.]

Quamvis non pienè sup. hoc lege tamen in 1. ex Resol. 38. §. Adde ad medium, vers. Adde.

Ita Acosta, & Villalob. *ubi infra, num.27.* docet, Regularem etiam ex observantia D. Francisci posse sine scrupulo rogare aliquem amicum, vel pœnitentem, ut sumat sibi Bullam Cruciatæ.

2. Verum est, ut idem advertit *n.26.* Superiorem regularem concedendo, ut subditus sumat Bullam, posse talem licentiam limitare, quoad talem usum, vel quoad talem facultatem: & ita etiam docuit Rodriquez *in Bulla in addit. §.9. n.7.* & Valet. *in diff. utriusque fori, verb. Bull. Cruciat. diff.1. num.2.* notavit, quòd in Societate Jesu practicatur, quòd licet Superiores non prohibeant acceptationem Bullæ; restringunt tamen eam, quantum ad facultatem eligendi Confessarium. Sup. contenta in hoc §. ult. infra in Ref. 27 §. ult.

RESOL. VI.

An si quis sciat patrem, vel amicum quolibet anno Bullam Cruciatæ illi sumere, possit uti dictæ Bullæ privilegiis, antequam pater, vel amicus certiorem illum faciat de Bulla jam sumpta ejus nomine? Ex part.3. tr.11. Ref.90.

§.1. REspondet negativè Rodriquez *in Bull. §.12. in addit. fol. mihi* 212. & post illum Vega *in summ. lib.1. cap.42. cas.6.* quia in negotiis tam arduis, & in usum tantorum privilegiorum non sufficit certitudo moralis, seu licentia præsumpta. Sup. contenta in hac Ref. in Ref. seq. à princip. usque ad §. Notandum.

2. Sed contrariam opinionem probabilem, & tutam in praxi esse existimo, quam docuit ante omnes Henriquez, quem citat, & sequitur Villalobos *in summ. tom.1. tract.27. clausf.12. n.25.* ubi sic asserit: [Si uno tiene ya esperiencia de que su padre le toma cada año la Bula, basta esto para usar della, aunq; no aye llegado è sus manos: porq; esto haze certidumbre moral: y me parece lo mismo en caso, que partiendose uno deste lugar, le prometiesse un amigo fiel, y cuydadoso, de tomarsela en publicandose.] Ita ille.

RESOL. VII.

An possit quis frui privilegiis Bullæ Cruciatæ, si sciat amicum pro illo singulis annis illam accipere, antequam certior fiat de Bulla suo nomine accepta?

Et an sæculares Sacerdotes, & etiam Regulares possint comedere ova, & lacticinia in Dominicis Quadragesimæ sumentes Bullam Cruciatæ?

Et quid absque dicta Bulla?

Et docetur posse Cardinales, Archiepiscopos, Episcopos, &c. existentes in Regnis Hispaniæ, sumendo Bullam ordinariam Cruciatæ comedere ova, & lacticinia in diebus Dominicis Quadragesimæ, & sumendo aliam extraordinariam Bullam lacticiniorum possint cum illa concedere singulis diebus Quadragesimæ, demptis aliquibus, prout in dicta Bulla habetur. Ex part. 11. tract.8. & Misc. 8. Ref. 14.

§.1. OLim affirmativè respondi, sed nominatim contra me negativam sententiam tenet Magister Gallego *in Bull. Cruc. cap.14. clausf.14. dub.* 180. ubi sic ait; [La secunda sentencia (que tengo por cierta) enseña, que ninguno puede usar seguramente de las facultades, y privilegios que concede la Bula, sino tiene aviso cierto de que se la han tomado, porque en negocio de tanta importancia como es la absolucion de las censuras, y pecados reservados, &c. no basta este genero de certeza moral, que se la toman todos los años, y que el amigo le diò palabra de tomarsela, porque esta vida esta sugeta à varias contingencias, y puede el Padre, su amigo morir, ò estar muy enfermo, ò descuidarse en tomarsela, ò olvidarse: y assi no teniendo de hecho la Bula, ò noticia de que se la han tomado, no se puede dezir, que puede el confessor absolverle con ella, pues no sabe de cierto que tenga tal jurisdicion, porque para cosa tan grave ene que le dà jurisdicion el Papa para absolver, y comutar votos, &c. es necessario saber que tiene jurisdicion, y facultad para ello: y assi no basta la costumbre de que se la toman cado año estando ausente, ni palabra del amigo que se lo prometio, porque todo esto no es infalible, y cierto, sino muy falible, y incierto sugeto (como hemos dicho) à las varias contingencias, y sucessos desta miserabile vida.] Ita ille. Sup. contenta in hoc, & seq. § usque ad annotat. seq. in Resol. præsentis.

2. Sed ego non recedo à sententia quam docui, & quam me citato tenet Pater Escobar *in Theol. moral. tom.1. lib.7. sect.2. cap.28. probl.5. num.466.* & me citato Pater Mendo *in Bull. Cruciat. disput.2. cap. 1. num. 3.* ambo præstantissimi Theologi inclytæ Societatis Jesu, quibus adde etiam me citato Joannem de Soria *in epilogo summarum part.2. tract.1 sect.2.*

sect.2.disp.8.in principio, & Remigium *in Pract.Confess.tract.7. cap.1.§.8.nu.1.* ubi sic ait: [El que sabe que su Padre ò amigo le toma cada año la Bula, puede goaar de sus privilegios, aunque toda via no le ayan avisado, de como la tomaron: Quia sufficit hæc certitudo moralis. Lo mismo desiende Villalobos, del que se partiò del lugar donde se toma la Bulla, y le prometiò un amigo fidedignò, que la tomaria por el al publicarse.] Ita ille.

3. Nec obstat quod ait Trullench, & Magister Gallego, eam certitudinem non esse sufficientem in re tanti momenti, esseque incertam eam præsumptionem in re, quæ concernit materiam Sacramentorum, eò quòd potuerit aliquod impedimentum accidisse, mortis, morbi, aut similis accipientibus Bullam aliis annis. Addirque si Episcopus quotannis soleat facultatem mihi præbere ad absolvendum à reservatis, & sim moraliter certus, eam denuò fore concessurum: tamen quia potest mutare consilium, me non posse absolvere, donec de concessione constet, ergo nec Confessor electus per Bullam, donec de ejus acceptione liquescat. Non, inquam, hoc obstat, nam ea est certitudo moralis jam acceptæ Bullæ non sola præsumptio accipiendæ, sicut est præsumptio concedendæ ab Episcopo licentiæ absolvendi à reservatis, si enim esset certitudo moralis licentiæ jam concessæ idem dicerem de ea, parem ob rationem: & quamvis res sit gravissima, ea certitudo sufficiens est, homines quippè prudenter operantur, dum eis de aliqua re ita liquet, ut in moralibus nequeat major esse certitudo, nec moraliter sit periculum, quod fallantur: curandum tamen est, ut talis sit certitudo, quæ periculo falsitatis nisi ob rarum contingens, & moraliter non eveniens, minimè exponatur. Si enim talis certitudo non sit, assentiar contrariis Auctoribus: & quidem si quis servo fideli commendasset acceptionem Bullæ, posteaque ab eo accidisset, jam esse acceptam, & observatam, quamvis ipse non eam physicè acciperet, nec videret; nemo inficias ibi posset ejus privilegiis gaudere; & tamen solam habet certitudinem moralem, in quo casu instantur argumenta contraria. Certitudo igitur moralis, quæ sufficiens est ad jurandum assertivè aliquid, non est, cur in præsenti non sufficiat. Non tamen sat est probabilitas moralis; licet enim possit quis se conformare opinioni probabili; non datur opinio probabilis in hoc, quod sola cum probabilitate morali exposita moraliter periculo falsitatis acceptionis Bullæ, possit quis illa gaudere, opinio enim benignior exigit certitudinem moralem, quæ non paritur ex rationibus moraliter probabilibus, sed moraliter certis. Hæc omnia Pater Mendo.

4. Et hanc opinionem docet Escobar procedere si experimento unius, aut alterius anni comperissem propinquum, aut amicum meo nomine Bullam accipere, ad privilegiorum usum sic me gererem, ac si Bulla meas pervenisset ad manus; quia experientia illa certitudinem moralem efficit, quæ ad moralia sufficit.

5. Sed ut verum fatear ego non assentior viro amicissimo quoad experimentum tantum unius anni, nam requiro ad minus experimentum duorum annorum.

Sup. hoc inf. in t.6. res 31. § ult. & in res. 33. § Confirmatur, & in res. 54. & 58. eurlum in §. ult. ad med. & vers Imò, & pro Regularibus contrariu alio 6. hujus § lege inf. doctrin 6. Quod autem, hujus res. & resolutionem ejus damus.

6. Notandum est hic obiter, Joannem de Soria *ubi sup.* docere quod non possunt condemnari illi qui in diebus Dominicis Quadragesimalibus absque Bulla lacticinia manducant: quia secundùm jus commune dies Dominici, non appellantur dies Quadragesimales. Idem dicendum de Regularibus, & Presbyteris sæcularibus. Hanc sententiam probabilem esse existimat Escobar *loc.cit.lib.7.sect.1.cap.31. probl. 16.num.* 502. imò illam tanquam probabiliorem tenet Andr.Mendo *ubi sup.in Bull.Cruc.disp.18.c.1.n.26. & 29.* ubi sic ait; Ut autem ad quæstionem redeamus, censeo, tertiam sententiam esse veritati magis conformem, tutamque in praxi. Quippè in Bulla Latina, postquam concessum est privilegium ad edenda ova, lacticinia temporibus jejunorum, etiam Quadragesimalibus, ab hoc privilegio excipiuntur Prælati Presbyteri, & regulares, at privilegium dumtaxat conceditur ad dies jejunorum; ergo quia in diebus non jejunii nullo opus est privilegio; hujusmodi autem sunt Dominicæ Quadragesimæ, igitur in eis absque privilegio, aut Bulla omnes indiscriminatim possunt edere ova, & lacticinià; cum in illis diebus non jejunii nulla sit in jure communi prohibitio, *ut supra dicebamus*.

7. Adversantis sententiæ fundamentum est, quia in Bulla Hispana excipiuntur Prælati, Presbyteri, & Regulares à privilegio vescendi ovis, ac lacticiniis, en quanto à los dias de Quaresma; Dies autem Quadragesimæ sunt Dominicæ. Quod inde confirmatur, quia olim asserebatur in ea Bulla prædictos excipi à privilegio præfato in jejuniis Quadragesimæ; posteaque fuit emendatum à Commissario, qui de hoc Pontificem consulit, & apposuit loca jejuniorum Quadragesimæ, dies Quadragesimæ, quæ vox amplius extenditur. Ulterius confirmo; quia idem declarasse Pontificem in Bulla speciali, & in ea statuisse Dominicas Quadragesimæ cæteris diebus ejusdem Quadragesimæ fore annumerandas quoad abstinentiam ab ovis, & lacticiniis, testatus est mihi vir doctus, & gravis qui Bullam legisse affirmavit.

7. Nihilominus standum est nostræ assertioni, & dicendo pro eodem sumi in Bulla Hispana dies Quadragesimales, ac jejunia Quadragesimalia; quæ acceptio conformis est juri, in quo Dominicæ Quadragesimæ non comprehenduntur sub diebus Quadragesimæ: juxta *c. Quadragesima, de consec. dist. 5.*

8. Deinde, ut sæpè monuimus, substantia verborum Bullæ Latinæ mutari nequit à commissario, esto possit declarari, si dubia sit; non autem est dubia in hoc puncto, ut ex verbis illatis patet. Nec sufficit ita declarasse Pontificem consultum, si authenticè non constet de ea declaratione, ut docent Trullen. Diana, & aliis non autem sic constat. Similiter Bulla, aut Breve, quod asseritur fuisse denuo expeditum declarans dies Dominicas Quadragesimæ annumerandas esse jejunii diebus quoad abstinentiam ab ovis, & lacticiniis; publicatum sanè non est, nec authenticè de eo constat, & post non exiguam solicitudinem nec invenire illud potui, nec notitiam illius esse vulgatam, comperi. Si ergo de illo certum constiterit, omninò ei erit standum? sicut, & consuetudini, si contraria detur legitimè præscripta. Hucusque Pater Mendo.

9. Sed ego hanc sententiam semel, & iterum improbavi, & hic Romæ non admittitur, & scio ex ordine Sacræ Congregationis indiciis fuisse in libro cujusdam Authoris deletam, qui postea folio recluso mutavit, me citato, sententiam quam antea docuerat. Nemo itaque potest in diebus Dominicis Quadragesimæ edere ova, & lacticina absque Bulla Cruciatæ.

10. Quod autem Sacerdotes etiam Regulares possint comedere in diebus Dominicis Quadragesimæ, ova, & lacticinia sumentes Bullam Cruciatæ, & docet me citato Magister Gallego *ubi sup. dub.* 49. & me citato P. Bardi *in Bull. Cruc.pars.2.tract.3.sect.6.num.*58. *num* 63. & me citato Marcus Serius *in Bull.Cruc.disp.1.diffic.7.§.5. quæst. 13. num. 3.* & me citato P Escobar. *ubi sup.probl.17. num.*505. & me citato P.Pasqual. *in praxi jejun.decis.*173. *num.*4. & me citato Narbona *in annal.jur.an.60.q.4. num.4.* Idem etiam docet Castr. Palaus *tom.4.tract.25.punct.7.n.*8.& Ant.Fernand. *in instruct. Confess.p.1.docum.6.* §. 1. Quidquid in contrarium afferant Rodriq.Henriq.Villalob. Sancius, Ortiz, Vega, & Gallego *ubi suprà citati*.

Sup. hoc inf. in res. 180. & inferius in tr. 6. res. 58 § ult. in princ. & absque Bulla in dicto casu sup. contra in ult. §. Notandum est hujus res.

11. Verùm ex his ego olim consului, posse Cardinales, Archiepiscopos, Episcopos, &c. existentes in Regnis Hispaniarum, sumendo Bullam Cruciatæ ordinariam, comedere lacticinia in diebus Dominicis Quadragesimæ. Dixi Bullam Cruciatæ ordinariam; nam sumendo aliam Bullam lacticinorum, possunt illa comedere singulis diebus Quadragesimæ; demptis aliquibus prout in dicta Bulla habetur.

Quod doctrinam in hoc, & sequentibus quamvis pro Cardinalibus Sacerdotibus, vel Regularibus lege inf. doctr. res. 164.

12. Probatur omnia superiùs dicta, quia in Bulla Latina prohibetur Sacerdotibus, & Regularibus aliisque exceptis usus ovorum, ac lacticiniorum in diebus jejunii Quadragesimæ; ergo extra hosce dies possunt illis vesci; atqui dies Domini non sunt Quadragesimalis jejunii dies, sed tantùm dies abstinentiæ a cibis prohibitis, scillicet à carnibus, ovis, & lacticiniis, ut experientia constat; ergo in illis possunt excepti per Bullam, ova, & lacticinia comedere.

13. Itaque dies Dominicæ in Quadragesima non sunt Quadragesimæ dies: idem enim sunt dies jejunii Quadragesimæ, ac dies Quadragesimæ; atqui dies Dominici non sunt dieis jejunii Quadragesimæ: ergo nec Quadragesimæ dies. Ostendo autem apertè Dominicas Quadragesimæ non esse Quadragesimæ dies. Quadragesima incipit à Dominica prima post dies Cinerum, & in die Cœnæ Domini terminatur, quia eo in die Dominus Pascha celebravit: ut vero compleretur quadraginta dierum numerus, ex quibus constat Quadragesimale jejunium, statuit Ecclesia illos dies quatuor ante Dominicam primam Quadragesimæ, & alios duos Veneris, & Sabbati post Cœnam Domini, esse dies jejunii Quadragesimalis loco sex dierum Dominicarum Quadragesimæ.

RESOL. VIII.

An Bulla Cruciatæ, si sumatur, & postea culpabiliter amittatur, comburatur, vel rumpatur, adhuc valeat? Ex part. 18. tr.2.& Misc.2.Res.46.

§.1. NEgativam sententiam olim docui, & me citato illam probat Pater Bardi *in Bull. Cruciata part. 2. tract.8.*

D 3

*tract.*8.*cap.*2.*sect.*3. Sed novissimè Pater Mendo *in Bull.Cruc. disp.*21.*c.*1. *num.*3. affirmativæ sententiæ adhæret, sic enim asserit: Censeo ipso quòd quis Bullam acceperit, erogans pro ea eleemosynam, licèt postea culpabiliter eam amittat, aut rumpat posse adhuc omnibus ejus privilegiis frui. Judicavit hoc probabile Basilius Legionensis in explicatione manuscripta Bullæ. Ita ille.

2. Et postea in Appendice nominatim contra Patrem Bardi *disp.* 2.*c.*32.*n.*173. conatur multis rationibus suam firmare sententiam. Et præcipuè, quia retentio Bullæ non ex præcepto, sed ex consilio iniungitur à Pontifice, igitur etiamsi non retineator, quomodocumque retentio deficiat; poterit quis ejus uti privilegiis. Etenim non exequi opus ex consilio injunctum, valorem concessioni privilegii non detrahit, quantumvis ea non executio ortum habeat ex negligentia, quæ in præsenti vocatur culpa, seu culpabilis non retentio. Cæterùm retentionem Bullæ non esse injunctam ex præcepto, sed ex consilio, & concedit unus ex adversantibus Trulleach; Ergo.

3. Sed ego non recedo à sententia quam docui, & ideò novissimè contra Patrem Mendo insurgit Magister Gallego *in Bull.Cruc.c.*14.*claus.*14. ubi me citato sic ait. [Digo lo segundo, si el tiene la Bula la rompe maliciosamente, lo pierde, ò la quema de proposito, no puede gozar de los indultos, facultades, gracias, e indulgencias que en ellas se conceden.

4. Este dicho es contra Andreas Mendo de la Compañia, en el lugar à qui citado, el qual afirma, que el que ya avia tomado la Bula, si la rompiesse maliciosamente, ò de proposito la perdiesse, y quemasse, con todo le valia la Bula que avia tomado, y podia gozar todo lo que en ella se concede. Su fundamento principal es, porque el dezir el Papa, y el Commissario General que se guarde la Bula, dize Mendo que no es mandato ni precepto, sino solamente consejo, luego aunque no la tenga en su poder el que la tomò, aora sea por culpa, ò sin ella el no tenerla guardada, podrà usar della, y le valdrà, porque no executar lo que se ordena por consejo, no quinta ni priva del privilegio. Este fundamento es falsò, porque expressamente dize el Commissario General en esta Bula: y declaramos, que los que tomaran en esta Bula, ayan de recibir esta Bula, y guardar este sumario, y Bula &c. Notesse a quella palabra, Ayan de recibir, y guardar, que denota no consejo, sino mandato, porque la traducion en Castellano, es conforme à la Bula plumbea, ò latina que concede su Santidad, y en la Bula Latina se dize aun mas claramente, porque en ella se dize assi: *Ea qua decet puritate publicaretur illarum omnium summarium, quod etiam per omnes, qui illis uti voluissent, accipi, & per eos retineri debere decrevit, &c.* Notese la Palabra, *Retineri debere*, que deven, y tienen obligacion de guardar dize el Sumo Pontifice, luego el guardarla no es consejo, sino mandato, y mas claramente Gregorio XIII. en la dicha Bula Plumbea, ò Latina dize hablando deste punto en otra parte de sta manera, *Item mandatur, ut Summarium hoc per omnes Christi fideles ad prædictum bellum contribuentes, qui hujusmodi gratiarum participes esse voluerint, recipiatur, & retineatur, &c.* Notese à quella palabra, *Item mandatur*, que manda el Papa que se tome esta Bula, y se guarde para poder gozar la graciàs que en ellas se concede: Luego si el Papa expressamente dize, que lo manda, coligese evidentemente que se violenta el texto de la Bula, en dezir que el Papa no manda que se guarde la Bula, sino que lo aconseja, y assi en esta doctrina fue singular el dichio Andres Mendo, y nigun Autor que aya impresso antes del año de 1652. ha enseñade tal doctrina, y por consiguiente no aviendo Autores que la enseñen, y lo que mas principales ni razon que la pueda apoyar, sino es violentando el texto de la Bula, digo que esta doctrina de Andres Mendo no se puede seguir en practica.] Ita ille. Cui etiam adde Joannem Henriquez *in qq.pract. sect.*48.*q.*2. *num.* 5. Remigium *in pract.Confess.tract.*7.*cap.*1.§.6.*nu.* 4. Et me citato Marcus Serius *in Bull.Cruc.disput.* 1. *difficult.*12. §.10.*nu.*2.& 3. Anton. Escobar. *in Theol.moral.lib.*7.*sect.*1.*cap.*2. *n.*20. & alios penes ipsos; Itaque non est deserenda sententia Patris Bardi, quicquid dicat Pater Mendo.

RESOL. IX.

An si Petrus sumat Bullam Cruciata pro Joanne, qui jam aliam acceperat, possit Petrus illam alteri applicare? Ex part. 11. tract.2.& Misc.2. Ref.47.

§.1. NEgativam sententiam olim docui, sed novissimà nominatim contra me insurgit Pater Mendo *in Bull.Cruc.disp.*21.*cap.*2.*n.*16. quia ea intentio non solùm est de traditione Bullæ, sed de usu illius, quem Joannes exerceat, at non obstante ea intentione, potest Joannes non uti illa, sed tradere alteri eam Bullam, igitur intentio illa nihil operatur alioqnin etiam operaretur, ut nullus alius posset uti ejusmodi Bulla propter rationem eamdem adversantium, nempè quia fuerat intentio Petri, ut nullus alius, nisi Joannes, sed ut Joannes, & non alter illa uteretur. Præterea ea intentio effectum non sortitur, donec Bulla acceptetur à Petro habet tamquam implicitè imbibitam conditionem, si Petrus acceptet; ea enim ad quæ opus est ut duo concurrant, alterutro deficiente non sortiuntur effectum. Quare illa conditione non apposita, liber manet Petrus ad applicandum alteri Bullam; sicut qui offert alteri nummos animo verò donandi, si non acceptentur, manet adhuc dominus eorum, potestque alteri donare. Itaque Bullæ applicatio quasi effectiva in suspenso est, donec acceptetur, & propter conditionem imbibitam: & quia dum offerens, & acceptans non concurrunt, non datur locus applicationi in exercitium redactæ, non est ad quem Bulla illa pertineat. Ita Mendo.

2. Sed ego non recedo à sententia quam docui, & quam me citato tenet etiam Magister Gallego *in Bull. Cruciata cap.*14.*claus.*14.*dub.*178. ubi sic ait. [Preguntase, si Pedro toma la Bula para Juan, el qual ya la tenia tomada para si, si podra Pedro aplicarla, y darsela à otro.

3. Respondeo que no, porque realmente Pedro tomo la Bula para Juan, con intencion de aplicarsela, à Juan, y no à otro Esto dize tambien Alphonso de Vega *en el tomo* 1. *de la suma*, *c.*33.*casu* 6. el qual refiere que consoltado desto el M. Bartolomeo de Medina, respondio lo dico. Tambien dize lo mismo Ant. Diana 1.*part.tract.*11.*resol.*95. otra cosa seria si Pedro quando tomo la Bula para Juan, no dixo en su intencion, no la quiero aplicar à otro, sino que lo dexò assi, teniendo intencion de tomar la Bula para Juan, sin otras reflexiones è intenciones, si halla que Juan tiene ya tomada Bula podra Juan aplicarsela à otro. Aqui hablamos quando no se concedia mas de una Bula, que aora que se pueden tomar dos, se ha dizir, que la ha de recibir Juan, el qual si ya tenia dos Bulas, podra Pedro aplicarla à quien quisiere en el sentido que hemos dicho.] Hæc ille, cui assentior & ego.

RESOL. X.

An si quis sumat pro amico Bullam Cruciata, & scribat in ea ejus nomen possit hic illam non acceptare, sed nomen suum tollere, & illam alicui applicare?

Et an si Petrus sumit Bullam pro Joanne, qui jam alteram acceperat, possit Petrus illam alteri applicare?

Et an oporteat, ut nomen proprium sit eidem Bulla inscriptum?

Et an si inculpatè Bulla fuerit amissa; aut combusta, sit necessarium, ut altera sumatur? Ex par.1.tract.11. Ref.95.

§.1. REspondeo affirmativè cum Villalobos *in sum.* *to.*1. *tract.* 27. *claus.* 4. *num.* 23. ubi sic ait: [Si un amigo me tomò la Bula, y me la ambio y yo, que tenla tomada otra no la acepte, la puedo dar à otro, y lo que deximos de poder la dar à otro la que emblo el amigo, lo entiendo yo, aunque trayga escrito el nombre, que en esso va poco, y aunque se mude, no por esso sera saltatio el que lo escrive.] Ita ille.

2. Notandum est tamen, quòd si Petrus sumit Bullam pro Joanne, qui jam alteram cœperat, non potest Petrus illam alteri applicare: quia, ut ait Vega *in sum. tom.*1. *cap.* 43. *cas.*6. realiter ille sumpsit illam Bullam cum intentione applicandi Petro, & non alteri. Ergo &c. Et ita testatur respondisse de hoc casu interrogatum Medinam.

3. Nota etiam cum Villalobos, *ubi suprà*, & Vega *in summa tom.*2.*c.*7.*cas.*26. & HenrIquez *lib.*7. *cap.* 20. *num.* 5. quòd non oportet, ut nomen proprium sit eidem Bullæ inscriptum: Et si inculpatè Bulla fuerit emissa, aut combusta, non est necesse, ut alia sumatur; sed potest, hoc non obstante, quis illa frui.

4. Et ideò hanc sententiam post Henriquez, & Villalobos docet Nugnuam *3.p.tom.*2. *tract. de Bulla* §.... *in fin.* ubi ait: Notandum est, quòd, ut Bulla sit valida, debet recipi, & observari cum aliqua mediocri diligentia: si verò sine culpa deperdatur, vel rumpatur; tunc credo, quòd valeat; quia non debet esse major obligatio in hac parte, quam est in aliis rebus.] Sic ille: Idem etiam docet Açosta in *Bulla q.*12. & Vega *in summa tomo* 2.*cap.*7.*cas.*23.& Gomez *in Bull. claus.*11.*n.*12.& 13. & novissimè Acugna *in Decretum Gratiani*, *part.* 1.*disput.* 100.*cap.* 10.*nu.*5. Sed his non obstantibus, ex verbis Bullæ contrarium apparet dicendum

esse:

esse: habent enim: (Dichiarano, che quelli che la piglia-ranno, abbiano da ricevere, & conservare questa Bolla, perche d' altra maniera non guadagueranno la detta Bolla, ne le gratie di quella.)

R E S O L. XI.

An si aliquis sumat pro amico Bullam Cruciatæ, & scribat in ea ejus nomen, possit talis eam non acceptare, sed nomen suum tollere, & illam alteri applicare? Ex part. 3. tract. addit. Ref. 24.

Quæ hic aß. in antecedens, in §. ejus 1.

§. 1. PRo Affirmativa sententia *p. 1. tr. 11. ref. 95.* adduxi Villalobos, cui nunc addo Ægidium Trullench *in Bull. Cruc. lib. 1. §. 1. dub. 2. n. 6.* ubi sic ait: *Si habens Bullam non eam sibi acceptavit, seu applicavit potest eam in aliam gratis, seu data stipe transferre, vel eam Commissarius recuperare.* Ita Rodriquez *§. 12. n. 17.* & Henriquez *lib. 7. cap. 8 num. 1. litt. B. cap. 20 nu. 5. litt. H.* *Unde si jam acceperam Bullam, & parentes, aut amici mittant ad me aliam, vel alias, quas nomine meo acceperant, licet tunc mihi has Bullas, quibus non indigeo, sub stipe in alios transferre. Ratio est, quia quamdiu non acceptavi, applicatio est in pendenti, atque ita licet eam in alium transferri etiam data stipe: talis enim censetur animus Pontificis, & Regis, scilicet ut nemo sit gravandus ut retineat nisi unam Bullam sibi oppertunam, quare reliquas si aliis confert accepta stipe revera illis proderunt. Quòd procedit, quamvis in Bulla ad me transmissa sit nomen meum appositum: nam per nominis appositionem per errorem factam, sine propria acceptatione Bulla non fit mea, & adhuc manet in pendenti. Unde poteris mutato nomine ante acceptationem in alium transferri. Nec mutare nomen ab alio scriptum est culpa, quia hoc potius est corrigere, sive emendare id quòd ex ignorantia alterius factum est,* ut docet Navarr. *capit. 22. in fin. Et ratio est, quia ista Bulla non sunt littera Apostolica, sed transumpta litterarum Apostolicarum.* Ita ille. Vide etiam Rodriquez *in Bull. §. 12. nu. 17.* & Henriquez *lib. 7. cap. 8. n. 1. in glos. lit. B. & cap. 20. nu. 5. in glos. lit. H.*

R E S O L. XII.

An valeat Bulla sumpta ex pecuniis ablatis, furatis, & quid, si meretrices illam sumant? Ex p. 1. tr. 11. Ref. 101.

§. 1. AFfirmativè videtur respondere Rodriquez *in Bul. §. 1. in addit. dub. 7.* sed libenter cum ipso concurro quoad meretricem, quæ de questu turpi eleemosynam dat pro Bulla: quia hæc, licet turpiter faciat peccando; non tamen turpiter recipit quæsitum, ut communiter sentiunt Doctores. Secùs autem de illo, qui ex pecuniis ablatis sumit Bullam: quia talis sumptio Bullæ nihil valet, cùm Summus Pontifex vult hanc eleemosynam solvendam esse de propriis bonis, & facultatibus: sed pecunia ablata non est de propriis bonis: ergo, &c. Et ita de fure, & meretrice sentiunt Acosta *in Bull. Cru. quæst. 12.* & Vega *in summ. tom. 1, cap. 43. cas. 7.* & Nugnus *in 3. part. tom. 2. tract. de Bulla.*

R E S O L. XIII.

An si elapso anno Bulla non promulgetur, sed paulò post promulganda erit, possit quis intra illud tempus frui privilegio primæ Bullæ? Ex p. 1. tr. 11. Ref. 91.

Quæ hic cursim inf. Ref. 92. §. Sed Pater propè fin. vers. quod expirante anno.

§. 1. REspondet Rodriquez negativè *in Bulla §. 5. n. 2.*

2 Sed affirmativam sententiam docet Henriq. *lib. 7. cap. 20. num. 2.* ubi sic ait: [Si elapso anno, & paucis diebus, non promolgetur secunda Bulla (quam constat paulò post promulgandam) fruetur quis prima Bulla ex pia interpretatione Pontificis, & commissarii; quia annus onus computatur more Ecclesiastico à prima usque ad secundam promulgationem circiter.] Ita ille satis probabiliter; qui in *Glossa lit. O.* testatur, ita etiam docuisse multos Jurisperitos, & Theologos Salmaticenses; & novissimè docet etiam hanc sententiam contra Rodriquez, Villalobos *in summ. tom. 1. tract. 27. clauf. 4. num. 8. & 9.* Sanchez *in select. disput. 55. per totam.*

R E S O L. XIV.

An si ante elapsum annum promulgetur secunda Bulla possit quis uti privilegio primæ Bullæ, donec transeat annus, non obstante publicatione alterius Bullæ? Ex part. 1. tractat. 11. Ref. 93.

§. 1. NEgativè respondet Gomez *in explic. clauf. 5. nu. 1.* & Villalobos *in summ. tom. 1. tract. 27. clausul. 4. num. 11.*

2 Sed contrariam sententiam probabiliter docet Rodriquez *in Bull. §. 5. num. 2.* ubi ait: (Durante el año, vale la Bula, y ningun Comissario la puede suspender. Y assi antes, que se acabe el año de la publicacion, es contra la voluntad de su Santidad, y de su Magestad, que se predique otra Bula, y que se suspenda la passada. Por tanto los Rectores, y Curas queriendola predicar en sus lugares, antes de acabado el año de la publicacion, pidan à los Commissarios, que declaren en pulpito, que no se acaba el año de la publicacion de la Bula passada, sino tal dia.) Ita ille: & Vega *in summ. tom. 1. cap 43. cas. 10.* quod pro praxi est valdè notandum, & ideò novissimè hanc sententiam docet Sanch. *in select. disp. 55. num. 4.*

R E S O L. XV.

An si quis sub fine anni, quo expirat Cruciata, incipiat confiteri, & quia non potest ob justas causas confessionem finire, & absolutionem obtinere, possit Confessarius, transacto anno, virtute præcedentis Bullæ illum absolvere?

Ex quo infertur, quod si aliquis haberet licentiam audiendi confessiones ad tempus, potest transacto prosequi confessionem ante cœptam? Ex p. 1. tr. 11. Ref. 94.

§. 1. PUtat Henriq. loquens de Jubilæo, *lib. 7. cap. 11. nu. 3.* debere Confessarium in tali casu absolvere pœnitentem à reservatis, & postea audire reliqua peccata tempore oportuno.

2 Sed ego puto absolutè, quòd si confessio incipiat tempore habili, intra terminum, scilicet, anni publicationis Bullæ, potest Confessarius de cætero audire totam pœnitentis Confessionem, & illum postea à reservatis, & censuris absolvere. Et probabiliter docet Ledesma *in sum. tom. 1. tract. de Sacr. Confes. cap 12. concl 5. dub. 2.* & Sanchez *in sum. tom. 1. lib. 2. cap. 13 n. 15.* Quòd si aliquis haberet licentiam audiendi Confessiones ad tempus, posset eo transacto prosequi Confessionem ante cœptam.

Sup. hoc inf. in Ref. 34 §. ult. per tot.

3 Et ideò in terminis nostræ Bullæ hanc sententiam docet Rodriquez *§. 5. n. 2.* Villalobos *in sum. tract. 27. clauf. 4. n. 12.* Acosta *in Bulla q. 36.* & alii.

Sup. hoc in to. 1 tr. 4. Ref. 41. ... in fin. §. ... & in tom. 7. tr. ... in ... Ref. 101.

4 Unde optimè docuit idem Sanchez, *ubi supra, in sum. tom. 1. lib. 4. cap 54. nu. 34.* etiamsi tempus Bullæ Cruciatæ transeat posse Confessarium concedere majus tempus pœnitenti, ut recordetur de voto, quòd scit emisisse; sed est immemor speciei; & posteà, transacto etiam anno Bullæ, illud commutare: quia causa illa fuit incœpta tempore inhabili. Unde etiam patet, quòd jurisdictio Commissarii, ac ministrorum Cruciatæ durat, quo usque omnes causæ incœptæ concorrentes ad utilitatem, & jurisdictionem Cruciatæ finiantur, proindeque regalia præfatis ministris concessa, quandiu illi occupati fuerint in negotiis Cruciatæ in suo robore permanent. Et ita notavit Acosta *q. 100.*

R E S O L. XVI.

An privilegia Bullæ Cruciatæ sint favorabilia, & amplianda? Idem est dicendum de Jubilæo. Ex p. 1. tr. 11. Ref. 98.

§. 1. NEgativè respondet Sanchez *de matrim. tom. 3. lib. 8. disp. 2. num. 7.* ideò putat esse strictè intelligenda.

2 Sed contrarium puto asserendum esse cum Suarez *de relig. tom. 2. lib. 6. cap. 16. n. 3.* qui testatur multos viros doctos nostri temporis, ita sensisse. Idem etiam docet Raphael de la Torre *in 2. 2. tom. 2. q. 88. art. 12. disp. ult. n. 1.* Villalobos *in summ. tom. 1. tract. 27. in tit. num. 7.* Henriquez *lib. 6. cap. 16. n. 3. & lib. 7. cap. 30. n. 4.* & alii: quia hujusmodi privilegia sunt beneficium Principis, sine alicujus præjudicio; sunt opus liberalitatis, clementiæ, charitatis, &c. Ergo sunt favorabilia, & amplianda. Deinde, tales facultates ordinantur immediatè ad pleniorem absolutionem faciendam, quæ quoad hanc partem est favorabilis. Et tandem ordinantur non ad bonum privatum, sed ad publicum totius Ecclesiæ, ad subveniendum publicæ ejus necessitati. Ergo &c. Et idem dicendum est de Jubilæo.

Sup. contrarium in hoc & etiam pro Jubilæo, in to. 1 tr. 1 Ref. ... & ... inf. in Ref. 103. §. penul. Et pro Indulgentiis hujus Bullæ non sit amplianda sup. in to. ... Ref. ... doct. ... aliquibus.

RESOL. XVII.

An per Bullam Cruciatæ Confessor approbatus ab ordinario in una Diœcesi, possit in alia in Confessorem sine nova Ordinarii loci approbatione eligi, sive ille Ordinarius sit Episcopus originis, sive beneficii, sive domicilii, & sive sit Episcopus pœnitentis, sive Confessarii?

Idem dicendum est de tempore Jubilæi.

Et an sub nomine Ordinarii non intelligantur, nec includantur Abbates, vel Prælatus Religionis, seu Episcopus Titularis? Ex p.1. tr.11. Ref.7.

[illegible]

§. 1. NEgativè respondet Layman *in Theol. mor. lib.5. tr. 6. cap.11. n.8.* Villalob. *in summ. tom.1. tract.6. dub.15. n.3.* Beja *p.4. cas.20.* Zerula *in praxi pæn. cap.16. qu. 8.* Vasquez *in 3.p. tom.4. qu.93. art.3. dub.4. nu.3.* Leone *de Jubilæo, par.2. q.9. n.19.* Campanilli *in diver. jur. canon. rubr. 12. cap.13. nu.77.* Acosta in *Bullam Cruciatæ, qu.38. per tot.* Guttierrez *in qq. canonicis, lib.1. cap.27. n.6.* & alii.

2 Sed contrariam sententiam probabilem etiam esse judico cum Henriq. *lib.3. de Pœnit. cap.6. n.7. & in Glossa, lit. A. & lib.7. de Indulg. capit.12. num.4.* quem postea, relictis aliis, sequitur Valerus *in diff. utriusque fori, verb. absolut. diff.1. num.7. & seq.* qui doctè, & fusè probat hanc sententiam.

3 Dico igitur: Quisquis per Bullam Cruciatæ, (& idem dicendum est de tempore Jubilæi) potest in Confessarium eligere quemcumque approbatum à suo Ordinario Episcopo, sive ille Episcopus sit originis, sive beneficii, sive domicilii, & sive sit Episcopus pœnitentis, sive Confessarii, quia Bulla non requirit aliud; nisi quòd Confessarius sit approbatus ab ordinario: sed qui in aliquo loco est ab aliquo Ordinario approbatus, verè dicitur approbatus ab Ordinario: ergo per Bullam ubique erit eligibilis.

4 Et hanc opinionem docet etiam Fay *in disp. de pænit. in addit. ad 3.p. qu.8. art.5. disp.3. concl.4.* Llamas *in sum. p.1. capit.6. §.6.* Portel. *in dub. regul. verb. Confess. regul. ejusque præsentatio, nu.4.* Ledesm. *in sum. tom.1. tract. de Sacram. Pœnit. capit.13. dub.7.* Fernand. *in exam. Theol. mor. part.3. cap.9. §.8. n.4. & 5.* Nugnus *in 3.p. tom.2. qu.8. art.5. dub.9.* Coniuch *de Sacram. disp.8. dub.7. n.52.* Regin. *in praxi, to. 1. lib.6. cap.16. q.4. nu.188.* Joan. de la Cruz *in direct. consc. part.2. tract. de pœnit. qu.5. dub.9. concl.2.* & Filliuc. *tom.1. tract.7. cap.9. nu.262.* & ita docuisse testatur Henriq. *ubi suprà*, Archiepiscopum Blancho S. Jacobi, & Guerrero Gratacensem, qui Concilio adfuerunt cum Magistris Mancio, Gallo, Guevara, & Medina, & aliis Magistris Religionum D. Dominici, Francisci, & Augustini, cum Theologis, & Juristis Salmaticensibus.

5 Ad quandam verò responsionem Cardinalium, quam afferunt Doctores contrariæ sententiæ, respondetur, authenticè non constare. Imò Valerus, & Suarez afferunt pro nostra sententia alias Cardinalium Declarationes. Notandum est verò, quòd sub nomine Ordinarii non includuntur Abbates, vel Prælati Religionis, seu Episcopus titularis, & ideò Confessarii à supradictis approbati non possunt eligi per Bullam, ut notat Nugnus *ubi suprà*.

RESOL. XVIII.

An per Bullam Cruciatæ possit quis eligere in confessarium habentem beneficium Curatum?

Et an hoc etiam procedat quoad illos tantùm, qui actum beneficium Parochiale retinent, non autem si habuerunt, sed renunciarunt;

Et an sub nomine beneficii Parochialis includantur superiora beneficia, ut Abbates, Archipresbyteri, & hujusmodi habentes curam animarum, & jurisdictionem in hoc foro? Ex par.1. tr.15. Ref.8.

[illegible]

§. 1. NOn posse, docuit Nugnus *in addit. ad 3.p. tom.2. q. 8. art.5. dub.9. in fin.* & Guttierrez *in qq. canon. lib.1. cap.27. n.21.* quia in Bulla solùm Pontifex facit mentionem de Confessario approbato ab Ordinario, & ne verbum quidem de illo, qui obtinet beneficium parochiale.

2 At, his minimè obstantibus communiter contrarium docent DD. ut Valer. *in diff. utriusque fori, verb. absol. diff. 1. n.16.* qui citat Blancho Archiepisc. Compostellanum, & multos Magistros Salmaticenses cum Vivaldo. Idem docuit Villalobos *in sum. tom.1. tract.9. dub.56. n.4.* Homobon. *in exam. Eccles. p.1. tr.5. cap.3. q.15.* Sylvius *in addit. ad 3. q.8. art.5. dub.6. concl.1.* Suarez *in 3.p. tom.4. disp.28. sect.4. n.18.* Reginald. *tom.1. lib.1. cap.16. §.3. num.189.* Crux *ubi suprà*, Fagundez *de precept. Eccles. tract.2. lib.7. cap.2. n.35.* Filliuc. *tom.1. tract.7. cap.9. n.257.* cum aliis. Et ratio est: quia per Concilium Trident. talis absolutè approbatur nec Concilium exprimit, ut ab hoc, vel illo Episcopo reputetur idoneus: est igitur talis ubique proximè capax jurisdictionis, si aliunde conferatur ab eo, qui potest delegare, vel mediante Bulla, vel simili privilegio eligendi Confessorem.

3 Ad argumentum verò Nugni respondeo, quòd licèt in Bulla efficiatur tantùm mentio de Confessario ab Ordinario approbato; tamen, quod dicitur de uno æquiparatorum debet dici de alio *ex regul. juris*, *& quæ per Gloss. in l. si quis servum C. de furtis, & in cap. si postquam verb. monte, de elect. lib. 6.* & per Bartolum *in l. in tantùm, §. pen. ff. de serv. corrupt.* Ex his apparet me rectè olim respondisse, quendam Parochum nostræ civitatis ritè absolvisse Drepani pœnitentem, qui virtute Bullæ Cruciatæ absolutionem ab illo flagitavit.

4 Notandum est tamen, dictam sententiam affirmativam procedere quoad illos, qui actu beneficium parochiale retinent; non autem si habuerunt, sed renunciarunt, ut patet ex illis verbis Concilii: *Nisi aut parochiale beneficium habeat.* Ita notat Leone *de Jubil. p.2. qu.9. n.21.* Suar. *disp. 13. sect.4. n.20.* Fagund. *tract.2. lib.7. cap.2. n.38.* Reginal. *tom.1. lib.1. cap.16. num.190.* Filliuc. *ubi infra*, Henriquez *lib.3. de pænit. cap.6. n.3.* & alii, licèt contrariam opinionem doceat Rodriquez *in addit. ad Bull. §.9. nu.4.* Villalobos *in summ. tom.1. tract.27. claus.9. §.1. n.5.* & Joan. de la Cruz *in direct. conscient. p.2. de pænit. q.5. dub.8. conclus.4.* ubi eam probabilem vocat.

5 Notandum est etiam, quòd sub nomine beneficii parochialis includuntur superiora beneficia, ut Abbates, Archipresbyteri, & hujusmodi habentes curam animarum, & jurisdictionem in hoc foro. Ita Filliucius *tom.1. tr.7. cap.9. n.257.* Fagundez *ubi supra n.41.* & Suarez *n.21.* Reginaldus *num.90.* & alii.

RESOL. XIX.

An Episcopus, qui renunciavit Episcopatui, possit eligi in Confessarium virtute Bullæ Cruciatæ, aut Jubilæi?

Idem quæritur de Parocho, qui beneficium reliquit resignatione, commutatione, aut per Religionis ingressum.

Et quid si Curatum auferatur per sententiam juridicam ob defectum scientiæ, aut ob delictum?

At an Sacerdos privatus absolutè à Sancto Officio Inquisitionis audiendi confessiones possit eligi etiam virtute Bullæ Cruciatæ, aut Jubilæi?

Et an per Bullam Cruciatæ sit eligibilis in Confessarium, cui Episcopus licentiam confitendi abstulit, Ex par.11. tr.4. & Misc.4. Ref.8.

§. 1. CAsus hodie practicari posset cum Reverendissimo, & amicissimo Laurentio Gavotti olim Episcopo de Vigintimiliis, an inquam si esset in Sicilia, vel Hispania esset per Bullam eligibilis in Confessarium: & affirmativam sententiam tenet Thomas Hurtadus *var. tom.2. tr.12. cap.1. dub.3. n.187.* ubi sic sit; Ex quo colligitur, quòd Parochus, qui reliquit beneficium parochiale resignatione, commutatione, aut per Religionis ingressum, & actu illud non habet, licet non possit etiam ovium præteritarum confessiones audire, potest tamen virtute Cruciatæ eligi ab illis, & aliis quibuscumque totius Diœcesis; Ita Ludovicus de la Cruz *ubi supra dub.7.* Joannes de la Cruz *p.2. de Sacram. pœnitentia q.9. dub.8. conclus.4.* dicentes id esse probabile, & absolutè tenent Villalobos *tom.1. tract.27. claus.9. §.1. n.4.* Rodriquez *§.9. citato num.4.* Acosta *in explicat. Bullæ qu.39.* Fay *in additionibus ad 3.p. quæst.8. art.5. disp.3. concl.4. ad 3.* Ratio est, quia iste per derelictionem beneficii; non amisit approbationem de idoneitate; sed solùm jurisdictionem actualem, ergo potest eligi virtute Bullæ Cruciatæ. [illegible]

2 Tum etiam quia dum Concilium exigit, quòd quis habeat beneficium Curatum, ut possit sæcularium confessiones audire, hæc requiritur tantum ut possit audire, etiamsi non eligatur; sed ratione jurisdictionis beneficio annexæ; non tamen est necessarium, quòd habeat actu beneficium Curatum ut virtute privilegii possit eligi ut absolvat ratione jurisdictionis concessæ à Pontifice. Quæ sententia quidquid alii dicant, valdè probabilis est, & tuta in praxi quod multò magis erit verum in Episcopo, qui Episcopatum reliquit, nisi beneficium Curatum auferatur per sententiam juridicam ob defectum scientiæ, aut ob delictum. Tunc enim aufertur idoneitas requisita à sacro Concilio. Unde

sacer-

sacerdos privatus absolutè à sancto Inquisitionis Tribunali audiendi confessiones, nullo modo potest eligi, etiam virtute Bullæ Cruciatæ, quia est declaratus non idoneus. Si verò sit privatus solùm ad tempus poterit eligi. Hucusque Hurtadus.

* Docuit in §. 8 non praesentis.

3. Sed ego non recedo à sententia negativa quam olim * docui, & me citato tenet novissimè Bardi *in Bulla Cruciatæ par. 2. tr. 5. cap. 2. sect. 1. nu. 18.* & me etiam citato Marcus Serius *in Bullam Cruciatæ disp. 1. difficult. 10. §. 8. q. 3. n. 8.* & me citato Gallego *in Bullam Cruciatæ cap. 9. dub. 76.* ubi sic ait; [Preguntase, supuesto que el que tiene actual beneficio Curado, sin otra aprovacion, es elegibile por virtud de la Bula, es opinion muy provable si ya no tiene el tal beneficio actualmente sino que le tuvo, y ya no es Parocho actualmente porque le renunciò, ò permutò, ò por sentencia le privaron del?

4. Respondeo que no es elegible por la Bula, porque hablando el Concilio Tridentino en la session veynte y tres *c. 15. de ref.* de los que pueden ser Confessores, dize que solamente son los Sacerdotes que estan aprovados por el Ordinario, ò tienen beneficio Paroquial, nisi aut Parochiale beneficium obtineat, por que por el mismo Caso que tenia beneficio Paroquial que dize aprovado por el Ordinario, y en dexandole parece que no esta ya aprovado por el Ordinario.

5. Y esto se confirma por lo que dize la bula plumbea latina, que pueda escoger por la bula qualquiera Confessor secular, ò Regular aprovado, por el Ordinario; y hablando de los Regulares dize, *Regularibus semel tantum approbatum*, luego hablando de los demas confessores, no son elegibles por la Bula los que alguna vez fueren aprovados, sino los que actualmente lo estan, pues à solo los Religiosos se concede esto specialmente. De manera que se ha de ponderar la palabra del Concilio que dize obtineat, de presente, y assi excluye averle tenido del beneficio, que distinta cosa es, obtinet, ò obtinuit, tener de presente ò aver tenido, distintas cosas son.

Et hanc sententiam præter Doctores citatos, etiam me citato tenet Hermannus Busembaum *in medulla Theologiæ mor. lib. 6. tr. 4. cap. 2. dub. 1. n. 1. in fin.*

6. Nec obstat dicere, quod ex eo, quod à Parocho auferatur beneficium, malè inferrur auferri approbationem, Nam ista non videtur dependere in suo conservari ab illo, licet in fieri juxta juris dispositionem dependeat, & confirmatur; nam approbatio fundatur in illa idoneitate, quam habet Confessarius, quæ cùm non tollatur ablato beneficio, consequens est ut ipsa remaneat post testimonium tacitum datum à superiore conferente beneficium de sufficientia ipsius confessarii.

7. Respondeo, quod in iis, quæ dependent à jure positivo, non est recedendum à verbis ejusdem juris, nisi aliqua occurrat ratio, quæ nos cogat explicare ipsum jus, quæ quidem ratio in hoc caso non apparet: addo rationabiliter fuisse ita dispositum ut approbatio ista, tantum maneat, dum manet usus beneficii, nam sæpè contingit, ut beneficiarius quod mores mutetur in pejus, & committendo aliqua delicta justè privetur, & beneficio, & approbatione; Interdum etiam occurrit ut in ipsomet habente beneficium agnoscatur insufficientia, quæ prius fuerit ignota, & ideò suspenditur ab officio, proindè jure optimo potuit disponi, ut relicto beneficio, vel Parocho impedito ab administratione Sacramentorum per suspensionem, deperdatur approbatio data intuitu ejusdem beneficii, & hæc omnia docet Bardi *ubi supra*.

7. Nota vero in favorem Patris Hurtadi, quod præter Villal. & Rodr. suam sententiam novissimè sequitur ex Societate Jesu Pater Andreas Mendo *in Bullam Cruciatæ disp. 12. cap. 2. & 7.*

Bon. hoc infr. n. tr. 4. R. 1 §. 1. post med. v. Hinc autem, & sup. ad illu. 7. §. 1. hujus.

8. Nota etiam, Pellizarium *in man. regul. to. 2. tr. 8. cap. 3. n. 41.* docere me citato, Parochum resignato beneficio parochiali ingredientem religionem posse eligi in confessarium virtute Jubilæi, ac Bullæ Cruciatæ, eo quod non desinat esse approbatus per resignationem beneficii, sed solum amittat jurisdictionem, quæ ei confertur à Papa vi Jubilæi, &c. probat item illum posse à Prælato regulari exponi ad audiendas confessiones sæcularium, stante quòd Confessarii regulares jurisdictionem recipiunt immediatè à Papa per suum Prælatum.

9. Imò Cespedes *de exempt. d. 129. nu. 3* dicit cum Peyrino *tom. 3. de privileg. c. 4. nu. 22.* Parochum regularem amotum à Parochia posse adhuc audire confessiones in ea diœcesi, & probat, quia hic Regularis non est minus approbatus ad confessiones, quàm ii, qui simpliciter approbantur, cùm verè dicatur Confessarius approbatus, & ut talis vi Jubilæi possit eligi à quocumque, ut apud Cardinalem de Lugo *disp. 21. de pœn. sect. 1.* plures docent; sicut ergo simpliciter approbati ad confessiones, possunt semper excipere confessiones, si discedant à Diœcesi, & redeant; sic & poterit regularis Parochus amotus à Parochia; Idem docet de Parocho sæculari Villalobos *tr. 9. diffic. 55. n. 5.* & Rodriquez putans ex resignatione Parochiæ non desinere approbationem, quod benè negant Bordonus *resol. 7. n. 47.* Bossius *sect. 3. de Jubilæo casu 2. §. 2. n. 56.* aliique, nixi eo fundamento: quod approbatio Parochi importat actualem habitationem beneficii parochialis, ut constat ex Concilio Tridentino *sess. 23. cap. 15.*

10. Non desinam tamen hic apponere pulchrum dubium, An sit per Bullam Cruciatæ eligibilis Confessarius, cui Episcopus licentiam confitendi abstulit? & affirmativè respondet Leander *de Sacram. to. 1. tr. 5. disp. 11. q. 65.* ubi sic ait. Qui Parochiale beneficium habuit, sed jam non habet, quia illud reliquit, vel cum alio simplici commutavit, non indiget nova approbatione Episcopi, ut per Bullam in Confessarium eligatur, quia nisi aliàs Episcopus expressè auferat ab illo approbationem, vel suspendat, donec iterum examinetur (in quo caso consentio authoribus affirmantibus) nova indigere approbatione, in sua approbatione perseverat; ac proindè capacitatem habet ut per Bullam eligatur, ut optimè DD. primæ sententiæ.

11. Nec enim quòd careat actuali jurisdictione aliquid obstat, cum Bulla non exposcat jurisdictionem audiendi confessiones, in eo, qui eligitur, sed tantùm approbationem. nam jurisdictio delegata supposita approbatione per ipsam Bullam conceditur; Imò idem dicendum censeo de aliis confessoribus, à quibus licentiam audiendi confessiones auferre solent Episcopi, quod scilicet nisi simul cum revocatione licentiarum, approbationem auferant, semper remanent eligibiles virtute Bullæ hujusmodi Confessores, etiamsi sæculares sint, Ita ille.

R E S O L. XX.

An Prælati Regulares sint eligibiles in Confessarios virtute Bullæ Cruciatæ, vel Jubilæi?

Et rursùs docetur, ex Decreto Clem. VIII. §. 2. de reserv. Cas. pro Regularibus, *quod Prælati Regulares prohibentur audire confessiones suorum subditorum, nisi spontè accedant.*

Et à fortiori infertur extra tempus Jubilæi, vel sine Bulla Cruciatæ, Prælatos Regulares non posse audire confessiones sæcularium absque Episcopi approbatione, Ex p. 11. tr. 2. & Misc. 2. Res. 52.

§. 1. NOminatim contra me affirmativa sententia placet novissimè Magistro Gallego *in Bull. Cruc. c. 9. du. 84.* ubi sic ait: [Pero no puedo dexar de confessar que me agrada mucho la resolucion del Padre Maestro Fray Diego Nuño *in add. ad 3. p. q. 8. art. 5. dub. 8.* en la solucion del noveno argumento, el qual dize, que tiene para si por evidente, que si se concede que el que es Parrocho solo por serlo sin otra aprovacion del Ordinario es elegible por virtud de la Bula (lo qual no admitte el Maestro Nuño, como diximos en la duda antecedente) se ha de conceder tambien necessariamente, que los prelados de las Religiones, solo por serlo sin otra aprovacion del Ordinario, pueden ser escogidos por la Bula porque (dize Nuño) aunque los Prelados de las Religiones no son Ordinarios de derecho divino; pero son Parochos de derecho divino en sus conventos; y muchas vezes acontece tener mas subditos que tiene un Parroco de una aldea pequeña, ò de una Parroquia, ò Feligresia de pocos feligreses como acontece en muchos lugares donde ay multitud de Parroquias, y pocos vezinos Luego si un Sacerdote sole por ser Parrocho, sin otra aprovacion alguna, es elegible por la Bula, lo qual admite, y concede el Maestro Ledesma, como diximos en la duda antecedente: Luego tambien se ha de dezir lo mismo de los Prelados de las religiones que son verdaderos Parrochos, aunque no absolumente Ordinarios, y pues en la dicha duda, diximos con el Maestro Ledesma, y otros muchos Autores, que era muy provable que el tiene Beneficio Parroquial, sin otra aprovacion alguna del Ordinario, es elegible por la Bula, parece que es mas consiguiente à esta sentencia el dezir, que los prelados de las Religiones, sol por serlo, sin otra aprovacion pueden ser escogidos por la Bula: y assi en esta parte, con mas illacion y consequencia, me parece que hablo el Maestro Fray Diego Nuño que el Maestro Fray Pedro de Ledesma: y pues este confiessa que hombres Doctos han dicho, que los tales Prelados, sol por serlo, pueden ser electos por la Bula, y no nombra Ledesma quien son estos hombres doctos, me ha parecido nombrarlos; Estos son los sapientissimos Maestros Fray Mancio

Aug. hoc in p. 8. 1 ann. [illegible]

cin de Corpore Christi, Fray Juan Gallo, Fray Bartolome de Medina, Fray Domiugo Bañez, todos quatro de nuestra Orden de Predicatores, y Cathedraticos de Prima de la Insigne Universidad de la Salamanca, los quales refiero, y sigue por esta resolucion de que son elegibles por la Bula. El Padre Enriquez *lib. de Indulg. cap. 12. nu. 3. in glossa littera R.* y Juan Valero Monge Cartuxo lo tiene espressamente *in differentiis utriusque fori, verb. Nullitas, difficult. 5.* Hucusque Gallego, pro cujus sententia ego alios adduxi in *pa. 5. t. 12. resol. 51.*

Quæ hic est refertur ...

2. Sed non recedo à sententia negativa, quam præter Suarez, & Rodriquez, quos adducit Gallego, tenet Fagundez *de præcep. Eccl. prac. 2. lib. 7. cap. 2. n. 39.* Tamburinus *de iure Abbatum to. 2. disp. 6. q. 17.* Ludovicus à Cruz *in Bull. Cruc. disp. 1. cap. 2. dubit. 11. n. 9.* Pasqualigus *de Jubilæo q. 187. n. 2.* & me citato Georgius Gobat. *de Jubil. c. 31. n. 331. in fine*, & me citato Andreas Mendo *in Bull. Cruciat. disp. 22. c. 2. n. 30.* & me citato Pater Bardi *p. 2. tr. 5. cap. 2. sect. 1. nu. 6.* idem docet Leander *de Sacr. t. 2. tr. 5. disp. 11. q. 63.* Filliucius *to. 1. tr. 8. n. 175.* Quintanadvenas *de Jubilæo duarum hebdomadarum c. 20. n. 8.* Card. Lugo *de Pœn. disp. 21 sect. 1. n. 10.* & alii penes ipsos.

3. Dicendum est itaque contra Magistrum Gallego Prælatos Regulares non posse eligi in Confessarios virtute Bullæ Cruciatæ, neque tempore Jubilæi. Probatur, quia, ut ait Pasqualigus, in tantum possent eligi, in quantum possunt eligi habentes Parochiale beneficium, quibus possunt æquiparari, Prælati Regulares. Sed non possunt æquiparari, ergo nec etiam poterunt eligi. Minor probatur, Tum quia habentes Parochiale Beneficium ideo habentur pro approbatis ad audiendas confessiones, quia per examen judicati sunt idonei ad curam animarum præcipuè in ordine ad administrationem Sacramentorum, quod non habet locum in Prælatis Regularibus; Imò in decreto Clementis VIII. §. 2. *De ref. cas. pro Regul.* prohibentur audire confessiones suorum subditorum, nisi spontè accedant, tum quia habentes Parochiales beneficium sunt declarati idonei pro excipiendis confessionibus sæcularium: unde electio quoad ipsos concessa est intra ordinem confessariorum, qui pro sæcularibus sunt deputati. At Prælati Regulares non sunt intra hunc ordinem, & ideò facultas eligendi de uno ordine non potest extendi ad eos, qui non sunt intra illum ordinem.

Sup. hoc infra ... lege ... Clem. VIII ...

4. Confirmatur. Habentes Parochiale beneficium non habentur pro idoneis à Concilio ex eo quod habeant curam animarum, sed ex eo quod non assumuntur ad ipsum, nisi judicentur idonei, & approbentur: unde dispositio Concilii innititur approbationi de ipsis factæ, quæ est approbatio Ordinarii, aut Prælati alicujus majoris, aut Summi Pontificis. Hæc autem approbatio non adest quoad Prælatos Regulares; & ideò cùm nec ratio dispositionis in ipsis habeat locum; imò nec etiam verba, quia non habent parochiale beneficium nec etiam habet locum dispositio *lege Quod Confirmatum ff. de test. milit. & l. 4. §. Tatius, ff. de damn. infect.*

Sup. hoc ...

5. Assero igitur, quod Prælati Regulares neque sunt Parochi, neque habent beneficium, &c. Non sunt Parochi, quia nequeunt cogere subditos, ut ipsis confiteantur, sed tenentur jurisdictionem aliis delegare; neque habent beneficium; nam licèt habeant jurisdictionem ordinariam, tamen cùm non habent jus percipiendi fructus, eosque in suam utilitatem convertendi, dicuntur potius habere officium Ecclesiasticum, quàm beneficium; & ideò ut Prælati non tenentur recitare horas Canonicas, nisi sint in Sacris, quapropter sine approbatione Episcopi non sunt per Bullas eligibiles. Ex quibus patet responsio ad ea, quæ pro sua firmanda sententia adduxit Gallego, *ubi suprà*.

Et probhoc ...

Alibi ...

6. Et ex his etiam sequitur à fortiori contra aliquos, quos ego alibi reprobavi, extra tempus Jubilæi, vel sine Bulla non posse Prælatos Regulares audire confessiones sæcularium absque Episcopi approbatione, ut optimè observat Mendo, *ubi suprà n. 31.* Pasqualigus *n. 6.* Cespedes *de exempt. Regul. t. 6. dub. 107. n. 2.* & alii à me alibi adducti.

RESOL. XXI.

An approbatus ab Episcopo cum limitatione ex defectu ætatis, ut hic Panormi efficitur, ad confessionem virorum, & non mulierum, sit eligibilis per Bullam Cruciatæ non solùm à viris, sed à fœminis?

Et quid, si aliquis fuisset approbatus cum limitatione, ut non audiat confessiones personarum habentium difficilia negotia? Ex p. 1. tr. 21. Ref. 9.

Sup. hoc ...

§. 1. NEgativè respondet Homobonus *de cas. ref. p. 2. t. 5.* Joan. de la Cruz *in direct. consc. p. 2. 11. de Pœn. q. 5. dub. 8. concl. 3.* Villal. *in sum. to. 1. tr. 27. claus. 9. §. 1. n. 3.* Rodr. *in sum. to. 1. cap. 60. nu. 4.* & alii, hoc etiam tenere videtur Suarez *in 3. p. to. 3. disp. 28. sect. 7. n. 3.*

2. Hæc opinio est probabilis: sed non minus probabilem contrariam esse existimo, quam docet Fay *in add. ad 3. q. 8. art. 5. disp. 3. concl. 5. ad 4. arg.* Henriq. *lib. 5. c. 6. n. 8.* & Nugnus *in add. ad 3. p. q. 8. art. 5. dub. 9.* qui malè tamen putat, supradictum Confessarium peccare contra obedientiam: quia, ut rectè notat Fagundez, hanc affirmativam sententiam etiam docens *de Præcept. Eccles. tr. 2. lib. 7. c. 2. n. 45.* in nostro casu Episcopus interpretandus est rationabiliter, ut illa restrictio locum habeat, quantùm ad jurisdictionem ab eodem Episcopo ei commissam & delegatam; non verò quantùm ad per Bullam seu privilegium Summi Pontificis. Et ideò nostram sententiam probabilem, & tutam in praxi vocant, Ledesma *in sum. to. 1. tr. de Sacr. Pœn. c. 13. dub. 6. in fin* & Sanchez *de matr. to. 2. lib. 8. dis. 36. n. 16.* cum aliis ratio est: quia supradictus Confessarius est ab Episcopo approbatus simpliciter; & illa limitatio approbationis, *ad viros tantùm*, non fuit apposita ex defectu scientiæ, sed ætatis, sicut è contra, si aliquis fuisset approbatus cum limitatione, ut non audiat Confessiones personarum habentium difficilia negotia; non est approbatus simpliciter ex defectu scientiæ, & ideò per Bullam non esset elegibilis. Ita Ledesma *ubi supra, dub. 9. in fin.* & Nugnus *loco cit.*

Sup. hoc inf. ... ult.

RESOL. XXII.

An Confessarius approbatus pro viris, sit eligibilis à fœminis virtute Bullæ Cruciatæ, & Jubilæi?

Et an Regularis olim approbatus, & postea reprobatus sine causa ab Ordinario sit eligibilis virtute Cruciatæ?

Et an Religiosus à suo Prælato non præsentatus, possit ab Ordinario approbari, & de ejus licentia confessiones sæcularium audire, & virtute Bullæ eligi? Ex p. 3. tr. addit. Ref. 7.

§. 1. PRo sententia affirmativa & negativa adduxi Doctores *in 1. p. tr. 1.* * *ref. 9.* & ubi utramque sententiam probabilem existimavi, quam ita esse novissimè docet etiam Philip. de la Cruz *in thes. Eccl. tr. 8. §. 20. n. 1.* ubi sic ait. [Otra difficultad mayor es la que se sigue, y es, si, por virtud de Jubileo, o bula, o privilegio, pueden las mugeres elegir por confessor al que solo esta aprobado para confessar tan solo hombres? Algunos Doctores dizen, que no, como tengo dicho, y aqui se pondra la opinion contraria, y cada uno elegira la que mas le pareciere. Pero lo contrario se puede tener tambien con Enriquez y refiere à Medina, & y Angelo, Coninch, Nuñes, Sanchez, Ledesma y otros y sea la razon, que este tal verdaderamente esta aprobado por el Ordinario. Lo otro que aqui se habla en materia favorable: pero lo que tien de mas probable la contraria, es que ella esta puesta en uso, y esta segunda no. No obstante se puede tener una & otra, por ser ambas de tan graves Dotores.] Ita ille.

* Quæ hic est ...

2. Nota etiam quod *ubi supra, in ref. 12.* asseri Regularem olim approbatum, & postea sine causa reprobatum ab Ordinario, esse eligibilem virtute Bullæ Cruciatæ, & præter Acostam ibi citatum, tenet etiam hanc sententiam Trullench *in Bulla Cruc. lib. 1. §. 7. c. 1. dub. 7. n. 17.*

Quæ nunc hic ...

3. Sed incidenter ponam hic pulchrum dubium, an Religiosus à Prælato suo non præsentatus possit ab Ordinario approbari, & de ejus licentia confessiones sæcularium audire, & virtute Bullæ eligi. Rodr. *1. to. q. 60. art. 3.* existimat approbationem esse invalidam, & per consequens non posse eligi; quia Regularibus, jus commune medio Prælatorum consensu communicat sua privilegia: quod colligit ex constitutione Julii III. *dub. supra citat.* Probabilis tamen mihi est pars affirmans, nam reperiuntur omnia requisita, scilicet approbatio, & jurisdictio; quæ duo à Trident. requiruntur. Ad constitutionem Julii jam responsum est sup. solùm intelligi quoad jurisdictionem & facultates suorum privilegiorum: hæc enim sine consensu Prælatorum ipsis non communicantur. Et hæc omnia docet Trullench *ubi supra, dub. 6. n. 8.*

Sup. hoc inf. ...

Sup. hoc in ...

RESOL. XXIII.

An Confessarium olim approbatum, sed postea ab Ordinario sine causa reprobatum, possit virtute Bullæ aliquis illum eligere ad ejus confessionem audiendum?

Et quid in prædicto casu de Regularibus semel tantùm approbatis & sine causa reprobatis? Ex p. 2. tr. 12. Ref. 12.

RE-

Sup. hoc in tom. 7. in § ex his doctrina Ref. 79. §. ult.

§. 1. NEgativè respondet Joan. de la Cruz *in direct. consc. part. 2. tract. de Pœn. quæst. 5. dub. 8. concl. 4.* Et ratio est: quia nunc iste non est approbatus: & hoc videtur insinuari in Bulla pulmbea, dum dicitur, licere eligere per Bullam Confessorem sæcularem, aut regularem, ab Ordinario approbatum, & de Regularibus semel tantùm approbatum: ergo de aliis Sacerdotibus non est eligibilis, qui aliquando fuit approbatus; sed modò non est approbatus, cum illud specialiter concedatur solis Religiosis.

Sup. hoc pro Regularibus in Ref. praced. § Nota, & in not. primo.

2. At, his non obstantibus, contrariam sententiam docet Sebastianus Acosta *in explic. Bullæ quæst. 40. per tot.* ubi ait: (Si non ex culpa propria, vel ex crimine inducente infamiam, aut indecentiam ad audiendas Confessiones; sed ex malevolentia Ordinarii, seu Officialis; aut in pœnam alicujus inobedientiæ prohibetur ab exercitio Confessionum aliquis Sacerdos; tunc crediderim absque dubio virtute Cruciatæ, si id constiterit, illum esse eligibilem. Dixi, si id constiterit: quoniam in dubio præsumendum erit pro judicio Ordinarii.) Ita Acosta, cujus sententiam probabilem Putat Joan. de la Cruz *ubi suprà*, licèt ipse, ut visum est contrariam amplexus sit.

RESOL. XXIV.

An Sacerdos approbatus ab Ordinario pro uno oppido sit eligibilis per Bullam Cruciatæ?

Et quid, si talis Sacerdos est approbatus in illo tantùm oppido ex defectu scientiæ? Ex part. 1. tract. 11. Ref. 10.

Sup. hoc §. gnoscitur in 7 a. not seq. à prin.

§. 1. PRima opinio negat: ita Leone *tract. de Jubil. part. 2. quæst. 9. num. 20.* Filliuc. *tom. 1. tract. 7. cap. 9. num. 262.* & Nugnus *in addit. ad 3. part. tom. 2. quæst. 8. art. 5. dub. 6. in respons. ad 9.* cum aliis.

2. Secunda opinio affirmat; ita Acosta *q. 39.* & Henr. & Medin. apud Fagund. *de Præc. Eccl. tract. 2. lib. 7. c. 2. n. 18. & 22.* Et ratio est: quia Summus Pontifex non exprimit, quòd Sacerdos eligibilis per Bullam sit approbatus illimitatè pro tota Diœcesi, sed tantùm petit, quòd sit approbatus ab Ordinario: ergo sufficit, quòd pro uno tantùm loco approbatus sit maximè cùm versemur in materia favorabili, non restringenda, sed amplianda.

Sup. hoc sup. confirm in fin. 2. 21. & inf. in § ult. hujus Ref. & infe. rius in ea 4. Ref. 4. §. Sed contraria.

3. Tertia opinio distinguit. Vel talis Sacerdos est approbatus in illo tantùm oppido ex defectu scientiæ, vel non: si primo modo, non est per Bullam eligibilis; si secundo, utique. Ita Fay *in addit. ad 3. part. quæst. 8. art. 5. disp. 3. concl. 4. ad 4. arg.* Ledesma *in sum. tom. 1. tract. de Pœn. cap. 13. dub. 9. in fin.* Rodriquez *in exp. Bullæ Cruc. dub. 5.* & alii.

4. Sed post hæc scripta inveni Fernandez *in exam. Theol. moral. part. 3. cap. 9. §. 8. num. 6.* docere secundam opinionem cujus verba hæc sunt: (Est quidam approbatus pro audiendis Confessionibus certi loci, & non aliorum; potestne virtute Cruciatæ eligi in Confessarium à quovis totius Episcopatus? Respondeo posse. Ratio est: quia talis est approbatus ab Ordinario, hoc autem solùm requiritur à Bulla: ergo, ubi jus non distinguit, nec nos distinguere debemus. Addo præterea, posse eligi à quovis, licet versetur, ut hospes, in illo Episcopatu.) Ita Fernandez.

5. Omnes istæ tres sententiæ sunt probabiles. Sed tertia videtur mihi probabilior: nam, ut benè notat Joan. Valerus *in diff. utriusque fori, verb. absol. diff. 2. num. 15.* quando ex defectu scientiæ quis approbatur pro aliquo oppido, non est simpliciter, & absolutè habilitatus; sed cùm limitatione, & restrictione, propter ejus insufficientiam: & ideò constat de mente exponentis, seu approbantis, quòd, scilicet, illum non aliter, nec alias approbarit, nisi pro illo parvo oppido: & ideò puto, Confessarium approbatum ad audiendas Confessiones puerorum, rusticorum, &c. non esse eligibilem ab aliis per Bullam: quia talis non fuit simpliciter approbatus, nec censetur idoneus in forma juris absolutè, nisi respectu certi generis personarum propter ipsius insufficientiam: & ita docet Acosta *in expos. Bull. qu. 39.* licèt antea dixisset, Confessarium approbatum pro uno loco tantùm, esse tamen per Bullam eligibilem ab aliis in illo loco non commorantibus.

Sup. hoc sup. in § Tertia, hujus Ref. & in aliis ejus annot.

RESOL. XXV.

Utrum Confessarius, qui pro determinato tempore fuit approbatus, & expositus, sit transacto illo tempore per Bullam Cruciatæ eligibilis? Ex part. 1. tract. 11. Ref. 11.

§. 1. NEgativè respondet Ledesma *in summ. tom. 1. tract. de Confess. cap. 13. dub. 10.* Et ratio est: quia licèt talis Confessarius fuerit olim ab Ordinario approbatus; non est tamen, quando eligitur per Bullam.

2. Sed contrariam sententiam docuit Acosta *in expl. Bull. quæst. 39. in fin.* quia expositus ad tempus est approbatus ab Ordinario simpliciter, nisi posteà ex causa reprobetur: & ideò reputatus fuit idoneus ad audiendas Confessiones: & Bulla non videtur requirere, ut Confessarius actu sit approbatus, quando eligitur; sed sufficit, ut olim habuerit approbationem: nam ita potest dici approbatus ab Ordinario. Et ita etiam docet Fay *in addit. ad 3. part. quæst. 8. art. 5. disp. 3. concl. 4. ad 3. arg.* si solo ductu voluntatis, & absque causa limitetur approbatio ab Ordinario, cum qua limitatione admitti potest opinio Acostæ.

RESOL. XXVI.

An Confessarius Regularis ab Episcopo approbatus, sed prohibitus à Prælato Regulari, sit hoc non obstante, per Bullam ad confessiones audiendas eligibilis, quod dependet ex illa quæstione, an Religiosus, qui obtinuit ab Episcopo licentiam audiendi confessiones, possit sine licentia sui Prælati confessiones audire?

Et in dicto casu Regularis Confessarius, qui sine licentia sui Prælati confessiones accipit, an peccet mortaliter?

Et an supradictus Confessarius possit absolvere pœnitentes ab illis casibus, à quibus absolvere possunt Regulares ex vi privilegiorum Religionis? Ex part. 1. tract. 11. Ref. 13.

§. 1. REsolutio hujus casus, ut benè notat Ledesm. *ubi inf.* pendet ex illa quæstione, An Religiosus, qui obtinuit ab Episcopo licentiam audiendi Confessiones: possit sine licentia sui Prælati Confessiones audire?

Sup. hac quæst. & doct. hujus, & dictum §§. seqq. sup. in Ref. 13 § ult. in princ. & inf. in tr. 4. Ref. 5. per tot. & in tr. 7. tr. 10 ex Ref. 11. ipso doct. §. 1.

2. Aliqui negativè respondent: ita Angelus, quem refert Adrian. *quæst. 1. de Confess. dub. 1.* & alii neoterici. Et inter alias rationes, quas adducunt, præcipuè est ista: quia Episcopi conferunt talem potestatem dependenter à propriis Prælatis præsentantibus Religiosos ipsis Episcopis: ergo sine tali præsentatione nulla erit expositio.

3. Sed affirmativam sententiam semper ego consului. Dico igitur cum Pitigiano *in 4. sent. tom. 2. dist. 17. quæst. unic. art. 4. dub. 1.* Nugno *in addit. ad 3. part. tom. 2. quæst. 8. art. 5. dub. 8.* Salas *de leg. disp. 16. sect. 10. n. 43.* Angles *in 4. de Confess. art. 8. diff. 1.* Joan. de la Cruz *de stat. relig. lib. 2. c. 6. dub. 2. concl. 2.* Homob. *de exam. Eccles. part. 1. tract. 5. cap. 2. quæst. 13.* Villalobos *in sum. tom. 1. tract. 9. dub. 50. n. 4.* Miranda *in Man. Præl. tom. 2. quæst. 45. art. 11. & 12.* & aliis, Regularem non institutum Confessarium à suo Prælato sola Episcopi authoritate posse audire Confessiones; & validum conficere Sacramentum, quia talis Sacerdos habet potestatem Ordinis, & jurisdictionis: ergo valida erit absolutio.

4. Restat modò videre, an peccet mortaliter, quia sine licentia sui Prælati Confessiones excipit? Aliqui ex supra citatis, quos novissimè sequitur Peregrin. *in comm. ad nostras Constit. part. 1. cap. 5. §. 5.* affirmativè respondent. Sed rectius Molfes. *in sum. tom. 1. tract. 7. c. 14. n. 87.* & Megala *in 1. part. lib. 1. c. 15. n. 8.* cum aliis, putant hoc determinandum esse ex vi suarum Constitutionum, quæ, si ad mortale obligant, mortaliter talis Confessarius peccabit; si ad veniale, tantùm venialiter ideò in illa Religione, ut est Societas Jesu, & nostra, & aliæ, in quibus Constitutiones non obligant ad culpam, Sacerdos sic absolvens non committeret peccatum mortale.

Quoad hoc ex Ref. 1. not. pœnitentem lege ad med §. 1.

5. Notandum est verò, dictos Confessarios non posse absolvere pœnitentes ab illis casibus, à quibus absolvere possunt ex vi privilegiorum Religionis: quia non habent licentiam audiendi Confessiones à Prælatis dictæ Religionis. Superest modò respondere ad argumentum contrariæ sententiæ. Dico igitur, quòd, cùm Episcopus possit, simpliciter loquendo talem potestatem conferre non est intelligendus, quòd conferat cum illa limitatione, nisi expressè illud significet: nam, si Episcopus conferat facultatem, secundùm dispositionem propriæ Religionis dicens, quòd tantùm valet, sicut in Regulis Religionis sancitum est; & Religiosus excipiat Confessiones præter ordinem suæ Regulæ; nulla est absolutio. Sed Episcopi non solent in dimissoriis hanc limitationem ponere. Ergo, &c. Circa præsentem quæstionem vide Fagund. *tract. 2. lib. 7. cap. 3. n. 32.*

Sup. hoc in Resol. 1. not. primæ hujus Ref. & in eodem §. ult. in fine.

6. His suppositis, respondeo ad quæstionem principalem Confessarium approbatum ab Episcopo, & non à suo Prælato, vel à suo Prælato suspensum, esse eligibilem per Bullam Cruciatæ, quando non habeat alios defectus: & ita docet Ledesma *in summ. tom. 1. tract. de Pœn. cap. 13. dub. 12.* Acosta *in expos. Bull. q. 41. per tot.* & alii.

Sup. hoc in duabus Resol. primis annot. primæ hujus Ref. & sequ. per ex Ref. in seq. post med. ejus §. 1.

RE-

RESOL. XXVII.

An Regulares possint virtute Bullæ Cruciatæ eligere Confessarium extra Religionem?

Et an Novitii virtute Cruciatæ possint eligere Confessarium extra Religionem?

Et quid est dicendum de confessione, & Decreto Greg. XIII. anno Domini 1575. die 23. Maii, ne personæ Societatis Jesu absque expressa Superioris licentia uti possint facultate Jubilæi, aut Bullæ Cruciatæ in confessionalibus, &c.? Ex part.3. tr.2. Ref.94.

* Quæ nunc hanc sequentur, & in aliis ejus ... nos.

§. 1. Circa resolutionem hujus quæstionis remitto me ad ea, quæ dixi *in tract. de Bulla Cruciatæ* * *ref.*14. tantùm hic addam, duos Authores, præter ibi citatos, qui absolutè negativam sententiam docent, & hi sunt Hieronymus Rodriq. *in compend. qq. Reg. resol.*3. *n.*24. & Ascan. Tamburinus *de jure Abbat. tom.*2. *disp.*6. *quæst.*7. *n.*2. qui tamen malè asserit *in quæst.*6. *n.*11. Novitios virtute Cruciatæ non posse eligere Confessarium extra religionem, nam hoc interdictum est solis professis.

Sup. hoc inf. in Ref. 11.

2. Nota etiam hìc, quòd Greg. XIII. anno Domini 1575. die 3. Maii, concessit, ac decrevit; ne personæ Societatis Jesu, absque expressa Superiorum eorumdem licentia, uti possint facultatibus in Jubilæis, aut Bullis Cruciatæ confessionalibus, aut aliis quibuscumque Apostolicis indultis, quomodocumque hactenus concessis, & in posterum concedendis: & declaravit præterea posse Superiorem; dum hujusmodi licentiam concedit, limitare eam ad usus unius, aut alterius facultatis, & prohibere usum reliquorum, etiam in eadem Bulla, aut indulto, contentorum; & hæc omnia habentur *in compen. ejusdem Societ. tit. gratiarum usus.* §. 2. quo quidem privilegio docet Tambur. *de jure Abbat. tom.*1. *disp.*16. *quæst.*9. *n.*1. uti posse omnes Religiones per communicationem, vide etiam Bullam novissimam Urbani VIII.

Sup. hoc sup. in Resol. 5. §. ... pls.

RESOL. XXVIII.

An Regulares sine licentia suorum Prælatorum virtute Bullæ Cruciatæ possint eligere Confessarium, ut illos à peccatis, & censuris reservatis absolvat?

Et an saltem per Bullam Cruciatæ Regulares possint absolvi à peccatis mortalibus non reservatis, & hoc toties, quoties?

Et an Regulares possint etiam absolvi à peccatis reservatis per Confessarios deputatos, & approbatos ab eorum Prælatis ad eorum confessiones audiendas?

Et an licitum sit Religioso sine licentia Prælati procurare pecuniam pro Bulla sumenda: dummodò non transeat in ejus potestatem, sed ut amicus, qui dat pecuniam, sumat illam suo nomine? Ex part.1. tract.11. Ref.14.

Sup. hoc in Ref. seq. & in Ref. præterito lege §. 1. & inf. §. Tertia hujus Ref. & vide etiã Ref. 3. post seq.

§. 1. Negativè respondetur communiter. Ita Llamas *in summ. part.*1. *cap.*5. §.8. & *seq.* Vecch. *in praxi Novitiorum, disp.*9. *dub.*3. *nu.*7. Coriol. *de cas. reser. part.* 1. *sect.*3. *art.*14. Portel. *in dubiis regul. verb. Bull. Cruc. num.* 1. Acosta *in explic. Bull. quæst.*107. *per tot.* Miranda *in Man. Prælat. part.*2. *quæst.*34. *art.*15. *concl.*2. Reginaldum *in praxi, to.* 1. *lib.*8. *cap.*3. *sect.*3. *num.*37. Suarez *de Relig. tom.*4. *tract.*9. *lib.*2. *cap.*16. *num.*3. qui citat Garziam, Ledesmam, Cordubam, & Passarellum, & maximè post Breve Clement. VIII. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, die 23. Novembris.

Pro Sequentibus sententiis ad lin. 4. hu us §. in §. seq. & ref. in ref. 131. §. 1. & in ref. 32. & 132. §. ult.

2. Sed his non obstantibus, tres invenio sententias circa præsentem quæstionem. Prima est Emmanuelis Rodriq. *in summ. tom.*3. *cap.*7. *num.*2. *in fin.* ubi asserit, Regulares per Bullam Cruciatæ posse absolvi è peccatis mortalibus non reservatis: & ita sensisse multos Doctores Salmanticenses testatur: sed, quia codex rarus est, ponam ejus verba: (Ha se de advertir, que en Salamanca se firmò por los muy doctos della, que la Bula de Clem. VIII. solamente impide à los Religiosos elegir Confessor, por virtud de la Bulla de la Cruzada, para que los absolvan de casos reservados, empero no los impide, que los elexan para pecados mortales no reservados, lo qual se prueva del procmio del dicho breve de Clem. VIII. conforme el segun derecho, se ha de limitar su determinacion.) Ita ille, & rectè quidem: nam ex proœmio colligitur animus, & intentio Legislatoris, & intellectus totius decreti, illudque limitatur, ut docet Tiraquell. *tract. de cessante causa, limit.*1. *num.*65. Nevo *cons.*3. *num.*3. Riminaldus *volum.*1. *cons.*540. *num.*78. Paz *cons.*33. *num.*6. Molina *de primogen. disp.*1. *cap.*5. *num.*3. Gutierrez *Pract. qq. lib.*3. *quæst.*17. *num.*90. & 91. Cevallos *com. contra com. tom.*1. *quæst.*838. *num.*314. & Salas *de legib. disp.*17. *sect.* 9. *num.*13. cum aliis.

Et pro proœmio contento in hoc textu in ... §. ... lin. & in aliis ... nos.

3. Ex quibus apparet, secundum opinionem Rodriquez, & Doctorum Salmanticensium, posse Regulares, & Moniales, virtute Bullæ Cruciatæ, eligere Confessarium, & ab illo obtinere absolutionem à peccatis mortalibus non reservatis; & hoc toties, quoties voluerint.

Sup. hoc in §. præcedenti hujus Ref. & lin. 3. &c.

4. Secunda sententia est Henrici de Villalobos *in summ. tom.*1. *tract.*23. *claus.*9. §.2. *num.*12. asserentis, Regulares posse, virtute Cruciatæ, absolvi etiam a peccatis reservatis; dummodo Confessarii, quos per Bullam eligunt, sint ex deputatis, & approbatis ab eorum Prælatis, ad eorum Confessiones audiendas. Et ita sensisse ait viros doctissimos, Alphonsum Curielem, Antolinez Augustinianum, Cornejo Carmelitanum, & Hernandez de Campo Franciscanum, omnes primarios Lectores S. Theologiæ in Academia Salmantina: & idem asserit sensisse Patres Collegii Societatis Jesu ejusdem Civitatis. Ea ratio, quam adducit, est: quia Bulla Clem. VIII. prohibet tantùm eligere Confessarios extra Religionem, ut Regulares à reservatis absolutionem obtineant, ut constat ex petitione in proœmio facta his verbis: (Et illorum prætextu eligunt Confessorem aliquando præter eos, qui à suis Prælatis eorum Confessionibus deputati sunt; quod aliquando in speciale eorum vergit detrimentum.

Sup. hoc inf. in ref. 10. §. Sed magis; propè fin. & vers. Postea vero, & in ref. 31. ad lin. 9. & post. Diffinitores.

5. Tertia Sententia est Joan. de la Cruz *de stat. Relig. lib.*1. *cap.*6. *dub.*12. ubi asserit, probabilem esse illam opinionem, quæ docet absolutè, posse Regulares eligere quoscumque Confessarios, etiam extra Religionem, propter absolutionem etiam casuum reservatorum. Et hanc sententiam etiam tanquam probabilem, admittit Sancius *in Selectis, disput.*44. *num.*10. *circa finem*, & *num.*13. & insinuat Pontius *de matrim. lib.*5. *cap.*20. *num.*7. & magis clarè *in lib.*8. *cap.*19. §.2. *num.*13. & 14. Et ratio est: quia Clemens VIII. in illa Bulla solùm declaravit suam intentionem, ut patet ex contextu, pro Bullis, scilicet, & indultis particularibus à se concessis, & concedendis; non tamen est absoluta, & generalis declaratio pro concedendis etiam à suis successoribus, quidquid alii dicant.

Sup. contento in hoc & seq. §. usq. ad not. seq. & in §. 1. hujus ref., & in aliis ejus primo annot. signanter in ejus resol. 4. & 3.

6. Adde, quod Joan. Valerus *diff.*1. *concl.*5. & *verb. nullitas, diff.*5. *num.*2. *in fin.* testatur, se audivisse, Religiosos indistinctè uti Bulla Cruciatæ, sicque practicari, quamvis in foro externo possent per Prælatos puniri, si aliis, quàm à se expositis, confiteantur. Sed neque hoc audent facere Prælati: intellexi enim, quosdam Prælatos à Commissario Bullæ reprehensos fuisse super hoc. Ita Valerus, qui etiam asserit, neque dictam declarationem, seu Breve Clem. VIII. obligare, si non fuerit publicatum in Conventibus ab ipsis Prælatis, cùm sit factum ad instantiam tantùm Procuratoris Generalis Ordinis Carmelitarum, & non motu proprio Papæ, & sic non publicatum, ut ipse probat *verb. Absolutio, diff.*1. *n.*20. Dum ergo non publicatur, possunt Religiosi uti Bulla Cruciatæ. Addit etiam idem Valerus, licitum esse Religioso, sine licentia sui Prælati procurare pecuniam pro Bulla sumenda, dummodò non transeat in ejus potestatem; sed, ut amicus, qui dat pecuniam, sumat illam suo nomine, & faciat in ea ponere nomen Religiosi, & eam eidem det. Et ratio est: quia in tali casu nulla proprietas intervenit, cùm pecunia non transeat in potestatem Religiosi, & accipere Bullam dicto modo procuratam, vel spontè oblatam ab amico, non est quid temporale, in quo versatur proprietas? sed quid spirituale ad bonum animæ ejus, extra esum ovorum. Ita ille, & adducit Cordubam, & Joannes Salas Societatis Jesu, in quadam lectura Bullæ. Et dato, quòd dictus Regularis ita faciendo peccaret; valebit tamen sumptio Bullæ, & poterit ea frui: quia multa fieri prohibentur, quæ facta tenent.

Sup. hoc infra ex ref. 10 longe post. §. Sed magis, &c.

Quamvis non plenè sup. hoc lege tamen sup. ex ref. 5. §. 1 post med. vers. Infero.

7. Quid ego sentiam, dicam breviter. Opinio negativa ex supradictis est communis, & probabilior, & illam ego consulo, & teneo. Prima, & secunda sententia Rodriquez, & Villalobos est probabilis, & tuta in praxi. Tertia verò Joan. de la Cruz, videant viri docti, an sit probabilis: nam ego illam non approbo; & si esset probabilis, corrueret disciplina regularis. Vide etiam Fernandez *in exam. Theol. mor. part.*3. *cap.*9. §. 8. *num* 8. & Ledesmam *in summ. tom.*1. *tract. de Pœnit. cap.*13. *diff.*13. & alios.

RESOL. XXIX.

An Regulares virtute Bullæ Cruciatæ possint absolvi extra Religionem à peccatis reservatis, etiam à reservatis suis Superioribus & Papæ? Ex part.3. tract. addit. Ref.9.

§. 1. Negativam sententiam docui *in part.*1. *tract. de Bull. Cruciatæ*, * *resolut.*14. sed ibi pro affirmativa addu-

*Quo hic est dicto anteceden. & in aliis §§. ejus primo ann. & loge eorum doct. Ref. not seq. & inf. n. 31. à prin.

adduxi Joann. de la Cruz, cui nunc addo Aegidium Trullench. *in expos. Bull. Cruciat. lib. 1. §. 7. cap. 1. dub. 9. per tot.* quia Summus Pontifex in Bulla concedit facultatem Regularibus sumendi eam, & quando Bulla post suspensionem omnium indulgentiarum, gratiarum, & facultatum excipit concessa superioribus mendicantibus, ista exceptio intelligitur respectu tantùm indulgentiarum, ut patet ex contextu, dum dicitur, *quod ad sibi subditos*; & confirmatur, quia Commissarius absolutè derogat privilegiis huic expeditioni contrariis, & talia sunt supradicta privilegia Regularium, nam multi Religiosi retardarentur ab acceptatione Bullæ. Ergo, &c. Deinde supradicta privilegia Regularium post Bullæ promulgationem non sunt ad instantiam Prælatorum per Papam revalidata, & post revalidationem à superioribus subditis suis notificata, & per notificationem à subditis acceptata, quæ omnia ad horum obligationem requiruntur, secundùm opinionem probabilem Soti *lib. 1. quæst. 1. art. 4.* & Medinæ, quos affert Rodriquez *in Bull. Cruciat. §. 9. n. 24.* quibus adde Becanum *in part. 2. tract. 4. cap. 6. quæst. 6. num. 7.* Ex quibus omnibus & multis aliis rationibus concludit Trullench *loco cit. num. 16.* Regulares licitè & validè absque licentia Prælatorum, vigore Bullæ Cruciatæ, posse eligere pro libito quemcumque Confessarium ab Ordinario approbatum, qui eos possit absolvere etiam à reservatis suis superioribus & Papæ, sicut alii sæculares; casu tamen, quo non constaret eorum privilegia post Bullæ promulgationem esse revalidata, notificata, & acceptata modo supra explicato. Ita ille; qui respondet ad Breve Clem. VIII. asserendo solum Pontificem declarare suam intentionem pro Bullis scilicet, & indultis particularibus à se concedendis & concessis, non autem pro concedendis à suis successoribus; proindeque ipsius successores Bullam concedentes potuerunt Clementis intentioni, & declarationi derogare, concedendo nimirum facultatem Regularibus Bullam accipiendi, & ejus privilegiis fruendi. Et hanc sententiam probabilem putat P. Leone *de officio, & potest. confess. part. 2. resol. 11. num. 54.* licèt, me citato, dicas contrariam esse communem & probabiliorem.

Sup. hoc in à. seq. & cursim in princ. Ref. 1. post seq. & in 10 par. 1. Ref. 10j. §. ult. à lin. 4.

2. At his non obstantibus hanc sententiam puto non esse probabilem, nec tutam in praxi, stante Bulla Urbani VIII. innovatis constitutionem Clementis VIII. cujus tenorem ponam hic per extensum. *Innovatio constitutionis felicis recordationis Clementis Papæ VIII super Bulla Cruciatæ, & Regularibus quoad Sacramentum Pœnitentiæ*. Urbanus Papa VIII. *Ad perpetuam rei memoriam*. (In specula militantis Ecclesiæ, nullo licèt meritorum suffragio, divina dispositione constituti, & attentè considerantes, sacros Regularium Ordines tanta Ecclesiæ Dei utilitates omni tempore attulisse; ut ad eas conservandas, & instaurandas Romani Pontif. prædecessores nostri magnam jure optimo diligentiam semper adhibuerint: dignum, quin potiùs debitum reputamus, ut eorumdem Pontificum vestigiis inhærentes, ad eas pastoralia vigilantiæ partes jugiter intendamus, ut in eisdem Ordinibus disciplinæ regularis observantia sarta tecta conservetur, & si quæ illi obesse dignoscantur opportunæ constitutionis ministerio salubriter removeantur. Alias siquidè felicis recordationis Clem. Papæ VIII. prædecessori nostro per Procuratorem generalem Ordinis Fratrū Beatæ Mariæ de Monte Carmelo nuncupato exposito quòd cùm in Bulla Cruciatæ sanctæ, & aliis privilegiis ab Apostolicæ Sede concedi solitis detur facultas eligendi Confessarium idoneum, ab Ordinario approbatum, qui possit Christi fideles absolvere à casibus Ordinario, & Sedi Apostolicæ reservatis, Religiosi prædicti Ordinis, seu eorum nonnulli, etiam prædictis facultatibus uti præsumebat in detrimentum eorum regularis disciplinæ. Quare idem Clemens prædecessor sua perpetuò valitura constitutione declaravit facultatem, & concessionē sanctæ Cruciatæ, & aliorum indultorum prædictorum, quantùm ad prædictum articulum elegendi Confessarium, & absolvendi à casibus reservatis, non habere locum cum Fratribus & Sororibus Monialibus quorumcumque Ordinum, & Congregationum cujusvis instituti, Mendicantium & non Mendicantium, tam in provincia Hispaniæ, quàm extra eam ubilibet constitutis, neque eis suffragari, sed ejusdem Clementis prædecessoris intentionis fuisse, quod iidem fratres, & Moniales quantùm ad Sacramentum Pœnitentiæ, seu confessionis administrationem, dispositioni suorum Prælatorum subjecti essent, prout in dicti Clementis prædecessoris in simili forma Brevis desuper, sub die 23. Novembris 1599. Pontificatus sui anno octavo expeditis litteris, quarum tenores præsentibus pro expressis haberi volumus, pleniùs continetur. Nihilominùs, sicut nobis, non sine animi nostri molestia, innotuit, nonnulli Ordinis fratrum Prædicatorum professor prætextu Bullæ ejusdem sanctæ Cruciatæ, ac dictorum indultorum Confessarium hujusmodi, qui eos, ut præfertur, absolvat, eligere posse prætendant, & forsan eligant, etiam ad præsens postquam litteræ nostræ sub die 14. Junii 1624. Pontificatus nostri anno primo, super facultate eisdem Regularibus Confessarium ad effectum hujusmodi eligendi, ad quinquennium tunc proximum concessa, emanatæ, pridem ab anno, & ultra expiraverunt, in maximum status, & observantiæ regularis præjudicium, Nos præmissis quantum nobis ex alto conceditur, obviare, ac feliciter tam eorumdem fratrum Prædicatorum, & Beatæ Mariæ de Monte Carmelo Religiosorum, quàm omnium, & quorumcumque aliorum cujuslibet Ordinis, Congregationis, Societatis, & instituti, etiam speciali mentione, & nota digni utriusque sexus tam Mendicantium, quàm non Mendicantium statui, atque directioni, & aliorum Christi fidelium saluti consulere volentes, præfatæque Clementis prædecessoris declarationi inhærentes, illamque tenore præsentium innovantes, ac quatenus opus sit adimplentes. Motu proprio; & ex certa scientia, ac matura deliberatione nostris, deque Apostolicæ potestatis plenitudine concessionem sanctæ Cruciatæ, quæ respectu facultatis hujusmodi, etiam laicis & Clericis sæcularibus cujuscumque status, gradus, qualitatis, & conditionis, etiam speciali notæ dignæ quoad casus reservatos, etiam in Bulla Cœnæ Domini (hæresi excepta) contentos, nonnisi in foro conscientiæ, non autem in foro externo suffragatur, aliorumque indultorum hujusmodi, quantum ad prædictum articulum eligendi Confessarium, & absolvendi à prædictis casibus reservatis, etiam in Bulla Cœnæ Domini contentis, dum fratribus, & Monialibus prædictis Fratrum Prædicatorum, ac aliorum quorumcumque Ordinum, & Congregationum, Societatisque & instituti prædictorum Mendicantium, & nō Mendicantium, tam Provinciæ Hispaniæ, quàm extra eam ubilibet constitutorum locum minimè habuisse, neque habere, nec illis ullo modo suffragari potuisse, neque posse, excepto duntaxat illo quinquennio, quo litteræ nostræ hujusmodi, ut præfertur, duraverunt; siquidem die 14. mensis Junii 1629. proximè præteriti jam expiraverunt; sed nostræ intentionis fuisse, & esse, quòd idem fratres, & Moniales quantùm ad Sacramenti Pœnitentiæ, seu confessionis administrationem ordinariæ dispositioni suorum Prælatorum, & Sedi Apostolicæ quoad sibi reservata, subjecti sint, earumdem tenore præsentium perpetuò declaramus. Decernentes præsentes nostras litteras de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis intentionis vitio, seu nostræ, aut alio quocunque defectu à quoquam impugnari non posse. Sicque & non aliter, in omnibus & singulis præmissis per quoscumque judices ordinarios, & delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, etiam de latere Legatos, Vicelegatos, ac Sedis Apostolicæ Nuncios, ac Cruciatæ Commissarios, & quosvis alios, quavis auctoritate fulgentes, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & authoritate interpretari ac judicari debere; irritum & inane, si secus super his à quoquam, quamvis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus præmissis ac omnibus, & singulis illis, quæ in prædictis Clementis prædecessoris litteris concessa sunt non obstare cæterisque contrariis quibuscumque, Quibus omnibus, & singulis illorum omnium, & singulorum tenoris præsentibus pro sufficienter expressis, habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter, & expressè derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Ut autem præsentium tenor omnibus innotescat, volumus eas in valvis Basilicæ Principis Apostolorum & in acie Campi Floræ de Urbe, ut moris est, publicari, ipsasque sic publicatas, omnes, & singulos ubique existentes ita afficere, ac si omnibus personaliter intimatæ essent, quodque præsentium transumptis, etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis; & sigillo personæ in dignitate Ecclesiasticæ constitutæ munitis, eadem prorsus ubique fides adhibeatur, quæ præsentibus ipsis adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romę apud S. Mariam Majorem, sub annulo Piscatoris die 19. Junii 1630. Pontificatus nostri anno septimo.)

Sup. hoc inf. in à. 24. §. Porro. Et in alio § ejus annot.

3. Igitur ex supradicta Bulla apertè apparet, saltem dùm vivit, vivat verò Nestoreos annos Sanctissimus Urbanus VIII. non posse Regulares virtute Bullæ Cruciatæ eligere Confessarium extra Ordinem pro casibus reservatis, unde corruit opinio Trullench, & aliorum.

RE-

RESOL. XXX.

An Regulares virtute Cruciata, non obstante Bulla Urbani VIII, possint hodie sine licentia Superioris à casibus reservatis absolvi?

Et an Regulares ejusdem Religionis approbatus possit ex virtute Bulla Cruciata à supradictis absolvere; Ea part. 11. tr. 6. & Misc. 6. Ref. 57.

Sup. hoc etiam Bulla, etiam in R. part. 8. A. his, & pro distinctione, contra in l. 3. hujus 8. part. A in alias ejus prima nota & pro prima, 8 principali quaestione hujus Ref. in alia ejus tert. da ana. quod. fol. 7. 163. 8. 703. 8. ult.

§. 1. Dia istante Bulla Urbani VIII. nam antea non erat tanta difficultas; & ad quaestionem affirmativè respondet Remigius *in pract. confessar. tract. 5. cap. 5. §. 4. n. 8.* ubi sic sit: (Del privilegin de la Bula gozan no solamente los seglares, sino tambien los Religiosos y Religiosos de qualquiera Orden que sean, si assi pueden por ella elegir Confessor, y ser absueltos del de los casos reservados. Y los indultos de los sumos Pontifices, principalmente el de Urban VIII. ampliando el de Clem. VIII. concedidos à las Religiones Mendicantes, para que sus Religiosos no puedan en virtud de la Bula elegis confessor sin licentia de sus Prelados, esta ya derogado con la misma Bula porque el Pontifice Clem. VIII. y sus successores, despues de ayer despachado el Breve de la restricion en favor de los Prelados Regulares à conceder, y confirmar de nuevo la Bula de la Cruzada, con sus mismas clausulsa, y sin limitacion nunguna. Confirma este perecer Trullench, que juzga que adonde este indulto, ò motu proprio de Urban. VIII. no estuviera notificado per los superiores à los subditas, y estos no le ayan recibido; ni observado, no ha perdido la provabilidad que tiene esta sententia. Es tambien opinion probable, que ni los dichos indultos obligao à los que los recibieron sino los recibio la mayor patte de la comunidad; y assi no estan ubligados à gusrdar los que los recib eroo, viendo que otros de sus compañeros de la misma Religion no los reciben; porque ea cosa assentada, que ninguns ley obliga en concieneia, sino es unisurmemente recibida, por la mayur parte de los inseriores, como dotamente enseña Silvestro:) Ubi lea generalis recipitur in usu à certo genere Personarum, ab alin verò non, non recipientes nun peccant. Hucusque Remigius.

2. Hanc sententiam tenet etiam novissimè doctus Pater Barnabas Gallego ex inclyto ordine Dominicsnorum *in Bullam Cruciata cap* 12. *claus.* 12. ubi postquam adduxit opinionem Joannis de Sancto Thoms, asserentis, vigore Bullæ Urbani VIII. non esse licitum Regolaribus absolvi à casibus reservatis virtute Cruciatæ, stantibus verbis Pontificia in dicta Bulla videlicet; Sed nostræ intentionis suisse, & esse quod iidem Pratres, & Muniales quantum ad Sacramentum Pœnitentiæ, seu confessionis administrationem, Ordinsrio dispositioni suorum Prælatorum, & Sedi Apostolicæ quoad sibi reservata subjecti sint, earum tenure præsentium perpetuò declaramus. Ita Pontifea, sed Gallego subdit: (No obstante esto, en aviendo nueva concession de la Bula de otro Pontifice sine declsrare que no es su inteneion, que les valga à las Religiosos quanto à la absolucion de los casos reservados à sus Preladus, parece que el Religiosu que tuviere la Bula, se podrà conformar, si quiere con la opinion de los que dizen que puedeo los Religiosos ser absuctos de los casos reservados à sus Prelados, teniendo la Buls de Santa Cruzada: y la rason que trae el M. Santo Toma de las palabras de la misma Bula, con que intenta pruvar, que en todas las concessiones de la Bula se eacluy en los Religiosos de poder ser absueltos de los casos reservados, porque (dizn) nu se suspenden las facultades, y gracias concedidsa à los superiores de las Ordenes Mendicantes in quanto à sus Frayles, digo que nu parece que convence esto, porque en estas palabras, *Grazias y facultades, &c.* no se entiende necessariamente que en virtud del las se le confirme à los Prelados la auturidad que tienen de resesvar pecados de sus subditos, lo uno, porque si se entiendera necessriamente, no hauviera avidò opinion de rantos Theologos que han sfirmado poder los Religiosos ser absueltos de lus casos reservados à sus superiores por virtud de la Bula, poes en todas las Buls han venido estas palabras. *Excepte las concedidas à los superiores de las ordens Mendicantes in quanto à sus frayles*, y no obstante estas palabras algunos Autores, que han enscrito antes de la declaracion de Urbano Otavo, han affirmado, que podian los Religiosus escorger por la Bula confessor que les absolviesse de los casos à sus Prelados reservados. Lo otro, porque las dichas palabras, se entiendeo muy bien de las gracias, y facultades que tieneo los dichos Prelados de dispensar en las irregularidades con sus subditos, y eaercitar en ellos otras grazias que en virtud de ser Prelados tienen, coma dispensar en los votus de sus subdiros y poderse los commutar; sino quieren usar de la irritacion, y tambyen se entienden las dichas palabras de las Indulgentias (de quien immediatamente havia hablado la Bulla) concedidas à los Religiosos, que las ganan sin tenur Bula.) Ita ille.

Sup. hoc in R. 1. not. seq. 8. Adde ad 3 in 8. in lab. propt. 8a. hunt 2. 6 part. Vugh.

3. Sed magis latè hanc difficultatem pertractat, & tenet novissimè P. Thomas Hurtadus *tor. to. 2. tract. 9.* ubi tamen *cap.* 10. docet, Regulares professi ejus Religionis, in qua ex ordine Capituli Provincialis ipsius, & Generalis, secundùm Regulas, & Constitutiones quas profitentur, non est publicata Bulla Urbana, ex tacita eorumdem Superiorum licentia posunt uti Cruciata, quantum ad articulum eligendi Confessorem, qui ipsos absolvat ab omnibus reservatis. Deinde *cap.* 11. firmat, quod in Religionibus, in quibus Prælati admiserunt usum privilegii concessi in Bulla Urbana, talisque admissio, & acceptatio notificata est subditis, non possunt uti Bulla Cruciatæ, quantum adhunc articulum de eligendo Confessore eatra Religionem, qui absolvat à reservatis, sine eapressa licentia ipsius Prælati. Postea vero, quod est valde notandum, in *cap.* 12. meciratoadmittit non esse improbabile adhuc supposita Bulla Urbani, quod Regulares virtute Cruciatæ possint eligere Confessores Regularem ejusdem Religioois approbatum, qui possit absolvere à reservatis. Atque Clemens VIII. & Urbanus solùm prohibeot uti Cruciatæ ad eligendum Confessurem extra Religionem.

Sup. hoc in 8. part. 8. Secundo, & in 8. seq. à lin. 7 vers. Differentias.

4. Et tandem absolutè noster Siculus Pater Junipatus à Drepano *de cas. reser. part. 3. disput. 7. quæst. 5. cap. 3. & seqq.* fusissime tuetur non obstante Bulla Urbani VIII. posse hodie omnes Regulares, tam viros, quàm Moniales, invitis superioribus sumere Bullam Cruciatæ, & absolvi à peccatis, & casibus reservatis: Et respondet ad argumenta Cardinalis de Lugo, Lezanæ, nostra, & aliorum: & in confirmationem suæ sententiæ adducit ea diversis Religionibus subscriptionem quatorducim Qualificatorum Sacri Tribunslis Inquisitionis Regni Siciliæ. Et nu deseras etiam videre Joannem Henriquez *in Pract. Quæstionibus sect. 48. quæst. 5. nu.* 12. & præsertim Quintanadveñas *tom.* 5. *tract.* 3. *singul.* 18. qui loquitur in terminis Decreti Urbani VIII. & illud declarat.

5. Verùm his non obstantibus, negarivam sententiam, præter Doctores à me alibi adductos, tenet novissimè mecitato Martinus de San Joseph *in monita confess. tom.* 1. *lib.* 5. *tract.* 19. *de Panis. num.* 3. *& in Regulam D. Francisci, cap.* 16. *num.* 20. ubi sic ait: [Orra razon; aun mas fuerte que la passada, que confirma lo dicho, es provar elaramente, que estan oy en su fuerza las declarationes y decreto de Sixto Quarto. Innocentio Octavo, Aleaandro Seato, Leon Decimo, Clemente Octavo, en que prohiben à los Religiosus el usar de la Buls, y de otros privilegios, para la absolucion de casos reservados. Porque aunque ea verdad que la Bula de ogaño es posterior à los dichos decretos, y en ella se concede generalmente à rodos los que la tomaren, la absolucion de los dichos casos. Esta concession, aunque posterior, es general, y se limita y corrige, segun derecho, por las constitutiones especiales, y particulares anteriores de los Sumos Pontifices dichos (que podran verse) en el compendio y Bulario del Padre Fray Manuel) y era necessario para derogar las constitutiones, y declarationes de los dichos Sumos Pontifices, que la ley general posterior expressamente las revocara. Dizelo assi la ley, *Sed & posteriores, ff. de legib. gloss. sciendum verb. non compelli ff. qui satisdare cogantur*, & ibi Barrol. *in princip. num.* 1. Bald. *authent. offerantur num.* 12. *initis C. de lit. contest.* Abbas *con.* 24. *num.* 2. *versi principaliter*, *vol.* 2. y aunque los diehos decretos de Leon X. Clemente VIII. &c. estuvierso derogados (que no lo estan) se avia de eaplicar la Cruzada conforme à su tenur, pues determina el derecho, que las leyes nuevas se expliquen por las anteriores, aunque estan abrogadas. Ita *leg. non est novum ff. de legib. & leg. sed & posteriores ff. eod. gloss. fin. in auth. ex testamento, C. de collation.* & docent cum Bartol. Ludovic. Gomez, *reg. de triennali. quæst. 6. versic. tertius intellectus*, Burgos de Paz *leg. 1. Tauri num.* 570. y no solamente se hade eaplicar la ley nueva, por la ley especial anterior, sino que tambien se han de limitas las leyes posteriores por la razon de la ley anterior, ut docet Bartol. *leg. de pretio, ff. de publ. in rem. actio*. Y confirmarle, con que quando la ley antigua algun caso especial (como son los decretos dichos de Leon dezimo, y Siato Quarto, &c.) no es vistos derogarla la ley nueva, que habla en general, ut optimè Anton. Gabriel. 2. *tom. commun. lib.* 10. *verb. lex fol.* 50. *column.* 2. ubi ad colligit, ea Bartolo & ea aliis, idem Azevedus *lib.* 5. *Recopilat. tit. 4. lib.* 1. *num.* 52. y assi se entiende la *Regla.* 24. *dub. lib. 6. de los decretales*, que dize; *Generi per speciem derogatur, leg. uxorem* 41. *§ felicissimo*: & ibi *gloss. generali, de leg.* 3. De donde consta claramente que la Bula de la Cruzada, en ninguna manera, habla con los Religiosos de nuestra orden quan-

Alibi in Resolutionibus, primam hujus.

quando concede la absolu ion de los casos reservados, aunque ses concession posterior general, pues per decreto especial anterior, les est a vedado el usar de ella: Quia illud est speciale cujus contrarium est generale; *auth. de non alienando §. ut autem lex*. [Y oo obsta dezir que los dichos Pontifices solameote prohibieron el uso de la Bula por su tiempo pues Clemente Octavo en su Bula, que comienza, *Romani Pontificis*, dada el año de 1599. vedando à los Religiosos el uso de la Bula dize: *Authoritate Apostolica perpetuò declaramus*, *&c*. Donde se vee que comprehende el tiempo por veoir perpetuamente. Y oo solamente no deroga la Bula de la Cruzada el dicho decreto, antes parece que le confirma, pues abrogando otros muchos privilegios, excepta los concedidos à los superiores de las ordenes Mendicantes, quanto a sus frayles.] Its ille; cui adde me citato Leandrum *de Sacr. to. 1. tr. 5. disp. 12. q. 58.* & me citato Marc. Serium *in Bullam Cruciata, disp. 1. diffic. 10. §. 8. nu. 5.* Joannem de Soria *in Epitome Summarum, p. 1. to. 2. sect. 2. disp. 9. §. Circa Electionem*, & Leandrum è Murcia *in Reg Sancti Francisci, q. 1. c. 7. n. 17.* & hæ sunt pugnaotes senteotiæ circa præseotem quæstionem. Ego huic posteriori negativæ adhæreo, quam olim docui. Verùm interrogatus per Hispanis à pluribus, ao sententia affirmativa sit probabilis, oon ausus sum nota improbabilitatis inurere, ex rationibus, quibus tot viri docti superius adducti illam tuentur, præsertim si decretum Urbani VIII. non fuisset à superioribus subditis notificatum, & ab illis acceptum, & præsertim hoc esset magis probabile, supposita supplicatione circa Decretum Urban. VIII. facta à Rege nostro Philippo IV. ut testatur Leander *ubi supra*, nam supplicatio suspendit executionem Bullæ dum alia jussio superveoiat, ut docet Castrus Paulus *tom. 3. tract. 17. disp. 3. punct. 17. num. 8.* Sousa *super Constitut. Clementis VIII. de largit. Munerum §. 109. & 112.* Gonzalez *de lege Politic. lib. 2. cap. 3. num. 31.* Morla *in Emporio juris, part. 1. tit. 2. quæst. 14. num. 8.* Cenedus *in qq. Can. quæst. 45. num. 36.* Hurtadus *tom. 2. tract. 12. cap. 8. resol. 29. nu. 1814.* & alii: ergo, &c. Scio à Patre Bardi *in Bullam Cruc. tract. 2. cap. 5. sect. 2. numer. 9.* affirmativam sententiam tamquam improbabilem, & falsam damnatam esse; sed ego pace viri amicissimi, oon audeo illam tali nota damnare, donec aliter à S. Sede determinatum non fuerit, & erubescerem asserere viros tam doctos, ut supra visum est, falsò, & improbabiliter loquutos fuisse. Non intelligo tamen ex his præjudicium afferre Religionibus, quæ praxim in contrarium haberent.

Aliter hoc sup. lege §. ad marg. hujus Res. &c.

R E S O L. XXXI.

An Regulares possint post Bullam Urbani VIII. absolvi cum Bulla Cruciata à reservatis cum Confessario domus? Ex part. 4. tract. 4. & Misc. Res. 43.

§. 1. NOn posse ampliùs Regulares confiteri virtute Bullæ Cruciatæ extra Religionem, satis docui in additionibus positis in fine quintæ editionis Lugdnensis meorum operum *resolut.* 9. ex clara Summ. Pontif. Domini nostri Urbani edita *sub die* 19. *Junii anno* 1620. ut post alios observat etiam Gavantus *in enchir. Episc. verb. Regularium jura sub Episcopis num.* 84. Difficultas modò est ao de peccatis mortalibus, & etiam de servatis possint nunc post dictam Bullam Urbani Regulares confiteri cum Confessariis designatis à Superiore, sicut poterant antea secundùm aliquos, ut notavi *in 1. p. tract. 13. de Bulla Cruciata, resol.* 14. in terminis constitut. Clem. VIII. quam confirmat dictus Urbanus VIII. Et quoad peccata mortalia affirmativè respondet Ludovicus de la Cruz *in exposit. Bulla Cruciata, disp. 1. ca 1. dub. 12. num. 2.* non autem quoad reservata, licèt *ibi in fin. nu.* 1. afferat nonnullos docere etiam reservata, non obstante dicta Bulla Urbani VIII. posse Regulares cum dictis Confessariis designatis à Superiore confiteri, & absolvi sumendo Bullam Cruciatæ, & hanc seotentiam probabilem putat dictus Ludovicus à Cruz, nam contrariam quam ipse tenet *ibi in Principio num.* 2. vocat tantùm veriorem.

2. Verùm ego negativam sententiam teneo ex verbis positis à dicto Pontifice io illa constitutione sic afferente. Sed nostræ intentionis fuisse & esse, quòd iidem Fratres, & Moniales quantum ad Sacramentum Pœnitentiæ, seu confessionis administrationem ordinariæ dispositioni suorum Prælatorum, & Sedis Apostolicæ, quoad sibi reservata subjecti sint, earumdem præsentium perpetuò declaramus. Ita Pontifex, in quibus verbis apertè patet, prohiberi Religiosis usum Cruciatæ quoad articulum eligendi Confessorem etiam quoad reservata; & nota quòd in constit. Clem. VIII. quam confirmat Urbanus, non aderant supradicta verba, *quoad sibi reservata*, quæ quidem Summus Pontifex Urbanus VIII. ut credo, posuit ad tollendas quæstiones omnes & Doctorum opiniones.

Quæ hic dicuntur Resol. 19. §. Ainde. & in Res. praecedente, & in alio §. earum annotationum.

Quæ hic est sup. Res. 31 & ... § Secunda, & in Res. praecedente § Sed magis propè fin. 1 vers. Postea verò, & quoad peccata mortalia tantum, & quoad reservata in Res. hujus annot. §. ... lin. 5. & infr. in Res. seq. & in alio §. ejus annot.

R E S O L. XXXII.

An saltem Regulares possint virtute Bullæ Cruciatæ absolvi à peccatis mortalibus non reservatis? Ex part. 11. tract. 6. & Misc. 6. Res. 38.

§. 1. NEgativè respondet Bardi, & Card. Lugo, & ex illis Marcus Serius *in Bulla Cruc. disp. 1. diffic. 10. §. 8. quæst. 8. num. 6.* quibus nunc adde Leandrum à Murcia *in quæst. 2. ad cap. 7. Reg. S. Franc. num. 2.* ubi sic ait: (Los Regulares, masime los Frayles Menores, no pueden en virtud de la Bula eligir confessor à otro alguno aunque sea aprovado por el ordinario fuera de los deputados por sus prelados, para oyr sus confessiones; esta sentencia es la mas verdadera, y se prueva, porque Clem. VIII. no solamente declarò, que non podia los Religiosos de qualquiera Orden ser absueltos en virtud de la Bula, de los casos reservados, sino tambien que en virtud della no pueden elegir confessor, como consta de las palabras de su Breve, despachado en Roma à 23. de Noviembre de 1599. en otavo año de su Pontificado, que son la sieguientes facultateoi, & concessionem Sanctæ Cruciatæ, & aliorum indultorum quantum ad prædictum articulum eligendi Confessarium, & absolvendi à casibus reservatis, non habere locum cum fratribus, & sororibus Monialibus quorumcumque Ordinum, & Congregationum cujusvis instituti: luego no solamente no pueden virtud de la Bula ser absueltos de los casos reservados; pero ni tampoco elegir confessor que los absuelva de los no reservados: y se confirma, porque assi Clem. como Urban. VIII. afirman ens las dichas Bulas, que su iotencion, y voluntades, que todos los Regulares esten sujetos à sus Prelados, y à su disposicion, en quanto al Sacramento de la penitencia; sed nostræ intentionis fuisse, & esse, quod idem fratres, & Moniales quantùm ad Sacramenti Pœnitentiæ, seu Confessionis administrationem ordinariæ dispositioni suorum Prælaturum, & Sedi Apost. quoad sibi reservata subjecti sint, earumdem tenore præsentium perpetuò declaramus; luego no solo prohiben los dichos sommos Pontifices à lo Regulares, que elijan confessor para ser absueltos de los casos reservados, sino tambien para serlo de los no reservados; porque en todo caso quieren, que en quanto al Sacramento de la penitencia, esten subjetos à la ordinaria disposicion de sus Prelados. Ita ille.

Sup. hoc sup. in Res. 31. ... & in Res. praeced. ... §. ... verò ... quoad ... Res. 159 § ult.

2. Sed his non obstantibus adhuc puto affirmativam sententiam non carere sua probabilitate, & illam contra P. Bardi, & Cardinalem Lugo nominatim tenet Gallegus *in Bull. Cruc. cap. 12. dub. 172.* ubi sic ait: Mi parecer es ser opinion muy provable, y que seguramente se puede seguir en pratica, que à todas las personas Regulares les approvecha la Bula, para poder elegir confessor qualquier Presbytero secular, ò Regular approvado por el Ordinario, e qual les puede absolver de todos los peccados mortales, no reservados à sus Prelados;) qui postea suam sententiam rationibus confirmat. Idem, præter Doctores à me alibi adductos, docet alter Leander *de Sacram. tom. 1. tract. 5. disp. 2. quæst.* 62. Martinus de San Joseph *in Regul. S. Francisci cap. 16. num. 24. & in ejus fine*: in declaratiooe Bullarum Clement. VIII. & Urbani VIII. *num. 4. ubi fol.* 493. sic ait: [lo primiero que se ha de advertir es, por los breves de Clemente, y Urbano Octavo, no se probibe à los Religiosos, y Religiosas, el uso de la Bula de la Cruzada, y de otros privilegios semejantes, para las confessiones ordinarias, aunque sean de materia de pecado mortal, como no se confession en ellos pecados reservados à la Sede Apostolica, ò à los Provinciales, y como sea con confessores de dentro de la orden. Constarà con claridad desta resolucion, atendiendo à que Urb. VIII. confirma el breve de Clemente VIII. y este siempre le han entendido todas las Religiones, que prohibe solamente la absolucion de los casos reservados y no de los ordinarios: y la misma declaracion hizo el reverendissimo Padre don Fray Antonio de Treyo, siendo Vicario General de la Orden, en una patente que embio por toda ella, y dize lo communicò con hombres muy doctos, como se dize arriba, en la declaracion de la Regla *capit. 16. numer.* 21. Fr. Manuel 1. *tom. summa verbo absolucion cap. 8. in fine*, dize que los muy doctos de Salamanca firmaron que el breve de Clemente VIII. no habla de pecados mortales ordinarios, sino solamente de pecados reservados, y que absolver de esto prohibe solamente. Y en derecho la constitucion ultima, que declara otra primera constitucion se ha de esplicar, y limitar por

Alibi in Resolutionibus annotatur.

por los terminor, y mudos de la dicha constitucion primera, que se declara, y confirma, ut habetur *autea. constitutio, qua innovat. §. unde versiculo in illis collat.* 3. & decretum innovans intelligendum est secundùm tenorem decreti innovati *lege in testament. ff. de condit. & demonstrat.* Demas de lo qual se ve que lo dicho es verdad, porque si la Santidad de Urbano Octavo quisiera quitar absolutamente el uso de la Bula, no dixera por dos vezes, que su intencion ea, que no valga la Bula, ni otros privilegios semejantes para la absolucion de los casos reservados; antes absolutamente quitara el uso de la Bula, y pues limitò la prohibicion para los casos reservados, por el mismo caso la dexò en su fuerza para los casos ordinarios, pues en derecho casus exceptus firmat regulam in contrarium *lege nam quod liquido ff. de pen. legata, capit. Dominus 32. quæst. 7. Clement. exive, de verb. signific. §. proindè lege Tribunus §. ultimo §. de milit. testament.* y quando (caso negado) estuviera dudosa la decision del breve estanda clara la concesion de la Bula de la Cruzada, ha de valer esta, en todo lo que el breve de Urbano VIII. claramente no la prohibiere, *glos. 4. in l. transire 18. C. de transactionibus, & l. statuas C. de Relig. & glos. 4. in l. final. C. de jur. fisci.* Quia concessum dicitur quicquid expressè prohibitum non reperitur, *l. nec non §. quod eius ff. ex quibus causis.* Y nobsta a lo dicho, que al fin del breve se dize, que los Religiosos esten sugetos, quanto al Sacramento de la Penitentia à los Prelados, porque esto se ha de etender, quanto à lo que dos vezes antes avia prohibido, que era la absolucion de los casos reservados, quia clausula posita in una parte dispositionis, sivè ponatur in principio, sivè in fine, censetur referri ad omnia contenta in eadem clausula *cap. secundo requiris, de appellationibus* (ubi id observant Doctores) *cap. causam de rescript. cap. Apostolus 32. quæst. 7. leg. item quia ff. de pactis §. ultimo leg. Titia §. 2. C. familiæ erciscunda leg. quoties C. de pactis leg. potens ff. si certum petat. leg. lectu est ff. de legat. 1. leg. avia ff. de condit. & demonstr. leg. talis scriptura §. ult. ff. de legatis* 1. las palabras ultimas generales del breve se han de entender secundùm subjectam materiam de los casos reservados, que antes avia prohibido *cap. indulgentia, de verborum significat.* y estas ultimas palabras referidas, no comprehenden lo que el Pontifice no quiso comprehender, que fue la absolucion de los casos ordinarios, quia lea non includit illud ad quod mens, & ratio legis non se extendit, *leg. non dubium C. de legibus 1. C. quæ sit longa consuetudo*, & ideò ubicumque habet locum ratio legis, habet etiam lex *l. 1. C. de interdicto*, & hoc etiam si verba legis contradicant *leg. scire oportet §. aliud in verbo ff. de excus. tutor. textus in l. 3. ff. de lib. præterit.* quia ubi (inquit) manifestissimus est sensus testatoris, interpretatio verborum nunquam tantum valet, ut melior sensu existat, & *c. consuetudo dist.* 1. ubi dicitur, quod lex est quicquid in ratione consistit, y la clausula general del fin, se ha de limitar por la particular, de que no puedan absolver de casos reservados, quia clausula præcedens est majoris efficaciæ ad determinationem sequentium, quam sequens ad determinationem præcedentium, *glossa 1. in leg. quisquis 85. de legat.* 3. y lo que totalmente desvaneze la dificultad es que el derecho lo determina assi: Quia clausula generalis sequens determinatur per specialem clausulam præcedentem *l. quoties, & ibi glossa* 1. *C. familiæ erciscundæ*; y assi la clausula general del breve, se determina por las dos speciales præcedentes, &c. clausula generalis non porrigitur ad specificata, nisi fuerit, apposita tantùm pro illis, quæ specificata sunt *leg. stipulationis commodissimum 53. & leg. doli claus. 310. & ibi glossa final. ff. de verb. oblig.* Et hæc omnia docet Martinus *ubi supra*.

3. Hanc etiam sententiam confirmat multis rationibus Quintanadveñas *to. 1. de Sacram. tract. 3. sing. 18. nu. 19.* & ex Societate Pater Andreas Mendo *in Bulla Cruc. disp. 24. ca. 18.* & in Appendice contra Patrem Bardi *disp. 1. c. 10.* & me citato P. Hurtadus *to. 2. tract. 9. c. 6. n. 78.*

R E S O L. XXXIII.

An Novitii Regularium possint sumere Bullam, & virtute ipsius à casibus reservatis absolvi?

Et an supradicti Novitii etiam sine Bulla Cruciatæ possint absolvi à quocumque Sacerdote approbato à casibus reservatis in Religione?

Et an Novitii sumendo Bullam possint edere lacticinia, sicut cæteri sæculares? Ex part. 1. tract. 11. Res. 15.

§. 1. RESpondeo affirmativè, quidquid in contrarium asserat Vecchius *in praxi Novitiorum, disp. 9. dub. 5. num. 7.* & ita docet Suar. *de Relig. tom. 4. tract. 9. lib. 2. capit. 16. num. 10.* Fernandez *in exam. Theol. mor. part. 3. cap. 9. §. 8. nu. 9.* & Ledesma *in summ. tom. 1. tract. de Peniten. cap. 13. dub. 14.* ubi etiam asserit: (Que quando los prælados de las Religiones huviessen traido algun Breve, ò indulto, paraque los Religiosos non pudiessen elegir Confessor por virtud de la Bula; esto no se ha de entender de los Novicios, porque los Novicios en las cosas odiosas, no entran debaxo de nombre de Religiosos. Por lo qual, quanto à esto, queda como seglar, y puede elegir Confessor por virtud de la Bula de la Cruzada.] Ita ille. Idem etiam docet Acosta *in explicat. Bulla, q. 107.* Villalob. *in sum. to. 1. tr. 9. c. 56. n. 6.* qui benè notat, dictos Novitios, etiam sine Bulla Cruciatæ, à casibus reservatis in Religione posse absolutionem obtinere à quocumque Sacerdote. Sed de hoc alibi.

2. Notandum est etiam, Novitios, sumendo Bullam, posse edere lacticinia, sicut cæteri sæculares, propter rationem dictam? non enim censentur Religiosi quoad onera, Ita Fernandez *ubi supra §. 5. num. 5.* & alii.

R E S O L. XXXIV.

An qui peccat ob spem absolutionis Bullæ, gaudeat ejus privilegio?

Idem quæritur de Jubilæo. Ex part. 1. tract. 11. Res. 16.

§. 1. NEgativè multi respondent, ut Covarruvias *lib. 2. var. c. 2. n. 26.* & alii penes Acostam *in explic. Bul. quæst. 33.*

2. Sed ipse, & rectè contrarium docet; cui ego addo Leonem *tract. de Jubil. part. 2. quæst. 8 num. 14.* Mols. *in summa tom. 1. tract. 7. cap. 16. num. 47.* Filliucius *tom. 1. tract. 8. cap. 10. num. 262.* Sanctarellum *de Jubil. cap. 8. dub. 10.* Sanchez *in summa tom. 1. lib. 1. cap. 54. num. 18.* Ledesmam *in summa tom. 1. tract. de Penit. cap 13 dub. 10.* ubi asserit: (Esta resolucion tienen todos los Dotores, y se prueva lo primiero, porque el Papa en este privilegio de la Bula no pone excepcion ninguna, ni restricion, de la qual se entienda, que el que peca con la tal confiança, no puede ser absuelto de los pecados. Luego por virtud de la Bula de la Cruzada puede ser absuelto dellos, porque este privilegio es favorable, y no es razon restringirlo.) Idem etiam docet Villalobos *in summa tom. 1. tr. 27. claus. 9 §. 2. n. 19.* Bonacina *de leg. disp. 4. q. 2. punct. 6. §. 3. num. 12.* & alii.

R E S O L. XXXV.

An per Jubilæum anni Sancti Bulla Cruciatæ suspendatur? Ex p. 1 tr. 11. Res. 97.

§. 1. AFfirmativè respondet Fabrinus *de Jubil. c. 21.* Navar. *not. 33. num. 3.* Lopez *in instruct. to. 2. cap. 10.* & alii.

2 Sed contrariam sententiam prorsus amplectendam esse puto. Et ita docet Portel. *in dub. regul. verb. Bul. Cruc. n. 2.* Salas *de legib. disp. 20. sect. 10. in fin.* Bonac. *de legib. disp. 1. qu. 3. punct. 8. §. 3. n. 33.* Leone *tr. de Jubil. part. 1. q. 6. nu. 229.* Zerola *de ann. Jubil. lib. 2. c. 19. q. 2.* Villalob. *in summa to. 1. tr. 27. claus. 12. n. 8.* Fernand. *in exam. Theol. mor. part. 3. c. 9. §. 10. num. 6.* Henriq. *lib. 7. c. 21. n. 3.* Acosta *in Bul. q. 101.* Rodriq. *in Bul. §. 12. dub. 6. n. 8.* qui asserit, ita declarasse Clem. VIII. in suo Jubileo anni sancti 1600. Et ita declarasse Commissario Cruciatæ Urbanum Octavum pro hoc anno 1625. asseruit mihi vir doctissimus D. Franciscus de la Riba, Vicarius Generalis Illustriss. Cardinalis ab Auria. Et ratio est: quia, ut rectè notat Sanch. *de matr. tom. 3. lib. 8. disp. 33. nu. 10.* privilegia Bullæ conceduntur per modum contractus, ut patet ex lectura Bullæ sed Pontifex in revocatione non facit mentionem facultatum per modum contractus concessarum: ergo, &c.

R E S O L. XXXVI.

An per clausulam Bullæ Cœnæ suspendatur Bulla Cruciatæ? Ex part. 1. tract. 11. Res. 96.

§. 1. REspondeo negativè. Et ita docet Fernandez *in exam. Theol. mor. part. 3. cap. 9. sect. 11. cap. 19. num. 5.* Henriq. *lib. 7. cap. 21. nu. 2.* Et ratio est: quia aliter esset Pontifex sibi contrarius. Et ita etiam docuerunt Sanch. *in sum. tom. 1. lib. 2. cap 11. num. 27.* & noster Duardus *in Bull. Cœn. lib. 3. §. 2. quæst. 11. num. 41.*

R E S O L. XXXVII.

An Bulla Cœnæ deroget facultatem Bullæ Cruciatæ quoad absolvendum à reservatis in eadem Bulla Cœnæ? Ex p.4. tract.4. & Misc.Res.18.

§.1. AFfirmativè sententiam ex Hispanis Doctoribus docet Garsias *de beneficiis tom.2.p.11. cap.10. nu.* 130. *& seq.* & ita asserit dixisse Clemen. VIII. in quodam examine ad Episcopatum Cajetanum; & Jacobus Bleda *in opusc. defensionis fidei in causa Moriscorum capit.* 31. observat, quod duo viri Hispani cùm examinarentur ad Episcopatum coram supradicto Pontifice, repulsam tulerunt, quia responderunt à casibus Bullæ Cœnæ posse absolvi in Hispaniis virtute cujusdam privilegii, nempè Bullæ Cruciatæ; quod probatur ex clausulis in fine Bullæ Cœnæ appositis, in quibus revocantur omnia, & quæcumque indulta, gratiæ, indulgentiæ, &c. sub quavis forma, & tenore, & cum quibuscumque clausulis, etiam derogatoriarum derogatoriis à Sede Apostolica concessæ quibuscumque personis etiamsi regali præfulgeant dignitate, ex quavis causa, etiam per viam contractus, aut remunerationis, & cum clausula. *quorum tenore*, ergo, &c.

2. Verùm his non obstantibus hodie praxis in omnibus Regnis Hispaniarum est, ut virtute Bullæ Cruciatæ detur absolutio à reservatis in Bulla Cœnæ, excepta hæresi, & hoc posse fieri tradunt omnes expositores Bullæ Cruciatæ, Acosta, Rodriquez, Sanchez, Fagundez, Henriquez, Villalobos, Fernandez, Sorbus, quos citat, & sequitur novissimè Ludovicus à Cruz *in expositione Bullæ Cruciatæ disput.* 1.*cap.*10.*dub.*4. *num.* 8. quibus ego addo Ægidium Trullench *in expositione ejusdem Bullæ lib.* 1. §.1. *dub.* 13. *numer.* 2. quia expressè in Bulla Cruciatæ conceditur absolutio à casibus Cœnæ, excepta hæresi; ne ergo Papa contrarius sibi videatur, dicendum est per Bullam Cœnæ Cruciatæ non derogari. Deindè post revocationem in Bulla Cœnæ positam, qua prohibetur absolutio à casibus illius, & derogatur omni privilegio, etiam speciali, Sixtus V. *anno* 1590. fecit hanc exceptionem, nisi ejusmodi casus reservati in Bulla Cœnæ in eius præsentibus litteris expressè comprehendantur. At iidem casus in Bulla Cœnæ jam exprimuntur in Cruciata, excepta hæresi; ergo Bulla Cœnæ non revocat Cruciatam, sed solùm derogat aliis privilegiis, iis exceptis, quæ in Bulla Cruciatæ continentur. Et hanc esse mentem Pontificis, præter rationes citatas, apparet primò, quia dum Pontifex Cruciatam concedit ex certa scientia, agnoscit Bulllam Cœnæ esse non semel sed pluries, promulgandam intra spatium ab ipso præfixum pro Cruciatæ duratione, & nihilominus expressè vult, quod per totum id spatium sit valida. Secundò, quia expressè in concessione Cruciatæ facultatem impedit ut absque nova licentia singulis annis publicetur, idque absque diei, seu temporis determinatione Tertiò, quia cùm concessio Cruciatæ per viam contractus onerosi facta sit, adhuc tamen post Bullæ Cœnæ promulgationem non jubet Pontifex ut Cruciatam suscipientibus contributa eleemosyna, vel quid æquivalens reddatur: ergo apparet per Bullam Cœnæ non velle Pontifices derogare Bullam Cruciatæ. Multas alias rationes videbis apud Ludovicum à Cruce *ubi suprà*, qui etiam respondet ad argumenta contraria; adi illum, & non pigebit.

R E S O L. XXXVIII.

An Confessarius possit absolvere pœnitentem ex vi Bullæ Cruciatæ pluries à casibus Summo Pontifici reservatis?

Et doctrina hujus Resolutionis est valdè nota, quia si supra dicti casus sunt occulti, per Cruciatam possit Confessarius eos absolvere toties, quoties. Ex part. 1. tractat. 21. Resolut.28.

§.1. NEgativè respondetur communiter: Ita Fernandez *in exam. Theol. mor. p.3.c.9.§.9.n.*1. Villalobos *in sum. to.1.tr.27.clauf.9.§.2.nu.*5. Ledesma *in sum. to.1.tr.de Pœnit.c.*13.*concl.*2.*dub.*1.& alii.

2. Non reticebo tamen hic celebrem sententiam doctissimi Theologi Thomæ Sanchez *in summ. tom.*1. *lib.*4. *capit.* 54. *num.*2. asserentis, casus Summo Pontifici reservatos; occultos tamen, posse à Confessariis absolvi, non semel tantùm, sed toties quoties. Et ratio est, quia Bulla casus Pontifici reservatos excipit, ne liceat ab illis absolvere toties, quoties: sed quando hi casus sunt occulti, jam non sunt casus reservati Summo Pontifici; sed jure ordinario, & non speciali competunt Episcopis, & annexi sunt dignitati Episcopali: cùm ergo Bulla concedat absolutionem à reservatis Episcopo toties, quoties; largitur etiam absolutionem ab his reservatis occultis; quia per Concilium Tridentinum jam ampliùs non sunt Papales, sed Episcopales: quia, licet casus Papales non desinant esse tales, eò quòd Pontifex illos aliquoties concedat Episcopo; imò etsi semper concedat eos Episcopo speciali; ac desinerent esse Papales per generalem Constitutionem, concedentem eos in perpetuum cuilibet Episcopo. Sed totum hoc accidit in casu nostro: Ergo, &c.

c. Arguitur, tertio.

3. Hæc doctrina est valdè notanda, quia celebris, & non passim obvia. Itaque ea sententia Sanchez Confessarius per Bullam Cruciatæ potest absolvere quoscumque casus Summo Pontifici reservatos, non semel, sed toties quoties, dummodo tamen sint occulti; quia, ut tales desinunt esse Papales, & sunt Episcopales, licèt contrarium asserat Henriquez *lib.6. cap.*14 *num.*7. *in fin.* Bannez *in* 2.2. *quæst.*64. *art. ult. ad finem*.

R E S O L. XXXIX.

An quis possit absolvi ratione Bullæ Cruciatæ toties, quoties à casibus Summo Pontifici reservatis, si occulti sunt. Ex p. 3. tr.addit.Res.17.

§.1. HÆc quæstio erit multum plausibilis Confessariis. Ego pro opinione negativa *in part.*1. *tract.* 21.*resolut.*28. adduxi Villaloboa, Ledesmam, Fernandez, quibus nunc addo Henriquez *lib.6.cap.4.num.*7. & Bañez *in* 2.2.*q.*64.*art.ult.*

2. Sed *ibi* pro affirmativa sententia adduxi Sanchez, cui nunc addo Ægidium Trullench *in Bull. Cruciatæ lib.*1.§. 7. *cap.*2.*dub.*6.*a.*3. *Quia*, ait ille, *restrictio illa semel in vita, & in articulo mortis, posita est in Bulla quoad casus publicos, & non manifestos. Bulla enim solos casus Pontifici reservatos excipit, ne liceat illos absolvere toties quoties, at casus occulti non sunt casus Papæ reservati, sed competunt Episcopis, non ex aliqua delegatione speciali, ut existimat Henriquez; sed jure ordinario, tamquam perpetuò annexi dignitati Episcopali, neque exigitur industria personæ Episcopi, aliter enim ita essent personales, ut eos delegare non posset, quod est falsum. Ergo eis talis facultas competit jure ordinario, & eo jure casus Papales, si occulti fiat, censentur casus Episcoporum reservati. Et confirmatur, quia etsi casus Episcopales non desinant esse tales per concessionem peculiarem factam ab Episcopo, at desinerent esse si constitutione synodali concederetur Parochis, & solis illis reservati essent. Ergo similiter, & casus Papales non desinunt esse tales, eo quod illos semel, aut iterum Pontifex concedat Episcopo, imò etsi semper eos concedat Episcopo speciali, at desinunt esse tales per generalem constitutionem concedentem eos in perpetuum cuicumque Episcopo, ut factum fuit in Tridentino respectu casuum Papalium occultorum. Cùm ergo Bulla concedat absolutionem à reservatis Episcopo toties quoties, concedendum, est per Bullam posse dari absolutionem ab iis reservatis occultis toties quoties, utpotè, qui per decretum Tridentini jam non sunt Papales, sed Episcopales. Et tandem probatur, quia reservatio, ut odiosa, est limitanda, quando verba talem limitationem patiuntur. Sed illa restrictio potest alligari soli absolutioni casuum publicorum, qui publici sunt: ergo solum respectu eorum negabitur per Bullam facultas repetendi in eodem anno absolutiones toties quoties oportuerit.* Hæc omnia Trullench *loc cit.* & hanc opinionem probabilissimam esse, & tutam in praxi, sentiunt multi viri docti Societatis Jesu, & nostræ Religionis, de hac re à me consulti.

R E S O L. XL.

An quis possit absolvi toties, quoties virtute Bullæ Cruciatæ à casibus Papæ reservatis, si sint occulti? Ex part.11.tract.2. & Misc.2.Res.45.

§.1. AFfirmativè olim respondi, sed nominatim contra me, & alios negativam sententiam probabiliorem, & in praxi amplectendam esse putat Bardi *in Bull. Cruc.par.*2.*tract.*9.*capit.*1.*sect.*10. *num.* 87. Et ratio est, quia cum Summus Pontifex absolutè, & simpliciter sine ulla limitatione, aut qualitate superaddita casus illos sibi reservet, idcircò hi casus ita reservati aliquid plus habent, quam illi qui omninò non sunt reservati; ergo esse occultum, cum suaptè natura non opponatur reservationi, ut de se patet, neque aliundè nos habeamus declarationem per quam casus ea, eo quod sint occulti, cessent à reservatione, quod tamen Adversarii non probant, cùm id deberent sufficienter probare: igitur probabilius, & congruentius dicimus non posse vi Bullæ casus istos toties quoties remitti, sicuti non reservatos: hoc autem importat clausula illa, quæ in ipsamet Bulla habetur, dum sic dicitur: Aliorum

E verò

verò Sedi Apostolicæ non reservatorum, ac reservatorum, toties quoties confitebuntur, absolutionem, mediante salutari pœnitentia secundùm culparum exigentiam, obtinere; & ideò ita est dicendum, facultatem illam Episcopis concessam esse tantùm in ordine ad casus, qui omninò, & simpliciter eximuntur à reservatione Papali, & hoc manifestè patet, quia in illo Decreto Concilii absolutio Casuum, & Censurarum summo Pontifici reservatarum, etiam dum maneat in occulto, non relinquitur in omnimoda libertate Episcopi, quia adhuc casus detinentur in reservatione Papali; nequeunt enim Episcopi prædictorum casuum absolutionem ad libitum respectu quarumcumque personarum, & in quocumque loco exercere, nam Concilium eam limitat ad subditos Episcopi, & in Diœcesi Episcopi absolventis, & quamvis hæc verba vario modo ab auctoribus intelligantur, ut videre est apud Suarez *de censur. tom. 5. disputat. 41. sect. 2. numer. 6. & sequentibus*. Sanchez *lib. 2. in Decalog. capit. 11. à numero 2.* certum tamen, est, & omnes fatentur, Concilium per illa verba: *Quoscumq; sibi subditos, & in Diœcesi per se ipsos, aut per Vicarium ad id specialiter deputatum*, Limitationem aliquam apponere in facultate absolvendi à casibus Pontificiis occultis; proindè hi casus etiam occulti non censentur omninò esse extra Papalem reservationem, & per consequens, dum in Bulla conceditur facultas absolvendi toties quoties à casibus Summo Pontifici non reservatis, id explicari debet de casibus, qui omni Papali reservatione carent.

2 Verùm his non obstantibus, me citato, affirmativam sententiam tenet Pater Andreas Mendo *in Bull. Cruc. disp. 23. capit. 3. numer. 72. cum. seq.* qui postea *in Appendice disputat. 2. capit. 26. numero 141.* nominatim contra Patrem Bardi ad ejus argumenta respondet. Etenim Pontifex, dum committit in Tridentino Episcopis facultatem ordinariam absolvendi à casibus sibi aliundè reservatis, dummodò sint occulti, sollit ab eis reservationem Pontificiam, limitatque eam, quam apposuerat, ad ejusmodi casus non occultos, qua reservatione ablata, consequens est, ut virtute Bullæ possit toties quoties ab eis absolvi. Nec signum appositum de perseverantia reservationis est efficax: nam ablata reservatione Pontificia, adhuc potest remanere reservatio Episcopalis, & designari cui Episcopo, & quorum penitentium absolutio reservetur: quare Pontifex voluit, ut quisque Episcopus solùm in sua Diœcesi, & suos subditos absolvere valeat: Inde tamen non probatur, quod reservatio sit Pontificia; sicut etiam Episcopus non potest absolvere in aliena Diœcesi saltem à reservatis Episcopo illius Diœcesis: quod non suadet eus casus habere reservationem majorem, quam Episcopalem; sed solùm actus jurisdictionis suis terminis, locis, & personis esse circumscriptos. Id in præsenti contingit, Pontifice jurisdictionem congruenter limitante,

3. Et quidem ea limitatio non opponitur ablationi reservationis Pontificiæ; nec rectè intelligitur, quo pacto duret reservatio Pontificia, si inferiori Prælato non reservantur illi casus: cùm reservatio Pontificia id per se dicat, quòd nullus Prælatus inferior absolvere valeat. Itaque cum Tridentinum facultatem præstat Episcopis ad absolvendum à reservatis occultis cum adhibita limitatione, perindè se habet, ac si assereret, peccata, quæ sunt Sedi Apostolicæ reservata, si sint occulta, deinceps solùm Episcopis in sua Diœcesi, dum sint peccata subditorum, reservata maneant. Sicut, si in Religione, in qua peccatum verbi gratia, periurii est reservatum Superiori, statueretur, ut deinceps Confessarius Domus Religiosæ posset ab illo absolvere commorantes in eadem domo: quis dubitet, reservationem Superioris auferri, quamvis limitaretur Confessarius, & personæ? Atque adeò Regularis, qui in id peccatum incidisset, si haberet privilegium, ut per quemvis Confessarium absolveretur à non reservatis, posset per quemlibet absolvi à periurio: similis est omninò casus, quem agitamus, sua servata proportione. Hucusque Mendo.

4. Dico igitur posse quemlibet absolvi toties quoties à casibus in Bulla Cœnæ contentis [excepta hæresi, de qua statim] si sint occulti, & ab omnibus aliis reservatis Pontifici in jure, vel qui in Decretis, aut Bullis specialibus sunt reservati, & deinceps reservabuntur, dummodo, ut supra monui, non apponatur clausula derogatoria Decreti Tridentini, & dum casus sint occulti.

5. Deindè advertendum est, in opinione judicante, irregularitatem esse censuram, & per Bullam Cruciatæ posse quem absolvi ab irregularitate, quæ purè pœna est, & non simul inhabilitas, sanè posse absolvi ab irregularitatibus, quæ purè pœnæ sunt, à quibus potest Episcopus absolvere vigore præfati Decreti Tridentini, Sed de hoc ultimo ego alibi. *

6. Ex his infertur, me olim Panormi interrogatum rectè respondisse, posse absolutionem præstari virtute Bullæ toties quoties ab excommunicatione occulta contracta ob ingressum in Monasteriis Monialium, & lata in Bulla Pii V. & Gregorii XIII. quia ab ea potest absolvere Episcopus, cùm in his Bullis Pontificum sibi reservantium illam censuram, non contineatur clausula derogatoria Tridentini.

* Alibi [illegible] me infra in R. 130. [illegible] hoc in [illegible] a pro parte [illegible] aliis [illegible]

7 Item posse quem toties quoties per Bullam absolvi ab excommunicatione contracta ob delictum occultum duelli, etsi ea fuerit reservata post Tridentinum in Bulla Clementis VIII. etenim etiam Episcopus potest ab ea excommunicatione absolvere, cùm in præfata Bulla non fiat specialis mentio derogatoria Tridentini, quod requiritur ut derogetur ejus Decretis.

Quod hoc [illegible]

8. Ratio omnium supradictorum est, quia virtute Bullæ potest quis toties quoties absolvi à peccatis, quæ non sunt Pontifici reservata; sed ejusmodi peccata occulta (idem dico de censuris) non sunt Pontifici reservata, sed Episcopis; ergo potest toties quoties ab illis absolvi. Suaderur Minor, nam reservatio ablata est per Tridentinum, dum Episcopis concessa est potestas absolvendi ab illis peccatis; sicut, si peccata essent aliqua Episcopis reservata, & in aliquo Concilio, aut Synodo concederetur omnibus Parochis facultas ad absolvendum ab illis, posset sanè ab eis absolvere quisquis valeret absolvere à peccatis, à quibus Parochi absolvere possent. Vide Mendo *ubi suprà disputat. 23. cap. 5. numero 62.* qui respondet ad argumentum contrarium adductum ab Henriquez. Hæc opinio mente teneatur à Confessariis, nam in dies potest occurrere, & est satis consolatoria pœnitentibus. Quicquid eruditissimus Bardi dicat, contrariam esse in Praxi sequendam, non nego tamen opinionem doctissimi viri esse satis probabilem, nostram tamen præter Mendo ubi supra docet novissimè me citato doctus Pater Bertrandus Lothe. *in Resol. Theologicis tr. 1. qu. 1. art. 5.* omninò video dus.

R E S O L. XLI.

Quoniam Confessarii virtute Bullæ Cruciatæ possint absolvere à casibus Bullæ Cœnæ, hæresi excepta, semel in vita, & semel in morte, quærendum est breviter de aliquibus casibus inclusis in dicta Bulla; ideò quæritur, quid dicendum sit de aliquibus casibus positis in primo Canone Bullæ Cœnæ, an includantur sub nomine hæresis, ita ut per Bullam Cruciatæ minimè possint absolvi? Ex p. 1. tr. 11. Res. 29.

§. 1. NOn posse absolvi docet Fernandez *in exam. Theolog. moral. part. 3. cap. 9. §. 16 sect. 1. num. 1.* Turrianus *in 2 2. tom. 1. dispat. 56. dub. 2.* Alterius *de cens. tom. 1. lib. 8. cap. 19. quæst. 2.* Azorius *tom. 1. lib. 8. cap. 19. quæst. 2.* & Ledesma *in summ. tom. 2. tract. 1. cap. 6. in fin.* ubi sic asserit: (Hase se advertit, que de baxo de nombre de heregia, se comprehenden los que favorecen, ò encubrens los hereges, y los que se apartans de la obediencia, de los Pontifices Romanos, ò tienen libros prohibitos, ò los leen. Porque todos estos casos estan reservados en España à los Inquisidores, y ningun Sacerdote los puede absolver por la Bulla, ò Jubileo.) Putant igitur supradicti Authores, omnes casus contentos in primo Canone Bullæ Cœnæ, inclusos esse sub nomine hæresis: sed, cùm virtute Bullæ Cruciatæ hæresis non possit absolvi; neque poterunt, & illi,

Sup dictis & [illegible] Vide §. Sed ex [illegible]

2. Hæc opinio est probabilis; sed contraria non caret etiam probabilitate: illam docent Sanchez *in summa, tom. 1 lib. 2. cap. 12. num. 12.* Portel. *in addit. ad dubia regul verbor. libri prohibiti, num. 14.* Riccius *in addit. ad Bullam Cruciatæ.* Rodriquez *part. 1. §. 9. sect. 3. numero 95.* Duardus *in Bulla Cœnæ lib. 3. §. 2. quæstion. 8. numero 8. & sequentibus 11. nu. 47.* Henriquez *lib 6. cap. 27. numero 2. in Glossa, littera I.* Farinacius *de hæresi quæst. 180. numer. 8.* Suarez *tract. de fide disputat. 24. sect. 1. numero 11.* & alii: hi omnes docent, si supradicti verè Hæretici non sint, posse per Bullam Cruciatæ; absolvi; nam solùm excipitur hæresis formalis. Ergo &c.

R E S O L. XLII.

Quænam parvitas materiæ excuset ab excommunicatione legendi libros hæreticos; & an eos legentes sint absolvendi per Bullam Cruciatæ?

Et an dicta parvitas materiæ non solum detur in legentibus, sed etiam in retinentibus libros Hæreticorum?

Et quid

Et quid est sentiendum de libris magicis, & chiromanticis, an comprehendantur sub nomine hæreticorum, & in dicta excommunicatione? Ex p.1.tt.1.Ref.30.

§.1. PAter Sanchez *in summa, tom. 1. lib.2.cap.10. nu.31.* de hac materia loquens sic ait: (Ego credo, unam solam paginam, quamvis liber sit ex voluminis majoribus, non sufficere: sed major quantitas ea pagina voluminis majoris vulgò, *de marca mator*, sufficiens erit.) Hanc opinionem non potest probare Suarez *tract. de fide, disp. 20. sect. 2. num.20.* Bonacina *de cens. disput. 2. quæst. 5. punct. 4. num.13.* cum Molfesio *in 3.part. lib. 3. cap. 1. num. 49.* quia in ea lectione multùm potest esse periculi. Oportet ergo, ut nimis brevis, nec multarum linearum sit lectio, ut excusationem parvitatis materiæ admittat. Sed supradicta Sanchea opinio approbatur à nostro Duardo *in explic. Bull. Cœn. lib.2.can.1.quæst.46.num. 4.* Filliucio *tom. 2. tractat. 22. cap.7. num. 204.* & novissimè à Laurentio Portel. *in addit. ad dub. regul. verb. libri prohibiti, num. 7. in fin.* & in hanc sententiam inclinat Layman. *lib.2. tractat.1.c.16.nu.5.*

2. Sed, etiamsi talis incurreret in excommunicationem dictæ Bullæ Cœnæ, latam contra legentes libros Hæreticorum, puto per Bullam Cruciatæ absolvi posse; dummodo hæretico animo id non faciat: & ita in terminis præter DD. citatos *in superiori resol.* docet Acosta *in expl. Bulla Cruciata q.53.concl.4.* Portel. *in addit. ad dub. reg. verb. libri prohibiti, num. 14.* Riccius *in addit. ad Bull. Cruc.* Rodriquez *p.1. §.9. sect.3. num. 190.* quicquid in contrarium asserat Rodriquez, & alii.

3. Sed de libris magicis non est dubitandum, ut docet Delrius *in disquis. part.3 lib.5. sect. 17.* & Raphael de la Torre *in 2.2. tom.2.q.96. art. 4. diff. 5. in fin.* quia, sicut chiromantici, & magi non comprehenduntur sub nomine Hæreticorum; sic eorum libri, hæretici judicandi non sunt, ut notavit Sousa *in Bull. Cœn. c.2. disp. 13. concl. 1.* Bonacina *de cens. disp.2. punct.3. nu.4.* Alter. *de cens. tom.1. lib.5. disp.2. c.7. fol.475. cas.2.* & alii.

4. Notandum est etiam, quòd parvitas materiæ non solùm datur, ut diximus, in legentibus; sed etiam in retinentibus libros Hæreticorum. Et ita, si aliquis per duos dies non consignaret Inquisitoribus dictos libros, non incurreret in excommunicationem. Ita Sanchez *in sum. lib.2. cap.10. nu. 55.* & Duardus *in expl. Bull. Cœn. lib. 2. can.1. q.51. nu. 33.* & alii.

RESOL. XLIII.

An qui legit librum Hæretici qui non tractat de Religione ex professo, neque continet multas hæreses, sed unum tantum, incidat in excommunicationem Bullæ Cœnæ, ita ut per Cruciatam sit absolvendus? Et part. 1. tractat. 11. Resol. 31.

§.1. NOn incidere in censuram Bullæ Cœnæ, putavit Sayrus *de censur. lib. 3. cap. 5. num. 12.* & Grassius *in decis. part. 1. lib. 4. cap. 18. num. 40. & 42.* quia, ut incurratur excommunicatio Bullæ, necesse est, ut liber ex professo de religione tractet, aut de hæresi; non autem si tractet de aliis rebus, & obiter dicat aliquam hæresim.

2. Hanc autem sententiam reprobat Sanchez *in summa, tom.1. lib.2. cap. 10. num. 34.* qui citat Suarez: & idem docet Bonacina *de cens. disput. 2. quæst. 5. punct. 4. num. 19.* cum Alterio *in Bulla Cœn. tom. 1. disput. 2. lib. 5. cap. 6. fol. 470. in fin.* & Portel. *in add. ad dub. regul. verb. libri prohibiti, num. 8.* quia Bulla solùm requirit, ut liber hæresim contineat: quod quidem verificatur, si unicam tantùm contineat. Et ideò, stante hac opinione, taliter legentes non sunt per Bullam Cruciatæ absolvendi.

3. Non reticebo tamen Filliucium *tom. 2. tract. 12. cap. 7. num. 204.* & etiam Sousa ex Prædicatorum Familia, primam opinionem contra Suarez, & Sanchez docere, & ideò *in expos. Bull. Cœn. disput. 13. cap. 2. conclus. 2.* sic asserit: (Qui legit, licet absque Sedis Apostolicæ licentia, Hæreticorum libros, qui ex professo hæresim non continent, vel de religione non tractant; quamvis hæresim aliquam contineant; per hanc Bullam non excommunicatur.) Ita ille. Et probat hanc sententiam multis rationibus, quæ apud ipsum videri possunt. Hæc sententia videtur probabilis, licèt contraria sit probabilior.

RESOL. XLIV.

An qui non per se ipsum, sed per alios legit aliquem librum Hæreticum hæresim continentem, seu ex professo de Religione tractantem, incurrat in excommunicationem Bullæ Cœnæ, ita ut per Cruciatam sit absolvendus?

Et quid dicendum, quando qui audit legere, induxit legentem, ut legeret?

Et an famulus ex mandato Heri legens incurrat in censuram, nisi ignorantia excusetur?

Et si famulus, vel alius fuerit compulsus ad legendum librum hæreticum in contemptum Fidei, & hoc non obstante, faciat, an peccet mortaliter, & incidat in excommunicationem Bullæ Cœnæ? Ex p.1.tr.11.Ref.33.

§.1. INcurrere in dictam excommunicationem putat Alterius *de cens. to.1. disp.2. lib.5. cap.6. fol. mihi 430. col.2.* quia in nostro casu putat specialiter per seipsum legere qui per alium legit. Idem docet Sayrus *de cens. lib. 3. cap. 5. num.14.* & Grassius *in decis. p.1. lib.4. cap.18. num. 34.* & Azorius *p.1. lib.8. cap.6. quæst.4.* & novissimè Layman *lib.2. tract. 1. cap.15. n.6.* Megala *in 3. par. lib.3. cap.1. num.38.* Reginaldus *in praxi, tom.1. lib.9. c.14. nu.250. & 251.* & Suarez *tr. de fide, disp.20. sect.2. n.19.*

2. Sed contrariam sententiam docet Filliuc. *tom. 2. tract. 16. cap. 3. num. 45. & tom. 2. tract. 22. cap. 7. num. 207.* Sousa *in Bul. Cœn. cap.2. disp.14. num.4.* Sanctarellus *tract. de hæresi, cap. 13. dub. unico, num. 8.* Scorcia *in Bull. Pontif. epitome 166. theorem. 410.* Ugolinus *in Bull. Cœn. canon. 1. verb. ac eorumdem libros §.5. num.4.* Duardus *in expos. Bull. Cœn. lib. 2. can. 1. quæst.48. num.4.* Sanchez *in summa, to. 1. lib. 2. cap. 10. num.48.* Bonacina *de cens. disp.2. quæst.5. punct.4. num. 12.* qui malè pro hac sententententia citat Reginaldum; nam contrariam docet.

3. Sed hanc sententiam tenet etiam Portell. *in addit. ad dubia reg. verb. libri prohibiti, num. 11.* ubi sic asserit: (Non incurrit censuram Bullæ, qui audit legere librum hæreticum: audire enim non est legere; & verba legis pœnalis sunt accipienda in significatione propria & stricta. Et hoc verum censeo, etiam si is, qui audit legere induxerit legentem, ut legeret: nam inducere, ut aliquis legat, non est legere. Et censura posita contra facientem, non ligat consulentem, nisi id exprimatur in ista Bulla, contra consulentem ut tales libri legantur. Incurret verò censuram famulus legens ex mandato Heri, nisi ignorantia excusetur.) Ita Portel. At ego puto, his non obstantibus, non esse recedendum à prima sententia affirmativa.

4. Nota verò, quòd si dictus famulus fuerit compulsus ad legendum librum hæreticum in contemptum fidei, & hoc faceret, secundùm Bonacinam, *ubi suprà*, & alios non solùm peccaret mortaliter, sed in excommunicationem Bullæ incideret. Sed quoad excommunicationem negat noster Duardus *loco citato num.15.*

RESOL. XLV.

Utrum, qui legerit epistolam, seu litteram missivam alicujus Hæretici, in qua aliquam hæresim doceret hanc excommunicationem incurrat; unde virtute Cruciatæ absolvendus sit?

Et quid de retinente, aut imprimente Epistolam, concionem, aut aliam papyrum Hæretici solutam, nec in tractatus formam redactam? Ex par.1.tr.11.Ref.34.

§.1. INcurrere talem epistolam legentem, excommunicationem Bullæ Cœnæ, mordicus defendit noster Megala *in 3. p. lib.3. c.1. n.55.*

2. Sed contrariam docet Sanchez *in sum. tom.1. lib.2. c.10. nu.29.* ubi ait: (Credo non incurrere excommunicationem, legentem, aut retinentem, aut exprimentem Epistolam, concionem, aut aliam papyrum hæretici solutam, nec in tractatus formam redactam; quod hæc, in communi, & usitato loquendi modo, minimè dicantur libri: nec militat eadem ratio quæ in libris: hi enim multò amplius extenduntur, atque diutius permanent.) Ita Sanchez, quem postea sequuti sunt Portel. *in addit. ad dub. reg. verb. lib. prohibiti, nu.7.* & Sousa *in expl. Bull. Cœn. c.2. disp.13. conc.1. nu....* Duardus *in expl. Bull. Cœn. lib.2. can.1. q.55. num. 15.* Layman. *in Theol. mor. lib. 2. tr. 5. cap.15. num.3.* & alii. Sed censeo in priori sententia persistendum esse.

RESOL. XLVI.

An qui legit librum Authoris Catholici, sed cum scholiis, & commentariis hæreticorum tam copiosis, ut liber potius ex iis, quam ex textu constare censeatur, incidat in excommunicationem Bullæ Cœnæ, & per Cruciatam sit absolvendus? Ex p.1.tr.11. Res.32.

§.1. AEfirmativam sententiam docuit P.Suarez *in 3. par. tom.5.disp.21.sect.3.nu.10.* Sed nimis scrupulosè in hoc loquitur, & ideò non sequendus: unde meritò illum reprobant Sousa *in expos. Bul. Can.cap.3. disp.13.concl.3.nu.7.* & alii: nam reverà liber Auctoris Catholici, licèt commentarios copiosos alicujus hæretici habeat, semper nuncupatur liber Auctoris Catholici, à quo in lucem editus est; & non liber hæretici commentantis.

RESOL. XLVII.

Utrum idiota legens librum hæreticum Latina lingua compositum, quam ipse nullo modo intelligit, incidat in excommunicationem Bullæ Cœnæ, itaut per Cruciatam sit absolvendus? Ex p.1.tr.11. Res.36.

§.1. AFfirmativè respondet Megala *in 3.part.lib.3.cap.1. num.45.* quia Bulla non spectat finem, sed factum ipsum.

2. Sed negativam sententiam docet Sanch. *in sum.tom.1. lib.2.cap.10.nu.51.* quia hic casus à principio non fuit inclusus in lege. Laurentius verò Portel. *in addit. ad dub. regul. verb. libri prohibiti.n.11.* non audet hoc consulere: sed addit, quòd qui id fecerit, habebit Authorem Sanchez; in quibus verbis demonstrat, hanc sententiam esse probabilem, sicut reverà probabilissima est, & tuta in praxi; & illam, præter Sanchez, docet etiam Filliucius *tom.2. tract.22. c.7.nu.207.* & Suarez *tract.de fide,disp.20.sect.2. nu.18.* ubi sic asserit: (In primis, circa qualitatem necessarium est, ut non tantum sit exterior lectio, sed cum intelligentia verborum, nam si quis ignorans prorsus linguam Latinam, vel eam, in qua liber scriptus est, illum legat; non incurret censuram, nec per se loquendo, mortaliter peccabit: quia illa non est formalis, nec vera lectio; sed tantùm materialis: & præterea ibi cessat ratio legis: quia neque periculum inde imminet, nec est communicatio cum hæretico in doctrina: & in hoc omnes conveniunt.) Ita Suarez. Unde negandum est id, quod dicit Megala, nempè, Bullam non spectare finem, sed factum.

RESOL. XLVIII.

An qui legit librum hæreticum in Gallia, Anglia, & aliis Provinciis, ubi Bulla Cœnæ non est recepta, incidat, hoc non obstante, in excommunicationem, & egeat Bulla Cruciata propter absolutionem? Ex parte 1. tract.11. Res.35.

§.1. AFfirmativè respondet Megala *in 3.par.lib.3.cap.1. num.60.*

2. At contrarium docet Sanch. *in sum.tom.1.lib.2.cap.10. nu.4.* qui citat Azorium: & contra rationem Megalæ vide Becanum *in sum.Theol.tract.3.cap.6.q.8.n.4. in fine*, ubi docet ex communi Doctorum sententia, in Germania excusari multos, & non incidere in excommunicationes Bullæ Cœnæ, quia in multis locis usu recepta non est.

RESOL. XLIX.

An quis per Bullam Cruciatæ possit absolvi à reservatis, & censuris, non solum antea, sed etiam post ipsius susceptionem incursis?

Idem quæritur de commutatione, vel dispensatione votorum.

Et, an quis virtute Bullæ possit ex libito ab uno Confessario absolutionem à reservatis obtinere, & ab alio postea votorum commutationem?

Et hæc omnia procedunt etiam tempore Jubilæi. Ex p.1.tr.11. Resol.17.

§.1. REspondeo affirmativè, quidquid asserat Sotus *de just. lib.8.q.4. art.3.* cum aliis. Et ita adversùs illum docent decem Doctores, quos citat, & sequitur Sanchez *in summ.tom.1.lib.4.cap.53.nu.26.* quibus ego addo Leonem *tract.de Jubil.p.2.q.8.n.11.* Floron. *de cas.reserv.p.1. cap.4 §.3.num.22.* Sanctarellum *tract. de Jubil.cap.8. dub.9.* qui citat quatuordecim Doctores pro hac sententia. Fernand. *in exam.Theol.mor.p.3.cap.9.§.17.sect.3.nu.3.* Bonac. *de leg.disp.4.q.2.punct.6.§.3.nu.15.* Villalob. *in sum.tom.1. tract.57.claus.9.§.2.n.6.* Ledesmam *in sum.tom.1.tract.de Pœn.c.13. concl.2.dub.6.* Barthol.à S.Fausto *in thes.Relig.lib.4.q.50.nu.5.* Molfes. *in sum.tom.1.tr.11.c.15.n.504.* & alios. Et ratio est: quia verba Bullæ sunt generalia: ergo non sunt restringenda ad peccata, seu vota emissa ante, & non post publicationem Bullæ, ut etiam in Jubilæo asserunt DD. & verba indefinitè, & generaliter expressa in privilegiis extenduntur ad futura, ut notat Glossa *in cap. quia circa de privileg.* Cæteras rationes vide apud citatos Doctores.

2. Notandum est verò, supradictam doctrinam non solùm procedere quoad commutationem votorum: sed etiam quoad dispensationem, contra Lopez, Rodriq. & Sotum: quia, ut benè notat Henriq. *in sum.lib.7.cap.30.n.5.* cum Suarez, & Sanch. *ubi sup.n.28.* eadem est ratio, quoad hoc, inter potestatem dispensandi, & commutandi. Notandum est etiam, quòd quis virtute Bullæ potest exhibito ab uno Confessario absolutionem à reservatis, & censuris obtinere, & ab alio postea votorum commutationem. Ita Faustus *ubi suprà, n.4.* Et hæc omnia procedunt etiam tempore Jubilæi: nam eadem est ratio, ut de Bulla.

RESOL. L.

Qui per Bullam, seu virtute Jubilæi elegit Confessarium, & facit cum illo confessionem invalidam, & irritam, vel ex defectu doloris, seu examinis, vel ex alio capite obtinendo absolutionem a reservatis, quæritur, an dicta peccata non sint amplius reservata, itaut postea possit à quocumque Confessario ab illis absolvi?

Et docetur, quod si aliquis Prælatus tribuit facultatem in aliqua Festivitate absolvendi à reservatis: si aliquis Religiosus, efficeret confessionem irritam, & reservata confiteatur, postea à quocumque Confessario possit absolutionem obtinere.

Etiamque infertur, quod qui virtute Bullæ Cruciatæ confitetur casus Episcopales fictè, & sine contritione, posteà potest à quocumque Confessario etiam sine Bulla absolutionem obtinere? Ex par.1.tract.11.Resol.18.

§.1. NEgativè respondet Ledesma *in summ. tom. 1. tract. de Pœnit.cap.13.concl.2. dub.7.* Villalobos *in summ. tom.1.tract.27.claus.9.§.1.n.16.* qui citat Acostam *in explic. Bul. quæst.45.* quando, videlicet, pœnitens scit, illam confessionem esse irritam; secùs, si talis nullitatem confessionis non adverteret: nam in secundo casu putant manere liberum a reservatione. Et ratio est: quia Summus Pontifex concedit facultatem absolvendi à reservatis in ordine ad susceptionem Indulgentiarum: sed, qui scienter facit confessionem irritam, indulgentias minimè consequi potest ergo, &c.

2. Non reticebo tamen, multos Doctores contrarium asserere probabiliter, quos adducit, & sequitur Comitolus *in respons.mor.lib.1.quæst.30.num.2.* ubi sic ait: (Nam, qui tempore Jubilæi, & adde tu per Bullam Cruciatæ) ficte confessus est de casu reservato, nec quidquam eo profuit confessio ad salutem, post Jubilæum meliori mente quærere possit quemlibet Confessarium, qui tum ab aliis casibus; tum a reservatis eum possit absolvere; Cajetanus *in summ.verb.casus reservatus, in calce:* Armilla *eodem verb. num.4.* Sylvest. *ver.Confessio, 1.q.19. in extremo, seu num 21.* à quo Paludanus, & D. Antoninus nominantur opinionis Authores; ajunt, eum, qui ficte Confessus est reservatum casum, posse à quovis Confessario absolvi: propterea quòd legi Ecclesiasticæ reservationis jam satisfecit, quamvis legi divinæ confessionis nulla ratione satisfecit. Quare jure divino debebit iterum Sacerdoti illud ipsum peccatum, & reliqua omnia declarare.) Ita Comitolus.

3. Sed hanc Comitoli sententiam non admittunt aliqui Doctores in Confessione facta vigore Jubilæi: quia talis absolutio confertur in ordine ad lucrandas Indulgentias, & verè pœnitentibus; secùs autem: si absolutio a reservatis, vel a Superiore Ordinario, vel a delegato daretur sine ullo ordine ad Indulgentias lucrandas. Unde patet, me olim rectè respondisse, quòd quando Prælatus tribuit facultatem in aliqua festivitate absolvendi à reservatis, si aliquis Religiosus tunc efficeret confessionem irritam, & reservata confiteretur, postea a quocumque Confessario posset absolutionem ab illis obtinere; quia talia peccata non remanserunt amplius reservata. Et ita docet Nugnus *in addit.ad 3.par.tom.2.quæst.9.art.2.part.2.dub.4.* Floronus *de cas. reserv.part.1.cap.4.§.9.num.3.* Reginaldus *in praxi, tom.1. lib.8.cap.6.sect.2.num.61.* Homobonus *tractat. de cas. reserv.part.1.* Coninch. *de Sacram.disput.8.dub.15.num.91.* Hen-

Henriquez *lib.6. cap.16. §.5. in Glos. litt. B. & C.* Suarez *in 3. part. tom.4. disp.31. sect.4. numer.22.* Possevinus *de offic. Cur. cap.27. num.29.* cum aliis. Et ita ex hac doctrina infert Acosta, *ubi suprà*, quòd qui virtute Bullæ Cruciatæ confitetur casus Episcopales fictè, & sine contritione, posteà potest à quocumque Confessario de illis, etiam sine Bulla, absolutionem obtinere. Sed opinio Comitoli videtur etiam probabilis.

RESOL. LI.

Qui habet casus reservatos, & confessus vigore Bullæ Cruciatæ fecit scienter confessionem invalidam, quæritur, an possit postea à quolibet Confessario absolvi?

Et quid de peccatis reservatis, & oblitis in prædicta confessione? Ex p.3. tr. addit Ref.16.

Quæ hic est Ref. antecedens, & in eadem p. 3. ex doctr. Ref. 29. & 30. à lin. 5. vel 6. & ibi in p. 3. Ref. 30. §. Notandum est tamen.

§. 1. PRo affirmativa sententia, quam probabilem putavi *in part.1. tract.18. resol.18.* adduxi Comitolum, & alios. Sed hæc opinio displicuit cuidam viro docto, immeritò quidem, & ideo tanquam probabilem iterum illam admitto, quam absolutè tuetur novissimè Ægidius Trullench *in Bulla Cruciata lib.1. §.7. cap.1. dub.3. num.9.* vbi sic ait: *Quæres, an qui fecit confessionem irritam & invalidam, in qua confessus est reservatus, & à Confessario absolutus fuit ratione Bullæ, liber sit à reservatis confessis, ita ut possit postea ea peccata cuilibet approbato confiteri? Respondeo affirmativè, quia directè & animo gaudendi hoc privilegio, ut suppono, se subjecit legitimo superiori, qui potuit & voluit tollere reservationem. Secundò, quia à reservata Papæ censura potest absolvi ratione Bullæ extra confessionem; ergo non requiritur ad effectum tollendi reservationem virtute Bullæ, quòd confessio fuerit valida, vel non. Et hæc omnia etiam procedunt, quando pœnitens habet animum & intentionem expressam confitendi & subjiciendi absolutioni, non solum ea reservata, quorum recordatur, sed etiam ea omnia si recordaretur, & Confessarius absolutè absolvit expressè confessa, & sub conditione oblita, tunc enim ab omnibus censetur absolutus, & sufficit postea illa peccata, quando memoriæ occurrerint, cuilibet approbato confiteri.* Ita Trullench, cui adde insignem Theologum Salmaticensem Petrum Ochagaviam *de Sacram. tract.2. de confess. Sacram. quæst. 22. concl.2. numero 8.* ubi sic asserit. *Si quis expressè confiteatur omnes casus reservatos Sacerdoti habenti ad id jurisdictionem, vel concessam in gratiam sui, vel in gratiam pœnitentis, satisfacit omnino reservationi, etiam si confessio ex aliquo capite nulla reddatur; unde talia peccata potest postea cuilibet Confessario confiteri; quia reservatio ad id ordinatur, ut pœnitens deferat peccata propria Sacerdoti, & ejus sententiam audiat, & pœnitentiam impositam accipiat. Sed hoc totum contingit cùm confessio ex aliquo capite redditur nulla, ut supponimus? ergo tollitur omnino reservatio. Et hæc conclusio etiam est vera, cùm absolutio detur ratione potestatis delegatæ, quæ fuerit sine reservationis.* Hæc Ochagavia, qui citat Sylvestrum *ver. confessio 1. quæst. 19.* & D. Antoninum *part. 3. titul. 14. cap.19. §.17.* Unde immeritò, ut dixi hanc opinionem quidam existimavit improbabilem, est enim probabilissima, cùm pro se magnos Authores habeat; & validis sit fulcita rationibus. Unde probabiliter ego his diebus consului, quemdam absolutum à reservatis virtute Cruciatæ, qui postea cognovit confessionem illam fuisse nullam, & tunc Bullam non habebat, potuisse postea de illis absolvi à quocumque Sacerdote approbato, & ita mecum senserunt etiam multi viri docti de hac re ab illo consulti.

RESOL. LII.

An qui fuit Absolutus virtute Bullæ Cruciatæ sine ulla mentione, & intentione reservatorum, tam ex parte sui, quam ex parte Confessarii, licet remaneat absolutus à peccatis reservatis oblitis, an etiam remaneat liber ab obligatione postea confitendi illa peccata reservata legitimo Superiori, si amplius non habeat Bullam Cruciatæ, vel an poterit absolvi à quocumque Confessario?

Idem dicendum est, prout fit in Jubilæis.

Et notatur, quod si aliquis excommunicatus excommunicatione exigente satisfactionem partis, oblitus est confiteri hanc censuram, per generalem absolutionem, quæ datur ad cautelam, non manet absolutus à tali censura. Ex par.1. tr.11. Resol.19.

Sup. hoc in Resol. seq. & jam Jubilæo, & Cruciata, &c.

§. 1. REspondent aliqui negativè: putant enim reservationem non tolli per quamcumque absolutionem collatam à legitimo Confessario, facultatem reservatorum habente; sed per absolutionem datam à Confessario qui cognitionem habuit peccati reservati, vel qui habuit intentionem auferendi quamcumque reservationem. Et ratio est: quia quando Superior, qui habebat facultatem super reservata, non habuit intentionem aliam, quam communem, ministrandi Sacramentum, nihil aliud efficit, quàm alius Sacerdos, qui non intendit auferre reservationem. Alias ex opposita sententia sequeretur, quòd qui Pœnitentiariis, aut Religiosis mendicantibus habentibus multa privilegia, aut superiori in sua Religione, vel Confessario electo privilegio nostræ Bullæ Cruciatæ, confiteretur peccata communia, & non confiteretur peccatum reservatum quod habeat ex oblivione, jam maneret liber ab obligatione illius, ut deinceps jam esset commune peccatum, sine obligatione confitendi legitimo Confessario habente potestatem super reservata. Sed hoc videtur absurdum. Ergo, &c. Et ita docet Vasq. *in 3. p. tom.4. q.91. art.3. dub.5.* Suarez etiam *in 3. p. tom.3. disp.31. sect.4. n.18.* Bonacina *de Sacram. disp.5. q.7. punct.5. §.5. n.5.* & alii.

In tr.4. Resol. curius in §. Obiciunt. post med. vers. casus etiam reservati, & ubiq; Cruciata, & Jubilæo, sed cum Superiore, &c. In to. 1. tract. 3. lege doctr. Resol. 16. & in Ref. 30. §. Nota septimo, & vide etiam §. seq.

2. At, his minimè suffragantibus, puto contrariam sententiam esse probabilem, & tutam in praxi. Et ita docet Coninch *de Sacram. disp.8. dub.11. num.98.* ubi sic asserit: (Licet talis pœnitens explicitè non petat absolutionem reservatorum: censetur tamen interpretativè petere: quia venit ad Confessionem, ut quantùm fieri potest, à peccatis omnibus liberetur, & si ei occurreret se habere aliqua peccata reservata, omninò peteret reservationem tolli: quare Confessarius censetur hic, & nunc velle eum absolvere à peccatis, quantùm licitè potest & consequenter tollere reservationem.) Ita Coninch. Et idem docet Moltesius *in sum. tom.1. tract.7. cap.21. n.25.* & specialiter contra Suarez idem affirmat Nugnus *in add. ad 3. p. tom.2. quæst.9. art.2. p.2. dub.4.* cum Reginaldo *in praxi, tom.1. lib.8. c.7. num.99.* ubi ait: (Quòd Suarez vult, peccata oblita non manere reservata, non procedit in Confessionibus ordinariis, quasi in eis sine ulla cogitatione casuum reservatorum, & inferior confiteatur, & superior det absolutionem: quod non puto necessariò tenendum in praxi, quæ ordinarie habet, ut pœnitentes, si non distinctè, saltem confusè de reservatione cogitet, eo animo confitens, ut per Sacerdotis absolutionem, quantùm fieri potest, liberetur ab omni vinculo suorum peccatorum; eademque intentione Confessarius cum illo procedat, ut indicio est absolutio à censuris, quam solet sacramentali absolutioni præmittere.) Ita ille.

3. Et hanc sententiam ex parte docuit etiam Magala *in p. 1. lib.1. cap.14. n.7.* quando videlicet, pœnitens confessus est coram illo Confessario, qui habebat potestatem super reservata ex privilegio concesso in favorem ipsius pœnitentis, ut prout fit in Jubilæis, & Bulla Cruciatæ. Secùs autem, quando confessus est coram illo Confessario, qui delegatam supra ipsa reservata jurisdictionem habebat, non ex privilegio in favorem sui ipsius principaliter concesso; sed in favorem Confessarii; vel, quia Summus Pontifex, vel Episcopus Pœnitentiarios destinarunt, qui à reservatis absolvere possunt.

Sup. contento in hoc primo vers. habes & in Resol. 2. antecedenti, & in Ref. 2. in eadem p. & vers. & in tom. 1. tr. 3. Ref. 16. §. 1.

4. Sed sine ulla distinctione dicendum est, supradicta peccata oblita non remanere ampliùs reservata. Et certè, ut bene observat Nugnus contra Suarez, ipse solus posuit illam distinctionem: nam veteres Theologi omnes absolutè, & simpliciter docent, à confitente peccata Confessario habenti potestatem ab omnibus absolvendi, tolli omnem reservationem eorum, quæ bona fide omisit. Et ita docent Sylvester *verb. confessio, 1. quæst.4.* Adrianus *q.4. de Confess. §. si petas circa dicta* Gabriel *in 4. dist.17. q.1. art.3. dub.2. sub fin.* Angelus *verb. Confessio, 1. n.31.* Rosella *eod. verb.2. num.9.* Hoc etiam docuerunt Navarrus *cap.26. n.13.* Sà *verb. confes. n.7.* Henriquez *lib.6. c.16. n.5.* & alii.

5. Notandum est tamen quod advertit Avila *de cens. p. 2. c. 7. disp.3. dub.9. concl.2. in fin.* quòd si aliquis excommunicatus excommunicatione exigente satisfactionem partis, oblitus est confiteri hanc censuram; per generalem absolutionem quæ datur ad cautelam, non manet absolutus à tali censura, quia non est præsumendum, Confessorem velle absolvere hanc excommunicationem, quæ, si à pœnitente manifestaretur, & absolveret ab ea sine satisfactione, peccaret mortaliter. Sed ipse Avila contrariam sententiam putat etiam probabilem.

Sup. hoc in tom. 1. tr. 4. Ref. 188.

RESOL. LIII.

An habens Bullam Cruciatæ, si confiteatur nullam faciens mentionem reservatorum, adhuc desinat reservatio?

Et quid maxime de peccatis reservatis oblitus? Ex p.11. tr.2. & Misc.2. Ref.39.

Sup. hoc in Ref. præcedenti, & in aliis Ref. 66. & vers. ejus primo nos.

§. 1. CAsus est practicabilis: nam confitetur quis durante Bulla sua peccata, & obliviscitur servatorum; expirat Bulla: an postea virtute illius jam transactæ possit à reservatis absolvi, itaut reservatio fuerit ablata per illam examinamus. Posse, tradidi in superioribus *disput*. 23. *à numer*. 25. ubi plures casus concernentes tractavi. Et hujus sententiæ sunt Megalius 1. *part. Sum. lib*. 1. *cap*. 14. Molfesius, Nugnus, Reginaldus, & Ludovicus à Cruce. Quod non solùm intelligunt, quando pœnitens poscit à Confessario, ut ipsum absolvat à reservatis, si fortè ea commisit, sed quando nullam facit mentionem reservatorum, nam quando id poscit, clarior & communior est assertio, & eam sectatur cum Patre Suario, & Bonacina, P. Franciscus Bardi *in Bull. part*. 2. *tract*. 6. *cap*. 1. *sect*. 12. *n*. 106.

2. Cæterum, quando pœnitens nullam facit mentionem reservatorum sequitur opinionem oppositam ipse Pater Bardi *ibidem n*. 103. Movetur; quia absolutio eam efficaciam habet quam recipit ab intentione Confessarii; sed hujus intentio neque explicitè, neque simpliciter tendit ad reservata, quippe nulla præcessit neque confusa notitia de reservatis, sed solum de non reservatis, & intentio *absolvendi* mensuratur à præcedenti notitia: ergo reservatio non tollitur à peccatis oblitis, & ignoratis.

3. Et nominatim contra me negativam sententiam docet Pater Bardi *in Bulla Cruciata part*. 2. *tract*. 6. *cap*. 1. *sect*. 12. quia absolutio cùm eam efficaciam habeat, quam recipit ab intentione confessarii absolventis, nequit operari ultra intentionem à qua procedit; proinde si intentio Sacerdotis, neque explicitè, neque implicitè se extendat ad peccata reservata reservatio nequaquam desinere potest.

4. Sed dices, dum confessarius absolutionem confert virtute Bullæ, impossibile est ut saltem implicitè intentionem non habeat absolvendi quantum potest, atque adeo intentionem tollendi reservationem; si fortè pœnitens innodatus peccatis reservatis inveniatur.

Respondeo, id non esse impossibile: quia si pœnitens in Confessione nullum proponit casum reservatum, neque petit à cōfessario absolutionem generalem à reservatis ad cautelam, si fortè in aliquod peccatum reservaum sit lapsus, de quo notitiam non habeat, nullus in confessario, & pœnitente reperitur actus, in quo saltem implicitè involvatur illa virtualis, & interpretativa intentio, de qua supra egimus, & quæ ad minus esset necessaria ad tollendam reservationem ab oblitis, & ignoratis: quia voluntas absolvendi, ut sic, non includit voluntatem absolvendi à reservatis; & patet: quia si nulla neque particularis, neque generalis, & confusa præcessit cognitio reservatorum, sed solum notitia de illis peccatis non reservatis, quæ hic, & nunc pœnitens in confessione manifestat, voluntas, seu intentio absolvendi, quæ sequitur ex tali notitia, & ab illa mensuratur nequit esse voluntas, & intentio absolvendi à reservatis, atque adeo absolutio ista perinde se habet, ac illa quæ impenderetur à Confessario non habente jurisdictionem circa peccata reservata.

* Docui in Resolutionibus nostr. præmissis.

5. Sed his non obstantibus non recedo à sententia quam *docui, & quam me citato docet nominatim, contra Patrem Bardi Andreas Mendo *in Bulla Cruciata in Appendice cap*. 27. *num*. 147. Quia nullus est confessarius, qui non intendat absolvere quantum potest; sed ille potest à reservatis: ergo ab eis ut potest, absolvit & tollit reservationem. Patet hoc; Nam inquiro à Patre Bardi; Ille pœnitens inculpabiliter oblitus reservatorum, verum dolorem generalem habens, manetne absolutus? Datur illi gratia justificans? Non negabit: alias, quotidie plures peccati alicujus obliti fructum Sacramenti pœnitentiæ non reciperent: ergo confessarius intendit absolvere quantum potest, seu conferre medio Sacramento gratiam, quæ omnia peccata deleat. Supponimus enim; non velle illum ex malitia non absolvere ab aliquo peccato, id namque etiam posset malitiosè intendere respectu peccatorum, quæ explicitè pœnitens confitetur. Attamen hac malitiosa intentione seclusa, non mensuratur ejus intentio notitiæ, quam tunc recipit, sic enim fieret, ut dum pœnitentes frequentissimè peccatorum obliviscantur, confessarius solum attendens ad audita peccata, non se extenderet quantum posset, ad alia peccata non audita, cùm eorum, nec confusam notitiam habeat: Hæc enim non generatur ex auditione unius respectu alterius.

6. Hinc dum confessarius excipit confessionem habentis Bullam, & eum absolvit, intendit sanè tollere reservationem à peccatis, si fortè pœnitens peccata reservata habeat, eorumque obliviscatur. Nec est necesse confessarium id expresè intendere: nam in illa intentione generali absolvendi, quantum potest continetur. Roboratur hoc ea valde usitata forma absolvendi, in qua apponitur. *In quantum possum, & tu indiges*, & licet hæc verba non exprimantur semper, datur intentio per illa significata.

7. Non nego tamen (opinionem amicissimi Patris Bardi esse probabilem, sicut ipse fatetur nostram non carere sua probabilitate, quam præter Mendo tuetur etiam novissimè me citato Galleg. de Vera *in Bull. Cruciata cap*. 9. *claus*. 9. *dub*...

RESOL. LIV.

An virtute Cruciatæ possit quis absolvi à casibus reservatis commissis post annum publicationis elapsum, si antea incipiat, & non perficiat confessionem?

Et quid de commissis ante annum publicationis elapsum? Ex p. 11. tr. 2. & Miscel. 2. Res. 55.

§. 1. POtest enim evenire ut aliquis incipiat confessionem in fine anni modo declarato; sed antequam illam perficiat labitur in casum reservatum post elapsum annum prioris Bullæ. Quærimus an vi hujus præcedentis Bullæ, sicuti potest absolvi à peccatis patratis intra annum, quorum causa dicitur pendens, ita etiam valeat absolutionem obtinere à peccato illo reservato, in quod post annum, durante tamen confessione, est lapsus?

2. Et affirmativam sententiam docuit Mendo *in Bulla Cruciata disputat*. 23. *capit*. 3. *numer*. 29. exemplo Jubilæi, ut in superiori Resolutione probabiliter diximus.

3. Sed Pater Bardi *in Bulla Cruciata par*. 1. *tractat*. 2. *capit*. 6. *sectio*. 3. §. 4. *numer*. 52. prorsus adhæret negativæ sententiæ, & opinionem affirmativam falsam putat, & assignat differentiam inter Jubilæum, & Bullam Cruciatæ. Pro qua re supponendum est, hæc duo inter se differre videlicet, opera præscripta esse tempori determinato alligata, & jus consequendi fructum esse pariter affixum definito tempori. In Jubilæo autem habetur primum, & non secundum, ut patet ex ipso diplomate; & quoad primum est manifestum ex textu; quia opera, quæ injunguntur, solent alligari uni, aut alteri sequenti hebdomadæ, & quoad secundum ajo, jus assequendi fructum Jubilæi non esse alligatum: nunquam enim restrictio, aut alligatio quoad privilegium apponi consuetum, est in ipso diplomate Jubilæi: & ideò licet aliquis non præstans opera injuncta in illa hebdomada designata utiliter, quoad consecutionem Jubilæi, ea apponat hebdomada elapsa: tamen si intra eam hebdomadam apponat prædicta opera, jus ad effectum Jubilæi semper remanebit in ipso pœnitente. Secus res se habet in Bulla Cruciatæ; quia tum opera, tum jus ad fructum Bullæ, est affixum tempori determinato, nempè anno promulgationis proindè eo transacto, & facta alterius Bullæ promulgatione, prior Bulla totam amittit efficaciam. Et hoc declaratur in ipsomet contextu in quo Pontifex & Commissarius expresè in §. 29. sic habent, Item declarant, quod expirante anno, omnes prædictæ facultates, gratiæ, & indulta expirent, tantumque poterunt causæ pendentes ad finem perduci. Ex quibus patet discrimen inter Jubilæum, & Bullam Cruciatæ in ordine ad acquirendum fructum transacto tempore præfixo, quo ambo diplomata durant; hoc autem discrimen non advertens recentior ille, utraque pro uno habuit, & eandem Jubilæi & Cruciatæ rationem esse existimavit.

Quæ hic est sust. in n. 4. Ref. 49. & in aliis ejus ...

Sup. hoc pro promulgatione facta sup. in Resol. 15. & pro expirante anno, & promulgatione non facta sequentis Bullæ in Ref. 1. 9.

4. Sed si quis inquirat causam hujus differentiæ: dicimus, immediatè esse voluntatem Pontificis: nam cùm utrumque privilegium ab ipso liberè, & gratuito emanet sub diversa forma utrumque concedere voluit; attamen non sine aliquo congruo fundamento: ideo enim statuit omnes gratias, & facultates Cruciatæ elapso anno promulgationis, expirare; quia singulis annis publicatur nova Bulla, & ideò si duraretur jus utendi veteri Bulla impediretur efficacia subsequentis Bullæ. Hæc autem ratio non militat in Jubilæo, qui non conceditur singulis annis, sed raro; & gratiæ concessæ per ipsum Jubilæum sunt tantùm tres, nempè, absolutio a reservatis; commutatio votorum, & indulgentia, quæ non habet tractum successivum, sicuti habent facultates concessæ per Cruciatam quæ sunt plures, & non finiuntur unico actu, ut sunt indulgentiæ acquirendæ quolibet die, comestio ciborum prohibitorum, absolutio à casibus Episcopo reservatis toties quoties, & quædam aliæ similes: proindè ne una Bulla quoad usum alteram impediret: valdè conveniens fuit, ut transacto anno promulgationis, & adveniente nova Bulla, expiraret antiqua quoad omnes facultates, & gratias, quæ per ipsam concedebantur. & hæc omnia docet Bardi *loco citato*.

7. Ve

5. Verùm postea idem Pater Mendo *in Appendice Bullæ Cruciatæ disp.1. capit.16. num.60.* sententiam, quam olim docuerat, iterum docet, & nominatim contra Patrem Bardi respuit differentiam inter Jubilæum, & Bullam, quia ait ipse, jus consequendi fructum ex Jubilæo extraordinario, ut pote radicatum in ipso, acquiritur, durante Jubilæo, etsi posteà fructus obtineatur: ergo eodem modo alligatum est jus in Jubilæo ac in Bulla: sicut etiam virtute Bullæ fatetur Pater Bardi, posse fructum absolutionis obtineri ea transacta: quare jus in utroque est alligatum tempori; secus consecutio ipsius fructus, quæ dari potest & post Jubilæum, & post Bullam. Et quidem si durante Jubilæo non acquireret quis jus, ut postea fructum obtineret; quo jure illum posset postea consequi? Ergo nullam disparitatis umbram inter Bullam, & Jubilæum quoad hoc percipio.

6. Contra secundò: Juxta doctrinam Patris Bardi, qui incepit confessionem virtute Bullæ, habet jus ut etiam expirante Bulla absolvatur: at si commisit nova peccata reservata, non potest à peccatis antecedentibus absolvi, quin etiam absolvatur ab his reservatis; ergo valet cum illo eodem jure ab eis absolvi. Probo consequentiam: Primò, quia illud jus non tollitur per hæc nova peccata, nec potest effectum sortiri, nisi à novis peccatis etiam absolutio præstetur: Secundò, quia eatenus virtute Jubilæi elapsi, potest quis à peccatis denuò commissis absolvi, quatenus acquisivit jus virtute Jubilæi ut absolveretur, & illud jus per nova peccata non extinguitur, nec potest ad effectum perduci, nisi etiam à novis peccatis simul absolvatur; ergo pariter id ipsum in Bulla continget.

7. Dicit Pater Bardi, novum peccatum esse novam causam, & ex mente Pontificis Bullam præcedentem non extendendi, nisi ad casus pendentes. Contra, quia absolutio à peccatis antecedentibus erat causa pendens, quæ ut finiatur, opus est absolvi à peccatis novis; atque adeò tota ea confessio sumenda est ut causa pendens, etsi aliquod peccatum sit novum, cum pro formali causæ pendentis stet illud aggregatum, quod conficit Sacramentum, & in ordine ad rationem causæ pendentis quasi materialiter se habeant nova peccata. Id ipsum in Jubilæo cernere est, quod admittit Pater Bardi: quare ejus disparitas inter Jubilæum, & Bullam minus firma est judicanda. Hucusque Pater Mendò.

8. Quid verò ego sentiam dicam breviter, sententiæ Patris Bardi magis adhæreo, sed non existimo cum ipso sententiam Patris Mendo esse falsam, puto enim sua non carere probabilitate, sicut in superiori Resolutione quoad Jubilæum, licet Cardinali Lugo adhæserim, contrariam autem sententiam tanquam improbabilem non damnavi.

Sup. hoc sup. in Ref. 55. — 9. Nota hic etiam quod si loquamur de casibus reservatis ante finitum tempus Cruciatæ, putat Henriquez *lib.7. cap.18. num.3.* quod in casu quo Confessarius ex justa causa non possit perficere Confessionem inchoatam; debet absolvere pœnitentem à reservatis, postmodum opportuno tempore reliqua peccata auditurus, quia jam Bullæ prolapsæ non viget indultum. Sed ego puto, quod si confessio incipiat tempore habili, intra terminum scilicet publicationis Bullæ, potest Confessarius de cætero totam audire pœnitentis confessionem, illumque à reservatis, & censuris absolvere. Quia causa illa habili fuit tempore cœpta. Unde Escobar *in Theol. moral. tom.1. lib.7. sect.2. cap.33. Prob.64. num.655.* rectè existimat, instante anni seu Bullæ termino, posse Confessarium pœnitenti majus tempus concedere ad uberiorem peccatorum reservatorum, aut voti emissi recordationem: si hujus speciem memoria non tenet, aut illorum numeri non satis recordatur: & post annum Bullæ exactum eum potest à peccatis reservatis absolvere, & votum commutare. Hinc elicito jurisdictionem Commissarii, ac ministrorum Cruciatæ durare, quousque omnes causæ inceptæ spectantes ad commodum Cruciatæ, finiantur. Vide Magist. Galleg. *in Bul. c.9. dub.119.*

R E S O L. LV.

Quid significent illa verba Satisfacta parte, *quæ ponuntur in Bulla Cruciatæ, & in aliis rescriptis, & privilegiis, quando datur facultas absolvendi à censuris.*

Et aliqua supponantur pro intelligentia hujus quæstionis? Ex p.5.tract.9. Ref.1.

§. 1. SUppono contra Hurtadum *de Excommunic. disp.15. difficult. 6. num.19. & dispat. 14. difficult.2. num.24.* per Bullam Cruciatæ & Regularium privilegia posse absolvi etiam nominatim excommunicatos, seu denunciatos, satisfacta tamen parte, & in foro conscientiæ, ut notat Ludovicus de la Cruz *in Bull. Cruc. disputat.1. cap.4. dub.1. num.5.*

& 7. Sed nunc explanandum est; quid significent illa verba *satisfacta parte*, & respondeo quòd Henriquez *lib.7 cap.13. num.2.* sic ait, Ablativus absolutus *satisfacta parte* requirit præmitti eam satisfactionem, quam pœnitens potest, & sanè si crimen occultum sit, (ut si excommunicatus sit ob furtum, aut libellum) posset per Bullam absolvi exhibens eam, quam tunc potest cum sufficienti emendatione, & idonea pignoris cautione, aut fidejussoria quam si non habet, præstare debet cautionem saltem juratoriam, si pars & judex longè distent, apud Indos, & reus habet pecunias, quibus satisfaciat, satis esset in deposito apud fidelem virum ponere solutionem, ut per Bullam absolvi possit, aut si obligatio satisfaciendi non est liquida, sed dubia, nomine *partis* non intelligitur ipse judex, cui fortè ex lege, aut statuto reus in pœnam debet satisfactionem pecuniarum: ut pro culpa clandestini matrimonii debetur pondus argenti: nam eam pœnam reus non debet in conscientia, antequam per sententiam damnetur. Ita Henriquez, & post illum magis fusè & clarè Villalobos *in summ. tom.1. tract.16. diffic. 20.n.8. & seqq.* ubi ita asserit. (Suelese poner una clausula, en que se dize que puedan, satisfecha la parte absolver. Acerca de la qual se ha de advertir, que si la descomunion es de tal manera, que no pide satisfacion de parte, no es necessaria; y assi puede absolverse sin ella; y aun si fuesse la satisfacion dudosa tanpoco tendria obligacion de satisfazer antes la absolucion, como se colige del derecho, que in caso dudo mejor es la condicion del que possee, y por entonce no tiene obligacion de satisfazer, y assi le podran absolver sin ella como dize Navarro, como proponga de averiguarlo, como dize Enrique. Mas si puede satisfazer, y està obligado à ello, no se puede absolver, sino es que satisfaga primero à la parte, como consta de las palabras de la concession, y lo dizen Cajetano, Armilla, y la comun. Mas pongamos por caso que tiene dineros con que satisfazer; y està la parte ausente, en tal caso digo, que basta depositarlo en un amigo, fiel como dize Enriquez. Mas si està obliga à satisfazer, y no puede en el fuero exterior, si lo probasse, estaria obligado el juez à absolverle, como tienen Covar. Rota, Enriquez y otros, probandolo per el derecho; y si el juez fuesse tan rigido, que no lo quisiesse hazer, en tal caso no lo deve hazer el Confessor, porque no se pervierta el orden, como dize Enriquez con otros. Mas en el fuero interior audiendo comission con las palabras dichas, es lo mas probable que le pueden absolver, aunque no aya satisfecho a la parte, con que preste caucion, dando prendas, o fiados, y sino puede esso, que jure de pagar, que es lo que llaman caucion pignoraticia, fidejussoria, & juratoria. Assi lo tienen Medina, Ledesma Fr. Manuel Rodriquez, y Suarez. Y en caso semejante (que es en el articulo de la muerte) lo dize Navarro, con una glosa, y otros que refiere, y es la razon, porque como dize una regle de derecho, *Ad impossibile nemo obligatur*. Y añade Navarro, que el que puede satisfazer, mas es commodidad, vendiendo su hazienda notablemente en menos de lo que vale, no tiene obligacion à ello, si puede diladarlo sin grande daño del acreedor. Acerca de la misma clausula se ha de advertir, que quando dezimos que se ha de satisfazer a la parte, no se ha de entender por parte el juez, quando la ley manda que el reo se pague alguna pena pecuniaria. (Hæc Villalob. quæ sunt valdè notanda, quia casus quotidianus est. Vide etiam Præp. *in 3. part.q.1. de cens. comm. dub.15. num.114.* Rodriquez *in Bull. Cruc.§.9.num.52. & seq.* Coninch *disput.14. dub. 15.* Joan. de la Cruz *in direct. consc. part.2. de excommunic. dub.5. conclus.3.* & Turrian. *de cens. lib.2. disput.39. dub. ult.*

Sup. hoc in fin. Ref. seq. à infr. in hac ipsamet Ref. post med. à vers. Mas en el fuero. Et pro judice contrario in hoc textu in Ref. seq. §. ult. ad med. & prope fin. hujus Ref. à vers. Acerca.

Sup. hoc in duabus Resol. seq. & in sec. §. 1. Resol. 30. §. Confirmatur.

Sup. hoc foro int. in Ref. 98 & 99 & pro parte in fin. Ref. hanc seq. & sup. paulò post seq. huius Ref. vers & idonea pignoris.

Sup. hoc in Ref. 1. not. præteritum §. Idem est.

Sup. hoc fundo ad lin. 25. hujus Resol. vers. nomine partis, & in illo §. [illegible] quam.

R E S O L. LVI.

An, qui vigore Bullæ Cruciatæ fuit absolutus ab excommunicatione satisfactione partis, teneatur iterum confiteri tanquam non legitimè, sed nulliter absolutus?

Et an stantibus verbis Bullæ Cruciatæ, prius satisfacta parte, *nomine satisfactionis intelligatur restitutio honoris, famæ, vel aliorum bonorum, &c.*

Et si talis satisfactio dari non potest, an tunc quis debeat dare cautionem sufficientem, scilicet pignoratitiam, vel fidejussoriam, aut juratoriam? Ex part. 1. tract. 21. Resol. 22.

§. 1. AFfirmativam sententiam docuit Coninch *de Sacr. disp.14. dub.16. num.211.* Suarez *in 3. p. to. 5. disp. 7. sect.5. num.48.* Filliuc. *tom.1. tract.18. c.9. n.195.* Sayrus *de cens. lib.2. c.18. n.19.* Henriquez *in sum. lib.7. de indulg. cap.13.* Sup. hoc in Rel. seq. & in aliis ejus prim. ann.

*num.*2. Sylvester, Cajetanus, Armilla, Corduba cum aliis, Et ratio est: quia Bulla per illam clausulam, *priùs satis factâ parte*; restringit potestatem Confessario, & illi præbet sub hac forma.

2. Sed mihi opinio contraria magis arridet, quàm tuentur Sanchex *de matrim. tom.*1. *lib.*3. *disp.*33. *num.*3. Barbosa *in collect. tom.*2. *tit.*40. *c.*23. *n.*3. Valerus *in diff. utriusque fori, verb. Absolutio, diff.*5. *num.*5. Avila *de censur. part.*2. *c.*7. *disp.*3. *dub.*9. *concl.*2. qui citat Magistros Pegnas, & Sanch. & Doctorem Acosta: quia, ut ex multis notat Sanchex, Summus Pontifex per illam clausulam non intelligit, ut malè supponunt adversarii, inducere novam formam, nec limitare potestatem; sed tantùm admonere Confessarium de sua obligatione; nempe ut non absolvat excommunicatum, nisi priùs satisfecerit realiter, vel, si non potest, dederit cautionem satisfaciendi, ut requirit jus commune. Unde sequitur, supradictum excommunicatum injustè, & cum peccato mortali absolutum, sed tamen validè, ut diximus, posse licitè absolvi à peccatis ab alio Confessore, qui potest se gerere cum illo tanquam cum non excommunicato: & quantùm ad satisfactionem observet regulas generales circa debitores.

3. Notandum est verò pro praxi, stantibus verbis Bullæ *priùs satisfactâ parte*; quòd nomine partis intelligitur ille, cui facta est injuria per illud delictum, per quod inflicta fuit excommunicatio, sive sit persona publica, sive privata. Ita Henriquez *lib.*13. *c.*28. *num.*1. Bonacina *de cens. disp.*1. *q.*3. *punct.*9. Unde sub nomine partis non intelligitur Judex, cui ipso jure applicatur pœna pecuniaria, sed tertius inter partes; onde per Bullam Cruciatæ potest absolvi, antequam solvat jura Judici, seu Tabellioni. Ita Sot. *in* 4. *dist.*22. *qu.*2. *art.*3. *post* 3. *concl.* Nomine verò satisfactionis intelligitur restitutio honoris, vel famæ, vel aliorum bonorum, ut advertit Suarez *in* 3. *p. tom.*5. *disp.*7. *sect.*5. *num.*47. Quòd si talis satisfactio realiter dari non possit, tunc debet dare cautionem sufficientem, scilicet, pignoratitiam vel fidejussoriam: quòd si nec hanc potest præstare, det juratoriam satisfaciendi, cùm potuerit. Ita Navarrus *cap.*26. *num.*7. & alii: Sed circa præsentem quæstionem in particulari discutienda sunt aliqua dubia.

Sup. hoc in Resol. præterita, à lin. 11. & vers. nomine partis, & prope finem, & vers. Acosta.

Et sup. eadem contenta in hoc tomo in Resol. præterita, post principium, & post med. versicul. Mas en el fuero.

RESOL. LVII.

An si excommunicatus possit parti satisfacere, & non satisfacit, si à Confessario delegato à Bulla Cruciatæ, aut alio privilegio absolvatur, valida sit absolutio?

Et an, qui absque dicta satisfactione, aut cautione absolvit excommunicatum, teneatur ad restitutionem damni inde sequuti parti læsæ? Ex p.5. tr.9. Res.12.

§. 1. NEgativè respondet Turrian. *de censuris lib.*2. *disp.*24. *dub. ult.* ubi sic ait. Si Sacerdos absolvat, non præmissa satisfactione partis, non solùm peccabit contra formam privilegii, sed etiam absolutio est nulla, quia forma est observanda quoties fieri potest. Ita ille, qui citat Suarez, quibus adde Vasquez *de excommun. dub.*20. & Coninck *de cens. disp.*14. *dub.*16. *n.*211.

Sup. hoc in Res. præterita, & fuero in Res. 11. ad medium, vers. Mas si puede, & in tom. 6. tr. 1. Resol. 10 §. Confirmatur etiam.

2. Verùm ego contrariæ sententiæ tanquam probabiliori adhæreo, quam tuetur Tannerus *tom.*4. *disp.*6. *quæst.*10. *dub.*6. *num.*127. Faber *de cens. in* 4. *sent. distinct.*25. *quæst.*2. *disput.*4. *cap.*8. *num.*256. Avila *de cens. part.*2. *cap.*8. *disput.*3. *dub.*9. & Hurtado *disput.*14. *de excomm. diffic.*5. *n.*22. quia dicta additione, nempè satisfacta parte, non limitatur de Legato potestas, sed admonetur ut servet formam juris communis, quam etiam delegans servare debet, quia verba privilegii accipienda sunt, sicut verba juris communis, quando in privilegio non adhibentur speciali cautela, ut non adhibentur in Bulla Cruciatæ, nec in similibus privilegiis. In jure autem communi dicta verba non irritant absolutionem etiamsi eam illicitam reddant: ergo nec in privilegio, ac proinde in privilegio addita tantùm admonent delegatum de obligatione juris communis: unde multo melius erit valida absolutio facta à delegato, quando in privilegio conceditur facultas simpliciter, nullo addito, in quo contra Ledesmam conveniunt communiter DD. nec in eo delegans præjudicat parti læsæ, cum deleget sub obligatione servandi formam juris communis, sicut nec præjudicat, qui confert officium Ordinariorum, ex quo convenit potestas adeò ampla, ut absolutio suprà dicto modo facta sit valida. Adde tamen eum, qui absque dicta satisfactione, aut cautione absolvit excommunicatum teneri ad restitutionẽ damni inde secuti parti læsæ, quia absolvens tenetur ad non absolvendum ante prædicta attendendo ad favorem partis læsæ, ut deducitur ex dictis duobus *cap.*2. *de sent. excomm. in* 6. & ex 28. *de verborum significatione*.

Sup. hoc quamvis non in casu excommunicationis in tom. 8. tr. 7. ex tota doctrina resol. 14. quasi prope finem, §. Mihi, vers. N. Confessarius & in to. 1. tr. 6. Ref. 71. & in illa Vers. ejus pot.

RESOL. LVIII.

An Confessarius electus virtute Bullæ, possit absolvere pœnitentem, qui non potest parti satisfacere?

Et si pœnitens non possit in totum, an debeat satisfacere in partem?

Et quid est agendum si non potest satisfacere sine gravi jactura, & detrimento, famæ vel status aut suorum bonorum, an in dicto casu non sufficiat præstare cautionem juratoriam, sed pignoratitiam aut fidejussoriam? Ex part.1. tract.11. Resol.24.

§. 1. NEgativè respondet Corduba *tract. de indulg. quæst.*43. & Ledesma *in sum. tom.*1. *tract. de excommun. cap.*8. *dub.*3. Guttierez *qq. canon. lib.*1. *cap.*5. *n.*29. Sotus *in* 4. *dist.*22. *q.*2. *post.*2. *concl.* quem sequuntur nonnulli moderni: & si de facto absolvat, putat absolutionem esse nullam.

Sup. hoc in Res. seq. & Sup. in Res. 55. circa med. & fin. vers. Mas en el fuero, & lege doctrinam §. seq.

2. Sed contrariam sententiam probabiliorem esse judico cum Barbos. *in collect. tom.*2. *tit.*40. *cap.*23. *n.*3. Coninch *de Sacram. disput.*14. *dub.*16. *num.*206. Vasquez *in* 3. *part. tom.*4. *tract. de excomm. dub.*20. *num.*2. Villalob. *in summ. tom.*1. *tract.*27. *diffic.*9. §.2. *n.*22. Vega *in summ. tom.*1. *cap.*6. *cas.*28. Joan. de la Cruz *in direct. cons. p.*2. *tract. de excommun. dub.*5. *concl.*3. Fernandez *in exam. Theol. p.*3. *cap.*9. §.12. *num.*10. Filliucio *tom.*1. *tract.*1. *cap.*9. *n.*295. Avila *de cens. p.*2. *cap.*7. *disp.*3. *dub.*8. & aliis. Et ratio est: quia non est credendum, Pontificem per illam clausulam, *satisfacta parte*: voluisse excludere à beneficio absolutionis eum, qui non potest satisfacere: non enim verisimile est, postulari conditionem impossibilem. Facit *Clem. multorum*, & *Clem. nolentes*, *de hæreticis*, in quibus similes conditiones ita intelliguntur.

*3. Quæ supradicta sunt adeò vera, ut docuerit Sanchez. *in sum.*1. *lib.*2. *cap.*20. *num.*19. quòd etiamsi in privilegio solus mortis articulus excipiatur, ut quis absolvatur, non satisfacta parte; attamen posita impotentia: putat etiam extra mortis articulum, talem esse absolvendum; licèt contrariam sententiam doceat Suarez *in* 3. *p. tom.*5. *disp.*23. *sect.*5. *n.*27.

4. Ideò ex supradictis dicendum est, quòd si pœnitens non possit satisfacere in totum, satisfaciat in partem*: & si non potest satisfacere sine gravi jactura, detrimento famæ, vel status, vel suorum bonorum, vendendo ea, scilicet notabiliter viliùs, licèt potest absolvi, dummodo creditor non patiatur æquale detrimentum. Et in his, & similibus casibus, in quibus non potest satisfacere, non sufficit præstare cautionem juratoriam: sed pignoratitiam, seu fidejussoriam det. Sufficeret tamen contra Cajetanum, *verb. excom. c.*77. præstare fidejussoriam, quamvis possit dare pignoratitiam. Ita Henriquez *lib.*15. *cap.*28. *num.*1. & Avila *de cens. part.*2. *cap.*7. *disp.*3. *dub.*5. *concl.*1. quod est valdè notandum.

* Sup. hoc in to. 5. tr. 1 Resol. 187. in fin.

5. Sed circa præsentem materiam vide Sylvestrum *verb. absol.*3. *n.*3. Armillàm *eodem verb. num.*48. & 51. Cajetanum *eodem verb. cap.*4. Villalobum *in sum. tom.*1. *tract.*6. *dub.* 20. *num.*8. Navarrum *in Man. cap.*26. *n.*7. Reginaldum *in praxi*, *tom.*1. *lib.*9. *c.*4. *n.*65. Suarez *in* 3. *par. tom.*5. *disp.*7. *sect.*5. *num.*41. Joan. Valerum *in differ. utriusque fori, verb. absol. diffic.*5. *num.*4. & alios.

* Sup. hoc jactura sup. in Ref. 11. prope fin. vers. Tenna yo.
* Et pro contento à versi. Et in his huius contenti §. usque ad finem huius Ref. in Ref. præterita, à princip. Et absque Cruciata lege adhuc magis latum, & amplius doctrinam in tom. 5. tr. 1. Ref. 186.

RESOL. LIX.

An sit valida, & licita absolutio, si detur non satisfacta parte, quam Bulla Cruciatæ, vel Jubilæum requirit, & excommunicatus satisfacere non potest?

Et advertitur absolutum ante realem satisfactionem reincidere in excommunicationem, si postmodum non satisfacit, quando commodè potest.

Et notatur, quod si pœnitens habet probabilem opinionem, quod nihil re vera debeat, non tenetur aliquid solvere, quia potest sequi opinionem probabilem.

Etiamque docetur, quod si sit purum dubium in materia justitiæ, melior est conditio possidentis, & ita donec liberetur à dubio, nihil teneatur solvere; & in foro conscientiæ non erit obligatus ad satisfactionem, & hæc sunt à Confessariis valdè notanda? Ex p.5. tr.9. Resol.11.

§. 1. ALiqui affirmant non fore validam absolutionem, nisi reipsa præcedat satisfactio. Ita Corduba *tract. de Indulg. quæst.*43. & alii. Sotus 4. *distinct.*22. *quæst.*2. *art.*3. Guttier. *lib.*1. *canon. q. quæst.*2. *cap.*5. *num.*29. & probat, quia etsi absolvendus non possit solvere, tamen absol-

Sup. hoc in Ref. præterita & in alio §. & vers. ejus primum ann.

solvens non potest absolvere, nisi servata forma privilegii. Aliorum sententia est validam fore absolutionem, quando absolvendus non potest re ipsa satisfactionem exhibere, hanc cum aliis sequitur P. Suarez *disp. 7. sect. 5. à n. 4.* quia non est credendum formam privilegii esse servandam cum tanto detrimento ejus, qui non potest satisfacere: & ita docet etiam Turrianus *de cens. lib. 2. disp. 24. dub. ult.* Præpositus *in 3. par. q. 1. de cens. in comm. dub. 55. nu. 154.* Hurtado *disp. 14. de excom. diffic. 5. nu. 10.*

Sup. hoc lege §. posit. in annot. ult. hujus Ref. Sup. hoc in to. 8. tr. 4. Resol. 10. in fine, &c.

2. Notandum est etiam hic cum Turriano *loco citato*, quòd si pœnitens habet probabilem opinionem, quòd nihil revera debeat, non tenetur aliquid solvere, quia potest amplecti opinionem probabilem. Secundum si sit purum dubium in materia justitiæ, melior est conditio possidentis, & ita donec liberetur in dubio, nihil tenebitur solvere, & in tali eventu secundùm forum conscientiæ non erit obligandus ad satisfactionem, ad quam jure naturali non est obligatus. Et hæc sunt valdè à Confessariis notanda: undè ego olim per Bullam Cruciatæ dedi absolutionem in foro conscientiæ cuidam viro nobilissimo nominatim denunciato, non satisfacta parte, quia ejus Advocati ajebant in favorem excommunicati probabiles rationes adesse pro lite, de qua tunc agebatur, & revera tunc illa excommunicatio fuit nulla, tanquam lata post legitimam appellationem.

Sup. hoc inf. lege doct. §. ult. Ref. 66.

3. Adverte etiam hic obiter, absolutum ante realem satisfactionem reincidere in excommunicationem, si postmodum non satisfaciat, quando commodè potest, ut patet ex *cap. eos, qui de sent. excomm. in 6.* sed ut observat Præpos. *loco citato*, multi contrarium sentiunt.

R E S O L. LX.

An per Bullam Cruciatæ, vel per Jubilæum possit Confessarius absolvere ad reincidentiam. Ex part. 5. tract. 9. Ref. 25.

§. 1. SIc respondet ad hunc casum Moscoso *in summ. tr. 16. cap. 7. num. 5. & 6.* (Atento que en las Bulas no se da facultad para absolver ad reincidentiam, sino ansolutamẽte satisfecha la parte de ninguna manera se puede absolver ad reincidentiam con ella, aunque la parte lo consienta, pues no dando facultad para esto la Bula, tanpoco lo puede dar la parte. Mas se nota, que el juez de comission ha de guardar puntualmente lo en ella contenido, y de ordinario se le da sin facultad de absolver ad reincidentiam. Para ganar los jubileos tengo por opinion muy probabile, y muy conforme al intento de su Santidad, que abre para ello los tesoros de la Iglesia, que puede el Confessor absolver ad reincidentiam por el tiempo necessario para las diligencias necessarias; que se han de hazer para ganarle, confessa, y comulgar, y visitar Iglesias, obligando con caucion al descomulgado de prendas, o fianzas, o juramento de satisfazer a la parte y passado el tiempo del jubileo buelvera à incurri en el fuero exterior, mas no en el interior, hasta que aya nuova culpa en satisfazer la parte, y para que esto le puede hazer sin escandalo, dize Cordova que la absolucion non solamente es en el fuero interior, sino en el exterior.) Ita ille.

R E S O L. LXVI.

An Confessarius electus per Bullam Cruciatæ possit absolvere pœnitentem, qui solum satisfacit Clerico, vel Monacho percusso, vel tenetur etiam satisfacere Ecclesiæ, vel Monasterio, & Abbati? Ex p. 1. tr. 11. Ref. 23.

§. 1. REspondent negativè Riccius *in decision. Curiæ Archiep. Neapol. par. 1. decis. 81. num. 4. & par. 2. decis. 34. num. 3.* Bonacina *tract. de cens. disp. 2. quæst. 4. punct. 5. num. 5.* Et ita fuisse resolutum in Curia Archiepiscopali Neapolitana testatur Riccius in casu cujusdam, qui percussit Conversum certi Monasterii, ubi fuit decisum, talem debuisse satisfacere Abbati, & Monasterio: quia injuria facta Monacho censetur facta Abbati, & Monasterio *ex leg. in personam, ff. de pactis*, & ibi scribentes cum Gomesio *tomo 2. variar. resolut. cap. 6. num. 5.* & aliis. Et idem asserit de Clerico Bonacina, *ubi suprà*, qui addit modum satisfaciendi.

2. Hæc opinio est probabilis, sed etiam probabilem contrariam esse judico, quam docet doctus Avila *tract. de cens. part. 2. cap. 7. disp. 3. dub. 11. concl. 2.* ubi sic ait: (Notandum est, quòd licet percutiens Clericum, vel Monachum faciat injuriam Ecclesiæ, vel Monasterio tamen satisfacto percusso, vel remittente injuriam, censetur pars satisfacta, & consequenter potest absolvi; quia quando damnum infamiæ, ut notat Navarrus *cap. inter verba correl. ult. nu. 376. & in Manual. cap. 14. num. 46.* tangit principaliter infamatum, & minùs principaliter bonum publicum, sufficit condonatio ejus, ad quem principaliter pertinet *ex capite quamvis pactum*, juxta Gloss. *de pactis in 6.*) Ita Avila satis probabiliter.

R E S O L. LXII.

Utrum virtute Bullæ Cruciatæ liceat absolvere excommunicatos nominatim, vel publicos percussores Clericorum, vel alium, cujus excommunicatio deducta est ad forum contentiosum, & lis non est finita?

Idem procedit, si quis absolveretur virtute privilegiorum Mendicantium.

Et in textu hujus Resolutionis notantur aliqua alia, quæ in supradicto casu facienda sunt. Sed adhuc superest difficultas, quando censura, est ab homine, & quando lata est à jure, quid faciendum est virtute Bullæ Cruciatæ, ut prosit absolutio in utroque foro? Ex par. 5. tract. 51. Resol. 26.

§. 1. NEgativam sententiam docuerunt Doctores, quos citat, & sequitur Avila *de cens. part. 2. cap. 7. disput. 3. dub. 10. conclus. 5.* Et ratio est; quia talis absolutio esset scandalosa, & perturbaret jurisdictionem Judicis, coram quo lis penderet. Idem docuit Ægidius Coninch *de Sacr. disp. 14. dub. 16. num. 207.* Vasquez *in 3. part. tom. 4. tract. de excom. dub. 20. nu. 8.* Vega *in sum. tom. 1. cap. 6. cas. 52.* & alii.

Sup. hoc in Ref. seq. & in aliis ejus Pri. ... not. & pro parte publica percussionis Clericorum in to. 5 tr. 1 Ref. 80 & in to. 1. tr. 5 ex Ref. 64. lege latam dicta §. Resp. & seqq. & pro virtute privilegiorum Mendicantium in Ref. 9.

2. Sed probabiliorem contrariam sententiam puto, quam docet Sanchez *in summ. tom. 2. lib. 3. cap. 17. num. 49.* Acosta *quæst. 50.* Sayrus *de cens. lib. 2. cap. 20. num. 29.* & Henriq. *lib. 8. cap. 60. num. 4.* ubi sic ait: (Nominatim denunciatus potest, satisfacta parte, absolvi per Bullam Cruciatæ; quod pro occulto foro conscientiæ prodest: & si ita absolutus petat communionem in loco, ubi cessat omninò periculum scandali, licebit ministrare.) Ita ille. Et idem procedit, si quis absolveretur virtute privilegiorum Mendicantium. Et ratio est: quia in Bulla Cruciatæ conceditur absolutè facultas absolvendi à censuris, sine ulla restrictione, aut limitatione; ergo non est à nobis restringenda, & limitanda.

3. Nec obstat ratio in contrarium adducta: nam, cùm talis absolutio valeat tantùm pro foro interiori, non perturbatur exterior jurisdictio: nam Judex potest procedere contra talem, ac si nunquam esset absolutus; licèt aliqui asserant, supradictam absolutionem valere etiam in foro exteriori, & judiciali. Et ita docet Medina *in summ. lib. 1. cap. 12.* Rodriquez *in Bulla, §. 9. num. 55. in fin.* & novissimè Joan. de la Cruz *in direct. consc. part. 2. tract. de excomm. dub. 5. concl. 3.* cum aliis: & volunt, quòd in tali casu Confessor absolvens, per schedulam absolutionis, ut per eam reus se defendat in foro exteriori: vel, ut notavit Navarrus apud Acostam, *ubi infrà*, postquam Confessarius absolverit excommunicatum, tradat pœnitenti coram Notario, & testibus, schedulam absolutionis, in qua affirmet, illum esse virtute Bullæ, & satisfacta parte, à censuris absolutum: & quod Notarius in fine schedulæ testetur à Confessore prædicto excommunicato tali tempore, die, & loco, illam absolutionis schedulam datam fuisse.

Et pro primo contenta in hoc §. Nec obstat Ref. seq. §. ult.

Sup. hoc inf. in §. ult. hujus Ref. illo. &. vers. Et ideo & hoc inf. in ref. 61. & §. Quod si rogas.

4. Sed, his minimè suffragantibus, communiter docent Doctores, absolutionem Bullæ non prodesse in foro exteriori; & ita absolutum debere se gerere in publico tanquam excommunicatum, ad evitandum scandalum; posse tamen secretò, & sine scandalo Missam audire, Sacramenta recipere, & cum aliis colloqui, manifestando, se esse per Bullam absolutum. Et ita hanc sententiam, contra Doctores citatos, docet Avila *de cens. part. 2. cap. 7. disput. 3. dub. 52.* Acosta *in expl. Bull. quæst. 50. per tot.* Villalob. *in summ. tom. 1. tract. 27. claus. 9. §. 2. num. 24.* qui citat Henriquez, Lopez, Guttierrez, Covarruviam, & alios.

5. Advertunt tamen, quòd Judex contra ita absolutum per Bullam, non tenetur procedere: unde, si velit esse benignus, potest acceptare hanc absolutionem, etiam pro foro exteriori, & repellere accusationem Fiscalis accusantis illud, quòd, verbi gratia, celebravit, vel ferenda sententia contra illum temperare rigorem, & pœnam. Et ita docent Avila, & Acosta, *ubi suprà*, cum Henriquez *lib. 13. cap. 27. nu. 5. circa fin.*

Sup. hoc in Ref. 1 not. primo hujus vers. §. ult. & in Ref. 3 §. Respondeo secundo.

6. Notandum est verò cum Acosta, omnia supradicta procedere, quoad absolutionem censurarum ab homine, non quoad absolutionem censurarum à jure. Unde absolutio

Sup. cont. reto in hoc §. in tom. 5. tract. 2. lege doctr.

tio

tio virtute Cruciatæ à censura lata à jure, valebit etiam in foro exteriori, & judiciali: nam Summus Pontifex in Bulla asserit, super censuras ab homine latas non cadere absolutionem virtute Bullæ in foro exteriori: ergo cadet super censuras jure latas. Et ideò absolutus per Bullam à censuris jure latis debet postulare schedulam juxta Consilium Navarii, ut in foro exteriori, si opus fuerit, probet, se absolutionem obtinuisse ab illa censura: & si ita aliquis Presbyter percuteret alium Presbyterum, & posteà absolutus per Bullam in altari ministraverit; si schedulam de tali absolutione demonstraverit, puto, non posse illum Fiscalem Curiæ Archiepiscopalis, vel alium in foro exteriori accusare, & pœnas excommunicationis exigere: nam per illam absolutionem Bullæ liberatus etiam fuit à foro exteriori: nam ut diximus, absolutio Bullæ quoad censuras à jure latas, non solùm prodest in foro animæ, sed etiam in foro judiciali: quod est valdè notandum. Et hæc dicta sufficiant quoad præsentem quæstionem, circa quam etiam, si libet, vide Filliuc. *tom. 5. tract. 11. cap. 9. num. 298.*

Ref. 8. & vide § Ref. 3. not. primo hujus Res.

Et sup. schedula conveniat in lin. 9. hujus § Ref. 64. § Quod si rogas, Meq. & sup. à medio §. Nec obstat hujus Res.

RESOL. LXIII.

An absolutio excommunicationis facta virtute Bullæ Cruciatæ, aut Jubilæi, vel alterius privilegii, valeat etiam in foro exteriori?

Et an virtute supradictorum possit Confessarius absolvere excommunicatum extra Sacramentum Pœnitentiæ? Ex par. 5. tract. 9. Ref. 13.

§. 1. DE hac quæstione ego tractavi *in 1. part. tract. 11. resol. 26.* ubi pro negativa sententia adduxi plures DD. quibus nunc addo Turrianum *de cens. lib. 2. disp. 24. dub. ult.* & Hurtadum *disp. 15. de excommunic. difficul. 4. nu. 56.* quia idest contra rigorem juris, & jurisdictionem Ordinariorum, quo Tribunal eorum non parum turbatur, quod non est credendum generali & absoluta concessione concedi, præsertim quando in privilegio dicitur, pro foro tantùm conscientiæ.

2. Verùm præter Medinam & Rodriq. contrariam sententiam docet Suarez *disput. 7. sect. 5. num. 20.* & Joannes de la Cruz *in direct. consc. 1. part. x. de excomm. dub. 5. concl. 3.* ubi sic ait. Nota quod in Bulla Cruciatæ non petitur quòd absolutio excommunicationis fiat in sacramento Pœnitentiæ, sed quia confessio est prævia ad absolutionem peccatorum, conceditur ibi ut possit eligi Confessarius approbatus pro peccatis, qui etiam possit absolvere ab excommunicatione, & aliis censuris, & valet etiam pro foro externo, satisfacta parte, & cessante contumacia, absolutio censurarum facta virtute Bullæ, aut alterius similis indulti. Ita ille & ratio est, quia ex una parte in dicto privilegio facultas absolvendi absolutè & absque restrictione conceditur, & ex altera est gratiosa & liberalis. Ergo non est restringenda & limitanda. Imò addit Suarez quòd quando in privilegio dicitur *in foro tantùm conscientiæ*, ea restrictio non additur ex vi illius absolutus non habeatur ut absolutus, & immunis ab excommunicatione in foro exteriori, & contentioso, sed ut judex possit adhuc de delicto cognoscere, & pœnitentiam foro contentioso accommodatam imponere.

3. Notandum est tamen hic stando etiam in prima opinione, posse judicem ejusmodi absolutionem acceptare, quia in hoc nullum est incommodum, nisi fortè cederet in grave partis detrimentum: cui reus nollet satisfacere, cùm facilè posset; tunc enim huic fieret injuria. Ita Coninch *de Sacram. disp. 14. dub. 16. num. 27.* cui adde Henriquez *lib. 8. cap. 6. num. 4. in glos. lit. I.* ubi sic ait. Si judex est benignus, potest liberare sic absolutum etiam in foro exteriori. Ita ille. Cui etiam adde Layman *tract. 3. part. 2. cap. 7. num. 5. & Avilam de censur. par. 2. cap. 7. disput. 3. dubitat. 12. §. ex dictis sequitur.* Quod verò asserit Joannes de la Cruz *ubi suprà*, nempè virtute Bullæ Cruciatæ, & aliorum privilegiorum, posse Confessarium absolvere excommunicatum extra sacramentum pœnitentiæ, late ego contra aliquos firmavi *in 1. part. tract. 11. resol. 25.* & firmat novissimè Hurtado *de excommunic. disput. 15. difficul. 5. num. 38.* & Præpositus *in 3. part. quæst. 1. de cons. in commun. dubitat. 14. n. 105.* qui optimè notat hanc sententiam esse veram, etiamsi in Bulla, seu privilegiis dicatur absolutionem esse dandam in foro conscientiæ, vel in foro pœnitentiæ, aut dicatur, *eorum confessionibus diligenter auditis*.

RESOL. LXIV.

An absolutio ab excommunicatione tam à jure, quàm ab homine lata, obtenta virtute Bullæ Cruciatæ valeat etiam in foro externo?

Et docetur, qualiter probabis te esse absolutum, ut judex credere teneatur.

Et quid est dicendum pro prima difficultate post Constitutionem 105. Urbani VIII. edita anno 1630. die 19. Junii? Ex par. 11. tr. 2. & Misc. 2. Ref. 63.

§. 1. OLim de hoc casu satis dixi, nunc interrogatus de illo à quodam Equite Hierosolymitano, assero pro affirmativa sententia, præter Doctores à me alibi citatos, stare Bobadillam *in Polit. tom. 1. lib. 2. cap. 19. num. 46.* & Garziam *de Benef. tom. 1. part. 2. cap. 5. num. 55.* Quibus ego addo novissimè Antonium Escobar *in Theolog. moral. tom. 1. lib. 7. sect. 2. cap. 3. Probl. 41. nu. 586.* & Andream Mendo *in Bulla Cruciata.*

2. Probatur primò, quia in Bulla Cruciatæ conceditur potestas absolvendi absque ulla limitatione fori interni: ergo non est à nobis adhibenda, cùm beneficium Principis debeat latam habere interpretationem, *lege Beneficium ff. de constit. Princip. & leg. 28. tit. 34. par. 7.* & in dubio debeamus interpretari actum ut pleno valeat quam debiliori, *leg. Quoties in 2. ff. de rebus dubiis.* Secundò, cùm Pontifex intendit, ut solùm pro conscientiæ foro absolutio, & dispensatio prosit, ut videre est in facultate concessa Episcopis à Tridentino *sess. 24. cap. 6. de reformat.* & in dispensationibus, quæ à Sacra Pœnitentiaria expediuntur. Cùm ergo in Bulla Cruciatæ id non expresserit, pro utroque foro prodesse absolutio debet. Tertiò, absolutio pro solo conscientiæ foro est nimis limitata, & restricta, ita ut nequeat absolutio simpliciter dici: si quidem virtute illius non potest absolutus se publicè, & in exteriori foro divinis immiscere, quin possit per Judicem puniri. At in Bulla Cruciatæ conceditur absolutio à censura simpliciter, & absolutè: ergo de absolutione simpliciter, & absolutè intelligenda est.

Sup. hoc in duabus præcedentibus Ref. & pro parte 1. tr. 2. ref. 8. & in tr. 7. tr. 1. resol. 246. in fine, & lege §. penult. & ult. hujus resol. & Suarez in 1. part. 1. 11. Ref. 64. late in §. restat modo, & seq. Sed hic late lege §. Porro 7. hujus ref.

3. Deinde, quia similis concessio facta fuit à Pio V. in quodam Jubilæo anni 1586. die 17. Octobris in aliis Jubilæis à Gregorio XIII. & XIV. concessis. Ii enim Pontifices postquam in præfatis Jubilæis concesserunt facultatem absolvendi à censuris reservatis, explicarunt hujusmodi absolutionem non prodesse in foro externo, seu contentioso, nisi parti satisfecerint pœnitentes, quæ proxima verba apertè innuit, talem absolutionem, satisfacta parte, etiam in externo foro valere; ergo similiter cum Cruciata absolutionem à censuris concedat, cùm partis læsæ satisfactione, & non limitet hujusmodi absolutionem ad forum internum: satis probabiliter asseri potest, etiam parte satisfactoria in exteriori foro valere.

4. At his non obstantibus negativam sententiam plures sustinent, quos citat & sequitur Castrus Palaus *tom. 4. tract. 11. punct. 9.* qui tamen addit, quod esto absolutio data à Confessario pro foro externo non prosit; sed illa non obstante, possit judex adversus absolutum procedere, ac si absolutus non fuisset: tamen si absolutione fidem faciat, temperandus est rigor in punitione.

5. Quod si roges, qualiter probabis te esse absolutum, ut Judex credere teneatur, affirmat Medina *instruct. Confessor. cap. 12. in fine.* Rodriquez *in addit. ad supradictum §. 9. num. 51.* te sufficienter id probare si schedulam à Confessario accipias, in qua ipse Confessarius testetur, te virtute Cruciatæ absolvisse parte satisfacta. Scio tamen Ledesmæ *2. part. 4. quæst. 26. art. 1. col. penult.* & Joan. Guttierr. *qq. Canon. lib. 1. cap. x. num. 17.* non probari dictum testimonium, quia est testimonium Confessarii, qui in judicio forensi non admittitur ut testis, cùm sit judex pro solo conscientiæ foro constitutus, ob quam causam Rodriquez addit, adducendos esse duos testes, qui absolutioni intersint, & de illa testificari possunt. Navarrus verò *lib. 5. consil. tit. de sent. excommunicat. consil. 26.* sentiens non esse sufficientem schedulam Confessoris ad faciendam fidem, neque esse tutum adducere testes, qui absolutioni, quæ frequenter datur in Sacramento Pœnitentiæ, intersint, asserit, prædictam schedulam à Confessario affirmante, satisfacta parte, absolvisse, debere accipi coram Notario, & testibus, & Notarium in fine schedulæ testari debere, te fuisse à Confessore prædicto absolutum, tali die, & loco, &c. & ad illius absolutionis fidem faciendam illam schedulam datam fuisse.

Sup. hoc in ref. 3. not. præterita §. Nec obstat ad medi. à vers. Si volunt, & in §. ult. à lin. 8. & vers. Et ideo.

6. Cæterum Palaus, *ubi suprà num. 12.* existimat, solum testimonium Confessarii ostensa Bulla, sufficere, ut Judex teneatur credere, te fuisse absolutum, ut rigorem pœnæ

ordi-

ordinariæ temperet. Nam cum satisfacta parte, non agatur de præjudicio tertii, videtur Confessario credendum, qui ob officium Judicis in foro conscientiæ incapax non est testificandi ex licentia pœnitentis, & in illius favorem in foro externo: Si enim contrahens secundas nuptias ob acceptum nuncium de morte uxoris, qui falsus fuit, excusatur à pœnis, quibus afficiendus erat ob contractum matrimonium, vivente conjuge: quia prudenter processit fidem testi aliàs idoneo adhibens, ut probat *text. in cap. in præsentia; de sponsalibus*; cur non poterit Judex te excusare à censuræ violatione ob dictum Confessarii testantis te absolvisse; Certè potest. Ita Paulus.

7. Et hæc omnia hinc inde asserebant Doctores circa præsentem difficultatem ante quandam Constitutionem Urbani VIII. sed post illam absolutè docent, absolutionem obtentam ab excommunicatione virtute Bullæ Cruciatæ non valere pro foro externo, & ita tenet novissimè Magister Gallego de Vera *in Bulla Cruciata, cap. 9. dub. 214.* ubi sic ait; Preguntase, si absolucion de la descomunion que le puede hazer por la Bula, vale tambien par el foro exterior.

8. Encontrados estan los Dotores en esta parte, ansi dentro de la Escuela de Santo Tomas, camo entre los de à fuera; afirmando unos, que vale para el foro exterior, y negando lo otros. Y Antonino Diana refiere muchos Autores por entrambas partes, (yyo podia añadirle muchos, como lo hago en esta obra; pero no es necessario, como se vera) en la *1. par. tract. 11. de Bull. ref. 36.* y en la *5. p. ref. 13.* y los refiere fielmente.

Quæ hunc praced. sunt Ref. & in aliis eorum opinionum assertionum.

9. Pero ya no ay que cansarnos acerca desto, porque su Santidad de Urbano VIII. que es el que al presente concediò la Bula de la Santa Cruzada, dirimiò esta duda y controversia en una Bula Suya, y motu proprio, cuyo titolo es, *Innovatio Constitutionis felicis recordationis Clementis VIII.* su data en Roma à diez y nueve de Junio de mil y seiscientos y treinta: digo, que dirimiò esta controversia, explicando expressamente, que la Bula de la Cruzada, no aprovecha para el foro exterior, sino solo para el foro de la conciencia: y assi yendo tratando en la sobredicha Bula, y motu proprio de la Concession que hazia en la Bula, de que el Confessor elero por ella, podria absolver de todos los casos reservados, aun de los contenidos en la Bula de la Cena, (excepto el crimen de heregia,) dize el Papa Urbano VIII. que la tal facultad, *Non nisi in foro conscientiæ, non autem in foro externo suffragatur.* Trac toda esta Bula Antonino Diana, en las adiciones secundarias, que andan en las impressiones nuevas, al fin de la tercera parte de las obras de Diana.) Hæc ille.

10. Qui quidem poterat in confirmatione suæ sententiæ adducere nostrum carissimum Concivem Patrem Bardi; nam *in Bulla Cruciata par. 2. tract. 2. cap. 5. sect. 1. num. 11.* sententiam Magistri Gallego ante illum docuerat, sic asserens; Denique conclusio ista est jam definita ab Urbano VIII. in Constitutione 105. edita anno Domini 1630. die 19. Junii, quæ reperitur *in tom. 4. Bullarii*, & incipit: *In specula militantis Ecclesiæ.* Declaravit enim Pontifex, absolutionem datam à reservatis in Cœna Domini, non suffragari nisi in foro conscientiæ, non autem in foro externo, proinde omnis alia opinio contraria hodie nequit practicari. Ita Bardi.

11. Sed vide ne verba Urbani VIII. possint intelligi ut Bulla non suffragetur pro foro externo directè, & immediate, secus autem indirectè, & eo modo quo supra Doctores explicare laborant. Et quidem Pater Escobar scripsit post dictam Bullam: Pater Mendo illam nominatim ponderavit, & tamen nullam difficultatem habuerunt circa verba Gallego, & Bardi adducta, imò sententiam affirmativam, ut supra tenuerunt; Ideò tu cogita. Ego interim non recedam à sententia negativa Patris Bardi, & Magistri Gallo.

RESOL. LXV.

Utrum virtute Bullæ Cruciatæ possit quis extra confessionem absolvi à censuris?

Idem quæritur de Jubilæo. Ex parte 1. tractatu 11. Resol. 25.

§. I. NEgativè respondet Filliucius *tom. 1. tractatu 11. cap. 9. num. 294.* Vasquez *in 3. parte, tomo 4. tract. de excommunicat. dub. 20. num. 9.* Sanctarellus *tractat. de Jubilæo, 8. dub. 8.* Acosta *in exposit. Ball. quæst. 50. in fine.* Fernandez *in exam. Theolog. mor. part. 3. cap. 9. §. 12. num. 4.* qui citat Covarruviam, Navarrum, & Cordubam. Idem docet Suarez *in 3. part. tom. 5. disput. 7. sect. 5. num. 35.* Rodriquez *in Bulla, §. 9. num. 54. diff. 5.* & alii. Primò, quia ita declaravit Pius V. in Bulla Jubilæi, anno 1658. Secundò, quia in Bulla apponitur clausula, *auditis Confessionibus*, & licèt non apponatur; habetur tamen alia æquivalens, videlicet, quod possint eligere Confessarium, qui possit illos absolvere à peccatis, & censuris.

2. Sed contrariam sententiam, tanquam probabiliorem, amplectendam esse existimo, quam tuentur Avila *de censur. part. 2. cap. 7. disput. 3. dub. 13.* Villalobos *in summ. tom. 1. tractat. 27. claus. 9. §. 2. num. 23.* Sanchez *de matrim. tom. 3. lib. 8. disput. 34. num. 30.* Vega *in summ. tom. 1. cap. 6. cas. 3.* Ledesma *in summ. tom. 1. tract. de exam. cap. 8. dub. 3.* Coninch *de Sacram. disp. 14. dub. 16. num. 253.* & Victoria, Pegna, Medina, Sancius, & Guerra, Archiepiscop. Granatensis, Vir doctissimus, & alii Theologi Salmanticenses apud Henriq. *in summ. lib. 8. cap. 13. num. 2. in Glossa, litt. O.* & tandem ex Dominicanorum Familia Vir doctus, Joan. de la Cruz *in direct. consc. par. 2. tract. de excommun. dub. 5. concl. 3.* ubi sic ait: (Nota, quòd in Bullis Cruciatæ non petitur, quòd absolutio excommunicationis fiat in Sacramento Pœnitentiæ: sed, quia confessio est prævia ad absolutionem peccatorum, conceditur ibi, ut possit eligi Confessor approbatus, qui etiam possit absolvere ab excommunicatione, & aliis censuris.) Ita ille. Et ita declarasse Commissarium Cruciatæ, testatur Avila, *ubi supra*, maximè hodie, quia non adest in Bulla clausula illa, *audita Confessione*: & etiamsi adesset, puto sententiam nostram esse probabiliorem, & tutam in praxi, ut ego sæpius consului, & practicavi. Et ratio est: quia nulla necessaria est connexio inter absolutionem à peccatis & absolutionem à censuris. Secundò, quia sæpè expedit ut ita fiat, ut si reus non sit paratus, quomodo frequenter solet accidere in praxi, ut statim confiteatur, & adsint causæ, ob quas expediat eum statim absolvi.

Resol. 25. §. Sed ego post medium, & vers. Dicendum & in aliis ejus annot. & in tom. 5. tr. 1. Resol. 194. §. 2. prope finem, & vers. ubi nu. 7. & in tr. 7. tr. 5. res. 83. §. 1. & vers. quod eo.

3. Ad argumenta in contrarium adducta respondetur: & ad primum dico cum Villalobos, *ubi suprà*, quòd illa declaratio Pontificis habuit locum pro illo Jubilæo, in quo concessa fuit illa facultas tali pacto, & conditione. Ad secundum respondeo cum Avila, & aliis, quod illa verba, *audita Confessione*, referenda sunt ad absolutionem à peccatis, non autem ad absolutionem à censuris: referenda sunt enim singula singulis, & respectivè intelligenda, respectu potestatis absolvendi ab omnibus peccatis, quæ simul cum alia facultate solet concedi. Ad illud verò, quod dicitur, in Bulla adesse illa verba, quod quis possit eligere Confessarium, ut eum absolvat à peccatis, & censuris: ergo, &c. Respondetur ex istis verbis non sequi utramque absolutionem simul, aut ab eodem debere dari.

RESOL. LXVI.

An per Bullam Cruciatæ possit quis absolvi ab excommunicatione lata contra causantes, aut procurantes, vel consulentes abortum?

Et an Gregorius XIV. in proprio motu concesserit, cuilibet Confessario approbato sæculari, vel Regulari, ut possit in loco conscientiæ absolvere à peccato abortus fœtus animati, & ab excommunicatione lata contra personas ibi expressas?

Et notatur posse Confessarium virtute Bullæ Cruciatæ absolvere aliquem ad cautelam: ac quando dubitas probabiliter, an quædam excommunicatio publicè lata comprehendat illum, Ex par. 5. tract. 9. Resol. 40.

§. I. VIdetur negativè respondendum; quia Sixtus V. edidit Motum proprium *anno 1588.* qui incipit, *Effrænatum*, in quo reservat Summus Pontifex absolutionem à censuris ibi latis contra prædictos causantes, vel consulentes abortum, & addit quòd virtute Jubilæi aut Bullæ non possit impendi absolutio ab illis, quod ita planè esse intelligendum, & ad litteram, docet Rodriquez *in exposit. Bulla, §. 9. n. 90.* & favent quidam juniores, dicentes esse probabilius & securius.

2. Verùm his non obstantibus affirmativa sententia tenenda est. Primò, quia Gregorius XIV. in proprio Motu suprà relato concedit cuilibet Confessario approbato sæculari, vel regulari, ut possit in foro conscientiæ absolvere à peccato abortus, & excommunicatione lata contra personas ibi expressas, ubi planè loquitur de abortu fœtus animati, ut docet Henriquez *lib. 10. cap. 35. ubi supra.* Secundò probatur, quia in Bulla Cruciatæ datur facultas absolvendi ab omnibus censuris, etiam Papæ reservatis, exceptis his, quæ hæresi sunt annexæ. Ergo quantumcumque censuræ abortus reservatæ sint Papæ, poterit quis virtute

Bul-

Bullæ absolvere. Nec juvat respondere non posse, quia in prædicto Motu proprio Sixti V. continetur prohibitio, qua cavetur absolutio ab illis virtute Bullæ, hoc, inquam, non obstat, quia Commissarius ex facultate Apostolica potest suspendere, & suspendit omnia contraria Cruciatæ, licet habeant clausulam contrariam tali suspensioni, ut testati fuot viri doctissimi ab ipsomet Commissario consulti super hac sua facultate. Tum, quia Sixtus V. non potuit coarctare potestatem Pontificum, qui eidem successerunt: omnes autem absque ulla limitatione concesserunt, ut virtute Cruciatæ possent eam sumentes absolvi ab omnibus peccatis & censuris Sedi Apostolicæ reservatis, hæresi duntaxat excepta. Imò opinantur nonnulli, quòd adhuc Sixto V. vivente potuerit quispiam virtute Bullæ Cruciatæ per eumdem anno sequenti concessæ à censura ex abortu incursa absolvi. Et ita docet Henriquez *lib. 6. de pœnitent. cap. 10. in glossa lit. F. & lib. 10. cap. 35. lit. F.* cum Ludovico de la Cruz *in Bul. Cruc. disp. 1. cap. 4. dub. 6. n. 7.*

Sup. hac sro. la sess. §. 8. 1. 3. Notandum est hic obiter contra Navarr. *cap. 27. n. 273.* Covarr. *in cap. alma mater par. 1. §. 12. vers. secundo est inquirendum*, Felinum *in cap. causam, num. 6. de rescript.* Decium *in cap. præterea, num. 6. de offic. deleg.* & alios, posse Confessarium virtute Bullæ Cruciatæ absolvere aliquem ad cautelam: ut quando dubitat probabiliter, an quædam excommunicatio publicè lata comprehendat illum. Ita Coninch. *de Sacram. disp. 14. dub. 16. num. 200.* Suar. *de cens. disp. 7. sect. 8. à num. 12.* Henriquez *lib. 13. cap. 29. num. 5.* & alii.

RESOL. LXVII.

An per Bullam Cruciatæ possit quis absolvi ab excommunicatione incursa per duellum? Ex part. 5. tractat. 14. & Miscell. 2. Ref. 104.

Sup. hac ex-communicatione, si est occulta, supra ex lo a doctrina res. 41. & ejus novem ejus pol. mo annos [illegible] in §. 1. posse.

§. 1. AFfirmativè respondet Sanchez *in summa, tomo 1. lib. 2. cap. 39. num. 27.* ubi sic ait: Poterit Confessarius electus per Bullam Cruciatæ absolvere semel in vita, & semel in mortis articulo, ab ista Excommunicatione duelli, quia cùm Bulla quotannis publicetur, & ab eodemmet Pontifice concedatur, non est verisimile ejus intentionis esse privilegium tollere Bullæ, concedens semel in vita, & semel in mortis articulo absolutionem ab omnibus casibus Papæ reservatis. Ita Sanchez. Sed Hurtadus de Mendoza *in 2. 2. disp. 170. sect. 21. §. 201.* licèt sequatur opinionem Sanchez, ejus tamen rationem non approbat, quam putat in aliis occasionibus nullo modo esse probandam; sed affirmativam sententiam docet, nempè excommunicationem incursam ex duello esse per Bullam Cruciatæ absolvendam, quia Bulla Cruciatæ non revocatur, nisi per expressam derogationem, quæ derogatio non continetur in Motu proprio Clementis VIII. ergo, &c. quæ doctrina est valde notanda pro auctoritate Bullæ Cruciatæ.

RESOL. LXVIII.

An imponentes gabellas super rebus, quæ ad proprium usum, vel familiæ, emuntur, incidant in excommunicationem Bullæ Cœnæ, & per Cruciatam sint absolvendi?

Et quæritur, an supradictæ gabellæ sint injustæ? Ex p. 1. tract. 12. Resol. 38.

Sup. doctrina contenta à lin. 2. hujus Resol. ad 3. vers. 7. Ref. 60.

§. 1. PRima opinio affirmat: & ita docet Toletus *lib. 5. cap. 74.* quia dictæ gabellæ sunt injustæ, ut notat Cajetanus *in summa verb. vectigal.* Tabiena *eodem verb. nu. 4.* Angelus *verb. pedagium, num. 2.* Armilla *verb. gabella, nu. 2.* Ledesma *2. par. quæst. 18. art. 3.* Medina *in par. 1. quæst. 96. art. 4.* Beja *par. 1. cas. 13.* Gabriel. *in 4. dist. 15. quæst. 5. conclus. 2. lit. Z.* cum aliis Probatur *ex l. univers. C. de vectigalib.* ubi pœna capitis imponitur his qui de rebus ad proprium usum necessariis vectigalia exigunt. Et *in l. omnium C. de vectigal.* determinatur, ut gabellæ tantùm imponantur, vel exigantur pro rebus, vel ex rebus mercimonii, & negotiationis causa asportatis, vel delatis.

2. Deinde, supradictas gabellas injustas esse patet: quia in illis pauperiores ita onerantur, sicut divites: quod est contra justam formam tributi, quæ efficit, ut unusquisque solvat juxta proportionem suarum facultatum. Imò plus solvunt pauperes, quàm divites: nam panem, vinum, oleum, &c. frequentiùs emunt pauperes: ergo plus persolvunt, quam divites. Et tandem ea istis tributis æquè gravantur peregrini, ac incolæ: cùm tamen causa tributi ad peregrinos non pertinet.

3. At, his non obstantibus, placet mihi sententia Suar. *de legib. lib. 5. c. 16.* Turriani *in 2. 2. tom. 2. disp. 44. dub. 3. num. 4.* qui multos alios citat, & Joan. de la Cruz *in direct. consc. p. 1. præcept. 7. art. 3. dub. 1. conclus. 1.* & aliorum asserentium, dictam gabellam esse justam: quia servatur in illa, quantùm fieri potest, æqualitas: nam, licèt pauperes plures habeant aliquando filios; tamen communiter, quia pauperes sunt, minùs emunt ex his rebus, quæ ad vitæ usum sunt necessaria, quàm divites. Deinde, ut notat Malderus *in 2. 2. tract. 5. cap. 6. dub. 6.* licet pauperes in his gabellis æquè contribuant, ac divites, aut etiam ampliùs, hoc ipsum tamen à ditioribus compensatur: quo enim cariora sunt, quæ ad communem victum pertinent, eo solent cariùs vendi opera, quæ pauperiores in Republica præstant.

4. Adde, quòd, ut optimè notat Molina, & alii, vectigalia, quæ ex mercibus solvere coguntur mercatores, non tam redundant in gravamen, ac sumptus ipsorum, quàm in gravamen eorum, qui illas ex ipsis sunt empturi: mercatores quippè, quò cariùs emunt merces, quas asportant, & quo plura tributa ex eis solvunt, eo cariùs eas vendunt. Quo fit, ut gravamen ejusmodi magna ex parte redundet in populos, seu in emptores earum mercium, & non in mercatores, licèt emptores, & populus id non consideret. Quo fit, ut quæ inæqualitas obiicitur ex eo, quod tributum solvatur ex his rebus, quæ asportantur, emuntur, aut venduntur ad sublevandam propriam necessitatem cernatur, & accidat similiter in eo quòd mercatores vectigalia solvant ex rebus, quas asportant, emunt, aut vendunt negotiationis causa; quandoquidem hæc ipsa tributa tandem solvunt, qui eas res emunt ad sublevandam propriam necessitatem.

5. Et tandem ex impositione dictarum gabellarum minora sunt murmura, quàm essent in censu patrimonii, aut capitis: in æstimando enim cujusque patrimonii multum odii, multum etiam depravati judicii incurritur, deinde oportet multos esse Officiarios ad exigendum, quorum stipendia multùm augent tributum, & per hujusmodi tributa super poculenta & esculenta, seu similia, cùm per minutim solvatur reipublicæ subsidium, insensibile quodammodo est detrimentum solventium. Itaque, publicæ commoditatis gratia, meritò talia vectigalia debent tolerari, & licita sunt.

6. Ex quibus omnibus apparet, secundùm hanc sententiam, posse Principem, seu rempublicam, imponere vectigalia, non solùm in his, quæ negociationis causa venduntur, sive emuntur; sed etiam in his quæ venduntur, aut emuntur, ut necessaria ad vitæ usum: verum est, quòd supradicta sententia recipitur à multis, & probabiliter quidem cum aliquibus conditionibus, & non aliter, quas conditiones ponit Lessius *lib. 2. c. 33. dub. 7. num. 51.* Reginaldus *in praxi, tom. 1. lib. 10. c. 24. num. 377.* Molfesius *in summ. tom. 2. tract. 12. c. 22. nu. 66.* Faustus *in spec. Conf. disp. 33. q. 22. num. 4.* Laym. *in Theol. mor. lib. 4. sect. 5. tract. 3. nu. 4. cap. 3.* Tanner. *in 2. 2. disp. 4. q. 6. dub. 12. nu. 345.* & alii.

7. Restat modò respondere ad argumenta contrariæ sententiæ. Ad primum respondet Turrian. *l. c. num. 5.* illam legem non esse dispositionem juris naturalis, sed positivi; ideò mutari potest, solumque observatur, ubi leges juris communis observantur. Adde, quòd ut notat noster Megala *in p. 2 lib. 2. c. 17. q. 5. nu. 71.* nullus potest imponere gabellas, nisi Princeps, seu Magistratus qui in regimine temporalium supremam authoritatem, & regalia, & merum, & mixtum imperium de jure habent, & ab alio novas leges non recipiunt. Sed hi Principes possunt & imperiales leges tollere. Ergo, & contra dictam legem universi possunt novas gabellas instituere; & consequenter gabellas sic institutas exigentes, vel imponentes non essent excommunicati. Vel tandem respondendum est dictam legem, per contrariam consuetudinem abrogatam fuisse, ut testetur Graffius *in dec. p. 1. lib. 4. c. 18. n. 82.* & Duard. *in Bull. Cœn. lib. 2. can. 5. q. 5. n. 6.* cum aliis DD. supra citatis.

8. Ad secundum argumentum patet responsio ex dictis, quibus adde, cùm pauperes paucis soleant esse contenti, & modico vivere, pauca vendunt, & emunt: & consequenter modicum solvunt, attenta quantitate, quam ex tali emptione, & venditione divites solvunt.

9. Ad tertium respondetur, quòd peregrini meritò tales gabellas solvunt: nam & in sua patria vicissim ea hac republica peregrinos similiter ipsi tractant: & ita docuit Malderus *in 2. 2. tr. 8. c. 6. dub. 6.* & alii.

10. Notandum est verò, quòd stando in contraria opinione, nempè, supradictas gabellas esse injustas; tamen non desunt Doctores, qui in tali casu illas imponentes non incurrere in excommunicatione in Bullæ asserant: & sic notavit Sayrus *de cens. lib. 3. cap. 9. nu. 6.* & alii: quia putant, imponentes gabellas solùm incurrere in excommunicationem Bulla Cœnæ, ex defectu causæ efficientis, nempè, si non habeant potestatem imponendi; nam autem ex defectu cau-

causæ materialis, ut esset in casu nostro; vel ex defectu causæ formalis, ut si imponeretur Clerici, vel aliis exemptis. Sed, ut diximus *suprà*, non desunt Doctores, qui contrarium sentiant; videlicet posse aliquem in dictam excommunicationem Bullæ incurrere, non solùm ex defectu causæ efficientis, sed etiam materialis, formalis, & finalis: Et istæ opiniones sunt omnes probabiles, non solùm ex principiis intrinsecis, sed etiam ex principiis extrinsecis, cum utraque opinio habet pro se optimos Authores.

Sed hæc satis dicta sint de aliquibus casibus Bullæ Cœnæ, ad cognoscendum, utrum indigeant privilegio Bullæ Cruciatæ: pergamus modò ad alia dubia circa ipsam Bullam Cruciatæ.

R E S O L. LXIX.

An commutatio voti virtute Bullæ Cruciatæ debeat fieri in confessione sacramentali?

Idem dicendum est, quando supra dicta commutatio efficeretur per privilegia Regularium, vel per aliquod Jubilæum. Ex p.1.tr.11.Res.45.

§.1. AFfirmativè respondet Fagundez *in exam. Theol. mor.p.3.c.9. sect.2.§. 17. num. 5.* Rodriquez *in Bulla Cruciata, §.9.nu.113.regul.9.* & Vega *in summa, tom.2.c.129. cas. 34.* & alii.

2. Sed contrariam sententiam probabiliorem esse judico cum Sanchez *in summa, tom.1.lib.4.c.54. num.15.* Henriquez *lib.7.cap.30.num.6.* & aliis penes ipsos, quibus ego addo Homobonum *de exam.Eccl.p.1. tract.5. cap.6. quæst. 40.* Villalob. *in summ.tom.1.tract.26.claus.9.§. 3. num. 3.* & Suar. *de relig. tom.2.lib.1. cap. 16. num.4.* quia in textu Bullæ Cruciatæ non dicitur: *Ut audiatis Confessionibus, commutatio votorum efficiatur.* Ergo, &c.

3. Et hæc doctrina procedit etiam, quando dicta commutatio efficeretur per privilegia regularium, vel aliquod Jubilæum. Ita Naldus *in summa, verb. Indulg. num. 8.* Henriquez, & Sanchez, *ubi suprà*, quidquid in contrarium asserat Sayrus *in clavi lib.6. cap.11. num. 105.* Beja *part.2.cas.1.* Peregrinus *in compend. nostrorum privil. part. 1. tit. commune. §. 3.* Sanctarellus *tractat. de Jubil.cap.8.dub.8.* & alii penes ipsos.

R E S O L. LXX.

An Confessarius virtute Bullæ Cruciatæ possit commutare omnia vota, quæ Episcopus commutare potest?

Idem dicendum est de Jubilæo.

Et an doctrina hujus Resolutionis procedat, quando Episcopus dispensat, ut Episcopus tantum, non autem quando dispensat, ut Sedis Apostolicæ delegatus, quia in tali casu Confessarius virtute Cruciatæ non posset tale votum commutare, ut quando dispensaret in his votis ratione solius necessitatis? Ex p.1.tr.11.Res.56.

§.1. HÆc quæstio multùm conducit ad resolutionem multorum casuum, quos *suprà*, determinavimus, & *infrà* examinandi sunt: ideò respondeo affirmativè cum Bonacina *de legib.disp.4.q.2.punct.7.§.4. nu.16.* Sanch. *in sum, tom. 1.lib.2.cap.54.n.19.& de matr.tom.3.lib.8. disp. 15. num.9.* quem novissimè sequitur Sanctareil. *de Jubil.cap.9.dub.1.* & alii; & ita dicendum est de Jubilæo: ex quibus patebit resolutio multorum casuum.

2. Notandum est tamen, supradictam sententiam procedere, quando Episcopus dispensat, ut Episcopus; non autem quando dispensat, ut Sedis Apostolicæ delegatus; ut ex multis notavit noster P. Leone *in tract. de Jubil. par. 2. qu.13.sect.2.nu.7.* & Barbosa *de potest.Episcop. part.2. alleg.37. num. 14.* qui citat Rodriquez, & Suarez: nam in tali casu Confessarius non posset tale votum commutare per Cruciatam, sicuti quando Episcopus dispensaret in his votis ratione solius necessitatis, ut observat Sanchez *de matrim. lib.2.disp. 40.n.9.*

R E S O L. LXXI.

Quænam vota possit Confessarius, virtute Bullæ Cruciatæ commutare? Ex p.1.tr.11.Res.68.

§.1. REspondeo omnia præter votum castitatis, Religionis, & vota transmarina: & ideò potest commutare votum eundi Romam, aut Compostellam, peregrinandi gratia, quod votum vulgò dicitur, *di S.Giacomo de Galicia*. Et ratio est: quia in Bulla illa vota exceptuantur; ergo &c. Et ita notat Fernandez *in exam. Theol. mor.p.3.c.9. sect.2.§.17.nu.7.* Villalob. *in sum.to.1.tr.27.claus.9.§.5.nu.43.* qui citat Rodriquez.

R E S O L. LXXII.

An Confessarius peccet, ut si sine causa nolit virtute Cruciatæ commutare vota pœnitentis?

Et an etiam Regulares peccent, si nollent virtute suorum privilegiorum vota pœnitentis commutare? Ex part. 1. tract.1. Resol. 44.

§.1. REspondeo affirmativè, cum Sanchez *in sum. tom.1. lib.4. cap. 54. nu. 12.* qui citat multos alios, quibus ego addo Bartolom. à S. Fausto *in thes.relig. lib. 4. qu. 53.* & Homobonum *de exam.Eccl.par.1.tract.5. cap.6. q. 40.* Et ratio est: quia, cùm Confessarius per Bullam Cruciatæ sit Judex delegatus in pœnitentis favorem, tenetur jus ex privilegio illo sibi concessum tribuere, sicut Episcopus dicitur infidelis *in cap. quanto, 2. q. 5.* si deneget dispensationem subdito petenti ex justa causa.

2. Notandum est verò, quòd regulares non peccarent, si nollent virtute suorum privilegiorum vota pœnitentis commutare. Et ratio est: quia non astringuntur uti suo privilegio. Ita Sanchez, *ubi suprà*, cum aliis: licet non minus probabiliter contrarium asserat Henriq. *lib.7. cap.28. n.2.* cum aliis quos sequitur Faustus, *ubi supra, qu.54.* addens, *in fine, quæstionis*, Confessarios in utroque casu peccare ad minus venialiter.

R E S O L. LXXIII.

An Confessarius possit commutare vota post Bullam susceptam emissa? Ex p.1.tr.11. Res.50.

§.1. REspondeo affirmativè, quidquid dicat Sotus cum Fernandez *in exam.Theol.mor.p.3.cap.9.sect.2.§. 17. num.4.* & Villalobos *in sum.tom.1.tract.27.claus.9.§.3.nu.40.* qui citat Navarrum, Cordubam, & Azorium. Sed mecum sentit Ledesma *in summ. tom.2.tract.1. cap.4. dub.5.* & Acosta *in Bull. quæst.73.* Et ratio est: quia favores sunt ampliandi: & quando Summus Pontifex in Bulla concedit privilegium commutandi vota, non illud restringit, aut limitat: ergo neque nos restringere: aut limitare debemus. Et Henriq. *in summ.lib.6. cap.16 num.3. in Gloss.lit. N.* asserit, ita etiam sensisse omnes Doctores Salmanticenses, & opinionem Soti falsam etiam ibi vocat. Vide etiam Maldonatum *in 2.tr.10.cap.5.dub.11.*

R E S O L. LXXIV.

An confessarius in fine anni possit differre commutationem voti, etiamsi annus Cruciatæ transeat, si velit maturius considerare super voti commutationem dicendo pœnitenti, commuto tibi votum in id, quod ego, vel alius postea existimabit commutandum?

Et in tali casu, an pœnitens peccet, si illud votum violaverit antequam Confessarius materiam subrogandam præscribat? Ex p.1.tr.11.Res.52.

§.1. REspondeo affirmativè cum Suàrez *de relig. tom.2. lib.6.cap.11.num.15.* Sanch. *in summ. tom. 4. lib. 4. c.54.n.31.32.& 39.* qui rationem adducit; quia jam accepit potestatem, & inchoavit causam, & ut dicam, concessit commutationem tempore habili: quod satis est, ut possit posteà illud commutare.

2. Notandum est vero in gratiam Confessariorum, quod in tali casu, nec peccat pœnitens, si, antequam Confessarius, vel alius vir materiam subrogandam præscribat; votum illud violaverit. Et ita docet Sanchez *ubi suprà*, cui ego addo Lessium *lib.2.cap.40.dub.26.num. 100.* quidquid in contrarium asserat Rodriq. *in expos.nostræ Bullæ §. 9. nu. 115.* Et ratio est; quia obligatio illius voti jam est extincta, & translata in aliam materiam in genere, quam pœnitens acceptavit; & ideò implicitè voluit id, quod Confessarius, vel alius vir præscripturus est, ac ideò ante talem præscriptionem votum non obligabit.

R E S O L. LXXV.

An commutatio votorum facta per Bullam Cruciatæ indigeat aliqua justa causa?

Idem dicendum est de Jubilæo? Ex part.1.tract.11. Resol.39.

Sup. hoc in to. S. tr. 4. ref. 37. §. Nota vero.

§. 1. R_Espondeo negativè cum Portel. *in addit. ad dub. reg. voti commut.* 9. Suarez *de relig. tom.* 2. *lib.* 6. *c.* 19. *nu.* 10. Sanchez *in sum. tom.* 1. *lib.* 4. *cap.* 50. *numer.* 19. Bartol. à S. Fausto *in thes. relig. lib.* 4. *q.* 30. *n.* 7. & aliis. Et ratio est: quia, licet ad commutationem voti in æquale bonum, justa, & debita causa requiratur, ut probant Doctores ex D. Thoma *in* 2. 2. *quæst.* 88. *art.* 12. *in corp.* tamen quando aliquod Privilegium ad commutanda vota non confertur simpliciter, sed cum aliquo onere ob bonum publicum, ut fit per Bullam Cruciatæ, vel Jubileum; tunc nulla alia est opus causa, quàm conferre eleemosynam in belli subsidium præscriptam in Bulla, & exequi opera in Jubilæo definita: quia ob talem causam Pontifex in privilegium concedit.

R E S O L. LXXVI.

An quando commutantur vota per Bullam Cruciatæ non solum vota divitum, sed etiam vota pauperum commutanda sunt in aliquod temporale belli subsidium, per eleemosynam? Ex p. 1. tr. 11. Ref. 33.

§. 1. MUlti asserunt, totam commutationem debere fieri in belli subsidium. Ita Ledesma *in summ. tom.* 2. *tract.* 10. *cap.* 8. *fol. mihi* 585. ubi absolutè asserit; (Quando la comutacion se haze en virtud de la Bula, ha se de hazer en cosa, que ayuda à la guerra contra los infideles, que es la causa de la expedicion de la Bula, y no en otras obras de virtud.) Sic etiam alii.

2. Sed mihi magis placet opinio Sanchez *in sum. to.* 1. *lib.* 4. *cap.* 54. *nu.* 58. & aliorum. Puto igitur, non esse necessarium, istam commutationem fieri totaliter in subsidium temporale; sed sufficere, si secundùm partem fiat in illud; & secundùm aliam partem in alia virtutum opera. Quare prudentis Confessarii arbitrio hoc relinquendum est, qui considerabit voti qualitatem.

3. An verò hæc doctrina procedat in pauperibus, non parva difficultas est: nam multi asserunt, pauperem, voti commutationem petentem debere eleemosynam exiguam in id subsidium contribuere, quæ suæ paupertati æqualis sit. Ita Sanchez, *ubi suprà*, & præter Doctores, quos ipse citat tenet etiam hanc sententiam Rodriquez, non tantum in locis ab ipso citatis, sed novissimè *in summ. tom.* 4. *cap.* 188. *n.* 11. & Raphael. de la Torre *in* 2. 2. *tom.* 1. *quæst.* 88. *art.* 12. *dub.* 6. *n.* 3. ubi ait, (De intentione Bullæ dubitari non potest, esse intelligendum de subsidio temporali. Et cùm ex alia parte constet, nullum esse ita indigentem, etiam ex ostiatim mendicantibus, qui aliud temporale non possideat; non existimo tutam commutationem factam in subsidium solum spirituale.) Sic ille satis probabiliter.

4. Non reticebo tamen, contrariam sententiam esse etiam probabilem, quam docet Lessius *de just. lib.* 2. *cap.* 40. *dub.* 11. *num.* 95. & Suarez *de relig. tom.* 2. *lib.* 6. *cap.* 19. *nu.* 18. ubi sic ait: (Vival. *in candel. p.* 3. *cap.* 14. *nu.* 39. citans Alphonsum Deza (qui fuit Vir doctissimus Societatis Jesu) in publicis Lectionibus Compluti dicit, sufficere subsidium spirituale: quia Bulla solùm dicit subsidium: sed reverà Bullæ intentio est de subsidio temporali. Tamen in pauperibus haberet illa interpretatio locum, (Ita Suarez, quem posteà sequutus est ex Prædicatorum Familia Joan. de la Crua *in direttor. consc. part.* 1. *precept.* 2. *art.* 2. *dub.* 11. *concl.* 5. cujus hæc sunt verba; (Nota, quòd commutatio virtute Bullæ sub excommunicatione lata à Commissario, fiet in eleemosynam pro subsidio belli contra infideles, saltem secundùm partem, ut ait Suarez. Imò pro pauperibus erit vera Vivaldi intelligentia: quòd sat erit, si commutatio fit in subsidium spirituale.) Ita ille, & ego. Unde, si aliquis Confessarius virtute Cruciatæ commutaret vota pauperum, non in tenue subsidium temporalem ipsius Bullæ, sed in aliquas orationes, scrupulos illis non inniicerem: nam hæc opinio est probabilis; magnos enim habet patronos: & ipsemet Sanchez, qui contrariam tenet, etiam illam *ubi suprà n.* 56. tanquam probabilem admittit.

R E S O L. LXXVII.

An commutatio voti facta per Bullam possit fieri in minus bonum? Ex p. 1. tr. 11. Ref. 40.

Sup. hoc in tom. 1. tr. 4. Ref. 33. §. ult.

§. 1. NEgativè respondet Portel *in add. ad dubia, regular. verb. voti commutatio, num.* 59. Sanchez *in summ. tom.* 1. *lib.* 4. *cap.* 54. *num.* 4. Suarez *de relig. tom.* 2. *lib.* 6. *cap.* 7. & 19. Reginaldus *tom.* 1. *lib.* 8. *cap.* 22. *num.* 352. & Joan de la Crua *in direct. part.* 1. *prae.* 2. *art.* 2. *dub.* 10. *concl.* 5. Raphael. de la Torre *in* 2. 2. *tom.* 2. *quæst.* 78. *art.* 12. *disput.* 4. *nu.* 1. Azorius *par.* 1. *lib.* 11. *cap.* 18. *quæst.* 6. Beia *part.* 3. *cas.* 49. Sayrus *lib.* 6. *cap.* 12. *n.* 6. & *cap.* 19. *n.* 7. & 8. Sotus *lib.* 7. *de just. q.* 4. *art.* 3. & alii: quia, licet privilegium Bullæ sit favorabile; non est tamen extendendum ultra verborum proprietatem: sed commutatio propriè dicit, & significat æqualitatem: ergo, &c.

2. Sed contrariam sententiam probabiliorem esse puto, quam docet Lessius *lib.* 2. *cap.* 40. *dub.* 16. *n.* 109. Henriquez *lib.* 7. *cap.* 30. *nu.* 5. Arag. *in* 2. 2. *qu.* 88. *art.* 12. Medina *in instruct. lib.* 1. *cap.* 14. §. 7. Leone *tr. de Jubil. par.* 2. *qu.* 12. *nu.* 64. cum Homobono *de exam. Eccl. par.* 1. *tract.* 5. *cap.* 6. *qu.* 40. & alii. Et ratio est: quia aliter Bulla nihil operaretur, cùm absque tali privilegio possit Confessarius absque justa causa in melius, authoritate propria, & in æque bonum cum causa justa, authoritate Prælati. Aliqui verò Doctores hanc secundam sententiam affirmativam sequuntur in casu, quo Confessarius virtute Bullæ Cruciatæ commutaret vota in bonum quasi æquale: sed non in longè minus. Et ita docent Villalobos *in sum. part.* 1. *tractatu* 27. *claus.* 9. §. 3. *num.* 39. & alii.

R E S O L. LXXVIII.

An Confessarius ex jurisdictione ordinaria possit commutare votum in bonum æquale, vel ad hoc faciendum indigeat Bulla Cruciatæ.

Et an hoc etiam possit fieri authoritate propria pœnitentis, dummodo votum in æquale commutetur? Ex p. 1. tr. 11. Ref. 48.

§. 1. NOn posse hoc facere, nisi per potestatem delegatam, ut per Bullam, v. g. docuit Sanchez *in sum. to.* 1. *lib.* 4. *cap.* 49. *n.* 13. cum Suarez *de rel. to.* 2. *lib.* 6. *cap.* 19. *n.* 6. Et ratio est: quia potestas ordinaria Confessoris extenditur tantùm ad forum pœnitentiæ, ad quod commutandi potestas non pertinet: sed Ecclesiæ gubernationem in foro externo. Quod hoc in tom. 5. tr. 4. ne prætermittas legere ex Resol. 77. §. plus.

2. Non reticebo tamen, contrariam sententiam dicere Lessium *lib.* 2. *cap.* 40. *dub.* 16. *nu.* 105. qui citat Vivaldum *in Candelabro aureo*. Adde, quod Medina *in instruct. Confess. lib.* 1. *cap.* 14. §. 17. Henriquez *in summ. lib.* 7. *cap.* 30. *num.* 5. & alii putant, hoc fieri posse etiam authoritate propria pœnitentis, dummodo votum in æquale commutetur: quam sententiam probabilem vocat Aragon. *de just. qu.* 88. *art.* 12. *dub.* 1. *dist.* 3. & Suarez *ubi supra de Relig. tom.* 2. *lib.* 6. *cap.* 10. *n.* 4. & alii, vocantes tantùm contrariam probabiliorem, & tutiorem, quam tenet, præter Doctores, quos citat, & sequitur Sanchez, *ubi suprà*, Bartholomæus à S. Fausto *in thes. Rel. lib.* 4. *q.* 80. *n.* 3. Sup. hoc in to. 8. tr. 2. ref. 31. §. Primo puto, & in alia. ref. sius annot.

R E S O L. LXXIX.

An Confessarius virtute Cruciatæ commutans aliquod votum absque debita æqualitatis investigatione, peccet mortaliter.

Et notatur, quod commutatio fieri potest in materiam, de cujus æqualitate dubitatur, quod est valdè notandum? Ex p. 1. tr. 11. Ref. 49.

§. 1. REspondeo affirmativè cum Sanchez *in sum. tom.* 1. *lib.* 4. *cap.* 50. *n.* 8. quia deficit in re gravi, & ex causa divini cultus minuendi: ergo, &c. Et licet hanc æqualitatem invenire difficillimum sit, & impossibile reputet Emmanuel Rodriq. *in Bull. Cruc.* §. 9. *nu.* 106. Unde, & benè consulunt Doctores, ut semper commutatio efficiatur in paulo plus; tamen ad consolationem Confessariorum, qui non oscitanter tamen hanc commutationem efficiunt, ponam hic verba doctissimi Patris Portel. *in dub. reg. verb. commutatio, n.* 43. ubi sic asserit: (Non oportet scrupulis agitari, an opus, in quod votum commutatur, sit omninò æquale; hæc enim æqualitas non debet esse mathematica: & moraliter loquendo, omnimoda æqualitas non est cognoscibilis; sufficit æqualitas ad arbitrium boni viri, seclusa fraude, & gravi ignorantia; maximè si commutatio fiat virtute privilegii.) Ita Portel.

2. Notandum est etiam cum Suarez *to.* 2. *de Relig. cap.* 19. *num.* 94. quòd commutatio fieri potest in materiam, de cujus æqualitate dubitatur: quod est valdè notandum pro scrupulosis. Sup. hoc in to. 8. tr. 4. ref. 38. §. Quarto, in fin. & in alia §. ejus annot.

R E S O L. LXXX.

An Confessarius per Bullam Cruciatæ possit commutare qualitatem adjunctam voti ultramarini, & Religionis strictioris, ut laxiorem ingrediatur?

Et

Et docetur Episcopum posse in talibus votis dispensare, & per consequens Confessarium Bullæ Cruciatæ, Ex part. 1. tr. 11. Resol. 83.

§. 1. Fingamus casum. Petrus, v. g. vovit mendicando adire sanctum Sepulchrum; quæritur, an Confessarius possit, virtute Cruciatæ, commutare tale votum, ut portans necessarias itineris expensas votum illud adimpleat? Respondeo affirmativè ex doctrina Lessij *lib.* 2. *c.* 40. *dub.* 13. *n.* 105. Molfesii *in summ. tom.* 1. *tract.* 11. *cap.* 15. *num.* 143. ubi docent, Episcopum posse in tali voto dispensare: & per consequens poterit Confessarius virtute Bullæ Cruciatæ, & ratio est: quia in hoc casu Confessarius non commutat votum; sed circumstantiam per accidens ipsi voto adjunctam. Et ideò *suprà* diximus, Confessarium posse commutare qualitatem adjunctam substantiæ voti Religionis; ut, cum promittente ingredi in Religionem strictiorem, ut laxiorem ingrediatur: quia id non est commutare votum reservatum; sed quamdam ejus circumstantiam.

Et ita Docent Doctores communiter, ut Zanard. *in direct. Theol. t.* 2. *cap.* 52. Sylvest. *verb. votum*, 4. *quæst.* 3. *dub.* 6. Palud. *in* 4. *dist.* 36. *q.* 4. *art.* 4. *n.* 43. D. Antoninus *p.* 2. *tit.* 11. *cap.* 2. §. 9. *notab.* 4. *versic. hoc autem videtur*. Lopez *in instr.* ubi agit de clavibus *cap.* 9. *in fine*. Menoch. *de arbitr. lib.* 2. *cent.* 5. *cas.* 421. *n.* 16. Rodriq. *in sum. tom.* 2. *cap.* 96. *n.* 5. & alii.

R E S O L. LXXXI.

An per Bullam Cruciatæ possit Confessarius commutare votum factum de non petenda commutatione? Ex part. 1. tr. 11. Resol. 51.

§. 1. Respondendum est affirmativè: & ita docet Villalobos *in summa tom.* 1. *tract.* 27. *claus.* 9. §. 3. *num.* 35. Fernandez *in exam. Theol. mor. p.* 3. *cap.* 9. *sect.* 2. §. 17. *nu.* 4. Sanchez *in sum to.* 1. *lib.* 4. *c.* 54. *n.* 23. Rodriquez *in Bull. cap.* 9. §. 112. Acosta *in Bull. q.* 73. *in fin.*

R E S O L. LXXXII.

An per Bullam Cruciatæ possit quis commutare votum emissum cum intentione efficiendi illud reservatum, ut scilicet à nullo possit inferri nisi petita commutatione à Summo Pontifice?

Idem est dicendum de Episcopo, Ex part. 1. tract. 11. Resol. 15.

§. 1. Respondeo, hoc non obstante, posse tale votum Confessarium per Bullam Cruciatæ commutare, quia voventis intentio privata non potest tollere potestatem superiori: vel meliùs dicendum est, tale votum non esse ex tribus exceptis in Bulla Cruciatæ, quæ sola reservari diximus: Et ita loquens de Episcopo, docet Sanch. *in sum. tom.* 1. *lib.* 4. *cap.* 40. *nu.* 79. qui citat Azorium, & Sayr. quibus ego addo Reginaldum *to.* 2. *lib.* 8. *cap.* 22. *n.* 233. Suarez *de Relig. tom.* 2. *lib.* 6. *cap.* 21. *nu.* 15. Barthol. à S. Fausto *in thes. relig. lib.* 3. *q.* 105.

R E S O L. LXXXIII.

An Confessarius virtute Bullæ Cruciatæ possit quemadmodum vota, ita etiam juramenta facta circa eamdem materiam votorum commutare?

Idem est dicendum de Jubilæo.

Et an sententia, & doctrina hujus quæstionis procedant in casu, quòd juramenta adjecta sint contractui, in quo est turpitudo in creditore, ut de solvendis usuris, aut metu extorta? Ex p. 1. tr. 11. Res. 41.

§. 1. Negativè respondet Azorius *to.* 1. *lib.* 11. *c.* 10. *qu.* 2. Lessius *lib.* 2. *c.* 42. *dub.* 12. *nu.* 60. & 62. Bartholomæus à S. Fausto *in thes. relig. lib.* 4. *q.* 41. *nu.* 1. & alii. Et ratio est: quia juramenti vinculum est specie distinctum à voto: ergo privilegium Bullæ Cruciatæ concessum ad commutanda vota, non extenditur ad commutanda.

2. Contrariam sententiam probabiliorem esse judico, quam docet Portel. *in addit. ad dub. Reg. verb. voti, commut. num.* 98. Fernandez *in exam. Theol. part.* 4. *cap.* 9. *sect.* 2. §. 17. *num.* 1. Fillincius *tom.* 2. *tract.* 26. *cap.* 9. *num.* 254. Suarez *de relig. tom.* 2. *lib.* 6. *cap.* 14. *num.* 6. Sanchez *in sum. tom.* 1. *lib.* 4. *capit.* 53. *numer.* 8. & alii penes ipsos. Dico igitur, quod quando in Cruciata, seu Jubilæo, conceditur commutatio ad vota, non exprimendo juramenta potest etiam commutari juramentum, quod soli Deo factum est. Et ita etiam novissimè docuit Leon. *tract. de Jubil. p.* 2. *q.* 12. *num.* 68. & *seqq.* Molfesius *in sum. tom.* 1. *tract.* 11. *cap.* 15. *num.* 203. & Villalobos *in sum. to.* 1. *tr.* 27. *clauf.* 9. §. 3. *num.* 29. ubi sic asserit: (Puede por la Bula el Confessor comutar los juramentos; porque quando se concede facultad de comutar el voto, se concede el comutar la obligacion, que se adquiere à solo Dios, como á creer por la virtud de Religon; y la misma obligacion se adquiere à Dios por el juramento, que à el se haze immediatamente, que por el voto: y ansi la facultad de dispensar en el voto, se estiende à la del juramento; porque conforme al derecho, lo que se dispone en una de dos cosas, que se equiparan es justo disponerse en la otra.) Ita ille. Ex quibus patet responsio ad argumentum contrariæ sententiæ: quia, cùm tam voti, quàm juramenti præstiti obligatio soli Deo acquiratur, sequitur, quòd facultas circa vota extenditur etiam ad hujusmodi juramenta.

3. Notandum est verò, quòd hæc sententia non procedit in casu, quo juramenta adjecta sint contractui, in quo est turpitudo, & injustitia in creditore, ut ad juramentum factum homini de solvendis usuris, aut metu extortum, &c. Ita Sanchez *ubi suprà*, *n.* 13. Suarez *eod. n.* quibus adde Bartholomæum à S. Fausto *in thes. relig. lib.* 4. *qu.* 53. Sanctarellum, & Molfesium, *ubi suprà*, licèt contrarium asserat Barth. Ledesm. *de Sacram. tr. de matr. dub.* 13. & Rodriq. *in sum. p.* 1. *cap.* 33. *n.* 4. & *cap.* 244. *n.* 4.

R E S O L. LXXXIV.

An potestas delegata ad vota, extendatur ad juramenta adjecta contractui, in quo est turpitudo, cujusmodi sunt juramenta solvendi usuras, aut metu injusto extorta, &c.

Et docetur Episcopum posse dispensare in his juramentis, ergo & Confessarius virtute Cruciatæ.

Et advertitur, quod quando carcer est injustus, & quis juravit se redditurum, tenetur reddire, etiam si timeret morte injusta damnandum.

Idem dicendum est de eo, qui latroni mille aureos promisit cum juramento, ne occideretur.

Sed quæritur, an in his casibus possit petere quis relaxationem juramenti ab Episcopo, vel ab alio Confessario vigore Bullæ Cruciatæ, vel Jubilæi hujusmodi juramenti commutationem petere? Ex p. 4. tr. 4. & Misc. Res. 19.

§. 1. Hic casus quotidianus est, & ad illum negativè *p.* 1. *tract. de Bulla Cruciatæ*, respondi cum Suarez, & Sanchez, quibus nunc addo Ludovicum à Cruz *in expsit. Bullæ Cruciatæ, disputat.* 1. *capit.* 26. *dub.* 5. *num.* 13. quia estò per dicta juramenta nullum jus acquiratur homini, cui fiunt; nihilominus cùm nec intuitu pietatis, sed humani contractus fiunt, proindè nec ullam voti, sed merè promissionis humanæ rationem induunt.

2. Verùm licèt hæc opinio sit satis probabilis, contrariam probabilem etiam esse puto, pro qua *loco citato* adduxi Bartholomæum Ledesmam, & Rodriquez, quibus nunc addo Ægidium de Trullench *in expsit. Bullæ Cruciatæ lib.* 1. §. 7. *cap.* 3. *dub.* 2. *n.* 7. quia tota ratio propter quam juramenta votiva, & vota æquiparantur in commutando, est, quia per juramenta votiva, seu in Dei honorem facta, nullum jus homini acquiritur; sed per prædicta juramenta, nullum jus homini paratur: ergo quamvis hæc juramenta non sint præcipuè in Dei honorem facta, sed intuitu hominis, cùm per ea nullum jus homini sit quæsitum, in commutando cum votis æquiparari debent. In tali enim juramento duplex potest obligatio considerari, altera expressa facta homini, & ex hac parte juramentum turpiter extortum non obligat, homo enim per injustitiam nullum jus acquirit; altera Deo, qui in testem invocatur, atque ita tenetur jurans Deo servare quod per nomen suum promisit, si licitum sit; quare cùm per tale juramentum jurans aliquo modo sit Deo obligatus, & non homini potius inducit tale juramentum naturam voti, & juramenti in favorem Dei facti, quàm in hominis utilitatem, ac per consequens in commutatione æquiparatur juramento votivo, & hæc omnia docet Trullench *ubi sup.* unde probabiliter quia potest facultatem Bullæ Cruciatæ ad vota commutanda, extendere ad juramenta adjuncta contractui, in quo est turpido, & injustitia in creditore, quare est juramentum vi, vel metu extortum vel solvendi usuras, quidquid in contrarium asserat Ludovicus à Cruz *ubi suprà*, *n.* 14. quod confirmatur, nam Episcopus potest dispensare in his, juramenti metu extortis, ut omnes concedunt, sed ratione Bullæ Cruciatæ possumus commutare omnia vota, vel juramenta, quæ potest Episcopus dispensare: ergo, &c. quæ omnia sunt valdè notanda à Confessariis, & casuum conscientiæ responsuribus.

3. Ex his sequitur quod probabiliter dici potest, quod

quan.

quando carcer est injustus, & quis juravit se rediturum, tenetur redire etiamsi timeret morte injusta damnandum, & idem dicendum est de eo, qui latroni mille aureos promisit juramento ne occideretur. Ita Becanus *in 2.2. de justit q.89. & de juram. q.5. n.2.* Sotus *lib. 8.q.1.art.7.ad 3.* Mercato *de contract. q. 89. art. 7. ad* 4. & alii, & hæc opinio est communis.

4. Sed ego contrariam sententiam, quod juramentum redeundi ad carceres, probabilem etiam esse puto cum Sanchez *in opusc.10.2.lib.6.cap.4.dub.* 16. *n.* 4. quam absolutè tenet Guttierrez *de juram. p.1.cap.57.n.*26. Nota tamen quod omnes supradicti asserunt posse, v. g. qui juravit latroni dare pecuniam, posse, inquam, petere relaxationem juramenti ab Episcopo, sed ego etiam probabiliter puto, ut supradictam est vigore Bullæ Cruciatæ posse, Confessarium hujusmodi juramentum commutare.

R E S O L. LXXXV.

An Confessarius per Bullam Cruciata possit commutare Vota juramento firmata? Ex parte 1. tractatu 11. Resol. 43.

§. 1. NEgativè respondet Henriquez *lib.7.cap.30.num.* 5. Sayrus *in clavi regia lib.5.cap.8.n.9.* Filliucius *to.2. tr.26.cap.9.n.*255. Azor. *to.1. lib. 11.cap. 10.q.* 2. & Lessius *lib.2.cap.40.dub.* 11. *n.* 94. Et ratio est: quia concurrunt duo vincula expressa, quæ certum est esse majora uno vinculo expresso.

2. Sanchez verò *in summa tom.1. lib.4. capite* 43.*n.*18. putat, hanc sententiam non esse veram, si juramentum emittatur tantùm ad voti emissi confirmationem: secus autem, si præstetur independenter ab illo, & tantùm concomitanter: nam in isto casu privilegium Bullæ non extenditur ad votum, & juramentum, simul concurrentia. Et ita hanc sententiam post Sanchez docuit Villalobos *in summa tom.1. tr. 27.clauf.9.§.3.n* 30. qui citat Rodriquez *in add. ad Bull. §. 9. n.* 111. Et ratio est, quia cùm sint duo vincula specie diversa, nec unum ab alio dependeat, fortiora sunt uno solo, quod privilegium Bullæ concedit: ergo, &c.

3. Sed licèt hæc sententia sit probabilis, non minùs probabilis videtur sententia Suarez *de relig.to.2.lib.6.c.*14.*n.* 19. qui sustinet, in utroque eventu posse Confessarium per virtutem Bullæ commutare vota, & juramenta: quia licet sint duo vincula diversa specie; at in ordine ad commutationem reputantur quasi unum, & idem, & ejusdem rationis: nec unum addit alteri gravitatem intensivam; sed solùm extensivam, id est, plura vincula. Unde patet responsio ad rationes in contrarium, quia, ut diximus, etsi votum, & juramentum speculativè sint duo vincula specie diversa; tamen moraliter in ordine ad Deum, & ad virtutem religionis æquiparantur: ergo &c.

R E S O L. LXXXVI.

An Confessarius per Bullam Cruciata possit commutare votum pœnale quoad pœnam pecuniariam ex ejus fractione incursam? Ex p. 1. tr. 11. Ref. 46.

§. 1. NEgativam sententiam docuit Azorius *part.* 1. *lib.* 11. *cap.* 18. *q.* 11. *in fine*, & magis expressè Sayrus *in clavi regia, lib.6. cap.* 12. *num.* 20. cum aliis: quia illud est commutare pœnam ex illius fractione debitam: sed Bulla Cruciatæ solius voti commutationem indulgeret: ergo, &c.

2. Hæc opinio est probabilis: sed contrariam probabiliorem esse existimo cum Raphaele de la Torre *in 2.2.to.2. qu.* 88. *art.*12.*disp.ult.nu.*4. Sanchez. *in sum.tom.* 1. *lib.4.c.*52.*tr.* 9. qui citat Suarez *de relig. tom.2.lib.6.cap.2.num.*19. cui ego addo Leonem *de Jubil.p.2.q.*12.*n* 74. Homobonum *de exam. Eccl. p.* 1. *tract*......*c* 6.*q.*36. Molderum *in 2.2.tract.10.c.5. dub.*11. Filliucium *tom.2.tract.26.cap.10.num.* 295. Joan. de la Cruz. *in direct. conf.p.*1. *Præcept.* 2. *art.2.dub.* 10. *conc.* 3. Villalobos *in summ. tom.* 2. *tract.27.clauf.9.§.3.num.*32. ubi sic ait: (Tambien se puede por la Bula de la Cruzada comutar la pena en que se incurrere, por quebrar el voto penal, como si uno jurò de no jugar, y si jugasse de dar tal limosna, ò diziendo pena de dar tal limosna, porque à quella pena se deve por via del voto, y como el Pontifice concede facultad à cerca de los votos, tambien la concede en estas penas.) Unde patet responsio ad argumentum contrariæ opinionis: nam dicimus, quòd illa pœna non debetur, nisi ex vi voti, quod à principio obligavit ad illam: ergo facultas per Bullam Cruciatæ concessa ad commutandum illud votum, extenditur etiam ad pœnam incursam ob violationem ipsius. Et hæc sententia procedit, etiamsi Pontifex commutaverit votum, jubendo partem pœnæ solvi: nam potest etiam dicta pars commutari.

R E S O L. LXXXVII.

An Confessarius per Bullam Cruciatæ possit commutare votum emissum in favorem tertii, ut v. g. vovit Petrus dare Calicem pro Sacello B. Andreæ, aut certo pauperi eleemosynam, &c.

Et quid, si hujusmodi votum fuerit à Præposito Ecclesiæ, vel paupere acceptatum? Ex p. 1. tr. 11. Ref. 47.

§. 1. REspondeo affirmativè cum Suarez *tom.2. de relig. lib.6. cap.* 15. *num.* 11. & Sanchez *in summa, tom.* 1. *lib.4.c.*41.*num.*9 Leone *de Jubil. part.2.q.*12.*n.* 72. Filliucius *to.2.tr.26.c* 9 *n.*257. Joan de la Cruz *in direct. conf.p.*1. *Præcept.2.art.2.dub.10.concl.*2. Et ratio est: quia tale votum non tribuit ullum jus illi Ecclesiæ, seu pauperi: ergo poterit illud Confessarius commutare.

2. Secùs autem, si hujusmodi votum fuerit à Præposito Ecclesiæ, vel paupere acceptatum; nam ita acquisivissent jus per acceptionem. Vel secundùm aliquos, si votum dirigatur in Sanctum, cui dicatur Ecclesia: ut Promitto B. Andreæ, me daturum ejus Ecclesiæ unum calicem.

Sed hanc limitationem rectè impugnat Sanchez *ubi suprà*: *n.* 12. Suarez *n.* 10. cum Lessio *lib.2.c.40 dub.* 13.*n.*90. & Bartholomæus à S. Fausto *in thes. rel. lib.*4. *q.* 52. cum aliis.

R E S O L. LXXXVIII.

An Confessarius, qui per Bullam Cruciatæ habet potestatem commutandi vota possit illa dispensare? Ex part. 1. tract. 11. Ref. 42.

§. 1. MInimè, respondet Fernandez *in exam. Theolog. mor. par.3.cap* 9.*sect.*2 §.17.*numer.* 6. Et ratio est: quia major potestas requiritur ad dispensandum, quàm ad commutandum. Et ita etiam docet Portel. *in addit. ad dub. regul. verb. voti commutatio, num.*46. Villalob. *in summ. tom.1. tract.* 27. *clauf.* 9.§.5.*n.*28. Homobonus *de exam. p.* 1. *tr.* 5.*c.* 6.*q.* 40. & alii.

R E S O L. LXXXIX.

An votum pœnale Religionis, seu Castitatis sit per Bullam dispensabile, & non solum ante, sed post completam conditionem?

Et an Episcopi talia vota possint etiam commutare, & dispensare. Ex p. 1. tr. 11. Ref. 53.

§. 1. QUidquid in contrarium asserat Acosta *in Bull. q.* 73. & alii, affirmativè respondet Sanchez *de matr. tom. 3. lib. 8. disp.* 15.*n.*8. qui citat plures Doctores, quibus ego addo Nugnum *in 3.p.tom.2.tr. de Bull.* §. 11. Joan de la Cruz *in direct. conf. p.2.præcept.2.art.2.dub.* 10. *concl.*4. *in fin.* Fernandez *in exam. Theol. mor. p.3.c.9.sect.* 2.§.19.*n.*9. Villalobos *in sum. to.1.tr.27. clauf.9.* §. 3. *n.* 42.

2. Dico igitur, per Bullam Cruciatæ posse Confessarium commutare vota pœnalia, non solùm ante, sed etiam post impletam conditionem. Et ratio est, quia votum pœnale, etiam post impletam conditionem, deficit valdè à perfecta voti Religionis, & Castitatis natura, ratione cujus perfectionis reservetur tale votum: vovens enim in tali casu non eligit votum; ut tale est, sed potius ejus timore, & odio voluit deterreri, ne delictum admitteret, quod vitare proposuit. Et ideò Episcopi talia vota etiam commutare, & dispensare possuntur docet Less. *lib.2.c.40.dub.*18.*n.*130. Malder. *in 2.2.tr.10.c.5.dub.*10. Gomez *in Bull. Cruc. clauf.*10. *n.* 99. & Henriq. *lib.6.c.*30.*n.*6.*in Gloss. lit. A.* ubi citat multos Doctores, & præsertim aliquos Magistros Salmaticenses.

Idem etiam docet Sanchez *ubi sup., disp.* 10. *n.* 8. quidquid in contrarium asserat Azorius *par. 1. lib.*11.*n.*19.*q.*3. & *c.* 19.*q.*13. cum Guttierrez *qq. canon.lib.2.c.*22.*n.*50. & 51. Vide etiam Filliucium *to.2.tr.26.c.10.n.*271. & Zanardum *in direct. Theol. par.2.cap.*52.

R E S O L. XC.

An supra dicta doctrina procedat etiam in votis conditionalibus & non solùm ante, sed post impletam conditionem?

Et an Episcopus dicta vota commutare possit? Ex p. 1. tr. 11. Ref. 54.

§. 1. Ref-

Sup. hoc lege doct. R. 107. 109. 1

§. 1. RESpondeo affirmativè, & ita Confessarius per Bullam Cruciatæ potest commutare vota conditionalia, quando sunt verè conditionalia; non solùm ante, sed etiam post impletam conditionem. Dixi, *quando sunt verè conditionalia*: quia hæc vota conditionalia ferè semper non procedunt ex religionis, aut castitatis affectione: sed ex amore rei positæ sub conditione, quam vovens obtinere desiderat: & ut faciliùs illam consequatur, offert Deo ea vota. Et in hoc casu potest quidem Confessarius supradicta vota, ut diximus commutare. Et ita docet Sanchez *de matr. tom. 3. lib. 8. disp. 11. n. 8. in fin.* & alii.

Sup. hoc in to. 3. tr. 2. R. 77. & in aliis vers. 3 ius primam. & int. 8. tr. 4. R. 78. ult. & lege ad med. 6. i. R. post.

2. Et ita etiam Episcopi dicta vota commutare possunt, ut ita idem Sanchez *disp. 10. num. 3.* qui citat Ledesmam *in sum. tom. 2. tract. 10. cap. 8.* quidquid in contrarium asserat Lessius *lib. 2. c. 40. dub. 18. n. 131.* Filliucius *tom. 2. tract. 26. c. 9. n. 169.* Suarez *de relig. tom. 2. lib. 6. c. 22. n. 11.* Valentia *in 2. 2. disp. 6. q. 6. punct. 7.* Azorius *part. 1. lib. 11. cap. 19. q. 13.* & alii.

RESOL. XCI.

An Confessarius virtute Bullæ Cruciatæ possit commutare juramenta pœnalia, vel conditionalia Castitatis, seu Religionis? Ex p. 1. tr. 11. Res. 69.

Sup. hoc sup. lege doct. Ref. 83. & aliarum quæ ... nna.

§. 1. RESpondeo affirmativè cum Sanchez *in summ. tom. 1. cap. 54. lib. 4. num. 21.* Et ratio est: quia qui potest commutare vota facta soli Deo: potest etiam commutare juramenta: sed Confessarius potest vota pœnalia, & conditionalia Castitatis, & Religionis commutare: ergo poterit, & juramenta. Majorem propositionem docuit Aragon. *in 2. 2. q. 86. art. 9.* Henriquez *lib. 7. cap. 30. num. 5.* Azorius *tom. 1. lib. 11. cap. 10.* Sà *verb. juramentum, num. 32. & verb. votum*, ubi de irritatione, *num. 16.* cum aliis. Minor propositio patet ex infra dicendis *in Resol. seqq.* Ergo, &c.

RESOL. XCII.

An juramentum ingrediendi Religionem, vel observandi castitatem sit per Episcopum, vel per Bullam Cruciatæ dispensabile?

Et notatur quod quando Pontifex in aliquo Jubilæo, vel indulto concedit facultatem relaxandi, seu commutandi omnia juramenta possunt sine scrupulo à Confessariis illa quinque relaxari, quia in jure nullum juramentum reperitur reservatum, & non sequitur, quod illa quinque vota sint Pontifici reservata, ergo etiam juramenta de illa materia; nam obligatio voti major est juramenti obligatione. Ex part. 4. tract. 4. & Misc. Res. 69.

Sup. hoc in to. 8. tr. 4. R. 39. & hic inf. in t. 4. Ref. 18.

§. 1. PRima sententia affirmat; ita tenet Tabiena *ver. jurare, q. 20. n. 27. ad fin.* & insinuat Navarrus *lib. 2. consil. de jurejuran. in priori edit. consil. 3. n. 4. & 5. & in posteriori edit. consil. 1. n. 4.*

2. Secunda sententia negat, ita Cajetanus *in 2. 2. q. 89. art. 9.* Sotus *de just. lib. 8. q. 1. art. 9.* Valen. *tom. 3. disp. 6. q. 7. punct. 4.* Azorius *tom. 1. lib. 11. cap. 10. q. 3.* Layman *in Theolog. moral. lib. 4. tract. 3. cap. 11. numer. 4.* Arag. *in 2. 2. quæst. 88. art. 12.* Basilius Poncius *de matr. lib. 8. c. 11. n. 3.* & alii.

3. Tertia distinguit, putat enim hanc secundam sententiam esse veram, quando juramentum continet promissionem factam Deo; secus autem quando non includit promissionem, sed meram assertionem & affirmationem. Ita Sanchez *de matr. to. 3. lib. 8. disp. 13. n. 4.* Verùm adversus hanc distinctionem Sancii insurgit novissimè Aegidius Trullench *in expos. Bull. Cruc. lib. 1. §. 7. c. 3. dub. 5. n. 5.*

4. Unde quid ego sentio dicam breviter. Puto igitur cum Doctoribus secundæ sententiæ, omne juramentum Deo factum includere votum, juramentum namque, quo aliquid Deo promittitur, nihil aliud est, quàm votum jurejurando firmatum: ergo si votum est Papæ reservatum, similiter erit juramentum, cæteras rationes videbis apud citatos Auctores; non ego tamen primam sententiam esse probabilem, quam præter DD. *ubi suprà* tenet etiam Petrus Ledesma *in summ. to. 2. tract. 11. cap. 4. dub. 2.* quia in jure nullum reperitur juramentum Pontifici reservatum, & non sequitur, illa quinque vota sunt Pontifici reservata: ergo etiam juramenta de illa materia. Nam obligatio voti major est juramenti obligatione, ut docet D. Thom. 2. 2. *q. 89. art. 8.* & ex alia parte cùm reservatio sit odiosa, restringenda est, & non amplianda. Deinde cùm Pontifices per aliquod indultum concedunt facultatem relaxandi, seu commutandi omnia juramenta, sine partis tamen præjudicio non solent

excipere aliqua juramenta sicut excipiunt aliqua vota; ergo signum est non esse usu receptum, aliqua juramenta, etiam illa quinque, esse Pontifici reservata, & ideo quando Pontifex in aliquo indulto concedit facultatem relaxandi juramenta, possunt, sine scrupulo à Confessariis illa quinque relaxari; est igitur, ut dixi, hæc sententia satis probabilis; quicquid in contrarium asserat Turrianus *in disp. selectis, cent. 2. consur. Theol. dub. 92.* & ideò Aegidius Trullench *ubi suprà, n. 4.* contrariam sententiam, quam ego teneo, vocat tantùm probabiliorem, & probabilem etiam vocat hanc sententiam Leone *de potest. conf. p. 3. recollect. 20. n. 181.*

RESOL. XCIII.

An Confessarius per Bullam Cruciatæ possit commutare votum Castitatis, seu Religionis emissum cum expressa protestatione, ne ad illorum executionem vovens sit obligatus sub onere peccati mortalis, sed venialis tantum?

Idem est dicendum de Episcopo quoad dispensationem. Ex p. 1. tr. 11. Res. 72.

§. 1. RESpondeo affirmativè cum Bonacina *de legib. disp. 4. q. 2. punct. 7. §. 4. n. 20.* quia tale votum non est votum perfectum castitatis, & Religionis. Ergo per Bullam erit commutabile.

Et ita Episcopus potest illud dispensare, ut tradit Sanchez *in summa, tom. 1. lib. 4. c. 40. n. 47.* & alii.

RESOL. XCIV.

An Confessarius per Bullam Cruciatæ possit commutare votum castitatis, seu Religionis emissum propter levem metum?

Et an dictum votum sit ab Episcopo dispensabile?

Imo, an tale votum sit irritum?

Et quid, si tale votum fuerit emissum ex aliquo magno metu? Ex p. 1. tr. 11. Res. 73.

§. 1. NEgativè videtur respondendum ex auctoritate Suar. *de relig. tom. 2. lib. 6. c. 6. n. 4.* qui docet tale votum non esse dispensabile ab Episcopo; quia involuntarium, & coactum est per accidens, & secundùm quid: quod si sufficeret, ut cessaret reservatio, cessaret etiam in votis emissis in periculo mortis, & naufragii: hoc verò dicere est absurdum; ergo, &c.

Sup. contento in hac R. inf. in tr. 4. R. 17. & hic inf. in R. 118. §. ult. & in R. 119. § etiam ult. ante med. § vers. Valde.

2. Sed ego puto, contrariam sententiam esse probabiliorem, quam docet Lessius *lib. 2. c. 40. dub. 18. n. 127.* qui citat Angelum, Glossam, Navarrum, & Fumum. Et ratio est; quia reservatio hujus voti est intelligenda de libero, ne ita reservetur coactum, sicut spontaneum.

3. Reginaldus verò *in praxi, tom. 2. lib. 18. c. 22. n. 336.* loquitur in terminis, quod tale votum, fuerit emissum ex aliquo magno metu: sed Lessius loquitur in casu metus non omnino gravis: & magis amplè Leone *tract. de Jubil. c. 2. q. 10. sect. 1. n. 97. in fin.* & Bonacina *de legib. disp. 4. q. 2. punct. 7. §. 4. n. 17.* hanc doctrinam esse veram admittunt, etiam quando votum castitatis, seu Religionis, per metum, quamvis levem, fuerit emissum, itaque in tali casu dicendum est, posse Confessarium supradictum votum commutare: quia emissum cum tali metu non est reservatum. Imò probabilem puto cum Navarro illam sententiam, quæ asserit, votum emissum ex levi metu esse irritum. Et ita Sanchez *in sum. tom. 1. lib. 4. n. 4.* contrariam, quam ipse tenet, vocat tantùm probabiliorem, & *cap. 40. n. 31. in fin.* sententiam Navarri probabiliorem vocat.

RESOO. XCV.

An Confessarius virtute Bullæ Cruciatæ possit commutare votum vovendi Castitatem, seu Religionem?

Ex quo infertur, quod ita vovens, si fornicatur ante emissam Castitatem, non delinqueret contra votum. Ex part. 1. tract. 11. Res. 76.

§. 1. RESpondeo affirmativè cum Molfesio *in summa tom. 1. tr. 21. cap. 15. num. 148.* & Suarez *de relig. tom. 2. lib. 6. cap. 21. num. 7.* Et ratio est: quia velle facere non est facere: & ideo velle vovere castitatem, non est castitatem vovere: unde optimè notat Sanchez *in summ. tom. 1. lib. 4. cap. 40. numer. 70.* quòd si ita vovens fornicaretur ante promissam castitatem, non delinqueret contra votum.

Quoad hanc inf. vide doct. R. 180. signanter in fine §. 1. vers. unde si ita.

R E S O L. XCVI.

An votum ingrediendi Religionem arctiorem possit Confessarius virtute Bullæ Cruciatæ commutare in laxiorem Religionem?

Et an supradictum votum possit Episcopus dispensare? Ex p. 1. tr. 11. Res. 55.

Sup. hac sup. recensitis in R. 10. §. 1 ad med. & inf. lege dicto R. 100. signanter a med. §. ult. & latrius in tr. 4. Res. 25.

§. 1. RESpondeo affirmativè, quia Confessarius in tali casu non commutat votum Religionis absolutè, sed quandam Religionis qualitatem. Et ita docet, contra Lopez, Pater Sanchez *de matrim. tom. 3. lib. 8. disp. 15. n. 5.* erogata tamen aliqua eleemosyna in belli subsidium, quæ suppleat cum Religionis strictioris excessum; additis etiam cum hac eleemosyna aliis operibus piis.

2. Et ideò supradictum votum potest etiam Episcopus dispensare, ut docet Reginaldus *tom. 2. lib. 18. cap. 23. num. 331. & 335.* Lessius *lib. 2. cap. 40. dub. 18. n. 124.* & Malderus *in 2. 2. tract. 10. cap. 5. dub. 10.* Henriquez *lib. 7. cap. 22. n. 7.* Azorius *part. 1. cap. 18. q. 8.* Sayrus *in clavi, lib. 6. c. 11. n. 63.* quidquid in contrarium afferat Navarrus *comm. 4. de regul. num. 10.*

R E S O L. XCVII.

An Confessarius virtute Bullæ Cruciatæ possit commutare votum Religionis, ut juxta de causa non adimpleatur tempore præscripto?

Et an etiam in tali casu possit Episcopus dispensare. Ex part. 1. tr. 11. Res. 80.

Sup. hoc in to. 2 tr. 4 Res. 13. cursim in fi sed lege eum per totum.

§. 1. NEgativè videtur respondendum ex auctoritate P. Suarez *de Relig. tom. 2. lib. 6. c. 26. nu. 11. & 12.* qui docet Episcopum non posse in tali casu dispensare, nisi ea causa superveniente non esset aditus ad Summum Pontificem. Et rationem adducit: quia talis circumstantia multum attingit substantiam; differt enim totam voti observationem pro aliquo tempore.

2. Sed contraria sententia non est minùs probabilis, quam docet Sanchez *de matr. tom. 3. lib. 8. disp. 9. n. 19. & in summa, tom. 1. lib. 4. c. 40. n. 76.* & post illum noster Molfesius *in summ. to. 1. tr. 11. c. 15. n. 147.* & Malderus *in 2. 2. tr. 10. c. 5. dub. 10. n. 9.* ubi asserunt, posse Episcopum ordinaria potestate dispensare in hac voti dilatione; dummodo votum non adeò differatur, ut sit periculum in eum statum incidendi, ut ita vovens reddatur impotens ad votum implendum. Et ratio est: quia hoc non est dispensare in substantia voti, sed in ejus qualitate.

3. Et ita docet de Confessario, virtute Bullæ Cruciatæ, idem Sanchez *de matr. to. 2. lib. 8. disp. 15. n. 4.* quoad dicti voti Commutationem. Et hanc sententiam puto probabilem, & tutam in praxi.

R E S O N. XCVIII.

An Confessarius virtute Cruciatæ possit commutare votum Religionis Melitensis.

Idem dicendum est de Episcopo.

Et an per professionem hujus Religionis dirimatur matrimonium ratum.

Et discutitur, an dicti milites sint propriè, vel largo modo Religiosi. Ex p. 1. tr. 11. Res. 77.

Sup. hoc in to. 3 tr. 2. R. 48. Hinc Jo in fin. & seqq.

§. 1. ALiquis posset affirmativè respondere ex doctrina Jacobi de Grasseis *to. 1. lib. 3. cons. 11. nu. 14. de reg.* Gonzalez *in reg. 8. Cancel. Gloss. 8. n. 57. & 65.* Mandosii etiam *in regul. 3. Cancell. q. 11. n. 2.* Sarmiento *de reddit. Eccles. lib. 4. q. 1. n. 13.* Cabedo *de Patron. Regiæ Coronæ, c. 15. n. 16. & 18.* Tallada *de visit. car. c. 11. §. 4. n. 13.* & favet Sylvester *verb. relig. 1. q. 1. vers. 3. Hospitalaris.* Panorm. *in rubr. de regul. n. 4.* & Soti *de just. lib. 7. q. 5. art. 3.* qui omnes asserunt, supradictos Milites non esse propriè, sed largo modo Religiosos. Ergo per Bullam votum talis Religionis erit commutabile.

Sup. hoc quod hic asseritur in R. not. & in multis aliis alias prime on.

2. Sed hæc sententia prorsus non est tenenda, ut docet Fernandez *in exam. Theol. mor. p. 3. c. 9. sect. 11. §. 17. n. 10.* & Acosta *in Bull. q. 73.* quia dicti Milites sunt verè Religiosi: & ita docent communiter Doctores, quos refert, & sequitur Zanardus *in direct. Theol. p. 2. precep. 4. c. 32.* Bobadilla *in polit. to. 1. lib. 2. c. 19. n. 11.* Henriquez. *lib. 11. c. 8. n. 6.* Corduba *in summ. q. 178. in fin.* Ledesma *de matr. q. 61. art. 2. ad 4.* Rodriquez *in Bull. Cruciatæ §. 9. n. 123.* Natta *lib. 3. cons. 495. n. 12.* Riminald. *lib. 5. cons. 527. nn. 22. & 23.* Decianus *in tract. crim. p. 1. lib. 4. c. 9. n. 36.* Vasquez *contr. illustr. lib. 1. c. 105. n. 51.* Aponte *lib. 1. cons. 14. n. 3. & seq.* Molina *de primog. Hisp. lib. 1. c. 13. n. 89.* & alii.

3. Et ideò per professionem hujus Religionis asserunt dirimi matrimonium ratum: & ita fecisse D. Gaston. Ducem Metinæ, testatur Sanchez *de matr. tom. 1. lib. 2. disp. 18. n. 8.* habito consilio sapientum; & in statutis dictæ Religionis, per Pontificem approbatis, habetur posse ad eam Religionem admitti obligatos matrimonio rato. Idem etiam docent Regius *cas. 53. n. 5.* Rebellius *par. 2. lib. 3. q. 4.* Legionensis *de imped. matr. cons. 27. quæst. 2. §. 4.* Azorius *part. 1. lib. 13. cap. 6. quæst. 4.*

Sup. hoc in R. 100. prima hujus R. & in eod. § Hinc & in 1. tr. 1. R. 99. § Quinto post med. à vers. vide dictum, & cursim in alio §. ejus not.

4. Unde, ut suprà dixi nullo pacto per Bullam Cruciatæ votum hujus Religionis Confessarius commutare potest, sicut neque Episcopus, ut notavit Barthol. à S. Fausto *in thes. relig. lib. 3. q. 97. n. 1.* Sanchez *de matrim. tom. 3. lib. 8. disput. 9. n. 16.* Rodriquez. *in Bull. §. 6. n. 123.* Lopez, *in instr. p. 2.* ubi de clavibus, *c. 9. in fin.* & alii.

R E S O L. XCIX.

An per Bullam Cruciatæ possit Confessarius commutare votum Religionis D. Jacobi, Calatravæ, Alcantaræ, &c.

Et an Episcopus possit commutare supradictum votum.

Et an hi Ordines non sint propriè, & simpliciter Religiones.

Et docetur, ut Episcopus, vel Confessarius virtute Cruciatæ, vel alicujus Jubilæi possit commutare aliquod votum, satis est, quod sit sub opinione, an sit reservatum, necne, Ex p. 1. tr. 11. Res. 78.

Sup. hac prima dist. hujus tituli in 1 tr. 1. R. 11 §. Hinc Joann.

§. 1. AFfirmativè respondet Sotus *lib. 7. q. 5. art. 3.* Arag. *in 2. 2. q. 88. art. 11.* quia hi Ordines militares non sunt propriè simpliciter Religiones; & idem etiam docet Guttierez *pract. qq. lib. 2. q. 11. n. 2.* Lassarte *de decim. vendit. c. 19. n. 92.* Azorius *tom. 1. lib. 13. c. 3. q. 2.* Valentia *to. 3. disp. 10. q. 4. punct. 2.* Molina *de primog. Hispan. lib. 1. c. 13. n. 98.* Molina Theologus *de just. tom. 3. disp. 623. n. 5.* Gironda *de Gabell. p. 7. n. 46.* Garsias *de benef. tom. 1. p. 1. cap. 4. n. 19.* Parisius *de resign. benef. lib. 6. q. 2. num. 1.* & alii penes ipsos.

Sup. hoc in R. 100. seq.

2. Sed aliqui contrariam sententiam probabiliorem esse judicant. Et ita in terminis docet Lopez *in instr. p. 2.* ubi agit de clavibus *c. 9. ad fin.* quia dicti Milites sunt verè Religiosi, ut asserunt Vegha *in sum. tom. 1. c. 85. cas. 147.* Bobadilla *in polit. to. 1. l. 2. c. 19. n. 11.* Avendaño *in cap. prætor lib. 2. c. 26. n. 11.* Medina *de sacr. hom. contin. lib. 4. contr. 7. c. 39.* Belluga *in specul. Princ. c. 1. rubr. 7. num. 76.* Menchacha *contr. illustr. lib. 3. c. 105. n. 48.* Cenedo *de paupert. relig. dub. 50. n. 9. &* novissimè doctissimus Basilius Poncius *de imped. matrim. cons. 27. q. 2. §. 4.*

Sup. hoc in 1 tr. 1. Res. 11. Nota vers. & in 1 tr. 2. Res. 99 § Hoc autem signanter ad med. & vers. Vere Religiosos, & in aliis multis ejus not. pro parte hujus quæst. & lege etiam à lin. 2. §. 3. hujus R. Et pro ult. hujus §. in §. primo hujus not.

3. Quid ego sentiam dicam breviter. Hanc secundam opinionem semper tenui: sed, quia alia est probabilis, puto, Confessarium posse per Bullam Cruciatæ commutare votum Religionis D. Jacobi; Alcantaræ, & Calatravæ: & ita loquens de Episcopo docet Sanch. *de matr. to. 3. lib. 9. disp. 9. n. 16 & in sum. to. 1. lib. 4. c. 40. n. 73.* Et ratio est quia, ut Episcopus vel confessarius virtute Bullæ Cruciatæ vel alicujus Jubilæi possit commutare aliquod votum, satis est, quòd sit sub opinione an sit reservatum, necne: sed totum hoc accidit in casu nostro: ergo, &c.

R E S O L. C.

An Confessarius virtute Bullæ Cruciatæ possit commutare votum perseverandi in Religione, ut tempore Novitiatus possit ex justa causa egredi?

Et in tali casu, an vovens possit egredi, nec aliqua voti commutatione indigere?

Et notatur votum perseverandi in Religione non obligare, si bona fide in probatione putet quis sibi eum non esse commodum, Ex p. 1. tr. 11. Res. 79.

Sup. prima dist. hujus tituli multos in R. seq.

Sup. contenta in hoc textu in 1. tr. 4. R. 90 & cursim & recitantur in § ult. R. 91. & in R. 100. prope fin. vers. pero & hinc noto, & seq. & in 1. tr. 2. R. 98 §.

§. 1. EGo puto sine Bulla Cruciatæ, posse in tali casu voventem egredi è Religione, nec aliqua voti illius commutatione indigere quia probabilis est illa sententia, ut docet Less. *lib. 2. c. 41. dub. 5. n. 46.* quæ asserit, votum perseverandi in Religione non obligare, si bona fide in probatione putet quis sibi eam non esse accomodam. Ita docuit Sotus *de just. lib. 7. q. 2. art. 1. ad. 3. verb. ex hac autem definitione.* Aragon *in 2. 2. q. 88. art. 3.* Ledesma *in sum. tom 2. tr. 10. c. 3. dub. 7. cas. 4.* & alii.

2. Et licèt contraria sententia sit probabilior, quam tenet Azor. *p. 1. lib. 11. c. 22. q. 8.* Valentia *to. 3. disp. 6. punct. 4. q. 4.* Rodriquez *in sum. tom. 2. cap. 95. n. 7.* Rosella *verb. relig. 3. num. 5.* Angelus *verb. Novit. n. 12* Armil. *eod. verb. num. 10.*

Sylve-

Sylvester *verb. relig. 2. q. 19.* & alii. Attamen his, non obstantibus, puto posse Confessarium, virtute Bullæ Cruciatæ commutare votum perseverandi in Religione. Et ratio est: quia votum perseverandi in Religione est diversum à voto Religionis: & Confes. tale votum commutans, non commutat votum Religionis, sed qualitatem adiunctam voto, quæ quidem non est Pontifici reservata. Et ita in terminis loquens de Confessario virtute Bullæ Cruciatæ docet Sanchez *de matr. to. 3. li. 8. disp. 15. n. 4.* & loquens de Episcopo *in sum. to. 1. lib. 4. c. 40. n. 75.* cum Molfesio *in sum. to. 1. tract. 11. c. 15. n. 147.* & Maldero *in 2. 2. tract. 10. c. 5. dub. 10. n. 8.* & loquens de Jubilæo Sanctarellus, *in tr. de Jub. c. 30. dub. 4.* & Leone etiam *de Jubil. p. 2. q. 13. sect. 3. n. 114.*

Hæc sequitur ex aliquibus Res. sup. posit. et significat. in Res. 10. §. 30. post med. & in Ref. 96. & ea alia ejus anno.

RESOL. CI.

An votum perseverandi in Religione sit dispensabile per Bullam Cruciata, & Jubilæum? Ex part. 11. tract. 8. & Misc. 8. Ref. 18.

§. 1. NEgativè nominatim contra me respondet Magister Gallego *in Bull. Cruc. c. 9. claus. 9. pur. 3. §. 2. dub. 123.* ubi sic ait: Supoogo lo que enseña el Angelico Doctor en la 2. 2. *quæst. 88. art. 4.* adonde pregunta: *Utrum qui vovit Religionem ingredi, teneatur perpetuo in Religione manere*: Si el que hizo voto de entrar eo Religion, tenga obligacion de perseverar eo ella: y dize, que como la obligacion del voto depende de la voluntad, è intencion del que la haze, si hizo voto nomas de entrar en Religion no tiene obligacion por fuerza deste voto de perseverar en ella; pero si hizo voto de perseverar en ella, le obliga el voto à perseverar. Las palabras del Santo son: *Si vero vovens intendit se obligare non solum ad ingressum Religionis, sed etiam ad perpetuò remanendum, tenetur perpetuò remanere.*

Sup. hoc in Res. praecul.

Sup. hoc in §. ult. hujus res. & late in Res. ejus anni.

Sup. hoc in res. praeter a lin. 1. & in aliis ejus ann.

2. Respondeo pues, que el voto de perseverar en Religion, es reservado al Summo Pontifice, como le es el voto de entrar en Religion, pues ambos son votos absolutos de Religion, y assi como quaodo uno hizo voto de Religion, es reservado como consta, assi tambien quando haze voto de perseverar en la Religion; porque el objeto de esta promessa y voto, es la Religion, como lo es quando hizo voto de entrar en ella, y tan lexos està de que el perseverar en la Religion, sea calidad adiuncta, que aotes es mas substancial al voto de Religion hazer voto de perseverar en ella, que hazer voto de entrar: y assi volontariamente, y sin fundamento (como lo vera quien attentamente lo considerare) hablaron los Autores referidos.

3. Y assi como en el voto de entrar en Religion no puede cosa alguna el Obispo, ni el Confessor por la Bula, pot ser voto de Religion, que es reservado; tampoco pueden acerca del voto de perseverar en la Religion, pues antes este modo de voto perficiona intrinseca, y substancialmente el voto de Religion, en que uo hombre promete entregarse, y darse à Dios en ella. Ita ille.

4. Hanc sententiam puto esse probabilem, sed improbabilem puto censuram, quam Magister Gallego præbet sententiæ affirmativæ, nempe esse sententiam voluntariam, & sine fundamento, cùm illam doceant tot viri doctissimi ab ipso adducti, quibus ego addo me citato Martinum de San Joseph *in Mon. Confess. t. 1. lib. 2. tr. 14. de Indul. n. 11.* & me citato Leandrum *de Sacram. to. 5. tr. 5. d. 14. q. 147.* & me citato Pasqualigum *de Jub. dec. 320.* Andream Mendo *in Bull. Cruc. disp. 26. c. 12. num. 135.* Escobar *in Theol. mor. to. 1. lib. 7. sect. 2. c. 34. probl. 93. n. 742.* Moronum *resp. 47. n. 403.* & doctum, ac amicissimum Patrem Georgium Gobat *de Jubil. c. 41. q. 112. n. 319.* & alios penes ipsos.

5. Probatur hæc opinio, quia votum perseverandi In Religione est diversum à voto Religionis: nam votum Religionis habet pro objecto, seu materia assumptionem status Religiosi: votum autem perseverandi in Religione supponit assumptionem talis status, & habet pro materia durationem, & permanentiam ipsius, quæ est qualitas quædam talis status. Unde ex eo, quod votum Religionis sit reservatum, non fit, quod sit reservatum etiam votum perseverandi, nam reservatio, ut toties dictum est, tanquam odiosa strictè est accipienda. Confirmatur. Status gratiæ supernaturalis, in quo quis justificatur, & constituitur filius Dei, est diversus à perseverantia in eodem statu. Unde Concilium Tridentinum *sess. 6. cap. 13. & Canon. 13.* definit esse magnum donum Dei, quod jam justificatis conceditur. Ergo status quoque Religionis, & perseverantia in ipso erunt diversa: & consequenter etiam vota, cùm sint de materia diversa.

Sup. hoc sup. ad lin. 5. §. 5.

6. Confirmatur secundo, Votum Religionis non obligat absolutè ad perseverandum, sed tantùm ad assumendum habitum, & relinquit locum, ut possit novitiatus tempore deponi, si adsit ratiooabilis causa, ut cum D. Thoma 2. 2. *q. 189. art. 4.* docent communiter. Ergo, cùm votum perseverandi inducat diversam obligationem, erit etiam diversum à voto Religionis, & proinde non erit etiam reservatum ex eo quod sit reservatum votum Religionis. Unde ex his omnibus patet responsio ad rationes, quas pro sua opinione adduxit Magister Gallego *ubi suprà*, & ideo nostram seotentiam existimo probabiliorem, & communiorem.

hujus Ref. & late in to. 8. tr. 4. Ref. 10. & lo. t. 10. 2. Ref. 80. § ult. ante med. a vers. Votum talem.

RESOL. CII.

An virtute Bullæ Cruciatæ, vel Jubilæi possit commutari votum virginitatis servandæ, si non constet de intentione voventis, an intellexerit de virginitate perpetua? Ex part. 11. tr. 8. & Misc. 8. Ref. 15.

§. 1. EGo ex Sanchez olim negativè respondi, & Leand. *de Sacram. tom. 1. tract. 5. disp. 14. quæst. 113.* me citato judicat non posse commutari hoc votum per Bullam, quia opus erat ad hanc commutationem, ut vovens expressè noluisset se obligare ad integram castitatem servandam. Et verba Leandri sunt hæc, An virtute Bullæ, aut Jubilei possit commutari votum virginitatis servaodæ? Respondeo. Non posse: nisi casu quo expresè noluerit vovens se ad castitatem obligare, sed ad solam corporis integritatem servandam, consistentem in abstinentia à primo actu luxuriæ, per quem virginitas deperditur; quia quando hæc expressa intentio non reperitur, est votum absolutum castitatis; ac proinde incommutabile vi Bullæ, aut Jubilæi.

Sup. hoc Ins. Ref. seq. & in alio vers. ejus prime anno.

2. Verum non desinam hic adnotare, supradicta ingerere difficultatem docto P. Andreæ Mendo io *Bulla Cruciata disp. 26. c. 10. n. 107.* nam communi modo vovendi, & loquendi in hac materia, standum est, dum de cootraria intentione non constat. Communis autem videtur esse, ut sola abstinentia à primo actu venereo, quo virginitas amittitur, promittatur. Etsi enim ut ajebat S. Isidorus Hispalensis *lib. sent. cap. 40.* virgo carne, non mente, nullum præmium habet In repromissione; hoc est, non habet virginitatis laureolam, attameo res est Deo placens ea abstinentia à primo acto venereo, & separabilis ab integritate castitat, unde promitti Deo potest. Aliunde autem ea abstinentia est, quæ nuncupatur communiter virginitas, ideoque fœmina judicatur virgo, quæ claustrum virginitatis servat illæsum, quamvis aliis actibus contra castitatem consenserit, id ergo, quod communiter vocatur virginitas, videtur promitti in voto virginitatis nudè sumpto. Confirmatur, quia promittens virginitatem, quam adhuc non amisit, quid diversum à castitate censetur promittere, aliàs promitteret tunc castitatem perfectam, siquidem in voto castitatis emisso à virgine, etiam includitur votum virginitatis, ergo in eo voto non promittit absolutè castitatem. Hæc omnia Mendo.

RESOL. CIII.

An Confessarius virtute Cruciatæ possit commutare votum virginitatis, quando constat non esse votum Castitatis, sed integritatis corporis servandæ?

Et an in tali casu possit Episcopus dispensare.

Et quid est dicendum, quando quis emisit votum virginitatis, & dubius est de intentione, an scilicet fuisset ad solam à primo actu venereo abstinentiam, an in tali casu nec Confessarius per Bullam, nec Episcopus possit dispensare. Ex p. 1. tr. 11. Ref. 60.

§. 1. AFfirmativè respondet Sanchez *de matr. to. 3. lib. 8. disp. 15. n. 4.* quia emittens tale votum non vult expresè ad castitatem se obligare; sed tantùm ad corporis integritatem servandam, consistentem in abstinentia à primo luxuriæ actu, per quem virgioitas deperditur.

Sup. hoc in Ref. praeced. & in t. 7. tr. 1 ex latè doctr. ref 167. § Sed quo ad med. ver. Vado.

2. Et ita in tali voto potest Episcopus dispensare, ut notavit Azorius *part. 1. lib. 11. c. 19. qu. 14.* Barbosa *de potest. Episcop. part. 2. alleg. 37. n. 18.* Sayrus *in clavi regia, lib. 6. c. 15. n. 55.* Graffius *in decis. part. 1. lib. 2. c. 31.* Portel. *in add. ad dub. regul. verb. voti dispensatio, n. 78.* Guttierr. *de matr. c. 123. n. 8.* & alii.

3. Notandum est verò, quòd quando aliqnis emisit votum virginitatis, & dubius est de intentione; an scilicet, voverit ad solam à primo actu venereo abstinentiam, *ut suprà* diximus; in tali casu nec Confessariua per Bullam, neque Episcopus poterit dispensare, aut commutare; quia tunc tale votum censetur votum continentiæ absolutum, ut notavit Sanchez *in sum. tom. 5. lib. 4. cap. 21. n. 22.*

Sup. hoc in tom. 8. tr. 4. Ref. 23.

RESOL. CIV.

An Confessarius per Bullam Cruciatæ possit commutare votum Castitatis, quando fuit emissum pro tempore limitato?
Et an in tali voto possit Episcopus dispensare? Exp. 1. tract. 11.

Sup. hoc in t. 7 ... in fine ... docte ... ref. 161. § ... Voto.

§. 1. Affirmativè Respondeo, & ita docet Sanchez *de matr. tom. 3. lib. 8. disp. 15. num. 4.* Henriquez *lib. 7. cap. 30. num. 6.* Vega *tom. 2. cap. 129. cas. 34.* Villalobos *in summa, tom. 1, tractat. 27. claus. 9. §. 3. numer. 42.* Nugnus *in 3. part. tom. 2. tract. de Bulla Cruc. §. 18.* Fernandez *in exam. Theol. part. 3. cap. 9. sect. 2. §. 37. num. 8.* Guttierez *de matrim. cap. 123. num. 6.* Acosta *in Bull. quæst. 73.* & alii: quia non est votum perfectum, & absolutum castitatis.

2. Et ideò in tali voto potest Episcopus dispensare, ut notavit Azorius *part. 1. lib. 11. cap. 19. quæst. 6.* Gomez *in exposit. Bullæ Cruciatæ, claus. 10. num. 109.* Graffius *in decis. part. 1. lib. 2. cap. 31. num. 29.* Joan. de la Cruz *in direct. consc. p. 3. precept. 2. art. 2. dub. 10. concl. 3.* Zanardus *in direct. Theolog. part. 2. cap. 52.* Guttierez *qq. canon. lib. 2. cap. 22. num. 48.* Toletus *lib. 4. cap. 18. num. 11.* Valentia *tom. 3. disp. 6. quæst. 6. punct. 7.* Paludanus *in 4. dist. 38. quæst. 4. art. 4. n. 43.* Lessius *lib. 2. c. 40. dub. 18. num. 123.* Malderus *in 2. 2. tract. 10. c. 5. dub. 10. c. 5. dub. 10.* & alii.

RESOL. CV.

An Confessarius per Bullam Cruciatæ possit commutare votum Castitatis, quando diversis votis varia ad Castitatem pertinentia sunt promissa, ita ut ex omnibus illis junctis consurgat obligatio ad perfectam Castitatem?
Et an in dicto casu Episcopus dispensare possit? Ex part. 5. tract. 11. Ref. 67.

§. 1. Respondet affirmativè Sanchez *in sum. tom. 1. lib. 4. cap. 40. num. 68.* ut si quispiam semel (ait ille) promittit, se non initurum matrimonium; & iterum, se nullum peccatum venereum admissurum: quia in quolibet horum potest Episcopus dispensare; utpote, quod perfectè votum castitatis non est, ergo potest in omnibus simul, nam vota posteriora se habent per accidens ad prius. Ita Sanchez, loquitur de Episcopo, & nos per consequens de Confessario, qui virtute Bullæ Cruciatæ commutat.

2. Notandum est verò, quòd supradictam sententiam limitat Sanchez, nisi ultimum votum, quo castitas perfecta completur, consultò vovens fecerit, ut tali perfecta castitate ligatus maneat, quippe tunc censetur priora cum hoc posteriori conjungere: & ideò perfecto castitatis voto obstrictus remanet: unde nec Episcopus dispensare, nec Confessarius virtute Cruciatæ commutare potest.

RESOL. CVI.

An Confessarius per Bullam Cruciatæ possit commutare votum Castitatis, seu Religionis emissum à persona alterius potestati subjecta, ut à conjugata servo, vel filio, sine licentia viri, domini, vel patris?
Et an in tali casu, & cum supradictis personis possit Episcopus dispensare.
Et docetur, quod pater, vir, & dominus possunt talia vota irritare? Ex part. 8. tract. 11. Ref. 84.

Sup. hoc pro parte ... in Ref. 109. § 1. & in to. 1. tr. § Ref. 119. ... 1.

§. 1. Affirmativè respondet Guttierez *qq. can. lib. 2. cap. 22. num. 49.* loquens de Episcopo: & per consequens idem posset Confessarius virtute Bullæ. Et ratio est: quia pater vir, dominus, possunt talia vota irritare: ergo poterit & Episcopus dispensare, & Confessarius per Bullam commutare.

2. Sed contrariam sententiam tuetur Sanchez *de matrim. tom. 3. lib. 8. disp. 9. num. 4.* & post illum Suarez *de religion. tom. 2. lib. 6. cap. 26. num. 3.* & Malderus *in 2. 2. tr. 10. cap. 5. dub. 10. num. 11.* quia cùm hæc potestas sit diversa, & diversa principia habeat, non sequitur, quòd ex una ad alteram argumentum deduci debeat. Et Pontifex reservando talia vota, intendit derogare potestati dominativæ, quam habet pater, vir, & dominus super filium, uxorem, & servum, secùs autem dicendum est de potestate dispensandi.

RESOL. CVII.

Si quis adstrictus voto Castitatis ad nuptias transeat, an possit Confessarius virtute Bullæ commutare tale votum, ut possit petere debitum?
Et an in tali casu de jure communi, vel vigore consuetudinis competat Episcopo in tali voto dispensare?
Et mortua conjuge, an tota voti obligatio reviviscat? Ex p. 1. tract. 11. Ref. 66.

Sup. primo diffic. hujus tituli in ref. 1. not. seq. Tandem. in fine, & in ref. 3. § 1. in principio.

§. 1. Affirmativè respondet Vivaldus *in candel. p. 3. cap. 14. n. 41.* negativam verò sententiam docet Sanchez *in summa, tom. 1. lib. 4. c. 54. n. 20.*

2. Sed dices: Episcopus potest dispensare in tali voto ad petendum debitum: ergo & Confessarius virtute Bullæ Cruciatæ. Antecedens probatur ex Angelo *verb. matrimonium, 3. impedimens. 5. numero 3.* Tabiena *verb. imped. impedim. 2. quæstione 5.* Valentia *tom. 2. disput. 10. quæst. 5. punct. 5.* Henriquez *lib. 12. cap. 2. num. 9.* Sà *verb. debitum conjugale, num. 4.* Graffio *in decis. pa. t. 1. lib. 2. cap. 82. numer. 5.* Toleto *lib. 7. cap. 14. num. 4.* Rodriquez *in Bulla Cruciatæ, §. 9. num. 119.* & aliis. Consequentia patet ex dictis infrà *in Ref. seqq.* Ergo, &c.

Sup hoc in to. 1. tr. 2. ref. 56. & 133. ... ad medium, & tom. 7. tr. 1. ref. 178. ... in fine, §. 2. Sed ad ... in hoc casu distinctione ... §. ult. ref. hujus annot. Ubi deciditur quid faciendum in isto. si matrimonium nondum est consummatum.

3. Sed ad hoc argumentum respondeo, quòd licèt Confessarius possit commutare vota; quæ potest Episcopus: id intelligendum est de votis, quæ Episcopus commutat jure ordinario, & ex natura reservationis; non autem si talia vota commutaret jure speciali, aut per consuetudinem, ut est in casu nostro: ergo, &c. Et ita docent Doctores, quando Episcopus dispensat ad petendum debitum cum illo, qui contraxit matrimonium cum voto castitatis: id non facere, quia de jure communi hoc sibi competit, ut notat Azorius *to. 1. lib. 11. c. 19. q. 8.* Toletus *lib. 4. c. 18. nu. 5. diffic. 2.* Graffius *in decis. par. 1. lib. 1. c. 13. nu. 80.* Guttierez *qq. can. lib. 1. c. 23. nu. 17.* & alii, sed id facit vigore consuetudinis, quæ hanc jurisdictionem ei concessit, ut notavit Sanchez *ubi suprà, in sum. lib. 4. c. 54. n. 20.*

4. Notandum est verò, in tali casu Episcopum non relaxare simpliciter votum, sed solùm ex parte, & secundum quid: nempe ad solum petendum debitum: & ideo mortua conjuge tota voti obligatio reviviscit, ut notat Faustus *in thes. relig. lib. 3. q. 91. n. 3.* & alii.

RESOL. CVIII.

An per Bullam sit commutabile votum Castitatis conjugalis?
Et an ita vovens possit inire matrimonium.
Et an in tali voto possit etiam Episcopus dispensare? Ex p. 5. tract. 11. Ref. 62.
Et ad literam in Ref. 81. ejusdem tract. Sed quia in prima Ref. hic assignata sunt duo authores plus quam in secunda, ideo prima hic transcribitur.

§. 1. Respondeo affirmativè cum Henriquez *in sum. lib. 7. cap. 30. num. 7.* quia hoc votum non est votum castitatis absolutum, sed partis: nam ita vovens, potest inire matrimonium.

2. Et in tali voto dispenset Episcopus, ut notavit Sanch. *in summ. tom. 1. lib. 4. cap. 40. num. 50. & de matr. to. 3. lib. 8. disp. 9. n. 7.* Sanctarellus *de Jubil. c. 9. dub. 3.* Leone etiam *de Jubil. p. 2. quæst. 13. sect. 2. n. 103.* & alii.

RESOL. CIX.

An Confessarius virtute Cruciatæ possit commutare votum Castitatis uxoris, vel viri tempore matrimonii consummati emissum.
Et an in tali voto possit Episcopus dispensare.
Et an tale votum non obliget ad non reddendum debitum?
Et notatur dictam commutationem virtute Cruciatæ ad petendum debitum durare durante matrimonio; nam illo soluto, ita vovens tenetur servare votum simplicis Castitatis, nisi à Summo Pontifice obtineat dispensationem? Ex p. 5. tract. 11. Ref. 70.

Sup. hac prima diffic. hujus tituli, quæ est contenta in ... hujus ref. sup. ex dictis ... & in ... ref. ... & hic inf. seq. dub. § 1. & 2. ref. seq.

§. 1. Respondeo affirmativè, dummodo tale votum fuerit factum ab uxore, vel à marito, sine consensu reciproco. Et ratio est: quia, ut notat Guttierez *qq. canon. lib. 2. c. 22. num. 49.* Aragon. *in 2. 2. quæst. 88. art. 8. dub. ult.* Stunica *de voto, quæst. 3. num. 64.* Rodriquez *in sum. tom. 2. cap. 90. n. 6. in fin.* & alii potest Episcopus in tali voto dispensare: ergo poterit Confessarius virtute Bullæ Cruciatæ.

2. No-

2. Notandum est etiam pro Confessariis, quòd, cùm tale votum non sit omnimodæ castitatis non obligat ad non reddendum, etiam quando redditio est voluntaria propter alterius coniugis adulterium, aut divortium, ut probat Sanchez *de matr. tom. 3. l. 9. disp. 35. n. 26.* & alij.

3. Igitur tale votum commutet Confessarius per Cruciatam, cùm non sit votum omnimodæ continentiæ, cùm ad non reddendum debitum obligare nequeat: & ideò per Bullam est commutabile. Vide sequentia §. ultimo Resol. 107.

RESOL. CX.

An per Bullam Cruciatæ Confessarius possit commutare votum Castitatis emissum cum licentia alterius coniugis?

Et an ita vovens, sive ante, sive post consummationem matrimonii teneatur reddere debitum?

Et an tale votum possit ab Episcopo dispensari.

Et quid est dicendum, quando uterque coniux continentiam vovit absque alterius licentia, vel quando uterque seorsum continentiam vovit, habita tamen ab altero licentia.

Et quid, si uterque communi consensu continentiam voverit per modum contractus, & reciproca conventione,

Et an Episcopus in supradictis casibus non possit cum istis coniugatis dispensare, & per consequens neque Confessarius per Bullam Cruciatæ?

Et notatur, quod si prædicti coniuges, qui ita voverent, remitterent sibi adinvicem renunciationem illam juris petendi, & reddendi debitum, quam vovendo fecerunt, licèt remissio fuerit sacrilega contra votum, esset tamen valida, & teneretur uterque reddere debitum alteri petenti; & poterit tunc Episcopus dispensare ad petendum debitum, & per consequens etiam Confessarius vigore Cruciatæ? Ex p. 1. tr. 11. Res. 82.

§. 1. RESpondetur affirmativè: & ita, loquens de Episcopo, docet Rodriquez *in sum. to. 1. c. 243. nu. 14.* & Vega *in sum. to. 2. c. 129. cas. 77.*

2. Sed Sanchez *in sum. tom. 1. lib. 4. cap. 40.* limitat hanc sententiam, quando ita vovens non haberet animum ingrediendi Religionem: nam, si tale votum absque animo ingressus Religionis factum sit, sive ante, sive post consummationem matrimonii; putat, posse Episcopum in eo voto dispensare: quia non est votum omnimodæ castitatis: sed partis: & eo non obstante, tenetur ita vovens reddere debitum & potest reddere, licèt alter in adulterium incidat. Et per consequens potest Confessarius, virtute Bullæ Cruciatæ: tale votum commutare, ut docet idem Sanchez *de matrim. tom. 3. lib. 8. disp. 15. n. 7.*

3. Et hæc doctrina procedit etiam, quando uterque coniux continentiam vovit absque alterius licentia; vel quando uterque seorsum continentiam vovit, habita tamen ab altero licentia: secus autem, si uterque communi consensu continentiam voveret per modum contractus, ac reciprocæ conventionis: Facio ut facias, quia ita voventes obligant se ad votum absolutæ & integræ Castitatis: unde non possunt, nec reddere, nec petere debitum.

4. Ideò dicendum est, non posse Episcopum dispensare cum istis conjugatis, & per consequens neque Confessarios per Bullam. Et ita notavit Sanchez, *ubi suprà, tom. 3. lib. 8. dispus. 11. nume. 7. & seq.* Molfesius *in summa tom. 1. tract. 11. cap. 15. num. 123. & seq.* Quòd si coniuges prædicti, qui ita voverunt, remitterent sibi ad invicem renunciationem illam juris petendi, & reddendi debitum, quam vovendo fecerunt, & sibi conferrent iterum potestatem suorum corporum, licèt remissio esset sacrilega contra votum, esset tamen valida: & teneretur uterque reddere debitum alteri petenti; & poterit tunc Episcopus dispensare ad petendum debitum absque peccato. Ita Sanchez *in summ. tom. 1. libe. 4. capit. 40. numero 61.* qui etiam *tom. 3. de matrim. lib. 8. disputat. 5. numero 7.* docuit, quod est valdè notandum à Confessariis, posse illos, virtute Bullæ Cruciatæ, commutare vota castitatis emissa à coniugatis in his omnibus casibus, in quibus, eò quòd deficiant à ratione voti castitatis perfectæ Episcopi possunt illa dispensare; quia in his casibus non sunt vota absoluta castitatis: & ideò per Cruciatam sunt commutabilia. Ex quo principio deduces resolutionem multorum casuum.

RESOL. CXI.

An per Bullam possit Confessarius commutare votum non petendi debitum, etiam si tale votum fuerit emissum ex alterius coniugis licentia.

Et quid, si uterque coniux communi consensu voveret, nec petere, nec reddere debitum?

Et an Episcopus possit tale votum commutare? Ex p. 1. tract. 11. Res. 58.

§. 1. POsse arbitratur Rodriquez *in sum. to. 2. c. 90. n. 3.* & Sanchez *de matr. to. 3. li. 8. disp. 15. n. 4.* etiamsi tale votum fuisset emissum ex alterius coniugis licentia. Imò, si uterque coniux communi consensu voveret, nec petere, nec reddere: quæ omnia sunt valdè notanda, & in praxi occurentia. Et ratio est: quia supradicta vota non sunt vota integræ castitatis, sed partis: ergo per Bullam sunt commutabilia Nec refert, si communi consensu nec petere, nec reddere debitum vovissent, quia adhuc non est votum integræ castitatis· relinquitur enim libertas transeundi ad secundas nuptias.

2. Et ideò etiam Episcopus potest illa commutare, ut docet Azorius *par. 1. lib. 11. c. 19. qu. 6.* Palatios *in 4. dist. 32. disp. 2.* Sà *verb. votum*, ubi de irritatione, *nu. 11. in fin.* Malderus *in 2. 2. tract. 10. cap. 5. dub. 10.* Lessius *lib. 2. cap. 40. dub. 18. num. 123.* & alii, quos invenies apud Sanctarellum *de Iub. cap. 6. dub. 6.* & novissimè idem docet Ioan. de la Cruz *in direct. conf. p. 1. prac. 2. art. 2. dub. 10. concl. 3.*

RESOL. CXII.

An votum non nubendi sit per Bullam dispensabile?

Et an tale votum possit Episcopus commutare?

Et quid, si tale votum fuisset emissum in favorem alterius coniugis id petentis propter filiorum bonum & ut ejus amor, nomen, honor, & amicitia cum ejus consanguineis conservaretur? Ex p. 1. tr. 11. Res. 59.

§. 1. REspondeo affirmativè: ita Henriquez *lib. 7. c. 50. n. 6.* Fernandez *in exam. Theol. mor. par. 3. cap. 9. sect. 2. §. 17. n. 8.* Nugnus *in 3. p. tom. 2. tract. de Bull. Cruc. §. 11.* Acosta *in Bull. q. 73.* Sanchez *de matr. tom. 3. lib. 8. disp. 15. n. 4.* quia non est votum absolutum castitatis.

2. Limitat tamen hoc, idem *disp. 9. n. 12.* nisi tale votum fuisset emissum in favorem alterius coniugis id petentis, propter filiorum bonum, & ut ejus amor, nomen, honos, amicitia cum ejus consanguineis conservetur: nam in hoc, cùm tale votum sit factum in favorem tertii, Confessarius per Bullam non posset illud commutare, nisi coniux remittat jus sibi acquisitum, & ab illo acceptatum.

3. Extra verò hunc casum poterit Confessarius commutare, sicuti & Episcopus, ut docent Barbosa *de potest. Episc. part. 2. alleg. 37. n. 17.* Portel. *in addit. ad dub. regul. verb. voti dispensatio, 78.* Ugolinus *de potest. Episc. c. 58. §. 8. num. 3.* Ioan. de la Cruz *in direct. conf. part. 1. precept. 2. art. 2. dub. 10. concl. 3.* Guttierrez *de matr. c. 123. n. 9.* Sanchez *in sum. to. 1. lib. 4. c. 40. n. 66.* Graffius *par. 1. lib. 2. c. 31. n. 29. & 31.* Sà *verb. votum*, ubi de irritatione, *n. 11.* Azor. *to. 1. lib. 11. c. 18. q. 5.* Sylvester *verb. vot. 4. q. 4.* Rosella *verb. imped. 4. n. 3.* Armilla *verb. dispensare, n. 18.* Guttierez *can. qq. lib. 2. c. 12. n. 49.* quidquid in contrarium asserat Cajetanus *to. 2. Opusc. tr. 11. de voto nubendi, q. 1.* Valentia *tom. 4. dis. 10. q. 5. punct. 5. concl. 4.* Navarrus, & Angelus apud Guttierrez *ubi suprà*, adversùs quos Henriq. *ubi suprà, lib. 7. c. 30. n. 6. in Glossa, lit. D.* sic asserit: Cajetanus de voto non nubendi, putat reservatum esse Papæ; quia est perpetuum, & reducitur ad votum castitatis: sed falsò; quia fornicans contra tale votum, non peccat contra votum castitatis: Hæc ille: & verè quidem; sed cum limitatione, de qua *suprà* loquendo de commutatione per Bullam diximus; ut rectè notavit Malderus *in 2. 2. tr. 10. c. 1. dub. 10.* & Lessius *li. 2. c. 40. dub. 18. n. 124.*

RESOL. CXIII.

An Confessarius per Bullam possit commutare vota non fornicandi, non tenendi certa mulieris, non committendi actum mollitiei, aut abstinendi ab alio, actu venereo?

Et an in talibus votis possit Episcopus dispensare? Ex p. 1. tr. 11. Res. 61.

§. 1. REspondeo affirmativè cum Fernand. *in exam. Theo. moral. p. 3. c. 9. sect. 2. §. 17. n. 8.* & ideo in his votis potest Episcopus dispensare, ut notavit Barbosa *de potestat. Episc. p. 2. alleg. 37. n. 15.* Molfesius *in sum. to. 1. tr. 11. c. 15. n. 56.* Lessius *lib. 1. c. 40. dub. 18. n. 105.* Graffius *in decis. p. 1. lib. 2. c. 31. n. 30.* Portel. *in add. ad dub. regul. verb. voti dispensatio, nu. 78.* Ugolinus *de potest. Episc. c. 58. n. 3.* Reginaldus *to. 2. lib. 18. c. 22. n. 33.* & alii. Et ratio est, quia talia vota non sunt vota perfectæ castitatis, & ideò per Bullam sunt commutabilia.

RESOL. CXIV.

An per Bullam Cruciatæ possit Confessarius commutare votum disjunctivum, cujus altera pars est reservata, ut si aliquis diceret, voveo Castitatem & Ordinem sacrum.

Et an Episcopus possit dispensare supradicta vota disjunctiva? Ex p. 5. tr. 11. Ref. 63.

Sup. hoc eodem addito Leandro in quatuor primis lib. ref. 113.

§. 1. RESpondeo affirmativè cum Sanchez *de matr. tom. 3. lib. 8. disp. 15. n. 4.* quia ita voventi integrum est, illam partem eligere quam potest Confessarius per Bullam Cruciatæ commutare: nam in alternativis sufficit alterum impleri: ergo tale votum non potest appellari simpliciter votum Castitatis, seu Religionis. Et ita docet Lessius *lib. 2. cap. 40. dub. 13. n. 106.* Suar. *de Relig. tom. 2. lib. 6. cap. 24. num. 1. & 2.* Reginaldus *in praxi, tom. 2. lib. 18. num. 338.* Molfes. *in sum. tom. 1. tract. 11. cap. 15. n. 143.* Filliuc. *tom. 2. tract. 26. c. 9. n. 272.*

Sup. hoc in tom. 2 tr. 4. ref. 17. §. 1. in med.

2. Et ideò potest Episcopus dispensare superdicta vota disjunctiva, ut docet Azorius *p. 1. lib. 11. cap. 10. quæst. 10.* Sanchez *de matrim. tom. 3. lib. 8. disp. 9. num. 14.* & alii.

RESOL. CXV.

An in casu posito supra, quando emittitur votum disjunctivum, nempe voveo Castitatem, vel suscipere Ordines sacros? an si vovens statuerit postea non ordinari, ex vi voti determinatè obligetur ad Castitatem, ita ut Confessarius non possit amplius votum illud virtute Cruciatæ commutare?

Et an in tali casu possit Episcopus dispensare? Ex part. 1. tract. 12. Ref. 65.

Sup in eâdem hac est antecedens Sup. hoc in ref. seq. & addito Leandro in quatuor primis l. in ref. 1. 102 seq. & infr. in tr. 4. ref. 16.

§. 1. NOn posse tale votum commutari censuit Sanctarell. *de Jubil. c. 9. dub. 3.* Leone *tr. de Jubil. p. 2. q. 1. sect. 1. nu. 92.* Filliuc. *tom. 2. tract. 26. c. 9. num. 272.* Suarez *de relig. tom. 2. lib. 6. c. 24. n. 3.* Sanchez *de matr. tom. 3. lib. 8. disp. 9. n. 14.* ubi putant quòd si ita vovens statuat ad Ordines non promoveri eligens reliquam voti partem, ad quam se astrinxerat, non posse Episcopum, & per consequens neque Confessarium, per Bullam Cruciatæ tale votum ampliùs commutare: quia ex vi voti jam tenetur ad castitatem, quæ reservata est; sicut in humanis debitor alternativus non potest resilire, si creditori declaret quam partem eligat *ex reg. jur. in 6.* Sed eo ipso, quod in corde statuit ita vovens illam partem voti eligere, illud propositum satis Deo indicatum fuit, qui corda hominum videt. Ergo, &c.

2. Non reticebo tamen, multùm probabiliter contrariam sententiam docuisse Malderum *in 2. 2. tract. 10. cap. 15. dub. 10.* quia, ut ipse asserit, etiam homini facta talis insinuatio, modò non efficiatur per modum promissionis, vel pacti ex natura rei, & ex jure naturæ, non videtur obligare, ut re adhuc integra à tali electione debitor non possit resilire, quidquid sit de jure positivo. Deinde, etiamsi nudum propositum Deus videat; non tamen proponendo censemur Deo loqui, aut ei indicare nostrum propositum. Quare probabile videtur, tale propositum, & electionis decretum, quando nova non accedit promissio, ita adhuc posse arbitrio voventis mutari, ut reus facti voti non sit futurus, si variet, & alteram partem postmodum eligat sive ea præstantior, sive minùs præstans fuerit, adeòque semper poterit in talibus Episcopus dispensare. Ita Malderus, quod etiam de Confessario virtute Bullæ Cruciatæ dicendum est; si hanc sententiam sequi velit Confessarius.

RESOL. CXVI.

An qui emisit votum disjunctivum, v.g. Castitatis, aut jejunii, si elegit votum reservatum Castitatis, possit adhuc commutari per Bullam Cruciatæ, vel per Jubilæum?

Et notatur votum Castitatis metu levi emissum posse commutari virtute Cruciatæ, aut Jubilæi? Ex p. 11. tract. 8. & Misc. 8. Ref. 57.

Sup. hoc in ref. præcedenti, & addito Leandro & in quatuor primis lib. ref. seq. & inf. in tr. 4. ref. 15.

§. 1. NEgativam sententiam tenet novissimè Magister Gallego *in Bull. Cruc. cap. 9. clausf. 9. part. 3. dub. 156.* ubi sic ait. Adviertase, que el que hizo se mejante voto disiunctivo, si huviesse eligido ya vna parte reservada, no se podrà comutar, porque ya por fuerza del voto està obligado à guardar castidad que es reservada.

2. Esto enseña tambien Tomas Sanchez *lib. 8. de matrimonio, disp. 9. y en la suma lib. 4. cap. 40.* y Bonacina *sobre el segundo precepto del Decalogo, disp. 14. quæst. 2. punct. 7. §. 4.* Fagundez *sobre el mesmo precepto lib. 2. c. 43.* Azor *tom. 1. lib. 11. cap. 20. quæst. 10.* Santarello *de Jubileo, quæst. 8. sect. 1.* Sayro *in Clavi Regia lib. 6. cap. 11.* Aegidio Trullench *sobre el Decalogo lib. 2, cap. 3. dub. 39.* Y no vale lo que dize Maldero en la *2. 2. tractat. 10. cap. 15. dub. 10.* que este tal despues de aver escogido la materia reservada, se puede arrepentir, y elegir la otra. Digo que no vale porque el poderse arrepentir, no quita que no aya escogido por voto la materia reservada, y una vez escogida, no està en su mano (aunque si el arrepentirse) que no sea materia reservada ya votada: y assi no se le podrà comutar una vez escogida la reservada, con lo qual queda respondido à lo que dize Andreas Mendo *de la Bula disp. 26. capit. 10.* el qual siegue la sentencia de Maldero, y tabien la sigue Bardi en el lugar alegado. Ita ille.

3. Sed affirmativæ sententiæ adhæreo, & præter Bardi & Mendo illam docet me citato Leander *de sacramen. tom. 1. tract. 5. disp. 14. quæst. 143.* & me citato Quintanadueñas *de Jubil. duur. hebdomadar. cap. 12. num. 15.* & me citato Pater Escobar *in theol. moral. tom. 1. lib. 7. sect. 2. cap. 34. probl. 81. numero 705.* asserens in casu proposito; Vovens etiamsi elegerit votum reservatum commutari posse Indulto Cruciatæ, modo de novo non promittat illud, quod eligit. Quia si ea vi primæ promissionis potest eligere non reservatum, dum de novo quòd eligit, non promittit, adhuc poterit variare. Fateor hujusmodi electionis varietatem ex levitate animi ortum habere, assero tamen non impedire, dum non additur novæ promissionis confirmatio, quominus votum disjunctivum valeat commutari ex jure quod vovens habet eligendi, quod reservatum minimè existit.

4. Hanc etiam sententiam tenet Suarez *tom. 2. de relig. lib. 6. de voto c. 24. num. 3.* Layman *lib. 4. theolog. moral. tract. 4. cap. 8. num. 12.* Filliucius *tract. 26. cap. 10. num. 272.* Palaus *par. 3. oper. mor. disp. 2. punct. 12. num. 6.* Bossius *sect. 2. de Jubil. cas. 11. num. 7.* Moronus *respons. 98. num. 376. & 377.* & ita ego iterum sentio casu, quo eligens eam partem non promiserit illam de novo, itaut votum sit jam materiæ reservatæ absolutum, ac determinatum. Etenim hoc votum in emissione sui non fuit reservatum, ergò dum non renovatur non potest fieri ab eligēte partem reservatam, esse reservatum. Quod enim in radice imperfectum est, ideoq; non reservatum, semper secum fert eam imperfectionem, nec potest quis efficere, ut illud met votum in reservatum, & perfectum transeat Sicut votum pœnale, & merè conditionale, quamvis maneat absolutum, & determinatum apposita conditione, non esse reservatum diximus ob similem rationem.

5. Nec obstat in humanis debitorem in alternativis non posse resilire, si unam partem elegerit. Nam hoc dumtaxat probat, sicut in humanis tenetur quia ad eam partem à se electam præstandam, ita in voto teneri eligentem ad præstandam materiam à se electam quod non inficiamur, sed asserimus hanc obligationem posse commutari, sicut in humanis ea obligatio posset à creditore commutari, & relaxari. Instaturque, nam in humanis debitor sub conditione tenetur præstare debitum, conditione impleta, sicut in voto conditionato tenetur vovens exequi rem promissam, impleta conditione, & tamen non exindè probatur hoc votum conditionatum non posse commutari. Ratio à priori est, quia in humanis attenditur ad obligationem, ex qua utilitas oritur creditori, at in votis attenditur ad eorum perfectionem in prima emissione, ut inde dignoscatur, an sint reservata, necne.

6. Nota verò, quod post hæc scripta inveni Patrem Pasqualigum nostram sententiam docere *de Jubilæo decis. 299. num. 4.* quia ait ipse, electio materiæ facta per propositum quantumvis efficax, non immutat rationem voti præcedentis. Ergo si prius erat commutabile, & dispensabile, erit etiam facta electione, quia non potest transire de non reservato ad esse reservatum, nisi mutetur in ratione voti. Antecedens probatur. Propositum adveniens, quo eligitur materia reservata non est aliqua promissio, quæ fiat Deo, neque ponit aliquam obligationem novam, quia obligatio voti est ad alterum, nam debet transferre ad ipsum voluntatem se obligandi, Propositum autem non est ad alterum, sed est sola deliberatio, qua proponens apud se deliberat de eo, quod facere vult.

7. Confirm. Eo ipso, quod propositum non inducit aliquam novam promissionem, & obligationem votum remanet imperfectum in ratione voti, sicuti erat antea, nam licet sit determinatum ratione propositi, non est tamen determinatum in ratione voti, & promissionis, atq; adeo nec in ratione obligationis. Rursus materia voti non est pura Castitas, aut Religio, sed mixta cum materia alterius partis alternativæ, quia ut terminat promissionem dicit utramque partem, & solum unicam partem alternativæ, ut terminat propositum. Ergo, cùm votum in ratione voti remaneat cum

eadem

eadem imperfectione, quam habebat ante electionem, & cum eadem mixtione materiæ, erit dispensabile, & commutabile, sicut erat ante electionem. Hæc omnia Pasqual. ex quibus patet responsio ad argumentum Magistri Gallego.

Sup. hoc sup. in resol. 94. & inf. in res. 119. §. ult. & relegim. in tr. 4. ref. 13.

8. Nota hic obiter votum castitatis metu levi emissum posse commutari virtute Cruciatæ, & Jubilæi. Ita me citato Pasqualigus *decis. 302. nu. 4.* & me citato Quintanadveñas *n. 14.* & me citato Escobar *probl. 89. nu. 730.* & me citato Mendo *n. 113.* & me citato Leander *de Sacrament. tom. 3. tr. 5. disp. 24. q. 107.*

RESOL. CXVII.

An votum disjunctivum Religionis, vel perfectæ Castitatis sit per Bullam Cruciatæ, vel Jubilæum dispensabile? Ex p. 8. tract. 7. & Misc. 7. Resol. 17.

Dixit in resolutionibus, quæ hic sunt supra 114. 115. & 116. & infra in resol. seq. 119. ...

§. 1. DE votis disjunctivis, quando una pars est reservata, & alia non, ego plura dixi *in tract. de Bulla Cruciatæ*, & novissimè me citato dixit Leander *de Sacram. tom. 1. tract. 5. disp. 14. quæst. 8. 12. cum sequenti.* Sed difficultas est in casu proposito, nam utraque pars voti reservata est, & hoc non obstante affirmativè respondet Pater Pasqualigus *in praxi de Jubilæo quæst. 301. num. 3.* ubi sic ait, Votum alternativum antequam fiat electio unius partis, non est perfectum, & completum, quia nondum est de materia determinata, sed determinanda: unde est sufficiens: ut inferre possit executionem; ergo nondum est votum complete emissum, sed est veluti adhuc in fieri, quia debet determinari ad alteram partem, ut possit executioni mandari, & proinde non venit nomine voti strictè saltem accepti, quia ut notat Menochius *consil. 133. num. 15.* Actus, qui perfectionem non habet, & est adhuc in fieri, non meretur nomen actus. Et ideò non continebitur sub reservatione; quia cùm reservatio sit strictè accipienda, se extendit solùm ad vota strictè accepta, & cum proprietate.

2. Confirmatur secundò: votum alternativum habet tacitam conditionem respectu utriusque partis, si vovens illam eligat, & proinde ante electionem neque ad unam, neque ad aliam partem obligat, sed solùm de præsenti obligat ad eligendam unam, aut alteram partem. Ergo, non est votum reservatum, quia neque est determinatè votum obligandi se mediante electione, aut ad religionem, aut ad castitatem. Reservatio autem cadit solùm supra vota, quæ sunt determinatè de castitate, aut de Religione. Ita Pasqualigus.

3. Sed, ut verum fatear, dum hanc opinionem legi, mihi non placuit, & posteà de illa interrogatus negativè respondi, fretus auctoritate Sanchez, Suarez, & Ludovici de la Crux, nunc verò invenio illam reprobare Patrem Bardi *in selectis lib. 5. quæst. 12. n. 36.* ubi sic ait; Dicendum est cum hac secunda sententia, quam puto certam: nam prior illam quam tuetur Pasqualigus non videtur solido fundamento inniti, ut mox ex solutione ejus argumenti patebit, probari potest nostra conclusio, eam rationem (qua utuntur Authores citati) aliquando fusius ampliando, tali pacto: quoties tota materia voti est reservata toties votum ipsum est reservatum: Sed votum disjunctivum, de quo agimus, ex suppositione habet totam materiam reservatam, ergo votum disjunctivum, de quo agimus, est reservatum: per consequens commutari non poterit virtute Jubilæi, probatur major; nam votum recepit reservationem, aut negotiationem ejusdem à materia circa quam versatur, unde si materia erit reservata, ipsum quoque reservatum erit.

4. Ad argumentum ex Pasqualigo deductum, respondetur negando antecedens, in quo dicebatur votum disjunctivum habens utramque partem suæ materiæ reservatam, non esse reservatum: ad ejus probationem cum distinctione est procedendum, ut omnis æquivocatio tollatur: cùm enim dicitur tale votum disjunctivum esse imperfectum; si per imperfectionem intelligatur indeterminatio quoad talem materiam particularem, & in specie, concedo quod sit imperfectum: si verò intelligatur imperfectio, seu indeterminatio quoad materiam reservatam ut sic, & in genere negatur. Votum igitur istud quoad materiam reservatam, est omninò perfectum, & determinatum, quia procedit à voluntate omninò determinata, nam voluntas nullam habet indifferentiam in ordine ad materiam reservatam, quamvis indeterminata sit in ordine ad electionem hujus, vel alterius partis materiæ reservatæ, porrò non apparet cur votum ad hoc ut sit determinatum & reservatum, debeat esse de materia reservata in specie, & non in genere, & debeat procedere à voluntate determinata ad materiam specificam, & non genericam, nam & ipsa quoque materia generica suam habet determinationem, & per consequens sufficiens erit ad inducendam reservationem in votum.

5. Ad confirmationem concedo in voto alternativo implicitè contineri conditionem respectu utriusque partis, quatenus vovens manet sua in libertate ad eligendum potiùs unam, quam alteram partem: ex hoc verò non sequitur tale votum non esse reservatum si tota materia est reservata, & vovens eligendo necessitatur materiam reservatam eligere, neque ex tali libertate voventis sequitur, quòd votum sit imperfectum & indeterminatum. Hæc Bardi: unde puto non esse recedendum ab hac negativa sententia, nec posse Confessarium virtute Bullæ aut Jubilæi in voto sic emisso dispensare, & ita senserunt aliqui ministri hujus Curiæ Romanæ, & de hac difficultate à me interrogati.

RESOL. CXVIII.

An Confessarius possit commutare per Bullam Cruciatæ votum disjunctivum, modo quo supra diximus, quando materia non reservata effecta est impossibilis, ita ut vovens nequeat partem non reservatam adimplere, sed tantum partem servatam? Ex p. 3. tract. 11. Res. 74.

Sup. in resolutionibus quæ hic sunt 114. & 115.

Sup. hoc eodem addito Leandro in quatuor primis hic res. pr. ... & in ... §. 11. 4. ... 37. §. ult.

§. 1. ET ita erit casus. Emisit, v. g. aliquis votum castitatis, seu peregrinandi ad aliquam Ecclesiam B. Virginis, vel dandi centum aureos alicui Hospitali: posteà ex morbo non potest peregrinari, vel amisit matrimonium, & ideò materia voti non reservata effecta est impossibilis, & remanet possibilis materia voti reservata petitur in tali casu possitne Confessarius virtute Bullæ hoc votum commutare. Negativam sententiam docuit Bonacina *tract. de legib. disp. 4. q. 2. punct. 7. §. 4. n. 18.* quia materia illa verè est reservata, & est adimpleta ex vi voti.

2. Sed contrariam sententiam affirmandam esse puto, quam docet Suar. *de relig. tom. 2. lib. 6. c. 24. n. 4.* & Sanch. *in sum. lib. 3. c. 40. n. 44.* Et ratio est: quia tale votum per se, & ex natura sua numquam obligavit voventem ad partem reservatam: sed postmodum obligatio ad illam oritur per accidens ex solo facto, & impossibilitate alterius materiæ non reservatæ: unde patet responsio ad argumentum Bonacinæ: dicimus enim materiam illam esse reservatam per accidens ob impossibilitatem materiæ, non autem ex vi voti.

RESOL. CXIX.

An quando Episcopus ex urgentissima necessitate possit dispensare in votis Castitatis, & Religionis, possint etiam commutari virtute Cruciatæ vel Jubilæi.

Et observatur Confessarios Regulares non posse virtute suorum privilegiorum commutare, vel dispensare supradicta vota Castitatis, &c. quæ potest Episcopus ex urgenti necessitate.

Et docetur quod quinque sunt vota reservata, videlicet votum Religionis, Castitatis perpetuæ, peregrinationis Jerosolymitanæ, peregrinationis ad limina Apostolorum, & peregrinationis ad Compostellam.

In his tamen nec Legatus à latere potest dispensare.

Sed si eorum valor est dubius, potest Episcopus dispensare.

Non potest tamen in his votis, si ab impuberibus emittuntur dispensare.

Potest tamen in his votis ex metu levi factis, & in gravi periculo transgressionis, aut in urgenti necessitate dispensare, quando ex justa causa quis nequit Pontificem adire. Ex p. 11. tr. 8. & Misc. 8. Res. 6.

Sup. hoc in tom. 7. ... in ... res. ... §. ... sed ego, inter medios & ... verf. Non autem, & hic supra ... res. 70. ... §. 2. & in to. 3. ... resol. 4. §. ... & hanc ... alias res. ... §§ ... in annot. §. observandum hujus res.

§. 1. PRo negativa sententia Pasqual. *de Jub. q. 306.* adducit 13. Doctores ipse nixus auctoritate sollus Cronsars affirmativam sententiam sustinet: Nam facultas commutandi vota concessa in Jubilæo, se extendit ad omnia vota non reservata. Vota autem castitatis, Religionis, quando substant talibus circumstantiis ut possit in ipsis Episcopus dispensare, non sunt reservata. Ergo poterunt virtute Jubilæi commutari. Min. prob. Reservatio est tantum in ædificationem, non autem in destructionem, ut habet Conc. Trid. *sess. 24. c. 7. de pœnit.* & proinde ex sui natura non se extendit ad casus ad quos si se extenderet, esset in destructionem: esset autem in destructionem si se extenderet ad vota in casu, in quo Episcopi possunt dispensare, nam tunc si non possent dispensare, pateret gravissimum damnum etiam spirituale esse, non autem utilitatem. Cùm ergo reservatio, ne sit in destructionem se extendat ad talem casum, vota in talibus circumstantiis non erunt reservata: non quia subtrahatur à reservatione ex præsumpta voluntate Pontificis: sed quia reservatio ipsa non comprehendit.

5. Ad primum respondeo: Episcopum non solum posse dispensare in his votis ex tacita volũtate Pontificis: sed etiã quia reservatio non se extendit ad ipsa, quando vestiuntur tali-

talibus circumstantiis, ut constat ex dictis. Tacita enim voluntas Pontificis non est, quod concedat facultatem pro tali casu, sed quòd non auferat; nam dum ponit reservationem, solum illam extendit quantum potest extendi; non potest autem extendi ex natura sua ad hos casus, alioquin esset in destructionem. Ad secundum, nego, consequentiam. Quia cum facultas concessa in Jubileo se extendat ad omnia vota non reservata, se extendit etiam ad ista vestita talibus circumstantiis, nam reservatio ad ipsa non se extendit, ut jam dictum est. Hucusque Pasqualigus.

3. Sed ejus sententia, cum sit singularis, & contra communem, videtur omninò respuenda: Unde præter Doctores ab ipso citatos, negativam sententiam docet, me citato Quintanadveñas *de Jubilæo duarum hebdomadarum c. 12. nu. 23.* ubi sic ait: Aunque en caso de urgentissima necessidad podia alcuna, ò rarissima vez dispensar el Obispo en algun voto de castidad, ò Religion; como quando sino se hiziesse paraque uno se casara, se figuira gravissimo daño, ò escandalo, ò no era facil recurso al Papa, ò avia grave peligro de incontinencia segun prueva Tomas Sanchez *sup. à n. 32.* con muchos Autores; no se podia en el mismo caso comutar por Jubileo, ni Bula; que el Obispo no haze esto por su ordinaria jurisdicion, sino por benigna interpretacion, tacito consentimiento, y rathabicion del Papa; para lo qual no da el Jubileo facultad, ni la tiene el Parocho. Ita ille cui etiam adde ex Dominicanorum familia Magistrū Gallego *in Bull. Cruc. c. 9. p. 3. §. 1. dub. 159.* ubi ita asserit; Preguntase, si el confessor por la Bula puede comutar el impedimento con que alguno de los casados se hallare para pedir el debito?

4. Respondo, que no se puede esto comutar por la Bula, porque aunque es assi que el Obispo puede dispensar para pedir el debito quando ay impedimento para poder le pedir; pero no haze esto el Obispo por jurisdicion ordinaria, sino por costumbre legitimamente præscripta, que le ha introduzido esta faculdade y la comun opinion de quel confessor electo por la Bula, puede esta razon comutar todo lo que el Obispo dispensar, se ha de entender todo lo que puede el Obispo por derecho ordinario mas no por costumbre, ò necessidad, porque cosa es muy recibida entre los Dotores, que en caso de necessidad, y con tales condiciones, puede el Obispo dispensar en los votos reservados, y impedimientos dirimentes del matrimonio, como lo enseñan en la materia de voto, y matrimonio, y con todo esse nadie se atrevera à dezir, que en caso de necessidad puede el confessor por la Bula comutar alguno destos votos reservados, para los quales no le dan potestad, antes la que le dan para que puede comutar quales quera votos, se la limitan, y exceptuan, que no sea para los de castidad, Religion, y ultramarino, desuerte que todos aquellos votos reservados, que el Obispo puede dispensar, ò comutar por razon sola de urgente, y apretada necessidad, no se podran comutar por la Bula, y la razon es, porque de la misma manera que el pecado de la heregia no pierde su rigurosa reservacion, porque en caso de necessidad de muerte le puede absolver qualquier simple Sacerdote, assi tampoco el voto no pierde la reservacion, porque el Obispo pueda en caso de urgente necessidad dispensarle, ò comutarle: pero por la Bula se pueden comutar todos aquellos votos que el Obispo tiene facultad de dispensar, ò comutar por jurisdicion ordinaria, ò quando en ellos falta la causa de verdadera y perfetta reservacion. Y la razon de esto ultimo, se funda, en que la intencion expressa del Pontifice, es de negar solamente la comutacion de aquellos votos que tienen reservados à si mismo, de manera que en los que no tiene reservados, se entiende que claramente los comprehende la potestad general delegada por la Bula. Hæc omnia Gallego; cui adde Andream Mendo etiam *in Bull. Cruc. disp. 26. cap. 4. num. 59. & cap. 11. num. 131.*

5 Quæ omnia procedere etiam in Jubilæo dicendum est, unde me citato Leander *de Sacram. tom. 1. tr. 5. disp. 14. q. 117.* asserit, quod quamvis confessarius possit vi Jubilæi commutare vota, quæ potest Episcopus, id intelligendum est de votis, quæ potest Episcopus commutare jure ordinario, & ex natura reservationis, non autem de votis, quæ jure speciali, aut consuetudinem dispensare, aut commutare potest. Unde ex his patet, quod non debebat Pater Pasqualigus recedere à communi sententia Doctorum, nec ejus fundamentum est firmum, ut ipse putat, nam respondeo ad ejus argumentum, quod ea præsumpta voluntate Pontificis censetur ablata per accidens reservatio in ordine ad Episcopum, & hoc, ut subveniatur necessitati fidelium: at non censetur ablata in ordine ad alios Prælatos inferiores; aut in ordine ad privilegia, per quæ conceditur facultas commutandi omnia vota, quibusdam exceptis.

6. Si verò contra urgeas, per Bullam dari potestatem commutandi omnia vota exceptis illis tribus, dum manent sub reservatione Pontificia; at in casu posito ea benigna interpretatione voluntatis Pontificis non manent sub reservatione, & in Bulla excipiuntur pro eo statu, pro quo stant sub reservatione Pontificis, & non pro alio statu; ergo, &c.

7. Respondeo, per Bullam dari potestatem commutandi omnia vota, quæ absolutè, & per se non sunt reservata Pontifici: non autem illa, quæ per accidens, & quantum sufficit ad subveniendum necessitati fidelium, non sunt Episcopo reservata.

8. Observandum est etiam confessarios Regulares non posse virtute suorum privilegiorum commutare, vel dispensare supradicta vota castitatis, &c. quæ potest Episcopus ex urgenti necessitate, ut diximus, & ita docet Portel. *verb. voti commutatio, nu. 64.* Magister Lezana *in summa to. 4. verb. Votum, num. 28.* qui citat Layman, Suarez, Sanchez, Henriquez, Rodriquez, & Mirandam, quibus adde eruditum Patrem Georgium Gobat *de Jubilæo cap. 41. qu. 114. num. 325.* & Martinum de San Joseph *post Regulam Sancti Francisci in compend. de la faculdad de los confessores ver. commutar. num. 6. fol. 571.* ubi sic ait; Tampoco podemos comutar los votos reservados al Papa; que comuta el Obispo por derecho especial. Los votos que no podemos dispensar, ni comutar, son los absolutamente reservados à la Sede Apostolica, en que algunas vezes pueden dispensar los Obispos, porque interviene impotencia moral, por la qual, no se puede acudir al Sumo Pontifice por la dispensacion, y ay necessidad urgente de dispensar, v. g. podra el Obispo dispensar en los votos absolutos de castidad, y Religion, quando ay grande peligro de incontinencia, y no es facil el recurso al Pontifice, ò por pobreza, ò otra causa, porque se puede creer muy bien que no es su intencion que en tales casos le esten reservados los votos con tan grande peligro de las almas. Y lo mismo es quando aunque sea facil el recurso al Pontifice; pero por la tardanza del recurso ay grave peligro de incontinencia. Y lo mismo es, si aunque no aya grande peligro de incontinencia por la tardanza, se sigue algun peligro de escandalo, ò grave daño de tercera persona, lo mismo se ha de dezir de los demas votos reservados al Pontifice, que si el que voto tiene justa causa para la dispensacion, y ni puede yr, ni embiar à Roma, ò carece de los gastos necessarios para la dispensacion, podrà el Obispo dispensar, ut Sanchez, cum multis *num. 23.* y en niguno destos casos podran dispensar neustros confessores por las raziones dichas. Ita ille.

9. Et tandem non desinam hic apponere verba docti Patris Andreæ Mendo *in Bull. Cruc. disp. 26. cap. 2. nu. 22.* sic asserentis; Quinque sunt vota Pontifici reservata: Votum Religionis, Castitatis perpetuæ, peregrinationis Hierosolymitanæ, Peregrinationis ad limina Apostolorum, Peregrinationis ad Compostellam. In his nec Legatus à latere valet dispensare. Si eorum valor est dubius, potest Episcopus dispensare, quia reservatio, ut odiosa, restringenda est ad casus certos. Ità P. Thomas Sanchez *lib. 1. Decal. cap. 10. n. 74.* Non potest tamen in his votis, si ab impuberibus emittantur, dispensare, ut docet Pater Suarez *suprà cap. 26. nu. 3.* Valdè probabile, & tutum est, posse dispensare in his votis ex metu levi factis, quia non sunt perfectè voluntaria, & reservatio est restringenda. Sic Pater Henriquez *lib. 11. de matrim. cap. 15. nu. 8.* Et item posse dispensare in gravi periculo transgressionis, aut in urgenti necessitate, quando ex justa causa nequit Pontifex adiri, quia in casibus similibus valet Episcopus in lege Pontificia dispensare. Ita Pater Valentia *2. 2. disp. 6. q. 6. punct. 7. cum pluribus.* Nec opus tunc est Nuntium adiri, ut docet Covarruv. *in 4. Decretor. 3. p. c. 6. §. 10. n. 11.* Hic nota cum Patre Henriq. *lib. 6. de pœnit. cap. 14. n. 7.* Regulares, qui ex privilegio possunt dispensare in votis, in quibus possunt Episcopi, adhuc non valere dispensare in votis reservatis in casu supradicti periculi, aut necessitatis, nam illa vota verè sunt Papalia, & ea juris benignitate conceduntur Episcopis, in quibus videtur electa industria personæ. Hucusque Mendo.

RESOL. CXX.

An per Bullam Cruciatæ Confessarius possit commutare votum assumendi Ordines sacros?

Et si ita vovens frangeret votum, an esset sacrilegus fornicando?

Et si matrimonium contraheret (quamvis peccaret contra votum,) an possit petere debitum?

Et an in tali voto possit Episcopus dispensare? Ex p. 1. tract. 11. Resol. 64.

9. t. Res-

§. 1. RESpondeo affirmativè cum Henriquez *lib. 7. cap. 30. num. 6.* Acosta *in Bull. Cruc. qu. 73.* & Sanchez *de matrim. tom. 3 lib. 8. disp. 15. num. 4.* Fernandez *in exam. Theol. mor. p. 3. cap. 9. sect. 2. §. 7. num. 8.* Et ratio est; quia tale votum non est votum Castitatis; sed votum assumendi statum, cui castitas annexa est. Unde si ita vovens frangeret votum, non esset sacrilegus fornicando: & si matrimonium contraheret, peccaret quidem contra votum, sed posset petere.

Quoad hoc lege doctrinam Ref. 93. singulari vers. Vade optimè.

2. Et ita in tali voto potest Episcopus dispensare, ut notat Portel. *in addit. ad dubia reg. verb. voti dispensatio, n. 78.* Ugolinus *de potest. Epist. c. 58. §. 4. n. 5.* Regin. *tom. 2. lib. 18. c. 22. nu. 331.* Lessius *lib. 2. cap. 40. dub. 18 num. 124.* Valentia *tom. 3. disp. 6. qu. 6. punct. 7.* Vega *in summ. tom. 2. cap. 129. cas. 34.* Rodriguez *in Bull. §. 9. num. 122.* Azorius *p. 1 lib. 11. cap. 19. qu. 9.* Suarez *de relig. tom. 2. lib. 6. cap. 21. num. 7.* Aragon. *in 2. 2. quæst. 88. art. 12.* & alii.

RESOL. CXXI.

An qui obtinuit commutationem alicujus voti per Bullam Cruciatæ, possit redire ad votum prius, omisso eo, in quo facta est commutatio?

Et an doctrina hujus Resolutionis procedat, non solum quando commutatio facta fuit in rem æqualem, sed etiam in melius? Ea p. 1. tr. 11. Ref. 85.

Ad confirmandam doctr. hujus Ref. in to. 8. tr. 4. loco doctr. Ref. 75. & 76.

§. 1. RESpondeo affirmativè cum Lessio *lib. 2. cap. 40. dub. 16. nu. 111.* & Azario *p. 1. lib. 11. cap. 18. q. 12.* etiam sæpius facta sit commutatio: ut, si votum peregrinationis annuæ commutatum sit in menstruam confessionem, menstrua confessio in jejunium alicujus dici, jejunium in certas preces; potest vovens satisfacere voto, vel recitando illas preces, vel jejunando illa die, vel confitendo singulis mensibus, vel annuam peregrinationem, quod erat primum votum, suscipiendo.

Sup. hoc in Ref. 3. num. prim. &c. Et in tom. 8. tr. 4. Vide Ref. 74.

2. Et hæc doctrina procedit contra Suarez *de relig. tom. 2. lib. 6. cap. 20. n. 1.* & Filliucium *tom. 2. tract. 26. c. 10. n. 288.* non solùm quando commutatio facta fuit in rem æqualem, sed etiam in melius, ut docet Malderus *in 2. 2. tr. 10. cap. 5. dub. 11. qu. 9.* Sanchez *de matr. tom. 3. lib. 9. disp. 4. n. 11.* Et ratio est: quia talis commutatio facta fuit in voventis favorem: undè potest ei renunciare, alioquin non tam esset favor, quàm onus. Adde etiam, quod talis commutatio facta videtur sub conditione, si vovens nolit prius votum implere. Ergo, &c.

RESOL. CXXII.

An confessarius per Bullam Cruciatæ possit commutare materiam subrogatam, in quam fuit commutatum Votum reservatum Castitatis, seu Religionis, vel ultramarinæ peregrinationis? Ex p. 1. tr. 11. Ref. 71.

Sup. hoc lege in tr. 4. Ref. 16. §. ult.

§. 1. ALiqui negativè respondent: quia subrogatum sapere debet naturam ejus, pro quo subrogatur: undè asserunt, materiam, in quam commutatur votum reservatum, etiam reservatam manere. Et in hanc sententiam videtur inclinare Azorius *p. 1. lib. 11. c. 18. q. 11.* dicens, dubiam sibi esse contrariam sententiam: & illam docet ex modernis Zanardus *in direct. Theol. p. 2. c. 33.*

2. Sed contrariam sententiam, affirmandam esse puto: quia per commutationem extinguitur prius votum reservatum ratione materiæ: ergo illud votum, quod est de alia materia non erit reservatum. Et ita docet Filliuc. *tom. 2. tr. 26. c. 10. num. 293.* Suar. *de relig. tom. 2. lib. 6. c. 20. num. 15.* Lessius *lib. 2. cap. 40. dub. 18 num. 224.* Sanchez *de matrim. tom. 3. lib. 8. disp. 9. num. 20.* Henriquez *lib. 7. c. 30. num. 5.* Sà *verb. votum, num. ult.* Aragon. *in 2. 2. qu. 88. art. 12.* & alii. Ad argumentum in contrarium respondeo, subrogatum sapere naturam ejus, cui subrogatur; procedit ex sola favorabili, & lata interpretatione, quæ in odiosis non habet locum, qualis est reservatio.

RESOL. CXXIII.

An per Bullam Cruciatæ detur facultas recipiendi Eucharistiam, præterquam in die Paschatis de manu simplicis Sacerdotis sine licentia Parochi, sive Episcopi?

Idem quæritur de Sacramento Extremæ Unctionis. Ex p. 1. t. 11. Ref. 20.

Sup. hoc supra in tr. 2. Ref. 44. recitantur in §. vlt. & in ref. 46. §. Non. sed lege eam à princip. & in Ref. 37 recitatur in principio, & singulariter in §. ult.

§. 1. NEgativam sententiam docet Suarez *in 3. p. tom. 3. disp. 72. sect. 4.* quia, ait ille, ex clausula Bullæ Cruciatæ, in qua conceditur facultas ad eligendum Confessorem, non intelligitur esse concessa facultas ad recipiendam Eucharistiam à tali Confessore, vel ab alio simplici Sacerdote electo ad hoc munus per ipsummet pœnitentem: quod idem dicendum est de Sacramento Extremæ Unctionis. Et licèt Nugnus semper Suarez adversetur; tamen ita amplexus est hanc opinionem, ut contrariam prorsus improbabilem vocet, ut videre est apud ipsum *in 3. p. tom. 2. q. 82. art. 3. fol. mihi 457.*

2. Sed, pace tantorum Virorum, probabilissima, & tuta in praxi est contraria sententia, quam docet Vasquez *in 3. p. to. 3. disp. 219. cap. 5. num. 47.* ubi asserit, per Bullam Cruciatæ concedi facultatem, ut quis possit à quocunque Sacerdote Eucharistiam recipere; non, quia in ea conceditur, ut possit eligere sibi Confessarium, nam in tali facultate non intelligitur licentia ad recipiendum hoc Sacramentum, ut post Suarez notavit etiam Filliucius *tom. 1. tr. 4. c. 9. num. 263.* adversùs Cajetanum *verb. excommunicatio, c. 63.* sed quia expressè licentia ad Eucharistiam accipiendam in ipsa Bulla conceditur, ut patet ex verbis ipsius Bullæ, quæ ipse adducit. Et idem, quod de Eucharistia docet, etiam de Extrema Unctione admittit.

3. Ex his patet responsio ad argumentum Suarez. Accipiens igitur Bullam Cruciatæ habet facultatem à Summo Pontifice eligendi Sacerdotem, ut possit ab ipso sine licentia Parochi accipere hæc tria Sacramenta, Pœnitentiam, Eucharistiam, & Extremam Unctionem. Notentur hæc: quia passim non sunt obvia.

RESOL. CXXIV.

An tempore interdicti, si quis habeat Bullam, teneatur audire Sacrum?

Et qui audit Sacrum tempore interdicti virtute Bullæ, an teneatur sub mortali, vel tantum sub veniali aliquas preces Deo pro unione Principum Christianorum contra Infideles emittere? Ex p. 1. tr. 11. Ref. 2.

Sup. hoc sup. in tr. 2. Ref. 15. §. 1. ad medium, sed lege eum per totum, & in Ref. 16. §. Sed his, ad medium, vers. Tum, ex doctrina §. 2. dictæ Ref. & in t. 1. tr. 1. Ref. 104. §. Dices, quando.

§. 1. AFfirmativè respondet Villalob. *in summ. tom. 1. tr. 19. dub. 5 num. 14.* Tannerus *in 2. 2. disp. 5. q. 6. dub. 2. nu. 25.* Sancius *in Selectis, disp. 15. n. 2.* Barbosa *in collect. com. 2. lib. 5. tit. 33. c. 25. n. 7.* Bonacina *de cens. disp. 5. punct. 4. n. 2.* Acosta *in expl. Bull. q. 28.* Cenedo *in suis qq. Canonicis, qu. 44. per tot.* Fernandez *in exam. Theol. mor. p. 3. c. 9. §. 3. n. 1.* Nugnus *in 3. p. tom. 2. q. 83. art. 6.* & alii.

2. Sed mihi contraria sententia probabilis etiam videtur, quam docet Avila *de cens. p. 5. disp. 4. sect. 2. dub. 6.* ubi asserit, Victoriam & Canum idem docuisse; & idem tenuisse multos Doctores Salmaticenses testatur Henriq. *in summ. l. 3. c. 48. nu. 5. in Glossa, litt. D. & lib. 7. de Indulg. cap. 13. num. 3.* & hoc etiam docet Llamas *in summ. p. 3. cap. 5. §. 12.* Alterius *de cens. tom. 2. disp. 2. de interd. c. 3. in fin fol. 389.* Coninch. *de Sacram. disp. 17. num. 28.* & Ledesma *in sum. p. 1. tract. de Euchar. cap. 27.* cum aliis. Et ratio est: quia nemo tenetur uti privilegio sibi concesso: nam, si privilegium obligationem induceret, gratia non esset, sed onus. Deindè, si quis habeat privilegium audiendi Missam in Oratorio domus, quacunque ratione cogitur domi manere, non tenetur sub pœna peccati uti suo privilegio in diebus festivis: ergo, &c. Et ita docet Suarez *in 3. p. tom. 3. disp. 88, sect. 6.* Cæteras rationes vide apud citatos Doctores.

3. Hoc unum addam, quòd, stando in prima opinione; qui audiunt Sacrum tempore interdicti virtute Bullæ, teneantur aliquas preces Deo pro unione Principum Christianorum contra infideles, eorumque contra eosdem victoria emittere: quod præceptum ad mortale non obligat, sed tantùm ad veniale, ut advertit Villalobos *in summ. tom. 1. tract. 27. claus. 4. num. 13.* qui citat Henriquez, & multos Juristas, & Theologos Salmaticenses, cum quodam Commissario Cruciatæ.

Sup. hoc sup. in tr. 2. Ref. 18. §. 2. prope finem, & Ref. 81. tamen & signanter in Ref. 39. à principio usque ad medium §. 1.

RESOL. CXXV.

An Bulla Cruciatæ suspendat privilegia concessa in jure communi, eaque, quæ usu tolerata consuetudinis approbantur?

Et an Bulla suspendat privilegia, quæ habent Regulares celebrandi tempore interdicti in aliquibus Festivitatibus, in quibus omnes admittunt ad Officia Divina, & ad recipiendum Sacramenta? Ex p. 1. tr. 11. Ref. 87.

§. 1. RESpondeo negativè: quia Bulla non facit mentionem de istis privilegiis, neq; nominat consuetudines. Undè, tempore interdicti, non obstante Bulla, potest initiatus minoribus Ordinibus audire Missam; & Prælati Religionum possunt conferre litteras fraternitatis.

2. Et

2. Et ita docet Fernandez *in exam. Theol. mor. par. 3. cap. 9. sect. 11. §. 18. n. 3.* Villalobus *in summa, tom. 1. tr. 27. clauf. 12. n. 7.* qui etiam notat, Bullam non suspendere privilegia, quæ habent regulares, celebrandi tempore interdicti in aliquibus Festivitatibus, in quibus omnes admittuntur ad Officia divina & ad recipienda Sacramenta.

R E S O L. CXXVI.

An Bulla Cruciata suspendat privilegia Regularium commutandi Vota & in eis dispensandi, & absolvendi à reservatis?

Et an per Jubilæum anni Sancti dicta privilegia non suspendantur? Ex p. 1. tr. 11. Ref. 100.

Sup. hoc in Ref. seq.

§. 1. AFfirmativam sententiam aliqui docent, & fundantur in verbis Bullæ, ibi: *Exceptis tamen concessis Ordinum Mendicantium Superioribus, quoad eorum Fratres tantùm.* Et ita docent Navarr. *lib. 5. consf. 16. nu. 1. de privil.* Lopez *p. 2.* ubi de clavibus, *c. 2.* Rodriquez *super Bull. §. 12.* & novissimè Acosta etiam *super Bull. q. 105.*

2. Sed contrariam sententiam, quæ in praxi hodie observatur, prorsus amplectendam esse puto: & illam docet Ledesma *in sum. tom. 1. tract. de Sacr. Pœn. cap. 15. fol. mihi 299.* Ioan. de la Cruz, *de stat. relig. lib. 2. c. 3. dub. 7. concl. 3.* Graff. *in Appen. ad decis. lib. 1. c. 7. §. 9. n. 65.* Henriq. *l. 6. c. 16. n. 7. & l. 7. c. 18. n. 7.* & Sanch. *in sum. t. 1. l. 4. c. 54. n. 62.* qui citat Rodr. mutantem sententiam. Et ratio est: quia, cùm hæc omnia sint favorabilia, non speciali Monasterio concessa, sed toti Religioni, & ordinentur in bonum commune fidelium, non suspenduntur per verba generalia, si de illis specifica mentio non efficiatur. Et hoc videtur apertè docere Lessius *l. 2. c. 12. dub. 12. num. 60.*

3. Quod ita verum est; neque per Jubilæum anni Sancti dicta privilegia suspendi existimo. Et ita docet Sanchez *ubi supra*, cum Henriquez, *l. 7. c. 28. num. 7. & c. 31. n. 3. in Gloss. lit. S.* quem posteà citat, & sequitur Villalobos *in sum. tom. 1. tr. 27. clauf. 12. num. 21.* ubi sic ait: (El Padre Henriquez dize, que no se derogan los privilegios de los Regulares en el anno del Jubileo, aunque sea certissimo, y que ansi lo declara la costumbre. Esta sentencia me parece muy probabile, y que se puede seguir en practica.) Ita ille, & post illum Bartholamæus à Sancto Fausto *in thesaur. relig. l. .. quæst. .. nu. ..* quidquid in contrarium asserat Emmanuel Rodriquez *in Bull. §. 12. in addit. dub. 6.* ubi mordicus contrarium docet; sed tu, tene primam sententiam.

R E S O L. CXXVII.

An Bulla Cruciata suspendat privilegia Mendicantium, ut non possint commutare, & dispensare Vota, & absolvere à reservatis? Ex p. 3. tr. addit. Ref. 23.

Quæ hic est Resol. antecedens.

§. 1. NEgativam sententiam cum multis Doctoribus secutus sum *in 1. par. tr. 11. resol. 100.* Sed adversùs hanc opinionem insurgit Aegidius Trullench *in Bull. Cruc. l. 1. §. 9. c. 3. dub. 3. num. 8.* ubi sic ait, *Tenenda est sententia affirmans, nimirum talia privilegia quoad sæculares esse per Bullam suspensa, quod tanquam certum supponit Lopez* c. 10. de Bulla, pag. 185. col. 2. *Probatur & simul destruitur fundamentum contrariæ sententiæ, quia Bulla Cruciatæ expressè suspendit privilegia, facultates, &c. concessas, non solùm singularibus personis, sed etiam Ecclesiis quibuscumque & Monasteriis ac locis piis. Patet ex facultate suspendendi, quam Pontifex in Bulla Latina concedit Commissario illis verbis. Item prædicto Commissario datur facultas, ut suspendere possit similes, aut dissimiles indulgentias, & facultates, &c. quibusvis Ecclesiis, Monasteriis, Hospitalibus piis locis, Universitatibus, Confraternitatibus, & singularibus personis in Regnis, Insulis, terris, locis, & dominiis præfatis concessas. Et in Bulla Hispana* (Y nos el dicho Commissario suspendemos todos y qualesquier indulgencias concedidas a todos y qualesquier yglesias y monasterios, &c. y seglares personas.) *Quam suffultus aut horitate commissarius generalis suspendit omnes indulgentias, & facultates quibusvis Ecclesiis Hospitalibus, & locis piis, Universitatibus, Confraternitatibus, & singularibus personis concessas. Ergo constat evidenter non solùm suspendi per Bullam privilegia personalia particularibus, sed etiam privilegia realia Ecclesiis, Monasteriis, & aliis piis locis concessa. Sed ex iis privilegiis quæ per Bullam conceduntur, tantum excipiuntur concessa Superioribus Mendicantium, quoad eorum fratres, ergo quoad sæculares omninò suspensa remanebunt; nam particula* tantùm *expressè limitat illam exceptionem solùm extendi ad fratres, & minimè ad sæculares. Nec valet, si dicas in Bulla suspendi quidem privilegia concessa Monasteriis, non quidem Religiosis. Non, inquam, valet, primò, quia ut docet Sylvest.* Religio 8. n. 1. *Monasterium significat ipsos Religiosos. Undè suspensis privilegiis concessis Monasteriis, suspenduntur privilegia concessa singularibus personis eorum. Secundò, quia Bulla expressè suspendit privilegia etiam particularibus personis concessa; ergo etiamsi Regularium privilegia ipsis Monasteriis, vel potiùs ipsis particularibus personis sint concessa per Bullam suspenduntur; quare sententiam Rodriquez non auderem admittere in praxi: aliàs enim quasi illusorium esset de Bullæ, & nihil prodessent illa verba addita à Papa,* quoad eorum fratres tantùm. Sic ille. Verùm his non obstantibus non est recedendum à negativa sententia quam in dictis resol. docuimus & præter DD. quos *ibi* citavi, tenet hanc opinionem Villalobos *in summ. tom. 1. tract. 27. clauf. 12. nu. 6. & 7.* ubi sic asserit. (No suspende la Bula si no es privilegios personales que se conceden a las personas, a las quales se da facultad immediatamente, para que gozen de las gracias concedidas à Confradias, Monasterios, Hospitales, y otros piadosos lugares, que no los gozan sino tienen la Bula, y con ella los pueden gozar, y no ha menester tomarla el Hospital, sino las personas que han de gozar del privilegio. Mas no suspende la Bula los privilegios reales concedidos a las Religiones, que para esso era necessario declararlo, expressamente como dize Henriquez, el qual dize que fueron desse parecer muchos doctores consultados en Salamanca el anno de 76. Gallo, Medina, Bannez, el Padr. F. Gaspar de Uzeda, y el P. Alcocer, y Navarro.) Sic ille.

R E S O L. CXXVIII.

An Confessarius per Bullam Cruciatæ possit absolvere à suspensione incursa propter ordinationem ante legitimam ætatem?

Et an hoc possit fieri sive in Sacramento, sive extra illud; sive suspensio sit à jure, sive ab homine, sive pœnalis, sive nominatim, sive ex delicto publico, sive ex occulto?

Idem dicendum est de habentibus privilegium.

Et dicatur invitum, vel absentem posse absolvi à suspensione.

Et an suspensio lata à Pio II. extendatur ad Episcopos ordinantes ante ætatem? Ex p. 5. tr. 10. Ref. 53.

§. 1. SUppono quòd potest Confessarius virtute Bullæ electus absolvere ab omni suspensione, sive à jure, sive ab homine, & ab omni alia in supradicta divisione posita, toties quoties, si non est reservata; si autem est reservata, semel in vita, & iterum in articulo mortis, excepta tamen ea suspensione, quæ incurritur ob receptionem Ordinum ante legitimam ætatem, de qua statim. Ratio est; quia, ut manifestè constat, Bulla concedit facultatem absolvendi ab omni censura; at suspensiones supradictæ sunt censuræ, ut tenet communis Doctorum, ergo possunt absolvi virtute Bullæ, quod procedit etiamsi suspensio proveniat ex delicto publico, ut bene Henriq. *lib. 7. de indulg. c. 13. n. 3.* quia Bulla non limitat ad delictum occultum, in quo Bullæ facultas, tum etiam, & Commissarii, excedit ea quam habet Episcopus per Trid. *sess. 14. c. 6. de reform.* quia ibi limitatur facultas Episcopis ad suspensiones, quæ ex delicto occulto proveniunt. Hoc supposito dico, quòd circa propositum dubium negativè respondet Rodriquez *in addit. ad Bull. Cruc. §. 9. nu. 59.* quia id non potest commissarius, cujus potestas major est ea, quam habet Confessarius per Bullam; ergo.

Sup. hoc in contento in seq. & ... doctrinam Ref. seq. & aliorum ... primum ...

2. Sed ego affirmativæ sententiæ adhæreo, quam tuetur Medina *in instruct. lib. 1. c. 11. §. 8.* Henriquez *lib. 7. cap. 13. num. 3. in gloss. lit. V.* Avila *de cons. par. 3. cap. 6. dub. 2.* & Trullench. *in Bulla Cruc. lib. 1. §. 7. cap. 2. dub. 16. num. 3.* & ratio est, quia Bulla absolutè, & simpliciter concedit facultatem absolvendi ab omni censura, & ex alia parte, nec explicitè, nec implicitè excipit dictam suspensionem, ergo cùm illa suspensio sit censura, comprehenditur in generali illa facultate absolvendi ab omni censura. Undè suspensus ob malam promotionem ad Ordinem ante legitimam ætatem, poterit virtute Bullæ absolvi, non tamen in Ordine ministrare ante ætatis complementum, quia absolutio suspensionis, non verò ætatis impedimentum tollere potest. Et ita hanc sententiã præter Doctores citatos tenet etiam Cornejo *in 3. p. tract. 5. de suspens. disp. 4. cas. 3.* Dicendum est igitur virtute Cruciatæ posse Confessarium absolvere ab omni suspensione, sive in sacramento Pœnitentiæ, sive extra illud, sive suspensio sit à jure, sive ab homine, sive pœnalis, sive nominatim, dummodo pars læsa modo possibili sit satisfacta. Ita Trullenck *loc. cit.* qui etiam respondet ad argumentum de Commissario, & hanc etiam opinionem tenet præter citatos DD. Avila *de conf. p. 3. disp. 6. dub. 2.* ubi etiam notat, quòd per privilegia concessa Societati IESU potest quis absolvi ab omni suspẽsione, & per cõsequens etiam à Confessariis nostræ Religionis.

Sup. hoc in Ref. seq.

Sup. hoc in Ref. seq. §. Verum, post medium, vers. Dicendum, &c.

Sup. hoc in ref. seq. prope finem, vers. & omnia &c.

nis. Notat etiam Avila *ibid.* & rectè, invitum, vel absentem posse absolvi à suspensione.

3. Notandum est tamen hic obiter, suspensionem latam à Pio II. non extendi ad Episcopos ante ætatem ordinatos, ut patet ex ipsa Bulla præter generalem regulam, qua excluduntur ab his pœnis Episcopi, nisi specialis eorum mentio fiat, *ex c. quia periculosum, qu.15.c.12.§.3.n.15.*

RESOL. CXXIX.

An Confessarius habens facultatem generalem absolvendi à censuris, verbi gratia per Bullam Cruciata, possit absolvere à suspensione contracta ob defectum tituli secundum opinionem aliquorum, vel ob malam Ordinum susceptionem?

Et an hoc possit fieri sive in Sacramento Pœnitentiæ, sive extra illud; sive suspensio sit à jure, sive ab homine; sive generalis, sive nominatim; &c.

Et an Confessarii hoc facere possint non solum virtute Bullæ, sed etiam privilegiorum?

Et an, si supradicti cum dicta suspensione, celebrant, possint obtinere dispensationem ab irregularitate incursa virtute Bullæ Cruciatæ? Ex p. 4.tr.4.& Misc.Res.115.

§. 1. HIc casus frequenter solet accidere, & negativam sententiam docet Henriq. *lib.7.cap.13.num.3.* Rodriquez *in summ. tom.1.cap.164.num.3. & in addit. ad Bull. Cruciat.§.9.num.59.* Vegha *in summ.tom.2.c.15.cas.8.& in specul.tom.2.cap.14.num.41.* & alii. Ratio est, quia Pontifex magna cum difficultate hujusmodi absolutionem confert. Secundò hæc facultas non conceditur Commissario; ergo sequitur non concedi Confessario.

2. Verum, ut ego alibi etiam ostendi, sententiam affirmativam probabilissimam, & tutam in praxi esse existimo, quam præter Doctores, quos citat Henriquez *lib.7.cap.13.num.3 in glossa lit.Y & Z*, tenet etiam Ledesma *in summ. tom. 1. de sacram.Ord.cap.7.dub.5.* Garsias *de benefic.tom.2.par.2.c.5.num. 49.* Bonacina *de sacram. Ordin. disp.8. quæstio unica, punct.5. num.49.* & novissimè Hurtado *tractatu de suspensione difficul. 12.num.33.* & Ægidius de Trullench. *in exposit. Bullæ Cruciatæ lib.1.§.7.cap.2.dub.15.num.3.* ubi cum Avila absolutè tenet virtute Bullæ posse ab omni suspensione absolvi, quia Bulla absolutè & simpliciter concedit facultatem absolvendi ab omni censura, nec implicitè excipit dictas suspensiones. Ergo cùm tales suspensiones sint censuræ, comprehenduntur in illa generali facultate absolvendi ab omni censura. Ad argumenta verò contraria respondetur; & ad primum dico, Summum Pontificem magna cum difficultate dispensare in utroque foro, Confessarium verò in casu nostro absolvere tantùm in foro conscientiæ. Ad secundum dici quòd ex eo quòd facultas hæc non conceditur Commissario, non sequitur non concedi Confessario, nam hæ duæ facultates distinctæ sunt, & à diversis non fit illatio. Dicendum est igitur virtute Bullæ Cruciatæ posse Confessarium absolvere ab omni suspensione, sive in Sacramento Pœnitentiæ, sive extra illud, sive suspensio sit à jure, sive ab homine, sive generalis, sive nominatim, dummodo pars læsa sit modo possibili satisfacta, quæ omnia valde notanda sunt à Confessariis, nam ex hac opinione ex multis laboribus liberabunt pœnitentes, & omnia supradicta Confessarii Societatis JESV, nostræque Religionis possunt facere, non solùm virtute Bullæ, sed etiam privilegiorum, ut notat Hurtado & Layman *tract.5.p.5.cap.4.num.3.in fine*. Sed an supradicti cum dicta suspensione si celebrent, possint obtinere dispensationem ab irregularitate incursa virtute Bullæ Cruciatæ, affirmativè respondet Petrus de Cornejo *in 3.p.D.Thomæ tract.5.de censur.disp.6.quæst.ult.* & DD. quos citavi *in tractatu de Bulla Cruciata, resolutio.27.* licèt contraria opinio sit communior & probabilior.

RESOL. CXXX.

An per Bullam Cruciata sit dispensabilis omnis irregularitas, quæ est pœna.

Et doctrina hujus quæstionis est valdè notanda, & menti tenenda. Ex p. 1.tr.11.Res. 27.

§. 1. PRima sententia negat: Ita Fabrus *de Sacr.Ordin.dist. 25.quæst.1.disp.3.num.55.* Homobon. *de exam. Eccl.par.1.tract.5.cap.6.qu.36.* qui citat Caietanum; Navarrum, Maiolum, Sotum, Vivaldum, & Sayrum. Idem docet Avila *de cens.par.7.disp.10.dub.4.concl.2.* qui citat Villadiego, Lopez, & Martinum Ledesma. Hoc etiam docuit Villalob. *in sum.tom.1.tract.26.dub.2.num.2.& tract.21.dub.9. num.23.* Acosta *in Bull.qu.48.* Antonuc. *in Cathechis.Neap.l.1. cap.25.num.15.* Sanchez *in summ. tom. 2. l.6 cap.17.num.43.* Mitanda *in Man. Prel. tom.2. q.33. art.11. concl.3.* Parisius *de resign.benef.lib.8.quæst.7.num.213.* Zerola *in praxi Episc.p.1. verb.irreg.num.13.& p.2.eod.verb.num.7.* Llamas *in sum.par.2. cap.12.§.35.* Beja *p.1.cas.17.* Zecchius *de cas.reser.cas.8.de irreg.num.40.* Grassius *de cas.reser.l.2.c.17.num.35.* Sanctarellus *de Jubil.cap.7.dub.5.* Chapeavilla *de cas.reser.par.2.c.4.dub.5.* Toletus *l.1.cap.85.num.7.* Suarez *in 3.par. tom.5. disput.40. sect.3.num.3.* Filliucius *tom.1.tract.11.capite 1.num.9.* Reginaldus *tom.2.l.30.tract.2.cap.3.sect.3.num.24.* Molina *de just.tom.4.tract.3.disp.80.* Henriquez *l.14.c.17.num.4. in Gloss. litt. L.*

2. Et ratio est primò: quia irregularitas non est censura, ut patet *ex cap. quærenti, de verb.signific.* Ergo non includitur sub nomine censuræ in nostra Bulla. Secundò, quia Bulla utitur his verbis: *Ut possint absolvere à censuris*, &c. sed irregularitas non absolvitur, sed dispensatur: ergo, &c. Tertiò, quia ita habet stylus Curiæ, qui numquam sub nomine censurarum includit irregularitatem. Cæteras rationes vide apud citatos DD.

3. Secunda opinio affirmat, & docet. Confessarium per Bullam Cruciatæ posse dispensare in omnibus irregularitatibus provenientibus ex delicto. Hæc sententia, ut observat Ioann.de la Cruz, *ubi infrà*, est communis in schola Divi Thomæ: & illam docuit in Academia Salmantina, Canus, & Orellana, Viri eminentissimi, ut observat Vegha, *ubi infrà*, & posteà illam etiam docuerunt Salonius, Aragon. & Bannes *in 2.2.qu.64.art.8.* Medina *in p.2.q.98.art.4.* Ledesma *in sum.tom.1.tract.de cens.c.1.concl.3.* Corduba *de Indulg.lib.5.qu.43.dub.4.* Fernandez *in exam.Theol.mor.p.3.c.9.§. 24.num.1.* Vegha *in spec. Curator. tom.2.c.12.num.323.& in sum.tom.2.cap.15.cas.8.* Conradus *in respons.cas.cons.p.1.q. 355.* Ludovicus Carbo *de legib.l.8.disp.5.* Carrilo *in itin.ordinan.sect.4.cap.4.num.8.* Guttierrez *in qq.canon.l.1.cap.37.num. 6.* Naldus *in sum.verb.irregularis, num 25.* & ex Societate IESV Ioann. Salas *de leg. tract. 15.sect.8.concl.2.num.16.* cum Soto *in 4.dist.22.qu.3.art.1.* Nugno *in 3.p.tom.2.tr.de Bulla, §.ult.*

4. Et ratio est: quia aliquæ irregularitates provenientes ex delicto, dicuntur verè pœnæ, & censuræ: velut illa, quam contrahit celebrans, vel suscipiens Ordines in excommunicatione majori, & similes. Patet hoc ex verbis, quæ habentur in multis Bullis, ut videre est in Bulla Pii IV. anno 1561. in qua conceditur Confessario facultas absolvendi ab excommunicatione, suspensione, & interdicto; & subditur; (Y de todas las censuras, y penas ecclesiasticas.) Distinguunt igitur supradicti Doctores inter irregularitates: nam vel irregularitas, ut dictum est, imponitur pro delicto, vel imponitur propter significationem, & indecentiam, qualis est illa, quæ ex bigamia, vel ex sanguinis effusione incurritur. Primam irregularitatem per Bullam putant esse dispensabilem: secundam minimè.

5. Quid ego sentiam, dicam breviter. Prima opinio negativa est probabilior. Secunda affirmativa est probabilis: & ita illam vocavit novissimè Vir doctissimus, Joann. de la Cruz, *in direct. consc.par.2.tract. de irreg.dub.15.conclus.2.* & Rodriquez *in Bulla, §.9.num.29.* asserit, quòd sine scrupulo (puede ser consejada, y seguida.) Unde, si aliquis illam tenere vellet, posset ad argumenta contraria sic respondere.

6. Ad primum, distinguendo: nam, si loquitur de irregularitatibus propter indecentiam incursis, verum est, quòd non includuntur sub nomine censurarum: secùs autem, si loquitur de irregularitatibus ex delicto provenientibus; jam sunt veræ censuræ, ut dictum est.

7. Ad secundum respondet Vegha *in speculo, ubi suprà*, sic asserens: (A cerca de la irregularidad, que propriamente es pena pro culpa, bien puede el Confessor usar deste verbo, *Absolvo*, y de suerte que diga: *Ego te absolvo ab omni censura irregularitatis*, imò quedaria neciamente: *Dispenso tecum super irregularitate*, si no es que à caso por especial comission del Prelado, le aya sido cometida dispensacion, como lo dizen Bannez, y Orellana.) Aliam solutionem hujus argumenti invenies apud Salonium.

8. Ad tertium respondet idem Salonius, non repugnare nostræ sententiæ stylum Curiæ Romanæ; quia Bullæ valent, quod sonant: alioquin deciperentur fideles à Papa, quod nefas est suspicari; & irregularitates, de quibus loquimur, sunt censuræ, & pœnæ Ecclesiasticæ. Vel meliùs respondendum est, ut in simili casu respondet Fagundez Societatis IESV Theologus *de Præc. Eccl. tract. 2. l. 8. c. 8. num. 38.* quòd stylus Curiæ Romanæ fundatur in probabilitate contrariæ sententiæ; non autem tollit probabilitatem alterius.

9. Notandum est verò cum Salonio, *ubi suprà, concl. ult. ad arg.6.* quòd talis sententia procedit etiam quoad alias Bullas,

Bullas, in quibus solùm dicitur, ut possit Confessarius absolvere à censuris; & non additur vox illa: *A pœnis Ecclesiasticis*. Nam, ut constat, hujusmodi irregularitates reverà sunt censuræ, cùm Pius IV. ut *supra* diximus in sua Bulla asserverit, posse Confessarium absolvere à censuris, suspensionibus, & interdicto, (y de otras qualesquier censuras, y penas,) nec possit reperiri, præter excommunicationem, suspensionem, & interdictum, aliqua alia censura, quàm irregularitas, nullo modo negari potest irregularitates aliquas esse censuras.

RESOL. CXXXI.

An aliqua species irregularitatis sit dispensabilis per Bullam Cruciatæ?

Et nota doctrinam hujus Resolutionis & promptè eam in mente tene. Exp. 4. tr. 3. Res. 81.

*Quæ hic est Resol. antecedens, & in aliis ejus prima annot.

§. 1. NEgativam sententiam docent Doctores, quos citavi *in 3. p. tr. de Bulla Cruciatæ*, * *resol.* 27. quibus nunc addo Ægidium Trullench *in exposit. Bull. Cruciatæ l.* 1. §. 7. *cap.* 2. *dub.* 17. *num.* 5. *& seq.* & hæc opinio est probabilior.

2. Sed ego ibi affirmativam sententiam probabilem esse dixi, & præter Doctores quos adduxi, tenet etiam hanc sententiam novissimè Petrus Cornejo *in 3. p. D. Thom. tr. 5. de cens. in genere, disp.* 1. *dub.* 2. *diffic.* 2. Dicendum est igitur per Bullam tolli non posse eam irregularitatem, quæ est pura inhabilitas, & quæ ob defectum levitatis & repræsentationis contrahitur, qualis est bigamia, homicidium justum, & illegitimitas. Neque tolli posse eam irregularitatem, quæ simul est pœna, & inhabilitas, qualis est illa, quæ contrahitur ex homicidio injusto voluntario, vel mutilatione; solùm ergo per Bullam tolli potest irregularitas, quæ est pura pœna peccati, & ideò Cornejo *loco citato tr. 5. de irregular. disp.* 5. *dub.* 3. *qu.* 12. docet irregularitatem ex iteratione Baptismi posse tolli per Bullam Cruciatæ in foro cõscientiæ, & quando delictum est occultum, quia cùm imposita sit, propter culpam, & non propter significationem, habet rationem censuræ & pœnæ Ecclesiasticæ à quibus absolvi potest per Bullam Cruciatæ. Item *disp.* 6. *quæst. ult.* docet per Bullam tolli etiam posse irregularitatem incursam ex violatione censurarum, ut si aliquis sit suspensus, excommunicatus, &c. unde *disp.* 16. asserit, quòd si quis ante ætatem ordinatus est, & celebretur virtute Bullæ Cruciatæ, potest obtinere dispensationem ab irregularitate incursa, eo quòd irregularitas hæc censura sit, & pœna Ecclesiastica, & tandem *disp.* 6. *dub.* 2. *qu.* 2. docet posse tolli per Bullam Cruciatæ irregularitatem, quam quis incurrit ministrando in Ordine quem non habet, quia talis irregularitas habet rationem censuræ, & pro confirmatione supradictorum ne prætermittas videre me ipsum *ubi suprà*. Unde ex dictis in dicta resolutione apparet, non bene Torrianum *in selectis disputationibus centur.* 2. *cons. Theolog. dub.* 29. asserere hanc sententiam esse improbabilem, quam communiter esse receptam in schola Divi Thomæ asserit Joannes de la Cruz citatus *in dicta resolutione*.

Sup. hoc in Res. seq. §. Unde in annotationum, cum eodem Cornejo hic citato.

Sup. hoc ibidem, §. Idem loquens.

Sup. hoc ibidem §. Item disp. in uno.

Sup. hoc in Res. præcedenti, & in aliis ibi §§. citato primo annota.

RESOL. CXXXII.

Enumerantur plures casus in quibus secundum opinionem Doctorum Confessarius virtute Cruciatæ potest tollere irregularitatem.

Primo quæritur, an virtute Cruciatæ aliqua irregularitas sit dispensabilis?

Secundo, quis possit dispensare in hac irregularitate iterandi Baptismum?

Tertio, quomodo tollatur irregularitas ex violatione censurarum?

Et an Prælatus regularis possit cunctis in hac irregularitate dispensare ex vi suorum privilegiorum, si delictum sit occultum?

Quarto, quis potest in hac irregularitate dispensare ex illegitima Ordinum receptione, & usu?

Quinto cursim deducitur, & quæritur, quis possit dispensare in irregularitate contracta ex Apostasia, & hæresi?

Et tandem obiicitur, quod in facultate absolvendi contenta in Bulla Cruciatæ non comprehenditur facultas dispensandi, nam aliud est absolvere, & aliud dispensare. Ex p. 10. tr. 11. & Misc. 5. Res. 22.

Sup. hoc in duabus præcedentibus. Res. & in aliis ibi primarum annotationum.

§. 1. ALibi à nobis actum est, An virtute Bullæ Cruciatæ aliqua irregularitas sit dispensabilis? Et affirmativam sententiam saltem ex principio extrinseco, videlicet, propter auctoritatem plurimorum Doctorum probabilem esse, putat novissimè doctus, & amicissimus Pater Bardi, *in Bull. Cruc. par.* 2. *tract.* 6. *cap.* 7. *sect.* 4. *num.* 35. & Castrus Palaus, *tom.* 4. *tract.* 25. *punct.* 8. §. 4. *num.* 5. ibi: Oppositum probabilius est.

2. Unde in gratiam Curiosorum apponam hìc aliquas irregularitates, quas virtute Cruciatæ docet Confessarium posse dispensare, inclytæ Academiæ Salmanticensis ornamentum, Magister Cornejo Carmelitanus *in 3. par. Divi Thomæ, tract.* 5. *de irregul. disp.* 5. *dub.* 1. *q.* 12. ubi loquens de irregularitate ex iteratione Baptismi, sic asserit: Quæres, quis possit dispensare in hac irregularitate iterandi Baptismum? Dico primò, solum Papam, si delictum sit publicum; si verò sit occultum, posse etiam Episcopum dispensare. Hæc est communis doctrina, quæ colligitur ex Concilio Tridentino *sess.* 24. *cap.* 6. *de reformatione*. Ubi notat, quòd licet secundus Baptismus fiat publicè; erit nihilominus delictum occultum, si primus Baptismus occultus sit. Dico secundò: fit probabile esse, hanc irregularitatem posse etiam tolli per Bullam Cruciatæ in foro conscientiæ, & quando delictum est occultum: quia, cùm imposita sit propter culpam, & non propter significationem; habet rationem censuræ, & pœnæ Ecclesiasticæ, à quibus absolvi potest per Bullam Cruciatæ.

Sup. in hac Res. præcedenti, §. Sed ad medium, cum eodem Cornejo loc. cit.

3. Idem, loquens de irregularitate ex violatione Censurarum, sic ait, *disp.* 6. *qu. ult.* Quæres, quomodo tollatur hæc irregularitas? Respondeo tolli, posse dispensatione Summi Pontificis: quamvis, si delictum sit occultum; dispensatione Episcopi, ex Concilio Tridentino *sess.* 24. *c.* 6. *de reform.* & etiam in foro conscientiæ, ex privilegio concesso in Bulla Cruciatæ, eò quòd irregularitas hæc Censura sit, & pœna Ecclesiastica: quo ad Regulares verò, potest Prælatus cunctis in hanc irregularitate dispensare ex vi suorum Privilegiorum; ut probat Sayrus *libr.* 7. *cap.* 9. *num.* 31.

Sup. hoc in §. 2. post medium, ad vers. Item.

4. Idem *disp.* 7. *dub.* 2. *qu.* 2. loquens de irregularitate ex illegitima Ordinum receptione, & usu; hæc scribit; Quæres, quis possit in hac irregularitate dispensare? Respondeo, quòd, ut ascendat ad ulteriores Ordines, solus Papa dispensare valet: ut verò in susceptis ministret, proprius Episcopus dispensare potest ex concessione ei facta in *c.* 2. *de Clerico Excommunicato ministrante*: quod si delictum occultum sit potest Episcopus etiam quoad ulteriores Ordines dispensare, ex Concilio Tridentino *sess.* 24. *cap.* 6. *de Reformatione*. Per Bullam autem Cruciatæ potest hæc Irregularitas, quoad utrumque effectum, tolli, quia habet rationem censuræ.

Sup. hoc in tom. 7. tr. 3. Res. per. &c. Sup. hoc post doctrinam Resolutionis annot. primæ hujus Res. in 3. §. tr. 1. loco §. ult. Resol. 10. & ibi in tr. 5. ex Res. 16. §. Etiam ult. Et pro contentis in 3. anno Sup. hujus §. Item disp. 7. in Res. & §§ non prima hujus Res.

5. Et ideò omnes hos casus, & opinionem Cornejo; videtur tanquam probabilem admittere Magister Lezana *in summa tom.* 3. *verb. Bulla Cruciatæ, num.* 30. ubi hæc ait: Confessarius, virtute Bullæ Cruciatæ, non potest dispensare in aliqua irregularitate, etiam illa, quæ est purè pœna, quia Bulla sola solùm concedit auctoritatem absolvendi à Censuris; & juxta stylum Curiæ nomine censuræ non venit irregularitas, nec ipsa est Censura. Nihilominus oppositum probabiliter docent Cornejo, & plures graves Doctores apud Dianam, *in par.* 1. *tom.* 11. *Resol.* 27. Quibus favet, quòd in forma absolutionis tribuendæ semel in vita, & semel in articulo mortis accipientibus Bullam, quæ posita est in Summario ipsius per Commissarium Generalem edito, dicitur: *Absolvo te & ab omnibus censuris, & pœnis*: verbum enim *pœnis*, dictas irregularitates denotare videtur: Ita ille.

Quæ hic est sup. Res. 1. 0.

6. Unde ad confirmationem supradictorum non deseram hìc apponere verba Magistri Tecada *in Theol. moral. tom.* 2. *lib.* 3. *tract. in* 3. *num.* 178. *fol. mihi* 355. Ubi sic ait: Infero, quòd quando in Bulla, seu Privilegio datur facultas Confessariis absolvendi ab omni censura, & pœna, & vi talis clausulæ, possunt absolvere pœnitentes etiam ab irregularitate, quæ in pœnam præcedentis culpæ statuta est, seu in illa dispensare; quia ut bene Sotus *in* 4. *distinct.* 12. *qu.* 2. *art.* 1. Sylvester *verb. Absolutio* 2. *dicto*... Guttierez *QQ. Canon. cap.* 3. talis irregularitas verè est censura; & propriè pœna ob culpam incursam: ergo eo ipso, quòd in Bulla, Jubilæo, aut Indulto cõceditur facultas absolvendi ab omnibus censuris, & pœnis Ecclesiasticis, si non adiiciatur aliqua restrictio, per quam excludantur tales irregularitates, licitum erit ab illis absolvere, seu in illis dispensare. Confirmari potest hoc, quia Pius V. in Bulla edita anno millesimo quingentesimo septuagesimo primo concedit facultatem Confessoribus absolvendi ab excommunicatione, Suspensione, & Interdicto, & postcà subdit: ab omni alia censura, ac pœna Ecclesiastica; ergo præter illa tria datur alia Censura, & pœna, à qua virtute Bullæ potest Confessarius absolvere; aliàs enim superfluè adderentur illa alia verba. Quibus addo, quòd in multis Bullis, & indultis Pontificiis datur Confessoribus facul-

facultas, ut absolvere possint ab omni censura, & pœna; & statim subditur: excepta Irregularitate homicidii voluntarii, & bigamiæ: Unde, cùm exceptio firmet regulam; excepta Irregularitate homicidii, & bigamiæ, aliæ irregularitates, & pœnæ comprehenduntur nomine censuræ.

Sup. hoc sup. in Res. 130 & 4d secundum.

7. Obiiciunt moderni, quòd in facultate absolvendi non comprehendatur facultas dispensandi: nam aliud est absolvere, aliud dispensare; absolvere enim est remittere, quod quidem præsupponit culpam; dispensare verò est reddere personam habilem, tollendo ab illa inhabilitatem, & impedimentum, ob quod inhabilis erat ad aliquid agendum, vel recipiendum. Sed respondetur, quòd absolvere significat utrumque, & absolvere, & liberare ab impedimento, quo quis impeditus erat, ne aliquid faceret. Secundò hujusmodi irregularitatem, quæ propter culpam incurritur, dico, esse verè pœnam, circa quam locum habet Absolutio, sicut impedimenti ablatio. Hucusque Texeda; cujus opinio si esset vera, non solùm procederet in irregularitatibus superiùs dictis à Cornejo, sed etiam in irregularitate contracta ex Apostasia, vel Hæresi: ut observat Palaus *ubi suprà num. 5. in fine, & num. 4.* Sed ego, his non obstantibus, negativæ sententię adhærendum esse puto, ex rationibus, quas nervosè adducunt Palaus, & Bardi, *locis citatis*. Puto itaque nullam irregularitatem virtute Cruciatæ tolli posse. Affirmativam tamen sententiam non audeo tamquam improbabilem damnare, ut parùm modestè his diebus fecit quidam purus Canonista, contrà quem superiùs dicta adnotare volui.

R E S O L. CXXXIII.

An absentes vigore Cruciatæ possint absolvi ab irregularitatibus, quæ includuntur sub nomine censuræ?

Et ex doctrina hujus Resolutionis infertur, an Confessores Regulares possint dispensare cum sæcularibus ad petendum debitum, extra Sacramentum Confessionis?

Et an possint cum illis dispensare in absentia, & per scriptum? Ex p. 4. tr. 2. Res. 103.

Quæ hic est sup. res. 110. & in aliis ejus primum annot.

§. 1. Diximus *suprà, & in tractatu de Bulla Cruciatæ, resolutione 27.* probabilem esse illam sententiam quam asserunt esse communem in schola Divi Thomæ, nempe sub nomine censuræ in Bulla Cruciatę includi irregularitates procedentes ex delicto, & quæ sunt pura pœna peccati; sed modò quæritur an absens possit absolvi, seu rectiùs dispensari per Bullam à dicta irregularitate? Et negativam sententiam docebunt illi, qui tenent virtute Bullæ, non posse extra sacramentum Pœnitentiæ absolvi à censuris, & ideo consequenter & à fortiori dicendum est non posse absolvi absentem à censuris, & per consequens ab irregularitate, quia Decreto Clementis VIII. *sub die 20. Junii* 1602. asseritur esse temerarium dicere quòd absolutio sacramentalis possit absentibus conferri: cùm ergo absolutio excommunicationis & irregularitatis conferri debeat intra Sacramentum, & hoc non possit exerceri inter absentes, sequitur necessariò quòd nec absolutio censurarum, & dictarum irregularitatum possit absentibus conferri.

Quæ hic est sup. res. 63 & in aliis ejus not.

2. Verùm illi, quos ego citavi *in par. 1. tract. de Bulla Cruciatæ resolutione* 25. tenentes posse aliquem absolvi à censuris extra Sacramentum virtute Bullæ Cruciatæ, sententiam affirmativam docebunt, nempe absolutionem censurarum & irregularitatum posse in absentes conferri; & ratio erit, quia absolutio censuræ quæ independenter est ab absolutione à peccatis, ex natura sua potest conferri absenti, ut tenent communiter Doctores, nisi expressè à concedente privilegium limitetur ad sacramentum Pœnitentiæ. Sed in Bulla Cruciatæ absolutio ab excommunicatione non limitatur ad sacramentum Pœnitentiæ, nec limitatur ut in præsentia conferatur. Ergo virtute Bullæ potest absolvi absens à censuris, & per consequens dispensari in irregularitatibus, quæ sub nomine censuræ in dicta Bulla includuntur. Et ita hanc sententiam loquens de censuris tenet in terminis, ut dici solet, terminantibus, Ægidius Trullench *in expositione Bullæ Cruciatæ, lib. 1. §. 7. cap. 2. dub. 18. num.* 12. verùm *nu.* 53. subdit hoc non expedire communiter fieri ob reverentiam censuræ, & ad vitanda scandala, nisi in casu aliquo raro, ut si valdè expediret excommunicato absolutio, & non facilè, aut sine scandalo adire possit Confessarium, nam in tali casu licitum erit absolvi per literas, aut per nuntium, quo in casu tunc tenebitur absolutus quãdo recipit literas, aut notificatur ei absolutio per nuntium, nisi alter de mente absolventis constiterit, nam si intendat ut nunc pro tunc sit absolutus, statim ac eum absolvit absentem, manet absolutus; interim tamen dum absens absolutionem ignorat, tenetur se gerere pro excommunicato. Hæc Trullench, quæ si vera sunt procedunt etiam in irregularitatibus sub nomine censuræ contentis, & facit etiam pro hac sententia opinio Laurentii Portel *in dubiis regular. vers. Confessor dispensans, num.* 13. asserentis posse contra Sayrum & Capucinum Confessores Regulares dispensare cum sęcularibus ad petendum debitum extra sacramentum Confessionis; sed *num.* 14. quærit an possint cum illis dispensare in absentia per scriptum, accepta informatione rei per scriptum? dari enim potest casus in quo urgeat necessitas talis dispensationis, & sit magna difficultas adeundi talem Confessarium Regularem unde dictus Portel sic ait: Ego apud nullum invenio hoc dubitatum, & in primis dico talem Confessorem Regularem sic dispensantem in absentia non violare mandatum D. Papæ Clement. VIII. quo prohibetur audire confessiones per scriptum in absentia; hæc enim dispensatio cum his absentibus ob votum castitatis, vel incestum, non est absolutio sacramentalis, ut patet. Secundò de ratione dispensationis non est, quòd fiat in præsentia, multi enim dispensantur in absentia à Papa, videlicet, Episcopia, & cæteris Prælatis. Tertiò, quia in ista dispensatione facta à tali Confessore Regulari in absentia non incurrunt, nec timentur illa pericula, quæ timentur in absolutione sacramentali facta in absentia. Hæc omnia Portel, quæ confirmant opinionem Trullench, & quòd absenti possit dari absolutio super irregularitate: quæ includitur sub nomine censurę per Bullam Cruciatæ. Verùm his non obstantibus an omnia supradicta probabilia sint, remitto judicio aliorum.

Sup. hoc in tom. 7 tr. 1. resol. 181 prope fine, ac il. secundo, & in aliis ejus ult. not. Et pro absentia contenta in hoc textu, & vers. ibid. in dubius primo Res. dicto annot.

R E S O L. CXXXIV.

An Commissarius Cruciatæ possit dispensare in aliquibus irregularitatibus?

Et in textu hujus Religionis excipiuntur aliqua irregularitates, in quibus supradictus Commissarius non potest dispensare. Ex p. 1. tr. 11. Res. 110.

§. 1. Respondeo affirmativè, Ita Avila *de cens. p. 2. disp. 10. dub. 5.* Fernandez, Villalobos, Rodriquez; & alii. Et hæc sunt verba, in quibus ei talis facultas impertitur: (Item similiter conceditur facultas dicto Commissario dispensandi, & componendi super irregularitate cum his, qui quibuscunque Ecclesiasticis censuris ligati, Missas & divina officia (non tamen in contemptum clavium) celebraverunt, seu alia ase inmiscuerunt: & super alia qualibet irregularitate, præterquàm ratione homicidii voluntarii, aut simoniæ vel apostasiæ à fide; aut de hæresi, vel propter malam Ordinum susceptionem contractam, cum retentione beneficiorum, & fructuum ex eis perceptorum, & infamiæ, ac inhabilitatis exinde provenientis abolitione, & executione Ordinum non malè susceptorum.) In quibus verbis videtur, quàm sit ampla facultas Commissarii in dispensatione super irregularitatibus provenientibus ex delicto.

Pro parte irregularitatis ex defectu lenitatis in eo. 5. tr. 5 Res. 15 in fin & vers. Ma..., & in alio vers. dus not.

R E S O L. CXXXV.

An Commissarius Cruciatæ possit dispensare super irregularitate publica contracta tamen ex delicto? Ex p. 5. tr. 15. Res. 111.

§. 1. Respondeo affirmativè, ut patet ex verbis supradictis, & notavit Fernand. *in exam. Theol. mor. p. 3. c. 9.* §. 20. *num.* 5. Henriq. *lib. 7. cap. 13. num.* 5. Villalob. *in sum. tom. 1. tr. 27. claus. 13. n. 6.* ubi sic ait: (Se advierte, que no solo se concede al Commissario, que puede dispensar en la irregularidad, que proviene de delito oculto, si no tambien en la que proviene de publico. El fundamento es, porque el Pontifice no lo restringio, y ansi es visto, que le concedio generalmente, que quando solo quiere concederlo en el delito oculto, expressamente lo declara, como hizo en el Concilio Tridentino, en la facultad que acerca desto se concede à los Obispos, y ansi à qui concede el Papa la facultad para esto, no solo en el fuero interior, sino tambien en el esterior.

R E S O L. CXXXVI.

An Commissarius Cruciatæ possit dispensare in irregularitate proveniente ex homicidio casuali, licet publica & ex injusta mutilatione membrorum?

Et an Episcopus ad majores Ordines vigore Concilii Tridentini dispensare possit etiam in tali irregularitate, dummodo sit occulta, quia ad minores Ordines etiam si sit publica, dispensare potest? Ex p. 1. tr. 11. Res. 112.

Res-

§. 1. RESpondeo affirmativè: nam in verbis Bullæ, seu facultatis, denegatur tantùm dispensatio super homicidium voluntarium: sed mutilatio non est propriè homicidium: ergo, &c. Et ita Episcopus, cùm non possit dispensare in homicidio; voluntario; potest tamen propter dictam rationem dispensare in irregularitate occulta contracta ex iniusta membrorum mutilatione, ut notant Molin. *tom.4.disp.79.n.*8. Suar. *de cens.disp.44.sect.4.n.35.* Fill. *tom.1. tr.20.c.1.n.9.* & alii.

Sup. hoc pro Episc. magis late in tom. 1 tr. 1 Resol. 40. & 41.

2. Et ita loquens in casu nostro asserit Rodriquez *in add. §.13.n.2.fol.mihi* 215. ubi ait: (Es de notar, que no puede el Commissario general dispensar en la irregularidad de homicidio voluntario, y por el conseguiente podrà dispensar en la irregularidad, que procede de mutilacion voluntaria de algun miembro, pues aqui solamente excepta el homicidio voluntario) Et ita etiam docet Villalob. *in summ. tom.1. tr.27.claus.13.num.7.* & alii.

Quoad hoc lege laste. resol. ... not ... per totam, & ... pro parte mutilationis.

3. Notandum est etiam hic cum Rodriq. dictum Commissarium posse dispensare in irregularitate orta ex homicidio casuali, licèt publica: sub nomine verò homicidii voluntarii non includitur homicidium casuale: & ita Episcopus potest ad majores Ordines, vigore Concilii Tridentini, dispensare, etiam in tali irregularitate, dummodo sit occulta, ut ex multis tradit Avila *de cens.p.7.disp.6.sect.5. dub.2.* Coninch. *de Sacr. disp. 18. dub.14.n.*111. Regin. *tom.2. lib.31.tr.2.c.3.n.*28. Bonac. *de cens.disp.7.q.4.punct.ult.nu.*13. & alii. Dixi, ad majores Ordines: nam ad minores, etiamsi talis irregularitas sit publica, potest Episcopus dispensare, ut notavit Navar. *cap.26.n.*240. Henriq. *lib.14.c.19.n.2. in Gloss.litt.M.* & Doctores citati.

Sup. hoc lo tom. 1 tr. 1 Resol. 49. §. ult. &c.

Et pro minoribus Ordinibus ... Resol. ... & ... Resol. ... in ... §§. & melius ... Resol. 46. §. ult. &c.

R E S O L. CXXXVII.

An Commissarius Bullæ possit dispensare in irregularitate contractu per simoniam?

Et notatur tantum simoniam notoriam in Ordine inducere irregularitatem. Ex p. 1. tr. 1. Res. 113.

§. 1. RESpondent negativè Fernand. *in exam.Theol.mor.p. 3.c.9.§.20.n.1.* Rodriquez & alii.

2. Sed ego puto, propter simoniam in ordine, vel beneficio, aliquem non incurrere irregularitatem, & ita nulla egere dispensatione; quia talem irregularitatem non invenio in jure expressam: sed nulla irregularitas incurritur, nisi sit in jure expressa, ut notant communiter: ergo, &c. Et ita docet Suarez *de cens.disp.43.sect.4.n.5.* Filliucius *tom.1.tr. 20.c.8.n.*247. Reginald. *tom.2.lib.3.tr.2.c.16.num.*100. Henriq. *lib.13.c.35.num.5.* Villalobos *in summa, tom.1.tr.21.difficult. 17.num.1.* quidquid in contrarium afferat Comitol. *in respons.moral.lib.6.qu.64.num.3. & sequent.* qui multos textus adducit, sed non ad rem: loquuntur enim, & sunt interpretandi de suspensione, & non de irregularitate, ut Suarez probat.

Sup. hoc in tom. 7. tr. 1. in doctrina Resol. ... Suam, ... sed legenda ... Et Sup. doctrina ... in § 2 hujus Resol. lege §§. not. seq.

3. Notandum est verò, quod Avila *de cens.p.7.disp.4.dub 7.concl.7.* putat, tantùm simoniam notoriam in ordine inducere irregularitatem. Et Megala *in 3.p.lib.4.c.5.q.4.n.70.* docet simoniacum, cùm per sententiam fuerit damnatus, tunc tantùm incurrere irregularitatem: quia tali pœna afficiuntur omnes infames.

Sup. hoc in tom. 3 tr. ... resol. 10. §. Hinc. in ... & ibi in ... resol. 10. Notandum, & seq. & in resol. ... §. ... modum.

R E S O L. CXXXVIII.

An irregularitas propter hæresim occultam incursa sit dispensabilis per facultatem concessam Commissario Bullæ Cruciatæ?

Et docetur, an Hæreticus occultus incurrat irregularitatem, nec ne? Ex p. 1. tr. 11. Res. 114.

§. 1. RESpondeo negativè, ut patet ex verbis Bullæ. Sed ego existimo, talem probabiliter Hæreticum occultum non incurrere irregularitatem: & ita docet Avila *de cens.p.7.disp.4.dub.2.concl.2.* qui citat Henriquez, & probatur *ex cap.ad abolendam de Hæret.* ubi textus loquitur de Hæretico publico, in illis verbis: *Quicumque manifestè fuerit in hæresi deprehensus.*

Sup. hac doctrina in tom. 3 tr. 3. Resol. 49 & in illis ... primo ...

Idem etiam docet Henriquez *lib.14.c.4.n.6. & c.5.n.2.* Regin. *in praxi, tom.2.lib.30.tr.2.c.15.n.*193. Sà *verb.irreg.* ubi de irreg. ex defectu animæ, *n.*2. Sayrus *de cens.lib.7.cap.12.nu.*16. & alii.

2. Quidquid afferat Filiucius *tom.1.tract.20.c.9.num.*228. Suarez *tom.5.disp.43.sect.1.num.4.* Azorius *p.1.lib.8.cap.11.q.13. & cap.21.qu.8.* Coninch. *de Sacram.disp.18.dub.7.num.*50. Sanchez *in sum.tom.1.lib.2.c.25.num.2.* Bonacina *de cens.disp.7.punct.7.num.*6. & alii: putantes etiam Hæreticum occultum incurrere irregularitatem in cujus probationem adducunt *cap.saluberrimum*, & §. *Hæretici*. Sed hi textus nihil probant; imo pro nostra sententia faciunt: nam *cap.saluberrimum*, agit de abjuratione solemni quæ in scriptis fit: & *in §. Hæretici*, apertè, & clarè supponitur notitia criminis, sine qua nequit impleri, quod præscribit. Ex quibus apparet, supracitatos Canones loquutos fuisse de Hæreticis notoriis, & non occultis, qui, ut diximus, nullam incurrunt irregularitatem.

R E S O L. CXXXIX.

An irregularitas contracta per malam susceptionem Ordinum; quia suscipiens erat excommunicatus, vel suspensus, sit per Commissarium Cruciatæ dispensabilis?

Sed remanet ista difficultas; in qua irregularitate contracta ex bigamia potest Commissarius Cruciatæ dispensare?

Et notatur, quod si aliquis contraxit cum corrupta, existente aliquo impedimento dirimente, si non consummavit matrimonium; imo quamvis consummasset, non incurrit irregularitatem. Ex p. 1. tr. 11. Res. 115.

§. 1. RESpondeo negativè, ut patet ex verbis Bullæ, & facultatis, ut optimè notat Fagundez *in exam. Theol. mor.p.3.c.9.§.20.n.2.*

Quoad hoc vide supra doct. resol. 130. & aliarum ... & §§. ... primum ... & signanter in to. 3. tr. 1. resol. ... §. 1.

2. Sed ego puto probabiliter, excommunicatum, vel suspensum, Ordines sacros suscipiendo non incurrere irregularitatem. Et ita nobiscum sentit, quoad excommunicatum, Suarez *tom.5.disp.42.sect.3.num.2.* & Filliucius *tom.3. tract.20.c.7.num.*191. cum aliis: quidquid probabiliter in contrarium afferat Valentia *tom.4.disp.7.qu.19.punct.3.* Sayrus *lib.7.c.10.n.*12. Regin. *in praxi, tom.2.lib.30.tract.2.cap.14. num.*181. de suspenso verò idem docent Filliucius, *ubi suprà*, Suarez, & Sayrus; licèt probabiliter contrariam sententiam doceant aliqui ex præcedentibus Doctoribus. Et ratio est: quia non datur textus, in quo imponatur talis irregularitas: sed irregularitas non incurritur, nisi in casibus à jure expressis, ergo, &c.

3. Igitur ex his omnibus apparet, non posse Commissarium dispensare in irregularitate proveniente ex homicidio voluntario, ex simonia, ex hæresi, & apostasia à fide & ex mala Ordinum susceptione; posse tamen in aliis irregularitatibus provenientibus ex delicto, licèt sint publicæ; in quo casu non potest Episcopus, unde circa hoc remanet solum ista difficultas; in qua irregularitate contracta ex bigamia potest Commissarius Cruciatæ dispensare?

4. Ita respondet Villalob. *in summ. tom.1. tract.27.claus. 13.num.*8. (No puede dispensar el Commissario en la bigamia interpretativa, que no nace de delito, qual es del que se casò con corrupta: mas si en la que nace de delito, qual es del que se casò validamente con una, & invalidamente con otra, y en la similitudinaria, que incurre el que se casò estando ordenado de Orden sacro, ò siendo professo en en la Religion aprovada.) Ita ille, qui citat etiam Rodriquez.

5. Notandum est tamen, quod si aliquis contraxit cum corrupta existente aliquo impedimento dirimente, si non consummavit matrimonium, non incurrit in irregularitatem: quia existente matrimonio invalido, nulla est significatio, seu defectus significationis. Ita Bonacina *de cens.disp.7.quæst.2.punct.5.num.*8. adversùs Suarez, Sayr. & alios.

6. Imò ego puto adversùs Bonacin. quòd si etiam in tali casu aliquis matrimonium consummaret, non incurreret in irregularitatem. Et ita docet Avila *de cens.p.7.disp.7.dub.*2. qui citat Navarr. asserentem sic fuisse decisum in sacra pœnitentiaria.

R E S O L. CXL.

An Commissarius Cruciatæ possit dispensare in aliquo impedimento matrimonii? Ex p. 1. tr. 11. Res. 116.

§. 1. RESpondeo affirmativè cum Ioann. de la Cruz *in direct.conf.p.2.tr. de matrim. art.6.dub.* 12. *concl.*... Fernandez *in exam.Theol.mor.p.3.c.9.§.20.num.*3. Henriquez *lib.7.cap.13.num.5. & lib.12.c.3.num.*3. Villalobos *in summ. tom.2.tr.27.claus.13.num.*11. & Sanchez *de matrim.tom.3.lib. 8.disp.6.num.*23. ubi sic asserit: (Commissarius Bullæ Cruciatæ potest dispensare pro solo conscientiæ foro in affinitate consurgenti ex copula fornicaria in primo, & secundo gradu; atque prolem susceptam, & suscipiendam, legitimam decernere, concurrentibus quatuor conditionibus. Prima est, ut matrimonium cum illo impedimento sit jam contractum, servataque sit forma Trident. *sess.24.de matrim. cap.1*, Secunda est, ut impedimentum sit occultum. Tertiò

est,

eſt, ut adfuerit bona fides, ſaltem ex parte alterius contrahentis, qui tempore contractus matrimonii id impedimentum ignorabat. Ultima eſt, ut conjux, qui ignotavit impedimentum, certior fiat de prioris conſenſus nullitate; quamvis ei non declaretur cauſa nullitatis, ut evitentur ſcandala.

Sup. hac ult. conditione inf. in reſol. 143. &c.

RESOL. CXLI.

An ille primus gradus, in quo poteſt Commiſſarius Cruciata diſpenſare, intelligendus ſit in utraque linea tranſverſali, & recta?

Et notatur, quod ſi denunciationes culpabiliter eſſent omiſſa, etiamſi matrimonium contractum ſit ante Parochum & teſtes, non poſſit tali caſu Commiſſarius diſpenſare. Ex p. 1. tr. 11. Ref. 117.

§. 1. Reſpondeo affirmativè; quia conceſſio facta dicto Commiſſario eſt abſoluta, & ſine ulla diſtinctione: & uterque gradus eſt jure Pontificio inductus. Et ita docet Sanchez *de matrim. tom. 3. lib. 7. diſp. 3. num.* 2. & alii. Unde Rodriq. *in Bull. Cruc.* §. 13. *fol. mihi* 210. ita aſſerit: (Puede el Commiſſario general diſpenſar para que uno ſe puede caſar con una muger, que conocio ſu padre carnalmente, aviendoſe caſado publicamente, ignorando uno dellos el impedimento.)

2. Notandum eſt tamen, quòd ſi denuntiationes culpabiliter eſſent omiſſæ, etiamſi matrimonium contractum ſit ante Parochum, & teſtes; non poſſet in tali caſu Commiſſarius diſpenſare: & ita notat ex Sanchez Villalob. *in ſum. tom.* 1. *tr.* 27. *clauſ.* 13. *n.* 14.

RESOL. CXLII.

Quando dicatur impedimentum occultum, ut poſſit Commiſſarius Bulla diſpenſare? Ex p. 1. tr. 11. Ref. 118.

Quoad hoc loco doctr. reſ. ſeq. not.

§. 1. Reſpondeo, occultum in hoc loco accipiendum eſſe eo modo, quo accipitur in Conc. Trident. *ſeſſ.* 24. *c.* 6. ubi conceditur facultas Epiſcopis, ut poſſint diſpenſare ſuper irregularitatibus, &c. provenientibus ex delicto occulto. Igitur hic, ſicut, & in Concil. Trident. occultum non accipitur ſecundùm terminos juris, id eſt, quod non poteſt probari, ut non bene cenſerunt Graſſius *tom.* 2. *conſil.* 2. *nu.* 20. *de homicid.* Garzias *de benef. tom.* 2. *par.* 7. *cap.* 11. *num.* 4. Almandariz *in addit. ad recopil. l. Navarra, lib.* 1. *tit.* 18. *lib.* 7. *num.* 25. & alii.

2. Sed accipitur pro eo, quod non eſt publicum, etiamſi ab aliquibus ſciatur. Et ita docet Azor. *p.* 1. *lib.* 8. *cap.* 10. *qu.* 9. Avila *de cenſ. par.* 2. *cap.* 7. *diſp.* 1. *dub.* 12. *concl.* 2. Suarez *in* 3. *par. tom.* 4. *diſp.* 30. *ſect.* 2. *num.* 2. & *tom.* 5. *diſp.* 41. *ſect.* 2. *num.* 6. Molina *de juſt. tom.* 3. *tr.* 3. *diſp.* 79. *nu.* 8. Comitol. *in reſponſ. moral. lib.* 6. *cap.* 44. *num.* 2. Sanch. *in ſum. tom.* 1. *lib.* 2. *c.* 11. *num.* 19. Reginaldus *tom.* 2. *lib.* 30. *tract.* 2. *cap.* 3. *num.* 30. Filliuc. *tom.* 1. *tract.* 20. *cap.* 10. *num.* 269. Homobon. *de examin. Eccleſ. p.* 1. *tr.* 4. *c.* 7. *qu.* 57. Floron. *tract. de caſ. reſerv. par.* 1. *cap.* 4. §. 21. *num.* 2. Solerus *de poteſt. Confeſſ. cap.* 3. Joan. de la Cruz *in director. Confeſſ. par.* 2. ubi de irregul. *dub.* 15. *concl.* 1. Megala *in* 1. *p. lib.* 1. *cap.* 13. *num.* 3.

Sup. hoc in to. 1. tr. 1. lege doctrinam reſ. 19. & aliarum 3. & §§. ejus annot.

3. Et ita in terminis caſus noſtri, notat Sanchez *de matr. tom.* 3. *lib.* 7. *diſp.* 3. *num.* 26. & Villalob. *in ſumm. tom.* 1. *tract.* 27. *clauſ.* 13. *nu.* 15. ubi ſic ait: (Por oculto ſe entiendo aquello, que no es publico, y anſi aunque algunos ſupieſſen el Impedimiento, y ſe pudieſſe probar; ſe diria para eſte eſtero oculto; y no publico, lo que ſe liarma publico, e lo que ſe ſabe en la mayor parte de la ciudad, vezindad, Colegio, Monaſterio, ò Parochia, como tenga por lomenos diez perſonas.

RESOL. CXLIII.

An quando commiſſarius diſpenſat in impedimento opus eſt, ut qui ignoravit impedimentum, certior de illo efficiatur.

Sed difficultas eſt, utrum ad matrimonium invalidum ob impedimentum occultum ratificandum, ceſſante impedimento, oporteat alterum conjugem certiorem facere de nullitate prioris matrimonii? Ex p. 1. tr. 11. Ref. 119.

Sup. doctrina dicenda in tribus primis §§. hujus reſ. ſupra curſim in hoc reſ. 140. & in to. 3. tr. 2. ex

§. 1. Reſpondeo, quòd magna difficultas eſt, utrùm ad matrimonium invalidum ob impedimentum occultum ratificandum, ceſſante impedimento oporteat alterum conjugem certiorem facere de nullitate prioris matrimonii.

2. Prima opinio negat. Ita Cajet. *Opuſc. tom.* 1. *tract.* 12. *de matrim. qu.* 2. Sot. *in* 4. *diſt.* 28. *qu.* 1. *art.* 2. *concl.* 3. *caſ.* 1. Veract. *in ſpec. p.* 1. *art.* 44. *concl.* 3. Graſſius *deciſ. par.* 1. *lib.* 2. *cap.* 80. *num.* 15.

Ref. 163 vide doctr. §. Notandum, & aliorum §§. ejus annot.

3. Secunda verò ſententia affirmat: ita Villalob. *in ſum. tom.* 1. *tr.* 14. *dub.* 32. *n.* 6. Navarr. *in Man. c.* 22. *n.* 47. Philarchus *de off. Sacerd. tom.* 1. *p.* 2. *lib.* 2. *c.* 13. Cucchus *inſt. major. lib.* 5. *tit.* 12. *n.* 82. & alii.

4. Sed quidquid ſit de hoc, certum eſt in caſu noſtro non valere diſpenſationem, ut patet ex verbis Bullæ, ſi conjux ignarus non efficiatur ſaltem in genere certior de impedimento. Et ita docet Rodriquez *in Bull.* §. 13. Sanchez *de matr. tom.* 3. *lib.* 7. *diſp.* 3. *num.* 23. & Villalob. *in ſumm. tom.* 1. *tr.* 27. *clauſ.* 13. *n.* 18.

RESOL. CXLIV.

An Bulla Cruciata ſuſpendat Indulgentias Regularium?

Et an ſub illis verbis Bulla, exceptis tamen quoad eorum fratres tantum, *ſub nomine* fratrum *in Bulla intelligantur etiam Novitii, & Moniales?* Ex p. 1. tr. 11. Ref. 88.

§. 1. Affirmativam ſententiam docuit Acoſta *in expoſ. Bull. q.* 108. ubi docet per publicationem Bullæ Cruciatæ ſuſpendi omnes Indulgentias Mendicantium non ſolùm reſpectu ſæcularium; ſed etiam reſpectu ipſorum Fratrum: quia, licèt in clauſula revocatoria Bullæ excipiantur facultates Mendicantium, certum eſt, quòd ſub nomine facultatem, non intelliguntur Indulgentiæ, ut patet *ex cap. Extr. Sixti IV. de pæn. & remiſſ.*

Sup. hoc in reſ. ſeq. § ult. poſt medium.

2. Sed contrariam ſententiam tenendam eſſe judico, quam præter Rodriq. tuetur noviſſime Nugnus, *ubi infrà*, Villalobos *in ſumm. tom.* 1. *tract.* 27. *clauſ.* 12. *num.* 9. Et ad argumentum Acoſtæ reſpondetur, quòd illa verba Bullę *Exceptis tamen conceſſis Ordinum Mendicantium Superioribus, quoad eorum Fratres*, tantùm extendenda ſunt ad omnia ſuperiùs poſita, ſine limitatione ad facultates tantùm, ut putat Acoſta.

3. Notandum eſt verò cum Nugno *in* 3. *par. tom.* 2. *tract. de Bulla*, §. 14. quod ſub nomine Fratrum in Bulla intelliguntur etiam Novitii, & Moniales.

Sup. hoc in reſ. ſeq. præcipue §. ult. admodum, verſ. Novitios.

RESOL. CXLV.

An ſub nomine Mendicantium in Bulla Cruciata includantur etiam alii Religioſi, qui Mendicantes non ſunt, ſed ex beneficio Sedis Apoſtolica eorum fruuntur privilegiis?

Et an ſub nomine Mendicantium intelligantur non ſolum Religioſi profeſſi, ſed etiam Novitii? Ex p. 1. tr. 11. Ref. 89.

§. 1. Aliqui negativè reſpondent ex authoritate Patris Henriquez *in ſum. lib.* 7. *c.* 22. *num.* 4. *in Gloſſ. lit.* Y. & Joan. Valer. *in differ. utriuſque fori, verb. abſolus. nu.* 35. ubi aſſerunt exceptionem Bullæ Cruciatæ circa privilegia Ordinum Mendicantium non prodeſſe aliis Religionibus non Mendicantibus, nec ea gaudere poſſe, etiam per communicationem privilegiorum. Et ita tenet Rodriquez *in Bull.* §. 12. *in addit. dub.* 1.

2. Unde ex hac opinione ſequeretur, quòd Prælatus iſtarum Religionum non Mendicantium non poſſit abſolvere quemcumque ſubditum Religioſum à quibuſcumque caſibus Sedi Apoſtolicæ reſervatis; & uti ſimilibus privilegiis: ſequeretur etiam ex iſta opinione, non manere in ſuo robore quo ad iſtos Religioſos non Mendicantes privilegium illud quod non poſſint eligere Confeſſores virtute Bullę Cruciatæ, ut abſolutionem à reſervatis obtineant.

3. Sed, his non obſtantibus, contrarium docet Acoſta *in Bull. Cruc. q.* 105. *in fin.* & Villalobos *in ſum. tom.* 1. *tract.* 27. *clauſ.* 12. *num.* 11. ubi ſic ait: (Las Ordenes no Mendicantes, parece que no gozan deſte privilegio, por la comunicacion, que tienen de los privilegios, porque la Bula ſuſpende los de todos los Monaſterios, y anſi de otra manera parece, que ſeria fruſtatoria la clauſula. Mas à mi paraceme probable lo contrario, que à las, que tienen communicacion de los privilegios, no veo por donde los ayamos de quitar eſte. Y no obſta el dezir, que ſeria fruſtatoria la clauſula, porque ſe intiende en caſo, que no tengan privilegios.) Hæc ille. Ubi etiam, ſub nomine Mendicantium intelligit non ſolùm Religioſos profeſſos, ſed etiam Novitios, ſi habeant animum perſeverandi in Religione. Et ideò ſtante hac opinione, omnes Superiores Mendicantes, & non Mendicantes, non obſtante Bulla Cruciatæ, vigore ejus clauſulæ licitè frui poſſunt omnibus facultatibus, & privilegiis à Sede Apoſtolica obtentis, etiam per communicationem in ordine ad ſuos Fratres, ut poteſtas diſpenſandi in aliquibus votis, in jejuniis, in cibis prohibitis, & in

Sup. his Novitiis in reſ. præter. curſim in §. ult.

aliis

aliis multis, quæ videri possunt in compendiis eorum privilegiorum.

RESOL. CXLVI.

An ad lucrandas Indulgentias Bullæ teneatur quis confiteri, si non habet mortalia sed tantum venialia peccata?
Et docetur, quod Ecclesia non consuevit præcipere confessionem nisi de mortalibus. Exp. 5. tr. 21. Ref. 107.

§. 5. AFfirmativam sententiam docet Acosta *in Bul. q. 14. dub. 5.* quia putat Bullam exigere Confessionem, tanquam injunctum opus.

2. Sed ego contrariam sententiam non minùs probabilem esse existimo: quia, quando in Bulla exprimitur confessio, sermo est de Confessione illius, qui conscientiam habet peccati mortalis, nisi aliud exprimatur: * Ecclesia enim non consuevit præcipere Confessionem, nisi mortalibus; & Confessio absolutè accepta non sumitur nisi pro Confessione illorum: & ita hanc opinionem tenet Suarez *in 3. p. tom. 4. disp. 52. sect. 3.* Zanardus *in direct. Theol. p. 1. de Sacram. Pæn. c. 21. q. 24.* Lorichius *in thes. Theol. ver. Jub. nu. 21.* Comitolus *in resp. mor. lib. 1. qu. 39.* Reginald. *tom. 1. lib. 7. c. ult. nu. 173.* Bellarmin. *de Indulg. lib. 1. c. 13. qu. 3.* Graffius *par. 1. lib. 4. c. 15. num. 19.* Coninch. *de Sacr. tom. 2. disp. 12. dub. 7. num. 38.* Filliuc. *tom. 1. tr. 8. c. 6. q. 8. n. 145.* Henriq. *lib. 7. c. 12. n. 2.* Bonacina *de Sacr. disp. 6. q. 1. punct. 5. num. 7.* Molfesius *in summ. tom. 1. tract. 7. c. 26. num. 79.* & alii penes ipsos quidquid in contrarium ex neotericis afferat contra Suarez, Didacus Nugnus *in addit. ad 3. p. tom. 1. 5. qu. 27. art. 3. dub. 2.* Sanchez *de matr. tom. 3. lib. 8. disp. 15. num. 19.* Floronus *de cas. reservat. par. 1. cap. 6. §. 6. num. 3.* qui etiam nostram sententiam probabilem vocant, & alii.

3. Illud verò, quod dicit Acosta, Bullam exigere Confessionem, tanquam opus injunctum, negatur: quia hoc esset, si diceretur in Bulla: *Præmissa, aut facta Confessione*, vel quid simile. Imo Coninch., *ubi suprà, de Sacr. disput. 12. dub. 9. num. 38.* & Leone *tr. de Jubil. p. 5. qu. 1. num. 76.* tenet nostram sententiam, etiamsi in Bulla apponantur hæc verba: *Præmissa Confessione communicaverit*, quia adhuc intelligi debent de mortalibus.

RESOL. CXLVII.

An pro lucranda Indulgentia supradicta sufficiat suscipientem Bullam confessum fuisse in quadragesima præterita, & habere propositum confitendi in Quadragesima futura? Exp. 1. tr. 51. Ref. 105.

§. 1. NEgativè in terminis nostræ Bullæ respondet Acosta *in Bull. quæst. 14.* quia in proprietate verborum, quæ in Indulgentiis strictè servanda est, non dicuntur verè confessi, qui propositum confitendi habent, neque qui post præteritam Confessionem peccata mortalia commiserunt.

2. Hæc opinio est probabilis: sed contrariam non minus probabilem existimo: & ita, quando Indulgentia conceditur omnibus verè pœnitentibus, & confessis, sacraque Eucharistia refectis, ut sub hac forma conceditur in nostra Cruciata; puto, satis esse suscipientem Bullam confessum fuisse in Quadragesima præterita, & habere propositum confitendi in Quadragesima futura: quoniam talis dicitur confessus secundùm jus.

3. Et ideo docet novissimè hanc sententiam Filliuc. *tom. 1. tr. 8. cap. 6. q. 8. n. 548.* ubi ait: (Quando in forma Indulgentiæ dicitur: *Verè pœnitentibus, & confessis*. Etsi probabilis sit, & tutior opinio requirens actualem Confessionem attamen probabilior est, utraque contraria, quòd scilicet, satis sit vera contritio cum Confessione in voto, re ipsa autem tunc tantùm quando contritio illa non reputatur vera. Sed indulgentia Bullæ Cruciatæ, ut *suprà* diximus, conceditur sub hac forma. Ergo, &c.

4. Et ita præter Filliucium docet hanc sententiam Suarez *tom. 4. in 3. p. disp. 55. sect. 3. n. 12.* Toletus *lib. 6. c. 27. num. 5.* Gabriel *in 4. dist. 45. q. 2. num. 15.* Paludanus *in 4. dist. 2. q. 4. art. 3. concl. 5.* Rosella *verb. Indulg. n. 55.* Tabiena *eod. verb. n. 18.* Armilla *eod. verb. 18.* Angelus *eodem verb. n. 17.* & Comitolus *in resp. mor. lib. 1. qu. 39.* & alii: quidquid in contrarium afferat Coninch *de Sacram. disp. 12. dub. 7. n. 38.* & Bellarm. *de Indulg. lib. 1. c. 13. q. 3.* Sà *verb. Indulg. nu. 3.* Sotus *in 4. dist. 25. q. 2. art. 3.* Benzonius *de Jubil. lib. 3. c. 55. dub. 4.* Reginald. *tom. 1. lib. 7. c. ult. q. 1. nu. 171.* & alii.

RESOL. CXLVIII.

An Oratio facienda in Ecclesiis, vel altaribus pro lucranda Indulgentia Bullæ Cruciatæ sufficiat, ut sit mentalis?
Ex quo infertur, an etiam sufficiat Oratio mentalis, ad persolvendam pœnitentiam à Confessario impositam, Officium Divinum, & Missam dicendam? Ex p. 5. tract. 12. Ref. 44.

§. 5. NEgativè respondet Rodriquez *in Bulla Cruciata, §. 7. num. 2.* ubi sic ait. (Dudase si esta oracion basta que sea mental, respondo que no basta que sea mental: mas ha de ser externa, y visibile, assi como la Iglesia ex visible, no porque la oracion mental no sea de mucha eficacia, y importancia, sino porque la oracion que aqui se manda es como obra satisfatoria, mandada por el Papa Principe de la Iglesia, el qual en su nombre quando manda hazer las dichas obra satisfatorias, entiende de las exteriores, y visibles, y no de las mentales, que son invisibles: y assi dize communemente en la materia de la satisfacion, que no basta la oracion mental para cumplir la penitentia que impone el Confessor, quando manda rezar algunas orationes, per lo qual quando la Iglesia nos obliga à rezar el Officio divino, y dezir Missa, no se contenta con que recitamos, y digamos la Missa mentalmente, ni se contenta con que a lcamos en el libro, mas quiere con la voz, la exprimamos. Ita ille, & novissimè hanc sententiam docet Ludovicus de la Cruz *in Bulla Cruc. disp. 1. cap. 8. dub. 13. num. 6.*

2. Sed mihi contraria sententia non minùs probabilis videtur quam tenet doctus Aegidius Trullench *in Bulla Cruc. lib. 1. §. 6. dub. 2. num. 7.* quia solùm præcipitur in Bulla, ut effundant ibi orationes: at nomen *orationis* propriissimè convenit mentali, imò, & præcipuè, nam oratio interna præferenda est, cæteris paribus, vocali, quando hæc est voluntaria, seu non est in præcepto, quia, per se loquendo, & ordinariè, mentalis est magis fructuosa: nam multum illuminat animos in iis, quæ ad Deum, & ad salutem pertinent, & præparat illos ad vincendas tentationes & pericula peccatorum vitanda. Secundò probatur, quia ad talem indulgentiam comparandam non præscribitur oratio publica, sed privata: ergo poterit hæc ad libitum esse vocalis, vel mentalis. In hoc enim valde distinguitur oratio publica à privata, quia hæc potest esse vocalis, & mentalis; publica verò, quæ talis ideo dicitur, quia fit ab Ecclesia per ministros suos, ut tales sunt, debet esse semper vocalis. Nec obstat fidelium usus ad constitutionem Indulgentiæ hujus preces vocales fundentium, quia ex hoc solùm infertur has preces esse sufficientes ad prædictam Indulgentiam lucrandam, quod est certum, non tamen necessarium. Ad argumenta verò Rodriquez satis respondet Trullench *loco citato, nu. 8.*

RESOL. CXLIX.

An sufficiat ad lucrandas Indulgentias Bullæ Cruciatæ visitare ex uno loco quinque Altaria, sine motu corporali?
Et si sint in eodem Populo quinque Ecclesiæ, an sufficiat visitare quinque Altaria in eadem Ecclesia, vel in diversis?
Sed adhuc dubium superest, quando in aliquo Populo tantum est una Ecclesia, habens tria, vel quatuor tantum Altaria, utrum debeant quis visitare omnia illa, & iterum bis, vel ter unum Altare, vel an verò debeant visitare unum altare quinquies? Exp. 1. tr. 51. Ref. 102.

§. 5. COntra Rodriquez, olim negantem sententiam sustinentem, affirmativè respondet Vegha *in summa, tom. 2. cap. 7. cas. 56.* ubi sic ait: (Es necessario segun Rodriquez, que visitando estos cinco altares, aya movimiento corporal, porque si se visitan estandose quedo sin moverse, no se ganara. Aunque tambien es opinion muy verdadera, y esta se sigue agora, que sin que aya movimiento corporal, visitandolos solamente en el corazon, basta.) Ita ille, & postea sententiam mutans Rodriquez.

2. Idem etiam docet Villalobos *in summa, tom. 1. tract. 57. claus. 8. num. 6.* & Bonacina *de Sacram. disp. 6. quæst. 1. punct. 5. num. 25.* qui citat Graffium, Sa, & Azorium, Henriquez *lib. 7. cap. 50. num. 1.* & Sà *verb. Indulg. num. 6.* cum aliis.

3. Sed notandum est, ut ex ipsa litera Bullæ constat, quod, etiamsi sint in eodem pago quinque Ecclesiæ, sufficit visitare quinque altaria in eadem Ecclesia, vel in diversis. Sed potest esse dubium, quando in aliquo pago tantùm est

unica

unica Ecclesia, habens tria, vel quatnor altaria; utrùm debeat quis vitare omnia illa, & iterum bis, vel ter uoum altare; an verò debeat visitare unum altare quinquies? Respondetur, quòd quomodocumque fiat, sufficiet ad obtinendam Indulgeotiam: sed melius est hoc ultimum; quia est magis secundùm literam. Et hoc quod dicitur, si non fuerint quinque altaria, intelligitur io pago pro sæcularibus, & in propria domo pro Religiosis. Ita Nugnus *in 3. p. tom. 2. tract. de Bulla*, §. 10.

R E S O L. CL.

An sufficiat ad lucrandas Indulgentias visitare in uno loco quinque Altaria sine motu corporali?

Et an quando quis idem Altare quinquies visitat, non tenentur loco dimoveri, sed eodem loco fixus possit illud quinquies visitare, dummodo qualibet visitatione finita saltem corpus, & caput inclinet in signum distinctæ visitationis; Ex par. 4. tr. addit Ref. 25.

Quæ hic est R. eadem, & inf. in 11. Ref. 34.

§. 1. HIc casus frequenter potest accidere in praxi, & de illo ego egi *in 1. par. tract. 1. resol.* 102. & pro parte negativa adduxi Rodriquez, cui nunc addo Ægidium Trullenck *in Bull. Cruc. lib. 1. §. 6. dub. 2. num* 4. ubi sic ait: *Henriquez ait, etiam si expediens sit ut altarium visitatio fiat cum aliquali corporis, & situs motu si commodè fieri possit, id tamen non requiritur necessario, sed satis est ut uno loco fixus preces fundat versus quinque altaria. Quod etsi probabile sit, tutius & verius existimo requiri aliqualem corporis motum quando commodè fieri potest, aliter enim in rigore non videtur quintuplex, sed unica visitatio; Quando verò quis idem altare quinquies, visitat, existimo non teneri loco dimoveri, sed eodem loco fixum posse illud quinquies visitare, dummodo qualibet visitatione finita, saltem corpus & caput inclinet in signum distinctæ visitationis*. Ita ille. Sed ego in dicta resol. contrariam sententiam docui cum multis Doctoribus, quibus nunc addo Philippum de la Cruz *Thes. Eccl. tract. 1. qu.* 19. *num.* 5.

Sup hoc sup. in 11. R. 60. post med. & in Ref. 61. post med. & inf. in tr. 1. R. 24. §. ult.

R E S O L. CLI.

An, si quis non potest ingredi Ecclesiam, quia est plena hominibus, consequeretur Indulgentiam Bullæ visitando tamen talem Ecclesiam à foris, ut possibile est?

Idem dicendum est de Jubilæo. Ex p. 1. tr. 11. Ref. 103.

§. 1. NEgativè respondet Glossa *in Clem. de reliq. & ven. Sanct.* & Zanardus *in direct. Theol. p. 1. tr. de Sacr. Pœn. c.* 20. *q.* 40.

2. Sed contrarium communiter docetur. Ita Villalobos *in sum. tom. 1. tr. 27. clauf. 8. num.* 7. Fernandez *de exam. Theol. mor. p. 3. c. 9. §. 9. n.* 5. qui citat Rosellam, Cordubam, & Rodriquez.

3. At puto in casu nostræ Bullæ, ut optimè notat Nugnus *in 3. p. tom. 2. tract. de Bulla. §.* 10. respondendum cum distinctione; quòd, scilicet, talis visitatio sit sufficiens pro visitatione unius altaris; non tamen pro quinque altaribus: quia moraliter loquendo, non potest dici, quòd talis homo visitet quinque altaria in illa Ecclesia, sicuti verè dicitur, quòd visitat talem Ecclesiam. Unde sequitur, quòd ad obtinendam præsentem Indulgeotiam debet visitare quinque Ecclesias, qui isto modo visitat. Quando verò in aliquo Jubilæo tantum exigitur unica oratio in Ecclesia, sufficit isto modo illam visitare. Ita ille: quod ultimum est valdè notandum pro Jubilæis. Et idem etiam docuerat Bonacina *de Sacr. disp. 6. q. 1. punct. 5. n.* 26. qui citat Suarez, Rodriquez, Cordubam, & Grassium, quibus ego addo Leone *tr. de Jubil. p. 1. q.* 2. *num.* 162. Villalob. *in sum. tom. 1. tract. 26. dub. 24. nu.* 7. Sanctarellum *de Jub. cap. 4. dub.* 3. Fereandez *in exam. Theol. mor. p. 3. cap. 8. §. 8. num.* 3. & Filliucium *tom. 1. tract. 8. cap. 6. qu. 3. num.* 133. & alios.

Sup. hoc inf. in tr. 1. R. 17.

R E S O L. CLII.

An supra dicta Indulgentia Bullæ obtineri possit multoties eodem die?

Et an supradictæ Indulgentiæ possint sumi pro defunctis, ita ut pro illis possint etiam simul sumi uno die multoties?

Et utrum aliquis possit sæpiùs eodem die consequi Indulgentiam concessam visitantibus talem Ecclesiam tali die? Ex par. 1. tract. 11. Ref. 104.

Sup. hoc in R. seq. §. ult. & inf. in tr. 3. R. 4.

§. 1. REspondeo affirmativè. Et ita docet in propriis terminis nostræ Bullæ Villalob. *in sum. tom. 1. tract.* 27. *clauf* 8. *n.* 8. ubi sic ait: (Tengo por mas probable, que estas Indulgencias se pueden ganar muchas veces en un dia, visitando muchas vezes las Yglesias.) Idem docuit Rodriquez *in Bull. §. 8. num.* 15. & Nugnus *in 3. p. tom. 2. tr. de Bulla*, §. 10. & alii.

2. Et nota, quòd supradictæ Indulgentiæ possunt sumi pro defunctis, ut habetur in Bulla Latina, & notat Villalobos, *ubi suprà*. & ideò pro illis possunt etiam sumi in uno die multoties: & ita idem Villalobos docet, quod est valdè notandum. Et ex his patet responsio ad illam quæst. utrùm aliquis possit sæpiùs eodem die consequi Indulgentiam concessam visitantibus Ecclesiam talem, tali die; de qua quæstione videndum est Bonacina *de Sacr. disp. 6. q. 1. punct. 5. n.* 32. & alii penes ipsum.

R E S O L. CLIII.

An per Bullam Cruciatæ quis lucretur in diebus signatis, qui vocantur Stationes, *omnes Indulgentias plenarias Urbis Romæ?*

Et notatur posse sæpiùs eodem die lucrari supradictas Indulgentias, si quis multoties visitaverit Ecclesiam in supra dicta die.

Et quod possint Indulgentiæ sumi uno die multoties pro defunctis. Ex p. 5. tr. 12 Ref. 2.

§. 1. NEgativam sententiam docet Corduba *lib. 5. de Indulgent. qu.* 41. Henriquez *lib* 7. *de Indulg.* 10. *num.* 2. Ludovicus de la Cruz, *in Bulla Cruc. disp. 1. cap. 8. dub* 2. *nu.* 3. Navarr. *in Levit. notab. 9. num.* 25. Leo *de Jubil. no, par 1. q.* 6. *n.* 229. & Jacobus Granadus *in 3. p. de Sacram. contr.* 12. *tract. 6. disp. 2. n. 4. &* 7. & ratio est, quia stilus Curiæ Romanæ & Regulæ Cancellariæ habet, quòd nisi in concessione exprimantur Indulgentiæ plenariæ, solùm intelligantur comprehendi non plenariæ; sed in Bulla Cruciatæ non exprimuntur Indulgentiæ plenariæ, ergo comprehenduntur tantùm non plenariæ. Unde ex hac sequeretur per Bullam Cruciatæ non lucrari aliquam Indulgentiam plenariam, nisi semel in vita & in morte.

2. Verùm hanc sententiam Villalobos *in sum. tr. 27. clauf*, 8. *num.* 3. & Trullenck *in Bulla Cruciatæ, lib. 1. §. 6. dub. 1. n.* 1. existimant esse falsam. Probatur primò ex summario Indulgentiarum in Bulla Hispania jussu Commissarij Generalis composito, ubi sic dicitur. (Sumario de las estaciones, y Indulgencias de Roma las quales concede su Santidad, à todas las personas que tomaren esta Bula, hizieren, y cumpliren cerca de esto en ella contenido., & statim sequitur. (El primer dia de Quaresma en Santa Sabina Indulgencia plenaria.) & hoc modo percurrit alias stationes commemorando plures dies, in quibus Romæ conceduntur, Indulgentiæ plenariæ, nefas ergo est credere Bullæ Cruciatæ Commissarium in re adeò gravi velle fideles omnes decipere, neque credibile est hujus summarii formam ignorari à Summo Pontifice. Imò persuasum mihi habeo illius scientiam habere. Secundò probatur, quia quando quis Romæ visitat Ecclesiam ubi statio est, non solùm lucratur Indulgentiam illius Ecclesiæ, sed etiam omnes aliàs Indulgentias septem Ecclesiarum præcipuarum Romæ. At in aliqua ex illis singulis diebus est Indulgentia plenaria; ergo in Indulgentia quæ ratione stationum conceditur, est plenaria. Quare ad argumentum oppositum dicendum est in Bulla plumbea expressè dici, habentem Bullam posse lucrari Indulgentias stationum, cumque in eis expressè contineantur Indulgentiæ plenariæ, illa generalis locutio æquipollet speciali, seu specificæ locutioni; Adde quòd in Bulla dicitur *omnes & singulas*. Et hæc omnia docet Trullenck & Villalob. *ubi suprà*, qui pro hac sententia adducuntur etiam Rodriq. *in Bulla §. 8. n.* 6. & Lopez *in Instr. pr.* 2. ubi de Bulla *c.* 1. quibus ego addo Garnicam *in expositione Bullæ Cruc. §. Item se concede* ubi ita ait. (La indulgencia el dia, que ay estacion es plenaria.)

Sup hoc in R. seq.

3. Notat etiam Villalobos *ubi suprà*, (Ser mas probable que estas Indulgencias se pueden ganar muchas veyes en un dia, visitando muchas vezes las Iglesias, que assi se ganan tambien en las de Roma, segun dize Navarr, si sit Indulgencia es plenaria, podra ganarla la segunda vez, y ortas por los difuntos que para si no la ganarà, porque aviendosele perdonado la pena de los peccado la primera vez, no queda que perdonar la segunda vez.)

Sup. contrario in hoc § in R. præterita per totam, & pro parte alia Ref. ejus primo. ...

R E S O L. CLIV.

Quando per Bullam Cruciatæ lucretur quis Indulgentiam plenariam?

Et qui ad bellum pergit, an possit lucrari dictam Indulgentiam toties,

toties, quoties peccaverit, & confessus fuerit? Ex par. 1. tr act. 11. Res. 109.

§. 1. RESponden, quòd semel in vita, & semel in morte. Ita notavit Lenoe *tract. de Jubil. p. 1. q. 6. n.* 129. & alii.

2. Sed notandum est cum Villalob. *in sum. tom. 1. tract. 27. clauf. 3. n. 3.* quòd ille, qui ad bellum pergit, potest lucrari dictam Indulgentiam, toties, quoties peccaverit, & confessus fuerit. Et ante illum hoc etiam notaverat Rodriq. *in Bull. §. 2. dub. 6. n. 25.*

RESOL. CLV.

An possit Confessarius virtute Bullæ Cruciatæ applicare Indulgentiam moribundo sensibus destituto, qui petiit antea confessionem.

Et apponitur, quod tali moribundo absolutionem Sacramentalem sub conditione impertiendam esse, & à fortiori, quando præsente Sacerdote dat generalia signa, in quibus se peccasse, & de peccatis dolere ostendit.

Et quid est dicendum, si moribundus nec Confessarium petierit nec indicia exhibuerit, an, hoc non obstante, Indulgentia Bullæ sit illi impertienda; Ex p. 3. tr. 11. Res. 108.

§. 1. RESpondeo tali moribundo absolutionem sacramentalem, saltem sub conditione, impertiendam esse; & à fortiori, quando præsente Sacerdote dat generalia signa, quibus ostendit, se peccasse, & de eo dolere, si, eò quòd subitò privetur sensibus non possit aliquid in particulari confiteri. Et ita docent D. Antoninus *p. 3. tit. 10. c. 2. circa med.* Sylvester *verb. Confessor. 3. num. 16.* & Paludanus *in 5. dist. 21 qu. 2. art. 2. concl. 2.* Angelus *verb. confessio, 4. n. 8.* Medina *de Pœnit. tr. 2. q. 39. in fin.* Regius *in suis resol. cas. 39. n. 4.* Corduba *qu. 30. de Indulg. dub. 3 opiq. 2.* Suarez *in 3. par. t. 4. disp. 23. sect. 1. n. 5.* Henriquez *lib. 6. c. 10. num. 7.* Coninch. *de Sacram. disp. 7. dub. 10. nu. 97. & 99.* Vasquez *in 3. p. tom. 4. qu. 91. art. 3. dub. 1.* Sà *verb. Confess.* Toletus *l. 3. c. 8. num. 2.* Sylvius *in add. ad 3 p. q. 8. art. 3.* Nugnus *ibid.* Quidquid in contrarium efferat novissimè Choquetius *in tr. de Confess. per lit. cap. 7. per tot.* Abulens. *Matth 16. q. 49. & 79.* Major *in 4. dist. 14.* Sotus in *4. dist. 18 q. 2 art. 5.* Ledesma *1. p. 4. q 8. art. 4.* Cano *relect. de Pœnit. p. 6. § at inhærend.* Navarr *in Man. c. 26. num. 27.* Lopez *in instr. p. 1. c. 1.* Conradus *in suis resp. p. 1. q. 10.* Angles *in 4. p. 1. q. 2. diffic. 6.*

2. Ita Homobonus in *exam. Eccl. p. 1. tract. 7. c. 18. qu. 84.* & Molfesius *in sum. tom. 1. tra. 7. c 5. nu. 48.* tenent hanc opinionem, etiamsi moribundus, nec Confessarium petierit, nec indicia exhibuerit, ex quibus actus contritionis, vel attritionis argui possit; modo talis in mortis articulo constitutus Christiano more vivere soleret, & bonus, ac fidelis homo existimaretur. Quam quidem opinionem amplexam fuisse à Clemente VIII. testantur, cum enim quidam ex fabrica D. Petri præceps fuisset, & illum cadentem vidisset, absolutionem ei dedit, dicens. Si es capax, absolvo te à peccatis tuis.

Et hanc opinionem approbavit etiam Summus Pontifex Gregorius XV. quando erat Archiepiscopus Bononiensis in *suo Man. Confess. cap. 1. de forma Sacram. Pœnit. num. 16.*

3. Sed stando etiam in contraria sententia, quòd dictus moribundus non sit absolvendus, ut rectè probat Malderus *de sigillo Confess. cap. 15.* & alii communiter, cum quibus ego sentio; hoc non obstante, Indulgentia Bullæ est illi impertienda, quia non stetit per illam, ut Confessionem minimè faceret. Et ita in similibus notavit Acosta *in Bull. q. 14.* Et ita habetur in Bulla, ut observat etiam Villalob. *in sum. tom. 1. tr. 27. clauf. 1. n. 1.* ubi ait. (Hase de advertir, que como consta de las palabras de sta clausula, que dizelo deseatan, no es necessario, que aya Confession para ganar la Indulgentia, quando no pudiera haverla,) Quod antea docuerat Rodriquez *in Bull. §. 2. dub. 5. n. 9.*

RESOL. CLVI.

Quomodo sit applicanda morituris Indulgentia Bullæ Cruciatæ?

Et multa circa hoc in textu hujus Resolutionis explanantur, à Confessariis valdè notanda, & pro praxi menti tenenda. Ex p. 5. tr. 3. Res. 133.

§. 1. NOn est necessarium ut habens Bullam hanc, consequatur Indulgentiam, quòd expressè & formaliter petat sibi eam Confessario applicari, sed sufficit quòd reverà applicetur à Confessario, & ex parte pœnitentis virtualis petitio, seu interpretativa voluntas petendi hanc Indulgentiæ applicationem, id est, quòd si advertisset, aut potuisset, eam postulasset. Ita Navarr. *not. 30. n. 12.* Suarez *infra num. 8.* Imò nec est necessarium ut is, cui talis Indulgentia conceditur percipiat & intelligat sibi concedi, ut docet Suarez *4. tom. in 3. p. disp. 56. sect. 1. num. 7.* Quare si quis repentè omnem sensum & rationem amittat, constituaturque in mortis articulo, nullumque signum confessionis, vel contritionis in ordine ad confessionem dederit, quamvis non possit sacramentaliter absolvi, si tamen habet indultum Indulgentiæ, & aliquibus conjecturis constet illum esse in statu gratiæ, poterit ei a Ministro designato Indulgentia applicari. Ita tenet Suarez *ubi suprà n. 7.* Corduba *de indulg. qu. 36. punct. 2.* & Henriq. *l. 7. c. 6. nu. 1. lit. Q.* Vnde non oportet ut infirmus pro Indulgentiæ consecutione prius petierit & designaverit Sacerdotem Confessarium in particulari, sed sufficit illa interpretativa voluntas, sicut enim Eucharistia & Extrema-Vnctio datur infirmo, quia eo ipso quòd Christianè vixit, censetur in eo articulo interpretativè petere hæc Sacramenta, & Indulgentias, quæ sunt remedia salutis, ut dictum est, & tenet Henriquez *lib. 3. de pœnit. cap. 9. num. 4.* ubi dicit: Nec oportet ut infirmus pro ejus Indulgentiæ consequutione designaverit Sacerdotem in particulari, & hæc omnia docet etiam Trullench *in expos. Bullæ Cruc. l. 1. §. 7. c. 2. dub. 19. num. 5.* qui n. 13. optimè observat, quòd si infirmus jam moritur, estque periculum in mora, his duobus verbis, *Absolvo te*, potest absolvi a peccatis, & applicari Indulgentia, & à censuris absolvi, si id absolvens intendat, quod semper intendere præsumendum est, dum non habet contrariam intentionem, quia semper intendet efficere quidquid potest, nam verbum, *Absolvo*, na se indifferens est ad absolutionem à peccatis, censuris, & Indulgentia: ergo potest ad omnia hæc ex intentione absolventis determinari, & omnia illa comprehendere, præsertim cùm non oporteat ut absolvens suis verbis exprimat totum effectum, & modum Indulgentiæ, nam satis est ut pœnitens practicè & humano modo intelligat voluntatem, & actionem absolventis. Vnde ex is idem Trullench ex Suarez infert posse Confessarium hujusmodi Indulgentiam concedere per verba absolutionis sacramentalis, etiamsi nihil sciat de indulto pœnitentis, neque ipse pœnitens ex oblivione, vel inadvertentia Indulgentiam petat, dummodo Confessarius intendat absolvere non solùm à culpa, sed etiam à pœnam, quantum potest quocumque titulo, quia, ut dictum est, absolutionis verba ad utrumque determinari possunt. Et ex parte recipientis sufficit virtualis, imò interpretativa voluntas consequendi quantam remissionem potest, sicut ad Extremam-Vnctionem recipiendam sufficit voluntas interpretativa, quam quidem interpretativam voluntatem aliquis infallibiliter haberet, si animadverteret, aut interrogaretur de hujus Indulgentiæ consecutione. Ego autem dictas Indulgentias post sumptum Sacramentum Extremæ-Vnctionis applicare soleo.

RESOL. CLVII.

Quomodo Confessarius tempore mortis debeat impertiri Indulgentiam Bullæ Cruciatæ moribundo?

Et an Indulgentia Bullæ solum concedatur pro articulo, & non pro articulo mortis.

Et si Confessarius non velit uti forma tradita à Commissario, an satis sit dicere, concedo tibi omnes gratias, quas concedere possum virtute hujus Bullæ, *etiam si hoc ore non explicet, sed solum in mente habeat?*

Et si aliquis confiteatur ut Indulgentias hujus Bullæ obtineat, & Confessarius ex malitia etiam non absolvat, an lucretur Bullæ Indulgentias?

Et an in articulo mortis, quando Clericus haberi non potest, an laicus possit concedere Indulgentiam Bullæ? Ex p. 1. tr. 18. Res. 106.

§. 1. RESpondeo, impertiendo illam sub conditione, v. gr. Si verè mortem obieris, impertio tibi Indulgentiam Bullæ; alioqui servet tibi Deus hanc Indulgentiam ad instans mortis. Et ita fieri jubet Bullæ Commissarius, ut notavit Fernandez *in exam. Theol. moral. part. 3. cap. 9. §. 9. num. 4.* qui citat Navarrum, & Cordubam. Et hanc praxim etiam docuerunt Villalobos *in summa tom. 1. tract. 27. clauf. 11. num. 3.* & Vegha *in sum. tom. 2. cap. 7. cas. 23.* Et ratio hujus praxis est: quia, si sub tali conditione Indulgentia detur, si ex illa infirmitate æger convaluerit, & postea incideret in alium articulum mortis, non indigeret nova Bulla ad Indulgentiam consequendam: quod mente teneant Confessarii. Notandum est verò, quòd Indulgentia Bullæ

solùm

solùm conceditur pro articulo, & non pro periculo mortis.

2. Notandum eſt etiam, quòd ſi Confeſſarius non velit uti forma tradita à Commiſſario, ſatis eſt dicere: Concedo tibi omnes gratias, quas concedere poſſum virtute hujus Bullæ, etiamſi hoc oretenus non explicet, ſed ſolùm in mente, & cogitatione habeat. Ita Rodriq. *in Bull.* §. 9. *num.* 40. & Fernandex *ubi ſuprà* §. 10. *nu.* 1. qui *nu.* 3. addit, quòd ſi aliquis confiteatur, ut Indulgentias hujus Bullæ obtineat, & Confeſſarius ex malitia non illum abſolvat; hoc non obſtante, lucrabitur Bullæ Indulgentias.

3. Notandum eſt etiam, quòd in articulo mortis, quando Clericus haberi non poteſt laicus poteſt concedere Indulgentiam Bullæ, ut tradit ex Navarro, Joann. Valerus *in different. utriuſque forò, verb. abſolut. differ.* 13. *num.* 3.

R E S O L. CLVIII.

An in articulo mortis poſſit virtute Bullæ Cruciatæ applicari Indulgentia ab alio, quam à Sacerdote?

Et an aliquando hæc Indulgentia in articulo mortis in caſu licet rarò poſſit applicari abſenti, videlicet, ſi Parochus poſtquam Extremam-Unctionem contulit pœnitenti ægrotanti oblitus eſt hujus applicationem & infirmus jam moritur, nec poteſt Parochus eum adire, poterit è domo ſua infirmo tali abſenti applicare Indulgentiam? Ex par. 5. tract. 12. Ref. 46.

Et ad literam in tr. 3. Ref. 134. Sed hic una tantum Ref. tranſcribitur.

§. 1. NEgativam ſententiam docet Ludovicus de la Crux *in Bull. Cruciatæ, diſp.* 1. *cap.* 8. *dub.* 14. *num.* 2. quia in Bulla habetur quòd ſemel in articulo mortis poſſit Confeſſarius Indulgentiam plenariam impendere, ergo qui non fuerit Sacerdos, non poterit id præſtare. Patet conſequentia, quia cùm Indulgentiæ ſint ſtricti juris, in propria ſua ſignificatione ſunt verba ejus accipienda, & ſecundum jus; ſed nomine Confeſſarij propriè intelligitur Sacerdos habens facultatem confitendi à jure, vel ab homine; ergo cùm huic dumtaxat concedat Pontifex in Bulla facultatem impendendi Indulgentiam, nullus alius præter Sacerdotem id poterit præſtare.

2. Verùm his non obſtantibus affirmativam ſententiam, me conſulente & impellente, ne timeant in praxim deducere non ſolùm Clerici tonſurati, ſed etiam laici, ſi Sacerdos tamen non adſit, & ita hanc opinionem præter Joannem Valerum, quem citavi *in* 1. *p. tr.* 11. *ref.* 106. tenent DD. quos citat & ſequitur Trullench *in Bull. Cruc. lib.* 1. §. 7. *c.* 7. *dub.* 19. *num.* 6. ubi ſic ait. In abſentia Sacerdotis hanc Indulgentiam in mortis articulo probabile eſt applicare poſſe etiam ſimplicem tonſuratum. Ratio eſt quia abſolutio & remiſſio pœnæ, quæ fit per Indulgentiam, non eſt abſolutio à peccatis, nec ab ea dependens, neque requiritur quòd concedens Indulgentiam, aut eam executioni mandans, ſit Sacerdos, ut communiter DD. Quare ſicut in tali articulo poteſt primò tonſuratus à cenſuris abſolvere, ita, & applicare hanc Indulgentiam, qui quoad hunc effectum latè dicitur Confeſſarius, quòd ſi in tali articulo nec Clericus haberi poſſit, exiſtimat Navarr. poſſe laicum Indulgentiam hanc applicare. Pia quidem ſententia, & propter tanti Doctoris auctoritatem probabilis, & quæ ſi non poteſt prodeſſe, ſaltem obeſſe non poterit. Ita Trullench. Et hanc ſententiam ex Theologis Societ. docet etiam Reginald. *tom.* 1. *lib.* 6. *cap.* 13. *num.* 157. Unde hæc opinio ſatis remanet probabilis adversùs Ludovic. de la Cruz *ubi ſuprà*.

3. Notandum eſt tamen hic obiter unum notabile, quod neſcio in alibi à me adnotatum ſit, nempe quod aliquando hæc Indulgentia in articulo mortis in caſu licèt raro; videtur poſſe applicari abſenti, videlicet ſi Parochus poſtquam Unctionem Extremam contulit pœnitenti ægrotanti, oblitus eſt hanc applicationem, & infirmus jamjam moritur, nec poteſt Parochus eum adire, poterit è domo ſua infirmo tali abſenti applicare Indulgentiam, quia ſi hæc poteſt applicari extra confeſſionem infirmo, qui nullum ſignum dederit contritionis, nec hujus applicatio dependet ab abſolutione ſacramentali & ex alio c. hic eſt capax Indulgentiæ, eo quòd ſupponimus eſſe in ſtatu gratiæ conſtitutum per Confeſſionem, quòd mirum, ſi in tali caſu poſſit applicari in abſentia, ſicut etiam abſens à cenſuris abſolvi, præſertim cùm nulla ſcientia, nec formalis petitio, requiratur ex parte ejus, cui eſt hæc Indulgentia applicanda, ergo, &c. Et ita hanc ſententiam docet Trullench *ubi ſuprà in Bulla Cruc. lib.* 1. §. 7. *cap.* 2. *diſp.* 19. *num.* 7.

R E S O L. CLIX.

An Hiſpani, Siculi, &c. exiſtentes extra Regna Hiſpaniarum & Siciliæ, poſſint ſumere per alios Bullam Cruciatæ, & ejus privilegiis frui, ſecluſo privilegio edendi lacticinia?

Et docetur Regulares virtute Cruciatæ poſſe abſolvi à peccatis mortalibus, & cenſuris non reſervatis à quocumque Confeſſario ſæculari, vel Regulari approbato ab Ordinario, vel à deputato à Prælato ſuæ Religionis. Ex p. 9. tr. 6. & Miſc. 1. Ref. 10.

§. 1. NOn deſunt aliqui, qui ſententiam affirmativam probabilem exiſtiment: & ita noviſſimè docet doctus Pater Quintadveñas *in Theol. mor. tom.* 1. *tractat.* 8. *ſingul.* 4. *num.* 8. ubi ſic aſſerit. (dicendum eſt, probabile eſſe, quemlibet Sacerdotem, vel adſtrictum Horis Canonicis, ſubditum Regis Hiſpaniæ, uti poſſe prædicta compoſitione, & gaudere Bullæ privilegiis, excepto lacticiniorum, & ovorum eſu, etiamſi exiſtat extra Hiſpaniæ Regna, & extra illa commoretur, dummodo alius pro prædicto Bullam in Hiſpania accipiat. Primò, quia in ipſa Bulla lacticinia ſolùm excipiuntur; ſeu arcentur à privilegiis veſcendi ovis, & lacticiniis, atque etiam carnibus de utriuſque Medici conſenſu, ii, qui extra Regna hæc commorantur. Item, inquit S. Pius V. *in Bulla relata*, ut dicto biennio durante intra ipſa Hiſpaniarum Regna, & non extra, carnibus de conſilio utriuſque Medici, temporibus jejuniorum totius anni, etiam quadrageſimalium veſci, ac pro eorum libito ovis, & lacticiniis, &c. ergo reliqua privilegia poterunt illis prodeſſe, cùm exceptio, ſeu caſus exceptus firmet regulam in contrarium, *l. Nam, quod liquidè*, §. *fin. primo reſponſo, ff. de penu. l. Quæſitum*, §. *Idem reſpondit*, & *ibi* Gloſſ. *verbo*, *Non poteſt, ff. de fund. inſtructor. c.* 2. *de conjugali proſeſſ.* Menochius *de arbitr. l.* 1. *q.* 30. *num.* 4. Surdus *conſil.* 303. *n.* 11 Cardinalis Seraphinus *Rota Rom. deciſ. n.* 7. Farinac. *prax. p.* 4. *conſ.* 65. *n.* 74. & apud eum *deciſ.* 51. *n.* 10. Rota Romana.

2. Confirmatur: quia, ut Vegha *ſuprà*, & alii Doctores docent, ideò prohibetur hoc extra Hiſpaniam, quia ſcandalum oriretur, cùm publicè fiat apud exteros: ſed nullum oritur ex hac compoſitione, cùm ſecretò fiat, & in conſcientiæ foro tantùm: ergo fieri poteſt.

3. Probatur ſecundò: quia ad indagandam vim legum, & privilegiorum, cauſa finalis diligenter inſpicienda eſt, juxta utriuſque juris Doctores, *in l. Verùm, de furtis*. Unde communis Juriſperitorum, & Theologorum ſtatuit, quòd ceſſante cauſa finalis legis in totum, ceſſat ipſa lex. Sic Alphonſus à Caſtro, Sylveſter, Suarius, Azorius, Covarruvias, Aragonius, Gutierrez, Salas, & alii apud Bonacinam *de leg. diſt.* 1. *qu.* 1. *par.* 10. §. 1. *num.* 1. & 2. & de privilegiis docet ipſe cum aliis *d.* 1. *de privil. qu.* 3. *p.* 8. §. 2. *num.* 4. ſed cauſa finalis, ſeu finis præcipuus conceſſionis Cruciatæ, & compoſitionis, eſt ſubſidium Regi Catholico pro belli expenſis impenſum; vel à ſuis ſubditis, vel ab aliis; qui tamen ad ejuſdem Regis Regna declinent: ergo, licet extra Hiſpaniarum Regna commorentur, dummodo ſint vaſſalli, ſeu ſubditi Regis Catholici, non eſt, cur Cruciata priventur: æquè enim finis conceſſionis perſiſtit, ſive ii exiſtentes in Hiſpania, ſive extra illam, pecunias in ſubſidium belli contribuant. (Ita Quintadveñas, & ante illum aliqui viri docti ex Societate, teſte Caſtro Palao *tom.* 4. *tr.* 25. *diſputat. unica, punct.* 5. *num.* 4. ſic aiente: (Non deſunt graves Doctores, Pater Bonaventura, Joann. Chacon. Joann. de Salas *in Manuſcriptis*, qui improbabile non reputant, Bullam prodeſſe Hiſpanis extra Hiſpaniam exiſtentibus, ſi alius pro ipſis Bullam ſuſcipiat; quia finis principalis Bullæ eſt ſubſidium pecuniarium factum noſtro Regi pro expenſis belli contra infideles. Quòd verò fiat perſonaliter, & præſentialiter in illis Regnis, vel interpoſita perſona, parum videtur referre.

4. Sed ipſe meritò ibi prorſus refellit hanc opinionem, tamquam adverſam privilegii verbis, quæ ſolùm exprimunt, habitantes in Regnis Philippo ſubjectis, vel ad ea declinantes; aliàs non ſolùm Hiſpani, ſed exteri omnes frui Bulla poſſent, ſi aliquis in Hiſpania Bullam pro ipſis ſuſciperet, quod credendum non eſt. Non enim eſt intentio Pontificis, ut noſter Rex pecuniam ab illis accipiat, qui nec ratione domicilii, nec tranſeuntis habitationis illi ſubjiciuntur. Hanc etiam ſententiam, præter Palaum, ſuſtinet concivis meus peritiſſimus, & amiciſſimus Pater Bardi *in Bullam Cruc. p.* 1. *tr.* 2. §. 2. *nu.* 16. qui citat Ludovic. à Cruz, & Riccium.

5. Ad præcipuum verò argumentum Patris Quintanadveñas,

vt fias, respondeo, quòd quamvis finis hujus Diplomatis sit subsidium Regis Catholici; tamen non est quocumque modo accipiendus, sed determinato modo, nempe, pro eleemosynis erogandis ab iis, qui in illis locis Bullam accipiunt: & de hac re nulla assignari poterit ratio, præter intentionem Pontificis volentis cum hac conditione Bullam concedere.

Sup. hoc in R. 18 §. Sed si & seq. & in 2. p. vers. ad med. §. 1. & magis sed in 2. 1.

6. Notandum est hìc obiter, cùm sermo inciderit de Bulla Cruciatæ, Patrem Quintanadveñas *tr. 3. singul.* 18. docere ex pluribus rationibus, contra Eminentissimum Dominum meum de Lugo, Regulares posse absolvi virtute Cruciatæ à peccatis mortalibus non reservatis; unde *num.* 14. sic ait: (Sed si obiicis, ex relata sententia sequi, posse quemlibet Regularem absolvi virtute Cruciatæ ab omnibus iis peccatis, & censuris à quocumque Confessore sæculari, vel Regulari approbato ab Ordinario loci, vel à Prælato Regulari ipsius pœnitentis, à quibus potest absolvi à Confessario deputato pro audiendis aliis Regularibus suæ domus: admitto, id sequi, & teneri à viris doctis.) Ita ille. Sed opinionem Eminentissimi de Lugo defendit mordicus Pater Bardi *ubi suprà, c. 5. sect. 2. §. 4. n. 90. & seq.* Ego autem utramque sententiam probabilem esse puto.

R E S O L. CLX.

An gratiis & Indulgentiis Bullæ Cruciatæ possit quis frui extra Regna, ubi Bulla non publicatur?

Et an doctrina hujus Resolutionis extendatur ad esum carnis, & lacticiniorum; vel hoc Indultum concedatur tantum commorantibus in Regnis Hispaniarum, & non extra? Ex p. 1. tr. 11. Res. 1.

Sup. hoc in R. prec. & in aliis sive prius an. pos.

§. 1. RESpondeo affirmativè: & ita, accipiens Bullam in Sicilia, si postea Romam se transferat, potest ibi eligere Confessarium ad obtinendam absolutionem à reservatis, & aliis censuris concessis in dicta Bulla, & frui aliis indultis. Ita ex Rodriquez docuit Fernandez *in exam. Theol. mor. p. 3. cap. 9. §. 2. num. 3.* & Vegha *in summa, tom. 1. cap. 43. cas. 8. & tom. 2. cap. 7. cas. 17. in fin. & tom. 1. c. 34. cas. 15.*

Sup. hoc in R. seq. & in aliis sive secundo pos.

2. Notandum est tamen, hanc doctrinam non extendi ad esum carnium, & lacticiniorum: nam hoc indultum, ut apparet ex verbis Bullæ, conceditur tantùm commorantibus in Regnis Hispaniarum, & non extra. Ita Villalobus *in sum. tom. 1. tract. 27. in cit. num. 3. & claus. 6. num. 4.* Hanriquez *lib. 1. cap. 14. num. 1. in Glossa, litt. D* & alii communiter.

R E S O L. CLXI.

An qui proficiscitur extra Regna Hispaniarum, vel Siciliæ, brevi tamen reversurus, possit uti privilegio Bullæ Cruciatæ circa esum ovorum, & lacticiniorum?

Et difficultas est in hoc dubio, quinam dicatur statim reversurus, ut illo medio tempore possit extra Regna Hispaniarum edere virtute Bullæ Cruciatæ ova, & lacticinia?

Et pro firmanda doctrina supradicta quæstione quæritur, an Mediolanensis in oppido, ubi viget jus commune, possit vesci carnibus quatuor primis diebus Quadragesimæ ex eo, quod Mediolani liceat ex consuetudine vesci carnibus his diebus?

Et docetur Castellanum per Lusitaniam transeuntem posse more suæ patriæ intestinis vesci diebus, Sabbathi, quæ in Lusitania non permittuntur. Ex par. 5. tract. 14. & Miscel. 2. Res. 20.

Quæ hic est R. antecedens, & quasi per transitum in alia sive primo pos.

§. 1. NEgativè videtur respondendum ex his, quæ ego adduxi *in par. 1. tract. de Bulla Cruciatæ, resolut. 1.* ubi firmavi ex textu ipsius Bullæ, privilegium Bullæ circa esum lacticiniorum esse locale; cùm clare dicatur in dicta Bulla illam sumentes non posse edere ova, & lacticinia extra Regna Hispaniarum, ut novissimè etiam docet Trullenchus *in expositione Bullæ lib. 1. §. 1. dubium 5. numer. 4.* vide etiam Molfesium *in summa, tom. 1. tract. 10. cap. 4. num. 59.*

Quæ nunc hanc sequitur, & in 1 p. tr. 7. R. 109 §. 1. prope fin. & vers. Unde ego

2. Sed his non obstantibus affirmativam sententiam docuit olim publicè in Collegio Panormitano Pater Barnardinus Piccinus, Societatis JESU, vir quidem doctissimus, de cujus tamen probabilitate ego dubitavi *in 4. par. tract. 4. resolut. 190.* Nunc verò re maturiùs considerata, ad istantiam Illustrissimi viri, puto hanc sententiam probabilem esse, &, secluso scandalo, tutam in praxi. Nam in jure statim reversurus dicitur præsens, & abesse non dicitur, qui brevi est reversurus, ut patet *in l. post liminus, §. captivus, & l. nihil ff. de captivis, & post limin. revers.* ex *l. 3. ff. de divort.* ex *cap. divortium, de pœnit. distinct. 1.* cum aggregatis per Rebuffum, *de privil. Schol. privil. 23. per totum*, & per Gonzalez *in regul. 8. Cancell. glos. 43. num. 5.* quod etiam clarè probatur ex Concil. Trident. *sess. 23. cap. 1. de reform.* ubi hæc verba habentur. Quoniam autem qui aliquantisper tantùm absunt, ex veterum Canonum sententia non videntur abesse, quia statim reversuri sunt, sacrosancta Synodus, &c. Cùm igitur in nostro casu, qui proficitur extrà Regna Hispaniarum, brevi sit reversurus, non dicitur absens, sed moraliter præsens in dicti Regnis, ideo potest privilegio Bullæ uti, ova edendo & lacticinia, secluso scandalo. Facit etiam ad roborationem supradictorum id, quod colligitur ex *l. quæsitum, §. fin. ff. de leg. 3. & l. si item, ff. eod. tit.* quòd qui brevi tempore residet in loco, non dicitur moraliter in eo esse; quod etiam docet Baldellus *tom. 1. leg. 5. disput. 32. num. 23.*

3. Confirmatur etiam supradicta sententia ex auctoritate Doctorum *ubi infrà*, & Thomæ Sanchez *de matrim. tom. 1. l. 3. disp. 18. num. 7.* ubi ponit hunc casum. Mediolani licet ex consuetudine vesci carnibus quatuor diebus Quadragesimæ. Quæritur an Mediolanensis in oppido, ubi viget jus commune, possit his diebus juxta sui domicilii usum carnes edere, & non jejunare? Et respondet affirmativè, quia, ait ille, licèt hoc privilegium videatur locale, soloque cohærens, est utique tale in hoc sensu, ut eo gaudeant, non tantùm ibi quoque modo existentes; sed etiam qui jure habentur pro præsentibus, ibique existentibus, quales sunt, qui brevi tempore absunt citò reversuri, eo quòd illic domicilium habeant. Ita Sanchez, qui ex supradicta ratione à fortiori nostram sententiam doceret, quæ etiam confirmatur ex opinione Michaelis de Palatio *in 4. sent. dist. 15. disp. 8. post. 6. concl. fol. 126. ver. At verò.* Fagundez *p. 4. lib. 1. cap. 7. num. 11.* Medinæ *in 1. 2. quæst. 96. art. 5. ad fin.* ubi docent, Castellanum per Lusitaniam transeuntem posse more suæ patriæ intestinis vesci diebus Sabbathi, quæ in Lusitania non permittuntur. Et hanc opinionem probabilem putat Layman. *l. 1. tract. 4. cap. 12. num. 3.* & novissimè Bossius *de Jubilæo sect. 4. cas. 18. num. 64.*

Sup. hoc inf. in tr. & Ref. 47. in prine. & in 2. p. tr. 6. R. 1. in princ. & glos.

Sup. hoc in 2. 1. not. prior. in §. & in sequ. in eisdem §. & in 1. 6 tr. 2 R. 15. in fine.

4. Sed adhuc manet difficultas in hoc dubio, quinam dicatur statim, & brevi reversurus, ut illo medio tempore possit extra Regna Hispaniarum edere virtute Cruciatæ ova, & lacticinia? Pater Piccinus *ubi suprà* in lectura manuscripta Bullæ Cruciatæ *§. 5. num. 77.* putat in tali casu licere vesci lacticiniis, qui intra semestre sit in Hispaniam, vel Siciliam redituros. Sed hæc sententia videtur aliquibus nimis laxa. Unde aliqui putant hoc remittendum esse arbitrio boni viri, nam quandoque breve temporis spatium est intra tres dies, ex *l. fin. §. illico, Cod. de judic. & l. fin. Cod. de error. Advoc.* vel intra decem dies, ex *l. quod decimus, ff. de solut.* juncta glossa super ver. *intellig. est gloss. in §. fin. Inst. de inutil. ver. fieri possit, l. promissorum, §. si sine, de const. pec.* Interdum significat intra mensem unum, ut docet Alexand. In *l. divortium: num. 10. ff. solut. matrim.* & Surdus *cons. 550. nu. 6.* & interdum intra duos menses, ex *l. aufertur §. 1. ff. de jure fisci*, glossa *in l. compensationis, ver. indaginem, Cod. de compens.*

5. Restat modo respondere ad argumentum adductum pro contraria sententia. Dico igitur Bullam loqui de commorantibus per multum tempus extra Regna Hispaniarum, & non brevi reversuris, ut est in casu nostro, qui, ut probatum est, in jure dicuntur præesse, & non abesse.

R E S O L. CLXII.

An si quis in mari, dum navigat, possit virtute Bullæ Cruciatæ edere lacticinia, non obstante, quod Bulla dicat extra Regna, ubi illa sumitur, non esse comedenda? Ex p. 4. tr. 5. & Misc. Res. 190.

Sup. dicta hujus R. leg. 4 §. 2. usque in fin. prec. Ref. & R. & 59 sive secundo pos.

§. 1. HUoc casum apud neminem inveni pertractatum, & tamen potest in praxi sæpius accidere; ideò respondent aliqui. Primò, quòd servetur consuetudo, si qua est, & si stricta fuerit ne laxetur, neque si laxa coarctetur. Secundò, ut in terra, sic & in mari termini servari possunt quos certè civitates, & regna singula habent atque hi duo modi tutissimi sunt. Tertiò, cùm quis navigat brevi rediturus in regnum, ubi per Bullam edere poterat lacticinia, quo quo eat vesci lacticiniis potest, quia mare passim omnibus patet, atque usus ejus perinde ac aeris communis est omnibus, saltem in hoc; & in jure etiam qui brevi tempore adsunt brevi reversuri, pro præsentibus habentur *l. postliminii, §. captivus, leg. nihil, ff. de capt. & post lim. revers.* Quartò, si quis in Hispaniam proficiscatur, idem potest per intermedias regiones, saltem occultè ad minus, si non

pu-

publicè: unde infertur, etiam si quis, v.g. in porta Neapolitano Quadragesimam agat, ovis vesci potest, & lacticiniis, imo si quis Neapoli Quadragesimam agat brevi rediturus, idem facere potest, licet contrarium sit probabilius, quæ quidem procedunt cessante scandalo, idque fit movendo de facultate, & privilegio Bullæ; vel occultè comedendo. Et ita hæc omnia publicè docuit in Collegio Panormitano P. Bernardinus Piccinus Societatis JESU, vir sanctissimus, & hujus literaturæ consultissimus, ut omnes sciunt, in lectura super Bullam Cruciatæ *num.* 63. usque ad *num.* 77. ubi etiam quærit, an extra Siciliam, Romæ, v.g. per Bullam possit quis furi privilegio edendi lacticinia, & ait, verba illa Bullæ, *non extra illa*, interpretari posse de Concil o ratione scandali, quod vitari potest. Accedit præterea, quòd in Bulla Italica hæc verba non habentur, unde dicendum videtur à Commissario generali ita interpretatum; sed re vera tutior est opinio, extra territoria Siciliæ nulli licere edere lacticinia, & probabilis alia opinio licere ei, qui brevi intra semestre est rediturus. Hæc omnia dictus Pater Piccinus *ubi suprà*, sed an probabiliter, ut ipse putat aliis judicandum relinquo: nam quòd lacticinia possint edi extra regia Hispaniarum, ego reprobavi *in* 1. *part. tract. de Bulla Cruciata, resol.* 1.

R E S O L. CLXIII.

An exterus, si veniat in Regno, ubi viget Bulla Cruciata animo solo illam sumendi, & statim redeundi, possit pro illo anno uti illius privilegiis?

Et pro firmanda doctrina hujus quæstionis, aliæ rursim in exemplum adducuntur.

Et docetur, quod privilegia Bullæ Cruciatæ non strictè, sed amplè interpretanda sunt. Ex par. 11. tract. 2. & Miscel. 2. Res. 37.

§. 1. VT si v.g. è Regno Calabræ Messanam proficiscatur; Et negativè Respondet Magister Gallego de Vera *in Bullam Cruciata cap.* 1. *Claus.* 1. *dub.* 4. Ubi sic ait; (Preguntase si vale la Bulaà los estrangeros' Respondo que si, como habiten en nuestros Reynos, y sean moradores dellos. Porque la bula es conceder à los vezinos, y moradores estantes, y habitantes en los Reynos, y Señorios en esta clausula contenidos, y nombrados, pues dize desta manera y à los que à ellos vinieren, y en ellos se hallaren.) Ita ille, cui adde Trullench *in Bulla Cruciata l.* 1. §. 1. *dub.* 5. *nu.* 2. & Ludovicus à Cruz *disp.* 1. *c.* 1. *dub.* 3.

2. Sed oppositam sententiam judicat veram, & in praxi securam Pater Andreas Mendo *in Bullam Cruciata disp.* 1. *c.* 13. *nu.* 14. Nam qui accipiendæ Bullæ causa ad locum Hispaniæ accedit, verè ad Hispanam ditionem declinat; at Bulla conceditur etiam ad eam declinantibus, ut verba ipsius jam relata demonstrant, nec additur, declinari debere alicujus negotii causa, ergo ibi Bulla conceditur, ne nos distinguamus, ubi ipsa non distinguit, alioquin non esset, cur posset Bulla uti, qui ipsum obiter, vel fortè in Hispania esset. Nec ille quid agit in Bullæ fraudem, jure enim suo utitur, quo uti, non est facere malo, dolo *l. nullus videtur* 55. *ff. de regulis Juris, l. cum creditor* 55. *ff. de Furtis, l.* 3. §. *is autem ff. de liber homin.* dum pluribus aliis ibidem in glossa citatis ille igitur dolo malo non facit, cum in accessu ad Hispaniam, qui ei non est prohibitus sed liber, nulla illicita fraus, nullus dolus malus reperiatur.

3. Confirmatur exemplis. Validum est in Gallia Matrimonium clandestinum, possuntque vir, & fœmina illuc commeare; ut clandestinè valdè nubant, quia nempè nulla lege prohibentur, jureque suo utuntur, ut tenet cum aliis Basil. Legionens. *l.* 5. *de matrim. cap* 9. *num.* 4. Potest prætera quis, ut obligationem effugiat præcepti, transire ad alium locum propinquum, ut ibi non jejunet, si jejunetur in suo, quia in hoc non datur propriè & formaliter fraus, quæ tunc reperitur dumtaxat, ubi adest obligatio legis, qua quis per fraudem conatur evadere; in loco autem eo propinquo non datur obligatio, quare non est dolus, sed obligationis fuga, quæ ex se mala non est, atque adeò eam sequendo jure suo utitur; sic docet Pater Fagundez *Præcep.* 1. *lib.* 2. *cap.* 7. *nu.* 7. Imò Diana *tom.* 1. *tract.* 9. *resol.* 40. cum Medina, & Ledesma asserit deobligatum esse à jejunio, qui etiam recreationis causa, labore gravi est fatigatus, nec teneri ad laborem v. g. ludum pilæ relinquendum, ne ita defatigetur, cum suo jure utatur in ludendo. Demum, ut alia omittam. Salmanticæ, & Compluti, ubi nemo intra ipsa oppida notus potest nobilem ferè omnium Collegiorum togam nancisci, licitum est fœminis ab eis locis exire, ut proles in lucem edant, sicque deinceps ea valeant filii collegia obtinere: quippe in ejusmodi exitu sibi non prohibito dolosè non agunt, sed jure suo fruuntur: ergo idem in casu nostro contingit, cum par sit utrobique ratio. Ex his, quæ pro nostro adduximus Asserto, Argumento adversariorum remanent enervia, cum jam ostenderimus in proposito casu fraudem non reperiri, cumque hominem juxta Bullæ verba ad Hispaniæ loca declinare. Et hæc omnia docet Mendo ubi supra, satis quidem probabiliter.

4. Confirmatur hæc opinio: Nam privilegia Bullæ Cruciatæ non strictè, sed amplè interpretanda sunt, quicquid dicat doctus & amicissimus Pater Bardi *in Bullam Cruciata, par.* 1. *tr.* 1. *c.* 5. *nu.* 3. contra quem insurgit Andraes Mendo *ubi supra in appendice c.* 2. *num.* 2. sed ut verum fateat, licet patris Mendo sententiam non audeam tanquam improbabilem damnare, tamen video communem sententiam expositorum contrariam esse, & ideò novissimè Pater Antonius Escobar, & Mendosa *in Theologia moral. lib.* 7. *fection.* 2. *cap.* 2. *numer.* 23. sic ait,

5. Si quis v. g. Gallus, aut Italus in Hispania tendat solo animo accipiendi Bullam, & ea acceptata statim suam revertatur ad Patriam, non fruitur Bullæ privilegiis. Quia hic non commoratur in Hispania, nec in ea fortè, aut obiter alicujus negotii causa reperitur, quod Bulla requirit; Undè hujusmodi Bullæ acceptio, facta videtur in fraudem. Ita ille, Unde magis accedo huic sententiæ.

R E S O L. CLXIV.

An Cardinales, si sint Sacerdotes, vel Regulares possint in Regnis Hispaniarum virtute Bullæ Cruciatæ comedere ova, & lacticinia? Ex p. 11. tr. 2. & Misc. 2. Res. 38.

§. 1. NEgativè Respondet Pater Bardi *in Bulla Cruciata part.* 2. *tract.* 3. *sect.* 2. *quæst.* 3. *num.* 21. ubi sic ait: Dicendum est Cardinales, si ut sic spectentur, gaudere, posse hoc indulto quoad cibos vetitos, ut inquit Rodriquez *in addit. ad* §. 6. *num.* 9. Ludovicus à Cruce, & Trullench ut supra: Et ratio est, quia de illis nulla fit mentio in exceptione: dixi, Ut sic, quoniam alio titulo possunt esse exclusi; Nam si essent Sacerdotes Episcopi, Prelati Regulares, &c. tunc non possent frui privilegio quoad hunc effectum. Ita ille; qui citat Trullench., & Luduvicum à Cruz, quibus addo. Ego Gallegum *in Bull. Cruciata, dub.* 54. & Doctissimum, atque amicissimum Patrem Anton. Escobar, & Mendoza *in theolog. moral. lib.* 7. *sect.* 1. *cap.* 27. *num.* 445. Ubi sic ait: Cardinales qui à privilegio edendi lacticinia excluduntur (ut diximus) gaudent hoc indulto, si sint Patriarchæ, Archiepiscopi, seu Episcopi. Quia illis personis sæcularibus hoc indultum conceditur, quibus erat in Bulla Magna prohibitum, atqui solis Cardinalibus, Sacerdotibus, Regularibus, aut aliquam habentibus prælaturam erant prohibita lacticinia: Ergo, &c. Atsi Cardinales sint Presbyteri Regulares; non autem sint aliqua ex præfatis dignitate decorati, non gaudent indulto, Quia hoc non conceditur Presbyteris Regularibus, sed sæcularibus, nisi Presbyter Regularis sit Patriarcha, Primas Archiepiscopus, Episcopus, vel alius inferior Prælatus, & Abbas. Hæc Mendoza.

2. Sed his non obstantibus affirmativam sententiam tenet Andreas Mendo *in Bullam Cruciata, disp.* 18 *c.* 2. *nu.* 7. ubi sic asserit; Censeo Cardinales, etiamsi Regulares, aut Presbyteri sint, non excipi in præsenti, sed posse gaudere hoc Bullæ privilegio.

3. Primò, quia in odiosis non comprehenduntur Cardinales, nisi exprimantur, hìc autem non exprimuntur.

4. Secundò, quia ipsa non expressio indicat non comprehendi; alioquin non debuisset taceri, cum exprimantur alii prælati in dignitate inferiores.

5. Tertiò, quia in Bulla lacticiniorum pro Ecclesiasticis, cùm simile privilegium vescendi ovis concedatur Archiepiscopis, &c. quibus in præsenti negatur, non asseritur concedi Cardinalibus quod signum est in præsenti illis non negari; aliàs cum ea Bulla concedatur aliis Prælatis, non est cur deberet negari Cardinalibus illud privilegium. Ita Mendo; qui *disp.* 31. *nu.* 5. idem confirmat, sic enim ait; Cardinales S.R.E. juxta dicta à nobis *disp.* 18. *n.* 7. non indigent hac Bulla, ut vescantur ovis, & lacticiniis in Regnis, quibus Bulla concessa est, cùm ad hoc eis sufficiat Bulla communis, in qua asseruimus, non excipi eos à privilegio edendi ova, & lacticinia, etiamsi Regulares, & Presbyteri sint, videantur ibi dicta. Hæc illæ.

6. Unde licèt prima opinio sit communis, secundam Patris Mendo existimo probabilem esse; Unde sequitur ex his, quod Eminentissimi Domini mei Cardinales Primentel,

Maculani, & Lugo si essent in Regnis, ubi viget Bulla Cruciatæ, sumendo Bullam communem possent vesci ovis, & lacticiniis.

R E S O L. CLXV.

An Regulares Militarium Ordinum etiamsi sint Sacerdotes, possint frui privilegio Bullæ Cruciatæ vescendi ovis & lacticiniis?

Et an in jejuniis ex voto, pœnitentia, aut Jubilæo extra Quadragesimam, possint sæculares ovis vesci?

Idem asseritur de Sacerdotibus, & Religiosis.

Sed si incidant in Quadragesima possunt sæculares cum Bulla Cruciata ovis vesci, non tamen Presbyteri, aut Regulares. Ex p. 11. tr. 3. & Misc. 2. Res. 53.

§. 1. NEgativam sententiam docet Pater Bardi *in Bulla Cruciata, p. 2. tract. 4. cap. 2. sect. 1. §. 4. num. 28.* ubi sic ait, Quæres, an hi Equites gaudeant privilegio isto, etiamsi sint in statu Sacerdotali, videtur affirmativè respondendum, quia in Bulla Latina, sine ulla limitatione declaratur ipsos comprehendi sub hoc indulto, sic enim asseritur (& sub hoc indulto vescendi carnibus, ovis, &c. comprehenduntur omnes cujusvis militiæ Regulares) & ideò nonnulli, quos citato nomine refert Villalobos *num.* 9. partem affirmativam amplexi fuerunt, sed eos reiicit ipse Villalobos, & meritò, quia non est verisimile plus concessum fuisse, in ordine ad hunc effectum Presbyteris Religiosis, quam Sæcularibus, cùm illi majori teneantur obligatione vitæ perfectionem acquirendam, quam isti. Ita Bardi.

2. Sed ejus, & Villalobos sententia mihi non placet, & adeò assero Regulares ordinum militarium etiamsi sint Sacerdotes, posse diebus Quadragesimalibus edere ova, & lacticinia. Et ita hanc sententiam tradit & probat Andreas Mendo *in Bull. Cruc. disp.* 18. *cap.* 3 *num.* 20. & postea nominatim contra Patrem Bardi *in Append. disp.* 2. *cap.* 10. *num.* 47. ubi verisimilitet quam ipse adducit, asserit non urgere: Si enim Pontifex voluit concedere illis, & non istis prædictum privilegium, non debemus examinare, an congruentius fuisset, negare: imò supponere fuisse congruentias, quibus ductus moveretur ad concessionem: easque attigi loco relato, facileque excogitari possunt causæ moventes ad indultum concedendum. Itaque respondeo, esse verissimile, plus concessum fuisse Presbyteris militarium equestrium quàm aliis, quia ex ipsis Bullæ verbis explicatis in proprio sensu, quin adhibeatur impropria restrictio, id constat. Ita Mendo.

3. Et hanc sententiam nominatim etiam contra Patrem Bardi tenet Magister Gallego *in Bull. Cruciata, dub.* 58. ubi sic ait: (No obstante esto se ha de dezir que los tales Religiosos aunque sean Sacerdotes pueden comer huevos, y lacticinios en la Quaresima con la Bula: porque la misma Bula Plumbea ò Latina se lo concede con estas palabras; *Et sub hoc indulto vescendi carnibus, ovis, & lacticiniis comprehenduntur omnes cujuslibet militiæ Regulares.* Pues si la misma Bula Latina habla universalmente con todos los Regulares de las ordenes militares, siendo los tales Freyles verdaderamente Religiosos de las dichas Ordenes militares, parece claro, que la misma Bula les concede à ellos tambien este indulto: y aunque la tradicion Castellana dize, Cavalleros de los Ordens militares, no obsta porque la tradicion attendio à que semejantes Religiones militare, es su principal instituto de Cavalleros Militares, à quien ayudan los Freyles, que todos juntos componen una Religion militar: y assi como la tradicion, la denominacion de los mas principal, llamandolos Cavalleros de las Ordens militares. Empero la Bula Plumbea ò Latina hablo universalmente, como hemos dicho, esta doctrina se platica en el insigne Convento de S. Maria del Monte de Orden Militar de S. Juan, en el Diocesis de Toledo, segun me certifico D. Frei Miguel de la Solana Sacerdote del dicho Orden, natural de la muy honrada villa Carrascosa del Campo, en la Diœcesis de Cuena: y lo mismo deven placitar los Conventos de las otras Ordenes Militares. Ita ille, qui testatur ex Mendo hanc sententiam docuisse etiam Basilium Pontium de hoc interrogatum.

4. Verùm in favorem amicissimi viri Patris Bardi observo, ejus sententiam novissimè docere Antonium Escobar & Mendoza *in Theolog. Moral. tomo* 2. *lib.* 3. *sectione* 1. *cap.* 11. *num.* 116. ubi sic ait; Laicis sæcularibus, & Equitibus Militarium Ordinum (dummodo Presbyteri non sint,) conceditur, sine ulla temporis distinctione posse ovis ac lacticiniis vesci. Ita ille, & paulò infra *num.* 130. sic ait; Equites Ordinis militaris, qui verè Religiosi sunt, & matrimonium contrahere nequeunt, verbi gratia. Divi Joannis, tempore Quadragesimæ ovis, ac lacticiniis vesci possunt. Quin instituti sunt ad serviendum Ecclesiæ fortiter dimicando adversus hæreticos, & infideles. Non autem nomine militarium comprehenduntur Religiosi militares Clerici, quamvis non sint Sacerdotes, quos Freyles vocitant, & Choro inserviunt: hi enim tenentur ab ovis, ac lacticiniis abstinere. Rodriquez §. 6. *num.* 11. Sic Escobar.

5. At mihi magis placet sententia contraria, quam supra adduximus; nam in Bulla Latina postquam absolutè conceditur sumentibus Bullam Cruciatæ indultum vescendi ovis, & lacticiniis in diebus Quadragesimalibus, adjungitur; Et sub hoc indulto vescendi carnibus, ovis, & lacticiniis comprehenduntur omnes cujusvis militiæ Regulares. Et immediatè postauditur, Patriarchis verò Archiepiscopis, & Episcopis, aliisque inferioribus Prælatis, nec non aliis personis Regularibus, & qui in ordine Presbyteratus fuerint, sæcularibus, id minimè conceditur, nisi sexagenarii fuerint. Ex quibus verbis colligitur, Religiosos Militares etiam Sacerdotes, posse frui privilegio edendi ova, & lacticinia; cum solùm sæcularibus sacerdotibus id denegatur.

6. Nota hic etiam obiter, quod in jejuniis ex voto pœnitentia, ac Jubilæo extra Quadragesimam possunt sæculares ovis vesci, Idem de Sacerdotibus, ac Regularibus assero. Sed si incidant in Quadragesima, possunt sæculares ovis vesci, non Presbyteri, ac Regulares. Ita Escobar, & alii. Sup. contenta in hoc §. ... ejus primo, & secundo ...

R E S O L. CLXVI.

An in hoc Siciliæ Regno diebus Quadragesimalibus, & aliis jejuniis usus saginæ, & lardi sit licitus habentibus Bullam Cruciatæ? Sup. prima diffic. ... hujus Res.

Et an hoc sit licitum advenis, & peregrinis?

Et multa alia adducuntur pro confirmanda consuetudine circa hoc in dicto Regno Siciliæ. Ex par. 1. tractat. 9. Res. 21.

§. 1. LIcitum esse, ex consuetudine, & authoritate Doctorum manifestè apparet. Posse verò consuetudinem mitigare, & abrogare leges, & jura humana, communis refert Doctorum opinio. Id asserunt Theologi cum D. Thoma *in p.* 2. *q.* 97. *art.* 3. Canonistæ *in cap. ult. de consuetud.* Legistæ *l. de quibus ff. de legib.* & ita in terminis de jejunio asserunt Lessius *lib.* 4. *c.* 2. *dub.* 2. *n.* 8. Bonacina *tr. de legib. disput. ult. qu.* 1. *punct.* 2. *n.* 2. Reginald. *tom.* 1. *lib.* 3. *cap.* 13. *sect.* 1. *n.* 147. cum aliis, & ita in Belgio, exceptis paucis diebus, consuetudo permittit lacticinia, etiam in Quadragesima, & apud Castellanos in Hispania, ut notat Sanchez *de matrim. tom.* 1. *lib.* 3. *disp.* 18. *numer.* 19. licitum est edere in Sabbato intestina animalium.

2. Sed dices: in Belgio, & in Castella talem consuetudinem esse licitam: quia licitis, & bonis actibus rationabiliter fuerit introducta propter aliquam necessitatem: nam, ut dicitur *in cap. fin. de consuet.* longæva consuetudo non prævalet legi, nisi sit rationalis: quod quidem non constat de nostra consuetudine utendi sagimine. Sup. hoc ... prætereum.

3. Respondetur primò, negando assumptum, nam ut probat Salas *de legib. tract.* 14. *disp.* 19. *sect.* 5. *num.* 45. ex D. Thom. Cajet. Medin. Conrad. Gerson, Sot. Valent. Tan. & aliis, communis, & vera sententia est, etiamsi consuetudo cœperit, seu constet ex malis actibus, legem abrogare, ubi legitimè præscripta fuerit; aliàs nunquam consuetudo eam vim obtinere posset, cùm semper necessarium sit, actus illos contra legem gestos, initio illicitos esse, donec consuetudo illos excusans jam inoleverit, præscriptaque sit lege abrogata.

4. *Ad caput. v. fin. de consuet.* dico consuetudinem, non dici rationabilem, eò quòd licitis, & honestis actibus cœpta, aut continuata sit; sit sed alia ratione, in qua quidem assignanda variant doctores, ut videre licet apud Menoch. *de arbitr. lib.* 2. *centur.* 1. *toto casu* 82. & apud Salas *ubi suprà, nu.* 47 At si, fides habenda sit Gersoni *part.* 3 *tract. de vita spirituali, lect.* 4. *coll.* 13. *alphab.* 62. *littera* P, Gabr. *in* 4. *dist.* 42. *qu.* 1. *art.* 3. *dub.* 6. Navarro *lib.* 3. *cons. de censuris in priori edit. cons.* 7. *numer.* 3. *in posteriore autem cons* 3. *num.* 3. nunquam censetur consuetudo rationi dissonans, nisi juri divino, aut naturali refragetur: at nostra consuetudo in hoc eventu illis juribus non opponitur, sed soli pontificio ergo non potest dici irrationabilis. Sed quidquid sit de hac doctrina.

5. Respondetur secundò ad argumentum principale ex Cajetano *in part.* 2. *quæst.* 97. *artic.* 3. Sanchez *lib.* 7. *disput.* 4. *num.* 14. *de matrim.* Suarez *de legib. lib.* 5. *cap.* 18. *n.* 24. Valent.

tom. 2.

tom. 2. disp. 7. qu. 5. punct. 8. & aliis, *fieri* posse, ut consuetudo contra legem humanam habuerit quidem ortum ab actibus malis, atque adeò non fuerit initio rationabilis: & nihilominùs tamen, succedente tempore, excuset posteros, & vim habeant abrogandi legem: nam (ut rectè inquit Cajetan.) non tenentur posteri solliciti esse in investiganda causa, ob quam sui majores cœperunt facere contra legem; quinimò verè possunt præsumere eos habuisse causam justam. Et his omnibus apparet, quomodo sine scrupulo licitum sit apud nos in diebus jejuniorum larido, & sagimine, ratione inveteratæ consuetudinis: & hoc etiam licitum erit advenis, & peregrinis. Unde Navarr. *in sum. c.* 23. *n.* 120. Covar. *l.* 4. *var. cap.* 20. *num.* 8. & Henriquez *l.* 9. *de Missa*, *c.* 25. *n.* 2. docetur, Lusitanum transeuntem per Castellam posse edere Sabbatho intestina animalium, quamvis in Lusitania id sibi non liceat.

6. Quòd verò usus sagiminis sit licitus in hoc Regno, non solùm ratione consuetudinis, ut probatum est, sed etiam ex authoritate multorum DD. patet, nam non ignobiles Authores probabiliter docent, quòd in illis diebus, quibus ex aliquo privilegio licet comedere ova, caseum, & cætera lacticinia, liceat etiam comedere laridum, & saginem. Ita affirmat Gloss. *in c. Presbyt. dist.* 82. *in verb. sagim.* Abbas *in cap. consului de judic.* Hostiens. *in summ. rubr. de observat. jejunior.* Sylvest. *verb. jejun. qu.* 5. *num.* 16. Angelus *eodem verb.* §. 5. *fin.* Tabiena *eodem verb.* §. 7. Bertachinus, Avilei, & alii, apud Henriquez *in sum. l.* 7. *cap.* 13. *num.* 11. *in glossa*, *littera H.* ubi etiam asserit ita respondisse aliquos Archiepiscopos Hispaniæ, qui de hac re consulti fuerunt: & ex neotericis Societatis JESU docet hanc sententiam novissimè Fagundez *de Præcept. Eccl. tract.* 4. *l.* 1. *cap.* 2. *num.* 20. & ante illum Grassius *in dec. par.* 1. *l.* 2. *c.* 37. *num.* 11. Azorius *p.* 1. *l.* 7. *c.* 10. *qu.* 18. Vide etiam Layman. *in Theol. mor. l.* 4. *tr.* 8. *c.* 1. *num.* 5. Et ratio est: quia pinguedo non est caro, ut probat Aristot. 2. *de generat.* finito enim naturali augmento augetur pinguedo. Scio, contrariam sententiam probabilem docere Villalob. *in sum. p.* 1. *tr.* 23. *dub.* 8. *n.* 16. Filliuc. *tom.* 2. *tr.* 27. *p.* 2. *c.* 3. *nu.* 68. & alios. Sed pro nostra sententia, ut visum est, non desunt patroni: & ideò, ut probatum est, satis constat, usum sagiminis in hoc Regno justificari ex consuetudine, ut dicebamus, & ex DD. authoritate.

RESOL. CLXVII.

An Bulla Cruciata det privilegium illam sumentibus, ut in jejuniis alicujus Jubilæi possint edere lacticinia?

Et an ubi non adest consuetudo non abstinendi à lacticiniis extra Quadragesimam, possint fieri jejunia Jubilæi edendo lacticinia etiam absque Bulla Cruciata?

Idem est dicendum de jejuniis ex voto, vel ex pœnitentia à Confessario injuncta provenientibus.

Et docetur non solùm de jure, sed neque de consuetudine interdicta in die jejunii lacticinia extra Quadragesimam. Ex p. 1. tr. 11. Res. 3.

§. 1. NEgativè respondet Navarrus *l.* 3. *de observat. jejun. cons.* 4. *vel* 5. *in* 2. *editione*, cum Jacobo de Graffis *in dec. tom.* 1. *p.* 1. *l.* 2. *c.* 39. *nu.* 60 Et idem asserunt in jejuniis ex voto, vel ex pœnitentia à Confessario injuncta provenientibus.

2. Sed affirmativam sententiam sustinendam esse puto: & præter Doctores, quos citat, & sequitur Sanchez *in sum. tom.* 1. *l.* 4. *c.* 11. *n.* 49. docet hanc sententiam Nugnus *in* 3. *p. to.* 2. *tr. de Bull. Cruc.* §. 8. *dub.* 3. Fernandez *in examine Theol. mor. p.* 3. *c.* 9. §. 5. *n.* 2. Leone *de Jubil.* Vegha *in summa, tom.* 1. *c.* 84. *cas.* 31. *p.* 2. *q.* 13. *sect.* 2. *n.* 151. Portel. *in addit. ad dubia reg. verb. jejun. n.* 7. Villalob. *in summa, t.* 1. *tr.* 27. *clau.* 6. *n.* 5. & Filliuc. *t.* 2. *t.* 27. *c.* 3. *n.* 59 qui benè, addit, supradicta jejunia Jubilæi, ubi non adest consuetudo abstinendi à lacticiniis extra Quadragesimam, posse fieri edendo illa, etiam absque Bulla Cruciatæ; quod etiam docuerat Villalobos, *ubi suprà*, & *t.* 23. *dub.* 8. *n.* 12. & Henriquez *lib.* 7. *c.* 11. *n.* 4. & *in Glossa litt. K.* & *cap.* 13. *nu.* 13. quia jure communi non prohibentur ova per annum, nisi esset consuetudo quadraginta annorum præscripta.

3. Sed Sancius *in Selectis, disp.* 4. *num.* 19. Sanchez *in summ. ubi suprà tom.* 1. *l.* 4. *c.* 11. *n.* 52. quem postea sequutus est Portel. *in addit. ad dubia regul. verb. jejunium, n.* 7. putant, non solùm de jure, sed neque de consuetudine interdici in die jejunii, lacticinia extra Quadragesimam. Sed, quicquid sit de hoc, certum est, quòd ex privilegio Bullæ impleri possent jejunia Jubilæi cum esu lacticiniorum. Et ratio est: quia Jubilæus non requirit strictius jejunium, quàm est jejunium Quadragesimæ: sed jejunium Quadragesimæ impletur in nostro casu cum esu lacticiniorum: ergo. &c.

RESOL. CLXVIII.

An licitum sit in jejuniis Jubilæi, voti, & impositis pro pœnitentia comedere ova, & lacticinia cum Bulla Cruciata? Ex p. 5. tr. 9. Res. 17.

§. 1. QUidquid aliqui contradicant, (ut adnotavi *in tract. de Bulla Cruciata,*) respondeo affirmativè: & præter DD. quos ibi citavi, docet hanc sententiam Molfesius *in sum. t.* 1. *tract.* 10. *c.* 4. *n.* 28. Alphons. de Leone *tr. de Jubil. q.* 14. *sect.* 1. *n.* 142. Et ratio est: quia, dum contrarium non constat de mente Summi Pontificis, voventes in voto, & Confessarii in pœnitentia injuncta, semper præsumuntur se conformare, ut in aliis jejuniis Ecclesiasticis efficitur: sed in aliis jejuniis ab Ecclesia indictis licitum est cum Bulla comedere lacticinia: ergo licitum erit & in jejunio Jubilæi, voti, & pœnitentiæ: quidquid, ut dixi, in contrarium sentiant Navarrus, & Grassius.

RESOL. CLXIX.

An Regulares, & Presbyteri sæculares sumendo Bullam possint diebus Dominicis Quadragesimæ uti lacticiniis? Ex p. 1. tr. 11. Res. 5.

§. 1. NEgativè respondendum videtur, cum Henriquez *l.* 7. *c.* 13. *num.* 10. Vegha *in summa, tom.* 1. *c.* 14. *cas.* 29. qui citat Angles, & Lopez. Idem etiam docet Ortiz *in summa, c.* 19. *n.* 8. Et ita respondisse Summum Pontificem interrogatum de hoc à quodam Commissario Cruciatæ testatur Rodriquez. Et ratio est: quia per Bullam prohibetur, ne supradicti possint uti lacticiniis in diebus quadragesimalibus; sed dies Dominici sunt dies quadragesimales: ergo, &c.

2. Hæc opinio est probabilis; sed contrariam etiam probabilem esse judico, & in praxi tutam, et notavit Nugnus *in* 3. *part. tom.* 2. *tract. de Bulla Cruciata*, §. 8. *dub.* 5. Villalobos *in summa, tom.* 1. *tract.* 27. *clau.* 5. *num.* 11. Fernandez *in examine Theolog. moral. part.* 3. *cap.* 9. §. 5. *numero* 5. Llamas *in summa, part.* 3. *cap.* 5. §. 26. cum aliis. Et ratio est: quia secundùm jus commune dies Dominici non appellantur dies quadragesimales. Vide Cordubam *in sum. cas.* 168. & Palacium *in* 4. *dist.* 15. *disput.* 8. Ad responsionem verò Summi Pontificis respondetur, de illa authenticè non constare.

RESOL. CLXX.

An per privilegium Bullæ dispensatus in esu carnium, censeatur dispensatus ad jejunandum?

Et notatur, quòd quando per Bullam quis dispensatus est, ut comedat carnes, & lacticinia, possit simul comedere pisces.

§. 1. PRima opinio negat. Ita Jacobus de Graffiis *in dec. par.* 1. *lib.* 2. *c.* 37. *nu.* 58. cum Medina, Pedraza, & aliis. Et ratio est, quia necessitas, & justa causa, quæ excusant ab integro jejunio, non excusant ab omni parte illius: Præceptum enim Ecclesiæ, licèt in totum servari non possit, in parte, quæ servari potest, servandum est *ex cap. cum dilecti*, & ibi glossa, & DD. *de dolo*, & *contum.*

2. Secunda opinio affirmat: & illam docet Cajetanus *in* 2. 2. *q.* 147. *art.* 8. Llamas *in sum. p.* 3. *c.* 5. §. 26. Henriquez *lib.* 7. *c.* 13. *num.* 12. Filliucius *to.* 2. *tract.* 27. *part.* 2. *cap.* 3. *nu.* 52. Azorius *part.* 1. *lib.* 7. *cap.* 10. *quæst.* 3. Toletus *lib.* 6. *cap.* 3. *num.* 4. cum aliis. Et ratio est: quia abstinentia ab esu carnium est de substantia jejunii, ergo, qui ex privilegio Bullæ dispensatus est quoad comestionem carnis, eo ipso dispensatus videtur in præcepto jejunii.

3. Tertia opinio distinguit: vel enim dispensatus ad esum carnis, edit carnes, quia pisces nocere saluti solent; vel ut vires amissas recuperet, priori modo dispensatus tenetur ad jejunandum, altero verò minimè, & ideò pluries edere potest: & ita docet Cenedo *in suis qq. canonicis q.* 40. *num.* 6. Fernandez *in exam. Theol. mor. p.* 3. *c.* 9. §. 3. Bonacina *de leg. disp.* 10. *quæst.* 1. *punct.* 2. *num.* 3. Reginaldus *in praxi tom.* 1. *lib.* 4. *cap.* 14. *num.* 168. Lessius *de justit. lib.* 4. *cap.* 2. *dub.* 6. *numero* 45. & alii.

4. Omnes istæ tres opiniones sunt probabiles: sed secunda videtur mihi probabilior. Notandum est etiam, quod quando per Bullam quis dispensatus est, et comedat carnes, & lacticinia, potest simul comedere pisces. Ita Reginaldus, Filliucius, Fernandez, *ubi suprà*, Nugnus *in* 3. *part. tom.* 2. *tract. de Bulla*, §. 8. *dub.* 4 *sect.* 6. Acosta *in explic. Bull. q.* 10.

quid quid in contrarium asserat Navarrus, quia hoc sine peccato fieri aliquando potest; ut si unà cum carnibus non noceant parum piscibus comedendo facultas appetitiva excitetur; vel dato, quòd contra temperantiam peccetur, non tamen jejunium frangitur, à quo ex justa causa dispensatio largita fuit. Et ita etiam docet Villalob. *in summa, t. 1. tr.* 23. *dub.* 8. *nu.* 10. qui citat Azorium, & respondet ad argumentum Navarri.

RESOL. CLXXI.

De privilegio Bullæ Cruciatæ edendi carnes ex licentia utriusque Medici.

Et an hoc privilegium deserviat, quando causa est dubia?

Et qui habet experientiam antiquam sibi esse nocivum, carnibus non uti in Quadragesima, an teneatur in futuris Quadragesimis abstinere se à carnibus ad experiendum, an nocumentum exoriatur?

Et qui ex justa causa in Quadragesima comedunt carnes, an peccent contra temperantiam naturalem, si ad excitandum appetitum parum piscium sumant?

Et an in tali casu incurrant in excommunicationem, latam in aliquibus Diœcesibus contra comedentes piscatum, & carnes in Quadragesima. Ex par. 3. tract. 5. & Miscel. Res. 70.

Pro hac doctr. ... causa dubia, quamvis ... Cruciata ... Res. 71. & aliorum ... eius not.

§. 1. ALiqui putant hoc privilegium deservire, quando causa est dubia; & fundant in doctrina Lessii *lib.* 4. c. 4. *cap.* 2. *dub.* 6. *n.* 45. Vegæ *in sum. p.* 2. *c.* 14. *cas.* 36. Armillæ *ver. jejunium, n.* 6. Sylvestri *eodem verb. num.* 20. Filliucii *to.* 2. *tr.* 27. *c.* 6. *n.* 128. & aliorum.

2. Sed contrariam asserit Sancius *in selectis, cap.* 51. *nu.* 9. nam cum dicti Auctores fateantur existente causa manifesta non egere jejunantem dispensatione; eodem modo dubia causa existente, opus non erit dispensatione, cum idem jus habeat aliquis ad fugiendum damnum certò venturum, atque illud de quo rationabiliter dubitatur exoriturum; sicut, qui probabiliter dubitat, quod in extremam necessitatem deveniet, si extremè indigenti subveniat, non tenebitur subvenire. Dices, in hoc casu jus dubium vincit jus certum, sed hoc est absurdum; ergo, &c. Respondet Sancius, quòd quamvis præceptum abstinendi à carnibus sit certum, & in possessione obligandi. Attamen etiam jus ad conservandam vitam in homine certum est, & antiquius, & antiquior etiam est possessio in illo ad conservandam suam vitam, & à strictiore jure orta. Nam in homine non solùm est jus certum ad certò conservandam vitam, sed etiam est illi jus certum ad non exponendam vitam periculo dubio eam amittendi, & quamvis dubium sit homini, an ex abstinentia à carnibus sit detrimentum passurus in salute, non est tamen illi dubium, quòd jus habeat certum non se committendi tali dubio. Quando igitur virtute Bullæ Cruciatæ conceditur facultas edendi carnes ex licentia utriusque medici; non intelligitur quando causa est manifesta, quòd noceat saluti abstinentia; nec quando dubitatur prudenter quod nocebit, sed quando causa est solùm sufficiens ad petendam dispensationem, non tamen ad comedendum carnes absque illa. Unde fit, Doctores dicentes tunc recurrendum esse ad superiorem ad poscendam dispensationem in jejunio, vel in usu carnium, quando causa est dubia, non intelligendos esse id asserere, quando fuerit dubium, magnum nocumentum exoriturum ex observatione jejunii: nam tunc necessaria non videtur dispensatio, ut probatum est, sed quando dubitaretur aliquale nocumentum promanaturum, quòd quamvis actu existeret, obligatio jejunii vel abstinentia à carnibus non cessaret; cùm leges positivæ cum aliquali labore obligent, & detrimento; illa tamen causa dubia objecta Pontifici sufficiens esset ad impetrandam dispensationem. Hæc omnia Sancius, quæ apud alios non invenies.

3. Notandum est tamen hic obiter, quòd, qui habet experientiam antiquam, sibi esse nocivum, carnibus non uti in Quadragesima, non tenetur in futuris Quadragesimis abstinere à carnibus ad experiendum, an nocumentum exoriatur; quia aliàs nunquam licitum esset carnibus uti ob præservationem; nisi maximè dubitetur causam nocumenti cessasse. Ita Joannes de la Cruz *in directór. conscientiæ, p.* 1. *pr.* 3. *art.* 4. *dub.* 9. *concl.* 3. Sancius *ubi suprà, n.* 23. & alii.

Sup hoc infin ... Res. ... eius not.

4. Nota etiam, quòd ex justa causa in quadragesima comedentes carnes, nec peccant etiam contra temperantiam naturalem, si ad excitandum appetitum parum piscati sumant. Nec in tali casu incurrunt in excommunicationem latam in aliquibus diœcesibus contra comedentes piscatum, & carnes in Quadragesima. Et piscis suavis (hispanè *Tureha*) potest summi in magna quantitate cum carne, quia ex esu illius non læditur salus. Ita Sanchius *loco citato num.* 21.

RESOL. CLXXII.

Senator Civitatis emebat salmam frumenti ad tarenos v. g. 30, sed asserebat illam emisse ad tarenos 36 quæritur, an possit uti Bullæ compositionis, cum illud frumentum in illo carceri pretia emissent cives in panem cocta, qui modo ignorantur, quinam sint?

Et pro praxi hujus difficultatis alia similes etiam explanantur circa hoc passim contingentes, & tota doctrina est valde notanda, & menti tenenda à Confessariis pro pistoribus, dulciariis, cauponibus, tabernariis, & similibus.

Et latè discutitur in prædictis casibus, cui facienda est restitutio; vel an possint supradicti Bullæ compositionis uti? Ex p. 4. tr. 4. & Misc. Res. 46.

§. 1. VIdetur prima facie in tali casu supradictum posse sumere Bullam Compositionis, quia, ut observat Egidius Trullench *in expos. Bullæ Cruciatæ lib.* 2. *dub* 4. *num.* 4. ex Rodriquez in omnibus casibus, in quibus obligat restitutio, & non invenitur creditor certus, cui fieri possit, habet locum Bulla Compositionis. Sed hoc accidit in casu nostro, quia damnum ex supradicta fraude passi sunt aliqui, qui modò nesciuntur, videlicet ementes panem coctum, ergo, &c. Unde casus iste similis est casui pistorum, dulciariorum, cauponum, cerevariorum, laniorum & similium, qui quidem omnes cùm in vendendo fraudaverint ementes, illosque nesciant, possunt beneficio Bullæ compositionis gaudere, ut tenet expressè novissimè Ludovicus à Cruz *in exposit. Bullæ Cruciatæ dis.* 3. *dub.* 1. *num.* 3. & Perez de Lara *in compend. tri. in Gratiarum lib.* 1. *fol.* 45. *num.* 18. ubi sic, ait. (Item si alguno ha vendido vino aguado por puro, ó medido con falsa medida, u huviere vendido otra cosa alguna con menores pesos, o medidas, o vendido una cosa por otra, o mezclado o pesado, o mal medido no abiendo à quien lo huviere vendido se puede dello componer.) Sic ille. Et ita dictum Senatorem posse sumere Bullam Compositionis, tenuit quidam doctus Magister ex Dominicanorum familia.

Sup. tot. doctr. huius Res. in Res. seq.

2. Sed resolutio hujus casus pendet ex illa quæstione, an quando damnum illatum est multis de civitate, quos tamen in particulari ignoras, sive quia in prædam data est; sive quia usuria, aut fraudibus vendendo usus es, tenearis eidem civitati restituere, an satis sit pauperibus? Et quidem communis opinio docet, quòd in illis, quæ communitati, aut majori ejus parti debentur, non erunt bona judicanda incerta, etiamsi in particulari ignores quòd cuique debeatur; & ita docet Malderus *in* 2. 2. *D. Thom. tract.* 3. *cap.* 4. *dub.* 2. Becanus *in* 2. 2. *tom.* 2. *de just. quæst.* 44. *de restitut. nu.* 2. Gordonus *in Theol. mor. tom.* 1. *lib.* 5. *quæst.* 5. *cap.* 9. *num.* 22. & alii. Undè in tali casu pecunia non est restituenda pauperibus; sed modum restituendi ponit Filliucius *tom.* 2. *tr.* 33. *cap.* 4. *num.* 97. Navarra *de restit. lib.* 4. *cap.* 3. *n.* 66. Molina *de just. tom.* 3. *tract.* 2. *disp.* 745. *num.* 2. ubi sic ait. Quando aliquid esset incertum, ad quem, aut ad quos in singulari pertineret, quia aliquis vendendo in aliqua civitate, aut oppido multos defraudavit in pondere, aut mensura, aut admiscendo aquam vino, quod est in vini mensura defraudare, aut alio simili modo, ignoretque ementes in particulari, & quantum unumquemque per minima defraudaverit, tunc si conjectura sit plus minus perseverare eosdem ementes, aut ementium hæredes, optimus restituendi modus erit, ut tantum det, qui ita defraudavit in pondere, aut mensura accrescat, vel decrescat in pretio, itaut ad æqualitatem eidem Reipublicæ restituat quod eosdem emptores quam maximè fieri possit. Ita Molina *locis citatis*, quibus adde Sylvium *in* 2. 2. *D. Th. q.* 62. *art.* 3. *quæritur* 1. *concl.* 2.

Quod hoc ... not. ... & seq. & vide ... Res. ...

3. Quod autem in casu nostro restitutio possit fieri modo quo supra asserit Molina, clarum est: nam Senator supradictus potest per tertiam personam mittere summam defraudatam in emptione frumentorum ad Magistratus civitatis eum hortari, ut per aliquod tempus faciant panem coctum populo minori pretio vendere, vel ejus mensuram accrescere usquequò perveniatur ad summam restitutam unciarum 800. & ita hunc casum in terminis terminantibus, uti dici solet, ita resolutum esse invenio à doctissimo Petro Navarra *de restit. lib.* 4. *cap.* 2. *num.* 69 ubi sic ait: Secundo colligo, cujus casus, qui sæpiùs est à nobis requisitus, resolutio. Quidam vendidit civitati Pura el Posito, o Aloy triticum tempore necessitatis plus justo pretio per legem taxato, modò dubitatur cui potissimum restituet? numquid communitati, id est, Posito, vel Aloy, aut pauperibus?

bus? Andivi noonullos doctissimos bomines respondete solitos pauperibus, & non communitati, seu Posito restitutionem faciendam esse. Probant ea ratiooe, quoniam communitas non suit læsa, sed cives: ex hoc autem prædictæ sententiæ fautores colligunt, quòd qui ita actiùs vendiderunt communitati, possunt pauperibua restitutionem facere, vel se componere, cùm sit debitum iocertum, utpote particularibus de Republica tam civibus, quàm alienigenis. Hæc igitur resolutio, etsi doctissimorum, & à me suspiciendorum virorum sit, non omnino mihi probatur, non enim vel pauperibus tribueodo, vel se componendo liberantur à restitutione, nam cùm extant damnum passi, & aliquo modo cogniti, iis quantum fieri potest, restitutio est facienda: si autem ille restituat ipsi Posito, vel Aloy, procul dubio in distributione per civitatem facienda panis pretium minuetur, ac proinde idem illi, vel certè plures ea illis, qui damnum passi sunt cariùs emendo, viliùs emendo recompensabuntur: quare non justum videtur, ut vel pauperibus tribuat, vel se compooat. Hæc Petrus Navarra *ubi suprà*, satis, ut dixi, conducentia ad casum nostrum, quæ omoia confirmat Layman *in Theol. mor. lib. 3. sect. 5. tract. 2. cap. 9. num. 2.* & Reginaldus *in praxi tom. 1. lib. 10. cap. 14. sect. 2. num. 205.* ubi sic asserit. Id quod per iojuriam singularibus civibua factam minoratim acquisitum est, ut per minutas venditionis olei, vini, tritici, aut similium, restituendum est ipsis singularibus civibus, non autem pauperibus si quis modus sit quoad ipsos, vel ad majorem ipsorum partem debitum perventurum esse verisimiliter existimetur. Ratio est, quia tunc dominus in rem restituendam jus suum retinet, nec in pauperes, cùm ille non sit omnino ignotus, translatum est. Ita Reginaldus.

4. Ex quibus patet responsio ad argumenta superiùs adducta. Et ad primum dico, quòd bona restituenda in oostro casu non dicuntur simpliciter incerta, ut docet Layman, Malderua, Gordonus, & alii *ubi suprà*, ergo non sunt pauperibus restituenda, & ideo noo est locus Bullæ Compositionis. Ad secondum quod asserebat Ludovicus à Cruz *ubi suprà*, caupones, tabernarios, &c. qui in aliqua civitate defraudaverunt in pondere & mensura, &c. nescientea ementes in particulari posse sumere Bullam Compositionis, ergo, &c. respondeo contrarium docere Villalobos *in sum. tom. 1. tract. 29. num. 36.* ubi sic asserit; La duda es si sabiendo el lugar donde se vendio, aunque no se sepan determinadamente las personas ha lugar la composicion, como si un tavernero vendio en un lugar con falsa medida, o en otra manera mal quarro meses vino, co lo qual sabe que tiene mal llevado tanto dinero, aunque no sabe en particular quanto à este ò aquel, en tal caso es mi parecer, que no ha lugar la composicion, como no lo ha quando se duda entre dos à quien se deve, que se ha de repartir pro qualitate dubii, y assi este tavernero ha de restituyr, o dandolo para gastos communes del Consejo, o dando el vino mas barato por otro tanto tiempo. Ita ille.

5. Verùm si aliquis instabit percontando, an ego supradictam sententiam, quam improbavi, improbabilem judicem: respondeo quòd hoc non audeo dicere ex reverentia quam debeo D. Thomæ omnium Magistro, qui *in 4. sentent. dist. 15. quæst. 1. art. 5.* docuit prædantem civitatem posse restituere pauperibus illius villæ, aut in alios usus civitatis expendere, secundùm arbitrium Episcopi, vel eorum ad quos cura illius civitatis spectat, in qua disiunctiva propositione, ut rectè advertit Petrus Navarra *de restit. lib. 4. cap. 2. num. 65.* utramque opinionem probasse videtur; igitur cum ex D. Thom. in tali casu, cujus ratio militat etiam in nostro, restitutio possit fieri pauperibua, erit locus Bullæ compositionis, nam ut observat Aegidius Trullench *in exposit. Bulla Cruciata, lib. 2. dub. 4. num. 4.* & alii quotiescunque aliqua ex obligatione restitutionis cedunt pauperibus, potest fieri compositio, & ita banc sententiam in terminis casus, de quo loquimur, tenet Vasquea *in opusc. de restitut. cap. 5. §. 4. num. 47.* & Lopez *in instruct. part. 1. cap. 137.* Sed ego, ut dixi, in praxi non recederem à negativa sententia, quam suprà satis firmavi, & in specie contra opinionem D. Thom. adest Cajetanus *in 2. 2. quæst. 62. art. 5. ad 3.* ubi mordicus tenet restitutionem ea prædata civitate non esse dandam, nec pauperibus, nec ædificanda Monasterio cùm extent damnum passi, & contra Vasquez adsunt omnes Doctores Societatis Jesu, & alii: vel dici potest quòd ipse loquitur in casu, quo restitutio esset facienda simpliciter civitati, quæ damnum minimè passa est, & non quando restitutio præbetur civitati, ut ipsa modo, quo supra dictum est ad ipsos cives restituram pecuniam perveniro faciat qui damnum passi sunt, vel loquitur quando, ut observat Malderus *de just. tract. 4. cap. 4. dub. 2.* pecunia restituenda esset tam exigua: ut parum admodum ex ea ad singulos dominos partita veniret, quod non accidit in casu nostro, in quo summa restituenda ascendit ad uncias 800.

RESOL. CLXXIII.

An qui scit vendidisse vinum v. g. in tali loco vel mistum aqua, vel cum falsa mensura, ignorat tamen damnificatos, possit sumere Bullam compositionis?

Idem dicendum est de Macellariis, Cauponibus, Pistoribus, &c. Ex part. 4. tr. 4. & Misc. Res. 113.

§. 1. Negativam seotentiam tenet Villalobos *in summa, tom. 1. tract. 29. num. 30.* ubi sic ait: La duda es si sabiendo el lugar donde se vendio aunque no se sepan determinadamente las personas ha lugar la composicion, como se un tavernero vendio en un lugar con falsa media o en otra manera mas quarto meses vino en lo qual sabe que tiene mal llevado tanto dinero aunque no sabe en particular quanto à este o a quel, en tal caso es mi parecer que no ha lugar la composicion, como no lo hà quando se duda entre dos a quien se deve que se ha de repartir pro qualitate dubii, y assi este tavernero ha de restituyr o dandolo para gastos communes del consejo, & dando el vino mas barato pro otro tanto tiempo. Ita ille. Pro contraria hac R. late in R. prim.

2. Sed contrariam sententiam docet novissimè Aegidius de Trullench *in exposit. Bullæ Cruciata, lib. 3. cas. 18. num. 2.* quia in tali casu potest fieri restitutio pauperibus; ergo compositio habet locum. Igitur tabernarii, macellarii, caupones, pistores, &c. qui falsis ponderibus, vel mensuris ab emptoribua aliquid plus justo acceperunt, & ignorant à quibus acceperint, poterunt per Bullam, aut Commissarium componi, quod intelligendum, est, ut supradictas fraudes prava positiva confidentia hujus Bullæ non commiserint. Sed de hac quæstione alibi fusiùs dictum est, ad quem locum me refero. Alibi fusius, Res. cum hic est antecedens.

RESOL. CLXXIV.

An facta compositione bonorum incertorum per Bullam, comparente vero Domino teneatur, qui se composuit, ad restitutionem?

Et an Episcopus possit concedere supradictam Bullam compositionis pro sua tantum Diœcesi? Ex part. 4. tract. 4. & Misc. Res. 112.

§. 1. Affirmativè respondet Villalobos *in summ. tom. 1. tract. 59. n. 9.* ubi docet adesse in tali casu obligationem restituendi: antes de la sententia las cosas que estan alteradas, y se ya se consumieron, se ha de restituir aquello en que factus est locupletior bona fide despues de hecha la composicioo, la razon es porque ni el Papa intendio, ni devia consentir que perciendo el verdadero senior no vujesse obligacion à bolverceloni quedo privado el senior del dominio de la cosa de suerte que pareciendo no se le deva bolver en si misma, o su equivalente. Ita ille, qui citat Cajetanum, Sotum & Lopez, quibus adde Rodriquez *in Bulla composit. dub. 6.* Aup. hoc in R. seq. §. Nota similiter seq.

2. Sed mihi negativa seoteotia magis placet, quam tuetur Bannez *in 2. 2. quæst. 26. artic. 5. dub. 8.* Henriquez *lib. 7. cap. 34. num. 6.* Acosta *in Bulla Cruciata, quæst. 93.* & Trullench *in exposit. Bulla lib. 3. dub. 4. num. 8.* quia hæc compositio æquivalet præscriptioni, sed qui legitimè præscripsit: postea domino comparente non tenetur restituere, ut ipsemet Villalobos concedit, ergo neque qui legitimè se composuit, sicut enim Respublica habet facultatem dominia transferendi media præscriptione, & ita Papa media compositione, quia ipse est administrator bonorum temporalium in quantum concernunt bonum spirituale. Vide etiam alias rationes penes dictum Trul. *ubi suprà*.

3. Notaodum est etiam hic obiter contra Sylvestrum, Cordubam, & Rodriquez posse Episcopum concedere Bullam compositionis pro sua tantùm diœcesi. Ita Villalobos *loc. cit. num. 11.* Trullench. *dubio 1. num. 3.* Henriquez *lib. 7. cap. 33. num. 4.* quia nec jure naturali, nec humano probatur id esse reservatum Papæ, justè enim credi potest voluntatem creditorum esse, ut Episcopus consulat conscientiis subditorum incerto debentium, nec valet dicere non esse id positum in consuetudioe, quia fortè id ex eo provenit, nam Pontifex concedit Bullam Compositionis, qua sufficienter providetur in hac re conscientiis fidelium.

RE-

RESOL. CLXXV.

An infirmus possit mandare in testamento, ut post mortem hæres, seu executor, sumat pro illo Bullam Compositionis.

Et notatur primo Bullam compositionis non prodesse his, qui parva ejus confidentia bona aliena illicitè acquisierunt.

Secundo quæritur, quod si creditor ita absens est, ut nequeas illi debitum persolvere, neque speras brevi tempore posse, ob cujus causa excusaris à restitutione facienda, in isto casu an locus Compositioni sit.

Tertio docetur magnam controversiam esse, an si bona, quæ tibi in hac Compositione remissa sunt, extent in specie, vel æquivalenter, quatenus eorum occasione ditior factus es, cum creditor comparet, neque præscriptione te tueri potes, tenearis ea creditori reddere? Ex part. 11. tract. 8. & Misc. 8. Resol. 11.

§. 1. CAsum video sæpius practicari, & ad illum negativè respondet Andreas Mento *in Bull. Cruc. disp. 33. cap. 5. num. 50.* ubi sic ait; Defunctus, posse ante mortem suo hæredi, aut testamentario mandare, ut Bullas compositionis sumat pro sua exoneranda conscientia circa aliquam quantitatem, quam dominis debet incertis, tuentur Patres Henriquez, & Trullench *ubi suprà*, sentio in ordine ad effectum realiter rem se habere, ac si id præstaret is, qui obiit; nam declarare valet, se hanc, aut illam quatitatem debere, mandareque hæredi, ad quem sua bona sunt perventura, ut eam restituat operibus piis, aut componat nomine proprio per Bullas, aut cum commissario: sic enim suæ conscientiæ satisfaciet moribundus, cui non vacat locus, aut facultas id immediatè per se præstandi, sicut in sententia prædictorum satisfacit, mandans; Bullas compositionis accipi: & hæres aliunde magis gravatur, si suo nomine, ac si nomine defuncti Bullas accipiat: nec magis timeri, aut sperari de eo potest, quod id suo nomine, quam nomine alterius præstet, cùm idem sint utrobique sumptus, & ad utrumque possit per testamentarium compelli. At formaliter loquendo, judico, non posse defunctum, antequam obeat, mandare, ut post suum obitum, nomine ipsius, Bullæ compositionis accipiantur. Moveor eadem ratione, qua *disp. 4. c. 5.* asserui, Bullam communem vivorum, defuncto qui ea carebat, non prodesse, si pro eo sumatur, ad ullum effectum, nempe, ut absolvatur ab excommunicatione, aut tempore interdicti in loco Sacro sepeliatur: indidem recolatur, nam in præsenti pari militat efficacia, ut cuique perpendenti erit planum. Ita Mendo.

Sup. hoc in R. 139. & in alia 1981. ejus eam.

2. Sed ego magis adhæreo sententiæ affirmativæ, quam præter Henriquez, & alios, tenet novissimè Anton. Escobar *in Theol. mor. tom. 1. lib. 7. sect. 1. cap. 25. num. 395.* qui ex Rodriquez firmat, quod Bulla compositionis prodest defuncto, si ipse antequam obiret, jussit suo hæredi, aut alteri, ut sibi tot compositionis Bullas, pro exoneratione suæ conscientiæ sumeret, cum sapientum consultatione.

3. Notandum est hic obiter primò, Bullam compositionis non prodesse his, qui parva ejus confidentia bona aliena illicitè acquisierunt. Quia id expressè in Bulla vulgari commissarius apposuit, quod tanquam conditionem omninò necessariam requirit, quam potuit licitè apponere, etiam si clare in Latina non habeatur, facultate generali sibi in eadem Bulla à Pontifice concessa. Per confidentiam autem intelligo positivam tantùm, id est, quando Bulla compositionis est immediatum motivum, & finis principalis injustæ acceptionis. Unde non prohibetur compositio, si fiducia tantùm est negativa, nempè si jam decreverat furta facere, aut ea diutius retinere, & tamen negligenter se habet ad restitutionem ob Bullæ confidentiam, & aufert scrupulum, aut timorem, ut facilius id præstet. Ita Escobar supra, & alii penes ipsum.

4. Nota secundò, quod si creditor, ita absens est, ut nequeas debitum illi persolvere, neque speras brevi tempore posse, ob cujus causam excusaris à restitutione facienda, etsi Sotus *in 4. distinct. 21. quæst. 2. art. 4. & lib. 4. de just. qu. 7. art. 1.* existimet compositioni locum non esse; quia absolutè, & simpliciter, non est debitum incertum, sed certum, & Bulla solum remissionem debitorum incertorum concedit. At rectiùs alii oppositum censent, quia eo casu illud debitum humano & morali modo reputatur incertum, eo quod domino reddi non potest; domino enim perinde est carere debito, quia absens, vel quia debitori est ignotus, si æquè ex absentia, ac ignorantia excusatur debitor à restitutione illi facienda. Ita Castrus Palaus *to. 4. tract. 25. punct. ult. §. 1. n. 2.* & alii penes ipsum.

Sup. hoc in R. 9. præterea.

5. Nota tertiò, esse magnam controversiam, an si bona, quæ tibi in hac compositione remissa sunt, extent in specie, vel æquivalenter, quatenus eorum occasione ditior factus es, cùm creditor comparet, neque præscriptione te tueri potes, tenearis ea creditori reddere: Affirmant Cajetanus, Corduba, Rodriquez, & Villalobos: Quia non videtur rationi consonum, dominio suorum bonorum creditorem ignotum absolutè spoliare. Præterquàm quod hæc remissio fit ex præsumpta creditoris voluntate, quæ præsumi non potest absoluta, sed conditionata, & limitata, dum ipse non comparuerit: id enim est ei utilius. Secundò creditor poterit debita illa ubicumque invenerit, vindicare, eaque postulare in judicio, & judex obligatus est reddere. Quæ omnia cum non nitantur falsæ præsumptioni, obligationem in foro conscientiæ probant.

6. Verùm mihi contraria sententia magis placet: Dico itaque, quod licet in tali casu hæc compositio pro foro externo non prodest. Sicut enim absolutio Bullæ regulariter loquendo à peccatis, & censuris in foro exteriori non liberat, ita nec compositio. Unde si forte verus dominus inveniatur, & conveniat hominem illum qui se composuit Bullæ, vel Commissarii (ex Bulla) beneficio: Judex eum ad solvendum compellet? Ante condemnationem autem tutus est in conscientia, nec se ad solutionem tenetur offerre, sed sufficit ad obediendum justæ sententiæ esse paratum. Ita ex Henriquez docet P. Escobar *ubi sup. c. 25. n. 404.* & Pater Mendo *disp. 33. c. 3. n. 27. & 33.* qui respondet ad argumenta superius adducta.

7. Idem etiam docet Bannez *in 2. 2. D. Thom. q. 60. art. 5. dub. 8.* Cardin. Lugo *de just. tom. 2. disp. 28. sect. 7.* & Castrus Palaus *tom. 5. tr. 25. punct. ult. §. 1. n. 7.* plures rationes adducens pro hac sententia, qui postea quæris an Bullæ compositio possit etiam pro foro externa valere? Et contra Cordubam, Rodriquez, & Villalobos purat cum Acosta, quod Commissarii potestas ad hanc remissionem, & compositionem faciendam restricta non sit pro foro conscientiæ, sicuti fuit restricta potestas dispensandi in impedimento affinitatis. Qua ratione diximus, potestatem dispensandi in irregularitatibus, in interdicto, &c. pro utroque foro prodesse; quia non fuit sub limitatione fori interni concessa. Verùm, ut hæc compositio in foro externo tibi prosit, & creditorem exigentem debitum possis exceptione compositionis repellere, debes, cùm compositionem, & remissionem obtinens præmittere authoritate Commissarii informationem, te non posse creditori debitum reddere; vel quia non comparet; vel quia ita est absens, ut moraliter sit impossibile. Aliàs si hæc informatio compositioni non præcessit; non poteris in foro exteriori adversus creditorem te tueri, quia non constat de compositionis justitia. Ita Palaus.

RESOL. CLXXVI.

An Bulla Cruciatæ vivorum prosit in aliquo casu jam mortuis? v. g. ad effectum nempè, ut in loco sacro sepeliatur, & absolutio excommunicationis præstetur, & consequenter suffragia Ecclesiæ pro ipso offerantur?

Et quid, si quis relinquat stipem præscriptam in hunc finem, ut post ipsius mortem Bulla pro anima sua sumatur? Ex p. 11. tr. 8. & Misc. 8. Ref. 30.

§. 1. AFfirmativè respondet Henriquez *lib. 7. de Indul. c. 20. n. 8. in Glossa litteris I, & Z,* docet enim posse accipi Bullam pro defuncto ad effectum utrumque, nempe ut in loco Sacro sepeliatur, & ab excommunicatione absolutio illi præstetur, & consequenter suffragia Ecclesiæ offerantur pro ipso. Trullench *in Bul. leg. 1. §. 1. dub. 5. n. 6.* non audet affirmare, id posse fieri inconsulto Prælato; & *lib. 1. §. 3. dub. 10. n. 5.* ait, hoc non improbabile videri; & quamvis ibi solum agere videatur de sepultura tempore interdicti præstanda, tamen ratio, cui innititur, & verba quæ pro se ex P. Henriquez transcribit: idem probant de absolutione ab excommunicationis vinculo defuncto impertienda.

Sup. hoc in R. præter ∫. 1, propè finem, vers. Movet, & in 10. 5. tr. 1. Ref. 209. in fine à vers. Y. usque.

2. Verùm huic sententiæ non acquiescam, & illam nunquam existimasse probabilem asseruit Antonius Escobar *in Theol. moral. to. 1. lib. 7. sect. 2. c. 19. prob. 7. n. 472.* stantibus verbis Bullæ. *Item conceditur omnibus supradictis, qui nec ibunt, nec mittent si de bonis suis, &c.* Et Bullæ Hispanæ illam particulam: *Por quanto vos distes dos reales, &c.* Quæ quidem ad vivos, non ad defunctos manifestè deriguntur. At etsi mortuus possit ab excommunicatione absolvi, non tamen per Bullam sed ab eo, qui poterat dum viveret, ut docent Navar. *cap. 26. num. 32. & cap. 27. num. 171.* Sayr. *in thesaur. l. 1. c. 8. n. 10.* Illam Bullæ clausulam *perpende:* Ut possit eligere confessarium, qui eum etiam à reservatis Papæ absolvere possit, mortuus quidem nec valet confessa-

tium

rium eligere, nec confiteri; ergo nec à censuris per Bullam absolvi.

3. Et ita hanc sententiam præter Escobar tenet etiam Andreas Mendo *in Bull. Cruc. disp. 4. cap. 5. num. 24.* Nec, aia, est ad oppositum sufficiens congruentia quòd ille, si viveret, vellet equidem ut Bulla sumeretur. Etenim si ipse non sumpsit, voluntas, quam haberet, nihil prodest, etiamsi animum eam accipiendi concepisset, quia realiter ipse postea non accipit, aut ab alio sumptam acceptat. A priori ratio est, quia in mortuo non manet voluntas virtualis, vel interpretativa, quippè eo expirante, omnis voluntas circa hæc, quæ quoad nos sunt, expirat. Quare Pater Thomas Sanchez *disp. 28. de matrim. à nu. 64.* quem sequuntur Pater Layman aliique recentes, docet casu quo Episcopus facultatem præbeat alicui, ut munus confessarii exerceat limitatione, donec voluero, expirante Episcopo, expirare licentiam, eo quod nec virtualiter maneat jam ea voluntas, à cujus perseverantia licentia dependebat. Secus erit, si limitet sic donec revocavero; quia ad revocationem requiritur actus positivus, qui dum non habetur perseverat. Nec potest fieri ad nostrum casum paritas ea eo quod etiam defunctus ab excommunicatione absolvatur ad fruendum sepultura Sacra: Nam ad hanc absolutionem non requiritur acceptio seu acceptatio, (qualem adhuc requisivimus) sed satisfactio partis hæredumque cautio. Et certo mihi in comperto est, si tempore interdicti quis obeat, vel excommunicatione reservata innodatus, inquiri illico, an Bullam jam habeat, longeque abesse à mente, & persuasione fidelium tunc ad eam accipiendam recurrere. Hæc Mendo; cui adhæreo.

4. Et ita hanc sententiam veram existimo, ut teneam etiam procedere si quis relinquat stipem præscriptam in hunc finem, ut post ipsius mortem Bulla pro anima sua sumatur, nam in tali casu, ut dixi, puto Bullam ei non prodesse etiam in ordine ad sepulturam: Quia nunquam Bulla incipit esse utilis, nisi realiter, & cum effectu sumatur, ex alia verò parte intentio capiendi illam, & destinatio eleemosynæ; non est formaliter acceptio Bullæ, sed solum quædam veluti applicatio mediorum ad illam capiendam; ergo nequit defuncto prodesse, quamvis dum erat vivens stipem legaverit, & per consequens aliquem influxum habuerit in sumptionem ipsam, quæ fit post mortem: probatur ista consequentia, quia eo momento, quo Bulla sumitur non invenitur subjectum habile, seu capax, inde est ut inutiliter pro ipso defuncto sumatur. Et ita hanc sententiam tenet Pater Bardi *in Bull. Cruc. part. 1. tract. 2. c. 4. sect. 6. n. 98.*

RESOL. CLXXVII.

An quis possit sumere Bullam defunctorum pro duobus, aut pluribus?

Et an animam, quæ à corpore soluta in Purgatorii est destinata possit, Pontifex ita liberare, ut neutiquam in Purgatorium ingrediatur? Ea p. 1 tr. 2. & Misc. 2. Res. 43.

§. 1. EGo interrogatus de hoc casu negativæ sententiæ amicissimi Patris Bardi olim adhæsi, qui *in Bulla Cruciata part. 4. tract. 4. c. 4. sect. 2. n. 9.* sic ait: Dico quarto, Bulla ista pro uno tantum defuncto applicari potest, & non pro duobus, aut pluribus. Probatur ex ipso textu, ubi de una tantum persona singulari est sermo: est etiam alia efficax ratio, quia si una eademque Bulla pro pluribus defunctis posset applicari, impediretur subsidium pro bello contra infideles, si enim quis intentionem haberet indulgentiam hujus Bullæ applicandi, verbi gratia pro tribus defunctis, unam pro illis sumendo Bullam, diminueretur subsidium illud, quod reportaret Cruciata, si pro uno quoque distinctam sumeret Bullam plures solvendo stipes. Ita ille.

2. Sed modò invenio contrariam sententiam docere Andream Mendo *in Bull. Cruc. dispar. 36. cap. 1. n. 2.* sic asserens; Advertendum est sumentem hanc Bullam defunctorum posse determinare animam à Purgatorio liberandam; posse item eam à Deo determinandam relinquere: posse demum pro pluribus, vel pro omnibus Bullam hanc accipere, ut inter eas dividatur fructus indulgentiæ, qui sufficeret unam liberare.

3. Nec obest, quod in Bulla Hispana defunctorum asseratur: *en favor de lamina de &c.* quasi designando restringendum esse accipientem ad animam determinandam: etenim id asseritur, quia semper, aut ferè semper, qui Bullam hanc accipit, in id intendit, ut aliquam animam determinatam à pœnis Purgatorii eruat; & ut intelligat accipiens se posse illam determinare: non tamen tollitur per hoc, quod non determinet illam, & quod pro pluribus applicet hoc suffragium.

4. Posteà in *Appen. disp. 4. cap. 10. num. 68.* respondens ad argumenta Patris Bardi asserit, nullam vim ingerere, nam accipiens unam Bullam pro pluribus, agnoscit aut agnoscere debet, omnes illas non liberandas fore a Purgatorio per eam solam Bullam (hanc enim cognitionem vel rusticus habebit, cum videat plures Bullas pro pluribus defunctis accipi, quòd si per unam Bullam plures animæ liberarentur à Purgatorio, una pro omnibus sufficeret) sed quia non habet unde plures Bullas accipiat, vel non vult accipere, & ex alio capite optat pluribus defunctis benefacere, hinc sumit unam Bullam pro illis, ut singuli aliquod levamen pœnarum participent. Quare non minuitur subsidium Cruciatæ: nam, ut singuli defuncti à Purgatorio liberarentur, plures Bullas ille acciperet: & statuto apud se, unam duntaxat accipere, quod subsidium minuitur in eo, quod illam pluribus applicet? Minuitur quidem respectu singulorum, pro quibus Bulla applicatur, ejus effectus; sed hoc ab intentione applicantis dependent, qui, ut libere potest nullam Bullam defunctorum, & plures accipere, sic valet suffragium inter plures destribuere. Quare laudaverim pauperes, qui non possunt erogare pro pluribus Bullis eleemosynam, & pluribus sunt defunctis conjuncti nexibus consanguinitatis, & gratitudinis, aut amicitiæ, si eis applicent Bullam, quam accipiunt. Et fortassis crescet subsidium Cruciatæ, si hujus doctrinæ sint conscii, cum possit sæpè contingere, plures nullam Bullam defunctorum accipere, cum possent aliquam ex eo quòd non valeant plures sumere, & plures sint defuncti, ad quorum levamen conandum æquè tenentur atque adeò, ne unum alteri præferant, nullam Bullam accipiunt. Hæc omnia Mendo, quæ licèt ingeniosè, & probabiliter excogitata sunt; tamen ego non recedo à sententia Patris Bardi, cum sit magis conformis citatæ Bullæ, & modo loquendi omnium expositorum.

5. Observandum est tamen hic contra Camillum *in exposit. Bull. Defunctorum part. 2. cap. 9.* quòd accepta Bulla defunctorum pro Anima Antonii, mox è flammis eripitur: quia indulgentia est totalis, & anima est in gratia, & effectus indulgentiæ est infallibilis (modo explicato suprà) consequenter sequitur, animam ejus, cui indulgentia applicatur, è pœnis illico liberari, Ita ex Trullenc P. Escobar in *Theol. moral. lib. 8. sect. 1. c. 38. n. 825.* & alii. Et quidem Ex parte animæ præter statum gratiæ nulla alia dispositio necessario requisita desideratur: ex parte verò indulgentia, cum totalis sit, totius pœnæ pluribus criminibus expiandis addictæ exæquat gravitatem.

6. Sed non deseram hic pro curiosis casum curiosum apponere, quem excogitavit Pater Mendo *ubi suprà disp. 36. cap. 3. num. 23.* An animam, quæ à corpore soluta in Purgatorium est destinata, possit Pontifex ita liberare, ut neutiquam in Purgatorium ingrediatur; Et affirmativè respondet. Non enim, ait, reperio, cur nequeat Pontifex ante obitum asserere, (si justa causa adsit) concedo indulgentiam plenariam per modum suffragii huic animæ, cum primum à corpore solvatur, illico ei applicandam, aut immediatè, aut medio opere, quod, ut conditionem exigo ab alio viventi, ad hoc apponendam, antequam ille moriatur, ut statim solvatur è thesauro Ecclesiæ quidquid debeat. Quæ enim repugnantia est, ut indulgentia concedatur pro tempore sequenti, sicut, & alia privilegia sic concedi possunt? Quod si sic indulgentia concederetur, justa interveniente causa; certius esset quòd absque pœnarum experimento anima bearetur, quam si in articulo mortis indulgentia plenaria ei fuisset concessa, & ab ipsa anima adhuc vivente obtenta: nam per eam indulgentiam omnis pœna remittitur; sed pœna correspondens culpis remissis: potest autem contingere, moribundum non soluisse de aliquo, aut de aliquibus peccatis venialibus, eaque non fuisse remissa usque ad instans post obitum: pœnaque pro eis debita non fuit per eam Indulgentiam relaxata; sed est in Purgatorio solvenda: quod non contingit in casu posito, in quo indulgentia per modum suffragii applicetur pro primo instanti post mortem, in quo omnis culpa, si aliqua restabat, remittitur, medio actu doloris, quem tunc elicere animam defuncti, affirmant plures, vel per Dei condonationem. Hucusque Mendo.

In Indice primo hajas Tom. 4. lege Appendicem ad hunc Tract. 3. ubi invenies alias multas diffic. mistas, & dispersas per alios Tom. Tract. & Res. quæ simul pertinet ad hunc Tract. 3. de Bulla Cruciata, &c.

TRA-

TRACTATUS QUARTUS
DE JUBILÆO.

RESOLUTIO PRIMA.

A quo Episcopo debeat esse approbatus Confessarius per Jubilæum eligibilis?
Idem est dicendum, si ex vi Bullæ Cruciatæ Confessarius sit eligendus, Ex part. 5. tr. 12. Res. 53. aliàs 52.

§. 1. PRima opinio asserit, quòd sufficit approbatio Episcopi loci, in quo auditurus est Confessarius confessiones licèt pœnitens vi Jubilæi ipsum eligens sit alterius Episcopatus. Ita Layman *lib. 5. tract. 6. cap. 11. num. 9.* Lezana *in qq. reg. cap. 19. num. 4. & 19.* Floron *de cas. reser. p. 1. cap. 4. §. 12. num. 4.* Guttierrez *qq. can. lib. 1. cap. 27. numer. 6.* Campan. *in diver. jur. canon. rub. 12. c. 13. nu. 77.* Homobon. *de exam. Eccl. part. 1. tr. 5. c. 3. q. 14. & 15.* Barbosa *de potest. Episcopi p. 2. alleg. 25. n. 15.* & alii.

2. Secunda opinio docet, quòd satis erit si Confessarius fuerit approbatus ab Episcopo, seu Ordinario pœnitentis habentis per Jubilæum facultatem eligendi quemlibet approbatum ab Ordinario, licèt non adsit approbatio Episcopi loci. Ita Sotus *in 4. dist. 18. quæst. 4. artical. 5.* & alii, quos citat Bossius *de Jubilæo sect. 3. cas. 2. §. 6. num. 202. juncto §. 7. num. 212.*

3. Tertia opinio tenet sufficere approbationem Episcopi ejusdem Confessarii, ita ut Sacerdos à suo Episcopo absolutè simpliciter approbatus ad audiendas confessiones possit ubiq; terrarum eligi ab habente facultatem eligendi quemlibet Confessarium ab Ordinario approbatum vi Jubilæi, licèt non sit approbatus ab Episcopo pœnitentis, vel loci. Ita Suarez *in 3. part. disp. 28. sect. 6. num. 10. & sect. 7. num. 3. & 8.* Filliuc. *part. 1. tract. 7. cap. 9. n. 260.* Fagund. *prec. 2. lib. 7. cap. 2. num. 92.* & alii: Omnes istæ tres sententiæ sunt probabiles.

4. Unde ego absolutè puto quòd concedente Bulla, vel Jubilæo, aut privilegio Pontificis facultatem eligendi Confessarium approbatum ab Ordinario, Sacerdos sive sæcularis, sive Regularis semel absolutè approbatus à suo Ordinario Episcopo, sive ille Episcopus sit originis, sive beneficii, sive domicilii, sive sit Episcopus pœnitentis, sive Confessarii, sive loci, ubi audiuntur confessiones, & consequenter à quocumque Episcopo, seu Ordinario simpliciter approbatus, vi talis Bullæ & Jubilæi, vel privilegii potest ubique terrarum licitè, & validè eligi saltem quoad forum conscientiæ: Et ita ego docui loquens de Bulla Cruc. *in 1. part. tract. 11. resol. 7.* cum multis Doctoribus quibus nunc addo Medinam *in 1. 2. quæst. 19. art. 6. circa fin.* & Bossium *de Jubil. sect. 3. cas. 2. §. 7. num. 215.* ubi *num. 225.* respondet ad quasdam declarationes sacræ Congregationis, & docet quòd ut prædictæ declarationes ad modum legis obligent in utroque foro, non sufficit ut sint signatæ sigillo ipsius Congregationis, sed insuper requiritur, vel quòd Papa det Breve, quo jubeat illas servari, vel quod Auditor Cameræ det monitorium in earum executionem, seu sub censura mandet servari. Ita ille, quod mihi non placet, Nam ex decreto SS. D. N. Urbani VIII. dictæ declarationes sacræ Congregationis faciunt fidem in judicio & extrà, si in authentica forma, solito sigillo, & subscriptione Eminentissimi Cardinalis Præfecti ac Secretarii ejusdem Congregationis pro tempore existentium munitæ fuerint, aliter minimè. Verba autem decreti sunt hæc. Cùm ad notitiam hujus sacræ Congregationis pervenerit, quamplures declarationis, decreta, seu decisiones sub nomine ejusdem sacræ Congregationis absque illius authoritate impressas in libris, seu aliis operibus circumferri & allegari, multasque ex declarationibus, decretis, seu decisionibus juxta contingentiam casuum, illorumque qualitates, & circumstantias, à se diversis temporibus factas, secundùm ea, quæ proponebantur, fuisse alteratas, immutatas, diminutas, ac forsan aliàs menti in S. Congregationis nomine confectas, nulloque propterea authentico sigillo munitas, illasque per Tribunalia tam in Urbe, quam per orbem circumferri & allegari, considerans eadem sacra Congregatio Rituum, quantum detrimenti recipi possit, si aliqua fides illis adhibeatur ex speciali SS. D. N. Urbani VIII. jussu mandat, & præcipit hujusmodi declarationibus, decretis, seu decisionibus, tam impressis, quam imprimendis, ac etiam manuscriptis nullam fidem in judicio, vel extrà esse adhibendam, sed tantùm illis, quæ in authentica forma, solito sigillo, & subscriptione Eminen. Cardinalis Præfecti ac Secretarii ejusdem Congregationis pro tempore existentium munitæ fuerint. In quorum fidem hæc propria manu subscripsimus, & sigilli proprii S. Rituum Congregationis impressione communiri ac typis mandari jussimus. Dat. Romæ die 11. Augusti 1632. C. Episc. Port. Card. Pius locus † sigilli. Jul. Rospigliosi. Secr.

RESOL. II.

An per Jubilæum sit eligibilis in Confessarium Parochus, qui renunciavit beneficium, vel ab ipso fuit privatus?
Idem est, si per Bullam Cruciatæ dictus Parochus eligatur.
Et infertur, quod si Parochus beneficium amittat, vel illud relinquit per ingressum Religionis; poterit eligi virtute Jubilæi, quo pœnitenti conceditur facultas eligendi in Confessorem Sacerdotem approbatum.
Et tamque deducitur quod Parochus poterit ei, qui antea erat Parochus dare facultatem audiendi confessiones in sua Parochia.
Et docetur Parochum adhuc habentem beneficium Curati, non solum esse eligibilem per Jubilæum intra eamdem Diœcesim, sed extra & ubique terrarum. Ex part. 5. tract. 12. Res. 47.

§. 1. NEgativè respondeo cum DD. quos ego ipse citavi *in 1. part. tract. 11. resol. 8.* loquens de Bulla Cruciatæ, quibus nunc addo Fagundez *prec. 2. lib. 7. cap. 2. num. 38.* Floronum *de casibus reserv. part. 1. cap. 4. §. 12. nu. 7.* & Barbosam *de potest. Episcop. part. 2. allegat. 25. num. 18.* quia Concilium ad hoc ut Parochus reputetur idoneus ad confessiones, expressè requirit ut beneficium actu habeat, ut patet ex illis verbis, *nisi aut parochiale beneficium habeat*, & non addit *aut habuerit*, ergo &c. Et hanc opinionem ego teneo tanquam probabiliorem, & ita hanc sententiam tenet etiam Ludovicus de la Cruz *in Bulla Cruc. disp. 2. cap. 2. dub. 7. num. 10.* qui tamen *num. 4.* meritò contrariam sententiam probabilem vocat cum Villalobos, Joanne de la Cruz, & Rodriquez, quibus adde Trullench *ubi infrà, num. 4.* quia talis Parochus habebat approbationem ab Ordinario, imò & ab ipso jure, sed per ablationem, vel amissionem etiam per litem beneficii parochialis solùm tollitur ei jurisdictio, non verò approbatio: ergo manet eligibilis per Bullam. Consequentia cum majori, & Minori probatur, approbatio enim non habet necessariam dependentiam, & connexionem cum parochiali illo beneficio: ergo non eo ipso quòd aufertur beneficium aufertur approbatio. Hinc autem inferunt primò quod si Parochus beneficium amittit, vel illud relinquit per ingressum Religionis, poterit eligi virtute Jubilæi, quo pœnitenti conceditur facultas eligendi in Confessorem Sacerdotem approbatum, quia non amisit simplicem approbationem, ea tamen posita Papa per speciale Jubilæi privilegium ei confert jurisdictionem. Inferunt secundo, quod Parochus poterit ei, qui antea erat Parochus, dare facultatem audiendi confessiones in sua Parochia, quia hoc poterat ante Trident. concedere, & simplici Sacerdoti, Tridentinum vero solùm addidit approbationem, quam adhuc ille retinet: ergo, &c.

2. Sed quicquid sit de hoc, certum est Parochum adhuc habentem beneficium Curati, non solùm esse eligibilem per Jubilæum intra eamdem Diœcesim, sed extra, & ubique terrarum, & ita contra Layman *lib. 5. tract. 6. cap. 11. num. 7.* Floronum *de cas. reserv. part. 1. cap. 4. §. 12. num. 2.* Homobonum *in exam. Eccles. part. 5. tract. 5. cap. 3. quæst. 15.* & Guttierez *lib. 1. qq. Canon. cap. 27. num. 21.* docet Trullench *in Bulla Cruciata, lib. 1. §. 7. dub. 4. num. 3.* Joannes Valerus *in differ. utr. fori, ver. absolutio, differ. 1. numer. 16.* Moltesius *in suma, tom. 1. tract. 7. cap. 15. numero 89.* Fagundez *part. 2. lib. 7. cap. 2. numero 36.* Suarez *tom. 4. in 3. part. disp. 28. sect. 4. num. 18.* Henriquez *lib. 3. de pœnit. cap. 6. num. 8. in fine, & num. 7. initio.* Toletus *in summa, lib. 3. cap. 13. num. 6.* & alii: Et ratio est, quia hujusmodi beneficiatus ex Concilio Tridentino nullam aliam approbationem requirit, præterquam quod Parochialem beneficium habet, ut possit confessiones sæcularium audire. Quo ergo

funda-

fundamento addemus ultra beneficium parochiale requiri etiam approbationem sui Episcopi. Secundò probatur, quia, ut Suarez notat, Concilium quoad hanc partem non tam condit jus novum, quàm retinet antiquum, nam de jure antiquo quilibet Parochus poterat eligi in Confessarium per quamcumque facultatem, & per delegationem & commissionem propriarum ovium factam ab aliis Parochis: ergo & modò poterit, cum idem jus omnino perseveret, numquam enim recedendum est à jure antiquo propter novum, nisi quatenus id in eo exprimitur. Tertiò probatur, quia si extra diœcesim non posset eligi, nec etiam extra suam Parochiam intra eamdem posset, cùm ea vi beneficii solùm videatur approbatus pro sua Parochia, & nihilominus ex vi Concilii reputatur illa approbatio sufficiens pro aliis Parochiis suæ Diœcesis, quia Minister publicus debet simpliciter reputari sufficiens, ut ibi eligatur, ergo, &c.

RESOL. III.

An in aliquo casu sit eligibilis per Jubilaeum Sacerdos non approbatus ab Episcopo sed à Parocho?

Et an Parochus possit suis subditis licentiam præbere, ut confiteantur cum Sacerdote approbato ab Episcopo alterius Diœcesis, seclusa prohibitione proprii Ordinarii? Ex p. 5. tract. 12. Res. 48.

Sup. hac prima doctr. hujus consilans in R. ant. & seq. & in aliis ope primæ ann. Ex pro Hebdomada sancta commento à lin. 7. hujus §. in t. 5. tr. 3. R. 14. sequentes in §. Verum.

§. 1. QVamvis verum sit Parochi approbationem alicujus Sacerdotis non esse sufficientem, quamtumvis electus sanctæ vitæ & doctrinæ sit, ut inter multos probat Suarez *in 3. part. tom. 4. disp. 28. sect. 4. num. 3.* Tamen Ludovicus de la Crux *in Bulla Cruc. disp. 1. cap. 2. dub. 10. num. 11.* censet satis probabile posse Parochum in nonnullis casibus, ut si nimium sit fatigatus in Hebdomada sancta, vel tempore Jubilæi, in quo concurrunt plures confessiones, approbare Sacerdotem doctum, si non sit facilis recursus ad Episcopum longè distantem. Et ita hanc sententiam docuerunt olim duo lumina inclytæ Salmanticensis Academiæ, Mancius, & Gallus, quos citat & sequitur Henriquez *lib. 6. cap. 6. num. 2. in glossa lit. F, & G*, rationes autem pro hac firmanda sententia recognoscendæ sunt penes de la Cruz *ubi suprà*.

Alibi in t. 5. tr. 3. R. 21 §. 1. à lin. 4. à vers. Difficultas est, & in R. 24. §. Et eodem, & longe etiam à R. not. secundo citi §. & in R. 15. & in alia ejus an. & in tr. 7. tr. 1. R. 14 §. Unde.

2. Notandum est unum hìc obiter, & perpetuò menti tenendum, posse parochum suis subditis licentiam præbere, ut confiteantur cum Sacerdote approbato ab Episcopo alterius diœcesis, seclusa prohibitione proprii Ordinarii, & ideo hac seclusa, quæ tamen adest in nostra Synodo, potest Parochus Panormitanus exponere ad confessiones audiendas in sua Parochia Sacerdotem Messanensem, v. g. approbatum ab Archiepiscopo Messanensi, vel ab alio Antistite. Ita Aegidius Trullench *in Bulla Cruc. lib. 1. §. 7. dub. 3. num. 15.* & alii, quos ego alibi citavi, quia talis Sacerdos ab aliquo Ordinario approbatus est capax jurisdictionis delegatæ, & ex alia parte Parochi, habet integrum jus suum, quia ex parte ipsius Parochi per Tridentinum non est limitatum: sicut ergo ante Tridentinum poterat Parochus vices suas cuicumque Sacerdoti idoneo, cujuscumque diœcesis esset, commitere, ita & nunc poterit cuicumque Sacerdoti cujuscumque Diœcesis, approbato tamen ab Ordinario, committere, vel suo Parocho licentiam concedere, ut cum tali approbato confiteri possit. Unde cum facultas hæc à Parochis à jure illæsa maneat, solùmque ex parte personæ cui conceditur à Tridentino, sit modificata, nimirùm quòd sit ab Ordinario approbata, & Concilium absolutè, & simpliciter sine restrictione aliqua loquatur, poterit Parochus cuilibet approbato cujuscumque Diœcesis, sit facultatem concedere, ut suorum subditorum confessiones excipiat, ergo, &c.

RESOL. IV.

An per Jubilaeum sit ubique eligibilis in Confessarium sæcularis, vel Regularis approbatus tantum limitatè ad parvum oppidum vel quoad personas.

Et quid, si ex defectu scientiæ sit approbatus pro supradicto loco, & personis.

Idem est dicendum, si eligatur per Cruciatam. Ex part. 5. tr. 12. Res. 49. aliàs 48.

* Quæ hic est sup. in tr. 5. R. 26. per tot & pro parte in alia R. eius sequente not.

§. 1. DE hac quæstione ego egi loquens de Bulla Cruc. *in 1. p. tract. 11.* * *resol. 10.* cum multis DD. quibus nunc addo Aegidium Trullench *in Bulla Cruc. lib. 1. §. 7. dub. 2.* Ludovicum de la Cruz *in Bulla Cruc. disput. 1. cap. 2. dub. 9.* & Angelum Bossium *de Jubilæo sect. 3. cas. 2. §. 10.* ubi *num. 245. juncto num. 238.* admittit absolutè tanquam probabilem affirmativam sententiam circa præsentem quæstionem, quia verum est dicere talem Sacerdotem esse approbatum ab Ordinario, juxta formam Concilii *in d. cap. 15. sess. 23.* ubi non exprimit necessarium esse, quod Sacerdos ut sit idoneus & eligibilis, sit approbatus absolutè absque ulla limitatione, sed tantùm requirit, quod sit approbatus ab eodem Episcopo, seu Ordinario, ergo ut prædicto modo possit eligi, sufficit etiam quod sit approbatus pro tali, vel talibus personis, versamur enim in materia favorabili, ac proinde facienda est latior interpretatio servata verborum proprietate.

2. Sed contraria sententia est probabilior. Dico igitur * quod qui ex defectu scientiæ sunt approbati in suo oppido, vel pro uno genere personarum, ab illis dumtaxat, & non ab aliis possunt eligi virtute Jubilæi, & ratio est, quia nequit virtute Jubilæi quis in Confessarium eligi, nisi sit ab Ordinario simpliciter approbatus; sed qui ad unum genus personarum, id est, rusticorum, seu ad unum oppidum, in quo nec contractus nec casus difficiles evenire solent, est tantùm approbatus ex defectu scientiæ, non est simpliciter approbatus, imo potiùs reprobatus ad omnem alium locum, & ad omnes alias personas; igitur ab illis tantùm est eligibilis virtute Bullæ. Secundo approbatio non plus valet, quam pro illo, pro quo data est, ergo approbatus ad unum tantùm locum, & ad unum dumtaxat genus personarum, maximè ex defectu scientiæ, non valet in Confessorem eligi, nisi ab illis personis, pro quibus data est illi talis approbatio. Ita Trullench, & Ludov. à Cruz *ubi suprà*.

* Sup. hoc in R. not prim §. Tertio, & cursim in alia R. ejus ann.

RESOL. V.

An Religiosus ab Episcopo approbatus sit eligibilis per Jubilaeum etiamsi à suo Superiore & Prælato per sententiam privatus sit, ne confessiones sæcularium audiat.

Et an sit probabile, etiam sine Bulla, validè posse prædictum Religiosum sæcularium confessiones audire, virtute approbationis, & jurisdictionis ab Ordinario concessæ; etiam si legitimè non fuerit Ordinario præsentatus, & per suum Superiorem per sententiam prohibitus, Ex part. 5. tract. 12. Res. 50. aliàs 49.

Sup. contenta in hac R. sup. in tr. 3 R. 31. §. 3. & ubi in princ. & in tr. 3. R. 1. et Rei. 113 logo doct. §. 1.

§. 1. NEgativè respondet Jo. de la Cruz *de statu Relig. lib. 2. cap. 6. dub. 2.* Rodriquez *in addit. ad Bull. Cruc. §. 9. num. 7. & 8. & in qq. regular. tom. 1. q. 60. art. 2.* cum aliis. Verùm novissimè loquens de Bulla, quod idem est de Jubilæo, contrariam sententiam docet Trullench. *in Bulla Cruc. lib. 1. §. 7. dub. 6. num. 7.* ubi sic ait: Existimo Confessores regulares ab Ordinario approbatos quoad sæculares, sive per sententiam, sive per simplex mandatum à suis Superioribus prohibeantur, ne sæcularium confessiones audiant, posse per Bullam validè eligi. Imo teneo probabile esse, etiam sine Bulla validè posse secularium confessiones audire virtute approbationis, & jurisdictionis ab Ordinario concessæ, etiamsi legitimè non fuerit Ordinario præsentatus, & per suum Superiorem per sententiam prohibitus. Ducor, quia sunt verè approbati, ut supponimus, & retinent adhuc jurisdictionem in sæculares, quod probatur primo, quia jurisdictio non promanat à Prælato, sed ab Episcopo, & consensus prælati non est conditio necessaria, ut confessio validè, sed tantum ut licitè fiat. Secundo, quia Sylvester & Sotus supracitati tantùm dicunt sic prohibitos peccare, & non posse audire confessiones sæcularium, non autem affirmant confessiones esse invalidas. Tertio probatur, cùm habeant hanc approbationem secundùm juris communis dispositionem Tridentino *sess. 23. cap. 5.* non est dicendum Regularium Prælatos habere circa illam potestatem, nisi à jure, vel ex privilegio eam habeant: at non constat eam habere ex jure, neque ex privilegio, aut motu proprio. Nam Constitutio Julii III. data Romæ die 17. Januarii, anno 1555. quam citat Rodriquez, & Constitutio Gregor. XIII. die 3. Maii, anno 1575. solùm volunt ne jurisdictio, quam Prælati Regularium habent, & possunt conferre in suos subditos, in eos derivetur absque ipsorum Prælatorum licentia, non tamen dat facultatem ut possint approbatos ab Ordinario reprobare, & ab eis jurisdictionem, quam erga sæculares habent, auferre, & quamvis hoc sit declaratum à Greg. XIII. vivæ vocis oraculo pro Societate Jesu, ut refert Henriquez *lib. 3. de pœn. cap. 6. num. 6.* ex P. Claudio *in comprend. v. g. §. 2.* dici potest hoc non constare; & dato quod constet esse speciale Indultum in favorem Societatis Jesu. Ita Trullench *ubi suprà*, adde quod modo omnia vivæ vocis oracula per Bullam SS. Urbani VIII. jam sublata sunt. Vide me ipsum *in 1. p. tr. 11. res. 13.*

§ Quo hic est sup. in tr. 3. Rel. 22.

RE-

RESOL. VI.

An per Jubilaum sit eligibilis in Confessarium Prælatus Regularium non approbatus ab Ordinario loci.
Et quid extra Jubilaum, & Bullam Cruciata.
Et an Canonicus Pœnitentiarius sine speciali Episcopi approbatione sit eligibilis per Bullam, aut Jubilaum; Ex p. 5. tr. 12. Ref. 52. alias 51.

Sup. hoc late sup. in tr. 3 R. ... R. Ref. ... in princ.

§. 1. NEgativam sententiam docet Suarez *in 3. p. tom. 4. disp. 28. sect. 8. num. 2.* Tamburinus *de jure Abbat. tom. 2. disp. 6. quæst. 7.* Fanguodenz *pr. 2. lib. 7. cap. 2. nu. 39.* Et ratio est, quia Coocilium Tridentinum loquitur de sæcularibus, qui habent beneficium parochiale, & non de Religiosis. Secundò quia loquens de omnibus Religiosis, expressè ait illos debere esse ab Episcopo approbaros, ut possint confessiones sæcularium etiam Sacerdotum audire, idoneique Confessarii sæcularium reputari, unde cùm hujusmodi Prælatus Religiosus sit, & non sit ab Episcopo approbatus, sequitur evidenter noo esse eligibilem ad confessiones sæcularium licitè & validè audiendas, ut parum refert quòd in aliis jure æquiparetur Parochis, cum constet de mente & sensu Coocilii. Deinde si contraria opinio esset vera, sequeretur Prælatos Regularium posse absque ulla approbatione audire confessiones sæcularium etiam extra tempus Jubilæi. Et ita hanc sententiam præter Doctores citatos tenet etiam Rodriquez *in Bull. Cruciata*, §. 9. *num.* 4. ubi sic ait. E la palabra de beneficio curado parece se incluyen rodos aquellos equienes se les ha encomendado cargo de animas, como son los Guardianes, Provinciales, y los otros prælados de las Religiones, pues es cosa cierta; que el Concilio da por aprovados à los que tienen beneficio Paroquial, porque en ellos se les encomienda el cargo de las animas, ora se dè el beneficio por el Obispo, o por otro pualquiera que ta pueda dar; y pue à los Prælados de las Religiones se les da cargo de animas mas estendido que à los Curas, parece que se ayan de tener por aprovados; empero aunque hombres doctos han tenido esta opinion, à mi me parece qoe no se deve tener, porque della se seguiria que un Cura de un Obispado seria Coofessor en todos los Obispados, pues ya tiene beneficio paroquial, y lo contrario se usa, y la costumnre es muy buen interprete de la ley, y mas que los tales Prelados son Curas de Frayles, los quales no tienen necessitad de Curas tan letrados, como los seglarc, y assi el Concilio Tridentino no los obligo à confessarse con los approvados por el Obispo, como obliga à los seglares. Ita ille.

Sup. hoc in ... Tertium, & §. ... & in R. 57. & 141. §. ... & in 5. tr. 1 R. 24. §. 1. & 2. & ... R. 29. §. Quintus ... & hic sup. ... R. 10. §. ...

Sup. hoc Cura, ... Parocho, in ... R. 11. ... Concedo ... Infernus ...

2. Non desinam tamen hic adnotare affirmativam sententiam docuisse olim præclara illa inclytæ Academiæ Salmanticensis lumina: Mantium, Gallum, Bañes, Medinam, quos citat & sequitur doctissimus Henriquez *lib. 6. cap. 6. num. 2. in glossa lit. E, & F.* Cui adde Joannem Valerum *in differ. ver. fori, ver. nullitas, differ. 5. num. 5.* Salas in quadam lectura quoad habentes Bullam Cruciatæ. Et hanc sententiam licèt loquatur eum formidine, speculativè probabilem esse putat Ludovicus de la Cruz in expositione Bullæ Cruc. *dispacat. 1. cap. 2. dub. 11. numero* 8. Sed sine metu non solùm speculativè, sed etiam practicè probabilem esse putat novissimè Angelus Bossius *in tract. de Jubilao sect. 3. cas. 2. §. 2. num. 53. in fine*, ubi sic ait; Dixi *probabilius*, quia etiam prior sententia est probabilis, ob rationem & auctoritates tot Doctorum, ac proinde in foro interiori quis possit illam in praxi servare, etsi in foro exteriori Episcopi non permitterent: Ita Bossius, & ratio est, quia nomine habentis beneficium parochiale, seu Curatum, videntur comprehendi omnes, quibus ratione dignitatis, vel proprii officii demandata est cura animarum, quales sunt Generales, Provinciales Religionum & Guardiani, seu Præpositi Monasteriorum, atque adeò hi, sicuti Parochi, juxta Concilium erunt sufficienter idonei, ut possint proximè eligi vi Bullæ, vel privilegii in Confessarios. Coofirmatur, quia non alia de causa Concilium Tridentinum admittit tanquam idoneos, & sufficienter approbatos illos, qui habent parochiale beneficium, nisi quia ipsis est commissa animarum cura, sive cura fuerit commissa ab Episcopo, sive à quolibet alio valente curatum beneficium conferre. Nam, ut dictum est, eo ipso quòd alicui aoimarum cura demandatur, sufficienter declaratur idoneus ad confessiones audiendas: ergo cùm Prælati Religionum ex vi sui officii sit demandata cura, & etiam cum ampliori jurisdictione, quàm Parochis, censendi sunt juxta Concilium sufficienter idonei & approbati ad confessiones sæcularium audiendas, & præsertim quia dicti Prælati regulares sunt communiter probatiores & digniores tam literis, quàm moribus, quàm plerique ex sæcularibus habentibus curata beneficia. Adde etiam quòd Canonicus pœniteotiarius sioe speciali Episcopi approbatione est eligibilis per Bullam, oam eo ipso quo eligitur in Canonicum Pœniteotiarium, ipso jure impenditur ei approbatio ad audiendas confessiones, nam ad hoc munus specialiter eligitur, ergo sicut iste sine speciali approbatione Episcopi est eligibilis per Bullam, ita & Prælatus Monasterii. Imò major ratio est de illo, quàm de Pœnitentiario, quia Pœnitentiarius non est propriè Parochus, nec Ordinarius, Prælatus verò sic. Nec obstat dicere, ut ajunt quidam recentiores, Pœnitentiarium recipere approbatiooem ab Episcopo eo ipso, quo eum in Pœnireotiarium eligit. Neque, io quam obstat, quia Pœniteotiarius & maximè in Ecclesiis Cathedralibus, non eligitur ab Episcopo, sed à Capitulo, ubi plerùmque eligitur cootra Episcopi voluntatem.

Sup. hoc Bullæ Cruciatæ in ... R. ... & §. ... huius ...

RESOL. VII.

An Confessarius eligendus virtute Bulla Cruciata, vel Jubilai, debeat esse approbatus ab Episcopo, etiam quoad Regulares, ita ut non sufficiat esse approbatum à Pralato Regulari sua Religionis, vel alterius? Ex part. 3. tract. 2. Ref. 21.

§. 1. AFfirmativè respondent Nald. *in sum. ver. indulgentia, n. 9.* Molfesius *in sum. tom. 1. tract. 7. c. 16. n. 27.* cum Suar. *in 3. part. to. 4. disp. 28. sect. 6. n. 11.* Henriq. *lib. 3. de pœnit. c. 6. n. 4. in Gloss. lit. K.* Homoboous *tract. de cas. reser. p. 1. c. 6.* Lopez *p. 1. c. 26.* Ledesma *in sum to. 1. de sacr. Pœnit. c. 13. dub. 6.* & hanc sententiam amplexi sunt Patres Societatis Jesu, & eam observant io praxi, eo quod, ubi eorum Prælatus concedit licentiam alicui subdito fruendi facultate eligendi Confessarium per Bullam, aut Jubilæum, pro reservatis eligendus est approbatus ab Episcopo, teste Henriq. *de indulg. c. 22. n. 5. in fine*, unde non sufficit esse approbatum à Prælato regulari.

Sup. hoc in duobus R. seq. & in ... §. Et in ... prope fin. & vers. Nam Coriolanus, & seq. & in Ref. 98. §. Sed hic.

2. Non reticeam tamen contrariam senteotiam præter Rodriquez *in explicat. Bulla Cruciata*, §. 9. *dub. 6. numero 9.* docere etiam novissime doctum Joannem Valerum *in differ. utriusque fori, ver. absolutio, differ. 1. num. 33. & seq.* ubi latè tractat hanc quæstionem, & tandem in fine sic asserit. Supradictis tamen non obstantibus teneo negativam opinionem. Unde dicendum est, quod per facultatem Bullæ Cruciatæ, & Jubilæum, nulla alia exigitur approbatio, quam illa Prælati Regularis, maximè staote dicta declaratione Clem. VIII. per quàm tollitur omne dubium illorum verborum appositorum in plumbea Cruciatæ, & Jubilæi, scilicet approbati ab Ordinario. Si enim in omoibus, spectantibus ad confessionem Regularium, standum est statutis, & constitutionibus Ordinum, & Prælatorum dispositionibus, ad quid quærimus, si ultra id requiratur approbatio Episcopi, cum satis constet oon requiri: nam si voluisset, dixisset *cap. ad audientiam, de decimis*. Ita Valerius. Et hanc sententiam doceot etiam ex aliis rationibus Fernandez *in exam. resol. moral. part. 3. cap. 9. §. 8. numer. 7.* Zanardus *in direct. part. 1. de sacram. Pœnit. cap. 21. qu. 32.* Corolianus *de cas. reserv. part. 1. sect. 3. art. 16.* & alii, ooo solùm si regularis confiteatur approbato sui Superioris, sed etiam alterius Religionis.

RESOL. VIII.

Utrum tempore Jubilai Regularis teneantur eligere Confessarium non à suo Pralato, sed ab Episcopo loci approbatum? Ex p. 2. tr. 17. & Misc. 3. Ref. 47.

§. 1. AFfirmativè respondet Molfesius *in sum. tom. 1. tr. 7. c. 16. n. 18. & 27.* Suarez *tom. 4. in 3. part. disp. 28. sect. 6. n. 15.* Reginald. *in praxi tom. 1. l. 5. cap. 15. sect. 2. num. 175.* Vega *in summa, tom. 2. cap. 27. cas. 32.* Homo bonus *de casibus reservatis, p. 1. c. 5.* & novissimè Naldus *in summa, ver. indulgentia, n. 9.* & coosequenter asserunt, oon lucrari Jubilæum, nisi peccatorum suorum confessionem faciant Sacerdoti, ab Episcopo loci approbato.

Sup. hoc in R. prox. & in aliis ejus annot.

2. At Martino Booacinæ *de Sacr. disp. 5. qu. 7. punct. 4. §. 1. num. 25.* cootraria opinio probabilis etiam videtur; nam verba in Jubilæo apposita, quòd Regulares possiot eligere confessarium ab Ordinario approbatum, non intelligenda sunt privativè: quasi Summus Pootifex velit privare pœnitentem jure suo, quo potest confiteri Sacerdoti approbato à suo Prælato, sed potiùs intelligenda sunt cumulativè, & ampliativè io favorem ipsius pœnitentis; ita ut non solùm possit confiteri suo Parocho, aut alteri Sacerdoti, sicut poterat ante Jubilæum, verùm etiam possit alium quemlibet

Sacer-

Sacerdotem approbatum ab Ordinario eligere, quamvis ante Jubilæum non posset illi confiteri. Adde, quòd si contraria opinio esset sequenda, sequeretur multos defraudari fructi Jubilæi cùm multa extent Religiosorum monasteria, in quibus nullus confessarius ab Episcopo loci approbatus reperitur aut saltem sequeretur cogi Religiosum è claustris exire ad emendicandum sibi confessarium quod non videtur juxta benignam Summi Pontificis intentionem. Hæc Bonacina, & alii.

RESOL. IX.

An Religiosi tempore Jubilæi possint eligere. Confessarium non approbatum ab Episcopo, sed approbatum à Prælato Regularium?

Et an sententia hujus quæstionis procedat quoad Novitios.

Et *an tempore Jubilæi Religiosi possint sine Superioris licentia confiteri cum extraneis, ita ut non possit Superior prohibere suis subditis, ne confiteantur cum Sacerdotibus sæcularibus, vel Regularibus alterius Religionis,* Ex p. 5. tract. 12. Ref. 37.

Sup. hac in duabus prec. R. & in aliis earum ann. & lege §. nec. seq.

§. 1. NEgativam sententiam docet Fagundez *pr. 2. lib. 7. cap. 2. num. 11.* Henriquez *l. 6. cap. 6. num. 4. in glossa lit. K. & l. 7. cap. 22. num. 5.* ait. Quoad Regulares autem, qui Jubilæum consequi volunt, non possunt eligere Confessarium ab ipsorum Superiore tantummodo approbatum, sed necesse est, si volunt illud quærere, ut confiteantur uni ex approbatis ab Ordinario loci; modo quo dictum est supra, hæc enim est conditio expressa in Jubilæo, quæ omnino servanda est, & facit ratio optima, quia Summus Pontifex potuit animadvertere confessarios strictiori calculo examinari, atque approbari consuevisse ab Ordinariis locorum, quàm à Superioribus Regularium, & ideò de ipsorum sufficientia confidens, ejus munus in quo vices Pontificiæ subeundæ sunt, illi potissimùm jure merito demandari voluit. Sic etiam literæ sacræ Pœnitentiariæ solis Theologis, vel Decretorum Doctoribus, approbatis tamen ab Ordinariis locorum dirigi consueverunt; & tandem Superioribus Regularium non conveniunt verba illa in Jubilæo posita Ordinariis locorum, ut palam est, ergo neque dispositio ejusdem Jubilæi competere potest. Ita Naldus, & ante omnes Suarez *in 3. part. to. 4. disp. 28. sect. 6. n. 11.* & novissimè Faustus *de Jubilæo lib. 4. q. 88.*

Sup. contentis in hoc §. in 10. q. tr. 1. R. 141. § ult. ad mod. à vers. Un Religioso.

2. Sed ego contrariam sententiam non minùs probabilem esse puto, quam tuetur Homobonus, Coriolanus Zerola, Sotbus, Bonacina, Zanardus, Sanctarellus, quos citat & sequitur Alphonsus de Leone *tract. de Jubilæo, part. 2. n. 212.* Et hanc opinionem probabilem & tutam esse docet etiam Angelus Bossius *de Jubilæo, sect. 3. cas. 3. n. 10.* Igitur quando Bulla Jubilæi dicit, quòd Sacerdos sit ab Ordinario approbatus verba illa *ab Ordinario*, intelligenda sunt secundùm expositionem accommodam, ità ut nomine *Ordinarii* intelligatur Episcopus, si agatur de approbatione Confessarii pro audiendis confessionibus sæcularium; si verò agatur de Confessario pro audiendis confessionibus Regularium, intelligatur Prælatus ipsorum, & hanc opinionem procedere etiam quoad Novitios tradit Joannes de la Cruz, *de statu Relig. lib. 1. c. 6. concl. 2. in fine*, & alii, satis quidem probabiliter.

3. Non desinam tamen hic adnotare Filliuc. *tom. 1. tr. 8. cap. 10. n. 275.* Polacchum *de Jubilæo, sect. 42. num. 63.* & Lezanam *in qq. regular. cap. 19. num. 19.* docere negativam sententiam esse sequendam, quando in Bulla Jubilæi dicitur confitendum esse cum Confessario approbato ab Ordinario loci; affirmativam verò sententiam veram esse, quando in Bulla tantùm dicitur approbatum ab Ordinario, sed omnes istæ tres sententiæ sunt probabiles.

4. Notandum est etiam hic contra aliquos quòd etiamsi in Bulla Jubilæi non contineatur clausula derogatoria privilegiorum, potest etiam Regularis eligere extra suum Ordinem Confessarium approbatum, modo quo suprà dictum est, dummodò in Jubilæo adsit generalis facultas eligendi Confessarium, specificè comprehendens etiam Religiosos. Ita contra Filliucium, Polacchum & alios docet probabiliter Angelus Bossius *de Jubilæo, ubi suprà, sect. 3. cas. 4. nu. 17.* qui contra Molfesium notat etiam cum Leone *loco citato, num. 209.* non posse Superiorem tempore Jubilæi prohibere suis subditis ne confiteantur Sacerdotibus sæcularibus, vel Regularibus alterius Ordinis, unde possunt sine Superioris licentia cum extraneis confiteri.

RESOL. X.

An quicumque Confessarius ab Ordinario approbatus possit tempore Jubilæi absolvere Moniales à peccatis, vel à casibus, & censuris reservatis? Ex p. 3. tr. 2. Ref. 29.

Et ad literam ibi in tract. 4. Ref. 153. aliàs 154. Sed hic una tantum Ref. transcribitur.

§. 1. AFfirmativam sententiam docet Bonacina *de Sacram. disp. 5. q. 7. punct. 4. §. 1. n. 22. in fine.*

2. Sed adversùs illum insurgit Faustus *Jubilæo, l. 4. q. 78.* & Alphonsus de Leo, *etiam de Jubilæo, part. 2. q. 9. n. 25.* Quia Confessarius prohibitus est accessus ad Monasteria Monialium, & ideo Roman. Pontifex non intendit dare jurisdictionem illi Sacerdoti, qui habet aliquod impedimentum. Hinc in praxi rationabiliter observatur pro bono regimine Monialium, quod dum virtute Jubilæi habent Moniales facultatem eligendi sibi Confessarium, tenentur designare Confessarium Ordinario ipsarum, & solent Abbatissæ congregare Moniales, & ab eis habere votum quosnam Confessarios gratos habeant: & sic nominant tres, quatuor, vel plures, quorum nomina mittunt ad eorum Ordinarium, ut ab eo omnes, vel prout ei libuerit, approbentur, & impertiatur eis licentiam accedendi ad Monasteria: sic enim Ordinarii sciunt personas, accedere volentes ad Monasteria, ne sub prætextu earundem licentiarum, accederent ad vana colloquia facienda, & non ad audiendas confessiones Monialium? cum omnis concessio intelligatur facta in ædificationem, non autem in destructionem Regularis observantiæ. Et hæc omnia notat, & docet noster Molfesius *in sum. to. 1. tr. 2. c. 16. n. 31.* & post illum Joannes Suarez. *in Enchiridio, cas. consc. lib. 5. ver. indulgentia, §. tempore jubilæi.*

Sup. hac in R. seq. à la in 3. tr. 1. R. 148. §. fine.

RESOL. XI.

An Moniales tempore Jubilæi possint eligere quoscunque Confessarios ab Ordinario approbatos, etiamsi in particulari non sint ad earundem Monialium Confessiones deputati ab Ordinario? Ex p. 5. tr. 13. Ref. 12.

§. 1. PRo negativa sententia ego ipse *in 3. p. tr. 4. resol. 154.* adduxi Molfesium, Leonem, Faustum, & Joan. Franciscum Suarez, quibus nunc addo Georgium Polacchum *in Bull. Jubil. Urbani VIII. sect. 41. n. 8.* ubi sic ait: Advertendum hic confessiones Sanctimonialium nec hoc tempore amplissimi Jubilæi nullum Confessarium etiam Regularem audire posse, licèt quoad alios fideles sit approbatus, sine expressa, & peculiari licentia Ordinarii ipsarum Sanctimonialium. Ita ille, asserens hoc esse determinatum à sacra Cardinalium Congregatione.

Quæ hic est R. antecedens, n in alio §. ejus ann.

2. Sed ego maxima quærens diligentia supradictam sacræ Congregationis declarationem adhuc illam minimè potui invenire. ideo non desinam hic adnotare affirmativam sententiam circa præsens dubium, præter Bonacinam a me *ubi suprà* citatum docere novissimè Angelum Bossium *in suo erudito tr. de Triplici Jubilæo, sect. 3. cas. 5. n. 3.* Laurent. de Peyrinia *in privileg. Minim. to. 3. c. 4. super const. Leon. X. n. 4.* ubi sic ait: Ego puto posse Moniales tempore Jubilæi generalem facultatem concedentis omnibus utriusque sexus Christianis, etiam Regularibus eligendi Confessarium ab Ordinario approbatum, eligere sibi Confessarium à solo Prælato Regulari approbatum, si electus sit Regularis, vel ab Episcopo, si sit secularis, & hoc sive Moniales sint subjectæ Episcopis, sive Prælatis Regularibus, nec est necesse quòd Moniales Regularibus subjectæ Confessarium eligant ex sua Religione, sed possunt eligere ex quacunque. Moveor quòd Jubilæum est gratia amplissima totum mundum exhilarans, quam facit Papa, thesaurum Ecclesiæ aperiens omnibus Christi fidelibus pro consolatione animarum suarum. Cùm enim inter Christi fideles connumerari debeant Moniales, & Papa eas non excludat, non est cur nos excludere eas debeamus, cùm maximè privilegium Principis ampliandum sit, & ubi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus, & gratiæ potius sint ampliandæ, quàm restringendæ, & masculinum fœmininum includat, præsertim si est favorabile, Nec obstat constitutio Greg. XV. & Declaratio Congreg. Cardin. Nam non loquuntur in hoc casu Jubilæi, sed solùm in casibus ordinariis; imò ex dictis magis confirmo meam sententiam, nam cùm minutatim disponat ibi Congregatio circa Confessarium Monialium, de hoc tamen casu Jubilæi ordinario, & notissimo nihil dicit. Unde conjectandum est quòd de Jubilæo noluit intelligi quæ ibi disponuntur, & saltem Confessarii ab Ordinario approbati non videntur excludi

eludi, quia Jubilæum quoad hoc punctum eligendi Confessorem, nihil Monialibus prodesset, & post Bullam Urbani VIII. *Pontificia sollicitudo*, quæ habetur *tom. 4. Bullar. in ejus constit. 16. §. 5. fol. 249.* hic punctus non habet ampliùs difficultatem, cùm Pontifex concedat expressè Monialibus, ut tempore Jubilæi possint sibi assumere Confessarium approbatum ab Ordinario loci. Hæc Peyrinus *loc. cit.*

R E S O L. XII.

An Superiores Regularium possint pro suis subditis promulgare Jubilæum, non expectata promulgatione Episcopi Diœcesani, seu Parochi?

Et quid, si Episcopus, aut Parochus non mittit copiam, seu Breviarium Bullæ Jubilæi.

Et an dici possit Papam Religiosos volentes acquirere Jubilæum subjicere Ordinario loci, non coactione, & læsione exemptionis.

Et an Prælatus Regularis duabus postquam authenticam habuit Jubilæi notitiam hebdomadibus, possit eum indici, esto Episcopus serius aut citius indicat Jubilæum. Ex p. 10. tr. 4. & Misc. 4. Res. 35. aliàs 33.

§. 1. AFfirmativè respondet Bossius *de Jubilæo, sect. 4. cas. 3. n. 7.* ubi sic ait: Imò quoad Regulares exemptos quidquid dixerint Grassius, & Leo locis citatis, non existimò probabile, quod ipsi teneantur expectare publicationem Ordinarii loci, seu Parochi; nam Prælatus Monasterii, ut ait Henriquez *loco citato* in Textu, & Glossa, censetur Ordinarius, ut promulget suis exemptis ab Episcopo. Ita ille.

2. Sed ego omninò existimo non esse recedendum ab opinione negativa Grassii, & Leonis, & ideò opinionem Bossii tutam non esset docet Bordonus *in Miscellaneis, decis. 23.* Dicendum est itaque sub nomine Prælatorum Ecclesiarum, & Ordinariorum locorum, non venire Superiores Regulares, nisi quando ea nomina simpliciter exprimuntur, & materia est illis applicabilis; si enim sic dicont; Prælati Ecclesiarum, id intelligitur de sæcularibus, *ex cap. Si quando; 8. de Offic. deleg. cap. Cum ab Ecclesiarum 3. de Offic. ord.* Cùm enim jura volunt comprehendere Prælatos, vel Ecclesias Regulares exprimunt, ut videre est *cap. Nullus 28. capit. Si postquam 33. capit. Quia sæpè 40. de elect. in 6. cap. Ordinarii 3. cap. Quamvis 8. cap. fin. de Offic. Ordin. in 6.* sub eo nomine igitur Ecclesiarum Prælatis, veniunt tantòm Abbates, Præpositi, & alii Prælati sæculares nullius habentes propria territoria, & subditos etiam Laicos. Nomine verò: Quibuscumque Ordinariis locorum in eadem Bulla Jubilæi, veniunt tantùm Ordinarii Ecclesiarum sæcularium: nam illud verbum *Locorum*, restringit nomen Ordinarii, tantùm ad sæculares, cum exclusione Regularium, ut docent plures cum Glossa *verb. Ordinario, extra. Un. de præbend. Joan.* XXII. quos pro se citat Floron. *capite 5. de Casib. reservatis, §. 4. §. In contrarium.* Ad secundam, ex eo quod Bulla Jubilæi transmittitur à Procuratore Ordinis, non infertur, Superiorem acquirere jus illud publicaodi, quia id in Bulla non exprimitur. Ad tertium, propter hoc, quod Regulares accipiunt Jubilæum ab Ordinario publicatum, oon dicuntur subjici Episcopo, à quo sunt exempti, sed tantùm dicuntur lucrari Jubilæum ab eo publicatum; subjectio enim dicit coactionem, & quid odiosum; Regulares autem recipientes Jubilæum ab Episcopo publicatum non dicuntur cogi, neque facere aliquid sibi odiosum, ideò lucrantur illud sine læsione suæ exemptionis. Prætérquam quod dici potest, Papam Religiosos volentes acquirere Jubilæum subjicere Ordinario, cùm Summus Pontifex Prelatis tantùm sæcularibus præcipiat publicationem Jubilæi; unde in fine Bullæ derogatur Apostolicis Constitutionibus, & privilegiis Regularium, in quantùm possunt obstare tenori Bullæ Jubilæi.

3. Unde ex his omnibus, præter Doctores citatos, hanc senteotiam tenet etiam doctus, & amicissimus Pater Gregorius Gobat, *de Jubilæo dupli s, c. 21. num. 67.* ubi sic ait: Rursus quæres, an Prælati Regulares possint suis subditis promulgare Jubilæum; Respondeo id quidem censere Sà, *n. 12.* unde consequenter dicet, posse à Prælato Regulari duabus, postquam authenticam habuit Jubilæi notitiam, hebdomadis eum indici, esto Episcopus seriùs, aut citiùs indicas. Ego tamen huic doctrinæ, si quidem extendatur etiam ad illos Prælatos Regulares, qui non habent propriam Diœcesim, seu Jurisdictionem quasi Episcopalem in subditos sæculares, ab Episcopi Jurisdictione exemptos, non subscribo: idcircò quod Bulla tertia lata, aliæque passim publicandi potestatem absolutè faciunt, non quibusvis Prælatis, sed Ecclesiarum Prælatis, quo nomine oon solent venire Prælati Regulares in communi. Unde etiam habet Praxis, ut Episcopi Prælatis Ordinum etiam Exemptorum mittant copiam, vel breviarium Bullæ Jubilæi: Quod si Episcopus non fungeretur hac in re suo Officio, potiore jure liceret Prælato Regulari, præsertim exempto, quod paulo ante licitum esse dixi Parocho. Ita ille, & ego.

R E S O L. XIII.

An quando in Jubilæo conceditur facultas absolvendi ab omnibus casibus, & censuris reservatis Papæ, possit confessarius à casibus Bullæ Cœnæ absolvere.

Et ut quis possit absolvere à casibus Bullæ Cœnæ, an sufficiat, ut in Jubilæo dicatur, quod conceditur facultas absolvendi à casibus Bullæ Cœnæ, sine expressa derogatione ipsius Bullæ? Ex p. 5. tr. 12. Res. 34.

§. 1. NEgativè respondent communiter. Ita Lavorius *de Jubil. p. 2. c. 28. n. 24.* Leo *de Jubilæo, p. 2. nu. 40. & 41.* Suarez *de cens. disp. 7. sect. 5. n. 18. & disp. 21. sect. 3. n. 3.* Sanchez *in sum. tom. 1. lib. 2. c. 12. n. 13.* Alterius *de cens. to. 1. lib. 4. disp. 4. c. 2.* Bossius *ubi infrà, n. 3.* & alii penes ipsos. Nam in generali concessione non veniunt ea, quæ quis non esset verisimiliter in specie concessurus *c. in generale, de reg. jur. in 6.* & casus contenti in Bulla Cœnæ habent specialem quamdam gravitatem, propter quam oon est verisimile Pontificem velle sillos concedere, oisi exprimat.

2. Non desinam tameo hic adnotare quod novissimè Angelus Bossius *de jubil. sect. 1. cas. 7. n. 2.* docet non esse improbabilem affirmativam senteotiam, quia, ait ille, facultas illa generalis absolveodi à quibuslibet casibus Papæ reservatis, quantum est ex se, videtur se extendere etiam ad casus contentos in Bulla Cœnæ, etiamsi non sint expressi, dictio enim illa universalis *ab omnibus*, nullum excludit, sed omnes comprehendit, præsertim in hac materia ita favorabili respiciente bonum universale animarum, & lætitiam omnium Christi fidelium, in qua materia sic favorabili privilegium est latissimè interpretandum; id quod etiam potest suaderi ex fine concessionis, qui est adeptio plenariæ Indulgentiæ, quam non posseot omnes Christi fideles consequi, si ad prædictos casus noo se extenderet illa facultas generalis absolvendi à reservatis Papæ: clausula autem illa reservationis absolutionis à dictis casibus Bullæ Cœnæ derogans omnibus privilegiis, & indultis concessis, & concedendis, non videtur loqui de Indultis universalibus, nempe omnium fidelium, cujusmodi est Jubilæum omnibus Christi fidelibus concessum, sed de privilegiis, & indultis respicientibus vel singulares personas, vel particulares universitates, ut sunt Ordines Regularium, Monasteria, Confraternitates, &c. Ita Bossius. Sed penes me oegativa senteotia est certa, quia cum Summus Pontifex in Jubilæis Generalibus vult concedere casus Bullæ Cœnæ, illos in particulari explicat, ut patet, ergo dum in aliquibus Jubilæis de illis mentionem non facit, evideoter apparet quòd talem facultatem nolit concedere, pendet eoim hoc ex sua voluntate.

3. Notandum est tamen hic obiter contra Duard. *in Bulla Cœnæ, l. 3. §. 2. q. 1. n. 13. 35. & 36.* Sigismundum à Bononia *in tract. de electione, dub. 69. num. 12.* ut quis possit absolvere à casibus Bullæ Cœnæ, sufficit ut in Jubilæo dicatur, quòd conceditur facultas absolvendi etiam à casibus Bullæ Cœnæ, sine expressa derogatione ipsius Bullæ, vel specialis mentio dictorum casuum in individuo, Ita ex Soto, Grassio, Suarez, & Alterio docet Bossius *ubi sup. n. 9.* quia per illa verba satis explicatur intentio Pontificis, & specialiter dicti casus conceduntur, ergo. Quamvis [illegible]

R E S O L. XIV.

An in Jubilæo possit Confessarius commutare vota peregrinationis Jerusalem, ad limina Apostolorum, & D. Jacobum Compostellanum, si non exprimantur.

Et notatur discrimen inter votum Castitatis perpetuæ, vel Religionis, & reliqua Pontifici reservata, quia illa duo priora relaxandi potestas non censetur concessa generali concessione, nisi exprimantur, hæc autem relaxandi potestas satis in generali censetur expressa. Ex part. 5. tract. 12. Resol. 59. aliàs 58.

§. 1. VIdentur prima facie oegativè respondendum ex Suarez *de Relig. to. 2. l. 6. de voto, c. 25. n. 4.* Sanch. *in sum. to. 1. lib. 4. c. 40. n. 16.* Filliucius *to. 2. tract. 26. cap. 9. n. 274.* Layman *l. 4. tr. 4. c. 8. n. 7.* & Lavorius *de jub. p. 2. c. 27. n. 6.* ubi docent in generali concessione dispensandi in votis non cootineri supradicta vota, quia quæ speciatim sunt reser-

reservata, ea specialem, & expressam concessionem postulant, ut habetur *cap. si Episcopus, de pæn. & remiss. in 6. & in Extravag. & si dominus 1. & 2.* ibi, *ex speciali licentia, & certa scientia nostra, de pæn. & remiss.*

2. Verùm probabiliter alii asserunt, dicta vota comprehendi in illa generali concessione, nisi exprese excipiantur. Ita Sotus *de Just. lib. 7. quæst. 4. art. 3.* Sanchez *de matr. lib. 8. disput. 9. nu.* 2. & ex neotericis Joan. Malderus, *in 2. 2. tract.* 10. *cap. 5. dub.* 10. ubi sic ait. Nota tertiò discrimen inter votum castitatis perpetuæ, vel Religionis, & reliqua Pontifici reservata, quòd illa duo priora relaxandi potestas non censeatur concessa generali concessione, nisi exprimatur; hæc autem relaxandi potestas satis in generali censetur expressa. Ita ille. Et ratio est, quia horum votorum reservatio non est ita antiqua, sicut reservatio votorum castitatis, & Religionis, neque est tanti momenti: ergo non est accipienda tam strictè, & cum tanto rigore, & ideò dicendum comprehendi in generali concessione commutandi omnia vota.

3. Quid ego sentiam, dicam breviter. Prima opinio est probabilior, secunda verò non caret sua probabilitate; & certa esset primò etiam quo ad vota castitatis, & Religionis, si Papa concederet absolutè generalem facultatem commutandi vota reservata, vel in votis reservatis dispensandi, quia satis exprimuntur explicata reservatione. Ita Suarez *ubi supra, n. 5.* & Sanchez *n.* 17. Secundò certa etiam esset si Papa in facultate dispensandi in omnibus votis exciperet votum castitatis, & Religionis, ut stylus est faciendi in omnibus Jubilæis: nam in tali casu vota illa tria peregrinationis intelligerentur concessa, quia exceptio firmat regulam in casibus non exceptis, Ita Doctores citati.

RESOL. XV.

An vigore Jubilæi. Bulla Cruciatæ, aut cujusvis alterius privilegii sit dispensabile votum Religionis strictioris in Religionem minus strictam? Ex p. 10. tract. 14. & Misc. 4. Ref. 29. aliàs 27.

Sup. hoc sup. in t. p. [illegible] ... in alia resol. ejus dem.

§. 1. NEgativam sententiam docet Suarez, contra quam invehitur Texeda *in Theolog. Moral. tom. 2. lib. 3. §. 4. contr. 10. num.* 103. ubi sic asserit. Si roges, an Confessarius, qui vigore Jubilæi, aut Bullæ, aut cujusvis alterius privilegii potest dispensare in omnibus Votis, & illa commutare, possit etiam dispensare, vel commutare Votum Religionis strictioris in Religionem minus strictam causis contingentibus urgentissimis? Circa quam difficultatem fui consultus, quamvis alii multi contrariam partem sequuti sint, quia esto Votum Religionis, & ob id reservatum, quod non venit sub generali illa concessione, tamen resolvi posse Confessarium Votum illud commutare, quod etiam modò affirmo, quia tunc existente causa, non commutat, nec dispensat in Voto Religionis, sed dumtaxat in aliquo accidenti ejus: & ideò si pœnitens fecit Votum ingrediendi Religionem Discalceatorum, & habet Infirmitatem, cum qua modus ille vivendi non compatitur, imò est maximè nocivus ad salutem, potest cum tali dispensare Confessor vigore talis privilegii, ut aliam Religionem ingrediatur suaviorem, infirmitatique ejus magis consonam, quia constitutivum essentiale Religionis, quod consistit necessariò in tribus Votis essentialibus, idem est in omnibus. Ita ille, & ego.

RESOL. XVI.

An Confessarius vi Jubilæi possit dispensare vel commutare votum Religionis, vel perpetuæ Castitatis, quando non est tota materia voti?

Idem dicendum est de Episcopo.

Et postquam votum Religionis, vel Castitatis perpetuæ fuit à Summo Pontifice commutatum in materiam non reservatam, v.g. in eleemosynas, in Confessiones menstruas, &c. an possit Confessarius vi Jubilæi, & Episcopus hanc materiam commutationis non reservatam commutare in aliam materiam?

Idem dicendum est de quovis alio habente privilegium ad dispensandum in votis. Ex p. 5. tr. 12. Ref. 61. aliàs 60.

§. 1. UT ex. g. quis vovet Religionem, aut eleemosynam mille aureorum, quæritur an possit Confessarius hoc votum alternativum, cujus pars aliqua non est reservata, commutare; difficultas maxima est, quando sic vovens posteà apud se statuit non velle erogare eleemosynam, sed ingredi Religionem, & in hoc casu tunc esse votum Papæ reservatum, nec posse relaxari, aut commutari ab Episcopo, vel à Confessario vigore Jubilæi, tradunt Doctores, quos ego citavi *in 1. p. tr. 11. res. 65.* quibus nunc addo Layman *l. 4. tr. 4. c. 8. n. 12.*

Quæ hic est sup. in tract. ... resol. ... in alia ejusdem.

2. Non desinam tamen hic adnotare Angelum Bossium, virum doctum, *in suo tractatu de triplici Jubilæo*, contrariam sententiam, tamquam probabilem docere, sic enim ait *sect. 2. cas. 11. nu. 7.* Non videtur carere probabilitate, quòd etiam post dictum propositum, seu efficacem electionem dummodo nova promissio materiæ reservatæ non fuerit facta Deo simul, vel post electionem, possit adhuc vovens mutato eo proposito prioris electionis absque peccato, & violatione voti eligere alteram partem non reservatam; & consequenter semper, ante, & post electionem materiæ reservatæ absque nova promissione ejusdem materiæ reservatæ posse Confessarium electum vi Jubilæi, & Episcopum tale votum alternativum commutare, & hujus rei ratio est, tum quia etiam homini facta declaratio ejusmodi propositi electivi, seu statutæ electionis, modò non fiat per modum promissi, & facti ex natura rei, & ex jure naturæ, non videtur eam obligationem parere, ut re adhuc integra debitor à tali electione non possit resistere, quidquid sit de jure positivo: tum quia etiamsi nudum propositum, seu decretum electionis Deus videat, non tamen proponendo censemur Deo loqui: aut ei indicare nostrum propositum: sed promittendo. Quare si propositum illud licèt efficax, & cum animo se obligandi elicitum sit absque promissione nova superaddita voto priori, poterit adhuc absque peccato, & violatione voti arbitrio voventis mutare, & vovens eligere alteram partem non reservatam. Nec enim etiam respectu Dei solum propositum efficax præstandi aliquid in ejus obsequium, tametsi cum intentione animoque se obligandi, si sit nudum, & absque promissione, ita obligat, ut non possit is, qui proponit, citra culpam mortale emittere propositi executionem. Neque etiam verum est nudum illud propositum, quo is, qui firmiter statuit exequi partem reservatam voti alternativi, esse novam voti reservati emissionem, licèt tali proposito possit nova promissio addi. In dubio autem an proposito efficaci fuerit addita nova promissio, seu voti materiæ reservatæ emissio, censeo præsumendum fuisse nudum propositum. Hæc omnia Bossius *loco citato*; satis quidem probabiliter, & ante illum hanc sententiam docuerat etiam Malderus, quem ego ipse citavi *in dicta res. 65. ubi supra.*

Alibi fuit notatum in res. quæ hic est sup. in tract. ... pag. 1920.

3. Notandum est, tamen hic obiter contra Azorium, glossam, & Archidiaconum, id, quod alibi puto à me etiam notatum fuisse, postquam votum Religionis, aut Castitatis perpetuæ fuit à Summo Pontifice commutatum ad materiam non reservatum, v.g. in eleemosynas, in confessiones menstruas, &c. posse Confessarium vi Jubilæi, & Episcopum hanc materiam commutationis non reservatam commutare in aliam materiam. Ita Lavorius *de Jubilæo, par. 2. cap. 27. nu.* 20. Tambur. *de jure Abb. tom. 2. disp.* 18. *q.* 8. *num.* 11. Aragon. *in 2. 2. q.* 88. *art.* 12. Malderus *in 2. 2. tract.* 10. *cap. 5. dub.* 15. Sayrus *in Clavi Regia, lib. 6. cap. 22. n.* 24. Lessius *lib. 2. c. 40. dub. 13. n.* 105. Sanchez *de matrim. l. 8. disp. 9. num.* 20. & Pontius *de matr. lib. 8. c. 8. §. 2. n.* 24. ubi sic ait. Sextò colligitur Episcopum etiam dispensare posse in materia in quam à Pontifice commutata sunt prædicta vota reservata, & idem dicendum est de quovis alio habente privilegium ad dispensandum in votis, quia post commutationem prioris voti materia non reservata Pontifici. Ita ille, & ego. Nec valet dicere. Primò quòd subrogatum sapit naturam ejus cujus loco subrogatur, *l. 1. Cod. de rei uxoriæ actione*, Cum ergo sit votum castitatis, aut Religionis, cujus loco subrogatur materia illa, in quam facta est commutatio, reservata erit, sicut votum castitatis, aut Religionis. Secundò, quia onus illud, in quo facta est commutatio, videtur impositum ex præscripto Pontificis, in præcepto autem Superioris non potest inferior dispensare, *l. minor magistratus, ff. de arbitris.* Nam respondeo ad primum, illud axioma esse verum in favorabilibus, non autem in odiosis, qualis est reservatio. Ad secundum respondeo non esse ibi peculiare præceptum Pontificis, sed ex causa concessa est in gratiam voventis facultas dispensandi, aut commutandi viro alicui docto, ea tamen lege, aut conditione, ut voventi imponat pia aliqua opera, non tamen præcepit Pontifex illa pia opera ita manere sub obligatione, ut non possit Episcopus ex causa in illis dispensare.

RESOL. XVII.

An Confessarius vi Jubilæi, vel Episcopus possit commutare votum perpetuæ Castitatis, vel Religionis metu levi extortum?

Idem est dicendum de votis emissis in periculo mortis, & naufragii,

Et an votum etiam solemne ex levi metu injustè incusso editum in foro conscientiæ sit irritum? Ex part. 5. tract. 12. Ref. 62. aliàs 61.

Sup. hoc inf. in tr. 9 resol. & in aliis §. ... §. 1. NEgativam sententiam docet ex Sylvestro Julius Lavorius *de Jubilæo, part. 2. cap. 27. num. 187.* & Suarez *de Relig. to. 2. lib. 6. de voto, cap. 26. num. 4. & 5.* quia involuntarium, quod in tali voto invenitur, est tantùm secundùm quid, quod non sufficit ad tollendam reservationem, ut est clarum in votis emissis in periculo mortis, & naufragii, in quibus involuntarium secundùm quid non tollit reservationem.

2. Verùm, his non obstantibus, contrariam sententiam tenendam esse puto cum Lessio *lib. 2. capite 40. num. 31.* Henriquez *lib. 11. cap. 15. num. 8. in glossa litt. A.* Laymann *lib. 4. tr. 4. cap. 8. num. 11.* & Leo *de Jubilæo, part. 3. quæst. 17. sect. 1. n. 97.* ubi sic ait. Quæritur an possint dispensare Episcopi, & per consequens etiam Confessarius virtute Jubilæi quando Religionis votum, & castitatis fuerit metu levi emissum, loquimur enim hic de metu incusso ab extrinseco, non autem de incusso ab intrinseco, puto emisso ratione infirmitatis, naufragii, &c. quia hic metus non tribuit, secundùm communem Doctorum sententiam, facultatem Episcopis, ut in nostro tractatu, cùm de obligatione voti diximus, & respondetur affirmativè. Ita ille, & ratio est, quia talia vota facilis dispensationis esse debent, tum ob imperfectionem consensus, quippe aliquo modo extorti, tum etiam ob odium injustè extorquentis, præsumendum non est Papam sibi reservare velle. Adde, ut observat Layman. *loco cit.* ex Navarro, & Rodriq. votum etiam solemne ex levi metu injustè incusso editum in foro conscientiæ esse irritum.

Quæ omnia hic sunt apposita in prima parte tr. 3. de Bulla Cruciatæ à resol. 69. usque ad 123. 3. Sed circa casus occurrentes in Jubilæo quoad commutationem votorum remitto me ad ea, quæ dixi *in par. 5. tract. 12. à resol. 39. usque ad resol. 85.* loquens de Bulla Cruciatæ.

RESOL. XVIII.

An Confessarius virtute Jubilæi, in quo datur facultas commutandi vota, exceptis votis Castitatis, & Religionis, possit commutare juramenta pro Religione, & perpetua Castitate?

Et an dicta juramenta sint reservata Summo Pontifici, vel tantum Episcopis? Ex parte 5. tract. 12. Resol. 60. aliàs 59.

§. 1. NEgativam sententiam docet in terminis Sanchez *de matr. l. 8. disp. 13. num. 7. & in sum. tom. 1. lib. 4. cap. 54. num. 25.* Layman *l. 4. tract. 3. cap. 11. num. 4.* & alii, quos ego ipse citavi, & sequutus sum *in 4. p. tract. 4. resol. 69.* ex ratione ibi adducta.

Quæ hic est sup. in tr. 4. resol. ... & in tom. 8. tr. 4. resol. 79. 2. Verùm contrariam sententiam non carere sua probabilitate, ibi etiam probavimus, quam apertè docere videtur in terminis Jubilæi Alphonsus de Leon. *art. 2. qu. 13. sect. 8. num. 83.* ubi sic ait. Quæritur primò an possit Confessarios commutare juramenta Castitatis, & Religionis, & Sanchez *part. 1. sum. cap. 54. num. 24.* videtur negare ex eo, quòd dicta juramenta respiciant aliquam promissionem Deo factam, induunt rationem votorum, & sic pari passu cum illis ambulant, tamen concedit ipse Sanchez contra aliquos, quòd dicta juramenta non sint reservata Summo Pontifici, sed tantùm Episcopis, unde videtur omninò affirmandum, quòd dicta juramenta possit Confessarius commutare vi Jubilæi omnia vota, quæ potest Episcopus commutare auctoritate ordinaria. Unde Sanchez, si hoc negaret, deberet probare etiam quòd possint commutare dicta vota ut Delegati Summi Pontificis, quod neque probat, neque probare potest.

RESOL. XIX.

An Confessarius virtute Jubilæi habens facultatem dispensandi, & commutandi vota extendatur hæc facultas ad juramenta promissionis Deo facta, vel ad vota jurata?

Et an verò, si facultas delegata dispensandi, aut commutandi esset limitata ad unicum votum, tunc possit auferri juramentum de eadem materia illi concomitanter adjunctum? Ex par. 5. tr. 12. Ref. 58. & aliàs 57.

§. 1. NEgativam sententiam docet Valentia *tom. 3. disp. 6. q. 6. punct. 4.* Azor. *tom. 1. l. 11. c. 10. q. 2.* Lessius *l. 2. c. 42. dub. 12. n. 60.* Sanchez *in summ. tom. 1. lib. 4. cap. 53. n. 20.* & alii. Probatur hæc opinio, quia cùm conceditur privilegium gratis, non est laxè interpretandum, sed strictè. Si ergo conceditur facultas ad dispensandum in voto, non est extendenda ad vinculum juramenti, juxta regulam textus *in cap. porro: de privileg.* Secundò, quia ista sunt vincula diversæ rationis, cùm autem conceditur majus, concessum intelligitur minus, si sint ejusdem rationis, unde in disputationibus matrimonii quoties impedimenta sunt diversæ rationis, non censetur sublatum unum impedimentum minus ex ablatione majoris, & *in c. cui de non Sacerdotali, de præb. in 6.* dicitur potestatem ex privilegio datam ad providendum de majori præbenda non esse extendendam ad minorem præbendam. Tertiò, quia quando conceditur privilegium ad dispensandum in votis, solet in nonnullis concedi etiam ad dispensandum in juramentis. Signum ergo est, necessarium esse tale privilegium expressum. Hæc opinio est satis probabilis. Sup. hoc sup. in tr. 3. resol. 29. & in to. 3. tr. 2. loco destrie. ... resol. 72.

2. Sed ego contrariæ tanquam probabiliori adhæreo, quam tuetur Basilius Pontius *de matrim. l. 8. c. 11. nu. 5.* Suarez *de Religione, tom. 2. lib. 6. cap. 14. à num. 19.* Dico igitur delegatam potestatem in votis dispensandi, illaque commutandi, extendi tum ad juramenta pia absolutè facta, tum ad vota juramento ex proposito confirmata, tum etiam ad vota jurata, tametsi juramentum, & votum ejusdem materiæ concomitanter se habeat; & ratio est, quia si solum esset votum, dispensabile esset, etiam solum esset juramentum, ex eo autem quòd sint concomitantia illa duo vincula, unum non mutat suam naturam ex consortio alterius, ut si quis teneatur irregularitate ex homicidio casuali, & ex voluntario, hæc conjunctio non tollit, quominus possit in casuali Episcopus dispensare juxta formam Tridentini, & hanc sententiam probabilem vocat Filliucius *tom. 2. tr. 26. c. 9. nu. 256.* & Sanchez *ubi suprà, & cap. 54. num. 21.*

3. An verò si facultas delegata dispensandi, aut commutandi, esset limitata ad unicum votum, tunc posset auferri juramentum de eadem materia illi concomitanter adjunctum. Respondet Suarez *lib. 6. de voto, cap. 14. num. ult.* non posse tolli nisi adjunctum accessoriè: at verò Sanchez *l. 8. de matrim. disp. 2. cap. 53. num. 21.* tenet posse utrumque tolli, & suadet ratio adducta *num. 21.* quia scilicet sublato voto, seu remissa promissione, tollitur etiam indirectè juramenti vinculum.

RESOL. XX.

An virtute Jubilæi possit Confessarius commutare juramentum solvendi usuras, aut metu injustè extortum?

Et an possit Confessarius virtute Jubilæi commutare vota in favorem tertii facta, nondum tamen acceptata, ut v. g. si quis voverit se daturum Calicem certæ Ecclesiæ, vel eleemosynam certæ personæ, aut construendam Ecclesiam, &c. sine consensu illius, in cujus favorem sunt facta? Ex par. 5. tr. 12. Ref. 57. alias 56.

§. 1. NEgativam sententiam docet Ludovic. de la Cruz, Sanchez, & Suarez, quos citavi *in 4. p. tr. 4. res. 19.* quibus nunc addo Layman. *lib. 4. tr. 3. c. 15. num. 8.* ubi docet, quòd facultas dispensandi in votis, aut illa commutandi, non attenditur ad relaxationem, & commutationem juramentorum, per quæ nullum jus parti, cui juramenta præstantur, acquiritur, qualia sunt juramenta adjecta contractui, in quo est turpitudo, vel injustitia in creditore, ut est juramentum factum homini solvendi usuras, aut metu extorta. Quæ h's est sup. in tract. 3. resol. 54. & in aliis 6. ejus prima ...

2. Sed licet hæc opinio sit probabilis, non minus probabilem contrariam existimo, quam præter Trullenck, Ledesmam, & Rodriquez, quos in dicta resolutione citavi, tenet etiam novissimè Bossius *in Jubilæo, sect. 2. cas. 6. num. 4.* ubi sic ait. His tamen non obstantibus non caret magna probabilitate affirmativa sententia, quòd si facultas delegata circa vota extendatur ad talia juramenta, cum injuria, vel injustitia extorta, quia cùm per talia juramenta nullum jus, nullaque obligatio acquiratur homini, cui præstantur, neque etiam secundariò; sed tota obligatio oritur, seu acquiritur Deo, qui in testem invocatur, ac proinde solus Deus sit creditor, tenerturque jurans servare juramentum solùm propter Dei honorem, & intuitu Religionis, juramenta videntur verè induere rationem voti, votisque æquipara-

ri,

ri, & licet Juramenta non sint facta Deo, sed homini, quoad obligationem tamen censentur tanquam juramenta facta Deo, cùm obligent intuitu solius honoris Dei, ergo cui conceditur facultas relaxandi, vel commutandi vota, quibus promissio soli Deo acquiritur, censentur etiam concedi hæc omnia juramenta, per quæ soli Deo obligatio acquiritur.

3. Notandum est tamen hic obiter posse Confessarium virtute Jubilæi commutare vota in favorem tertii facta, nondum tamen acceptata, ut, v.g. si quis voveret se daturum Calicem certæ Ecclesiæ, vel eleemosynam certæ personæ, aut constructurum Ecclesiam in honorem talis Sancti, &c. In his casibus potest Confessarius dicta vota in alia commutare, sine consensu illius, in cujus favorem sunt facta. Ita Pontius *de matr. lib.* 8. *cap.* 8. §. 1. *num.* 8. Fillilucius *tom.* 2. *tract.* 26. *cap.* 9. *num.* 257. Barbos. *de potestate Episcopi, par.* 2. *alleg.* 36. *num.* 2. Moneta *de commutatione ultima volunt. cap.* 6. *nu.* 64. & alii.

RESOL. XXI.

An Confessarius virtute Jubilæi possit absolvere à casibus Episcopo reservatis?

Et an hoc etiam extendatur ad casus, & censuras reservatas ab Episcopo etiam post Jubilæi publicationem? Ex p. 3. tract. 4. Res. 148. aliàs 149.

§. 1. NEgativam sententiam docet Bonac. *de cens. disp.* 1. *q.* 3. *art.* 15. *n.* 50. Coriolanus *de cas. reserv. p.* 1. *sect.* 3. *art.* 15. *n.* 7. & alii. Ratio est, quia Clemens VIII. in Bulla quadam decrevit, ne ullius prætextu cujuscumque privilegii absolvat à casibus reservatis Episcopo.

2. Sed hæc opinio refellenda est, & ideò meritò contrariam amplectuntur Zauardus *in direct. par.* 1. *de sacram. Pœnit. c.* 21. *q.* 34. Floronus *de cas. reserv. par.* 1. *c.* 4. §. 8. *nu.* 7. Henriquez *lib.* 13. *c.* 14. *n.* 9. Ugolinus *de casibus, tab.* 1. *cap.* 10. §. 4. Vasquez *in* 3. *par. tom.* 4. *q.* 92. *dub.* 10. *n.* 6. Reginald. *to.* 1. *lib.* 8. *cap.* 5. *sect.* 1. *nu.* 57. Grassius *p.* 1. *l.* 4. *c.* 15. *num.* 28. Suarez *de cens. disp.* 7. *sect.* 5. *nu.* 10. & alii: quia cùm in Jubilæis conferatur expressè absolutio à casibus reservatis Pontifici, à fortiori censetur concessa facultas absolvendi à censuris, & casibus Episcopalibus. Et hanc opinionem aliqui, & optimè quidem, extendunt ad casus, & censuras reservatas ab Episcopo, etiam post Jubilæi publicationem.

RESOL. XXII.

An Confessarius virtute Jubilæi, Bullæ Cruciatæ, aut alterius privilegii possit commutare vota extra Sacramentalem confessionem?

Et id faciendo, an Confessarius peccet mortaliter, per doctrinam, quæ in §. 2. *hujus Resolutionis traditur?*

Ex quo etiam infertur, an Regulares teneantur per se secluso scandalo, observare præcepta Synodalia, & an censuræ Synodales per Episcopum promulgatæ ligent Regulares?

Et deducitur, an verba imperativa contineant præceptum?

Et quid dicendum est in Conciliis, & Decretis Pontificiis, an verba imperativa semper accipienda sint præceptiva? Ex p. 5. tr. 12. Res. 36.

§. 1. AFfirmativam sententiam esse probabilissimam, & tutam in praxi, satis docui *in* 3. *part. tract.* 2. *res.* 9. & iterum *in* 4. *part. tract.* 4. *resol.* 8. cum multis Doctoribus, quibus nunc addo illos, quos citant, & sequuntur Faustus *in Thes. Rel. l.* 4. *q.* 15 *num.* 2. & 3. Lavorius *de Jubilæo, par.* 1. *c.* 27. *n.* 56. Sanctarellus *de Jubilæo, cap.* 8. *dub.* 8. Polacchus *de Jubilæo, sect.* 42. *num.* 66. Homobonus *de exam. Eccl. part.* 2. *tract.* 8. *c.* 7. *q.* 21. & novissimè Angel. Bossius *de Jubilæo, sect.* 2. *cas.* 38. *num.* 3. & Philippus de la Cruz *in Thes. Eccl. tr.* 1. §. 11. *num.* 10.

2. Sed difficultas est an in hac Diœcesi Panormitana ubi in Synodo Eminentiss. Cardinalis ab Auria *p.* 2. *c.* 4. *num.* 18. sic habetur. Caveant Confessores ne votorum commutationem extra sacramentalem confessionem faciant; nam illud verbum, *caveant*, videtur inducere obligationem peccati mortalis, ut patet ex Decreto Clem. VIII. de casuum reservatione, ubi dicitur. Caveant diligentissimè, ne ea notione, quam de aliorum peccatis in confessione habuerint, ad exteriorem gubernationem utantur. In quibus verbis esse præceptum docet Castrus Palaus *tom.* 1. *tr.* 3. *disp.* 1. *punct.* 9. *num.* 3. & in dicta Synodo *ubi supra num.* 54. ita etiam habetur. Caveant Sacerdotes Confessarii ne verbo, aut signo, aut alio quovis modo aliquatenus prodant peccatorem, undè conditionis sigillum violetur, in quibus verbis certum est, præceptum adesse. Ergo dicendum est etiam verba supracitata, *caveant Sacerdotes ne votorum commutationem extra sacramentalem confessionem faciant*, importare obligationem culpæ lethalis: undè si Confessarius aliquis commutaret aliqua vota virtute Bullæ Cruciatæ, vel Jubilæi extra Sacramentum, peccaret mortaliter.

3. Verùm non peccare mortaliter ego puto Confessarium non obstante dicta prohibitione commutantem vota extra Sacramentum, cùm hæc opinio, ut dictum est, probabilissima sit, neque puto in illis verbis hoc prohiberi sub obligatione culpæ lethalis, nam, ut alibi probatum est, cum Cajetano *in* 2. 2. *q.* 166. *art.* 9. *circa solut. ad* 2. & aliis, verba imperativa non continent præceptum, vel meliùs dicendum est, tunc continere præceptum, quando ex materiæ gravitate, & necessitate id appareret, quæ si magna sit, & graviter à Legislatore fuerit ponderata, censenda sunt verba præceptiva esse. Undè *in Clem. exivi, de verbor. signific.* §. *item quia, ver. Nos itaque ex materia gravitate*, ait Pontifex colligendum esse præceptum ex hujusmodi verbis, quod etiam docuit Abbas, Felinus, & Imola *in c. nam concupiscentiam, in fin. de constit.* Ad auctoritatem verò desumptam ex Decreto Clem. VIII. dico quòd verba imperativa in Conciliis, & Decretis Pontificum ferè semper accipienda sunt ut præceptiva, ut tradit Vasquez *in p.* 2. *disp.* 158. *c.* 2. *n.* 24. & ex materiæ gravitate verbum, *caveant*, importare præceptum in d. Decreto Clem. VIII. clarè apparere dicendum est, quod non evenit in casu prohibitionis, de quo loquimur. Et hæc omnia à fortiori procedunt quoad Regulares, qui, ut alibi probatum est, non tenentur per se, secluso scandalo, observare præcepta Synodalia, ut, me citato, tenet etiam novissimè Merolla *in disp. Theol. to.* 2. *d.* 4. *c.* 4. *dub.* 22. *nu.* 306. Undè rectè Bariola *cons.* 32. *per tot.* firmat quòd censuræ in Conciliis Synodalibus per Episcopos promulgatæ non ligant Regulares.

RESOL. XXIII.

An tempore Jubilæi possit quis petere commutationem votorum, vel operum injunctorum ab uno Confessario, & posteà eam altero confiteri? Ex part. 5. tract. 12. Resol. 51. aliàs 50.

§. 1. REspondeo affirmativè cum Henriquez *lib.* 7. *cap.* 10. *num.* 8. Vegha *in summa, p.* 1. *c.* 7. *num.* 19. Sanchez *in summa, tom.* 1. *lib.* 4. *c.* 54. *num.* 17. & Lavorio *de Jubileo, p.* 1. *c.* 25. *n.* 37. ubi sic ait. Quando in Bulla injungitur ut opera possint commutari per Confessarium electum, si quis jam elegit, & ab eo est facta commutatio, non tamen illi confessus est sua peccata, sed alteri, commutatio valet. Sic ille, & rectè quidem, nam in Bulla Jubilæi requiritur solùm ut commutans sit Confessarius approbatus ab Ordinario, quod accidit in casu nostro, ergo, & ita declarasse Greg. XIII. testatur Henriq. *ubi suprà*.

RESOL. XXIV.

An si quis in Vigilia Nativitatis jejunaret, pro lucrando Jubilæo, satisfaceret sumendo illam majorem quantitatem, quæ sumi solet in dicta Vigilia, cum jejunatur extra tempus Jubilæi.

Et supponitur in dicta Vigilia posse sumi uncias sexdecim in collatione serotina.

Et docetur, quod si aliquis jejunasset, nesciens Jubilæum promulgatum, quod hoc non obstante illud lucraretur.

Et aliqua alia pro jejuniis Jubilæi adducuntur. Ex p. 8. tr. 7. & Misc. 7. Res. 1x.

§. 1. SUppono, in dicta vigilia (ut alibi probavi) posse sumi uncias sexdecim, & ita docet novissimè Ioannes Henriquez *in pract. qq. sect.* 16. *q.* 5. *num.* 17. ubi sic ait, (Algunos Dotores afirmam que esto no es licito. Otros tienen que donde ay costumbre se puede hazer colacion en la Vigilia de Navidad con todo, quanto una persona puede comer de todas frutas: Pero la opinion mas recebida es la de Azor, Fagundea, y Diana, los quales afirman, que casi en todas partes ay costumbre de hazer colacion la vigilia de Navidad con cantidad doblada, que en los demas dias de ayuno: de modo que si en los demas ayunos se puede comer ocho onzas à colacion, en este dia se podran comer diez y seis.

2. Però ay difficultad averignar si esta cantidad se ha de entender tambien con los Religiosos, porque los mas afirman que esta costumbre la ay en las Religiones, però Villalobos niega esto, y Diana dize, *In nostra Religione certum est non stare*. Pero verdad sea, que unos Dotores puede ser que hablen de lo que se usa en una Provincia, y otros del

usu de otra: y hablando del uso da nuestra Religion digo, que se usa en esta Provincia del Andaluaia hazer colacion con las diez y seis onzas que dize Azor.) Imò plus addit novissimè Remigius *p. all. Confess. to. 3. c. 4. §. 5. n. 1.* ubi sic ait, Para que la colacion sea licita, y se pueda tomar sin pecado, ha da ser moderada en cantidad, y calidad: y para evitas proliaidades permiten communemente los Dotores como §. 5. *n. 7.* diximos ocho onzas poco, mas, o menos; aunque sea de diversos manjares; y no pecaria mortalmente al que hiziesse colacion algo mas larga con buena fe, y por tener mucha hambre. Es licito en vispara de Navidad hazer colacion dobada, que en los demas de ayuno; y a un quanto cada uno quisiere, como sea de cosas permitidas en colacion.) Ita ille.

3. Hoc supposito, ad quæsitum adductum negativè respondet Bossius *de Jubilao, sect. 4. cas. 18. num. 163.* sic asserens; Consequenter tali pacto in dicta Vigilia Natalis Domini, aut Paschatis tam immoderatam sumens collationem juxta præfatam consuetudinem, licèt non violaret præceptum de Ecclesiastico jejunio, non tamen satisfaceret oneri jejunandi ratione Jubilæi, sicut non satisfaceret oneri jejunandi ratione vel pœnitentiæ, aut voti, quia non verè jejunaret. Hæc Bossius.

4. Sed ego contra illum puto cum Patre Bardi *in selectis, l. 5. quæst. 4. num. 2.* hunc talem etiamsi ea nocte sumeret refectiunculam illam majorem, satisfacere jejunio ex voto, aut pœnitentia, quia dum non constat de opposita intentione voventis, aut Confessarii imponentis pœnitentiam censendum est votum fuisse emissum, & pœnam pro eo die à Confessario fuisse impositam eo modo quo servari solent ad satisfaciendum Ecclesiastico præcepto; ex qua doctrina videtur inferendum hoc ipsum de jejunio Jubilæi, cùm eadem sit ratio in hoc de jejunio ex voto; aut pœnitentia, ac de jejunio Jobilæi. Et hanc opinionem ante Bardi docuerat doctissimus, & amicissimus Pater Gobat *in suo eruditq tr. de Jubilæo c. 28. q. 73. n. 201.*

5. Non desinam hic obiter adnotare quod docet Quintanadveñas *de Jubilao dum in hebdomadibus c. 8. n. 13.* (Si uno uviera hecho voto de ayunar, ò el miercoles, ò Viernes, ò Sabado, ò todos los tres dias de la semana que gana el Jubileo, ò se los uvieran dado en penitencia, ò por otro qualquier camino estuviera obligado a ellos debaxo de pecado mortal, cumplia con stos para el Jubileo. A que añado que si uno tenia obligacion à ayunar estos dias en la primera semana, y no en la segunda, ò al reves, puede dexar el ganar el Jubileo para la semana en que stà obligado à los à yunos, aunque lo haga con fin de cumplir con unos mesmos a yunos con ambas obligaciones, y evitar el trabajo de los otros, porque entonces usa de su derecho segun la sentencia, que con Fagundez, y otros Dotores sigue Diana *p. 1. trait. 9. ref. 18. & 19.* Que uno puede por evitar el ayuno dexar el lugar donde obliga, y ir donde nobliga, y reservar para el dia de ayuno la obra trabajosa, que le escusa del aunque la pueda anteponer, y posponer.) Hæc Quintanadveñas. Qui etiam *n. 14.* me citato admittit tanquam probabile, quòd si aliqois jejunasset nesciens Jubilæum promulgatum, quòd hoc non obstante illud lucraretur, præsertim ait ille, (si uno tuviera intencion, ò proposito, ò concierto general hecho con Dios M. Sig. (que fuera bueno hizessen todos) de que su animo, y voluntad ea hazer todas sus beunas obras con intencion ganar todas las Indulgencias, y Jubileos, que à ellas applicaron los Pontifices, y de que el, y ellas son capaces.)

6. Sed magis generaliter nostram sententiam docet Joannes Pontius *in cur. Theol. disp. 46. q. 15. concl. 4. nu. 189.* ubi sic ait: Non est necessarium ut quis sciat Indulgentiam concessam propter opera bona, sed sufficit, quòd ponat illa opera; Ita tenet noster Portel, & post eum Cardinalis de Lugo. Ratio est, quòd nihil impedit quominus Ecclesia dispenset thesaurum Ecclesiæ facientibus talia opera, sive sciant Ecclesiam id fecisse, sivè non. Ita ille.

RESOL. XXV.

An ad lucrandum Jubilæum sufficiat, quod commutatio jejuniorum ex justa causa, fiat, v.g. Feria quinta?

Et an potestas commutandi opera Jubilæi ita se extendat ad præteritta, ut possit Confessarius electus commutare omnia, & singula opera omissa? Ex par. 5. tr. 12. Res. 25.

§. 1. NEgativam sententiam docet Julius Lavorius *tract. de Jubilao part. 1. cap. 21. num 35.* ubi sic ait. Hæc commutatio à Confessore debet fieri feria quarta non autem aliis diebus sequentibus, ne dicatur commutari præteritum, quod amplius fieri non potest. Quod si quis in prima hebdomada non jejunavit ob impotentiam, si venerit die Dominico ad confitendum, ut dicat tale impedimentum, & impotentiam, videtur per supradicta quòd Confessor non possit commutare in alia opera pia. Ita ille, & ante illum Rodriquez *in summa tom. 1. cap. 265.* ubi ita asserit. (Se ha da notar que la commutacion del ayuno, y de las demas cosas se ha de hazer por el Confessor, no en el Viernes, ni en el Sabado, sino en el Miercoles, porque la commutacion es de cosa, que una persona deve hazer, y està obligado a ello paro efeto de ganar el Jubileo; y porque no puede hazer la commutacion con que pueda hazer y por esto no se dize commutar lo ya passado, y que no se puede hazer por tanto dizen hombres doctos que si el penitente tuviere casos reservados à la Sede Apostolica, y fuera la postrera semana del Jubileo, que no ea cierto que le puede absolver no le aviendo hecho la dicha commutacion; emperò no teniendo casos reservados bien le pueden commutar, pues en este caso no ay peligro, y no basta un inconveniente que algunos ponen, conviene à saber que puede el Confessor commutarle el ayno en el Miercole, y despues no le puede confessar, porque à esto respondo, que basta averse eligido para este efeto, y si despues no pudo o no quiso confessarle, esto fue cosa accidental.) Hæc Rodriquez.

2. Sed ipse meritò ibi contrariam sententiam probabilem vocat, quam ego absolutè teneo cum Pollacho *de Jubilao sect. 42. n. 56.* Leone *de Jubilao p. 2. n. 153.* Angelo Bossio *de Jubilao sect. 1. cas. 38. n. 8.* Henriquez *lib. 7. cap. 10. num. 6.* & Filliucio *tom. 1. tr. 8. c. 10. n. 271.* ubi quærit an potestas commutandi opera Jubilæi ita se extendat ad præterita, ut possit Confessarius electus commutare omnia, & singula opera omissa, & respondet affirmativè, quod magis clarè apparebit ex sequenti resolutione.

RESOL. XXVI.

An qui omisit ex malitia opera præscripta in Jubilæo, possit ultimo die illud lucrari, & dicta opera à Confessario commutari?

Et an Confessarius pœnitenti, qui visitavit Ecclesias statutis diebus, & die Sabbatho confitetur, si absque justa causa, possit differre absolutionem, & communionem ultra tempus in Bulla statutum? per aliquot hebdomadas, & adducuntur duo casus in textu hujus Resolutionis pro praxi hujus quæstionis? Ex part. 5. tract. 12. Res. 26.

§. 1. NEgativè respondet Jo: Præpositus, insignis Theologus Societatis Jesu, *in 3. p. D. Th. q. 14. de Indulg. dub. 18. num. 88.* ubi sic ait. Adverte quod quando dicitur præscripta opera posse mutari in alia, respectu ejus, qui detinetur impedimento, non possint mutari respectu illius, qui carnes justo impedimento neglexit præstare opera præscripta, qui enim negligit voluntariè implere conditiones requisitas, moraliter loquando non potest dici detentus impedimento, neque Pontifex per talem particulam censetur velle per Confessarium tali posse succurri. Confirmatur, in Bullis communiter exprimuntur aliqua, quæ sunt necessaria impedimenta, ut carcer, clausura, & similia, ergo postmodum sub clausula generali intelliguntur similia justa impedimenta. Ex quo sequitur quòd talis differens confessionem usque ad ultimum diem, &c. non sit capax promerendæ Indulgentiæ, & quòd Confessarius in tali circumstantia non possit illum absolvere à casibus reservatis, vel mutare ejus vota ex potestate sibi concessa in Jubilæo. Ita Præpositus, satis quidem rigidè.

2. Unde sententiam affirmativam ego olim tenui, & nunc iterum teneo. Dico igitur quòd facultas commutandi opera Jubilæi se extendit ad præterita opera, non solùm ob legitimam causam ægritudinis, impotentiæ, &c. sed atiam ex malitia omissa. Unde hanc commutationem fieri posse die Dominico secundæ hebdomadæ, tradit Filliucius *to. 1. tr. 8. c. 10. n. 268. & 273.* Polach. *de Jubilao, sect. 42 n. 65. & 66.* Alphonsus Leo *de Jubilao, p. 2. n. 186.* Sanctarellus *de Jubilao, c. 7. dub. 1.* & alii asserentes posse Confessarium cum tali pœnitente dispensare, sicut infirmo, nam quamvis ex sua malitia prædicta opera non peregerit tempore constituto, tamen quando ad pœnitentiam accedit, verè dicitur impotens. Neque obstat quòd voluntariè omittens non dicitur impeditus, *c. fin. de elect. & c. commissa, eod. in 6.* quia licèt sit impedimentum in causa, tamen tunc non est voluntarium. Quare si quis peteret commutationem operum, vel dilationem consecutionis Jubilæi, ob id solùm, quia non vult illo tempore lucrari, cùm tamen commodè posset, talis non esset capax illius dispẽsationis, quia non diceretur impeditus. Verù si jam omisisset opus tempori addictum, nec esset tempus il-

Ind

lud agendi, & pœniteret, non diceretur impedimentum amplius voluntarium, sed necessarium ea suppositione. Neque etiam obstat quòd sit elapsum tempus, cui addicta erant jejunia, quia datur regulariter Confessario facultas differendi singula, & omnia opera, & hæc facultas, ut supponimus nondum expiravit.

3. Hinc rectè, & doctè, ut semper solet, Angelus Bossius *in tract. de Jubilæo, sect. 1. cas. 38. & 39.* duo firmavit. Primò quòd Confessarius pœnitenti, qui visitavit Ecclesias statutis diebus, & die Sabbato confitetur, si dubitat probabiliter eum permansurum in occasione peccati, si tunc illum absolvat, potest differre absolutionem, & communionem ultra tempus in Bulla statutum per aliquot hebdomadas, ut eruat illum ab occasione peccatorum, & reddatur moraliter certus, quòd ad illa non redibit, & posteà eum à reservatis absolvere valide potest. Secundò, quando quis ad finem Jubilæi vult confiteri, sed oblongam confessionem, puta quia habet casus valdè difficiles, & intricatos, Confessarius pro temporis angustia nequit illum integrè audire, possit idem Confessarius illum absolvere intra tempus Jubilæi à censuris, & a casuum reservatione, & differre absolutionem peccatorum in aliud tempus, & finito tempore Jubilæi illum absolvere, ita quòd vigore talis absolutionis remaneat absolutus, & consequi valeat fructum Indulgentiæ Jubilæi. Sed ex his oritur pulchrum dubium,

Sup. hoc inf. in resol. 40. § 1.

RESOL. XXVII.

An in Jubilæo extra tempus quadragesimæ possit quis comedere lacticinia sine Bulla Cruciata?

Et an possit adduci consuetudo in contrarium?

Et an in dubio de tali consuetudine, an fuerit introducta animo se obligandi, vel causa devotionis, & honestatis, præsumendum sit non obligare? Ex part. 3. tractat. addit. Resol. 20.

§. 1. PRo affirmativa sententia, quæ nimis laxa immeritò aliquibus visa est *in part. 1. tract. 9. resol. 6.* adduxi aliquos Doctores, quibus nunc adeò Philippum de la Cruz, *in Thes. Eccl. tract. 1. §. 20. num. 9.* ubi sic ait. (Si los Jobileos vienen en quaresma se puede ayunar y cumplir cumiendo huevos, y cosas de leche teniendo bula: no porque lo pida el Jubileo, sino por ser quaresima, y entra año [viviendo aunque no la tengan comiendo los dichos manjares, cumplen con los tales ayunos.) Sic ille. Nec potest consuetudo in contrarium adduci, quia talis consuetudo nescio an sit scienter, & spontè inducta, sed ob frequentes Bullas, quas ferè omnes capiunt, puto viros simpliciores per errorem se obligare: & in Sicilia, & in Hispania talis consuetudo, nescio quo pacto possit probari, eo quòd adhinc quinquaginta annis major pars populorum, quæ sola posset, & deberet consuetudinem introducere ex privilegio Bullæ comedit ova, & lacticinia. Ergo circa hoc nullus usus allegari potest, qui introduxerit consuetudinem per modum præcepti, cum nullus fuerit usus hujus abstinentiæ.

Quæ hic cũ sup. in res. 6. ces. 90 & alijs citat secundum mea & in res. 56 § 2 & similia adnot. & in res. 33 & lib. 7.

2. Adde quòd in tali casu non sufficeret usus, & consuetudo, nisi hæc facta fuissent animo se obligandi, sunt enim hæc duo valdè diversa, nam potest intendi per se usus, & consuetudo, & non intendi animo se obligandi, sed tantùm ex devotione.

3. Et cùm hæc res sit valdè dubia, an videlicet in tali consuetudine si extaret, fuerit animus, & intentio totius populi se obligandi ad talem abstinentiam lacticiniorum, sequitur inclinandum esse in eam partem, ut consuetudo potius sit devotionis, & honestatis, quam obligationis, quia in dubio nemo præsumitur velle se obligare, & melior est conditio possidentis. Et ita hæc omnia præter Vasquez, Sancium, Suarez, à me alibi citatos, tenet, & docet novissimè Aegidius Trullench, *in Bull. Cruciata, l. 1. §. 4. dub. 3. n. 4.*

Sup. hoc inf. in tr. 6. en res. 51. § nlt. & in alijs 90. citatis.

Alibi in resolutionibus, non præmitto.

RESOL. XXVIII.

An si in Bulla præcipiatur tribus diebus jejuniorum fieri orationem, eleemosynam, &c. an iisdem diebus facienda sit?

Et an, quando expressè Bulla non dicit, ut oratio visitatio, & eleemosyna fiat tribus, sed tantum indeterminatè mandantur Ecclesiarum visitatio, oratio, eleemosyna, an sufficiat semel visitare, orare, & eleemosynam facere, etiam die Dominico, non solum ante, sed post Communionem? Ex p. 5. tr. 12. Res. 22.

§. 1. REspondent affirmativè communiter Doctores. Nam opera in Bulla præscripta non possunt anticipari, vel postponi, quia ad lucrandas Indulgentias servanda est forma præscripta, unde in hoc casu non valet regula illa quòd plus solvit qui ante tempus solvit, neque alia quòd nihil refert quod de æquipollentibus fiat. Sanctarellus *de Jubilæo, cap. 7. dub. 1.* Leo *de Jubilæo, par. 2. nu. 146.* Lavorios *de Jubilæo, p. 1. c. 21. nu. 8. & seq.* Reginald. *tom. 1. lib. 7. o. alt. n. 184.* Filliuc. *to. 1. tr. 3. cap. 10. n. 255.* & alii.

2. Verùm his non obstantibus Angelus Bossius *de Jubilæo, sect. 4. cas. 8. nu. 9.* cum aliis docet probabile esse eum, qui ob probabilem ignorantiam, oblivionem, vel incogitantiam, sivè inadvertentiam, vel imprudentiam absque alia culpa, & negligentia omittit orare, vel eleemosynam facere usque ad Sabbathum, & tunc faceret eleemosynas, ac orationes notabiliter majores, quàm tribus diebus facere tenebatur, ex quadam æquitate, & tacita indulgentia, seu Papæ intentione lucrari Indulgentiam. Et verisimile est Papam si de hoc casu esset interrogatus ita pro sua pietate responsurum. Undè ex his infert ex Navarro idem Bossius, eum qui feria 4. facit eleemosynam æquivalentem tribus diebus faciendam, lucrari Indulgentiam, ex eadem æquitate, & tacita concedentis mente. Adde, quia in his casibus videtur impleri voluntas Papæ ordinantis eleemosynam ad sublevamen pauperum.

3. Notandum est tamen quòd quando Bulla expressè non dicit ut oratio, visitatio, & eleemosyna fiat tribus diebus, sed tantùm indeterminatè mandatur Ecclesiarum visitatio, oratio, & eleemosyna, sufficit semel visitare, orare, & eleemosynam facere etiam die Dominico non solùm ante, sed post communionem. Ita Henriquez *l. 7. cap. 10. nu. 7.* & alii, quos citat, & sequitur Bossius *ubi suprà, num. 14.*

Sup. hoc inf. in res. 30. § Dico quarto, & in alio 6. citat.

RESOL. XXIX.

An quando in Bulla Jubilæi, vel Indulgentiarum præscribitur simpliciter, & indeterminatè eleemosyna, hæc facienda sit secundum qualitatem personæ.

Et quid est dicendum, quando in Bulla præcipitur eleemosyna facienda juxta facultates cujusque? Ex part. 5. tractat. 12. Resol. 14.

§. 1. AFfirmativè respondet Navarr. *in comment. de Jubil. notab. 31. n. 34.* Corduba *de Indulgent. lib. 5. q. 22.* Lavorius *de Jubilæo, part. 1. cap. 21. n. 46.* & Reginald. *in praxi tom. 1. lib. 9. cap. ult. q. 4. num. 187.* ubi sic ait. Septimum documentum est Indulgentiam, quæ conceditur danti, vel facienti aliquid indeterminatum, ut auxilium præbenti, vel oranti, acquiri ab eo, qui dat, vel facit, prout suæ personæ congruit, nempè à paupere parum dante, à divite verò dante multum. Ita ille.

Sup. hoc in res. seq. in § Notandum inf. in res. 1. cursim in § Dico igitur, & cum eodem Laurio tantum hic alleg. & in res. 11. § pl. & sup. in res. 52. tr. 3 §. De quantitate, cursim ad modicum.

2. Sed prorsus contrariam sententiam tenendam esse puto, ideò ad propositum dubium negativè respondeo cum Fausto *tr. de Jubil. lib. 4. q. 49.* Sanctarello *de Jubil. c. 7. dub. 1.* Leone *de Jubil. par. 2. num. 132.* Suarez *in 3. part. tom. 4. disp. 52. sect. 8. num. 3. & seq.* Filliucio *tom. 1. tract. 8. cap. 6. num. 166.* Rodriquez *in Bull. Cruc. §. 7. num. 4.* & aliis. Dico igitur quamlibet parvam eleemosynam etiam unius oboli, sufficere ad lucrandum Jubilæum, dum non est determinata quantitas, & ratio est, quia illa conditio eleemosynæ indefinitè proposita per quamlibet eleemosynam etiam minimam adimpletur, nam, ut Aristoteles *l. Periherm.* testatur ad veritatem propositionis indefinitæ quælibet singularis sufficit.

3. Sed quid dicendum quando in Bulla præcipitur eleemosynam faciendam esse juxta facultates cujusque? Aliqui apud Cæsarem Bottonum *in observat. sup. Bull. Sixti V. fol. 296.* asserunt in tali casu sufficere ad lucrandam Indulgentiam, etiamsi divites non solùm pauperes darent eleemosynam minimam. Probatur hæc opinio, quia si non sufficeret quælibet eleemosyna, sed esset facienda proportionatè juxta qualitatem personarum, & facultatum, fideles nunquam possent scire se lucratos Indulgentiam, sed ferè semper remanerent dubii de consecutione, cùm difficillimum esset scire quantitatem eleemosynæ qualitatibus personarum, & earum facultatibus proportionatam. Secundò, quia si eleemosyna necessariò esset facienda secundùm qualitatẽ personæ, oporteret ut Reges, & Principes darent pro eleemosyna centum, & millia scutorũ, & sic nimis difficilis redderetur consecutio Indulgentiæ. Tertiò cum Summi Pontifices concedunt Indulgentiã plenariã porrigentibus manus auxiliatrices ad fabricam alicujus Ecclesiæ, si verba deberẽt intelligi de eleemosyna proportionata facultatibus cujusq; & qualitati personæ, colligeretur tanta pecuniæ summa, quæ non pro unius tantum, sed pluriũ Ecclesiarũ fabrica sufficeret, quod non est verisimile id intendi à Papa, ergo, &c. Et hàc sententiã probabilẽ esse putat Angelus Bossius *de triplici Jubilæo sect. 4. cas. 15. n. 29.* juncto *n. 35.* qui *n. 32.* exponit hanc

ſententiam, ut minima quantitas eleemoſynæ reſpectu cujuſque non ſit menſuranda mathematicè, menſurando, ut ajunt, omnes cujuſque facultates calamo, & atramento, ſed moraliter, & prudentis viri arbitrio, & in univerſum ſufficiet, ut detur eleemoſyna competens ſtatui juxta eleemoſynam, quam homines talis ſtatus communiter ſolent facere extra Jubilæum, v. g. vir nobilis conſuevit dare in eleemoſynam Julium unum, talis etiam eleemoſyna ſufficeret ad lucrandam Indulgentiam, conceſſam ſub onere eleemoſynæ juxta facultatem, & ſi injunctæ fuerint tres eleemoſynæ, ſat erit, ſi det tres Julios. Artifex conſuevit dare unum ſolidum pro eleemoſyna, eleemoſyna unius ſolidi ſufficiet pro lucro Indulgentiæ. Baro conſuevit dare tres Julios, Princeps ſcutum, Rex duos aureos, ſatisfacient, & lucrabuntur Indulgentiam, ſi talem eleemoſynam erogent. Ita Boſſius.

RESOL. XXX.

An quando in Jubilæo Superior non vult aliquid dare pro eleemoſyna, poſſit illam ſubditus clam à Monaſterio accipere?
Idem eſt in prædicto caſu de Monialibus, uxoribus, filiis ſervis, & mancipiis reſpectu Abbatiſſæ, Mariti, Patris, & Domini.
Et, an quando in Jubilæo eleemoſyna danda relinquitur uniuſcujuſque arbitrio, ſufficiat minimum?
Et an ſufficiat dando eleemoſynam illi, quem puto eſſe pauperem, cum re vera ſit dives, & fingat ſe pauperem?
Et an pauperes ficti obligentur reſtituere, quæ per eleemoſynas minimas acceperunt? Ex part. 10. tract. 15. & Miſc. 5. Reſol. 32.

Sup. hoc Inf. in reſ. 32. §. Dico tertio.

§. 1. NEgativè nominatim contra me reſpondet Leandrus *de Sacram. tom. 1. tract. 5. diſput. 14. quæſt. 54.* Quia in tali caſu vel dicendum eſt Religioſos etiam noviſios, qui non habent proprium, & non poſſunt aliquid dare, abſque eleemoſyna lucrari Indulgentias conceſſas ſub onere eleemoſynæ, ut nuper diximus de paupere, & tenet Graffius *lib. 2. append. capite 5. num. 58.* vel quod faciliori, & tutiori via poſſint Indulgentias, & Jubilæum lucrari commutationem eleemoſynæ in aliud opus petendo. Ita ille.

2. Sed licet hæc omnia non reprobem, ſententiam tamen, quam docui iterum admitto, & illam me citato noviſſimè docet Paſqualigus *in Praxi de Iubilæo deciſ. 129. numero 6.* Quia cùm ſuperior injuſtè, & irrationabiliter procedat, poterit ſubditus aliquid de Monaſterio accipere, ut det pro eleemoſyna. Tunc enim illa voluntas non eſt voluntas Superioris, quia non eſt talis, qualis deberet eſſe, imo contraria voluntati rationabili, quam deberet habere, & ideò poteſt ſubditus operari ex præſumpta voluntate Superioris rationabiliter procedentis, & ex licentia ipſi debita. Rurſus cum res, & bona Conventus ſint deſtinata in uſum Religioſorum, & ſint in ipſorum commodum convertenda ſecundum menſuram Regulæ, habet quiſque jus ad talem uſum; Unde ſi ei denegetur, fit ipſi injuria, quia Monaſterium ſe illi obligavit ad ipſum alendum, & ipſi providendum de neceſſariis. Undè, ſi ipſi injuſtè ſubtrahantur neceſſaria, qualis eſt materia eleemoſynæ, pro Jubilæo, poterit propria auctoritate ſumere. Oppoſitum tenet Gobat. *de Jubilæo ſup. 29. num. 417.* quia aut Religioſus non tenetur ſi non habeat, aut poteſt aliquid dare ex iis, quæ ſibi permittuntur à Superioribus, ut icunculam, &c. Verum non excuſari ab eleemoſyna conſtat ex dictis *quæſtio 127.* quia habet apud Monaſterium unde largiatur eleemoſynam & quamvis poſſit largiri icunculam, aut quid ſimile, adhuc poteſt capere de bonis monaſterii, quia habet jus ad uſum ipſorum quo rationabiliter privari non poteſt. Adde quod dare icunculam, aut quid ſimile, non eſt actus miſericordiæ, cùm non ſublevet miſeriam corporalem, atque adeò nec eleemoſyna, ſed liberalitas. Hucuſque Paſqualigus, cui adde me citato Lezanam *in Summ. tom. 4. ver. Jubilæum, numer. 14.* Quintanaduenam *in caſibus de Jubil. duarum hebdom. cap. 9. numero 8.* ſic aſſerentem (Si el Prelado no quiere dar eſta limoſna, puede el Religioſo darla de los bienes de ſu uſo, ò del Convento, ò de lo que otro le dè como ſea ſin eſcandalo. Lo meſmo ſe entiende de las Monias, de las caſadas, hijos, y eſclavos reſpecto de ſu Superiores, Maridos, padres, y Señores.) Ita ille, & iterum ego.

3. Nec in tali caſu capere aliquid de Monaſterio in eleemoſynam pro Jubilæo exiſtimo contra regularem obſervantiam, ut probat Paſqualigus, *ubi ſuprà.*

4. Notandum eſt hic obiter Paſqualigum, *ubi ſuprà deciſ. 133.* docere eleemoſynam dandam pro lucrando Jubilæo quando relinquitur uniuſcujuſque arbitrio non ſufficere minimam, ſed ego olim contrarium docui cum communi Doctorum ſententia, quam me citato noviſſimè notat Gobat, *de Jubilæo, cap. 29. q. 79. num. 219.* & me citato Leandrus *de Sacram. tom. 1. tractat. 5. diſput. 14. quæſt. 50.* Lezana, *ubi ſuprà*, Cardinalis Lugo *de pœnit. diſputat. 27. ſect. 7. num. 114.* ubi ſic ait, Dubitari poteſt nondum utrum ſatisfiat dando illi, quem puto eſſe pauperem, cùm re vera ſit dives, & fingat ſe pauperem. Videtur enim non ſatisfieri, cùm re vera nihil detur pauperi, ſed ſicut eſt pauper exiſtimatus, erit eleemoſyna exiſtimata, quæ non ſufficit, Credo tamen ſatisfieri Jubilæo, alioquin cogeremur ad examinandum nimis neceſſitatem petentis, quod non ſatis conſonat Sanctorum Patrum conſiliis. Ratio autem eſt, quia non videtur de ſubſtantia eleemoſynæ, quod detur vero pauperi, ſed quod detur ad ſublevandam miſeriam inopis, tunc autem datur verè ex tali fine: Ergo eſt verè eleemoſyna. Bulla autem moderna non dicit quod eleemoſynæ dentur pauperibus, ſed ſolum quod fiant eleemoſynæ.

Sup. hoc in Reſ. ... §. ...

Sup. hoc Inf. in reſ. 34. §. Notandum, eſt ... hic, in fine.

5. Dices, non ſit eleemoſyna niſi transferatur dominium ut diximus. In hoc autem caſu non transfertur cùm non ſit animus donandi, niſi verò pauperi. Reſpondetur regulariter in his eleemoſynis minutis eſſe animum transferendi dominium, licet propter dolum poſſit revocari donatio, ut cum aliis obſervat Leſſius *lib. 2. de juſt. cap. 18. dub. 17.* Quare ejuſmodi pauperes ficti rarò obligantur ad reſtituenda, quæ ita acceperunt per eleemoſynas minutas præſertim cum aliæ cauſæ fuerint petendi, vel retinendi de quo videri poteſt Molina, *to. 2. de juſt. diſp. 210. §. Dubitatur decimo, &c.* Ita ille, cui adde Quintanaduenam *ubi ſupra, n. 3.*

Sup. hoc Inf. in 12. p. Reſ. 18. §. 1. & 3. ... in p. ...

RESOL. XXXI.

An pauperes, qui non poſſunt ad lucrandas Indulgentias largiri eleemoſynam, egeant commutatione in aliquod opus pium, ſicut qui non poteſt jejunare, vel Eccleſias viſitare, vel in tali caſu, an ſufficiat, ſi pauper curet, ut eleemoſyna ab alio detur pro ſe? Ex p. 5. tr. 12. Reſ. 15.

Sup. hoc in Reſ. ... §. Dico ...

§. 1. AFfirmativè reſpondet Sanctarellus *de Jubilæo, cap. 7 dub. 1.* Leo *de Jubilæo, par. 2. n. 72.* Lavorius *de Jubilæo, cap. 19. n. 6.* & alii, quia ſervanda eſt forma Bullæ pro lucranda Indulgentia; ſed Bulla pro opere injuncto præſcribit eleemoſynam, ergo ſi non poteſt fieri eſt commutanda in aliud opus pium, ſicut qui non poteſt jejunare, vel Eccleſias viſitare; & ſi contraria opinio eſſet concedenda, ſequeretur idem eſſe concedendum de eo, qui non poteſt jejunare, vel ob tuſſim non poteſt communicare, nam in his caſibus non egeret commutatione.

Verùm, his non obſtantibus, negativam ſententiam docet Fauſtus *de Jubilæo, l. 4. q. 55.* Navarr. *in Miſcellan. 94. num. 2.* Graffius *in Append. l. 2. c. 5. n. 58.* Henriquez *l. 7. c. 10. nu. 6.* in gloſſa *lit. N.* & Fernandez *in medulla part. 3. cap. 7. §. 8. nu. 3.* ubi ſic ait: Cùm imponitur eleemoſyna danda, & lucrans eſt pauper, talis non indiget commutatione eleemoſynæ in aliud opus pium. Ita ille, & ratio eſt, quia mens Summi Pontificis in hoc caſu talis eſſe videtur, undè puto utramque ſententiam probabilem eſſe, & certum eſt ejuſmodi pauperibus abſque ulla commutatione ſufficere, ſi faciant eleemoſynam minimam, etiam unius oboli, quia ſic adimplent formam Bullæ, faciendo opus præſcriptum Ita Boſſius *de triplici Jubilæo, ſect. 4. caſ. 21. num. 4.* qui etiam *num. 5. & 6.* obſervat ſufficere in tali caſu, ſi pauper curet ut eleemoſyna ab illo detur pro ſe, vel ſi ratificet eleemoſynam datam nomine ſuo ab aliquo ipſo inſcio, dummodo ratificatio ſit intra tempus conceſſum ad lucrandam Indulgentiam.

RESOL. XXXII.

An ſi quis in Jubilæo præberet eleemoſynam per ſervum, qui illam tamen non daret, lucretur Jubilæum?
Ubi plura de eleemoſyna largienda tempore Jubilæi pro omnibus perſonis tam ſæcularibus, quam Regularibus adducuntur? Ex p. 5. tr. 12. Reſ. 31.

Sup. hoc Inf. in Reſ. 34. §. Notandum eſt, & in to. 6 tr. 4. Reſ. 31 §. Probatur, ... ad ... &c. Ex pro.

§. 1. AFfirmativè reſpondet Emanuel Sà, etiam poſt correctionem Romanam *ver. Indulgentia, num. 4.* ubi ſic ait. Cùm dicitur abſolutè ut fiat eleemoſyna, quidam requirunt ſummam quandam cujuſque ſtatui convenientem; ego potius dicerem cujuſque devotioni relinqui quantum det, & qui pro ſe datam ab alio ratam habet,

date

dare censetur. Quod si quis jussit famulum dare, & non dedit, quidam negant consequi Indulgentiam, ego id non dixerim. Ita ille.

2. Sed adversùs illum negativam sententiam tenet Homobonus *de Jubil. lib. 4. q. 57.* Leo *de Jubil. p. 2. q. 14. sect. 6. num.* 175. Bonac. *de Sacr. disp. 6. q. 1. punct. 5. nu.* 22. & Philippus de la Cruz, *in thes. Eccl. tract. 1. §. 11. num. 3.* ubi sic ait (Quando se manda dar limosna, y el amo dio a su criado dineros, para que los distribuesse à los probres, oo lo hizo, no obstante que los entregò para que se diessen, no consigue la Indulgencia.) Sic ille, & alii asserentes hoc etiam dicendum esse de eo, qui daret eleemosynam per famulum, qui post transactam hebdomadam dedit, qui non potest retrahi, & ratio est, quia non præstat opus præscriptum in tempore ad lucrandum Jubilæum. Verùm quia solent occurrere quoad largitionem eleemosynæ tempore Jubilæi aliquæ difficultates, breviter illas hic explanabo.

3. Dico igitur primò contra Lavotium *de Jubilæo, p. 1. c. 21. nu. 46.* & alios, quòd quando in Jubilæo ad lucrandam Indulgentiam indeterminatè, & absolutè præcipitur eleemosyna, sufficere quamcumque eleemosynam minimam, & parvam, etiam in ordine ad divites: secus autem si præscribitur eleemosyna expressè secundum facultatem, seu pro facultate uniuscujusque; sed de hac quæstione satis suprà dictum est.

4. Dico secundò contra Zanardum *in Direct. Theolog. par. 1. de pœn. cap. 21. q. 26. in fine*, non sufficere ad lucrandum Jubilæum eleemosynam spiritualem, sed debere esse realem & temporalem, dummodo non sit pauper, qui vivat de quotidiano labore, vel ostiatim mendicet, nam sine ulla commutatione tales lucrantur Jubilæum, non largiendo eleemosynam. Ita Fernandez *in Medull. cas. p. 3. cap. 7. §. 8. num. 3.* Henriquez *lib. 7. cap. 10. num. 6. in gloss. litt. N.* Grassius *in append. l. 2. cap. 5. num. 58.* & alii; licet securior erit in tali casu pauperes petere commutationem in aliud opus pium, vel facere sibi ipsis à Confessario applicari eleemosynam, quam pro lucranda Indulgentia tenerentur, quod est valdè notandum.

5. Dico tertiò contra Homobonum *de Jubilæo, lib. 4. q. 57* Superiore nolente pro Religiosis eleemosynam largiri, posse illos secluso scandalo aliquid è bonis Monasterii pro eleemosyna dare ad lucrandum Jubilæum, inscio Superiore, qui est irrationabiliter invitus; & ideò in tali casu Religiosus subditus operatur ex licentia Superioris debita. Idem dicendum est de uxoribus, servis, filiis familiæ, Monialibus, &c. vide Sanchez *in sum. to. 2. lib. 7. cap. 19. num. 54. & 95.* licet tutiùs foret in tali casu supradictas personas commutationem petere in aliud opus pium.

6. Dico quartò quòd eleemosyna potest fieri ante, vel post communionem, etiamsi communio fiat die Dominico. Ita Grassius *in Appen. lib. 2. cap. 5. nu. 58.* Henriquez *lib. 7. cap. 10. nu. 6.* Leo *de Jubil. par. 2. q. 14. sect. 6. nu.* 174. qui asserit hoc fuisse decisum à Gregorio XIII. Vide etiam Eilliuç. *to. 1. tr. 8. cap. 6. n.* 273.

7. Et tamdem dico quintò, quòd ad lucrandum Jubilæum sufficit dare eleemosynam ei, cui aliàs debetur ex obligatione præcepti naturalis, vel voti. Ita DD. quos citat, & sequitur Bossius *tract. de Jubilæo, sect. 4. cas. 9. num. 3.* ubi sic ait. Communis opinio est sufficienter satisfieri operum implendorum in Jobilæo per opera aliàs debita ex obligatione præcepti naturalis, vel Ecclesiastici, vel voti, & constat praxi. Ita ille.

RESOL. XXXIII.

An innotescente, non elapso tempore Jubilæi famulum non dedisse eleemosynam à Domino acceptam, ut pauperibus elargiretur; teneatur Dominus adhuc alteram eleemosynam erogare?

Et supponitur, quod Dominus, si dat famulo stipem pro pauperibus ad lucrandum Jubilæum, & ipse sibi retineat, Dominum bona fide lucrari Jubilæum.

Et docetur eleemosynam dandam pauperibus pro consequutione Jubilæi, non esse mensurandam juxta uniuscujusque sumentis mensurationem. Ex part. 11. tract. 7. & Misc. 7. Res. 18.

§. 1. SUppono tamen probabile quod si dominus det famulo stipem pro pauperibus ad lucrandum Jubilæum, & ipse sibi retineat, dominum lucrari Jubilæum. Ita doctus Pater Gobat *de Jubilæo cap. 30. quæst. 80. num.* 212. Quintanadveñas *de Jubilæo duarum hebdomadarum cap. 9. num.* 12. Si la persona (ait ille) à quien se entrego la limosna para que la diesse, se olvido de darla, ò se la perdio, ò de malicia non la quiso dar; es muy probable gana el Jubileo el que la mando dar, que est, quanto es de su parte, y à la dio; y Dios la recibio como si con efeto la diera el criado: lo contrario sienten otros, y juzgan tampoco lo ganara si la dio despues de la dos semanas. Lo cierto es, no lo ganara solo señalando en su entendimiento la que avia de dar, guardandola en specie y numero para un pobre, si no se la entregava dentro de la semana, que entonces no se verifica aversela dado: Pero se le dixo, que alli la tenia que fuesse por ella, ò que se la embiaria, y el la accepto, y dixo se la guardasse, ò non dixo nada; aunque no la entegrasse en tiempo del Jubilæo legana.

2. Sed difficultas in casu nostro est, num scilicet innotescente fraude famuli antequam terminus Jubilæi sit elapsus, & ante ejus consecutionem adstringendus sit dominus aliam eleemosynam erogare? Et in rigore putat Pater Bardi *in selectis lib. 5. quæst. 3. nu.* 15. non esse dominum obligandum ad secundam eleemosynam, & illum ad hoc adstringere, non esse ita cohærens opinioni quam tuemur, quia posito quòd sustineamus per abdicationem dominii ex voluntate subveniendi pauperibus, satisfactum esse intentioni Pontifici hoc primariò, & formaliter intercedentis, jam censetur posita conditio, & adimpletum opus injunctum, & ideò supererit alia obligatio. Neque ad hujus argumenti vim enervandam, dicas talem esse præsumendam mentem Pontificis, videlicet quòd in tali casu sit excusandus dominus durante, tantùm bona fide, non autem quando scit cum effectu exhibitam minimè fuisse, ne dicas hoc, quia in iis, quæ se habent in forma, non prodest bona fides ad valorem actus; alter lis, qui v. g. non jejunet vel omittat visitare aliquam ex Ecclesiis designatis, aut non oret ut præscribitur in diplomate, & omissio procedat ex bona fide invincibiliter ignorantis obligationem, sequeretur omittentem lucrari Jubilæum, quia dici posset talem esse præsumendam mentem Pontificis, quod tamen communiter non asserit à Doctoribus, ideoque signum est in his rebus non sufficere bonam fidem, sed requiri ut cum effectu opera injuncta ponantur; Igitur efficax ratio ad sustinendam opinionem affirmativam, ea est quam adduximus, nempe id quod formaliter injungitur, esse actionem illam pietatis, procedentis ex voluntate subveniendi pauperibus; ideoque ea posita, judicandum erit ex parte dantis, conditionem hanc appositam fuisse, quod tamen non habetur in exemplis allatis de aliis operibus injunctis; & patet, quia Pontifex per jejunii impositionem primario intendit honestatem illam, quæ reperitur in sobrietate, & abstinentia à cibis, quæ tamen deest si jejunium in re non ponitur. Similiter injungendo visitationem Ecclesiarum, & orationem primariò, & formaliter intendit talem actum externum religionis, & preces ad Deum pro gratiis obtinendis, quæ non habentur nisi per externam, & actualem visitationem, & veram realemque orationem in eum finem effusam, at in erogatione eleemosynæ facienda per famulum, jam habemus actionem externam intentam à Pontifice, quæ consistit in abdicatione pecuniæ, aut alterius rei erogandæ ex intentione subveniendi pauperibus, quæ est honestas pertinens ad virtutem misericordiæ, quam primariò Pontifex intendit, & sic non valet paritas. Hæc omnia Bardi *ubi suprà*, quæ licet subtiliter, & doctè excogitata sint, ego tamen in facti contingentia non recederem ab affirmativa sententia, & quidem communiter Doctores quos alibi citavi, firmant in casu, quo dominus præbeat eleemosynam famulo ad dandam pauperibus pro consequendo Jubilæo, & famulus non det, dominum non lucraturum Jubilæum, etiam si bona fide maneat.

3. Nota etiam hic obiter, rectè Patrem Bardi *ubi suprà n. 5.* docet contra Patrem Pasqualigum, eleemosynam dandam pauperibus pro consequutione Jubilæi non esse mensurandam juxta uniuscujusque sumentis mensurationem, quod etiam ego alibi docui. Vide Bardi, qui respondet ad argumenta Pasqualigi. Rectè itaque dixit Quintanadveñas *ubi suprà nu. 3.* La limosna en qualquiera cantidad se puede hazer; y no es necessario el rico de como rico, y el pobre como pobre, sino cada uno lo que quisiere.

RESOL. XXXIV.

An quis possit lucrari Jubilæum præstando opera, quæ ex alio capite facere tenetur? Ut v. g. ex obligatione præcepti Divini, aut Ecclesiastici, vel Confessarii aut voti, ut si in Quadragesima publicetur Jubilæum, vel tempore Quatuor temporum, &c. Ex p. 5. tr. 12. Res. 55. aliàs 54.

§. 1. REspondeo ad lucrandum Jubilæum sufficere præstare opera, quæ aliàs, qui tenetur facere obligatione præcepti Divini, aut Ecclesiastici, aut Cõfessarii, vel voti ita

Jacchus *in Jubilao, part. 8. num. 158. & part. 5. nu. 147.* Sanctarellus *de Jubilao, c. 4. dub. 10. & cap. 7. dub. 1.* Fernandez *in Medulla, part. 3. cap. 7. §. 10. num. 2.* Comitolus *in respons. moral. lib. 2. quæst. 38.* & Layman *in Theolog. moral. lib. 5. tract. 7. cap. 8. num. 13.* & alii quod patet ex praxi. Undè in Quadragesima publicatur Jubilæum. Item tempore quatuor temporum, aut vigiliæ; & ratio est, quia non repugnat quominus uno actu pluribus obligationibus quis satisfaciat, dummodo natura talium obligationum id patiatur, ut est in casu nostro, & ideò in Jubilæo sufficit dare eleemosynam extremè indigenti, & preces fundere, quas alias ex voto tenetur dicere, & ideò Layman *ubi supra*, ait quòd si Monachii Jubilæum promulgetur in Dominica oculi, illius participes fieri possunt, qui præmissis operibus in Bulla præscriptis in Dominica passionis confitentur, & communicant, sicuti constat ex supradictis, consequenter tales communicantes liberi tum erunt à præcepto Ecclesiastico de Communione Paschali, quandoquidem tempus Paschale, in hac civitate quatuor septimanas continet. Ita ille.

Sup. hoc eleemosyna sup. in resol. 32 §. ult.

RESOL. XXXV.

An si quis v. g. hic Panormi post publicatum Jubilæum visitavit Ecclesias, compulsus posteà ex aliquo negotio à Panormo discedere, possit in alio loco reliqua opera præscripta facere, & Jubilæum lucrari? Ex part. 5. tr. 12. Res. 53.

§. 1. CAsus est practicabilis, & affirmativè respondeo, quia favor Jubilæi est personalis, ac proinde postquam quis visitavit Ecclesias designatas, nihil refert, ubi jejunet, & ita ubique potest eligere Confessarium eo modo quo supra dictum est. Et ita docet Layman *lib. 5. tract. 7. cap. 8. num. 11.* ubi sic ait. Si civis in patria sua promulgato Jubilæo designatas ibidem Ecclesias visitet, sed eadem hebdomada causa piæ peregrinationis aliò migraturus sit, utrum jejunium, confessionem, communionemque in alia Diœcesi peragere possit ad lucrandum Jubilæum? Resp. licet securius sit in patria, vel saltem in loco ubi Jubilæum promulgatum fuit opera omnia perficere, valdè tamen credibile illum etiam in dicto casu indulgentiam Jubilæi consecuturum esse. Quia si processioni interfit, vel in Ecclesia designata oret, nihil interesse videtur ubi jejunet, imò etiam ubi de peccatis suis confiteatur, & communicet, cùm hoc tempore cuivis ab Ordinario cujusque loci exposito Sacerdoti conteri licitum sit, sicuti ex verbis Bullæ colligitur. Ita ille.

RESOL. XXXVI.

Quis jejunavit, & visitavit Ecclesias in prima hebdomada Jubilæi, & posteà in secunda die dominico vult confiteri; & Communionem sumere; quæritur, an ita lucretur Jubilæum, & Confessarius possit illum à peccatis, & censuris reservatis absolvere?

Et an, qui complevit intra hebdomadam opera omnia in Jubilæo injuncta, ita ut ultimum opus sit jejunium Sabbathi, si iterum manè die dominico incidat casum reservatum, possit ab illo virtute Jubilæi absolutionem obtinere?

Et quid, si post communionem Dominicæ in reservata incurreret? Ex p. 3. tr. 4. Res. 152. aliàs 153.

Sup. hoc in medio.

§. 1. REspondi affirmativam sententiam probabilem esse, & ita illam vocat Molfesius *in sum. tom. 1. tr. 7. c. 16. num. 59. & 50.* Bonacina *de Sacram. disp. 6. qu. 8. punct. 5. n. 34.* & Naldus *in summa, verb. Indulgentia, num. 14.* asserit ita respondisse Patres Sacræ Pœnitentiariæ Romanæ in Jubilæo anno 1620. licèt contrariam sententiam doceat Lavorius *de Jubilao, part. 1. cap. 21. num. 52.* Henriquez *lib. 7. cap. 21. num. 2.* Nugnus *in 3. part. tom. 2. q. 27. art. 3. dub. 5.* Ugolinus *de potest. Episcop. cap. 41. §. 4. num. 5.* Fernandez *in exam. Theol. mor. part. 3. cap. 7. §. 8. num. 5.* & alii, asserentes omnia opera injuncta in Jubilæo esse explenda physicè infra hebdomadam unam. Verùm, ut dixi, affirmativa opinio est probabilis, quam præter DD. citatos docuisse nonnullos patres Societ. Jesu testatur Bonacina *ubi supra*, qui pro confirmatione talis sententiæ multas adducit rationes; lege illum, & non pigebit.

2. Certum tamen est, quòd si opinio negativa esset vera, licèt præfatus non lucraretur Indulgentias, attamen ejus confessio peccatorum reservatorum esset valida, quia probabilis opinio (ut alibi dictum est) confert jurisdictionem, & hoc valdè notandum est; nam plures opiniones inveniuntur, quæ negant consequi Jubilæum, & tamen si aliquis affirmativam sententiam probabilem sequi vellet, si à parte rei non esset vera, licet indulgentiam non consequeretur validè (hoc non obstante) à censuris, & casibus reservatis absolveretur, & idem dicendum est de votorum commutatione.

Alibi in re. 8. tr. 3. resol. 4. & in aliis pluribus.

3. Quæro tamen hic obiter, an qui complevit intra hebdomadam omnia opera in Jubilæo injuncta, ita ut ultimum opus sit jejunium Sabbathi, si iterum manè in die Dominica incidat in casum reservatum possit ab illo virtute Jubilæi absolutionem obtinere? Ratio dubitandi est, quia finis talis gratiæ est obtinendi Jubilæum, quod cùm jam sit obtentum, non potest quis ampliùs frui gratia. At hoc non obstante Pater Alphonsus de Leone *in tract. de Jubilao, part. 2. sect. 5. num. 170.* affirmativam sententiam docet, quia cùm sit infra eamdem hebdomadam, potest variare, & tutiùs procedendo iterum confiteri, & communicare, posteà facere eleemosynam, aut visitare Ecclesias, sua destinatione id faciendo pro ultimo opere Jubilæi; quam cautelam vidi consultam à viris doctis, etiam eis, qui post communionem Dominicæ incurrerunt in reservata, nemine enim prohibetur pluries ideò opus repetere pro eodem fine infra terminum concessum. Hæc omnia Leo, licèt contrariam sententiam doceat Sanctarellus *de Jubileo, cap. 8. dub. 6.*

Quod hoc loc. sup. in resol. 19.

RESOL. XXXVII.

An qui adimplet opera injuncta intra duas hebdomadas lucretur Jubilæum? Ex p. 5. tr. 12. Res. 24.

§. 1. NEgativam sententiam docet Leo *de Jubilæo, p. 5. n. 8. & 569.* Sanctarellus *de Jubilao cap. 7. dub. 1.* Zerola *de Jubilao, lib. 1. cap. 16. q. 9.* Lavorius *de Jubilao, p. 1. cap. 21. num. 6. & 52.* & alii, quia Bulla Jubilæi significat omnia esse præstanda intra eamdem hebdomadam; sed concessio liberalis non subsistit, nisi impleatur conditio, sub quo sit, ergo, &c. & ita in praxi observatur.

2. Sed ego alibi probabilem contrariam sententiam tenui, & nunc iterum doceo, cum Joanne Præposito *in 3. p. D. Thom. q. 14. de Ind. dub. 10. n. 87.* ubi sic ait. Quandò in Jubilæis præscribuntur duæ septimanæ, videtur aliquod opus poni posse priori aliud, posteriori septimana; jejunia tamen, quæ præscribuntur, videntur debere impleri intra eamdem septimanam, quia id facit ad scopum Pontificia, videlicet ad majorem carnis macerationem. Ita ille, & ex eadem Societate Layman *lib. 5. tract. 7. cap. 8. num. 10. dub. 4.* quibus adde amicissimum P. Naldum *in summ. ver. Indulgentia, num. 14.* ubi sic ait: Indulgentiam Jubilæi consecuturus possitne partem tantùm operum implere in prima hebdomada, & partem in secunda, solet plerumque ambigi, quod & tunc contingit occasione præsentis Jubilæi, in quo dicitur (opera quædam esse præstanda in 4. & 6. feria, & Sabbato ejusdem, vel sequentis hebdomadæ) & cùm contrariæ de hoc essent opiniones Doctorum, novissimè consulti Patres sacræ Pœnitentiariæ Romanæ responderunt pro parte affirmativa, nempè posse partem operum impleri in prima hebdomada, & partem in secunda, & hoc procedit ex sola pœnitentis libera voluntate, & absque ulla Confessarii legitima concessione obtenta, id est, absque alia speciali causa prorogationis per Confessarium approbata, ita enim innuunt verba superiùs posita in hoc Jubilæo anno 1620. sic etiam declaratum fuit in prorogatione ejusdem Jubilæi Romæ facta pro 3. hebdomada lingua Italica, & hæc mihi testatus est Illustr. & Rever. D. Gypsius, Episc. Arimin. modernus Urbis Gubernator vigilantissimus, suis ad me litteris sub dat. Romæ die 7. Martii anni prædicti; qui sanè dignissimus Præsul paucis post annis interjectis Cardinalatus honore decoratus fuit. Ita Naldus *ubi supra*.

Alibi in resol. quo hic est eq. tenelus.

RESOL. XXXVIII.

Quis voluit lucrari Jubilæum, & in secunda hebdomada die sabbatho à Deo inspiratus mutat propositum, quæritur, an possit absolvi à reservatis, & lucrari Jubilæum?

Et an si aliquis omnia opera injuncta pro consequendo Jubilæo fecisset, & manè die Dominico vellet confiteri, & sacram Eucharistiam sumere, sed inadvertenter, & incuria aliquid cibi deglutivit, vel bibit, an, hoc non obstante, possit lucrari Jubilæum, & absolvi à reservatis; vel in dicto casu quid est faciendum? Ex par. 3. tract. 4. Res. 151. aliàs 155.

§. 1. REspondeo affirmativè, dummodo commutentur jejunia in communionem, nam eleemosynam, visitationem, & orationem, potest facere die Dominico, Ratio

Sup. contraria in hoc §. sup. in res. 25. & 26.

Ratio, eſt, quia jam tempore debito confitetur, non enim obligatus erat confiteri ante Sabbatum, nam poterat manè die Dominico, & in tali caſu cum ipſo proceditur, ac ſi fuiſſet impotens ad jejunium. Et ita docent Lavorius *de Jubilao, part. 5. cap. 21. num. 53.* & Sanctarellus *de Jubilao, cap. 7. dubit. 1.* licèt penes ipſum Pinellus, & Sanchez contrarium teneant.

In Ref. 31. §. Dico quarto, &c. & infra Ref. seq. ejus dubio, &c.

2. Sed quæret quis hic obiter, an ſi aliquis omnia opera injuncta pro conſequendo Jubilæo feciſſet, & manè die Dominico vellet confiteri, & ſacram Eucharistiam ſumere, ſed inadvertenter, & incuria aliquid cibi deglutivit, vel bibit, an hoc non obſtante, poſſit lucrari Jubilæum, & à reſervatis abſolvi? Reſpondeo affirmativè, nam in tali caſu Confeſſarius poteſt communionem, quam tenebatur facere in aliud opus pium commutare; & ita docet Sanctarellus *de Jubilao, cap. 7. dub. 1.* Graffius *in append, lib. 3. c. 5. num. 50.* & Henriquez *lib. 7. cap. 10. n. 8. in fine.*

Pro commutatione ... in rebus ... in ref. 32.

R E S O L. XXXIX.

In ultimo Jubilao Pauli V. Pontificis Maximi fuit orta magna diſſenſio inter Theologos, an qui die Dominico confitetur, ſatisfaceret Jubilao? Ex p. 2. tract. 15. & Miſc. 5. Ref. 28.

Quoad hoc ... Ref. ... log. doctr. ... Ref. 28. ... Ref. 48. §. ...

§. 1. REverendiſſimus ſimul, & doctiſſimus Dominus D. Franciſcus de la Riba Vicarius Generalis Illuſtriſſimi Cardinalis ab Auria Archiepiſcopi, ſubtiliter & ſolidè, ut in omnibus ſemper ſolet, negativam ſententiam ſuſtinebat, & licet tunc pro illius opinione, rationes inveniebam, non autem authores; tandem inveni illam ſententiam docere Filliuc. *in quaſt. moral. tom. 1. tract. 8. cap. 10. nu. 272.* ubi reſpondens ad noſtrum quæſitum, ait: Fertur Clem. VIII. de hoc interrogatum reſpondiſſe non ſatisfacere, & vigore ſui Jubilæi non poſſe pœnitentem abſolvi à reſervatis in die Dominico undè expirabit quoad hanc facultatem, media nocte Sabbathi. Conceſſit tamen Pœnitentiariis S. Petri, ut abſolverent etiam die Dominico, quod etiam fertur præſtitiſſe Innocent. IX. cuidam Epiſcopo idem petenti. Itaque de rigore textus, confeſſio debet fieri ante diem Dominicum, dicitur enim intra hoc tempus primæ, ſcilicet, vel ſecundæ hebdomadæ confiteantur, & Dominica prima, vel ſecunda ſumant Euchariſtiam. In die Dominico tamen, quo ſolet promulgari, non videtur dubium, confeſſionem in illo factam valere à tempore poſt publicationem. Hæc Filliuc. & hanc ſententiam docet etiam Pottel. *in dubiis, Regularium. tom. 1. ver. indulgentia 2. num. 6.* & inclinat noſter Alphonſus de Leone *tract. de Jubilao, p. 2. ſect. 4. n. 161.*

2. Attamen tunc ſuſtinui, & nunc etiam teneo contrariam ſententiam eſſe probabilem, quam docet, & tenet multis citatis, Sebaſtianus Acoſta *in expoſ. Bull. Cruc. q. 14. dub. 3.* ubi aſſerit: Dubitatur tertiò, utrùm in aliquibus Jubilæis, quæ confeſſionem intra hebdomadam requirunt, ſatis ſit die Dominica confiteri? Cui dubitationi affirmativè reſpondendum exiſtimo cum Soto *diſt. 25. quaſt. 2. art. 3.* Navar. *notab. 19. num. 19.* Henriquez *cap. 10. §. 8.* Rodriquez *§. 2. dub. 5.* aſſerente ita vivæ vocis oraculo declaratum fuiſſe ad inſtantiam PP. Societatis Jeſu à S. Pio V. Sed cùm ego rem inveſtigarem, accepi ab eiſdem Societ. P. P. non à S. Pio V. ſed à Gregor. XIII. hanc declarationem emanaſſe Anno Domini 1578. menſis Maii die 10. hanc rationem reddente. Quoniam dies Dominica habetur pro complemento hebdomadæ tranſactæ, in quo jejunatum eſt. Ita Acoſta, & poſt illum docet etiam hanc ſententiam Reginald. *in praxi, tom. 1. lib. 3. cap. ult. num. 173.* Villalobos *in ſum. tom. 1. tr. 26. dub. 11. num. 17.* Sanctarell. *de Jubilao, cap. 6. dub. 1.* Bonacina *de Sacram. diſp. 6. q. 1. punct. 5. n. 34.* Sà *verb. Indulgentia, n. 13.* Vega *in ſumm. tom. 2. cap. 7. caſ. 5,* & noſter P. Molfeſ. *in ſum. to. 1. c. 16. tr. 7. n. 43.* & ita etiam multi viri docti noſtræ Religionis, & Societatis Jeſu, à me de hac re conſulti.

R E S O L. XL.

Qui in die Sabbathi acceſſit ad confitendum, ſed ob anguſtiam temporis Confeſſarius diſtulit confeſſionem poſt tranſactum Jubilæum; quæritur, an poſſit abſolvi à caſibus reſervatis poſt tempus elapſi Jubilæi commiſſis? Ex p. 3. tr. 4. Ref. 146, aliàs 147.

Pro ... §. 1. ... in Reſol. ... §. ult. ad ... medium.

§. 1. IN tali caſu Confeſſarius pœnitentem à cenſuris abſolvat, & reſervationem caſuum, & votorum tollat; abſolutionem verò à peccatis differat, & poſtea elapſo illo Jubilæi ſpatio, confeſſionem peccatorum audiat, & pœnitentem abſolvat, & vota commutet; cùm illa peccata, & vota præterita ampliùs non ſint reſervata. Ita Henriquez *lib. 7. cap. 11. num. 3.* Sanchez *de matrim. lib. 8. diſput. 15. num. 17.* Emanuel Sa *ver. Indulgentia, num. 14.* & alii.

2. Difficultas eſt, ſi talis poſt elapſum tempus Jubilæi in novos caſus reſervatos inciderit, an poterit abſolvi? hunc caſum non apud multos invenies; amiciſſimus Sanctarellus *de Jubil. c. 8. dub. 7.* & Alphon. Leone *de Jubilao, par. 2. q. 16. num. 189.* negativam ſententiam docent; ſed contrariam etiam probabilem eſſe puto, quam noviſſimè tuetur noſter Siculus Bartholomæus à Sancto Fauſto, nec quidem doctus *tract. de Jubilao lib. 4. q. 133.* quia per illam dilationem intendit Pontifex inducere pœnitentes ad lucrandum Jubilæum. Sed qui de conſenſu Confeſſarii confeſſionem diſtulit, & in caſus, & cenſuras reſervatas incidit, Jubilæum non poteſt lucrari, quin priùs ab illis abſolvatur, ergo donec Jubilæum conſequatur, Confeſſarius electus habet poteſtatem illum à caſibus, & cenſuris reſervatis abſolvendi, ac ſi tempus Jubilæi non eſſet elapſum; alioquin dicendum eſſet illum, qui Confeſſario obtemperavit, deterioris eſſe conditionis, quàm alios. Et cùm Jubilæum ſit Principis beneficium nulli præjudiciale, ſine aliquo reatu, & valida ratione non eſt reſtrigendum; hæc Fauſtus probabiliter quidem, ut ipſe Sanctarellus, & Leo *ubi ſuprà* fatentur.

Sup. hoc in Ref. ſeq. & in alia ejus not.

R E S O L. XLI.

An pœnitens, cui ex juſta cauſa fuit dilata abſolutio poſt tempus à Jubilæi bulla definitum, ſi incidat in novos caſus reſervatos, & nova vota emittat, an poſſit Confeſſarius illu abſolvere, & hæc commutare? Ex part. 5. tract. 12. Reſol. 27.

Sup. hoc in ref. ſeq. & in ref. præcedenti. Difficultas & lege ſup. ... doctr. ref. 15.

§. 1. NEgativam ſententiam docet Sanctarellus *de Jubilao, c. 8. dub. 7.* ubi ſic ait. Major difficultas eſt in caſu in principio propoſito, cui poſſet aliquis reſpondere quòd cum prævia Confeſſarii facultate confeſſio in aliud tempus finito Jubilæo, & duabus hebdomadis elapſis, in quibus Jubilæum durat rejecta fuerit, pœnitentem non modò a votis, & caſibus reſervatis ad ultimum Jubilæi terminum uſque commiſſis, ſed etiam ad tempus uſque, in quo confeſſio peracta fuerit, abſolvi poſſe. Ratio eſt, quia in ea facultate concedenda Summus Pontifex intendit fideles ad Jubilæum conſequendum inducere, & talis facultas eſt via ad illius conſecutionem; ſed qui cum Confeſſarii venia confeſſionem diſtulit, & ex fragilitate in peccata & excommunicationes reſervatas incurrit, Jubilæum non poteſt percipere, quin primò ab iis abſolvatur: donec igitur Jubilæum conſecutus fuerit Confeſſarius quem elegerit, poteſtatem habet illum à peccatis & votis abſolvendi, ac ſi nondum Jubilæi tempus eſſet expletum, alioquin dicendum eſſet illius, qui Confeſſario morem geſſit, deteriorem eſſe conditionem, quam aliorum, & cùm Jubilæum ſit Principis beneficium animæ proficuum, ſine aliquo canone, & valida ratione non eſt reſtringendum id, quod in caſu poſito non habet locum, verùm alia ſententia ut verior, & totior, eſt tenenda. Ita Sanctarellus, & poſt illum Alphonſus de Leone *de Jubil. par. 3. n. 189.*

2. Sed mihi affirmativa ſententia magis placet, quam tuetur noviſſimè Angelus Boſſius *de Jubil. ſect. 1. caſ. 39. numer. 6.* ubi tenet præfatum pœnitentem poſſe abſolvi ab omnibus reſervatis commiſſis ante confeſſionem, & abſolutionem, & ſimiliter impetrare commutationem votorum, quæ poſtea emiſit; ſupponimus enim illum nondum obtinuiſſe Jubilæum, & ex juſta cauſa eidem à Confeſſario prorogatam Confeſſionem, & Jubilæi conſecutionem: at pœnitens poteſt vi Jubilæi abſolvi ab omnibus reſervatis commiſſis ante Jubilæi conſecutionem, & ſimiliter obtinere commutationem votorum, quæ emiſit ante ejuſdem Jubilæi conſecutionem, quando facultas abſolvendi, & commutandi in ordine ad dictam conſecutionem, & ad alliciendos fideles ad præſtanda opera pro lucro Jubilæi neceſſaria conceduntur. Quare dum Bulla Jubilæi concedit Confeſſario electo auctoritatem differandi abſolutionem, & conſecutionem Jubilæi ultra tempus in Bulla præſcriptum, concedit etiam prorogationem abſolvendi à reſervatis omnibus commiſſis ante conſecutionem alioqui pœnitens, qui obediendo Confeſſario diſtuliſſet conſecutionẽ Jubilæi ultra tempus in Bulla definitum, & ex fragilitate in nova reſervata incidiſſet, non poſſet ampliùs conſequi Jubilæum, quod abſque prævia abſolutione obtinere, non poſſet, & ſic ex ſua obedientia reportaret damnum, fieretque deterioris conditionis. Confirmatur hæc reſponſio,

nam

num favor Iubilæi cùm sit beneficium Principis, & animæ favorabilis, est ampliandus; & nullo modo restringendus absque evidenti ratione, ergo, &c.

RESOL. XLII.

An aliquando possit quis absolvi à peccatis reservatis commissis post finitum tempus Jubilæi?

Et quid de votis, & peccatis commissis intra tempus Jubilæi, quamvis confessio finiatur post tempus elapsum? Ex p. 11. tr. 2. & Misc. 2. Res. 5.

Sup. hoc in Resol. [illegible] & in alia [illegible]

§. 1. ADhæret negativæ sententiæ, Eminentissimus Dominus Cardinalis Lugo *de Sacrament. pœnitent. disput. 20. sect. 8. num. 134. cum sequent.* Quia ait ipse, licet propter causam jam inceptam prorogetur jurisdictio; non tamen prorogatur alia jurisdictio; sed illa sola, quæ prius concessa fuerat, & ad eadem facienda: prior autem jurisdictio fuerat, ad absolvendum à peccatis, & censuris contractis intra tale tempus, & non ad aliud: ergo si manet eadem jurisdictio, manet ad idem objectum, nempè ad eadem peccata, & censuras nam si esset ad alia, esset alia jurisdictio de novo acquisita, non eadem prorogata.

2. Confirmatur, & explicatur: quia causam esse inceptam, non facit quod propter connexionem, & unionem confessionis possit confessarius absolvere ab aliis peccatis diversis, eo quod non possit absolvere ab illis prioribus sine istis novis; sed solum dat jus ad perficiendam eandem solùm causam, quæ cœpta fuerat, & circa idem. Confessio autem cœpta fuerat circa peccata jam commissa, nec potuit incipere confessio, aut judicium circa nondum commissa, ergo ab illis solùm prioribus potest absolvere, ratione causæ inceptæ. Pone enim postea commisisse peccatum hæresis, ad ejus absolutionem non dabatur facultas in Jubilæo; poteritne absolvi postea ab hoc peccato, quia confessio circa alia cœpta fuerat? Nemo id concedet: ergo, neque ab aliis reservatis commissis post tempus Jubilæi absolvi poterit: tam enim reservata sunt hæc peccata, sicut hæresis, cùm Pontifex solùm abstulerit reservationem eorum, quæ committerentur intra tale tempus: ergo, sicut non abstulit etiam concomitanter reservationem hæresis propter connexionem cum aliis, aut propter confessionem inceptam; sic nec abstulit reservationem eorum, quæ tempore sequenti committerentur.

3. Concedo tamen, si post cœptam confessionem pœnitens commisit alia reservata intra tempus Jubilæi: ab illis postea posse absolvi, quia licet confessio circa illa non fuerit cœpta: per Jubilæum tamen acquisivit privilegium, & jus, ut absolveretur ab omnibus commissis intra illud tempus: sicut postea possent commutari vota, quæ de novo facit intra illud tempus post commutata alia, & post factam, ac definitam confessionem. Admitto etiam id posse confessarium cœptam confessionem, quam tunc perficere non potest, relinquere perficiendam ad hebdomadam sequentem: per hoc tamen non poterit acquirere jurisdictionem novam, aut eam extendere ad id, ad quod prius non extendebatur. Et hæc omnia asserit Lugò, *ubi suprà*, qui postea respondet ad aliqua argumenta, quæ ex adverso adduci poterant.

4. Et huic sententiæ ego libenter adhæreo, non nego tamen & affirmativam sententiam esse probabilem ut docet Andreas Mendo *in Bull. Cruc. d. 32. c. 3. n. 28.* Pasquallgus *de Jubil. q. 252. n. 8.* & me citato Quintanadueñas *de Jubil. duarum hebdomad. cap. 22. n. 3.* ubi sic ait; (Si à uno pro causa justa le prorogo la confession el Confessor para despues de las dos semanas, puede ser absuelto de los casos reservados, y censuras, en que cayere despues dellas, como sea antes de la Confession del Jubilæo; porque sino se hazia incapaz de ganarlo, y dando el Pontifice al Confessor potestad para protogar la confession, y absolucion, y Jubileo, tambien la dà para lo necessario, para la execucion destos actos, que es la absolucion de reservados. Ita ille, qui adducit etiam Faustum, & Bossium, quibus etiam adde Patrem Bardi *in Bulla Cruciata part. 1. tr. 2. cap. 6. sect. 3. §. 4. n. 53.*

RESOL. XLIII.

An confessio informis sufficiat pro lucrando Jubilæo, vel Indulgentiis?

Sed hæc difficultas procedit ex suppositione, quod possit dari confessio informis.

Et doctè & breviter explanatur, quando confessio dicatur informis, & quando invalida, & quomodo in utraque Confessarius se gerere debeat. Ex p. 18. tr. 6. & Misc. 6. Res. 10.

§. 1. NEgativè respondet Pasqualigus *de Jubilæo, quæst. 73. num. 2.* ubi sic ait: Difficultas procedit ex suppositione: quod possit dari confessio, informis: nam non posse dari dixi *in Theol. moral. disput. 79. de Pœn. sect. 5. & 6.* Et communiter affirmativè respondent, dummodò tamen antequam impleatur ultimum opus injunctum, recedat fictio, & adveniat status gratiæ, qui est necessarius quando est obtinendus fructus Jubilæi, seu Indulgentiæ. Ita specialiter Leon *part. de Jubilæo n. 83.* Bossius *sect. 4. de Jubilæo, casu 19. §. 1. n. 9.* Faustus *lib. 4. de Indulg. qu. 39.* Hoc tamen apud me non caret difficultate, quia sive confessio sit præscripta in ordine ad dispositionem, sive ut opus injunctum, semper intenditur ut disponens ad effectum indulgentiæ obtinendum, & proindè finis dispositionis cadit sub intentione præscribentis; ergo confessio quæ præscribitur, cum tali qualitate præscribitur, ut conducat ad finem intentum: Confessio autem informis non conducit; & ideò caret qualitate cum qua præscribitur, atque adeò non est illa confessio, quæ præscribitur. Ita Pasqualigus.

Sup. hoc alibi [illegible] & suppositione [illegible] Resol. [illegible]

2. Sed ego puto non esse recedendum à sententia affirmativa, quam præter Doctores à me alibi adductos, tenet novissimè nominatim contra Pasqualigum Pater Bardi *in Selectis, lege 5. quæst. 5. n. 11.* & ad ejus argumentum respondet, quòd quamvis confessio dum manet informis, & absque suo effectu, nequeat disponere ad finem intentum, quatenus sine gratia justificante, homo non consequitur Indulgentiam, nihilominus, si posteà ille, qui talem fecit confessionem, se conterat absque alia confessione; recipiet gratiam, & non tantum illam, quæ respondet contritioni, verùm etiam aliam vi Sacramenti, quæ certò datur, ut dicunt Theologi, remoto obice; confessio autem illa valida, sed informis ratione valoris quem habet, satisfecit oneri injuncto, & licèt actu non habeat effectum, est postea illum habitura, quatenus homo removens impedimentum recipit majorem gratiam intuitu Sacramenti, quod prius erat informe postea verò formatum. Et si homo non se disponat per actum contritionis, non obtinebit Jubilæum, quia non est in statu gratiæ sufficit: Igitur Confessio, quæ vel actu habet effectum gratiæ Sacramentalis, vel quæ sit talis, ut remoto obice possit illum habere; sed hoc est intelligendum si adhuc duret tempus in Jubilæo signatum, & homo præstet reliqua Injoncta; nam tali tempore transacto non poterit amplius acquirere indulgentiam, etiam ablato impedimento. Hæc Bardi, & nimis æstimanda est Sapientissimi Viri opinio, dari videlicet Sacramentum Pœnitentiæ informe, sed validum; nam hoc ita facilè concederint Theologi ex Societate, & satis probabiliter. Sed contra illos, & Pasqualigum in solamen Pœnitentium, & Confessariorum non deseram hìc apponere verba Remigii *in pract. Confess. tract. 5. c. 5. §. 9. num. 2.* (Pero parar evitar prolixidade, advierta aqui el Confessor, que no sea facil en hazer repetir confessiones, conformandose con la opinion que admite confessiones informes; y assi haga solamente reiterar las que conoce aver sido invalidas. La diferencia que ay entre la confession invalida, e informe consiste en que la invalida es, que se haze callandole algun pecado mortal de proposito, ò verguenza; ò sin dolor alguno: ò sin intencion, ò proposito de la emienda, ò sin ningun examen. Tambien, quando constasse que confessiones fueron hechas con ignorancia afectada destas requisitos, por no aver querido frequentar los sermones, v. g. para no tener notitia de su mal estado, &c. La confession informe es àquella, que haze el penitente con algun defecto en el dolor v. g. por llegar à confessar se con arricion imperfecta, y dolor ineficaz, y con una beleidad que ni bien tenia determinacion de apartase del pecado, ni bien de dexavà de tenerla: mas el pensava que llegava al Sacramento con verdadero doloro; ò por no hazer sufficiente examen de la consciencia por ignorancia, ò negligencia, aunque culpabile, y por esto se olvidò de confessar algunos pecados; si bien serà el defecto pecaminoso mas, ò menos, conforme lo aya sido la culpa, y bastarà acusar se despues dello, y de los pecados oluidados tambien Dixe, y por esso se olvidò de confessar algunos pecados, &c. porque si despues de averse confessado el penitente: hallasse que los pecados olvidados fueron mas que lo confessados, seria necessario boluer à repetir la confession, porque se arguye aver sido hecha sin exàmen. Pero al contrario si fueron los confessados mas que los olvidados, es señal que el examen fue suficiente, y la confession solamente informe. Ita ille: Vide etiam infra.

Alibi [illegible] Resol. [illegible]

Sup. hoc in Resol. [illegible]

Sup. hoc in Resol. [illegible]

RE-

RESOL. XLIV.

An si quis confiteatur pro lucrando Jubilæo, & postea recordatur alicujus peccati obliti si non habeat copiam Confessarii, possit Eucharistiam sumere, & lucrari Jubilæum, & Indulgentiam?

Et quid est dicendum, si quis ritè sit confessus, & Communionem sacram receperit, si antequam lucretur Jubilæum, labatur in novum peccatum, utrùm teneatur iterum confiteri?

Et notatur, quod per confessionem sacrilegam non lucratur Jubilæum.

Et quid per sumptionem indignam Eucharistiæ? Ex p.11.tr.7. & Misc.7. Ref.13.

Quod hoc inf. late docui Ref. 45. & alterius § dixi. alii. non.

§.1. AFfirmativè respondet Pasqualigus *in praxi de Jubilæo quæst.64.n.3.* ubi sic ait: Si confessio præscribitur solùm in ordine ad dispositionem necessariam pro Jubilæo, aut Indulgentia, probabile est, quòd ille, qui non potest confiteri, absque tamen propria culpa, lucretur Jubilæum, si cætera opera injuncta perficiat, & conteratur. Probatur; in tali casu confessionis præscriptio se habet ad modum præcepti. Ergo non obligat in casu, in quo fiat impossibilis, sicut nec obligat præceptum.

2. Dices necessariam esse confessionem ob communionem, sine qua quantumvis contritus non potest ad illam accedere, cùm hic casus non sit ex illis, qui excusant à præmittenda confessione, quando pro lucranda Indulgentia requiritur communio. Deinde neque in hoc casu locum habet, quia sicut damnum notabile tam spirituale, quàm temporale excusat, ut possit quis accedere ad Eucharistiam absque præmissa confessione, quando non potest præmittere; ita etiam amissio lucri notabilis præsertim spiritualis, quale obtinetur per Indulgentiam; nam damnum, & amissio lucri æquiparantur. Ita ille.

3. Sed negativam sententiam sustinet Bartholomæus à Sancto Fausto *leg.4. de Jubilæo, extraor. q.41.* & Pater Bardi *in select. lib.5. quæst.3. n.17.* quia licet variæ assignentur causæ, ob quas cum sola contritione posset quis communicare absque eò quod sacramentaliter absolvatur, inter causas tamen non apponunt Authores hanc, quæ est consequi Indulgentiam, neque tradunt regulam universalem, sub qua contineatur acquisitio Indulgentiæ; admitto tamen cum prædictis Authoribus id fieri posse ad scandalum vitandum: in tali enim casu erit omninò licitum Eucharistiam sumere sine prævia confessionè non solùm ad Indulgentiam obtinendam, verumetiam absolutè nulla posita Indulgentia, sed hoc est per accidens ea jure naturali dictante scandalum esse videndum. Addo etiam non posse mentem Pontificis eam esse, quam sibi persuadent Authores primæ sententiæ, quia præceptum de præmittenda confessione mortalium ante sumptionem Eucharistiæ, juxta communem ferè sententiam est de jure Divino, & non Ecclesiastico; atque adeò in illo non habet locum humana dispensatio, & omissio confessionis interdum præmittitur non vi alicujus dispensationis, sed interpretationis juris Divini non obligantis in quibusdam circumstantiis, quas Doctores enumerant in tractatu de Eucharistia; proinde nunquam audivimus aut legimus in hoc præcepto aliquem dispensatum fuisse à Pontifice. Ex hac doctrina patet, qua ratione sit reiicienda responsio, quam ad hoc argumentum tradit Pasqualigus *num.4.* ait enim amissionem lucri spiritualis notabilis, quale obtinetur per Indulgentiam, excusare, sicuti excusat damnum notabile tam spirituale, quàm temporale; nam in jure ista duo æquiparantur, patet, inquam, qua ratione sit reiicienda; primò, quia, ut dixi, inter causas excusantes à confessione; Doctores nullam faciunt mentionem de utilitate Indulgentiæ, secundò, quia lucrum hoc spirituale, quamvis sit magnum, cum facili negotio haberi possit aliis mediis, idcircò illud amittere per tale determinatum medium; nempe per Jubilæum, non videtur res magni momenti: passim enim se offerunt media lucrandi Indulgentias plenarias, videlicet mediis granis benedictis, visitatione Ecclesiarum, quibus concessæ sunt similes Indulgentiæ, &c. Hæc omnia Bardi.

4. Et quidem contra doctum, & amicissimum Patrem Pasqualigum suæ sententiæ adhærere non possum stante auctoritate Concilii Tridentini *sess.13.c.7.* ubi severè prohibetur, ne ullus peccati conscius absque præmissa confessione sacramentali ad Eucharistiam accedere debeat, quod, ut ego alibi probavi, intelligitur etiam de aliquo peccato oblito, quod in mentem venerit post factam confessionem in ordine ad communicandum.

Alibi tom. 1. tr. 3. Ref. 141. & in aliis ejus primo annot. Et pro contento in hoc

5. Sed quid dicendum, si quis ritè sit confessus, & communionem sacram receperit, si antequam lucretur Jubilæum, labatur in novum peccatum mortale, utrum teneatur iterum confiteri? Affirmativam sententiam tuetur Amicus *in Curs. Theolog. tom.8. disputat.20. sectione.8. numero 242.* ubi sic ait: Dubitari potest, an cùm in Jubilæo exigitur confessio, si post confessionem homo mortaliter pecet, ad Indulgentiam lucrandam sufficiat contritio absque nova confessione? Negat Suarez, movetur, quia talis confessio debet esse de omnibus mortalibus usque ad tempus Indulgentiæ commissis: nam illa refertur ad tempus ipsum Indulgentiæ; ergo comprehendit omnia mortalia usque ad tempus Indulgentiæ commissa. Ex quo infert, quòd si quis post confessionem, antequam Indulgentiam lucretur, recordetur aliquod peccatum obitum teneri ad illud confitendum, alioquin Indulgentiam non lucrabitur, secus si non recordetur; quia tunc tale peccatum non impedit effectum Indulgentiæ, etiamsi Pontifex expressè requirat confessionem omnium peccatorum: quia intelligitur requirere confessionem omnium peccatorum humano modo integram. Quæ sententia non solum est tutior, & in praxi adhibenda, sed etiam probabilior, præsertim cùm exigitur confessio omnium peccatorum. Ita Amicus.

§. Sed quid, in Ref. seq. & inf. in ref. 50. §. Notandum est etiam.

Sup. hoc in Ref. à § non. præterita,

6. Sed mihi magis placet opinio negativa, quam docet Castrus Paulus *tom.4. disp.24. punct.9. num.25.* eo quod peccatum oblitum in confessione legitimè facta remissum sit virtute gratiæ per Sacramentum communicatæ; ac proinde securitatem Indulgentiæ nullatenus impedire potest: confessio autem expostulatur omnium peccatorum, quæ fuerint ante indulgentiam commissa, quæque virtute sacramenti saltem virtualiter remissa non fuerint, secus de remissis directè vel indirectè.

Alibi inf. in Ref. 24. §. 2. ad med. à ver. Dubitabis, &c.

7. Nota hic obiter, quod quis per confessionem sacrilegam non sequitur Jubileum quicquid ex mente aliorum alibi dixerim, quia Pontifex requirit confessionem, ut tollatur impedimentum, ad hoc ut acquiratur indulgentia: at per confessionem invalidam non tollitur impedimentum nempe peccatum mortale, proinde non obtinetur Jubilæum.

Sup. hoc in Ref. non. præterita. Et sup. contento, à lin. 3. hujus §. sup. in tr. 3. Ref. 2. prope fin. vers. unde.

8. Secus autem per sumptionem Eucharistiæ indignam, nam si quis sacrilegè communicavit, non tenetur. Et ducor à pari; sicut enim adimplens alia opera injuncta, quamvis sit in peccato mortali, nihilominus satisfacit oneri injuncto, ita etiam, & communicans, dum manet in peccato satisfaciet impositioni hujus operis; Verùm si communio sit ultimum opus ex injunctis non poterit ita communicans in eo momento lucrari indulgentiam: non ex eo quòd opus non sit factum in gratia, sed quia ad acquirendam Indulgentiam requiritur in acquirente status gratiæ, & amicitiæ Dei.

Docuit in Ref. quæ hic est inf. 34. & in aliis ejus primo non.

9. Et ita ego olim docui contra Pasqualigum, quem etiam novissimè refellit Bardi *ubi suprà, quæst.5. num.3.* respondens ad omnia ejus argumenta; non nego tamen ejus sententiam esse probabilem quam etiam tuetur Amicus *in cur. theol. tom.8. d.21. sect.6. num.123.* id quod constanter assero est, ipsum non benè, & parum modestè dixisse (quod etiam observat Bardi) opinionem contrariam auctoritate Doctorum, & efficaci ratione munitam se probabilem.

RESOL. XLV.

An si quis intra tempus à Jubilæo præscriptum, confiteatur, & ante consequtionem Indulgentiæ incidit in aliud peccatum teneatur iterum confiteri?

Et quid, si oblitus fuerit alicujus peccati, an requiratur, ut illud confiteatur intra tempus Indulgentiarum?

Idem dicendum est, si ex casu inculpatè peccatum aliquod omisit in confessione? Ex. part.5. tract.12. Resol.1.

Sup. contento in hac ref. inf. in Ref. 50. eorsim in §. Notandum est etiam, & sup. in Ref. præterita. § Sed quid.

§.1. CAsus potest in praxi sæpius, accidere, v. g. præscribitur confessio intra hebdomadam, confessus est quis die Veneris, sed ante absolutum Sabbathum, in quo obtinetur indulgentia, peccat lethaliter, tenebitur iterum confiteri? & affirmativam sententiam tenet Suarez *in 3. par. to.4. disp.54. sect.3. n.7.* Villalobos *in sum. to.1. tr.26. diff.11. n.2.* Filliucius *to.1. tr.8. cap.6. n.187.* & Sanctarellus *de Jubilæo, cap.14. dub.4.*

2. Sed illam non approbat Jacobus Granadus *in 3. part. de Sacrament. contr. 12. tractat.5. disp. 4. num.8.* quia tenor indulgentiæ solùm præscribit confessionem, cum autem ea non sit necessariò facienda in ultimo tempore Jubilæi, sed posset fieri ante dies aliquot, non est cur novum onus alterius confessionis imponatur, quia sine illo impletur sufficienter conditio, requisita in tenorè Indulgentiæ, & aliun-

aliundè per contritionem liberari potest à peccato lethali denuò commisso, ut ita recuperet statum gratiæ, sine quo Indulgentiæ effectus non percipitur. Imò licet tempore primæ confessionis oblitus fuerit aliquod lethale peccatum non videtur obligandus ad illius confessionem intra tempus Jubilæi, nisi fortè Eucharistiam nondum suscepisset quia ipse nullo præcepto tenetur intra illud tempus confiteri, aliunde verò jam confessus est, & consecutus gratiam, quæ ad consequutionem Indulgentiæ requiritur. Ita Granadus, & novissimè Joan. Præpositus *in 3. part. D. Thom. quæst. 14. de indulgent. dub. 10. n. 84.* ubi sic ait. Videtur dicendum eum qui ad effectum Indulgentiarum legitimè est confessus, si postea peccet posse per contritionem disponi ad Indulgentias promerendas. Item non requiri ut oblitus alicujus peccati illud confiteatur intra tempus Indulgentiarum. Idem dicendum si quis ex causa inculpatè peccatum aliquod omittat in confessione, etiamsi in forma dicatur, Confiteatur omnia peccata, quia illo modo loquendi solùm designatur quòd ad effectum Indulgentiæ consequendum, confessio legitima requiratur. Hæc Joannes Præpositus, cui etiam adde Nugnum, *in add. ad 3. partem quæst. 23. dub. 4.* & huic sententiæ ego adhæreo.

Sup. hoc in §. not. præsenti.

Sup. hoc in Res. præterite leg. doctr. 2. Et quidem, & Resolutionem ejus annot.

RESOL. XLVI.

Quis consequutus est Jubilæum, non tamen est confessus quia peccati mortalis sibi conscius non erat, quæritur, an transacto Jubilæo à peccatis reservatis ante illud commissis, & oblitis absolvi possit, & vota commutari?

Et in supra dicto casu, an Confessarius possit vota commutare, tametsi pœnitens Jubilæi tempore votum fecerit, & noluerit dispensationem petere, an transacto tempore Jubilæi possit Confessarius hoc votum commutare?

Et si aliquis tempore Jubilæi non habuit copiam Confessarii, & contritus sacram Eucharistiam sumpsit & omnia pro lucrando Jubilæo perfecit, an possit absolvi à reservatis transacto tempore Jubilæi?

Et quid dicendum, v. g. ne manifestet complicem, vel ex alia justa causa in confessione Jubilæi non manifestavit peccatum reservatum, an postea, transacto Jubilæo, possit de tali peccato à quocumque Confessario absolutionem obtinere? Ex p. 3. tr. 4. Res. 149. aliàs 150.

Sup. hoc ind. in Res. 21. §. ult. cum ad med. vers. Unde & in to. 1. tr. 3. res. 16. & frequenter in §. 2. Breviter post. Resol.

§. 1. NEgativè respondeo, quia non fuit ullo modo ablata reservatio, cùm nulla absolutio peccatorum data fuerit; non enim Jubilæum tollit ipso facto reservationem, sed tantùm confert facultatem Confessario electo illam auferendi media absolutione, quæ in casu nostro non est data. Ergo, &c. & ita docet Sanchez *de matrim. tom. 3. lib. 8. disp. 15. nu. 21.* Henriquez *lib. 6. cap. 16. num. 6.* Suarez *tom. 4. disp. 31. sect. 4. n. 9. & 24.* Floronus *de cas. reserv. par. 1. cap. 6. §. 6. n. 3.* Portel. *in addit. ad dubia Reg. ver. Jubilæum, num. 19.* & alii.

2. Verùm opinionem contrariam tenet amicissimus, & doctus Sanctarellus *de Jubilæo, cap. 13. dub. 2.* quia in rigore loquendo, cùm ad Jubilæum obtinendum confessio præcipitur, is qui nullius peccati mortalis conscius est, ad confitenda peccata venialia non tenetur licet unicuique operæ pretium esset præsertim, tunc temporis, de peccatis venialibus confiteri. Verùm cùm præfatus, quidquid ad Jubilæum erat necessarium perfecerit, jam Jubilæum lucratus est, & privilegium, ut ab omnibus casibus reservatis absolvatur, atque in votis reservatis dispensetur, sibi vindicavit, quia confessio à tali homine non requiritur, & cùm privilegium à prædictis casibus, & votis absolvendi ad tempus Jubilæi non restringatur, pœnitens etiam elapso Jubilæo, privilegio sibi parto gaudere potest.

3. Ex his patet responsio ad argumentum contrariæ sententiæ. Nam dicendum est illa peccata esse adhuc reservata, quia neque directè, neque indirectè absoluta fuerunt, sed, quia talis fecit omnia opera necessaria ad lucrandum Jubilæum, & de facto illud lucratus est, ideo obtinuit privilegium, ut à casibus reservatis absolvatur, quod privilegium ad tempus Jubilæi restringendum esse negamus, & ideo illo transacto potest à quocumque Confessario virtute illius privilegii, & consequutione Jubilæi obtenti absolutionem à peccatis reservatis obtinere, sicuti ea opinione ipsius Sanchez *in summa tom. 1. l. 4. cap. 54. num. 40.* & aliorum. Confessarius potest vota commutare, tametsi pœnitens Jubilæi tempore votum fecerit, & noluerit petere dispensationem, quia cùm præfatus omnia ad Jubilæum consequendum requisita præstiterit, jam privilegium, ut sibi vota ante Jubilæum emissa secum dispensari possit, acquisivit, quod privilegium ad Jubilæi tempus non est limitatum; quapropter transacto prædicto tempore, parto privilegio uti posse omnino dicendum est. Sed hoc accidit in casu nostro. Ergo, &c.

Sup. hoc inf. in Resol. 38. & 39.

4. Itaque opinio Sanctarelli est probabilis, licèt contrariam novissimè teneat Faustus *de Jubilæo lib. 4. q. 134.* sed cum Sanctarello consentit Alphonsus de Leone *tract. de Jubil. p. 2. q. 57. n. 197.* ubi etiam notat cum Zanardo *in direct. confess. p. 1. de Sacram. Pœnit. cap. 2. q. 20.* quod si aliquis tempore Jubilæi non habuit copiam Confessarii, & contritus sacram Eucharistiam sumpsit, & omnia pro lucrando Jubilæo perfecit, potest absolvi à reservatis transacto tempore Jubilæi, quia cùm Jubilæum adeptus sit, obtinuit jam privilegium, ut absolvi possit à reservatis.

5. Notandum est etiam hic à fortiori, quòd quando quis in confessione Jubilæi non manifestavit peccatum reservatum, ne v. g. manifestaret complicem, vel ex alia justa causa, postea transacto Jubilæo, potest de tali peccato à quocumque Confessario absolutionem obtinere, quia in tali casu peccatum illud habetur, unde indirectè fuit illius reservatio ablata, & ita docet Homobonus *in exam. Eccl. par. 1. tract. 5. cap. 6. q. 38.* & alii.

Sup. hoc inf. lege doctr. ref. ... & etiam alios ejus præ... num ... in Res. 53 §. 1. ad med. vers. ... Bassius, & in aliis eius not. quamvis non plane dicant sup. hoc.

RESOL. XLVII.

An peccata venialia sint confitenda, quando requiritur confessio ad Jubilæum lucrandum?

Ex quo infertur, an qui caret mortalibus, & venialia tantum habet, teneatur illa sub mortali in Quadragesima confiteri pro præcepto Ecclesiæ? Ex part. 3. tract. 4. Resol. 125. aliàs 126.

§. 1. AFfirmativam sententiam docent Fagundez *præc. 2. lib. 5. cap. 2. numer. 20.* Sotus *in 4. dist. 21. qu. 2. art. 3.* Sanchez *de matrim. lib. 8. disp. 15. num. 19.* & alii, quia hæc est una, & potissima conditio, quam requirit Papa, ut quis Jubilæum consequatur, confessione scilicet peccatorum. Ergo.

Sup. hoc in Res. seq.

2. Sed negativam sententiam probabiliorem esse existimo, & ita docent Beja *par. 3. cas. 37.* Suarez *in 3. par. tom. 4. disp. 52. sect. 3. n. 5.* Coninch. *de Sacram. disp. 12. dub. 7. nu. 3.* Filliucius *to. 1. tr. 8. cap. 6. n. 145.* Henriquez *lib. 7. cap. 10. nu. 8. & cap. 12. num. 2.* Zanardus *in direct. Confess. par. 1. de Sacrament. Pœnit. cap. 21. quæst. 24.* Graffius *decis. ... part. 1. l. 4. cap. 25. num. 19.* Reginaldus *tom. 1. l. 7. cap. ult. quæst. 2. num. 173.* Comitolus *in resp. mor. l. 1. qu. 39. &* Benzonius *de Jubilæo, lib. 5. cap. 15. dub. 6.* ubi sic ait. An qui non habet conscientiam peccati mortalis, teneatur confiteri pro Jubilæo consequendo?

3. Respondetur breviter nequaquam teneri, cùm enim sit in statu gratiæ, nec materiam necessariam habeat ad confessionem, non obligabitur pro Jubilæo consequendo ad illam: Unde cùm neque divino, neque positivo præcepto obligetur quis ad confessionem, quando peccatum mortale non habet, neque tempore Jubilæi obligabitur. Sic Benzonius.

Sup. hoc in §. seq. & in aliis ejus not.

4. Dices cum Scoto, Bonaventura, Ales, Silvestro apud Benzonium *ubi suprà*, & Cajetano *tom. 1. opusc. de confess. tractat. 1.* & aliis, qui caret mortalibus, & venialia tantùm habet, tenetur sub mortali illa in Quadragesima confiteri. Ergo etiam tenebitur tempore Jubilæi. Respondeo hanc sententiam non esse veram, ut docent DD. quos citat, & sequitur Fagundez *pr. 2. lib. 2. cap. 2. n. 8.* & rationes invenies apud illos.

Sup. hoc in 2a §. procedenti hujus res. & sup. in to. 3. Res. ... 3. à lin. 4. & in to. 2. tr. 5. Res. 60. & in pluribus ejus annot.

RESOL. XLVIII.

An ad lucrandum dictum Jubilæum, si quis non habet mortalia, tenetur adhuc confiteri?

Et quando in Bulla Jubilæi, vel Indulgentiæ dicitur omnibus verè pœnitentibus, & confessis, vel omnibus contritis, & confessis, &c. ad lucrandam Indulgentiam, an sufficiat vera, & perfecta contritio cum confessione in voto, seu cum proposito confitendi tempore debito secundùm Ecclesiæ præceptum etiam si lucraturus Indulgentiam commiserit peccata post ultimam confessionem?

Et an confessio sit præmittenda, quando in Bulla Jubilæi, vel Indulgentiæ exigitur, vel satis sit, ut postponatur, dummodo sit intra tempus Jubilæi?

Et quid est dicendum circa hoc ultimum in Jub. anni Sancti? Ex part. 5. tract. 12. Res. 30.

§. 1. REspondeo contra Pollachum *de Jubilæo: sect. 41. num. 20.* Lavorium *de Jubilæo, part. 2. cap. 14. nu. 85.* Fernandez *in medulla cas. part. 3. cap. 7. §. 8. num. 8.* Homobonum *de cas. reserv. cap. 5. observ. 5.* Floronum *de cas. reservat. part. 1. cap. 6. §. 6. n. 3.* Nugn. *in 3. par. qu. 27. art. 3. dub. 2.* San-

Sup. hoc in Res. præcedenti.

a. Sanchez *de matrim. lib. 8. disput. 15. num. 19. & in sum. tom. 1. lib. 4. cap. 54. num. 41.* Vegam *in summ. tom. 2. cap. 54. num. 41.* & alios penes ipsos, confessionem sacramentalem non esse necessariam ad lucrandum Jubilæum, si quis peccata mortalia non habeat, quia Ecclesia non est solita præcipere confessionem, nisi de mortalibus, & ideo confessio absolutè accepta sumenda est pro confessione mortalium, Pontifex igitur præcipiendo in Jubilæis confessionem, loquitur suppositivè, v. g. si lucratus indiget confessione, & ita hanc sententiam docet Ludovicus à Cruz *in Bulla Cruc. disp. 1. cap. 8. dub. 7. n. 12.* Reginaldus *tom. 1. lib. 7. cap. ult. num. 147.* Comitolus *in respons. moral. lib. 1. quæst. 39.* Coninck *de Sacrament. disput. 52. dub. 7. num. 38.* Zanardus *in Director. Confess. part. 1. de Sacrament. Pœnitent. cap. 21. quæst. 24.* Bengon *de Jubilæo, lib. 5. cap. 1.* Leo *de Jubilæo, part. 1. num. 75.* Fabritius *de Jubilæo, cap. 35. dub. 6.* Sanctarellus *de Jubil. cap. 14. dub. 2. & 4.* Layman. *lib. 5. tract. 7. cap. 6. num. 7. & cap. 8. num. 6.* Filliucius *tom. 1. tract. 8. cap. 6. num. 145.* Bottonus *de Jubilæo Sixti V. ver. conscientia sua fol. 182. & 183.* Suarez *to. 4. disp. 52. sect. 3. num. 5.* Henriquez *lib. 7. cap. 12. num. 2.* Portel *in dub. regular. ver. Jubilæum, nu. 6.* Zerola *de Jubilæo, lib. 1. cap. 15. dub. 6.* Faustus *de Jubilæo, lib. 4. quæst. 36.* Villalobos *in sum. to. 1. tr. 26. diffic. 24. n. 11.* & alii.

Sup. hoc sup. in tr. 4. Res. 147. & lege etiam doctr. ... vers. quæ not.

2. Nota etiam contra Villalobos *in summ. tom. 1. tract. 26. diffic. 11. num. 4.* Acostam *in Bulla Cruc. q. 14.* Bellarminum *tom. 1. lib. 1. de Indulgent. cap. 13. quæst. 3.* Sanctarellum *de Jubilæo, cap. 14. dub. 3.* Lavorium *de Jubilæo, part. 2. cap. 10. num. 51.* Leonem *de Jubilæo, par. 1. num. 65.* Zerolam *de Jubilæo, lib. 1. cap. 15. dub. 3. num. 51. & 55.* Layman. *lib. 5. tract. 7. cap. 6. num. 7.* Bonacinam *de Sacram. disp. 6. quæst. 2. punct. 5. num. 5.* & alios, quod quando in Bulla Jubilæi, vel Indulgentiæ dicitur, *Omnibus verò pœnitentibus & confessis, vel omnibus contritis & confessis, qui visitaverint Ecclesiam &c. concedimus plenariam Indulgentiam;* ad lucrandam eam sufficere veram, & perfectam contritionem cum confessione in voto, seu cum proposito confitendi tempore debito secundum Ecclesiæ præceptum, etiamsi lucraturus Indulgentiam commiserit peccata post ultimam confessionem. Ita Coninck *de Sacram. disp. 12. dub. 7. n. 38.* Sà *ver. Indulgentia, n. 3.* Comitolus *in resp. mor. lib. 1. q. 39.* Ludovicus à Cruz *in Bulla Cruc. disp. 1. c. 8. dub. 7 num. 5.* Suarez *tom. 4. disp. 52. sect. 3. n. 15.* Filliucius *tom. 1. tract. 8. cap. 6. n. 138.* Henriquez *lib. 7. cap. 12. n. 1.* & alii, quia in tali casu confessio exigitur non ut opus, sicut solet exigi jejunium, eleemosyna, &c. sed ut dispositio.

Quoad hoc sup. lege doctr. Res. ... ejus not.

3. Et tandem nota, quòd confessio non est præmittenda, quando in Bulla Jubilæi, vel Indulgentiæ exigitur, sed satis est si postponatur, dummodo sit intra tempus Jubilæi. Ita DD. citati, quicquid in contrarium doceat Navarr. *de Indulg. notab. 32. n. 39.* Benzonius *de Jubilæo, lib. 5. c. 15. dub. 4.* Pollachus *de Jubilæo, cap. 33.* loquentes tamen de Jubilæo Anni sancti.

RESOL. XLIX.

An qui tempore Jubilæi per aliquam impotentiam physicam, vel moralem non potest confiteri, sed contritus post alia opera præscripta Communionem sumit, lucretur Jubilæum? Ex p. 5. tr. 12. Res. 29.

Sup. hoc in Res. ... & quoad hoc leg. cap. doctr. Res. 41. & ... 104.

§. 1. NEgativè respondet Bartholomæus à S. Fausto *tr. de Jubilæo, lib. 4. qu. 41.* quia hic non adimplevit, quæ in Jubilæo præscribuntur, Nec recurrendum est ad præsumptam mentem Pontificis, quia sumus in claris, & in claris non egemus conjecturis. Et ita hanc sententiam docet etiam Suarez *tom. 4. disp. 52. sect. 3. num. 6.* Sanctarellus *de Jubilæo, cap. 14. dub. 13.* Filliucius *tom. 1. tract. 8. cap. 6. num. 146.* Lavorius *de Jubilæo, part. 2. cap. 14. num. 80.* Homobonus *in examine Eccles. 2. tract. 8. cap. 7. quæst. 22.* & uterque Leo, Alphonsus, & Franciscus, hic *in thesaur. fori Eccles. p. 1. cap. 7. n. 26.* ille *in tract. de Jubilæo, p. 1. num. 69. & p. 2. n. 168.*

2. Non desunt tamen contrariam sententiam docentes, ut Henriquez *lib. 7. cap. 10. §. 6. in glossa lit. N, & cap. 12. §. 12. in glossa lit. H.* Reginaldus, *in praxi. tom. 1. lib. 7. cap. ult. qu. 2. num. 172. & num. 185.* Layman *lib. 5. tract. 7. cap. 6. numer. 7. vers. Dico tertiò, in fine* Fernandez *in Medulla cas. part. 3. cap. 7. §. 8. num. 3.* Zanardus *in direct. Theol. part. 1. de pœnit. cap. 21. q. 20.* Vega *in summa par. 2. cap. 7. cas. 31.* Zerola *de Jubil. lib. 1. cap. 15. dub. 13. & 6n.* & alii penes ipsos; & ratio est, quia in casu Jubilæi confessio non præcipitur tamquam actus, propter quem conceditur Jubilæum, sed ut securior dispositio ad Indulgentiam lucrandam, & dum confessio sacramentalis est impossibilis, est omninò præsumendum piam mentem Pontificis esse, ut in tali casu sufficiat contritio, dummodo omnia alia opera injuncta in Jubilæo adimpleantur.

3. Quid ego sentiam dicam breviter, hanc secundam sententiam tanquam probabilem sequutus sum *in 3. par. tr. 4. resol. 150.* Verùm habeo contra illam validissimum argumentum, unde primæ sententiæ modò adhæreo, quia hic non est casus, ut quis habens peccatum mortale valeat communicare absque prævia confessione, nisi scandali periculum immineat: ergo, &c.

Quæ hic est sup. Res. ... punct. ad ...

RESOL. L.

An excommunicatus contritus, si non potest obtinere absolutionem, lucretur Indulgentiam, aut Jubilæum si adimpleat alia opera injuncta?

Et præsertim quoad eos, qui in aliquam hæresim inciderunt; & idem dicendum est de illis, qui sunt excommunicati ob pensiones, & debita, & sunt impotentes ad solvendum? Ex p. 5. tr. 12. Res. 13.

Quoad hoc lege doctr. præcedentis Res. & ... duo prox. ...

§. 1. CAsus potest sæpiùs accidere, & præsertim quoad eos, qui in aliquam hæresim inciderint, & negativam sententiam docet Faustus *de Jubilæo, lib. 3. qu. 55.* qui citat Suarez, Ugolinum, Silvestrum, Nugnum, & Sotum, quibus ego addo Filliucium *to. 2. tr. 8. cap. 6. n. 136.* Layman *l. 5. tr. 5. par. 2. cap. 2. num. 2.* Pollachum *de Jubilæo, sect. 4. nu. 21.* Lavorium *de Jubilæo, part. 2. cap. 14. num. 51.* Sanctarellum *de Jubilæo, cap. 15. dub. 14.* Nugum *in addit. ad 3. part. qu. 17. art. 1.* & Fernandez *in exam. Theol. moral. par. 3. cap. 7. §. 4. n. 8.* & alios, quia excommunicatus etiam contritus, est membrum ab Ecclesia præcisum, atque adeò participare non potest influxum spiritualium bonorum ab ipsa Ecclesia provenientium.

2. His tamen non obstantibus affirmativam sententiam docet Henriquez *lib. 7. cap. 18. num. 8.* Emmanuel Sà *ver. Indulgentia, num. 2.* Alphonsus de Leone *de Jubilæo, par. 1. n. 197.* & novissimè Bossius *de triplici Jubilæo, sect. 4. cas. 52. §. 1. num. 12.* Quia non videtur esse intentio piæ matris Ecclesiæ velle privare hujusmodi suffragiis filios obedientes, & quantum est ex se omninò à contumacia recedentes, & ita dicendum est etiam ex intentione ejusdem Ecclesiæ illis prodesse Indulgentiam, illiusque fructum lucrari posse. Confirmaturque magis, quia excommunicatus potest præstare opera, pro quibus datur Indulgentia, potest enim orare in Ecclesia, privatim jejunare, facere eleemosynam, & licet ante absolutionem ab excommunicatione non possit recipere sacramenta Pœnitentiæ, & Eucharistiæ, nihilominus quoad confessionem valde probabile est non esse necessariam quando quis vellet confiteri, & non potest, ut latiùs suprà ostendimus. Quoad communionem autem poterit excommunicatus pœnitens obtinere à Confessario electo commutationem in aliud opus pium, si bulla Jubilæi, vel Indulgentiæ ejusmodi facultatem concedat, imò etiam confessio poterit tunc in aliud opus commutari huic excommunicato, ut dictum est suprà *n. 6.* de suspenso à perceptione Sacramentorum. Ita Bossius.

3. Verùm ego primæ sententiæ tanquam probabiliori adhæreo quia ut rectè præter DD. citatos observat Hurtadus *de excommunic. disp. 3. difficult. 5.* Coninch *de Sacrament. disp. 14. nu. 49.* & Sotus *in 4. d. 22. q. 1. art. 1.* excommunicati quamvis contriti, ac proinde justi, verè manent excommunicati, quia excommunicatio non tollitur pœnitentia & justificatione, sed tantùm absolutione: ergo exclusi sunt à participatione Indulgentiarum. Non nego tamen sententiam affirmativam Bossii, & aliorum esse satis piam & probabilem, unde secundùm illam hæreticus si verè pœnituit, & absolutionem obtinere minime potuit, obtinebit tamen Indulgentiam, & Jubilæum, si adimpleat alia opera injuncta. Ita Bossius *loco citato.* Et idem dicendum videtur de illis, qui sunt excommunicati ob pensiones, vel debita, & sunt impotentes ad solvendum. Ita Leo *ubi suprà*, & sic de similibus.

RESOL. LI.

An quando duobus diebus immediatis occurrunt duo Jubilæa, quorum quodlibet requirit confessionem & communionem, teneatur, qui vult illa lucrari confiteri, & bis Eucharistiam sumere?

Et quid est dicendum de aliis operibus injunctis in quolibet Jubilæo? Ex p. 4. tr. 4. & Misc. Res. 166.

Sup. hoc inf. in res. ... Nota etiam ...

§. 1. HIc casus frequens est, & illum ponit Aloys. Turrianus *in disp. select. part. 2. disp. 38. dub. 64.* & sic respondit. Non deficit, qui affirmaret id, quia quælibet Indul-

dulgentia requirit peculiaria opera, sed longè probabilius est non esse necessarium bis confiteri, aut sumere Eucharistiam si pœnitens perseveret in gratia tempore utriusq; indulgentiæ, quia confessio, & communio requiruntur in ordine ad dispositionem animæ, ut existens in gratia possit lucrari indulgentiam; secùs de aliis operibus, sicut si qualibet indulgentia requirat dare eleemosynam, tunc enim necessaria esset dare duas eleemosynas, istæ enim non habent pro effectu primario emundare animam à peccato, neque videtur contraria intentio requirentis confessionem, & requirentis eleemosynam, quando expressè non constat de voluntate requirentis duas confessiones distinctas. Ita ille.

RESOL. LII.

An si in Jubilæo dicatur tantum, quod efficiatur Communio die Dominica, quis satisfaceret & communicando in alia die hebdomadæ?

Et docetur Communionem factam in peccato mortali sufficere ad satisfaciendum oneri Communionis injuncto ad lucrandum Jubilæum?

Et pueri ex defectu ætatis Eucharistiam suscipere non valentes, an satisfaciant communicando spiritualiter, adimplendo cætera opera in Jubilæo præscripta: vel in tali casu an sit commutanda Communio in aliud opus pium?

Idem dicendum est de infirmis, & patientibus tussim, vomitum, vel quid simile, aut de eo, qui ex oblivione & incuria, seu inadvertentia die designato communioni, nempe die Dominico bibit, & ita de similibus. Ex part. 5. tr. 12. Res. 17.

§. 1. Videtur respondendum negativè, quia constat de mente Pontificis. Verùm non desinam hìc adnotare contrarium docere. Angelum Bossium, *de Jubilæo, sect. 4. cas. 20. num. 17.* ubi sic ait: etiamsi in Bulla expressè diceretur ut fieret die Dominica, quæ jejunia proximè sequitur, & non adderetur, seu in alio die dictarum hebdomadarum, adhuc mihi videtur probabile quòd satis sit sumere Eucharistiam in alio die dictarum hebdomadarum antequam jejunia sint completa, nam tunc dies Dominica non assignaretur communioni præceptivè, sed consultivè tanquam tempus magis congruum perfectissimo operi ob sui excellentiam requirentis majorem operantis dispositionem, ad quam dispositionem conferunt jejunia, & eleemosynæ, ac proinde congruentiùs communio fit ultimo loco, præmissis cæteris operibus tanquam præviis dispositionibus. Confirmatur primò ex iis, quæ infrà dicemus. Si enim satis est communicare Feria 2. post Dominicam, multò magis sufficiet communicare ante dictam diem Dominicam. Confirmatur secundò ex dictis *suprà* de Confessione. Et licèt Sixtus V. in sua Bulla Jubilæi *anni* 1585. ponat communionem ultimo loco, assignans illi diem Dominicam his verbis. Die verò Dominica, quæ dictas eleemosynas atque orationes proximè sequetur, sacrosanctam Eucharistiam devotè accipiant. Propter quæ verba Bottonus *in dictam Bullam, pag. 224. propos. 4.* tenuit communionem de necessitate pro lucro dicti Jubilæi fuisse faciendam ultimo loco post reliqua omnia opera, & in die Dominica proximè sequente jejunio. Nihilominus reliqui Summi Pontifices dum in suis Bullis Jubilæorum addiderunt illa alia verba, *aut in alio die dictarum hebdomadarum*, declararunt Papæ intentionem esse, quòd licet & convenientius sit præmittere jejunia, & postea die Dominica communicare. Unde semper in Bullis priùs præscribuntur jejunia, & deinde communio; tamen hic ordo non est omninò necessarius. Quare dicta verba, *aut alterodie*, &c. à posterioribus Pontificibus addita potius sunt, ut sæpè fit, ad tollendam omnem dubietatem, & scrupulos, quàm ad faciendam novam dispositionem. Ita Bossius qui etiam cum DD. à me citatis *in 3. part. tract. 4. resol. 150.* probabiliter docet communionem factam in peccato mortali sufficere ad satisfaciendum oneri communionis injuncto ad lucrandum Jubilæum, si eadem communio non sit ultimum opus in Jubilæo præscriptum. Et respondet ad argumentum pro contraria sententia dum in Jubilæo dicitur Eucharistiam sumendam esse reverenter & devotè, quod non potest dici de illo, qui illam sumit cum peccato mortali, respondet, inquam Bossius, quod illæ particulæ possunt sumi adhortativè, & non præceptivè, ita ut Papa solùm invitet, & adhortetur fideles ad reverenter, & devotè suscipiendum Eucharistiæ Sacramentum, consulendo id, quod perfectius est, & securius, quo pacto explicat particulam, *devotè*, Bottonus *pag. 271.* Si enim Papa præciperet modum Indulgentiæ, & devotionis, tanquam necessarium ad lucrandam Indulgentiam, is, qui cum peccato veniali actuali, v.g. cum voluntaria distractione animi ad res vanas, & inutiles, vel ostentationis, & vanæ gloriæ causa, vel cum quocumque actuali affectu, aut proposito peccati venialis sumeret Eucharistiam ad satisfaciendum oneri communionis, non lucraretur Indulgentiam Jubilæam, quia non accederet devotè, aut reverenter, ergo, &c. Secundò illa particula, *reverenter*, potest commodè intelligi de reverentia quæ consistit, tum in externa compositione & modestia, qua fideles debent ad Eucharistiam accedere, tum in actibus internis, qui non excludunt culpam mortalem habitualem, ut sunt sumere Eucharistiam animo exercendi actum latriæ, & cultus Christianæ Religionis, aut actum fidei externum, aut obediendi Ecclesiæ, vel Papæ, aut præbendi bonum exemplum cæteris fidelibus, juxta quam acceptionem ille non reverenter sumeret Eucharistiam, qui existens in peccato mortali illam sumeret solùm animo peccandi, seu inferendi injuriam Christo, & nullo modo neque virtualiter, neque formaliter ad aliquem finem honestum dictam communionem ordinaret; particula quoque, *devotè*, non importat idem quod dignè, seu absque conscientia peccati mortalis ad Eucharistiam accedere, sed idem sonat quod attentè, seu mente non omninò ad aliud voluntariè distracta. Quare qui sumit Eucharistiam intentioni actuali, vel saltem virtuali colendi Christum, vel lucrandi Jubilæum, seu obediendi Ecclesiæ, aut Papæ, etiamsi sit in statu peccati mortalis cogniti, dici potest sumere Eucharistiam devotè, licet non sumat dignè.

2. Notandum est etiam hìc obiter contra Fernandez *in Medulla p. 3. cap. 8. §. 8. nu. 3.* & Zanardum *in direct. Confess. p. 2. cap. 21. quæst. 28.* pueros ex defectu ætatis Eucharistiam suscipere non valentes, minimè satisfacere communicando spiritualiter adimplendo cætera opera in Jubilæo præscripta, nam in tali casu commutanda est communio in aliud opus pium, ut rectè observat Faustus *de Jubilæo, lib. 4. q. 45.* sicut etiam infirmis, & patientibus tussim, vomitum, vel quid simile, aut ei qui ex oblivione, & incuria, seu inadvertentia die designato communionis, nempe die Dominico, bibit, & ita in similibus casibus.

RESOL. LIII.

An si quis suscipiat Eucharistiam in peccato mortali, vel faciat confessionem sacrilegam, lucretur postea Jubilæum, si in ultimo Jubilæi periodo per actum contritionis sit in gratia? Ex p. 3. tr. 5. Res. 147. aliàs 148.

§. 1. Negativam sententiam docent Sanctarellus *tract. de Jubilæo, cap. 7. dub. 2.* & Petrus Prost *in Spicilegio Theol. de Jubilæo, cap. 7. dub. 2.* Zanardus *in direct. confess. part. 1. de sacram. Pœnit. cap. 21. quæst. 28.* Alphonsus Leone *tract. de Jubilæo part. 2. sect. 5. num. 168.* & alii, quia Summus Pontifex confessionem validam, & communionem ritè factam exigit.

2. At ego opinionem contrariam non minus probabilem esse puto, quam tuentur Fernandez *in exam. Theol. mor. p. 3. cap. 7. §. num. 1.* Henriquez *lib. 7. cap. 9. num. 5.* & novissimè Bartholomæus à Sancto Fausto *de Jubilæo, lib. 4. quæst. 46.* quia non est necessarium (ait ille) ut quis sit in statu gratiæ toto tempore, quo singula opera facit, sed sufficit, ut in ultimo instanti, in quo ultimum opus perficitur, sit in gratia. Dicendum est igitur, quod si in die Dominica in ipso Jubilæi termino in gratiam cum Deo talis rediret, obtineret quidem Jubilæum, non obstante, quòd confessio fuerit invalida, & communio in peccato mortali facta. Igitur utraque opinio est probabilis.

RESOL. LIV.

An ad lucrandum Jubilæum sufficiat indigna Communio, seu facta in peccato mortali?

Ex quo infertur, an si quis fecit intra hebdomadam Jubilæi confessionem sacrilegam, sufficiat ad effectum Indulgentiæ habere contritionem ante finem hebdomadæ, an verò debeat iterum validè confiteri?

Et an, si quis det alteri tempore Jubilæi eleemosynam distribuendam, si iste talis non distribuat, Indulgentiam non lucretur?

Et quid, si tamen præcipiat Oeconomo, ut in tali casu det eleemosynam?

Et quid est dicendum, si mitteretur eleemosyna tempore Jubilæi ad pauperem distantem, ad quem non posset pervenire intra illam hebdomadam; an tunc eleemosyna non daretur intra tempus legitimum?

Et an in prædicto casu Jubilæi, si eleemosyna daretur filio pauperi, lucraretur Jubilæum?

Et

Et an si quis lucraturus Jubilaum confiteatur, & antequam adimpleat opera injuncta, incidat in mortale, teneatur iterum confiteri?

Et quid dicendum est de eo, qui in confessione facta de aliquo peccato obliviscatur; aut ex causa inculpatè peccatum aliquod in confessione omittitur?

Et an sufficiat Communio, quæ præcedat tempus Jubilæi?

Et quid, quando plures Indulgentiæ eadem die diversis Ecclesiis concessa sunt iis, qui post confessionem, & communionem eas visitaverint, & ibi oraverint; an tunc unica confessio, & communio sufficiat ad lucrandam utramque Indulgentiam?

Idem dicendum est, si Indulgentia non eadem die, sed sequenti, vel intra debitam distantiam occurrerit.

Et tandem quæritur, an conjunctio Communionis pro Jubilæo non afficiat pueros, & proinde non sit opus commutatione?

Ex p. 10. tract. 13. & Misc. 3. Ref. 55.

§. 1. SEntentiam negativam tenent Doctores, quos citat & sequitur Pasqualigus *in Praxi de Jubilæo*, *decis.* 76. *num.* 3. qui affirmativam sententiam omninò improbabilem putat.

2. Sed immerito, nec debebat tot Doctorum virorum sententiam, nota improbabilitatis inurere: nam ita tenent Suarez, Fillincius, Henriquez, Bonacina, Corduba, Faustus, & Fernandez, quibus addo Quintanadueñam *de Jubilæo duarum hebdomadarum*, *cap.* 26. *num.* 3. ubi sic ait. (El que hiziera comunion sacrilega si despues hiziera la ultima diligencia en gracia, ganaria el Jubileo sin ser necessaria otra Communion, que basta sea en si buena esta obra, y con ella se cumpliera, como cumple con el precepto de la Missa el dia de Fiesta el Sacerdote, que celebra en mortal. El que con confession informe, en que no recibiesse gracia, comulgasse con buena fe, sin otra Confession, ni Communion le ganava.) Ita ille; & ante illum Eminentissimus Dominus meus Cardinalis Lugo, *de Sacram. Pœnit. disput.* 27. *sect.* 3. *num.* 103. ubi ita asserit: Dubitabis an si fecit aliquis intra hebdomadam Confessionem sacrilegam, sufficiat ad effectum Indulgentiæ habere contritionem ante finem hebdomadæ; an verò debeat iterùm validè confiteri? Prima opinio dicit, non requiri secundam Confessionem. Contraria tamen sententia vera est: Probari potest ex his, quæ diximus præceptum Ecclesiæ obligare ad confessionem validam, nec ei satisfieri per sacrilegam, & invalidam confessionem. Similiter ergo, quando eadem Ecclesia confessionem exigit, de valida confessione intelligit; nam illa alia non est confessio, sed irrisio. Circà Communionem tamen, illam primam sententiam admitterem, ut licet sacrilega fuerit, non requiratur alia, cùm re vera fuerit vera, & valida Communio, licèt sine fructu propter obicem peccati. Hæc Lugo. Unde contra id quod asserit Pasqualigus, hanc sententiam tanquam probabilem admittit doctus, & amicissimus Pater Gobat *de Jubilæo*, *capit.* 26. *quæst.* 69. *num.* 177. sic asserens: Etiam qui sacrilegè communicat, ordinationi Pontificis Communionem requirentis satisfacit, eò quod Sacrilega quoque Communio sit propriè dicta Communio. Et censet Diana *resol.* 17. post Bossium, hanc doctrinam esse veram etiam tunc, cùm Pontifex dicit. Qui reverenter, & devotè communicaverint, &c. eo quo per ly reverenter, intelligi possit reverentia, & modestia exterior: per ly devotè, attentio interior, quam sufficienter habet is, qui sumit Eucharistiam intentione actuali, vel virtuali colendi Christum, vel lucrandi Jubilæum, seu obediendi Ecclesiæ, vel Papæ. Hæc utraque doctrina est, ob auctoritatem, & ob rationes à Bossio allatas, probabilis. Sic ille, & iterum Ego: puto tamen sententiam negativam esse probabiliorem.

3. Notandum est tamen hic, me olim docuisse, quod si quis det alteri tempore Jubilæi eleemosynam distribuendam, si iste talis non distribuet, Indulgentiam non lucrabitur: Sed hanc sententiam impugnat Pasqualigus *ubi suprà*, *quæstione* 136. *numer.* 3. qui poterat in sui favorem etiam adducere Gobat *de Jubilæo*, *capite* 30. *quæstione* 80. *num.* 221, & Lezanam *in Summa*, *tomo* 3. *verb. Jubilæum*, *numero* 14. Sed ego sententiæ negativæ, cui adhæsi, nunc etiam adhæreo, & me citato illam tenet Leandrus *ubi suprà*, *quæstione* 9. Quintanadueñas, *numero* 12. & amantissimus Dominus meus Cardinalis de Lugo, *num.* 112. ubi sic asserit: Dubitatur circa eleemosynam, an sufficiat dare famulo, ut ipse det pauperi; si tamen ipse famulus postea non det. Affirmant aliqui; quia jam Dominus dedit ex parte sua. Secus esse, si solum præcipiat Oeconomo, ut det: nam præcipere non est dare? Quare Oeconomo non dante, non dedit Dominus eleemosynam. Veriùs tamen credo, in neutro casu satisfieri; quia dare est transferre dominium: famulo autem non dante eleemosynam, nondum est translatum illius dominium in pauperem, imo semper poterit Dominus revocare mandatum, quandiu non est data eleemosyna: ergo nondum est translatum dominium, nisi forte aliquis jam pro ipso paupere acceptasset, tunc enim jam esset irrevocabilis donatio. Et ita videtur hanc partem tenere Cordubà *de Indulgentia*, *quæstione* 26. *dubio* 2. Unde idem dicerem, si mitteretur eleemosyna tempore Jubilæi ad pauperem distantem, ad quem non posset pervenire intra illam hebdomadam: tunc enim eleemosyna non daretur intra tempus legitimum, cùm posset revocari mandatum toto illo tempore, nisi aliquis, ut prædixi, pro paupere acceptasset. Ita ille, *qui numero* 113. optimè docet, quod dans eleemosynam ficto pauperi, lucraretur Jubilæum. Idem etiam tenet Quintanadueñas, *numero* 15. Gobat *numerò* 222. Leandrus *q.* 69. cum aliis.

4. Notandum est etiam, Pasqualigum, *decisione* 65. docere, quod si quis lucraturus Jubilæum, confiteatur, & antequam impleat opera injuncta incidat in mortale, tenetur iterum confiteri. Sed ego contrarium docui, & nunc doceo; & me citato docet Leandrus *tom.* 1. *tract.* 5. *disp.* 14. *quæst.* 79. qui idem dicendum affirmat de eo, qui in confessione facta de aliquo peccato obliviscatur, aut ex causa inculpate peccatum aliquod in confessione omittitur. Et hæc omnia etiam docet Quintanadueñas *ubi supra*, *capit.* 18. *num.* 7.

5. Nota etiam hic Pasqualigum, *quæst.* 77. *num.* 4. docere, non sufficere communionem, quæ præcedat tempus Indulgentiæ. Sed debere esse communionem ejusdem diei, in quo statuta est Indulgentia. Quod ita accipi debet, ut si Indulgentia duret per plures dies, sufficiat in aliquo ipsorum sumpsisse Eucharistiam. Si vero per unicum diem, sufficiat sumere Eucharistiam illo die, vel die præcedenti, si Indulgentia incipiat a primis Vesperis. Sed contrariam sententiam tenet Cardinalis Lugo *ubi suprà*, *numer.* 93. sic asserens: Adverte tamen, hoc non procedere, quando plures Indulgentiæ eadem die diversis Ecclesiis concessæ sunt iis, qui post confessionem, & communionem eas visitaverint, & ibi oraverint: tunc enim unica confessio, & communio sufficiat ad lucrandam utramque Indulgentiam, ut notavit Turrianus *ubi suprà*, & Diana, *to.* 4. *tract.* 4. *Miscellan. resol.* 166. quia confessio, & communio non videtur exigi directè, sed præsuppositive ad majorem dispositionem subjecti ad finem intentum. Unde idem dicendum esset, licet secunda Indulgentia non eadem die, sed sequenti, vel intra debitam distantiam occurreret. Ita Lugo; & post illum Gobat *loco citato num.* 181. cujus verba hæc sunt; Idipsum dicendum esse, licet secunda Indulgentia non eadem die, sed sequenti, vel intra debitam distantiam occurreret, existimat Lugo *loco citato* post Comitolum, *quæst.* 39. qui interrogatus, utrum qui primo die Augusti Sacramenta confessionis, & communionis susceperant, nil plane cogitantes de Indulgentia, quæ omnibus confessis, & communicatis proponebatur ad diem sextum ejusdem mensis, possent sine nova confessione, communione lucrari illam Indulgentiam? Rotundè respondit posse, eam potissimum ob causam, quod illi, de quibus erat sermo, verè potuerint dici, esse confessi, & communicati. Comitolum integrè sequitur Portel, *n.* 5. Et quando duobus diebus immediatis sunt duæ Indulgentiæ plenariæ, requirentes confessionem, & communionem, sentit cum Comitolo, Turrianus *in sel. disput.* relatus à Diana, *par.* 4. *tract.* 4. *num.* 166. non dissentiente. Hæc Gobat; qui pro hac opinione citat etiam Escobar, quibus etiam adde me citato Quintanadueñam *ubi supra*, *num.* 9. & etiam me citato Lezanam, *in Summa*, *tom.* 4. *verb. Indulgentiam*, *n.* 15.

6. Et tandem nota Pasqualigum, *qu.* 81. *nu.* 3. firmare, quod injunctio communionis pro Jubilæo non afficiat pueros, sed tantum eos, qui jam apti sunt ad suscipiendam Eucharistiam: & proinde non esse opus commutatione. Ratio autem est quia prohibentur à jure, seu consuetudine sumere Eucharistiam; & Pontifex id non ignorat; atque adeò conditio communionis quoad ipsos est impossibilis de jure. Ergo non censentur imposita pro ipsis: nam conditio de jure impossibilis, etiam si apponatur, habetur pro non posita *cap. Tua*, & *cap. Requisivisti de Testam.* & *Clement.* 1. *de Relig. domib.* Confirmatur. Cùm Pontifex sciat pueros non posse sumere Eucharistiam, si etiam quod ad ipsos injungeret hanc conditionem, frustra injungeret, quia obstat jus, ne possit impleri.

7. Sed communis sententia est in contrarium, quam ego docui, & quam novissimè tuetur Quintanadueñas *ubi supra*, *num.* 4. (No dixeron bien Fernandez y Zanardo, que los niños incapaces de comulgar sacramentalmente comulgassen

gassen espiritualmente (como si fueran capaces para esta comunion no siendolo para aquella) A los tales averse esta de commutar en otra obra pia especifican Fausto *de Jubilao*, *lib.4. qu.45*. Lorenzo de sancto Francisco, *notatione* 8, y otros. Ni dixo bien Fr. Filipe de la Cruz, *tract.1. §.11.n.3*. Que los niños no comulgando ganavan el Jobilæo, si hazian las demas diligencias. Adviertase para este, y otros Jubileos, y para el artitulo de la muerte la dotrina, que con tanta autoridad, y rasiones prueba Juan Sanchez, *Select. disput.26*. Que à los niños en llegando al uso de razon, ò años de discretion aunque solos sean siete, si saben distinguir los malo de lo bueno; y qual es pecado, se à de dar y deve la Eucharistia, y que della es capaz, el que lo es de la confession, y que mas capacidad se requiere para esto, pol serr mas difficiles de aprehender sus actos de examen, dolor, proposito, &c. que para à quella, que son mas faciles; que alli no ay pan, si no Christo, que se à da recibir en ayunas, y sin pecado grande, confessandolo antes.) Ita ille. Ea verò, quæ in hac, & sequenti Resolutione observabimus, dicta esse volo ad magis confirmandas aliquas opiniones à nobis alibi adductas, non quod existimem opiniones Parris Pasqualigi viri docti, & amicissimi, non esse satis probabiles.

RESOL. LV.

In preterito Jubilæo, cum quis illud obtinuisset in prima hebdomada, incidit postea in casus reservatos, & sic in secunda hebdomada iterum a quodam Confessario absolutus, quæsivit a me dictus Confessarius, an peccaverit, & teneatur de errore admonere pænitentem?

Et resolutio hujus casus pendet ex illa quæstione, an si quis priori hebdomada explevit opera injuncta in Jubilæo, & illud comparavit, possit in secunda hebdomada iterum lucrari, & a reservatis absolvi? Ex part.2. tractat. 17. & Misc. 3. Res.49.

§. 1. Respondi, esse maximam inter DD. difficultatem, an si quis priori hebdomada explevit opera injuncta in Jubilæo, & illud comparavit, possit in secunda hebdomada iterum lucrari, & à reservatis absolvi? Negantem sententiam sustinet Layman *in Theol. mor. lib.5. tract.7. cap.8. num.9.* Sanchez *in sum. tom.1. lib.4. cap.54. n.30.* Suarez *de Relig. to.4. lib.6. cap.16. num. ult.* Bonacina *de Sacr. disp.5. quæst.7. punct.5. §.3. num.17.* Rodriquez *in sum. t.4. cap. 288. num.2.* & novissime Raphael de la Torre *to.1. in 2. 2. quæst. 88. art.12. disput.6. num.8.* ubi ait Adnotandum est, falsam esse sententiam existimantem, quod si quis in prima hebdomada factis omnibus diligentiis ad gratiam Jubilæi consequendam, obtinear voti alicujus commutationem; si postea iterum voveat, possit sequenti hebdomada, illius voti noviter facti commutationem obtinere, si iterum faciat diligentiam ad consequendam gratiam Jubilæi necessariam, falsa, inqoam, est hæc positio, quia in forma Jubilæi expresè habetur, gratiam consequendam esse, una è duabus hebdomadibus disiunctivè, ait enim, qui prima hebdomada post publicationem, vel in sequenti post illam.

2. At contraria sententia non falsa, ut ait Torres, sed probabilis visa est Bonacinæ, qui contrariam opinionem vocat tantùm probabiliorem: & illam absolutè tuentur hi omnes, Jacobus de Graffis *in appendice ad suas dec. lib.2. c.5. n.23.* Alphonsus de Vega *in sum. tom.2. cap.7. cas. 19.* ex Societate Jesu Henriquez *de Indulg. lib.7. cap.15. num.8. de pœnit. lib.6. cap.16. num.3.* & Reginaldus *in sua praxi tom.1. lib. 8. cap.5. sect.2. num.64.* ex nostra religione P. Molsesius *in sum. tom.1. tractat.7. cap.16. numer. 45.* quia, ut ipse ait, si propter opera indulgentia conceditur, & duabus vicibus quis adimplet opera in tempore præfixo, non est ratio convincens, cur bis indulgentiam prædictam non lucretur. Deinde est valde probabile; indulgentiam tempore limitato concessam, modò in ea non limitetur, ut semel tantum acquiratur, posse plus quàm semel comparari. Ergo, &c. Tertiò, quia versamur in materia favorabili, nulli perniciosa; ergo latam interpretationem admittit. Quartò, absolutio reservatorum potest sæpiùs obtineri ante consequutionem Jubilæi; ergo etiam potest obtineri obtento Jubilæo, si tamen non sit transactum tempus Jubilæi.

3. Ad argumentum Raphaelis de la Torre, & aliorum, respondetur ex mente nostri Molsesii, illam particulam disiunctivam respicere commoditatem ipsorum fidelium, ut qui non possit, vel nolit prima hebdomada opera adimplere, adimpleat in secunda. At non sequitur exclusio, ut nequeat duabus vicibus quis indulgentiam lucrari, si opera faciat. Hæc ille. Et ita stante probabilitate hujus opinionis, ad nihil obligavi supradictum confessarium, qui in secunda hebdomada Jubilæi absolverat alia vice illum pœnitentem.

RESOL. LVI.

An qui lucratus est Jubilæum in prima hebdomada, iterum in secunda hebdomada possit illud lucrari? Ex part.5. tract. 12. Resol.28.

§. 1. Negativè respondent Doctores, quos ego citavi *in 2. par. tr.17. resolut.49.* quibus nunc addo Portel *in dub. Regular. verb. Indulgentia, n.16.* Faustum *in Thes. rel. lib.4. q.61.* & ita hanc sententiam declarasse sacram Cardinalium Congregationem testatur Filliucius *to.1. tr.8. cap. 10. n.261.* ubi sic ait. Adverte tamen hoc mense Majo anno 1620. declarasse sacram Congregationem Concilii tantùm semel acquiri Indulgentiam per Jubilæum, & semel tantùm à casibus absolvi quempiam posse; quare huic declarationi standum erit.

2. Cui ego, ut par est, omni cum reverentia starem, si mihi constaret talem declarationem verè emanasse à sacra Congregatione, sed quia de illa non constat authenticè, puto posse interim pœnitentes, & Confessarios in praxi affirmativam sententiam sequi cum Doctoribus, quos ego ipse *ubi suprà* citavi, quibus nunc addo Benzonium *de Jubilæo, lib.5. cap.15. dub.23.* Zerolam *de Jubilæ, lib.1. c.16. qu. 20.* Sanctarellum *de Jubilæo, cap.5. dub.* 4. Lavorium *de Jubilæ, part.1. cap.21. num.65.* Leonem *de Jubilæo, part.2 num.183.* Fernandez *in medulla p.3. cap.7. §.8. numero* 4. & nostrum Naldum *in summ. ver. Indulgentia numero 4. & 5.* cum Florono *de casibus reservatis, part. 1. capit.7. §. 5. numer. 2.*

RESOL. LVII.

Qui lucratus est Jubilæum Messanæ, postea negociandi causa Panormum venit, ubi Jubilæum celebratur; quæritur, an possit illud lucrari, & Confessarius à peccatis reservatis de novo incursis illum possint absolvere?

Et docetur Sacram Congregationem respondisse semel tantum sumi posse Jubilæum tam in anno Sancto, quam in aliis.

Et notatur, quod, qui tempore, quo fuit publicatum Jubilæum in sua Patria, & ex aliqua ignorantia invincibili non habuit notitiam illius, poterit illo tempore transacto, lucrari inter duas hebdomadas a die notitia.

Idem dicendum est de illo, qui Feria sexta vel Sabbatho habuit notitiam de Jubilæo. Ex part.3. tract.4. Resol.190. aliàs 251.

§. 1. Hic casus frequenter potest accidere, & non ita facilè apud authores invenies. Noster Alphonsus Leone *in tract. de Jubilæo part.2. quæst.17. num.196.* affirmativam sententiam docet, & potest probari hæc opinio, quia multi asserunt posse duabus hebdomadibus lucrari Jubilæum ab eodem, ut docent Floronus *de cas. reserv. par.1. cap.6. §.5. num.2.* Reginaldus *in praxi tom.1. lib.8. cap. 5. sect. 2. numer.65.* Henriquez *lib.6. cap.16. numer.* 3. Fernandez *in exam. Theol. moral. p.3. cap.7. §.8. numer.* 4. Zauardus *in direct. Confess. part.1. de Sacram. Pœnit. cap.21. quæst.* 30. Naldus *in summ. ver. indulgentia, num.4.* & alii penes ipsos. Ergo, &c.

Sup. hoc in duabus præcedentibus Resol. & in aliis eorum not.

2. Non reticebo tamen Filliucium *to.1. tr.8. cap.10. num. 578.* adnotare Clementem VIII. rogatum, respondisse semel tantùm sumi posse Jobilæum tam in anno Sancto quàm in aliis. Et ita respondisse sacram Cardinalium Congregationem, de hoc interrogatus testatur idem Filliucius *nu. 256.* quod antea docuerant multi Doctores, ut Sanch. *in summa, tom.5. lib.4. cap.54. numero* 30. Suarez *de relig. tom.2. lib.6. cap.56. numero* 17. Portel. *in addit. ad dubia Reg. ver. Jubilæum, num.* 10. Benzonius *de Jubilæo lib.5. cap. 25. dub.23.*

3. Verùm certum est, quòd si quispiam dum in patria versabatur, Jubilæum lucrari neglexerit, elapsis verò duabus hebdomadibus aliò pergat, ubi Jubilæum durat, illud, omnia requisita in Bulla exequendo & adimplendo, consequi poterit. Ita Sanctarellus *de Jubilæo, cap.7. dub.1.* Ugolinus *de potest. Episcop. cap.4. §.4. n.5.*

4. Notandum est etiam hic obiter, quòd qui tempore, qoo fuit publicatum Jubilæum in sua patria, ex aliqua ignorantia invincibili non habuit notitiam illius, poterit illo tempore transacto lucrari inter duas hebdomadas à die notitiæ. Ita Bortenus in observationibus Jubilæi Sixti V. *fol.* 131. Et idem dicendum est de illo qui feria sexta, vel Sabba-

to habuit notitiam de Jubilæo, vel cum isto Confessarius commutet in alia opera jejunia prætermissa, & illum absolvat, & communionem sumere faciat in illa hebdomada non transacta.

R E S O L. LVIII.

Plausibilis est Confessariis illa quæstio. An qui voluntariè, vel ex oblivione tempore Jubilæi non petiit commutationem alicujus voti, possit inde post transactum Jubilæum, etiam post multos annos eamdem commutationem obtinere.

Supponimus omnia opera præscripta fecisse, & Jubilæum consequutum fuisse.

Idem est de dispensatione in irregularitate, & de reliquis in Jubilæo concessis. Ex p.3.tr.16.& Misc.2.Ref.9.aliàs 11.

Sup. hoc in Ref. seq. & sup. in Ref. 46. § Ex his, ad medium, cum eodem Sanchez tantum, hinc los. citat. & pro parte in § ult. Ref. 6. hujus tom.

§. 1. NEgantem sententiam amplexus est Regius *in suis resol. cas.21. per totum*, qui citat Bejam, & Grafium, idem docet Suar. *de Relig. tom.2. lib.6.c.6 n.14. & 15.* Bonac. *tr. de legib. disp.4.q.2. punct.7.§.3.nu.14.* & novissimè Filliuc. *in q.2. mor.to.2.tr.26.c.10.num.302.* Et ratio est, quia sacerdos, qui caret jurisdictione, non potest dispensare, & commutare vota, sed confessarius transacto Jubilæo, caret jurisdictione, cùm illa facultas absolvendi, dispensandi, & commutandi sit alligata tempore quindecim dierum. Ergo &c. Nec valet exemplum de peccatis oblitis, de quibus postea transacto Jubilæo potest quis absolutionem obtinere, nam est disparitas inter vota, & peccata reservata oblita: hæc enim si habeant annexam censuram, per absolutionem generaliter tollitur censura, si non habeant, tollitur saltem reservatio, quia absolvuntur indirectè, hoc ipso, quòd per oblivionem non fuerint confessa.

2. Sed ego contrariam opinionem, etiam probabilem, & tutam in praxi esse existimo. Et illam tuetur Henriquez *in sum. lib.7. de indulgent.c.11.n.4.* Sayrus *in Clavi Regia lib. 6.c.12.num.17.* & alii quos citat, & sequitur Sanchez *in sum. tom.1. lib.4.c.54.n.39 & 40.* Nam, quamvis opera in Jubilæo præscripta, ad ejus executionem alligentur tempori designato in eo, ita ut eo tempore transacto, fieri nequeant, at iis factis in illo tempore consequens Jubilæum comparat privilegium, ut absolvatur ab omnibus reservatis, & in quibusdam secum dispensetur, & ut commutentur ei vota, usque ad Jubilæi tempus emissa. Quod utique privilegium tempori certo adstrictum non est, ut constat ex ipsius tenore, qui ubi priùs opera facienda tempori alligavit descendens ad privilegia concessa, sic ait absque ulla temporis limitatione. Concedimus ut possint hac vice tantum idoneos presbyteros approbatos, eligere, qui eorum Confessionibus diligenter auditis, licitè valeant ipsos absolvere; &c. nec non & vota commutare, &c. Sicut si Pontifex eroganti certo die eleemosynam, concedat privilegium aliquod, erogatio eleemosynæ alligatur tempori, non autem privilegium. Et confirmatur, quia in Bulla Cruciatæ expressit Pontifex finito anno, cessare omnia ejus privilegia. Itaque cùm in Jubilæo hoc non exprimat, apparet non velle illa cessare.

3. Ex his patet responsio ad argumentum Bonacinæ, & aliorum. Nam dicimus, Sacerdotem etiam transacto Jubilæo, habere jurisdictionem, & potestatem commutandi vota illius pœnitentis, qui Jubilæum consequutus est, nam privilegium commutandi talia vota non erat alligatum tempori, sicuti alia opera ad consequendum supradictum Jubilæum. Et ita hanc sententiam præter doctores citatos novissime amplexus est Leonardus Less. *in ult. edit. operis sui doctissimi, de justit. & jure, lib.2. c.40. dub.16. n.109.*

R E S O L. LIX.

An si tempore Jubilæi quis noluit petere commutationem votorum, possit postea, transacto Jubilæo, illam petere.

Ex quo infertur, quod quando tempore Jubilæi quis, obtinuit à Confessario generalem commutationem, & dispensationem circa vota, (imo quando nulla facta est à Confessario electo commutatio) censeatur sublata reservatio votorum oblitorum, & sic illa, transacto Jubilæo, possint commutare à quocumque Confessario, si pœnitens verè lucratus est Jubilæum. Ex p.5. tr.12. Ref.40.

§. 1. AFfirmativam sententiam alibi docui cum Sanchez & aliis, & nunc iterum doceo cum Laurentio Portel *in dubiis Regular. ver. Indulgentia pro Jubilæo, nu.18.* ubi sic ait. Qui tempore Jubilæi habebat votum, & noluit pro tunc illud sibi commutari, potest nihilominus transacto Jubilæo petere illius voti commutationem eamque dare potest quilibet Confessor. Nam concessio illa sibi facta in Jubilæo pro commutandis votis, & hoc privilegium non est alligatum tempori, quo durat Jubilæum, sed potest eo uti eo tempore transacto (non sic verò potest uti licentia ut absolvatur à reservatis nisi de oblitis Jubilæo finito.) Jam enim pœnitens per confessionem factam tempore Jubilæi acquisivit jus ad hoc privilegium, & ut posset postea dictum votum commutare. Ita ille, & post illum novissimè Angelus Bossius *de Jubilæo, sect.2. cas.47.*

Sup. hoc in Ref. seq.

2. Hinc à fortiori infertur contra Suarez *de Relig. tom. 2. lib.6. c.16. n.4.* Filliucium *tom.1. tr.8. c.10. n.270.* Laym. *lib.5. tr.7. c.8. n.0.* Lavorium *de Jubilæo, p.1. c.14. nu.94.* Pollachum *de Jubilæo, sect.42. num.69.* & alios quando tempore Jubilæi quis obtinuit à Confessario generalem commutationem, & dispensationem circa vota, censetur sublata reservatio votorum oblitorum, & sic illa transacto Jubilæo possunt commutari à quocumque Confessario. Ita tenet Sanchez *de matrim. lib.8. disp.15. n.16. & in summa, tom.1. lib.4. c.54. n.37.* Sanctarell. *de Jubil. cap.8. dub.3.* Leo *de Jubilæo, part.2. n.208.* & Bossius *ubi suprà, cas.44.*

Sup. contento in hoc §. lege doct. ref. præcedentis.

3. Imò ego puto etiam quòd quando intra tempus in Jubilæo præscriptum nulla facta est à Confessario electo commutatio vel dispensatio generalis votorum, sed aut nulla vota pœnitentis sunt commutata, vel ea sola in specie quæ ab eodem pœnitente fuerunt Confessario detecta vota oblita possint tempore Jubilæi elapso ab alio Confessario commutari, si pœnitens verè lucratus est Jubilæum. Ita Zerola *de Jubilæo lib.2. cap.12. dub.10.* Henriquez *lib.7. cap.13. num. 4.* Sanchez *de matrim. ubi supra, num.17. & in summa, num. 39.* Fernandez *in medulla, part.3. cap.7. §.8. num.6.* Sanctarellus *de Jubilæo, cap.13. dub.1.* Leo *loco citato, num.200.* & alii, quicquid contrarium etiam probabiliter asserat Suarez, Filliucius, Layman, Pollachus, & Lavorius *locis citatis.*

R E S O L. LX.

An per generalem votorum commutationem factam virtute Jubilæi aut Bullæ possit Confessarius transacto postea tempore Jubilæi, vel Bullæ, illa commutare.

Et docetur, quod per absolutionem generalem datam in confessione vigore Jubilæi, vel Cruciatæ à censuris reservatis, & dispensatione in irregularitatibus, & absolutione à peccatis oblitis reservatis, non est dubitandum manere pœnitentem absolutum à censuris, & dispensatum in irregularitatibus, & quod peccata oblita reservata possint transacto Jubilæo, & Cruciata, confiteri, & absolvi à quocumque Confessario ab Ordinario approbato.

Et deducitur, quod potest Confessarius intra tempus Jubilæi dicere pœnitenti, commuto tuum votum in illam rem, aut res, quam, aut quas tibi designabo post tres, aut quatuor hebdomadas post transactum Jubilæum.

Item potest Confessarius eligere commutationem votorum in rem illam, quam talis, aut talis judicaverit prudenter sustinendam. Ex part.10. tract.14. & Miscel.4. Resol. 30. alias 28.

§. 1. NEgativè respondet Texeda *in Theol. mor. to.2. lib. 3. tract.3. §.4. controv.10. n.91.* Primò, quia ad rationem commutationis Voti, requiritur Necessariò ut expressè cognoscatur Votum à Vovente emissum, & cujus qualitatis sit: sicuti ad rationem dispensationis requiritur necessariò, quòd causa dispensationis cognoscatur à Dispensante. Secundò, quia ex vi illius generalis commutationis, vigore Jubilæi à Confessario factæ, vel Pœnitens manet absolutus ab obligatione Voti reservati vel non: Si dicas secundum, jam illa commutatio generalis nihil operata est, nec ablata fuit ab illo Voto reservatio: si Primum; ergo jam potest fieri Votorum commutatio, absque cognitione expressa illorum; quod repugnat rationi commutationis: Insuper etiam sequitur, quod cùm Votum reservatum jam immutatum sit, itaut Vovens illud frangens non sit Voti reus, ut vult Sanchez, siquidem non tenetur illud exequi circa aliam materia subrogatam, cùm adhuc in illo tempore non sit signata.

Sup. hoc in Ref. præcedente §. Hinc.

2. Immò sequitur ex sententia modernorum, quod quis sit obstrictus Voto reservato, & quod non teneatur illud implere: quod est falsum, & contra jus naturale. Probatur: quia per generalem illam commutationem, non fuit ablata obligatio voti, cùm non fuerit alia materia subrogata; per commutationem enim veram non tollitur absolutè voti obligatio sed transfertur in aliam, ut ex dictis constat: ergo, cùm obligatio illa voti reservati non sit in alteram translata, quia nulla fuit subrogata materia, manet re vera Votum, & ejus obligatio, & tamen qui eo est obstrictus, non tenetur illud servare, cùm sit commutatum, ut supponimus.

3. Obiiciunt Adversarii, prædicta Vota reservata tempore habili sunt commutata, & solùm superest declaratio circà materiam subrogandam, ergo transacto Jubilæi tempore, possunt commutari Vota ante illud emissa, etiamsi reservata sint, nec tunc commutata dummodò præcesserit illa generalis commutatio. Respondetur. Primo, hoc argumentum minimè inficiare vim rationis nostræ, quæ contra illud est. Secundò respondetur; quod quamvis illa generalis commutatio sit facta tempore habili, est tamen infructuosa, nec aliquid operatur, quia deficit in Confessario commutante Voti cognitio expressa, & ejus materia. Nec est simile de absolutione generali à Censuris reservatis, & de Dispensatione in Irregularitatibus, ac de commutatione Votorum, ut malè opinantur præfati Moderni: nam Censura, etiam si annexa sit casibus reservatis, cùm non exposcat sui ipsius cognitionem, tollitur directè per absolutionem generalem, etiamsi ablata sit, & absit malitia, & etiam Irregularitas, etiamsi ablata sit; censentur etiam dispensare, quia Absolvens generaliter intendit etiam in illis dispensare, quatenus ipse potest, quod sufficit, quamvis illarum non habeat cognitionem. Casus etiam reservati etsi in Confessione sint obliti, dummodò Confessario sit circa illos concessa facultas, remittuntur in Confessione (ut dicemus contrà Suarez *quæst. seq.*) saltem indirectè, ac si essent ibi detecti, cum onere tamen, & obligatione illos confitendi, dùm in memoriam venerint, & opportunitas ocurrerit, à quibus potest quilibet Confessor expositus ab Ordinario absolvere, eò quod per priorem absolutionem fuit ab eis ablata reservatio; In Votis autem commutandis alitèr contingit propter explicatam cognitionem eorum, quæ in Commutante necessaria sunt: nam quomodò potest Commutans Votum pro materia promissa subrogare aliam, nisi Votum cognoscat, & qualitatem ejus? Hucusque Texeda, qui contrariam sententiam, pro qua adducit Henriquez, Sanchea, & Suarez, falsam vocat.

Sup. hoc censura in tom. 1. Ref. 18. § 6. Claret legis... aliorum Ref. ... significatur in § 2. Ref. ... ann. seq. & pro oblitis in confessione contentis in hoc tempus magis latè sup. in 1. § Ref. 39. § 33 & in to. 3 tr. 5. Ref. 26. § 19. § Neapolitan. in fin.

4. Sed iste Auctor, ut verum fatear, licèt alioquin sit Vir doctus, tamen in censurandis Auctorum opinionibus aliquando nimis, & parùm modestè se gerit. Ideò ego puto sententiam affirmativam esse satis probabilem, quam ego olim docui, & me citato docet novissimè Pater Quintanaduæñas *de Jubilæo duarum hebdomadarum, cap. 11. num. 8.* cui adde amicissimum, & doctum Patrem Georgium Gobat *de Duplici Jubilæo, cap. 39. quæst. 107. num. 305.* ubi hæc ait: Potest verò commutatio Voti intrà tempus Jubilæi ita fieri, ut tamen tunc non fiat actualis subrogatio in locum materiæ Voto promissæ: nam potest Confessarius dicere Pœnitenti. Ex nunc commuto tuum Votum in illam rem, aut res, quam, aut quas tibi designabo post tres, aut quatuor hebdomadas. Sic docet Sanchez *cap. 54. num. 31.* Rodriquez, & alii. Probo hoc inde, quia posset Confessarius post decem annos designare illas res etiamsi tempore Jubilæi nil audisset de tuo Voto? quantò magis si ei illud exposuisti? Imò potest Confessarius dicere: Commuto tuum Votum in rem illam, quam talis, aut talis vir doctus à te consultus judicaverit prudenter sustinendam. Ita Lessius, Ratio est, quia ille, qui præcisè substituet aliam rem, non excecebit ullum actum Jurisdictionis: ergo ei poterit dari potestas sustinendi. Ita ille, & iterùm ego.

Docui in Ref. § ... Primo ... Ref.

Sup. hoc longe sup. in tr. 3 doste Ref. 74. & hic infra Ref. 63. § 3. ...

Sup. hoc eg docte Ref. & not. ... ...

R E S O L. LXI.

Quis absolutus fuit virtute Jubilæi, quod posteà non lucratus est: quæritur, an peccata ob illud reservata possit posteà cuicumque Confessario confiteri?

Et notatur, quod si aliquis confiteatur animo lucrandi Jubilæum & absolvitur ab excommunicatione & peccatis reservatis, sed posteà illud non lucratur, reservationem, & excommunicationem illum iterum non redire.

Idem dicendum est de votis commutatis.

Et deciditur, quod Confessarius non potest absolvere à casibus reservatis, immo nec à censuris ea conditione, ut pœnitens Jubilæum lucretur.

Et an prædictus absolutus à casibus, & censuris modo, quo suprà, si posteà mutet voluntatem & non lucretur Jubilæum, peccet mortaliter. Ex part. 3. tract. 4. Ref. 144. alia 145.

Sup. hoc in tom. 3. tr. 5. Ref. 19. § 1. & in Ref. 1. not. seq. & in eodem § ... ... § 1mo.

§. 1. PRobabiliter negativam sententiam docet Suarez *in 3. part. tom. 4. disp. 31. sect. 4. numer. 23.* At ego magis probabiliter contrariam puto cum Sanchea *de matr. tom. 2. lib. 8. disp. 25. num. 25. & in summa, tom. 1. lib. 4. cap. 54. num. 45.* Portel. *in addit. ad dubia Regul. ver. Jubilæum num. 29.* & aliis, quia cùm valida sit illa confessio, Confessarius ab omnibus peccatis, tum directè expositis, tum indirectè ex oblivione omissis absolvit. & dum Confessarius absolvit, habet, & habere debet intentionem, quamcumque reservationem à pœnitente removendi, illum juxta potestatis suæ extentionem absolvens, & verè hac intentione eum absolvere potest. Ergo, &c.

2. Notandum est etiam hic obiter, quòd si aliquis confitetur animo lucrandi Jubilæum, & absolvitur ab excommunicatione, & peccatis reservatis, sed postea illud non lucratur reservationem, & excommunicationem illam iterum non redire, quidquid in contrarium asserant Angles *in floribus, part. 1. de confess. qu. 3. art. 5. diffic. 4.* Rodriq. *in Bull. Cruc. §. 2. num. 8.* & alii. Et ratio est, quia non absolutus fuit ab excommunicatione ad reincidentiam, nihil enim in diplomate Jubilæi de hoc agitur, nec absolutio à reservatis data fuit ea conditione, ut pœnitens Jubilæum lucretur, verùm sine ullo alio pacto, & obligatione absolutus fuit, sicque dicendum est de votis commutatis. Et ita hanc sententiam sustinent Suar. *in 3. part. tom. 4. disp. 35. sect. 4. n. 5. & tom. 5. disp. 7. sect. 5. n. 30.* Filliuc. *tom. 1. tractat. 8. c. 10. num. 280.* Emmanuel Sà *ver. absolutio, nu. 18.* Sanchez *de matr. lib. 8. cap. 54. num. 14.* Henriquez *lib. 6. cap. 16. num. 6. & lib. 7. cap. 11. num. 4.* Filliucius *tom. 1. tractat. 8. cap. 20. num. 281.* Vasquez *in 3. part. tom. 2. quæst. 91. art. 9. dub. 6. num. 5.* Molfesius *in summa, tom. 1. tract. 7. cap. 16. num. 39.*

Sup. hoc in Ref. seq. §. Votum, & in § 1 ... ... & in tom. 5. tr. 1 Ref. 36. in fine.

Sup. hoc late in Ref. seq. §. Contum, & in alijs ibi not.

3. Advertant etiam Confessarii, quòd tempore Jubilæi non possunt absolvere è casibus reservatis ea conditione, ut pœnitens Jubilæum lucretur: nam peccatorum absolutio absoluta esse debet, imò nec à censuris sub tali conditione, nisi ex Pontificis concessione absolvere possunt. Ita Henriquez, & Sà *ubi suprà*, Sanctarellus *in summa loco citat. n. 49.* alii.

4. Sed inquiret curiosus lector, an supradictus pœnitens absolutus à casibus, & censuris, modo quo *suprà*, si postea mutet voluntatem, & non lucretur Iubilæum peccat mortaliter, & aliqui affirmativè respondent. Ita Suar. *de Relig. to. 2. lib. 2. c. 6. n. 18.* Coriolan. *de cas. res. part. 1. sect. 3. art. 17.* existimantes hunc graviter peccare: Mihi placet opinio negativa quia hic nihil promisit, neque Confessarius, nec ipsum Jubilæum ullam obligationem ei imposuit, neque ipse Pontifex; quamobrem illum Jubilæi lucrandi propositum habuisse satis est, & sententiam mutans non peccat eò quòd nullis promissis, pacto, aut obligationi contravenit. Deinde tale præceptum non apparet. Itaque sine maximo fundamento pœnitenti imponi non debet. Et ita hanc sententiam docent Sanctarellus *de Jubil. c. 21. dub. 4.* Naldus *in sum. ver. Indulgentia, n. 4.* Sanch. *in summ. tom. 1. lib. 4. c. 54. num. 54.* Henriquez *lib. 6. c. 16. n. 6.* Floronus *de cas. reserv. part. 1. c. 6. §. 6. num. 2.* Portel. *in addit. ad dubia Regul. ver. Jubilæum, num. 20.* & alii.

Sup. hoc inf. in Ref. 64 § ult. & in Ref. 63.

R E S O L. LXII.

An qui tempore Jubilæi obtinuit commutationem votorum, sed aliquorum oblitus est, transacto eo tempore Jubilæi possit à dictis votis oblitis commutationem petere, & non obstante, quod lucratus non sit Jubilæum; quia certum est, quod vota commutata etiam si postea non lucretur Jubilæum, minime reviviscere.

Et notatur hanc opinionem esse veram etiam circa vota commutata à Confessario tantum generaliter remittendo opera subrogata à se, vel ab alio postea præscribenda.

Et quid est dicendum, quando pro Jubilæo lucrando quis non confessus est, quia non habebat mortalia, an iste talis poterit postea absolvi à reservatis, transacto tempore Jubilæi? Ex p. 5. t. 12. Ref. 41.

§. 1. AFfirmativam sententiam ex Homobono docet noster Pater Alphonsus de Leone *de Jubilæo, p. 2. num. 103.* quia in Bulla Jubilæi eodem tenore conceditur facultas absolvendi à reservatis, & commutandi vota, ergo conjunctorum eadem debet esse dispositio, sed quando quia confessus est tempore Jubilæi animo illud lucrandi, remanet liber à reservatione peccatorum reservatorum, oblitorum, etiamsi nullum casum reservatum confessus sit, & postea non lucretur Jubilæum. Ergo etiam remanet liber à reservatione votorum, tametsi nullius voti commutationem petierit, & obtinuerit.

2. Sed hanc sententiam non admittit Sanchez *in summa, tom. 1. lib. 4. cap. 54. num. 52.* quem novissimè sequitur Angelus Bossius *de Jubilæo sect. 2. cas. 45. num. 2.* quibus ego addo Filliucium *tom. 1. tract. 8. cap. 10. num. 279.* asserunt enim disparem esse rationem inter absolutionem à peccatis, & commutationem votorum.

3. Certum est tamen vota commutata etiamsi quis postea non lucretur ex culpa Jubilæum, minimè reviviscere, ut

tradit

tradit Pollachus *de Jubilæo sect.42. num.69.* Lavorius *de Jubilæo, part,2. cap.27. num.*217. Sanctarellus *de Jubilæo 9. cap. 52. dub.3.* Layman. *lib.5. tract.7.c.8. nu.9.* Villalobos *in summa, tom.1. tract.26. diffic.24. n.32.* Fillincius *ubi suprà, n.*80. & alii. Et nota hanc opinionem esse veram etiam circa vota commutata à Confessario, tantùm generaliter remittendo opera subrogata à se, vel ab alio postea præscribenda. Ita Sanchez *in summa, tom.1. lib.4. c.54. n.50.*

Sup. hoc in Ref. præter. in §. in princ. & in alio ejus primo not.

4. Verùm post hæc scripta inveni omnia dicta in præsenti resolutione docere etiam Portel. *in dub. Regul. ver. Indulgentia pro Jubilæo, n.20.* ubi sic ait, Qui in principio Jubilæi intendens illum lucrari confessus est multa reservata, & absolutus est ab eis, postea ex negligentia non est lucratus Jubilæum; aliqui dicunt illum reincidere in reservata, & in censuras, à quibus est absolutus. Sed verior sententia tenet, non reincidere, sed manere verè absolutum, quia peccata, vel censura semel extincta non reviviscunt, neque ibi datur absolutio ad reincidentiam, sed absolutè. Imò si tempore Jubilæi habebat quis peccatum reservatum, & tunc oblitus est illud cõfiteri potest transacto Jubilæo ab illo absolvi à quovis Confessore: quamvis enim tale reservatum oblitum secundum veriorem sententiam adhuc sit reservatum in se, attamen pœnitens per confessionem præteritam factam tempore Jubilæi acquisivit jus ut possit postea per quemvis Confessorem absolvi ab illo. Unde colliges quòd si pro Jubilæo lucrando non est confessus quia non habet mortale, ut aliqui dicunt posse facere, iste talis non poterit postea absolvi ab illo reservato, quia non est ablata reservatio illa. Si verò etiam in principio Jubilæi intendens illud comparare in confessione obtinuit commutationem aliquorum votorum, & postea ex negligentia non est illud lucratus, talia vota manent nihilominus verè commutata. Secus dicendum est de votis oblitis in illa confessione facta non lucrato Jubilæo, hæc enim non poterunt commutari transacto Jubilæo. Hæc omnia Portel, cui adde Philipp. de la Cruz *in Thes. Eccles. tr.1. §.20. num.3.*

Sup. hoc in §. 1. & præcedent. & in alio §. ejus primo not.

Sup. hoc late sup. in Ref. 40. & in alio §. ejus primo not.

Sup. hoc sup. in princ. hujus Resol. & in alio evers. ejus primo paragr.

RESOL. LXIII.

Quidam obtinuit commutationem multorum votorum virtute Jubilæi, quod intendebat lucrari, sed postea consultò, & liberata voluntate omisit opera in Jubilæo præscripta, & illud non obtinuit, quæsivit à me, an remaneat securus in conscientia de tali votorum commutatione, quod est quærere an vota commutata vigore alicujus Jubilæi reviviscant, eo non obtento.

Et advertitur hanc doctrinam esse veram, etiamsi Confessarius commutaverit talia vota non præscribendo opera subrogata, sed ea à se, vel ab alio posteà, transacto Jubilæo, præscribenda remittens; quod secus dicendum est de votis oblitis? Ex part. 2. tractat. 16. & Miscel. 2. Resol. 10. aliàs 12.

Sup. hoc in Ref. præterito, §. Cæterum est, & in alio ejus not.

§. 1. EX Neotericis P. Raphael de la Torre *in 2.2. tom.1.q. 88. art.12. disp. ult. n.5.* Nugnus *in addit. ad 3. par. tom.2.q.9. art.2.dub.4. in fine*, asserunt reviviscere, & talem non esse securum in conscientia, & ideo dicendum existimant in hoc casu, talem commutationem, aut dispensationem voti non esse omninò firmam, sed manere votum quasi suspensum, usque dum compleantur omnes diligentiæ præscriptæ pro obtinendo Jubilæo. Probatur; gratia & favor Jubilæi conceditur sub istis conditionibus, & non aliter: sed una ex præcipuis, quæ per hujusmodi Jubilæa conceduntur, est commutatio, aut dispensatio voti: Ergo nisi conditiones compleantur, non erit valida commutatio talis voti.

2. Deinde non videtur verisimile Pontificem voluisse absolutè dispensare cum eo, qui voluntariè Jubilæum omittit.

4. At contraria sententia omninò est amplectenda, quam sequitur Suarez *de Relig. tom.2. lib.6. c.16. nu.*10. Sanchez *in summ. tom.1. lib.4.c.55. n.49.* & præter DD. quos ipsi citant, docet etiam hanc sententiam Bonacina *tract. de legib. disp.4. quæst.2. punct.7. §.3.n.18.* Rodriquez *in summ. tom.4. cap.188. n.9.* Naldus *in summ. verb. indulgentia, num.4.* Fillinc. *in quæst. mor. tom.2. tract. 26. cap. 10. num.300.* Molfes. *in sum. tom.1. tract.7. cap.19. num.39. & 41.* cum aliis. Ratio est, quia Summ. Pontifex in Jubilæo, nulla conditione apposita, absolutè concedit potestatem absolvendi à reservatis, & commutandi vota. Ergo, cùm semel legitimè facta fuerit, ac proinde votum extinctum, absurdum est dicere, postea non obtento Jubilæo, reviviscere. Probatur verò, quòd Summus Pontifex non dat talem potestatem ad commutandum, cum dependentia à futuro eventu; nam si id intenderet, potiùs ordinaret ut commutatio non fieret, nisi post reliqua completa, vel saltem clariùs illam conditionem exprimeret in re tam gravi. Undè patet responsio ad secundum argumentum. Ad primum verò respondetur, licèt concedatur hæc gratia commutandi vota, propter effectum Jubilæi ut faciliùs obtineatur, non inde sequitur dari conditionaliter, aliàs non haberet effectum donec impleretur conditio, quod est falsum; nam statim potest votum non servari, vel expleri per aliud opus, in quod commutatum est. Satis ergo est, quòd detur sub tali onere, quòd non sit conditio, sed modus.

Sup. hoc sup. in Resol 64 §. ult. lege doctrinam ejus Portell.

4. Advertant tamen Confessarii cum Sanchez, & aliis *ubi suprà, n.50. & 51.* supradictam doctrinam esse veram, etiamsi Confessarius commutaverit talia vota, non præscribendo opera subrogata, sed ea à se, vel ab alio postea transacto Jubilæo præscribenda remittens. Et ratio est clara; quia verè, & legitimè commutatio dictorum votorum jam erat facta. Secus dicendum est de votis oblitis; nam transacto Jubilæo, non obtento à pœnitente, minimè possunt commutari, licèt talia vota specialia eo tempore sint legitimè commutata, quia cùm ea non sint verè sublata, & pœnitens per consequutionem Jubilæi privilegium non obtinuerit, sequitur omninò non posse à Confessariis auferri, quia commutarent illa vota sine jurisdictione, & potestate delegata.

Sup. hoc in Ref. præterita, in principio & in fin.

RESOL. LXIV.

Convenienter superiori quæstioni istam adjungimus: An qui votis commutationem accepit virtute alicujus Jubilæi, peccet postea mortaliter, si voluntariè omittat opera Jubilæi, & illud non consequatur.

Idem dicendum est de illo, qui obtinuisset absolutionem à reservatis, & censuris, & postea omitteret opera præscripta in Jubilæo, Ex p.2. tr.16. & Misc.2. Ref.11. aliàs 13.

Sup. hoc in Ref. seq. & in ea 1 et 4. Ref. 78. § Quoniam post mediam.

§. 1. AFfirmativè respondet P. Emmanuel Rodriquez *in summa, tom.4. c.188. num.20.* P. Suarez *de Relig. tom.2. l.6. cap.16. num.11.* & Fillinc. *in q. moral. tom.2. tract. 26. cap.10. num.301.* sive contra pactum implicitum, & justum; sive contra obligationem relictam ex voto, & inclusam in tali commutatione, seu dispensatione: nam dispensatio, vel commutatio semper intelligitur data sub onere faciendi quod in se est, ex parte pœnitentis ad gratiam consequendam.

2. Igitur cùm contra pactum implicitum, & alioqui justum delinquat in re gravi, consequenter peccabit mortaliter. Et hanc esse præsumptam Pontificis intentionem, talem facultatem concedentis, dicendum videtur.

3. Altera opinio, cui tanquam probabiliori adhæreo, negat peccare mortaliter, quia pœnitens nil promisit, nec obligationem ullam Confessarius imposuit, nec etiam de talis Pontificis intentione constat, & ille, si vellet, posset hanc suam voluntatem explicare. Ideo non debemus præceptum imponere absque urgenti fundamento. Ita Sanchez *in summ. tom. 1. l.4. c.55. num.54.* & præter DD. quos ipse citat, docet hanc sententiam Martinus Bonacina *tr. de Sacr. disp.5. quæst.7. punct.5. num.28.*

4. Ad argumentum contrariæ sententiæ, negandum est ex natura rei includi id pactum in ea actione, neque illud propositum transire in pactum, vel computari pænitentiæ acceptatæ, & de Pontificis intentione dictum est supra, non constare.

Sup. hoc in Ref. seq. & sup. in Resol. 61. § ult.

5. Unde supradicta sententia applicanda est etiam in casu, quo aliquis obtinuisset absolutionem à peccatis reservatis, & censuris, & postea omitteret opera præscripta in Jubilæo, neque illud acciperet, puto enim contra Suarez *in 3. p. tom.4. disp.31. sect.4. n.5.* & alios, talem non peccare mortaliter postea omittendo Jubilæum. Ita Henriquez *in summ. l.6. de pœn. cap.16. n.6.* & Bonac. *ubi suprà.*

RESOL. LXV.

An qui tempore Jubilæi absolutus fuit à reservatis, & obtinuit commutationem votorum, si ex culpa sua voluntariè non lucretur Jubilæum, peccet mortaliter.

Et docetur, quod est Regula generalis, quod quando est dubium, an pro aliquo res sit præceptum, impositum, tunc judicandum sit non dari tale præceptum? Ex part.5. tractat. 12. Ref.42.

Sup. hoc in Ref. præterita, & in alio §. ejus primo not. & et cum Secundo.

§. 1. REspondeo negativè cum Portel *in dubiis Regul. ver. Indulgentia pro Jubilæo, n.20.* ubi sic ait: Non peccat mortaliter ille, qui Jubilæum lucrari intendens, eaq; de causa obtinuit absolutionẽ à censuris & reservatis, & votorum commutationem, & postea retrocedens Jubilæũ non

lueratur, si dolus defuit, & id vetius puto, nam talis retrocxdens, & non lucrans, nihil promisit, nec Confessarius illi aliquam obligationem imposuit, neque xonstat de tali Pontificis intentione, si enim tale Papa intenderet, id facilè posset eaplixare, ut fit aliqnando in aliis concessionibus Pontificiis. Est enim regula generalia, qnòd quando est dubium, an pro aliqua re sit præceptum impositum, tunc judicandum est non dari tale præceptum, idque in favorem libeetatis in eo dubio possidentia. Ita ille, & ego alibi eum multis Doctoribus.

Alibi in to. y tr. 1. Ref. 106. & Quod ord. dentes.

R E S O L. LXVI.

An quando in aliquo Jubilao non conceditur facultas absolvendi à reservatis, sed tantùm requiritur pro consequenda Indulgentia, ut quis confiteatur, & visitet certas Ecclesias, possit adhuc à reservatis absolvi?

Et an quando in Bulla, vel Jubilao, aut aliquo alio indulto conceditur facultas absolvendi ab omnibus casibus reservatis, vigore talis indulti possit fieri absolutio à censuris reservatis? Ex p. 10. tr. 14. & Misc. 4. Ref. 6. aliàs 4.

§. 1. AFfirmativè respondet Magister Texeda *tom. 2. lib. 3. tract. 3. num. 113.* ubi sic ait: Sed quid dicendum xst quando in aliqun Jubilæo non conceditur facultas absolvendi a reservatis, sed tantùm exigitur ad indulgentiam lucrandam, quod pœnitentes confiteantur peccata sua, & xommunicent cum certis precibus effundendis in tali Eexlesia, an ille qui ligatus est à Censura reservata, & non potest ad superiorem iter facere, possit nihilominus ab inferiori Confessario ratione Jubilæi lucrandi absolvi. Dico tamen pœnitentem eo casu posse suo proprio Confessario confiteri, qui eum potest absolvere non solum à peccatis xonfessia, sed etiam ab excommunicatione reservata; tunc enim pœniteus, manet absolutus à peccatis, confessis per se, & directè, ita ut nunquam ea iterum confiteri teneatur ex vi alicujus præcepti, ab excommunixatione autem reservata quasi materialiter, & per accidens, non vero simpliciter, & ideo tempore congruo tenetur à Judice superiori absolutionem ab eacommunicatione reservata petere, quia Confessor illi inferior solum absolvit in quantum potuit, prout exigebatur, & nxcessarium erat ad consequendam indulgentiam; ne pœnitens aliàs bene dispositus, desiderio cõsequendi indulgentiam illam, inculpabiliter privaretur. Ita ille.

2. Qui postea *n. 130.* quærit an quando in Bulla, vel Jubilæo, vel aliquo Indulto conceditur facultas absolvendi ab omnibus casibus reservatis vigore talis indulti possit fieri absolutio à Censuris reservatis. Circa quam difficultatem Suarez *tom. 4. pars. 3. disp. 28. sect. 3. num. 15.* agens de quodam motu proprio à Clemente VIII. edito, In quo abstulit ab omnibus Prælatis regularium facultatem resevandi peexata pro suis subditis, nisi cum consensu Capituli; asserit nihilominus eo motu proprio non obstante posse Prælatos excommunieationes sibi reservare, unde colligitur ex hujus Auctoris sententia, nomine casuum reservatorum quantum ad absolutionem privilegiatam Censuras non comprehendi: adeo si in indulto concedatur facultas absolvendi pœnitentes à casibus reservatis, si alias sint excommunicatione reservata innodati, virtute talis indulti absolvi nequeunt per se, & directè.

3. Nihilominus dicendum est quantum ad præsens punctum, nomine casuum reservatorum in Pontificum Decretis, aut sacræ Congregationis latis xomprehendi Censuras reservatas; & ideo quoties in aliquo privilegio in favorem pœnitentis concesso, conceditur facultas absolvendi à reservatis, pœnitens qui habet reservatam aliquam Censuram, vigore talis privilegii potest ab illa absolvi directe, & per se, quia quamvis sub nomine casus reservati, non comprehendantur Censuræ, cùm casus reservatus sit peccatum, Censura vero sit pœna, tamen secundum communem usum loquendi sacrorum Canonum, & Conciliorum nomine casus reservati intelligitur censura, ut eapresè habetur in Extravagant. *Et si Dominici*, ubi dicitur ideo casus à Pontifice reservari, ne fideles ob veniæ facilitatem sumant ansam peccandi: at ista ratio æqualiter militat in censuris, præcipuè in excommunicatione ac in culpis: Confirmari istud potest, quia ubi est eadem ratio, debet esse eadem juris dispositio, præcipuè hoc est verissimum, quia qui habet casus reservatos, & simul est excommunicatus non potest ab illis absolui, nisi prius absolvatur ab eacommunicatione, & ideo dicendum est mentem Pontificis concedentis facultatem absolvendi à reservatis virtute talis indulti esse ut possit Confessor absolvere à censuris, quia eacommunicatio præcipuè cùm sit tam gravis censura impedit absolutionem à peccatis: & ideo præsumendum est in eo casu intentionem Pontificis privilegium promulgantis, esse, ut extendatur ad censuras illis casibus annexas. Et hæc omnia docet Texeda *ubi supra*.

R E S O L. LXVII.

An in Jubilao sufficiat opinio probabilis ad lucrandam Indulgentiam? Ex part. 5. tr. 12. Ref. 32.

§. 1. HIc casus est valdè notandus, nam circa opera, & materiam Jubilæi adsunt hinc inde multæ DD. opiniones, ideo quæritur, an si aliquis tempore Jubilæi sequatur aliquam opinionem probabilem, circa illud lucretur Indulgentiam, & negativam sententiam docet Bartholomæus à S. Fausto *in tr. de Jubilao, lib. 4. n. 64.* ubi sic asserit. In materia Indulgentiarum non juvat opinio probabilis ad lucrandam Indulgentiam, si oppositum sit verum, quia non præstat opus præscriptum ad acquirendum Indulgentiam. Ita ille. Unde si aliquis, v. g. in prima hebdomada jejunavit, Ecclesias adiit, eleemosynas dedit, & in secunda confessus est, & Eucharistiam sumpsit, sufficie secundum aliquos ad lucrandum Jubilæum; sed hæc opinio licèt sit probabilis, tamen à parte rei si esset falsa, remaneret quidem talis absolutus à reservatis; quia, ut alibi dictum est, opinio probabilis confert jurisdictionem, non tamen lucraretur Indulgentiam Jubilæi; & sic etiam dicendum erit in similibus casibus, quod, ut dixi, est valde notandum. Vide etiam Bossium *de Jubilao, sect. 4. cas. 8. n. 5.*

Sup. not. in Ref. seq.

Alibi in to. 8. tr. 1. Ref. 4. & in aliis ejus nem.

R E S O L. LXVIII.

An si quis tempore Jubilai sequatur circa illud opinionem probabilem, lucretur Indulgentias.

Idem deducitur circa jurisdictionem in administratione Sacramentorum. Ex p. 10. tr. 15. & Misc. 1. Ref. 34.

§. 1. QVæstio est satis practicabilis, & ego ad illam olim cum Fausto, Bonacina, & aliis negativè respondi, quibus nunc addo ex Prædicatorum Familia Magistrum Leonardum *in Thesauro Sacratissimi Rosarii, cap. 9. folio 61.* ubi sic ait; aliqui docent, quod quando conceditur indulgentia hoc, vel illud in aliqua Ecclesia facienti, si confessus fuerit, & communicaverit: is, qui fuit confessus, & communicavit quatuor diebus ante, & non habet mortalem culpam, possit lucrari illam Indulgentiam. Quod approbat Laurentius Portel. *verb. Indulgentia, nu. 5.* Verùm securius est, confessionem de novo præmittere, quotiescumque ea in Bulla facienda præscribitur: fortassis enim tunc ipsa confessio est pars operis ad Indulgentiam requisiti. Ea propter quamplurimi Doctores censent confessionem necessario esse præmittendam, & in universum omnes hoc consulunt. In hac enim materia non oportet inniti opinionibus probabilibus, sed securioribus: cùm ipsa opinionum probabilitas hic nihil confert. Ita ille.

Sup. hoc in Ref. praced.

Sup. hoc sup. in Ref. 33. & 34. & Nominlum hic per totum, & inf. in n. 5 Ref. 13 cursim in fine.

2. Sed his non obstantibus, me citato, affirmativæ sententiæ adhæret Leandus *de Sacramen. tom. 1. tract. 5. disp. 14. q. 164.* qui testatur ita sentire multos Doctos modernos, & inter illos ex sua Religione Patrem Franciscum de sancto Juliano. Pobatur primò, quia cum circa materiam, & opera Jubilæi, adsint hinc inde variæ, & permultæ Doctorum (quas sequuntur lucrantes) opiniones: vix essent, qui Indulgentiam obtinerent. Secundò, quia si opinio probabilis est sufficiens ad hoc, ut censeatur tribuere Papa Jurisdictionem Sacerdoti, ut à reservatis absolvat Pœnitentem; cur eadem opinio probabilis non erit etiam sufficiens, ad hoc, ut credatur, Pontificem de facto Indulgentiam Jubilæi concedere illi, qui secundum dictam opinionem opera Jubilæi exequitur. Hoc enim de Benignitate Sedis Apostolicæ certo credendum videtur.

3. Hanc etiam sententiam novissimè etiam, me citato, tenet doctus P. Martinus de San Joseph, *en los avisos de Confessores, tom. 1. lib. 2. de Indulgentiis, tr. 12. n. 82.* ubi sic ait; Ea de avertir, que quando ay opiniones encontradas, sobre si se gana, ò no el Jubileo con tales, ò tales diligencias, ò en tal tiempo. Le ganan todos los, que siguen opinion probable, porque se deve presumir assi de la piadosa intencion del Pontifice, que la estiende à opiniones probables. Esto deven llevar los que tienen, que en materia de Sacramentos, quando se trata de jurisdicion, se puede seguir opinion probable, porque es visto darla su Sentidad. *Ut* Suarez, *in 3. part. tom. 4. disp. 32. sect. 5.* Sanchez, *de Matrim. lib. 3. disp. 20. n. 4. & disp. 22. quast. ult. num. ult.* Henriquez *lib. 5. de Pœnit. c. 54. n. 3. & 4.* Lessius *lib. 2. de Justit. cap. 29. dub. 8. n. 68.* Si es visto dar su autoridad en lo uno, lo mismo se deve dezir en la materia de ganar Indulgencias. *Quoa argumentum*

mentum de similibus ad similia valet, *& est fortissimam* Glossa *in leg.3.ff.de Offic. ejus cui mandata est*, & Gloss. penult. *in leg.1. Cod. de Interdictis*, *& §. Si uxarem*, & *ibi* Glossa *inst. de nupt.* Y la razon es, que: *De similibus simile est judicium*, *§. recte*, *Instit. mandati*, *leg. Non possunt*, *leg. & sequenti*, *ff. de legibus*. Farinacius *Fragment. Crimin. part.1. litt. E, n.188.* De que resulta, que no solamente quedarà uno absuelto en el Jubileo de los Casos reservados, sine que ganarà las Indulgencias. Ita ille. Et tandem hoc anno 1650. hanc sententiam etiam docuit ex nostra Religione, doctus, & amicissimus Pater D. Paulus Maria Quarti *in tract. de Jubilao Anni Sancti, c.2. punct.1. post Dubium 6.* Undè ego nunc hanc sententiam satis probabilem existimo.

RESOL. LXIX.

Quot Ecclesia in Jubilao visitanda sunt?
Et quid si Episcopus deputaret plures Ecclesias, quam sint à Papa prascripta in Urbe?
Et quid verò; si Ordinarius pauciores Ecclesias, aut unam tantum deputaret? Ex p.5.tr.12. Ref.56. aliàs 55.

§. 1. Filliucius *tom.1. tract.8. cap. 10. n.274.* & Leo *de Jubilao, p.2. n.131.* asserunt sufficere duas tantùm visitare. Sed in casibus contingentibus observanda sunt verba Bullæ Jubilæi, illaque servanda, nam aliquando Pontifex præscribit tres Ecclesias injungens fidelibus, ut omnes tres visitent, & sic fecit SS.D.N. Urbanus VIII. in Jubilæo anno 1631. & hoc etiam anno 1636.

2. Notandum est tamen hic unum valdè notabile cum Angelo Bossio *de Jubilao, sect.4. cas.16. n.6.* quòd si Episcopus deputaret plures Ecclesias, quàm sint à Papa præscriptæ in Urbe, tunc censeo sufficere, si tot visitentur, quot fuerint in Urbe assignatæ à Papa: nam Episcopus non potest onerare privilegium à Papa concessum, & præsumendum est solùm ob majorem populi commoditatem, & non ad necessitatem imponendam plures Ecclesias deputasse. Si verò Ordinarius pauciores Ecclesias, aut etiam unam tantùm deputaret, ut fit in oppidis paucis, in quibus una reperitur Ecclesia, tunc sufficit illam visitare.

RESOL. LXX.

De oratione facienda ad lucrandum Jubilaum. Ex part.5. tr. 12. Ref.33.

§. 1. Sufficit orare juxta mentem Summi Pontificis, quæ intentio non est necesse ut sit actualis, sed sufficit virtualis, videlicet quòd quis audita Jubilæi publicatione determinans velle illud consequi, habeat tunc propositum orandi, & præstandi reliqua juxta mentem Summi Pontificis, licèt postea actualiter non recordetur, dum orat, aut cætera opera præstat. Ita novissimè dictus Bossius *in tract. de Jubilao, sect.4. cas.17. n.15.* ubi etiam ex aliis probat, quòd quando in Bulla non præscribuntur certæ preces, sufficit fundere pro lucro Jubilæi quaslibet preces, & quacunque lingua, Latina, vulgari, Gallica, &c. & satis est etiam fundere preces alias debitas ex obligatione voti, pœnitentiæ, &c. Potest etiam quis orare unà cum socio recitando alternatim preces, & hoc sedendo, stando, & etiam operto capite. Et tandem oratio pro obtinendo Jubilæo, sufficit quæcunque etiam minima & brevis. Ita Bossius *ubi suprà*, cum Leone *de Jubilao p.1. cap.18. n.8.* Filliucio *tom.1. tract.8. c.6. n.164. & 169.* Suar. *tom.4. disp.52. sect.8. n.5.* & alii, quicquid in contrarium asserat Polacchus *de Jubilao, sect.42. n.57.* & Coninch. *de Sacrament. disp.12. dub.6. n.34.* Consulendum tamen est omnibus ut prolixam, & devotam, quantum fieri potest, orationem faciant.

RESOL. LXXI.

De quibusdam dubiis circa Jubilaum anni Sancti. Primum an per Bullam Jubilai hujus anni Sancti tollantur Indulgentia plenaria pro mortuis?
Secundum an tollantur Indulgentia plenaria concessa pro articulo mortis?
Tertium, an tollantur Indulgentia plenaria Ecclesiarum Urbis Roma? Ex p.11. tr.8. & Misc.8. Ref. 65.

§. 1. Tria dubia sentio agitanda esse in Congregatione facienda. Primum, an per Bullam Jubilæi hujus anni Sancti tollantur Indulgentiæ plenariæ pro mortuis. Secundum, an tollantur Indulgentiæ plenariæ concessæ pro articulo mortis. Tertium, an tollantur indulgentiæ plenariæ Ecclesiarum Urbis Romæ.

2. Et ad primum, prima facie videtur affirmativè respondendum, ex regula quod expressio generis operatur expressionem omnium specierum. Sed in Bulla Jubilæi suspenduntur omnes, & singulæ indulgentiæ; ergo etiam, & hæc pro defunctis; quæ, ut negari non potest, est species indulgentiæ.

Quoad hoc primum pro indulg. Altaris privilegiati in Ref. [illegible] seq. & in alio ver. ejus primum not.

3. Sed negativæ sententiæ communiter adhærent Doctor. Unde Martinus Carrillo, *in explicat. Bulla defunctorum, part.2. cap.9. n.9.* sic asserit. Las indulgencias concedidas à las animas de Purgatorio, no se suspenden por suspensiones generales, como por la suspension de Año Santo, en el qual suspenden qualesquier indulgencias, porque la razon que su Santidad tiene para suspender las indulgencias en semajante tiempo, es, paraque todos los fideles con mas desseo y disposicion vayan a Roma à visitar los santos lugares, y alli con mayor devocion ganen el Santo Jubileo: la qual razon cessa en las animas de Purgatorio. Ita ille. Et sic interrogatum Clementem Octavum respondisse testatur Rodriquez *de Jubilao, cap.3. num.4.* & Urbanum VIII. testatur Bonacina *de Sacrament. disp.6. punct.8. num.2.* Probatur hæc opinio; quia in Bulla Jubilæi non suspenduntur indulgentiæ absolutè, & simpliciter, sed ob illam causam, ne Christi fideles occasione aliarum indulgentiarum intermittant suscipere peregrinationem ad Urbem pro visitandis Ecclesiis ad id deputatis, quæ causa finalis, quoad mortuos cessat. Præterea, cum hujusmodi indulgentiarum suspensio sit exorbitans à jure communi, non debet extendi de alio in aliud, saltem ubi non est eadem ratio: ergo hæc indulgentiarum suspensio, quoad viventes, ex jurata ratione facta, scilicet, ut ipsi Christi fideles viventes in spiritu fidei, & Religionis, quo majori fieri poterit concursu Romæ conveniant pro Jubilæo consequendo, non debet extendi ad indulgentias etiam quoad defunctos, in quibus nullo modo militare potest eadem ratio. Unde ex rationibus adductis patet, quod conclusio à nobis superius fundata procedit non solùm in indulgentiis pro defunctis tantùm concessis, sed etiam de his, quæ vivis conceduntur cum facultate ut applicentur defunctis: nam quoad hanc responsionem eadem est utriusque indulgentiæ ratio, non in quantum vivis concessæ, sed in quantum pro defunctis applicandæ; & ideò applicatio indulgentiarum per modum suffragii, quam concedunt Pontifices in eorum indulgentiis, idem est, ac concessio pro defunctis: Quod ex Cardinali Lugo putat Quintanaduenas *in Append. ad Jubil. tract.8. q.14. nu.4.* & ideò nostram sententiam negativam circa præsens dubium, præter Quintanaduenam, & Carillum citatos, mordicus tenent Trullench *in Bullam Cruciata, lib.1. §.9. dub.4. num.3.* Layman, *lib.5. tract.7. cap. ultim. numer. 1.* Lavorius *de Jubilao, part.7. cap.10. numer. 86.* Lezana *in summa, tomo 3. verb. Jubilaum, numer.5.* Bossius *discept.3. dub.1. numer.13.* Aluccius *de Jubilao, cap.4. numer.20.* Rota *tractat. de Animab. Purgat. cap.14.* Rodriquez *de Jubil. cap.3. num.4.* Sacchettus *de Jubilao, cap.9. dub.18.* Castrus Palaus *tom.4. tractat. 24. punct.12. numer.7.* Peyrinus *tom.1. privileg. Constit. 7. Leonis X. num.4.* & alii. Nec urget argumentum contrarium in principio positum: nam tunc expressio generis denotat expressionem specierum, quando militat eadem ratio indulgentiæ pro vivis, & pro defunctis: ergo. Sed relinquamus mortuos, & subveniamus moribundis; ideò.

Sup. hoc lat. [illegible]

4. Ad secundum dubium Respondeo, Quintanaduenam *in Append. Jubil. tract. octavo, dub.16. num.5.* Bossium *in discept.3. dub. tertio, numer.20.* Layman *lib. quinto, tractat. septimo, capit. octavo, num. tertia*, & Fragosum *de Republica, tom. secundo, lib.2. disp. quinta, §.1. num.14.* Fabrinum *de Jubilao cap.21.* Graffium *lib.2. cap.8. num.4.* Navarrum *de Jubilao, not.28. n.6.* Faustum ubi infra, Benzonium *de Jubil. lib.4. cap.8. n.3.* docere per Bullam Jubilæi Anni sancti suspensas etiam remanere indulgentias plenarias concessas existentibus in articulo mortis, quia in Bulla dicitur, *suspendimus omnes, & singulas indulgentias concessas universalitatibus, &c. personis, &c. coronis, &c.* quæ verba sunt generalia apta comprehendere etiam indulgentias quoad vivos pro articulo mortis concessas: ergo de facto comprehendunt, ex regula 81. Quod in toto non est dubium, partem comprehendi, *de regul. jur. in sexto*, & ita hanc sententiam præter Doctores citatos sustinet in terminis Bullæ Sanctissimi D.N. Sachettus *in Summar. de Jubilao cap.9. num.19.* Nec obstat quod hi non possint Romam ire, & videatur cessare ratio legis; hoc enim vim non habet quando legislator suam explicat mentem, ut in præsenti, exprimendo personas impeditas: Tum quia hujus legis, vel suspensionis finis est non solùm ut majori cum frequentia celebretur hoc Jubilæum, sed etiam ut omnes admoneantur se pendere à Romana Ecclesia, ut constat ex Bulla indictionis

Jubilæi. Unde licet prima ratio in impediris deficiat, non verò secunda: lex enim si duplici nititur ratione, quamvis una deficiat sustinetur tamen decisio propter alteram, ut ex §. *Affinitatis, instit. de nuptiis*. Probat Vallascus *cons. 6. nu. 6.* verùm his non obstantibus, negativam sententiam tenet Pater Magister Lezana *in Summa, tom. 3. verb. Jubilæum, num. 5.* Zambellus *in Repertorio morali verb. Jubilæum numer. 7.* Faustus *de Jubilæo lib. 3. quæst. 85.* Peyrinus *tom. 2. privil. Constit. 8. Pauli V. §. 19. numero 10.* Quartus *Tractat. de Jubil. cap. 3. punct. 1. dub. 3.* & ita declarasse Urbanum VIII. & ejus declarationem Romæ publicasse dominum Coccinum, tunc Pœnitentiariæ Vicegerentem, testatur Alphonsus Leone *de Jubilæo part. 5. numero 242.* & ex Bonacina Sacchettus *de Jubilæo cap. 9. dub. 19.* probatur hæc opinio; nam quæ speciali nota digna sunt, ut suspensio indulgentiarum tempore mortis, non censetur tacitè esse sublata: & ideo Xystus IV. in Extravag. Quemadmodum de pœnitent. & remissionibus expressè revocavit indulgentias pro articulo mortis: ergo cùm Xystus IV. in sua Bulla id expressit: cæteri autem Pontifices, & qui hodie feliciter regnat Sanctissimus D. N. Innocentius nequaquam illas non esse suspensas dicendum omnino videtur; argumento Textus *in leg. item apud Labeonem, §. ait Prætor, ff. de injuriis*; ubi a contrario sensu probatur, quod tacitè non censentur ademptæ, quæ speciali digna sunt nota: & ex regula juris, quod expressa nocent, non autem, quæ non sunt expressa. Unde ex his Novarius *in Lucerna Regularium verb. indulgentia numer. 3.* Peyrinus *tom. 2. privileg. Constit. 8. Pauli V. numer. 10.* Lezana *in summa tom. 1. cap. 3. numer. 19.* docent, per generalem revocationem indulgentiarum à Paulo Quinto circa Regulares factam, non fuisse sublatam indulgentiam concessam Regularibus in articulo mortis tanquam speciali nota dignam.

5. Et quidem si Sacra Concilia, & Summi Pontifices sunt adeò munifici, & liberales cum existentibus in articulo mortis ut eis præbuerunt facultatem ut possint absolvi à quocunque Sacerdote etiam non approbato ab Ordinario, etiam suspenso, excommunicato, Hæretico, Schismatico, ab omnibus censuris, casibus, &c. quo pacto certè præsumendum est; ut postea deleta jam culpa, velint non obstante indulgentia pro illo articulo eis anteà benignè concessa quod in purgatorio remaneant ad luendam pœnam per multorum annorum curricula. Non est equidem de pia mente Pontificis existimandum, sed potius dicendum, velle, & quoad culpam vigore confessarii, & quoad pœnam, vigore indulgentiæ moribundis aperire Thesauros suæ liberalitatis & beneficentiæ, & sic in Anno Jubilæi in illis clausulis generalibus Bullarum non suspendere, neque includere indulgentias plenarias pro illo articulo mortis concessas; ut expressè declaravit Urbanus VIII. in suo Jubilæo Anno 1625. ut præter Leonem, & Sachettum testantur etiam Peyrinus, Zambellus, & Quartus, ubi supra cum Bonacina *de Sacram. disp. 6. quæst. 1. punct. 8. numer. 2.* & ex superius dictis patet responsio ad argumenta contrariæ sententiæ.

6. Et tandem ad tertium dubium Respondeo Franciscum Rodriquez *de Jubil. cap. 3. numer. 2.* asserere, per Bullam Jubilæi videri sublatas omnes indulgentias plenarias, tam extra, quàm in Urbe. Sed communiter contrarium docent Doctores: Et ratio est, quia non militat in istis Ecclesiis ratio suspensionis indulgentiarum, scilicet, ne quis retrahatur à peregrinatione Romana. Et quidem cùm legis mens, & finis attendendi potius sint, quam verba, *ex lege scire ff. de legibus leg. non aliter, delegat.* finis autem, & mens hujus suspensionis sunt, quod omnes extra urbem degentes, omnibus indulgentiis privati Romam confluant, minimè credendum est, Pontificem indulgentias obtinendas in Urbe Romana suspendere hoc anno præsertim cùm magis alliciantur fideles Romam accedere pro his insuper consequendis simul cum Jubilæo. Adde quòd cùm tot laboribus, ac expensarum incommodis Peregrinis, & externis constet Romam accedere, par est, ut non solùm Jubilæi hujus indulgentiam, sed etiam omnes alias, quas habent aliæ Basilicæ, & in stationibus aliisque viis lucrari solent, & possunt, si non esset Annus Jubilæi, lucrentur: aliter deterioris esset conditionis hic annus, etiam pro adeuntibus Romam, quàm alii: nam quidem, si per Annum Jubilæi remanerent suspensæ indulgentiæ Romanæ, Peregrinus qui Romam petit ad lucrandam indulgentiam Anni Sancti, esset pejoris conditionis hoc anno, quàm si aliis annis Romam peteret, nam in aliis annis inveniret infinitas indulgentias plenarias, quas recipere posset, sed in hoc Anno Jubilæi unam tantum, vel saltem pauciores; quod quidem asserere nimis durum videtur. Et hæc omnia ex rationibus superius dictis, non solum procedunt quoad indulgentias, quæ sunt concessæ in omnibus Ecclesiis, Basilicis, Oratoriis, & aliis locis piis intra Romæ muros consistentis: sed, ut innuit Navarrus *notab. 33. numer. 4.* quæ in Suburbiis, Vicis, Pagis, Prædiis, & aliis Romæ subjacentibus, & quæ sub urbis appellatione comprehenduntur; nam in his etiam Ecclesiis non militat ratio suspensionis facta pro tempore Anni Sancti, undè indulgentiæ Sancti Sebastiani, Sancti Laurentii, &c. non sunt per Bullam Anni Jubilæi suspensæ. Nec obstat dicere, quod in Bulla suspenduntur indulgentiæ *ubivis locorum, & gentium*, dictiones enim supradictæ idem sonant, ac *Ubicumque abique*, seu quolibet in loco est universalis, & omnia loca comprehendit, *ut in cap. ad honorem, de usu Pallii* notant Tuschus *tom. 2. lit. D. conclus. 3. quæst. 1.* Uulpellus *dict. ubi fol. 526.* ergo Romam non excludit: ergo in ea suspenduntur indulgentiæ. Respondeo, distinguendo, Bullam Jubilæi suspendere Indulgentias ubicumque locorum concedo: suspendere Indulgentias ubicumque locorum in Urbe nego. Et ratio disparitatis desumitur ex ipsa Bulla, quia in locis extra Urbem militat ratio finalis, cur suspendantur Indulgentiæ a Pontifice, in locis verò existentibus in Urbe, non solùm non militat, sed deficit dicta ratio finalis suspensionis Indulgentiarum, quia jam Peregrini Romam petierunt: argo, &c. Dicendum est igitur, quod illa clausula, ubicumque locorum, ratione hujus Indulti Pontificii restricta est ad omnia loca, scilicet, extra Romam, in qua solemnior fiet celebratio Jubilæi, si nõ solùm ipsum, sed aliæ omnes Indulgentiæ ab incolis, & exteris obtineantur. Et ideò hanc negativam sententiam nempe Indulgentias plenarias Romanas non esse per Bullam Jubilæi sublatas, declaravit Greg. XIII. ut testatur Quintanaduenas *in Append. Jubil. tract. 8. dub. 15. numer. 3.* & Rodriquez *de Jubil. cap. 3. numer. 2.* & patet etiam ex Bullis Sixti IV. & Julii III. ut testatur Sanctarellus *de Jubilæo cap. 5. dub. 7.* & ita declarasse Urbanum VIII. testatur Bonac. *de Sacram. pœnitent. disp. 6. quæst. 1. punct. 8. numer. 2.* & ita tenent communiter Doctores ut Lezana *in summa tom. 3. verbo Jubilæum numer. 5.* qui citat Navarrum, Gratianum, & Bossium, quibus addo Quintanaduenam *loco citato*, Filliuc. *tom. 1. tractat. 8. cap. 10. numer. 255.* Castrum Palaum *tom. 4. tract. 24. punct. 12. num. 7.* Lavorium *de Jubilæo part. 1. cap. 10. num. 12.* Leonem *de Jubilæo, part. 1. quæst. 6. num. 228.* Fabrianum *de Jubilæo, cap. 21.* Pollachum *de Jubilæo, sect. 43. num. 32.* Benzonium *de Jubilæo, lib. 4. cap. 8. dub. 9.* Quartum, *de Jubilæo, cap. 3. punct. 2. dub. 4.* Faustum *de Jubilæo lib. 3. quæst. 78.* Zerolam *in praxi Episc. part. 2. verb. Annus Sanctus quæst. 4.* Fragosum *de Republica Christiana tom. 2. l. 2. disp. 5. §. 1. num. 14.* Layman *in theol. mor. lib. 5. t. 8. n. 1. & 2.* cum aliis.

In indice primo hujus Tom. 4. Vide Apendicem ad hunc Tract. 4. Ubi reperies alias paucas quæst. mistas, & dispersas per alios Tom. Tract. & Ref. quæ simul pertinent ad hunc Tract. 4. de Jubilæo.

TRA-

TRACTATUS QUINTUS
DE
INDULGENTIIS.

RESOLUTIO PRIMA.

An causa Indulgentiæ non solum debeat esse pia, sed proportionata? Ex part.5. tr.12. Ref.10.

Sup. hac loge doctr. Ref. Sup. §. 1. DUo præstantissimi Theologi Societatis Jesu negativam sententiam docent, & hi sunt Reginald. *in praxi tom.* 1. *lib.*7. *c.*12. *num.*137. & Gregor. de Valent. *tom.*4. *disp.*7. *quæst.*20. *punct.*4. ubi probat quòd ut Indulgentia valeat, sufficere quamcumque causam piam, atque adeò eam valere absolutè tantum, quantum sonat, quamvis fieri quidem possit, ut qui concedit maximas Indulgentias propter causas minimas, peccat quandoque ex quadam indiscretione, & fortè etiam ratione alicujus scandali maximè si ea res contingat vanite in contemptum Indulgentiarum. Et pro hac firmanda opinione Valentia multos adducit Doctores videlicet Durandum, Alexandrum de Ales, Gabrielem, D. Antoninum, Sylvestrum, Paludanum, & teste Corduba, omnes ferè Thomistas, & ratio est primò, quia sæpè eædem Indulgentiæ pro causis admodum differentibus conceduntur: nec id à Pontificibus temerè fieri præsumendum est. Secundò minimam gloriam divinam, quæ ex opere quocumque pio, & utili fidelium redundare potest, longa pluris faciunt Christus, & Sancti, quàm quodlibet opus satisfactorium, ut præcisè satisfactorium est, quale ad pœnam temporalem solvendam requiritur.

2. Sed, his non obstantibus, contrariam sententiam docent Suarez *tom.*4. *disp.*54. *sect.*3. *num.*5. Henriquez *lib.*7. *cap.*24. *num.*13. Coninch. *de Sacram. disp.*12. *dub.*6. *concl.*2. Layman *lib.*7. *tract.*7. *cap.*5. *nu* 1. Bellarmin. *lib.*1. *de Indulg. cap.*12. Granadus *in* 3. *part. contr.*12. *tract.*3. *disp.*... *num.*5. Præpositus *in* 3. *part. q.*14. *de Indulg. dub.*8. *num.*62. Tannerus *tom.*4. *disp.*6. *q.*8. *dub.*4. *num.*85. Sotus *in* 4. *dist.*21. *qu.*2. *art.*2. Cajetanus *de Indulg. tract.*9. *q.*1. Sylvius *in* 3. *part. q.*25. *art.*2. *quæritur* 2. *concl.*2. Filliucius *tom.*1. *tract.*8. *c.*5. *n.*113. Ludovicus à Cruz *in Bull. Cruc. disp.*1. *c.*8. *dub.*9. *num.*11. & alii penes ipsos. Et ratio est primò, quia ad valorem Indulgentiæ necessaria est causa justa, ut autem justa sit, debet esse vel adæquata, vel proportionata: justum enim non est nisi quod aliquo modo adæquatur, vel proportionatur, rei ergo, &c. Alias rationes videbis apud Authores citatos, quibus addo Tannerum *to.*4. *disp.*6. *q.*8. *dub.*4. *num* 84. Sylvium *in addit. ad* 3. *part. q.* 2. *art.*2. *quæritur* 2. Philipum de la Crua *in Thesaur. Eccles. tract.*1. §. 6. *num.*5. & Philippum Fabrum *de pœnit. in* 4. *sent. disp.*29. *q.*1. *disp.*38. *cap.* 9. *num.* 178.

3. Quid ego sentiam dicam breviter. Secunda opinio est communior, & probabilior, primam autem puto etiam probabilem esse cum Villalobos *in sum. tom.*1. *tr.*26. *diffic.* 8. *n.*6. quam ex Neotericis, præter Valentiam, & Reginaldum *ubi suprà*, tenet Bonacina *de Sacr. disp.*7. *q.*1. *punct.*4. *n.*5. & ut verum fatear, huic sententiæ favet D. Th. *in suppl. q.*25. *art.*3. ubi sic ait Quæcumque causa adsit, quæ in utilitatem Ecclesiæ, & honorem Dei vergat, sufficiens est ratio Indulgentias faciendi, & ideo dicendum, quod Indulgentiæ simpliciter tantum valent, quantum prædicantur, dummodo ex parte dantis sit authoritas, & ex parte recipientis charitas, & ex parte causæ pietas. Ita S. Doctor, & prius rejecerat opinionem dicentium non sufficere quamlibet causam piam ad cujusuis Indulgentiæ valorem.

4. Nec desinam hic apponere verba Emanuelis Sà post Romanam correctionem, *ver. Indulgentia* 2. ubi sic asserit. Indulgentiam etiam sine causa datam valere, quidam ajunt, alii non solum justam causam requirit, sed, & Indulgentiæ proportionatam, ego de Indulgentia à Papa data non censeo quicquam dubitandum. Ita ille.

RESOL. II.

An mensura certitudinis, & efficacitatis concessionis Indulgentiarum sit à causa finali?

Et an semper exigatur opus pium ad lucrandam Indulgentiam pro vivis?

Ex quo deducitur, quod Pontifex possit alicui de Ecclesia benemerito impertiri sine injunctione ullius operis Indulgentiam eo fine, ut alios ad similia merita excitet.

Et an valeat Indulgentia, & si causa, ob quam data fuit non sit omnino sufficiens, modo Pontifex prudenter sentiat esse sufficientem? Ex p.10. tr.16. & Misc.6. Ref.3.

§. 1. AFfirmativè respondet P. Pasqualigus, *decis.* 494. *n.*5. ubi sic ait: Advertendum est, quod alia est causa impulsiva concedendi Indulgentias, & alia causa finalis, ob quam conceduntur. Causa enim impulsiva est illa, quæ facit ut Pontifex hic, & nunc intendat finem Indulgentiarum, atque ex tali intentione moveatur ad concedendas Indulgentias. Causa vero finalis est illa, ob quam conceduntur; quæ semper eadem est, quia semper Pontifex concedit in eum finem, ut habeant homines unde satisfaciant pro pœnis debitis sibi ob peccata. Causa vero impulsiva potest esse diversa; quia modo una occurrit modo alia; & non est finis Indulgentiæ, sed occasio concessionis: cum Pontifex sumat ab ipsa occasionem concedendi. Mensura autem certitudinis, & efficacitatis concessionis non sumitur ex causa impulsiva, sed ex causa finali; quia cum finalis sit principium agendi, debet actio mensurari per ipsum: cum enim exeat ab agente ea vi motionis finis, erit talis, qualis exigitur à fine, atque adeo secundum mensuram illius. Hinc cum finis Indulgentiarum, sit semper idem, & sit ille, pro quo sunt institutæ à Christo, nempe satisfactio pro pœnis debitis peccato, semper concessio ipsarum exit à Pontifice secundum eandem efficacitatem: nec obstabit, quod causa impulsiva sit levis, vel gravis. Ita Pasqualigus. Sup. hac loge doctr. præcedentis Ref.

2. Sed adversus illum insurgit novissimè Pater Gobat *in Thesauro de Indulgentiis, part.*1. *cap.*7. *quæst.* 27. *numer.* 87. sic asserens: Illa justa causa, quæ requiritur ad valorem Indulgentiæ, debet esse distincta à generali causa finali Indulgentiarum, quæ est, ut in promptu habeamus, unde pro nostris peccatis satisfaciamus Deo. Ita docent omnes Theologi, teste Cardinale de Lugo *num.* 139. contra Zachariam Pasqualigum, qui *in suis Decisionibus moralibus*, *decis.* 494. contrarium tenet, nullo pro se citato Auctore. Probatur hæc communis doctrina, quia si ad valorem Indulgentiæ non requiritur alia causa, quam ut per Indulgentiæ acquisitionem habeant Christiani, unde pro suis peccatis satisfaciant; sequitur, quod Pontifex possit singulis, ut ita dicam momentis, omnibus Christianis, in statu gratiæ constitutis, remittere omnem reatum pœnæ debitæ, pro peccatis quibuscumque dimissis, & quod itidem possit singulis momentis vacuare totum Purgatorium: atqui hoc utrumque est alienissimum ab opinione, & persuasione Fidelium, nominatim S. Thomæ *dist.*45. *quæst.* 2. *artic.*2. Accedit, quod licet causa finalis dispensationis in voto, sit esse liberum ab obligatione voti, ut tamen hæc dispensatio sit valida, requiritur alia causa: Ita etiam licet causa finalis Indulgentiæ sit esse liberum ab obligatione ad subeundam pœnam, necessaria est ad valorem Indulgentiæ alia causa, quam indicat Pasqualigus, qui quidem suam sententiam probat infirma ratione, hac scilicet, quod tunc valeat Indulgentia, adeoque sufficiens illius impertiendæ causa habeatur, quando conceditur secundum institutionem Christi, atqui conceditur semper secundum institutionem Christi, quando conceditur eo fine, ut Christiani satisfaciant pro peccatis. Hujus rationis, & ratiocinationis minor propositio tam parum est absolutè vera, quàm parum verum est: tunc semper secundum institutionem Christi, & confici, conferrique Sacramenta, & vota dispensari, quando conficiuntur, conferuntur, dispensantur in eum finem, in quem Christus Dominus jussit confici, conferri, dispensari. Hucusque Gobat.

3. Et quidem si opinio Pasqualigi esset vera, à multis scrupulis immunes essemus circa causam justam concedendi Indulgentias: nam semper securi essemus de justa causa Indulgentiarum: sed quia communis opinio Doctorum est in contrarium: nam supponunt posse Pontifices concedere Indulgentias ex causa improportionata: ideò non videtur discedendum à sententia Patris Gobat viri doctissimi, & amicissimi. Observa tamen cum Gersone *in Opusculo de*

lo de Indulgentiis, consid. 9. In causa distributionis Indulgentiarum, non requiri certam, & evidentem causæ notitiam, & idcirco, non esse disputandum, aut altercandum de ea: Sufficit enim æstimatio (inquit) & probabilis conjectura: Quemadmodum in distributione thesauri materialis de Fisco Regio, & Ecclesiastico, Papa vel Rex, vel aliis attenderet. Quæ indulgentiarum concessio (ut idem ait, *consid.* 12.) non est parvipendenda, seu contemnenda, sed amplectenda devotè in fide, spe, & charitate Domini nostri Jesu Christi, qui potestatem talium Clavium Ecclesiasticarum dedit hominibus. Constat enim (ait) quod fructuosior, & acceptabilior est Deo, & hominibus operatio talibus innitens Indulgentiis, quam altera cæteris paribus non innitens. Et subjungit: Consilium (ait) solum, & sanum est, quod absque curiosa discussione de præcisa, vel evidenti, & certa qualificatione, seu mensuratione hujusmodi Indulgentiarum, studeat homo prius talea acquirere, secundum qualitatem suæ vocationis: Pondus autem valoris illi relinquere, qui omnia facit, & fecit in numero pondere, & mensura. Ita Garson.

4. Et non deseram hic apponere verba Marchanth. *in Tribun. Sacrament. tomo tertio, tractatu quinto, titulo secundo, quæstione quarta*, ubi sic ait: Addo pro consolatione Fidelium ex D. Bonaventura *in* 4. *dist.* 20. Quod licet homo non faciat in indulgentia secundum quod eum decet, propterea tamen non debet dimittere, quin faciat illud secundum quod sibi placet; quia licet non habeat totum de Indulgentia illa, plus tamen habebit de remissione pœnæ pro tali facto, quam haberet pro alio simili cæteris paribus, ubi non datur talis Indulgentia Ratio hujus dicti mea est; quia opera imposita à Vicario Christi vel Potestatem habente ad Indulgentias promerendas, jam potestate Clavium elevata singulariter censentur ad pœnarum in judicio Dei debitarum remissionem: unde qui ex motivo, & in fide Ecclesiæ ea facit, sine dubio pœnarum aliquam remissionem operibus istis sic potestate Clavium elevatis ratione elevationis correspondentem, ultra ordinariam satisfactionem operi debitam, sibi lucratur. Et hæc est piissima sententia, & in doctrina Theologica fundata, per quam etiam exponi possunt verba similia Pontificum, si quæ in Bullis vel Doctoribus reperiantur: Quod qui amplius facit in operibus propositis plus vel efficacius Indulgentiis consequatur, id est, si ad totam Indulgentiam non perveniat; partem tamen correspondentem operi consequetur, ob elevationem ejus singulari virtute Clavium Ecclesiæ factam. Quinimo judicat Angelus *verb. Indulgentia, num.* 5. quod si Donans det Indulgentiam ultra suam auctoritatem, pono ego, & ultra causam etsi censeatur, rescindi in judicio Dei Indulgentia quoad excessum quantitatis, quo Indulgentia auctoritatem vel causam, excedit, non tamen quoad id, quod intra limites potestatis, & causæ continetur: Ita ut semper aliqua Indulgentia intra terminos discretæ dispensationis lucranda remaneat coram Deo. Nec hoc cum aliena pietate probabilitate caret. Quod judicio prudentis Censoris relinquo: Hucusque Marchant.

5. Nota tamen hic primo, optimè docuisse Cardinalem Lugo *de Sacram. Pœnit. disput.* 27. *sect.* 6. *num.* 86. non semper exigi opus pium ad lucrandam Indulgentiam pro vivis; nam causa justa, quæ ad dispensationem requiritur, non alligatur ad solum opus pium faciendum, cum possit esse justa causa ex titulo gratitudinis, remunerationis, solatii, medicinæ. Idem dicendum, est cum Coninch. *de Sacram. d.* 12. *dub.* 6. *a.* 34. non dissentire à vera doctrina quod videlicet possit Pontifex alicui de Ecclesia bene merito impertire sine injunctione ullius operis Indulgentiam, eo fine, ut alios ad similia merita excitet.

6. Et tandem Gobat, *ubi suprà*, *num.* 303. Ex Lugo, Tannero, & Suarez, observat quod probabile est valere Indulgentiam, etsi causa, ob quam data fuit, non sit omnino sufficiens, modò Pontifex prudenter censeat esse sufficientem. Et ne deseras videre Reginaldum, *tom.* 1. *lib.* 7. *cap.* 12. *num.* 132. ubi egregiè, & benignè pertractat de causa Indulgentiarum.

RESOL. III.

An Indulgentia debeat habere causam publicam?
Et quid sentiendum est de Calculis, & imaginibus cum Indulgentia plenaria. Ex p. 10. tr. 18. & Misc. 1. Res. 53.

§. 1. AD hæc sic respondet Sotus *in* 4. *tom.* 1. *dist.* 21. *quæst.* 1. *artic.* 2. ubi ait: Enim verò ubi error non est manifestus, licèt in veritate possit causa non esse legitima, debetur tamen hic honor auctoritati Pontificis, ut sit præsumenda legitima: atque adeò non est decens, contra hujusmodi Indulgentias obmurmurare. Secus, si talis error esset manifestus; tunc enim potius est religionis officium, veritatem docere. Nostris enim temporibus, usque adeò piorum clementia erga animas, quæ in Purgatorio cruciantur, succrevit, ut importunis supplicationibus à Summo Pontifice concessio fuerit exorta, ut qui tangendo quendam benedictum calculum, *Ave Maria*, vel *Pater noster*, recitaret, animam inde quantocumque tempore cruciari deberet, eriperet, ut protinus libera evolaret. Hanc ergo non dicam piam fraudem, quia Hæreticorum verbum est; sed tamen citrà Religionis injuriam posset hoc populo dissuaderi. Primum, quia hic nulla interest causa pia in communem utilitatem Ecclesiæ: nam pius affectus in Defunctos non reputatur causa, ut diximus. Illa enim ratione Deus per se animas omnes liberaret. Secundò, quia neque ex parte facientis quod Indulgentia jubet, aliquid præstatur, quod ad tam ingentem effectum ullius sit momenti. Quid enim refert dicere *Pater noster*, ut anima à tam immodicis tormentis eruatur? Profectò diræ crudelitatis argueratur Deus, si animam tribus annis tam atrociter contorqueret, cujus tamen liberatio ex uno *Pater noster* penderet, & calculi tactu. Præsertim quòd Papa non potest Defunctis Indulgentias conferre per modum absolutionis, ut Vivis, sed per modum suffragii. Et ideò mirabile est, quòd per unum *Pater noster* thesaurus Ecclesiæ tam insignis effectua applicetur. Præterquam quòd illa oratio ut plurimum dicitur ab iis, qui sunt in peccato mortali, quæ ideò apud Deum nullius valoris est: concessit Papa quantum concedere potuit; sed non est credendum, credidisse suam concessionem tanti esse, quanti supplicatores valere putabant. Atqui, si sub hac populari opinione nihil aliud nocumenti lateret, quàm quod forte populum fallit; nullum esset periculum, illam relinquere propter imaginem religionis, quam habet. Sed tamen illi, qui illam crederent, metum Purgatorii radicitus avellerent. Id enim, quod præter infernum homines à peccato arcet, est Purgatorium, & tamen si tam facilè evaderetur: nullum posset ingenerare metum. Hucusque Sotus. Sup. hoc sup. in to. 1. Ref. 9. §. 1. similiter post fin. vol. Ex his inferum, & magis late in tom. 1. 12, 19. Ref. 13.

2. Sed meritò adversus illum insurgit Henriquez, *lib.* 7. *cap.* 14. *num.* 3. sic asserens: Quare carpendus non est, sed probandus frequens usus Sanctissimorum, & prudentissimorum Pontificum, qui pro facili, ut videtur, causa (ut habenti calculos, seu globulos à Papa benedictos pro parvo opera, brevi oratione, & levi dispositione Recipientis) concedit Sæcularibus magnam Indulgentiam: aut per Privilegium, quod dicitur mare magnum, Religiosis, aut Principibus, Indulgentiam plenariam, aut liberationem animæ à Purgatorio. At ajunt quidam, non esse inconveniens admittere errorem facti in Papa. Quod falsum est, quia res hæc non apud unum aut alterum malè dispensatum versatur: sed in tota Ecclesia Fidelium, qui piè credunt, se consequi effectum Indulgentiæ. Et ut parva attritionis dispositio, dum adjungitur Sacramento, est idonea, ut impio virtute Christi, & clavium remittatur pœna æterna cum calculo benedicto parva oratio esse potest justo digna dispositio, ob quam per claves Papa ex causa condonet pœnam temporalem, etiam ingentem. Ita ille.

3. Nec deseram hic apponere verba Villalobos, *tom.* 1. *tract.* 26. *diffic.* 8. *num.* 5. adversus Sotum etiam insurgentem; Aimitacion desto (ait) pienso que lo hazen los Sumos Pontifices, quando conceden las Indulgencias de las cuentas beneditas (diga Soto lo que quisiera) porque referido esso apremiarà à los que han sido benemeritos de la Iglesia, (quales suelen ser los Principes, à cuya instancia se conceden) es causas bastanta para qua por esta via se animen otros a favorecer la Iglesia Y assi dize bien Cordova, que no ay causa tan pequeña, que referida a otra cosa no pueda ser grande, y bastante para conceder Indulgencias Confirmase esto con la autoridad da los Sumos Pontifices, que por visitar tal, ò tal Iglesia, ò por mirar con devocion esta, ò aqualla Imagen, ò por rezar un *Pater noster*, y una *Ave Maria*, conceden Indulgancias, y a vezes grandes; cuya autoridad huiera de bastar, si bien lo mirara Soto: porque quando non constare claramente lo contrario, hase de presumer que la causa que el Pontifice señala, es sufficiente, como dize Cordova, y la comun, y lo concede el mismo Soto: Porque si la sentencia del Juez se presume justa, y razonabla, mientras no consta manifestamente de lo contrario segun derecho: mucho mejor en las dispensaciones, que haze el Pontifice. Y assi no hablò Soto, como era razon, en las cuentas benditas, que sera la causa granda, por lo que queda dicha, y no declara siempre el Papa la causa qua tiene, y està la presuncion por el, mayormente siendo uso tan ordinario en la Iglesia, que no ay algun Sumo Pontifice que no las conceda, y las ha concedido N. S. Papa

Paolo

Paulo V, non avet reformado otras muchas Indulgencias. Dicendum est igitur, reperiri justam causam in concessione Indulgentiarum dictorum calculorum, & imaginum. Quia non conceditur intuitu solùm illius grani, vel imaginis, sed principaliter in cultum alicujus Sancti, vel ob aliquam necessitatem, vel ob merita egregia alicujus Principis Christiani erga Ecclesiam. Deinde, quia ipsum etiam granum multum conducit ad pietatem; quia conservando, & venerando illud, eò ipso profitentur, & veneramur authoritatem Summi Pontifici, à quo mediatè, vel immediatè granum illud fuit benedictum. Itaque sufficit, ut Indulgentia mediatè tantùm redundet in bonum commune, mediante privato bono singularis Personæ, modò in ea causa judicetur sufficiens. Cùm etiam bonum personæ particularis spectet ad bonum commune, quod ex particularibus coalescit. Licet igitur Indulgentia, quæ per Jubilæum concedi solet toti Ecclesiæ, vel alicui Regno, aut Provinciæ, postulet causam communem, & universalem, Indulgentiæ proportionatam; Indulgentia tamen, quæ conceditur privatæ personæ, non requirit causam communem, sed sufficit privata personæ proportionata. Et ita nostram sententiam tenet Leandrus *de Sacram, tom.1. tract.5. disp.14. q.33.* qui citat Cardinalem de Lugo, Navartum, Cordubam, Medinam, Granadum, & Suarez.

4. Ad rationem Soti, quòd thesaurus communis, qualis est Indulgentiarum, non nisi propter commune bonum validè dispensari potest; Respondeo, negando antecedens, nam, ut rectè docet Amicus *in cursu Theol. tom.8. disp.20. sect. 9. n.278.* etiam ex thesauro communi provideri potest privatis necessitatibus personarum quatenus sunt membra communitatis. Neque facienda est vis in similitudine thesauri temporalis, cujus bona sæpè dispensari non possunt, nisi ob publicas causas, quoniam hæc bona subsunt potestati Reipublicæ quæ sub hac conditione vult, ut illa distribuantur: Thesaurus autem Indulgentiarum immediatè subest potestati Summi Pontificis, qui illum à Christo dispensandum accepit, non solùm pro toto corpore, sed etiam pro singulis membris Ecclesiæ.

R E S O L. IV.

An Indulgentia applicari possit Medalliis, & Imaginibus B. Cajetani, B. Andreæ, & B. Francisci Borghi, &c. Ex p. 1n.tt.6.& Misc.6.Ref.8.

§.1. AFfirmativè respondet P. Gobat *in Thesauro Indulgentiarum, p.2. c.12. q.28. nu. 367.* ubi sic ait. Dico mihi non improbabile videri, quod per Imagines Sanctorum intelligantur Imagines illorum etiam, qui sunt duntaxat Beatificati. Ratio est, quia isti sunt propriè Sancti, etiam testimonio Ecclesiæ; nam, & Martyres Japones, quos Urbanus VIII. in numerum Beatorum retulit, vocat ipsemet Urbanus Sanctos Martyres; & Beatificatio à Canonizatione tantùm in hoc differt, quòd per Canonizationem præcipiatur omnibus fidelibus, ut illum, qui canonizatur, habeant pro verè Sancto, per Beatificationem verò declaretur, illum qui beatificatur, meritò ab omnibus Fidelibus, pro verè Sancto haberi, & coli posse, ut reliquos inter docet Ferdinandus de Castro Palao, *tr.4. disp.1. p.5.* §. 5. ubi insuper addit, posse quemlibet Beatificatum coli à quovis ubivis locorum, recitatione Horarum, Processionibus, & Missæ Sacrificio. At Ego pace hujus eruditissimi viri, inspectis Bullis diversarum Beatificationum, ut ita loquar, judico hanc additionem non esse veram, testaturque Gavantus *p.3. tit.10.* à Congregatione Rituum esse contrarium definitum. Hucusque Gobat, qui nullum Auctorem pro suæ sententia adducit. Ego verò in ejus gratiam utpotè viri amicissimi adducam alium Doctorem ex eadem Societate, & is est Pater Amicus *in cursu Theologico, tom. 8. disp. 20. sect. 5. nu. n.92.* sic asserens: Alio modo potest talis Indulgentia concedi, ut applicanda ab ipsomet, cui Indulgentia conceditur. Et tunc cavendum est ne talis Indulgentia applicetur Imaginibus, vel numismatis, quæ Sanctos, vel saltem Beatos non exprimant. Ratio, quia mens concedentis est, ut per hujusmodi Indulgentiam colantur Sancti, vel Beati in hujusmodi Imaginibus, & numismatis expressi. Dixi vel saltem Beatos; quia nisi hi expressè in ipsa confessione prohibeantur, intelliguntur comprehendi sub imaginibus, & numismatis, quibus applicari solet Indulgentia: præsertim si illi sint Apostolico Brevi declarati: secùs si nondum sint ab Apostolica Sede declarati, sed tantùm fama, & voce populi; quia nunc sicut Sancti, ita & Beati non declarantur, nisi juridica Sedis Apostolicæ sententia. Ita Amicus.

2. Sed ut verum fatear, non video praxim Romanæ Curiæ applicare Indulgentias, nisi Medalliis, Sanctorum Canonizatorum, & si aliquando applicat Medalliis Beatorum, in altera parte Medalliæ extat Imago alicujus Sancti, vel Christi Crucis, aut B. Virginis: & ideò Summus Pontifex non solet concedere Indulgentias his, qui non sunt Sancti Canonizati. Ex his autem apparet à fortiori me rectè olim respondisse Patri D. Francisc. Bolvito, aliquem non posse applicare Indulgentiam Medalliæ, seu Imagini nostri Cardinalis D. Pauli Areaji, D. Francisci Olympii, D. Josephi Caraccioli, & aliorum: unde dixit Gobat *ubi, suprà nu.368.* non valituras Indulgentias quæ applicarentur Imaginibus Sanctissimæ memoriæ virorum Ludovici Granatensis, Petri Ganisiii, &c.

R E S O L. V.

An concessio Indulgentiarum per modum Jubilæi habeat annexam facultatem eligendi Confessarium?

Et an Episcopus habens facultatem concedendi plenariam Indulgentiam morientibus, cum hoc tamen, ut interdiu id faciat per se ipsum, aliàs potens talem facultatem subdelegare tempore noctis, possit sic delegare, si interdiu vocetur ad morientem, & tunc nolit, an non possit per se id facere, facta tamen subdelegatione pro tempore noctis?

Et cursim, & obiter docetur lucrari distributiones illum, qui in utilitatem Ecclesiæ abest à Choro, & si extra tempus chori possit expedire negotia Ecclesiæ. Ex p.10. tract.16. & Misc.6. Ref.5.

§.1. AFfirmativè respondet Pater Pasqualigus *de Jubilæo, q.178. num.7.* ubi sic ait: Ex dictis colligitur contra Suarez *disp.7. de Censuris sect. 5. num. 9.* Duardum *in Bulla Cœnæ, lib.3. §.1. q.1. num.14.* Lavorium, *par. 2. de Jubilæo, cap.7. num.78.* In concessione indulgentiarum per modum Jubilæi concedi etiam facultatem eligendi Confessarium cum facultate absolvendi à reservatis, ut docent communiter, & in specie citati *num. 3.* Bossius *sect. 1. de Jubilæo, casu 16. num.2.* Henriquez *lib.2. Summ. cap. 9. num.4.* Homobonus, *par.2. Examin. Eccles. tract. 11. q. 3. supposite 4.* Communiter enim assignant hanc differentiam inter Jubilæum, & plenariam Indulgentiam, quod illud habeat annexam hanc facultatem. Et sumitur etiam ex Bullis suspensionis Indulgentiarum pro Anno Sancto, nam suspenduntur facultates deputandi confessarios, qui possint absolvere à reservatis concessæ occasione Indulgentiarum; ut Extravag. *Quemadmodum de pœnit. & remiss.* quæ sunt concessæ Ecclesiis, Ordinibus, Hospitalibus, &c. quæ non sunt aliæ, nisi illæ, quæ sunt annexæ Indulgentiis per modum Jubilæi, quæ aliquando ob majorem declarationem solent in specie explicari. Hucusque Pasqualigus.

2. Sed ego prorsus puto non esse recedendum à sententia negativa Suarez, & aliorum, quam novissimè validissimis argumentis firmat Pater Gobat *in Thes. Indulgen. par.2. cap.5. qu. 10. nu.199.* qui asserit contrariam opinionem non esse tutam in praxi, Et præter alias rationes dico, quod optima legum interpretatio est praxis, & usus communis, usus autem communis planè repugnat doctrinæ, quam impugno. Nam in primis non puto ullum repertum, qui putaret esse sibi licitum in die Circumcisionis Domini eligere quemlibet approbatum Sacerdotem sæcularem, aut Religiosum, à quo acciperet absolutionem quorumcumque peccatorum, censurarumque; itemque commutationem omnium votorum, etiam triplicis peregrinationis, ac postremò compositionem super marè ablaris incertis. Et tamen in die Circumcisionis possunt omnes Christi fideles, qui eo die à primis vesperis ad occasum solis confessi, & sacra Communione refecti Templum aliquod Societatis visitarunt, in eoque quinquies Pater, & Ave recitarunt ad consuetas intentiones, potiri Indulgentia in formis Jubilæi. Nemo etiam id sibi juris vendicat, etsi instructus Indulgentiis in gratiam Ducis Bavariæ Guilielmi, vel Ducis Oscalenæ ad Paulum V. Oratoris Hispanici, vel Societatis Assistentium, & Procuratorum impertit, jejunet singulis per annum sextis feriis, aut sabbatis: nemo itidem illorum, qui vel alicui Congregationi adscripti, vel Indulgentiis quinque Sanctorum, S. Caroli, Urbani VIII. præditi adeunt probabile mortis periculum, è quo postea præter spem emergunt. Et tamen his omnibus obtinuit tunc Indulgentia in forma Jubilæi. Imò non dubito, quin in Italia, & Hispania Episcopi, Fidei Inquisitores, Commissarii Cruciatæ essent graviter animadversum in illum Sacerdotem, extra mortis articulum à Casibus Bullæ Cœnæ, & Episcopalibus absolveret quempiam non munitum alio privilegio, quam Indulgentiæ in forma Jubilæi. Et hoc ultimum concedit ipsemet Pater Pasqualigus. Deinde si Indulgentia in forma

ma Jubilæi nihil aliud significat, quam quod quis possit absolvi, & dispensari ab & super omnibus, super quibus potest in Jubilæo, cur Summi Pontifices in Bullis Jubilæorum extraordinariorum toties, nunc quidem expresse, nunc autem implicitè profitentur, se præter Indulgentiam in forma Jubilæi impertiri potestatem eligendi Confessarium, qui à reservatis absolvat, & vota commutet? cum domus, arbor, equus, & universum quilibet totum nil aliud significet, quam suas partes unitas, quis ferat dicentem: Vendo tibi meam domum, & præter illam tectum omniaque ejus hypocausta; commodò tibi meum Bucephalum, & præter eum, seu insuper ejusdem caput, & pedes; dono tibi hunc meum servum Carmenidem, & insuper ejus manus, ac viscera. Adde, quod Sanctissimus D. N. Innocentius X. die 22. Decembris, anno 1646. omnes Societatis Religiosos donavit Indulgentia in forma Jubilæi apponens expressè, limitationem contrariam opinioni Peyrini, videlicet clausulam: Circa tamen facultatem eligendi Confessarium, qui eos à Casibus Sedi Apostolicæ quomodolibet reservatis absolvat. Ex qua limitatione deduco aliud argumentum nam si Indulgentia in forma Jubilæi nil aliud significat, quam facultatem obtinendi absolutionem, & commutationem votorum, sequitur homines Societatis potuisse ex vi illius Indulti Pontificii petere à quolibet Confessario commutationem votorum non reservatorum, itemque absolutionem omnium Casuum Episcopis, & Societatis Superioribus reservatorum; nam qui de duobos propositis alterum negat, alterum concedere videtur cap. *Nonne de præsumpt.* Quod tamen est falsum. Non est igitur talis sententia admittenda.

3. Nec obstat dicere, quod hæc vocabula in forma Jubilæi per modum Iubilæi significent dari indulgentiam, ea forma, & eo modo quo datur Jubilæum; atqui Jubilæum datur ea forma, ut includat favores circa casus reservatos, & vota: Nam respondeo constare ea praxi, illam majorem propositionem ita esse distinguendam: Indulgentia in forma Jubilæi est ea, quæ datur, in illa forma, qua expressa datur Jubilæum, concedo majorem: qua implicita datur Jubilæum, nego majorem: atqui Jubilæum datur in ea forma, ut illos favores includat tamquam formam implicitam, esto minor; tamquam expressam, nego minorem, & consequentiam. Concludendum est igitur, quod quando dicitur dari Indulgentiam plenariam, seu plenissimam in forma Jubilæi, esse perinde ac si dicatur, dari eo modo remissionem omnium pœnarum, quo modo in Anno Sancto solet concedi Et quamvis ea hac explicatione sequatur, omnem Indulgentiam plenariam esse à parte rei Indulgentiam in forma Jubilæi, & consequenter ita posse vocari; nam ad esse sequitur dici; attamen Pontifices ideò nonnullos peculiariter hoc nomine decorant, ut in hominibus majus eorum studium, majoremque ex eis consolationem excitent. Qua de causâ etiam nonnullas plenarias vocant singulariter, & quasi per antonomasiam plenissimas. Porrò allatam explicationem esse legitimam probo clara auctoritate ipsiusmet Sixti IV. qui in bulla incipiente: Sacrosanctæ Religionis vestræ, Cistercienses alloquens, eisque Indulgentiam pro articulo mortis elargiens utitur hisce verbis: Remissionem omnium peccatorum, de quibus corde contriti, & ore confessi fueritis, plenariam remissionem, necnon Sanctissimum Jubilæum sivè omnes, & singulas Indulgentias, & plenariam omnium peccatorum remissionem, Fidelibus anno Jubilæo Romam venientibus, & Ecclesias ad hoc statutas, verè contriti, & confessi visitantibus quomodocumque concessas, &c. concedimus. Ita Pontifex. Et hæc omnia docet Gobat *ubi suprà*. Unde ea his Eminentiss. Dominus meus Cardinalis de Lugo, & Ego in quodam Examine Episcoporum, coram Sanctiss. D.N. rectè diximus, malè quosdam Confessarios anno Jubilæi 1651. absque alio privilegio absolvisse pœnitentes à Casibus Papalibus, dispensasse in votis, &c. non enim habebant auctoritatem hoc faciendi, ex vi dicti Jubilæi Anni Sancti.

4. Et tandem non deseram apponere pulchrum dubium, an Episcopus habens facultatem concedendi plenariam Indulgentiam morientibus cum hoc tamen, ut interdiu id faciat per se ipsum, alias possit talem facultatem subdelegare pro tempore noctis; possit sic subdelegare, si interdiu vocetur ad morientem, & tunc nolit, aut non possit per se id facere, facta tamen subdelegatione pro tempore noctis. Ad hunc casum: Pelliazarius *in Manuali Regul. tom. 2. tr. 8. cap. 5. num. 190.* respondet affirmativè, dummodo Indulgentia per subdelegatum conferatur de nocte. Moveor, tum quia in hoc casu salvatur mens delegantis, ne delegatus conferat Indulgentiam per alium interdiu, cùm is deleget quidem de die, sed collatio Indulgentiæ fiat de nocte; nec referat, quo tempore facta sit delegatio, sed quo tēpore fiat collatio Indulgentiæ, & solum attēdi debet tempus collationis Indulgentiæ: tum quia hic non committitur fraus; cùm utens jure suo nemini faciat fraudem, & Episcopus in casu isto verè habeat jus delegandi suam facultatem pro tempore noctis, sive subdelegatio fiat de nocte, sive de die: tum, quia Bonacina *disp. 2. de hor. canon. qu. 5. p. 3. n. 16.* Aliique docent lucrari distributiones illum, qui in utilitatem suæ Ecclesiæ abest à Choro, etsi extra tempus Chori posset expedire negotia Ecclesiæ (quod idem concedit in simili Diana *p. 4. tr. 4. res. 20.* aliis citatis) ergo, & in nostro casu poterit Episcopus delegare pro tempore noctis hanc suam facultatem, etsi jam ipse per se diu commodè posset exercere. Ita in facti contingentia interrogatus ab Eminentissimo Domino meo Cardinali Machiavello respondi, responsio fuit approbata, tum ab ipso, tum ab aliis viris doctissimis. Ita Pellizzarius *loco citato*.

Sup. sunt in tom. 5. tr. 6. Resol. 137.

Quæ sunt in tom. 5. tr. 6. Resol. 18. quæ non facit ad rem, & potius debent Resol. antecedenti ...

RESOL. VI.

An opus injunctum pro acquirenda Indulgentia faciendum sit intentione principali, vel æquè principali ad illam lucrandam? Ex p. 5. tr. 12. Resol. 7.

§. 1. QUod est quærere an lucretur Indulgentiam, si quis, v. g. visitaret Ecclesias principaliter ob recreationem, vel Romam pergeret in Anno sancto, principaliter propter curiositatem videndi illam, vel ad consequendum aliquod beneficium, vel jejunaret ea causa non expendendi in emendis cibis, ita quòd hujusmodi fine non existente non visitaret Ecclesias, nec Romam iret, nec jejunaret, licèt dum facit hæc, habeat etiam intentionem lucrandi indulgentiam & negativam sententiam mordicus tenet Corduba *de Indul. qu. 25.* Rodriquez *in Bull. Cruc. §. 8. n. 9.* Vega *in summa, tom. 2. cap. 7. cas. 2.* cum aliis.

2. Verùm tu contrariam sententiam tene cum Jacobo Granado *in 3. p. de Sacram. contr. 12. tr. 5. disp. 4. num. 10.* ubi sic ait. Non requiritur ut opera pia injuncta efficiantur potissimum propter consequendam Indulgentiam, ut Corduba contendit, sed satis est propter eum finem executioni mandari, licèt alius finis intendatur æquè, aut magis principaliter. Sic ille, & ante illum Suarez *tom. 4. disp. 52. sect. 6. n. 5.* & alii. Et ratio est, quia ut opus sit pium, sufficit ut quis habeat intentionem lucrandi Indulgentiam, licèt intentio illa non sit principalis, & faciat idem opus ob alium finem, quo non existente non faceret opus illud, & in confessionibus Indulgentiarum non dicitur, ut opera injuncta efficiantur principaliter ad lucrandam Indulgentiam; ergo, &c.

RESOL. VII.

An ad lucrandas Indulgentias debeat opus injunctum fieri benè moraliter, ita ut sit honestum, & moraliter bonum, quod si in eo faciendo venialiter peccet, ut si v. g. ex vana gloria visitet Ecclesias, det eleemosynam, non consequatur Indulgentiam?

Et quid dicendum est, si opus injunctum malè efficiatur moraliter, etiam cum peccato mortali?

Et quid de aliis conditionibus, finibus, & defectibus? Ex p. 5. tr. 12. Resol. 5.

§. 1. AFfirmat prima opinio, & asserit opus injunctum esse adeò necessarium ut benè moraliter efficiatur: quòd si in eo efficiendo venialiter quis peccet, ut si, v. g. ex vana gloria visitet Ecclesias, det eleemosynam, &c. non consequitur Indulgentiam. Ita Adrianus, quem citat, & sequitur Navarr. *de indulg. notab. 19. num. 6.* & alii, quibus ego addo Sylvium *in 3. p. D. Thom. quæst. 27. art. 2. quæritur primo, conclus. 2.*

2. Secunda opinio negat, & docet non esse necessarium ut opus requisitum, & injunctum ad lucrandam Indulgentiam debeat esse honestum, & bonum moraliter, id est, secundùm omnes circumstantias, seu in individuo; sed sufficit ut sit honestum, & bonum ex genere suo. Ita Granad *in 3. p. de Sacr. contr. 55. t. 5. disp. 4. n. 10.* Suar. *to. 4. disp. 52. sect. 6. nu. 3.* Henriq. *lib. 1. c. 9. n. 3.* Præpositus *in 3. p.* Fill. *tom. 1. tr. 8. c. 6. n. 158. & 159.* Ludovicus à Cruc. *in Bull. Cruciata disp. 2. cap. 8. dub. 3. num. 5.*

3. Tertia opinio distinguit, & ait quòd si quis in adimplendo opere injuncto pro lucranda Indulgentia peccet venialiter, talis lucratur Indulgentiam; nam cùm peccatum veniale non tollat gratiam apud Deum, nulla est ratio propter quam possit impedire effectum Indulgentiæ; nec est verisimile, quod obligare vellit Papa ad faciendum opus postulatum cum tanto rigore. Secus verò dicendum est si opus injun-

injunctum malè efficiatus, moraliter etiam cum peccato mortali: nam in tali non valeret ad Indulgentiam lucrandam, & hanc opinionem ex multis rationibus probat Faber *de pœnit. dist. 19. q. un. disp. 38. c. 7. n. 514.* ubi respondet ad omnia argumenta in contrarium.

4. Quarta opinio est Bellarmini *lib. 1. cap. 13. §. 2.* Layman *lib. 5. tr. 7. cap. 6. n. 4.* Nugni *in 3. p. q. 57. art. 3. dub. 5.* asserentium quòd si illud opus pium injunctum sis ad placandum Deum, vel illi satisfaciendum non sufficit ad Indulgentiam, quia ejusmodi opus nec satisfacit, nec placet; si verò ob alium finem requiratur, v. g. ad subveniendum pauperi, tunc sufficit ad Indulgentiam, quia illud vitium non obstat fini intento. Sed quis ad hanc rationem respondere posset, licet illa opera vitientur aliquo malo fine, retinere aliunde aliquam bonitatem, ratione cujus Deo placere possunt; & interdum illi satisfacere. Idem enim est actus externus imperatus ab uno actu bono, & altero malo interno habet quidem aliquid demeriti, aliquid meriti, & satisfactionis ergo, &c.

5. Ego autem, ut verum fatear, puto circa præsentem quæstionem non esse verisimile plus sequiri à Pontifice, cum injungit hæc opera pia ad lucrandas Indulgentias, quàm quod Ecclesia requirit adimplenda præcepta divina, & humana, sed mediis operibus, quæ aliquo culpæ vitio inficiuntur, implentur præcepta divina, & humana, ergo & disponuntur homines ad Indulgentiam. Nec requiritur ut opera injuncta efficiantur, potissimum propter consequendam Indulgentiam, sed satis est propter eum finem executioni mandari, licèt alius finis intendatur æquè, aut magis principaliter.

RESOL. VIII.

An si minima aliqua pars operis injuncti prætermittatur, consequatur quis Indulgentiam? Ex p. 6. tr. 12. Res. 23.

Et ad literam ibi in tract. 5. Res. 7. Sed quia in prima Res. hic assignata, sunt aliqui authores plus quam in secunda, ideo prima hic transcribitur.

Sup. hac in Resol. seq. §. Nota hic, sed legem eam per totam.

§. 1. RESpondeo affirmativè; quare si Indulgentia, ut optimè observat Trullench *in expos. Bullæ Cruc. lib. 1. §. 1. dub. 15. num. 2.* requirit multa opera, v. g. tres dies jejunii, si quis omittit unum, non consequetur Indulgentiam totam, nec aliquam ejus partem, quia opera omnia habent se tanquam unica indivisibilis conditio concessionis. At si operis injuncti minima pars tantum omittatur, ut si opus injunctum sit una Missa, & minima ejus pars omittatur, verisimile est lucrari Indulgentiam, quia, moraliter loquendo, totum opus fieri censetur, eo quòd in moralibus parum pro nihilo reputatur, quòd si pars in se est levis, reputatur gravis respectu operis injuncti, non lucratur, ea omissa, Indulgentiam, ut si concedatur recitanti quinquies orationem Dominicam, omittens unam, non consequitur eam, quia respectu totius operis est pars gravis. Et hæc omnia docet etiam Philippus Faber *in 4. sent. dist. 19. qu. un. disp. 38. cap. 7. n. 505.* Angelus Bossius *de Jubilæo, sect. 4. cas. 8. n. 3. & 6.* Filliucius *tom. 1. tract. 8. c. 6. n. 153.* Præpositus *in 3. p. q. 14. de Indulg. dub. 10. n. 87.* Suarez *in 3. p. tom. 4. disp. 52. sect. 5. nu. 4.* Sanctarellus *de Jubilæo, c. 7. dub. 1.* Leo *de Jubilæo, par. 2. n. 150.* Laurorius *de Jubilæo, p. 1. c. 21. n. 20.* Layman *lib. 5. tr. 7. cap. 6. n. 3.* & alii.

RESOL. IX.

An quoad lucrandas Indulgentias detur parvitas materiæ non solum in continuatione temporis, sed etiam post tempus elapsum?

Et an in opere injuncto ad lucrandas Indulgentias detur parvitas materiæ?

Et Indulgentia pro aliquo certo festo concessa, qua diei parte incipit, & desinit? Ex p. 10. tr. 16. & Misc. 6. Res. 4.

Sup. hoc lege doctr. Resol. quoq. seq.

§. 1. CAsus sunt practicabiles; & ad utrumque affirmativè respondet Pater Gobat *in Thesauro Indulgentiarum*: unde quoad primum loquens de Indulgentia tridui Bacchanalium inclitæ Societati JESU concessæ, sic asserit *in part. 2. cap. 11. quæst. 16. num. 360.* Post modum à moderno Pontifice ab hinc quadriennium addita est hæc conditio, ut illa 40. horarum precatio, seu oratio, non sit interpolata, sed continua. Unde licet illa oratio possit inchoari immediatè post mediam noctem diei sabbatini exacti, & prorogari usque ad mediam noctem feriæ tertiæ (nam Bulla Sanctissimi D. N. Innocentii X. tres integros dies concedit) tamen si quis finita supplicatione, seu processione, qua solet illa oratio claudi, primum oraret pro concordia Principum Christianorum, &c. non esset lucraturus Indulgentiam. Certum quoque est sufficere ad illius orationis continuationem, modo sit tempore onus unicus homo in Templo, qui oret: nam Pontifex utitur voce Orationis, non autem comprecationis; imò quamvis contingeret per breviculum temporis spatium v. gr. per sextam unius horæ partem, neminem esse in templo, non tamen censeretur moraliter interpolata oratio; si enim ex tam multorum præstantiumque Theologorum opinione est una moraliter continuata actio; qua vel plures homines, unum post alterum confitentes, audis, aut qua pluribus hominibus in uno Sacro, Christi Corpus præbes, esto fortè ter, vel quater à mensa communicantium redeas ad altare; aut qua die vetito carnes comedis, ad initium, & ad finem prandii, comestis in medio prandio piscibus; si, inquam, illæ actiones, quas enumeravi, sunt in circumstantiis, quas attuli, ita moraliter una actio, ut in sacra confessione non oporteat exprimere numerum personarum, quas peccati mortalis reus absolvisti, & communicasti in casu prædicto, ut egregiè docet Cardinalis de Lugo, *disp. 16. sect. 14. §. 2.* cum multis contra multos, nec oporteat dicere te comedisse bis carnes, imò mala foret confessio, si in casu posito diceres te comedisse bis carnes, clarum est orationem 40. horarum posse moraliter vocari continuam, & non interpolatam, licet ob somnolentiam omnium; qui sunt in templo, aut unius, plurium ve tarditatem, vel inadvertentiam contingeret, aliquo breviusculo tempore non orari, cum præsertim externa orationis signa, ut ardentes cerei, venerabilis sacramenti præsentia, ac etiam juvent ad moralitatem continuationis, sicut ad unitatem, & continuationem prandii facit, quod mensa permaneat strata. Ita Gobat; qui etiam *in tr. de Jubil. cap. 22. qu. 60. num. 850.* addit, ne physicè quidem interruptam videri eam 40. horarum orationem, etsi omnes, qui pro implenda hac, aut illa orationis hora sunt constituti, Rosarium v. g. recitent cum perpetuis animi, voluntariisque distractionibus, aut fortè licet etiam penitus nil orent modo flectant genua modestè; nam verba sunt intelligenda secundum usum communem, ut docet utrumque jus jam toties citatum; usus autem penes quem est jus, & norma loquendi, habet, ut dicatur durare oratio 30. horarum, quandiu aliquis est in templo per modum supplicis, & Religiosum cultum, qualis utique est genuflexio, exhibentis Deo.

2. Quoad secundum dubium idem Pater Gobat. etiam affirmativè respondet *ubi supra, in Thesauro Indulgentiarum, par. 2. c. 36. qu. 95.* ubi quærens, Indulgentia pro aliquo concessa, qua diei parte incipiat, & desinat; & respondet eam lucrificandi tempus incipere à primis vesperis, & finiri ad solis occasum ipsius festi, aut Dominicæ; Et postea *num. 655.* sic asserit: Per solis occasum intelligendum esse id tempus, quo sol jam planè sub horizontem est abditus, ita ut Indulgentiam pro S. Joannis Baptistæ die, qui longissimus est, decretam adipiscatur is, qui reliquis jam perfectis designatam Ecclesiam visitat, in eaque erat, dum horizon planus (nam nulla hic montium est habenda ratio) solem secat, aut statim postquam totus planè occubuit. Nam verba Bullarum de Indulgentiis loquentium esse latè interpretanda, dixi jam sæpè. Et quia nobis in superiore Germania solet circa solstitium æstivum occumbere hora octava post meridiem ideo hora octava, aut dimidio quadrante potest utiliter, ad lucrandas Indulgentias visitari Ecclesia præscripta. Ita Gobat.

3. Sed circa præscriptam clausulam, videtur à primis vesperis usque ad occasum solis, vide Quintanaduenam *in Theol. mor. tom. 1. in append. tr. 3. dub. 4.* ubi tenet Indulgentiam concessam usque ad occasum solis, terminari finito completorio. *Et dub. 3.* docet, quod in tali casu vesperarum hora, non est mensuranda ex hora, qua in hac, vel illa Ecclesia vesperæ recitantur, sed ex hora, quæ in Ecclesia matrice, (sive Metropolitana sit, sive Cathedralis, aut Parochialis) in aliqua Civitate, aut Oppido, recitari, solent communiter juxta universalem Ecclesiæ ritum, vel Provinciæ, Civitatis, vel oppidi illius usum. Deinde quod hæc hora incipit non solum à tempore, in quo vesperæ in choro inchoantur, sed ab eo etiam quo ad vesperas campanæ pulsantur, aut pulsari loco solent, v. g. Hispali in hyeme à secunda hora post meridiem, & in vere à tertia: tunc enim verificatur jam vesperarum tempus adesse, seu accessisse. Hæc Quintanaduenas: Et novissimè Gobat *ubi supra, n. 656.* putat per primas vesperas intelligi illud tempus, quo ex probato usu solent, aut possunt in illo loco, quo datur indulgentia, recitari vesperæ. Quod quidem tempus incipit à prima; aut saltem media secunda postmeridiana extra quadragesimā, in quadragesima vero hora nona, aut media decima antemeridiana. Ita Gobat: quæ omnia adnotare volui, quia quotidiana.

4. Nota

Sup. hoc in Res. prox.

4. Nota hic obiter, quod etiam in opere injuncto ad lucrandas indulgentias datur parvitas materiæ. Et ita me citato docet dictus Pater Gobat, *p.1.c.17.q.235.n.195.* ubi observat, quod ut aliqua pars vocetur hic minima, debet esse minima, non tantùm absolutè, sed etiam respectivè: Unde quando præcipiuntur quinque Pater, & Ave, non censetur is minimam partem omisisse; qui tantum quater Pater, & Ave recitat. Addit tamen, *num.193.* tria, aut quatuor Ave Maria, esse reputanda pro parte minima Rosarii: Quod mordicus, sed non bene negat Pater Pasqualigus *de Jubil, qu.41. n.6.* asserens, quod si pro consequenda Indulgentia sit injuncta recitatio Coronæ, aut Rosarii, si quis omitteret recitationem unius Ave Maria, non assequeretur Indulgentiam; quia licèt sit pars minima, pertinet tamen ad formam, cùm toties in numero determinato recitanda sit salutatio Angelica, ut habeatur Corona, vel Rosarium. Ita ille. Sed nostram sententiam tenet etiam Pellizzarius *in Manuali Regular. tom.2. tract.8. cap.5. n.257.* qui rectè illam non admittit in casu quo pars operis injuncti omissa esset in se levis, sed gravis respectivè ad alias (ut si in Rosario omittantur dena Ave Maria, aut semel Pater, & Ave in quinque denis recitandis: tunc quippe nihil obtineretur indulgentiæ.

5. Verum in his materiis magis scrupulosè quam laxè procedendum esse puto; nam Martinus Roa vir quidem doctus, *de Purgatorio, c.14.* negat quidquam indulgentiæ ab illo acquiri, qui vel minimam partem præscriptæ precationis, aut operis omittit. Et ideò Eugenius IV. in Bulla 23. apud Bullarium Rodriquez, omissionem quantumvis involuntariam unici jejunii ex quinquaginta duobus, quæ à monachis Vallisoletanis ad Indulgentiam pro articulo mortis exigebat, voluit suppleri alio proximo anno, alioqui nolebat illos ea Indulgentia gaudere.

RESOL. X.

An qui facit opus requisitum lucretur æquivalenter Indulgentiam? Ex p.5. tr.12, Ref.18.

§.1. SUppono adesse causam sufficientem Indulgentiæ, & opus præscriptum requiritur à Pontifice solùm ut conditio, & negativam sententiam docet Layman *lib. 5. tract.7. cap.5. num.2.* Polacchus *de Jubil. sect.42. num.57.* Zerola *de Jubil. lib.1. cap.16. dub.17.* & Coninch. *de Sacram. disp. 12. dub.6. n.34.* & alii. Non enim, omnes semper lucrantur plenarias Indulgentias etiam legitimè concessas, qui faciunt etiam in statu gratiæ opus præscriptum quia fieri potest ut habeant tot pœnas persolvendas, & opus tam exigua cum devotione faciant ut ejus utilitas ad illarum finem promovendum non sit tanta, quanta requiritur pro tot pœnis remittendis,

2. Dices; sufficit quòd opera omnium sint simul proportionata, præsertim cùm non semper requiratur aliquod opus in eo, cui conceduntur Indulgentiæ. Respondeo illa sufficere ut in genere tales Indulgentiæ concedantur, non autem ut singulis in particulari integræ applicentur, quia aliàs lucraretur etiam eas, qui opus ita faceret, ut nullam haberet utilitatem ad finem: nec enim in hoc casu talis concessio Indulgentiarum ut huic, vel illi applicata, haber utilitatem ad finem intentum promovendum, sed potiùs obesset, quantumvis tepidè peractum posset quantumvis magnas pœnas remittere; quia esset occasio cur homines tepidè ex opera obirent, cùm scirent æqualiter se Indulgentias lucraturos, sive tepidè, sive ferventer ea obirent. Confirmatur ex *Extravag. antiquarum 1. de pœnit.* ubi Bonifacius VIII. cùm concessisset plenissimas in anno Jubilæi Indulgentias tandem subjungit, Unusquisque tamen plus merebitur, & Indulgentiam efficaciùs consequetur, qui Basilicas amplius, & devotiùs frequentabit. Quæ verba quantumcumque alicui conentur ea interpretari aliter, non videntur posse, admittere commodum sensum, nisi dicamus fieri posse; ut tepidè frequentantes, Basilicas non lucrentur plenarias omninò Indulgentias, alias has devotiùs frequentantes, non possent illas efficaciùs lucrari.

3. Verùm his non obstantibus, contrariæ sententiæ tanquam probabiliori adhæreo, quam novissimè tuetur Angelus Bossius *tract. de Jubilæo, sect.4. cas.22.* §.1.n.38. Filliuc. *tom.1. tract.8. cap.6. num.164.* Bartholomæus à S. Fausto *de Jubilæo, lib.3. quæst.66.* Benzonius *de Jubilæo, lib.5. cap.15. dub.8.* Nugnus *in addit. ad 3. p. qu.24. art.3. dub.6.* Suarez *in 3. part. tomo 4. disputatione 52. sectione 8. num.3.* & alii, ubi asserunt omnes præstando opera injuncta in Jubilæo, & in gratia existentes, in momento ultimi operis, supposita causa justa, per se æqualiter Indulgentiam, seu remissionem plenissimam in eodem Jubilæo promissam percipere, & ratio est, quia conditio requisita sufficienter adimpletur, & omnia alia ad effectum Indulg. Jubilæi necessaria sufficienter concurrunt: ergo parem Indulgentiam consequuntur concessam, v.g. facientibus eleemosynam, qui dant centum, quàm hi, qui dant unum aureum. Tum, quia Indulgentia operatur non ex opere operante, sed ex opere operato, nempe meritis Christi, vel Sanctorum: ergo major, vel minor devotio quoad remissionem promissam in Jubilæo nihil addit, vel minuit; tum quia si hoc esset, sequeretur non esse verum illud commune proloquium, Indulgentia tantum valet, quantum sonat. ergo, &c.

RESOL. XI.

An Indulgentia, sublata peccati fictione, sortiatur effectum suum? Ex p.4. tract.4. & Misc. Ref.94.

Sup. hoc in Ref. seq. & in tom. 1 tract. 6. Resol. 10. §. Et hanc [illegible] mod. veri [illegible] plus.

§.1. AFfirmativam sententiam docet Paludanus *in 4. dist. 10. qu.4. art.3.* & Sylvester *ver. Indulgentia, num. 20. & 32.* quos citat, & sequitur Henriquez *lib.7. de Indulg. cap.9. num.3.* ubi asserunt sublata peccati fictione suum indulgentiæ sortiri effectum, sicut reviviscit Baptismus sublata fictione, & opus à Confessario in pœnitentiam injunctum.

2. Verùm contraria sententia placuit Suarez *to.4. disput. 52. sect.2. num.23.* quia hoc privilagium proprium est Sacramentis, & non omnibus, & non constat tale privilegium esse concessum Indulgentiæ, nec ex sacra Scriptura, nec ex voluntate concedentis quod confirmatur, quia omnes Indulgentiæ conceduntur hominibus confessis, vel contritis; ergò nihil operantur in illis, qui sunt in peccato, quia non sunt contriti.

RESOL. XII.

An Indulgentia, sublata peccati fictione, sortiatur effectum suum?

Et an, ut quis obtineat sibi effectum indulgentiæ, requiratur status gratiæ eo tempore, quo præstat omnia præscripta opera, ad indulgentiam consequendum, vel sufficiat status gratiæ in eo instanti, in quo applicatur Indulgentia, seu in quo danda, & applicanda erit indulgentia? Ex p.5. tract.12. Resol.4.

Quo hic est Res. antecedente 3. & in alio 16. ejus

§.1. NImis grata & consolatoria erit resolutio hujus dubii, & pro sententia negativa *in 4. par. tract. 4. resol.94.* adduxi Suarez, cui nunc addo Trullench *in Bulla Cruciata, lib.1. §.1. dub.16. num.5.* Fabrum *de pœnitent. in 4. sent. dist.19. quæst. un. disp.38. num.197.* Sotum *in 4. dist.21. q. 2. art.3.* Lavorium *de Jubilæo p.2. cap.14. num.69.* Pollachum *de Jubilæo sect.42. num.16.* Sanctarellum *de Jubilæo cap.7. dub. 2.* Leonem *de Jubilæo par.2. num.86.* Emmanuel Sà *ver. indulgentia, num.1.* Coninch. *de Sacrament. disp.12. dub.7. nu.37.* Reginaldum *tom.1. lib.7. cap. ult. num.169.* Zerolam *in praxi Episc. par.2. ver. indulgentia num.9.* & alios penes ipsos. Probat Coninch. hanc sententiam his rationibus. Primò, quia sic inimico valde liberalis fieret remissio saltem sub conditione, quod videtur absurdum. Secundò, quia ita reviviscere est proprium omnino Sacramentorum, quæ efficaciùs multò applicant merita Christi, quàm Indulgentiæ. Tertiò, quia ne quidem Sacramenta reviviscunt ei, qui ea recipiens posuit aliquod impedimentum essentiæ eorum repugnans, ut patet in pœnitentia. At perseverantia in statu peccati mortalis repugnat essentiæ Indulgentiarum, quia hæc tota consistit in remissione pœnæ. Ergo.

2. Sed affirmativam sententiam ego puto satis probabilem, & magis piam, quam præter Henriquez, Sylvestrum, & Paludanum tenet novissimè Jacobus Granadus *in 3. par. de Sacram. controv.12. tr.5. disp.2. n.5.* ubi sic ait, Contingere posse aliquem præstare omnia bona opera, quæ ad Indulgentiæ concessionem requiruntur ex præscripto concedentis, & nihilominus non esse in statu gratiæ. Et quidem de reliquis operibus præter contritionem, & Confessionem nemo dubitat. Quod verò attinet ad ista duo. In primis non semper illa exiguntur tanquam dispositio ad Indulgentiam requisita à Pontifice, quando verò exigerentur, ut sæpe contingit, si quis ex proposito, aut oblivione omitteret conteri, aut confiteri, non consequeretur Indulgentiam, etiamsi postea id præstare, ut convincitur primo argumẽto. Accidere verò potest ut confiteatur, quis & dolorem aliquem concipiat, bona fide existimans se legitimè confessum, & contritum, & tamen non justificetur, quia deficit dolori aliqua qualitas requisita, & propterea communior sententia Theologorum admittit confessionem informem, id est, quæ sit absolutè confessio, & tamen non conferat gratiam, de

quo

quo in materia de Pœnitentia. Sententia ergo, quam hic amplectimur, intelligenda est, quando vel confessio, & contritio non petantur à Pontifice in forma Indulgentiæ vel si petantur, credidit homo bona fide nihil contritioni, & confessioni suæ defuisse, quo posito probatur jaciendo contraria fundamenta illis, quibus prior opinio nitebatur. In primis enim non semper Indulgentiæ tenor exigit contritionem, & confessionem; sed alia solùm opera pia, quæ, ut suppono, præstari debent, quando vero contritio, & confessio exigitur, jam diximus ab homine præstari debere, moraliter loquendo. Ergo quamvis propter occultum, & inculpabilem defectum non receperit gratiam, credendum est de pietate Ecclesiæ illi homini dispensasse thesaurum ut profit, cùm primùm fuerit justificatus. Quod enim Ecclesia hoc modo dispenset thesaurum, non est quòd judicetur impossibile. Re autem ipsa ita dispensare suadet ejus pietas, quæ non patitur fideles tanto bono privari propter prædictum defunctum. Itaque licèt tenor Indulgentiæ habeat, ut solùm verè contritis, & confessis concedatur, intelligendus est hunc sensum reddere, ut scilicet tempore præscripto homo eliciat contritionem, quam prudenter credidit sufficere, & quæ ad confessionem validam, licèt informem, necessaria est, dummodo postea justificetur ad precipiendum effectum Indulgentiæ. Deinde probatur, quia omnia Sacramenta sortiuntur effectum recedente fictione, saltem quando bona fide recepta sunt ab eo, qui credebat se esse benè dispositum. Ergo idem de Indulgentiis dicendum est. Antecedens patet, quia si alicui Sacramento id poterat juré denegari, illud certè erat Eucharistia, quæ tam facilè iterari potest; ostensum autem est in materia de Eucharistia, cùm illa recipitur bona fide, sortiri postea effectum, recedente fictione. Consequentia vero probatur, quia Sacramenta sortiuntur prædictum effectum, quia ille est ex opere operato, id est, virtute meritorum Christi Domini, sed effectus Indulgentiæ etiam est quasi ex opere operato, provenit enim ex applicatione satisfactionum Christi Domini, & Sanctorum. Denique licèt, qui tempore præscripto à Pontifice non habet statum gratiæ, nihil in se recipiat physicè, & realiter; eo tamen ipso quòd reliqua pia opera præstiterit morale jus habet ad illam satisfactionem, quam Pontifex dispensavit iis, qui illa opera exercent, est ergo illa satisfactio quasi in actu primo dispensata, solumque expectat ablationem obicis peccati, ut in actu secundo communicetur; & hæc omnia docet Granadus *ubi suprà*, & hanc sententiam probabilem esse docet etiam Fillincius *tom. 1. tract. 8. cap. 6. n. 40.* licèt ipse contrariæ adhæreat.

3. Notandum est etiam hic obiter contra Comitolum *in respons. moral. lib. 1. quæst. 37. num. 2.* Conradum *in respons. moral. par. 1. quæst. 204.* Cajetanum *tom. 1. opuscul. tract. 15. cap. 9.* Fabrinum *de Jubilæo, cap. 33.* & alios, ut quis sibi obtineat effectum Indulgentiæ, non requiritur status gratiæ eo tempore, quo præstat omnia præscripta opera ad Indulgentiam consequendam, sed sufficere statum gratiæ in eo instanti; in quo applicatur Indulgentia, seu in quo danda, & applicanda erit Indulgentia: & ratio est, quia Indulgentiæ effectus non provenit ex opere, quod Pontifex injungit, sed ex satisfactionibus Christi, & Sanctorum: ergo quamvis illud opus fiat in statu peccati; ac proinde non sit satisfactorium, obtinebitur Indulgentia; dummodo tempore adeptionis homo sit Deo gratus. Hoc autem tempus, seu potiùs instans est determinatum illud, nimirum quo verum est perfecta esse omnia, quæ Pontifex ad Indulgentiam requisivit, ut, v. g. concessit Indulgentiam illis, qui confessi Eucharistiam susceperint, & jejunaverint quarta Feria, sexta, & Sabbato, cùm primum dies Sabbati censetur elapsa, confertur fructus Indulgentiæ, licet, qui de eo non cogitaret: & ita docet Granadus *ubi suprà num. 9.* qui citat Suarez, Valentiam, Sotum, & Cordubam: quibus ego addo Sanctarellum *de Jubilæo, cap. 4. dub. 1.* Lavorium *de Jubilæo, par. 2. cap. 14. num. 77. & 78.* & Pollachum *de Jubilæo, sect. 42. n. 10.* Leonem *de Jubilæo, par. 5. num. 150.* Layman *lib. 5. tractat. 7. cap. 6. n. 5.* Filliucium *tom. 1. tract. 8. cap. 6. num. 156. & 157.* Faustum *de Jubilæo, lib. 4. qu. 34.* Fernandez *in Medulla, par. 3. cap. 8. nu. 1.* & alios penes ipsos.

RESOL. XIII.

An quis possit unicè, & eodem tempore lucrari simul plures Indulgentias diversis viis concessas? Ex p. 5. tract. 12. Res. 11.

§. 1. UT, v. g. variæ Indulgentiæ diversis viis sunt concessæ, recitanti *Pater*, & *Ave*, vel Ecclesiam visitanti, Quæritur an aliquis possit omnes lucrari semel recitando *Pater*, & *Ave*? & affirmativè respondet Naldus *in summa ver. Indulg. nu. 5.* Corduba *de Indulg. qu. 35.* Grassius *de Indulg. c. 5. n. 55.* Henriquez *lib. 7. cap. 17. n. 5.* Unde Emmanuel Sà correctus *ver. Indulg. n. 18.* sic ait. Cùm duo Papæ pro opere aliquo dant viginti dierum Indulgentiam, qui illud facit, consequitur 40. dierum Indulgentiam. Ita ille & Doctores, quos citat & sequitur Faustus *de Jubil. 2. q. 39.* & Sanctarellus *c. 25. dub. 1.*

2. Sed contrariam sententiam docet Coninch *de Sacram. disp. 15. dub. 9. num. 45.* Villalobos *in summ. tom. 2. tract. 26. diffic. 19. num. 2.* Suarez *disp. 52. sect. 8. num. 10.* Filliucius *tom. 1. tr. 8. c. 6. n. 168.* & alii: quia hæc videtur esse mens Pontificum opus bonum plerumque adjungi soleat pro justitia, & causa indulgentiæ, qui finis non ita obtinetur si uno opere exhibito plures Indulgentias similibus rebus promissas lucrari liceret ergo, &c.

3. Verùm circa præsens dubium ego puto cum Jacobo Granado *in 3. par. de Sacram. controv. 12. tract. 6. disp. 2. nu. 8.* distinguendum esse, si enim jejunium, aut simile opus, quod injungitur, non sit adstrictum determinato tempore, pro quo Indulgentia obtinenda est, non sufficiet semel jejunare, quia quævis Indulgentia illud opus exigit independenter ab alia. Quando verò opus pro pluribus Indulgentiis requisitum determinato loco & tempori adstrictum fuerit, ita quòd semel tantùm fieri possit: illud sufficiet ad omnes Indulgentias: v. g. si alicui propter varios titulos concessæ fuerint Indulgentiæ, dummodo jejunet in vigilia Joann. Baptistæ, cùm opus illud non possit differre, aut multiplicari, censendus est Pontifex unicum opus exegisse ad omnes illas Indulgentias, dummodo subsit causa proportionata. Ita Granadus. Unde Joannes Præpositus *in 3. p. q. 14. de Indulg. dub. 10. n. 95.* docet, quòd si concessæ sunt diversis viis Indulgentiæ ei, qui post communionem in die, v. g. Pentecostes oraverit in certis Ecclesiis, una communio sufficit ad illas promerendas; si alia impleantur per actuum repetitionem. Vide etiam Philippum de la Crux *in Thesaur. Eccles. tract. 5.* §. 12. a. 12. Layman *lib. 5. tr. 7. c. 6. n. 6.*

RESOL. XIV.

An quis possit per diversos actus adipisci eodem tempore diversas Indulgentias?

Et an eodem opere plures Indulgentias, diversis viis concessas lucrari possint?

Idem est, si dicatur Missa pro diversis rationibus, & concessionibus Indulgentiarum, quod possit Sacerdos duas, tres, & quartam animā à pœnis Purgatorii eximere tum unica Missa tantum? Ex p. 10. tr. 6. & Misc. 6. Res. 14.

§. 1. AFfirmativè respondet Bonacina dicens à nemine ante ipsum propositam fuisse hanc quæstionem eum secutus est Sanctarellus, *cap. 10. dub. 5.* Ratio est, quia Indulgentiæ tantum valent, quantùm sonant. Hinc qui habet Indulgentias quinque Sanctorum obtinet bis remissionem tertiæ partis peccatorum suorum, si dùm audit Sacrum eliciat actum detestationis suorum peccatorum, invocando unum, aut plures ex illis Sanctis. Undè ex his sequitur, quod si quis sodalis Beatissimæ Virginis, habens Indulgentias eorundem quinque Sanctorum tempore Sacri, in templo Societatis, aut Patrum Carmelitanorum coram Altari in quo sit Imago S. Ignatii, aut S. Theresiæ, &c. sertum Virgineum precando percurrat, ad imitationem Sant. Ignatii, S. Theresiæ, S. Francisci Xaverii, &c. lucrabitur uno eodemque tempore Indulgentias promissas, tum recitantibus coronam B. Virginis, tum septies Pater, & Ave (nam hæc in corona utique continentur) orantibus, tum precantibus in templis Ordinum Mendicantium pro obtinendis Stationum Indulgentiis, tum orantibus ante Imaginem unius è quinque Sanctis, tum audientibus sacrum, tum facientibus bonum opus ad imitationem unius ex istis quinque gloriosis Sanctis. Et hæc omnia docet Gobat *in Thesaur. Indulgent. p. 1. c. 18. qu. 67. n. 228. & 229.* Dubitat tamen de Indulgentia precantium septem Pater, & Ave: Et hanc sententiam, præter Bonacinam, & Gobat, docet etiam Castrus Palaus, *to. 4. tract. 24. punct. 9. num. 14.* ubi sic ait: An uno eodemque tempore diversis actibus, quorum singulis diversæ sunt Indulgentiæ concessæ, possit eas lucrari. Ut, si recitanti horas Canonicas, & audienti Missam variæ essent concessæ Indulgentiæ, lucrari eas possit, simul audiendo Sacrum, & horas recitando? Cui difficultati affirmativè est respondendum; quia unumquodque opus æquè eodem tempore ac in diversis perfici potest, æqueque valet suæ concessionis causam finalem complere; ac si sejunctum ab alio peractum esset. Ita ille; cui adde novissimè nostrum Patrem Pasqualigum *in Praxi de Jubilæo, qu. 45.*

2. Sed

2. Sed quid dicendum de alia difficultate, an eodem opere, plures Indulgentiæ diversis viis concessæ lucrari possint. Hanc difficultatem alibi pertractavi, & novissimè Amicus *in Cur. Theol. tom.8. disp.20. sect.8. nu.238.* distinguendum putat; nam si idem opus erit proportionata causa pro omnibus Indulgentiis, poterimus eodem opere omnes simul lucrari: secus si idem opus non erit proportionata causa pro omnibus. Ratio est: quoniam ut Indulgentia sit valida requirit proportionatam causam, qua deficiente, Indulgentia suum effectum non sortitur. Sed ad propositam difficultatem negativè respondent 10. Doctores, quos citat, & sequitur Pasqualigus *in Praxi de Jubilæo, q.44. num.3.* Hanc tamen opinionem limitat Suarez *to.4. in 3.p. disp.52. sect.8. n.10.* Coninch. *disp.12. de Indulgent. dub 9. num. 42.* Granadus *3.p. controvers. 12. tract.6. disp. 12. num. 8.* Faustus *lib. 2. de Indulgent. qu. 140. vers.* Et quidem Pasqualigus *ubi suprà, num.8.* Layman. *lib.3. tract.7. cap.6. num.6.* & me citato Gobat *in Thesaur. Indulg. p. 1. cap. 18. q.67. num.210.* ne procedat, cùm opus injunctum iterabile non est: v.g. si communicanti in festo Conceptionis, vel in eius Vigilia jejunanti concedatur diversis viis annus Indulgentiæ, credendum est, jejunantem, vel communicantem plures annos consequi. Sed hanc limitationem non admittit novissimè Castrus Palaus *tom. 4. tract.24. disp. unica punct.9. num.13.* nam esse opus injunctum iterabile, vel non iterabile, impertinens est ad complendam causæ sufficientiam, si alioquin ex se non complet. Quapropter, si ponamus, jejunium complare sufficientiam causæ, quæ requisita est pro concessione unius anni Indulgentiæ, nequit certè juvare sufficientiam causæ pro alterius Indulgentiæ concessione.

3. Adde, non deesse Doctores asserentes, sivè opus injunctum sit iterabile, vel non iterabile, posse aliquem eodem opere plures Indulgentias consequi. Et ideò Pater Lezana *in summa qq. Regular. tome 2. verb. Indulgentia, quoad Regulares, num.19.* sic ait: Nota secundum probabilissimam opinionem quorumdam, quod habens diversas medallias diversas benedictiones a diversis Pontificibus habentes, potest eodem actu, seu oratione injuncta diversas illas Indulgentias consequi. Ratio est, quia privilegium privilegio non aufertur, & quia non est major ratio cur Indulgentia unius medalliæ, potius quàm alterius obtineatur, eo actu, vel oratione. Ergo vel omnium, vel nullius, quod esset absurdum. Ita ille; cui adde Martinum de San Joseph, *in Man. Confessar. tom.1. lib.2. tr.5. de Indulg. n.9.* ubi sic ait: (Tambien es opinion muy probable, que con una misma obra se pueden ganar diferentes Indulgencias concedidas por ella, verbi gratia, si teniendo una cuenta bendita se gana Indulgencia rezando un Pater noster, y Ave Maria, y por otra concession se concede la misma Indulgencia al que lo reza, y visita la Iglesia se ganan ambas Indulgencias con rezar el Pater noster y Ave Maria, visitando la Iglesia, porque con una misma obra se puede satisfazer à diversas obligaciones. Sic ille, & alii à me adducti. Et hanc sententiam probabilem esse docet etiam Gobat, *ubi suprà, n. 113.* ex qua probabiliter infert, quod qui habet numismata, quorum alterum Indulgentiis quinque Sanctorum, alterum S. Caroli Borromæi, sit præditum, quoties communicat, orat que pro fidelibus defunctis, potest duas animas liberare e Purgatorio, juxta opinionem Henriquez, & aliorum. Et si ille dies, quo communicat sit Dominica Communionis Generalis, liberabit tertiam animam. Deinde Sacerdos habens numisma affectum tam Indulgentiis quinque Sanctorum, quàm extraordinariis ab Urbano VIII. concessis liberat, juxtà eamdem opinionem Henriquez, tres animas è Purgatorio, quando sacrum facit in solemnibus festivitatibus recensitis in brevi. Postremum, qui in festo gloriosi Patriarchæ Ignatii pro Indulgentia tunc lucranda communicat, potest statim biduò post, idest secundo Augusti, obtinere Indulgentiam plenariam in festo Portiunculæ ab ipso Christo Domino, Seraphico Patri Frãcisco concessam, esto non iterum communicet, aut confiteatur si non sit sibi cõscius peccati mortalis.

4. Nec deseram hic etiam apponere id, quod observat Gobat *p. 1. c.28. q. 72. nu. 513.* quod quoties Sacerdos habens secum imaginem, Medalliam, &c. affectum Indulgentiis quinque Sanctorum, sacrificat in Altari privilegiato; primam ratione Altaris Privilegiati; secunda ratione concessionis, quę fit expressè in §.1. Indulgentiarum quinq; Sanctorum, tertiam ratione concessionis quæ fit §. 13. earumdem Indulgentiarum; nam illic dicitur, omnes indulgentias, ea formula, seu brevi concessas, posse applicari per modum suffragii animabus Purgatorii: ergo Indulgentiam plenariam, quam sibi ipsi potest sacrificans acquirere juxta *citat.* §.1. poterit per modum suffragii applicare tertiæ animæ. Quod si habeat insuper Indulgentias extraordinarias ab Urbano VIII. concessas, faciatq; sacrum aliquo ex diebus in formulis harum Indulgentiarum nominatis, poterit secundùm sententiam superiùs allatam ex Lezana, & aliis contra Pasqualigum, & alios; poterit inquam quartam animam illis pœnis eximere, & quintam, si prætereà adhuc habet Indulgentias S. Caroli juxta §. 17. illarum Indulgentiarum. Et idcircò hæc adeò particularia commemoro, quia non dubito, quin multi has doctrinas in usum redigerent, si nossent esse probabiles. Ita Gobat. Vide etiam Quintadveñam, *in Theolog. Moral. tom.1. in Append. tract.9. dub.6. num.8.* ubi me citato utramque sententiam ex dictis tamquam probabilem adducit.

RESOL. XV.

Quæ Indulgentia largitur per dies, & annos, quomodo intelligenda est? Ex p.5.tr.12.Res.39.

§.1. SUppono contra Cordubam *lib.5. de Indulg. quæst.32.* & alios non esse intelligendos de diebus, & annis Purgatorii, videlicet ut tot anni ex Pœna Purgatorii remittantur, quot in Indulgentia exprimuntur, sed per dies, & annos intelliguntur dies, & anni pœnitentiæ præsentis vitæ. Hinc si alicui esset imposita pœnitentia ut jejunet 40. diebus sivè continuando sivè interpolando, si iste lucrabitur Indulgentiam 40. dierum, erit absolutus ab illa pœnitentia. Hinc si alicui daretur pœnitentia, ut per annum jejunet, vel se disciplinet qualibet sexta feria, & sic in toto anno, essent 52. dies, si justè lucrabitur Indulgentiam 52. dierum, absolvetur ab illa pœnitentia actuali. Hinc si alicui data est pœnitentia, ut jejunet per duos annos alternis vicibus, id est, una die sic, altera verò non, & sic consequenter faceret unum annum continuum, tunc lucrando unum annum continuum Indulgentiæ, absolutus erit ab illo vinculo, quia intentio imponentis est, ut ille jejunet per dies 365. Et hæc omnia docet Faustus *de Indulg. lib.2. qu.153. & 155.* cui adde Hieronymum Rodriquez *in compend. qq. regul. resol.77. nu.85.* ubi sic ait: Indulgentia tot dierum, vel annorum intelligitur primò, & principaliter de diebus, & annis hujus vitæ, & de pœnitentiis in hoc sæculo injunctis, vel injungendis, & secundariò de pœnis Purgatorii respondentibus, in tanto, vel majori, aut minori tempore illis annis, & pœnitentiis hujus vitæ. Itaque tantum pœnarum in Purgatorio remittitur per Indulgentiam tot dierum, & annorum pęnitentiæ, ac remissionis de injunctis sinè limitatione datam, quantum remitteretur, si pœnitens in hac vita sufficientem pœnitentiam egisset illis diebus, aut annis, quibus secundùm legem, & justitiam Dei, ac Canones Ecclesiæ pœnitere deberet. Ita ille. Sed circa præsentem quæstionem ne deseras videre Jacobum Granadum *in 3. par. de Sacram. contr. 12. tr.2. disp.3. nu.2. & seq.* & Villalobum *in summa, tom.1. tract.26. difficul.9. n.6. & 7.*

RESOL. XVI.

An si quis sumat Indulgentiam plenariam liberetur ab onere implendi pęnitentiam pęnalem à Confessario impositam?

Et an hoc intelligi debeat de pęnitentia, quæ non sit præservativa? Ex p. 5.tr.12.Res.3.

§.1. ALiter quàm alii, philosophatus est circa præsentem quæstionem insignis Theologus Societ. JESU Gregor. de Valent. & ideò negativam sententiam mordicus tenent *tom.4. disp.7. q.20. punct. 3. §. sunt autem.* Primò, quia obligatio implendi pœnitentiam est juris divini, ut constat ex Trident. *sess. 14. cap. 3.* dicente, satisfactionem prout est in pœnitente requiri ad integritatem Sacramenti ex divina institutione. Ita Summus Pontifex non potest abrogare jus divinum, ergo nec relaxare pœnitentiam à Confessario impositam. Confirmatur quia satisfactio pœnitentis pertinet ad integritatem confessionis. Ergo. Deinde, si contraria sententia vera esset, numquam teneretur homo adimplere pœnitentiam, sed posset consequi Indulgentiam aliquam loco illius, cùm innumeræ suppetant id, quod non reputare absurdum, mihi videtur, ait Valentia, absurdissimum. Cæteras rationes penes ipsum videbis, & ita novissimè hanc opinionem docet etiam Andreas Duvallius *in part. 2. D. Thom. tract. de Indulgent. quæst. unica art.8.* adi illum, & non pigebit. Vide etiam Nugnum *in addit. ad 3. par. q.25. art.8.*

2. Verum non est recedendum ab affirmativa sententia asserente effectum indulgentiæ esse liberare hominem ab obligatione implendi pęnitentiam injunctam à Confessariis. Et ita docent communiter Doctores, quos ad satietatem nominatim contra Valentiã adducit Tannerus *in Theol.*

Scholaſt. tom. 4. diſp. 6. qu. 8. dub. 4. nu. 76. & Jacobus Granadus *in 3. p. de Sacram. controv. 12. tract. 1. diſp. 4. num. 5.* Fauſtus *de Jubilæo lib. 5. quæſt. 135.* & Ludovicus à Cruz *in Bulla Cruciata, diſp. 1. cap. 8. dub. 1. num. 15.* & debet intelligi de pœnitentia, quæ non ſit præſervativa. Ratio eſt, quia licet injungere aliquam ſatisfactionem, ſeu pœnitentiam, & illam implere, ſit ex jure divino, & propterea nullus præter Ipſum Deum videatur in ea re diſpenſare poſſe. Verùm quòd pœnitentia ſit hæc, aut illa, vel ſit major, aut minor, pendet ea Confeſſarii arbitrio, ut certum eſt, & habetur in jure, ac proinde præceptum, quo determinata pœnitentia injungitur, Eccleſiaſticum, & humanum eſt, ergo Pontifex poteſt illud abrogare, præſertim quando conceditur Indulgentias, commutando pœnitentias Confeſſarii in illud pium opus, quo quis diſponitur ad Indulgentiam conſequendam, & ſupplendo ea theſauro id ſatisfactionis, quod deeſt. [illegible margin note]

3. Undè patet reſponſio ad primum argumentum, quod pro ſua ſententia adducebat Valentia. Ad ſecundùm argumentum de abſurdo reſpondeo cum Granado *ubi ſuprà*, quod ſi ſemper inveniri poſſet Indulgentia omninò plenaria, aut quæ ab injunctis pœnitentiis abſolveret, ſemper poſſet homo liberari ab obligatione implendi pœnitentiam à Confeſſario impoſitam. Nec id abſurdum eſt. Sed ab Eccleſia conceſſum, nec tenetur homo exequi ſemper id, quo reddatur certiſſimus de remiſſione, ſat enim eſt ſi probabiliter id ſibi perſuadeat, ſicut ſibi perſuadere poteſt ſe conſecutum Indulgentiam, & ideò ad pœnitentias à Confeſſario injunctas non ampliùs teneri, eſt tamen optimum conſilium eas etiam implere, & tenentur ſi ſunt præſervativæ.

R E S O L. XVII.

An ſi præ hominum multitudine Eccleſiam ingredi non poteſt, ſufficiat foris orationem infundere, ad lucrandam Indulgentiam?

Et an in hujuſmodi conceſſione adjunctum etiam Cœmeterium nomine Eccleſiæ comprehendatur? Ex p. 5. tr. 12. Reſ. 19.

§. 1. Reſpondeo affirmativè cum Layman *l. 5. tr. 7. cap. 3. n. 9.* & aliis, quia moraliter rem æſtimando in tali caſu tales Eccleſiam viſitant, quando præſentiam exhibent ſuam, quatenus poſſunt. Et nota in ejuſmodi conceſſione etiam adjunctum cœmeterium nomine Eccleſiæ comprehendi, quia in favorabilibus verba latè ſunt interpretanda. Vide etiam Joannem Præpoſitum *in 3. p. D. Thom. q. 14. de Indulgent. dub. 10. n. 87.* & Philippum de la Cruz *in theſ. Eccl. tr. 1. §. 19. n. 4.* Ludovicum de la Cruz *in Bulla Cruc. diſp. 1. cap. 8. dub. 23. n. 5.* & alios penes ipſum cum aliis, quos ego ipſe citavi *in 4. p. tr. 11. reſ. 103.* [hic est sup. in tract. 1. res. 131.]

R E S O L. XVIII.

An ſufficiat intentio habitualis ad lucrandas Indulgentias? Quod eſt quærere, an ſatis ſit ad lucrandam Indulgentiam, opera injuncta præſtare, etiam ſi quis ignoret Indulgentiam facientibus illa opera conceſſam eſſe? Ex p. 5. tr. 12. Reſ. 6.

§. 1. Negativè reſpondet Leo *de Jubilæo p. 2. nu. 135.* Corduba *de Indulgent. q. 25.* Vegha *in ſumm. tom. 1. c. 7. caſ. 2.* & alii; quia non videtur eſſe talis intentio Papæ, & ſicut ad merendum habitualis intentio non videtur ſufficere, ita neque ad lucrandam Indulgentiam. [illegible margin note]

2. Mihi verò ſatis probabilis videtur opinio affirmativa, pro qua *in 4. p. tr. 4. reſ. 54.* adduxi Portel, cui nunc addo Sanctarellum *de Jubil. cap. 15. dub. 4.* & Layman. *in Theolog. mor. lib. 5. tr. 7. cap. 6. num. 5.* qui citat Salas, & ratio eſt, quia non eſt exiſtimandum Summum Pontificem in lucrante Indulgentiam exigere actualem intentionem, quia nec natura Indulgentiæ id neceſſariò poſtulat, nec verba conceſſionis id ſignificant, cùm ſolùm dicatur Indulgentiam, v. g. plenariam conſequendam fore à fidelibus, qui tali die Eccleſiam piè viſitaverint, id totum autem fit, etſi quis actualem intentionem non habeat Indulgentias lucrandi, ergo, &c. Et ita hanc ſententiam tenet etiam Villalobos, *in ſumm. to. 1. tr. 26. diffic. 13. nu. 9.* ubi ſic ait. (Y digo mas, que aunque no tuuieſſe intencion de ganarla, quando entra en la Igleſia, parece que baſtaria que deſpues del acto, ſabiendo que avia Indulgencia, lo ratificaſſe en orden à eſſe fin.) Sic ille.

R E S O L. XIX.

An exiſtens in gratia, ſi ad tria ſigna Campanæ poſt ſolis occaſum recitet Ave Maria, *cum verſ.* Angelus Domini, &c. *&* Verbum caro factum eſt, *lucretur Indulgentiam concedi ſolitam; ignorans tamen tunc talem Indulgentiam concedi; quod eſt quærere, an lucraturus Indulgentiam debeat habere intentionem actualem, vel virtualem eam lucrandi, quando facit opera injuncta pro illa lucranda?*

Idem dicendum eſt, ſi in aliqua Eccleſia eſt una Indulgentia conceſſa intranti illam, & ibi certis vicibus dicenti Pater noſter, & Ave Maria, vel quid ſimile, ſi aliquis exiſtens in gratia intravit Eccleſiam, recitavit Orationes injunctas, ſed ignoravit ibi talem Indulgentiam illo die concedi, an, hoc non obſtante, lucretur ſuprà dictam Indulgentiam? Ex p. 4. tr. 4. & Miſc. Reſ. 24.

§. 1. Suppono tanquam certum, Adrianum IV. talem Indulgentiam conceſſiſſe non ſolùm pro Regularibus, ſed etiam pro omnibus Chriſti fidelibus, ut inter alios docet Hieronymus Rodriq. *in compend. q. Regular. reſ. 77. nu. 51. juncto num. 17.* Difficultas vero eſt, an ſæculares illam lucrentur, qui exiſtentes in gratia recitant dictas *Ave Maria*, modo quo ſuprà, neſcientes tamen in tali recitatione gaudere Indulgentia? & videtur negativè reſpondendum, ex doctrina Aegydii de Trullench *in Bull. Cruciata l. 1. §. 6. dub. 2. n. 5.* Emmanuelis Rodriquez *in eadem Bulla §. 8. nu. 9.* & aliorum aſſerentium, quod lucraturus Indulgentiam debet habere intentionem actualem, vel virtualem eam lucrandi, quando facit opera injuncta pro illa lucranda. Sed in noſtro caſu recitans ſupradictas, *Ave Maria*, non habet intentionem neque actualem, neque virtualem, quia neſcit in tali recitatione concedi Indulgentiam plenariam; ergo neceſſariò ſequitur illam non lucrari. [illegible margin notes]

2. His tamen non obſtantibus, affirmativam ſententiam docet Laurentius Portel. *in addit. ad dubia Regularia, ver. Indulgentia, num. 7.* quia unumquodque opus noſtrum factum in gratia maximè pœnoſum, ultra portionem gratiæ, quam meretur, meretur etiam certam ſatisfactionem pro pœna debita in Purgatorio, ut Theologi fatentur: at tale opus meritorium meretur hanc certam portionem ſatisfactionis pro pœnis, etiamſi operans meritoriè, neque actu neque virtualiter intendat talem ſatisfactionem quando actu operatur, imò multi, & ferè omnes ſæculares id ignorant. Ergo cùm Indulgentia ſuppleat noſtra opera ſatisfactoria circa eaſdem pœnas Purgatorii, habeatque eamdem conditionem, ut ſcilicet opus injunctum, & factum pro Indulgentia acquirat portionem illam ſatisfactionis, etiamſi is, qui facit tale opus injunctum nihil cogitet, neque ſciat, neque intendat de tali indulgentia. Et confirmatur, quia ſubrogatum habet naturam, quam habet illud, pro quo ſubrogatur; ergo ſi opus meritorium factum in gratia, meretur portionem ſatisfactionis abſque eo, quòd operans illud intendat, & cogitet, vel ſciat, faciens opus injunctum pro Indulgentia (quod opus ſit loco operis, meritorii, vel ſatisfactionis nobis deficientis) acquiret illam ſatisfactionem Indulgentiæ, etiamſi quando tale opus operatur neque intendat actualiter, neque virtualiter, imò etiamſi penitus ignoret, quæ veritas magis confirmatur ea probabiliori opinione aſſerente, quòd quis ſatisfacit præcepto recitandi Horas Canonicas, & audiendi Miſſam, & ſacramentalis pœnitentiæ, ſi fiat opus injunctum, quamvis fiat cum formali intentione poſitiva non ſatisfaciendi pro tunc, ergo ſatisfiet præcepto impoſito faciendis rebus injunctis pro Indulgentia; etiamſi quis careat intentione actuali, vel virtuali eam lucrandi, hoc enim eſt multo minus, quàm in ſupradictis tribus præceptis habere intentionem actualem non ſatisfaciendi pro tunc, qua non obſtante ſatisfiet, & hæc omnia docet Portel *ubi ſuprà* alias etiam adducens rationes, & ideò concludit, quòd ſi in aliqua Eccleſia eſt una Indulgentia conceſſa intranti illam, & ibi certis vicibus dicenti *Pater noſter*, & *Ave Maria*, vel quid ſimile, ſi aliquis exiſtens in gratia intravit Eccleſiam, & recitavit Orationes injunctas pro illa Indulgentia lucranda, ſed ignoravit ibi talem Indulgentiam illo die concedi, hoc non obſtante aſſerit ſupradictam illam Indulgentiam lucrari, & hanc ſententiam teſtatur Portel audiviſſe ex ore proprio à ſapientiſſimo Patre Ludovico Molina Societatis JESU illam docente. [Sup. hoc. in res. praeced.]

R E S O L. XX.

Duo dubia ſatis practicabilia circa Indulgentias diſcutiuntur. Ex p. 6. tr. 8. & Miſc. 3. Reſ. 31.

Ex

§. 1. EX Gallia fuerunt mihi transmissa duo dubia; & ita erat petitio. In Ecclesia Sancti Caroli Lugdunensi sunt altaria ad Confraternitates diversas pertinentia; unum, v. g. ad Confraternitatem S. Joseph, aliud ad Confraternitatem S. Jacobi, aliud, &c. Unaquæque Confraternitas pro sua Capella, vel pro suo Altari Indulgentiam plenariam ad septennium per Breve obtinuit, in quo est Clausula (volumus autem quòd si aliàs Christi fidelibus dictam Ecclesiam visitantibus aliquam aliam Indulgentiam perpetuò vel ad tempus nondú elapsum duraturam concesserimus, præsentes nullæ sint.) Quæritur modo an, hoc non obstante, valeant Indulgentiæ ut supra concessæ? Secundum dubium sic erat. Confraternitas, v.g. Sancti Caroli Lugdunensis Indulgentiam plenariam pro sua Ecclesia, seu Capella obtinuit in die festo Annunciationis, ut in Brevi continetur lucranda. Usus autem Ecclesiæ Lugdunensis est non solùm transferre officium dictæ Annunciationis, quando in Hebdomada majori cadit, verùm etiam solemnitatem ita quod in ea die in qua fit translatio omnis loci populus cesset ab opere. Quæritur modo an in dicto translationis casu transferatur quoque Indulgentia?

2. Ad primum dubium respondi affirmativè, quia verba dictæ clausulæ intelligenda sunt de alia Indulgentia simili expressa in eadem concessione, ob dictionem, aliam, quæ est repetitiva ejusdem qualitatis, quæ priùs, seu immediatè fuerat expressa; unde v.g. valida erit Indulgentia cum dicta clausula pro festo B. Cajetani, etiam quod in nostris Ecclesiis adesset Indulgentia pro festo B. Andreæ. Et ita docet Lezana *in summa, tom. 3. verb. Clausula, num. 25.* Naldus *eod. verb.* & Gavantus *in Manuali Episcop. verb. Indulgentia, num. 17.*

3. Ad secundum dubium etiam affirmativè respondi ex dictis suprà in alia resolutione ex doctrina Francisci Sylvii *in resolutionibus variis, ver. Indulgentia, 2. §. Si autem*; quia ut suppono in brevi dictæ Indulgentiæ nulla efficitur mentio de die mensis, sed conceditur Indulgentia pro die festivitatis; ergo ista translata transfertur etiam Indulgentia. Hoc addam, hic, quod non obstat doctrina P. Magistri Lezana *ubi suprà in summa tom. 3. ver. Festi dies num. 13.* ex Portellio, & Azorio, quod aliqui a dies festus habeat Indulgentiam annexam lucrandam tali die, si contingat officium illius diei transferri in alium diem, tunc Indulgentia non transfertur. Non, inquam, hoc obstat, quia sentio cum Lezana, quòd quando transfertur officium, non transfertur Indulgentia; sed secus dicendum puto quando transfertur, tum ipsa festivitas, tunc enim puto ut dixi quod transfertur etiam Indulgentia.

RESOL. XXI.

An Indulgentiæ concessæ alicui diei festo transferantur, si dies festus transferatur? Ex. par. 6. tract. 7. & Miscel. 2. Res. 31.

§. 1. CAsus est practicabilis, & ad illum negativè respondet ex Azorio Fagundez *in præcept. 1. Eccles. lib. 1. cap. 2. num. 10.* ubi sic ait, Sed rogabis. An quando transferuntur horæ Canonicæ, transferantur etiam Indulgentiæ concessæ a Summo Pontifice; Negat expressè *tom. 2. Moral. inst. lib. 1. c. 28. q. 8. fol. 183. colum. 1.* affirmans eas esse adnexas ex consensu, & concessione Summi Pontificis, diei certo, & non posse in alium diem transferri: nisi speciale privilegium in illatum diplomate exprimatur, cui opinioni assentior, propter eamdem rationem.

2. Verùm affirmativæ sententiæ adhæret Franciscus Sylvius *in resol. variis, verb. Indulgentia 2.* ubi ita asserit. Si concedatur Indulgentia visitantibus Ecclesiam N. die festo talis aut talis Sancti, nulla facta mentione diei mensis, aut diei depositionis, aut mortis, aut translationis, aut similis: & contingat festum illud celebrari die ordinario, in quem cadit, sed aliquo alio, in quem non solùm officium, sed etiam festum transfertur; verisimile est Indulgentiam quoque transferri: quandoquidem Indulgentia concedatur pro die festo talis Sancti: dies autem festus illius fit, quando ejus officium, ac festum celebratur. Unde si conceditur Indulgentia in festo Annunciationis B. Mariæ Virginis; & quoniam die 25. Martii cadit in septimanam Sanctam, festum simul cum officio transfertur, ac celebratur post Dominicam in Albis, probabile est Indulgentias lucrandas esse non in die 25. Martii, sed eo die, quo post Pascha festum illud celebratur. Idemque propter eamdem rationem diei posse videtur, quando nulla similiter facta mentione die mensis, aut depositionis, &c. conceditur Indulgentia visitantibus Ecclesiam talem die festo, vel in festo S. Benedicti, S. Thomæ, S. Francisci de Paula, &c. & propter Dominicam Quadragesimæ, aut aliud impedimentum, Benedictini, Dominicani, Minimi, aut alii festa illa transferunt juxta præscriptum Romanorum Pontificum, quòd nimirum fideles lucrari possint Indulgentias, eo die, quo festa illa celebrantur. Huc usque Sylvius quidem probabiliter.

RESOL. XXII.

An Indulgentia alicui Templo concessa perseveret, si Templum alio transferatur in loco?

Et quid si dirueretur, & reficeretur per partes? Ex p. 6. tract. 7. & Misc. 2. Res. 32.

§. 1. NEgativam sententiam tenet Pater Lugo *de Sacram. Pœnit. disp. 27. sect. 8. nu. 131.* ubi sic ait. Circa Indulgentiam localem quæri solet, an diruta Ecclesia, cui concessa erat, maneat Indulgentia in alia Ecclesia, si in eodem situ reædificatur? Aliqui Canonistæ dicunt, si auctoritatem Superioris Ecclesia ab uno ad alium locum transferatur, deferre secum suas Indulgentias. Pater Suarez *disp. 52. sect. 1. num. 9.* probabile id putat, quando in eodem situ statim alia ædificatur: mihi tamen valdè dubia esset talis Indulgentia: quia revera illa est alia Ecclesia non solùm physicè, sed moraliter, & ideò indiget nova consecratione. Aliter dicendum esset, si non tota simul, sed per partes dirueretur: tunc enim numquam prior Ecclesia desiit esse, sed semper moraliter eadem perseveravit. Ita Lugo.

2. Verùm affirmativam sententiam docet Ghilinus *in resol. cas. conscient. verb. Indulgentia, num. 2.* & Bonacina *to. 1. disp. 6. quæst. 1. punct. 8. num. 5.* ubi ita asserit. Si indulgentia concessa sit ipsi templo, sicut ordinariè præsumendum est ipsi templo concessam fuisse, cùm ordinariè præscribatur aliquid intra talem locum, vel templum fieri, censeo indulgentiam transferri loco, in eoque perseverare: nam censetur adhuc eadem Ecclesia, & idem templum, quod comparari potest personæ, quæ secum defert privilegium personale.

RESOL. XXIII.

An diruto Templo Indulgentia ipsi concessa pereat?

Et quid, si Superioris authoritate Ecclesia destruatur in pœnam delinquentium? Ex p. 5. tr. 12. Res. 20.

§. 1. AD hunc casum libet respondere cum verbis Pauli Layman. *in Theol. Moral. l. 5. tr. 7. c. 3. num. 5.* ubi sic ait. Si Ecclesia diruta iterum non reædificetur, locus privatur Indulgentia, cùm non loco simpliciter, sed Ecclesiæ fuerit concessa; sin verò ædificetur iterum Ecclesia in eodem loco, retinet Indulgentiam, sicuti & alia privilegia, quippè cùm moraliter eadem Ecclesia censeatur, sicuti docet idem Suarez n. 8. Limitat tamen Innocent. *in c. 2. de novi operis nunciatione*, gloss. *in reg. 7. in 6.* Nisi Superioris auctoritate destruatur in pœnam delinquentium, tunc enim omnibus privilegiis spoliari censetur, ut iterum ei expressè, seu tacitè conferenda sint, si de novo ædificetur. Id verò non est improbabile, atque in praxi servari solet, quod Innocen. *ibid.* docet, & Ludovicus Bononius *in c. de Indulg. n. 79.* si Ecclesia auctoritate Superioris tali pacto destrui curetur, ut sub eodem titulo, ac Patrono in alium locum transferatur, etiam Indulgentias, & alia privilegia ejus transferri, quod etiam docuit glossa *in reg. jur. 7. in 6.* D. Antonin. *p. 1. tit. 19. c. 1. §. 2.* Suarez *lib. 8. de legib. cap. 5. in fine*, qui benè id explicat, transferri privilegia unà cum Ecclesia, si concessa sint non ratione situs, aut loci, sed absolutè Ecclesiæ sub proprio nomine ac titulo suo. Vide etiam Villalobos *in summa tom. 1. tract. 26. difficult. 24. num. 2.* & Filippum Fabrum *de pœnit. in 4. sentent. distinct. 19. quæst. unic. disp. 38. cap. 6. nu. 184.*

RESOL. XXIV.

An Indulgentia alicui Templo, vel Sacello concessa amittatur, destructo templo, si non reædificetur?

Et quid, si per partes destruatur, & per partes reædificetur?

Et quid si Ecclesia authoritate Prælati destruatur en lege, ut alio in loco reædificetur, servando eumdem titulum, & Patronum, an secum ferat suas Indulgentias, & Privilegia?

Et an locus, ubi destructum fuit Templum, gaudeat Immunitate? Ex p. 11. tr. 8. Misc. 8. Res. 9.

Ad

Sup. contenta in hoc Resol. [illegible] Res. seq. [illegible]

§. 1. AD hunc casum sic respondet Gobat *de Indulgentiis p.2.c.6.q.15.nu.320.* si non readificetur templum illud, aut sacellum, certum est perire Indulgentiam, nam Indulgentia non erat data loco simpliciter, sed Ecclesiæ; Layman. *c.3. num.5.* Si autem per partes, seu paulatim destruatur, & paulatim readificetur, sicut manet eadem moraliter Ecclesia, ita & eadem Indulgentia, Lugo *num.* 53. Imò etsi tota simul destruatur, & alia mox extruatur in eodem loco, censet Suarez *d.52. sect.1. nu.9.* probabiliter remanere priorem Indulgentiam; sed Lugo de hoc dubitat. Quin Layman. testatur in praxi observari, ut quando Ecclesia auctoritate Prælati destruitur, ea lege, ut alio loco readificetur, servando eundem titulum, & Patronum, secum ferat suas indulgentias. Ita Gobat; cui adde Dicastillum *de Sacr. tom.2. tr.9. disp.2. dub.7. n.118. cum seq.* qui etiam observet probabilem esse, & in praxi securum si Ecclesia superioris auctoritate tali pacto destruatur, ut sub eodem titulo, aut Patrono in alium locum transferatur, etiam indulgentias, & alia privilegia transferri, Suarius *l. illo 8. de legib. c.5. in fine.* Qui rectè explicat trasferri privilegia una cum Ecclesia, si concessa fuerunt non ratione situs, aut loci, sed absolutè ipsi Ecclesiæ proprio nomine, & titulo suo. Ita etiam S. Antoninus *1. p. tit. 19. cap. 1. §. 2. & Gloss. in reg. 7. jur. in 6.* Layman. *supr.* Franciscus Hotromanus *l. illustrium quæstionum quæst. 8.* Bonacin. *supr.* qui addit inde colligi, quod, cùm consecratio destructo templo, adhuc adhæreat solo, locus consecratus, vel benedictus semper retinet sua privilegia, quæ ex loci consecratione, vel benedictione sequuntur, quale privilegium est locum non esse venalem, non posse converti ad prophanos usus, & gaudere immunitate, si immunitas primario concessa sit areæ, & non ratione ædificii; privilegium autem concessum solo non putat transferri, sed manere solo affixum, quando templum auctoritate superioris aliò transfertur.

Sup. hoc privil. Immunitatis in Res. [illegible]

2. Quòd si privilegium, seu Indulgentia ipsi templo concessa sit, ut dicebam, sicut ordinariè præsumendum est, concessam, quia ordinariè præscribitur aliquid intra talem locum, vel templum fieri; tunc putat indulgentiam transferri; censetur enim eadem Ecclesia, & idem templum, & est quasi privilegium concessum personæ, quæ secum defert privilegium personale. Quæ doctrina aliquibus videtur probabilis. De consecratione verò adhuc mihi minus placet, quæ si templum destruatur, non potest in alium locum transferri, etiamsi iidem lapides, ligna, &c. aliò transferantur; immò etiamsi iterum in eodem loco readificetur nisi paulatim fuerit destructa, & readificata; nam tota simul destructa, & iterum readificata priorem consecrationem amittit. Hæc omnia Dicastillus, qui citat Suarez, Pinellum, Grassium, & Bonacinam,

RESOL. XXV.

An destructa Medallia, Rosario, Imagine, pereat Indulgentia?

Et quid, si non sit penitus destructa?

Et quanta debet esse ruptura, aut fractio, ut censeatur periisse Indulgentia?

Et notatur in applicatione Indulgentiarum, opus esse, ut quis coram se habeat Medallias, Rosaria, & Imagines, & semel Medalliis Indulgentia applicata, postea non potest amplius tolli, & aliis similibus applicari.

Et docetur, quod facultas concedendi Indulgentias nunquam delegatur laicis, & fœminis? sed tamen hi possunt determinare grana, aut Imagines.

Et tursim advertitur, quod uni, eidemque Imagini, grano, &c. plures, & diversæ benedictiones applicari possunt? Exp. 10. tr. 16. & Misc. 6. Res. 9.

Sup. contenta in hoc Resol. usque ad §. Noto autem in Res. seq. [illegible]

§. 1. AD hoc dubium nimis practicabile sic respondet Amicus *in Curs. Theolog. tom. 8. d. 10. sect. 2. nu. 91.* Dubium esse potest, an destructa, vel perdita Imagine, Rosario, vel Nemismate, cui applicata fuit Indulgentia à Pontifice; posset in aliam Imaginem, Rosarium, vel Numisma Indulgentia transferri, uti de Templo diruto suprà dictum est, cùm videatur esse eadem ratio. Nam causa propter quam indulgentia hujusmodi rebus conceditur, est ad excitandam devotionem erga Sanctos, qui in hujusmodi Imaginibus, & Numismatis coluntur. Nihilominus, nisi id in ipsa concessione exprimatur, non arbitror sola authoritate ejus, cui in talibus rebus indulgentia conceditur, id fieri posse. Alioqui non foret major ratio de una Imagine, vel Numismate, ac de pluribus: atque adeò semel in una Imagine, vel Numismate indulgentia obtenta, posset, illa destructa, vel perdita, in aliam; & in aliam eadem indulgentia transferri: quod non videtur juxta mentem concedentis. Nec est par ratio de Templo diruto. tùm quia illud supponitur transferri alio cum authoritate superiori: tum maximè, quoniam Templum natura sua est perpetuum, nec facilè destrui, vel amitti potest, sicut grana, Imagines, & Numismata. Unde voluntas concedentis præsumitur accommodata, rebus, quibus Indulgentiam applicat: ut sicut Templum ex natura sua perpetuum est amittique non potest, contra verò Imagines, Grana, & Numismata, natura sua amissibilia sunt; ita Indulgentia his rebus concedi præsumitur amissibiliter, contra verò Templo inamissibiliter. Advertendum autem est, ut res illa, cui applicata est Indulgentia, Indulgentiam amittat, ita debere destrui, ut moraliter amittat esse eadem quæ antea: alioquin si vel cessari possit, vel major pas ipsius integra maneat, manebit cum ipsa Indulgentia. Hucusque Amicus.

2. Sed quoad hoc ultimum magis difficilè, minutius distinguit, & rem pertractat Pater Gobat *in Thes. Indulgent. part. 2. cap. 14. quæst. 37. num. 390.* ubi sic ait: Quanta debet esse ruptura, aut fractio, ut censeatur periisse Indulgentia. Respondetur Primò: Idulgentiæ applicatæ Rosario, nil officit fractio chordulæ, seu funiculi, quia mutatio, & variatio chordulæ non facit, ut Rosarium sit ullo modo mutatum moraliter. Secundò: similiter nil obesse videtur, etsi penitus frangatur crucula Rosarii, aut etiam sexta circiter pars granorum, saltem si alia substituantur, nam censetur nihilominus esse idem moraliter Rosarium. Tertiò: & si frangatur superior pars, & fibula Medallii; ita ut non possit ampliùs suspendi ex Rosario, non tamen perit Indulgentia Medallio concessa, quia saltem ratione Imaginis illis insculptæ, potest adhuc inservire ad usum Reliosum. Quartò; quamvis laceretur, aut exuratur tota illa charta, aut tela, quæ est continua cum parte, cum immediatè inhærent colores Sanctum ipsum repræsentantes, non perit Indulgentia illa Imagini concessa, nam remanet nihilominus vera Imago, seu effigies Sancti. Quintò; si crucula Carahatensis pars recta, aut transversa ita frangatur, ut quod infractum manet, repræsentet adhuc crucem Hispanicam, aut etiam qualemcumque crucem, non videtur intercidisse Indulgentia, quia nihilominus id quod restat, potest secundum morem Ecclesiæ intervenire ad usum verè, & propriò dictæ crucis; si verò ita frangatur, ut non referat ampliùs speciem crucis, perit Indulgentia, quæ tamen reditura videtur, si partes fractæ denuò copulentur. Quod etiam dicendum censeo, de Imagine per medium fissa, aut scissa, iterumque compacta. Ratio petitur ex dictis de interitu, & reditu Indulgantiæ alicui Templo, quod destruitur, & restauratur, concessæ, nec enim video, cum forma Templi pereunte, pereat Indulgentia, redeunte, seu restituta redeat; & non item destructa forma substantiali crucis & Imaginis non pereat Indulgentia, & non redeat, quando Imago, & crux dicto modo reficiuntur, cùm præsertim crux refecta sit physicè, & moraliter eadem. Sextò: Si Rosarii dimidia pars confringatur, censeo Indulgentiam non remanere in parte integra. Ducor, quia si manet in parte integra, tùm posito, quod dimidia pars non esset confracta, sed tantùm amissa, sequeretur in dimidia parte amissa, residere etiam Indulgentiam, cur enim potiùs resideat in non amissa, quam in amissa? Hoc autem non debet admitti; quia si admittatur, sequeretur me posse ex uno Rosario habente Indulgentias quinque Sanctorum facere duo, quorum singula sint verè affecta Indulgentiis. Hoc autem est utique falsum, quia neque Ego, neque ullus privatus potest multiplicare inventiones Indulgentiarum faciendo 10. aut plures ex una. Hæc omnia Gobat *loco citato*.

3. Sed quia casus est practicabilis, non deseram hic apponere verba Patris Pellizzarii *in Man. Regular. tom. 2. tract. 8. cap. 5. sect. 5. subsect. 2. numero 232.* sic asserentis: Addo, quod si Crux Caravaccæ habens Indulgentias frangatur quoad hastam superiorem transversam; hoc ipso amittit Indulgentias: cum sic non sit ampliùs Crux Caravaccæ, quæ formaliter consistit in hoc quod habeat duplicem hastam transversalem, sed Crux ordinaria, & aliàs Indulgentiæ applicatæ alicui rei durent, nisi quandiu res illa sic subsistit, ut juxta prudentem æstimationem sit, & dici possit eadem, quod potissimum haberet locum, si dictæ Indulgentiæ concessæ fuissent Cruci Caravaccæ, quatenus tali; sic senserunt mecum viri docti consulti. Secùs dicendum videtur in casu quo globuli alicujus Rosarii habentis Indulgentias v.g. Sancti Caroli fracto filo eos colligante invicem segregentur: tunc enim probabile est adhuc in eo durare Indulgentia; cùm re vera adhuc sit Rosarium substantialiter, adeoq; non appareat, unde dicatur amisisse Indulgentias. Quod idé puto probabiliter dici posse in casu, quo Crucis Caravaccę hasta longior notabiliter (etsi non totaliter,

ter, frangatur in ea parte, quæ est sub duabus hastis transversalibus: sic enim adhuc videtur manere eadem numero Crux, & alioqui Indulgentia durat quandiù res; cui applicata est, manet eadem numero. Ita ille, & Ego.

4. Nota etiam hic obiter in applicationa Indulgentiarum opus esse, ut quis coram se præsentes habeat Medallias, Rosaria, Imagines, &c. ut ex Urbano VIII. notavit Pater Lezana *in Summa QQ. Regul. tom.5. verb. Indulgentia, quoad Regul. numer. 19.* & semel Medalliis Indulgentia applicata, postea non potest amplius tolli, & aliis similibus applicari; ut notat Quintanadueñas *in Theolog. moral. tom.1. in Append. tractatu 9. dubit. 6. numer. 9.* ratione valde notanda: quam ex Cardinali Lugo affert Gobat, *ubi suprà, numero* 405. quia iste talis quando designavit priores Medallias, &c. non ille propriè, sed Pontifex illis Medalliis gratiam fecit: undè apparet te nihil effecturum, si dicas, istam Indulgentiam pro hoc anno applico huic Rosario, pro sequente alteri: Itaque applicatio Indulgentiarum, rectius designationem, & substitutionem dixeris, non est concessio Indulgentiæ; non enim tu, sed Pontifex, aut potiùs Deus immediatè concedit illam Indulgentiam habentibus tale Numisma à te deputandum; quia facultas non edendi Indulgentias, nunquam delegatur Laicis, & fœminis, & tamen ii possunt determinare grana, aut Imagines. Igitur applicatio illa, seu designatio Indulgentiarum est tantùm conditio, non autem causa Indulgentiæ. Ita ex Cardinali Lugo Gobat *num.344.* Sed ego invenio hæc omnia, præter Gobat, & Lugum, docuisse Patrem Amicum *in Cursu Theologico, tom.8. disp.20. sect.6. nu.144.* ubi sic ait: Dices, sæpe Laicus Indulgentiam sibi a Pontifice concessam alteri communicat; non posset autem illam alteri communicare, nisi, cum illa simul à Pontifice acciperet potestatem eam communicandi: ergo de facto hæc potestas delegatur Laico. Respondetur distinguendo majorem: communicat illam authoritativè, nego, per modum cujusdam conditionis, qua posita, Pontifex ipsa indulgentiam applicat, concedo. Quando igitur Laicus indulgentias à Pontifice obtinet, ut eas possit aliis etiam communicare, non accipit à Pontifice authoritatem indulgentias concedendi, sed solùm se habet ut conditio, qua posita Pontifex easdem indulgentias ad alios etiam extendit. Quo pacto novi Provinciales Procuratores cum a Pontifice indulgentias accipiunt, aliis communicant. Ita Amicus.

5. Nota hic obiter, quod uni eidemque imagini, Grano, &c. plures, & diversæ benedictiones applicare possunt. Ita Quintanadueñas *ubi supra*.

R E S O L. XXVI.

An Indulgentia concessa imagini, Rosario, Numismati & similibus pereat, fractis illis, vel detritis?

Et notatur Indulgentias desinere esse per revocationem concedentis.

Et an privilegia Bullæ Cruciatæ, & similia quæ conferuntur sub obligatione onerosa, ex parte recipientis, non possint, nisi subsistente, eaque urgente causa, revocari, &c.?

Observa tamen quod de facto Indulgentiæ non cessant, donec earum revocatio legitimè promulgetur.

Major difficultas est, an sit etiam necessarium, ut ipsa actualis notitia revocationis perveniat ad aures Indulgentiam possidentis.

Idem est dicendum de dispensatione votorum, &c. Ex p.11. tr.8. & Misc. 8. Res. 10.

Alibi in Resol. præcitata à princ. usque ad §. Nota etiam, & ne deseras videre alias Resol. quas not.

§. 1. CAsus sunt curiosi, & quotidiè in praxi possunt accidere; unde ego alibi circa prædicta, plura adduxi ex Gobat *de Indulgentia par.2. cap.14. qu.37. num.350.* Verùm reor rem gratam Lectoribus facere si hic adducam ea, quæ etiam observat Dicastillus *de Sacram. tom.2. tract.9. disp.1. dub.7. n.121.* sic itaque asserit; Major difficultas esse potest de Indulgentia concessa alicui imagini, cujus pars, vel confracta, vel detrita est, an tunc permaneat Indulgentia? in qua re etiam existimo, si confractio; vel detritio non sit enormis, sed adeò parva ut adhuc censeatur absolutè eadem imago permanere, etiamsi quod detritum, vel contractum est, de novo, aut aliter instauretur, manere Indulgentiam; quia censetur moraliter eadem imago. Si vero fractio, aut detritio sit adeo enormis, verbi gratia, si in statua caput, aut pars magna corporis frangatur, & omnino destruatur; tunc non manebit Indulgentia; quia non manet imago; & si iterum reficiatur absolutè censetur alia imago, sicut Ecclesia majori ex parte diruta absolutè censetur alia Ecclesia, quando dirutio est tota simul juxta dicta loco notato de sacrificio Missæ. Si verò illa imago paulatim deteratur, & reficiatur, ut si una die pars manus, & illa reponatur, etiam de novo facta; alia die unus pes, alia pars aliqua faciei, aut barbæ, aut unus oculus, ita ut statim sigillatim reparentur, tunc etiamsi decursu temporis tota imago esset mutata, ita ut nihil maneat earum partium, quæ prius fuerant, adhuc censeri potest eandem imaginem continuatione, & perseverare Indulgentiam, perinde atque de Ecclesia diximus hic, & loco notato, censeri eandem Ecclesiam continuatione, quando paulatim diruitur, & reparatur, tunc ergo sicut propter continuationem semper censetur consecratio manere, manebit Indulgentia. Sup. hoc sup. in Ref. 14. & in aliis die primo notat.

2. Ex hac doctrina Philosophari etiam possumus in granis, Rosariis, numismatis, & similibus; atque in primis, si Rosario per modum unius toti integro concessa sit Indulgentia, etiamsi aliqua pauca grana seu globuli pereant fractione, aut amissione, &c. & supponantur alia grana alterius Rosarii, adhuc puto manere Indulgentiam, censetur enim adhuc idem Rosarium. Imò etiam, si paulatim prædicto modo grana mutentur; potest enim censeri idem Rosarium continuatione, sicut dictum est de partibus Ecclesiæ, & dici solet etiam de aqua benedicta, quando paulatim præcedenti benedictæ sufficit aliquid aquæ alterius non benedictæ, ut obiter, & per occasionem diximus *tract.4. disp.7. dub.10. num.126. juxta c. Quod in dubiis de consecr. Eccles. vel Altaris.* Sup. hoc in tom. 2. tr. 4. ex hac doctrina Resol. 1. §. Sed praeterea, circa medium, vers. Et exemplo etiam, & cursim in aliis §. quas not.

3. Eadem ratione, quando singulis granis datur Indulgentia, si forte contingat aliquod granum ex parte frangi, ita ut absolutè censeatur manere, manebit Indulgentia. Quod si granum tale sit, ut possit particula, quæ semel deteritur, aut fractione tollitur, alia reparari, eodem modo philosophandum est, atque de toto Rosario.

4. Idem dictum puta de numismatis, in quibus illud etiam mihi videtur verum, licet anulus, seu armilla serviens ad suspendendam iconculam frangatur, adhuc manere Indulgentiam, etiamsi, vel addatur nova Armilla, vel in ipso cyclo imagunculæ aperiatur foramen pro illa suspendenda, adhuc enim censetur eadem.

5. Idem quoque in Rosario dictum puta; etiamsi linea, seu funiculus rumpatur; aut catena dissolvatur ex toto, vel ex parte, & grana inter se non habeant eundem ordinem, quando iterum in funiculum inseruntur; id enim totum non tollit quin verè, & secundum moralem æstimationem sit idem Rosarium. Hucusque Dicastillus, sed in casibus contingentibus ne deseras videre Gobat *ubi suprà*.

6. Notandum est hic obiter, Indulgentias desinere esse per revocationem concedentis, tandiu enim durant, quandiu concedens voluerit durare. Unde superior potest non solum validè, sed etiam licitè per se loquendo Indulgentias pro suo arbitrio revocare; sunt enim, per se loquendo, beneficium gratuitum; tum in fieri, tum in conservari. Sup. contenta in hoc, & duobus §§. seqq. sup. in ex 1. Resol. 1. Ibid. & §. Sed & alibi.

7. Dixi per se loquendo; nam per accidens fieri potest, ut saltem licitè non revocet, nisi causa exigens subsistat. Sic multi viri graves dicunt, privilegia Bullæ Cruciatæ, & similia, quæ conferuntur sub obligatione onerosa ex parte recipientis, non posse nisi subsistente, eaque urgente causa, revocari, nimirum quia ex parte recipientis fuit aliquod onus susceptum, & exhibitum, scilicet ex parte particularium recipientium Bullas soluta eleemosyna, & ex parte Regis Hispaniarum, ad cujus petitionem confertur; sustentatio triremium, seu classium, aliaque onera, & expensæ factæ in bonum reipublicæ Christianæ. Unde istæ Indulgentiæ conceduntur quasi per modum contractus; item si conferens indulgentias spontè juret se illas non revocaturum sine causa, non poterit sine causa revocare, Legatur Suarius *lib.8. de legib. cap.37. nu.5. & 6.* ex communi sententia probat, privilegium datum per contractum onerosum, & remunerativum, esse irrevocabile.

8. Observa tamen, quod de facto Indulgentiæ non cessant, donec earum revocatio legitimè promulgetur, ut ad notitiam eorum, quibus concessæ sunt, moraliter pervenire valeat. Est communis sententia Doctorum. Ratio, quia non præsumitur aliter Pontificem Indulgentias revocare, quàm soleat alias gratias, & indulta.

9. Major Difficultas est, an sit etiam necessarium, ut ipsa actualis notitia revocationis perveniat ad aures Indulgentiam possidentis? Inclinat Filliuc. *cap.9. quæst.8. dict.3.* pro quo etiam citat Navarrum, & Cordubam. Quam opinionem piam, & favorabilem, quamvis incertam, putat Suarez.

10. Mihi verò probabilis est quando cum indulgentia sunt conjuncta alia privilegia, ut nimirum possit cum indulgentiam lucraturo dispensari in votis, absolvi a censuris, & casibus reservatis. Secus quando cum indulgentia

non

non sunt conjuncta hujusmodi privilegia. Ratio prioris est, nam ea voluntas præsumenda est in Pontifice, quæ sit magis favorabilis saluti animarum: talis est voluntas non revocandi indulgentiam, cum qua sunt conjuncta hæc privilegia, nisi postquam revocatio pervenerit ad notitiam ejus, cui indulgentia concessa est. Major probatur: nam semper in revocatione privilegiorum præsumitur Pontifex nolle obesse animarum saluti. Minor constat: quia magnum esset onus; si postquam aliquis suam confessionem fecit, & à peccatis, & censuris bona fide absolutus est antequam notitiam habuerit revocationis indulgentiarum debeat confessionem repetere. Idem dicendum erit de dispensatione votorum. Ratio posterioris est: quia quando indulgentia non habet talia privilegia annexa, nullum est periculum animarum, si illa cesset, antequam ejus revocatio perveniat ad notitiam ejus, cui concessa fuit. Et hæc omnia docet Amicus *in cursu Theolog. tom. 8. disput. 20. section. 10. num. 292.* & Dicastill. *ubi suprà disp. 2. dub. 20, numer. 273, & 278. cum sequent.*

RESOL. XXVII.

An orbiculi benedicti, qui Agnus Dei vocantur, si ita fracti sunt, & compressi, ut cerea Imago non videatur, sed tantum remaneat sola materia, adhuc retineant Indulgentias? Ex p. 1 r. tr. 8. & Misc. 8. Ref. 7.

§. 1. CAsus est curiosus, & ad illum sic respondet Dicastillus *de Sacrament. tom. 2. tract. 9. disput. 1. dub. 7. num. 127.* Mihi videtur In primis Sanctitatem ceræ perseverare; Sanctitas enim illius ceræ absolutè consistit in materia ritè facta, & à Pontifice benedicta, idque declarat satis fidelium usus, qui vel minimam partem illius ceræ religiosè colunt, & servant, id quod nec Pontifices ignorant, nec cæteri Prælati; atque adeo communia omnium sensus esse videtur, intentionem Pontificis in iis ceris benedicendis materiam potiùs legitimè factam respicere, quam figuram, omitto alia argumenta, quæ suppetebant, hoc enim sufficit.

2. Hinc vero colligere quis posset, divisa in partes una tali cera, quamlibet partem habere gratiam, seu indulgentiam, quia in unaquaque parte servatur integra Sanctitas seu ratio venerandi illam, atque adeò indulgentia: Nihilominus dicendum potius est indulgentiam non multiplicari, aut (quod idem est) in singulis partibus manere, cujus rei ratio à priori non potest esse alia, quàm intentio Pontificis, qui non videtur (nisi aliud explicet) id voluisse; si enim id voluisset ex causa justa, quæ posset occurrere, multiplicaretur indulgentia. Porrò id non intendere de facto, quando benedicit illos orbiculos, probari potest, quia nullum est argumentum probans intendere, quod enim affertur de Sanctitate in quavis particula existente, non probat. Nam inde sequeretur pro cuiusqe voluntate dividendo particulas multiplicari indulgentias, & vilesceret æstimatio illarum. Item argumentum à multiplicatione benedictionis non probat pro multiplicatione indulgentiarum. Multò enim facilius conceduntur benedictiones, quam Indulgentiæ. Nam ipsi orbiculi omnes censentur, & sunt benedicti, & non omnibus collata est Indulgentia, & meritò, qui non per illam multitudinem, & multiplicationem benedictionum, sed per multitudinem, & facilitatem Indulgentiarum vilescunt claves Ecclesiæ, & contemnuntur Indulgentiæ sic facilè collatæ, id quod movit Pontifices ad plures Indulgentias revocandas. Omitto alias rationes. Satis est ad negandum quod non sit efficax ratio concedendi eam multiplicationem. Hucusque Dicastillus.

RESOL. XXVIII.

An quis lucretur Indulgentiam cum Medallia seu grano benedicto mutuo accepto.

Et utrum, si reperiam Medalliam, quam amiseram, pereat Indulgentia secunda Numismatis à me deputati in locum primi.

Et an in hac deputatione, & applicatione Indulgentia non sit opus quodquam loqui, nec aliud signum externum adhibere, &c. Ex p. 11. tr. 2. & Misc. 2. 2. Ref. 50.

* Quam hic est contra Res. 20. § Nota hoc à lin. 4.

§. 1. AFfirmativam sententiam docui *in part. 10. tract. 16.* * *resolut. 2.* nixus auctoritate Petri Marchantii, nunc autem invenio hanc sententiam docere etiam Sanctarellum *de Jubilæo cap. 15. dubitat. 3.* ubi sic ait: (Se alcuno trovasse una Corona benedetta, e la dicesse, guadagni l'Indulgenze concesse à detta Corona? Rispondo. Deve costui far diligenza in trovar il Padrone, mà non trovandolo, può con buona conscienza tener quella Corona, & le medaglie, e grani benedetti, che in essa vi sono, e guadagnare l'Indulgenza concessa à quella Corona, perchè nella Bolla del Papa si dice, che chi haverà quella Corona, & la dirà, guadagni Indulgenza plenaria, Hieron. Gratian. *de Jubilæo par. 1. cap. 15.* Parimente guadagnarà l'Indulgenza colui, che hà una Medaglia benedetta prestatagli da un' altra.) Ita ille, qui citat Pinellum *de Indulgentiis, cap. 11.*

2. Idem etiam docet doctus, & amicissimus Pater Gobat *de Indulg. p. 2. cap. 13. q. 32. n. 378.* sic asserens; Cum Religiosis debeat abesse meum, ac tuum, frigidum illud verbum, & quidquid malorum est, in vitam nostram invehens, S. Chrysost. *Orat. de S. Philogonio*, Religiosi autem æquè ac cæteri possint fieri compotes Indulgentiarum, rebus piis concessatum, clarum est nil interesse, sivè illud numisma sit tuum, sivè alienum.

3. Quare si tibi suum Rosarium quispiam commodet, æquè poteris Indulgentiis illi adhærentibus gaudere, ac dominus Rosarii. Et ita nominatim declaratur in Indulgentiis quinque Sanctorum §. 13. Undè absolute infert Sanctarellus *loco citato*, ex Hieron. Gratiano tibi obventuras mei Rosarii Indulgentias, si illud à me amissum reperisti, & orando percurristi.

4. Observo autem, inter formulas Indulgentiarum quoad præsens institutum, hoc discrimen, quod in formulis, quibus Pontifices erogant Indulgentias ad instantiam alicujus personæ, aut honorem alicujus particularis Sancti consueverint exprimere hanc facultatem, quod scilicet sit perindè, seu quis aliena, seu propria re utatur, sicuti videbis in formulis Sancti Caroli, Quinque Sanctorum, Cardinal. à Dietrichstain, Divum Gulielmi, Maximiliani, Feriæ, Godefridi Bambergensis, Nostrorum Patrum Assistentium, Patris Hyacinthi Capucini, &c. At verò in aliis Indulgentiis omittitur hæc facultas, ut videre est in formulis Communionum Indulgentiarum Clementis VIII. Pauli V. Urbani VIII. Puto tamen esse hoc ipsum de his, quod de cœteris dicendum, tum quia ita habet praxis, tum quia ita haud dubiè sentiunt citati, tum quia id convincunt allatæ paulò ante rationes, tum denique quia inspicimus in obscuris, quid plerumque fieri soleat, *cap. Inspicimus, de reg. jur. in 6.* vide plura.

5. Nec obest, quod Clemens VIII. anno 1597. expressè vetuerit, ne res indulgentiis affectæ transirent personam illorum, qui eas illo anno obtinebant, nam id vetuit, tantum de suis, & Prædecessorum indulgentiis, sicut videre licet in Brevi, quod satis mendosè refert Rodriquez typographus *tom. 4. fol. 503.* correctius autem *tom. 2. pag. 198. ar. 2.* In quo Brevi alia vetat idem Pontifex, quæ certum est nec ab ejus Antecessoribus, nec à Successoribus fuisse vetita. Ita Gobat. Cui adde Quintanadueñam *to. 1. singularium in Append. t. 9. dub. 6. num. 9.* & Andream Mendo *in Bull. Cruc. d. 20. cap. 2. num. 13.* asserentes ad lucrandas Indulgentias, & liberandas animas ex Purgatorio non esse opus habere ex grana aut imagines, ut proprias, sed sufficit habere commodatas; cum verbum, *Habere*, non solum dicatur de dominio, sed etiam de possessione, & detentione, juxta juris acceptionem, quam illustrat Rebuffus *in l. 143. de verbor. signific.*

Et tandem hanc sententiam tenet Antonius Escobar *in 2. edit. sua Theologia moralis tract. 7. exam. 5. cap. 8. §. 3. nu. 66.* qui citat Henriquez. Habet igitur hæc opinio pro se septem Auctores.

6. Verùm his non obstantibus, cùm Sanctissimus Dominus noster Innocentius X. ex excessu benignitatis suæ dignaretur legere dictam meam *p. 10.* cùm legisset hanc opinionem in loco citato, significavit mihi per Illustrissimum Dom. Sacristam hanc sententiam sibi non placere, & suam esse intentionem non lucrari Indulgentias, per Medalias mutuò acceptas.

7. Sed inquiramus pulchrum dubium, utrum si reperiam medaliam, quam amiseram, pereat indulgentia secundi numismatis, à me deputati in locum primi? Videtur permanere indulgentiam in secundo numismate, & non redire ad primum, eò quod fuerit verificata conditio, ut posset ritè eligi secundum. Et ita ego olim docui cum Cardinali de Lugo, & me citato tenet etiam Gobat *ubi suprà num. 385.* At novissimè invenio contrariam sententiam nominatim contra Lugum docere Patrem Andream Mendo *in Bulla Cruciata disp. 6. capit. 2. numero 27.* ubi sic asserit; Cum autem amittitur aliquod granum, seu imaguncula, cui erat concessa indulgentia, cum facultate ut ea amissa, alia substitueretur, tunc si amittatur, potest substitui. Qua substituta, si prima reperiatur, ait Cardinalis Lugo

tom. de pœnitentia dub. 27. num. 150. substitutæ posteriori, non verò primæ affigi indulgentiam, quia fuit illa citè electa, posita conditione amissionis primæ, cujus statim indulgentia cessavit. Contrarium censeo quippe primariò, & principaliter fuit concessa Indulgentia primæ, solumque secundæ conceditur, si illa amittatur, cùm autem reperitur, jam cessat ratio, ut in secunda sit, quæ indulgentiam habuit dumtaxat in primæ defectum, reperta verò prima, non est defectus illius. Non ergo judicanda est ea indulgentia in perpetuum concessa secundæ, sed solùm, ut substitutæ alterius principalis; natura autem substituti est, ut adveniente principali in munere cesset. Ita Mendo. Stantibus itaque his contrariis sententiis consulo si casus in praxi accidat utrumque granum servandum esse, nam certum est in alterutro esse Indulgentiam.

8. Notandum est tamen hìc, quòd licet Theologi asserant Indulgentiæ concessionem fieri debere signo externo, quando tamen loco amissi numismatis, seu medaliæ aliud eligis, eique prioris Indulgentias applicas, non est opus quidquam loqui, aut aliud signum externum adhibere, nam illa tua applicatio, quam rectius designationem, & substitutionem dixeris, non est concessio Indulgentiæ, non enim tu, sed Pontifex, aut potius Deus immediatè concedit illam indulgentia habentibus tale numisma à te deputandum, quia facultas concedendi indulgentias numquam delegatur laicis, aut fœminis, tamen ii possunt determinare grana, aut imagines, quidquid asserat Pasqualigus. Itaque illa tua applicatio, seu designatio est tantùm conditio, non autem causa Indulgentiæ. Et hæc omnia ex Cardinali Lugo docet Gobat *ubi suprà, numero* 384.

R E S O L. XXIX.

An Peregrini gaudeant Indulgentiis Episcoporum, de quibus plura?

Et an Regulares exempti lucrentur has Indulgentias Episcoporum?

Et asseritur posse Episcopum quadraginta dies Indulgentia concedere.

Nomine autem Episcopi etiam Archiepiscopus in præsenti intelligitur, qui in tota sua Provincia eos quadraginta dies potest concedere, quamvis eam non visitet; & in sua Diœcesi octoginta dies concedere valet, & si plures dies concedat, valida erit Indulgentia, & in Dedicatione Ecclesiæ unum annum Indulgentiæ concedere potest, sed nequeunt plures Episcopi ad Ecclesiæ consecrationem concurrentes plus concedere, quam unus.

Nec Successor Episcopus potest illos dies Indulgentia concedere propter eandem causam propter quam Antecessor quadraginta dies jam concessit.

Potest vero quivis eos dies propter diversas causas sæpius concedere.

Et tandem quæritur, an possit Successor illas revocare? Ex p. 11. tr. 8. & Misc. 8. Res. 24.

§. 1. VIdetur prima facie affirmativè respondendum ex verbis Gavanti *in man. Episc. verb. Indulgentia nu.* 3. extendens has Indulgentias etiam ad exteros in Diœcesi commorantes: quod puto intelligendum de commoratione diutina per domicilium, non de simplici transitu, aut brevissima mora. Et ita docet Episcopus Jordanus *t. 1. lib. 5. tit. 16. num.* 55. quia ratione diutinæ habitationis contrahunt forum, & subditi efficiuntur ad hunc effectum; In uno casu possunt peregrini etiam has Indulgentias lucrari, quando videlicet acciperent facultatem à proprio Episcopo, ut ab alieno Episcopo possint Indulgentias accipere, quod possit facere tradit ipse Gavantus *num.* 7. & Jordanus *num.* 60. cum aliis.

2. Sed quid dicendum de Regularibus exemptis. Negat lucrari Indulgentias Episcoporum Ugolinus *de potest. Episc. capite* 41. §. 2. *ver. excipitur*. Sed contrarium tenendum est cum Jordano *loco citato num.* 49. ita ut Regularibus non tantùm liceat participare de hujusmodi Indulgentiis Episcoporum generaliter propositis: verùm etiam possint eisdem peculiariter concedi: tum quia exemptio concessa ad favorem non debet in odium retorqueri, & exemptos impedire, talem remissionem consequi cupientes, arg. *l. quod favore C. de leg. & cap. quod ob gratiam de Regul. jur. in 6. cum vulg.* tum etiam quia ipsi Regulares, & exépti aliquo modo subiiciuntur Episcopis, veluti in observatione festorum, Interdicti, susceptione Ordinum, consecratione Ecclesiarum, Altarium, Cœmeteriorum, & similium; ideò tali respectu participes fieri possunt Indulgentiarum. Benè verum est, quod si pro consequenda Indulgentia Episcopali requiratur opus, quod absque Superiori licentia præstari nequeat; tunc ipsa licentia intervenire debeat, ut Indulgentia adipiscatur.

3. Sed quia hìc incidit sermo de Indulgentiis Episcoporum, assero posse Episcopum quadraginta dies Indulgentiæ concedere; nomine autem Episcopi, etiam Archiepiscopus in præsenti intelligitur, ut infertur ex *cap. Nostro, de pœnit. & remiss.* qui tota sua Provincia eos quadraginta dies potest concedere, quamvis eam non visitet. Etenim dum visitat, & item in sua Diœcesi octoginta dies concedere valet; idemque possunt primates, & Patriarchæ. Quod si plures dies concedant valida erit Indulgentia quoad dies sibi permissos, quia utile per inutile non vitiatur, non verò quoad cœteros, ut liquet ex *c. Nostro c. cum ex eo, de pœnit. & remiss. c. ult. eod. tit. in 6.* In Ecclesiæ dedicatione unum annum Indulgentiæ possunt concedere pro illo die: ut constat ex dicto *cap. cum ex eo*. Nequeunt autem plures Episcopi ad Ecclesiæ consecrationem concurrentes plus concedere, quam unus. Nec successor Episcopi potest alios dies Indulgentiæ concedere propter eamdem causam, propter quam antecessor quadraginta jam concessit; potest verò quivis eos dies propter diversas causas sæpiùs concedere. Et hæc omnia invenies apud Andream Mendo *in Bull. Cruc. disp. 6. c. 1. n.* 16. & Gavantum *ubi suprà*; Sed magis latè apud Pacem Jordanum, & Barbosam *de potest. Episc. part. 2. alleg.* 88. *per totam*.

4. Nota verò quòd Episcopus potest Indulgentias concedere pro quibuscumque piis causis, & honestis, nec restricta censeatur ejusmodi potestas ad Ecclesiarum, vel Altarium consecrationes, sivè ad benedictionem solemnem, & cætera similia frequentiora: textus enim *in dict. cap. cum ex eo, in fine de pœnit.* ex Generali Concilio Lateranensi restringit tantùm quantitatem illarum, cœterû expresè concedit facultatem dandi pro quibuslibet causis, & pro indubitato supponitur à Doctoribus supra citatis. Credo tamen Episcopum successorem pro eadem causa novam Indulgentiam concedere minimè posse, quia reputatur idem Episcopus. Ita Jordanus *n.* 51. *&* 57. Barbosa *alleg.* 88. *num.* 15. *&* 16. Et poterit successor illas revocare, sicut potuisset ipsemet concedens, quia succesor reputatur una persona cum defuncto.

R E S O L. XXX.

An qui accipit facultatem ab alio, quam à Summo Pontifice applicandi Indulgentias possit eam in alium transferre?

Et an qui habet Indulgentias, seu benedictiones, mortuo Pontifice concedente, adhuc possit illas applicare?

Et an Indulgentia concessa alicui Medaliæ possit acquiri per Medaliam mutuo ab alio acceptam?

Et an homo extra Diœcesim orans ante Imaginem B. Virginis, ad quam Episcopus 40. dies Indulgentiarum orantibus contulit, lucretur eadem ratione Indulgentiam?

Et an Imago translata extra Diœcesim perdat illam Indulgentiæ collationem? Ex part. 10. tractat. 16. & Miscel. 6. Res. 2.

§. 1. DE hoc casu sæpiùs interrogatus, negativè respondi; & ita postea docuit Pater Pasqualigus *decis.* 492. *n.* 3. ubi quærens, an Indulgentiæ, quæ alicui conceduntur à Summo Pontifice applicandæ imaginibus, coronis, &c. possint in alterum transferri, à quo applicentur; Et affirmativè respondet; dummodo (ait ille) in concessione à Summo Pontifica non sit aliter cautum, sed stando in iure communi. Qui enim tales Indulgentias applicandas accipit, non solùm accipit ipsas Indulgentias, sed etiam facultatem eas applicandi cuinam materiæ voluerit, undè censetur ad hoc munus delegatus. Quia autem delegatus à Summo Pontifice potest rursus delegare, *cap. fin. de Officio Jud. deleg.* & cap. *Cum causam, de appellat.* Ideò cum sit delegatus ad tales Indulgentias applicandas, potest alium subdelegare, qui eas nomine suo applicet cuinam materiæ placuerit. Ex hoc autem sequitur, quod ille, qui ab alio, quam à Pontifice accipit talem facultatem, non possit in alium transferre Indulgentias applicandas; quia ex vi subdelegationis terminatur in ipso facultas; & tunc valet regula, quod delegatus non potest delegare, Ita Pasqualigus.

2. Sed novissimè Pater Gobat *in Thesauro Indulgentiarum, part. 1. cap. 9. quæst. 33. num.* 128. contrarium docet; sic enim asserit: Qui ab alio, quam à Summo Pontifice accipit facultatem applicandi intentiones, non potest secundùm Pasqualigum, *loco citato*, in alterum transferre Indul- gen-

gentias, ab hoc altero applicandas, eo quòd delegatus non possit subdelegare. Verùm hæc doctrina non videtur, ita generaliter admittenda, quia repugnat praxi permultorum eruditorum Religiosorum, intra, & extra Romam degentiū, qui partem intentionum, quas ab aliis, vel Romæ degentibus, vel Roma venientibus magno numero acceperunt, largiuntur aliis. Et ratio hujus praxis est, quia mens Summi Pontificis multa millia prædictarum intentionum concedentis, non videtur esse alia, quam ut per rerum his intentionibus affectarum usum, operaque præscripta hominis ad pietatem excitentur, proque suis peccatis satisfaciant, sivè interim mediatè, sivè immediatè applicet eas is, cui ipse Pontifex illas concessit. Ad non malam rationem Pasqualigi responderi potest, illam Juristarum regulam; quod delegatus non possit subdelegare, intelligi potissimum de delegato ad actus jurisdictionis exercendos, aut de taliter delegato, ut in illo delegans spectet circumstantias doctrinę, prudentiæ, atque adeò industriam personæ. At verò applicatio intentionum non est actus jurisdictionis, quando quidem solet ipse Pontifex etiam Laicis personis concedere facultatem applicandi intentiones; & præterea in illo cui datur facultas applicandi, non spectatur circumstantia doctrinæ, prudentiæ, &c. Atque ita censent viri docti, quos hac super re consului. Hucusque ingeniosè, ut semper solet Pater Gobat. Sed ego non recedo à sententia negativa, quam semper docui, nixus auctoritate Praxis hujus Romanæ Curiæ, & ita etiam mihi responderunt Magistri Cœremoniarum Sanctissimi D. N. in his materiis Indulgentiarum versatissimi.

Sup. hoc iam supra Ref. 31. à princ. usque ad §. Sed inquiremus. 3. Nota hìc, quod qui habet Indulgentias, seu benedictiones mortuo Pontifice concedente, adhuc potest illas applicare. Ita Pasqualig. *decis.* 493. & Gobat, *nu.* 130. Sed si queras, an Indulgentia concessa alicui medalliæ possit acquiri per medalliam mutuo ab illo acceptam? Respondeo affirmativè. Ratio est; simpliciter Indulgentia est assignata medalliæ, sivè medalliam gerenti, undecumque eam habeat, Cavendus tamen abusus eorum, qui medalliam alicui Cruci publicæ, vel Imagini, sivè Statuæ includunt, ut orantes ad illam Indulgentiam lucrentur. Et ita docet Marchant. *in Tribun. Sacram. tom.* 3. *tr.* 5. *tit.* 1. *qu.* 7. *in fine*, cum Gobat, *ubi suprà*, *p.* 2. *cap.* 17. *num.* 440. cui tamen hoc concedit posse fieri ad privatum Oratoriolum, seu Capellam, eo quòd Leo XI. in formula Indulgentiarum, quas concessit Cardinalis à Dietrichstain, posuerit hæc verba: *qui in Capella, seu Oratorio, in quo fuerit una ex benedictis rebus*, &c. verba autem posteriorum Pontificum sunt intelligenda secundùm sensum à prioribus expressum: nam Pontifex in dubio censetur Prædecessorum vestigia sequi, Argum. *c. Verum de Jureiur*. Sed de hoc valde dubito, nam, ut ait Marchant. *ubi suprà*; est medallia de se, & ex instituto largientis Indulgentiam Symbolum personale, pro eo qui eam gestat, velut in civilibus, vel Ecclesiasticis distributionibus plumbum, ad cujus repræsentationem personæ repræsentanti panis, pecunia, vel aliud distribuitur.

Sup. hoc in Ref. 39. præcitata §. 2. 4. Et tandem nota id quod observat dictus Marchant. *loco citato quæst.* 6. ubi sic ait: Arbitror externæ Diœcesis hominem orantem, ante Imaginem B. Virginis, ad quam Episcopus 40. dies Indulgentiæ orantibus contulit, lucrari eadem ratione Indulgentiam. Non essem tamen istius opinionis, quod Imagine extra Diœcesim translata, illam Indulgentiæ collatio comitaretur: quia Episcopus extra Diœcesim Indulgētias dare non potest propria auctoritate. Me sanè Romæ anno 1634. existente Eminentissimus Cardinalis Pamphilius, qui modo Apostolicam Sedem feliciter regit Innocentius X. gravissimè insectabatur Indulgentias illas imaginibus mobilibus applicatas, quòd variorum abusuum in sui translatione causa essent: Undè cum ejus favore impetranda esset à Sanctissimo D. Urbano VIII. benedictio unius præclaræ imaginis Deiparæ, ut in Belgium transferretur, sua sit Pontifici, ut Indulgentias non imagini, sed uni Altari stabili, in quo imago immobiliter poneretur, assignatur. Ita ille.

RESOL. XXXI.

An quando Religiosus moritur nondum applicatis Indulgentiis à Pontifice obtentis, possit ejus Superior de illis dispensare.

Et adducitur, quod Superior Regularis possit suorum subditorum satisfactiones, & preces applicare Benefactoribus propter interpretativum consensum subditorum, vel ut satisfactiones eis superflua cedant in emolumentum habentium cum illis participationem bonorum operum. Ex p. 10. tr. 16. & Miscel. 6. Ref. 6.

§. 1. Casus est Curiosus, & practicabilis, & ad illum negativè respondet doctus, & amicissimus P. Pellizz. *in manual. Regular. tom.* 2. *tract.* 8. *c.* 5. *num.* 233. ubi sic ait: Quod si quæras, an casu, quo alicui Religioso concedantur Indulgentiæ applicandæ Imaginibus, Coronis, &c. si is moriatur, illis nondum applicatis, & hoc certò constet ejus Superiori, is possit eas applicare absque eo quod Religiosus ante mortem, talem facultatem ipsi subdelegaverit? Respondetur non posse. Ita Baldellus, Bordonus, & alii docti Viri à me consulti, probantque ex eo quod in tali concessione eligitur industria personæ, & ipsa concessio est privilegium quoddam personale, quod desinit in persona: quod tamen non facit quin dictus Religiosus vivens potuerit subdelegare præfatam potestatem, cùm Delegatus Papæ possit subdelegare; ut benè notarunt relati Doctores, qua de re consulatur Pasqualigus, *decis.* 492. Hucusque Pellizzarius.

2. Sed novissimè affirmativam sententiam invenio docere Patrem Gobat *in Thesaur. Indulg. p.* 1. *c.* 11. *qu.* 35. *numer.* 131. ubi sic ait: An quando Religiosus moritur nondum applicatis, vel distributis intentionibus Indulgentiarum, quas habuit, possit ejus Superior libere de iis disponere? Respondetur posse, nam ex utriusque parte militat bona ratio ad hoc asserendum. Ex parte quidem subditi, quia nullus Religiosus est, qui ante mortem interrogatus non pronunciaret, se ita velle, & qui non saltem semel in vita apud se dixerit cupere se ut omnia sua cedant, quoad fieri potest, in majus Dei, & proximi obsequium. Atqui cedent hæ intentiones in majus proximi emolumentum, si eas usurpet Superior. Ex parte autem Superioris adest hæc ratio, quòd is utique habeat generalem voluntatem omnibus suis suorumque bonis utendi ad Dei gloriam, & proximi commodum, quoad potest. Qua voluntate posita, sibi jam virtualiter, & implicitè illas intentiones, saltem sub conditione securæ mortis, vendicavit, quando subditus agebat animam. Confirmatur inde, quod satisfactiones Religiosorum, eis superfluæ cedant in emolumentum, habentium cum illis participationem bonorum operum, item quod Superior Regularis possit suorum subditorum etiam ignorātium satisfactiones, & preces, applicare Benefactoribus, propter interpretativum consensum subditorum, Loquor autem de illo Superiore, qui toti Conventui, seu Collegio præest, non de Priore Claustrali, aut ministro. Ita Pater Gobat. Ego verò utramque sententiam probabilem esse puto: sed magis adhæreo sententiæ negativæ.

RESOL. XXXII.

In Rubrica Indulgentiarum quinque Sanctorum dicitur, quod si emittatur granum, possit pro illa vice aliud subrogari.

Sed quæritur etiam invento primo, cui ex duobus Indulgentia censeatur affixa remanere?

Et an electio possit fieri per actum merè internum? Ex p. 6. tr. 7. & Misc. 2. Ref. 33.

§. 1. Ad hoc dubium sic respondet Pater Lugo *de Sacr. pœnit.* 27. *sect.* 8. §. 3. *n.* 150. Solet aliquando concedi, ut si amittatur, vel rumpatur granum, vel imago habens talem indulgentiam, possit pro prima vice subrogari aliud granum, vel alia imago cum eadem indulgentia. De quibus dubitari posset, casu quo imago alia amissa fuit, & facta sufficienti diligentia non potuit inveniri; atque ideò electa fuit alia: an si postea prior inveniatur, adhuc hæc posterior retineat indulgentiam. Et quidem ego credo non amplius priorem, sed posteriorem habere Indulgentiam, quia verificata fuit conditio, ut posset, ritè eligi secunda, nempe quòd prima fuisset amissa: ergo eo ipso legitimè fuit electa alia, & cessavit prioris indulgentia: tutius tamen erit utramque retinere. Sup. hoc sup. in Resol. 18. §. Sed inquiramus.

2. Petes an illa electio possit fieri per actum merè internum: videtur enim exigi actus externus, sicut dicebamus requiri actum externum ad concessionem indulgentiæ: hęc quippe electio videtur esse concessio indulgentiæ ex facultate à Pontifice delegata. Verius tamen videtur sufficere voluntatem internam, quia illa deputatio non est concessio indulgentiæ: Pontifex enim solus concedit immediatè indulgentiam habentibus talem imaginem à me deputandā; Quod à posteriori patet. Primò, quia facultas concedendi indulgentias numquam delegatur Laicis, aut fœminis; & tamen ii possunt determinare grana, vel imagines. Secundò, quia qui Indulgentia propriè concedit, potest illam revocare: qui autem semel deputavit talem imaginem, non potest revocare postea talem electionem: non est ergo actus jurisdictionis, sed conditio ad concessionem facta à Pontifice: Sup. in hoc Ref. 20. per totam, & §. ult.

conditio autem ad Indulgentiam requisita, potest aliquando esse actus internus. Hæc omnia Pater Lugo, cui quidem libenter adhæreo,

RESOL. XXXIII.

An Indulgentia stationum possit quis in die multoties lucrari? Ea p.5.tt.12.Ref.45.

Sup. hoc sup. in tr. 5. Ref. 210. & 130. §. ult.

§. 1. AFfirmativam sententiam docet Angelus *ver. Indulgentia*, §.4. Rosella *eod. ver.* §. 12. Navarrus §. *in Levitico, notab.* 32. *num.* 46. *&* 47. & alii negativam verò tenet Paludanus *in* 4. *dist.* 20. *quæst.* 4. *art.* 7. *D. Thom. in addit.* 3. *part. qu.* 25. *art.* 2. *ad* 4. D. Antonin. *p.* 1. *tit.* 10. *cap.* 3. §. 3. & alii.

2. Verùm circa præsentem quæstionem Ludovicus de la Cruz *in Bulla Cruc. disp.* 1. *cap.* 8. *dub.* 13. *num.* 10. cum distinctione putat esse loquendum, nam vel Indulgentia conceditur ad tempus determinatum, ut visitantibus tali die, & hora, & tunc semel tantùm potest illam quis lucrari. Undè cum stationes Romæ signatæ concedantur in Bulla certis, & determinatis diebus, inde est, quòd semel tantùm potest quis illas lucrari, nisi aliud exprimat Pontifex. Quando verò Indulgentia conceditur indeterminatè, & quasi perpetuò sub hac forma, *Quicumque visitaverit talem Ecclesiam, vel Altare consequetur hanc, vel illam Indulgentiam*; tunc potest quis eam lucrari, toties, quoties; idque satis probat ipsa consuetudo, quæ est optima legum, & concessionum humanarum interpres, & sic conciliari possunt prædictæ opiniones. Hoc tamen ultimum debet intelligi, dummodo iteratio visitationis non cedat in irrisionem, ut reverà cederet, si quis visitaret eandem Ecclesiam continuò egrediendo, & ingrediendo, quia non est verisimile de prudentia Pontificis illi modo reiterandi visitationem, multiplicare indulgentias. Sic ille.

3. Sed his tamen non obstantibus novissimè Ægidius de TrullencK *in Bulla Cruc. lib.* 1. §. 6. *dub.* 4. *num.* 5. absolutè docet Indulgentiam stationum posse in die multories lucrari, quia Bulla id non restringit, nec limitat, sed absolutè eam concedit: at quando Indulgentia conceditur indefinitè visitandi tali die talem Ecclesiam, toties eam quis, lucratur, quoties eo die moraliter, & secundùm prudentiam illam visitat. Secundò probatur, quia juris dispositio etiam in odiosa materia comprehendit omnes casus; ad quos verba dispositionis juxta propriam significationem, & dispositionem se extendunt, secundùm doctrinam Jurisconsultorum; sed verba Indulgentiarum Romæ, & verba Cruciatæ, & verba Jubilæi in quo præcipiuntur stationes ad lucrandas Indulgentias juxta propriam significationem, extendi possunt ad plures vices in die. Ergo extendenda potius, quàm limitanda, cùm talis concessio sit Principis favor, & in tertii præjudicium non cedat. Ita ille, & ego *in prima parte tract.* 11. *resol.* 104.

Quæ hic est sup. in tr. 1. Ref. 131.

RESOL. XXXIV.

An pro lucranda Indulgentia concessa visitantibus quinque Altaria satis sit preces effundere ex uno loco sine motu de uno Altari ad aliud Altare?

Et quid est dicendum, quando quis idem Altare quinquies visitat, an teneatur loco dimoveri, vel eodem loco fixus possit illud visitare dummodo quod qualibet visitatione finita saltem corpus, & caput inclinet in signum distinctæ visitationis? Ea p.5.tt.12.Ref.16.

§. 1 NEgativam sententiam docet Joannes de Garnica *in explicatione Bullæ Cruciatæ*, §. *Item se concede*. ubi sic ait. (Otros ay que no son tan escrupulosos, pero son demasiado libres, porque sin mencarse de un lugar bucluen la cara à cinco altares, loque à mi me parece es, que no ganan la estacion, sino que se han de levantar, y andar todo el trecho que tienen los cinco altares Porque si no se uvieran de andar, tando valiera hazer toda la estacion en un solo altar: y esso no se puede hazer, porque por dispensacion dixo, que no donde no uviesse mas que un altar, si visitasse vinco vezes.) Sic ille.

Quæ hic est sup. in tr. 1. Ref. 149. & ibi sup. hoc in Ref. 130.

5. Sed ego *in* 1. *p. tract.* 11. *resol.* 102. affirmativam sententiam tenui cum multis DD. quibus nunc addo Ludovicum de la Crua *in Bulla Cruc. disp.* 1. *dub.* 13. *num.* 4. Dico igitur, quod in tali casu non oportet moveri loco, sed satis est, ut uno loco fixus preces fundat versùs quinque Altaria, quare sufficit moveri corde ab uno Altari in aliud, etiam quando nullum adest impedimentum, quia si unum tantùm esset Altare, non oporteret quinquies motu corporali illud visitare, sed satis esset quinquies versùs illud preces fundere; ergo non requiritur, per se loquendo, in visitatione Altaris, motus corporalis.

3 Nota tamen quòd Trullench *in Bull. Cruc. lib.* 1. §. 6. *dub.* 2. *n.* 4. licèt existimet, quòd quandiu quis idem Altare quinquies visitat, non teneri loco dimoveri, sed eodem loco fixum posse illud quinquies visitare, tamen vult, quòd qualibet visitatione finita saltem corpus, & caput inclinet in signum distinctæ visitationis.

Sup. hoc in p. 5. & not. proxim. post med. resol. Quando & sup. in tr. 3. in Ref. 60. post med. & in Ref. 131. etiam post med.

RESOL. XXXV.

An Indulgentia certo, & infallibiliter prosint defunctis,

Et an indulgentia non omnibus animabus existentibus in Purgatorio valeant, sed illis tantum, quæ ut sibi prodessent, meruerunt in vita per pietatem, & curam erga mortuos Ex p. 5.tt.12.Ref.8,

§. 1. NEgativè respondet Layman *in Theol. mor. lib.* 5. *tract.* 7. *c.* 7. *nu.* 3. ubi citat Bonaventuram, Richardum, Durandum, Cajetanum, Cordubam, Canum, Sotum, & Henriquez, asserentes Indulgentiam pro defunctis tantùm prodesse per modum suffragii, & impetrationis secundùm liberalem Dei acceptantis voluntatem, quod confirmatur ex omnium fidelium consensu, qui post applicatam alicui animæ Indulgentiam, nihilominus pro ea satisficare, & orare pergunt, quasi ipso facto significantes Indulgentiam, etiamsi ejus concessio justa causa subnixa videatur, non habere tamen infallibilem effectum.

Quod hoc sup. in tr. 1. Resol. 2. lege absolute.

2 Sed affirmativam sententiam tenet Acosta *in Bull. Cruc. q.* 19. Faber *de Penitent, in* 4. *sent. dist.* 19. *qu. un. disp.* 38. *cap.* 8. *num.* 254. Granadus *in* 3. *p. de Sacram. controvers.* 12. *tract.* 5. *disp.* 5. *numer.* 10. Suarez *tom.* 4. *disp.* 53. *sect.* 3. *num.* 3. Ledesma *in* 2. *par.* 4. *qu.* 29. *art.* 3. Sotus *in* 4. *distinct.* 21. *qu.* 2. *art.* 3. Valentia *tom.* 4. *disp.* 7. *qu.* 20. *punct.* 5. Coninch. *de Sacram. disp.* 12. *dub.* 10. *num.* 445. Tannerus *tom.* 4. *disp.* 6. *q.* 8. *dub.* 4. *nu.* 92. TrullencK *in Bulla Cruc. lib.* 4. *dub.* 9. *nu.* 4. & alii penes ipsos, quia satisfactiones Christi, & Sanctorum, quæ applicantur ad pœnam Purgatorii, sunt æquivalentes ad hanc rem, nec deest divina promissio de tali remissione fundata in perpetua traditione Ecclesiæ, & in illo Matth. 16. *Quodcumque solveris, &c.* Quid ego sentiam dicam breviter, hæc posterior sententia videtur mihi probabilior: undè puto Valentiam *ubi suprà*, non rectè, neque modestè contrariam vocare incautam, & nullo modo audiendam; melius Bellarm. *lib.* 1. *c.* 4. vocavit illam rationabilem, nostram verò admodum piam: addo ego, & probabiliorem.

Quod hoc sup. in tr. 1. Ref. 7. & in aliis. cito pœnam omnium.

3 Non desinam tamen hic adnotare Cajetanum *tom.* 1. *opusc. tr.* 10. *qu.* 1. *&* *tr.* 16. *qu.* 5. docere Indulgentias non omnibus animabus existentibus in purgatorio valere, sed illis tantùm, quæ ut sibi prodessent meruerunt in vita per pietatem, & curam erga mortuos, & Ledesma *in* 2. 2. *p.* 4. *q.* 29. *art.* 3. timet ne vera sit hæc Cajetani sententia. Sed meritò adversùs illam insurgit Acosta *ubi suprà*, Granadus *disp.* 6. *num.* 2. Trullench *dub.* 10. *nu.* 1. & alii quos citat, & sequitur Tannerus *loc. cit.*, quia fundamentum communicationis suffragiorum non est aliquod peculiare meritum, sed solùm status gratiæ. Ergo &c.

RESOL. XXXVI

An Indulgentiam pro mortuis lucretur existens in peccato mortali?

Idem dicendum est de illo, qui sumit Bullam Cruciatæ pro defuncto, si solvens Bullam sit in peccato mortali. Ex p. 5. tt.12.Ref.38.

§. 1. REspondeo affirmativè cum Joanne Præposito *in* 3. *p. D. Thom. q.* 14. *de Indulgentiis, dub.* 10. *num.* 93. & Naldo *in summa, verb. Indulgentia, nu.* 7. ubi sic ait. Indulgentiam pro mortuis consequi potest etiam in mortali existens, secundum magis receptam opinionem in hoc enim casu non dicitur malus pro alio satisfacere, sed solùm facere opus, ob quod Papa satisfactionem Christi, & Sanctorum impertitur, tum quia malus ministerialiter pro alio satisfacere potest, ut eleemosynam, vel aliud bonum mandato alicujus faciens. Ita ille, qui citat Navarrum *notab.* 55. *de Indulg. nu.* 30. quibus adde etiam Fabet Fabrum *in* 4. *sent. de pœnis. dist.* 19. *quæst. un. disp.* 38. *cap.* 8. *num.* 256. Granadum *in* 3. *par. de Sacram. contr.* 12. *tr.* 5. *disp.* 6. *n.* 1. Trullench *in Bulla Cruc. lib.* 1. §. 6. *dub.* 4. *num.* 3. Reginaldum *tom.* 1. *lib.* 7. *cap. ult. nu.* 195. & Laurentium de Portel. *in dubiis Regul. verb. Indulgentia pro Jubilæo, n.* 54. ubi sic ait: Tandem circa indulgentias pro defunctis nota ex Toleto, quod si quis in peccato mortali quando sumit indulgentias pro defunctis faciendi

Sup. hoc sup. in tr. 1. lege doctr. Ref. 6. 1 lin. 9. & in Ref. 5. à lin. 4.

id

id opus, per quod illas applicant in peccato mortali, tales Indulgentiæ proficiunt defunctis exiſtentibus in Purgatorio. Ratio eſt, quia ratio ſatiſfactionis ſeu pretium pœnarum non eſt opus illius, qui eſt in peccato, ſed Indulgentia ipſa, & theſaurus meritorum Chriſti, & Sanctorum. Illud autem opus particulare, per quod Indulgentiæ applicantur, fit nomine Eccleſiæ, in qua numquam deeſt gratia. Exemplum ponit in eo, qui dat eleemoſynam, & mittit illam per manus hominis exiſtentis in peccato mortali; non enim perditur fructus eleemoſynę ex eo, quòd ſit in peccato ille, qui exequitur opus. Undè non ſolum hoc intelligitur de ſumente Bullam Cruciatæ, pro defuncto, ſi ſolvens Bullam ſit in peccato mortali, ſed etiam de illo, qui dicit certas orationes injunctas a Papa pro liberanda una anima à Purgatorio, eſt enim utrobique eadem ratio. Scio aliquos Doctores tenere oppoſitum, ut fatetur ipſe Toletus. Eſt tamen hæc opinio pia, & ratione ſufficienti fundata. Hæc Portel. Undè nemo excuſatur quando à Summo Pontifice applicatur aliqua Indulgentia defunctis per modum ſuffragii, ſi illam pro illis non ſumant; Nam ut dictum eſt, & juſti, & peccatores illam pro defunctis obtinere poſſunt.

RESOL. XXXVII.

An quis privata authoritate poſſit ſuam Indulgentiam Deo pro defunctis offerre, ut poteſt jejunia, diſciplinam, &c.

Et an ſaltem Regulares poſſint applicare Indulgentiam defunctis, ſtante privilegio Leonis X. conceſſo Minoribus? Ex p. 30, tr. 16. & Miſc. 6. Reſ. 12.

Sup. hoc leg. breviſſimam doct. verſ. ſanct. ſeq.

§. 1. DUbium eſt novum, & ad illud affirmativè respondet Pater Gobat *in Theſauro Indulg. part. 2. cap. 21. qu. 61. num. 466.* Tum quia nullum jus divinum, aut Eccleſiaſticum vetat eam in praxim redigi, atque intelliguntur conceſſa, quæ non ſunt expreſsè prohibita, inquit Gloſſa *in cap. 2. de translat. Epiſc. verſ. Non inveniunt*, communiter recepta: tum quia utiliter practicatur, nam *Joann. 16.* generatim promittitur; *Si quid petieritis Patrem in nomine meo dabit vobis*: tum denique, quia nullum planè inconveniens apparet in hac precatiuncula: Clementiſſime Deus, rogo te, ut illam Indulgentiam plenariam, quam eras in die Portiunculæ comparare ſtudebo, digneris admittere potius pro expiandis mei Patris defuncti peccatis, quam pro meis. Nec obeſt primo, quod nullus Auctor Claſſicus hanc doctrinam tradat: nam etſi materia de Jubilæo, & Indulgentiis à permultis ita accuratè ſit tractata, fatebitur tamen æquus Lector, ſe tam in hoc, quam in altero tractatu de Jubilęo reperiſſe permulta dubia practica, non parvi momenti, quæ nemo alius propoſuit, ſicut mihi ipſi per litteras teſtatus eſt doctiſſimus quidam, & libris ſcriptis notiſſimus Theologus. Sufficit, modo hæc doctrina ſit utilis, & non contraria ſenſui Eccl. vel Doctorum. Nec obeſt ſecundo, quod ex omnium ſententia negarim, validè in defunctos transferri Indulgentias, etſi Pontifex Romanus eas transferendi poteſtatem vèrbis admodum claris largiatur. Etenim illa doctrina intelligitur, & intelligenda eſt de applicatione infallibili (ex ordinaria Dei lege) effectum habente, ac fundata in poteſtate Paſtorali, ſeu Clavium, non autem de applicatione fundata in ſola Dei liberali acceptione, & quæ pendeat etiam ab iis conditionibus, à quibus efficaciam orationis pendere tradunt Doctores poſt S. Thomam 2. 2. *quæſtione* 83. Nec obſtat Tertio, quod hinc ſequatur poſſe eodem modo ab uno vivo alteri vivo donari ſuam Indulgentiam. Reſpondeo enim id, non videri abſurdum, quamvis longè utique difficiliùs, & rariùs Deus admittat pro vivis, quam pro defunctis, quia illi poſſunt ſe juvare, hi nequeunt. Undè reſpectu vivorum habet aliquo modo locum illud pronunciatum juridicum: Indignus eſt aliena ope, qui ſibi non vult opitulari, cum poſſit. Hinc patet laudandum eſſe Cajum, cum dicit: Domine Deus peto, ut omnes omninò Indulgentias, quas toto hoc menſe poſſem in meum uſum convertere, permittas potius cedere in ſubſidium miſerabilium animarum, in flammis purgatoriis detentarum. Equidem hoc loco aptiſſimè dicitur, quod de illis Indulgentiis dubiis quarum occaſione nullum damnum emergit, pronunciant Doctores: Tantum valeant, quantum poſſunt. Dices: Quid, ſi Deus non admittat, ſicut ſæpiſſimè non admittit, talem donationem, aut applicationem? Reſpondetur? Tunc Indulgentiarum fructus remanet penes illum, qui donare volebat: etenim ob ejus interpretativam voluntatem imitatur in eo illud Pſalmiſtæ, *Oratio mea in ſinu meo convertetur*; & illud Chriſti Domini: *Pax veſtra revertetur ad vos*. Matthæi decimo. Hucuſque Pater Gobat.

2. Sed laudo viri amiciſſimi in animas purgantes pietatem; at ejus opinioni adhærere non poſſum, quia eſt contra communem, ut obſervat Quintanadveñas, *in Theolog. moral. tom. 1. in Appendice, tract. 1. dubit. 14. num. 1.* Conceſſio enim Indulgentiarum dependet ex voluntate concedentis, atque adeò ſe extendit tantùm ad eos, pro quibus ſit. Ergo niſi conceſſio ſe extendat ad defunctos, non poterit pro ipſis applicari. Confirmatur; nam forma conceſſionis Indulgentiarum pro vivis excludit defunctos, nam fit per modum remiſſionis, atque adeò abſolutionis, quæ non habet locum quoad defunctos, cùm tantùm ſint capaces Indulgentiæ per modum ſuffragii. Dices. Poſſunt viventes applicare ſuas ſatisfactiones pro defunctis: Ergo poſtquam Pontifex iis conceſſit Jubilæum poterunt, poſtquam acceperunt illud applicare defunctis. Reſpondetur negando conſequentiam: Nam non poſſunt applicare, niſi priùs illud faciant ſuum: hoc ipſo autem, quod ſuum faciunt, non eſt ampliùs applicabile; nam conſiſtit in remiſsione pœnæ per modum abſolutionis. Remiſſio autem pœnæ, poſtquam eſt facta, non eſt applicabilis alteri, quia eſt ita perſonalis, ut ſit ab ipſa perſona inſeparabilis. Adde quod Indulgentia non eſt aliquod opus ſatisfactorium, quod poſsit alteri applicari. Dices Secundò: Saltem Regulares poterunt applicare defunctis, ſtante privilegio Leonis X. conceſſo minoribus, ut in illorum Compendio, *tit. Indulgentia plenaria*, §. 7. *& in Compend. Fulenſium, tit. Indulgentia pro defunctis*, §. 4. Quo privilegio fruuntur omnes habentes communicationem. Reſpondetur. Neque in virtute dicti privilegii poſſe applicare, quia non fuit conceſſum quoad Indulgentias concedendas, ſed tantùm quoad conceſſas uſque ad illud tempus, ut conſtat ex tenore privilegii. Unde ex his ſæpiùs interrogatus hoc anno Jubilæi 1651. an illud animabus purgatorii potuerunt applicare, reſpondi negativè, quod etiam dicendum eſt de Jubilæo extraordinario cùm regulariter talis facultas non concedatur: imò Pontifex intendit, quod proſit ſuſcipienti, nam ad hunc effectum concedit facultatem abſolvendi a reſervatis, ut tollantur impedimenta peccatorum in ordine ad illud conſequendum. Sup. hoc ſup. lo. tr. 1 ea loc. ea doct. Not. § 6. Nota ... à 1. n. 6. & verſ. ... intellig.

3. Dicendum eſt itaque nullam Indulgentiam applicari poſſe pro defunctis, niſi quæ à Pontifice pro illis expreſse conceditur. Qia cùm nullus præter Pontificem, authoritatem habeat diſpenſandi theſaurum meritorum Chriſti, & Sanctorum; cumque omnis Indulgentia fiat per diſpenſationem theſauri meritorum Chriſti, & Sanctorum, nullus pro defunctis Indulgentiam applicare poterit, niſi quam pro iis Pontifex expreſsè concedit. Poſſunt quidem, viventes pro defunctis ſua opera, quæ pro lucrandis Indulgentiis faciunt applicare, ipſas tamen Indulgentias applicare non poſſunt, niſi id expreſsè à Pontifice ſit conceſſum; qui nullus privatus homo habet authoritatem offerendi merita Chriſti, & Sanctorum per modum condigni pretii Deo pro liberandis animabus purgantibus, niſi illam expreſsè habeat à Pontifice, qui ſolus, poſito opere viventis, ſub cujus conditione Indulgentia conceditur defunctis, pretium ſatiſfactionis Chriſto Deo offert. Et hæc omnia docet Paſqualigus *in praxi de Jubilæo, qu. 20. num. 2. cum ſeqq. &* Amicus *in Curſ. Theolog. tom. 8. diſp. 20. ſect. 7. num.* 190. Nolo enim de crimine plagiario ab aliquo accuſari, ſicut Ego de tali crimine quendam Auctorem modernum recentiſſimè impreſſum meritò accuſare poſſem, qui paſſim cùm plures Auctores à ſe nec lectos, nec viſos, & integras quæſtiones ex meis operibus deſumat, raro tamen de me mentionem facit. Rectè itaque, ut obſervat Chriſtophorus Waltherus *in tract. Juridico-Politico-Hiſtorico, de Statu, & privil. Doctor. c. 18. §. 132.* Bartolus Juriſconſultorum Coriphæus ſic dixit; ergo de omnibus mentionem facio, ut quod eorum eſt furari non arguar, & in eo quod meum eſt, agnoſcat.

RESOL. XXXVIII.

An Indulgentia pro tempore mortis, ſi non adſit Confeſſarius, vel ſaltem Clericus, poſſit applicari moribundo à quolibet laico?

Et obſervatur poſſe Indulgentiam moribundo abſenti impertiri.

Et curſim additur non ſolùm in articulo mortis, ſed etiam extra illud poſſe abſolutè, & per ſe Indulgentiam applicari abſentibus. Ex part. 10. tr. 16. & Miſcel. 6. Reſ. 10.

Sup. hoc sup. in tr. 3. Res. 137 §. ult. & in Res. 338. & in tr. 3. tr. 3. Res. 331. in fin. & in Res. 312. etiam in fin.

§. 5. NOminatim contra me negativè respondet Pater Gobat *in Thesauro Indulgentiarum, par. 2. cap. 34. quæst. 92. num. 616.* ubi sic ait: Quando in formula Indulgentiæ ponitur, Indulgentiam plenariam esse pro articulo mortis impertiendam à Confessore, existimat Suar. *disp. 55. sect. 6. num. 4.* intelligi Confessorem actu, seu illum, qui moribundi confessionem audivit. Addit tamen, esse etiam probabile, quod quivis, qui in tali articulo absolvere potest possit etiam impertiri prædictam Indulgentiam esto ei non confiteatur æger. Quæ postrema doctrina est probabilissima, præsertim cum Navarr. *not. 30. num. 9.* testatur omnes Doctores secum docere, quod in prædicto casu possit, deficiente Sacerdote, quivis Clericus impertiri Indulgentiam, sicut & absolutionem ab excommunicatione. Quod etiam sentit Diana * *resol. 46.* citans Valer. & Trullench. & addens: Hanc sententiam me consulente, & impellente, ne timeant in praxim deducere non solum Clerici tonsurati, sed etiam Laici, si Sacerdos tamen non adsit. Verùm hanc sententiam non sine ratione reiiciunt Suar. *cit. sect. 6. num. 4.* Lugo *num. 137.* tum quia nomine Confessoris, seu Confessarii, non potest ullo modo intelligi Laicus, tum quia est contra jus commune, nam jus commune non permittit Laico jurisdictionem spiritualem, quæ tamen à jure communi exorbitant, nequaquam ad consequentiam sunt trahenda *reg. 28. in 6.* Ita Gobat.

* Quæ hic est sup. in tract. 3. Res. 338.

2. Sed Ego iterùm non discedo à sententia affirmativa contra Gobat, quam novissimè tenet Thomas Leandrus *in Thesauro Sanctissimi Rosarii, cap. 12. §. 5.* Martinus de San Joseph *in Mon. Confessar tom. 1. lib. 1. tract. 7. de Indulgentiis, num. 1.* sic asserens: (Para ganar la Indulgencia en el articulo de la muerte, dize la Bula, que la ha de conceder el Confessor, y que deve ser assi, tienen Ludovicus à Cruce, *disp. 1. cap. 8. dub. 54. num. 2.* Henriquea *lib. 7. de indulgent. c. 9. n. 6. lit. A.* y se ha de practicar assi, prorque parece le requisito que pide la misma Bula: aunque tengo por bien probable la sentencia contraria de Trullench, *in Cruc. lib. 5. §. 7. cap. 6. dub. 19. num. 6.* prorque el perdon de la pena, que haze por la Indulgencia, no es absolucion de pecados, ny dependiente forzosamente de Concession: y assi como en el articulo de la muerte puede qualquiera ser absuelto de las censuras por quiel Clerigo de prima corona, tambien este le podrà concede la Indulgencia.) Sic Joann. Valerus, *in different. utriusque fori, verb. Absolutio different. 3. num. 3.* Navarrus, *notab. 32. num. 8. 9. & 10.* judicat probabile Diana *par. 5. tract. 12. resol. 46.* y ausino huviere Clerigo, podrà qualgiera lego conceder esta Indulgencia, ut tradit ex Navarro, Joann. Valerus, *loco citato*, Diana; *1. par. tract. 51.* * *resol. 106.* Hucusque Martinus, cui adde Quintanadvenam *Theol. Moral. tom. 1. Append. tract. 9. dub. 5. num. 5.* Patrem Reginaldum *in Praxi, tom. 1. lib. 7. cap. 13. sect. 5. numer. 157.* & me citato Leandrum *de Sacrament. tom. 1. tract. 5. disp. 14. quæst. 176.* & Machadum *de Perfect. Confess. tom. 1. lib. 3. par. 2. tract. 4. docum. 4. nu. 3.* ubi me citato sic ait: (Acerca de la Indulgencia plenaria, que por la Bula concede su Santidad a los Fieles en el articulo de la muerte, se ha de advertir quæ aunque en ella dize el Pontifice, que el Confessor aya de applicarla al que esta en el articulo de la muerte. Ifundados en esto algunos Authores ensennan, que solo el Confessor puede applicar esta Indulgencia, y no otro inferior à el. Con todo esso Navarro, y otros son de parecer, que en ausencia del Confessor no solo el Sacerdote sino tambien qualquiera Clerigo, y en defeto destos, el Seglar puede aplicar esta Indulgencia. La qual opinion iuzga Diana por piadosa, y probabile: y tal que si no aprovechare, ne puede dannar, fundanse, en que la absolucion, y remission de la pena, que se concede por las Indulgencias; no es absolucion de pecados, ni cosa dependiente delle. I assi no se require que el que huviere de aplicar la Indulgencia, sea Sacerdote. Ita ille: Unde remanet satis probabilis nostra opinio contra Amicissimum Gobat.

† Ut in an not præcor.

* Quæ hic est sup. in tract. 3. res. 137.

3. Imo pro consolatione morientium, non deseram hic adducere opinionem P. Quintanadveñas, *in Theol. moral. to. 5. tract. 9. dub. 3. num. 1.* asserentis, ad Indulgentiam concessam moribundis; virtute Cruciatæ non requiri applicationem per Confessarium faciendam, quod probat ea verbis Bullæ: sic asserentis: (Que puedan elegir Confessor, que los pueda absolver una vez en la vida, y otra en el articulo de la muerte de qualquiera pecados, &c. que consigan, y ayan plenaria Indulgencia dellos.) Ubi nota non dici. *Que les pueda conceder, ò applicar la Indulgencia*; sed quod ii eam consequantur, & in Latina eundem sensum efficit verbum, Obtinere, & ly, *Ab eo*, cadit super absolutionem tantùm, non super lucrationem Indulgentiæ, præterea probatur, quia, si absque applicatione non prodesset Indulgentia hæc, sæpè frustraretur, cum deficiat, vel qui applicet, vel memoria petendæ; aut faciendæ applicationis. Et durum sanè est, lucrationem hujus Jubilæi ita utilis; immò, & necessarii, ut potè ultimi, quòd in hac vita lucrari poterit moribundus, pendere à memoria, voluntate, vel malitia, aut ignorantia alicujus. Ergo ad valorem Indulgentiæ de qua loquimur, non requiritur applicatio. Ita ille; qui etiam me citato observat posse Indulgentiam moribundo absenti impertiri: quod etiam me citato docet Gobat, *nu. 627.* & me citato Leandrus *de Sacram. tom. 1. tract. 5. disp. 14. q. 173.* addens non solùm in articulo mortis, sed extra posse absolutè, & per se Indulgentiam applicari absentibus.

Sup. hoc sup. in tr. 3. Res. 318. §. ult.

* R E S O L. XXXIX.

Utrum Indulgentia per modum Suffragii prosit Cathecumenis mortuis sine Baptismo.

Et an non solum pro Cathecumenis mortuis, sed etiam pro vivis?

Ex quo infertur, an pro supradictis possit Missa offerri. Ex p. 5. tr. 12. Res. 9.

§. 5. NEgativè respondet Præpositus *in 3. p. D. Thom. q. 14. de Indulg. dub. 3. num. 28.* Suar. *t. 4. disput. 53. sect. 4. num. 8.* & alii, quia qui non est insignitus charactere baptismali, est extra Ecclesiam, & proindè Papa non habet potestatem super illum defunctum, cùm non habuerit potestatem super illum viventem.

Sup. hoc sup. in tr. 1. Res. 19. §. Non desunt, & seq. & §. Verum.

2. Sed ut verum fatear, videtur mihi nimis durum excludere ab hoc beneficio animas illas Cathecumenorum, quæ propter impotentiam, & inculpabiliter decesserunt ex hac vita sine sacramento Baptismi, nam etsi non habeant characterem baptismalem, tamen voto illud susceperunt, & sunt capaces beatitudinis, & pro illis Missa offerri potest. Ergo, &c. & ita hanc sententiam docet Villalobos *in summa tom. 1. tr. 26. diffic. 7. n. 7.* Faber *de pœnitent. in 4. sent. distinct. 19. quæst. unic. disp. 37. cap. 8. num. 258.* Layman *in Theolog. moral. lib. 5. tract. 7. cap. 6. num. 1.* Henriquez *lib. 7. cap. 88. num. 1.* Tannerus *tom. 4. disp. 6. quæst. 8. dub. 4. num. 93.* quibus adde Jacobum Granado *in 3. part. de Sacrament. controvers. 12. tract. 55. disp. 6. numero 2. junct. disput. 1. nu. 4.* ubi docet Indulgentias non solùm prodesse Cathecumenis mortuis, sed etiam vivis, & doctè, ut semper solet, probat hanc sententiam, & respondet ad argumenta contraria, adi illum, & non pigebit.

Sup. hoc in Resol. præcedenti §. Sed ante, & in tr. 3. tr. 1. Res. 42. §. 2. ad lin. 4.

R E S O L. XL.

An Indulgentia concessa Regularibus, & revocata à Paulo V. hodie censeantur revalidatæ?

Et an Indulgentia, & privilegia pro defunctis concessa censeantur revocata per dictam Bullam Pauli V. vel remaneant in suo robore, & firmitate?

Idem dicendum est de Indulgentia plenaria concessa à Clem. VIII. Parentibus Fratrum existentibus in Purgatorio, si pro illis Minorita dixerit unam Missam.

Et idem dicendum est de Indulgentia plenaria à Callisto III. concessa Parentibus fratrum Minorum, in qua possint eligere Confessarium, per quam absolvatur plenariè à culpa, & pœna, quo privilegio gaudent Parentes aliorum Regularium.

Et idem dicendum est de Indulgentiis concessis ab antiquis Pontificibus pro sæcularibus visitantibus Ecclesias Regularium Ex p. 4. tr. 4. & Misc. Res. 20.

§. 1. SUppono S. D. Paulum V, *die 23. mensis Maii anno 1606.* in Bulla, quæ incipit, *Romanus Pontifex*, & est *in 3. tomo Bullarum Bulla 11. §. 19. fol. 203.* revocasse omnes Indulgentias concessas per antecessores suos quibuslibet Regularibus, Religiosis, ac Monialibus cujusvis Ordinis, illasque annullasse, ac decrevisse, quòd loco illarum ibi revocatarum, omnes & singuli Religiosi gauderent solis Indulgentiis in eadem Bulla ibi Religiosis concessis ab eodem Summo Pontifice, modò difficultas est, quia idem Paul V. post dictam revocationem confirmavit Minoritis sua omnia antiqua privilegia, dicens in confirmatione se confirmare etiam gratias, concessiones, & indulta spiritualia, & confirmare privilegia eis concessa a Clem. VIII. quæritur an sub his verbis sint vivificatæ, & revalidatæ antiquæ Indulgentiæ? Negativam sententiam docet Laurentius Portel. *in dubiis Regular. ver. Indulgentia, num. 12. §. secundum principale*, ubi sic ait. Ego constanter teneo per illa verba Pontificem non confirmasse antiquas Indulgentias à se revocatas, & sic nos hodie directè non habere nisi suprapositas concessas ab illo, & idem dicendum est de cæteris

Supp. hoc sup. in tr. 1. Res. 39. lege eius doctrin.

Reli-

Religiosis, si post illam revocationem non impetrarunt particularem illarum antiquarum confirmationem ab illo, & hujus meæ opinionis fuerunt graves, ac docti Religiosi hac de re consulti in Conventibus Olyssiponensibus, & in academia Eborensi, qui dixerunt ita rem se habere, quia non est credendum de Sanctiss. Domino Papa tam citò mutasse sententia in re gravissima, quam in prædicta Bulla dicit jam intentatam à Clement. VIII. & sibi etiam à Procuratoribus Ordinum postulatam. Ita ille. Qui pro hac firmanda sententia tres alias rationes adducit, quibus omnibus adde omnes Doctores constanter asseruisse, & asserere Indulgentias Regularium esse jam revocatas.

2. His tamen non obstantibus, novissimè Hieronymus Rodriquez *in compend. qq. Regular. resol. 77. num. 45.* oppositam sententiam tenet, docetque per dictam confirmationem privilegiorum concessam Patribus Minoribus fuisse vivificatas, & revalidatas antiquas Indulgentias ab ipso Domino Paulo V. in principio sui Pontificatus revelatas, quia postquam Paulus V. in dicta confirmatione privilegiorum ait se confirmare privilegia, gratias, & indulta spiritualia, addit se innovare, seu de novo concedere privilegia confirmata à Clemente VIII. cum omnibus, & singulis decretis, clausulis, & declarationibus quibuscumque contentis in litteris suæ confirmationis. Dominus verò Clemens VIII. expresè, & apertè concedit Indulgentias; undè cùm decretum innovans intelligendum sit secundùm tenorem decreti innovati, ex *l. in testamento, ff. de condition. & demonstrat.* sequitur manifestè Indultum Pauli V. esse intelligendum juxta formam & tenorem Bullæ Clem. VIII. atque adeò confirmare Indulgentias quas expresè confirmat idem Clemens; alias verò rationes videbis apud dictum Rodriq. qui etiam respondet ad omnia argumenta adducta à Portel, & tandem sic concludit. Hæc de tota hac quæstione circa Indulgentias revocatas à Paulo V. & ab eodem postea revalidatas dicta probabiliter sint satis, quibus subscripserunt quidam ex Salmanticensi schola Magistri. Vellem equidem, quòd hic articulus clariùs, & apertiùs, tamquam res gravissima, à Domino Papa per suas litteras nobis innotesceret, interim tamen dum non apparet de expressiori mente suæ Sanctitatis, probabiliter possunt Religiosi uti præfatis Indulgentiis. Ita Hieronymus Rodriquez.

3. Sed ego non discederem à sententia Portel; quicquid autem sit de supradicta quæstione, certum est apud me Indulgentiam plenariam concessam à Clem. VIII. parentibus Fratrum existentibus in Purgatorio, si pro illis Minorita dixerit unam Missam, non esse revocatam per Paulum V. quia talis Indulgentia non est concessa Fratribus, sed eorum parentibus. Idem dicendum est de Indulgentiis concessis ab antiquis Pontificibus pro sæcularibus visitantibus Ecclesias Regularium. Ita Portel, *loco cit.*

Sup. hoc leg. similem, dicitur in §. ult. Ref. not. præcedentis. Ubi invenies latissimam Indulgentiam pro animabus defunct. Regularium, &c. Pro contentis in hoc §. ult. ibid.

4. Nota etiam quòd Indulgentiæ, & privilegia pro defunctis concessa non censentur revocata per dictam Bullam Pauli V. sed permanent adhuc in suo robore, & firmitate, prout declaravit idem Summus Pontifex Congregationi S. Mariæ Fuliensis. Ita Peregrinus *in Privileg. Cleric. Regular. ver. Indulgentia §. 7. in scholio.* Idem dicendum est de Indulgentia plenaria à Callisto III. concessa parentibus Fratrum minorum, in qua possunt eligere Confessorem, per quem absolvantur plenariò à culpa, & pœna, quo privilegio gaudent parentes aliorum Regularium. Ita Portel *ubi supra num. 4.*

RESOL. XLI.

An Prælati inferiores Episcopo per consuetudinem præscriptam possint acquirere potestatem concedendi Indulgentias.

Et an Concilium Generale, vel alii Prælati Episcopis inferiores, etiam habentes jurisdictionem Episcopalem; aut Capitulum Sede vacante, non habeant potestatem concedendi Indulgentias, nisi consuetudine præscripta hanc potestatem acceperint. Ex p. 5. tr. 12. Ref. 21.

Sup. hoc pro consuetudine Card. in tom. 9. tr. 7. Ref. 4. signanter in Su.

§. 1. Negativam sententiam docet Sotus *in 4. distinct. 52. quæst. 1. art. 4.* Suarez *in 3. part. tom. 4. disput. 15. sect. 4. num. 3.* & alii, quia cùm talis potestas extendat se ad tollendas pœnas Deo debitas, non potest ea sine voluntate ipsius Dei, aut ejus in terris Vicarii alicui, competere. Vel igitur summus Pontifex scit, & cautè approbat ejusmodi consuetudinem, vel nescit; si scit, jam non ex consuetudine præcisâ, & vi propria, sed potius ex tacito consensu Papæ jurisdictio, seu potestas spiritualis acquiritur; si verò Papa nescit, actualiter consentire non potest, absque voluntate etiam non communicatur potestas.

2. His tamen non obstantibus, quòd facultas dandi Indulgentias consuetudine acquiri possit, docent gloss. *in tit. cap. accedentibus, ver. legitima causa, ibid.* Hostiensis & Abbas *num. 2. arg. cap. cum contingat, de foro com.* Quorum sententia non videtur mihi improbabilis, est enim Doctorum communis sententia apud Paludanum *in 4. distinct. 38. quæst. art. 4. concl. 4.* Sanchez *lib. 4. moral. capit. 38. num. 21.* potestatem dispensandi in votis, ac juramentis ab inferioribus Prælatis per consuetudinem acquiri posse, cùm tamen dispensatio ista etiam solvat animas in foro Dei, ut proindè sine voluntate Christi, aut ejus in terris Vicarii nemini competere possit. Et hæc omnia docet Layman *in Theol. moral. lib. 5. tract. 7. cap. 4. numer. 3.* ubi respondet ad argumentum superiùs pro negativa sententia adductum. Vide etiam Filliuccium *tom. 1. tr. 8. c. 5. n. 91.*

3. Notandum est tamen hic obiter Concilium generale non habere potestatem concedendi Indulgentias, neque alios Prelatos Episcopis inferiores etiam habentes jurisdictionem Episcopalem, neque Capitulum Sede vacante. Unde ego olim rectè respondi Archimandritam Messanensem minimè Indulgentias, quas Episcopus concedere potest, concedere posse per ea, quæ adducit Faber *de Pœnit. in 4. sent. dist. 19. quæst. un. disput. 38. cap. 5. num. 148.* Granadus *in 3. part. de Sacram. contr. 12. tract. 4. disp. 3. num. 1. & seq.* Præpositus *in 3. part. quæst. 14. de Indulg. dub. 4. numer. 37.* & alii, nisi ex consuetudine præscripta hanc potestatem accepisset, *ut suprà* dictum est.

Sup. hoc in tom. 1. tr. 9. Ref. 42.

Sup. hac conclusione, quando Capitulum ... [illegible]

RESOL. XLII.

An clausula apponi solita in Indulgentiis Papalibus. Dummodo aliàs non concessimus &c. *intelligenda sit de alia simili expressa in eadem concessione.* Ex p. 10. tract. 16. & Misc. 6. Ref. 11.

Sup. hac [illegible] in Ref. 10 ... 12.

§. 1. Affirmativè olim probabiliter respondi, & ita etiam docet Gavantus *in Man. Epis. verb. Indulgentia num. 17.* Leaana *in Summa QQ. Regul. tom. 3. verb. Clausula numer. 25.* Quintannaduenas, *in Theol. Moral. tom. 1. in Append. tract. 2. dub. 4. num. 4.* Martinus de San Joseph *de Monit. Confessar. tom. 1. lib. 5. tract. 10. de Indulgentiis, n. 10.* novissimè me citato Pater Gobat, *in Thesauro Indulgent. Part. 2. cap. 6. quæst. 14. numer. 317* ubi sic asserit: Diana, & alii negant hanc doctrinam, ita generaliter sumptam; dicunt enim etiam quando Pontifex, in concessione alicujus Indulgentiæ, apponit illam clausulam (volumus autem, quod si aliàs Christi Fidelibus dictam Ecclesiam visitantibus, aliquam aliam Indulgentiam perpetuò, vel ad tempus nondùm elapsum duraturam concesserimus; præsentes nullæ sint) solummodò excludi similem Indulgentiam pro eodem Sancto, &c. propter dictionem aliam, quę est repetitiva ejusdem qualitatis, quæ immediatè fuerat expressa, non autem alias, quæ eidem Ecclesiæ in honorem alterius sancti v. g. concessæ fuissent. Quare propter horum Doctorum auctoritatem, & propter rescriptum quoddam Illustrissimi Domini Nuntii Apostolici referendum, *num.* 519. respondi per litteras consultus, Indulgentiam plenariam, quam Sanctissimus D. N. anno 1649. impertiit visitaturis in festo S. Sebastiani Ecclesiam Parochialem Landspergensem, valere, esto illi Ecclesiæ sit jam antea pro Cõfratribus Congregationis Rosarii data alia Indulgentia plenaria, & in Brevi Sanctissimi D. N. ponatur expresè illa clausula, quam ex Diana retuli. Aliam commodam explicationem post Bonacinam *part. 7.* adfert Palaus *part. 4. nu. 13.* quod scilicet illud verbum, concesserimus, sit intelligendum de concessione facta ab eodem Pontifice, tunc enim exprimi nomen personæ, non dignitatis, secus si dicatur, ab hac Sede concessa sit. Hucusque Gobat.

2. Et non deseram hìc apponere ad confirmationem supradictorum ea, quæ etiam docet Paz Jordanus, *in Elucubr. var. tom. 1. lib. 5. tit. 16. num. 71.* ubi sic ait: Quoniam in Papalibus Indulgentiis particularibus locis, vel personis concessis, clausula solet apponi: *Dummodo alias non concesserimus*, &c. interpretanda erit de alia simili Indulgentia, expressa in concessione, non autem de dissimili, sivè ex alia causa, v. g. si alicui Ecclesiæ concessa fuerit Statio septem Altarium Basilicæ S. Petri de Urbe, prout Sanctiss. D. N. Urbanus Pap. VIII. inter alias Ecclesias, concessit Cathedrali meæ Traguriensi anno Domini 1635. ac deindè visitantibus eandem Ecclesiam, in festo sui Patroni Titularis, sivè dedicationis concesserit alias Indulgentias cum præfata clausula, censebuntur hæ diversæ à priori, & utræque valebunt. Gavantus *in Manu. verb. Indulgentia, num. 17.* Sed in hac materia cautè procedendum erit, & concessionis verba exactè trutinanda: nam habemus regulam Cancellariæ Innoc. VIII. 57. & Pauli V. 52. ita canentem. Volumus,

tumus, quod in literis Indulgentiarum ponatur clausula, quod si Ecclesia, vel Capella, vel alia aliqua Indulgentia fuerit per ipsum concessa, de qua inibi specialis mentio facta non sit; hujusmodi literæ sint nullæ, &c. Quapropter, Indulgentiæ quidem aliorum Pontificum remanent in suo vigore; quia Pontificis concedentis intentio ad illas non extenditur, nec ipsa verba, ut de se patet, ac eruditè docet Bonacina *de Sacram. disp. 6. quæst. 1. punct. 7. numer. 4. vers. Præsertim limitata*. Sed respectu Indulgentiarum ejusdem Pontificis, concludit idem Bonacina, quod vigore prædictæ clausulæ Indulgentiæ de novo concessæ non valerent, ut pleniùs per ipsum *eodem numer. 4. vers. Quæritur*; ejus tamen doctrina intelligenda, & restringenda erit ad Indulgentias similes, & conformes, non autem ad dissimiles. Unde in facto habui, quòd Indulgentia plenaria ad septennium Confraternitati B. V. M. de monte Carmelo, in castro Staphilænirum hujus Traguriensis Diœcesis, non impediat consimilem Indulgentiam eidem Ecclesiæ generaliter pro omnibus Christi fidelibus concessam eadem die Conceptionis ejusdem B. V. Ita Jordanus, *ubi suprà*.

3. Vidisti igitur Amice Lector sententiam, quam olim docui à viris doctis postea fuisse approbatam: sed modò Ego ab illa discedo, stante declaratione fel. me. Sanctissimi D. N. Urbani VIII. & clausula alia, quæ de novo in Indulgentiis Papalibus nunc à Pontificibus apponitur. Et ideò Franciscus Sylvius *in variis resol. part. 2. verb. Indulgentia* sic asserit; An Breve Apostolicum, quo Indulgentiæ Plenariæ certæ Ecclesiæ conceduntur cum clausula ordinaria, volumus autem, quod si in dicta Ecclesia aliæ Indulgentiæ perpetuò, vel ad tempus nondum elapsum duraturæ concessæ sint, &c. præsentes nullæ sint; ita sit intelligendum, ut concessæ Indulgentiæ nullæ sint, si eodem die aliæ Indulgentiæ concurrant; an verò, alio quocumq; die per annum. Respondetur, aliquando mihi, ut, & quibusdam aliis visum fuisse, quòd illa clausula esset accipienda de Indulgentiis pro eodem die concessis, Ecclesiam eandem visitantibus, quia praxis satis communis habebat, quod in festis diversis diversæ essent Indulgentiæ, etiam plenariæ eandem Ecclesiam visitantibus, quamvis non essent simul concessæ, & posterioribus adjecta esset ista clausula: Volumus autem, quod si in dicta Ecclesia, aliæ Indulgentiæ, &c. non minus, quam prioribus: at postea nobis innotuit mentem Pontificis esse, ut Indulgentiæ quas cum ejusmodi clausula concedit, nullæ sint, si pro eodem, vel pro quocumque alio die anni, concessæ sint aliæ Indulgentiæ perpetuò, vel ad tempus nondum elapsum duraturæ eamdem Ecclesiam visitantibus: atque in hanc sententiam scripsit Bonacina *disp. 6. de Indulgentiis, quæst. 1. punct. 7.* Urbanus autem VIII. Pontifex Maximus, anno 1641. jussit in brevibus Indulgentiarum deinceps clausulam istam; Volumus autem nonnihil differenter exprimi. Reverendissimus namque D. Stravius Suffraganeus Leodi. Reverendo D. Van. Lanretem Præposito Atreb. & Sedis Vacantis Vicario generali, Leodio scripsit 2. Maii 1642. in hunc modum: Sua Eminentia Dominus Card. Barberinus per Epistolam de data 5. Mensis Aprilis. Mihi mandat, quod sua Sanctitas ad intentionem suā melius explicandam contra interpretationem dictæ clausulæ per aliquos Religiosos datam, statuit, ut deinceps in iisdem Indulgentiis inseratur sequens clausula volumus autem si alias pro Christi Fidelibus in quocumque anni die dictam Ecclesiam, sivè Capellam, aut Altare in ea situm visitantibus, aliquam aliam Indulgentiam etiam dissimilem perpetuò, vel ad tempus nondum elapsum duraturam concesserimus, præsentes nullæ sint. His conformiter idem Urbanus VIII. concedens 1. Aprilis ejusdem anni Indulgentiam plenariam visitantibus Duaci Ecclesiam Monialium S. Catharinæ Senensis, die octava Assumptionis B. Virginis istam clausulam sic exprimit: Volumus autem, ut si aliàs dictam Ecclesiam visitantibus tam præfatn, quam alio die aliquam Indulgentiam perpetuò, vel ad tempus nondum elapsum duraturam concesserimus, &c. ipsæ præsentes nullæ sint. Concedens quoque 15. Junii ejusdem anni plenariam Indulgentiam visitantibus Ecclesiam S. Birgittæ Duaci, die Festo ejusdem, sic ait: Volumus autem, ut si alias dictam Ecclesiam in quocumque alio anni die visitantibus aliquam aliam Indulgentiam perpetuò vel ad tempus nondum elapsum duraturam concesserimus, &c. ipsæ præsentes nullæ sint. Quapropter illi, qui quærunt Indulgentias pro visitantibus aliquam Ecclesiam: si pro visitantibus illam aliqua alia Pontificia Indulgentia, quæ nondum expiravit, sit eis concessa: curare debent, ut ejusmodi clausulam impetrent, alioquin nullius roboris erit id, quod impetrabunt. Hucusque Sylvius, & Ego. Vide etiam Zypæum *de Jure Canon. tom. 2. l. 5. tit. de Pœnit. & Remission. Respons. 5. nu. 5.* qui etiam mentionem facit de supradicta declaratione, & clausula Urbani VIII. emanata anno 1642.

In indice primo hujus Tom. 4. lege Apendicem ad hunc Tract. 5. ubi reperies alias multas diffic. mistas, & dispersas per alios Tom. Tract. & Res. quæ simul pertinent adhunc Tract. 5. de Indulgentiis.

TRACTATUS SEXTUS
DE JEJUNIO.

RESOLUTIO PRIMA.

An pro obligatione Jejunii vigesimus primus annus sit computandus de momento ad momentum?

Et dubitans, an expleverit vigesimum primum annum, facta sufficienti diligentia, sit jejunio adstrictus? Ex part. 1. tr. 9. Res. 49.

§. 1. AFfirmativam sententiam docet Portel. *in addit. ad dubia regul. verb. jejun. numer. 1.* & Sanchez *de matrim. tom. 1. libr. 2. disputat. 24. num. 23.* Undè infert, quòd si aliquis ante punctum impletæ ætatis jejunium minimè fregisset, tenebitur posteà illud servare, quia transacto eo puncto jam præcepto jejunii obligatur, & aliàs potest illud servare ergo &c.

2. Sed contrariam sententiam novissimè docet alter Sanchez *in suis Select. disputat. 54. num. 4.* quia præceptum jejunii respicit totum diem integrum, ut individuum objectum: non enim præcipitur per mandatum jejunii dimidium diei, vel quartam partem jejunare, sed totum diem. Igitur, qui exemptus fuerit a jejunio per aliquam diei partem, totaliter liberatur illo die; cùm præceptum hujusmodi, vel totum diem comprehendere debeat, vel nullam partem illius.

3. Notandum est etiam, quòd is, qui dubitat, an expleverit vigesimum primum annum: facta sufficienti diligentia, jejunio non est adstrictus, cùm tunc non sit possessio pro præcepto jejunii: Ita Sanchez, *ubi suprà*.

RESOL. II.

Dubitans, an expleverit viginti, & unum annos, teneatur ne jejunare?

Et factâ debita diligentia, si quis dubitet, an hodie sit dies jejunii, an teneatur jejunare?

Idem dicendum est, quando quis dubius est, an hodie sit dies festus, non enim tenetur ab operibus servilibus abstinere, & Missam audire.

Et quid dicendum est, quando quis dubitat, an habeat legitimam ætatem ad Ordines, vel beneficium, vel ad alium ultum requisitum? Ex p. 4. tr. 3. Res. 21.

§. 1. NEgativè respondeo cum Sancio *in selectis disputat. 43. num. 6.* Naldo *in summa verb. dubium numer. 33.* Castro-Pal. *tom. 1. disp. 3. punct. 8. numer. 7.* Alphonso de Lenne *de offic. potest. confess. p. 1. recollect. 15. num. 22.* Layman *lib. 1. tract. 1. cap. 5. §. 4. n. 33.* Fagundez *præc. 4. libr. 1. cap. 8. num. 7.* Sanchez *de matrim. tom. 1. lib. 2. disp. 4. num. 38.* & aliis, ideò si quis facta debita diligentiâ dubius adhuc est an expleverit viginti, & unum annos, non tenetur ad jejunium, quia tunc non est possessio pro præcepto jejunii, sed pro libertate illius dubitantis.

2 Undè sequitur quòd si facta debita diligentia quis dubitat

bitat, an hodie fit dies jejunii, non tenetur jejunare, & idem dicendum eſt, quando eſt dubius, an hodie ſit dies feſtus, non enim tenetur ab operibus ſervilibus abſtinere, & Miſſam audire, quia in his caſibus poſſeſſio ſtat pro libertate; ut rectè obſervat Suarez *de cenſuris diſp. 40. ſect. 5. num. 15.* & alii.

3. Contrarium tamen dicendum eſt quando quis dubitat, an habeat legitimam ætatem ad Ordines, vel beneficia, vel ad alium actum requiſitum, tunc enim poſſeſſio eſt pro præcepto, & ideò illud ſervandum eſt, donec conſtet de ætate. Ita DD. citati, & præcipuè Joan. Sanch. *num. 7.* ſemper enim extat præceptum negativum non aſſumendi Ordines ante ætatem; cùm verò volens ſuſcipere Ordines toto tempore antecedente dubitationem, habuerit jus certum ad non ſuſcipiendos Ordines, hoc jus certum vinci non debet à jure dubio ſuperveniente.

RESOL. III.

Quid facere debeat dubitans, an teneatur ad jejunandum? An in tali caſu teneatur ad Superiorem recurrere.
Et quid eſt agendum, ſi Prælatus dubitet de ſufficientia cauſæ pro diſpenſatione in jejunio, aut judicet eam minus ſufficientem, an tunc debeat jejunium in alia opera pia commutare.
Et an quando Prælatus poteſt circa jejunia ſubditorum diſpenſare, poſſit etiam circa ſua.
Idem etiam procedit in caſibus reſervatis.
Et quantum ad jejunia ex voto, an poſſit Confeſſarius virtute Cruciatæ illa commutare: ſicut jejunia à Confeſſario impoſita quilibet alius Confeſſarius. Ex p. 1. tr. 9. Reſ. 15.

§. 1. IN tali caſu debet recurrere ad Superiorem pro diſpenſatione, qui non debet eſſe nimiùm ſcrupuloſus, & ambiguus, remittens id petentium ſubditorum conſcientiis: nam ad ipſos ſpectat tunc diſpenſare: quando enim cauſa eſt dubia, tunc diſpenſando juſtam efficiunt. Ita Cajetanus *in 2. 2. qu. 147. art. 4.* Filliucius *tom. 2. tractat. 27. p. 2. cap. 6. num. 129.* Ortiz *in ſumm. cap. 19. mand. 2. n. 55.* Graffius *part. 1. lib. 2. cap. 37. num. 57.* Villalobos *in ſumma tom. 1. tract. 23. difficul. 22.* Ledeſma *in ſumm. tom. 2. tract. 17. cap. 2. concl. 5.* & alii.

2. Notandum eſt etiam cum S. Joann. de la Cruz *in direct. conſcient. part. 1. præcept. 3. artic. 4. dub. 9. concl. 3.* quod ſi Prælatus dubitet de ſufficientia cauſæ, aut judicet minùs ſufficientem, tunc debet jejunium in alia opera pia commutare. Et, ſicut ſupradicta poteſt circa jejunia ſubditorum, poterit circa ſua: quia non debet eſſe pejoris conditionis, quàm ſubditi, quod etiam procedit in caſibus reſervatis. Ita Sanch. *de matrim. tom. 3. lib. 8. diſp. 3. numer. 9.* Azor. *p. 1. lib. 7. cap. 29. quæſt. 7.* & Villalobos *ubi ſuprà*, qui citat Sylveſtrum, Cajetanum, & Sotum.

3. Sed hæc omnia procedunt in jejuniis à jure communi indictis: nam jejunia ex voto poteſt Confeſſarius virtute Cruciatæ commutare, ſicut jejunia à Confeſſario in pœnitentia impoſita, quilibet alius Confeſſarius, juxta illa, quæ in tali materia alibi diximus. Ita Villalobos *n. 24.* & alii.

RESOL. IV.

An Medicus in cauſa dubia poſſit in jejunio diſpenſare.
Imo, an poſſit dictis illorum acquieſcere dicentium ſe non poſſe jejunare abſque alia veritatis indagatione, an verò ſolum poſſit declarare, ſi cauſa ſit ſufficiens, an non.
Et notatur, quod quando cauſa eſt evidenter juſta, certa, aut probabilis, nulla eſt opus diſpenſatione, ſed tantum quando dubia eſt, currendum eſt ad Superiorem, Epiſcopum, vel Confeſſarium electum per Bullam, ut diſpenſet.
Et infertur, quod Laici per conſuetudinem non poſſint acquirere juriſdictionem Eccleſiaſticam ordinariam, cum ſint omnino incapaces, & quid verò, ſi loquamur de delegata? Ex p. 80. tr. 13. & Miſc. 3. Reſ. 27.

§. 1. AD utrumque caſum affirmativè reſpondet Vidal *in Arca Theol. Moralis, titul. de Jejunio, Inquiſ. 2. numer. 79.* ubi ſic ait: Medicus ex conſuetudine legitima poteſtatem habet ſibi delegatam à Summo Pontifice, ut diſpenſare valeat in jejunii præcepto: quod autem ita ſit, Probatur: Medicus ratione ſuæ artis eſſe debet melioris conditionis circa jejunii præceptum, quàm ſint alii Doctores, ſed iſti interpretari poſſunt, & declarare præceptum jejunii in tali, & tali caſu non obligare: quorum interpretatio prudenter facta abſque alia Superioris diſpenſatione liberat à jejunii præcepto: ergo Medicus ultrà interpretationem, poteſt etiam relaxare jejunium per poteſtatem ei conceſſam & delegatam ex conſuetudine, ut ſit melioris conditionis cæteris aliis Doctoribus. Nec obſtat dicere, quod conſuetudo, ut juriſdictionem conferat, eſſe debet legitima, & præſcripta, ſed præſcribi non poteſt quoties ſubjectum eſt incapax illius rei, quæ per conſuetudinem induci intenditur, ut notat Panormitanus, & Felinus *in cap. Cauſam de præſcrip. & in cap. 4. de conſuetud.* & Doctores communiter: ergo Laici cum ſint incapaces Eccleſiaſticæ juriſdictionis, *cap. Cauſam de præſcript.* ſequitur illos acquirere non poſſe hanc juriſdictionem per conſuetudinem, ergo neque etiam Medicus acquirere poteſt poteſtatem diſpenſandi in præcepto Jejunii, quæ eſt ſpiritualis, & Eccleſiaſtica, ideoque eſt incapax. Reſpondetur concedendo Majorem, ad alia dicitur eſſe quidem verum, quod Laici per conſuetudinem non poſſunt acquirere juriſdictionem Eccleſiaſticam ordinariam, cùm ſint omninò incapaces: ſecùs ſi loquamur de delegata; idcirco per conſuetudinem poſſunt illam acquirere, ut conſtat ex praxi: nam Principes Sæculares ultrà Pontificia privilegia, aliquam delegatam juriſdictionem acquirunt per conſuetudinem, tùm in conferendis Eccleſiaſticis Beneficiis: tùm in puniendis Clericis, tum in cauſis ſpectantibus ad Sanctum Officium judicandis, & hujuſmodi, ut Monarchia in Sicilia, & Dataria in Gallia, & & nihilominus Sancta Sedes Apoſtolica hæc, & alia tolerat, & permittit. Hæc Vidal.

2. Sed negativæ ſententiæ communiter adhærent Doctores. Itaque dicendum eſt de Medico, & de quocumque viro prudenti, quod nimirum non poſſint diſpenſare, cùm non habeant juriſdictionem ſpiritualem in foro exteriori, ſed ſolùm poſſint declarare, an cauſa ſit ſufficiens, an non ſiquidem hoc ſpectat ad judicium prudentiale. Et ita docet Paſqualigus *in Praxi, de Jejunio, deciſ. 389. num. 4.* Idem docet Fagundez, *præcept. 4. lib. 1. cap. 9. numer. 3.* qui citat Silveſtrum, Angelum, Roſellam, & Azorium, quibus adde Trullench *in Decal. tom. 1. lib. 3. cap. 2. dub. 7. numer. 16.* ubi ſic ait: Nota tamen quando cauſa eſt evidenter juſta, nulla opus eſt diſpenſatione: quando non eſt certa, tunc conſulendi viri docti, ut Profeſſor caſuum, Doct. Theologiæ, Confeſſarius, & Medicus. Si aliquis eorum dicat cauſam eſſe ſufficientem, nulla requiritur diſpenſatio, quo in caſu ipſi non diſpenſant, ſed declarant cauſam eſſe, vel non eſſe ſufficientem; quod ſi adhuc dubia eſſet, tunc recurrendum ad Superiorem, ut diſpenſet, quia tunc neceſſaria eſt juris relaxatio quam Medicus, vel Confeſſarius poteſtatem non habent. Ita ille. Et noviſſimè Joſeph Rocafull *in praxi Theol. Moral. tom. 1. lib. 3. de præcept. Eccleſ. c. 11. num. 812.* ſic aſſerens: Nota etiam Medicum non diſpenſare in hoc præcepto abſtinentiæ à carnibus, quando dat licentiam, ſed ſolum declarare: undè ſola licentia illius non ſufficit ad licitè carnes comedendas, niſi quando aut certa, aut probabilis eſt neceſſitas: Si autem dubia res eſt, tunc neceſſaria eſt authoritas Superioris, vel Epiſcopi, vel Confeſſarii electi per Bullam. Ita Rocafull., & communiter Doctores. Vide Bordonum *in Miſcell. Deciſ. 677. fol. 38.*

3. Ad rationem verò adductam à Patre Vidal de conſuetudine præbente juriſdictionem ſpiritualem delegatam incapaci. Reſpondeo, quod hæc doctrina gratis Medico applicatur, & gratis ideò negatur: verùm puto abſolutè, quoad omnes eſſe reiiciendam; ex his, quæ dixi *in tract. 1. par. 7.* contra Rabardeum. Et ad exemplum Monarchiæ Regni Siciliæ, aſſero, quod qui illam defendunt, non dicunt procedere ex conſuetudine, ut vult Vidal,) ſed ex privilegio Urbani II. conceſſo Comiti Rogerio: quod acriter tamen refellit Cardinalis Baronius *in tom. 11. Annalium*, & acriter contrà illum defendit Joannes Beltran. de Guevara *in Origine Monarchiæ Regni Siciliæ. edita Matriti*, & noviſſimè ex Theologis Societatis Jeſu Pater Petrus Vvadingus, *tract. de Contract. diſput. 9. dub. 7. §. 2. numer. 3.* verum de hac quæſtione ego alibi.

RESOL. V.

Quidam primis diebus ſexageſimi anni quæſivit à me, an teneatur ad jejunium? Ex part. 5. tractat. 14. & Miſcel. 2. Reſol. 83.

§. 1. SUppono ex dictis alibi ſenem ſexagenarium etiam validum non teneri ad jejunia: ſed dictus conſulens erat in principio anni ſexageſimi. Unde ſcrupulis angebatur, putabat enim annum ſexageſimum impletum excuſari à jejunio, non autem inceptum, & non defuit quidam Theologus ſic ei reſpondens.

2. Sed ego tunc negativè reſpondi, & adduxi noſtrum Naldum *in ſumm. ver. tempus, num. 20.* ubi ſic ait: Tempus ad jejunium obligans eſt tertii ſeptennii compleri tam in maribus, quàm in fœminis; eximens verò ab eadem obligatione

gatione est vir sexaginta annorum, in illa enim ætate communiter deficiunt vires corporales ad jejunium ferendum necessariæ, & quamvis aliqui etiam in illa ætate satis viribus polleant, communiter tamen, & in pluribus secus est, constat autem leges aptari ad ea, quæ communiter, & ut plurimum accidunt, quæ sanè ætas annorum sexaginta etiam nondum impleta sufficiet. Ita Naldus, & ante illum hanc sententiam docuerat etiam amicissimus Joannes Sancius *in select. disp. 54. n. 10.* nam in favorabilibus annus inceptus habetur pro completo.

[illegible marginal note]

RESOL. VI.

An senes sexagenarii robusti, & validi teneantur ad jejunia.

Et quid dicendum, si dubium est, an in supradicta ætate sint robusti, & validi ad jejunandum?

Et ex doctrina supradictæ quæstionis infertur, an adolescentes robusti, & validi teneantur jejunare ante vigesimum primum annum.

Et notatur excusari à jejunio sexagenarios, qui toto vitæ tempore voverunt jejunare certis diebus hebdomadæ, vel anni.

Etiamque advertitur: quod senes sexagenarii robusti, & validi non sunt damnandi ad triremes. Ex part. 1. tractat. 9. Res. 20.

§. 1. LEvis fortasse hæc quæstio alicui videbitur: sed ita minimè est: nam cum paucis commilitonibus adversùs plures hujus militiæ fortissimos duces, aggredior pugnam.

[illegible marginal note]

2. Dico igitur, ferè omnes DD. asserere senes sexagenarios viribus pollentes non excusari à Præcepto jejunii. Ita docet Layman *in Theol. mor. lib. 4. tract. 8. c. 3. num. 1. & 2.* Sylvius *in 2. 2. D. Thom. qu. 147. art. 4.* Tannerus *in 2. 2. disp. 3. qu. 3. dub. 5. nu. 191.* Lessius *de just. lib. 4. cap. 2. dub. 6. nu. 41.* Fagundez *de Praeceptis Eccles. tract. 4. lib. 1. cap. 8. num. 10. & 11.* Filliucius *tom. 2. tract. 27. p. 1. c. 6. num. 112.* Reginaldus *tom. 1. lib. 4. c. 17. sect. 1. num. 209.* Valentia *tom. 3. disputat. 9. quæst. 2. punct. 5.* Azor. *lib. 7. part. 1. c. 17. qu. 4.* S. Joann. de la Crux *in direct. consc. p. 2. præcept. 3. art. 4. dub. 9. concl. 2.* Villalobos *in summ. tom. 1. tract. 23. dub. 4. numer. 6.* Campanili *in diver. jur. can. rub. 7. c. 6. nu. 151.* Bonacina *de legib. disp. 10. quæst. 1. punct. ult. n. 4.* Ugolinus *de potest. Episc. cap. 9. n. 6.* Ledesma *in sum. tom. 2. tract. 17. c. 1. concl. 5. dub. 3.* Fernandez *in exam. Theolog. moral. p. 2. c. 8. §. 2. num. 20.* Victorellus *in Notis ad summam Tolet. lib. 6. c. 4. num. 1.* Et à fortiori docent hanc sententiam DD. asserentes, senes tantùm septuagenarios immunes esse à lege jejunii; ita Gabriel *in 4. dist. 16. q. 3. art. 2. notab. 4.* Silvest. *verb. jejun. q. 6. dist. 2.* Tolet. *lib. 6. cap. 4. num. 2.* Rosella *eod. verb. num. 15.* Tabiena *eod. verb. nu. 18. qu. 17.* cum aliis: & DD. asserentes, ut excusentur senes à lege jejunii, attendendum esse robur corporis, & complexionem naturæ, & juxta eam judicandum esse, & ideò totum hoc arbitrio prudentia viri relinquendum esse; & ita docet D. Antoninus *p. 2. tit. 6. cap. 2. §. 7.* Palarius *in 4. dist. 15. disp. 8. concl. 4.* Grassius *p. 1. libr. 2. cap. 57. num. 43.* Vegha *in summ. tom. 1. cap. 54. cas. 15.* Rodriquez *in expos. Bull. Cruc. §. 7. nu. 2.* Summa Corona *part. 2. cap. 1. n. 80.* & alii.

3. Itaque ex mente horum DD. manifestè apparet, senes sexagenarios, si ad sustinendum jejunium videntur, & certò viribus polleant, debere jejunare, non autem in dubio: quia jejunando exponerent se periculo gravis incommodi, ad quod Ecclesia non videtur obligare. Nec valet dicere, quòd, sicut adolescentes robusti, & validi non tenentur jejunare ante annum vigesimum primum; ita neque senes post annum sexagesimum obligabuntur ad legem jejunii: nam respondetur, non esse ut benè observat Valentia, *ubi suprà*, parem rationem in senibus, & adolescentibus, quia natura non, ita determinatè præstituit senibus tempus defectus, sicut adolescentibus tempus profectus, atq; augmenti. Deinde sunt aliqui sexagenarii tam valida complexione, ut dubitare non possimus, eos absque ulla corporis, & salutis læsione jejunare posse, quare ergo non jejunabunt. Facit etiam pro hac sententia id, quod probat Riccius *p. 3. decis. 233. n. 6.* & Novarius *in praxi qu. 18. sect. 5. n. 4.* senes sexagenarios non esse damnandos ad triremes: secùs autem si sint robusti, & validi.

[illegible marginal note]

4. Attamen, his minimè obstantibus, licèt supradictæ sententiæ sint omnes probabiles, ego non minùs probabilem illam existimo, quæ docet in ætate sexagenaria senes, licèt viribus polleant, certo, & infallibiliter excusari à lege jejunii. Undè miror Fagund. hanc opinionem vocare parum tutam: licèt addat, non omninò improbabilem: non enim desunt validissimæ rationes ad illam confirmandam; & Authores magni nominis illam modicùs tenuere, Hi sunt doctissimus, Theologus Llamas *in sum. part. 3. cap. 5. §. 20.* ubi asserit quod interrogatur de hac re S. Pius V. viva voce ita respondit. Idem docet Molfesius *in summ. tom. 5. tr. 10. cap. 4. n. 37.* Ortiz *in sum. capit. 19. numer. 51.* Joseph Anglés *in 4. sent. part. 2. quæst. 6. dub. 6.* Sanchez *de matrim. tom. 2. lib. 7. disp. 32. num. 17.* Portell. *in dub. regul. part. 5. verb. jejunium, nu. 5.* Vide etiam doctum Granadum *in p. 2. D. Thomæ, contr. 7. tr. 3. p. 1. disp. 6. sect. 5. num. 39.* & Joannem Franciscum Suarez *in Enchir. cas. conscientia, libr. 7. verb. Jejunium, §. Alii tamen.*

5. Probatur hæc opinio, quia, ut asserunt Medici, hæc senum roborata existimatio est illusiva: nam est ea ætas ex se adeò debilis, ut facili ex causa ab illo putato robore deturbetur, nisi cibi alimento sibi subveniat: natura enim in illa ætate languescit, & ad interitum properat; & sanitas dictorum senum non est firma, & constans; sed fallax, & incerta, & media, & inter morbum, & perfectam sanitatem, ut testatur Galenus *lib. 5. & 6. de san. tuen.* & licèt aliqui sexagenarii validi, & fortes videantur; tamen, ut diximus, eorum natura prolabitur, & ad interitum tendit, atq; adeò adminiculo cibi frequentiùs sumpti indiget, ut non tam præsenti statui, quàm futuro consulatur. Deindè S. Pius V. & Pontifices subsequentes, denegantes Clericis, & Religiosis esum lacticiniorum, virtute Bullæ Cruciatæ: exceperunt tamen senes sexagenarios: quasi rationi consentaneum sit, ut in ea ætate defectui naturæ consulant. Ex his rationibus, & aliis, quas invenies apud citatos Authores, apparet supradictam nostram sententiam esse probabilissimam. Undè sæpiùs non dubitavi ego illam in praxi consulere: & ita etiam sentiunt multi PP. ex nostra Religione, & Societate Jesu, de hac re à me consulti.

6. Notandum est etiam, Sanchez *in summa* excusare à jejunio sexagenarios, qui toto vitæ tempore voverunt jejunare certis diebus hebdomadæ, vel anni: contrarium verò docet Layman. *in Theol. moral. lib. 4. tractat. 8. capit. 3. num. 2.*

Sup. hoc in Res. seq. & in aliis ejus sus. primo.

RESOL. VII.

An senex sexagenarius robustus teneatur jejunare post annum sexagesimum, si vovit jejunare pro toto tempore vitæ suæ.

Et an quis vovit jejunium quotidie per mensem, teneatur jejunare die Dominico.

Et an si aliquis vovisset omnibus diebus totius anni abstinere à carnibus, sit obligatus ab illis abstinere etiam diebus Dominicis.

Idem est, si vovisset abstinere ab ovis, & lacticiniis, aut aliquo alio cibo, v.g. piscibus, &c. Ex p. to. tr. 16. & Misc. e. & Res. 50.

§. 1. PRo negativa sententia P. Pasqualigus *in praxi de jejunio, decis. 260.* me ipsum adducit, sed pro affirmativa etiam me adducit P. Bossius *in Moral. com. 3. titul. 21. §. 7. num. 372.* Uterque tamen non benè, quia ego tantum retuli sententias contrarias Sanchez, & Layman, ut observat Leandrus *de præcept. Eccles. tract. 5. disp. 8. quæst. 21.* Sed modo clarè respondeo distinguendo. Dico itaque cum Leandro, non teneri jejunare post annum sexagesimum, nisi alias vovens expressè voluerit se obligare etiam in senectute: quia in hoc eventu ex se, & natura sua votum obligaret: licèt se obligare adhuc posset, ex alio capite: nimirum si subjectum esset nimis debile, &c. Prima pars responsionis probatur. Quia vota particularia, & singularia, & præcipuè solùm bonum particulare voventis respicientia, obligant: juxta mensuram præceptorum Ecclesiasticorum: at præceptum jejunii Ecclesiastici non obligat quem, post annum sexagesimum: ergo nec votum jejunii. Sic Authores primæ sententiæ debent sentire. Secunda verò pars responsionis, constat ex dictis. Quia votum ex natura sua obligat secundùm intentionem voventis: ergo si intentio voventis se extendit expressè ad jejunandum etiam post annum sexagesimum: etiam post hunc se extendet obligatio voti ex natura sua: licet per accidens, ut diximus, cessare possit obligatio ratione incapacitatis subiecti ad sustinendam talem obligationem, Itaque puto cum Bassæo, sententiam Sanchez esse tenendam, ubi non constat voventis intentionem fuisse, velle se obligare ad jejunium etiam in ea ætate sexagenaria: quæ intentio, ut ibidem notat idem Sanchez non colligitur ex eo, quod quis promittat se jejunaturum in perpetuum, vel toto vitæ suæ tempore: nam non ideò posses dici, voventem non excusari ratione morbi, aut debilitatis, aut occupationis supervenientis: & ita etiam non potest dici non excusari ratione dictæ ætatis sexagenariæ. Si enim votum illud jejunandi certo die hebdo-

Sup. hoc in Res. [illegible] §. ult. & in [illegible]

hebdomadæ, vel Vigiliæ, absque addito illo, in perpetuum, vel, toto vitæ tempore, sed absolutè esset emissum, adhuc obligaret in perpetuum, nec tamen obligaret in prædictis casibus morbi, aut debilitatis, aut occupationis supervenientis, eo quod intelligatur, seu intelligi debeat instar præcepti Ecclesiastici, & non in hoc casu supervenientis ætatis sexagenariæ, in omnibus enim casibus non modus, & forma jejunii, sed personæ considerantur: ergo illa expressio, in perpetuum, vel, toto vitæ tempore, nihil operatur, nec efficit, ut vovens censeri debeat, voluisse, se obligare alio modo, & plusquam obligat præceptum Ecclesiasticum, nisi aliundè constet de intentione voventis. Quod autem dicit Layman nempe, regulam illam, quod votum jejunii obliget ad instar præcepti Ecclesiastici de jejunio, procedat solùm quoad formam, & modum jejunii, non quoad personas, gratis dicitur: nam Doctores asserunt absolutè, in dubio intentionis voventis jejunium, qualiter voluerit se obligare, votum obligare eo modo, quo obligat preceptum jejunii Ecclesiastici ob rationem ibi assignatam: quod procedat illa regula, etiam quoad personas: probatur ex Armilla *ver. votum*, *n.* 10. Navarro *in manual. c.* 12. *n.* 39. absolutè dicentibus, à voto jejunii excusare morbum supervenientem, non alia certè de causa, quia etiam excusat à jejunio præcepti Ecclesiastici. Neque obstat illud de juvene ante vigesimum primum annum vovente jejuniū, vel professo in Religione, cujus Regula omnes professos obligat ad jejunium certo die hebdomadę, vel adventu. Nam cum iste voveat, aut profiteatur eo tempore, quo actu non obligatur, & scit, se non obligari præcepto Ecclesiastico jejunii, censetur renunciare juri suo, & velle se obligare ad jejunium absolutè, tametsi tunc præceptum Ecclesiastici jejunii illum non obliget. Pro confirmatione ejusdem sententiæ Sanchez addo etiam aliam regulam, quod in dubio benignior interpretatio accipienda est voto.

Sup. hoc inf. p. Ref. 35. §. ... 2. Notandum est hic obiter, quòd qui vovit jejunium quotidie v.g. per mensem, non tenetur jejunare die Dominico, quidquid asserat Layman *l.* 4. *tr.* 8. *c.* 2. *nu.* 9. *in fine*, qui citat Bellarminum. Sed ego puto, si vovens expressè diem Dominicum non comprehendit, ad jejunium non teneri. Ratio est, quia votum illud regulandum est juxta modum, & consuetudinem Ecclesiæ, quæ non solet jejunare in diebus Dominicis; nec enim censendus est vovens se velle obligare contra consuetudinem Ecclesiæ receptam. Si verò aliquis vovisset omnibus diebus totius anni abstinere à carnibus sunt cum eodem Layman, & Bellarmino locis citatis, asserendum, eum fore obligatum ab illa abstinere etiam diebus Dominicis: cùm enim Ecclesia præcipiat abstinentiam à carnibus in Dominicis Quadragesimæ, abstinere à carnibus etiam in aliis Dominicis non potest dici esse contra ritum, aut consuetudinem Ecclesiæ (cum in illis carnes permittantur) sicut jejunium, quod numquam in Dominicis servatur, juxta Ecclesiæ morem. Et idem dicendum, si voluisset abstinere ab ovis, & lacticiniis, aut aliquo alio cibo, v.g. piscibus ob eandem rationem. Et ita docet ex Sanchez, Azor. & aliis, Bossius *ubi supra*, *n.* 366.

RESOL. VIII.

An aliquis post annum quinquagesimum quintum liberetur à jejunio?

Et an saltem senex sexagenarius non sit adstrictus jejunare.

Et in isto casu docetur annum sexagesimum sufficere esse inceptum.

Et quid, si quis vovit toto tempore vitæ suæ singulis sextis Feriis jejunare, an sit obligatus, dum annum sexagesimum complet.

Et an si quis sine causa in die jejunii sumeret collusionem serotinam mane, & sero postea cœnet, peccet saltem venialiter.

Ex p. 11. tr. 3. & Misc. 3. Ref. 9.

§. 1. AFfirmativam sententiam in aliquo casu posse sequi declaravit novissimè Remigius *in tractat. confess. tract.* 3. *cap.* 4. §. 3. *num.* 1. ubi sic ait: Finalmente algunos indiferentemente escusan de la obligacion del ayuno à todos los que han complido cincuenta y cino annos Toler. *l.* 6. *cap.* 4. *in addit*, Angel. *ver. Jejunium* 15. que despues de aver enseñado la doctrina commun idem dico de senibus, &c. dize assi.

2. Estas opiniones elija el prudente Confessor, no para enseñarlas absolutamente al penitente; sino para dissimular quando algunos desta edad sientem de masjada afficion en sus ayunos. Ita ille.

3. Sed licèt hæc sententia possit secundum aliquos procedere, quoad mulieres, illa tamen, non amplector, quoad homines, ut etiam fecit Leander *de precept. Eccles. tr.* 5. *d.* 8. *q.* 18. & quidem non parum laboramus in defendendo opinionem asserentem viros sexagenarios excusari à Jejunio, quod novissimè scrupulosè nominatim contra me non audet probare Pater Ermanus Busembaus *in medulla Theologia moralis l.* 3. *tract.* 6. *cap.* 3. *dub.* 2. *nu.* 2. verum præter alios alibi à me adductos nostrâ sententiam tenet Castrus Palaus *tom.* 7. *disp.* 3. *punct.* 2. §. 5. *numer.* 6. ubi sic asserit; Valdè probabilem reputo sententiam, quæ asserit sexagenarium annum terminum esse infallibilem obligationis Ecclesiastici jejunii finiendæ, quia nullus est, cujus natura ab anno sexagesimo non decrescat, & in interitum tendat. Sicuti nullus est cuius natura usque ad 21. annum non crescat, & augeatur: Nam esto viribus valeat, & pluribus adolescentibus robustior sit, attamen comparatione suæ virilis ætatis infirmus est, & robore diminutus, & in singulos dies maiorem sustinebit debilitatem. Si enim ex medicorum iudicio teste Lessio *lib.* 4. *cap.* 2. *dub.* 6. *numer.* 41. Senectus à quadragesimo quinto, vel quinquagesimo incipit, quid mirum est si omnes sexagenarios appellemus senes in interitum tendentes, eosque à ieiunii lege excusemus? cujus observatio, & si præsenti statui non videatur graviter obesse, obest tamen futuro, cui consulendum est: prætereà concedamus non omnes senescere, at sexagesimum frequenter contingere, leges autem non hunc, vel alium casum specialem spectant; sed communiter contingentia, *leg. Nam ad ea ff. de legib.* neque obest, quod consuetudine, authoritateque Doctorum firmatum non sit sexagenarios à ieiunii lege solvi, sicuti firmatum est adolescentes tertio septennio obligari, quia inde solum probatur horum obligationem esse certam, aliam incertam, & dubiam, & sub opinione tantum positam.

Alibi sup. in Ref. 9. ... et in ref. ... et inf. in Ref. ... Et idem à principio ... usque ad ...

3. Nota etiam contra amicissimum Patrem Bardi, quod dictus Palaus *loc. cit.* adhæret etiam nostræ sententiæ, videlicet annum sexagesimum in isto casu sufficere esse inceptum, quod novissimè etiam docuit Joannes de Soria *in Epilogo summarum p.* 2. *tr.* 1. *sect.* 5. *disp.* 2. §. *Circa excusationem à ieiunio*, Leander *de precept. Eccles. tract.* 5. *disput.* 8. *num.* 17. Franciscus Brictius *in promptu Confess. p.* 2. *c.* 3. *de* 2. *precept. Eccles.* ubi sic ait: (Chi fece voto di digiunare certi giorni dell'anno per tutta la vita, giunto alli 60. anni non è più tenuto, come non è tenuto per precetto della Chiesa, che va del pari col voto.) Sic ille, Nota quod dixit, *giunto alli* 60. *anni*; ergo sufficit quòd annus sexagesimus sit inceptus: quod verò dictus Auctor asserat id, quod etiam ego alibi docui *num.* 9. adolescentem voventem vigilia alicuius sancti, vel feriis sextis vitæ suæ in perpetuum jejunaturum, de obligatum esse cum annum sexagesimum complet, quia illud votum eodem modo intelligendum est, ac si absolutè vovisset omnibus sextis feriis jejunare, illa particula vitæ suæ, & in perpetuum non expressa; quia opus non erat exprimi, cum tacitè insit in voto absoluto, cujus obligatio perpetua est; argum. *l. Conditiones, quæ extrinsecus, ff. de conditione, & demonstr.* At votum jejunandi omnibus sextis feriis explicandum, & interpretandum est, sicuti præceptum Ecclesiasticum jejunii, cum aliud ex intentione voventis non constat: Ergo cum præceptum Ecclesiasticum jejunii sexagenarios non obliget, neque etiam obligabit votum jejunandi. Hæc inquam adeò non admittit Layman, ut nostram sententiam improbabilem putet, eo quod votum intelligendum sit instar præcepti Ecclesiastici quoad modum, & formam jejunandi, non tamen quoad personas, si quidem eæ, quæ nullo precepto Ecclesiastico astringuntur ad jejunandum, ut sunt adolescentes 21. minores voto obstringi possunt. Sic ergo censendi sunt sexagenarii robusti se voluisse obstringere, cum votum jejunandi absolutè emittunt, & maximè cum exprimunt toto vitæ suæ tempore, vel in perpetuum. Verum, his non obstantibus, non recedo à sententia, quam docui cum Sanchez, & aliis, & quam merito contra Layman novissimè tenet Pater Castrus Palaus *ubi suprà*, nam ait: ille, ponimus adolescentem sic voventem nihil de senectute cogitasse, neque expressè voluisse votum pro senectutis tempore extendi, sed absolutè prolatum esse, quo in eventu certum est non obligare voventem, quoties ex eius observatione notabile corporis detrimentum imminet, ut ipsemet Layman ibidem fateatur, at consuetudo excusans sexagenarios etiam robustos à lege ieiunii, nititur periculo moraliter certo gravis nocumenti, & diminutionis virium pro futuro tempore, ergo cessat ejus obligatio, undè in præsenti modus obligationis voti in personam refunditur, ac proindè instar præcepti Ecclesiastici sexagenarios de obligare videtur. Excessit igitur in sua censura Pater Layman, & nostra sententia est satis probabilis.

Sup. hoc sup. in Ref. 9. ... et inf. in ref. seq. §. Nota ...

Alibi in ... et in aliis ... prima ...

Sup. in Ref. præcedenti ...

4. Sed hic discutiendum est dubium, de quo his diebus, interrogatus fui, An si quis absque causa in die jejunii sume-

Sup. hoc in ...

sumeret collationem serotinam mane, & serò postea cœnet peccet saltem venialiter?

Et negativam sententiam tenet Joannes Sancius *in select. disp.* 53. *n.* 2. ubi ita ait. Poterit tamen accipi refectio parva hora undecima diei, absque causa, prandium differendo ad noctem, imò jejunium fore perfectius, & strictius reor. Quo enim tardius prandium prorogatur, eo est inedia productior, & longior corporis afflictio; Quod sane est Legislatoris menti magis consentaneum: tolerabilius enim fert aliquis angustiam famis per spatium viginti quatuor horarum protractam, si comedat usque ad saturitatem in medio temporis, quàm si in tertia parte.

5. Sed hanc sententiam puto non esse approbandam, nam esto dilatio prandii ad noctem jejunii difficultatem augeat, & consuetudini antiquæ conformior sit, attamen sumptio collatiunculæ meridianæ cum intentione postmodum prandendi, aliena est ab usu, & consuetudine Ecclesiæ, ac proinde sic anteversa absque causa peccatum veniale inducit: Et ita hanc sententiam præter DD. à me alibi adductos, tenet me citato Martinus de San Joseph *in man. Confessar. tom.* 1. *l.* 4. *tract.* 6. *de Jejunio*, *n.* 5. sic asserens: Hazer colacion por la mañana, ò à medio dia en dia de ayuno sin causa es pecado venial, y no mortal. Dixe sin causa, prorque si la ay, no serà peccado alguno tomar por la mañana la colacion, y la comida à visperas, y sera causa bastante la flaqueza de estomago, ò la falta del sueño la noche, ò el caminar, estudiar, ò prædicar. Hæc ille. Undè ex his ego olim consului quosdam viros nobiles potuisse absque peccato veniali in diebus quadragesimalibus sumere collationem serotinã mane, & sero comedere, quia volebant in illis diebus dare operam venationi, & ita in terminis docet Castrus Palaus *tom.* 7. *disp.* 3. *punct.* 2. §. 3. *num.* 6. Posita (ait honesta causa, qualis esset confessio itineris, negotiorum facilior expeditio, hospitum dimissio, vel receptio, venatio, seu piscatio etiam ob finem tantùm animi relaxandi, & aliæ similes absque ullo peccato veniali poterit mane, vel in meridie hæc refectiuncula sumi prandio in noctem dilato. Sic Palaus, & ita dicendum puto, si quis vir nobilis animi relaxandi causa vellet in die jejunii post prandium se exercere in Ludo pilæ, vel ut vulgo dicitur *giocare al maglio*.

Al bi lat. in Ref. 109. §. 4. & 5.

Sup. hoc ibid. §. 1. & præter ... in Ref. 110.

R E S O L. IX.

An mulier quinquagenaria soluta sit ab obligatione jejunandi, & quamvis prædictæ ætatis ultimus annus inchoatus solummodo, non vero exactus, & mathematicè completus sit?

Et an hoc non solum procedat quoad jejunia Ecclesiæ, sed etiam à præceptis in Religione pro Monialibus?

Idem procedit de obligatione jejunii ex voto pro toto vitæ tempore, dummodo votum in masculis non fuerit emissum post annum 60. & in fœminis post annum 50. Ex p. 9. tr. 7. & Misc. 2. Res. 74. aliàs 73.

§. 1. SEntentiam affirmativam docet doctissimus Narbona *in Annalibus Juris*, *ann.* 60. *nn.* 13. & 14, ubi post multa ait: Ergo securè defendi poterit, nedum sexagenarias fœminas, verùm etiam quinquagenarias è jejunii vinculo, & obligatione in posterum eximi, non aliter, atque sexaginta annorum homines liberari diximus. Quod in utriusque sexus personis adeò verum est, ut quamvis prædictæ ætatis ultimus annus inchoatus solummodò non verò exactus, & mathematicè completus sit; prædicta jejunii excusatione uti possint; quia in favorabilibus annus inceptus habetur pro completo. Ita ille: cui etiam videtur adhærere alius Jurisconsultus Henricus Zoesius *in l.* 3. *Decret. tit.* 46. *n.* 10. Et hanc sententiam tamquam probabilem, admittit novissimè Machado *de perf. Confess. to.* 1. *l.* 2. *p.* 4. *tr.* 3. *docum.* 9. *n.* 4. & P. Pellixar. *in tr. de Monial. cap.* 6. *nu.* 25. qui addit, hoc non solùm procedere quoad jejunia Ecclesiæ sed etiam a præscriptis à Religione: sic itaque ait: Cùm Sanchez non improbabiliter asserat, fœminas quinquagenarias excusari etiam à jejuniis communibus Ecclesiæ, probabiliter item dici potest Moniales quinquagenarias excusari etiam à jejuniis præscriptis in Regula. Moveor ex doctrina, quam tradit idem Sanc. *l.* 4. *mor. c.* 51. *nu.* 54. nimirum, ætatem sexagenariam, sicut excusat viros à Præcepto jejunii, ita & excusare à voto jejunii, cùm talia vota non obligent aliter, quàm Præcepta Ecclesiastica de iisdem rebus, (si tamen aliter non constet de intentione voventis. Quod si hoc procedit de obligatione jejunii ex voto, à fortiori procedet de obligatione proveniente ex Professione religiosa, & si admittitur de viris: admitti debet, & de fœminis; cum sit par ratio de utrisque. Hæc Pellizar. Et ideò hanc sententiam tam fœminis favorabilem, ego non audeo, tamquam improbabilem, damnare, ut ex Layman damnat Alphonsus Leone *de cens. recollect.* 5. *n.* 471. memor verborum Salomonis; *Non est ira super iram mulieris*. Ideò judicent alii, an sit probabilis, necne.

Sup. hoc in ... Res. ...

Sup. hoc lat. ... & ex illo ... quid sup. hoc ... Voto ... ejus ...

2. Nota tamen, doctrinam à Narbona, & Pellizzario *superiùs* adductam de anno quinquagesimo quoad mulieres & de anno sexagesimo quoad viros, incepto tantùm, & non completo, minimè approbari à multis, & præsertim à Patre Bardi *in Bull. Cruc. p.* 2. *tr.* 3. *c.* 2. *sect.* 4. *nu.* 37. Quia (ait ille) in jure talis ætas non est determinata; sed ejus determinatio dependet ab hominum arbitrio, qui non excusant ante talem ætatem à jejunio. Et licèt aliqui censeant sufficere annum sexagesimum inceptum, idque fundent in eo principio, videlicet, in favorabilibus annum inchoatum haberi pro completo, nihilominùs id puto verùm esse, quando in luce, vel etiam arbitrio prudentum est præfixus terminus: at in casu nostro non est ita; quia neque in Jure; neque communi hominum judicio habemus tempus determinatum, in quo fideles à jejuniis Ecclesiæ eximantur; sed, ut vidimus, in assignatione hujus temporis diversæ sunt Authorum opiniones: proindè illa sententia, quæ asserit, eum, qui attingit sexagesimum annum, non teneri ad jejunium, movetur quia in tali ætate existimant incipere virium defectum. Altera verò opinio, quæ non ponit hanc exemptionem, nisi usque ad septuagesimum annum, ducitur ad hoc, quod judicat, usque ad talem ætatem esse sufficientes vires; & in hac re discurrendum est, sicuti in qualitate requisita ad furtum mortale: nam alii materiam notabilem furti existimant quinque, alii sex argenteos, &c. & non in minori quantitate: & consequenter docent, si ex determinata quantitate ad furtum mortale unũ obolum deficiat, materiam illam non esse notabilem, sufficientem ad culpam gravem: eodem prorsus modo est ratiocinandum in casu nostro. Ergo, &c.

Sup. hoc pro ... sup. in Res. 5. §. 1. & in Res. 8. §. Nota.

3. At, his non obstantibus, puto, probabiliter aliquos asserere, annum sexagesimum sufficere esse inchoatum, ut quis à jejunio liberetur, & ita præter Narbosam, me citato, *ubi suprà*, *n.* 15. tenet uterque Sanch. Medina, Trullench. Parisius, quos adducit Bardi *n.* 34. quibus adde, me citato Pasqualigum *in praxi de jejunio*, *dec.* 258. Et me citato, Alphonsum de Leone *tr. de censuris*, *recollect.* 5. *n.* 472. Et ratio est; quia in favorabilibus annus inchoatus habetur pro completo, ut colligitur ex l. *Qua ætate ff. de testam.* Et Gloss. *ibi*, *ver. Dice ergo* loquens de die, ait, diem inceptum haberi pro completo. Et confirmari potest à pari: nam in promotione ad sacros Ordines satis est, quod promovendus, v. g. ad Præsbiteratum, attigerit vigesimum quintum annum, sicut etiam ad contrahendum matrimonium sufficit in masculo decimus quartus annus inceptus, in fœmina duodecimus pariter inchoatus, ut Doctores communiter testantur. Adde doctrinam Patris Lezzanæ *in Sum. qq. Regul. tom.* 1. *ver. Annus*, *n.* 7. & aliorum asserentium, quòd in dubio in favorabilibus sufficit annus inchoatus. Nec obstat dicere cum P. Bardi, quòd hoc procederet, quando omnes Doctores convenirent, annum sexagesimum excusare à jejunio: quod non est verum: nam doctores, qui illud docent, rectè inferunt, sufficere annum sexagesimum inceptum. Non nego tamen sententiam Patris Bardi esse satis probabilem. Nota etiam hic obiter cum Escobar *in Theolog. mor. tr.* 1. *exam.* 13. *cap.* 3. *n.* 104. eum, qui vovit jejunare toto vitæ tempore, post annum sexagesimum non teneri ampliùs jejunare: quia, cùm cesset obligatio jejunii, cessat obligatio voti, & vita senis ad jejunii laborem, quæ 60. anno terminantur. Dummodo, ut, me citato, optimè observat Narbona *ubi suprà*, *n.* 9. votum non fuerit emissum post annum 60. sed anteà: quia in tali casu cum eo impedimento se obligavit. Ergo tenentur ad jejunium. Vide Tambur. *de jur. Abbat. tom.* 2. *disp.* 23. *q.* 5. *n.* 7.

Sup. hoc lib.

Sup. hoc late sup. in Res. 3. & in aliis ejus ann.

Sup. hoc in ... Res. ... § Nota ... ad lin. 6.

R E S O L. X.

An pragnantes, & lactentes teneantur ad jejunium, maximè si sint robustæ, & virilis naturæ.

Et an in dubio teneantur ad supradictum jejunium. Ex p. 1. tr. 9. Res. 14.

§. 1. NOn teneri respondet Lessius *lib.* 4. *cap.* 2. *dub.* 6. *n.* 39. Vegha *in summ. tom.* 2. *cap.* 14. *c.* 22. Valentia *to.* 3. *disp.* 9. *qu.* 2. *punct.* 2. Grassius *p.* 1. *l.* 2. *c.* 37. *num.* 44. Toletus *l.* 6. *c.* 4. *n.* 3. Azor. *to.* 1. *l.* 7. *c.* 17. *q.* 6. Tannerus *in* 2. 2. *disp.* 3. *q.* 3. *dub.* 5. *n.* 100. Sylvius *in* 2. 2. *D. Th. qu.* 147. *art.* 4. Villalobos *in sum. to.* 5. *tr.* 23. *diff.* 4. *n.* 2. Fillincius *to.* 2. *tr.* 27. *p.* 2. *c.* 6. *nu.* 114. Azor. *p.* 1. *l.* 7. *c.* 28. *q.* 6. S. Joann. de la Cruz, *in direct. consc. p. præcept.* 3. *art.* 4. *dub.* 9. *concl.* 2. & alii.

Sup. hoc in Res. seq.

2. Sed limitant hanc sententiam Sylvest. *verb. jejunium*, *q.* 9. *vers.* 5 Philiarch. *de offic. Sacerd. tom.* 1. *p.* 2. *l.* 3. *capit.* 25.

Jacob-

Jacob. de Graffis *to.* 1. *p.* 1 *l.* 2. *c.* 37. *n.* 44. nisi dictæ mulieres essent robustæ, & unica refectione possent se ipsas, & fœtum sustentare.

3. Sed, quia tales mulieres communiter non sunt tam robustæ naturæ, ut unica refectione tantùm alimenti sumere possint, ut pro se; & prole sufficiat, & omnis lex adaptatur ad ea, quæ frequenter accidere solent; ideò non refert, si aliquæ sint robustæ, & virilis naturæ, ut tradit ex nostris Molfesius *in sum. tom.* 1. *tr.* 10. *c.* 4. *n.* 40. & Reginald. *in praxi*, *tom.* 1. *l.* 4. *c.* 17. *n.* 210.

4. Adde, quòd in dubio non tenentur ad jejunium, ut notat Fagund. *Præcept.* 4. *l.* 1. *c.* 8. *n.* 14. Cajet. *in* 2. 2. *q.* 147. *art.* 4. & omnes DD. *suprà* citati. Deinde, tales mulieres appetunt sæpè vehementer aliqua; & nisi desiderio suo satisfaciant, periculum est, ne fœtus proiiciatur; & ideò Confessarii sine scropulo supradictas prægnantes, & lactentes excusabuntur à lege jejunii.

R E S O L. XI.

An prægnantes, & lactentes non solum deobligentur à jejunio quoad unam comestionem, sed etiam quoad esum carnium, & ovorum, etiam si sint robustæ, & validæ? Ea part. 4. tr. 4. & Misc. Res. 126.

Quæ hic ?ad Res. ???. ???.

§. 1. POsse sæpiùs supradictas in die jejunii comedere docent communiter Doctores, quos ego ipse citavi *in part.* 1. *tract. de jejunio*, *resol.* 14. etiamsi sint robustæ & validæ, opus enim illis est cibo refici, non sua ipsarum tantum, sed fœtus etiam nutriendi causa. Difficultas est, an in die jejunii possint comedere carnes: & affirmativam sententiam docet Martinus Funes *in specul. mor. p.* 3. *cap.* 2. *num.* 5. & 6. ubi sic ait. Præceptum jejunii continet triplicem obligationem, primò abstinendi à carnibus, & iis, quæ ex carnibus ortum habent, lacte, ovis, &c. secundò semel tantùm in die comedendi; tertiò sumendi cibum non citius, quàm paulo ante meridiem, & nutrices & gravidæ ab his tribus obligationibus jejunii excusantur. Ita ille.

2. Sed contrariam sententiam, & meritò, docet Ludovicus de San Juan *in summ. quæst. de jejunio art.* 7. *difficult.* 6. *appen.* 3. ubi sic asserit. Ha se de notar que la preñadas y las que crian no quedan escusadas de goardar la calidad de majares quaresmales, porque aunque tengan necessidade de mayor cantidad de manjares no tienen necessidad de otra calidad dellos en caso que no se teniesse, resulteria de alli algun daño à los niños, porque en este caso se podrà facilmente dispensar con ellas. Ita ille, & ante illum Villalobos *in summa tom.* 1. *tract.* 13. *diffic.* 4. *num.* 2. *puncto num.* 27. & alii.

R E S O L. XII.

An fœmina gravida ad vincendas carnis tentationes teneatur jejunare cum periculo prolis? Ex part. 1. tract. 9. Res. 30.

§. 1. HIc casus curiosus est, & pauci de illo tractant. Affirmativam sententiam docet Fernandez *in exam. Theol. moral. p.* 4. *cap.* 12. §. 6. *num.* 1. ubi sic asserit: Eventus occurrit memoriæ à nemine hactenus agitatus; dignus tamen notatu, & explicatu. Patitur mater graves concupiscentiæ tentationes, ad incontinentiam non solùm provocantes, sed potiùs cogentes: experimento didicit, nulla vi eas se superaturam, nisi jejuniorum macie, & debilitatione: veruntamen apertè videt, prolem, aut perituram, aut notabile salutis detrimentum passuram, propter lactis, seu matris virium defectum. Quid igitur, debetne propriam salutem spiritualem, & continentiam anteferre prolis saluti corporali: Arbitror, posse, & debere, juxta charitatis ordinem, qua docemur spiritualia corporalibus anteponere, tum nostra, tum aliena: atque subsequuta mors, vel debilitas prolis, per accidens subsequetur. Ita ille.

2. Contra quem novissimè insurgit Homobonus de Bonis *in exam. Eccles. p.* 2. *tract.* 8. *c.* 7. *q.* 17. ubi ita ait: Non est audiendus Fernandez, qui dicere ausus est, fœminam gravidam, quæ carnis stimulis ad incontinentiam lacessentibus urgetur, teneri, etiam cum prolis, vel fœtus discrimine, & extinctione jejunare, si existimat, se eos non nisi abstinentiæ macie, & debilitatione superaturam: nam, cùm alia remedia, ut orationem, Sacramentorum frequentationem, pia consilia, & alia hujusmodi adhibere possit; non debet tantæ jacturæ ipsam prolem exponere. Sic Homobonus, & ego.

R E S O L. XIII.

An Pater, aut Dominus teneantur compellere filios, & servos ad servanda jejunia, quæ frangere volunt. Ex part. 1. tr. 9. Res. 28.

§. 1. REspondet affirmativè vir doctus Petrus de Ledesma *in summ. tom.* 1. *tract.* 27. *c.* 2. *concl.* 6.

2. Sed negativam sententiam existimo sustinendam esse. Dico igitur, quòd patres, & domini tenentur monere, & curare, lege charitatis, ut subditi jejunium servent; non tamen tenentur illos compellere, aut cogere ad jejunia servanda: nam id durum nimis, & rigorosum esset: & ita docet Filliuc. *tom.* 2. *tract.* 27. *p.* 2. *cap.* 6. *n.* 91. & Vegha *in summ. tom.* 1. *cap.* 34. *cas.* 27. Lo qual (subdit ipse) se ha de entender, quando los tales hijos, criados, y siervos de su casa, y familia no ayunaren, aunque se lo mande el padre de la familia, antes buscaran à escondidas, ò pidiendo a los estranos el almuerzo, y la cena, devenles empero negar la cena, aunque digan, que es avaro. Et itam docuit Rodriq. *in sum. tom.* 1. *cap.* 23. *concl.* 4. *n.* 8. & Ortiz *in summ. cap.* 19. *mand.* 2. *cap.* 14.

3. Igitur in tali casu paterfamilias tenetur supradictos monere, & corrigere; non autem compellere, seu ex domo eiicere: & post hæc scripta inveni hanc sententiam etiam docere Homobonum de Bonis *in exam. Eccles. p.* 2. *tr.* 8. *cap.* 7. *q.* 21. Comitolum *in respons. mor. l.* 4. *q.* 56. Azor. *p.* 1. *lib.* 7. *cap.* 37. *q.* 12. Navar. *cap.* 21. *n.* 26. Tolet. *lib.* 6. *cap.* 3. & Reginald. *in praxi*, *tom.* 1. *l.* 4. *c....n.* 199. cum aliis.

R E S O L. XIV.

An Dominus compellendo Famulum in die jejunii ad opus incompatibile ratione laboris cum jejunio, peccet mortaliter, si illud opus possit commodè differri in alium diem.

Et an quis peccet saltem venialiter, qui operarios conducit, ut cavatores, agricultores, messores, &c. cum pacto, & conditione ut eo die, quo suo labori incumbunt: non jejunent, Ex p. 4. tr. 4. & Misc. 6. Res. 141.

§. 1. REspondeo affirmativè Navarrus *in sum. c.* 21. *num.* 27. Gabriel *in* 4. *dist.* 16. *q.* 3. *art.* 1. & alii. Ratio est, quia eis impediunt observationem præcepti, ad quam parati sunt, Idem etiam docet Richardus *in* 4. *dist.* 13. *quæst.* 4. *art.* 3. palud. *ibid. art.* 2. & alii.

Quoad ho?? ???. Res. ??? ???.

2. Sed contrariam sententiam docèt Sanchez *in opusc. to.* 2. *lib.* 5. *cap.* 1. *dub.* 9. *n.* 2. putat enim nec ipsos famulos; nec dominos peccare in hoc, etiam venialiter, quia ipsi famuli potuerunt licitè locare operas suas ad inserviendum, prout ipsis injunctum fuerit, & ipsi domini possunt illos occupare in talibus laboribus, prout se obtulerint, nec tenentur sub peccato observare, an sit dies jejunii, licèt sit illis consulendum, ut id observent quando sine ullo incommodo id potest fieri; sic docti juniores. Hæc Sanchez, & ideo Fagundez *præc.* 4. *lib.* 1. *c.* 8. *num.* 16. docet non peccare, neque venialiter, eos, qui operarios conducunt, ut cavatores, agricultores, messores, &c. cum pacto & conditione ut eo die, quo suo labori incumbunt, non jejunent, quia operarii non tenentur jejunare: ergo quamvis conductores prædicto pacto illis impediunt jejunium, non impediunt impletionem præcepti. Secundò, quia minus laborant jejunando, quàm non jejunando, ergo ne damnum patiantur, licitè possunt apponere tale pactum, & hoc alibi ego etiam docui.

Alibi cum eod. Fagund. in fine Res. seq.

R E S O L. XV.

An quis teneatur eos solos operarios vocare, qui cum moderamine laboris possint operari sine fractione jejunii.

Et an quis sine peccato saltem veniali possit conducere operarios hoc pacto, ut eo die, quo suo labori incumbant, non jejunent. Ea p. 1. tr. 9. Res. 13.

§. 1. AFfirmativè respondet Toletus *in sum. l.* 6. *c.* 5. *nu.* 1. *cas.* 1. qui citat Paludanum *in* 4. *dist.* 14. *q.* 4. *art.* 1. & Gabriel. *dist.* 16. *q.* 3. *a.* 1. *notab.* 4.

Quoad hoc lege doctr. Res. annot. seq.

2. Sed ego puto, contrariam sententiam veram esse, & ita obtinuit consuetudo recepta ab omnibus timoratis, & religiosis viris, qui non propter jejunium subtrahunt servis de labore, neque operarios dimittunt: igitur non tenetur dominus eum solum laborem servis imponere, & eos solos operarios vocare, qui cum moderato labore possint jejunare: sed poterit eundem laborem servis imponere, & operarios quoscunque vocare, licèt jejunium non sint servaturi:

& ita

& ita docet contra Toletum Fernandez *in exam. Theol. mor. part.2. cap.8. §.2. num.15.* Imò Fagundez *Præcep.4. l.1. cap.6. numer.16.* putat, posse dominum conducere operarios hoc pacto, ut eo die, quo suo labori incumbunt, non jejunent: quia, cùm dicti operarii non teneantur jejunare, neque venialiter peccabit dominus illos cum conditione, ut non jejunent, conducendo.

Sup. hoc cum in eod. Fagund. in ref. g. imperitia. § ad med.

RESOL. XVI.

An excusentur à jejunio, qui labore aliquo defatigantur, quamvis illum in alium diem commode differre queant, & etiam si data opera, ut non jejunent, hoc agerent. Ex part. 1. tr. 9. Ref. 52.

Sup. hoc in Ref. 2. & § num. 1. post seq. hujus tr.

§. 1. NOn enim docet Azor. *tom.1. l.7. c.17. q.9.* & alii penes ipsum.

2. Sed contrariam sententiam docent aliqui juniores, Magistri: quia jus habet iste ad illum laborem suscipiendum, v. g. ad iter agendum, ad ludendum pila, ad venandum, &c. quo non privatur ob jejunium servandum. Et hæc opinio procedit, etiamsi in fraudem jejunii id agerer, nullius negotii causa itinerando, sed solo desiderio non servandi jejunium. Et ita docet Sancius *in suis Selectis, disp.4. n. 14.* loquens de jejunio, & Suarez *de Relig. tom.1. l.1. cap.13. num.6.* loquens de observatione Festorum: nam in tali casu puto, non intervenire propriam fraudem, aut dolum, sed fugam quandam obligationis præcepti: quæ tamen contra præceptum non est: sed bona, vel mala ratione finis, ob quem fit. Vide etiam Salas, *de leg. disp.14. sect.5. nu.66.* & Sanchez *in sum. tom.1. l.1. c.12. n.35.* & Fagundez *Præcep.1. lib. 1. cap.7. n.7.*

Sup. hic in Ref. 1. post seq. & in aliis sequ. & 2. not. & pro parte jejunii inf. in Res. 44. &c.

3. Undè ex his infert Sancius, *ubi suprà num.20.* & nos *suprà* tetigimus, liberos esse à lege jejunii, qui culpa sua ita defatigati redduntur, ut jejunare non valeant, ut qui defatigatus esset ludo pilæ, vel ex venatione, aut nimis esset deditus fœminarum commixtioni: nam tales die, quo præceptum obligat, impotentes sunt servare; die verò, quo ludunt, nondum advenit: ergo, &c. Quòd si in fraudem jejunii se defatigarent, peccare desiderio illo frangendi jejunium, docent plures: sed ex doctrina Sancii, & Suares, *ubi suprà*, contrarium dicendum est: nam in tali casu non intervenit fraus: sed fuga quædam obligationis, quæ non sufficit ad causandum peccatum. Aliud quidem est desiderare aliquem frangere præceptum, quando adest obligatio; aliud desiderare se reddi impotentem ad præceptum, hoc enim nihil aliud est, quàm optare excusationem præcepti, quam, licèt quis intendat via illicita, non operatur adversùs tale præceptum, cùm non desiderat illud infringere, quando obligat, sed modum, quo non obliget, quærat. Et hæc opinio mihi non displicet. Secundùm Sancium igitur dicendum est, quòd non tenentur jejunio, qui labore aliquo defatigantur, etiamsi id agant in fraudem jejunii: quia, dum defatigatio acquiritur; non adest jejunii præceptum: dum verò jam acquisita est, impossibilitas adest ad jejunandum Ergo, &c. Sed, his non obstantibus, puto non esse recedendum a prima opinione Azorii.

Sup. in dubio col. quæ hanc seq. & inf. in ref. 64. § ult. post med. &c.

Et pro conclusione in vers. Quod si in fraudem, hujus tract. 6. quantum in ref. 2. & 3. hujus ... in præd. ... in ref. ... § Hinc.

RESOL. XVII.

An defessus ex labore sumpto ob recreationem, ut ex ludo pilæ, vel ob quoscadam concubinam, teneatur ad jejunium.

Et an quis sit obligatus relinquere ludum pilæ propter jejunii observationem. Ex p.1. tr.9. Ref.40.

§. 1. REspondent aliqui distinguendo. Vel talis prævidit, aut prævidere debuit, quod ex illo impedimento, voluntariè à se posito, non valebit jejunare, & ita peccabit mortaliter in sua causa non jejunando: vel non prævidit, aut expertus est ex illo impedimento sequi necessitatem non jejunandi, & in hoc casu non peccabit postea non jejunando, nec in se, nec in sua causa: & ita ad hunc casum respondet Orria *in sum. cap.19. num.17.* Homobonus *de exam. Eccles. part.2. tr.7. cap.7. quæst.23. & tract.9. cap.4. quæst.74.* S. Joan. de la Cruz, *in direlior. consc. part.1. præcep. 3. art.4. dub.9. concl.5.* Rodriq. *in sum. tom.1. cap.29. num.6.* & alii.

Sup. hoc in Ref. præc. per totum, & seq. § unde, & in ref. seq. & inf. in Ref. 64. § ult. post med. ... & sup. in ... Ref. 161. § Confirmatur exemplo post med. in vers. ... cum ... in § 3 & § hujus ref. tantum in eo. 7. tr. 1. Ref. 164. § Et confirmatur ad fin. 6.

2. At, his minimè obstantibus, contrariam sententiam docuit Medina *in sum. lib.1. c.14. §. 10.* ut notavit Ledesma *in sum. tom.2. tr.27. concl.6. diff.5. fol. mihi 699.* ubi sic asserit: No peca el, que pone impedimiento al ayuno. Esto enseña Medina en su suma, y pone exemplo en los caminantes de apie, aunque tomen el camino por su passatiempo, los quales no tienen obligacion de ayunar llegando fatigados, trabajados y dice que esto tiene verdad, aunque el camino se hiziesse por ver à su amiga, si despues quedan cansados y fatigados, el tal pecarà contra otro preceto de no forniear, pero no pecarà contra el preceto del ayuno, tambien se pueden traer otros exemplos. Ita Ledesma, qui probabilem putat esse hanc opinionem: & paulò post addit exemplo de ludo pilæ.

3. Hanc sententiam docet absolutè Filliucius Medinam sequens *to.2. tr.27. p.2. cap.6. num.123.* & Villalobos *in sum. tom.1. tract.23. diff.4. num.11.* ubi ait: Esta escusado el, que haviendo hecho alguna obra, se cansò en ella por su culpa, de suerte que no puede ya ayunar, como si jugo demasiado la pelota, con que no lo aya hecho en fraude de la ley, y si lo hizo en fraude de la ley, peca, quando lo hizo: mas ya despues de hecho, no peca en dexar de ayunar.

4. Notandum est etiam, quòd Ledes. *ubi suprà* putat, talem non esse obligatum relinquere ludum pilæ propter jejunii observationem: quia ludus pilæ non est medium de se ordinatum ad complementum, & observationem jejunii, nec Ecclesia obligat ad abstinentiam à ludo, ut jejunio quis vacet: ergo, &c. Licèt contrarium afferant Villalobos, & alii. Sed circa præsentem quæstionem vide *infr. in Res.46.*

Sup. hoc in Ref. 1. num. ... § 1. & in Ref. 2. § Nec obstat, & in Ref. ... in eodem §.

* Quæ hic est inf. ref. 19. & in alio §. ...

RESOL. XVIII.

An qui in die jejunii dat operam ludo pilæ, venationi, vel actibus venereis ea intentione, ut saltem impotens non jejunet, peccet contra præceptum jejunii?

Et quid si nocte proxima se inebriet, & fueris impotens ad jejunandum, recitandum officium Divinum, Missam audiendam, &c. sequenti die.

Et docetur, quod non est eadem ratio de illo, qui descendit è loco, ubi obligat jejunium, ad locum ubi non obligat ex intentione non jejunandi, ac de illo, qui assumit laborem incompatibilem pilæ, venationis, &c. cum jejunio, quod idem est de illo, qui in die festo è proprio domicilio proficiscitur ad alium locum, ubi hoc Festum non obligat animo, & gratia exercendi servilia, &c.

Et pro firmanda doctrina supradictarum quæstionum adducitur, quod Confessarius licet ex aliâ Confessione prævideat sequuturam pollutionem, vacat culpa, si præter intentionem ejus pollutio sequatur, secus vero si sit ob eo præter intentionem, & audiat confessiones in eum finem, ut sibi pollutio eveniat.

Item pollutio prævisa in ebrietate, vel nimia comestione, vel in comestione talis cibi, vel ex tali modo jacendi in lecto, dum quis dormit, non habet specialem malitiam pollutionis contra Castitatem, si non sit intenta, habet autem, si fuerit intenta, & ad eum finem, ut pollutio ex impulsu naturæ sibi contingeret, tales causas adhibuisset.

Et concluditur, quod si quis in die jejunii ob honestam recreationem dat operam ludo pilæ, vel venationi, non ea intentione ut solvat jejunium, prævidens tamen ex defatigatione se evasurum impotentem ad jejunandum, excusari à jejunii transgressione in causa, secus ubi hoc voluntariè facit ea intentione, ut eo die jejunare non possit. Ex p.10. tract. 14. & Misc.4. Ref.13. alias 11.

§. 1. IN partem negativam visus sum olim inclinare; & ideò me citato hanc sententiam tenet doctus Rocafull. *in praxi Theologiæ moral. tom.2. lib.3. de precep. Ecclesiæ, cap.9. n.153. & 164.* ubi sic asserit; Dubium est an excusetur à jejunio, qui labore aliquo defatigatur, quamvis illum in alium diem differre commodè possit, & etiam si data opera fecerit, ut non jejunaret. Prima sententia ait non excusari: Ita Azorius, *tom.1. lib.7. c.17. quæst.9.* & alii penes ipsum. Secunda sententia tenet excusari, & laborare posse, non jejunare. Ita Sancius *in selectis, disp.4. n.14.* loquens de Jejunio. Suarez *de Relig. tom.1. lib.2. c.14. n.6.* loquens de observatione Festorum. Salas *de Legibus, disp.14. sect.5. n. 66.* Sanchez *tom.1. Oper. Moral. lib.1. cap.11. num.35.* Diana *part.1. tract.9. resol.52.* Ratio est, quia iste jus habet ad istum laborem suscipiendum, v. g. ad iter agendum, ad ludendum, ad venandum, quo non privatur ob jejunium servandum. Nota hanc sententiam procedere, etiamsi in fraudem jejunii id agat, nullius negotii causa itinerando, sed solo desiderio non servandi jejunium. Ita docent Sancius *in select. disp.4. numer.14.* & Diana *cit. resol.52.* Et ratio est, quia in tali casu non intervenit propria fraus, aut dolus, sed fuga quædam obligationis præcepti; quæ tamen contra præceptum non est, sed bona, vel mala ratione finis, propter quem fit; & in simili docet Suarez *tom. 1. de Relig. lib 2. cap.13. num.6.* loquens de observatione Festo-

Quæ hic est res. primo post præventum in lege doctr. rel. procedendo. & inf. Ref. 62. § ult. a lin. 4. & sup. sin ... Resol. 163. § Confirmatur, ad med. versiculo

Festorum. Vide Salas *de legib. disp. 14. sect. 5. num. 66.* & Sanchez *in oper. Moral. tom. 1. lib. 1. cap. 12. num. 35.* Ex his inferunt Sancius *num. 20.* & Diana citat. liberos esse à lege ieiunii eos, qui culpa sua ita defatigati redduntur, ut ieiunare non valeant, ut si defatigentur ex ludo pilæ, vel venatione, aut commixtione cum fœminis: Et ratio est, nam isti die ieiunii impotentes sunt ad ieiunandum; die verò quo ludunt, nondum advenit præceptum: quod si in fraudem ieiunii se defatigant, peccant desiderio illo frangendi ieiunium, ut volunt plures; nam in tali casu non intervenit fraus, sed fuga quædam obligationis quæ non sufficit ad causandum peccatum; nam aliud est desiderare se reddere impotentem ad adimplendum præceptum, aliud frangere præceptum quando est obligatio; nam desiderare se reddere impotentem ad adimplendum præceptum est optare excusationem præcepti, quam licet quis intendat via illicita, non operatur adversus tale præceptum, cùm non desideret illud frangere, quando illud obligat, sed modum, quo non obligat, quærit: quæ doctrina non displicet Dianæ citato. Hucusque Rocafull *ubi supra*. Et hanc sententiam etiam me citato tanquam probabilem admittit Martinus de San Joseph *in Monit. Confess. tomo 1. lib. 2. tractatu 12. de jejunio, numero quinto*, & absolutè illam docet me etiam citato Pasqualigus *in Praxi de jejunio, quæstione 330.*

2. Sed in Editionibus novissimis Lugdunensibus, ego putavi non esse recedendum ab affirmativa sententia Azorii: nunc verò magis latè, & elatè hanc sententiam teneo, & prorsus ei adhærendum existimo: & negativam impugno, quatenus ait dantem in die jejunii mere voluntariè operam ludo, venationi, imò, quod pejus est, & nimio coitui in fraudem Jejunii ea intentione ut effectus impotens non Jejunet non peccare ullo modo contra præceptum jejunii, neque etiam quando apponit tale impedimentum Jejunii cum illa expressa intentione, ut postea, non jejunet cujus oppositum tanquam certissimum, & indubitatum meritò docent citati Doctores: Nam qui vult, seu apponit causam, ex qua necessariò sequitur omissio præcepti, seu eventus à præcepto prohibitus, ea intentione ut talis omissio, seu eventus sequatur non solùm peccat contrà tale præceptum, sed etiam directè peccat, quia directa intentione tendit contra præceptum, & ex hac intentione applicat causam, tanquam medium, ut ejusdem præcepti violatio sequatur, ut tradunt D. Thomas 1. 2. *d. quæst. 71. art. 5.* & ibidem Theologi. Quod est verum, tametsi causa ex illa intentione prava apposita, ex qua sequitur eventus à præcepto prohibitus, aliàs præcisa, seu seclusa tali intentione, potuisset absq; culpa apponi cum prævisione sequuturi eventus; quia in tali casu malitia non oritur ex præcisa appositione causæ, sed ex mala intentione, & ex pravo affectu erga præceptum. Hoc pacto, Confessarius licet ex actu Confessionis prævideat sequuturam pollutionem, vacat culpa, si præter intentionem ejus pollutio sequatur; secùs si sit ab eo priùs intenta, & audiat Confessiones in eum finem, ut sibi pollutio eveniat, ut rectè docent Sanchez *lib. 9. de matr. disp. 45. n. 4. & seqq.* & tradunt omnes Doctores, quos idem Sanchez, & alii infra citandi referunt.

3. Similiter ex eodem Sanchez *dict. disp. 45. num. 16. 17. & 18.* quamvis pollutio prævisa in ebrietate, vel nimia comestione, vel in comestione talis cibi: vel ex tali modo jacendi in lecto, dum quis dormit, non habeat specialem malitiam pollutionis contra castitatem, si non sit intenta; habet autem, si fuerit intenta, & ad eum finem, ut pollutio ex impulsu naturæ sibi contingeret, tales causas adhibuisset. Quod in terminis loquentes de pollutione proveniente ex solo impulsu naturæ docent Navarr. *in Man. cap. 16. n. 6.* Suarez *tom. 3. in 3. part. quæst. 8. art. 7. in com. paulo post initium*, Vasquez *in part. 2. disp. 115. nu. 9.* & Salas *in p. 2. qu. 6. tract. 3. disp. 1. sect. 13. num. 170. & 171.* Quare eadem ratione dato, & non concesso, quod omissio jejunii prævisa in ludo pilæ, venatione, nimia commixtione cum Meretrice non habeat in causa malitiam omissionis præcepti jejunii, quando non est intenta, habebit tamen, si fuerit intenta, & ad finem non jejunandi quis ludat, &c. Neque juvat illa evasio, scilicet, quod Ludere Pila ea intentione, ut non jejunet, non sit intendere, & desiderare frangere jejunii præceptum, sed solùm fuga quædam obligationis, & desiderium habendi impotentiam ad jejunandum, ut excusetur à jejunio, quod est solum optare excusationem præcepti jejunii: Nam contra hujusmodi evasionem (quæ desumpta videtur ex Suarez, Sanchez, & Salas; sed non rectè applicatur casui, de quo est præsens controversia) quia si hujusmodi evasio in præsenti casu sufficeret ad excusandum à culpa omissionis jejunii; indè sequeretur manifestè, quod Sacerdos projiciens in mare Breviarium ex intentione, ut factus impotens, non recitaret Divinum Officium, non diceretur intendere, & desiderare frangere præceptum recitandi Horas Canonicas, sed solùm fugere obligationem, & quærere statum, in quo excusaretur à recitatione Divini Officii, quod est contra omnes Doctores; est etiam simillima ratio. Et simili modo se ingurgitans in die festivo, ut se reddat impotentem ad audiendam Missam ea intentione, ut non audiret, vel audiens confessiones, aut nimium comedens, vel tali situ dormiens, ut eveniat sibi pollutio, quam vitare non sit tunc in sua potestate; vel reddens se impotentem ad faciendam restitutionem rei furto ablatæ, ut non restituat: posset omninò excusari à peccato contra præceptum audiendi Missam, castitatis, & restituendi, cùm nulla appareat disparitas.

4. Quare male, (ut dicebam) præsenti casui applicatur doctrina Suarez *dict. tom. 1. de Relig. lib. 2. cap. 13. num. 6.* & Sanchez *lib. 1. summ. cap. 12. num. 35. & lib. 3. de Matrim. disp. 18. numero 21.* & Lessii *lib. 4. cap. 2. nu. 55.* Docent enim eum, qui in die festo è proprio domicilio proficiscitur ad alium locum, ubi id festum non obligat, animo, & gratia exercendi servilia, non peccare contra præceptum Festi, eo quod non sit propria fraus, & intentio non servandi præceptum Festi, sed quædam obligationis præcepti fuga, quæ cum non adversetur præcepto exitum ad locum non interdicenti; sed solùm obliganti, ut non violetur dum non receditur ab eo loco, ubi obligat, est ex se indifferens, ac proinde bona vel mala ex fide adjuncto: Hæc etenim doctrina (licet aliis, ut Rebellio *de Just. p. 2. lib. 2. quæst. 7. sect. 3. n. 16.* & Sayro *in Clavi regia, lib. 7. cap. 3. nu. 12.* non probatur) tamen est probabilis; quia in tali casu transferens se ad alium locum, ut servilia exerceat, vult quidem, & intendit facere id, quod præcepto Festi prohibetur, sed non quando, & ubi præceptum obligat, sed ubi, & quando præceptum cessat omnino obligare per se, & per accidens ob non subjectionem eidem præcepto, quod non obligat extra limites talis loci. At qui in die jejunii ludo Pilæ, vel Venatione voluntariè se reddit impotentem ad non jejunandum, ut non jejunet, fugit jejunium, & non vult jejunare ubi & quando præceptum jejunii per se obligat, & illi est subjectus, licet per accidens, supposita impotentia ad jejunandum, tunc is, qui merè voluntariè apposuit impedimentum, excusetur à jejunio, quamvis peccaverit contra eiusdem ieiunii præceptum, dum apposuit impedimentum ad finem non ieiunandi. Et ita omnino sentiunt Suarez, Sanchez, & Lessius cùm dicant in die Festo proficiscentem ad alium locum ubi non est dies Festus, ut ibi servilia exerceant, non agere contra id, quod præceptum Festi iubet, eo quia præceptum Festi iubet, ut in tali loco non violetur. Et hæc omnia verè, & solidè docet Angelus Bossius *in Disceptationibus mor. editis Mediolani, anno 1638. discept. 4. per totam.* Itaque assero, quod non est eadem ratio de illo qui discedit è loco, ubi obligat jejunium ad locum ubi non obligat, ex intentione non jejunandi, ac de illo, qui assumit laborem incompatibilem cum jejunio, ut non jejunet: nam primus, assumit medium ad non jejunandum, ubi & quando non adest, nec extat præceptum jejunii: & ideò nec intentione, aut desiderio, præceptum jejunandi frangit. Secundus verò non sic; cùm assumat medium ad non jejunandum, ubi & quando est; & extat præceptum jejunii: unde non mirum, si primum à peccato mortali excusemus; non verò hunc secundum. Ex quo constat ad fundamentum oppositæ sententiæ; negandum namque est, quod prædictus non peccet, quando assumit media licita laboriosa ad non jejunandum, quia verè in hoc facit contra legem jejunii. Et ideò hanc sententiam tenet novissimè me citato P. Leandr. *de precep. Eccles. tract. 5. disp. 8. quæst. 157. & 158.* Idem etiam docent D. Thomas *2. 2. quæst. 147. art. 5. in respons. ad 3.* & *ibidem* Cajetanus, D. Antoninus, *3. part. summ. tit. 6. cap. 2. §. 6.* Sylvester *ver. Jejunium, quæst. 9.* & apud eum Paludanus Tabiena *eod. num. 19.* Angelus *eod. nu. 18.* Navarrus *in Man. cap. 21. n. 18.* Grassius *part. 1. decis. aur. lib. 2. cap. 27. num. 51.* Cosmus Philiarcus *part. 1. de Offic. Sacerd. lib. 3. cap. 23.* Anglea *in Florib. part. 4. quæst. 6. de jejunio, dub. 6.* Emmanuel Rodriquez *1. part. summ. cap. 23. num. 6.* Toletus *in sum. lib. 6. cap. 4. num. 6.* Abulensis *in cap. 6. Matth. quæst. 141. & 143.* Azorius *1. par. instit. Moral. lib. 7. cap. 17. qu. 9.* citant Rosellum *verb. Jejunium, num. 21.* Lessius *de iustit. lib. 4. cap. 1. dub. 6. num. 44.* Salas *in 1. 2. q. 71. tract. 13. disp. 2. sect. 9. n. 118.* Fagundez *de quinque præceptis Ecclesiæ, præcept. 4. lib. 1. cap. 8. nu. 17.* Fernandez *in Medulla, part. 2. cap. 8. num. 2.* Homobonus *de exam. part. tract. 8. cap. 7. quæst. 23. & tract. 9. cap. 4. quæst. 74.* Ortia, & Joan. Cruz à dicto Neoterico relati Filliucius *tom. 1. tractat. 27. cap. 6. nu. 123.* & alii communiter, ab iisdem relati. Qui omnes asserunt, eum, qui in die jejunii absque ulla honesta causa, sed merè voluntariè,

& sua culpa ob laborem suceptum agendo iter, vel ludendo pila, vel venando, vel insequendo amicam ita defarigatus est, ut jejunium servare nequeat, & prævidit, quod ex tali labore omninò voluntariè, vel ad malum finem suscepto secutura erat impotenria ad jejunandum eo die: peccare contra præceptum jejunii, si non eo tempore, quo supposita jam impotenria, & necessitate frangit jejunium (quo tamen rempore etiam multi ex præcitatis Doctoribus, tenent eum peccare contra præceptum jejunii ob malam voluntatem præcedentem) saltem quando dat antecedenter iniustam causam impotentiæ, seu necessitatis plurium refectionum, & fractionis jejunii. Vide etiam Escob. à Cotto *tract. de utroque Foro, art. 4. §. 4, num. 192.* & Castrum Palanm *tom. 1. tract. 3. disp. 1. punct. 21. num. 3.* qui optimè observat supradictam opinionem procedere, quando v. g. in die festivo, vel nocte proaima te inebriares, quia tunc jam censetur motaliter adesse præceptum, ac perinde efficaciam habere removendi impedimenta obstantia illius exequutioni. At si antequam dies præcepti adveniat, vel quasi in proximo sit, te inebriares, vel cibum nocivum sumetes; ea quo prævideres infirmitatem tibi obventuram, & impedimentum apponendum reeitationi horarum, Missæ, & ieiunio: non videris, tunc ædversus hæc præcepra peccare: quia non videntut eatendi ad media, & impedimenta ita remota. Quæ omnia applicanda sunt in ieiunio; unde, ut diximus, qui in die ieiunii de præcepto merè voluntariè, & absque ulla rationabili causa laborat in venatione, vel ludo pilæ, vel facit iter longum, ut insequatur Amicam prævidens inde fore; ut non queat ieiunare: & sit fracturus ieiunium, dat causam proximam omissionis ieiunii, seu apponit proximum impedimentum ad implendum ieiunii præceptum: ergo peccat contra ieiunii præceptum.

5. Nec obstat dicere præceptum ieiunii non obligare ad abstinendum ab itinere, à ludo à venatione, a coitu. Nam verum est, non obligare absolutè, at obligat, quatenus prædictæ actiones sunt proximum impedimentum ad observandum jejunii præceptum. Quemadmodum etiam præceptum audiendi Missam non obligat absolutè ad abstinendum ab ebrietate, a somno, a studio, & præceptum recitandi Divinum Officium non obligat, ut non proiiciatur Breviarium (ut si quis illud rotum memoria teneat) obligant tamen quatenus sunt proxima impedimenta ad audiendam Missam in die festu, ad recitandum divinum Officium. Siquidem quodlibet præceptum etiam ranrum Ecclesiasticum prohibet virtualiter omnes actus; qui sunt causæ non tationabiles omittendi ejusdem præcepti observantiam. Secus autem dicédum est si impedimenta non essent ita proxima, & ratio est, quia durum videtur eum tanto rigore præceptum audiendi missam recitandi divinum Officium, & jejunandi obligate, ut ob sui observantiam teneatur homo tollere, vel præcavere illa omnia, quæ etiam remote & à longè, ac valdè per accidens possunt impedire ejus executionem? solùm ergo obligat ad præcavenda ea, quæ vel proximè, & quasi eodem tempore, in quo præceptum obligat possunt executionem impedire, ut in festo se inebriare, dare somno, vel studio eum prævisione omissionis Missæ; vel omninò voluntariè in die jejunii de præcepto, superfluo labore itineris, ludi, venationis reddere se impotentem ad jejunandum illo die. Et hæc omnia docet Bossius *loco citato*, ubi etiam subdit, quòd si indie jejunii quis ob honestam recreationem dat operam ludo, vel venationi, non ea intentione, ut solvat jejunium, prævidens tamen ex defatigarione se evasurum impotentem ad jejunandum posset eacusari à jejunio, & à transgressione præcepti jejunii in causa, eo quod præceptum jejunii non videatur ita strictè obligare, ut quis abstineat etiam ab honesta recreatione juxta illiua statum. Puto tamen, quod rarò possit eveniti, ut quis ludendo, vel venando causa honestæ reereationis non excedens limites virtutis ita defatigetur, ut reddatur impotens ad jejunandum, & indigens plurium refectionum; nisi sic compleaionis ita debilis, & delicatæ, ut etiam parvo labore notabiliter defatigetur. In his itaque, & similibus casibus justa de causa suscipiens in die jejunii opus laboriosom, quod una cum jejunio perficere nequeat, nullo modo peccabit contra jejunii præceptum; secus ubi voluntariè omninò id facit, vel facit ea intentione, ut eo die jejunare non possit, & consequenter non teneatur; nam tune semper in omni easu peccat in causa contra præceptum jejunii ob pravum affectum ad peccatum, ut docent omnes Authores præallegati. Ea circa omnia superius dicta, ne deseras recognoscere Doctissimum Dicastillo *de Sacram. to. 1. tr. 5. disp. 5. dub. 10. §. 2. per totum.*

RESOL. XIX.

An qui ad loca sancta peregrinantur, excusentur à jejunio?

Idem est dicendum de itinerantibus cum curribus, & equis.

Et an flagellantes se in Hebdomada Sancta excusentur à jejunio, si ob debilitatem experiantur jejunium servare non posse? Ex p. 1. tr. 9. Res. 46.

§. 1. SYlvius *in 2. 2. D. Thomæ, q. 147. art. 4.* Villalobos *in sum. tom. 1. tr. 23. dub. 4. num. 16.* Fernandez *in exam. Theolog. mor. p. 2. c. 8. §. 2. n. 12.* & alii destinguunt: si enim peregrinatio potest sine incommodo differri, non excusatur: si non potest commodè, excusatur.

2. Sed absolutè talem peregrinantem non esse adstrictum jejunare, docet Sancius *in Select. disp. 54. num. 2.* unde ait: (Generaliter dicendum est, excusari à jejunio exequentem aliquod opus pium etiam absque necessitate, quod secum jejunium non compatiatur, undè flagellantes se in hebdomada sancta eacusantur à ieiunio, si ob debilitatem experiantur, se ieiunium servare non posse: non enim Ecclesia præcipit abstinere à flagellis ob ieiunium; sed tantùm ieiunium servari à potentibus.) Ita Sancius.

3. Non reticebo tamen Ortiz *in sum. c. 79. n. 12.* absolutè docere, peregrinantes non esse adstrictos ad ieiunium: sic enim ait: (Los que van camino, aunque vayan à cavallo, y el camino, no sea forzoso, non son obligados al ayuno.) Sed circa præsentem quæstionem vide etiam Laym. *in Theol. mor. lib. 4. tr. 8. c. 3. n. 5.* & alios.

RESOL. XX.

An equitantes teneantur jejunare, si iter sit solum unius diei? Ex p. 11. tr. 2. & Misc. 2. Res. 55.

§. 1. CAsus potest frequenter accidere. Pasqualigus *in Praxi de jejunio dec. 316. nu. 6.* distinguit, sic enim asserit: similiter nec equitantes mihi videntur immunes à ieiunio, quando iter est breve, & equus placidus, & obtempetans, atque gressu facili, & sine agitarione incedens; licet enim tunc interveniat aliquis labor, non tamen tantus est, ut generet multam lassitudinem, quæ non possit tolerari à ieiunante absque multo incommodo. Si verò iter sit plurium dierum, & præsertim in ætate, quando calor configit equitantes, tunc equitantes erunt immunes à ieiunio etiam ab initio itineris, ut docent Filliucius, Bonacina supra citati, quia non est attendendus solùm præsens status, sed etiam futurus. Ita ille.

2. Sed absolutè me citato contra illum tenet Leander *de Præcept. Eccles. tract. 5. disp. 8. quæst. 105.* Quod equitantes non teneantur ad ieiunium casu quo iter sit aut plurium dierum, aut nimis longum etiamsi non sit plurium, sed solùm unius diei. Ratio est; Quia hoc casu quamvis equus sit placidus, & gressus facilis, &c. nihilominus tamen equitans valdè defatigatur, & lassatur ex agitatione equi, & longitudine itineris, quæ maximam molestiam affert itinerantibus, ut experti satis sumus. Ita Leander, qui postea *quæst. 102.* etiam me citato magis individualiter docet, eum qui unico die decem, aut octo leucas conficit deobligari a ieiunio.

3. Et novissimè invenio hanc sententiam docet doctum Patrem Andream Mendo *in Bulla Cruciata disp. 13. sup. 1. num. 4.* ubi sic ait, Non damnabo peccati eum; qui etiam equitans facit iter, si non ieiunet, dum die ieiunii viam unius diei perambulet, scilicet novem, aut decem leucas Hispanicas; quia illa via per diem continuata ex se affert etiam equitanti laborem sufficientem ad excusandum a ieiunio, quod communiter accidere quisque experitur in corporis defatigatione, variisque circumstantiis in itinere frequentibus. Sic sensit consultus a me Pater Petrus Hurtado de Mendoza, vir apprimè doctus, ut eius scripta manifestant; sic etiam, & alii ut tutum in praxi affirmarunt. Ita Mendo, & Ego.

RESOL. XXI.

Quanam quantitas itineris pedestris excuset à jejunio.

Et an, si iter pedestre sit mere voluntarium, possum ego, videlicet, peregrinari altera die jejunio non impeditu, teneorne peregrinationem relinquere ad observandum jejunium?

Et quanam quantitas itineris equestris excuset à jejunio? Ex p. 10. tr. 14. & Misc. 4. Res. 2.

§. 1.

§. 1. DE hoc dubio interrogatus, fui occasione hujus Anni sancti, in quo aliqui visitabant quatuor Ecclesias designatas, à summo Pontifice tempore Quadragesimæ, quæsierunt a me an essent excusati à jejunio? Et negativè respondi: quia iter ad minus duodecim milliarium excusat à jejunio. Verùm Leandrus *de Præceptis Eccles. tr. 5. disp. 8. quæst. 95.* putat iter pedestre nove milliarium sufficere; sic itaque asserit: Respondeo nec sufficere iter pedestre septem milliarium ad eximendum quem à jejunio, ut vult Pasqualigus, nec esse ad id necessarium iter quindecim, aut viginti milliarium, ut Azorio, Bonacinæ, & Fagundio placet, sed sufficere, & esse omninò necessarium, præcisis aliis circumstantiis iter novem milliarium, seu trium leucarum, ad tollendam obligationem jejunii. Quia hujusmodi iter, absolutè loquendo, sufficit, & requiritur ad generandam eam lassitudinem corporis, & defectionem spirituum animalium, quæ, ut restaurari possint necessario requirat, ac petat multiplicem refectionem, quam vetat jejunium. Ita Leandrus. Ego autem media via incedendo, puto, ut dixi, iter pedestre duodecim milliarium à jejunio excusare.

2. Sed quæres, an hæc sententia procedat, si iter pedestre sit mere voluntarium: possum ego videlicet peregrinari altera diei jejunio non impedita, teneor ne relinquere peregrinationem ad observandum jejunium? Plures affirmativè respondent: sed probabiliter P. Leandrus, *ubi supra*, q. 98. cum aliis negativam sententiam tenet, quia præceptum jejunii, non prohibet iter pedestre: ergo voluntariè omninò potest suscipi a quocumque, & ab eo non observari jejunium, casu quo labor itineris sit magnus, & incompatibilis, cum illo.

3. Diximus supra iter pedestre duodecim milliarium excusare à jejunio: quæro quid dicendum de itinere equestri. Respondet Leandrus, & probabiliter, *qu.* 101. Iter equestre vigintiquatuor milliarium à jejunio excusare: unde q. 101. dixit, Equitantes non solùm per plures dies, sed etiam per unum diem ad jejunium non teneri. Hæc sententiam mihi placet, quia si iter unius diei, dummodo sit ad minus duodecim milliarium sufficit ad excusandum à jejunio illius diei iter pedibus agentem: ergo similiter, iter equester unius diei, dummodo sit triginta, aut viginti quatuor milliarium (quæ continent leucas Hispanicas) excusare debet à jejunio pro illo die, iter equo agentem.

RESOL. XXII.

An itinerantes cum curribus, & equis teneantur jejunare? Ex p. 8. tr. 7. & Misc. Res. 40.

§. 1. AD hoc dubium ita respondent Trulleneh *in Decal. tom. 1. lib. 3. cap. 1. dub. 7. nu. 12.* Illi autem qui equestres iter faciunt, communiter non eximuntur à jejunio, præsertim si tempus longum non sit, ut si tantùm sit sex, aut octo dierum: nam possunt mane sumere refectiunculam dilata cœna in vesperam, nisi aliquis ex complexione particulari contrahat tantam lassitudinem equitando, ut commodè ieiunare nequeat; vel si non inveniat simul unicam refectionem, quæ sat sit illi ad victum totius diei, vel nisi ex longo itinere defatigatus existat, vel nisi dubitetur probabiliter ex eo superventuram debilitatem, vel si experientia probavit quis aliàs non habere vires ad iter faciendum, & complendum. Sic excusantur cursores equorum Hispaniæ, *los que van à la posta*, quia est labor maximus, nec unica vice possunt integram, & sufficientem refectionem sumere. Sanchez *ubi suprà, n. 5. & 6.* & generaliter excusari possunt omnes, qui officio suo fungi nequeunt cum ieiunio. Filliuc. *sup. dict. cap. 6. n. 122.* qui idem dicit de itinerantibus in curru, vel lectica, si enim longum sit iter, solet inducere debilitatem, currus enim valde concutit, & defatigationem inducit, nisi valdè commodus esset, ita ut nulla, vel valdè modica defatigatio contingeret. Hucusque Trullench. Sed ego *in p. 1. tr. 9. res. 46.* adduxi Ortiz *in summa, cap. 19. num. 5.* absolutè docentem itinerantes etiam equestres non esse astrictos ieiunare, & quia invenio, me citato sententiam Ortiz approbare etiam novissimè Joan. Machadum *de perfecto Confessor. tom. 2. lib. 6. p. 6. tr. 6. docum. 3. n. 1.* non gravabor in consolationem itinerantium per extensum ejus verba hic apponere, sic itaque ait, (Muchos absolutamente niegan que esten escusados del ayuno los que caminan cavalleros; otros lo conceden con tantos requisitos, y limitationes, que no sirue mas que de dexar abierta la puerta à mil escrupulos, y temores, de si el viage se pudo dexar para tiempo que no fuesse de ayuno, si se hyzo con necessidad, ò sin ella ò si el cansacio, que resulta es incompatible, ò no con el ayuno, ò el viage muy largo, conditiones todas que mas siruen de affigir, que da aliviar à un pobre caminante. Con que no dudo sino que assi los Confessores, como los penitentes deven mucho en esta razon à un Autor grave, que con mucha probabilidad, y piedad escusa absolutamente del precepto del ayuno à todos los que caminan cavalleros como quiera que sea aunque el viaje no sea necessario, porque juzga que siempre el caminar aunque no sea à pie, trae consigo trabajo incompatibile el ayuno.) Ita ille.

RESOL. XXIII.

An itinerantes cum curru excusentur à jejunio?
Et quid de itinerantibus cum equis conductis?
Et an qui pedestre iter agunt, excusentur à jejunio, si iter destinatum sit longum? Ex part. 10. tractat. 12. & Misc. 2. Resol. 39.

§. 1. DE hoc casu his diebus interrogatus fui; & ad illum sic respondet Pater Pasqualigus *in Praxi de jejunio, dec. 316. n. 5.* ubi sic ait: Certum videtur, quod iter habentes in curru non excusentur, nisi jejunent, regulariter loquendo; non enim, ut experientia constat, intervenit labor considerabilis, cùm sedentes trahantur. Nec illa agitatio causat lassitudinem, cùm non sit necesse eos, qui vehuntur contra ipsam niti: Solum per accidens posset aliquis excusari, si nimirum ex illa agitatione per plures dies continuata debilitaretur, quia nimirum debile caput habet, nec possit una refectione in prandio tantum cibi sumere, quantum sufficiat, & si solùm jentaculum pro prandio sumat, nequeat ob debilitatem capitis resistere. Ita ille.

2. Sed magis amplè, & absolutè loquitur Martinus de San Joseph *in man. Confess. tom. 1. lib. 2. tractat. 12. de jejunio nu. 6.* ubi ita asserit: (Para relevar del ayono à los que caminan a pie, ha de ser el camino considerable, v.g. por parte del dia, que afliga al que camina, que si el viage fuessa de una legua sola, claro esta que no escusar à saluo si el sujeto fuesse tan flaco que el corto camino le cansasse tanto; como à otro el camino largo. Comunmente no escusa del ayuno el caminar à cavallo, sino es que se aya de atender a la flaqueza del sujeto, como acabo de dizr de los que caminan à pie. Lo mismo se deve dezir de los que caminan en cochos ò en carros, aunque fuesse el viage largo, parece justo aliviar los del ayuno, por los continuos golpes que sufren.) Hæc ille. Dico itaque cum Trullench, *in Decalog. to. 1. lib. 3. cap. 1. dub. 7. n. 12.* qui citat Filliucium, itinerantes in curru, si longum sit iter, excusari à jejunio, currus enim valdè concutit, & defatigationem inducit, nisi valdè commodus esset, ut valdè modica defatigatio contingeret. Verùm Pasqualigus *ubi suprà, n. 7.* sic subdit: qui verò utuntur in itinere equis conductis, regulariter immunes mihi videntur à jejunio: nam regulariter equi lassant plurimùm equitantes; illos enim valdè concutiunt, præsertim quia citato gressu incedendum est, ut destinatum iter pro illo die conficiatur, & ideò non solùm laborandum est in regendo equo, sed etiam in regendo seipsum ad evitandas ingentes concussiones. Undè aliquando ipse minùs fatigatus sum pedes eundo, quàm talibus equis utendo, & elegissem tota die continuare pedestre iter, quam equitare, si socios sequi potuissem, & conficere totum iter destinatum. Ita Pasqualigus. Sed tu cogita, & scias ut loquatur Martinus, *ubi supra*, quòd (Todo esto es arbitrario, y mirandolo con equidad, aunque uno se engañe con buena fè, pensando que ay causa bastante para escusarse del ayono, no pecarà mortalmente, aunque no la aya.)

RESOL. XXIV.

An Prædicatores, & Magistri, qui publicè alios docent teneantur ad jejunium?
Et in hoc distinguendum sit inter Prædicatores, qui in diebus Quadragesimalibus concionantur, & qui in diebus Dominicis tantum?
Idem, quod de Prædicantibus, dicendum est de Confessariis. Ex p. 1. tr. 9. Res. 10.

§. 1. NEgativè respondet S. Joan. de la Crux *in direct. consc. p. 1. præcept. 3. art. 5. dub. 9. concl. 2.* ubi sic asserit: Excusantur, qui ob opera pietatis majora jejunio non valent jejunare, ut prædicando, docendo. Idem docet Tabiena *verb. jejunium, nu. 16.* Filliuc. *to. 2. tr. 27. p. 2. c. 6. nu. 124.* Azor. *p. 1. lib. 7. cap. 28. qu. 1.* Graffius *par. 1. lib. 2. cap. 37. nu. 54.* Antonius de Litteratis *in sum. p. 1. cap. 39. num. 9.* Fernandez *in exam. Theol. mor. p. 2. c. 8. §. 2. nu. 12.* Navarrus *cap. 21. num. 16.*

L 2 Ga-

Gabriel *in 4. dist. 16. q. 13. art. 3. resol. verb. jejunium num. 22.* Reginaldus *to. 1. lib. 4. c. 17. n. 219.* Sylvius *in 2. 2. D. Th. q. 147. art. 4.* & alii.

2. Sed hoc intelligunt supradicti DD. quando commodè jejunare non possent: nam, si possent, tenerentur: & ideò asserit Villalobos *in sum. tom. 1. tract. 23. differ. 4. n. 15.* (Se excusan del ayuno los Predicadores, Maestros, y Doctores, que enseñan à otros, quando no pueden hazer los tales oficios ayunando; mas de ordinario, creo que pueden estos ayunar.)

3. Sed pro praxi Confessariorum, quid ego sentiam, dicam breviter. Prædicatores qui in diebus quadragesimalibus concionantur, puto omninò excusandos esse a jejunio: quia summoperè laborant. De Prædicatoribus verò, qui Dominicis diebus tantùm concionantur, puto, ut plurimum, non esse à jejunio excusandos, nisi essent debiles, & parvæ complexionis: & ideò hoc remittendum puto ad arbitrium boni viri. De Lectoribus verò puto cum Fagundez *Praecept. 4. lib. 1. cap. 8. num. 19.* qui videtur etiam docere, non esse omnes excusandos; sed tantùm illos, quorum labor improbus est; vel qui ita debiles sunt, ut sufficienter studere non possint, ut lectionem explicent, & legant cum satisfactione.

4. Notandum est verò, supradictam doctrinam procedere, etiam quoad Confessarios, quos à jejunio excusant DD. *suprà* citati, quando, ut notat Fagund. *ubi suprà*, & alii, assiduè pœnitentium Confessiones audirent; & jejunium commodè observare non possent; & id in causa sit, ut à Confessionibus desistant: secùs autem, si audiendo Confessiones, possent etiam commodè jejunium servare, quod arbitrium boni viri considerabit.

RESOL. XXV.

An Prædicantes, si ex mercede concionantur, teneantur jejunare?
Et quid de Musicis?
Et an sit fas Presbyteris ovis in Quadragesima vesci causa vocis conservandæ?
Et quid est dicendum de Cantoribus ad solatium Principis in Camera concinentibus, an teneantur jejunare? Ex part. 1. tr. 9. Res. 11.

§. 1. Affirmativam sententiam docet ex Sylvest. & Cajet. Biosfeldius *in Enchir. Theolog. part. 3. cap. 33. conclus. 9.* & illam videtur etiam docere Philiarch. *de off. Sac. tom. 1. part. 2. lib. 3. cap. 25.* Toletus *lib. 6. cap. 5.* Fernandez *in exam. Theolog. part. 2. cap. 8. §. 2. n. 12.* Fagundez *Praecept. 4. lib. 1. cap. 9. num. 19.* ubi tunc excusant Prædicatores à jejunio, quando concionarentur ex officio, puta ex obedientia, vel ex voto; seu, si eorum conciones essent multum utiles populo.

2. Navarrus verò *in Man. cap. 21. n. 17.* & post illum Graffius *part. 1. lib. 2. cap. 37. num. 54.* & Reginaldus *in praxi tom. 1. lib. 5. cap. 17. num. 219.* putant, hanc sententiam esse veram, quando talis Prædicator concionaretur principaliter propter lucrum: secùs, si minùs principaliter ob necessitatem se sustentandi.

3. Sed ego puto absolutè dicendum esse, Prædicatores excusari à jejunio, etiamsi conciones suscipiant ob mercedem: & ita docet Bonacina *tract. de leg. disp. ult. p. 1. punct. ult. n. 13.* & Filliucius *in praxi, tom. 2. tr. 27. p. 2. c. 6. num. 124.* & Lessius *lib. 4. c. 2. dub. 6. n. 44.* putant contra Fagund. & Philiarchum, quòd non est necesse, ut prædicatio efficiatur ex voto, vel officio.

Sup. hoc in vol seq. lignum ... Adde, quod Musici ... in ref. 11 & ult.

4. Quoad Musicos verò ita asserit Sancius *in Selectis, disp. 44. num. 18.* (Cantores conductos ad canendum, sivè salarium aut præbendam ad id habentes, possunt non servare jejunium, si ad canendum redderentur inhabiles. Et præsbyteris, ovis in Quadragesima vesci fas erit, causa vocis conservandæ: non enim causa jejunii adstrictus est aliquis diminutè suum exequi munus.) Ita Sancius, qui in facti contingentia ita fuisse consultum in Hispania testatur: quod ego urgentius procedere existimo in cantoribus ad solatium magni Principis in camera concinentibus.

RESOL. XXVI.

An religiosi teneantur jejunare?
Et quid de Musicis, & Cantoribus etiam Religiosis, & Cameræ Principis.
Et cursim docetur Cantores causa conservandæ vocis posse in Quadragesima ovis uti. Ex part. 11. tract. 1. & Miscel. 1. Resol. 4.

§. 1. Movet hanc difficultatem Joannes Caramuel *in Theologia fundamentali; fundam. 53. §. 26. n. 1528.* ubi sic ait: Miraris in dubium reduci rem tam claram, teneri Ecclesiasticos ait, & præcipuè Monachos, qui majorem perfectionem professi, at ego te non incuso, sed hunc syllogismum propono (Musici inquam à jejunio excusantur: at omnes Religiosi sunt Musici, nec in mundo Musici, qui plus cantent, quàm Monachi, & Benedictini præcipue; Ergo Monachi non tenentur jejunare) quæ ratio idem de cæteris Religiosis evincit: nulli enim qui non cantent plusquam sæculares. Puto quidem consequentiam legitimam, minorem, & majorem probo citandum Sancium, Dianamque, ille *in selectis disp. 44. num. 18.* sic loquit. Cantores conductos ad canendum, sivè salarium aut præbendam ad id habentes, possunt non servare jejunium, si ad canendum redderentur inhabiles. Et presbyteris ovis in quadragesima vesci fas erit, causa vocis conservandæ: non enim causa ieiunii astrictus est aliquis diminutè suum exequi munus. Ita ille, qui inhabilitatem ab impotentia distinguit, & iudicat eum qui, ieiunando cantare quidem possit, sed inhabiliter non teneri ad ieiunia: & affirmat hanc etiam fuisse aliorum sententiam in Hispania. Addit Diana *p. 1. tr. 9. ref. 11.* hoc urgentius procedere in cantoribus concinentibus in Camera ad Principis cuiuscumque solatium: Ergo hoc urgenter in cæteris debet procedere. Ergo Monachi cum ratione laboris, & defatigationis eadem lege, qua fossores, aut saltem Prædicatores, & Lectores iudicandi sunt: Tum ratione vocis conservandæ, eadem lege, qua musici, præbendarii, Præsbyteri, maximè cum frequenter, & ipsi Præsbyteri sint. Quæ hic est resol. antecedens.

2. Ergo si hos etiam excludimus, qui erunt in Ecclesia Romana, teneantur observare jeiunia? Volo non severe, sed sincerè erudiri. Hucusque Caramuel.

3. Sed pace viri amicissimi hæc argumenta aperiunt viam ad opinionem singularem contra praxim omnium Religiosorum, & cum hanc sententiam viris doctis referrem, aliqui riserunt, alii in atram bilem iverunt, & quidem Pater Societatis Jesu jocosè, & facetè respondit. Si sententia Caramuelis esset vera, mallem Societatem esse adstrictam ad canendum in Choro, nam essem deobligatus à iejunio.

4. Non sunt igitur Caramuelis argomenta audienda, & quis quæso laborem Religiosorum in canendo æquipararet, ut facit Caramuel, cum labore fossoris? Fossorum labor est improbus, laborant toto corpore, flectuntur, attolluntur, sudant, desudant, laborant Sole sub ardenti; laborant sub Jove frigido.

5. Religiosi verò dum psallunt in choro Ecclesiæ, manent in suo stallo, vel stantes, vel sedentes in emittenda voce pro cantu; quia non canunt figurate, sine vi, & difficultate illam emittunt? Cantus eorum non est continuus, sed interpolatus; adest enim magna distantia temporis inter unum officium, & aliud; Undè tempus quiescendi habent; Ergo nullo pacto, ut omnibus patet, labor Religiosorum in canendo videtur æquiparandus labori fossoris, ut putat Caramuel.

6. Neque labor Religiosorum canentium videtur etiam æquiparandus labori concionatorum; Isti enim justè à Doctoribus excusantur à jejunio; Non labor eorum in quadragesima est nimis improbus, non solum enim laborant, & sudant toto corpore, & hora concionis, sed laborant per totum diem, & noctem studendo pro ipsa concione, & postea ut illam firmiter in memoria teneant, & una perfecta concione, statim ad aliam debent se ipsos præparare, Itaque labor concionantis, est labor improbus mentis, & corporis.

7. Nec, ut vult Caramuel, possunt Religiosi canentes in Choro excusari à jejunio ratione conservandæ vocis, ut Musici; nam Musici excusantur propter salarium, & ne diminutè exerceant munus suum ad quod tenentur, & ne reddantur inhabiles ad canendum cum periculo damni notabilis propter vocis amissionem; sed Religiosi satisfaciunt muneri suo canendo in Choro, sive cum voce sonora, sive cum voce rauca, nec timent, ut musici, esse dimittendos à servitio Ecclesiarum, vel Principum, & semper securi sunt sive bonam, sive malam vocem habeant, quod invenient mensam paratam in Refectorio cum solitis pitantiis, Ergo est disparatio inter illos, & musicos.

8. Adde quod Musici, quia canunt figuratè non solùm laborant corpore, sed etiam mente, quia egent maxima attentione ad notas musicales; sed Religiosi absque labore in Choro canunt semper eodem modo facili, ac consueto, & ea quæ canunt, ferè semper memoriter sciunt.

9. Adde, quod ego Musicos excuso à jejunio, non tantum ratione laboris, quantum ratione, ut possint rectè, & de-

decenter adimplere eorum munus absque periculo magni damni suæ sustentationis; nempè amittendi officium, mercedem, gratiam Principis, & similia; quod non potest evenire in Regularibus, si malè vel benè, raucè vel suaviter canant; Ergo, quoad excusationem jejunii non valet argumentum de Musicis ad Regulares.

10. Et ideò nostram sententiam tenet loquendo in specie de Musicis, & Regularibus canentibus in Choro Pasqualigus *in praxi de Jejunio decis. 338. num. 5.* ubi sic ait: Sed dubium remanet an Cantores, qui canunt in Choro per plures horas, ut ii, qui non solum canunt horas Canonicas, & Officium Beatæ Virginis quando in breviario præscribitur; sed etiam plures Missas in eodem die, immunes sint ab obligatione jejunandi? Respon. regulariter non esse immunes, nam videmus passim hoc practicari cum manutentione jejunii; quia licet laboriosum sit tamdiu cantare, cum tamen non sit nisi per paucas horas diei, non sufficit ut tollat obligationem jejunandi: Si tamen cantor esset debilis complexionis, ita ut post jejunium lassus remaneret, & parum habilis ad cantandum toto illo tempore, posset vesperè antecedenti cœnare, aut saltem largiorem collatiunculam sumere, quando contingeret mane sequenti diu esse cantandum, & hanc puto esse mentem Vvigers *cap. 7. Theolog. instit. §. 3. vers. 2. in fine*, dum docet excusari à jejunio Cantores, qui laborant in cantando divino officio.

11. Ita Pasqualigus, qui absolutè contra Caramuelem docet Regulares canentes in Choro non excusari à jejunio: licet in aliquibus casibus particularibus, & raro contingentibus id ipse concedat.

12. Et nostram sententiam præter Pasqualigum tenet etiam Leander *de præcept. Eccles. tract. 5. disput. 8. quæst. 127.* Relinquendo igitur amicissimum Caramuelem firmo magis nostram opinionem de Musicis. Ideò præter Doctores à me alibi adductos, illam tenet me citato Martinus de San Joseph *in mon. Confess. tom. 1. lib. 2. tract. 12. de jejunio, num. 12.* ubi sic ait: (Los Cantores conduzidos por estipendio, y los que tienen Prebenda por el canto, estan escusados da ayunar, si el ayuno estorva el exercitio de la voz, D. Thomas *quæst. 5. art. 18.* Filliucius *2. tom. tract. 27.* Sylvest. *verb. jejunium quæst. 9* Joannes Sanchez *disp. 54. num. 18.* Diana *1. part. tract. 9. resol. 51.* que afirma, es lo mismo en los Cantores à quien dan salario, porque sirven de solaz à algun Principe.)

Alibi in resol. non seq.

Quæ hic est, ubi succedunt significantur ... [illegible]

13. Ita ille, cui adde, me etiam citato, Andream Mendo *in Bull. Cruc. disp. 28. cap. 1. n. 5.* & me citato Leandrum *de præcept. Eccles. tr. 5. disp. 8. q. 126.* & me citato Rocaful. *in praxi Theol. mor. to. 2. de præc. Eccles. cap. 9. nu. 182.* qui testatur, cùm hic casus consultus esset in Hispania, secundum hanc sententiam respondisse.

14. Vide etiam Sylvestrum *verbo jejunium, q. 9. num. 26.* Trullench *in Decal. to. 1. lib. 3. c. 2. dub. 7. n. 15.* & Filliucius *to. 2. tr. 27. part. 1. cap. 6. num. 124.* Gbilinom *in sum. verbo jejunium nu. 2. littera* R. Ioannem de Soria *Epilogo summarum p. 2. to. 1. sect. 3. disp. 2. § circa excusationem à jejunio*, ubi etiam docet, quod licet Cantoribus causa vocis conservandæ uti ovis in quadragesima, si aliter, &c.

Sup. hoc in ... [illegible]

RESOL. XXVII.

An Inquisitores Hispani, Præsides Consiliorum, & Consiliarii, &c. teneantur jejunare?

Et quid dicendum de Doctoribus regentibus Cathedram, & de Prædicatoribus in Quadragesima? Ex part. 15. tr. 4. & Misc. 4. Res. 52.

§. 1. NEgativè respondet Pasqualigus *in Praxi de jejun. dec. 315. n. 4. num. 4.* ubi sic ait. Ex quibus colligitur, quod si quis per totum fermè diem in negotiis difficillimis occupatur, ut contingere potest in Oratoribus Principum, Præfectis Urbium, Ducibus exercituum, qui semper negotia difficilia animo revolvunt, non teneri ad jejunium, siquidem talis occupatio plurimum consumit spiritus, & inducit notabilem debilitatem, & idem censendum est de cæteris ministris, qui plurimum occupantur in negotiis publicis. Ita ille. Unde P. Hurtad. *var. to. 2. tr. 10. c. 9. n. 540.* subdit hæc verba.

2. Hæc doctrina valdè notanda est, cùm sit nimis conformis rationi, & sic Præsides Consiliorum, Consiliarii viri, & similes securè sunt excusati ab obligatione jejunii; si enim Lectores, & Prædicatores de obligantur à jejunio propter unam lectionem, aut sermonem unius horæ spatio durantem, cùm isti ministri spatio quinque, vel trium horarum assistunt tractantes negotia difficilia, & diversa, obligati ad studendum, ut rectè decidant causas, multò magis excusabuntur non solùm diebus Consilii, sed etiam diebus

Sup. hoc inf. in §. Respondeo, & §. Ex ad illud, hujus res. & in aliis ... eorum annotationum.

festivis, & feriatis; ita respondi interrogatus, antequam viderem auctorem istum. Hucusque Hurtadus, cujus doctrina esset etiam applicanda auditoribus Rotæ pro die in quo, ut Romæ dicimus informantur, & in die seq. in quo student.

3. Et quidem Hurtadus pro sua firmanda sententia adducere poterat non solùm Pasqualigum, sed Lessium *l. 4. c. 2. dub. 6. nu. 43.* dicentem, omnes nequentes officio suo fungi cum jejunio, etiamsi labor non sit nisi ingenii, exemptos iri ab illo, quia parum refert qualis sit labor, si non patitur secum jejunii usum.

4. Quo fit ait Sancius *in selectis disp. 54. n. 17.* excusatos iri judices à jejunio, dum ob magnam occupationem causarum defatigantur, aut defatigandos iri probabiliter arbitrantur. Non enim ab officio cessare constringuntur.

5. Itaque concedo Patri Pasqualigo, & Hurtado quod non solùm labor corporis, sed etiam labor animi, & solius ingenii sit incompatibilis, cum parum referat, qualis sit labor, si non patitur secum jejunii usum; quod præter Doctores citatos tenet etiam Bossius *var. tom. 2. titul. 21. num. 73.* Castrus Palaus *tom. 7. disp. 3. punct. 2. §. 5. num. 10.* Joseph Roccaful *in Praxi tract. mor. tom. 2. lib. 3. de præcept. Eccles. cap. 9. num. 162.* Layman *l. 4. tract. 8. cap. 3. nu. 3.* Filliuc. *tom. 1. tract. 27. cap. 6. num. 119.* asserentes parum referre an labor sit corporis, vel animi, si de facto cum jejunio non potest consistere.

6. Non habeo itaque circa hanc doctrinam difficultatem, sed difficultas est, an labor Inquisitorum, Præsidum Consiliorum; & similium sit ita exemptus, ut cum Jejunio consistere nequeat. Hurtadus, & Pasqualigus asserunt. Ego non ita generaliter loquar, sed hoc prudenti confessario remittendum arbitror, qui considerabit vires, & complexiones uniuscujusque in ordine ad laborem illum sustinendum, & secundum prudentiam determinabit, si cum jejunio sit incompatibilis.

7. Ego quidem, ut dixi non absolutè liberarem à jejunio omnes Inquisitores, Præsides Consiliorum, & Consiliarii Judices magnæ Curiæ, Senatores, & Regentes alicujus Cancellariæ, & mihi constat ut plurimum ferè omnes ex supradictis jejunia observare, nisi quis ex aliquo motivo, & causa particulari à confessario excusetur; unde videtur per se loquendo, experientia teste, laborem supradictorum non esse ita improbum, ut non possit cum jejunio sustineri ad exemplum Lectorum, & Prædicatorum, quod pro sua sententia adducit Hurtadum, *ubi suprà*.

8. Respondeo negando id, quod ipse absolutè asserit, ut patet ex his, quæ, me citato, docet Angelus Bossius *tom. 3. tit. 21. num. 78.* ubi firmat, non omnes regentes Cathedram excusari, sed tantùm illos, quorum labor est improbus, vel quia, ita debiles sunt, ut sufficienter studere non possint, ut lectionem expliceent; & legant cum satisfactione.

Sup. hoc sup. in resol. 19 in ... [illegible]

9. Vide etiam Villalob. *in sum. tom. 1. tr. 23. diff. 4. nu. 5.* & Sanch. *in opusc. t. 1. l. 5. c. 1. dub. 13. nu. 8.* asserentes, quòd labor, qui in legenda quotidie unica lectione invenitur levis est, & modicus, & compatibilis cum jejunio.

10. Aliqui verò cum distinctione loquuntur, ut me citato tenet Leander, *de Præcept. Eccles. tr. 5. d. 8. q. 116.* Unde Pater Hurtadus non debebat adducere exemplum de lectoribus, ut absolutè adducit; Hinc Rocaful. *tom. 2. lib. 3. de Præcept. Eccles. capite nono, n. 163.* me citato, docet regulariter Doctores posse jejunare, & qui dicunt, istos non teneri jejunare, intelligendi sunt, quando commodè munus lectoris non possint exercere jejunando, & *n. 178.* sic ait: Advertes ex Diana, non omnes lectores excusandos esse; sed tantum illos, quorum labor magnus est; vel quia debiles ita sunt, ut non possint jejunando studere, legere, & explicare lectionem, ut oportet; ergo nimis amplè, & absolutè exemplum de lectoribus adduxit.

11. Et ad aliud exemplum de concionatoribus assero non posse applicari in casu nostro, quia ut, me citato observat Leander, *ubi supra q. 111.* concionatores quotidie concionantes nimis laborant ob vehementem agitationem corporalem, & ob fixam mentis attentionem, quam necessario habent ad id munus rectè obeundum: Adde laborem in concione memoriter retinenda, quæ quidem non militant in Inquisitoribus, Præsidibus, Consiliariis, &c. pro jejunio non observando.

Sup. hoc in resol. ... [illegible]

12. Labor enim esse non videtur ita improbus, non laborant agitando corpus, sed sedent, illa fixa mentis attentione ad suum munus exequendum non indigent, & dum alios audiunt, vel inter se negotia conferunt, loquuntur etiam hilariter de aliis negotiis indifferentibus ad relaxandum animum, & labor eorum est etiam interpolatus videlicet mane, & vesperè.

13. Ergo non videtur talis labor incompatibilis cum Jejunio, ut est labor concionatorum quadragesimæ, ut nituntur adversarii probare: Nam de istis uti benè observat Leander *loco citato* id consuetudo declarat, & asserit; sed ego ut superius dixi contrarium assero in exemplis allatis ab Hurtado, nam supradicti Præsides, Inquisitores, Consiliarii, &c. omnes jejunant, nisi aliquis sit ita debilis complexionis, quod id facere non possit.

14. Unde sic argumentor contra Hurtadum, concionatores pii, & scrupulosæ conscientiæ statim, ac prædicant in Quadragesima, relinquunt jejunare; sed Inquisitores, præsides consiliorum, Consiliarii, &c. nisi ex alio capite excusentur in Quadragesima Jejunant; ergo consuetudo, & experientia demonstrat eorum laborem non esse cum jejunio incompatibilem, ut est labor concionatorum. Ergo non videtur, ut vult Hurtadus absolutè omnes supradictos à Jejuno liberandos esse.

Ego nolo scrupulos iniicere, alii judicent, & me suadente, prudentem, & pium confessarium consulant.

R E S O L. XXVIII.

An Advocati, & Procuratores teneantur Jejunare? Ex p. 5. tr. 9. Res. 12.

§. 1. AFfirmativè respondet S. Joan. de la Cruz *in direct. conscient. part. 1. precept. 3. art. 4. dub. 9. concl. 2.* & Ledesma *in summ. tom. 2. tract. 17. cap. 2. conclus. 5. dub. 3.* & Reginaldus *in praxi, tom. 1. lib. 4. cap. 17. num. 216.*

2. Sed, quia Philiarchus *de offic. Sacer. tom. 1. part. 2. lib. 3. c. 35.* & alii agunt de illis, sicut & de Concionatoribus, & Lectoribus: ideò, quod dictum est de talibus, dicendum est de Advocatis; nempe, ut de Lectoribus asserit Fagund. *precep. 4. lib. 1. cap. 8. num. 19.* non omnes esse excusandos: sed tantùm illos, quorum labor improbus; vel qui ita debiles sunt, ut sufficienter studere non possint, ut postea causis clientum satisfaciant: ac propterea dixit Ortiz *in summa, cap. 19. mand. 2. num. 15.* (No es obligado à ayunar el jurista, que esta su cabeza de sua necida de estudiar.) Idem, quod dictum est de Advocatis, dicendum puto de Procuratoribus.

R E S O L. XXIX.

An qui vivunt ex officio scribendi, & revera quotidie scribunt excusentur à Jejunio? Ex part. 1. tractat. 4. & Misc. Resol. 530.

Sup. contenta in hac res. inf. in Res. 31. §. Et paulò post & seq.

§. 1. DE hoc casu ego olim interrogatus fui, & contra aliquos pro affirmativa sententia tunc adduxi Ludovicum de San Juan. *in luce Sacerdotum, quest. de Jejunio, art. 7. diffic. 8. appen. 1.* ubi sic asserit. (Ha se de advertir que los escritores que tienen por officio escrivir como los secretarios de los Reyes y otros que huviere deste trabajo tambien entiendo que quedan escusados del ayuno, quando por la necessidad del negocio o apretura del tiempo son forxados, porque los que no saben escrivir, piensan que no es trabajo y en realdad de verdad es trabajo grande, porque aunque parece que solamente trabajan tres dedos todos los miembros canssan, como lo dice Angles) *de Jejunio q. 6. diff. 1.*

Tres digiti scribunt, cætera membra dolent. Ita ille. Sed Joannes Sanchius *in selectis disputat. 54. num. 16.* putat, quòd scriba debeat consulere suam imbecillitatem.

R E S O L. XXX.

An excusentur à Jejunio apud Typographos prælum versantes, & typos colligentes? Ex part. 4. tractat. 4. & Misc. Resol. 134.

Sup. hoc in Res. seq. §. 2.

§. 1. JAcobus Gordonus *in Theol. mor. tom. 5. lib. 6. quest. 18. cap. 6. num. 11.* non excusat à Jejunio typos colligentes, & meritò, quia non videntur gravem subire laborem; quoad verò versantes prælum, excusat cum formidine, sed ego absolutè sine ullo metu puto supradictos prælum versantes excusari à Jejunio cùm eorum labor improbus sit.

R E S O L. XXXI.

An Scriptores, & Typographi compositores teneantur Jejunare.

Idem est dicendum de Notariis, Magistris, Actorum Regum Secretariis, & similibus.

Et an supradicti Typographi possint in diebus festivis Characteres componere? Ex part. 8. tractat. 7. & Misc. Resolut. 56.

§. 1. DE his peculiarem resolutionem facere volui, quia non parum laboraverunt in transcriptione, & impressione meorum operum; ideò puto probabiliter excusatos esse à jejunio, ex dictis in superiori resol. & ita de illis individualiter loquens docet etiam Joan. Machadus *de Perfecto Confess. tom. 2. lib. 6. par. 8. docum. 4. n. 2.* (La segunda obligacion consiste en averiguar, si los que se ocupan en el exercitio de la impression esten excusados del ayuno. Para cuya intelligencia se ha de advertir, que todos los Dotores convien, en que los Tiradores y Batidores estan escusados de la obligacion del ayuno; porque verdadera mente el trabajo que tienen es muy grande y incompatibile con el ayuno. Queda pues dudoso si los Componedores esten escusados del ayuno, la mas probable, y recibida opinion es que no; porque el trabajo que tienen es leve, y muy compatible con el ayuno. Pero por la general concession, ò declaracion de Eugenio IV. en que indistinta, y universamente escusa de la obligacion del ayuno à todo los oficiales de qualquiera Arte, ò ministerio qua sean; y lo cierto es, que aunque parece que el componer los characteres es oficio de poco trabajo por el poco exercitio corporal, no es tan pequeño, que no sea mayor, que el de los que escriven, trasladan, y pintan, à lo quales muchos Dotores los escusan, como veremos adelante, quando tratemos de sus obligaciones. Demas de que para complir con sus jornada les es fuerça madrugar mucho, y velar, con que afligen la cabeza, y enflaquecen el estomago, causas per si bastantes para escusarlos del ayuno, segun doctrina comun de los Dotores.)

Sup. contento in hoc §. 1. in Res. præcenta & pro superiori Ref. contento ad lin. 3. hujus textus hic est Inf. 11.

2. Et paulo post, *docum. 5.* loquens de scriptoribus sic ait. (Porque ay muchas personas en la Republica, que por razon de su oficio, y ministerio, ò por ocupacion continua se ocupan, y gastan lo mas del dia en escrivir, ò transladar comon son los escrivanos; escrivientes &c. me ha parecido mui necessario hazer particularmente documento, y averiguar en el dos cosas, que son los particulares obligaciones; pero muy justo, que ni ellos, ni el Confessor las ignoren. La primera es si todos estos por razon del trabajo de escrivir se excusen de la obligacion del ayuno. Para cuya intelligencia se ha de advertir, questa es question muy reñida entre los Dotores, y de que sienten variamente. Algunos afirman, que estan obligados al ayuno; juzgando, que el trabajo del escrivir no es de su naturaleza incompatible con el ayuno. Otros quieren, que este juizio se dexe à la conciencia de cada uno, que considerando su complexion, y fuerças determine si le sea demasiada descomodidad el del ayuno. Pero graves Autores defiendem absolutamente, que todos las personas que por oficio, y ocupacion se ocupan, lo mas del dia en el ministerio de l escrivir, ò por gusto, ò por interes, se escusan de la obligacion del ayuno; y la razon es, porque no se puede negar, que sea accion trabajosa el de escrivir per si, ò transladar, y lo pruevan con el modo ordinario de dezir,

Sup. contenta in hoc §. seq. in Resol. 19.

Tres digiti scribunt, cætera membra dolent.

Hocusque Machadus, unde idem dicendum videtur de Notariis, Magistris, Actorum Regum Secretariis, & similibus.

Sup. his in Res. hoc proxime.

3. Sed an dicti Typographi possint in diebus festivis charactares componere, nominatim contra me negativè respondet P. Pasqualigus *de if. 140. numer. 5.* sed nostram sententiam tanquam probabilem admittit Machadus *ubi suprà n. 1.* & Trullench *in Decalogum, tom. 1. lib. 3. cap. 1. dub. 9. num. 5. & 6.*

Sup. hoc in to. 9. tr. 7. Res 2. in principio

R E S O L. XXXII.

An sutores excusentur à lege Jejunii. Ex part. 1. tract. 9. Resol. 7.

§. 1. NEgativè respondet Toletus *lib. 6. cap. 4. n. 5.* Sed Villalob. *in sum. to. 1. tr. 23. diff. 14. num. 7.* putat, hoc remittendū esse ad arbitrium boni viri, qui malè citat Azorium *part. 1. lib. 6. c. 17. q. 8.* hoc etiam asserentem: nam ipse absolutè in illo loco excusat sutores à Jejunio, neque id remittit arbitrio boni viri: nam dicta ars videtur laboriosa: & ita etiam docet contra Toletum, Lessius *lib. 4. c. 5. dub. 6. n. 43.*

Reginaldus *in praxi, to. 2. lib. 4. cap. 27. sect. 2. num. 26.* Bonacina *de leg. disp. ult. q. 1. part. ult. num.* 10. Layman *in Theol. mor. lib. 4. tr. 8. cap. 3. nu. 3.*

RESOL. XXXIII.

An sartores, & barbitonsores, & pictores teneantur jejunare?

Et quid est dicendum de figulis, argentariis, textoribus fullonibus, caementariis, pistoribus, coriariis, & aliis in labore similibus? Ex p. 2. tr. 9. Res. 8.

§. 1. COmmuniter DD. affirmativam sententiam docent. Ita Filliucius, & Bonacina, *ubi suprà*, Raguccius *in vas. Eccles. discipl. praecept. 7. quaest. 30. num. 9.* Molfesius *in sum. tom. 1. tract. 10. cap. 4. num. 43.* Lessius *lib. 4. cap. 2. dub. 6. num. 43.* Azorius *part. 2. lib. 7. cap. 17. q. 8.* Villalobos *in summ. tom. 1. tract. 23. diff. 3. num. 9.* Layman. *in Theol. mor. lib. 4. tr. 8. cap. 3. nu. 3.* Tannerus *in 2. 2. disp. 3. q. 3. dub. 5. nu. 105.* Regin. *to. 1. lib. 4. c. 17. n. 216.* S. Joan. de la Cruz *in direct. conscient. par. 1. praecep. 3. art. 4. dub. 9. concl. 2.* & alii: ubi docent, excusari à jejunio figulos argentarios, textores, fullones, caementarios, pistores, coriarios, & alios in labore similes; non autem sartores, pictores; & tonsores; quia hujusmodi artes non sunt ita laboriosae: nam in his exercitationibus est parvus corporis motus, & per consequens parva virium resolutio, quae ad restaurationem substantiae exhaustae non requirat frequentem cibi sumptionem, ut à jejunio possint excusari. Neque observat Reginaldus in contrarium urgere posse privilegium Eugenii IV. quia ipsum nihil habet, per quod tales eo comprahendi censeri possit, ut patet consideranti illius tenorem.

2. At, his non obstantibus, Fagund. Theologus Societ. Jesu *Praecept. 4. lib. 1. c. 7. n. 15. & 16. in fin.* ex Ledes. *3. p. qu. 17. art. 3. dub. 9.* contrariam docet sententiam, quam adducunt, & non improbant, Filliuc. *tom. 2. tr. 27. p. 2. c. 6. nu. 127.* & Bonac. *de leg. disput. ult. q. 1. punct. ult. nu.* 21. Probat autem Fagundez hanc sententiam, nempè sartores, & barbitonsores non teneri ad Jejunium ex dicto privilegio Eugenii IV. ubi putat, Pontificem omnes artifices indiscriminatim excusare, sivè eis concedendo privilegium non jejunandi, sivè declarando eos non comprehendi in lege jejunii.

RESOL. XXXIV.

An mulieres, quae pretio convento pannos, sordidos lavant, vulgo dictae Lavanderas, *excusentur à jejunio?*

Et difficultas est in die, in quo complicant supellectilem, seu pannos mundatos?

Et quid est sentiendum de quocumque alio domestico exercitio mulierum, quale est nere, consuere, & hujusmodi exercitia in quibus multoties totam diem insumunt?

Et notatur Religiosos fratres laicos, quando lavant pannos sordidos Conventus; vel Ecclesiae, & faciunt lixivium, ut vulgo dicitur, non excusari à jejunio, quia non laborant non solum, per majorem partem diei, sed neque per dimidiam.

Et an sartores si tota die laborent excusentur à jejunio?

Idem est de pictoribus, & barbitonsoribus, si per totam diem laborent, secus si per aliquam diei partem. Ex part. 10. tr. 15. & Misc. 5. Res. 37.

§. 1. REspondeo affirmativè, quia laborant per maximam partem diei cum magna defatigatione ex continuo, & violento motu scapularum, brachiorum, & capitis: Et praesertim illas à jejunio excusarem in hieme. Sed difficultas, est in die in quo complicent supellectilem, seu pannos mundatos. Et affirmative respondet Pater Pasqualigus, *dec. 304. n. 2.* Sed ejus opinioni non assentior, sicuti non assentitur Leandrus *de praecept. Eccles. tr. 5. disp. 8. q. 82.* quia labor hujus tertii de se est levis, ut constat. Deinde insumitur in illo brevissima pars diei, siquidem in manè insumi potest una hora, & altera ad vesperam; ergo non est sufficiens ad tollendam obligationem jejunii. Addo quod si praedictum exercitium sufficeret ad deobligandas mulieres à jejunio à fortiori esset sufficiens quodcumque aliud domesticum exercitium, quale est nere, consuere, & hujusmodi exercitia in quibus multoties totam diem insumunt. At haec non excusant à jejunio: ut fatetur ipsemet Pasqualig. *dec. 307. n. 2.* & ante illum Sanchez *lib. 1. cons. cap. 1. dub. 7. n. 7.* ergo minus excusabit illud. Nota, quod ego non puto nostros Fratres laicos, quando lavant pannos sordidos, & faciunt lixivium, ut vulgo dicitur, excusari à jejunio, quia non laborant, non solum per majorem partem diei, sed neque per dimidiam. Ergo.

2. Nota hic obiter dictum Leandrum, *q. 69.* excusare sartores ab obligatione jejunandi si tota die laborent, ut solent, quia Eugenius IV. expressè declaravit omnes artifices, vel opifices, suas artes exercentes, ad jejunia sub peccato mortali non teneri: at sic est quod sub nomine artificum, etiam comprehenduntur sartores: ergo.

3. Non valet responsio Pasqualigi dicentis Pontificem loqui de artificibus qui exercent artes laboriosas. Quia contra est, Primò, quia hoc non testatur Navarrus, qui dictam declarationé refert *c. 21. n. 16.* cùm absolutè dicat Pontificem declarasse, solutos esse à jejunio opifices suas artes exercentes, &c. Secundò, quia de iis, qui exercent artes laboriosas, ut argentarii, agricolae, fossores, & similes, non potuit esse dubium, an illi tenerentur ad jejunium, cum de se constaret, ad id non teneri: de aliis ergo artificibus debuit dari declaratio, Et hanc sententiam probabilem ego puto; & idem dicendum videtur de pictoribus si per totum diem laborant, secus si solùm per aliquam diei partem. Ita Leandrus, *qu. 82.* qui etiam *q. 80.* idem dixerat de barbitonsoribus laborantibus per integrum diem, & non per aliquam diei partem.

RESOL. XXXV.

An omnes artifices, qui in Republica laborant, excusentur à jejunio indiscriminatim?

Et quid de piscatoribus, & venatoribus? Ex p. 8. tr. 7. & Misc. Resol. 55.

§. 1. NEgativè respondent communiter Doctores: sed ego *in part. 1. tract. 9. resol. 8.* adduxi paucos qui ex Bulla Eugenii IV. affirmativae sententiae adhaerebant, quam novissimè, me citato absolutè invenio docere Joannem Machadum *de perfecto Confess. tom. 1. lib. 6. part. 8. tr. 7. docum. 5. num. 2. & seq.* ubi sic asserit. (Aunque se halla tanta variedad de opiniones en esta materia, acerca de averiguar, que genero de Officiales esten escusados del ayuno, y quales no: con todo esso puede servir de regla general una doctrina de Dotores muy graves, canonizada per Eugenio Pontifice Quarto, que absolutamente seña que todos los Officiales que en la Republica trabaxan corporalmente estan escusados de la obligacion del ayuno, sin averiguar si el trabaxo es incompatible; ò no con el; loqual como digo, afirman los Autores citados, que declarò Eugenio Quarto, concediendolo por privilegio, ò declarando que semeiantes personas no se comprehendian en el precepto del ayuno.

2. De todas las demas que en la Republica se occupan trabaxando corporalmente, como lo mocos de los Mercadares, y Especieros que dan recaudo, los Taberneros que venden el vino las mugeres que estan en essa placa vendiendo, y pesando todo el dia, y los que andad por essas calles vendiendo: y finalmente de todos aquellos que se sustentan con trabaxo corporal, no tratan generalmente los Dotores, fuera de los que tengo citatos porque sobre cada persona destas hazen pleyto, y question particular de si al trabaxo es incompatibile, ò no con que siempre queda la puerta abierta à dudarlo: Y assi digo tambien, que por lo que yo he podido deduzir, en esta materia de las dotrinas singulares de los Dotores; però muy probables, y dignas de estimacion prorsus de enños, y por estar fundadas en la declaracion del Pontifice Eugenio Quarto, se puede seguramente seguir, que no solamente los Officiales que en que en la Republica tienen oficios, y trabaxan de manos, tambien todas aquellas personas que se sustentan, y viven trabaxando de ordinario corporalmente, estan escusados del ayuno por el privilegio, ò declaracion de Eugenio Quarto todos los demas oficiales; porque en unos y otras militia una razon, y à vezes major en algunos de estos que aquellos.) Ita Machadus.

3. Sed ego licet teneam, artificem, quorum labor non gravis est, nec incompatibilis cum jejunio non excusari, tamen puto cum Trullench *in Decaleg. tom. 1. lib. 3. cap. 1. dub. 7. n. 9.* contrariam sententiam Machadi, & aliorum, non esse improbabilem, & sic secundùm hanc sententiam pictores sutores; barbitonsores, &c. excusantur à jejunio. Idem docet Machadus *ubi suprà, tr. 9. docum. 11.* de piscatoribus, & venatoribus. His tamen non obstantibus, noster P. Pasqualigus asserit supradictam Bullam Eugenii IV. loqui tantùm de exercentibus artes laboriosas.

RESOL. XXXVI.

An fossores, ferrarii, & similes qui excusantur à jejunio, teneantur jejunare uno, vel altero die, quo non laborant? Ex p.1.tr.9. Res.9.

§.1. ID arbitrio prudentis viri definiendum esse putat Medina *in sum. lib. 5. cap. 14.* §. 10. & Sylvius *in 2. 2. D.Thom.q.* 187. *art.* 4. & Villalob. *in sum. tom.* 1. *tract.* 23. *differ.* 4. *nu.* 9.

2. Sed ego absolutè censeo dictos artifices non teneri illis diebus jejunare: quia hujusmodi viri non sunt ita Jejunio assuefacti; & ideò maximè affligerentur, si Jejunare tenerentur. Deinde indigent viribus ad laborem sequentium dierum, & laboribus præteritis admodum fessi, & debilitati remanent. Et ita nobiscum sentit Joan. de la Cruz *in director. conscient. par. 1. precept. 3. art. 4. dub. 9. conclus.* 2. Azorius *tom. 1. lib. 7. cap. 27. quæst.* 8. Fagundez *Precept. 4. lib. 1. c.* 8. *nu.* 16. & alii.

RESOL. XXXVII.

An in anno sequenti 1632. cum vigilia S. Mathiæ veniat in ultimo die Bacchanalium, possit Episcopus transferre tale Jejunium in Sabbatum præcedens? Ex part. 3. tract. 6. & Misc. 2. Res. 66.

§.1. AD hunc casum ita respondet Layman *in Theolog. moral. lib. 4. tract. 8. cap. 3. num. 9.* si jejunium ab Ecclesia præceptum incidat in festum solemne, peculiariter in aliqua diœcesi, vel civitate celebrari solitum, potest auctoritate Episcopi jejunium in alium, v.g. præcedentem diem transferri. Qua etiam ratione fortasse aliquis respondere poterit, si vigilia sancti Matthiæ incidat in feriam secundam, vel tertiam Quinquagesimæ, & justam fore causam, ut Episcopus tale jejunium in præcedens Sabbathum transferat, si animadvertat, homines hujus loci ita comparatos, & ad intemperantiam iis diebus proclives esse, ut plurimi (nisi dicta commutatio fiat) jejunium violaturi sint, etiam cum carnium esu non sine scandalo; siquidem ob specialem causam pro una vice in lege universalis jejunii dispensare, aut commutare, ad Episcopum pertinere debet, cum ejus officium sit spirituali subditorum saluti invigilare, scandala infirmorum tollere, &c. Sic Layman, & alii viri docti, quorum sententia forsan alicui probabilis videbitur, non obstante quòd sine esu carnium; esset violandum dictum jejunium. Nam militat etiam ratio communionis supradictæ, ad vitandum scilicet peccatum, licet fractio jejunii cum esu carnium sit gravius peccatum.

RESOL. XXXVIII.

An in Vigilia Pentecostes sit saltem ex consuetudine sub præcepto jejunandum?

Et alii casus circa jejunium resolluntur de vigilia S. Joannis Baptistæ, S. Laurentii, & omnium Sanctorum, Quatuor temporum.

Et quæritur an quando in Sabbatho incidit aliquod Festum ex solemnioribus, licitum sit vesci carnibus?

Et an in diebus, in quibus prohibentur ova, licitum sit comedere panem biscoctum, in quacumque magna quantitate seclusa etiam consuetudine?

Et an in comedendo post mediam noctem quando subsequeretur jejunium aut ante mediam noctem in die jejunii detur parvitas materiæ excusans à fractione jejunii videlicet infrà spatium unius horæ?

Et an si quis, dum cœnat audiret pulsus designantes mediam noctem, non teneatur cessare à Cœna, si die sequenti jejunare teneatur, sed possit complere cœnam jam cœptam?

Et an in ultima nocte Bacchanalium licitum sit differre cœnam usque ad tertiam horam post mediam noctem? Ex p. 50. tt. 16. & Misc. 6. Res. 18. alias 17.

§.1. NEgativam sententiam tenet Granad. *in 1. lib. decret. de feriis, tit. 9. num.* 13. Per hæc verba: sic similiter Jejunium non est de necessitate post Pascha Resurrectionis usque ad Pentecostem, sed si de facto devotione, & voluntate pœnitentiæ causa in Vigilia Pentecostes fiat, admittitur, quamvis ex necessitate fieri non debeat juxta reg. *in cap. jejunium* §. *non autem* 76. *dist.* cap. *progationis de consc. dist.* 3. Ita ille. Cui addit P. Pasqualigum *in Praxi de jejunio dec.* 171. *n.* 3.

2. Sed prorsus talem sententiam esse reijciendam ego existimo, cùm sit contra communem sententiam Doctorum, & contra praxim, & consuetudinem totius Ecclesiæ; Unde acriter contra Pasqualigum insurgit Pater Bordonus; omninò videndus *in Miscellaneis, decis. 65. per totam*, ubi respondet ad omnia ejus argumenta, & ideò hanc sententiam etiam nominatim contra Pasqualigum firmat novissimè Leander *de Præcept. Eccles. tract. 5. disp. 7. quæst.* 15. qui etiam *qu.* 12. idem dicendum putat contra eumdem Pasqualigum *dec.* 172. de jejunio in privilegio S. Joannis Baptistæ, S. Laurentii, & omnium Sanctorum, & qui 6. & 7. contra eumdem *dec.* 169. idem meritò firmat de omnibus jejuniis quatuor temporum, etiam de illis, quæ celebrantur in hebdomada Pentecostes, est igitur in his opinionibus doctus, & amicissimus Pasqualigus desetendus; qui *dec.* 176. *num.* 6. quærit, An quando in Sabbato incidit aliquod festum ex solemnioribus, licitum sit vesci carnibus? & respondet, licet ex cap. *quia dies de consecrat. dist.* 5. Nam ibi dicitur, Sabbatho abstinendum à carnibus, nisi eo die major festivitas interveniat. Sed praxis hoc ad Natalem Domini coarctavit. Sic ille ibi, & benè. Sed Leandrus *ubi suprà q.* 18. alloquens Pasqualigum sic asserit: Undè scis, mi Pasqualige, quod hæc praxis, & hæc consuetudo obliget ad mortale? Undè, cum nescias; an introducta fuerit cum animo se obligandi? Undè cum sit contra expressum jus semper dicens. posse in Sabbato interveniente majori festivitate, carnibus vesci? Si dicas, quod hoc scis ex praxi omnium fidelium, & ex communi Doctorum sententia id docente, & sentiente, id ipsum dic de consuetudine jejunandi in Quatuor Temporibus anni, in Vigiliis Pentecostes, & in Vigilia S. Joannis Baptistæ, S. Laurentii, & omnium Sanctorum: non enim est major ratio unius, quam alterius, ut constat. Hæc Leandrus. Dicendum est igitur in supradictis jejuniis esse ratione consuetudinis sub peccato mortali jejunandum, ut jejunatum fuit usque adhuc in Ecclesia Dei ab omnibus Pontificibus, Episcopis, Religiosis, & à toto populo Christiano.

3. Nota verò, quod dum hæc scriberem interrogatus fui litteras, an in diebus, in quibus prohibentur ova, licitum sit comedere panem biscoctum, in quacumque magna quantitate; seclusa etiam consuetudine. Et adducebant pro parte affirmativa Patrem Pasqualigum *dec.* 85. *n.* 3. Sed ego respondi negativam sententiam prorsus sustinendam esse, & solidissimis rationibus adductis à Leandro *ubi suprà tr. 5. disp. 3. q.* 18. in quibus patet responsio ad argumenta, quæ pro se adducit Pasqualigus, & in Primis putat Leandrus, falsum esse, quod in pane biscocto nullum vestigium ovorum remaneat, aut appareat; remanet namque, ut pars constitutiva talis panis, & appareat, non solum gustui, ut experimur, verum, & visui, ut omnes, qui vident, vident. Ex quo clarè sequitur oppositum, quod intendit Pasqualigus nempè, quod non solùm in magna quantitate; ut ille volebat, verum nec in parva, liceat uti pane biscocto, in diebus, in quibus prohibita sunt ova, nisi alias alicubi consuetudo vigeat. Deinde falsum est quod prædictus auctor adjecit, videlicet, quod licet quantitas ovorum sit notabilis seorsim sumpta, tamen immixta pani ita exigua, & abstracta in illo reddatur, ut numquam censeatur quis vesci ovis. Hoc enim falsissimum esse, ipsa etiam experientia testatur, cum majori quantitate ovorum, manente eadem quantitate farinæ, major in quantitate panis biscoctus fiat, quod non contingeret, si quantitas ovorum absorberetur in substantia panis. Tandem etiam est falsissimum, quod non prohibeantur ova, nisi prout sunt moraliter ova; hoc est non mixta, & imbibita in substantia panis, aut aliorum ciborum, Tum, quia ova prohibentur absolutè, & simpliciter, sine limitatione. Tum etiam, quia ova mixta; cum substantia panis, sunt, & remanent in illo, moraliter ova, non integra sicuti erant antequam contererentur, & ex ipsis fieret, quasi una massa, & miscerentur cum farina, sed quasi abscondita propter, admixtionem cum substantia panis. Ita Leandrus *ubi suprà*, qui plures alios Doctores, me etiam citato, adducit, nec aliter sentiendum esse puto. Et tandem notandum est hic obiter, non esse admittendas aliquas alias sententias Pasqualigi. Nam primò asserit *dec.* 155. quod in comedendo post mediam noctem quando subsequitur jejunium, aut ante mediam noctem, in die jejunii datur parvitas materiæ excusans à jejunio, videlicet infra spatium unius horæ. Secundò asserit. *dec.* 160. quod si quis dum cœnat audiret pulsus designantes mediam noctem, non tenetur cessare à cœna, si die sequenti jejunare teneatur; potest complere cœptam. Tertiò asserit *dec.* 161. quod in ultima nocte Bacchanalium licitum sit differre cœnam usque ad tertiam horam post mediam noctem, qui tamen addit, quod licet hoc videatur sibi probabile, non vult tamen aliquid determinare, sed aliis ponderandum relinquit. Verum has opiniones prorsus refellendas

esse

esse puto, sunt enim contra omnes Doctores, & contra praxim, & communem sensum omnium fidelium: & ideò meritò adversus illa insurgit novissimè P. Leandrus *to.5.d.6.q.28. 29. & 30.* in quibus solidè respondet ad omnia argumenta Patris Pasqualigi; qui miror, quomodo tum facilè dilatet, & protrahat ultimum diem Bacchanalium pro ludis, saltationibus, & potationibus, & postea tam acriter insurgat contra Eminentissimum Card. de Lugo, eo quod anticipavit diem Nativitatis in Capella Papali pro Missa in illa noctu celebranda ante Pontificem.

RESOL. XXXIX.

An prælatus, qui per aliquod tempus exercet, v.g. munus Gubernatoris, teneatur servare Jejunium, vel dies festos illius loci?

Quod idem accidit in Scholaribus, Prætoribus, Præfectis, Castellanis, famulis ad tempus servientibus, & similibus qui omnes ad patriam redire semper cogitant, & de Militibus, qui stant in præsidiis.

Et quid est dicendum de advenis, peregrinis hospitibus, extraneis, & similibus, ad quecumque locum confluentibus, & ibidem per multos annos, aut per majorem partem anni residentibus cum animo tamen semper ad patriam suam redeundi; an inquam ligentur legibus, præceptis, & consuetudinibus illius loci; vel secluso scandalo non teneantur ad Jejunia, Festa colenda, & Missam audiendam, ad quæ vel vi legis, statuti, præcepti, voti, vel consuetudinis illius loci adstringuntur cives, atque omnes ibi perpetuum habentes domicilium? Ex part. 10. tractat. 13. & Misc. 3. Res. 37.

§. 1. NEgativè respondet Bernardus Barilis, *tract. de Lege municipali in advenas Disquis.* 1. §. 4. *num.* 37. ubi sic ait: Quod quidem continuo accidit in Scholaribus Provinciarum Gubernatoribus, Oppidorum Prætoribus, & Præfectis, Castellanis, famulis ad tempus servientibus, & similibus; qui omnes ad Patriam redire semper cogitant: unde prædictos omnes ex ea mora, quam contrahunt, dum in tali officio suo funguntur munere, in eodem loco domicilium sortiri nullo modo dici potest, quamvis ibi residendo pervenirent etiam (ut ita dicam) ad Nestoreos annos ac proinde non ligantur legibus; & consuetudinibus ejus loci, ubi temporaneam habitationem habent. Ita Baldus *part. 1. cons. 393. incipient. Punctus talis, num.* 2. *& part.* 5. *consil.* 156. & Bartolus *in leg. Cornelia lex.* §. *domum, ff. de injur. & sam. lib.* Farinacius *Fragm. crim. part.* 1. *num.* 215. *lit. D,* & Praxis nova Episc. *num.* 222. Stephanus Gratianus *discept. Forens. cap.* 181. *numer.* 4. *&* 5. quos sequitur Barbosa *de Offic. & potest. Episcop. allegat.* 4. *num.* 29. Et ratio est, quia non simplex habitatio, & bonorum emptio; sed habitatio simul cum animo perpetuò commorandi domicilium, & incolatum facit *leg. Libertus*, §. 5. *sola ratio possessionis*, & §. 13. *sola domus, ff. municip.* & *ibi* Bartolus, *leg. Cum neque; Cod. eodem*, & fusè Craverta, *cons.* 202. *num.* 10. Unde ad constituendum domicilium requiritur una cum habitatione, animus, sive declaratio expressa voluntatis ibi perpetuò residendi. Ita Barilis, qui paulo post, *n.* 40. hæc subdit: Ex supradictis quantum satis, & stabilitis colligitur, Advenas Peregrinos, Hospites, Extraneos, & similes, ad quemcumque locum confluentes, & ibi dem per multos annos residentes, cum animo tamen ad Patriam suam redeundi, minimè ligari, legibus, præceptis, & consuetudinibus illius loci: & secluso scandalo; non teneri ad jejunia, abstinentias, festa colenda, Missamque audiendam, ad quæ vel vi legis, vel consuetudinis, illius loci astringuntur Cives, atque omnes ibi perpetuum habentes domicilium: & hoc ex defectu domicilii; quia per solam moram non contrahitur domicilium, licet longa sit mora, ut jam fusius probatum est, Juribus suprà allatis. Hinc fit, quod familiares Realis Celsitudinis Sabaudiæ, dum Camberli moram trahunt, quamvis ibi essent (ut ibi dicam) ad longissimum tempus; supposita tamen in illis continua ad Patriam revertendi voluntate, secluso que scandalo, ad jejunia, abstinentias, Festa sanctificanda, Missamque audiendam, & ad alias quascumque obligationes, quas, vel vi statuti, aut consuetudinis, sive præcepti, sive voti Civitatis etiam de consensu, aut de mandato Diœcesani susceptas omnes Cives, & ibi domicilium habentes perpetuum, integrè observare adstringantur; nullo jure teneantur. Quare triduanam illam abesu carnium abstinentiam ante Dominicæ Ascensionis diem, quæ sacra ibi ratione inveteratæ consuetudinis singulis annis inviolabiliter à Civibus observatur, Advenæ, ut pote exempti, & immunes (remoto itidem scandalo) servare

Sup. his inf. in §. ult. hujus Res. & in aliis ejus ann.

Sup. hoc inf. in fine Res 40.

non obligantur juribus, & rationibus suprà allatis. Ita ille; & post illum Pasqualigus *in Praxi de Jejunio, dec.* 189. 190. *&* 198.

2. Sed adversùs illos insurgit novissimè Leandrus *de Præceptis Ecclesiæ, tract.* 1. *disput.* 3. *q.* 12. *&* 13. Quia præfati Urbis Prætores, & Officiales dato quod non acquirant domicilium, ob rationem à contrariis datam, acquirunt quasi domicilium, ut omnes concedunt: at hoc sufficit ad hoc, quod prædicti teneantur ad festa, & Jejunia peculiaria oppidorum, in quibus habitant, ut rectè probant Suarez, Sanchez, & Baldellus, *loc. cit.* ergo. Secundò, quia cum Præfecti, & Officiales Urbium exerceant regimen illarum, necesse est, ut se subditis conforment; si velint hos observatores legum, & consuetudinum Urbium: *Qualis enim Rector civitatis, ita & populus.* Tertiò, quia absurdum est: quod capita non se conforment membris: ut habetur, *cap. Non decet, dist.* 12. *& cap. Noliте, distinct.* 11. & alibi: sed sic est, quod Præfecti, & Prætores Civitatum sunt capita suæ Communitatis: ergo eisdem obligationibus debent subesse, ac ipsa subest. Et idem dicendum videtur de militibus, qui stant in Præsidiis, aut fortalitiis; de Peregrinis, vel Advenis diu degentibus Romæ, qui tenentur ad Festa, & jejunia, & alias Leges proprias Urbis Romæ.

3. Ergo ut verum fatear, huic secundæ opinioni Patris Leandri magis adhæreo; quia Advenæ manentes in aliquo loco majori anni parte, tenentur ad jejunia propria illius loci; ut tradit Felinus, & alii, & ego olim docui *in part.* 1. *tract.* 9. *resol.* 2. Tamen, his non obstantibus, non audeo opinionem Barilis, & Pasqualigi tanquam improbabilem damnare. Vide etiam Medinam; *Cod. de Jejunio, q.* 10. *in initio*, Ledesmam *p.* 2. *q.* 17. *art.* 3. *vers. Tertio dico*, & alios. Itaque ut dixi, ego puto utramque sententiam probabilem esse, licet affirmativam Leandri, aliorum probabiliorem existimem, & ideo ego illi adhæream.

Quæ hic est 1ot. Res. et in aliis ejus not. & sup. in hoc ipsmet Res. ad med. Ver. Ex sup. dictis.

RESOL. XL.

An Jejunium indictum ab Episcopo pro certo die vel fixa lege, & Constitutione, obliget Regulares?

Et quid si in aliqua Civitate, vel loco recepta sint generali consuetudine nonnulla Jejunia, an ea quoque obligent Regulares?

Et docetur Regulares teneri observare dies festos indictos ab Episcopo, & hoc ex Concilio Tridentino? Ex part. 1. tr. 9. Resol. 36.

§. 1. AFfirmativam sententiam docet Villalobos *in sum. tom.* 1. *tract.* 23. *diff.* 5. *n.* 6. ubi sic asserit: (Tengo por cierto, que si el Obispo diesse un dia de ayuno en un lugar, tendrian los Religiosos, que alli viven, obligacion de guardale; porque, aunque el Obispo no es Superior, quoad vim coactivam; tienen obligacion à conformase con los demas.) Unde Regulares tenentur observare dies festos indictos ab Episcopo: ergo & jejunia.

2. Sed contrariam sententiam secluso scandalo meritò docet Suarez *de legib. lib.* 4. *cap.* 20. *n.* 8. Azor. *p.* 1. *lib.* 7. *c.* 30. *q.* 2. Fagundez *Præcep.* 4. *lib.* 1. *c.* 7. *n.* 4. Llamas *in sum. p.* 1. *c.* 5. §. 28. *in fin.* ubi ait. (Jejunia imposita ab Episcopo religiosos non obligant, ut patet argumento Concilii Tridentini, ubi Regulares obligans ad observationem festorum, quæ Episcopus in sua Diœcesi statuerit observanda, non obligavit neque mentionem fecit jejuniorum.) Unde patet responsio ad contrarium argumentum. Notandum est tamen, quod si in aliqua civitate, vel loco recepta sint generali consuetudine, nonnulla jejunia, ea quoque obligant Regulares. Ita DD. citati.

Sup. hoc in Res. seq. §. Sed, cursim in fine, & inf. in Col. 39 §. videndum, paulo post initium, & in to. 7 tr. 1 Res. 11 § Salrim, ante med. &c.

Sup. hoc leg. docto. Resol. seq. & inf. in Res. 39. §. 1. & §. ult.

RESOL. XLI.

An Religiosi teneantur ad Jejunia ex voto emisso à populo locorum, ubi habitant?

Et infertur existentes intra Monasterium aliquod Regularium non teneri ad Jejunia proprii territorii cujus est incola.

Et docetur de Jejuniis ab Episcopo in Synodo indictis Regulares ad illa non teneri.

Et notatur Regulares existentes Mediolani in primis quatuor diebus Quadragesimæ teneri ad Jejunium, si morantur in suis Monasteriis; secus autem si existunt in domibus sæcularium; quia unusquisque potest se transferre à sua Parochia, ubi Jejunatur, ad Parochiam, ubi non servatur Jejunium, & ibi non Jejunare.

Imo additur Regulares posse in diebus Rogationum existentes in suis Monasteriis non teneri ad Jejunium, ad quod tenentur; in illis diebus cæteri Mediolanenses, si ut v.g. Cremo-

monensis existens Mediolani in primis quatuor diebus Quadragesimæ & comedens carnes, postea existens Cremonæ in diebus Rogationum non teneretur in illis jejunare. Ex p.9. tr.7. & Misc.2. Ref.14.

§. 1. NEgativam sententiam tenet Bordon. *tom.1. resol.18. num.5.* aliique viri docti consulti à P. Pellizar. quorum sententiam ipse probabilem putat *in Man. Regul. tom.2. tr.5. cap.5. quæst.21. num.52.* dicens. [Quod non est semper verum sentientem commodum, debere sentire, & onus; sed solùm in casu, quo onus est inseparabile à commodum, (quod utique non procedit in casu nostro.) Sicque Regulares fruuntur beneficiis, & commoditatibus civitatum, in quibus habitant; & tamen non subsunt oneribus, impositionibus, tallijs, ac vectigalibus. Tum, quia negari potest, ac debet Regulares exemptos teneri obedire Episcopis in omnibus, quæ lege synodali præcipiuntur, & non derogant regulari disciplinæ. Tum quia, si detur Regulares teneri ad dicta jejunii approbata ab Episcopis, jam ipsi subiacebunt jurisdictioni illorum, etiam in casibus non exceptis; quod est contra immunitatem ipsorum personis competentem ex pluribus privilegiis alibi referendis, Ita Pellizar. Unde si standum esset in hac sententia, sequeretur, quòd Panormitanus, v.g. obligatus ex voto populi Jejunare in vigilia Conceptionis, B. Virginis, si illo die extaret in domo Patrum Jesuitarum, vel Theatinorum non esset obstrictus Jejunio, & posset ibi comedere carnes; quod probatur ea doctrina Henr. Azori, & Bonac. quam sequitur Pasqualigus *in praxi de Jejunio, dec.232. num.1.* & quam non impugnat Pellizzar. *ubi supra num.59.* asserens existentem intra Monasterium aliquod Regularium, non teneri ad jejunia propria territorii, cujus est incola: nam locus exemptus æquiparatur alieno territorio, & aliàs delictum commissum in loco exempto est extra Ordinarii jurisdictionem *cap.1. §. Nunquid de privil. in 6.*

2. Sed hæc omnia esse volo secundùm mentem supradictorum Doctorum; nam scio communem sententiam esse in contrarium. Quare, præter Vasquez, & Sanchez à Pellizario citatos, tenet affirmativam sententiam Lezzana *in summ. tom.1. cap.11. num.15. num.13. & tom.3. verb. Jejunium, 4.* & Portel. *verb. Dies festivi, num.4.* De jejuniis verò ab Episcopo in Synodo indictis, vide Riccium *in praxi, tom.4. ref. 379. num.4.* firmantem, Regulares ad illa non teneri.

3. Nota hic obiter, Pellizar. *ubi supra, num.58.* & Bordon. *numer.2.* docere, Regulares existentes Mediolani in primis quatuor diebus Quadragesimæ, teneri ad Jejunium, si morantur in suis Monasteriis; secùs autem si existerent in domibus sæcularium, quia unusquisque potest se transferre à sua Parochia, ubi Jejunatur, ad Parochiam, ubi non servatur jejunium, & ibi non jejunare: ergo, &c. Imò plus addunt, dictos Regulares, postea in diebus Rogationum existentes in suis Monasteriis, non teneri ad Jejunium quod tenentur in illis diebus cæteri Mediolanenses sicuti, v. g. Cremonensis existens Mediolani in primis quatuor diebus Quadragesimæ, & comedens carnes, postea Cremonæ existens in diebus Rogationum, non teneretur in illis, Jejunare. His omnibus consentit Pasqualig. *d. 209.* quæ quidem non auderem tanquam improbabilia damnare.

RESOL. XLII.

An qui descendit mane ex loco, ubi est Jejunium perventurus ad locum, ubi non Jejunatur, possit sumere jentaculum, & comedere in illo loco, ubi Jejunium non servatur? Imo, quamvis noctè sit perventurus ad ipsummet oppidum, a quo mane exivit, & ubi Jejunium servabatur? Ex p.1. tr.9. Ref.3.

§. 1. NEgativam sententiam docet Granado *in par. 2. D. Thomæ contr. 7. tractat.4. par. 1. disput. 6. sect. 5. numer. 21.* Coninch. *in 3. part. de Sacrament. quæst. 74. art.4. disput.3. numer. 103.* Pontius *de matrimon. lib. 5. cap.8. numer.3.* Et ratio est: quia non refert, ut vesperi sit ponenda causa excusans à jejunio: nam hæc nondum est posita: aliàs posset manè comedere carnes? quia eadem causa excusans à Jejunio excusat, excusabit etiam ex causa ab abstinentia carnium, has enim vesperi licitè comedet.

2. At, his non obstantibus, contrariam sententiam docuit Lessius *lib.4. cap 2. dub. 8. numer.88.* ubi sic asserit: (Qui discedit manè ea oppido domicilii; ubi est Jejunium, perventurus ad locum, ubi non est Jejunium; non potest quidem in loco domicilii vesci carnibus, potest tamen sumere jentaculum: quia non tenetur illo die abstinere à secunda refectione, cùm in loco, ad quem perventurus est, possit secundò, & tertio comedere: ergo potest primam refectionem sumere manè, antequam discedat. (Ita Ille idem etiam docet Sanchez *de matr. tom.2. lib.3. dispu. 58. n. 22.* Portel. *in addit. ad dubia regul. verb. Jejun. num.2.* Naldus *in summ. verb. Jejunium, num.2.* Fillilucius *tom.2. tract. 27. part.2. cap.6. num.109.* Molfesius *in sum. tom.1. tract.10. cap.4. num.22.* Imò cum Sancio *in Select. disp.54. num.28.* & aliis, puto, hoc etiam esse verum, quamvis noctè sit perventurus ad proprium oppidum, à quo manè exivit, & ubi Jejunium servabatur: nam, cùm ipse ferè per totam diem fuerit in loco, ubi non Jejunabatur; potuit licitè pluries comedere, cum quo Jejunium nequit servari, erit tamen adstrictus, serò in oppidum reversus à carnibus abstinere.

3. Ad argumentum verò Coninch, respondetur ex Sanchez, obligationem abstinendi à carnibus esse dividuam; unde toties illis utens in die vetito delinquit mortaliter: quare potest pro parte diei ejusdem, dum in loco obligationis est, id præceptum servare; & pro parte ejusdem diei non servare, dum est, in alio loco in quo non obligat: sed obligatio Jejunandi individua est, consistens in unica comestione quam semel violans Jejunium, comedendo, non tenetur ampliùs ea die à cibis abstinere; cùm ergo Jejunium nocte obligatorum non sit; non obligavit summo mane. Ita Sanchez quem citat, & sequitur Villalob. in *summ. tom.1. tract.2. diff. 34. num.3.* ubi sic ait: (El que sale de su lugar, donde se ayuna, y llega la hora de la cena à otra, adonde se come carne, la puede cenar alli, y aun podria, antes de salir de su lugar, si tiene por cierto, que ha de yr al lugar, donde no se ayuna, almorzar en su casa por la mañana, con que no coma carne entonces.) Ita ille.

RESOL. XLIII.

An proficiscens à Civitate, ubi non servatur Jejunium, & accedens meridie ad locum domicilii, ubi servatur, teneatur servare Jejunium, si nondum violatum est? Ex part. 1. tr.9. Resol.50.

§. 1. AFfirmativè respondet Sanchez *in sum. to.1. lib.2. c. 12. n.33.* Lessius *lib.4. c.2. dub.8. nu.57.* & Basilius Pontius *de matr. lib.5. c.8. n.3.*

2. Sed negativam sententiam docet Sancius *in Select. disput.54. n.4.* nam, ut *supra* dicendum est; mandatum Jejunii respicit integrum diem, ut individuum objectum: sed cum ille potuerit licitè comedere in loco, à quo discessit, meritò non tenetur ad Jejunium per integrum diem. Et supradicti Doctores: eo modo, quo fatentur, proficiscentem ab oppido domicilii, ubi servatur Jejunium, & pervenientem nocte, ubi non servatur, posse in domicilio jentaculum sumere, eò quòd nocte cœnare licitè possit; item admittere erunt adstricti, non teneri servare jejunium pervenientem ad domicilium, ubi servatur, quando manè potuit jentaculum sumere.

RESOL. XLIV.

An aliquis, ut fugiat obligationem præcepti, possit transire ad alium locum propinquum, ut non Jejunet, si Jejunetur in suo? Ex p.1. tr.9. Ref.19.

§. 1. VIdetur negativè respondendum: quia malitia, & fraus non debet patrocinari authori, ut communiter asserunt Jurisperiti, & ita docet Medina *in p.2. q.66. ar. 5.* Sylvestr: *verb. Jejunium, q.2.* Rosell. *eod. verb. n.26.* & novissimè Lessius *l.4. c.2. dub.8. n.60.*

2. Sed contrariam sententiam in praxi tutam esse, & probabilem existimo: & illam docet novissimè Fagundez *Præcept. 1. l.1. c.7. num.7.* etiam, ut dixi, si talis ea sola intentione in alium locum se conferat; ut Jejunium patriæ effugiat: quia in tali casu non datur propriè, & formaliter fraus: nam fraus datur propriè, ubi adest obligatio legis, quam quis per dolum, vel fraudem vult evadere: sed hic nulla datur obligatio, ut *superiori quæstione* probatum est: ergo dicendum est: dari potiùs fugam quandam obligationis, quæ fuga de se non est bona, nec mala, & ita faciens utitur jure suo. Ergo, &c.

RE-

RESOL. XLV.

An quis teneatur ad jejunia sui oppidi, dum absens est?

Et aliqua alia circa hoc, & circa peregrinos, & vagos infra notantur in textu hujus Resolutionis, Ex part. 5. tractat. 9. Resol. 18.

§. 1. AFfirmativam sententiam docet Paludan. *in 4. dist. 15. q. 4. a. 3.* quem postea sequitur D. Antoninus *p. 1. tit. 7. c. 2. §. 2. in fin.* & Sylvest. *verb. jejunium, n. 7.* Rosella, *eod. verb. n. 16.* & alii. Et ratio est quia aliter non teneretur ad leges loci, per quem transit, neque ad leges patriæ: ergo omninò exemptus esset, quod asserere est absurdum.

2. Hæc sententia est probabilis. Sed contrariam probabiliorem esse existimo, quam docet Villalobos *in sum. tom. 1. tract. 2. diff. 34. num. 5. & seq.* Filliucius *tom. 2. tract. 27. part. 2. cap. 6. numer.* 108. Lessius *lib. 4. cap. 2. dub. 8. num. 54.* Sanchez *de matrim. tom. 1. lib. 3. disput.* 18. *num.* 18. Reginaldus *tom. 1. lib. 4. cap. 12. n. 136.* & alii. Et ratio est quia statuta, & consuetudines locales affixæ sunt loco, & obligant tantùm existentem in eo, ut constat *ex cap. illa, dist. 12. & cap. 2. de quæst. in 6.* ergo, &c. Et ideò, si quis noctu pervenit in loca, ubi Jejunium suæ patriæ non servatur, potest ibi cœnare, & comedere carnes. Ita Lessius, *ubi supra.* Et Lusitanus transiens per Castellam potest edere intestina animalium; quamvis in Lusitania id sibi feria sexta, & die Sabbati non liceret. Ita Sayrus *in clavi, lib. 7. cap. 3. n. 11.* Navarrus *in sum. cap. 23. n. 120.* Covarruvias *lib. 4. var. cap. 10. nu. 8.* Et hæc doctrina procedit, etiamsi talia jejunia essent juris communis, & obligarent in patria peregrini; non autem in eo loco, in quo reperitur, si per dissuetudinem fuissent abrogata: & ita Mediolani licitum erit peregrinis vesci carnibus primis quatuor diebus Quadragesimæ, ut notavit Sanchez *de matrim. tom. 1. lib. 3. cap. 18. n. 7. & 18.* & Lessius *num. 59.* Fagundez, *ut infra, num. 3.* Secùs autem, si Jejunia domicilii sui observentur etiam in loco, ubi tunc est: quia tunc nulla ratio excusat, cùm talia jejunia obligent in patria sua, & in loco, ubi tunc per modum transitus moratur. Et ita docet Sanchez *de matr. l. 3. disp. 18. nu. 14.* Suarez *de Relig. to. 1. l. 2. c. 14.* Fagundez *Præcept. 4. l. 1. c. 7. n. 7.* Granado *in par. 2. D. Th. contr. 7. tr. 3. p. 1. disp. 6. sect. 4. n. 29.* & alii: licet etiam probabiliter contrarium asserat Sancius *in Selectis, disp. 54. n. 35.* ubi docet, non teneri peregrinum jejunare in loco, ubi servatur jejunium, quando in suo loco etiam servatur: quia talis peregrinus non tenetur servare legem illam in loco, ubi est præsens, ex vi legis suæ patriæ; nam illa non potest obligare extra territorium: nec etiam obligatur ex vi legis illius oppidi, per quod peregrinus transit. Ergo, &c. Nec est reputandum inconveniens, in illo casu peregrinum ad non jejunandum esse liberum: nam vagi, qui certum domicilium non habent, nullis particularibus legibus locorum, per quæ vagantur, vinciuntur. Ita Sanc. quod est valdè notandum.

RESOL. XLVI.

An peregrini, quorum præsentia solum est in transitu per duos, vel tres dies, teneantur ad Jejunia illius loci?

Idem dicendum est quoad Festa loci, & Missam audiendam.

Et an Episcopi possint punire ejusmodi peregrinos Jejunia, & dies festos, & alias consuetudines loci non observantes?

Et an idem, quod de peregrinis dictum est dicendum sit etiam de viatoribus, advenis, & vagis? Ex part. 5. tractat. 9. Resolut. 2.

§. 1. SEntentiam affirmativam docuit Suarez *de Relig. to. 1. l. 2. c. 14. n. 8. & de leg. l. 3. c. 33. n. 3.* Malderus *in p. 2. q. 96. art. 5. circa fin. fol. mihi* 409. Molfesius *in sum. tom. 1. tr. 10. c. 4. n. 17.* Salas *de leg. disp. 14. sect. 4. n. 415.* Ortiz *in sum. cap. 19. mandam. 2. n. 12. in fin.* S. Joan. de la Cruz *in direct. consc. p. 5. præcept. 3. c. 4. disp. 9. conclus. 1.* Mexia *in pragm. taxæ panis, concl. 5. n. 80.* Navarrus *in Man. c. 13. n. 5. & c. 23. n. 120.* Covarruvias *l. 4. var. c. 20. n. 8.* Lopez *in instruct. p. 1. c. 52.* Pontius *de matr. l. 5. c. 7. §. 1.* Vasquez *in 3. p. t. 3. disp. 184. c. 3. n. 28.* & alii: qui omnes asserunt peregrinos teneri ad jejunia, festa, & mores locorum, per quæ transeunt. Et ratio est; quia *in cap. illa dist. 12.* & ex Augustino, ita habetur: (Ad quancunque Ecclesiam veneris, ejus morem serva) Ubi Glossa notat, illud proverbium: *Si fueris Romæ, Romano vivito more.* Item, *in cap. consil. de observ. jejuniorum,* & in Gloss. ibi, dicitur, teneri peregrinos, se conformare consuetudini locorum, in quibus sunt; & posse Episcopos illos compellere ad hujusmodi jejunia, & consuetudines observandas. Unde ex hac doctrina putat Lessius *l. 4. c. 2. dub. 6. n. 51.* peregrinum teneri ad jejunium, & ad Missam audiendam, si integro die in aliquo loco permaneret. Hæc opinio est satis probabilis.

2. Sed non minùs probabilem contrariam existimo & in praxi tutam, ut notavit Villalobos *in sum. to. 1. tr. 2. diffic. 33. n. 8.* & illam docet Fagundez *Præcept. 4. l. 1. c. 7. n. 10.* qui multos alios citat. Idem docet Azorius *p. 1. l. 7. c. 19. q. 4.* Reginaldus *to. 1. l. 4. c. 12. n. 136.* Vegha *in sum. to. 1. cap. 15. cas. 11.* cum aliis. Et ratio est: quia *in cap. illa dist. 12.* respondet Ambrosius Augustino, consuetudinem esse servandam ad quancunque Ecclesiam quis accesserit ne aliis offensio præbeatur: ergo, excluso scandalo, non tenetur peregrinus servare jejunium, vel dies festos alicujus loci, per quem transit. Cæteras rationes, vide apud citatos Authores.

3. Imò ego puto, dictos peregrinos, secluso scandalo, non teneri ad jejunia, & dies festos, nisi habeant animum manendi per majorem anni partem: & ita loquens de jejunio docuit Bonac. *de leg. disp. 1. q. 1. punct. 6. n. 49. & disp. ult. q. 1. punct. 6. n. 6.* ex doctrina, quam docet Granado *in p. 2. D. Th. contr. 7. tr. 3. par. 1. disp. 6. sect. 4. n. 25.* & Sanchez *de matr. to. 1. l. 3. disp. 18. n. 9. & in sum. to. 1. l. 1. c. 12. n. 38.* & alii: & hanc opinionem probabilem vocat Lessius *l. 4. cap. 2. dub. 7. nu. 49.* licet ipse contrariam doceat, quàm novissimè tenet etiam Sancius *in Selectis, disp. 44. num. 31.* Filliucius *to. 2. tr. 27. c. 7. num. 16.* & alii: quod probant ex vi consuetudinis, quæ obligat peregrinos ad jejunia, & festa loci, ad quem divertunt permanendo per aliquod breve tempus; unde omnes fideles ita observant ex apprehensione, quòd ad id teneantur. Secundò, quia Episcopi puniunt ejusmodi peregrinos, jejunia, & dies festos, & alias consuetudines loci non observantes: ergo, &c.

4. Sed ad primum respondeo, negando, consuetudinem illam obligare sub mortali: & aliqui hoc facientes, faciunt ex consilio, & quia obligatos se esse existimant: vel id faciunt ex ignorantia, sicut ad audiendam Missam credunt se esse adstrictos ex solo transitu, aut brevi mora: vel, si sunt viri docti, id faciunt, quia tenent contrariam sententiam: & ideò nostram tenentes, neque Missam audient, neque jejunia observabunt, sine peccato.

5. Ad secundum respondeo, Episcopos punire dictos peregrinos in nostro casu, ratione scandali, quod præbent, jejunia, & dies festos non observando, vel dicendum est, Episcopos hoc efficere; quia amplectuntur contrariam sententiam valdè probabilem.

6. Restat modò respondere ad argumenta primæ sententiæ Suarez, & aliorum. Ad primum dico, quod Augustinus in illo canone loquitur de peregrinis habitantibus in aliquo loco pro majori anni parte; vel loquitur de consilio, vel ratione scandali. Ita Villalobos *in sum. tom. 1. tr. 2. diff. 23. n. 8.*

7. Ad secundum respondeo eodem modo; nempe, quòd consilium loquitur de his, qui causa habitandi in aliquo loco se transferunt; aut loquitur de vagabundis: de quibus est diversa ratio. Ita Fagundez *ubi supra, n. 12.*

8. Notandum verò est, quòd Clavis regia *l. 3. c. 4. num. 8.* Sancius *in Selectis, disp. 44. n. 34.* & Lessius *l. 4. c. 2. dub. 7. nu. 49.* admittunt nostram sententiam tanquam probabilem, non solùm in ordine ad viatores, & advenas, sed etiam quoad vagos. At hæc opinio aliquibus non placet: nam, cùm vagi nullibi habeant domicilium, sunt totius orbis accolæ; & ideò tenentur ad jejunia, & festa, aliasque leges: & consuetudines locorum, in quibus reperiuntur: alioquin immunes essent ab omnibus legibus, & statutis, quod dicere absurdum est: & ita docet Azorius *p. 1. l. 5. cap. 11. quæst. 13.* Suarez *de relig. to. 1. lib. 2. c. 14. n. 20.* Lorca *in p. 2. t. 2. tr. de leg. disp. 25. memb. 4. in fine* Sanch. *de matr. to. 1. l. 3. disp. 18. n. 15. fol. mihi 4. disp. 15. q. 4. art. 2.* & alii.

9. Notandum est etiam, quòd, licèt *supra* docuerimus advenas accedentes ad aliquem locum absque intentione ibi commorandi majori anni parte, non obligari legibus illius loci: tamen excipiuntur aliqui casus, in quibus advena tenetur servare leges locorum. quos quidem casus, cùm non pertineant ad nostram materiam, videbis apud citatos Doctores.

10. Et tandem nota, quòd Sancius *in Selectis, disp. 54. nu. 35.* adversùs Sanchez *in sum. to. 1. lib. 1. cap. 12. n. 42.* docet, quòd accedens ad aliquod oppidum, animo ibi habitandi, si postea decernat se brevi discessurum, lege jejunii illius loci non tenetur.

RE-

RESOL. XLVII.

An peregrinus possit uti Indulgentia sui territorii, si in loco, ubi moratur, servatur jus commune?

Et pro intelligentia hujus quæstionis aliqua adducuntur in exemplum hujus difficultatis, Ex part. 3. tract. 5. & Misc. 1. Res. 121. aliàs 120.

§. 1. EXempli gratia, Mediolani licet ex consuetudine vesci carnibus, quatuor primis diebus Quadragesimæ quod jure communi prohibitum est; quæritur, an si aliquis Mediolanensis hospes sit hic Panormi, ubi jus commune, viget, possit in illis diebus edere carnes? Negativè respondet Basilius Pontius *de matr. l. 5. c. 8. n. 3.* ubi citat Suarez asserentem oppositam sententiam neque esse probabilem, neque secutam in praxi.

2. Non reticeam tamen illam docere P. Thomam Sanchez *de matr. tom. 1. lib. 3. disput. 18. numer. 7.* quia licet hoc privilegium videatur locale, soloque cohærens, est utique tale in hoc sensu, ut eo gaudeant, non tantùm ibi quoquo modo existentes, sed etiam qui in jure habentur pro præsentibus, ibique existentibus, quales sunt, qui brevi tempore absunt, citò reversuri, eo quòd illi domicilium ibi habeant. Et ita Palacius *dist. 15. disput. 8. post. 5. conclus. vers. at vero*, dixit Castellanum per Lusitaniam transeuntem, posse more suæ patriæ intestinis vesci die Sabbathi, quæ in Lusitania non permittuntur. Ita Sanch. qui etiam citat Ledesmam *de matr. q. 45. art. 5. punct. 3. dub. ult. §. 2. arguitur, & §. quibus positis*.

RESOL. XLVIII.

An Germanus iter faciens per Italiam possit in diebus Quadragesimæ comedere ova, & lacticinia?

Et ex doctrina hujus quæstionis inter alia, quæ docentur, etiam infertur, an peregrini teneantur observare leges locorum, per quæ transeunt?

Et an Castellanus peccaret, si transiens per Galliam, & Lusitaniam animalium intestina in die Sabbathi comederet?

Et quid è contra?

Et quid de civibus Mediolanensibus, qui Romæ quatuor primis diebus Quadragesimæ carnes comederent?

Et quid è contra; Ex parte 7. tractat. 10. & Miscel. 1. Resolut. 32.

§. 1. DE hoc casu hic Romæ interrogatus fui à nobili viro Germano testante de consuetudine suæ provinciæ; quam etiam extare in Belgio testatur Lessius & affirmativè respondet P. Fr. Amicus *tom. 5. de Just. disput. 5. sect. 16. num. 359.* ubi sic ait. Infertur secundò posse Germanum iter facientem per Italiam, si absit scandalum, tempore jejunii comedere ova, & lacticinia; sicut & Mediolanensem transeuntem per loca, ubi 4. diebus ante Dominicam quadrag. jejunatur, non jejunare: & Castellanum iter facientem per Lusitaniam, animalis extremitates, atque intestina die Sabbathi comedere. Ratio est, quia non tenetur quis servare leges, & consuetudines loci per quem transit, sed potest uti privilegio suæ patriæ: ita communiter DD. Nec refert, quòd tale privileg. videatur concessum loco: nam ut benè Sanchez *loc. cit. num. 7.* etsi concessum sit loco, adhuc eo uti possunt omnes, qui moraliter censentur loco præsentes, & ut qui præsentes in ipso jure habentur, ut qui mox in patriam, ubi proprium domicilium habent, sunt reversuri. Contra verò posse, & Italum per Germaniam incedentem tempore jejunii comedere ova, & lacticina, & Romanum Mediolano transeuntem non jejunare 4. illis diebus ante Dominic. quadrag. & Lusitanum per regnum Castellæ iter facientem animalis extremitatibus, & intestinis die Sab. vesci. Ratio, quia licet qui iter facit, non teneatur ad leges & consuetudines loci per quem transit, potest tamen maximè cùm favorabiles sint, eas acceptare. Ita Amicus, cujus doctrinam adducere volui, quia satis confirmat ea, quæ dixi circa privilegium Bullæ Cruciatæ comedendi ova, & lacticinia, nempe posse verbi gratia Siculum iter facientem per Regnum Neapolitanum comedere lacticinia tempore quadrages. si Siciliæ reversurus esset.

2. Adverte tamen lector omnia supradicta probabiliter non admittere plures DD. & ideò Pet. à S. Joseph. *in idea Theol. moral. lib. 2. cap. 8. res. 3.* sic ait: Peregrini transeuntes per aliquem locum, tenentur servare leges illius loci, si quandiu ibi sistunt obligatio earum vigeat. Ratio est, quia non satis provisum videretur rectæ gubernationi Reip. si peregrini non tenerentur servare leges locorum per quæ transeunt: sic enim incolæ facilè turbarentur, & spernendi leges occasionem sumerent. Quare cum hoc grave sit incommodum, ipsarumque legum fini repugnans, dicendum est, peregrinus debere se conformare statutis locorum per quæ transeunt.

3. Confirmatur, nam in communi sententia peregrinus tenetur servare leges loci per quem transit, quando illæ destinantur ad commodum aliquod temporale illius loci, ut si v. g. prohibitum sit, ne triticum inde extrahatur. At hæc ratio aut nullius est momenti, aut de omnibus legibus concludit: cùm lex non sit, quæ in bonum subditorum non tendit: & præterea negari non possit; quin ad bonum Reipub. spectet, ne subditi malo aliorum exemplo, ad contemptum legum inducantur.

4. Nota tamen prædicta intelligi de legib. quæ sunt speciales illius loci, per quem peregrinus transit: nam si agatur de legibus communibus, dubium non est quin teneatur eas observare, etsi in illius patria non vigeant. Undè peccaret Castellanus, qui transiens per Galliam, animalium intestinis die Sabbathi vesceretur, & Civis Mediolanensis qui Romæ 4. primis dieb. Quadrages. carnes comederet. Ita ille, cui adde Mazud. *tract. de sac. res. disp. 2. c. 14. diffic. 4. dub. 3. n. 62.* & alios penes eum, & Sanch. quidem *in sum. t. t. l. 1. c. 13. n. 39.* se retractavit. Sed licet hæc omnia magis probabiliter dicta sint, nostra tamen; & P. Amici sententia sua non caret probabilitate.

RESOL. XLIX.

An in Quadragesima licitum sit sine Bulla Cruciata edere, quod vulgo dicitur un biscotto? Ex parte 1. tractat. 9. Resolut. 31.

§. 1. NEgantem sententiam amplexus est Vir doctissimus S. Joan. de la Cruz, *in direct. consc. part. 1. precept. 3. art. 2. dub. 8. concl. 4. in fin.* ubi sic asserit. (Nota, esse peccatum mortale, comedere in Quadragesima biscochos sine privilegio. Nec valet, quòd substantia ovi est versa in aliam substantiam, aliàs liceret comedere cibum album ex carne confectum, cùm ibi substantia carnis versa sit in aliam substantiam.) Idem docet Vegha *in summ. tom. 1. cap. 14. cas. 9.*

2. At, his non obstantibus, affirmativam sententiam tenet Pater Villalobos *in sum. tom. 2. tract. 23. dub. 7. numer. 3.* ita asserens: (Es materia de colacion un biscocho: no obstante, que llevan huevos, que moralmente se junga aquello por colacion, y ansi me parece, que esta en uso. Suele llevar un biscocho la quarta parte de un huevo. Et licet dubius circa præsentem quæstionem maneat Rodriq. *in sum. to. 1. c. 23. ante 2. concl.* tamen in fine sic asserit: (Atento, que la substancia del huevo es poca, no es materia de peccado mortal, porque los que hazen los biscochos, affirman, que cada uno dellos lleva muy poco de un huevo, y assi me lo han certificado.)

3. Igitur, & propter consuetudinem, & propter parvitatem materiæ, hoc edulium comedentes excusantur à peccato. Unde, si magnam quantitatem ex ipsis comederent, peccarent etiam secundùm hos DD.

4. Sed post hæc scripta inveni, Ledesmam docere etiam hanc sententiam *in sum. tom. 2. tr. 27. cap. 2. diffic. 5. fol. mihi 690.* ubi ita asserit: (No tengo por peccado mortal en la colacion comer un biscocho, ò dos. La razon es, porque aunque no sea licito, comer huevos en su propria forma, ni convertidos en otra substancia, però la cantidad de huevos que se halla en dos, ò tres biscochos, es muy perqueña, como es cosa notoria y lo dizen las que hazen biscochos, y ansi esta engañado Rodriq. en dezir, que cada biscocho lleva un huevo. Lo que digo en la colacion, digo el comer por la misma razon.) Ita ille. Qui tamen immeritò carpit Rodriq. nam ipse nunquam dixit, quòd tale edulium contineat unum integrum ovum, ut ex ipsius verbis *sup.* apparet: & in hoc etiam fallitur Vegha, *ubi sup. to. 1. cap. 14. cas. 9.* qui etiam citat Rodriquez ita asserentem.

RESOL. L.

An Jejunium indictum à Confessario, vel ab aliquo Jubilæo frangatur cum esu ovorum, & lacticiniorum? Ex part. 2. tract. 9. Res. 6.

§. 1. QVoad primum de Jejunio per pœnitentiam injuncto negativè respondet Palud. *in 4. dist. quæst. 4. art. 4. concl. 2.* Sylvest. *verb. Jejunium, quæst. 5.* & Fagund. *Precept. 4. lib. 1. cap. 2. numer. 10.* qui etiam citat D. Antoninum: & Sanch. *in summa tom. 1. lib. 4. c. 11. nu. 13.*

n.50. citat pro hac sententia Ovandum *in 4, dist,16, post propositionem 52. concl.*1.

Sup. hoc sup. in ead. Resol. 47 & in Ref. 1. omnotat. propter. fin eadem § & in Ref. 0. §. 2. ad medium, & in Ref. 1. hoc totum, &c.

2. Sed quoad jejunia Jubilei, posse illa servari cum esu lacticiniorum, docet Henriquez *lib.7.c.*10.*n.*4.*& c.*13.*n.*13. & Villalobos *in sum.tom.*1.*tr.*26.*diffic.*24.*n.*4. ubi sic asserit: (Pueda se gañar el Jubileo ayunnando con huevos, y lacticinios,) fuera del ayuno de Quaresma. (La razon es, porque en derecho ne se prohiben los huevos entre año, y comiendo lacticinios, se guarda la sustancia del ayuno, y lo declararon Pio V. Greg.XIII. Greg.XIV. y Sisto V. en los Jubileos, que en su tiempo dieron, como refiere Henriquez, y el que tuviere, Bulla tambien en Quaresma, puede gañar el Jubileo comiendo lacticinios, porque con esso ayuna.)

Sup. hoc sup. in tr. 1. Ref. 163. §. ult. & in aliis ejus ait. not. & infra in Ref. seq. §.s. & in aliis ejus annot.

3. Dices, hoc verum esse, seclusa consuetudine, ut notavit ipsemet Henriquez. Homobonus *de exam. p.*1.*tr.*8.*c.*7. *q.*21. & Alphonsus de Leone *tr, de Jubilae, p,*2*, q.*14*. sect.*3*.n.* 145. Respondent aliqui, talem consuetudinem non extare, ideò ad alia transeamus.

R E S O L. LI.

In quibus jejuniis prohibeantur lacticinia.
Sed difficultas est, an in diebus jejuniorum extra Quadragesimam prohibeantur saltem ex consuetudine?
Et ąn si sit dubium, an talis consuetudo obliget ad mortale, necnè, dicendum sit non obligare? Ex p.1.tr.9. Ref.41.

Sup. hoc et Ref. seq. lege doctr. §. penult. & alterius Ref. junc. & dicta Ref. & inf. ea ref. 38. §. Nota.

§. 1. RESpondeo: de jure communi prohiberi tantùm in diebus quadragesimalibus, ut patet *in c. denique, dist.*4. & notat S. Joan de la Cruz, *in directer. consc. p.* 1. *precep.*3*, art.*4*. dub.*8*. concl.*4. Villalobos *in sum. com.*1*.tr,* 23*.diff.*8*.nu.*1. Ledesma *in sum.tom.*2*.tr.*27*.c.*2*. concl.*3. Reginaldus *in praxi, tom.*1*.l.*4*.c.*13*.n.*2*. tract.*27*.p.*2*.c.*2*. dub.*25. Ortiz *in sum. cap.*19*.mand.*2*. num.*9. Fernandez *in exam. Theol, moral. p.*2*.c.*8*.§.*3. Sanchez *in sum, to.*1*. lib.*4*.c.*11*. n.*50. & alii penes ipsos.

Sup. hac consuetudine infra in Ref. 38. circa finem ad lin. 3. & in Ref. 38. §. 1. & in Ref. 38 ... & sup. in Ref. penultima § ult. & superius in tr. 3. Ref. 167. § ult. & in Ref. 163. §. ult. & inter. à Ref. 27. §. 1. ad medium.

2. Difficultas est, an in diebus jejuniorum extra Quadragesimam prohibeantur saltem ex consuetudine? Aliqui asserunt, adesse talem consuetudinem in multis locis; & ideò sub mortali observandam: sed Fillinc. *tom.*2*.tr.*27*.p.*2*. c.*3*. n.*49. rectè observat, non semper consuetudinem obligare sub peccato ad abstinentiam ab ovis: quia non est cum existimatione obligationis, sed tantùm ex devotione, ideoque admonendi populi, ne ex erronea conscientia peccent. Et hæc doctrina procedit in locis, ubi Bulla Cruciatæ communiter sumitur. Unde Vasquez *in p.*2*. to.*2*. disp.*177*.c.*6*.n.* 55. putavit, consuetudinem obstinendi ab ovis in regno Castellæ non obligare: quod etiam docuit Villalobos *in sum. to.*1*.tr.*23*.diff.*2*.num.*7. ubi sic asserit: (No obliga la costumbre de no comer huevos en todo el año, fuera de los ayunos de la Quaresima, porque no se puede probar; que aya tal costumbre, porque toma la major parte del pueblo la bula de mas de cinquenta años à esta parte, y comen con ella lacticinios, y para que se introduzga la mayor parte del pueblo voluntariamente con animo de obligarse, lo qual me parece muy probable, y que se puede seguir en practica.) Ita illa, & etiam ante illum Henriquez *in sum. lib.*7*.cap.*13*. nu.*9. sic asserens: (Ista consuetudo debet esse præscripta spatio quadraginta annorum, ut habeat vim legis, & sponte inducta animo obligandi. Quare examinanda est consuetudo regionis, aut urbis: & multi viri docti negant obligare in multis Hispaniæ locis, quasi ea consuetudo non sit scienter spontè inducta, sed ob frequentes Bullas, quas fere omnes capiunt, reputare simpliciores viros per errorem, se obligari.) Ita Henriquez, quem posteà sequutus est Rodriquez *in sum. tom.*1*.c.*23*. concl.*50*.n.*11. Vide omninò Salas *de leg. tr.* 14*. disp.*19*. sect.*6*.n.*78.

Sup. in Ref. quam hic est sup. in tr. 4. Ref. 17. §. ult. & in tom. 2. ... Ref. 66. §. hic, & in tom. 5. tr. 6. Ref. 17. prope finem, §. 1. & vers. Imo qui quando ... in Ref. 94. & in tom. 6. tr. 2. Ref. 28. 29. 30. &c.

3. Notandum est etiam cum Villalobos, *ubi suprà*, quòd si sit dubium, an talis consuetudo obliget ad mortale, necne, minimè obligat: & ideò propter tot circumstantias, & conditiones necessarias, ut consuetudo obliget sub mortali, putat illam non adesse cum isto onere; & ita docet Portel. *in addit. ad dub. regul. ver. jejunium, num.*7. & Sanchez *in sum. tom.*1*. lib.*4*.c.*11*.n.*25. ubi simpliciter & absolutè negat, lacticinia in jejuniis extra Quadragesimam per consuetudinem prohiberi. Et hæc sunt ejus verba. (Existimo satisfieri omnibus his Jejunia extra Quadragesimam factis edendo lacticinia absque Bulla: quia est probabilior opinio, ex jure, neque consuetudine interdici lacticinia in illis, ut *in tractatu de jejunio* probavimus.) Ita Sanchez, & novissimè Sancius mutans opinionem *Select. disput* 52*. nu.*59. Vide etiam *sup. Ref.*5*. & *6.

Et Ref. 3. citata in illa hujus ... hic est infra Ref. 36. secunda vero est Ref. 30.

R E S O L. LII.

An ova & lacticinia sint prohibita in jejunio Quadragesimali de jure positive sub peccato mortali?
Et si non ex jure saltem ex consuetudine?
Et an ova, & lacticinia sint prohibita in jejuniis extra Quadragesimam, & in diebus veneris, & Sabbathi de jure communi?
Et an sit peccatum mortale comedere ova, & lacticinia in diebus Dominicis Quadragesimæ?
Et docetur, quod Confessarii non debent scrupulos iniicere pœnitentibus comedentibus tempore Quadragesimæ cum Bulla Cruciatæ, ova, quæ intra gallinas inveniuntur. Ex p. 3, tr.6. & Misc.2. Ref.80.

Sup. hoc in ref. seq. & in Ref. prout ... lege dicti ... §. 1. & alterius ejus not.

§. 1. NEgativè respondet Fagundez *in precept.*4*. Ecclesiæ, lib.*1*. cap.*2*. num.*12. asserit enim quòd ex vi juris communis, & seclusa quacumque consuetudine alicujus loci, aut provinciæ non esset plusquam veniale ova, & lacticinia edere in jejuniis Quadragesimæ. Idem docet Palatius *in annotat. ad summam Cajetani, ver, jejunium.* Dominicus *in cap. denique, in compendio, & numer.*5. cum aliis. Et hanc opinionem probabilem esse putant Doctores Academiæ Conimbricensis, Eborensis, Salmanticensis, & Complutensis; quos nominatim novissimè citat Fagundez *in sua Apologia, capit.*3. qui rationes multas etiam adducit ad probabilitatem hujus opinionis firmandam.

2. Verùm ego contrariam sententiam teneo, quam tuetur Sanchez *in summa, tom.*1*.l.*4*. cap.*11*. numero* 53. Sancius *in selectis, disp,*51*. num.*27. Toletus *lib.*6*. cap.*3*. numer,*2*. &* 3. Navarrus *cap.*21*. num.*22. Rodriquez *in explicat Bullæ*, §.6. *numero* 2. Azorius *tom,*1*. lib.*7*. cap.*10*. quæst.*1. Henriquez *lib.* 7*.cap.*13*.num.*8. Beja *in respons. p.*1*. cas.*47. Lopez *in instruct. part,*2*. cap.*212. Bonacina *tom.*2*. disp. ultim, qu.*1*. punct.*2*. numero* 2, Villalobos *tom.*2*. tract.*23*. diffic.*8*. num.*1. & alii; & ratio est, quia ita communiter exponunt DD. textum *cap. denique dist.*4.

Sup. hoc in ref. seq. ... post ... & sup. contenta in hoc §. loco in tom. 6. tr. 2. Ref. 27. & in aliis ejus annot. & signanter in tom. 9. tr.6. Ref. 93. §. 1 ult. à post medium, à vers. Ex his colligitur.

3. Quo ad consuetudinem verò, displicet mihi id quod asserit Pater Fagundez *ubi suprà, numer.*11. difficillimum esse scire, ubi illa obliget ad non comedenda ova, & lacticinia in diebus Quadragesimæ, nam ut asserit Suarez *de legib. lib.*7*. cap.*35*. num.*13. & Ferdinandus de Castro Palao *in opere morali, to.*5*. tr.*3*. disp.*3*. punct.*2*.§.*3*.n.*13. ex tribus conjecturis deduci potest consuetudinem obligare. Prima, si consuetudo sit gravis, difficilis, & communiter servata à populo, quia non solet populus uniformiter convenire in his actibus, nisi quando se obligatum sentit. Secunda, si viri timorati malè sentiant de his, qui non servant consuetudinem, vel communiter populus scandalizatur. Tertia, si Prælati, & Superiores puniant violantes consuetudinem. Sed omnes hæ conjecturæ adsunt ferè in omnibus mundi partibus, circa consuetudinem non comedendi ova, & lacticinia tempore Quadragesimæ; ergo clarè, & faciliter apparet dictam consuetudinem abstinendi ab ovis, & lacticiniis in dicto tempore obligare sub peccato mortali; undè pro praxi certum est comedentes ova, & lacticinia tempore Quadragesimæ peccare mortaliter, si non ex jure positivo, ut ego teneo, saltem ex consuetudine.

4. Notandum est etiam hic obiter primò, Confessarios non debere scrupulos iniicere pœnitentibus comedentibus tempore Quadragesimæ, cum Bulla Cruciatæ, ova quæ intra gallinas inveniuntur, vulgò dicta *ova annunnata*, quia sunt ejusdem speciei, & generantur ex eadem materia, qua generantur ova perfecta, quæ pariunt gallinas; Ergo si licitum est hæc comedere, licitum erit & illa.

Sup. hoc in Ref. praeced. in dicto §. 1. & infr. in R. 38 §. Nota ex suprad. &c.

5. Notandum secundo contra Graffium *in decis. tom.*1*. lib.* 2*. cap.*36*. num.*10. Alexandrum *in cap. denique, dist.*4*. numer.* 16. Dominicum *in cap. rogationes, de consecr. dist.*3. Astensem *part.*2*. tit,*28*. artic.*3*. quæst.*5. Richardum *in* 4*. dist.*15*. art.* 3*. quæst.*5, Tambienam *ver, jejunium, num.*3. & alios, ova, & lacticinia non esse prohibita in jejuniis extra Quadragesimam, & in diebus Veneris, & Sabbathi de jure communi. Et ita docent D. Thomas *in* 2*.* 2*. quæst.*147*. artic.*8*. ad* 3. Lessius *lib.*4*. cap.*2*. dub.*2*. numer.*8. Azorius *tom.* 1*. l.*7*. cap.* 10*. quæst.*1. Paludanus *in* 4*. dist.*15*. quæst.*4*. art.* 4. Sancius *in selectis, disput.*51*. num.*58. Sanchez *in summa, tom.*1*. lib.* 4*.c.*11*. num.*52. Sà *ver. jejunium, num.*8. Villalobos *in sum. to.*2*. tr.*23*. diffic.*2*. n.*7. Vasquez *in p.*2*. tom.*2*. disp.*177*. c.*6*. num.* 54. & alii.

Sup. hoc in Ref. seq. §. Consirm. ad medium, & in ... in Ref. 1. post seq. &

6. Notandum tertiò contra Llamas *in* 3*. part, methodi, c.*5*. §.*56*. in fine.* Antonium Gomez, *in explicat. Bull. Cruciata, clausula* 7*. num.*7. & alios, ova, & lacticinia commedere in diebus Dominicis Quadragesimæ esse peccatum mortale. Ita Henriquez *lib.*7*. cap.*13*. n.*10. Vegha *in sum. to.*2*. cap.*14*. cas.* 26. Vil-

26. Villalobos *in sum. to.2. tract.23. diffic.8. num.1.* Sanchez *in summa, tom.1. lib.4. cap.11. num.53,* Sancius *in selectis, disp.55. n.29.* Rodriquez *in explicat. Bulla Cruciata, §.6. n.8,* & alii,

[illegible]

RESOL. LIII.

An ova, & lacticinia sint prohibita sub mortali in Jejunio Quadragesimali, nisi consuetudo in aliqua Provincia esset in contrarium?

Et an saltem in diebus Dominicis Quadragesimæ ova, & lacticinia non sint prohibita?

Et quid de Religiosis, qui virtute Cruciatæ comedunt ova, & lacticinia in diebus Dominicis prædictæ Quadragesimæ?

Et an sit consuetudo in Religionibus non comedendi ova, & lacticinia in Quadragesima, ita ut obliget ad peccatum mortale?

Et notatur, quod Leo X. in Bulla incipiente Religionis Zelus, *concedit Religiosis S. Jacobi de Spata, & Veles, & S. Marci Legionensis, & eorum familiaribus, & servitoribus comedere in Quadragesima, & aliis diebus anni de jure, consuetudine, aut juxta sua statuta, & instituta, aut alias quomodolibet prohibitis butyrum, ova, & alia lacticinia, & de consilio utriusque Medici etiam carnes, quo privilegio communicant aliæ Religiones, &c. & servatur ista Bulla in Conventu de Veles.*

Et tandem queritur, an privilegium perdatur per non usum? Ex parte 9. tractat. 8. & Miscel. 3. Resolut. 67. aliàs 66,

[illegible marginal note]

§. 1. OPinionem negativam Fagundez, Auctores, qui post ipsum scripsere, jam refutaverant, & ego illam reprobavi *in part.3. tract.6. resol.*80. & me citato reprobat Trullench in Decalog. *tom.1. lib.3. c.2. dub.12. nu.3.* Sed novissimè dictam opinionem sequitur Pater Pellizarius *in Manuali Reg. tom.1. tract.5. c.5. num.20. 21. & 22.* ubi firmat, esum lacticiniorum, stando præcisè in jure communi, non esse sub mortali prohibitum in jejunio quadragesimali, nisi consuetudo in aliqua Provincia esset in contrarium sed non ita facilè statuendum est eam consuetudinem obligari sub mortali, *quod si dicatur obligare, adhuc non esse certum ea adstringi Regulares.* Itaque secundum Pellizarium, in dubio an talis consuetudo sit introducta cum obligatione peccati mortalis, non solum Sæculares, sed etiam Regulares possunt impunè in Quadragesima vesci lacticiniis. Sed (ne opinio Fagundez, & Pelliazarii radicea figat) hæc omnia reiicienda esse puto, & præter Sanchez, Sancium, Toletum, Navarrum, Rodriquez, Azorium, Henriquez, Bejam, Lopez, Bonacinam, & Villalobos, quos citavi in dicta Resolutione 8. affirmativam sententiam docent Joannes Vviggers, *tr. de Temperantia, dub.4. num.17.* Emmanuel Sà, *verb. Jejunium, num.8.* Ludovicus à Cruz, *in Bull. Cruciata disput.1. c.5. dub.13. n.4.* Tamburinus *de Jure Abbatum, tom.1. disp.12. q.9. n.5.* Ghetius *in thesaur. verb. Jejunium, n.3.* S. Joan. de la Cruz *in Directl. p.1. præcep.3. art.4. conclus.4.* Bossius, *de Jubilæo, sect.4. cas.18. n.33.* Joan. Henriq. *in qq. Pract. sect.16. q.7.* Castrus Palaus *tom.4. tract.25. disp. unic. punct.8. §.2. num.1.* qui nominatim Fagundez impugnat, & ait, immeritò hanc sententiam tenuisse, & ea eadem Societate etiam nominatim contra dictum Fagundez insurgit novissimè doctus Pater Bardi *in Bull. Cruciat. p.4. tr.3. s.2. sect.1.* Vide etiam ex Societate Escobar *in Theolog. mor. tractat.1. exam.13. cap.1. num.102.* Vide etiam Sanctorium, *in constit. Minorum, cap.3. statut.13.*

[illegible marginal note]

2. Probatur nostra sententia præter alias rationes alibi adductas, ex privilegio Bullæ Cruciatæ; nam si lacticinia non essent prohibita diebus Jejuniorum, Pontifex non solum nihil concederet per hoc indultum, sed nec debuisset excludere personas illas Ecclesiasticas; dum autem eas excludit ab indulto comedendi ova, &c. Signum evidens est, ab ipso Pontifice supponi prohibitionem in jure, atq; adeò nō supponi solam convenientiam contineri in capite. Denique, quia sola convenientia, seu consilium de abstinentia lacticiniorum, non esset sufficiens ad excludendas tot personas Ecclesiasticas ab indulto universali comedendi ova, caseum, &c. Exclusio enim parum, aut nihil operaretur, nam ipsa non obstante, possent personæ exclusæ comedere ova; si solo consilio per Sacros Canones astringerentur ad abstinendum ab illorum comestione.

3. Nec obstat dicere cum Pellizzario, & Fagundez *in cap. denique, dist.4.* sic haberi: *Par autem est, ut quibus diebus à carne animalium nos abstinemus, ab omnibus quoque, quæ sementinam carnis trahunt originem, jejunemus, a lacte videlicet, & caseo, & ovis.* Ergo in dicto textu non continetur præceptum, sed convenientia quædam, quæ significatur per illam dictionem, *Par,* quasi dicatur, æquum, seu justum esse, &c. ut interpretatur *Glossa ibidem.*

4. Sed ista expositio est prorsus abiicienda, quia Augustinus Episcopus, ut in declaratione notat Glossa, inquirens à Pontifice, an sicuti tempore Jejuniorum abstinemus à carnibus, ita etiam abstinere debeamus ab ovis, caseo, lacte, &c. Et respondet Pontifex; quod sic; quia sicuti à carnibus ita etiam est abstinendum ab eis quæ sementinam originem ab illis trahunt, & ideò eadem Glossa versic. ab omnibus, sic exponit, quasi dicat ex quo caro prohibetur, ergo, & omnia, quæ de carne procedunt. Pontifex autem in hoc canone declarat præceptum abstinendi à carnibus in jejuniis Quadragesimalibus extendi ad ova, & lacticinia: proinde sub eadem prohibitione, & præcepto continentur carnes & lacticinia.

5. Confirmantur supradicta, ex usu aliquarum Provinciarum, in quibus si lacticinia comeduntur in Quadragesima, asserunt Doctores, habitatores excusari à fractione jejunii, ratione consuetudinis ibi introductæ ex rationabili causa. Ergo apertè sequitur de jure; lacticinia in jejunio quadragesimali esse prohibita; nam si hoc non esset, Doctores, ut esum lacticiniorum excusarent, à mortali in dictis Provinciis non recurrerent ad consuetudinem. Et ita de Belgio, & Germania testatur Lessius *l.4. cap.2. dub.2. n.8.* Et Pater Amicus *in Curs. Theolog. tom.5. disput.5. sect.16. n.359.* Et Jacobus Marcantinus *in qq. Pastor. p.2. cap.5. q.1.* Unde non solùm minimè admittendam esse puto hanc opinionem ita absolutè prolatam, sed etiam aliam opinionem Doctorum asserentium, saltem in diebus Dominicis Quadragesimæ, ova, & lacticinia non esse prohibita, quam opinionem, falsò, bona ejus venia, asserit me docere Joannes Henriq. *in qq. Pract. Section.16. q.8.* nam ego contrarium docui *in 3. p. tract.6. resol.80.* & ut legentibus patet *in tract. de Bulla Cruciatæ resol.5.* loquor de Religiosis, qui virtute Cruciatæ comedunt lacticinia in diebus Dom. Ergo falsò Henriquez asserit, sine bulla Cruciatæ licitam esse comestionem lacticiniorum in diebus Dominicis Quadragesimæ; nam ego, ut dixi, loquor de Religiosis sumentibus pro dictis diebus Bullam Cruciatæ; Ergo suppono sine illa hoc non esse licitum. Et nostram sententiam tenet Nugnus Dominicanus, Ludovicus à Cruz, Trullench, Fernandez de Moure, Corduba, Villalobos, & alii, quibus nunc addo ex Societate Castrum Paulum *tom.4. tract.25. punct.7. n.8.* Fernandez *in instruct. Confess. p.1. docum.9. §.1.* & Bardi *ubi sup. n.63.* Et idem docet doctus, & eruditus Jurisconsultus Narbona *in Annalibus juris anno 60, q.3. n.4.*

[illegible marginal note]

6. Dicendum est itaque contra Patrem Pellizzarium esum ovorum, & lacticiniorum esse sub mortali in Quadragesima de jure prohibitum; nec etiam, stando in consuetudine, dubitandum est, illam ad peccatum mortale laicos; & à fortiori Religiosos obligare; ex præsumptionibus, quas ego ex Suarez, Salas, Vvigers, & aliis alibi adduxi, quæ demonstrant talem consuetudinem culpam lethalem inducere: undè dicta opinio cavendum est, ne in praxim, deducatur, & maximè mihi displicet id quod Pelliazarius asserit, non esse certum in Religionibus consuetudinem non comedendi ova, & lacticinia obligare ad mortale; hoc enim bona ejus venia puto non esse admittendum per ea, quæ docet Sanctorius *in Constit. Minor. cap.3. stat.13.*

[illegible marginal note]

7. Notandum est etiam hic pro curiosis, quod Pater Joannes Henriquez *in qq. Pract. sect.16. q.9.* S. Joan. de la Cruz, *in l.2. de statu Religios. cap.6. dubio 22. conclus.2.* observant, quòd Leo X. in Bulla incipiente, Religionis zelus, edita sexto Kalend. Junii anni 1514. concedit Religiosis Sancti Jacobi de Spata, de Veles, & Sancti Marci Legionensis, & eorum familiaribus, & servitoribus, comedere in Quadragesima, & aliis dibus anni, de jure, consuetudine, aut juxta sua instituta, aut aliàs quomodolibet probibitis, butyrum, ova, & alia lacticinia, & de consilio utriusque Medici etiam carnes. Quo communicant aliæ Religiones, juxta dicenda l.2. c.4. servatur ista Bulla in Conventu de Veles. Ita Cruz. Sed ego non video tale privilegium apud Regulas in usu, & quod privilegium perditur per non usum docet Azorius *to.1. lib.5. c.4. quæst.8.* Salas *de leg. disp.17. sect.17. à n.63.* Bonac. *disp.1. quæst.3. punct.8. §.5. n.3.* cum aliis; ergo, &c. verum contrarium docet novissimè visus numquam satis laudatus, & Sapientissimus Pater Dicastilius *de Sacram. to.1. tract.4. disp.9. dub.16. n.340.* Et Castrus Palaus *to.1. tract.3. disp.4. punct.18. n.4.* asserit hoc esse verum quando privilegia tendunt in aliorum gravamen; sed quando non redundant in gravamen aliorum, ut v. g. ipse asserit privilegium comedendi lacticinia, probabilius censet

[illegible marginal note]

num-

nunquam perdi per non usum quantumcumque continuatum; quia nulla est lex statuens hæc privilegia amitti per non usum, leges enim statuentes privilegia per non usum amitti, ut *l. 1. ff. de nandinis*, & in Regno Hispaniæ *lib. 4. tit. 17. p. 3. l. 3. tit. 8. part. 5.* loquuntur de privilegiis quæ in gravamen aliorum cedunt, ut legenti constabit. Ergo non sunt extendenda ad hæc privilegia. Tum quia restrictio privilegiorum, & illorum decisio est odiosum: tum quia est diversa ratio, siquidem in illis, quæ circa aliorum actus versantur, potest dari præscriptio: at in his privilegiis quæ solum Privilegiarii actiones respiciunt, nulla esse potest. Ergo, &c. Et ita in hanc sententiam cum Palao docet Pontius *de matrim. lib. 8. cap. 18. §. 3. num. 3.* & Suarez *de legibus, l. 8. cap. 34. num. 16.* Sed his non obstantibus, & tali privilegio non obstante, nolo Regularibus esse auctorem ut possint in Quadragesima lacticiniis vesci; sed puro omninò standum usui & consuetudini contrariæ, numquam enim tale privilegium practicatum à Regularibus fuisse apertissimè patet. Ergo, &c. Dicendum est itaque ex suppradictis, prohibitum esse de jure, tam Sæcularibus, quam Regularibus sub peccato mortali esum ovorum, & lacticiniorum in Jejunio Quadragesimali, nec opinionem contrariam ullo pacto in praxi admitendam esse existimo.

RESOL. LIV.

An in diebus Dominicis Quadragesimæ licitum sit comedere ova, & lacticinia? Ex parte 10. tractat. 11. & Miscel. 1. Resol. 46.

Sup. hoc in Ref. 1. præterit. §. Confirmatur post medium, & in Ref. 1. post principium §. ult. & Ref. in ref. 58. in fine, & sup. in tr. 3. Ref. 7. §. Notandum & seq.

§. 1. OLim affirmativam sententiam docuit Gomez, & Lamas, quos statim aliqui rectè impugnarunt. Sed novissimè hanc sententiam, hoc non obstante, docent Escobar de Mendoza *in Theol. mor. tract. 1. exam. 17. c. 3.* Joannes Henriquez *in QQ. Pract. sect. 46. quæst. 8.* & Machadus *to. 1. l. 2. part. 7. tract. 3. docum. 4. num. 4.* ubi sic ait: Suponiendo pues, que aya obligacion, y precepto que oblique à no comer lacticinios en tiempo de Quaresma, segun la opinion referida. Disputan tambien los Doctores, si este precepto aya lugar no solo en los dias de ayuno de la Quaresma, si no tambien los Domingos della. Comun opinion es, que si; por que las palabras del Texto referido compreden à qualquiera dia, en que se prohibe la carne. Però mas comun que no, porque no aviendo obligacion, ni precepto de ayunar los dias de Domingo de la Quaresma, tampoco le ay de abstenerse en ellos de los lacticinios, Ita ille; cui adde Martinum de San Joseph *in Monitis Confess. tom. 1. lib. 2. de Jejunio tr. 4.* sic asserentem: Muy probable opinion es la de los que dizen, que en los Domingos de Quaresma se pueden comer huevos, y lacticinios: por que no aviendo obligacion, ni precepto de ayunar los dias del Domingo, tampoco ay obligacion de abstenerse en ellos de huevos, y lacticinios, cuya abstinencia se introduxo por razon del ayuno: donde se echa de ver, que los Domingos de Quaresma no son del ayuno della; es; que en su lugar añadio la Iglesia los quatro dias, que ay desde el Miercoles de Ceniza, hasta el Sabato inclusivè: y los dos que ay desde el Juenes de la Cena exclusivè, hasta Paschua, para cumplir los quarenta dias. Y consta del *cap. Quadragesima de Consecrat. dist. 5.* que los dias de Domingo no son quadragesimales: sic ille. Et sanè sententiam Villalobos *in Summa, tom. 1. tract. 27. claus. 6. num. 12.* dicit non esse damnandam; & Trullench *lib. 3. disput. 2. num. 2.* asserit non esse improbabilem; Quod etiam dixit Ludovicus a Cruz, *in Bullam Cruciatæ, cap. 5. dub. 18. num. 5.*

Alibi in Ref. & C. ante principium, &c.

2. Sed ego alibi hanc sententiam improbavi; & nunc iterum improbo; & caveant Auctores ne in posterum illam vel absolute teneant, vel tanquam probabilem admittant: Nam Sacra Congregatio S. Officii, & Sacra Congregatio Indicis, mensibus elapsis, mandarunt, hanc sententiam à quodam libro deleri, ut factum fuit. Et rectè quidem: nam est contra communem sententiam Doctorum, quicquid falsò asserat Machadus ubi supra; & est contra consuetudinem totius Ecclesiæ. Et probatur hæc opinio ex *cap. Denique, dist. 4.* ubi est sermo de Quadragesima, & declarat Pontifex, quòd in illis diebus, in quibus abstinemus à carnibus, debeamus etiam abstinere à lacticiniis; non autem dicit, diebus, in quibus Jejunamus, sed in quibus abstinemus à carnibus: à carnibus autem abstinemus, non solùm in diebus jejuniorum, verùm etiam in Dominicis Quadragesimæ.

3. Nec obstat dicere ex dicto capite, quod dies Dominici intra Quadragesimam, non sunt dies abstinentiæ, ut ibi dicitur, (qui de abstinentia supra acti sunt:) igitur abstinentia, quæ in Quadragesima præcipitur non addit suprà dies Dominicos, alioquin non subtraherentur ab abstinentia: & confirmat Pasqualigus *de Jejunio dec. 71.* ex eo, quòd in fine ejusdem Textus fit mentio de illis quatuor diebus, qui sunt ante primam Dominicam Quadragesimæ; & addiri sunt ut in Textu dicitur, supra triginta sex dies, ut compleretur numerus quadragenarius dierum abstinentiæ; ergo si addendi erant quatuor dies pro integrando numero illo quadragenario abstinentiæ; Dominici dies non sunt numerandi inter dies abstinentiæ. Respondeo, argumentum laborare in æquivoco, nam dies abstinentiæ possunt dici rum quoad quantitatem, rum quoad qualitatem ciborum; & hoc pacto sunt propriè loquendo, dies jejunii: possunt etiam dici latè dies abstinentiæ, quoad qualitatem tantùm ciborum; & sic Dominicæ Quadragesimæ appellari poterunt dies abstinentiæ, sed minus propriè: in Canone autem illo per dies abstinentiæ intelliguntur dies Jejunii, à quibus subtrahuntur, dies Dominici Quadragesimæ, & sic patet responsio ad abstinentiam in contrarium adductam: ideoque dicimus, abstinentiam strictè acceptam non cadere suprà dies Dominicos; secùs abstinentiam largè sumptam, quatenus dicit prohibitionem à qualitate ciborum. Et hæc omnia docet Pater Bardi *in Bullam Cruciatæ, par. 2. tr. 3. cap. 2. sect. 5. per totam*, ubi latè nostram sententiam tanquam communem defendit. contra nostrum Pasqualigum: qui tamen postea in secunda editione mutavit opinionem, & doctè respondet ad argumenta contraria; undè amplius non potest adduci in favorem affirmativæ sententiæ: contra quam Ego plures Doctores adduxi *in part. 3. tr. 6. ref. 80.* & me citato, alios etiam adducit Bardi *ubi suprà*.

Quæ hic est sup. col. 32. &c.

RESOL. LV.

Si quis ex voto teneatur Jejunare, an absque Bulla in Quadragesima, vel intra annum comedens ova, & lacticinia, ubi ex consuetudine non comedantur, peccet contra votum?

Idem est dicendum de Jejunio ex pœnitentia à Confessario imposita, & de Jejunio Jubilæi.

Et alii quinque casus adducuntur in §. ultimo hujus Resolutionis, & pro obligatione voti in eis. Ex part. 9. tract. 8. & Misc. 3. Ref. 6.

§. 1. NEgativè respondet Sanchez *in Summa, to. 1. lib. 4. cap. 11. num. 35. & 53.* ubi sic ait: (Existimo, satisfieri omnibus his Jejuniis extra Quadragesimam factis edendo lacticinia absque Bulla: quia est probabilior opinio, nec jure, nec consuetudine interdici lacticinia in illis. Tandem idem existimo, tanquàm valdè probabile, de Jejuniis Quadragesimalibus, voto, pœnitentia, vel Jubilæo indictis; nisi Pontifex in Jubilæo, vovens in voto, vel Confessarius pœnitentiam injungens, exprese usum lacticiniorum interdiceret. Quamvis enim peccatetur in Præceptum Ecclesiæ interdicentis eo tempore lacticinia carenti Bulla: at non peccaretur contra votum, pœnitentiamve tunc Jejunandi, & satisfieret eo jejunio voto, vel pœnitentiæ, vel jejunio Jubilæi. Ducor: quia hic ex Pœnitentia, voto, vel Jubilæo ad solum jejunium eo modo, quo est ab Ecclesia institutum, tenetur, & ad id, ad quod obligat Præceptum jejunii, ut sic. At Præceptum Jejunii, etiam quadragesimalis, ut sic, non obligat ad abstinentiam à lacticiniis, sed est distinctum omninò Præceptum independens a Jejunio. Quod inde constat, quia ex cap. *Denique 4. dist.* ubi hæc abstinentia præcipitur in Quadragesima, nulla fit mentio de Præcepto Jejunii, nec ratione Jejunii id præcipitur; sed tantùm dicitur sic. *Par est, ut quibus diebus a carnibus abstinemus, ab his; quæ sementinam trahunt originem a carnibus Jejunemus.* Et ita in Dominicis Quadragesimæ ibi præcipitur quoque hæc abstinentia, cùm tamen tunc non Jejunetur. Atque pueri, & omnes alii à Jejunii Præcepto excusati, tenentur à lacticinis abstinere. Quare non est hoc Præceptum, sicut de hora refectionis non anticipanda: utpote quæ ex vi solius præcepti Jejunii iojungitur & eo ipso quòd quis non tenetur Jejunare, non tenetur ad illam.

Sup. hoc pro voto in resol. sup. & in aliis ejus princ. not. Et pro consuetudine, in illo, & hujus tract. ib. §. sed & in aliis ejus not. Et pro pœn. & Jub. sup. in Ref. 70. & pro parte Jub. in aliis ejus secundo not.

2. Sed, his non obstantibus, affirmativæ sententiæ adhæret Palaus, *to. 3. disp. 1. punct. 12. n. 18.* Suarez *l. 4. de voto, cap. 7. n. 9. in fine*, & Azorius, *1. par. lib. 7. c. 10. q. 2. in fine*, & *l. 11. cap. 20. quæst. 6.* Quia, licet abstinentia ab ovis, & lacticinis supponatur Præcepto Jejunii quadragesimalis: at, quia hoc necessariò supponitur; & tanquam pars integralis talis jejunii; ea de causa vovens illo tempore Jejunare, censendus est votum emittere de jejunio sub illa forma. Neque Ecclesiasticum quadragesimale jejunium est sola abstinentia à duplici refectione; sed etiam abstinentia à carnibus, & ab his, quæ à carnibus originem ducunt. Itaque ex his patet, utramque sententia pro scrationes probabiles habere.

3. Sed,

3. Sed, quia hic actum est de interpretatione voti in gratiam Lectorum, alia selectiora adnotabo. Dico igitur primò, me non assentire Castro Palao, *ubi sup. n. 5.* asserenti, votum de dicendo Rosarium non persolvi cum socio: nam puto voventem, alternatim cum socio recitando, voto satisfacere. Ita Trullench. *in Decal. to. 1. lib. 2. cap. 2. dub. 35. n. 59.* & me citato, Pellizarius *in Man. Regul.* imò censeo & satisfacere, etiamsi recitet Rosarium, facta notabili interruptione in ipsismet deceniis. Secundò, qui vovit aliquid aliquo modo indeterminato, potest eligere id quod minus est: tum, quia votum est interpretandum strictè, quantum verba patiuntur; tum, quia sic habetur cap. *Ex parte de censib.* sum etiam, quia dum in legatis, attentis circunstantiis, videlicet consuetudine, patriæ, & ipsius testatoris facultate, & consuetudine, & dignitate legatarii; non constat de intentione testatoris; præsumitur testator voluisse legare, quòd minus est, ut ad minimum gravaret hæredem, *l. Nummus, 73. ff. de legat. 3.* Tertiò, qui vovit jejunare, v.g. toto mense Septembri non, tenetur jejunare in Dominicis illius mensis, nisi id expressè intenderit: quia præsumitur habuisse intentionem obligandi se ad jejunium eo pacto, quo Ecclesia obligat: Ecclesia autem nunquam obligat ad Jejunium die Dominica, Ita Sanch. *l. 2. c. 37. nu. 20.* Bonac. *de Sacramentis, disp. 4. q. ult. punct. 6. n. 25.* & alii. Item, qui vovit Jejunare vigilia alicujus Sancti, cujus dies festus incidit in fer. 2. potest Sabbatho antecedenti jejunare, & non tenetur ad jejunium die Dominico; nisi aliter expressè intenderit: præsumitur enim voluisse accommodare se Ecclesiæ consuetudini. Idem dic de eo, qui vovit jejunare in die Annunciationis B. M. Virginis, si incidat in Dominicam, modò aliud non constet de mente voventis. In dubio autem voluntatis existimo posse in Sabbatho antecedente diem Annunc. Jejunare, aut etiam posse jejunium transferre in fer. 2. si die Sabbathi teneatur alio titulo jejunare; habet enim justam causam transferendi votum in alium diem; ut se universali Ecclesiæ consuetudini accommodet, & hæc commutatio fieri videtur in æquale. Quartò, qui vovit tradere aliquid certo pauperi, tenetur tradere alteri pauperi, si pauper designatus moriatur nondum adimpleto voto; nisi aliter constet de voluntate voventis. Ratio est: quia sic explicaretur præceptum, si de hac recataret. Deinde, quia hoc votum explicandum est, sicut explicatur legatum pium pauperi relictum, quod solvendum est, etiamsi mortuus fuerit pauper designatus. Et tandem non assentior Castro Palao, *ubi supra, n. 52.* asserenti, voventem sextis feriis jejunare, si eo anno incidat Natalis Domini in die Veneris, teneri jejunare; contrarium enim puto cum Trullench *loc. cit. n. 6.* qui omnia *superius* dicta confirmat.

Sup. hoc est socio sup. in tr. 4. Res. 70. in to. 1. tr. 6. Res. 309. penult. et medium. Sup. hoc in interruptione in to. 8 tr. 4. Res. 97 &c. Ex pro contrario in vers. Secundo, qui vovit, hujus tom. in to. 8. tr. 9. Res. 31. § videl. &c. Ex pro contrario in hoc vers. Tertiò, qui vovit, hujus tom. sup. in Res. 7 § ult. in principio.

Sup. hoc memor. tr. 1. infr. in Res. 51.

R E S O L. LVI.

An si quis voverit Jejunare teneatur abstinere, à lacticiniis extra Quadragesimam, vel an teneatur servare tale Jejunium juxta patriæ consuetudinem?

Et an promittens Jejunare in Quadragesima, dubius autem an intenderit abstinere à lacticiniis, non sit damnandus tanquam reus voti, si illis absque Bulla vescatur, licet peccaret in præceptum Ecclesiæ interdicentis eo tempore lacticiniorum usum? Ex p. 1. tr. 9. Res. 5.

§. 1. NEgativè respondet Ortiz *in sum. c. 59. n. 9.* ubi sic ait: (Los huevos no son contra la sustancia del ayuno, ni se vedan, si no en Quaresma, y assi los que prometieron de ayunar, pueden ayunar con huevos.) Sed Azorius *par. 1. l. 7. c. 10. q. 3.* ait, ita voventem debere eo modo servare hoc jejunium, quomodo civitas servat jejunia Vigiliarum, & quatuor Temporum. Et *l. 21. cap. 20. quæst. 7.* asserit ita voventem teneri servare hoc jejunium juxta patriæ consuetudinem.

Sup. hoc in Res. praecer. & sup. in tr. 2. Res. 165 § ult. & in tol. 167. § 28.

2. Sed talem consuetudinem non extare putat Portel. *in addit. ad dub. reg. verb. Jejunium, n. 7.* ubi sic asserit: (Sanchez tenet, probabile esse, sic voventem jejunium, absque Bulla Cruciatæ, posse comedere lacticinia in illo die jejunii, extra jejunia tamen Quadragesimæ: quia est probabilior opinio, nec de jure, neque de consuetudine interdici in die jejunii lacticinia extra Quadragasimam.) Ita Portel probabiliter quidem, *ut sup.* dictum est. Et novissimè hanc sententiam docet Sancius *in Select. disp. 51. n. 19.* ubi ait, non adesse præceptum, neque consuetudinem abstinendi ab ovis; & lacticiniis in Vigiliis, & quatuor anni Temporibus, maximè in Regnis, ubi adest Bulla Cruciatæ, ut est in hoc Regno Siciliæ, Vide etiam Vasquez *in p. 2. to. 2. disp. 177. c. 6. n. 54.*

Sup. hoc in Res. praecur. cursim ad lin. 3. & sup. in Res. 50 § ult. & in res. 51 § 3. & super illo tr. 4. Res. 170 § 1. cursim ad medium, & in tr. 1. Res. 167. § 2. & sequentes inf. in Res. 58 § 2.

3. Itaque ita vovens satisfaceret voto, si in jejuniis extra Quadragesimam comederet sine Bulla lacticinia, & ova: imo Sanchez *in sum. tom. 1. l. 4. cap. 11. num. 53.* cum Anglea docet, promittentem jejunare in Quadragesima, dubium autem, an intenderit abstinere à lacticiniis, non esse damnandum, tanquam reum voti, si illis absque Bulla vescatur, licet peccaret in Præceptum Ecclesiæ interdicentis eo tempore lacticiniorum usum, Rationes, quare id asserat, videndæ sunt apud ipsum.

Sup. hoc in Res. seq.

R E S O L. LVII.

An qui vovit jejunare Quadragesimam, & dubius an voluerit vovere abstinentiam à lacticiniis, teneatur illa non comedere? Ex p. 4. tr. 3. Res. 50.

§. 1. AFfirmativè respondet Turrianus *in opusculis Theologicis, to. 1. opusc. 50. disp. 1. dub. 2.* ubi sic ait. Alterum dubiolum est de eo, qui vovit jejunare Quadragesimam, cùm ad id aliàs non esset obligatus, & dubitat an voluerit vovere abstinentiam à lacticiniis. Ego existimo, quando est purum dubium, tutiorem partem esse eligendam. Sic ille.

Sup. hoc in Res. praecur. § ult. ad medium.

2. Sed tu contrariam sententiam tene, quam tuetur Angles *par. 2. de jejunio, q. 9. de abstinentia a cibo, art. 5. dub. 2.* & Joan. Salas *in 1. 2. to. 2. tr. 8. disp. unica, sect. 25. n. 250.* quia melior est conditio possidentis.

R E S O L. LVIII.

Quidam Religiosus in hoc Regno Siciliæ comedit lacticinia in quadam Vigilia, quæsivit a me, an peccaverit mortaliter?

Et discutitur, an sit consuetudo dictis diebus abstinere a lacticiniis?

Et an Religiosi, & Clerici teneantur servare consuetudinem laicorum, in jejuniis, vel è contra?

Et an in Jejuniis extra Quadragesimam interdictus sit usus lacticiniorum?

Et an iter agentes possint sine Bulla Lacticinia edere, quando non inveniuntur in itinere pisces, vel non possunt commodè habere aliud, quod manducent?

Et an licet itinerantes inveniant panem, & pomorum fructus, & olera, non teneantur jejunare?

Et tandem quæritur, an Sacerdotes etiam Regulares possint diebus Dominicis Quadragesimæ virtute Bullæ Cruciatæ edere ova & lacticinia?

Et quid dicendum est de cæteris omnibus aliis sine Bulla? Ex p. 5. tr. 14. & Misc. 2. Res. 13.

§. 1. SUppono quòd in esu lacticiniorum circa feriam sextam, Sabbatum, vigilias Sanctorum, & quatuor temporum servanda est consuetudo Provinciæ; ideo pro resolutione præsentis dubii videndum est, an in Sicilia sit consuetudo dictis diebus abstinere à lacticiniis; & videtur negativè respondendum, per ea, quæ adduxi *in 1. pars. tract. de jejunio, resol. 5. & 41.* cum Vasquez, Villalobos, Sancio, & aliis, quibus nunc addo Trullenc. *in expositione Bullæ Cruciatæ, l. 1. §. 4. dub. 3. num. 9.* Sanchez *in opusc. tom. 2. lib. 5. cap. 1. dub. 21. num. 2.* quia ut consuetudo habeat vim legis, debet esse inducta à majori parte populi; sed consuetudo in Sicilia non est hujusmodi, cùm major populi pars sumat Bullam Cruciatæ, quibus id licet, & qui Bullam non habent, sunt pauci, & pauperiores, ergo non potuit major pars populi inducere hanc consuetudinem. Deinde consuetudo ut obliget, debet esse introducta cum intentione obligandi, & ut sit præceptiva, & adhuc tunc non semper obligat ad mortale, sed quando inducta est ea intentione ut obliget ad mortale, ut notat Montesinus *in 1. 2. tom. 2. tractat. de legibus, disput. 23. quæst. 13. num. 212.* Tannerus *tom. 2. disput. 5. quæst. 7. dub. 1. num. 19.* Henriquez *lib. 7. cap. 13. num. 9.* Bossius *ubi infrà*, & alii. Sed hæc consuetudo non est inducta animo se obligandi, sed ea ignorantia, qua ignorantes credebant edere lacticinia in illis diebus esse prohibitum, ergo, &c. Et tandem cùm saltem hæc res sit dubia, melior est conditio possidentis, libertatem scilicet, non adesse talem obligationem. Et hanc opinionem mordicus tenet pro Regnis Hispaniarum Sanchez, Vasquez & alii *ubi suprà*, quod etiam procedit in Regno Siciliæ, cùm in his omnibus sumatur Bulla Cruciatæ. Unde non debebat absolutè asserere Ludovic. à Cruz *in Bull. Cruc. disp. 1. cap. 5. dub. 12. num. 17.* lacticinia esse prohibita extra Quadragesimam ex consuetudine. Vide me ipsum *locis citatis*.

Quæ hic sunt sup. res. 51. & 56. & in ultimo in tit. secundi, & in aliorum annot.

2. Verùm dato, & non concesso, quòd adesset consuetudo in Regno Siciliæ abstinendi à lacticiniis in dictis diebus, adhuc puto Religiosum, de quo loquimur, non peccasse mortaliter edendo illa, quia, ut doctè observat Sanchez *loco citato*, & novissimè Bossius *de triplici Jubilæo, sect. 4. cas. 28. numero 32.* Religiosi non tenentur servare consue-

suetudines particulares sæcularium etiam Clericorum, nec Clerici aliorum secularium particulares consuetudines, sicut nec sæculares laici consuetudines particulares Clericorum, nec Clerici Religiosorum, nam cùm sint diversi status, sunt diversæ consuetudines, & abstinentiæ in illis. Undè doctrina prædicta quòd Religiosi extra Quadragesimam possint edere ova & lacticinia in vigiliis, & quatuor temporibus, est certior in Religiosis, ob rationem dictam, quia esto esset de hoc in Regno Siciliæ consuetudo, non est generalis totius Ecclesiæ, sed particularis, quæ, ut dictum est, non obligat Religiosos. Ita Sanchez. Ex quo infert, dato, & non concesso, quòd in Hispania adesset consuetudo abstinendi à lacticiniis, posse hoc non obstante, Patres Societ. Iesu illa edere supradictis diebus, ex ratione adducta, sed an idem dicendum sit de Clericis nempe non teneri servare consuetudinem laicorum in jejuniis: affirmativè respondet Sanchez, ut apparet in verbis supracitatis: cui favet Salas *de legib. disp. 19. sect. 15. n. 105.* & Paludanus *in 4. dist. 15. q. 4. art. 3.* Verum contrarium docet Suar. *de leg. lib. 7. c. 17. n. 12.* & Castrus Palaus *to. 1. tract. 13. disp. 3. punct. 3. n. 6.*

3. Nota ex supradictis non bene dixisse Covarruviam *lib. 4. cap. 29. num. 15.* & Gomez *in Bulla Cruc. claus. 7. num. 3.* & alii, in jejuniis extra Quadragesimam jure interdictum esse esum lacticiniorum: nam lacticinia de jure prohibentur tantùm in Quadragesima, ut refert communis opinio, & omnium Magister S. Doctor *in 2. 2. quæst. 147. art. 1. in fin. & in 4. dist. 15. q. 5. art. 4. q. 1. ad 4.* & ego alibi. Undè contra Rejam *part. 1. cas. 45.* dicendum est in tertiis Indiarum de novo repertis in diebus extra Quadragesimam posse edi ova, & lacticinia.

4. Notandum est etiam hic obiter iter agentes posse sine Bulla lacticina edere, quando non inveniuntur in itinere pisces, quos emant. Ità Sanchez *ubi suprà, suprà, dub. 19. n. 6.* quod puto intelligendum si non possunt commodè habere aliud, quod comedant Verùm adverte, quòd licèt itinerantes inveniant panem, & pomorum fructos, & olera non tenentur jejunare, quia hæc regulariter non sunt sufficiens prandium. Ita Sanchez *dub. 15. num. 3.* & docti juniores.

5. Et tandem nota posse Sacerdotes etiam regulares diebus Dominicis Quadragesimæ virtute Bullæ Cruciatæ edere ova, & lacticinia. Ita probabilter ego *in p. 3. tr. 11. de Bulla Cruciata, resol. 5.* cum multis DD. quibus nunc addo Ludovicum à Cruz *in Bulla Cruc. disp. 1. c. 5. dub. 18. num. 5.* Cordubam *in sum. q. 68.* Palacium *in 4. dist. 15. disp. 8. fol. 127.* & Trullench. *in Bulla Cruc. lib. 1. §. 4. dub. 7. n. 2.* Imò sine Bulla hoc omnibus esse licitum, tenet Gomez *in Bulla Cruc. claus. 7. n. 7. & 8.* Llamas *in sum. 3. part. c. 5. §. 26.* quam sententiam non esse omnino improbabilem putavit Trullench. *ubi suprà, n. 1.* Sed contra hanc opinionem vide Villalobos *in sum. tom. 1. tract. 23. diffic. 8. n. 1.* & Sancium *in selectis disp. 55. num. 25.*

RESOL. LIX.

An, si in aliqua Provincia extaret consuetudo universalis obligatoria abstinendi ab ovis, & lacticiniis in jejuniis extra Quadragesimam, teneantur illam Regulares observare?

Et an consuetudo alicujus loci obliget Regulares ad jejunia?

Et quid quoad consuetudinem laicorum celebrandi aliqua Festa, an obligentur Regulares exempti ad eorum celebrationem.

Et an consuetudo laicorum in jejunio, observatione Festorum, &c. obliget etiam Ecclesiasticos?

Et an persona Religiosa obligentur legibus Synodalibus, ad totum Episcopatum se extendentibus?

Et deducitur, quod Regulares non tenentur ad jejunia Provinciæ, quando obligant ex generali consuetudine Provinciæ, etiamsi consuetudo confirmata sit Synodo Provinciali?

Et infertur, quod tota Provincia non potest condere leges obligantes Regulares. Ex p. 10. tr. 1. & Misc. 1. Res. 38.

§. 1. NEgativè respondet Martinus de San Joseph *in Monit. Confessar. tom. 1. lib. 2. tract. de Jejun. n. 4. nu. 3.* ubi sic ait: Quando en alguna parte, lugar, ò Provincia, v. g. en España, huviesse costumbre introduxida con actos obligatorios, y legitimos, de no comer huevos, y lacticinios en los ayunos de entre año; no obligaria à los Religiosos: los quales, no siendo la costumbre universal de toda la Iglesia, no tienen obligacion de guardar las costumbres particulares de los seglares, ni Clerigos: ni tampoco estan obligados los Clerigos de guardar las costumbres particulares de los seglares, como ni tampoco tienen obligacion los seglares de guardar las costumbres particulares de los Clerigos, ni las de los Religiosos, porque como diversos estados, ay diversas costumbres de abstinencia entre ellos, Sic Sylvester *verb. Jejunium, quæst. 2.* citans Archidiacon. Anglez *3. part. in Florentibus in materia de Jejunio 7. 4. dub. 3.* Sanchez *2. tom. consil. lib. 5. cap. 1. dub. 21. num. 2.* citans, Ledesmam, & Medinam. Y añade, quanto a no aver obligacion de abstenerse de huevos, y lacticinios en los ayunos de entre año fuera de la Quaresma que es mas cierto, que pueden comerlos los Religiosos: porque aunque aya costumbre legitima de no comerlos, no es general de toda la Iglesia, sino particolare de un Reyno, Provincia, ò lugar que no obliga: como hemos dicho à Religiosos. Ita Martinus.

2. Confirmatur supradicta opinio ex doctrina Bordoni, quem citat, & sequitur Pasqualigus, *decis. 186.* per totam, in qua probat, consuetudinem alicujus loci non obligare Religiosos ad jejunia. Sed non deseram hic apponere verba sapientissimi Patris Arriaga *in Cur. Theolog. tomo 4. tract. de legibus, disputatione 25. sectione sexta. numero 40.* ubi ait: Quæstio est, an consuetudo Laicorum obliget etiam Ecclesiasticos? Huic respondendum ex eodem principio, quo præcedentibus de obligatione legis scriptæ: diximus enim ad leges civiles in materia etiam communi Ecclesiasticis, quæ nullo modo præjudicet eorum libertati, obligari etiam Ecclesiasticos; inde in præsenti dicimus, si consuetudo sit in ejusmodi materia non contraria libertati Ecclesiæ, & communi omnibus, ut concivibus; tunc obligari etiam Ecclesiasticos, licet lex solùm confirmetur consenso implicito Principis sæcularis: sicut obligaret lex scripta ab eo etiam solo sæculari principe lata: sin verò materia sit spiritualis, & ab ipsis Clericis simul cum sæcularibus observetur; inducent obligationem utriusque quatenus ea consuetudo à personis utriusque Fori observata, censetur approbari à Principe Ecclesiastico, & civili: eritque eo casu una consuetudo virtualiter æquivalens duabus. Denique, si consuetudo, esto sit spiritualis, ut verbigratia, jejunium, celebratio Festorum, observetur tamen à solis sæcularibus, dicimus etiam comprehendere Clericos: quia tunc ea consuetudo induit legem, quatenus approbatur ab Episcopo, qui etiam habet jurisdictionem super Clericos, utrùm autem etiam obligentur Religiosi exempti, dictum est supra dum egimus de lege scripta. Ita ille.

3. Videndum est igitur quid ipse senserit de lege scripta, sic itaque asserit, *disputat. 10. sect. 6. num. 30.* advertendum, legibus Canonicis non solum obligari Ecclesiasticos, sed etiam Laicos, quia etiam hi sunt oves Christi, ut sæpè diximus; per quod non negamus, sæpè multas esse leges pro solis Ecclesiasticis; sicut è contrario multæ sunt pro solis Laicis: quomodo autem, qui intra Territorium sunt, non obligentur si sint exempti, diximus supra agentes de lege humana. Illud tamen restat declarandum, an personæ Religiosæ obligentur legibus syondalibus ad totum Episcopatum se extendentibus? Pro resolutione adverte, Religiosos aliquos esse exemptos à jurisdictione Episcopali, aliquos verò non: ergo, si de exemptis loquamur, conclusio sit, eos non obligari ejus legibus: patet, quia ad hoc maximè ordinatur ea exemptio. Secundò, quia Tridentinum *sess. 25. c. 12.* tanquam singulare aliquid præcipit, ut in observatione Festorum & censurarum Religiosi exempti obediant Episcopo; per quod supponit in cæteris non teneri, imo nec antea ad hæc duo fuisse obligatos. Tertiò, quia Religiosi exempti (ut constat *in c. 1. de Privilegiis, in 6.*) non tenentur Episcopo parere, nisi in casibus à jure exceptis: non excipiuntur autem à jure leges Synodales: ergo. Dices, Religiosi jure naturæ tanquam pars communitatis, tenentur se conformare toti: ergo & observare has leges. Respondeo ex sæpè dictis, hanc conformationem non obligare exemptos: alioquin & ille, cum quo dispensatur validè, teneretur etiam legibus: quia adhuc post dispensationem est pars ejus communitatis. Vel si vis magis scholasticè respondere, distingue, Religiosi in eo puncto, in quo sunt pars, tenentur se accommodare: admitto Antecedens: in eo, in quo non sunt pars: nego Antecedens. Unde nego Consequentiam, quia in ordine ad has leges eo ipso, quòd exempti sint, jam sunt quasi a cæteris separati, jam non sunt pars. Fortasse aliquando, ratione scandali, tenebuntur aliquas observare, verbi gratia si imponantur jejunia: populus enim valdè scandalizaretur, si dum ipse jejunat, videat Religiosos, quos judicat adhuc magis ad id obligatos, non jejunare: at hoc est per accidens, & solum obligabit in publico, non in occulto. Hucusque Arriaga: ex cujus doctrina sequitur, quod sicut Regulares exempti non tenentur legibus, nisi in casibus expressis; neque tenentur Consuetudinibus: quia ut visum est, Consuetudo non est majoris efficaciæ, quam sit lex Concilii, & Synodi Ordinariorum: unde si talis lex non obligat Religiosos, nec etiam obligabit Consuetudo. Hinc deducitur, quod Regulares

non

non tenentur ad jejunia Provinciæ, quando obligant ex generali consuetudine Provinciæ; etiamsi consuetudo confirmata sit in Synodo Provinciali; quia non subduntur Constitutionibus Synodalibus. Militat enim eadem ratio, quia neque tota Provincia potest concedere leges obligantes Regulares, cùm non sint subjecti potestati ipsius; atque adeò nec dare vim consuetudini ad ipsos obligandos.

Cursim in Resol. quæ hic est sup. 40. in fine & magis latè in R. 41 & hic supra in §. Consuetudine huiusm... §. Videndum.

4. Verum his non obstantibus, ego olim cursim affirmativæ sententiæ adhæsi, quam novissimè tenet Pellizzarius *in Manuali Regular. tom. 1. tr. 5. c. 5. n. 50.* ubi sic ait: Quæres, an Regulares in suis Monasteriis teneantur servare jejunia per consuetudinem Inducta in ea Provincia, Oppido, aua loco, in quo ipsi degunt per dominum dominii? Respondeo teneri, si consuetudo sit generalis, id est communis, tam Clericis, nc Religiosis, quam Laicis: sic enim illa jejunia sunt omnibus communia, & moribus omnium ibi habitantium comptobata, ideoque debet ab omnibus servari, etiam à Regularibus, quippè qui sunt partes talis communitatis, & ut tales debent concordare cum suo toto, juata illud: Turpis est pars, quæ non concordat suo toto. Secus, si consuetudo sit tantum Laicorum, aut Clericorum: tunc enim Regulares non tenentur ad jejunia taliter inducta; cùm illi plures habeant abstinentias, ac jejunia, quæ non habent Laici, ant Clerici, ideoque par sit, ut illorum jejuniia non supergraventur, quorum consuetudinibus non liberantur à jejuniis proprii Ordinis juxta illud: Quos non honoro, nec onero, & quos honoro, gravo. Ita ille, qui citat, Fagundea, Reginaldum, & Azorium. Idem docet Merolla, *tom. 3. disp. 5. num. 36.* qui citat Paludanum, Rodriquez, & Portel. Idem docet Lezana *in Summa, tom. 1. cap. 32. nu. 13.* Bossius *de Jubilæo, sect. 4. cas. 18. numero 32.* Peyrinus *de Privilegiis Regul. quæst. 1. cap. 8. num. 22.* Trullench *in Decalogum, tom. 1. lib. 3. cap. 7. dubio 5. num. 12.* Tamburinus *tom. 2. disputat. 12. quæst. 3. num. 1.* Villalobos *in Summa, tom. 1. tract. 23. difficult. 5. num. 6.* Hieronymus Rodriquea, *resolut. 75. num. 18.* Novarius, *verb. Jejunium, num. 1.* & alii. Non assentior tamen Merollæ asserenti, opinionem negativam esse falsam: nam puto non carere sua probabilitate; licet ego, ut dixi, affirmativæ sententiæ adhæream.

RESOL. LX.

An Regularis vovens jejunare satisfaciat, si jejunet secundum morem Monasticum, vel teneatur jejunare secundum morem Ecclesiæ.

Et jejunium indictum à Confessario, nisi is contrarium explicet, an semper sit Monasticum quoad Regulares, secus autem quoad sæculares. Ex part. 7. tractat. 21. & Miscel. 2. Resol. 24.

§. 1. JOannes Caramuel, quia est vir acutissimi ingenii ponit hoc dubium *in Reg. de Bened. disp. 128. numer. 1613.* & sic respondit; Primò, si quis Monacus voveat aliqua die jejunare, & non determinet formam jejunii, intelligendus est vovisse jejunium juxta formam Monasticam.

2. Secundò: Jejunium indictum à Confessario, nisi ia contrarium eaplicet, aut mens ipsius aliundè certò cognoscatur, semper est Monastieum. Liquet, quia in ambiguis debet prævalere benignitas. Ita ille; unde secundum hanc opinionam, si qui ex nostra religione voveret jejunare, & non determinaret velle jejunare secundum morem Ecclesiæ, satis faceret voto si jejunaret, secundum morem jejuniorum nostræ Religionis; Sed posset aliquis dicere Doctores communiter asserere, vota jejunii imposita à Confessario, vel emissa à vovente intelligenda esse, & observanda secundum morem Ecclesiasticum. Verum respondebit Caramuel, Doctores loqui de Laicis, qui non habent alia jejunia nisi Ecclesiastica, secus autem dicendum videtur de Regularibus, qui habent jejunia Ecclesiastica, & Monastica: Ideo tu cogita.

RESOL. LXI.

An qui vovit jejunare die Sabbathi, vel Feria 6. teneatur ad id votum, si dies Nativitatis Domini venerit in his diebus.

Et notatur eum, qui votum emisit non comedendi ova in sexta Feria, vel die Sabbathi posse comedere carnes in die Nativitatis Domini, si in eis acciderit celebrari. Ex p. 1. tract. 9. Resol. 22.

Sup. hac sup. in 6. Resol. 37. ... ...

§. 1. AFfirmativam sententiam docet Suarez, *de relig. tom. 2. lib. 4. cap. 20. num. 7.* Portel. *in add. ad dub. reg. verb. jejunium, num. 9.* Philiarch. *de offi. Sacerd. tom. 3. part. 2. lib. 3. cap. 25.* Sanchea *in sum. tom. 1. l. 4. cap. 11. num. 61.* Villalobos *in sum. tom. 1. tr. 23. diff. 2. n. 6.* Barth. à S. Fausto *in thes. relig. l. 1. q. 154. num. 2.* Vasquez *in p. 1. disp. 20. cap. 4. n. 26.* Sylvest. *verb. jejunium, n. 27. q. 10.* Ortiz *in sum. c. 19. num. 21.* Reginaldus *tom. 2. l. 18. cap. 10. num. 190.* Bonacina *de leg. disp. 4. quæst. 2. punct. 6. num. 9.* Paludanus *in 4. dist. 38. quæst. 3. art. 4. concl. 4.* Hieronymus Llamas *in sum. part. 3. c. 5. §. 28.* Homobonus de Bonis *in exam. Eccl. p. 1. tr. 5. cap. 9. q. 60.* Molfesius *in sum. tom. 1. tr. 11. cap. 14. num. 67.* Sayrus *in clavi reg. lib. 6. cap. 8. num. 11.* Et ratio est: quia ita clarè habetur *in cap. fin. de obser. jejunii*, ibi: (Qui nec voto, nec regulari observantia sunt adstricti, in sexta feria, si festum Nativitatis Dominicæ die ipso venire contigerit, carnibus propter festi excellentiam vesci possunt, secundùm consuetudinem Ecclesiæ generalis.) Ubi vide etiam Gloss. Hostiensem, & Ancharanum.

2. Hæc sententia est probabilis. Sed contrariam non minùs probabilem existimo, quam docet doctissimus Molina *tom. 2. disp. 272. num. 3.* ubi sic ait: (Si Deo vovisti omnes sextas ferias anni jejunare; eoque anno dies Nativitatis Domini sexta feria celebretur, in qua omnes fideles carnibus vescuntur: ad judicandum, an in ea die, nihil impediente voto, possis carnibus vesci, & non jejunare; interrogandus es, an, si dum votum emisisti, tibi occurrisset, eo anno festum Nativitatis incidere in diem Veneris, eum diem excepisses? quòd si affirmanter responderes, certè non teneris jejunare: si autem trepides, scrupulosusque, ac timoratæ conscientiæ plùs justo sis, arbitrio prudentis judicandum est, non teneri jejunare: neque enim eredendum est, te eo die voluisse à carnibus abstinere, & esse singularem, cum familiæ onere, in piscibus tibi soli parandis.) Ita Molin. Quem posteà sequutus est ex eadem Societate Azor. *tom. 1. l. 2. cap. 20. q. 3.* & novissimè Fagundez *de Præc. Eccles. tr. 4. l. 5. cap. 6. num. 6.* qui tenet hanc sententiam, non ex ao fundamento, ut volebat Molin. & Azor. quod si cogitasset, non vovisset eo die jejunare: sed, quia, quando non constat de intentione expressa voventis jejunium, votum ipsius accipiendum est juxta morem Ecclesiæ. Sed mos Ecclesiæ est, ut non jejunetur, & ut carnes comedantur in die Nativitatis Domini, etiamsi veniat in Sabbatho, vel in feria sexta. Eergo, &c.

3. Et ideò hanc opinionem, etiam Authores contrarii probabilem vocant, ut Bartholom. à S. Fausto *in thes. relig. l. 1. q. 154. num. 2.* Bonacin. *de leg. disp. 4. q. 2. punct. 6. nu. 9.* cum aliis: & post hæc inveni hanc opinionem etiam docuisse Rodriquea *in sum. tom. 3. cap. 25. num. 8.* ubi sic asserit. A el que hizo voto simple de ayunar los viernes, se el deve preguntar, si tuuo intencion expressa de ayunar en este dia, aunque cayesse en viernes la Natividad, porque si no se acordo desto, no està obligado à ayunar, atento que si se acordarà, verisimilmente se ha de creer, que no hizierà voto de ayunar en dia de tanta Festividad. Hæc ille mutana opinionem contrariam, quam docuetat anteà *in quæst. regul tom. 3. q. 45. art. 3.*

4. Restat modò respondere ad argumentum contrarium *ex cap. fin. de obser. jejun.* Dico igitur, illum canonem intelligendum esse, quando vovens expressè includeret in suo voto diem Nativitatis Domini, *ut sup.* dictum est, & omnes consentiunt: non igitur loquitur in casu, quo vovens nihil de tali die cogitaret: nam in isto casu sustinenda est sententia contraria. Et Ita ego sentio, & sæpè in praxi consului. Notandum est etiam contra aliquos DD. quos citato nomine carpit Sylvest. *verb. Jejunium, num. 7.* eum, qui votum emisit non comedendi ova in sexta feria, vel die Sabbathi, posse comedere carnes in die Natalis Domini. Vide Regin. *in praxi, tom. 1. l. 4. c. 13. sect. 1. n. 146.*

RESOL. LXII.

An Religiosus, vel quivis alius, qui tenebatur jejunare v. g. Feria 6. in qua occurit Vigilia alterius Sancti, si non jejunet: peccet dupliciter.

Ex quo infertur, quod Religiosus Franciscanus, si non jejunet in Feria 6. etiamsi sit Vigilia tantum unum peccatum committit; & idem dicendum est de aliis casibus.

Et quid est sentiendum, si Prælatus in virtute sanctæ Obedientia præcepit Religioso, v. g. jejunium in Vigilia alicujus Sancti, vel alterius jejunii? Ex part. 4. tract. 4. & Misc. Resol. 83.

§. 1. AFfirmativam sententiam communiter docent, Vasq. *in 1. 2. disp. 98. c. 2. n. 7.* Merolla *in disp. Theol. to. 1. disp. 2. c. 7. corollar. 6. n. 126.* & alii, quia in tali casu frangitur duplicis virtutis præceptum, alterum temperantiæ ex præcepto Ecclesiæ, alterum verò religionis, nam ex voto tenetur regulam observare.

Sup. hac in Resol. ... quærere in fine §. 2.

2. His

2. His tamen non obstantibus, non reticeam, contrariam sententiam docere Petrum Cornejo *in 1. 2. D. Th. tr. 7. q. 71. disp. 5. dub. 8. n. 10.* nisi transgrediatur votum ex speciali inobedientia, qua velit non subiici regulæ, aut Superiori. Unde Gratian. *q. 186. art. 4. §. dicitur ad hoc*, docet quòd si Religiosus transgreditur præcepta Dei, vel Ecclesiæ, quæ præcipiuntur sub peccato mortali in sua regula, non propterea licet inferre peccasse duplici peccato, aut uno habente circumstantiam alterius peccati. Adde quòd regula potest præcipere talia jejunia, imò præcipit propter idem motivum, propter quod præcipit Ecclesia; ergo cùm ibi non sit duplex motivum, non erit nisi unum peccatum, & idem est in aliis, nam Religio cùm præcipit jejunium suis Religiosis, nihil aliud intendit, quàm virtutem temperantiæ, quod idem vult Ecclesia, ac proindè cùm Religiosus non jejunat contra præceptum suæ regulæ, non committit nisi unum peccatum, ac si tale jejunium semel tantùm esset præceptum, quod confirmatur, quia regula in suis præceptis nisi exigat specialiter obedientiam, solùm intendit virtutes in particulari juxta materiam præceptam ad ipsam obedientiam solùm generaliter: ergo qui peccat, non committit duplex peccatum, nam illa obedientia est circumstantia generalis quæ reperitur ibi, sicut in omnibus aliis peccatis. Secus autem dicendum est si Prælatus in virtute sanctæ Obedientiæ præcipiat Religioso, v. g. jejunium, nam illud non præcipit solùm sub ratione temperantiæ, sed etiam sub ratione voti obedientiæ, & ideò transgressio illius esset duplex peccatum, contra temperantiam, & contra obedientiam, quæ in particulari exigitur. Igitur in illo casu Religiosus committit duplex peccatum specie distinctum si à regula, vel Prælato exigatur obedientia specialiter; secus autem si non exigatur, quia sæpè regula in suis præceptis habet motivum quòd Ecclesia in suis, hinc est quod Religiosi Franciscani, si non jejunant in sexta feria, etiamsi sit vigilia, tantùm unum peccatum committunt, & idem dicendum est de aliis casibus; & hæc omnia dicta sunt secundùm mentem Petri Cornejo, ut ipsemet docet *ubi suprà* ego enim non recedo à prima opinione.

R E S O L. LXIII.

An si quis violet duo jejunia ab Ecclesia indicta in unam diem incidentia, peccet dupliciter.
Idem est de auditione Missæ, & cessatione ab operibus servilibus.
Et an saltem talis transgressio præceptorum sit circumstantia in confessione aperienda.
Et quid si concurrat jejunium indictum ab Ecclesia & voto.
Et infertur Monachum D. Francisci peccare dupliciter, si in die Veneris, quo incidit vigilia non jejunet.
Et quæritur, an Religiosi Divi Francisci teneantur ad Regulæ jejunia, si annum 21, etiam non expleverint.
Et an dicti Minoritæ ante 21. annum teneantur jejunare Vigilias & quatuor Tempora Ecclesiæ, & Sanctorum.
Ex quo infertur etiam teneri ad jejunia Jubilæi adolescentes, qui nondum 21. annum attigerunt, aliàs Jubilæum non obtinebunt. Ex p. 1. tr. 9. Ref. 16.

§. 1. AFfirmativè respondet Navarrus *in Manuali*, c. 21. *n.* 4. Lopez *in sum. p. 2. c. 39.* Rodriquez *in summa, tom. 1. c. 53. num. 3.* & ex neotericis Societatis Jesu Aegidius Coninc *de Sacr. disp. 9. dub. 6. n. 47.* & alii: quia violat duplex præceptum: & ita sentiunt de auditione Missæ, atque cessatione ab operibus servilibus.

2. Hæc opinio est probabilis. Sed contrariam probabiliorem non existimo: & ita in terminis loquens de jejunio docet Ledesma *in sum. tom. 1. tr. 17. c. 2. concl. 6.* Filliucius *to. 2. tr. 27. p. 2. c. 5. n. 82.* Henriq. *lib. 5. c. 5. n. 6.* Azorius *to. 1. lib. 7. c. 31. q. 7.* Fagundez *precep. 4. lib. 1. c. 10. n. 7.* Sanch *de matr. to. 3. lib. 9. disp. 15. n. 6.* Vasques *in p. 2. tom. 2. q. 92. art. 6. disp. 98. n. 8. & seq.* Suarez *in 3. p. tom. 4. disp. 22. sect. 4. num. 22.* & alii. Et ratio est: quia peccata non multiplicantur numero ex diversitate præceptorum, quando illa præcepta pertinent ad unam virtutem, ut est in casu nostro: secus si pertinerent ad diversas virtutes, ut cùm concurreret jejunium indictum ab Ecclesia, & ex voto. Et ita dicendum est de auditione Missæ, & abstinentia ab operibus servilibus.

3. Quæres, an saltem talis transgressio præceptorum sit circumstantia in Confessione aperienda? Affirmativè respondet Reginaldus *in praxi, tom. 1. lib. 4. c. 17. n. 192.* & alii. Sed ego puto contrariam sententiam probabiliorem, etiam stando in illa opinione, quod circumstantiæ aggravantes sint necessariò confitendæ. Et ita docet Vasq. *in p. 2. tom. 2. disp. 96. n. 10.* & Sanchez *de matr. to. 3. lib. 9. disp. 15. n. 6.* cum aliis. Nam talis circumstantia non ita notabiliter aggravat, ut sit in Confessione aperienda. Ex his apparet, Monachum D. Francisci peccare dupliciter, si in diem Veneris coincidit Vigilia, & non jejunet: quia obligatur ad illa jejunia ex diversis virtutibus, temperantiæ, scilicet, & ex Præcepto Ecclesiæ, & Religionis: quia ex voto obedientiæ tenetur Regulam observare: & ita docet Vasquez *ubi sup. n. 8. & 9.* Sanchez, Fagundez *Præcept. 1. lib. 3. c. 2. n. 9.* & alii.

4. Nota etiam, supradictum Religiosum D. Francisci teneri ad Regulæ jejunia, etiamsi annum vigesimumprimum non expleverit: quidquid in contrarium asserat Medina *in summa, lib. 1. cap. 14. §. 10.* cum Grassio *part. 1. lib. 2. cap. 37. num. 42.* nam nostram sententiam communiter docent DD. Ortiz *in summa, c. 19. mand. 2. punct. 21.* Portel. *ubi infrà*. Reginaldus *tom. 1. lib. 4. cap. 17. num. 207.* Emmanuel Sà *verb. Jejunium, num. 3.* Tabiena *q. 16. n. 17.* Sylvest. *q. 6. dist. 1.* Azorius *tom. 1. lib. 7. cap. 27. q. 3.* Ledesma *in summa, tom. 2. tr. 27. cap. 2. conclus. 5. dub. 2.* Vegha *in summa, tom. 1. cap. 14. cas. 6.* Gabriel *in 4. dist. 16. q. 5. art. 1.* Fagund. *Præcept. 4. lib. 1. cap. 8. num. 6.* Villalobos *in summa, tom. 1. tr. 23. diff. 4. n. 5.* & alii.

5. Verùm Portel. *in dub. regul. verb. jejunium, num. 5.* & Rodriquez *tom. 2. quæst. 100. art. 6.* observat, & optimè, dictos Minoritas ante vigesimum annum non teneri jejunare Vigilias, & quatuor Tempora Ecclesiæ, & Sanctorum; quia ad ea non obligantur ex vi Regulæ: ergo non tenentur ex Præcepto Ecclesiæ.

6. Ex supradictis etiam apparet, teneri ad jejuna Jubilei adolescentes, qui nondum vigesimum primum annum attigerunt, alias Jubileum non obtinebunt. Ita docet ex nostris P. Alphonsus de Leone *tractat. de Jubil. part. 2. qu. 14. sect. 3. num. 144.* qui citat Azorium, Grassium, Zanardum, Toletum, Bonacinam, & alios. Idem docet Fagundez *Præcept. 4. lib. 1. c. 8. n. 5.*

R E S O L. LXIV.

An Regulares sexagenarii teneantur ad jejunium Regulæ.
Et quid, si non attigerint annum 21.
Et notatur peccare contra præceptum jejunii, qui assumpsit laborem incompatibilem cum jejunio, ad hunc finem, ut non jejunet, v. g. ludum pilæ, venationem, &c. Ex p. 9. tract. 6. & Misc. 1. Ref. 16.

§. 1. AD hanc quæstionem sic respondet Petrus Marchant. *in Tribun. Sacram. tom. 2. tract. 12. tit. 3. q. 4. §. 1.* (Petes, an Regularis, ex. gr. Frater Minor S. Francisci, ex voto ad jejunia Regulæ sub peccato mortali obligatus, post sexagesimum annum jejunare teneatur extra casum manifestæ necessitatis? Ratio dubitandi est: quia voto tenetur. Item à simili: quia adolescens ante 21. annum ætatis in Ordine Fratrum Minorum professus, ut diximus, ad jejunia Regularia tenetur. De hoc casu à Reverendissimo P. F. Andrea à Soto, Ordinis nostri Commissario Generali in Belgio, Serenissimæ Archiducissæ Elizabethæ Hispaniarum Infantis Confessario, pientissimæ & sanctæ memoriæ, consultus fui, anno 1619. qui quamvis septuagenarius, scrupulis tamen in ratione obligationis jejuniorum angebatur. Respondi itaque, sicut & modò respondeo, Fratrem Minorem post sexagesimum annum ætatis ad jejunia regularia non teneri. Ratio mea est: quia jejunia regularia sequuntur naturam jejuniorum Ecclesiæ, & sub iisdem modis obligant, & ex iisdem causis dispensantur. Undè jejunia in Regula Fratrum Minorum, non tam voto promittuntur, quam sub præcepto Regulæ cadunt, etsi eorum observantiæ, qui vovet Regulam, se astringat, eo modo, nimirum, quo præcipiuntur, & quo jejunia obligant. Cùm igitur Pontifex, ob communem naturæ deficientiam declaraverit, sexagenarios ad jejunium non obligari, & sit eadem ratio senectutis in Religione, ac in sæculo, eademque ratio infirmitatis, & deficientiæ naturæ; eadem est ratio excusationis, & dispensationis, si quæ intervenerit.

2. Ad illud, quod de adolescente adfertur, qui ante annum 21. ætatis professus, non obstante declaratione Ecclesiæ, obligatur ad jejunia regularia. Respondeo negando paritatem in utroque casu: adolescens enim ille in sæculo manens non excusatur à jejunio ratione infirmitatis, aut debilitatis, sed ex mera indulgentia, ratione incrementi, seu naturæ crescentis. Undè supponitur esse ex ratione ætatis potens ad jejunandum, saltem post annum ætatis 15. & 16. quo Religioni est aptus, & ut dixi, si vel voveat, vel obedientiæ se addicat in Religione, tenebitur ad jejunia regularia, quia illi indulgentiæ, & privilegio voluntariè cessit. Aliud autē est de Fratre sexagenario, supponitur enim ex communi defectu ætatis impotens, & infirmus. Unde, cùm declaratio Pontificis hoc motivo facta omnes attingat, eos, qui ad hanc ætatem deficientem pervenerunt, etiā illud comprehendit.

Addo, in ista declaratione alteram excusationis includi causam, quæ est ordinariæ infirmitatis, ratione cujus, etiamsi quis ad illam ætatem necdum pervenisset, indicaretur ad jejunium non obligari. Itaque adolescens in Religione professus gratiæ sæculi pro prima ætate censetur renunciasse: senex autem sexagenarius è contra ob Religionis austeritates censetur causæ justæ declarationis magis quàm alius subesse; & quamvis aliquo modo valeret, & ad jejunandum potens videretur tenetur tamen naturam fovere alimentis, ne tota simul deficiat, cùm jam sit in ætatis ordinariæ occasu, & declivi, utpotè in ultima decade, qua indiget cibo ad naturæ deficientis fomentum, & conservationem, ad quam jure naturæ obligatur. Dispensatio itaque in puero meræ gratiæ est, in sene est declaratio necessitatis ad naturæ fomentum, ne deficiat.) Hucusque Marchant cui adde sapientissimum Caramuelem *in Regul. S. Benedicti, disp.* 128. *num.* 1613.

3. Undè, non obstante communi Doctorum sententia, quam *in p.* 1. *tr.* 9. *resol.* 16. adduxi, puto probabiliter cum Marchant, Regulares sexagenarios non teneri ad servanda jejunia Regulæ. Et hanc sententiam esse probabilem, docet etiam, me citato, doctissimus Narbona *in Annalibus juris an.* 60. *q.* 2. *n.* 8. vide etiam Escobar *in Theol. mor. tractat.* 1. *exam.* 13. *c.* 3. *n.* 104. & me citato Pellizzarium *in Man. Regul. tom.* 1. *tr.* 5. *c.* 5. *n.* 31. qui etiam contra Marchant. *ubi suprà* tenet, Regulares ante annum 21. ætatis expletum, non teneri ad jejunia propriæ Regulæ, quod est valdè notandum: & asserit ita sensisse doctos recentiores à se consultos. Fateor hæc probabilia esse, sed communis sententia est in contrarium.

4. Et ideò non deseram hic apponere verba Patris Leandri à Murcia *in qq. Regul. cap.* 2. *super cap.* 3. *Regula D. Francisci*, §. 2. *n.* 19. sic, me citato asserentia, (Otros Dotores tienen, que los viejos de sesenta años, que tienen fuercas y estan sanos, estan obligados a ayenar y que regularmente hablando basta los sesenta años, no les escusa al ayuno ni estan libres de su precepto, por la necessidad de la viejez, y ni aun entonces, si tienen sufficientes fuercas y estan sanos. Y la razon es, porque à los viejos les escusa la viejez del ayuno, porque ella, por si es enfermedad, y porque trae consigo gran necessidad, y flaqueza; esta cessa en lo viejos sanos, y fuertes; luego no les escusa el ayuno. Esta segunda sentencia, absolutamente hablando, para todos los viejos de sesenta anos, aunque no estan obligados al ayuno por voto, sino solo por Precepto de la Iglesia, parece algo rigurosa; però para los que estan obligados por voto, como los Religiosos y que estan fuertes, y sanos, es muy fundada: porque si los moços, que no han cumplido vienre y un anos, aunque tengan necessidad de crecer, y para ello de mas frequente manjar, communemente les obligan todos al ayuno, quando ellos se obligaron por voto à el, porque aunque tenian derecho à no ayunar, y à crecerle, renunciaron por el voto, y la pudieron muy bien hazer, y por el consiguiante quedaron obligados à ayunar; luego aunque los viejos de sesenta anos tuviessen derecho à reparar la naturaleza; no ayunando, por aver renunciado esse derecho, por el voto les obliga el ayuno.) Ita ille.

5. Sed, si aliquis Regularis professus sexagenarius frangeret jejunia suæ Regulæ, ego non auderem de peccato mortali damnare, stante probabilitate contrariæ sententiæ. Nota hic obiter mihi *in tract. de jejunio, resol.* 52. non displicuisse sententiam aliquorum asserentium, non peccare contra præceptum jejunii, qui assumit laborem incompatibilem cum jejunio, ad hunc finem, ut non jejunet, ut v. g. ludum pilæ venationem, &c. Et hanc sententiam me citato, docet Pasqualigus *in Praxi dec.* 320. Sed nunc hanc sententiam, ego non admitto, & contrariæ adhæreo, per ea, quæ docet Bossius *in discept. mor. discept.* 4. *per totum*. An verò supradicta sententia sit admittenda, quando labor ille non assumeretur in finem, ut quis non jejunet, negativè respondet Bossius *ubi suprà*, sed affirmativè ex Medina, & Ledesma Dominicanis respondet novissimè Joan. Henriq. *in quæst. prædictis, sect.* 16. *q.* 29. *per tot.* cui adde Doctores, quos, citat, & sequitur, me etiam citato, Pasqualigus *ubi suprà, decis.* 319. Vide etiam Villalobos *in Summa, tom.* 1. *tractat.* 23. *diffic.* 4. *num.* 11.

RESOL. LXV.

An qui fecit votum de jejunando tali die in pane, & aqua toties peccabit mortaliter, quotiès biberit vinum.

Et an si promisit se in illa die nihil manducaturum nisi panem, & aquam, tunc quoties biberet vinum peccet mortaliter.

Et an ita vovens frangat jejunium, si cervisiam bibat? Ex p. 3. tr. 9. Ref. 4.

§. 1. RESpondeo talem, si biberet vinum, peccare mortaliter: at eo bibito in ea quantitate notabili, ut frangat jejunium, non est ampliùs peccatum id bibere. Attamen, si promisit, se illa die nihil manducaturum, nisi panem, & aquam; tunc, quoties biberet vinum, peccaret mortaliter: quia toties frangeret votum negativum: & ita Sanchez *in sum. tom.* 1. *lib.* 4. *c.* 11. *n.* 45. & post illum Portel. *in addit. ad dubia regul. verb. jejun. n.* 4. Sed Bartholom. à S. Fausto *in thes. Relig. lib.* 1. *q.* 141. notavit, ita voventem non frangere jejunium, si cerevisiam biberet: quia vetum vinum non est.

RESOL. LXVI.

An si quis, cum tenetur jejunare in pane, & aqua, non possit nisi sumendo parum vini, aut obsonii sit adstrictus tali jejunio?

Et an vovens recitare septem Psalmos Pœnitentiales, si non potest integros recitare, tenetur ad partem? Vel in tali casu an tenetur ita vovens, si sciret tantum unum Psalmum ex septem Pœnitentialibus illum septem vicibus recitare. Ex p. 3. tr. 5. & Misc. 1. Ref. 61.

§. 1. AFfirmativè respondet Sancius *in selectis, disp.* 5. *n.* 13. ubi ita ait: Si alicui sub pœnitentia esset indictum uno die in pane, & aqua jejunare, neque taliter posset, non etiam teneretur jejunare modo consueto Ecclesiæ, cùm illud jejunium, ut quid individuum præcipiatur. Sed tamen si posset jejunium conficere sumendo parum vini, aut modicum quid obsonii, ad jejunium fore devinctum arbitror, cùm per talem sumptionem vini, & obsonii non dissolvatur jejunium in pane, & aqua.

2. Sed si illud modicum obsonii, & vini reducatur ad parvitatem materiæ, quam etiam in die jejunii in comestionem carnis concedimus, cum Tannero *in* 2. 2. *D. Thom. disp.* 3. *quæst.* 2. *dub.* 5. *num.* 93. veram puto Sancii opinionem: sed si parum illud obsonii, aut vini superet materiæ parvitatem puto contra Sancium, aliquem in tali casu non teneri ad sic jejunandum; quia non esset jejunium in pane, & aqua, ad quod tenetur, & cùm non possit, ab illo excusatur, & ad nihil aliud tenetur.

3. Hinc etiam contra dictum Sancium, *num.* 6. puto, voventem recitare septem Psalmos Pœniteniales, non potentem integros recitare, non teneri ad partem, eo quòd materia individua sit, & ita docet Sanchez *in sum. tom.* 1. *lib.* 1. *c.* 19. *num.* 4. Nec in tali casu teneretur ita vovens, si sciret tantùm unum Psalmum ex septem pœnitentialibus, illum septem vicibus recitare; præsertim si Psalmus septies recitandus esset ex majoribus: quia ita vovens, vovit tantùm septem Psalmos pœnitentiales, & si illos non possit recitare, ad nihil aliud tenetur, quidquid in contrarium asserat Sancius *ubi suprà*, imponens onus ubi non adest, sed tu tene nostram sententiam.

RESOL. LXVII.

An parvulis ante expletum septennium liceat ministrare carnes in die jejunii.

Et quid de Paganis, & perpetuo amentibus.

Et quid est dicendum de pueris ante septennium, ubi adest consuetudo in contrarium.

Sed quid est sentiendum, si pueri ante septennium doli capaces sint? Ex p. 1. tr. 9. Ref. 42.

§. 1. PRo negativa sententia Sylvius *in* 2. 2. *D. Thom. q.* 147. *art.* 4. adducit Paludanum, & Toletum: sed ipse, ait, quòd ubi adest consuetudo, quòd tales cibi parvulis præbeantur, licet præbere.

2. Sed absolutè affirmativam sententiam sustinendam esse puto cum Tannero *in* 2. 2. *disp.* 3. *q.* 3. *dub.* 5. *num.* 99. Villalobos *in sum. tom.* 1. *tr.* 23. *dub.* 4. *n.* 4. Azorio *tom.* 1. *lib.* 7. *c.* 17. *q.* 3. Gomez *in Bull. Cruc. clausf.* 7. *n.* 16. & 17. Emmanuele Sà *verb. iejun. n.* 17. Sanc. *in sum. tom.* 1. *lib.* 1. *c.* 12. *n.* 9. & aliis communiter. Unde contra Sylvium *ubi sup.* Cordubа *in sum. q.* 60. & Lopes *p.* 2. *instruct. c.* 212. dicendum est, hoc etiam esse licitum in locis, ubi adesset consuetudo in contrarium: nam, cùm parvuli ante septennium non ligentur legibus, à fortiori neque tenentur abstinere à carnibus ratione consuetudinis, quæ est lex non scripta. Et ita docet Sanchez *ubi suprà*, & Sanc. *in Select. disp.* 41. *n.* 31. Ubi etiam plus addit, quod quamvis ante septennium puer doli capax sit, nullo præcepto positivo obligatur, cùm leges positivi juris ante illam ætatem, in qua communiter lumen rationis oriri est solitum, non intendat obligare, & per accidens in uno vel alio puero rationis usus acceleratur. Undè, secundùm

dùm Sancium, in tali casu puer non teneretur abstinere à carnibus, & licitum erit eis illas ministrare. Sed contrarium docet Villalobos in sum.to.1. tr.23.dub.8.n.7. & alii.

3. Quoad Paganos verò fas erit ministrare illis carnes in diebus jejuniorum: quia nulla lege ecclesiastica obligantur. Et ita etiam docet Sanc. ubi supra n.29. qui citat Sanch. Suarez, & Azorium: secùs verò dicendum erit de perpetuò amentibus, cùm ipsi sub ecclesiasticis legibus comprehendantur. Sed contra Sancium ego puto cum Sanchez nu.16. & Fagundez precept.4. lib.1.c.8.n.8. licitum esse ministrare carnes, etiam perpetuò amentibus, rationes hujus sententiæ adducit Sanchez.

R E S O L. LXVIII.

An pueris habentibus usum rationis ante septennium liceat ministrare carnes, ova, & lacticinia in diebus jejunii, & prohibitis ab Ecclesia?

Et quo tempore supradicti pueri teneantur Ecclesiasticis legibus, & signanter confessionis &c.

Et an puer, cui ante septennium acceleratus est usus rationis, si occidat aliquem, incurrat irregularitatem.

Et cursim docetur impuberes non incurrere irregularitatem. Ex p.11. tt.2. & Misc.2. Ref.56.

§. 1. NOminatim contra me ad propositam quæstionem negativè respondet Leander de precept. Ecclesia. tract.5. disp.2. quæst.42. Putat enim legem abstinendi à carnibus, & lacticinis, obligare pueros statim ac usum rationis obtinuerint, sive id illis contingat ante, vel post septennium. Ratio est, Quia usus rationis in quacumque contingat ætate, facit pueros capaces culpæ: ergo & obligationis per legem, nisi alias materia legis, aut intentio Legislatoris, aut consuetudo aliter declaret. Hanc etiam sententiam tenet Merolla tom.2. disput.4. cap.3. dub.38. num. 451. & alii penes ipsos, Quibus adde novissimè Patrem Mendo in Bull. Cruc. disp.18. num.3. & 77. & Append. disq.1. cap.15. n.82. docentem, pueros si eis acceleretur usus rationis ante septennium, non posse edere ova & lacticinia absque Bulla Cruciatæ.

2. Sed licet hæc opinio sit satis probabilis, ego tamen non recedo ab affirmativa, & ita me citato docet Joannes Henriquez in qq. Pract. sect.16. q.19. n.47. ubi sic ait. Opinion es de algunos Dotores, que si antes de cumplir siete años tuvieren los niños uso de razon, no pueden comer carne en los dias prohibidos, pero si no tuvieren uso de razon la podran comer, hasta que cumplan los siete años. Esta opinion es de Manuel Rodriquez, y Villalobos.

3. Pero mas provable es que de ninguna manera estan obligados los niños à esta ley, hasta que cumplan los siete años de edad. Esta opinion es de Diana, el qual advierte que es tan verdadero, que aunque aya costumbre en contrario, pueden seguramente los niños comer carne no tiniendo siete años; porque si ninguna ley, ni precepto expresso obliga antes de aver cumplido siete años, menos obligara el precepto de costumbre. Ita ille, cui adde etiam me citato Martinum de San Joseph in Mon. Confes. tom.1. lib.2. tract.3. de Jejunio n.4. Qui loquens de pueris sic ait: Y aunque conste, que antes del septennio se les accelerò el uso de la razon, se les puede dar carne, y manjares prohibidos, porque antes de los siete anos no les obliga ninguna ley Ecclesiastica. Et ad ea, quæ frequenter accidunt leges adaptentur spretis casibus raro contingentibus, l. nam ad ea ff. de legib. Ita Martinus.

4. Et ex Societate Jesu huic sententiæ etiam adhæret doctor Pater Antonius Escobar in Theol. moral. tract.5. exam. 13. pr.4. cap.3. n.52. Et hanc sententiam tanquam probabilem admittit etiam Pater Bardi in Bull. Cruc. part.2. tractat. 3. cap.4. sect.5. num.10. loquens contra Mendo de ovis, & lacticiniis. Et hanc sententiam probabilem esse putant ipsimet adversarii ut Merolla ubi suprà. Imò magis generaliter loquens Escobar à Corro de utroque foro, art.6. numer.34. sic ait; Limita quartò in minore non compote mentis, qui legibus non ligatur, l. Impuberem 23. de furtis, l. 1. §. Impubes 32. ad Sylan. l. Infans 22. de Sicariis Clem. 1. ubi DD. de homicid. Amplia dictam quartam limitationem, ut procedat quamvis constet ante septennium usum habere rationis, quia rarò hoc contigit, & leges ad ea, quæ frequentius accidunt tantum adaptantur, l. nam ad ea, de legib. Ita Escobar.

5. Et tandem hanc sententiam ex Dominicanorum familia latè firmat Magister Marcus Serra in part.2. tom.2. quæst. 96. art.1. ubi hæc asserit; Pueri non tenentur legibus humanis cum primum rationis usum habent, sed quando perveniunt ad annos, in quibus communiter lumen rationis oriri solet, & pueri usum rationis habent ut in pluribus. Cujus rationem assignat Sanctus Antoninus 1. part. tit 9. cap. 8. §.2. Nam leges adaptantur secundum ea, quæ in pluribus accidunt. Sicque non intendunt obligare ante illud tempus, in quo communiter lumen rationis oriri solet. Undè si ante illud tempus in aliquo puero usus rationis acceleratur, hoc est per accidens, & non obligat illum ad leges humanas observandas, ac propterea non tenetur confiteri semel in anno, nec à carnibus & lacticiniis abstinere in diebus jejunii, nec alia præcepta Ecclesiæ servare: Quodnam autem sit hujusmodi tempus non eodem modo explicant omnes. Quidam dicunt esse annum qui immediatè post septennium sequitur, nempè annum octavum; in illo enim communiter solet lumen rationis oriri. Alii majorem ætatem, & plures annos assignant; nam ut ait Sanctus Antoninus ubi suprà, ut in pluribus in octavo anno puer nondum habet usum rationis. Sed hoc contingere dicit secundùm opinionem quorumdam. *In masculo quando habet decem annos & dimidium, & aliquantulum ultra, & in fœmina quando habet novem annos & dimidium, & aliquantulum ultra.* Undè tunc, & non antea Ecclesiæ legibus tenebuntur. Magister Soto verò ad hoc adhuc ætatem majorem requirit, nempè annum duodecimum. In 4. enim dist. 12. q.1. art.11. ad finem corpor. loquens de præcepto Ecclesiastico sumendi Eucharistiam ait: Pueri non obligantur usque ad duodecimum annum quando aliis tenentur Ecclesiæ legibus. Idem dicit dist.18. q.1. art.3. ad finem corpor. Loquens de præcepto Ecclesiastico Confessionis Sacramentalis. Ex quo sequitur pueros ante hanc ætatem etiamsi usum rationis habeant, non peccare carnes, aut lacticinia in diebus prohibitis comedentes: quod expressè dicunt multi recentiores. Hucusque Serra.

6. Sed ejus sententiam libenter admitto, quod pueri ante septennium etiamsi usus rationis acceleretur, non teneantur ad præceptum abstinendi à carnibus, sed ab ipso Serra recedo, dum cum Soto asserit hoc etiam procedere ante annum duodecimum, ita ut possint comedere carnes, cùm pueri ante illud tempus non teneantur ad præcepta Ecclesiæ: sed hanc opinionem esse improbabilem optimè notavit contra Emmanuel Sà, Pater Henricus Busembaum in Medulla Theolog. moral. lib.6. tract.4. cap.3. dub.2. num.2. Undè Reverendissimus Magister Sacri Palatii opinionem Emmanuelis Sa in editione Romana correxit, & ad alium sensum reduxit. Et sic communiter contra Serram tenent Doctores.

7. Dico igitur non esse admittendum id, quod habet S. Antonin. part.2. tit.9. cap.8. §.2. Corduben. in sum. quæst.40. Victoria relect.2. de venientibus ad usum rationis, num. 11. & apud Salas de legibus disput.14. sect.13. num.126. pueros non teneri ad confitendum semel in anno, nisi sint proximi pubertati, idest anno decimo cum dimidio, si sint mares: & anno nono cum dimidio, si sint fœminæ: quia usus rationis, qui sufficit ad peccatum mortale, communiter non habetur nisi ad annos proximos pubertati, qui sunt in masculis annus decimus, cum dimidio: & in fœminis annus nonus cum dimidio. Contra enim est: quia id est falsum si loquamur in ordine ad forum conscientiæ, & Dei, non autem solùm ad forum exterius, in quo communiter non præsumitur quis esse doli capax secundùm jura, nisi sit proximus pubertati.

8. Et idem est etiam de eo, quod habet Sotus in 4. dist. 12. quæst.1. art.11. & dist.18. quæst.1. art.3. & lib.7. de justitia quæst.3. art.2. & Henriquez lib.8. de Eucharist. cap.42. num.1. eos non teneri ad eandem annuam confessionem usque ad annum duodecimum: Et quòd habet Emannel Sà, eos non teneri usque ad annos pubertatis: quod idem universaliter de omnibus legibus Ecclesiasticis, quod non obligent usque ad annos proximos pubertati, docet S. Antonin. 1. 2. tit.9. cap.8. §.2. citat. & usque ad annos ipsos pubertatis docent aliqui apud Salas disput.14. sect.13. cit. num.127. Contra enim est: quia si sunt capaces peccati, sunt etiam capaces remedii contra peccatum quod est confessio; neque ulla est ratio, quare ad illam non teneantur, etiam lege Ecclesiastica, cum præsertim verba ipsa talis legis clare exprimant quod omnes tenentur postquam pervenerint ad annos discretionis: & eò ipso, quod conceduntur etiam ante annos pubertatis, vel proximos pubertati, esse capaces peccati, convincuntur etiam esse capaces legis, & obligationis, ut diximus: & si sunt capaces obligationis per leges Divinas, & naturales, nulla est ratio, quare etiam non sint capaces obligationis per leges Ecclesiasticas, & humanas: quidquid sit de præsumptionibus pro foro externo, ut diximus.

9. Et similiter non videtur admittendum id, quod habet Henriquez lib.13. cap.49. num.2. quod post usum rationis

ad aliquod tempus possiot pueris tradi lacticinia io diebus prohibitis, & quod ita habet consuetudo, ut etiam tradit Ledesma 2. *part.4. q.57. art.6. dub. secundo in fine*, & aliqui alii Doctores apud Bonacinam *disp.8. de legibus quæst.1. pun. 6. n.8.* quam consuetudinem etiam Bonacina ait, oon esse reprobandam, ubi est legitimè recepta: cootra enim est, quia est communis sententia aliorum, & communis usus Ecclesiæ; & quia nulla est ratio, quare debeant ceoseri esse soluti specialiter ab hac lege comedendi lacticinia, & ea, quæ habent originem à carnibus, si ooo sunt soluti à lege comedeodi carnes, & universaliter ooo suot soluti à legibus Ecclesiasticis.

10. Neque consuetudo, quæ io contrarium adducitur, est facilè admittenda, nisi pro aliquo loco sufficienter probetur. Et hæc omnia docet Baldellus *tomo primo, libro quinto, disput.30. numero nono, cum sequent.* Merolla *tom.1. disp. 4. cap.3. dub. 38. n.438. & 448. cum sequent.* Escobar *ubi supra n.33.* Castrus Palaus *tomo primo, tract. 3. disp. 1. punct. 24. §. secundo num.5.* qui citat Sanchez, Salas, Azorium, & alios.

11. Itaque pace viti docti Magistri Serra ooo est admittenda ejus opinio, & præsertim quod aote annum duodecimum possit pueris mioistrari esus carois, hoc enim est cootra communem usum Ecclesiæ, & Populi Christiani, nemo enim audet in tali ætate pueris ministrare carnes.

12. Sed quid dicendum si puer, cui ante septennium acceleratus est usus rationis, ao si occidat aliquem incurrat io irregularitatem? mihi placet opinio negativa aliquorum de quibus Magister Serra *ubi supra*, sic ait; Eximunt tameo nooonulli infantes aote septennium habentes plenum usum rationis; ab irregularitate si occidant; nam cùm infans generaliter ab illa eacipiatur *in Clement. si furiosus*, & hoc sit beneficium legis, amplè est intelligendum de quocunque iofante, etiamsi plenum ratioois usum habeat. Et quidem aliqui absolutè docent pueros impuberes oon incorrere irregularitatem. Vide Castrum Palaum *ubi suprà, n.9.* & me ipsum alibi.

Alibi in to. 3. tract. 1. ex Ref. 118. & seq. quibus.

R E S O L. LXIX.

An tempore pestis possit Episcopus dispensare, ut in sua civitate comendantur carnes in Quadragesima.

Et an cum omnibus in domo reclusis propter suspicionem pestis possit Episcopus dispensare in audiione Missæ tempore pestis, vel quid est faciendum.

Et notatur, quod dispensatio in Jejunio, facta ab Episcopo, vel alio Prælato inferiori Papa sine justa causa, non solum est illicita, sed invalida, ideo peccat mortaliter Episcopus, aut Prælatus ex defectu potestatis dispensando.

Et quæritur, an Episcopus possit abrogare legem localem jejunii latam in Concilio Provinciali.

Et an saltem possit in eum dispensare.

Et an possit Episcopus abrogare legem jejunii latam in Synodo Diœcesana, & à fortiori cum aliquibus dispensare etiam validè, non autem licitè, quamvis id faciat sine causa. Ex p.10. tr.14. & Misc.4. Res.5. alias 3.

§. 1. AFfirmativè respondet Venetus *in Exam. Episcoporum, lib.4. c.46. n.53.* & Homobonus de bonis *in Consult. select. Casuum Conscientia, vol.1. part.2. Resp.57.* ubi firmat Episcopum cum consilio sui Capituli, & aliquorum Theologorum, Caoonistarum, & Medicorum, posse dispensare, ut homines tempore pestis, carnes comedere possint ad præservationem tanti morbi, quia omoia, quæ licita sunt ad sanandam pestem, magis licita suut ad præservandum ab ea, maximè quod cibi quadragesimales tunc temporis hominibus ooxii esse possunt, & è contra carnes magis sint utiles, ut humores facile ad recipiendum morbum non disponantur. Quod sanè fecisse Archiepiscopum Panormitanum, grassante in ea urbe teterrima pestis lue, testantur Acta Panormitana. Ita ille.

2. Sed ego magis adhæreo negativæ sententiæ, quam tuetur Marchinus *de Bello divino, seu de Pestilentia, part 6. c. 2. n.3.* & omnioò videndus Magister Joannes Paulus Nazarius Dominicanus, *tom.8. opusc.3. cas.1. fol.319.* qui à fundamentis, & Theologicè hanc quæstionem pertractat; & respondet ad argumenta io contrarium adducta ab Episcopo Veneto *ubi suprà*, qui sic argumentabatur. Omnia, quæ licita sunt ad sanandam pestem, magis licita suot ad præparationem, seu præservatiooem à peste: ergo. Respondeo antecedens verum esse, qoando causa dispensationis est certa, aut casus est repeotinus, nec patitur moram, ut ooo appareat, an si Superior præsens esset, dispensationem concederet toti Civitati, ut est in casu nostro, qui etiam patitur moram. Secundò arguit: quia cibi quadragesimales sunt oocivi hominibus, & carnes sunt magis utiles, ut humores de facili non disponaotur ad recipiendum morbum: Ergo Respondeo, nullam esse consequentiam: quia solæ illæ causæ quæ pooountur in antecedente, noo sufficiunt ad justam, & legitimam dispensatiouem, sed requiruotur etiam conditiones explicatæ. Tertiò arguit, quia licitè potest Episcopus dispensare in præcepto audieodi Missam in his quadraginta diebus, in quibus homines in suis domibus sunt reclusi propter suspicionem pestis, ut pestis omnioò extinguatur; ergo multo magis poterit in caroibus dispeosare, cùm sit medium necessarium ad conservaudam saoitatem. Respondeo primò, Episcopum non posse licitè cum omnibus reclusis dispeosare à præcepto audieodi Missam, sed debet providere, ut in via, seu platea publica, ad quam respiciuot feoestræ, & ostia domorum, erigaotur Altaria, io quibus Missæ celebrentur, & audiantur à reclusis, ut piè ac sanctè factum est io Bonooiensi Civitate, Floreotia, & alibi. Quartò arguit quoniam illustrissimus Archiepiscopus Panormitanus grassante peste io Civitate Panormi, per Edictum publicum dispeosavit, ut omnes in quadragesima illius anni comederent carnes, & plurimum profuit; & hoc docet Navarrus in coosilio, de observatione jejunii, posse fieri non solum tempore pestis; sed etiam in tempore extremæ necessitatis ciborum, & lo aliis occurreotiis, & occasionibus, ut febris curetur, aut impediatur. Respondeo & dico, fortasse id factum fuisse consulto summo Pootifice. Deinde dico Siculos habere privilegium Bullæ Cruciatæ, & ideò cum mioori admiratione, & sine taoto scandalo potuit illis ea dispensatio concedi cum præsertim tribus annis lues in ea Civitate duraverit. Postremum dico Navarrum, nec io fioali consilio de observatiooe jejunii, nec io aliis præcedentibus sub eo titulo dictam opinionem significare. Et hæc omnia docet Nazarius *loco citato*, qui alias rationes pro hac firmanda seotentia adducit. Nec etiam deseras recognoscere Marchinum *loco citato*, qui tamen, *n.6.* concedit quod in locis ab urbe valdè remotis, vel ubi periculum sit in mora, vel ex generali consuetudine, liceret Episcopo universos cives ab abstinentia quadragesimali ex causa pestis solvere.

Sup. hoc melius magis latè, & clarè sup. in to. 2. Ref. 22. [illegible]

3. Nota etiam hic obiter, quod dispensatio in jejunio facta ab Episcopo sine justa causa, non solum est illicita, sed invalida: unde si Episcopus, vel alius Prælatus inferior Papa, aliquem à lege jejunii eximat sine causa, non solum peccet mortaliter, sed etiam ipsa exemptio, aut dispensatio sit irrita, & iovalida ex defectu potestatis. Quia ea, quæ sunt juris commuois non possunt Episcopi dispensare sine justa causa: quia excederent facultatem sibi commissam. Non enim data est illis a Papa, oisi sub conditione causæ justæ, & sufficientis.

4. Quæro etiam hic obiter primò, an Episcopus possit abrogare legem localem jejunii, latam è Concilio Provinciali? Respondeo, non posse illam derogare, licet possit io ea dispensare, sicut potest io lege jejunii lata à jure communi. Ratio est, qoia iooferior non potest abrogare legem superioris: sed sic est, quod Concilium Provinciale, est supra Episcopum, cum illius jurisdictio extendatur per totam Provinciam, & etiam supra quemlibet seorsim ex illius Episcopis: ergo.

5. Quæro secuodò, an saltem possit Episcopus abrogare legem jejunii, latam à Synodo Diœcesana: Respondeo posse, quia lex Diœcesanæ Synodi solùm habet vim & vigorem ab Episcopo; ergo ab ipsomet potest abrogari. Et à fortiori, lo ea cum aliquibus dispensare etiam validè (oon autem licitè) quamvis id faciat sine causa; ut ex supra habitis constat. Ita Doctores, qoos citat, & seqoitur Leandrus *de Præcep. Eccles. tr.5. disp.10. q.7.8. & 9.*

R E S O L. LXX.

An qui cum privilegio, vel licentia Medici potest in diebus jejuniorum comedere ova, & lacticinia, possit comedere sanguinem, & quod vulgo dicitur sanguinacci: *seu* Vitoldo, *Hispanè* mondongo?

Et an qui habet privilegium comedendi ova, & lacticinia in Quadragesima, possit comedere saginem.

Et an qui vovet pro qualibet die non comedere carnes, aut ova, toties peccet, quoties comedat.

Et an excusentur à jejunio textores vitta serica, & sartores etiam conficientes calceos ex materia molli.

Et an defectus vini nullo modo excuset à jejunio, seu tribuat causam sufficientem faciendi plures comestiones.

Idem est de cerevisia, aut aliqua alia potione communi loco vini.

Et an quando Regula Religionis præcipit aliquod jejunium, juvenes Religiosi ante ætatem 21. anni completo sint adstricti, & obligati jejunare.

Et tam-

Et tandem docetur Pontificem dispensando cum aliquo in jejunio absque causa non peccare, neque venialiter.. Ex p. 10. tr.16. & Misc.6. Res.77.

§.1. EX Doctoribus neotericis invenio affirmativam sententiam docere ex Religione S. Francisci de Paula Stephanum Isnardum Gallum *in consiliis impressis post suum Codicem Minimum. cons.10. fol.72.* ubi sic ait: Tertiò dico, illum, qui potest de consilio Medici ova manducare, vesci posse caseo, lacte, butyro, & sanguine, non autem carne. Ita ille. Et hanc sententiam ex veteribus clarè tenet Hostiensis *in sum. de Observat. jejuniorum, §. quando, num.8.* per hæc verba: Hoc etiam scias, quod cuicumque conceditur usus ovorum, & casei intelligitur concessus, quod etiam sanguine non sagimine (ut malè transcripsit Azorius *lib.7. cap.18. quæst.8.*) ut possit, *argum.82. dist. Presbyter.* & sic utuntur Cluniacenses. Sed Cistercienses, & quidam alii Religiosi, contrarium servant. Sic ille. Probari potest hæc opinio, quam aliqui asserunt, supposita licentia, aut privilegio edendi lacticinia, sagimen in talibus diebus potest concedi; ergo & sanguis ex paritate, quæ reperitur inter sagimen, & sanguinem, ex eo quòd utrumque trahit originem carnis, & neutrum est caro; ergo videtur esse par utriusque ratio, & uterque esus esse licitus.

2. Verùm, his non obstantibus, puto in tali casu, nullo pacto sanguinem posse comedi, & ita firmiter probat doctissimus & amicissimus P. Bardi *in Bull. Cruc. p.2. tract.5. c.3. sect.3. n.31.* Pasqualigus *in praxi de jejun. decis.370.* & Leandrus *de præcept. Eccles. tract.5. disp.2. q.34.* nam licet nullus locus in sacris Canonibus assignari poterit, in quo sanguis prohibeatur; ergo in jure non habetur lex, quæ prohibeat sanguinem attamen inspiciendo universalem consuetudinem comestio sanguinis, etiam in diebus, in quibus possumus vesci lacticiniis, non est licita. Ita etiam Ludovicus à Cruce *in Bull. Cruc. cap.5. dub.16. nu.4.* qui malè confundit sanguinem cum lardo, & sagimine, ex quo sequuntur ejus falsæ citationes; nam loquens de his tribus, ac si eadem essent, refert plures pro sua conclusione, qui tamen, ut diximus non de sanguine, sed de sagimine sermonem habent: Stante igitur tali consuetudine, quamvis sanguis non sit caro, sed proximum alimentum carnis, nullo pacto est licitum vesci sanguine feria sexta: aut sabbatho, & multo minus in diebus jejuniorum, etiam cum Bulla. Leandrus tamen *ubi supr.* putat, etiam de jure prohibitum esse esum sanguinis, quia, ait ipse, certum est, quod sanguis censetur esse in eodem genere cum carne: at sic est quod illi, cui concessum est comedere ova, aut lacticinia, non ideò est concessum comedere carnes, ut omnes concedunt, & praxis probat: ergo, cui concessum est comedere ova, aut lacticinia, non propterea concessum est comedere sanguinem animalium. Major, in qua est difficultas, probatur; tum quia sanguis est præcipue pars constitutiva animalis; sed quando prohibetur caro, censentur prohiberi omnes partes constitutivæ animalis, aliàs dicendum esset, quod prohibita carne, non prohiberentur nervi, medulla &c. quia hæc non sunt propria caro. Tum etiam, quia sanguis est in proximo statu, ut convertatur in carnem: ergo est proximè caro, & sic caro in praxi censetur. Ex quibus patet responsio ad argumentum superiùs adductum de paritate sanguinis cum sagimine; respondeo enim cum Bardi negando paritatem primò, quia major connexio est inter carnem, & sanguinem, quàm sit inter pinguedinem, seu sagimen, & carnem; nam sanguis est in proxima dispositione ad hoc ut in carnem convertatur; & aliquo modo est pars animalis viventis, quatenus sine sanguine vita consistere nequeat, cum sit ejus alimentum; at pinguedo est merum excrementum, & non necessaria ad vitam sustentandam, proindè magis videtur accedere ad carnem sanguis, quàm adeps, seu pinguedo: secundò, etiamsi demus esse eandem utriusque rationem physicè loquendo, nihilominus moraliter non ita, quia consuetudo vescendi sagimine in multis locis est legitimè præscripta, non autem invenitur talis consuetudo circa esum sanguinis, & si in aliqua regione introducta sit similis consuetudo, quæ non constat, ibi esset permittendus esus sanguinis, diebus, quibus lacticiniis vescimur. Nota tamen, quod non obstante dicta disparitate inter sagimen, & sanguinem: undè ego olim docui cum multis Doctoribus quod, qui haberent privilegium comedendi ova & lacticinia, possunt comedere sagimen, tamen, re melius considerata, existimo, hanc sententiam non esse in praxi reducendam, & ideò nunc sententiæ contrariæ adhæreo, quam tuetur Leandrus *ubi suprà q.35.* & alii.

Docui ... Res. quæ hic est ... in tr. 9. Res. 166 ... & in 10. ... Res. 3 ... sagimen ...
En pro consensu in hoc ... Observandum est . in

3. Observandum est hìc obiter primò, quod qui vovit pro qualibet die non comedere carnes, aut ova, toties peccat, quoties comedit. Ita, ut alibi adnotavi, tenendum est, contra amicissimum & doctum Pasqualigum *decis.66.* qui malè citat me pro sua sententia. Unde præter Leandrum, alibi à me adductum, tenet hanc sententiam novissimè nominatim contra Pasqualigum Angelus Bossius *in Moral. to.3. tit.21. §. ult. num.357.* Votum enim abstinendi in aliquo die à carnibus, vel lacticiniis, & ovis secundùm omnes obligat ad instar præcepti Ecclesiastici, de abstinendo in die jejunii, & Veneris, ac Sabbati à carnibus, & de abstinendo in Quadragesima ab ovis, & lacticiniis: & ita vovens eo die peccaret, quoties carnes, aut ova comederet, obligatio enim præcepti Ecclesiastici abstinendi ab illis cibis obliget semper, & pro tempore. Ergo.

tom. 1. tr. 4. res. 72. & hic sup. lege docte res. 85. ... lin. 3. & vers. ...

4. Nota etiam, me alibi docuisse contrà Pasqualigum *decis.299. & decis.276.* excusari à jejunio textores vittæ sericæ, & sartores, etiam conficientes calceos ex materia molli: & in nostram sententiam nominatim contra Pasqualigum tenet etiam novissimè P. Bossius *in Moral. tom.3. tit. 25. §.2. num.63. in princ. & in fine.*

Alibi sup. in Res. 33 & in Res. 34. ... & ult. & in Res. 15. §. ult.

5. Item ego alibi docui contra Pasqualig. *dec.275.* quod defectus vini nullo modo mihi videtur excusare à jejunio, seu tribuere causam sufficientem faciendi plures comestiones: quia licet deficiat vinum, aut cerevisia, aliave potio, quæ loco vini adhibetur, possunt esse cibi, & tales, qui abundè sufficiant ad unicam sufficientem comestionem, seu refectionem. Et ita nominatim contra Pasqualigum docet etiam Bossius *ubi suprà, n.56.* Et tandem quidquid contra me asserat Pasqualigus *decis.354.* idem Bossius *n.30.* adversus illum firmat, juvenes ante ætatem anni completi esse obligatos jejunare, quando regula Religionis præcipit aliquod jejunium. Et hanc opinionem tenet novissimè Martinus de San Joseph *in Manual. Confess. tom.1. lib.2. tract.8. n.4.* Et nominatim contra Pasqualigum, me citato Leandrus *de præcept. Ecclesiæ, tract.5. disp.6. quæst.9.* Idem etiam docet Azorius *tom.1. lib.7. cap.17. quæst.3.* & Alterius *in Can. confessione, lib.7. ver. jejunium, num.17.* asserentes esse falsam contrariam sententiam, sed ego libenter abstineo à censuris opinionum.

Alibi sup. in Res. 86. ... Sup. hoc sup. in Res. 61. ... Nota etiam ... Unde, in Sum.

6. Et tandem nota, dictum Patrem Pasqualigum *decis. 382.* nominatim contra me docere, Pontificem dispensando cum aliquo in jejunio absque causa non peccare neque venialiter. Sed nostram sententiam nominatim contrà ipsum tenet, me citato Angelus Bossius, *ubi suprà, nu.108.* & etiam nominatim contra ipsum me citato Leandrus *de præcept. Eccles. tract.5. disp.10. quæst.4.* qui respondet ad omnia argumenta Pasqualigi. Dicendum est itaque Pontificem dispensando sine causa in jejunio, peccare saltem venialiter.

Sup. hoc in tom. 3. tr. ... lege doctr. res. ... ibi ... in fine.

RESOL. LXXI.

An qui ex licentia comedit carnes in die jejunii possit comedere laridum, aut alias carnes nocivas?

Et quid si tota refectio ex illo carnis genere fiat? Ex part. 1. tt. 9. Res.47.

§.1. JOan. S. de la Cruz Vir doctissimus ex Dominicanorum Familia, *in suo director. consc. part.2. precept.4. art. 8. lib.8. concl.3.* negativam sententiam docet, ubi sic asserit: Nota, non licere dispensato ob infirmitatem in esu carnis, comedere tocinum, aut alias carnes nocivas: quia aliàs esus istorum erat vetitus in Quadragesima. Et per Medicum non dispensatur in istis cibis nocivis. Ita ille: & citat pro hac sententia Emmanuelem Rodriquez.

2. Sed contrariam opinionem sustinendam esse puto, quam novissimè docet Villalobos *in sum. tom.1. tractat.23. dub.8. num.11.* ubi sic ait: El que tiene licentia para comer carne, puede comer conejo, liebre, ò tocino, y si ello le hizierre daño, será pecado de gula, mas, ò menos, conforme al daño que le hiziere: mas no es contra el preceto del ayuno, mayormente que el tocino, aunque es rezio de digerir, es de buen mantenimiento, come dizen los Medicos. Itaque habenti licentiam ad esum carnium, licebit quodcumque genus comedere, scilicet, lardum, leporem, hædum, bovem, & alia infirmis disconvenientia, etiamsi tota refectio ex illo carnis genere fiat: nam in tali casu edendo carnes saluti nocivas peccabit adversùs præceptum naturale temperantiæ: non autem adversùs præceptum positivum de abstinendo à carnibus in die jejuniorum. Notandum verò, quòd si supradicta sumerentur in parva quantitate ad excitandum appetitum, tunc non frangeretur, neque præceptum positivum abstinentiæ, neque etiam præceptum naturale temperantiæ servandæ. Et ita intelligendus est Henriquez *lib.7. cap.30. n.3.*

RESOL. LXXII.

An dispensatus, ut possit edere carnes, & lacticinia, possit simul edere pisces? Ex p.1. tr.9. Res.26.

§. 1. NEgetivam sententiam docet doctus senex Navarrus *tom.4. consc.5. de observat. jejun.* quem postea sequutus est Graffius *part.1. lib.2. c. p.37. num.59.* Et ratio est: quia piscium esus ei nocet, vel non nocet: si nocet, ergo comedendo illos peccat: si non nocet, ergo sine justa causa eum ipso dispensatur.

2. Sed contreriam sententiam docent communiter DD. ut Reginaldus *tom.1. lib.4. cap.14. numer.168.* Filliucius *to.2. tract.27. part.1. cap.3. numer.52.* Nugnus *in addit. ad 3. part. tom.2. tract. de Bulla*, §.8. *dub.4.* Sebastianus Acosta *in explicat. Bul. quaest.80.* Fernandez *in exam. Theol. mor. part.3. cap.9.* §.5. *num.3.* Azorius *par.1. lib.7. cap.10. quaest.5.* Ortiz *in summ. cap.19. num.18. & 19.* Fagundez *Fracept.4. lib.1. cap.8. numer.18.* & Villalobos *in sum. tom.1. tract.24. dub.8. nu.10.* qui respondet ad argumenta Navarr. Et ratio est: quia hoc sine peccato fieri aliquando potest, ut si unà cum carnibus non noceant pisces: vel quia parum de ipsis comedendo facultas appetitiva excitatur; vel, deto, quòd contra temperantiam peccetur; non tamen jejunium frangitur, à quo ex justa causa dispensatio largita fuit. Circa præsentem quæstionem vide Vegam *in summa, tom.1. cap.4. cas.17.*

RESOL. LXXIII.

An quando causa fuerit dubia circa comestionem carnium in jejunio, opus sit dispensatione, si ageretur de nocumento notabili? Ex p.4. tr.3. Res.56.

§. 1. AFfirmativam sententiam videntur docere Doctores, quos ego citavi *in part.1. tract.9. resol.15.* quibus nunc addo Filliucium *tom.2. tractat.27. cap.6. num.128.* & Fernandez *in exam. Theolog. mor. part.2. cap.8.* §.2. *nu.13.* asserentes in jejunio dispensatione opus esse, quando eausa fuerit dubia.

2. Verùm contrariam sententiem docet Joannes Sancius *in selectis, disputatio 51. num.9.* existente causa manifesta, non egere jejunantem dispensatione edendi carnes, omnes fatentur. Eodem ergo modo dubia causa existente, opus non erit dispensatione, cùm idem met jus habeat aliquis ad fugiendum damnum certò venturum, atque illud, de quo retionabiliter dubitatur an sit exoriendum: sicut qui probabiliter & retionabiliter dubitat, quòd in extremam necessitatem eveniet, si extreme indigenti subveniat, non tenebitur subvenire. Adde quòd dubium in favorem rei est interpretandum, & in possidentis favorem accipiendum. Nec in hoc casu jus dubium vincit jus certum, nam quamvis præceptum abstinendi è carnibus sit certum, & in possessione obligandi: etiam jus ad conservandam vitam in homine certum est & antiquius, & antiquior etiam est possessio in illo ad conservandam suam vitam & ab strictiori jure orta. Quapropter in homine non solùm est jus certum ad certò conservandam vitam, sed etiam est illi jus certum ad non exponendam vitam periculo dubio eam amittendi. Et quamvis dubium sit homini, an ex abstinentia a carnibus sit detrimentum passurus in salute, non est tamen illi dubium quòd jus habeat certum non se committendi tali dubio: fit ergo quòd jus certum conservandæ salutis superet jus certum præcepti abstinendi à carnibus. Et ideò fit etiam, Doctores dicere recurrendum esse ad Superiorem ad poscendam dispensationem in jejunio, vel in esu carnium, quod idem est, quando causa est dubia, non intelligendos esse id asserere quando fuerit dubium, magnum nocumentum exoriendum ex observatione jejunii, nam tunc necessaria non videtur dispensatio, ut probatum est: sed quando dubitaretur aliquale nocumentum promanandum, quod quamvis actu existeret, obligatio jejunii, vel abstinentiæ à carnibus non cessaret, cùm leges positivæ aliquali obligent labore & detrimento. Hæc omnia Sancius, qui, ut visum est, interpretetur Doctores superiùs pro affirmative sententiæ citatos: sed an probabiliter, videant alii.

RESOL. LXXIV.

An in dubio, si abstinentia carnium illatura sit notabile nocumentum ægroto, necessaria sit dispensatio.

An doceatur Prælatos, & Superiores, quando subditi proponunt causam dubiam ad obtinendam dispensationem, non debere esse nimis scrupulosos, aut ambiguos remittentes id conscientiæ subditi petentis, cùm potius ad illos spectet tunc dispensare causam dubiam, per dispensationem faciendo illam justam? Ex part.9. tract.6. & Miscel. 1. Res.26.

§. 1. INtrepidè negativam sententiam tenet acutissimus Caramuel *in Theolog. moral. lib.3. de conscientia, disput.1. num.1395.* & contra se sic arguit: In omni dubio standum est, pro possessione, quæ erat ante dubium. Ergo, si dispensatio sit dubia, standum pro lege certa, quæ erat ante illam dubiam dispensationem. Atqui necessitas certa est dispensatio certa: ergo necessitas dubia est dispensatio dubia. Igitur, cùm necessitas dubia est, standum pro lege, quæ erat ante illam. Atqui ante morbum erat in possessione lex Ecclesiastica carnes tempore quadragesimali interdicens; ergo standum pro legis possessione, quando morbi gravitas est dubia.

2. Sed Caramuel admittit primum enthymema argumenti, & ad minorem subsumptam veniens, neget necessariam esse dispensationem, & sic discurrit: Petrus vovet omnibus diebus, exceptis Dominicis, jejunare: & interrogo, an dies Dominica sit dispensatio suæ legis? Porrò negativè respondebis: quia dispensatio est in actu, quem tangebat lex, & diem illam Dominicam votum non tetigit; imò expressè excepit. Sic similiter sanxit Deus Decalogum: contra eum, nemini concessit authoritatem præcipiendi; & Superioribus (Pontifici, Regi, & reliquis) indulsit authoritatem præcipiendi, modò nihil contra Decalogum: & subditis imposuit necessitatem, & obligationem obediendi in omnibus veris præceptis, quæ Decalogo non essent opposita. Cùm jubet Rex deiici murum, latomus debet obedire: at, si transeat aliquis, qui occidi possit, debet cessare, & detinere lapidem, non solùm qui certò illum sit occisurus; sed etiam illum, de quo dubitat, an occisurus sit: quia, non obstante præcepto diruendi parietem, non potest dimittere lapidem, si dubitet, an aliquem occisurus sit. Nemo autem dicet, pueri incautam sub muro diruendo præsentiam esse regiæ legis dispensationem: ipse enim non jussit deiici lapides cum periculo hominum, sed cautà, & providè. Cùm Pontifex jubet servari abstinentiam, non jubet, nec jubere potest, quòd occidendo te, violes legem Dei, & contra quintum Decalogi præceptum procedas: non jubet, nec jubere potest, quòd periculo mortis te exponas; hoc enim ipsum interdicit Deus. Si ex abstinentia sequeretur mors certa, hæc certitudo non diceretur Ecclesiasticæ legis dispensatio certa: nam dispensatio certa non est necessariò præceptive, & hìc necessariò præcipitur non abstinentia: ergo nec mors dubia.

3. His positis, meam asthesin evidenter, ut opinor, ostendo, Deus præcepit, ut te non occidas, nec exponas periculo te occidendi: atqui Ecclesia non potest præcipere contra Decalogum: ergo non datur Præceptum Ecclesiæ, quod jubeat aliquid fieri cum certa, aut dubia vitæ humanæ jactura: ergo non datur Præceptum Ecclesiasticum, quo obstringatur æger, ut carnibus abstineat, cum amissione vitæ, certa, aut dubia; atqui ubi non datur Præceptum, non requiritur dispensatio: ergo. Imò, cum detur divina lex inhibens, peccaret, si abstineret: & peccaret, si dispensationem postularet. Peccaret quidem abstinendo, eo modo, quo si sumeret venenum dubium: nam in tali casu abstinentia esse dubiè mortifera supponitur. Peccaretque, si peteret dispensationem, quia illa petitio debet supponere dari Præceptum carnes interdicens, etiam cum jactura vitæ dubia, quod quia esset contra Decalogum, sine injuria Pontificis supponi non potest. Hucusque Caramuel.

4. Sed, an probabiliter, judicent alii, ut de Sancio dixi *in part.4. tract.3. resolut.56.* Vide omnes expositiones *in 2. 2. D. Thomæ, quaest.147. artic.4.* ubi rectè Cajetanus docet, Prælatos, ac Superiores, quando subditi proponunt causam dubiam ad obtinendam dispensationem, non debere esse nimis scrupulosos, ac ambiguos, remittentes id conscientiæ subditi petentis; cùm potiùs ad ipsos spectet tunc dispensare, causam dubiam per dispensationem efficiendo justam. Vide etiam Azorium *tom.1. lib.7. cap.29. q.2.* qui citet Navarrum, Rosellam, & Angelum.

RE-

RESOL. LXXV.

An dispensatus in esu carnium censeatur dispensatus ad non jejunandum? Exp.1.tr.9.Res.25.

Sup. hoc fuse ad literam, & DD. sup. in tr. 9 resol. 170. & ibi. [illegible]

§.1. **H**Ic casus in praxi sæpè potest contingere, & in hac civitate Medicus quidam doctissimus ita cum multis in Quadragesima dispensabat. Sed ad quæstionem respondeo, primam opinionem negare. Ita Jacobus de Graffis *in decis.p.1.lib.2.cap.37.nu.58.*cum Medina, Petraza, & aliis. Et ratio est: quia necessitas, & justa causa, quæ excusat ab integro jejunio, non excusat ab omni parte illius: præceptum enim Ecclesiæ, licèt in totum servari non possit: in parte, quæ servari potest, servandum est, *ex cap. sum delicti, de dolo, & contum.* & ibi Gloss. & DD.

2. Secunda opinio affirmat: & illam docet Cajetanus *in 2.2.q.147.art.8.* Hieronymus Llamas *in summ.p.3.c.2.§.26.* Ledesma *in sum. tom.2. tract.17. cap.2. concl.5.* S.Joann.de la Cruz *in directer.consc.p.1.præcept.4.ar.4.dub.8.concl.3.* Gomez *in Bulla Cruc. claus.7.num.4.* Medina *in summ. tom.... lib.1. cap.14.§.10.* Henriquez *lib.7.cap.13. num.12.* Fillincius *to.2. tract.27.cap.3.nu.25.* Azotius *p.1.lib.8.cap.10.qu.3.* Toletus *lib.7.cap.3.num.4.* & alii. Et ratio est: quia abstinentia ab esu carnium est de substantia jejunii: ergo, qui dispensatus est quoad comestionem carnis, eo ipso dispensatus est in jejunio.

3. Tertia opinio distinguit: vel enim dispensatus ad esum carnis edit carnes, quia pisces nocere saluti solent; vel ut vires amissas recuperet, quia est quasi actualiter infirmus; priori modo dispensatus tenetur ad jejunandum: aliter verò minimè, & ideò pluties edere potest, & ita docent Reginaldus *tom.1.lib.4.c.14.n.168.* Lessius *lib.4.c.2.dub.6.n.45.* Bonacina *de legib.disp.10.q.1.punct.2.n.3.* Fernandez *in exam.Theol.mor.p.3.c.9.§.5.n.3.* Petrus Cenedo *in qq.canon. q.40.nu.6.* & Ortiz *in sum.c.19.nu.20.* cum aliis. Omnes istæ tres opiniones sunt probabiles: sed secunda videtur mihi probabilior, & tuta in praxi, ut testatur Villalobos *in sum.to.1.tr.24.dub 8.n.9.in fine.*

RESOL. LXXVI.

An qui habet facultatem edendi carnes, si illas non edat, teneatur jejunare. Et docetur, quod quartanarii excusantur à jejunio? Ex p.2.tr.4.& Misc. Res.189.

Sup. hoc in resol. seq. & in aliis ejus primæ not.

§.1. **P**Otest hic casus frequenter accidere, & ad illum sic respondet Sanch. *in opusc.tom.2.lib.5.cap.1.dub.30.n.2.& 3.* quòd si talis habet manifestas vires, & salutem ad jejunandum, sed ad præservandum se ab aliqua infirmitate edit carnes, tunc si aliqua die jejunii non comedat carnes, tenetur illa die jejunare, quia hos nulla alia ratione excusamus à jejunio, nisi quia abstinentia à carnibus est conditio essentialis jejunii, & illa non servata, non potest servari jejunium. Ergo si servant illam conditionem cùm possint reliquas servare tenentur. Verùm si talis haberet facultatem edendi carnes ratione debilitatis, & infirmitatis præsentis, licèt aliqua die illam non comedat, non tenetur jejunare, licèt illorum saluti conduceret illam non comedere eo die & jejunare. Ita Sanchez ex doctis recentioribus, qui etiam *dub.14.n.2.* cum dictis junioribus docuerat, quòd quando infirmitas est talis, quæ communiter solet excusare à jejunio, licèt valetudini illius infirmi conduceret jejunare, & oppositum noceret; non tenetur infirmus tunc jejunare ex præcepto Ecclesiæ, sed tenebitur ex præcepto abstinentiæ, cujus fractio communiter est venialis, quia Ecclesia absolutè voluit omnes infirmos excusare, quia jejunium eis utplurimum nocet; quod autem huic non noceat, est per accidens, & Ecclesia tantùm respicit id, quod communiter solet evenire. Unde ex his ego olim ante Sanchez editum non damnavi quartanarium peccasse mortaliter, quia non jejunavit aliquibus diebus, licèt ejus valetudini tunc conduceret jejunare, quia quartanarii excusantur à jejunio, ut ipse Sanchez *loco cit.nu.3.* notat. Igitur talis quartanarius tunc non jejunando peccavit quidem venialiter contra præceptum abstinentiæ, non autem mortaliter contra præceptum Ecclesiæ.

RESOL. LXXVII.

An dispensatus ad carnes non propter virium debilitatem, sed quia cibi Quadragesimales sunt ei nocivi, si in aliquibus diebus non comedet carnes, teneatur jejunare, & abstinere se à secunda comestione?

Et an dispensatus ad edendas carnes possit simul pisces comedere, si ab Episcopo fuerit prohibitum sub pœna excommunicationis?

Et notatur, quod qui frangit jejunium comedendo carnes non duo, sed unum peccatum committit, & ideo non est necessarium explicare circumstantiam modi, quo jejunium violatum sit.

Et iamque advertitur, quod qui in die jejunii comedit carnes, & lacticinia, vel ova simul unum tantum peccatum, non distincta committit, & qui vovit aliquod jejunare, non toties peccat, quoties in illa die carnes comedit. Ex p.9.tr.6. & Misc.2. Res.18.

Sup. hoc in res. præcedenti, & in res. seq. §. ult. & princ. usq. ad med. & [illegible] in res. 119. [illegible]

§.1. **N**Egativam sententiam ex Carolo Zamarano, Authore casuum conscientiæ Bononiensium, docet nominatim contra me Pater Pasqualigus *in Praxi de jejunio, decis.268.num.3.* Quia, cùm dispensatio sit pro singulis diebus, tollit pro singulis diebus obligationem non solùm astinendi à carnibus, sed etiam abstinendi à pluribus refectionibus, quia tollit essentiale ieiunii, quod non potest stare cum comestione carnium. Si igitur aliquo die dispensatus non vult comedere carnes, non tenetur ieiunare: quia non est, à quo ponatur talis obligatio, cum jam sit sublata per dispensationem; quæ cùm sit absoluta, & non conditionata, si nimirum, utatur carnibus non reviviscit ex eo, quòd non utatur. Nec obstat, quòd tunc ieiunium posset habere locum: quia hoc non sufficit, ut quis teneatur ieiunare: alioquin semper teneretur, quando non comedit carnes, sed insuper requiritur obligatio.

2. Sed ego non recedo à sententia affirmativa, quam docui cum Sanchez, Megala, & Trullench, & quam, me citato, novissime contra Pasqualigum docet doctissimus Pater Bardi *in Bulla Cruc.p.2.tr.3.c.1.sect.7.nu.54.* qui respondet ad omnia argumenta contraria. Adi illum, & non pigebit, Dicendum est igitur in nostro casu, talem non posse secundam comestionem sumere: nam dispensatio solùm respicit, ut adæquatum objectum, bonum nutrimentum ex qualitate ciborum, & non corroborationem virium, quia jam supponimus dispensatum esse robustum, & pati posse afflictionem ieiunii: igitur, si ob piscium, seu ovorum comestionem non potest haberi nutrimentum causandum ex comestione carnium, cessat totaliter finis dispensationis: atque adeò remanent omnia, facta tali hypothesi, iuxtà dispensationem iuris communis; ac proinde urgebit obligatio ieiunii. Confirmatur efficaciter; nam in tantum Titius erat liber à lege ieiunii, in quantum ponebat conditionem impossibilem cum ipso ieiunio, nempè, comestionem carnium, & ideò tali conditione non apposita, nulla erit exemptio ad non ieiunandum.

3. Igitur in nostro casu supponitur, obligationem ieiunii fuisse absolutè sublatam: quod tamen est falsum, cùm solùm oblata fuerit dependenter à comestione carnium, propter incompossibilitatem cum ieiunio. Cæteras rationes videbis apud Bardi. Et post hæc scripta inveni nostram sententiam me citato, nominatim contra Pasqualigum, docere etiam Pellizzarium *in Man.Regul.tom.1.tract.5.cap.5. nu.39.* & ex eadem Societate Patrem Escobar *in Theol.mor. tr.1.exam.13.c.3.n.104.*

4. Sed hic obiter inquiro, an dispensatus ad edendas carnes, possit simul pisces comedere, si ab Episcopo fuerit hoc prohibitum sub pœna excommunicationis? Et affirmativè respondet Sancius *in select.disp.51.n.10.& 11.* Si causa excitandi appetitum, comedas pisces, non peccabis; quia Præceptum positivum abrogare non debet, quod iure naturali debetur. Neque item, si comedas pisces suaves, etiam absque causa, vel in ea quantitate, quæ tuæ saluti non noceat: quare, inquit prædictus Auctor, hoc præceptum violare tantùm censeberis, quando pisces simul cum carnibus edes, quorum esus gravia tuæ saluti nocumentum inferat.

Sup. hoc superius in tr. 3. res. 171 §. ult. & absque excommunicatione lege hic sup. dicta res. dicta, res. 31.

5. Sed multis magis placet sententia negativa Castri Palai *tom.4.tract.25.disp.unic.punct.8.§.2.num.12.* Quia finis huius præcepti positivi non est saluti corporali subditorum consulere, sed fidelium ædificationi; ne, inquam, dispensari in lege abstinendi à carnibus, voluptati incumbant loco pœnitentiæ, quam alii præstant, ipsique præstare tenebantur. Quapropter esus piscium, simul & carnium, etsi nocivus non sit, prohibitus censetur. Pro esu namque nocivo opus non erat Episcopalis prohibitio, cùm iure naturæ prohiberetur. Neque permittendus est esus piscium ad excitandum appetitum, nisi forte in tam levi quantitate, ut in considerationem non veniat. Nam esto, iuri naturali non repugnet, medias assumere ad appetitum excitandum; non tamen iuri naturali debetur, omnia media assumere, quinimò iuri naturali est conforme ab aliquibus abstinere ob bonum virtutis, Præceptorum observationem, & fidelium ædificationem.

6. Nota

6. Nota hic obiter, quòd qui frangit ieiunium comedendo carnes, secundùm Leandrum *de Sacrament. tom. 2. tract. 5. disp. 8. §. 8. quæst. 11.* non duo, sed unicum committit peccatum: ergo, per se loquendo, non erit necessarium explicari circumstantiam modi, quo ieiunium violatum est, cùm sit tantùm aggravans. Sed ego non recedo à contraria sententia, quam olim docui, & docent communiter DD. Nota etiam Leandrum *ubi suprà, q. 12.* docere, quòd qui in die ieiunii comedit carnes, & lacticinia, vel ova simul, unicum tantùm patrare peccatum non distincta: quia vel unicum solum præceptum violat: aut si duo, sub una, & eademmet ratione formali abstinentiæ. Sed ego *alibi* contrarium docui; & iterum doceo. Sentio tamen cum ipso Leandro *q. 13.* me citato, quòd qui vovit aliquo die ieiunare, non toties peccat, quoties in illo die carnes comedit; sed semel in prima carnium comestione.

RESOL. LXXVIII.

Medicus concedit Titio licentiam comedendi carnes in diebus Quadragesimæ, quæritur, an possit illas comedere in diebus quatuor temporum, quæ semper accidunt in secunda hebdomada ipsius Quadragesimæ?

Et an saltem liceat comedere ova, & lacticinia, in prædictis diebus, stante supradicta licentia?

Et infertur habentes licentiam à Medico, ut intra annum in die Veneris, & Sabbathi comedendi carnes posse illas comedere in diebus quatuor temporum extra Quadragesimam occurrentium, etiamsi in licentia Medici obtenta hoc non explicetur.

Et an si quis habet manifestas vires, & salutem, & ob aliquam infirmitatem edit carnes in die jejunii, si in aliqua die non comedat carnes, teneatur ad jejunandum?

Et quid, si haberet facultatem edendi carnes ratione debilitatis, & infirmitatis?

Et an Medicus dubius, si sibi Quadragesimales afferant grave damnum petenti, possit concedere licentiam, ut edat carnes in diebus jejuniorum? Ex par. 1. tract. 13. & Misc. 3. Res. 43.

§. 1. CAsus est nimis practicabilis; & ad illum negativè respondet Carolus de Baucio *de Miscellaneis Casuum conscientiæ, tom. 2. opusc. 3. qu. 503.* ubi sic ait: Quidam Medicus tempore Quadragesimæ concessit licentiam eidem personæ, ut vesceretur carnibus ne incurrat grave damnum suæ salutis, an intelligatur concessa licentia comedendi carnes in Feria quarta secundæ hebdomadæ Quadragesimæ in qua semper accidunt quatuor temporum ieiunia: idem patitur de duobus aliis diebus, nempè Feria sexta, & Sabbatho, an saltem liceat comedere ova, ac lacticinia? Difficultas est, quando in licentia Medici comedendi carnes nihil est cautum, quoad quatuor Tempora; nam si judicaret Medicus grave damnum incurrere, si quis his tribus diebus non vesceretur cibis Paschalibus, utique esset licitum his prædictis diebus vesci cibi Paschalibus. Respondeo, salvo meliori judicio, cum in Doctoribus nihil invenerim, quod non potest comedere carnes in Feria quartà quatuor Temporum, nec in Feria sexta, & Sabbatho comedere ova, ac lacticinia, nisi specialem, ac expressam licentiam habuerit à Medico, ut prædictis diebus vescatur cibis Paschalibus. Et ratio mihi est, quia ex licentia comedendi carnes concessa a Medico tempore Quadragesimæ nemo audet uti extrà tempus prædictum, puta intrà annum; & sic est usu receptum ab omnibus timoratæ conscientiæ, nec differunt quatuor Tempora Quadragesimæ ab aliis quatuor temporibus extra tempus Quadragesimæ: ergo sicut non est licitum ex vi prioris licentiæ comedere carnes in aliis quatuor Temporibus extrà tempus quadragesimale, ità etiam non est licitum in quatuor Temporibus occurrentibus tempore Quadragesimæ. Ita Baucius.

2. Sed hæc opinio mihi non placet: Primò, nam Medici quando dant licentiam comedendi carnes in Quadragesima, sciunt in illa occurrere quatuor Tempora, & non prohibent in dictis diebus comedere carnes: ergo concedunt: Secundò, eadem justa causa, quam habet Medicus concedendi licentiam: ut quis carnes comedat in Quadragesima, militat etiam in illis diebus, in quibus veniunt, & incidunt quatuor Tempora: ergo. Tertiò; Ieiunium Quadragesimale, est strictius quam Jeiunium quatuor Temporum, quia in isto comeduntur de iure ova, & lacticinia, quæ quidem non comeduntur in quatuor Temporibus, quæ accidunt in Quadragesima, quia in ieiunio Quadragesimæ de iure ova, & lacticinia prohibentur: ergo, &c. Quartò; in dictis diebus plures Fideles comedunt carnes, vigore dictæ licentiæ, nec Confessarii faciunt in hoc aliquod scrupulum: & ideò ego existimo habentes licentiam à Medico, ut intrà annum in die Veneris, & Sabbathi comedant carnes, posse illas comedere in diebus quatuor Temporum extra Quadragesimam occurrentium, etiamsi in licentia à Medico obtenta hoc non explicetur; quia censetur concessum: & si opinio Baucii esset admittenda sequeretur habentem licentiam comedendi carnes in Quadragesima, non posse illas comedere in Vigilia S. Matthiæ Apostoli. Ad argumentum verò Baucii respondeo; ideò ex vi licentiæ comedendi carnes tempore Quadragesimæ, non possunt comedi in diebus quatuor temporum extrà Quadragesimam, quia dicta licentia expiravit; nam erat limitata pro tempore Quadragesimæ; sed in diebus quatuor Temporum Quadragesimæ licentia comedendi carnes adhuc durat, & existit: ergo extenditur etiam ad dicta quatuor Tempora, quæ post elapsam Quadragesimam ampliùs potest extendi.

3. Notandum est hic obiter. Primò contrà Pasqualigum, & Vidalem, quòd si quis habet manifestas vires, & salutem ad jejunandum, sed ob aliqua infirmitate edit carnes tunc si aliqua die non comedit carnes tenetur jejunare. Secus si quis haberet facultatem edendi carnes ratione debilitatis, & infirmitatis præsentis; nam licet aliqua die carnem non comedat, non tenetur jejunare, quia ex unica comestione non subvenitur debilitati præsenti. Ità ex Sanchez, Baucius *ubi suprà, opuscul. 1. quæst. 98.* Nota Secundò: Medicum, in dubio si cibi quadragesimales afferant grave damnum petenti, posse concedere, ut edat carnes in diebus Jejuniorum. Ità ex Pasqualigo Baucius *loco cit. opusc. 3. quæst. 305.*

RESOL. LXXIX.

An si quis in diebus jejunii carnem comederet, in magna quantitate ex oblivione, vel inadvertentia, teneretur in illa die jejunare reliquo tempore? Ex p. 9. tr. 6. & Misc. 1. Resol. 27. aliàs 28.

§. 1. POnam hic sententias duorum virorum, qui luminaria fuerunt inclytæ Academiæ Salmanticensis: & quos ego Gigantes Theologiæ vocare soleo; & hi sunt, Angelus Manriquez Cistercensis; & Basilius Pontius Augustinianus. Audiamus itaque Joannem Caramuelem *in Theolog. moral. lib. 3. conscientia dubia, cap. 1. disp. 1. num. 1350.* ubi sic ait: (Obiter tamen dicam, me audivisse Reverendissimum D. Manriquum, nunc Salmanticensis Universitatis Primarium Professorem, in Gymnasio publico sic discurrentem; Si quis ex inadvertentia, aut oblivione, in die jejunii, carnes in magna quantitate comederit; non fregit jejunium, adeòque tenetur servare formam jejunii reliquo tempore, eodem modo, ac si carnem non comedisset: unde, si comederit caponem manè, poterit meridio prandere, & vesperi collationem ordinariam sumere: quia leges actibus non humanis non violantur: & illis, qui ex inadvertentia, aut oblivione hominum quidem sunt, non verò liberi, & humani. Contrarium tamen, addebat, non auderem dicere improbabile, propter Basilii Pontii de Leone (tunc Primarius Professor erat) opinionem, docentem, illud jejunium esse fractum reverà, tametsi inadvertenter, illudque die reliqua non obligare, & ab inadvertentia habuisse non quidem quòd non violaretur, sed quod violaretur, & frangeretur sine culpa. Sic discurrebat Angelus Manriques, sic Basilius: tu, Lector, attente utriusque sententiam considera.) Ita Caramuel.

2. Ego, ut verum fatear, sententiæ Manriquez magis adhæreo. Quia comestio illa carnis fuit involuntaria, sicque jejunium non fuit violatum, nisi materialiter, ac proinde adhuc potest servari.

3. Hinc a fortiori dicendum est, quòd si manè quis comedit, ignorans ea die jejunari, teneri reliquo tempore servare jejunium, ac si comedisset quicquam, ideò posse prandere cum aliis, imò & sumere collationem vespertinam. Ita ex Sancio docet Pellizzarius *in Man. Regul. to. 1. tr. 5. c. 5. n. 17.* & alii.

RESOL. LXXX.

An in die jejunii parvitas materiæ excuset in esu carnium? Ex p. 1. tr. 9. Res. 43.

§. 1. AD hanc quæstionem respondet Tannerus *in 2. 2. D. Thomæ, disp. 3. q. 3. dub. 5. n. 93.* ubi sic asserit: (Dubium non est in die jejunii peccari toties, quoties carnes comeduntur; & in hoc, ex ipso fidelium sensu, non excusare parvitatem materiæ: quod eatenus verum existimo, quatenus esu carnis, seu cibi vetiti, existimatur adversari fi-

dei

dei professioni. Aliàs non video, cur non æquè in hac, ac in aliis materiis à mortali excusare possit materiæ parvitas.) Ita Tannetus.

R E S O L. LXXXI.

An in comestione carnium in die jejunii detur parvitas materiæ?

Et quantum quantitas materiæ excuset in comestione carnium in die jejunii?

Et quid, si in singulis diebus Quadragesimæ tam carnis particulam minimam quis ederet, & quamvis à principio Quadragesimæ haberet voluntatem expressam singulis diebus Quadragesimæ id efficiendi?

Et an qui serviunt infirmis possint aliquid comedere in die jejunii etiam ex carnibus ad excitandum appetitum infirmorum?

Et infertur non esse Hæreticum externum, qui signa dat hæresis internæ in quantitate tam levi, ut non sit ex se peccatum mortale? Ex p.5.tr.5.Res.32.

Quæ hic est not. antec. & in ali. p. class not.

§.1. PRo affirmativa sententia *in 1. p. tract. 9. res. 43.* adduxi Tannetum, cui nunc addo Sanchez *in summa, tom. 1. l. 2. cap. 8. num. 17.* quem sequitur Merolla *tom. 1. disp. 2. cap. 4. dub. 7. nu. 111.* ubi sic ait. Infertur comedentem ranrillum carnis in Quadragesima excusari a mortali ob materiæ parvitatem. Ex quo sequitur si quis motus hæresi interna, qua putat licere esum carnis diebus prohibitis, eam minimam carnis particulam ederet, non fore illum hæreticum externum, ac proinde non incurrere excommunicationem latam contra hæreticos externos, quamvis attentis circumstantiis concurrentibus, quando esset esus in notabili quantitate, oriretur sufficiens hæresis indicium; quia id factum externum non est mortale, nisi per solam relationem ad actum internum. Et hoc quod dixi verum est, licèt singulis diebus Quadragesimæ tam carnis particulam minimam quis ederet, & quamvis à principio Quadragesimæ haberet voluntatem expressam singulis diebus Quadragesimæ id efficiendi.

2. Neque obstat quod præceptum Ecclesiæ de non vescendis carnibus in Quadragesima sit negativum, nam etiam præceptum naturale de non furando negativum est, ergo sicut in hoc excusat a mortali parvitas materiæ, ita in illo, non enim est major obligatio præcepti positivi, quam naturalis. Ita Merolla, cui adde novissimè Hurtadum de Mendoza *de fide vol. 1. disp. 83. sect. 3. §. 23.*

Sup. hoc in ... & in alio ... alio ...

3. Dicendum est igitur non esse hæreticum exteriorem, qui signa dat hæresis internæ in quantitate tam levi, ut non sit ex se peccatum mortale. Itaque si esus carnium in magna quantitate censeri posset contra fidem, si quantitas non sufficiat ad peccatum mortale contra legem jejunii, nec erit hæreticus exterior, qui eis in ea quantitate vescatur, quia excommunicatio, & reservatio est de peccato mortali interno, ut conjuncto cum mortali explicante internum; sed hæresis interna non explicatur in exigua quantitate, ergo non reservatur, nec est hæreticus externus. Minor probatur, quia exigua materia vesci solet homo Catholicus ob solam gulam, aut libitum gustandi carnes, licet nulla alia subsit causa, ergo, &c.

4. Post hæc scripta inveni Antonium de Leone, me citato, *in qq. mor. de chocollate p. 3. n. 3.* docere etiam in comestione carnis in diebus jejunii dari parvitatem materiæ, quam in *n. 8.* sic determinat. (En la prohibicion de los manjares de carne en dia de ayuno, como diximos, unos niegan que se de parvidad, y otros la conceden, pero ninguno que yo aya visto, señala que cantidad de carne se podra comer, que siendo alguna, no sea tanta que quiebrente el precepto, ni tampoco que se repute por nada, sino que le convenga el ser materia parva. En los Sumistas se halla, que todos conforman eo que el coxinero, y el que haze la salva à los Principes, pueden comer en Viernes de los maniares de carne, lo que moralmente es necessario para probarlos dar les razon, si saber lo que son, sin que por esto quiebranten el precepto, porque la causa le dispensa sin derogarle en aquella cantidad, como en materia parva. Luego esta es la deste precepto; porque si no le quebrante essencialmente, como es cierto, sino acidencalmente, y para que no aya culpa, se atiende la causa, que es le oficio. Siguese que el que sin ser cozinero, ni hazer la salva comiera la cantidad de carne que à estos se permite por sus oficios, caerà en culpa, esta no puede se mortal, porque se opone poco al precepto y en cantidad, que la iustifica causa tan leve, luego serà venial, esta serà la materia parva deste precepto, que prometi averiguat, y no otra mayo.) Sic ille.

Sup. hoc ind. in resol. ... ult. ... Coquinatio Principum, &c.

5. Notandum est etiam ex his, eos qui inserviunt infirmis, posse aliquid comedere in die ieiunii, etiam ex carnibus, quando viderent id esse commodum ad excitandum appetitum infirmorum, quia patiuntur fastidium, & probatur ex casu præcedenti de pincernis Principum, gravior enim, & urgentior est hæc causa quàm illa. Item quia id postulat charitas, & Ecclesia non intendit impedire opera charitatis. Ita ex Navarro, & aliis docet Sanchez *in opusc. tom. 2. lib. 5. c. 1. dub. 22. n. 10.*

R E S O L. LXXXII.

An qui vovit certo die jejunare, toties peccet mortaliter, quoties carnes comedit?

Et quid est dicendum, si expressè promitteret in die unicam comestionem, an tunc peccet toties quoties præter unum comestionem concederet carnes?

Et explanatur differentia inter jejunium ex præcepto Ecclesiæ, & ex vi voti, si in illis aliquis comederet carnes.

Et an in die jejunii pluries comedendo pisces, vel lacticinia non peccet toties mortaliter, sed in secunda comestione. Ex p.t. tr.9. Res.37.

Sup. prima diffic. ... in res. seq. & in aliis ... prima ...

§.1. AFfirmativè respondet Azorius *part. 1. lib. 7. cap. 10. quæst. 8.* nam in diei ieiunii verum est, quòd pluries comedendo pisces, vel lacticinia, non peccetur toties mortaliter, sed tantùm in secunda comestione, ut docet Durandus *in 4. dist. 15. q. 11.* Paludan. *ibid. q. 4. art. 5.* Gabr. *dist. 16. q. 3. art. 3. dub. 5.* Cajet. *2. 2. qu. 146. num. 8.* Angel. *v. jejun. q. 22.* Sylvest. *eod. verb. q. 8.* Rosell. *eod. verb. num. 4.* Armil. *eod. verb. nu. 14.* Tabiena *eod. ver. q. 9.* D. Antoninus *p. 2. tit. 6. cap. 2. §. 9.* Navarr. *in Man. c. 21. num. 15.* Regius *in suis resol. cas. 9. num. 1. & seq.* Binsfeld. *in Ench. Theol. Paster. p. 3. c. 33. concl. 5.* Filliuc. *tom. 2. tract. 27. p. 2. c. 2. num. 23.* Lessius *lib. 4. c. 2. dub. 3. num. 15.* Reginald. *tom. 1. l. 4. c. 14. num. 179.* Villalob. *in sum. tom. 1. tr. 23. diff. 6. nu. 6.* S. Joan. de la Cruz *in direct. consc. p. 1. prac. 4. art. 4. dub. 1. concl. 1.* Fernand. *in exam. Theol. mor. par. 2. cap. 8. §. 3. num. 10.* Rodriquez *in summ. tom. 1. cap. 23. num. 1.* Henriq. *lib. 7. cap. 13. num. 12. in gl. lit. S.* Coninch. *de Sacr. q. 74. art. 4. dub. 3. num. 103.* & alii, quidquid in contrarium asserat Medina Complutensis *q. 5. de jejunio*, & Covarruvias *l. 4. var. cap. 20. nu. 13.*

Sup. hoc dest. ind. in res. 83. Sed pro potentia conveniali in hoc casu vide res. 85.

2. Tamen aliter dicendum est, si quis comedat carnes: nam toties peccabit, quoties illas comederit ut notat Filliucius *tom. 2. tract. 27. p. 2. cap. 5. num. 81.* Toletus *lib. 6. cap. 3.* Lessius *ubi suprà, num. 17.* Ortiz *in sum. cap. 19. mand. 2. nu. 9.* Homobonus *de exam. Eccles. p. 2. tr. 8. c. 7. qu. 20.* Graff. *in decis. p. 1. l. 2. c. 37. nu. 49.* Fagundez *præcept. 4. l. 8. c. 4. n. 9.* & Ledesma *in sum. tr. 2. tr. 27. c. 2. fol. mihi 689.* cum aliis communiter ex DD. citatis.

Sup. hoc inf. in res. 84. in princ.

3. His suppositis, pro sententia Azorii, sic argumentor. Votum ieiunii obligat instar Præcepti Ecclesiastici de ieiunio: at Ecclesia ieiunium præcipiendo, ita abstinentiam à carnibus inducit, ut sit peccatum mortale toties, quoties eduntur: ergo ita erit in iejunio voti.

4. Hæc sententia est probabilis; sed non minùs probabilem contrariam existimo, quam docet Barthol. à S. Fausto *in thes. Relig. l. 1. qu. 140. num. 2.* quia sic vovens non promittit per se, & directè abstinentiam carnium; sed indirectè, & accessoriè, in quantum, scilicet, jejunium absque ipsa consistere nequit. Quare, cùm semel violato jejunio cesset obligatio principalis jejunii, cessat quoque obligatio accessoria abstinentiæ à carnibus: secùs autem esset, si hic expressè promitteret in die unicam comestionem; tunc enim peccaret toties, quoties præter unicam comestionem, ederet carnes illa die. Sic Faustus, qui posteà etiam assignat differentiam inter jejunium ex præcepto Ecclesiæ, & ex vi voti. Unde patet responsio ad argumentum in favorem Azorii *sup.* positum.

Sup. hoc in res. seq. §. 2. paulo post initium. Et sup. hac differ. ibid.

R E S O L. LXXXIII.

An obligatus jejunare ex voto, si secunda vice comedat carnes, peccet contra votum?

Et quid de pœnitentia jejunii à Confessario imposita?

Et quid, si quis expressè voverit in die unicam comestionem? Ex p.9.tr.8.& Misc.3. Res.5.

§.1. AFfirmativam sententiam docet Azor. *to. 1. l. 7. c. 10. quæst. 6.* Palaus *tom. 3. disp. 1. punct. 12. num. 15.* Quia de ratione jejunii Ecclesiastici est unica tantùm comestio, & abstinentia à carnibus in omnibus horis illius diei. Ergo vovens jejunium vovet non comesturum ampliùs quàm semel, & in nullà hora illius diei carnes: ergo quacumque hora illius diei carnes comedat, peccat: quia, esto, violaverit jejunium, non violavit omni modo, quo potest. Dices, verum esse in jejunio utcumque contineri, & abstinentiam

Sup. hoc in res. præcedent. & sup. in resol. 77. eodem in fine, & inf. in res. 84. §. ult. in princip. & in tom. ... res. 67. §. ult. & in ... res. 72 §. Al- ...

tiam à carnibus, & à duplici comestione; sed unum dependenter ab alio: Sed hoc absque firmo fundamento dicitur: contrarium enim ex Præcepto Ecclesiastici jejunii colligitur, cui votum assimilari debet: in illo namque Præcepto jejunii abstinentia duplicis comestionis lancestitur abstinentiæ à carnibus, sed non à contra: excusatus à carnium abstinentia, axeusatur à duplici comestione, non tamen excusatus à duplici comestione, excusatur à carnium abstinentia; imò potiùs quoties carnes comederit, toties peccabit. Ergo idem dicendum de voto.

2. Sed negativæ sententiæ adhæret Sanch. *in summa, to. 2, l. 4. c. 11. nu. 42.* quia in hoc voto non clauditur directè abstinentia à carnibus, sed indirectè, quatenus est pars essentialiter ad jejunium requisita, & accessoriè ipsi jejunio. Quare, cum, semel violato jejunio, cesset obligatio circa principale, cessare videtur circa accessorium abstinentiam à carnibus. Sicut, quia promisso jejunio, non promittitur directè unica comestio; sed indirectè, & accessoriè, quatenus est ad jejunium necessaria: hoc violato, illa non ampliùs obligat. Secùs autem contingeret, si quis expressè voveret unicam in die comestionem: peccaret enim absque dubio toties, quoties, præter unicam, comederet illa die. Sic ergo dicendum est in nostro casu, cùm non directè, sed indirectè, & accessoriè promissa sit abstinentia à carnibus, tanquam pars ad jejunium necessaria, eò vel maximè, quòd magis essentialis sit jejunio unica comestio. De ea enim omnes consentiunt, non autem de abstinentia à carnibus. Quare latum est discrimen inter obligatum ex præcepto Ecclesiastico ad jejunium, & obligatum ex solo voto. Quippè ille prima vice comedens carnes, nec excusatus à jejunio, duplex peccatum necessariò confitendum committit: alterum jejunii legem ea comestione violatam; alterum verò in legem aliam peculiarem obligantem ea die abstinere à carnibus independenter à jejunii obligatione. At comedens carnes in die solius jejunii promissi, unicum peccatum admittit contra solum jejunii votum, quatenus ca comestione id violatur. Et tandem hæc pars probatur: quia vovens certa die jejunium, non in diei honorem, excusatusque ab illius diei jejunio sive, quia jam illud sua culpa violavit, sine necessitate excusante à culpa, non tenebitur à carnibus abstinere, sed tenetur alia die jejunare: aliàs, cum ad posterius constet obligari, esset ad duo obligandus, qui unicum jejunium vovit. Ergo in voto jejunii non clauditur abstinentia à carnibus, ut omninò præcipitur ab Ecclesia, nunc enim teneretur ea die ab illis abstinere; sed tantùm ut indirectè cadit sub jejunii præcepto. Et ita juxta hoc dicendum est, non magis delinquere contra votum edendo carnes, quàm quicquam aliud, quo jejunium violetur; & ita sat esse fateri violationem jejunii voto promissam, non explicando, an esu carnium violata sit. Hæc omnia Sanch. qui prorsus censet, idem dicendum de jejunio in pœnitentiam sacramentalem injuncto; quòd est valdè notandum.

3. Unde ex his ego puto, utramque sententiam esse satis probabilem: & ideo non assentior Patri Suarez *de relig. tom. 2. l. 4. de voto, cap. 7. num. 9. & 12.* asserenti, opinionem negativam absurdissimam esse: sed potiùs, ut dixi, existimo probabilem esse cum Layman *in Theolog. mor. lib. 4. tr. 4. cap. 3. num. 3.* ubi sic ait: (Qui vovit, se certa die jejunaturum, debet votum observare secundùm formam jejunii Ecclesiastici, quippè quod vovens sibi propositum habuit: quare unica ciborum absque carnibus comestione contentus esse debet: sin autem formam jejunii substantialiter violavit, seu carnes comedendo, seu aliis cibis iteratò vescendo, de cætero contingere se non tenetur, eò quòd jejunii formam ampliùs observare non possit: adeò quidem, ut non improbabile sit, talem vovantem etiam carnibus deinde vesci posse: in quo differt votum à præcepto Ecclesiastico jejunii, quippe quod etiam non jejunantes separatim, atque distinctè obligat, ad abstinentiam à carnibus, imò etiam à lacticiniis in Quadragesima. Votum autem jejunandi tali die; utrumque eorum, videlicet, à carnibus abstinentiam, & unicam comestionem per modum unius comprehendit: quare, si alterum violatum sit, justa vel injusta de causa, observatio voti omninò corruit.) Ita ille. Opinionem itaque Sanchea probabilitate non carere dicendum est.

Sup. hoc in ref. ...

RESOL. LXXXIV.

An toties peccet mortaliter, quoties aliquis in die jejunii carnes comedit?

Et an idem dicendum sit de prohibitione lacticiniorum?

Et an duplici labe inquinetur Sacerdos, qui edens carnes, & ova in die Quadragesimali, quod idem dicendum est de laico sine Bulla Cruciatæ?

Et an teneatur confiteri, quoties se applicaverit esui carnium in die, & quoties comestioni ovorum?

Et an qui vovit aliquo die jejunare, non toties peccet, quoties in illo die carnes comedit?

Et advertitur, quod qui comedit lacticinia in Quadragesima absque causa, & sine Bulla, unum peccatum tantum facit, &c. Ex p. t. tr. 9. Ref. 45.

§. 1. **R**Espondeo affirmativè. Ita DD. *in superiori Resol.* citati. Et ratio erit; quia hæc mens Ecclesiæ in diei jejunii absolutè interdiceret carnes, ut sensus prohibitionis sit: Ne carnes comedantur, id est, nunquam in die jejunii comedantur: cujusmodi negativarum propositionum, seu præceptorum. Idem dicendum est de prohibitione lacticiniorum. Undè Sancius *in Select. disp. 41. n. 26.* sic asserit: Præceptum est abstinendi à lacticiniis, & ovis, negativum est, & habet dividuam materiam: unde si angeretur à Sacerdotibus, quoties in die ova, & lacticinia ederent, eo modo, quo toties delinquerent, quoties in die prohibitio carnes comederant. Et duplici labe inquinatur Sacerdos edens carnes, & ova in die quadragesimali, absque legitima causa, cùm sit distinctum præceptum quo Sacerdotibus lacticinia, & ova vatantur, ab eo quo carnes. In quam duplicem fractionem etiam ruerat laicus, edens carnes in Quadragesima, absque causa, & ova, & lacticinia sine Bulla Cruciatæ, & tenebitur confiteri, quoties se applicaverit esui carnium in die, & quoties comestioni ovorum. Hæc omnia Sancius.

2. Notandum est tamen contra Azorium; & contra Suarez *de Relig. tom. 2. lib. 4. cap. 7. num. 12.* cum, qui vovit aliquo die jejunata, non toties peccare, quoties in illo die carnes comedit: Et ita adversùs illos docet Sancius *in summ. tom. 2. lib. 4. cap. 11. n. 41.* & Layman *in Theol. mor. lib. 4. tract. 4. cap. 3. num. 3.* Notandum est etiam cum Portel. *in addit. ad dubia regularia, verb. jejunium, num. 8.* ex Sanchez, *ubi suprà, n. 53.* quòd qui in Quadragesima jejunavit, sed comedit lacticinia absque causa, & sine Bulla, unum tantùm peccatum fecit adendo lacticinia tunc prohibita: non verò hic peccavit contra jejunium, quia de intrinseca ratione jejunii, etiam quadragesimalis, non est abstinentia à lacticiniis; sed est abstinentia à carnibus. Sed de his omnibus nos *suprà* egimus.

RESOL. LXXXV.

An, si aliquis per unicum tantùm diem jejunii non haberet nisi panem, possit in tali die comedere carnes?

Et quid de ovis, & lacticiniis, an itinerantes, pauperes, & agricolæ, qui ex una parte non habent pisces, nec pissatum, nec ex alia possunt ex aliis cibis herbis, & fructibus conficere prandium sufficiens ad suam commodam sustentationem, licitum sit illis in diebus vetitis uti ovis, & lacticiniis.

Et quid, si cum pane habeant herbas, legumina, olera, & fructus, an sit sufficiens alimentum, ita ut non possint uti ovis, & lacticiniis in diebus prohibitis?

Et an, ne potus noceat, possit in die jejunii aliquid sumi?

Et an dimidia uncia sit quantitas necessaria, & sufficiens, ne potus noceat? Ex part. 10. tract. 14. & Misc. 4. Resol. 61. alias 59.

§. 1. **A**Ffirmativè respondet ex Pasqualigo, Pater Vidal *in Arca Theol. Mor. tit. de jejun. Inquisit. 1. num. 70.* ubi sic ait: Data paritate hoc idem esse affirmandum de cibo carnium, nempè quòd non habens in diebus jejunii alios cibos, quam carnes, possit licitè illas comedere pro nutrienda, & conservanda vita; ita sentiunt communiter DD. ut Henriq. Fagundez, Sylvester, Azorius, Toletus, Filliucius, Bonacina, Trullench, & alii, quos citat, & sequitur Pasqualig. *dec. 49. n. 1. & decis. 81. num. 2.* Sanch. *lib. 5. concl. moral. cap. 1. dub. 19. num. 4. 5. & 6.* cum pluribus aliis viris doctis ab ipso consultis. Cum iisdem Doctoribus totum hoc verificari respectu iter agentis, qui adveniendo ubi non sunt pisces, tunc comedere potest tuta conscientia lacticinia debet tamen adhibere prudentem diligentiam, ne scandalum oriatur: in hoc eædem rationes militant, imò principalius cum iter agens propter defatigationem, & labores itinaris indigeat majori sublevatione, atque nutrimento. Ideò, &c. Hoc idem verificari, etiamsi tam pauperes, quam iter agentas, & cæteri alii haberent panem: tum quia panis non est cibus omninò substantialis ordinatus ad vitæ sustentationem, tum quia cibus panis non est simpliciter, & æquè benè sufficiens ad conservandam hominis vitam, maximè quan-

quando est defessus, vel ob labores, vel obiter, vel ob studia, hujusmodi; Ita sentiunt Doctores apud Pasqualigum, *decis. 49. nu. 2. qui sub n. 3.* addit hoc idem esse verum, quamvis solum per unum diem careret aliis cibis concessis: Rationem affert: quia lex prohibens carnes intendit tantum macerationem illam, & abstinentiam, quæ provenit ex substractione carnium, & non aliam majorem: ergo quando lex non potest servari sine extraordinaria abstinentia, & maceratione, desinit obligare; tum quia cessat intentio legis, quæ intendit moderatam tantum, abstinentiam, tum quia lex fieret nimis onerosa absque nova causa: ergo. Ita ille.

2. Sed ut verum fatear, hanc sententiam ita absolutè prolatam Ego non admitto: Undè si quis per unicum tantum diem careret aliis cibis præter panem, tunc non posset vesci carnibus, sed deberet, contentus esse solo pane; secus autem si careret per plures dies. Sed melius distinguit Leandrus *de præcept. Eccl. tract. 5. disp. 2. q. 19.* quod persona, cui dictus casus contingere potest, vel est nimis delicata, assuetaque epulari splendidè, ut sunt Magnates, aut Principes; vel est persona robusta, & enutrita vilibus escis, ut sunt pastores, & pauperrimi agricolæ, qui vix unquam saturari possunt micis, &c. loquendo ergo de primo genere personarum, credo sustineri posse sententiam Pasqualigi, quia pro illis militant rationes ab ipso factæ: non verò loquendo de secundo personarum genere, quia de iis loquendo, verissima est sententia Sanchez, & aliorum; non enim inveniri ratio potest, ob quam licita sit eis comestio carnis in diebus prohibitis, cùm in his non deficiat illis consueta refectio, imò eademmet, quam habent in aliis diebus, in quibus non est prohibitum vesci carnibus. Ex quibus facillimè solvi possunt argumenta Pasqualigi, solùm enim probant primam partem nostræ responsionis; minimè verò faciunt contra secundam. Undè non adhæreo sententiæ Patris Vidal. & Pasqualigi absolutè loquentium, sicuti etiam quando loquuntur de pauperibus, & de iter agentibus. Dico itaque, quod non licet absolutè loquendo, agricolis, & aliis pauperibus, in Quadragesimæ jejuniis uti ovis, & lacticiniis, ea solum de causa, aut ratione, quia videlicet existunt in Oppidis, ubi non sunt pisces, sive recentes, sive sale conditi. Ratio est? quia etiamsi dictæ personæ piscibus careant possunt ex aliis cibi habere sufficiens alimentum ad suam sustentationem, absque eo quod ad hanc necesse sit illis uti ovis, & lacticiniis: ergo in tali casu, non poterunt dicti pauperes: his cibis vetitis uti, quantumvis pisces non habeant. Consequentia est manifesta. Antecedens vero, etiam patet; quia alimentom sufficiens pauperum rusticorum habitantium in montanis, aut in oppidis, seu Terris à mari longè, ex pane, & herbis leguminibus, & fructibus conficitur, ut experientia constat, ergo. Respondeo tamen secundò, pauperibus, aut agricolis, qui ex una parte non habent pisces, nec ex alia possunt ex aliis cibis conficere prandium sufficiens ad suam commodam sustentationem, licitum esse in diebus vetitis uti ovis, & lacticiniis, ut ita, aut adimplere præceptum jejunii ad quod tunc tenentur, valeant; aut suum laboriosum officium aptè præstent. In quo casu procedit sententia Pasqualigi, & Vidal.

3. Et quoad iter agentes dico Primò, quod si ipsi non sint ratione itineris exempti à jejunio, & aliàs non inveniant alios cibos, ex quibus sibi sufficiens alimentum pro prandio parent, tunc ut possint observare præceptum jejunii, licitè possunt, imò & tenentur uti cibis vetitis, nempè ovis, & lacticiniis: quia arctius ligat præceptum jejunandi, quàm præceptum vescendi in jejuniis Quadragesimæ (aut aliis, secundum consuetudinem aliquarum Provinciarum) ovis, & lacticiniis. Dico Secundò: Si iter agentes, ob defatigationem itineris sint a præcepto jejunii liberi; tunc non ex eo præcisè quod non inveniant pisces quos emant, possunt uti ovis, & lacticiniis; cum possint aliàs ex herbis, leguminibus, & fructibus, sufficiens alimentum pro sustentanda natura sibi parare: siquidem non semel, ut in die ieiunii, sed iterum atque iterum possunt edere quidquid ex dictis libuerit. Limitarem tamen hanc responsionem, nisi alias iter agens esset Princeps, aut alia persona gravis, assueta uti cibis delicatis; quia tunc licitè posset hujusmodi persona, si non inveniret pisces, uti ovis, & lacticiniis; eoque respectu illius aliud alimentum non sufficeret. Ad rationem autem Pasqualigi latam pro sua sententia dicendum est, absolutè sumptam, esse falsam, ut ex dictis constat; verumtamen cum limitatione; nempè in casu quo iter agentes, qui ad ieiunium obligantur, non inveniant pisces nec alios cibos, ex quibus sufficiens prandium sibi parare possint, tunc namque, ut ieiunii præceptum adimplere valeant, licitè poterunt uti lacticiniis, & ovis: quia in hoc eventu non debet censeri Ecclesiam prohibere lacticinia, alias verò maximè. Et hæc omnia docet Leandr. *ubi suprà, q. 16. & 17.* Itaque cum dictis distinctionibus sententiam Vidal. & Pasqualigi libenter admitto; absolutè vero loquendo, illam non approbo.

4. Notandum est hic obiter; ne potus noceat, posse in die ieiunii aliquid cibi sumi, Patrem Pasqualigi *decis. 116. num. 6.* docere, & quod (regulariter loquendo) possit sumi quantitas cibi infra unciam unam. Sed hæc cibi quantitas, quam Pasqualigus assignat, regulariter loquendo, nimia videtur. Et certè, valdè miror quòd ille, qui ad summum sextam partem unciæ de chocolate concedit, concedat nunc ex quocumque alio cibo, unciam ferè; Undè Pater Leandrus *ubi suprà, disp. 5. q. 12.* putat posse regulariter loquendi, sumi quantitatem cibi, infra dimidiam unciam; quia hæc quantitas, regulariter loquendo, videtur necessaria, & sufficiens, ut potui stomacho commixta, impediat ipsius nocumentum.

RESOL. LXXXVI.

An qui non habet vinum teneatur jejunare?
Et difficultas est, quanam sit congruens refectio in die jejunii?
Et an habentes panem, fructus, & olera teneantur jejunare?
Et quid, si cum pane, & fructibus habeat quis ova, & lacticinia, possitne illa comedere sine Bulla, etiam in Quadragesima, & etiam Clerici, & Regulares, & an sic cum pane, fructibus, & lacticiniis teneantur jejunare?
Et an in die jejunii per unicam diem non habens nisi panem, & carnes ad vescendum, possit illis vesci?
Et an comedendo carnes in tali casu teneatur quis servare jejunium? Ex pat. to. tract. 2. & Miscel. 2. Resol. 46. aliàs 45.

§. 1. NEgativè respondet Pater Pasqualigus *in Praxi de jejunio, decis. 275.* ubi sic ait: Difficultas est quænam censenda sit congruens refectio? Respondeo pro congruenti refectione non sufficere panem in quantavis quantitate, sicut nec etiam fructus, & olera, sed requiri cibos, qui sint majoris nutritionis, ut notat Anglez, *in florib. q. 6. de jejunio difficul. 9. append. 3.* Sanchez *lib. 5. consil. moral. cap. 1. dub. 15. num. 3.* Nam cibi prædicti moraliter censentur incongrui, & insufficientes ad completam sustentationem, & quod natura indigeat meliori cibo. Similiter qui non haberet vinum; aut quod solet loco vini adhiberi in Religionibus, ubi adest penuria vini, neque teneretur jejunare, quia eo subtracto, subtrahitur magna refocillatio, & quæ plurimum roboris afferat, undè subtracto etiam cibo, nimis complexio maceraretur, & jejunium fieret nimis onerosum. Ita Pasqualigus.

2. Sed de hac opinione olim interrogatus, nolui ei adhærere absolutè loquendo, & adduxi Carolum Baucium *in casibus singularibus casuum conscientiæ, cas. 286. qu. 2.* qui nominatim contra Pasqualigum regulariter ejus non admittit sententiam, nisi in casu quo reperiretur aliquis tam debilis, ut si per unum, vel plures dies non haberet vinum, grava damnum corporale incurreret. Et ideò novissime Pater Leandrus, *tom. 3. de Præcept. Eccles. tract. 3. disp. 8. qu. 45.* contra hanc sententiam Pasqualigi invehitur, & tenet tanquam certum non habentem vinum teneri ad jejunium; quia sine vino, aut sine eo, quòd loco vini bibitur, potest quis habere sufficientem, & congruentem refectionem pro uno prandio: ergo sine vino aut simili potu hic tenebitur jejunare. Adde, quòd si hæc doctrina Pasqualigi esset vera; re vera exempti essent a jejunio omnes ferè habitatores in Montaneis, & Terris, ubi nec vinum habent, nec vites adhuc cognoscunt, nec habent facultatem ad emendum illud, si forte è locis extraneis allatum, ibi venditur. Ex defectu ergo præcise vini, non potest quis à jejunii legibus eximi. Ita Leandrus; cui ego adhæreo, cum limitatione tamen apposita a Baucio *loco citato*.

3. Nota etiam, id quod asserit Pasqualigus *ubi suprà* habentes panem, fructus, & olera, non teneri ad jejunium, impugnare etiam Leandrum *loco citato q. 42.* putat enim in tali casu regulariter, & ut plurimum obligare jejunium, quia in pluribus Regionibus tota refectio fit ex pane, fructibus, oleribus, nec est alius cibus, quo uti incolæ possint: ergo cum refectione ex pane, fructibus, & oleribus, confecta in quantitate uni prandio sufficienti compati potest obligatio jejunii. Dixi autem, regulariter loquendo, quia si hoc contingeret aliquibus Magnatibus, aut aliis, qui nimis delicatè, & splendidè, diversorumque ciborum generi vesci assueverunt, non dubito quòd eximerentur a jejunio,

nlo, cum illis, tali modo, & pacto, esset nimis onerosum. Et de hoc casu, & rarò contingenti, loquitur Angles *loco citato*.

4. Verùm in favorem Patris Pasqualigi contra Leandrum apponam alium Leandrum, videlicet à Murcia Capuccinum, qui *in Regulam Sancti Francisci*, non in loco à me à sibi citato, sed *cap. 3. q. 11. num. 4.* sic ait: (Quando los Religiosos no tienen comida sufficiente para ayunar, sino es comiendo huevos, y lacticinios aunque tengan legumbres, y frutas con pan, puedan comer los dichos lacticinios; y huevos. Esta conclusion tienen à fortiori Navarro, Thomas Sanchez, Anglez, y otros Dotores modernos, à quien seguimos y citamos en el capitulo segundo, sobre este tercero de la Regla, en el *n. 37.* y 38. que afirman, que no le obliga el ayuno; y se prueva, porque en tal caso, como provamos en el dicho lugar, los tales no estan obligados al ayuno, al que es licito lo mas, le es licito lo menos en el mismo genere, *cap. Cuilibet. de Regul. jur.* cui licet quòd est plus, licet utique quod est minus: luego si à los tales le es licito no ayunar, en tal caso à fortiori podran comer lacticinios, y huevos, ayunando, y teniendolos no podran dexar de ayunar; por quanto, cun ellos tienen y à sufficiente comida para ello.] Ita ille. Sed quidquid sit de hac quæstione certum est apud me, quod si aliquis non haberet nisi panem, & fructus, utique ad jejunium non teneretur: & ita docet Ludovicus de San Juan *in summ. q. de jejunio, art. 7. diffic. 7. dub. 3. conf. Append. 3.* (Tambien ait quedam excusado del ayuno los caminantes, que en pequeños pueblos no pueden hallar sufficiente comida para ayunar: de manera que aunque hallen pan, y fruta, parece que con solo esto, no estan obligados al ayuno, porque regularmente no es sufficiente, para sustentarse comodamente. Et in tali casu puto cum Leandro à Murcia Capuccino posse edere ova, & lacticinia. Et sic ego olim consului aliquem sine Bulla Cruciatæ, qui non habebat nisi panem, & fructus, potuisse tempore Quadragesimæ comedare ova, & lacticinia, Ita docet Machadus *to. 2. lib. 6. p. 8. tr. 9. doc. 2. n. 3.* ubi sic ait: Henriquez, y otros graves Autores dizen, que esta gente del campo que no tiene pescado que comer la Quaresma, aunque sea sin el privilegio de la Bula, puede comer guevos, queso, y leche, porque como hemos dicho, los preceptos de la Iglesia no obligan cum tanta incomodidad, y mas à gente tan necessaria en la Republica, que los llamava Aristoteles membros principales della. Ita ille. Vide etiam Sanch. *in Opusculis tom. 2. lib. 5. cap. 1. dub. 4. n. 4.*

5. At difficultas est, si in tali casu habens nisi panem, & fructus, an cum ovis, & lacticiniis teneatur jejunare? Negat Pasqualigus, *decisione 272.* Quia in hoc casu concurrunt duo præcepta, ambo ad mortalia obligantia; videlicet, præceptum de jejunio, & præceptum de abstinentia ab ovis, & lacticiniis: Sed sic est, quod hoc ultimum est universalius, cum obliget etiam adolescentes: ergo illi debet cedere præceptum de jejunio. Sed licet hæc opinio sit probabilis mihi magis placet opinio affirmativa, quam tuetur ex Sanchea, Leandrus *ubi suprà de præceptis Ecclesiæ q. 36.* quia præceptum jejunii est principale, ergo quando aliter non potest servari, debet servari cum esu ovorum, & lacticiniorum. Itaque in tali casu teneretur edere ova, & lacticinia, cùm possit sic jejunium Ecclesiæ observare.

6. Et tandem quæro, an in die jejunii non habens nisi panem, & carnes ad vescendum, possit illis vesci? Respondent Vega, & Angles citati à Pasqualigo, *decis.* 118. quod si per unicum diem careret aliis cibis, tunc non posset vesci carnibus, sed deberet esse contentus solo pane; secus autem si deberet carere per plures dies. Sed Pasqualigus *loc. cit.* docet etiam si per unum diem careret aliis cibis concessis, posset loco ipsorum vesci carnibus: sed hanc opinionem Carolus Baucius *ubi suprà, q. 10.* sequitur tantum in casu quo quis esset debilis, & magnum incommodum pateretur, si per unicum diem manducaret solum panem. At quicquid sit de hoc; dubium est, an comedendo carnes in tali casu teneatur quis servare ieiunium: affirmat ex Abulensi, Henriquez *lib. 7. cap. 13. nu. 17.* Sed meritò negativam sententiam tenent communiter Doctores, quos citat, & sequitur Leandrus, *q. 38.* Quia ille non potest sic observare substantiam ieiunii Ecclesiastici, quæ in abstinentia à carnibus, & à pluribus refectionibus consistit; ergo non tenetur ad illud. Et hanc sententiam tenet etiam ex Fagundez, Baucius *loco citato*.

RESOL. LXXXVII.

An in jejunio secundo comedens, toties peccet postea, quoties eodem die comedit?

Et docetur, quod si inadvertenter aliquis pluries cibum etiam carnis sumeret, jejunium neutiquam frangeret, & servare erit adstrictus, cum prorsus illa comestio sit involuntaria respectu jejunii? Ex p. 1. tr. 9. Ref. 44.

§. 1. Toties peccare docet novissimè Sylvius *in 2. 2. D. Thomæ, q. 147. art. 6. quæritur 3.* & ante illùm Molanus *in Theol. pract. tract. 3. c. 13. concl. 4.* Major *in 4. dist. 15. qu. 6.* Medina *tract. de jejunio qu. 5.* & Covarr. *var. resol. lib. 4. c. 20. num. 13.*

2. Sed tu contrariam sententiam tene, quam docent Doctores, quos citat, & sequitur Fagundez *Precept. 4. lib. 1. cap. 4. num. 5.* quibus ego addo Fernandez *in examin. Theol. mor. p. 2. cap. 8. §. 2. num. 10.* Vegha *in summ. tom. 1. cap. 14. cas. 9.* Henriq. *lib. 7. c. 13. in Glossa, litt. S.* Toletum *lib. 6. cap. 3. num. 5.* S. Joann. de la Cruz *in direct. consc. par. 1. precept. 3. art. 4. dub. 8. concl. 1.* Tannerum *in 2. 2. disp. 3. qu. 3. dub. 5. n. 93.* Layman *in Theolog. moral. lib. 4. tract. 8. cap. 1. nu. 13.* Villalobos *in summa, tom. 1. tract. 23. diffic. 6. num. 4.* Suarez *de Relig. tom. 2. leg. 4. cap. 7. num. 12.* Fillucium *tom. 2. tract. 27. cap. 1. num. 13.* Reginaldum *tom. 1. lib. 4. cap. 14. num. 179.* Lessium *lib. 4. c. 2. dub. 3. n. 15.* Salas *de legib. disp. 14. sect. 5. n. 67.* Valentiam *tom. 3. disp. 9. qu. 2. punct. 3.* & alios communiter. Et ratio est quia, ut apparet ex communi usu fidelium, Ecclesia non prohibet ulteriorem comestionem, quomodocunque consideratam; sed solùm prout quis per illam transgreditur hunc quasi jejunii limitem, qui est unica comestio.

3. Neque, ut advertit Layman *ubi suprà*, hoc loco discrimen faciendum est, utrùm quis scienter reficiendo se altera vice, jejunium solverit voluntariè, justa, vel injusta de causa; an verò ignoranter, & involuntariè, quia nesciebat, aut non recordabatur esse diem jejunii: quandoquidem etiam in hoc casu jejunium re ipsa, & materialiter violatum est, ut servari deinceps non possit secundùm modum, & formam Ecclesiæ. Ergo, &c. Sed Sancius *in Selectis disp. 42. n. 2.* contrarium docet, ubi sic asserit: (Si inadvertenter aliquis pluries cibum, etiam carnis sumeret jejunium neutiquam frangeret, & servare erit adstrictus, cùm prorsus illa comestio sit involuntaria respectu jejunii; nec præceptum violatur, sive solvitur nisi per actum voluntarium.) Ita Sancius.

RESOL. LXXXVIII.

An qui in die jejunii tertia, vel quarta vice comedit, peccet saltem venialiter, præter peccatum mortale, quod commisit secunda vice? Ex p. 1. tr. 9. Ref. 53.

§. 1. Affirmativè respondet Lessius *lib. 4. c. 2. dub. 3. num. 15.* cui favere videtur Durandus *in 4. dist. 15. qu. 15. num. 9. in fine*, & alii: quia secundariò videntur prohibitæ, & per illas magis receditur in fine intrinseco jejunii.

2. Sed mihi contraria sententia placet. Dico igitur, tantùm illum peccaturum mortaliter contra jejunii præceptum, qui secunda vice comedit; non autem venialiter, quia tertia vel quarta. Et ita docet Villalob. *in summ. to. 1. tract. 23. diffic. 6. num. 5.* & Sancius *in Select. disp. 54. num. 42.* Undè non est audiendus Montesinus *in p. 2. to. 2. qu. 73. art. 1. q. 4. num. 47.* Covarruvias *var. lib. 4. cap. 2. num. 13.* & alii asserentes quòd quia præceptum jejunii obligat ad comedendum semel tantùm in die: qui pluries comedit, pluries agit contra præceptum: ergo plura committit numero peccata. Quod intelligit Montesinus, si interrumpatur voluntas, ut hæc formaliter, vel virtualiter maneat. Sed cùm hoc præceptum individuam habeat materiam, semel transgressa non ulteriùs remanet materia, quæ præcipiatur: & ideo Montesini, & aliorum opinio non est tenenda. Vide *suprà, in Resol. 37. & 44.*

RESOL. LXXXIX.

An qui in die jejunii sæpius modicum quid comedit, ita ut si illæ parvæ comestiones coalescant in unum, & efficiant, quantitatem notabilem, frangat jejunium, & peccet mortaliter? Ex p. 3. tr. 6. & Misc. 2. Ref. 43.

§. 1. Affirmativam sententiam docent communiter DD. quia cùm sit eadem dies, illæ parvæ comestiones continentur, & coalescunt in unum, efficiendo quantitatem

nota-

notabilem. At Joann. Salas *in 1.2. D.Thom. tract.13. disp.16. sect.26. in fine*, limitat, ut procedat tantum, quando ille absolutè vellet uno, & eodem actu, omnes illas modicas comestiones, secus autem si conditionaliter quis vellet ita eas comestiones, ut numquam peccaret mortaliter, sed venialiter tantùm, hoc est, ut omnes illæ comestiones essent veniales.

2. Verùm hæc opinio aliquibus displicet, quia non est in potestate comedentis, facere ut ex omnibus illis modicis comestionibus, eadem die habitis, non coalescat materia notabilis, undè resultet peccatum mortale: & ex limitatione Salas sequitur, quòd quis posset eludere præceptum, seu votum jejunii centies in die modicum quid comedendo, & intendendo omnes illas modicas comestiones tantùm centum peccata venialia committere. Sed hoc dicere est absurdum. Ergo, &c.

RESOL. XC.

An in fractione jejunii detur parvitas materia?

Sed difficultas est, quænam parvitas materia excuset à fractione jejunii?

Et an potus in Hispania dicta Chocolate, *frangat jejunium?*

Et cursim advertitur quantitatem collationis serotina esse uncias octo. Ex p.5.tr.5. Res.11.

Sup. hoc inf. in sol. 90. §. ult. & in alio ejus not. & in ref. 96. §. ult. in princ.

§.1. Respondeo affirmativè cum Sanchez *in summ. tom. 1. lib. 1. cap. 4. num. 11.* Alphonso de Leone *de Officio Confess. p. 1. recollect. 7. qu. 23.* & aliis communiter. Sed difficultas in casu nostro est, quænam parvitas materiæ excuset à fractione jejunii; nam relinquere hoc ad arbitrium boni viri non est tollere scrupulum, sed magis augere? Et ego apud nullum Doctorem inveni hunc casum in terminis pertractatum, solùm novissimè illum pertractat, & talem materiam determinat Aloysius Turrianus Societ. JESU *in summ. Theol. mor. p. 1. c. 256. dub. 27. nu. 5.* ubi sic asserit. Quantitas duarum unciarum communis cibi non sufficit ad peccatum mortale. Ita ille, qui nullam tamen adducit rationem pro hac sententia, sed nos infrà adducemus. Igitur secundùm Turrianum quis manè antequam è domo exeat, potest sine mortali fractione jejunii sumere quantitatem cibi duarum unciarum, & posteà hora consueta comedere, & serò vespertinam collatiunculam sumere, quam ipse putat *in dub. 38. num. 1.* posse sumi in quantitate unciarum octo, quod ego etiam docui *in part. 1. tract. de jejunio resolut. 1.* & docet etiam Joannes Henriquez *in compend. cas. mor. cap. 18. num. 2. & 3.*

Sup. hoc in ref. 1. nor. praeced. in in eodem §. à lin. 6.

Quæ hic est inf. ref. 116. in § 1 ad med. & in resol. 120 §. ult. &c.

2. Notandum est hic obiter contra Turrianum *in summ. part. 1. cap. 256. dub. 24. concl. 4. & 7.* potionem in Hispania dictam *Chocolate*, frangere jejunium, nisi excusetur ex parvitate materiæ, ut ego docui *in part. 4. tract. 4. resolut. 194.* & novissimè docet Anton. de Leon *in suo erudito q. moral del Chocolate*, ubi *part. 3. num. 20.* determinat etiam parvitatem materiæ. Sic enim ait. (Se pueden considerar los ingredientes de por si para hazer el compuesto, y tambien el compuesto hecho. Si este se considere se podra bever la quarta parte de una xicara comun, y ordinaria, y a lo mas la tercera parte. Si se consideran los simples, que es modo menos engañoso, se podra echar media onza de pasta asutar necessario, con la cantidad de agua que cada uno quisiere, y esta tengo para mi que sea materia parva.) Ita ille. Ex quo etiam desumitur ratio ad firmanda opinionem Turriani *ubi suprà*. Nam Reginald. *tom. 1. lib. 4. cap. 14. num. 185.* Layman *lib. 4. tr. 8. cap. 1. num. 9.* Filliucius *tom. 2. tr. 27. par. 2. cap. 3. num. 33.* & alii asserunt quantitatem collationis serotinæ in jejunio reducendam esse ad quartam partem quantitatis cœnæ ordinariæ: ergo quantitas parvitatis materiæ non frangentis jejunium reducenda est ad quartam partem quantitatis collationis serotinæ, undè Antonius de Leon *ubi suprà, num. 21.* sic ait. (Porque ay quien reduga la colacion à la quarta parte de la cena comun, no es mal fundamento, para dezir que la quarta parte de la colacion sea materia parva.) Ita ille. Sed probabiliter asserunt Doctores, ut visum est, quantitatem collationis serotinæ esse uncias octo; ergo quantitas parvitatis materiæ non frangens jejunium erit unciarum duarum, ut vult Turrianus.

Quæ nunc his sequuntur & in ref. 1. post. seq. & lege latam docte alterius ref. ejus primo no.

Sup. hoc inf. in ref. 110. §. 1. prope fin. & in ref. 19. §. 1. lin. 7.

RESOL. XCI.

An in Hispania potio dicta Chocolate *frangat jejunium?*

Et quid de cerevisia, & vino ex aromatibus condito, &c? Ex p.4. tract.4. & Misc. Resol. 194.

§.1. Affirmativè sententia probatur per ea, quæ adducit Villalobos *in summ. tom. 1. tr. 13. difficul. 8. n. 15.* ubi sic ait: (Ha se de advertir que ay bevidas, que son juntamente comidas para sustentar, y esta llevan mezcladas cosas, que sustentan, las quales no se pueden comer en dias de ayuno, si no es à la hora de comer.) Idem docet Ludov. de San Ivan *in summ. q. de jejun. art. 12. diffic. 1. dub. 2.* sic enim asserit: (Ay algunos condimentos, que se toman por modo de bevida, y tal bevida no es licita.)

Sup. hoc in resol. praecedente loco §. 2 & ref. seq. & latam docte alterius ref. ejus primo not.

2. Dicendum est igitur cum Sanchez *in opusc. tom. 2. lib. 5. cap. 1. dub. 53. num. 1.* Azorio *p. 1. lib. 7. cap. 10. quæst. 3.* Layman *ubi infrà*, & aliis penes ipsos, quædam esse liquida, quæ licet trajiciantur per modum potus, habent tamen propriam, & per se rationem cibi, quare solvunt jejunium, & Sanchez ponit exemplum de aqua sacchari mixta, quod etiam confirmat Fagundez *de præcep. Eccl. p. 4. lib. 1. cap. 2. nu. 46.* Sed hæc omnia accidunt in potu dicto chocolate, in quo ingreditur saccharum cum aqua mixtum, & aliæ res majoris substantiæ: ergo dicendum est frangere jejunium, cùm sit potius cibus substantialissimus, quam merus potus, & aqua, quæ in dicta potione ponitur, ex necessitate ponitur ad dissolvendum ingredientes.

3. Et ideò omnia supradicta docet etiam Franciscus Sylvius *in 2.2. D.Thoma q.147. art.6.* & quia codex rarus est, ponam per extensum ejus verba, itaque sic asserit: Solveret jejunium si quis sumat magnæ quantitatis potum multum nutritivum, veluti cerevisiam crassam, multamque substantiosam, aut vinum sive saccharo, sive aliis aromaticis variè conditum, aut qui alioquin valdè copiosè alat. Quapropter quod Divus Thomas *in respons. ad 2.* ait: Non intendit Ecclesia interdicere abstinentiam potus, de eo, qui merus potus est, intelligendum existimo, non de illo, qui secundùm se sit multum nutritivus. Undè D. Thomas velut pro ratione subdit, quòd potus magis sumitur ad alterationem corporis, & digestionem ciborum assumptorum, quàm ad nutritionem; quæ ratio de illo, qui merus potus est procedit: non de eo, qui per se multum nutritivus sit, præsertim si ex professo sumeretur ad nutriendum. Hæc Sylvius, quæ quidem satis destruere videntur potionem chocolatæ in tempore jejunii.

Sup. hoc in ref. seq. §. 1. lin. prope fin. vers. Quod si.

4. Quod clariùs confirmatur; nam merus potus, ut asserit D.Thomas *ubi suprà*, cum Lessio *lib. 4. cap. 2. dub. 2. n. 10.* Layman *lib. 4. tr. 8. cap. 1. n. 7.* & aliis Philosophis, & Medicis per se, & principaliter deservit ad alterationem, sive refrigerationem, vel ad dejiciendum cibum in ventriculum, & alimenti sanguinisque distributionem, & non ad nutriendum corpus. Sed potio chocolatæ, per se, & principaliter ordinatur ad alendum corpus, cùm sit sumptio multum nutritiva, & ideò non sumitur omni tempore, sed manè, vel serò, quando jam digestio cibi sumpti est confecta, & homo eget novo nutrimento. Ergo clarè apparet dictam potionem chocolatæ magis sumi per modum cibi, ut vera est, quam per modum potus. Ergo frangit jejunium, & hoc apud me est validissimum argumentum, nec adversùs illud valet dicere quod vinum etiam nutrit, & tamen ejus sumptio non frangit jejunium; Nam respondeo, vinum nutrire quidem aliquantulum per accidens, nam per se, & principaliter non ordinatur ad corpus nutriendum, quod contrarium accidit, ut patet in potu chocolatæ, ergo, &c.

5. His tamen non obstantibus, sententia affirmativa suaderi potest; quia hodie (ut fertur) in Hispania sumptio chocolatæ effecta est potus usualis. Ergo non frangit ieiunium, & ita testatus est mihi Illustrissimus D. Didacus Trasmiera Inquisitor hujus Regni Siciliæ, vir litteris, & morum suavitate ornatissimus: hanc sententiam docere plures Patres Societatis Jesu, & docuisse etiam magnos illos viros Antolinez, Basilium Pontium, & Franciscum Cornejum sacræ Theologiæ in inclita Academia Salmanticensi Professores; undè ad doctrinam, quam pro parte negativa superiùs adduxi possit quis respondere, illam tamquam veram tunc admittendam esse, quando illæ potiones non haberentur in provincia pro potu usuali, secus autem si pro potu usuali sumerentur, ut asserunt accidere in casu nostro. Undè Paludanus *in 4. dist. 15. q. 4. a. 34.* sic ait. Potus autem ante & post non solvit ieiunium, quod intelligo quando non conficitur ex esibilibus, ut vini, & aquæ, vel quando conficitur ex esibilibus, non tamen consuevit sumi in cibum, ut potus cerevisiæ. Ita ille.

6. Et ideò, licèt hanc sententiam ego non approbem, cùm pro modo potius contrariam teneam; non audeo tamen damnare, supposito ex relatione supradicti Illustrissimi viri, quòd illam docuerint tot viri docti, quos superiùs adduxi: unde satis sit extero homini hæc pro utraque parte cursim tetigisse; nam vera resolutio hujus dubii in posterum tenenda præstantissimis Hispaniæ Theologis, meritò relinquen-

[illegible] ubi sumitur [illegible] attin-

R E S O L. XCII.

[illegible]

1. D[illegible] regente [illegible] dif- [illegible] frangat ieiu- [illegible] doctorum [illegible] difficulta- [illegible] sententiæ [illegible] sententiam tan- [illegible] illam damnat [illegible] in Decalogum

[illegible] ritate sapientissimi [illegible] 128. num. 1613. ubi [illegible] ficultas, quia in India [illegible] muni omnium relatio- [illegible] sicut credimus esse Con- [illegible] vidimus; ergo de Cho-

[illegible] est in commoni usu posse sumi, [illegible] Ratio est manifestissima, quia [illegible] alis. Interrogas ubinam sit in [illegible] esse absolutè in India: nullate- [illegible] , neque aliis Septentrionalibus [illegible] cognitum. In Hispania nostra mul- [illegible] usualem, & ideò multi sapientes, & [illegible] in diebus ieiunii: ego saltem vidi es- [illegible] frequentem, præcipuè in magnis civitati- [illegible] simis Academiis. Ex iis ergo, si quis pro- [illegible] averit esse potum in Hispaniam usualem, in [illegible] ibi sumere poterit. Prætetea vinum in mul- [illegible] Septentionalibus non est potus usualis, sicut [illegible] in Hispania, nec sicera, nec Aloxa in Belgio, [illegible] Germania. Qui probabiliter crediderit cerevisiam [illegible] ieiunium in Hispania, non autem in Belgio, & vi- [illegible] frangere ieiunium in Scythia, non in Hispania, non [illegible] uti Chocolato, & si utatur in die ieiunii extra pran- [illegible] condemnandus est, iuxta materiæ quantitatem. Quòd [illegible] probabiliter credas nullibi frangi ieiunium cerevisia, li- [illegible] bibatur tanta quantitas, ut contineat hordei materiam gravem, credere etiam debes nullibi etiam per Chocola- tum: quia sicut sufficit cerevisiam esse potum usualem in utraque Germania, ad hoc ut in reliquis Provinciis in quibus vix nomine cognita, possit interdiu bibi, observato ieiunio; sufficit etiam Chocolatum esse potum usualem in India, & quasi usualem in Hispania, ut liberè in aliis Provinciis bibi possit. Ita Caramuel.

4. Nec deseram etiam hic apponere verba docti Joannis Machadi *de perfecto Confess. tom. 1. lib. 2. par. 4. tract. 3. documen. 1. num. 8.* ubi, me citato, sic ait: (Si Chocolate quebrante el ayuno, es muy dudoso entre los Dotores. La parte afirmativa defiende y prueba con grande erudicion el Dotor Antonio de Leon Relator desupremo Conseo de Indias, y merece dor de otros mayores puestos; por sus grandes letras, capacidad, y buenas partes, como testifican sus doctos escritos, cuya alabanza no menor es, dezir, que es hermano del Dotor Ivan de Leon Canonigo de la Puebla de los Angles Maestro de Predicatores, y emporio de todas buenas letras, y esto tambien defiende Diana. La razon es, porque esta es muy sustanciosa, inventada por su naturaleza para confortar el estomago, con que viene à ser de mas sustancia que la Almendrada, leche y semejantes bevidas: de que naide ha dudado que quebratan el ayuno.

5. Pero no obstante esto lo contrario han sentido muchos Theologos de la compania de JESUS, Catedraticos de Salamanca hombres doctos, fundados, en que en España, y en las Indias se ha hecho bevida usual. Y la verdad es, que lo es tanto, que casi nadie haze escrupolo de tomarla el dia de ayuno.) Ita Machadus, qui pro hac sententia citat Turrianum penes me *in par. 5. tract. 5. resol. 14.* cui novissimè addendus est Escobar Societatis Jesu *in Theol. mor. tr. 1. exam. 13. cap. 3. num. 104.* ubi tamen addit chocolate ovis, aut lactè conditum potum non esse. Item talem po- tionem admodum crassam in notabili quantitate frangere jejunium.

6. *Secunda difficultas*, dato & non concesso quòd chocolate quasi cibus frangat jejunium videtur probabile quòd si quis de illa sumat tantùm duas uncias, non frangat jejunium. Nam, ut ego observavi *ubi suprà in par. 5. tract. 5. res. 14.* Turrianus Societatis Jesu insignis Theologus, *in sum. par. 1. c. 256. dub. 27. n. 2.* docet quantitatem duarum unciarum non frangere jejunium ratione parvitatis materiæ, quam sententiam tamquam probabilem, me citato, admittit Joannes Machadus *ubi suprà, de perfecto Confess. tom. 1. lib. 2. par. 4. tract. 3. documen. 6. num. 3.* ubi ita asserit. (Qual sea materia leve en este precepto, y tal, que no llegue à peccado mortal, no es facil de averiguar. Que se de parvidad de materia es llano. Pero la cantidad que sea parva pocos la han señalado; y assi solo referirè la opinion de Turriano, y otros, que enseñan, que como no passe la materia de dos onzas, no es capaz de pecado mortal: la razon da el docto Dotor Antonio de Leon citado, diziendo de la misma suerte, que seguo la opinion de muchos Dotores es colacion moderada la quarta parte de la cena ordinaria, y la colacion communes, que sea de ocho onzas; y assi la quarta parte de la colacion, que son dos onza, no serà materia notable para quebrantar el ayuno.) Hæc ille. Sed Escobar, *ubi suprà*, tantùm unciam unam admittit, ne jejunium frangatur, dato quòd sit cibus.

R E S O L. XCIII.

An opinio asserens Chocolatam *non frangere jejunium sit probabilis?*

Et notatur, quòd stando in sententia rigorosa, si quis sumeret duas uncias Chocolatæ, *non frangeret jejunium ratione parvitatis materiæ.* Ex par. 11. tract. 6. & Misc. 6. Resol. 54. aliàs 53.

§. 1. Affirmativè respondet Pater Magister Lezana *in consultationibus cons. 48. num. 88.* ubi sic ait. Quinto in eadem materia jejunii, sententia, quæ affirmat potionem illam ex Indiis Hispaniam advectam, vulgò chocolate non frangere jejunium (intellige quando in aliqualiter notabili quantitate sumitur) non videtur mihi probabilis, sed potius falsa. Quod quidem salva pace meorum Hispanorum, quos valdè veneror dictum sit. Primò quidem, quia ut dixi in superioribus, sententia, quæ ab uno, vel altero Auctore defenditur tunc tantum est probabilis, quando non levi, sed gravi alicui innititur fundamento ab aliis doctoribus communiter non reijcitur, quæ singula huic sententiæ deficiunt. Hucusque Lezana, qui posteà me citato alias rationes adducit.

2. Verùm adversus amicissimum Virum, in favorem Hispanorum propugnabo dico igitur, quod licet ego olim docuerim chocolatam frangere jejunium cum multis Doctoribus, quos alibi citavi, quibus nunc addo Castrum Palaum *to. 7. q. tr. 30. disp. 3. punct. 2. §. 2. n. 5.* Joannem de Sancto Thoma *in explicat. doctrina Christiana p. 2. ubi de 4. precepto Ecclesiæ*, & sapientissimum, & amantissimum Dominum meum Joannem Solorzanum *in Politica lib. 2. cap. 10.* Henriquez, *ubi suprà num. 41.* Tamen hoc non obstante sententiam contrariam non audeo nota improbabilitatis inurere. Et nego Patri Lezana illam esse destitutam auctoritate Doctorum, & rationibus, nam pro se non habet non infirma fundamenta, & plures Auctores, ut patet novissimè ex Patre Thoma Hurtado *tom. 2. tr. 10.* per totum, & in ejus appendice per totam, quibus locis probabiliter respondet ad argumenta, quem ego olim adduxi, & post me adducit Lezana *ubi suprà*, firmans per multas rationes, & auctoritates Doctorum, chocolatam non frangere jejunium; Additque declarationes Pontificias, quibus sic etiam asserit Joannes Henriquez *in editione novissima qq. mor. fellien. 16. quæst. 17. n. 45.* (Sola una cosa tiene en su favor el chocolate; y es dezir del Tomas Hurtado al fin de su Compendio que el Padre Fray Rafael de Luxan Provincial de la orden de los Predicatores dixo con juramento, que el Padre Fr. Geronimo de Vincente Provincial de la misma Religion; y varon de singular virtud de la avia dico; que stando en Roma en tiempo de Pio V. le avia preguntado al Pontifice, si la bevida del chocolate que brantava el ayuno, y que le respondio: *Potus non frangit jejunium.* Y juntamente refiere Thomas Hurtado que estando tambien en Roma el Padre Nicolas de Anaya de la Compania de Jesus el año 1614. siendo Pontefice Paulo V. le propuso esta question, y el Pontifice le dixo, que hiziesse delante del esta bevida, y haziendolo el P. Nicolas de Anaya en presencia del Pontefice, le respondio estas palabras: *Hæc non frangit jejunium*, Y respondiendo

do todo esto el P. Francisco Cornejo, varon insigne en leeras, respondio conforme con este parecer. Y assi supuesto, que hemos dicho en esta question, que assi al præcepto de ayuno, como su forma, es todo de derecho Ecclesiastico, y todo sugeto à la volnntad de los Pontifices para poder quitar, y poner, y alterar lo que quisieren: y supuesto que testifican personas tan graves, y de tanto credito, que estos dos Pontifices han declarado que la bevida del chocolate no quebranta el ayuno, dando credito à quien tan prudentemente se puede dar, no viene y à esta bevida à quebrantar el ayuno.) Ita ille.

3. Sed ex alio capite defenditur etiam probabilitas sumptionis chocolatæ, nempè ex consuetudine, de qua vide Machad. *tom. 2. lib. 2. part. 4. tom. 3. docum. 1. num.* 8. Trulleneh *in decal. tom. 1. lib. 3. cap. 2. dubit. 2. num. 15.* & Licèt Murcia *in Regal. sancti Francisci quæst. 55. super cap. 3.* & Pasqualig. *decis.* 141. *num.* 4. non admittant hanc consuetudinem, tamen novissimè illam latè, & doctè defendit Hurtadus *in appendice cap. 6.* per totum, & respondet ad argumenta adducta in contrarium a Patre Murcia. His itaque suppositis sic argumentor contra Patrem Lezanam. Illa est opinio improbabilis, quæ destituta est auctoritate extrinseca Doctorum, & authoritate intrinseca rationum, ut de se patet, nec indiget probatione; sed opinio asserens chocolatam non frangere jejunium habet pro se plures Doctores, & non infima fundamenta, ut patet apud Hurtadum, & alios. Ergo contra Lezanam, improbabilem esse minimè dicendum erit.

4. Nota verò, quod circa præsentem quæstionem optimè distinguit Pater Leander *de preceptis Ecclesiæ tract. 5. disp. 5. quæst. 5.* ubi sic asserit; Si potio chocolatica parum habeat admixtum sacchari, amygdalarum, nucum maizi, & aliorum ingredientium: verè ex natura sua non franget jejunium: quia tunc remanet simpliciter in ratione potus, si verò talis potio multum habeat admixtum materiæ chocolatæ, itaut in quantitate valdè excedat aquam, cum qua misceatur; tunc ex natura sua franget jejunium, quia remanent simpliciter in ratione cibi. Ratio hujus nostræ responsionis est: Quia mixtum, seu compositum ex duobus oppositis, seu contrariis, semper à prædominante, tale dicitur, seu denominatur; ut constat in mixto ex aqua, & vino composito; ipsum namque semper remanet in ratione vini quoad usque superetur ab aqua; quia tunc ratione contrarii prædominantis aquæ potus erit, ac denominabatur. Sic ergo in proposito Mixtum ex materia chocolatæ, & aqua; & potest esse, & denominari cibus, & potest esse, & denomiuari potus; cibus quidem, si excedat in materia comestibili, potus verò si excedat in materia potabili, hoc est in aqua. Si excedat in illo materia comestibilis, natura sua, & ex se franget jejunium; si sumatur in magna quantitate, si verò è contra in illo mixto sit major materia potabilis, seu quantitas aquæ, tunc non franget jejunium, quantumvis sumatur in quantitate magna, & quoties libuerit, quia ex se est potus; cùm remaneat in esse talis; quod constat in potione, quæ dicitur Aloya: & in mixto quod fit ex quantitate magna aquæ, & parvo melle, &c. Hucusque Leander.

5. Et ideò in defensionem amicissimi viri Patris Lezana assero, quod quando ipse dixit esse improbabile chocolatam non frangere jejunium, intellexit de potu chocolatæ quia ratione magnæ quantitatis cibi, quem se imbibit, jam est cibus simpliciter, & secundum quid potus; & in hoc sensu rectè dixit Lezana, quod est improbabile chocolatam non frangere jejunium; secus autem dicendum est quando potus chocolaticus, qui propter parvam quantitatem cibi, quem in se includit remanet simpliciter in esse potus, tunc enim non frangere jejunium dicendum est. Hæc ut dixi sunt de mente Patris Leandri.

6. Ex quibus aliquis posset forsitan concordare pugnantes sententias Doctorum, qui plures negant chocolatam frangere jejunium, plures affirmant. Nam affirmantes dicendum est, loqui quando ingredientia comestibilia ad chocolatam faciendam sunt in majori quantitate. Negantes verò quando dicta comestibilia existant in minori quantitate, nam in hoc casu chocolata diceretur potus, in alio casu esset cibus.

Undè non gravabor hic apponere verba Remigii *in pract. confess. tr. 3. p. 3. §. 1. n. 2.* ubi sic ait.

7. (Por la primera particula à cibo se colige, que sola la comida quebranta el ayuno, y no la bevida, sino que de suyo sea tambien, comida como es la leche, almendra, &c. De aqui se colige, que el vino no quebranta el ayuno, aunque uno lo beva todas las vezes que le diere gusto: pues el excesso serà contra la templança, no contra el ayuno; ni tampoco quebranta el ayuno; el chocolate, aunque se tome per no sentirle, y muchas y vezes en el dia; porque en España, y en las Indias, se ha hecho bevida usual. Si bien dexa poco merecimento al ayuno, y tal suele ser el abuso en tomarle, que no avrà quien le escuse de pecado mortal; pues suelen añadir huevos, vizcochos, y otras superfluidades: de manera que no viene à sentir de bevida, sino de cumplido de saymo. Et chocolate pues, para que se diga bevida, y se pueda tomar sin escrupulo es menester, que sus ingredientes no excedan la cantidad de dos onzas, como doctamante lo declara ex no nostris el muy Reverendo y doctissimo P. Thomas Hurtadu; conviene à saper para una xicara, se eche una onza de chocolate, y otra poco mas, ò menos de acuzar; porque como los mixtos siguen el elemento, que predomina y se denominan del como se coligen en el vino que se mezcla con agua, que siempre que da vino, hasta, que la venca el agua; y entonces no se dise vino, sino agua. Assi el chocolate bien puede llamarse, y tamnien ser comida, y puede ser bevida conforme los ingredientes, y su mixtion. Serà comida quando esta exceden la dicha cantidad; y sera bevida, de manera, que se podrà bevir muchas vezes; quando los vence el agua, como tambien se colige en el cl oxa, y pocras, &c.) Ita ille.

8. Vide etiam Escobar *in pract. confess. part. 2. leg. 4. cap. 2. num.* 8. Et unta quod stando etiam in sententia rigorosa, si quis sumeret duas uncias chocolatæ non frangeret jejunium, ratione parvitatia materiæ. Ita contra Pasqualigum *decis.* 445. *num.* 5. dicendum est per ea, quæ alibi firmavi, & me citato docet Murcia *in regul. S. Francisci quæst. 15. super cap. 3.* & me citato Leander *ubi suprà quæst.* 4. Qui respondet ad plura quæ non benè dicit Pasqualigus *loc. cit.* Alibi in Ref. [illegible]

RESOL. XCIV.

An si v. g. in aliqua vigilia quis sumeret multas formulas consecratas excedentes parvitatem materiæ; vel consecraret panem, & illum comederet, frangeret jejunium?

Et curiosissimè docetur, quod potest homo speciebus sacramentalibus sumptis per totam vitam sustentari. Exp. 11. tract. 6. & Misc. 6. Ref. 35.

§. 1. VIdetur prima facie negativè respondendum, quia jejunium non frangatur nisi per cibum, ut patet: sed in Hostia, & pane consecrato desinit ex vi verborum consecrationis substantia panis, quæ transubstantiatur in Corpus Christi. Ergo per illius contractionem non frangitur jejunium. Confirmatur; nam adest præceptum ut quis non sumat Eucharistiam nisi jejunus, & non post cibum: sed in die Nativitatia post primam Missam, si non sumatur ablutio Sacerdus, potest denuò dicere Missam, quia non obstante quod prima Missa sumpserit Hostiam, & vinum, dicitur adhuc jejunus. Ergo cui in die jejunii comederet Hostias in magna quantitate, diceretur adhuc jejunus, & non frangere jejunium. Sup. hác in to. 2. [illegible] §. Dico.

2. Sed affirmativam sententiam tenendam esse puto, quam in terminis docet Tancredi *de Religione, tract. 2. leg. 4. disp. 7. quæst. 1. num.* 3. ubi sic ait. Ex qua doctrina mihi videor benè his diebus respondisse ad quæstionem propositam à quodam Religioso satis pio, ac docto nimirum, an frangeret jejunium qui data opera ad famem satiandam integrum panem consecratum sumeret, præsertim extra Sacrificium? respondi affirmativè, quia licèt panis ille consecratus jam per se sumatur ad spiritualem nutritionem, tamen parit eosdem effectus, quos ante consecrationem, & per accidens potest sumi ad alium effectum, puta ad nutritionem, & sicuti peccaret qui tantam vini consecrati quantitatem sumeret, ex qua cognosceret se inebriari; ita iste peccabit contra præceptum jejunandi. Dixi si data opera; nam si id bona fide faceret, & ex devotione, dum Sacrum dicit; excusaretur à mortali ob ignorantiam: at ex objecto peccabit graviter, quia debet se conformare Ecclesiæ suæ ritui, sive sit Græcus, sive Latinus. Ita Tancredi. Sed amicissimi viri opinionem firmabo auctoritate D. Thom. *in 3. part. quæst. 77. art. 7. in corpore*, ubi docet, quod sicut species Sacramentales corrumpi possunt, & in substantiam, quæ ex eis generatur converti ita etiam converti possunt in substantiam animantis, ac proindè ipsum nutrire. Ita D. Thom. Et ideò *l. 4. contra Gentes, c. 66. ad finem*, dicit: In ipsa consecratione miraculosè accidentibus confertur quod subsistant, quod est primum substantiæ, & per consequens quod omnia possint facere, & pati, quæ substantia posset facere, & pati, si substantia adesset. Undè ex his, quando in nostro sacro Tribunali sanctę Inquisitionis Regni Siciliæ fuit denunciatus quidam Tertiarius Laicus, quod omnes particulas existentes in Pixide comedisset,

fet, tunc præter pœnam, & abjurationem ex tali delicto ortam, dixi, quod si talis particulas illas consumpsisset in die jejunii, quod utique præceptum jejunii violasset ex rationibus adductis.

3. Huic Joannes Vulgers *in 3. p qu. 77. art. 5. num. 9.* asserit, quod si quis speciebus consecratis in magna quantitate utatur, non minus illis reficietur corporaliter, & sustentabitur, quàm pane, & vino non consecratis. Et Lessius *in 3. part. q. 77. art. 5. num. 11.* notavit, quod posset homo speciebus Sacramentalibus sumptis per totam vitam sustentari. Et ideò ex his patet responsio ad argumenta superius dicta; nam ut rectè observat Præpositus *in 3. part. q. 77. art. 6. num. 18.* quod nullo modo requiritur, ut substantia panis, vel vini remaneat in hoc Sacramento, ut dicamur ex illo sustentari, nutriri, &c. id enim fieri potest ratione specierum, modo à nobis explicato, sed de hac opinione iterum à me alibi dictum est.

R E S O L. CXV.

An licitum sit in diebus jejuniorum sumere non solum pharmaca, & electuaria curativa, sed etiam præservativa?

Et an liceat in die jejunii sumere electuaria ex sacchato condita ob solam delectationem?

Ex quibus infertur posse cantores, seu Musicos insignes in diebus jejunii aliquid cibi primo mane sumere ad conservandam vocem.

Idem est de quocumque alio ad sublevandam debilitatem stomachi, vel capitis.

Et an hoc etiam liceat Religiosis canentibus in choro, an inquam, possint in die jejunii ad conservandam vocem aliquid cibi sumere?

Et quid si prædicti Religiosi sint insignes Musici? Ex p. 10. tr. 14. & Misc. 4. Res. 62. alias 60.

§. 1. AFfirmativè respondet P. Vidal *in Arca Theol. Mor. tit. de jejunio, Inquis. 1. num. 81.* ubi sic ait: Infertur primo; non frangere jejunium sumentem aliquid per modum medicinæ extra ordinariam comestionem, ut sunt electuaria; & ea saccharo condita, vulgo conserva, hæc enim, & alia similia multum conferunt ad conservandam bonam corporis dispositionem. Ita cum D. Thom. 2. 2. *quæst. 147. art. 6. ad 3.* sentiunt communiter Doctores. Ratio est, quia hæc principaliter non ordinantur ad nutritionem, quamvis aliquo modo nutriant, sed ob alios fines sumuntur, ut ad perfectè recuperandam, & conservandam salutem, & bonam corporis dispositionem. Addo, hoc idem posse etiam intelligi, non solùm de pharmacis curativis, sed etiam de preservativis, cum in his quoque militet eadem ratio: dummodò tamen non fiat jejunio fraus, quod contingeret, si hæc, & alia sumantur principaliter in ordine ad nutriendum corpus, & ad sedandam inediam, & ideò sumantur in magna quantitate, vel pluries in die, quam requirat necessitas. Ita ille; quam opinionem desumpsit, ut omnes alii ex Pasqualigo, *decis. 133.*

2. Sed hæc opinio mihi non placet, undè adhæreo sententiæ negativæ, quam ex magno Abulensi docet Fagundez *de præcept. Eccles. precept. 4. lib. 1. cap. 4. num. 2.* ubi sic ait: Sed dubitabis, an qui præter unicam comestionem aliquid sumit per modum medicinæ, dicatur frangere jejunium? Negativè respondendum est cum D. Thoma 2. 2. *quæst. 147. art. 6. ad 3.* consentiunt ibidem Cajetanus, & Gabriel *in 4. dist. 16. quæst. 3. num. 3.* Sylvest. *verb. Jejunium, quæst. 3.* & Navarr. *cap. 21. num. 12.* & omnes communiter. Notat tamen Abulensis *in Matthæi cap. 6. quæst. 178.* videri frangere illud, qui nullam habens actualiter ægritudinem, nec timens aliquam de propinquo, medicinalem cibum sumeret; medicina enim supponit ægritudinem, vel actualiter existentem, quæ de proximo timeatur ut optimè quidem notat Abulensis, aliter enim id fieret in fraudem jejunii, & in fraudem legis nihil effici justè potest. Ita Fagundez: & ante omnes Innocentius *in cap. 1. de Observ. jejunii* per hæc verba; Medicinam autem pro removenda infirmitate, vel fugienda, accipere licet sine peccato in die jejunii, sed pro conservanda sanitate non credo. Sic Innocentius, quem etiam sequutus est Gabriel *in 4. dist. 16. qu. 3. dub. 1. littera P.* & hæc omnia contra Pasqualigum observat, & tuetur novissimè Pater Leandrus *de præcept. Eccles. tract. 5. disp. 5. quæst. 17.* quem ego contrà Patrem Vidal etiam adducere necessarium existimavi. Vide etiam Doctores, quos citat, & sequitur Martinus de San Joseph *in Monita Confess. tom. 1. l. 2. tract. 5. de jejunio, num. 7.* Undè ex his assentior Patri Pasqualigo *decis. 130.* ajenti, posse jejunantem ad sublevandam debilitatem stomachi, vel capitis modicum jentaculum sumere; quia stante debilitate dicta, id quod ad ejus sublevationem sumitur habet rationem medicinæ. Et ideò nec dicti cibi sumptione frangitur jejunium, nec adhuc veniale peccatum committitur, nisi aliàs cibus qui sumitur, sit notabilis quantitatis excedens notabiliter necessitatem naturæ; nam hæc (ut nuper est dictum) debet esse mensura quantitatis cibi, quæ per modum medicinæ licitè sumi potest. An autem pro præservanda debilitate superventura, possit quis etiam sumere mane quid cibi? Dicendum est ex dictis supra posse, si certò aut probabiliter timeat aliter superventuram; alias minimè? Undè ex superiùs dictis à fortiori patet refellendam esse opinionem D. Thomæ, D. Antonini, Gabrielis, & Richard. quos citat, & sequitur Sylvester *verb. Jejunium, quæst. 3. num. 9.* asserentium licitum esse sumere in die jejunii electuaria ex saccharo condita ob solam delectationem, quia hæc verè habent rationem cibi nutritivi ergo illorum sumptio extra præmissam refectionem frangeret jejunium. Nec quod dicta electuaria sumantur ob delectationem, tollit quin eorum sumptio sit vera comestio, ordinata ex se ad nutritionem; nam intentio sumentis, non mutat naturam rerum comestibilium.

3. Nota verò hic obiter, quòd ex his sequitur; posse, Cantores, seu Musicos insignes in diebus jejunii aliquid cibi primo mane sumere ad conservandam vocem. Ita communiter Doctores. Sed difficultas est, an hoc etiam liceat Religiosis canentibus in Choro, an inquam possint in die jejunii ad conservandam vocem aliquid cibi sumere? Et affirmativè respondet Pasqualigus, *decis. 135. num. 2.* eo quod etiam pertinet ad ipsorum munus in Choro canere: sed sic est, quod jejunium non debet impedire munus consuetum jejunantis: ergo cum ipso conceditur quidquid est necessarium, ne tale munus impediatur. Ita ille. Sed hanc sententiam absolutè prolatam, falsam existimat Leandrus *ubi supra, quæst. 22.* & ideò asserit, quod si Religiosi, qui in choro canunt sint insignes Musici, & magno cum plausu coram populo canunt: tunc optime possunt summo manè aliquid cibi sumere ad conservandam suavitatem, & dulcedinem vocis; cum horum, & aliorum Musicorum sæcularium, una in hac parte sit ratio: at verò si Religiosi, qui in Choro canunt, non habeant hoc munus, & exercitium speciale, sed solum cantu plano, aut sine notis id faciant tunc nullo modo licebit summo manè ad conservandam vocem sumere; cùm ad hoc modo canendum non indigeant suavi voce, & ideo parum refert, quod illam conservent, aut non. Vide etiam Martinum de S. Joseph (*ubi sup. nu. 8.* Trullench *in Decal. tom. 1. lib. 3. c. 1. dub. 6. n. 11.* & alios.

R E S O L. XCVI.

An si quis in die jejunii post prandium sumat in notabili quantitate uvas recentes, frangat jejunium?

Et quid de malis massilicis, vulgo Limoni *vel de malis medicis vulgo* Aranci, *& de cæteris similibus fructibus, poterunt ne adhiberi, ad sedandam sitim, in die jejunii, quoties libuerit?*

Et an frangat jejunium, si quis ad sedandam sitim sumat poma, pyra, uvam, & similia, & dentibus conterendo deglutiat succum dentibus expressum, rejecta substantia solida ab ore?

Et an quantitas duarum unciarum sit parvitas materiæ excusans à jejunii fractione?

Ex quo infertur posse jejunantem sine gravi culpa; imo id etiam sine veniali culpa primo manè comedere duas uncias cibi, & bibere ad tolerandum facilius jejunium, & postea circa meridiem prandere, & ad vesperas sumere refectiunculam.

Etiamque deducitur, quod non frangeret jejunium in serotina refectiuncula, qui præfixam quantitatem unciarum octo per unam, vel duas uncias excederet.

Et cursim docetur in diebus jejunii comedentem circiter unciam carnis non peccare mortaliter. Ex p. 10. tract. 14. & Misc. 4. Res. 58. aliàs 56.

§. 1. NEgativè respondet Pater Vidal *in Arca Theolog. Moral. tit. de jejunio, inquisition. 2. numer. 154.* ubi sic ait: si loquamur de malis massilicis, vulgò limoni vel de malis Medicis, vulgò aranei, & cæteris similibus fructibus poterunt adhiberi ad sedandam sitim, quoties libuerit, quia etiamsi habere videantur rationem cibi: ac dum conteruntur dentibus in liquorem resolvuntur, & per modum potus ad stomachum transmittuntur. Ita asserit Pasqualigus *decis. 135.* qui doctissimè addit *in decis. 136.* posse adhiberi per diem uvam recentem etiam in notabili quantitate ad sedandam sitim absque jejunii fractione probat hanc suam regularem opinionem firma, & probabili ratione, quæ consistit in hoc, quod

succus

succus uvæ in sua substantia est vinum, & habet rationem potus, cortex autem, & vinacea, seu lignea granula in acinis uvæ inclusa, dum in propria substantia egeruntur, habere non possunt rationem cibi, atque adeò non violant jejunium Ecclesiasticum, per quod solùm nutritivus cibus prohibentur; non secus ac non frangitur, si sumeretur, & transglutiretur, lignum, papyrus, palea, terra, & quid simile: Ergo. Ita ille.

2. Sed ego in *part. 9.* fusiùs hanc sententiam improbavi; & novissimè improbat Pater Leandrus *in Precept. Eccles. tractat. 5. disput. 5. quæst. 8.* & probat primò: quia certum est, & indubitatum apud omnes, quod ova non solum sicca, (ut vult Pasqualigus *num. 1.*) sed & recens, sit purus cibus aptus, imò & aptissimus ad nutriendum, & ad hunc finem primariò & per se à natura ordinatus: ergo sumptio ejus in quantitate notabili franget jejunium. Consequentia, ex dictis, & ex se est evidens. Antecedens verò probatur primò ex consensu omnium medicorum, & præcipuè eorum Magistri Galeni, *lib. 2. de alim. facult. cap. 9. & lib. 1. de locis affect. cap. 4.* & sapientissimorum Medicorum Scholæ Salernitanæ, *in Opusc. de valetudine tuenda, ad regem Angliæ misso, cap. 9. fol. mihi 56.* qui expressè uvas recentes, inter cibos benè nutrientes, & impugnantes, ut sunt triticum, lac, caseus, testiculi, caro porcina, ova, ficus, & similes enumerant, & *fol. 62. col. 2.* id experientia his verbis Galeni, *cap. 9. cit.* probant sic. Nam ficus, & uvæ quemadmodum inter fructus autumnales principatum obtinent, ita fructibus omnibus magis nutriunt, minimumque parvi succi habent, præsertim cum exactam maturitatem fuerint adeptæ. Porrò, quod ipsæ nutriant, maximo argumento sunt ii, qui vinearum fructuum custodiunt; qui cum duos menses solis uvis, ac ficubus, quorum custodiæ præsunt, vescantur (nisi fortè panis quidpiam cum illis addant) corpulenti tamen admodum fiunt. Sic isti Doctores ex Galeno. Ergo ex sententia Medicorum, uva recens, cibus purus, ac nutritivus, ex natura sua est. Secundo dictum antecedens, sic ratione probo. Nam uva recens est (sicut & sicca) materia densa, masticabilis, ac à dentibus conteribilis, & ordinata per se ad nutriendum: ergo verè habet rationem cibi. Antecedens experientia omnibus ratione utentibus est notum: Consequentia verò clara; nam de ratione cibi, solum est, quod de se sit ordinatus ad nutriendum, sicut & de ratione potus, quod de se magis ordinetur ad digestionem ciborum assumptorum, quàm ad nutritionem ex D. Thoma 2. 2. *quæstione 147. artic. 6. ad 2.* Tertiò; quia si aliqua ratione uva recens deberet habere rationem potus, maximè ratione musti inclusi, at sic est, quod nec ratione hujus id habet: ergo. Minorem probo quia mustum intra grana inclusum, cum sit sicut pars in suo toto, non est potus, sed cibus, & ideo nequit esse materia consecrationis, ut diximus *2. p. 2. tract. 7. disp. 9. q. 30.* ergo.

3. Confirmat postea hanc veram opinionem Leandrus evertendo omninò fundamentum, quo fundatur Pasqualigus ad novam suam sententiam stabiliendam: quia in primis falsissimum est, quod in uva solum reperiatur substantia triplicis generis, nempè cortex, vinacea, & succus. Nam præter hæc, invenitur alia quarta substantia nempe, quædam materia crassa, plena minutissimis venulis, seu filis, qua inclusum, tanquam in suo toto, est mustum, & ex qua præcipuè quando uva calcatur in Torculari, exprimitur; ut notum est omnibus, quibus notæ sunt uvæ, & expressè docet Galenus *cap. 6. cit.* per hæc verba: *Nam acinorum substantia composita est ex ipsorum velut carne, & humore, qui per carnem est dispersus, ex quo fit vinum; præterea ex seminibus, atque ex membranoso tegumento, quod omnia hæc extrinsecus circumambit.* Sic ille. Et post pauca. *Liquet porrò quod alvus magis laxatur, si sola acinorum caro cum succo fuerit transglutita, sine seminibus, ac membrana extrinsecus ambiente. Laxatur autem impensius, cùm solus ipse succus expressus (mustum, vulgo appellant) fuerit transglutitus. Ex hoc sanè succo alimenti non nihil corpori accedit, copiosius tamen ex carnea substantia.* Sic Galenus. Ex quò clarè constat, in una non solum reperiri substantiam triplicis generis, ut vult Pasqualigus, sed quadruplicis; ac proinde falsissimum esse fundamentum istius. Rursus falsissimum etiam est: quod ex his substantiis, solus succus in stomacho digeratur, & convertatur in substantiam viventis, cætera verò minimè, sed integra in propria substantia egerantur: nam præter succum, etiam digeritur (immò præcipuè) & convertitur in substantiam viventis illa quarta substantia, quam nos inveniri in uvis diximus: & etiam clarè docet Galenus, *loco cit.* Imò & cortices, seu membranæ, & vinaceæ uvarum (licet hæc difficilius) ut expressè colligitur ex Galeno *lib. 2. de Aliment. facul. cap. 9. & lib. 5. de locis affect. cap. 4.* & ex Schola Salernitana *loc. cit. fol. mihi 63.* In quibus locis docent, quod conveniat, cum uvæ comeduntur, membranam, & nucleos espuere, eò quod difficulter conficiantur. Ergo ex horum sententia clarè constat falsissimum esse, quòd solus succus uvarum digeratur, & convertatur in substantiam viventis, & consequenter quod quando comedimus uvas, idem fit in ordine ad cibationem, & nutritionem; ac si sumeremus solum succum ipsarum, & propterea per earum esum non frangi jejunium: hæc namque omnia falsissima esse ex dictis constat. Tandem, quia si argumentum Pasqualigi vim aliquam habet, non solum probat quod possit quis ad extinguendam sitim edere uvas, verum etiam absolutè, sicut absolutè quis potest bibere vinum seu mustum, etiamsi bibatur ad mitigandam famem, ut suprà est habitum: at hoc est plusquàm falsum: ergo. Valeat igitur Pasqualigus cum sua nova opinione falsa omninò improbabili omninoque ab omnibus reiicienda. Hucusque Leandrus. Sed Pater Pasqualigus loquutus est cum aliqua formidine; nam reliquit Lectoribus judicium de tali opinione: at Pater Vidal ore rotundo illam probabilem esse existimat, quod ego non puto, & mecum ferè omnes viri docti; & ideò caveat aliquis, ne illam in praxi deducat. Vide me ipsum * *ubi suprà*, ubi etiam impugnavi opinionem de malis Massilicis, aut Medicis, quam etiam refellit Leandrus *loc. cit. q. 7.*

4. Sed quid dicendum, an frangat jejunium, si quis ad sedandam sitim sumat poma, pyra, uvam, & similia & dentibus conterendo deglutiat succum dentibus expressum, rejecta substantia solida ab ore? Et negativè respondet Pasqualigus *decis. 135. num. 4.* Verùm contra illum affirmativæ sententiæ adhæret Leandrus *ubi suprà, quæst. 9.* Quia impossibile videtur quod quis possit ita dentibus conterere poma, pyra, & uvas, ut possit deglutire eorum succum, & non substantiam aliquam habentem rationem cibi: ergo non potest id efficere sine fractione jejunii. Secundò; quia conterere, poma, pyra, & uvas dentibus, eaque masticare, & deglutire succum ex illis expressum, nil aliud est, quàm manducare aliquid per modum cibi: at hoc est quod frangit jejunium Ecclesiasticum: ergo. Et certè loquendo de uvis, mihi certissima est responsio, cùm experiamur nullo modo posse quem masticare acinos uvarum, & exprimere succum purum eorum & deglutire absque ulla ejusdem cibi substantia. Tandem; quia, ut nuper dicebamus argumentum Pasqualigi si quid, probat certè, quod non solùm causa sitis sedandæ, sed etiam famis, posset quis sumere prædicto modo poma, pyra, &c. quod nemo dixit, nec dicet. Ita Leandrus. O quanta ego haberem, & dicerem, quæ novitatum Amatoribus nimis plausibilia essent, si calamo, & ingenio liberam vagandi facultatem præberem! Sed ut sapientissimo, & amicissimo Joanni Caramueli rescripsi, Romanus incolatus; & aliena pericula, cautum in scribendo me fecerunt: Et revera opiniones istæ singulares in moralibus, contra receptas Ecclesiæ consuetudines, vel communes Doctorum sententias, ferè semper malè olent, & passim naufragare videmus: nam vel penes sacras Congregationes Indicis, aut Sancti Officii remanent cauterio ioustæ, vel postea viri non solùm illis minimè adhærent, sed potiùs acriter refellunt. Rectè itaque Baldus, quod *qui contra omnes loquitur, non bene loquitur.*

5. Nota verò hìc obiter Patrem Vidal *ubi suprà, num. 553.* Me citato docere, quod quantitas duarum unciarum sit parvitas materiæ excusans à jejunio, quod etiam Me citato tenet Leandrus, *suprà, quæstione 5. §. 4.* & me citato Rocafull *in Praxi Theolog. Moral. tom. 2. leg. 3. de Precept. Eccl. cap. 4. num. 55.* Hinc rectè Vidal. *numero 154.* infert me etiam citato posse jejunantem sine gravi culpa primo mane comedere duas uncias cibi, & bibere ad tolerandum facilius jejunium & postea circa meridiem prandere, & ad vesperas sumere refectiunculam; id autem tum sine veniali culpa. Infertur etiam ex hoc cum Leandro, *disput. 4. quæst. 54.* quod non frangeret jejunium, qui præfixam quantitatem unciarum octo, per unam, vel duas uncias excederet; quia excessus prædictus non est valde notabilis, ergo nec mortalis, & consequenter qui in illo præfixam collationis quantitatem excederet, non frangeret jejunium; licèt peccaret venialiter. Et tandem nota hic obiter Patrem Pasqualigum *decis. 42.* docere in diebus jejunii comedentem dimidiam circiter unciam carnis non peccare mortaliter; sed hanc opinionem nominatim contra illum meritò impugnat Leandrus *ubi suprà, disp. 2. quæst. 12.* & de hac quæstione ego alibi.

Diana Coord. Tom. IV.

R E S O L. XCVIII.

An in diebus jejuniorum licitum sit sine fractione jejunii sumere mala Massilica, mala Medica, uvam, & similia ad sedandam sitim, quoties quis voluerit?

Et an qui habet panem, legumina, poma, & similia, teneatur jejunare? Ex p.9. tr.6. & Misc. 1. Res. 14.

Quæ continentur in hoc § usque ad ult. §. lege docte procedentem Resol. à princ. usque ad §. ult.

§. 1. AFfirmativè respondet Pasqualigus *in praxi de jejun. decis.* 135. ubi sic ait: (Si tamen non deglutiretur substantia solida pomi, aut pyri; sed tantùm succus expressus, dum dentibus conteritur; tunc posset sumi, quoties urget sitis, quia idem esset, ac si biberetur: undè etiam ex tali succo solet fieri potus, qui licitè potest adhiberi, quoties libuerit, in die jejunii.

2. Si autem loquamur de malis Massilicis, vulgò, *Lemoni*, aut malis Medicis, vulgò, *Arunci*, & cæteris hujusmodi fructibus, poterunt adhiberi ad sedandam sitim, quoties libuerit; quia, quamvis videantur habere rationem cibi, dum tamen dentibus conteruntur, in liquorem resolvuntur, & per modum potus transmittuntur ad stomachum.) Ita ille. Qui postea *decis.* 136. hoc etiam concedit de uua: (Quia ait ipse, in uva reperitur substantia triplicis generis, nempè cortex, vinacea, seu lignea granula in acinis uvæ inclusa, & succus, qui exprimitur: quod patet quando uva conteritur: nam tota resolvitur in hanc triplicem substantiam. Ex hac autem triplici substantia, solus succus in stomacho digeritur, & convertitur in substantiam viventis: cætera autem minimè, sed integra in propria substantia egeruntur, non secùs ac res aliæ, quæ nec aptæ sunt ad nutriendum, nec habent rationem cibi.

Sup hoc sign. & late in Res. praeced.

3. Quando ergo comedimus uvam, idem est in ordine ad cibationem, & nutritionem, ac si sumeremus solùm succum ipsius; quia solus est aptus, ut digeratur: & quia cortex, & vinacea egeruntur in propria substantia, non possunt habere rationem cibi, atque adeò nec frangere jejunium Ecclesiasticum, per quod solus cibus nutritivus prohibetur; non secùs ac non frangitur, si sumeretur, & transglutiretur lignum, papyrus, palea, terra, & quid simile. Quare uva non potest frangere jejunium, ratione corticis, aut vinaceorum.

4. Sed neque ratione succi frangit jejunium: quia succus in sua substantia est vinum, & habet rationem potus; & proindè expressus ex materia apta, ut consecrari possit in Sacrificio Missæ; undè quia exprimitur, de acinis, quando uva dentibus conteritur, in ipso ore acquirit rationem potabilis, atque adeò transmittitur ad stomachum per modum potus. Et sicut mustum non frangit jejunium, quia est potus; ita nec etiam talis succus, quia revera est mustum. (Hæc Pasqualigus.

5. Sed novissimè contra illum insurgit Pellizzarius sic asserens: *in Man. Regul. tom.*1. *tract.*5. *cap.*5. *num.*8. Moneo hic obiter, Pasqualigum *decis.* 135. *de jejunio*, docere, mala Massilica, vulgò, *Lemone*, & mala Medica vulgò, *Arancei*, posse in die jejunii absque peccato sumi à jejunante; ad sedandam sitim quoties libuerit idque procedere de aliis similibus fructibus, qualis, verbi gratia est uva. Probat: quia supradicta, esto, videantur habere rationem cibi, dum tamen dentibus conteruntur, resolvuntur in potum, sicque per modum potus in stomachum transmittuntur. Verùm mihi non probatur hæc doctrina: tum, quia est omninò singularis, & relaxativa Ecclesiastici jejunii, & alioqui raro benè loquitur, qui contra omnes loquitur: tum, quia dicti fructus sumi possunt per modum cibi, & per modum potus, multumque refert, sub qua ratione sumantur: siquidem sumpti per modum cibi frangunt jejunium; non item, si per modum potus: sumuntur autem per modum cibi, quando sumuntur non expressi, & paulatim dentibus conteruntur, per modum verò potus, quando expressi in vase aliquo epotantur.) Ita Pellizzarius, cui libenter adhæreo.

6. Et quidem res morales, moraliter, & non metaphysicè tractandæ sunt. Undè, si quis in mensa dentibus uvam premeret, & vinacea ejiceret, ut multi faciunt, deglutiendo tantùm succum ab illis elicitum, utique iste ab omnibus diceretur uvam comedere: ergo à fortiori dicendum est in nostro casu, uvam comedere, qui, & succum, & vinacea deglutit: ergo frangit jejunium. Deindè, si quis vinacea uvarum in torculari pressa sumeret in magna quantitate, quis diceret, cum illas comedendo non frangere jejunium? Ergo, quanto magis in casu nostro dicendum est, illum comedere, & frangere jejunium, qui succum simul, & vinacea dentibus pressa deglutit? Insuper vinacea uvarum dentibus pressa; semper aliquid succi imbibitum retinent: ergo, cùm illa degluciuntur, dicendum est sumi per modum cibi, & alimentum præbere: ergo frangunt jejunium. Adde, quod si opinio affirmativa esset admittenda quis ad satietatem posset sine peccato mortali, & fractione jejunii, comedere Pyra, Persica, poma, malogranata, uvam, & similia cortices tantùm expuendo, sed succum deglutiendo? sed hoc dicere videtur absurdum: ergo.

7. Relinquendo itaque abstrictiones metaphycas, quæ in rebus moralibus tractandis, respuendæ sunt; assero constanter, sumentem uvam in quantitate notabili frangere jejunium: nam, qui comedit aliquem cibum in quantitate notabili in die jejunii, frangit jejunium: sed qui sumit uvam in die jejunii, dicit verè comedere cibum: ergo, si sumit uvam in quantitate notabili, reus erit fractionis jejunii. Minor hujus argumenti in qua est difficultas, communiter à Doctoribus firmatur, & inter illos agmen ducat sapientissimus Pater Joan. Dicastillus ex præstantissima Societate JESU Theologus *de Sacram. tom.* 1. *tract.* 4. *disp.* 2. *dub.* 5. *num.* 86. ubi docet, quòd uva, & quicquid in ea est, cibus est, & moraliter habetur cibus, Et *numer.* 91. & 92. ait mustum in uva esse per modum cibi, *adeò ut frangeret jejunium, & censeret manducare, qui uvas comederet*. Ita ille, qui, ut vides, in terminis terminantibus casum nostrum determinat. Idem consumat Cornejus *in 3. part. D. Thomæ, tom.* 2. *tract.* 4. *quæst.* 74. *art.* 5. ubi docet quòd liquor non includitur intra ipsa grana uvarum per modum potus, sed potiùs per modum cibi: undè non dicitur bibi, sed manducari, & non habet statum, & modum, potus, *sed potiùs materiam cibi, cùm reverà simul ac reliqua manducetur*. Hæc Cornejus. Idem docet Præpositus *in 3. part. q.* 74. *art.* 5. *num.* 44. ubi sic ait: (Quamvis vinum ex uvis maturis confici possit ipsa, tamen non sunt vinum, sed sunt cibus, *etiamsi pellicula detrahatur*: undè, ne quidem, ea detracta, validè possunt consecrari.) Caspensis *in Cur. Theolog. tom.* 2. *tract.* 22. *disp.* 2. *sect.* 3. *num.* 18. Mustum (asserit) intra uvam est verè cibus, *& manducatur cum tota uvæ substantia*. Aversa *de Sacram. Euchar. quæst.* 2. *sect.* 5. *Uvas* (ait) *propriè manducamus*, nec rectè de uva diceretur hic potus, *sed rectè dicitur hic cibus*. Et tandem Coninch *de Sacram. q.* 74. *art.* 5. *num.* 153. sic asserit: (Uvæ verè nec sunt vinum, nec materia probabilis; sed potiùs sunt cibus; nec enim dicuntur bibi, sed comedi, *sicut pomum non est sicera, nec potus sed cibus*.) Vide etiam Reginald. *tom.* 2. *lib.* 29. *cap.* 2. *num.* 24. Vasquez *in* 3. *part. tom.* 3. *disp.* 175. *cap.* 2. *n.* 14. Suarez *tom.* 3. *disp.* 45. *sect.* 1. Hurtadum *de Sacram. disp.* 11. *diffic.* 9. Lessium *in* 3. *part. quæst.* 74. *art.* 5. *num.* 24. Palaum *tom.* 4. *tract.* 21. *punct.* 5. *num.* 7. Opatovium *de Sacram. tract. de Euchar. disput.* 2. *quæst.* 3. *punct.* 30. & alios communiter. Quod confirmatur: nam ut observat Ludovicus de S. Juan. *in Summa de Sacram. Euchar. quæst.* 1. *art.* 50. *difficult.* 3. (Uva sumpta in quacumque magna quantitate numquam inebriat; Ergo verè cibus dicenda non est. Et ideò rectè Doctores annumerantes cibos, quibus licitum est per consuetudinem vesci in collatione serotina jejunii, inter illos apponunt uvam.] Poterat itaque ex his omnibus, noster Pater Pasqualigus, sententiam, quam improbavimus, tanquàm probabilem non proponere, licèt id effecisse reor ad ostendendum tantum ingenii sui acumen; non, quia reverà illam probabilem existimaverit; & ideò rectè postea hanc suam opinionem, viris doctis reliquit maturandam: sed penes me semper acerba erit, & ideo in praxi numquam prorsus deducendam esse puto.

8. Verùm, quia hic sermo incidit de jejunio, apponam opinionem Patris Leandri à Murcia *in cap.* 2. *super cap.* 3. *Regula D. Francisci* §. 5. *num.* 38. ubi sic ait: * (Aunque alguno tengan pan, legumbres, y fruta, para comer no tiene sufficientes manjares para hazer una comida entera, y cumplida, segun la forma del ayuno ecclesiastico. Esta sentencia la tienen Angles *in Floribus, materia de jejunio, prima parte, fol.* 404. y otros doctos modernos, à quien cita, y sigue el dicho Thomas Sanchez *ubi suprà, dub.* 15. *num.* 3. y consta, porque los dichos manjares solos son de poca sustancia, y de los que los Doctores señalan para hazer colacion luego non son sufficientes para hazer comida.) Ita ille.

* Sup hoc sign. in Res. 96 §. Nec [illegible] [illegible] Nota & §. [illegible] Quidquid.

R E S O L. XCVIII.

An sine jejunii fractione licitum sit sumere interdiu parum cibi ne potus noceat?

Et an hoc sit intelligendum toties quoties, dummodo id non faciat in fraudem jejunii, sed ne potus noceat? Ex p. 1. tr. 9. Res. 24.

§. 1. Ref

Sup hoc sup. in Ref. 13. Dub. ubi etiam agitur de quantitate.

§. 1. RËspondeo affirmativè; veluti exigua portio alicujus electuarii; quinque, vel sex amygdalas facchato confectas, vel quid simile. Ita Villalob. *in sum. to. 1. tr.* 23. *diff.* 8. *n.* 14. & Homobon. *de exam. Eccl. p.* 2. *tr.* 8. *c.* 7. *q.* 20. Reginaldus *in praxi tom.* 1. *lib.* 4. *c.* 14. *dub.* 4. *n.* 17. qui citat Sylvest. Medin. Armillam.

2. Sed hanc sententiam limitat Azorius *p.* 1. *lib.* 7. *c.* 10. *q.* 7. dummodò non sit panis, herba, arboris fructus; sed exigua medicamenti portio, sive frustrum. At fallitur vir doctus, judicio Layman *in Theol. mor. lib.* 4. *tract.* 8. *c.* 1. *n.* 7. & Fagundez *de Precept. Eccles. Precept.* 4. *lib.* 1. *cap.* 2. *num.* 20. quia ista etiam per modum medicinæ sumi possunt, ne potus noceat: ergo, &c. Et ita etiam videtur sentire Emmanuel Sà *verb. Jejun. num.* 8. ubi sine ulla limitatione sic asserit: (Jejunium non violat potus aquæ, aut vini; neque etiam, si quid edatur, ne potus noceat. Vide Molfesium *in summa*, *tom.* 1. *tr.* 10. *c.* 5. *num.* 23. & Philiarchum *de offic. Sacerdot. tom.* 1. *p.* 2. *lib.* 2. *c.* 25. & hoc est intelligendum toties, quoties biberit; dummodo id non faciat in fraudem jejunii, sed ne potus noceat: & ita docet Fagundez *Precept.* 4. *ubi supra*, *lib.* 3. *c.* 4. *num.* 15. cum aliis.

RESOL. XCIX.

An qui ne inurbanus videatur sumendo medicum sibi ab amico regante, peccet saltem venialiter? Ex part. 1. tractat. 9. Ref. 29.

§. 1. AFfirmativè respondet Cajetan. *in* 2. 2. *q.* 147. *art.* 3. Sylvest. *verb. Jejun. q.* 4. Navarrus *in Man. cap.* 21. *num.* 13 Paludanus *in* 4. *dist.* 15. *quæst.* 4. *art.* 2. & *ibidem* Riccardus *quæst.* 3. *art.* 4. D. Antoninus *p.* 2. *tit.* 6. *cap.* 2. §. 6. Et ex Neotericis tenet etiam hanc sententiam S. Joann. de la Cruz *in director. consc. part.* 1. *precept.* 4. *art.* 4. *dub.* 1. *concl.* 1. Villalobos *in summ. tom.* 1. *tractat.* 23. *diff.* 6. *num.* 4. Azor. *p.* 1. *lib.* 7. *cap.* 9. *q.* 1. & ante illos Hieron. Llamas *in sum. p.* 3. *c.* 5. §. 25. qui acriter invehitur in contrarium sentientes: & ideò ait: (Quòd quis ab amicis rogatus possit comedere, etiam jejunans, licentia est Fratris Bartholomæi de Medina: sed non nostra neque doctissimorum virorum, imò neque Ecclesiæ, in totum fraudativa jejunii: inter Christianos enim rogatus, ut comedat, si respondeat: Jejuno hodie, neque inurbanus est, neque ampliùs rogatur ab aliquo, neque in minimo amicitia deperditur: & scio experientia, ex hac Medinæ licentia multos toto die cum jejunii irrisione ambulare de domo in domum, ut invitentur.) Ita Llamas.

2. Sed non benè loquitur hic Author, licèt Vir doctus, contra Medinam: nam ejus sententiam puto probabilissimam, quam docet *in summ. lib.* 1. *cap.* 14. §. 10. & novissimè tenet Petrus de Cenedo *in quæst. canon. quæst.* 41. *num.* 7. & etiam post illum ex Societate P. Fagundez *Precept.* 4. *lib.* 1. *c.* 4. *n.* 15. qui notat immeritò Llamas carpere Medina, cùm asserat, ex ejus licentia multos tota die cum jejunii irrisione diversuros de domo in domum, ut ab amicis invitentur. At, quis non videt, hanc consequentiam indignam esse Viro Theologo? nam Medina ita ait: (Però, si rogandole un amigo, despues de haver hecho colacion, toma un bocado para bever por via de amistad, no es peccado alguno.) Ubi nec pluries hoc fieri posse asserit; nec quod utatur hac cautela, ut ipse amicos quæreret, qui ipsum invitarent. Et ideò sententiam Medinæ Fagundez, *ubi suprà n.* 3. etiam de culpa veniali excusat propter quandam urbanitatem. Undè hoc etiam docuit Filliuc. *tom.* 1. *tract.* 27. *p.* 2. *cap.* 2. *n.* 41. Sed circa præsentem quæstionem vide etiam Emmanuel Sà *verb. Jejunium*, *n.* 4. Vegam *in sum. tom.* 1. *c.* 14. *cas.* 2. & Ledesmam *in sum. tom.* 2. *tract.* 27. *c.* 2. *dub.* 3.

RESOL. C.

An in die jejunii bibere vinum ad sustentationem, & famem sedandam sit illicitum?

Et præsertim ante prandium an violet jejunium? Ex p. 1. tr. 9. Ref. 23.

§. 1. NEgativam sententiam ex neotericis mordicùs sustentat Reginald. *in praxi*, *tom.* 1. *lib.* 4. *c.* 13. *sect.* 1. *nu.* 153. qui citat ex eadem met Societate Azorium *p.* 1. *lib.* 7. *c.* 10. *qu.* 4. *in fin.* & ex veteribus id docuerat Ricchard. *in* 4. *dist.* 15. *art.* 3. *q.* 7. Antoninus *p.* 2. *tit.* 6. *c.* 2. §. 9. Rosel. *verb. Jejunium*, *n.* 5. & tandem hanc sententiam docuit Vir doctus Medina Complutens. C. *de jejun. q.* 11. quam fateor esse probabilem.

2. Sed contrariam probabiliorem esse judico, quam docet Vegha *in sum. tom.* 1. *c.* 14. *cas.* 32. Homobonus de Bonis *in exam. Eccl. p.* 2. *tract.* 8. *c.* 7. *q.* 20. Filliucius *tom.* 2. *tr.* 27. *p.* 2. *q.* 10. *n.* 24. Molfesius *in summ. tom.* 1. *tr.* 10. *cap.* 3. *num.* 25. *lib.* 4. *c.* 2. *dub.* 11. *num.* 10. ubi sic ait: Potus ordinatur potiùs ad cibi per corpus distributionem, & sanguinis refrigerium, quàm, ut per se corpus alat: quòd si interdum alat, id per accidens est, & non tantùm alit, quantùm cibus. Undè Ecclesia ejus rationem habuit: quare, etiam si quis eo fine utatur, etiam immoderatè, non violabit præceptum Ecclesiæ de jejunio, etsi contra temperantiam peccet. Ita ille, & novissimè Fagundez *de Precept. Ecclesiæ*, *tr.* 4. *lib.* 1. *cap.* 3. *num.* 19. asserit, in more, & consuetudine positum esse vinum non violare jejunium, etsi ad famem sedandam sumatur: semper enim sumitur per modum potus.

3. Ex his apparet, quàm parum Confessarios movere debeat sententia Alex. de Ales *p.* 4. *memb.* 9. *art.* 1. §. 3. asserentis, vini potionem, præsertim ante prandium, jejunium violare: nam est contra communem Theologorum sententiam. Vide Villalob. *in sum. tom.* 1. *tr.* 23. *diff.* 8. *n.* 14. Homobonum *de exam. Eccl. p.* 2. *tr.* 8. *c.* 7. *quæst.* 20. Ledesm. *in sum. tom.* 2. *tract.* 17. *c.* 2. *dub.* 4. & alios.

RESOL. CI.

An licitum sit sequi unum horologium quoad jejunium Ecclesiasticum, & alterum quoad jejunium naturale?

Et hoc intelligitur in ipsummet media nocte. Ex p. 10. tr. 15. & Misc. 5. Ref. 29.

§. 1. UT verbi gratia, si hodie sit dies jejunii possit quis audita hora duodecima unius horologii cœnare, comedere carnes, quas die sequenti licitè comedere potest, & postea audita hora duodecima alterius horologii possit sequi hoc secundum horologium, & juxta illud incipere ex tunc jejunium naturale, & die sequenti communicare? Et negativam sententiam firmat Eminentissimus Dominus meus Cardinalis Lugo *de Euchar. d.* 15. *sect.* 2. quem postea sequitur Leandrus *de Sacram. tom.* 2. *tr.* 7. *disp.* 5. *q.* 6. ex rationibus adductis à Lugo.

2. Dicendum est itaque non posse Sacerdotem amplecti unum horologium ad solvendum jejunium Ecclesiasticum præcedentis diei, & alterum postea ad inchoandum jejunium naturale, quod requiritur ad celebrandum die sequente, sed debere sequi idem horologium pro utroque præcepto. Nam licet præcepta sint diversa, & singulis præceptis seorsim videatur satisfieri) in quo meritò agnoscit Lugo differentiam aliquam ab exemplis adductis) non satis fit tamen toti legi, seu utrique præcepto simul, unde videntur illi sequi eadem inconvenientia. Nam stante (inquit) illo duplici præcepto, ego debeo ex complexione utriusque præcepti abstinentiam à cibo post comestionem unicam diei præcedentis, seu post refectiunculam serotinam usque ad Missam, vel Communionem diei sequentis, & Superior habet jus ex vi utriusque præcepti ad hoc totum, ergo habet jus ad prohibendam variationem horologiorum, ex qua impeditur observantia, & redditio totius illius debiti, ad quod certum habebat jus, quod enim id debeatur unico, duplici præcepto parum refert. Pone enim te ex duplici titulo diverso debere Petro ex justitia duo aliqua etiam diversa v. g. ex uno contractu debes non auferre ab ipso equum tuum toto hoc anno, rursus ex alio contractu, vel alio titulo debes centum nummos si anno sequenti abstuleris equum, tunc ultima die anni post mediam noctem juxta unum horologium exigis ab eo equum sciens te contrahere obligationem solvendi centum nummos in conditione positos, auferens equum post mediam noctem intra annum sequentem. Accepto equo sonat signum mediæ noctis in secundo horologio, tunc mutato consilio vis secundùm horologium, & contendis te nihil debere, quia non abstulisti equum intra secundum, sed intra primum annum. Nemo dicet te liberum esse, & potuisse in præjudicium Petri mutare sententiam, quia licet ex diversis contractibus, verè tamen debebat Petro in conscientia non aufere equum nisi solvendo centum nummos; Debebas enim non auferre absolutè anno præcedente ex primo contractu, debebas item ex secundo contractu non auferre anno sequenti nisi solvendo centum nummos, ergo Petrus habebat jus certum, ne auferretur ipsi equus nisi cum obligatione solvendi centum nummos, quo tamen jure fundatur per illam variationem, & mutationem sententiæ juxta diversa horologia. Fatendum ergo est licèt liberum sit homini accipere pro regula quodlibet horologium, non tamen esse liberum recedere ab illo in præjudicium Creditoris, quia eo ipso quod unum horologium accipit, videtur renunciare omnibus aliis, & se habere perindè ac si non esset ullum aliud, alioquin Creditor habet jus non permittendi quod utatur illo horologio, ut hoc modo perdat jus suum quod

habet certum ad totum illud completum. Sic ergo superior ex vi duplicis præcepti habet jus certum, ut post comestionem hodiernam homo nihil comedat ante Communionem crastinam, quo jure fraudatur, si homo juxta primum horologium cœnet post mediam noctem, & juxta secundum celebrat cras, ergo non debet concedi talis libertas, sed dicendum, quod eo ipso quo vult homo accipere primum horologium pro regula ad cœnandum, obligat se implicitè ad sustinendam illam regulam, quandiu de ejus errore constat, ne superior fundetur jure suo, quod habebat ex complexione utriusque præcedenti, ut homo nihil comederet ante Communionem crastinam post prandium, vel refectiunculam hodiernam.

3. Sed licèt hæc omnia acutè dicta à Cardinali Lugo fateatur Dicastillus *de Sacram. tom. 1. tract. 4. disp. 9. dub. 16. n.* 321. tamen in illis agnoscit multa difficilia, quæ apud ipsum videre poteris. Et tandem sic asserit: Regula igitur erit pro omni materia tam Justitiæ quàm alia quavis, ut tunc non liceat variare horologium quando sequatur alterutrius elusio si de duobus præceptis agatur, Quando verò utrumque vigere, & servari potest, licebit sententiarum, seu horologiorum variatio, sicut etiam in casu unius præcepti si variatio non tollat quo minus præceptum unicum integrò probabiliter servetur, licebit variare. Si fieri potest licitè, ut in inceptione diei jejunii sequatur quis tardius horologium, & in finiendo eodem die sequatur celerius v. g. pro fine diei præcedentis jejunium, atque adeò pro initio diei jejunii sequor horologium tardius, & comedo carnes post auditam duodecimam, seu signum mediæ noctis in celeriori horologio (si duret discrepantia tota die) & tempore finiendi diei sequor celerius horologium, & hoc puto licere etiamsi sis variatio sententiæ, quia præceptum impletur probabiliter, nempè quia juxta sententiam probabilem, horologii tardioris non incipit dies nisi post mediam horam à tempore celerioris, in fine verò juxta sententiam celerioris probabilem finitur dies media ante tempus, quod designatur à tardiore, atque adeò probabile est per 24. horas servari leges jejunii. Nec obstat, quod fortè inde fiet, ut revera non intercedant nisi 23. cum dimidia; nam de hoc errore, ut supponimus non constat, & temporis designatio accipi debet juxta regulas moraliter receptas, & usuales, talis autem regula est, alterutrum horologium, & probabile est, quod horologium, quod mane fortè erraverat, vespere non erret, aut è contra, & utraque sententia est in utroque tempore probabilis.

4. Nihilominus, quamvis quæ hucusque diximus vera sint, & eo modo accepta, regula Lugonis mihi non displiceat, adhuc in aliquo casu videtur probabile, quod quis secutus unum horologium ad solvendum jejunium Ecclesiasticum unius diei possit postea amplecti horologii tardioris sententiam, & cum illo incipere diem, & jejunium pro Communione. Nam si quis vel ignorans hoc quod audivit esse prius horologium, sed potius credens ultimum, imò putans esse unicum, audito signo mediæ noctis comedit putans jam certo moraliter finitam diem jejunii, postea verò audivit aliud horologium, ita ut probabile sit illud, quod comedit, comedisse die præcedente, quamvis bona fide fecerit putans esse aliam diem, atque adeo sine peccato, non video, quid prohibeat illum se gerere pro jejunio juxta probabilem sententiam secundi horologii, & si placuerit communicare. In hoc enim casu mutat quidem sententiam, & variat horologia, sed non ex primaria electione variationis, sed ex accidenti, quatenus nesciens illam esse regulam præter unicam primi horologii, illam cœpit sequi, postea verò se accommodat alteri regulæ, quam videt probabilem, in quo casu non sequuntur ea inconvenientia, quæ supra cum Lugone deducebamus. Et hæc omnia docet Dicastillus, *ubi suprà*, cui libenter adhæreo.

RESOL. CII.

An si quis ante prandium per quartam partem horæ sumeret cibum, frangeret jejunium?

Et an in die jejunii possit quis parum sibi sumere casu, quo prandium sit valdè dilatandum?

Et an inservientes mensis sæcularium possint jejuniorum diebus aliquid cibi sumere antequam serviant, & postea comedere?

Idem est de Religiosis inservientibus mensæ.

Et an Religiosi legentes ad mensam possint ante lectionem aliquid comedere?

Sed adhuc superest difficultas, an hujusmodi servientes, & legentes possint diebus jejunii ante servitium, & lectionem non solum in modica quantitate, cibum sumere, sed etiam in magna?

Et notatur, quod si quis inadvertenter cibum sumeret etiam pluries, & etiam carnium in die jejunii, jejunium non frangit, ideoque inde tenetur servare jejunium, Ea part. 10. tr. 14. & Misc. 4. Res. 63. aliàs 61.

§. 1. NEgativè respondeo cum Leandro *de præcept. Eccl. tract. 5. disp. 5. q. 30.* ubi sic ait: An omnes jejunantes possint licitè sumere paulò ante prandium, quodcumque genus cibi, & in quacumque quantitate: Respondeo posse sumere quodcumque genus cibi, & in quacumque quantitate paulò ante prandium, hoc est quarta parte horæ, plus minusve ante prandium. Ratio est, quia illa comestio, seu sumptio cibi anticipata per hoc breve tempus, unam, & eamdem facit moraliter comestionem cum prandio: ergo licita erit, & sic sine fractione jejunii sumi à quocumque poterit. Idem docet Pater Vidal *in Arca Theol. Moral. tit. de jejunio Inquisit. 1. n. 62.* sic asserentis: Addo non violare jejunium sumentem paulò ante prandium aliquid cibi etiam in magna quantitate, dummodò ante prandium non interponatur notabile tempus, sed tantùm illud, quod moraliter censetur idem cum tempore prandii, ut est per quartam partem horæ, aut tertiam ad summum. Ratio est, quia tunc illa comestio habetur tanquam proxima dispositio ad prandium; & veluti inceptio ipsius prandii, undè non erit diversa comestio, sed pars unius integræ comestionis cum ipso prandio. Ideò, &c. Et hæc omnia præter Doctores citatos, docet etiam Pasqualigus *decis. 127. per totam*; quibus ego libenter adhæreo. *Sup. hoc in doctr. decret. & sequentium.*

2. Sed hic obiter pro Confessariis observanda sunt aliqua. Primo, quod in die jejunii possit quis parum cibi sumere, casu quo prandium sit valdè dilatandum, quia longa dilatio prandii, communiter loquendo, semper causat debilitatem, sed propter hanc obviandam, est licitum sumere mane aliquid cibi: ergo. Secundum: inservientes mensis Sæcularium posse jejuniorum diebus aliquid cibi sumere, antequam serviant, & postea comedere: quia tunc omnes, tam Domini, quam eis servientes, incipiunt prandium: sed horum, per aliquod intercumpitur tempus, ut muneri suo satisfaciant. Tertiò: etiam Religiosos inservientes mensæ, posse sine fractione jejunii aliquid comedere, antequam serviant, quia eadem pro his, ac pro sæcularibus ministrantibus militat ratio. Quartò, posse Religiosos legentes ad mensam, ante lectionem aliquid comedere; quia jam censetur pro omnibus Religiosis prandium inceptum: ergo sive parum, sive multum legentes legant, omnes possunt absolutè aliquid ante lectionem comedere, & postea prosequi, aut finire cœnam. Sed difficultas est, an hujusmodi ad mensam servientes, & legentes possint diebus jejunii ante servitium, & lectionem, non solùm in modica quantitate cibum præsumere, verùm etiam in magna? Et respondeo posse etiam cibum in quacumque magna quantitate præsumere; quia ut suprà est visum, prædicta sumptio cibi, est inchoatio prandii, post servitium, & lectionem futuri; ergo cùm eadem comestio fit cum sequente moraliter, nihil refert quod id, quod præsumitur sit in parva, aut in magna quantitate. Et hæc omnia docent Doctores, quos citat, & sequitur Leandrus, *ubi suprà quæst. 24. usque ad quæst. 29.* *Sup. hoc secundo. Tertio, & Quarto sequentibus inf. in R. 108. ad med.*

3. Notandum est hìc obiter, quòd si quis inadvertenter cibum sumeret in die jejunii, jejunium non frangeret, sed tenetur illud servare, quia licèt illa comestio, vel quia carnium, vel quia pluries facta, substantiæ jejunii adversari videatur, tamen prorsus est involuntaria respectu jejunii, nec præceptum videtur solvi, nisi per actum voluntarium. Et si casus accideret in Praxi: ita me gererem, ut si comestio sit æquivalens prandio, eo die non sumat nisi refectiunculam, si comestio æquipolleat refectiunculæ, sumat eo die tantùm prandium; si neutri ob parvitatem æquivaleat, tunc sumat prandium, & refectiunculam servans formam jejunii. Et si Auctorem hujus praxis desideras, vide Rocafull. *in Praxi Theol. moral. tom. 2. lib. 3. de precept. Eccl. cap. 2. num. 59.* *Sup. hoc sup. in Res. 79. & in fine Res. 87. & inf. in Res. 116. & ult. in princ.*

RESOL. CIII.

An in anticipatione comestionis in die jejunii detur parvitas materiæ?

Idem est, si comestio postponitur.

Et pro utroque casu assignatur hora. Exp. 5. tr. 5. Res. 10.

§. 1. NEgativam sententiam docet novissimè Joannes Sancius *in selectis, disput. 53. num. 2.* ubi sic ait. Indulgendo jejunantibus, quòd hora undecima queant se reficere, latus terminus assignatur, infra quem nullus extat debilis, aliàs si alter posset assignari infra illum, *Sup. hoc in R. præcec. & in Res. seq.*

etiam

etiam aliud parvum spatium licet anteponere, & sic in infinitum. Deveniendum igitur est ad terminum, infra quem alius non designetur, sicut in sponsalibus septennium completum Mathematicè requiritur. Sicut enim ætas, quæ jure præscribitur, in indivisibili consistit, ne quisquam possit illa suo privato judicio mutare, ut benè advertit Sanchez *l.1. de matr. disp.16.* Aegid. *disp.21.n.55.* Basil. *lib.12.c.5.* Hurt. *de mat. diffic.14.* Sic & hora, quæ communiter à Doctoribus assignatur, (quod enim parum distat à re, nihil distare videtur,) non habet locum in termino præscripto à jure, sive quod æquivalet, à communi Doctorum. Ita Sancius, nimis quidem scrupulosè.

2. Et ideo aliqui putant, per semihoram, immò & aliqui per horam non peccare laicos mortaliter, si anticiparent in die jeunii comestionem, & ita ego *in par.1.tract.9.resol.17.* pro hac sententia adduxi Molfesium, & Filliucium. Verùm hæc quæstio in mea opinione non habet difficultatem; nam ego cum multis Doctoribus ut patet *in loco citato*, docui, quamlibet anticipationem horæ in comestione jejunii non esse peccatum mortale, & ita etiam hanc sententiam docet Ioann. Henriquez *in compend. cas. moral. cap.18. num.5.* ubi sic ait. (En el dia de ayuno se deve comer à hora competente, que es, desde las onze del dia hasta las tres de la tarde, pero si la comida se antepusiesse, ò pospusiesse de su hora no sera pecado mortal, sino venial, como lo dize Toledo *lib.6.cap.4.num.4.* Y si se antepusiesse o pospusiesse con causa, no sera pecado alguno como por razon de ave a caminar, y en este punto anduo muy riguroso Navarro *c.21.nu.27.* diziendo que es pecado mortal anteponer la hora de la comida.) Ita ille, quicquid in contrarium asserat Ludovicus de San Juan *in summ. qa. del ayuno, art.13. diffic.1. cap.2.*

RESOL. CIV.

An qui in diebus jejunii notabiliter anticipat horam comedendi, peccet mortaliter?

Et quæritur, quantum possit absque dicto peccato mortali prævenire dicta hora comedendi?

Et an Religiosi qui habent privilegium anticipandi prandium per horam possint per horam cum dimidia prandium ante meridiem prævenire? Ex p.1. tr.9. Res.27.

§. 1. **A**Ffirmativè respondet ex neotericis novissimè Fagundez *Præcep.4. lib.1. cap.13. num.4.* & ex eadem Societate Reginaldus *tom.1. lib.4. cap.25. num.191.* Azorius *p.1. lib.7. c.11. qu.4.* quod antea docuerat Caietan. *in 2.2. q.147. art.7.* Navarrus *in Man. c.21. n.27.* Paludanus *in dist.15. qu.4. art.4. concl.1.* Covarr. *lib.4. var. resol. cap.20. num.14.* Sylvest. *verb. jejunium, n.13.* Homobonus *de exam. Eccles. p.1. tract.5. c.20. p.90.* Ledesma *in sum. tom.2. tract.17. c.2. dub.4. ante 5. concl.* S. Joann. de la Cruz *in direct. conf. pa.1. præcept.4. art.4. dub.8. concl.2.*

2. Hæc opinio est probabilis: sed contrariam probabiliorem esse existimo, & illam docet Lessius *lib.4. cap.2. dub.2. num.13.* Molfesius *in sum. tom.1. tract.10. c.5. n.16.* Toletus *in sum. lib.6. c.2. n.8.* Villalobos *in summ. tom.1. tract.13. dub.9. nu.2.* Filliucius *tom.2. tract.27. p.2. c.4. n.70.* Bonacina *de leg. disp. ult. q.1. punct.4. n.3.* Fernandez *in exam. Theol. mor. p.2. cap.8. §.6. num.6.* Angelus *verb. jejunium, num.2.* Innocentius de Rubrici *de observant. jejun. nu.3.* Palat. *in sum.* Cajet. *verb. jejun.* Riccard. *in 4. dist.15. art.3. qu.8. in fin.* Vide etiam Layman *in Theol. mor. lib.4. tr.8. cap.1. num.11.* Et ratio est: quia talis anticipatio est solùm mutatio accidentalis jejunii: ergo non est peccatum mortale. Quòd verò sit mutatio accidentalis, patet: nam hora comedendi ex successu temporis magnam habuit varietatem in Ecclesia: ergo determinatio horæ in jejunio, nunquam fuit de ipsius essentia; quia, quæ sunt de essentia, immutari non possunt absque immutatione ejus, quod per eam constitutum est. Adde, quod si per talem anticipationem violaretur jejunium, non teneretur quis adhuc ampliùs jejunare: sed hoc asserere est absurdum: ergo, &c.

3. Notandum est verò, quòd si sine causa anticipetur notabiliter dicta hora comedendi, erit peccatum veniale: si aliqua justa causa subsit, neque veniale peccatum erit; ut, si iter ineundum sit, vel hospites dimittendi, concio habenda post meridiem, prælectio in Academia, vel alia gravis occupatio, quæ liberam mentem à cibo, & potu requirit.

4. Sed dices, stando in contraria opinione, quæ asserit, hoc esse peccatum mortale, quantum possit absque dicto mortali peccato præveniri dicta hora comedendi? Molfesius nimis laxè *in sum. tom.1. tr.30. cap.5. num.15.* putat per horam circiter: nimis scrupulosè Azorius *p.1. lib.7. c.11. qu.4.* per quadrantem. Sed probabiliter, & sine formidine Azorii, Filliucius *tom.2. tr.27. p.2. c.4. n.73.* putat per mediam horam: quia ejusmodi anticipatio non est notabilis, quidquid in contrarium sentiat Fagundez *Præcept.4. lib.4. cap.3. num.4.* ubi putat, semihoram esse tempus notabile: ergo, &c.

5. Sed in nostra sententia, quæ in hac anticipatione non agnoscit culpam mortalem, dicta anticipatio mediæ horæ non esset, ut benè notat Filliucius, neque peccatum veniale secùs, si ultra mediam horam anticipatio efficeretur; nam ita esset culpa tantò gravior venialiter, quantò ab eo longiùs recederetur: cùm verò Religiosi habeant privilegium anticipandi prandium per horam, sequitur, posse dictos Religiosos privilegiatos per horam cum dimidia absque ulla culpa prandium ante meridiem prævenire.

RESOL. CV.

Utrum, qui ob justam causam comederet hora octava, aut nona ob iter agendum v.g. aut hospitibus inserviendum teneatur illo die ad jejunandum?

Et an qui putat se iter facturum, vel laboraturum, & ideò inculpatè summo manè comedit animo non jejunandi, & tamen postea causa aliqua impeditus est, ne iter ageret, an in tali casu teneatur jejunare? Ex p.1. tr.9. Res.48.

§. 1. **Q**Ui asseruit, horam non esse de essentia jejunii, ut nos *superius* diximus, affirmativè respondebunt. Et ita docet Beja *p.1. decis. cas.45.* Vega *in sum. par.1. c.14. cas.33.* Moure *in sum. par.2. c.8. §.2. num.5.* Lopez *in instruct. par.2. cap.112.* Rodriquez *in qq. Regular. tom.2. qu.100. art.2.* & alii.

2. Sed Sancius, qui novissimè suas Selectas disputationes edidit *in disp.53. num.5.* contrarium docet: quia hora undecima est de substantia jejunii, vel saltem intrinseca illa. Ergo solvitur jejunium ex anteversione horæ. Nec putat distinguendum esse, quando solvatur ex justa causa, vel absque illa? & citat plures Doctores. Unde infert, non teneri amplius jejunare, qui malitiosè comedit, anticipando notabiliter horam jejunii. Item, qui putabat, se iter facturum, vel laboraturum; & ideò inculpatè summo manè comedit, animo non jejunandi, & tamen posteà causa aliqua impeditus est, ne iter ageret, vel laboraret; docet etiam in tali casu, quòd non teneatur jejunare; at contrarium docet Layman *in Theol. mor. lib.4. tract.8. c.1. num.4.* qui citat Vivaldum.

RESOL. CVI.

An qui è medio prandii surgit ad aliquid occurrens, possit postea redire ad continuandum prandium in die jejunii?

Et quid, si longa mora intercessit, quamvis spatium duarum horarum intercurrerit, dummodò à principio surgat animo postea continuandi?

Et si quis surrexit à mensa animo non redeundi, si fortè prandium adhuc duraret, possit iterum, mutata intentione, ad convivas redire, à quibus recesserit? Ex par. 1. tract. 9. Res. 32.

§. 1. **R**Espondeo affirmativè cum Fagundez *Præcept. 4. lib.1. cap.4. num.3.* Fernandez *in exam. Theol. moral. par.2. cap.8. §.3. num.8.* Toleto *lib.6. cap.2. num.7.* dummodo non habuerit animum ampliùs non comedendi, & interruptio sit parva; quæ quando talis sit, remittitur ad arbitrium boni viri. Ita Reginaldus *tom.1. lib.4. cap.14. num.177.* Azorius *par.1. lib.7. cap.11. q.1.* & alii: licèt Bonacina *de legib. disp. ult. quæst.1. punct.3. num.10.* putet, hoc esse licitum, etiamsi longa temporis mora intercesserit; dummodo, ut diximus, surgat à prandio animo postea continuandi. Unde putat Sancius *in Selectis, disput.52. n.4.* hoc etiam esse licitum, quamvis spatium duarum horarum intercurrerit.

2. Notandum tamen, quòd in hoc casu probabiliter putat etiam Lessius *lib.4. c.2. dub.2. num.18.* & Layman *in Theol. mor. lib.4. tr.8. c.1. n.6.* quòd si quis surrexerit à mensa animo non redeundi, si fortè prandium adhuc duraret, posset iterum murata intentione ad convivas redire, à quibus recesserat: quod posteà etiam docet Villal. *in sum. tom.1. tr.23. diffic.6. n.2.* qui etiam addit, quòd (si el que tenia cogida ya la servilleta, pensando que se habia acabado la comida, si despues le traen otra cosa que comer, no quiebra el ayuno comiendola, porque no es mas de una comida, y si supiera, que hauia mas, esperata.)

3. Sed plus addit Filliuc. *tom.2. tract.27. p.2. c.2. q.10. n.41.*

nio, enm illis, tali modo, & pacto, esset nimis onerosum. Et de hoc casu, & raro contingenti, loquitur Angles *loco citato*.

4. Verùm in favorem Patris Pasqualigi contra Leandrum apponam alium Leandrum, videlicet à Murcia Capuccinum, qui *in Regulam Sancti Francisci*, non in loco à me alibi citato, sed *cap. 3. q. 11. num. 4.* sic ait: (Quando los Religiosos no tienen comida sufficiente para ayunar, sino es comiendo huevos, y lacticinios aunque tengan legumbres, y frutas con pan, puedan comer los dichos lacticinios; y huevos. Esta conclusion tienen à fortiori Navarro, Thomas Sanchez, Anglez, y otros Dotores modernos, à quien seguimos y citamos en el capitulo segundo, sobre este tercero de la Regla, en el *n.* 37. y 38. que afirman, que no le obliga el ayuno; y se prueva, porque en tal caso, como provamos en el dicho lugar, los tales no estan obligados al ayuno, al que es licito lo mas, le es licito lo menos en el mismo genere, *cap. Cuilibet. de Regul. jur.* cui licet quod est plus, licet utique quod est minus: luego si à los tales le es licito no ayunar, en tal caso à fortiori podran comer lacticinios, y huevos, ayunando, y teniendolos no podran dexar de ayunar; por quanto, cun ellos tienen y à sufficiente comida parta ello.] Ita ille. Sed quidquid sit de hac quæstione certum est apud me, quod si aliquis non haberet nisi panem, & fructus, utique ad jejunium non teneretur: & ita docet Ludovicus de San Juan *in summ. q. de jejunio, art. 7. diffic. 7. dub. 3. conf. Append. 3.* (Tambien ait quedam excusado del ayuno los caminantes, que en pequeños pueblos no pueden hallar sufficiente comida para ayunar: de manera que aunque hallen pan, y fruta, parece que con solo esto, no estan obligados al ayuno, porque regularmente no es sufficiente, para sustentarse comodamente. Et in tali casu puto cum Leandro à Murcia Capuccino posse edere ova, & lacticinia. Et sic ego olim consului aliquem sine Bulla Cruciatæ, qui non habebat nisi panem, & fructus, potuisse tempore Quadragesimæ comedere ova, & lacticinia, Ita docet Machadus *to. 2. lib. 6. p. 8. tr. 9. doc. 2 a. 3.* ubi sic ait: Henriquez, y otros graves Autores dizen, que esta gente del campo que no tiene pescado que comer la Quaresma, aunque sea sin el privilegio de la Bula, puede comer guevos, queso, y leche, porque como hemos dicho, los preceptos de la Iglesia no obligan cum tanta incomodidad, y mas à gente tan necessaria en la Republica, que los llamava Aristoteles membros principales della. Ita ille. Vide etiam Sanch. *in Opusculis tom. 2. lib. 5. cap. 1. dub. 4. n. 4.*

5. At difficultas est, si in tali casu habens nisi panem, & fructus, an cum ovis, & lacticiniis teneatur jejunare? Negat Pasqualigus, *decisione* 272. Quia in hoc casu concurrunt duo præcepta, ambo ad mortalia obligantia; videlicet, præceptum de jejunio, & præceptum de abstinentia ab ovis, & lacticiniis: Sed sic est, quod hoc ultimum est universalius, cum obliget etiam adolescentes: ergo illi debet cedere præceptum de jejunio. Sed licet hæc opinio sit probabilis mihi magis placet opinio affirmativa, quam tuetur ex Sanchez, Leandrus *ubi suprà de præceptis Ecclesiæ q. 36.* quia præceptum jejunii est principale, ergo quando aliter non potest servari, debet servari cum esu ovorum, & lacticiniorum. Itaque in tali casu teneretur edere ova, & lacticinia, cùm possit sic jejunium Ecclesiæ observare.

6. Et tandem quæro, an in die jejunii non habens nisi panem, & carnes ad vescendum, possit illis vesci? Respondent Vega, & Angles citati à Pasqualigo, *decis.* 118. quod si per unicum diem careret aliis cibis, tunc non posset vesci carnibus, sed deberet esse contentus solo pane; secus autem si deberet carere per plures dies. Sed Pasqualigus *loc. cit.* docet etiam si per unum diem careret aliis cibis concessis, posset loco ipsorum vesci carnibus: sed hanc opinionem Carolus Baucius *ubi suprà, q.* 10. sequitur tantum in casu quo quis esset debilis, & magnum incommodum pateretur, si per unicum diem manducaret solum panem. At quicquid sit de hoc; dubium est, an comedendo carnes in tali casu teneatur quis servare ieiunium: affirmat ex Abulensi, Henriquez *lib. 7. cap. 53. nu. 17.* Sed meritò negativam sententiam tenent communiter Doctores, quos citat, & sequitur Leandrus, *q. 38.* Quia ille non potest sic observare substantiam ieiunii Ecclesiastici, quæ in abstinentia à carnibus, & à pluribus refectionibus consistit; ergo non tenetur ad illud. Et hanc sententiam tenet etiam ex Fagundez, Baucius *loco citato*.

R E S O L. LXXXVII.

An in jejunio secundo comedens, toties peccet postea, quoties eodem die comedit?

Et docetur, quod si inadvertenter aliquis pluries cibum etiam carnis sumeret, jejunium neutiquam frangeret, & servare erit adstrictus, cum prorsus illa comestio sit involuntaria respectu jejunii? Ex p. 1. tr. 9. Res. 44.

§. 1. Toties peccare docet novissimè Sylvius *in 2. 2. D. Thoma, q. 147. art. 6 quæritur 3.* & ante illum Molanus *in Theol. pract. tract. 3. c. 13. concl. 4.* Major *in 4. dist. 15. qu. 6.* Medina *tract. de jejunio qu. 5.* & Covarr. *var. resol. lib. 4. c. 20. num. 13.*

2. Sed tu contrariam sententiam tene, quam docent Doctores, quos citat, & sequitur Fagundez *Præcept. 4. lib. 1. cap. 4. num. 5.* quibus ego addo Fernandez *in examin. Theol. mor. p. 5. cap. 8. §. 2. num. 10.* Vegha *in summ. tom. 1. cap. 14. cas. 9.* Henriq. *lib. 7. c. 13. in Glossa, lit. S*, Toletum *lib. 6. cap. 3. num. 5.* S. Joann. de la Cruz *in direct. consc. par. 1. precept. 3. art. 4. dub. 8. concl. 1.* Tannerum *in 2. 2. disp. 3. qu. 3. dub. 5. n. 93.* Layman *in Theolog. moral. lib. 4. tract. 8. cap. 1. nu. 13.* Villalobos *in summa, tom. 1. tract. 23. diffic. 6. num. 4.* Suarez *de Relig. tom. 2. lib. 4. cap. 7. num. 12.* Fillucium *tom. 2. tract. 27. cap. 1. num. 13.* Reginaldum *tom. 1. lib. 4. cap. 14. num. 179.* Lessium *lib. 4. c. 2. dub. 3. n. 15.* Salas *de legib. disp. 14. sect. 5. n. 67.* Valentiam *tom. 3. disp. 9. qu. 2. punct. 3.* & alios communiter. Et ratio est quia, ut apparet ex communi usu fidelium, Ecclesia non prohibet ulteriorem comestionem, quomodocunque consideratam; sed solùm prout quis per illam transgreditur hunc quasi jejunii limitem, qui est unica comestio.

3. Neque, ut advertit Layman *ubi suprà*, hoc loco discrimen faciendum est, utrùm quis scienter reficiendo se altera vice, jejunium solverit voluntariè, justa, vel injusta de causa; an verò ignoranter, & involuntariè, quia nesciebat, aut non recordabatur esse diem jejunii: quandoquidem etiam in hoc casu jejunium re ipsa, & materialiter violatum est, ut servari deinceps non possit secundùm modum, & formam Ecclesiæ. Ergo, &c. Sed Sancius *in Selectis disp. 42. n. 2.* contrarium docet, ubi sic asserit: (Si inadvertenter aliquis pluries cibum, etiam carnis sumeret jejunium neutiquam frangeret, & servare erit adstrictus, cùm prorsus illa comestio sit involuntaria respectu jejunii; nec præceptum violatur, sive solvitur nisi per actum voluntarium.) Ita Sancius.

R E S O L. LXXXVIII.

An qui in die jejunii tertia, vel quarta vice comedit, peccet saltem venialiter, præter peccatum mortale, quod commisit secunda vice? Ex p. 1. tr. 9. Res. 53.

§. 1. Affirmativè respondet Lessius *lib. 4. c. 2. dub. 3. num. 15.* cui favere videtur Durandus *in 4. dist. 15. qu. 11. num. 9. in fine*, & alii: quia secundariò videntur prohibitæ, & per illas magis receditur in fine intrinseco jejunii.

2. Sed mihi contraria sententia placet. Dico igitur, tantùm illum peccaturum mortaliter contra jejunii præceptum, qui secunda vice comedit; non autem venialiter, quia tertia vel quarta. Et ita docet Villalob. *in summ. to. 1. tract. 23. diffic. 6. num. 5.* & Sancius *in Select. disp. 54. num. 42.* Undè non est audiendus Montesinus *in p. 2. to. 2. qu. 73. art. 5. q. 4. num. 47.* Covarruvias *var. lib. 4. cap. 2. num. 13.* & alii asserentes quòd quia præceptum jejunii obligat ad comedendum semel tantùm in die; qui pluries comedit, pluries agit contra præceptum: ergo plura committit numero peccata. Quod intelligit Montesinus, si interrumpatur voluntas, ut hæc formaliter, vel virtualiter maneat. Sed cùm hoc præceptum individuam habeat materiam, semel transgressa non ulteriùs remanet materia, quæ præcipiatur: & ideo Montesini, & aliorum opinio non est tenenda. Vide *suprà, in Resol. 37. & 44.*

R E S O L. LXXXIX.

An qui in die jejunii sæpius modicum quid comedit, ita ut si illæ parvæ comestiones coalescunt in unum, & efficiant quantitatem notabilem, frangat jejunium, & peccet mortaliter? Ex p. 3. tr. 6. & Misc. 2. Res. 43.

§. 1. Affirmativam sententiam docent communiter DD. quia cùm sit eadem dies, illæ parvæ comestiones continentur, & coalescunt in unum, efficiendo quantitatem nota-

notabilem. At Joann. Salas *in 1.2. D. Thom. tract. 13. disp. 16. sect. 26. in fine*, limitat, ut procedat tantum, quando ille absolutè vellet uno, & eodem actu, omnes illas modicas comestiones, secus autem si conditionaliter quis vellet ita ess comestiones, ut numquam peccaret mortaliter, sed venialiter tantùm, hoc est, ut omnes illæ comestiones essent veniales.

2. Verùm hæc opinio aliquibus displicet, quia non est in potestate comedentis, facere ut ex omnibus illis modicis comestionibus, eadem die habitis, non coalescat materia notabilis, undè resultet peccatum mortale: & ex limitatione Salas sequitur, quòd quis posset eludere præceptum, seu votum jejunii centies in die modicum quid comedendo, & intendendo omnes illas modicas comestiones tantùm centum peccata venialia committere. Sed hoc dicere est absurdum. Ergo, &c.

RESOL. XC.

An in fractione jejunii detur parvitas materiæ?
Sed difficultas est, quænam parvitas materiæ excuset à fractione jejunii?
Et an potus in Hispania dicta Chocolate, *frangat jejunium?*
Et tandem advertitur quantitatem collationis serotinæ esse uncias octo. Ex p. 5. tr. 5. Resol. 11.

§. 1. RESpondeo affirmativè cum Sanchez *in summ. tom. 1. lib. 1. cap. 4. num. 12.* Alphonso de Leone *de Officio Confess. p. 1. recollect. 7. nu. 23.* & aliis communiter. Sed difficultas in casu nostro est, quænam parvitas materiæ excuset à fractione jejunii; nam relinquere hoc ad arbitrium boni viri non est tollere scrupulum, sed magis augere? Et ego apud nullum Doctorem inveni hunc casum in terminis pertractatum, solùm novissimè illum pertractat, & talem materiam determinat Aloysius Turrianus Societ. JESU *in summ. Theol. mor. p. 1. c. 256. dub. 27. nu. 2.* ubi sic asserit. Quantitas duarum unciarum communis cibi non sufficit ad peccatum mortale. Ita ille, qui nullam tamen adducit rationem pro hac sententia, sed nos infra adducemus. Igitur secundùm Turrianum quis manè antequam è domo exeat, potest sine mortali fractione jejunii sumere quantitatem cibi duarum unciarum, & posteà hora consueta comedere, & serò vespertinam collatiunculam sumere, quam ipse putat *in dub. 38. num. 1.* posse sumi in quantitate unciarum octo, quod ego etiam docui *in part. 1. tract. de jejunio resolut. 1.* & docet etiam Joannes Henriquez *in compend. cas. mor. cap. 18. num. 2. & 3.*

2. Notandum est hìc obiter contra Turrianum *in summ. part. 1. cap. 256. dub. 24. concl. 4. & 7.* potionem in Hispania dictam *Chocolate*, frangere jejunium, nisi excusetur ex parvitate materiæ, ut ego docui *in part. 4. tract. 4. resolut. 194.* & novissimè docet Anton. de Leon *in sua tradita q. moral del Chocolate*, ubi *part. 3. num. 20.* determinat etiam parvitatem materiæ. Sic enim ait. (Se pueden considerar los ingredientes de por si para hazer el compuesto, y tambien el compuesto hecho. Si este se considera se podra bever la quarta parte de una xicara comun, y ordinaria, y a lo mas la tercera parte. Se se consideran los simples, que es modo menos engañoso, se podra echar media onza de pasta a surar necessario, con la cantidad de agua que cada uno quisiere, y esta tengo para mi que sea materia parva.) Ita ille. Ex quo etiam desumitur ratio ad firmanda opinionem Turriani *ubi suprà*. Nam Reginald. *tom. 1. lib. 4. cap. 14. num. 185.* Layman *lib. 4. tr. 8. cap. 1. num. 9.* Filliucius *tom. 2. tr. 27. par. 2. cap. 3. num. 33.* & alii asserunt quantitatem collationis serotinæ in jejunio reducendam esse ad quartam partem quantitatis cœnæ ordinariæ: ergo quantitas parvitatis materiæ non frangentis jejunium reducenda est ad quartam partem quantitatis collationis serotinæ, undè Antonius de Leon *ubi suprà, num. 21.* sic ait. (Porque ay quien reduga la colacion à la quarta parte de la cena comun, no es mal fundamento, para dezir que la quarta parte de la colacion sea materia parva.) Ita ille. Sed probabiliter asserunt Doctores, ut visum est, quantitatem collationis serotinæ esse uncias octo; ergo quantitas parvitatis materiæ non frangens jejunium erit unciarum duarum, ut vult Turrianus.

RESOL. XCI.

An in Hispania potio dicta Chocolate *frangat jejunium?*
Et quid de cerevisia, & vino ex aromaticis condito, &c? Ex p. 4. tract. 4. & Misc. Resol. 194.

§. 1. AFfirmativa sententia probatur per ea, quæ adducit Villalobos *in summ. tom. 1. tr. 13. difficul. 8. n. 15.* ubi sic ait: (Hase de advertir que ay bevidas, que son juntamente comidas para sublentar, y essa llevan mescladas cosas, que sustentan, las quales no se pueden comer en dias de ayuno, si no es à la hora de comer.) Idem docet Ludov. de San Ivan *in summ. q. de jejun. art. 12. diffic. 1. dub. 2.* sic enim asserit: (Ay algunos condimentos, que se toman por modo de bevida, y tal bevida no es licita.)

2. Dicendum est igitur cum Sanchez *in opusc. tom. 2. lib. 5. cap. 1. dub. 23. num. 1.* Azorio *p. 1. lib. 7. cap. 10. quæst. 7.* Layman *ubi infrà*, & aliis penes ipsos, quædam esse liquida, quæ licèt trajiciantur per modum potus, habent tamen propriam, & per se rationem cibi, quare solvunt jejunium, & Sanchez ponit exemplum de aqua saccharo mixta, quod etiam confirmat Fagundez *de præcept. Eccl. p. 4. lib. 1. cap. 2. nu. 46.* Sed hæc omnia accidunt in potu dicto chocolate, in quo ingreditur saccharum cum aqua mixtum, & aliæ res majoris substantiæ: ergo dicendum est frangere jejunium, cùm sit potius cibus substantialissimus, quam merus potus, & aqua, quæ in dicta potione ponitur, ex necessitate ponitur ad dissolvendum ingredientes.

3. Et ideò omnia supradicta docet etiam Franciscus Sylvius *in 2. 2. D. Thomæ q. 147. art. 6.* & quia codex rarus est, ponam per extensum ejus verba, itaque sic asserit: Solveret jejunium si quis sumat magnæ quantitatis potum multum nutritivum, veluti cervisiam crassam, multamque substantiosam, aut vinum sive saccharo, sive aliis aromaticis variè conditum, aut qui alioquin valdè copiosè alat. Quapropter quod Divus Thomas *in respons. ad 2.* ait: Non intendit Ecclesia interdicere abstinentiam potus, de eo, qui merus potus est, intelligendum existimo, non de illo, qui secundùm se sit multum nutritivus. Undè D. Thomas velut pro ratione subdit, quòd potus magis sumitur ad alterationem corporis, & digestionem ciborum assumptorum, quàm ad nutritionem; quæ ratio de illo, qui merus potus est procedit: non de eo, qui per se multum nutritivus sit, præsertim si ex professo sumeretur ad nutriendum. Hæc Sylvius, quæ quidem satis destruere videntur potionem chocolatæ in tempore jejunii.

4. Quod clariùs confirmatur; nam merus potus, ut asserit D. Thomas *ubi suprà*, cum Lessio *lib. 4. cap. 2. dub. 2. n. 10.* Layman *lib. 4. tr. 8. cap. 1. n. 7.* & aliis Philosophis, & Medicis per se, & principaliter deservit ad alterationem, sive refrigerationem, vel ad dejiciendum cibum in ventriculum, & alimenti sanguinisque distributionem, & non ad nutriendum corpus. Sed potio chocolatæ, per se, & principaliter ordinatur ad alendum corpus, cùm sit sumptio multum nutritiva, & ideò non sumitur omni tempore, sed manè, vel serò, quando jam digestio cibi sumpti est confecta, & homo eget novo nutrimento. Ergo clarè apparet dictam potionem chocolatæ magis sumi per modum cibi, ut vera est, quam per modum potus. Ergo frangit jejunium, & hoc apud me est validissimum argumentum, nec adversùs illud valet dicere quod vinum etiam nutrit, & tamen ejus sumptio non frangit jejunium; Nam respondeo, vinum nutrire quidem aliquantulum per accidens, nam per se, & principaliter non ordinatur ad corpus nutriendum, quod contrarium accidit, ut patet in potu chocolatæ, ergo, &c.

5. His tamen non obstantibus, sententia affirmativa suaderi potest; quia hodie (ut fertur) in Hispania sumptio chocolatæ effecta est potus usualis. Ergo non frangit jejunium, & ita testatus est mihi Illustrissimus D. Didacus Trasmiera Inquisitor hujus Regni Siciliæ, vir litteris, & morum suavitate ornatissimus: hanc sententiam docere plures Patres Societatis Jesu, & docuisse etiam magnos illos viros Antolinez, Basilium Pontium, & Franciscum Cornejum sacræ Theologiæ in inclita Academia Salmanticensi Professores; undè ad doctrinam, quam pro parte negativa superiùs adduxi possit quis respondere, illam tamquam veram tunc admittendam esse, quando illæ potiones non haberentur in provincia pro potu usuali, secus autem si pro potu usuali sumerentur, ut asserunt accidere in casu nostro. Undè Paludanus *in 4. dist. 15. q. 4. n. 34.* sic ait. Potus autem ante & post non solvit jejunium, quod intelligo quando non conficitur ex esibilibus, ut vini, & aquæ, vel quando conficitur ex esibilibus, non tamen consuevit sumi in cibum, ut potus cerevisiæ. Ita ille.

6. Et ideò, licèt hanc sententiam ego non approbem, cùm pro modo potius contrariam teneam; non audeo tamen damnare, supposito ex relatione supradicti Illustrissimi viri, quòd illam docuerint tot viri docti, quos superiùs adduxi: unde satis sit extero homini hæc pro utraque parte cursim tetigisse; nam vera resolutio hujus dubii in posterum tenenda præstantissimis Hispaniæ Theologis, meritò relinquen-

quenda videtur, qui cùm adsint in loco, ubi sumitur dicta potio, facilius, quàm alii scopum veritatis attingent, &c.

R E S O L. XCII.

An si quis in diebus jejunii sumeret duas uncias potionis vulgo dicta chocolate frangeret jejunium? Ex part. 8. tract. 7. & Misc. Res. 54.

§. 1. DE hoc casu interrogatus fui per litteras ex Hispania ab amicissimo, & doctissimo D. Josepho de Nepoli, heu quondam io supremo Italiæ consilio regente meritissimo, & resolutio huius casus pendet ex duebus difficultatibus. *Prima*, an potlo *Chocolate* ex se franger ieiunium? *Secunda difficultas*, an parvitas duarum unciarum excuset à fractione ieiunii? Et quoad primam difficultatem, ego *in par. 4. tract. 4. resol. 194.* essir metivæ seotentiæ edhæsi oon tamen ausus sum negetivam seotentiam tanquem improbabilem damnare, ut esiem nec illam damnat novissimè, me citeto. Aegidius Trulleoch. *in Decalogum to. 1. lib. 3. cap. 2. dub. c. n. 15.*

2. Quod magis tunc opinor ex authotitate sepientissimi Caramuelis *in Regulam D. Benedicti, disp. 128. num. 1613.* ubi sic ait: De Chocolato meior est difficultas, quie io Indie est potus usualis, ut constat ex communi omniom reletione, quibus debemus credere, sicut credimus esse Constantinopolim, quem numquam vidimus; ergo de Chocolato dico.

3. In iis regionibus, ubi est in commoni usu posse sumi, quin frengatur ieiuoiom. Ratio est menifestissima, quia supponitur esse potus usualis. Interrogas ubinam sit in communi usu? Respondeo esse ebsolutè in India: nullatenus in utraque Germeoie, neque aliis Septentriooelibus Provinciis, quibus vix cognitum. In Hispenie nostre multi credunt esse potum usualem, & ideò multi sapientes, & cordati sumunt etiam in diebus ieionii: ego saltem vidi esse haustum setis frequentem, præcipuè in magnis civitatibus, & florentissimis Acedemiis. Ex iis ergo, si qois probabiliter iudicaverit esse potum in Hispaniem usuelem, in diebus ieiunii ibi sumere poterit. Præterea vinum in multis perribus Septentionalibus non est potus osuelis, sicut nec cerevisia in Hispania, nec sicere, nec Aloxa in Belgio, Anglia, Germenie. Qui probabiliter crediderit cerevisiam fraogere ieiunium in Hispenie, non eutem in Belgio, & vinum frengere ieiunium in Scythia, non in Hispania, non poterit uti Chocoleto, & si utatur in die ieinnii ezrre prandium, condemnandus est, iuxta materiæ quantitatem. Quòd si probebiliter credas nullibi frengi ieiunium cerevisia, licèt bibatur tenta quantitas, ut contineat hordei meteriam grevem, credere etiem debes nullibi etiem per Chocolatum: quia sicut sufficit cerevisiam esse potum usuelem in utraque Germania, ad hoc ut in reliquis Provinciis in quibus vix nomine cognita, posit interdiu bibi, observato ieiunio; sufficit etiam Chocolatum esse porom usualem in India, & quesi usualem in Hispania, ut libetè in aliis Provinciis bibi possit. Ita Caramuel.

4. Nec deseremetiam hic epponere verba docti Joannis Machadi *de perfecto Confess. tom. 1. lib. 2. par. 4. tract. 3. documen. 1. num. 8.* ubi, me citeto, sic ait: (Si Chocolete quebrente al eyuno, es muy dudoso entre los Dotores. La parre afirmetiva defiende y prueba con grende erudicion el Dotor Antonio de Leoo Reletor desupremo Conseo de Indies, y merece dot de otros mayores pueltos; por sus grandes letras, capacidad, y buenes partes, como restifiçen sus doctos escritos, cuye alebanza no menor es, dezir, que es hermeno del Dotor Ivan de Leon Canonigo de la Pueble de los Angles Maestro de Predicerores, y emporio de todas buenas letres, y esto tambien defiende Diana. La rezon es, potque esta es muy sustanciosa, inveoreda por su natureleae pare confortar el estomago, con que viene è ser demes sustancia que le Almendrade, leche y semejantes bevidas: de que naide ha dudado que qoebratan el ayuno.

5. Pero no obstante esto lo contrerio han sentido muchos Theologoa de le compania de JESUS, Catedraticos de Salemence hombres doctos, fundados, en que en Espaŝe, y en las Indias se ha hecho bevida usuel. Y la verdad es, que lo ea tanto, que casi nedie baae escrupulo de tomarle el die do ayuno.) Ite Machadus, qui pro hac sententie citat Turrienum penes me *in par. 5. tract. 5. resol. 14.* cui oovissimè addendus est Escobar Societatis Jesu *in Theol. mor. tr. 1. exam. 13. cap. 3. num. 104.* ubi temen addit chocolete ovis, aut lactè conditum potum non esse. Item talem potionem admodum crassem in notabili quantitate frangere jejunium.

6. *Secunda difficultas*, dato & non concesso quòd chocolate quasi cibus franget jejunium videtur probabile quòd si quis de illa sumat tantùm duas uncias, oon franget jejunium. Nem, ut ego observavi *ubi suprà in par. 5. tract. 5. res. 14.* Turrienus Societatis Jesu insignis Theologus, *in sum. par. 5. c. 56. dub. 27. n. 2.* docet quantitatem duarum unciarum non frengere jejunium retione pervitatis materiæ, quam sententiem temquam probabilem, me citeto, edmittit Joannes Machadus *ubi suprà, de perfecto Confess. tom. 1. lib. 2. par. 4. tract. 3. document. 6. num. 3.* ubi ita asserit. (Qual sea materia leve en este precepto, y tel, que no llegue à peccedo mortal, no es facil de everiguar. Que se de parvided de meteria es llano. Pero le ceotidad que sea parva pocos la han sennalado; y assi solo referirè la opioion de Turrieno, y orros, que ensennen, que como no passe la meteria de dos onzas, no es cepaz de pecedo mortal: la rezon de al docto Dotor Antonio de Leon citedo, diziendo de la misma suerte, que segun la opinion de muchos Dorores es colacion moderada le quarta perte de le cene ordinerie, y la colacion communes, que sea de ocho onzas; y assi le quarta parte de la colacion, que son dos onza, no serè meteria notable para quebranter el eyuno.) Hæc ille. Sed Escobar, *ubi suprà*, tentùm unciem unem admittit, ne jejunium frangetur, dato quòd sit cibos.

R E S O L. XCIII.

An opinio asserens Chocoletem *non frangere jejunium sit probabilis?*

Et notatur, quòd stando in sententia rigorosa, si quis sumeret duas uncias Chocolatæ, *non frangeret jejunium ratione parvitatis materia.* Ex par. 11. tract. 6. & Misc. 6. Resol. 54. aliàs 53.

§. 1. AFfirmativè respondet Peter Magister Lezana *in consultationibus cons. 48. num. 88.* ubi sic ait. Quinto, in eedem meteria jejunii, sententie, quæ effirmat potionem illam ex Indiis Hispaniem advectam, vulgò chocolate non frengere jejunium (intellige quando in eliqueliter ootabili quantitete sumitur) non videtur mihi probebilis, sed potius felse. Quod quidem selve pace meorum Hispenorum, qoos veldè veneror dictum sit. Primò quidem, quia ut dizi in superioribus, sententie, quæ eb uno, vel eltero Auctore defenditur tunc tentum est probebilis, quendo non levi, sed grevi elicoi innititur fundamento eb eliis doctoribus communiter ooo reijcitur, quæ singole huic sententiæ deficiont. Hucusque Lezena, qui posteà me citato elias retiones adducit.

2. Verùm adversus amicissimum Virum, in sevorem Hispanorum propugnebo dico igitur, quod licet ego olim docuerim chocoletem frengere jejunium cum multis Doctoribus, quos alibi citevi, quibus nunc addo Castrum Paleum *to. 7. q. tr. 30. disp. 3. punct. 2. §. 1. n. 5.* Joannem de Sancto Thome *in explicat. doctrina Christiana p. 2. ubi de 4. precepto Ecclesiæ*, & sapientissimum, & ementissimum Dominum meum Joannem Solorzeoum *in Politica lib. 2. cap. 10.* Henriquez, *ubi supra num. 41.* Tamen hoc non obstente sententiem contrariam non audeo nota improbabilitatis inurere. Et nego Patri Lezana illam esse destituram auctoritete Doctorum, & retionibus, nam pro se non habet non infirma fuodemente, & plures Auctores, ut patet novissimè ex Petre Thoma Hurtedo *tom. 2. tr. 10.* per totum, & in ejus appendice per totam, quibus locis probebiliter respoodet ad argumenre, quem ego olim adduxi, & post me edducit Lezana *ubi suprà*, firmans per multes retiones, & auctoritates Doctorum, chocolatam non frengere jejunium; Addirque declarationes Pontificies, quibus sic etiem esserit Joannes Hensiquez *in editione novissima qq. mor. section. 16. quæst. 17. nu. 45.* (Sole una cose tiene en su favor el chocolate; y es dezir del Tomas Hurtedo el fin de su Compendio que el Pedre Fray Rafael de Luzan Provincial de le orden de los Predicatores dixo con juramento, que el Pedre Fr. Geronimo de Vincente Provinciel de la misme Religion; y veron de singuler virtud de la evia diço; que stando en Roma en tiempo de Pio V. le evie preguntedo el Pontifice, si la bevida del chocolete que brantave el ayuno, y que le respondio: *Potus non frangit jejunium*. Y juntamente refiere Thomas Hurtedo que estando tembien en Rome el Padre Nicolas de Anaya de la Compenie de Jesus el año 1614. siendo Pontefice Peulo V. le propuso esta question, y el Pontifice le dixo, que hiziesse delente del esta bevide, y gaziendolo el P. Nicoles de Anaye en presencia del Pontefice, le respondio estas pelabras: *Hæc non frangit jejunias*, Y respondiendo,

do todo esto el P. Francisco Cornejo, varon insigne en letras, respondio conforme con este parecer. Y assi supuesto, que hemos dicho en esta question, que assi al precepto de ayuno, como su forma, es todo de derecho Ecclesiastico, y todo sugeto à la voluntad de los Pontifices para poder quitar, y poner, y alterar lo que quisieren: y supuesto que testifican personas tan graves, y de tanto credito, que estos dos Pontifices han declarado que la bevida del chocolate no quebranta el ayuno, dando credito à quien tan prudentemente se puede dar, no viene y à esta bevida à quebrantar el ayuno.) Ita ille.

3. Sed ex alio capite desceditur etiam probabilitas sumptionis chocolatæ, nempè ex consuetudine, de qua vide Machad. *tom. 2. lib. 2. part. 4. tom. 3. docum. 1. num.* 8. Trullench *in decal. tom. 1. lib. 3. cap. 2. dubit. 2. num.* 15. & Licèt Murcia *in Regul. sancti Francisci quæst. 15. super cap.* 3. & Pasqualig. *decis. 141. num.* 4. non admittant hanc consuetudinem, tamen novissimè illam latè, & doctè defendit Hurtadus *in appendice cap.* 6. per totum, & respondet ad argumenta adducta in contrarium à Patre Murcia. His itaque suppositis sic argumentor contra Patrem Lezanam. Illa est opinio improbabilis, quæ destituta est auctoritate extrinseca Doctorum, & authoritate intrinseca rationum, ut de se patet, nec indiget probatione; sed opinio asserens chocolatam non frangere jejunium habet pro se plures Doctores, & non infirma fundamenta, ut patet apud Hurtadum, & alios. Ergo contra Lezanam, improbabilem esse minimè dicendum erit.

4. Nota verò, quod circa præsentem quæstionem optimè distinguit Pater Leander *de Præceptis Ecclesiæ tract. 5. disp. 5. quæst.* 5. ubi sic asserit; Si potio chocolatica parum habeat admixtum sacchari, amygdalarum, nucum maizi, & aliorum ingredientium: verè ex natura sua non franget jejunium: quia tunc remanet simpliciter in ratione potus, si verò talis potio multum habeat admixtum materiæ chocolatæ, itaut in quantitate valdè excedat aquam, cum qua misceatur; tunc ex natura sua franget jejunium, quia remanent simpliciter in ratione cibi. Ratio hujus nostræ responsionis est: Quia mixtum, seu compositum ex duobus oppositis, seu contrariis, semper à prædominante, tale dicitur, seu denominatur; ut constat in mixto ex aqua, & vino composito; ipsum namque semper remanet in ratione vini quoad usque superetur ab aqua; quia tunc ratione contrarii prædominantis aquæ potus erit, ac denominabatur. Sic ergo in proposito Mixtum ex materia chocolatæ, & aqua; & potest esse, & denominari cibus, & potest esse, & denominari potus; cibus quidem, si excedat in materia comestibili, potus verò si excedat in materia potabili, hoc est in aqua. Si excedat in illo materia comestibilis, natura sua, & ex se franget jejunium; si sumatur in magna quantitate, si verò è contra in illo mixto sit major materia potabilis, seu quantitas aquæ, tunc non franget jejunium, quantumvis sumatur in quantitate magna, & quoties libuerit, quia ex se est potus; cùm remaneat in esse talis; quod constat in potione, quæ dicitur Aloya: & in mixto quod fit ex quantitate magna aquæ, & parvo melle, &c. Hucusque Leander.

5. Et ideò in defensionem amicissimi viri Patris Lezana asserо, quod quando ipse dixit esse improbabile chocolatam non frangere jejunium, intellexit de potu chocolatæ quia ratione magnæ quantitatis cibi, quem se imbibit, jam est cibus simpliciter, & secundum quid potus; & in hoc sensu rectè dixit Lezana, quod est improbabile chocolatam non frangere jejunium; secus autem dicendum est quando potus chocolaticus, qui propter parvam quantitatem cibi, quem in se includit remanet simpliciter in esse potus, tunc enim non frangere jejunium dicendum est. Hæc ut dixi sunt de mente Patris Leandri.

6. Ex quibus aliquis posset forsitan concordare pugnantes sententias Doctorum, qui plures negant chocolatam frangere jejunium, plures affirmant. Nam affirmantes dicendum est, loqui quando ingredientia comestibilia ad chocolatam faciendam sunt in majori quantitate. Negantes verò quando dicta comestibilia existant in minori quantitate, nam in hoc casu chocolata diceretur potus, in alio casu esset cibus.

Undè non gravabor hic apponere verba Remigii *in pract. confess. tr. 3. p. 3. §. 1. n.* 2. ubi sic ait.

7. (Por la primera particula à cibo se colige, que sola la comida quebranta el ayuno, y no la bevida, sino que de suyo sea tambien, comida como es la leche, almendra, &c. De aqui se colige, que el vino no quebranta el ayuno, aunque uno lo beva todas las vezes que le diere gusto: pues el excesso serà contra la templanca, no contra el ayuno; ni tampoco quebranta el ayuno; el chocolate, aunque se tome per no sentirle, y muchas y vezes en el dia; porque en España, y en las Indias, se ha hecho bevida usual. Si bien dexa poco merecimento al ayuno, y tal suele ser el abuso en tomarle, que no avrà quien le escuse de pecado mortal; pues suelen añadir huevos, vizcochos, y ottas superfluidades: de manera que no viene à sentir de bevida, sino de cumplido de sayno. El chocolate pues, para que se diga bevida, y se pueda tomar sin escrupulo es menester, que sus ingredientes no excedan la cantidad de dos onzas, como doctamente lo declara ex nostris el muy Reverendo y doctissimo P. Thomas Hurtado; conviene à saper para una xicara, se eche una onza de chocolate, y otra poco mas, ò menos de acuzar; porque como los mixtos siguen el elemento, que predomina y se denominan del como se coligen en el vino que se mezcla con agua, que siempre queda vino, hasta, que la venca el agua; y entonces no se dise vino, sino agua. Assi el chocolate bien puede llamarse, y tambien ser comida, y puede ser bevida conforme los ingredientes, y su mixtion. Serà comida quando esta exceden la dicha cantidad; y sera bevida, de manera, que se podrà bevir muchas vezes; quando los vence el agua, como tambien se colige en el el oxa, y pocras, &c.) Ita ille.

8. Vide etiam Escobar *in pract. confess. part. 2. log. 4. cap. 2. num.* 8. Et nota quod stando etiam in sententia rigorosa, si quis sumeret duas uncias chocolatæ non frangeret jejunium, ratione parvitatis materiæ. Ita contra Pasqualigum *decis. 441. num.* 5. dicendum est per ea, quæ alibi firmavi, & me citato docet Murcia *in regul. S. Francisci quæst. 15. super cap.* 3. & me citato Leander *ubi suprà quæst.* 4. Qui respondet ad plura quæ non benè dicit Pasqualigus *loc. cit.* Alibi in Ref. praeser. §. ult. & si placet, vide etiam Ref. 66. not. addit. 6.

RESOL. XCIV.

An si v. g. in aliqua vigilia quis sumeret multas formulas consecratas excedentes parvitatem materiæ; vel consecraret panem, & illum comederet, frangeret jejunium?

Et curiosissimè docetur, quod potest homo speciebus sacramentalibus sumptis per totam vitam sustentari. Ex p. 11. tract. 6. & Misc. 6. Ref. 35.

§. 1. Videtur prima facie negativè respondendum, quia jejunium non frangatur nisi per cibum, ut patet: sed in Hostia, & pane consecrato desinit ex vi verborum consecrationis substantia panis, quæ transubstantiatur in Corpus Christi. Ergo per illius contractionem non frangitur jejunium. Confirmatur; nam adest præceptum ut quis non sumat Eucharistiam nisi jejunus, & non post cibum: sed in die Nativitatis post primam Missam, si non sumatur ablutio Sacerdos, potest denuò dicere Missam, quia non obstante quod prima Missa sumpserit Hostiam, & vinum, dicitur adhuc jejunus. Ergo cui in die jejunii comederet Hostias in magna quantitate, diceretur adhuc jejunus, & non frangere jejunium. Sup. hoc in to. 1. tr. 1. & seq. §. Dian.

2. Sed affirmativam sententiam tenendam esse puto, quam in terminis docet Tancredi *de Religione, tract. 2. lib. 4. disp. 7. quæst. 1. num.* 3. ubi sic ait. Ex qua doctrina mihi videor benè his diebus respondisse ad quæstionem propositam à quodam Religioso satis pio, ac docto nimirum, an frangeret jejunium qui data opera ad famem satiandam integrum panem consecratum sumeret, præsertim extra Sacrificium? respondi affirmativè, quia licèt panis ille consecratus jam per se sumatur ad spiritualem nutritionem, tamen parit eosdem effectus, quos ante consecrationem, & per accidens potest sumi ad alium effectum, puta ad nutritionem, & sicuti peccaret qui tantam vini consecrati quantitatem sumeret, ex qua cognosceret se inebriari; ita iste peccabit contra præceptum jejunandi. Dixi si data opera; nam si id bona fide faceret, & ex devotione, dum Sacrum dicit; excusaretur à mortali ob ignorantiam: at ex objecto peccabit graviter, quia debet se conformare Ecclesiæ suæ ritui, sive sit Græcus, sive Latinus. Ita Tancredi. Sed amicissimi viri opinionem firmabo auctoritate D. Thom. *in 3. part. quæst. 77. art. 7. in corpore*, ubi docet, quod sicut species Sacramentales corrumpi possunt, & in substantiam, quæ ex eis generatur converti ita etiam converti possunt in substantiam animantis, ac proindè ipsum nutrire. Ita D. Thom. Et ideò *l. 4. contra Gentes, c. 66. ad finem*, dicit: In ipsa consecratione miraculosè accidentibus confertur quod subsistant, quod est primum substantiæ, & per consequens quod omnia possint facere, & pati, quæ substantia posset facere, & pati, si substantia adesset. Undè ex his, quando in nostro sacro Tribunali sanctæ Inquisitionis Regni Siciliæ fuit denunciatus quidam Tertiarius Laicus, quod omnes particulas existentes in Pixide comedis-

set, tunc præter pœnam, & abjurationem ex tali delicto ortam, dixi, quod si talis particulas illas consumpsisset in die jejunii, quod utique præceptum jejunii violasset ex rationibus adductis.

3. Huic Joannes Vvlgers *in 3. p. qu. 77. art. 5. num. 9.* asserit, quod si quis speciebus consecratis in magna quantitate utatur, non minus illis reficietur corporaliter, & sustentabitur, quàm pane, & vino non consecratis. Et Lessius *in 3. part. q. 77. art. 5. num. 11.* notavit, quod posset homo speciebus Sacramentalibus sumptis per totam vitam sustentari. Et ideò ex his patet responsio ad argumenta superius dicta; nam ut rectè observat Præpositus *in 3. part. q. 77. art. 6. num. 18.* quod nullo modo requiritur, ut substantia panis, vel vini remaneat in hoc Sacramento, ut dicamur ex illo sustentari, nutriri, &c. id enim fieri potest ratione specierum, modo à nobis explicato, sed de hac opinione iterum à me alibi dictum est.

RESOL. CXV.

An licitum sit in diebus jejuniorum sumere non solum pharmaca, & electuaria curativa, sed etiam præservativa?

Et an liceat in die jejunii sumere electuaria ex sacchare condita ob solam delectationem?

Ex quibus infertur posse cantores, seu Musicos insignes in diebus jejunii aliquid cibi primo mane sumere ad conservandum vocem.

Idem est de quocumque alio ad sublevandam debilitatem stomachi, vel capitis.

Et an hoc etiam liceat Religiosis canentibus in choro, an ìnquam, possint in die jejunii ad conservandam vocem aliquid cibi sumere?

Et quid si prædicti Religiosi sint insignes Musici? Ex p. 10. tr. 14. & Misc. 4. Res. 62. alias 60.

§. 1. Affirmativè respondet P. Vidal *in Arca Theol. Mor. tit. de jejunio, Inquis. 1. num. 81.* ubi sic ait: Infertur primo; non frangere jejunium sumentem aliquid per modum medicinæ extra ordinariam comestionem, ut sunt electuaria; & ea sacchar o condita, vulgo conserva, hæc enim, & alia similia multum conferunt ad conservandam bonam corporis dispositionem. Ita cum D. Thom. 2. 2. *quæst. 147. art. 6. ad 3.* sentiunt communiter Doctores. Ratio est, quia hæc principaliter non ordinantur ad nutritionem, quamvis aliquo modo nutriant, sed ob alios fines sumuntur, ut ad perfectè recuperandam, & conservandam salutem, & bonam corporis dispositionem. Addo, hoc idem posse etiam intelligi, non solùm de pharmacis curativis, sed etiam de præservativis, cum in his quoque militet eadem ratio: dummodò tamen non fiat jejunio fraus, quod contingeret, si hæc, & alia sumantur principaliter in ordine ad nutriendum corpus, & ad sedandam inediam, & ideò sumantur in magna quantitate, vel pluries eodie, quam requirat necessitas. Ita ille; quam opinionem desumpsit, ut omnes alii ex Pasqualigo, *decis. 133.*

2. Sed hæc opinio mihi non placet, undè adhæreo sententiæ negativæ, quam ex magno Abulensi docet Fagundez *de præcept. Eccles. præcept. 4. lib. 1. cap. 4. num. 2.* ubi sic ait: Sed dubitabis, an qui præter unicam comestionem aliquid sumit per modum medicinæ, dicatur frangere jejunium? Negativè respondendum est cum D. Thoma 2. 2. *quæst. 147. art. 6. ad 3.* consentiunt ibidem Cajetanus, & Gabriel *in 4. dist. 16. quæst. 3. num. 3.* Sylvest. *verb. Jejunium, quæst. 3.* & Navarr. *cap. 21. num. 12.* & omnes communiter. Notat tamen Abulensis *in Matthæi cap. 6. quæst. 178.* videri frangere illud, qui nullam habens actualiter ægritudinem, nec timens aliquam de propinquo, medicinalem cibum sumeret; medicina enim supponit ægritudinem, vel actualiter existentem, quæ de proximo timeatur ut optimè quidem notat Abulensis, aliter enim id fieret in fraudem jejunii, & in fraudem legis nihil effici justè potest. Ita Fagundez: & ante omnes Innocentius *in cap. 1. de Observ. jejunii* per hæc verba; Medicinam autem pro removenda infirmitate, vel fugienda, accipere licet sine peccato in die jejunii, sed pro conservanda sanitate non credo. Sic Innocentius, quem etiam sequutus est Gabriel *in 4. dist. 16. qu. 3. dub. 1. littera P.* & hæc omnia contra Pasqualigum observat, & tuetur novissimè Pater Leandrus *de præcept. Eccles. tract. 5. disp. 5. quæst. 17.* quem ego contrà Patrem Vidal etiam adducere necessarium existimavi. Vide etiam Doctores, quos citat, & sequitur Martinus de San Joseph *in Mensa Confess. tom. 1. l. 2. tract. 5. de jejunio, num. 7.* Undè ex his assentior Patri Pasqualigo *decis. 130.* ajenti, posse jejunantem ad sublevandam debilitatem stomachi, vel capitis mane modicum jentaculum sumere; quia stante debilitate dicta, id quod ad ejus sublevationem sumitur habet rationem medicinæ. Et ideò nec dicti cibi sumptione frangitur jejunium, nec adhuc veniale peccatum committitur, nisi aliàs cibus qui sumitur, sit notabilis quantitatis excedens notabiliter necessitatem naturæ: nam hæc (ut nuper est dictum) debet esse mensura quantitatis cibi, quæ per modum medicinæ licitè sumi potest. An autem pro præservanda debilitate superventura, possit quis etiam sumere mane quid cibi? Dicendum est ex dictis supra posse, si certò aut probabiliter timeat aliter superventuram; alias minimè? Undè ex superiùs dictis à fortiori patet refellendam esse opinionem D. Thomæ, D. Antonini, Gabrielis, & Richard. quos citat, & sequitur Sylvester *verb. Jejunium, quæst. 3. num. 9.* asserentium licitum esse sumere in die jejunii electuaria ex sacchar o condita ob solam delectationem, quia hæc verè habent rationem cibi nutritivi ergo illorum sumptio extra præmissam refectionem frangeret jejunium. Nec quod dicta electuaria sumantur ob delectationem, tollit quin eorum sumptio sit vera comestio, ordinata ex se ad nutritionem; nam intentio sumentis, non mutat naturam rerum comestibilium.

3. Nota verò hic obiter, quòd ex his sequitur; posse, Cantores, seu Musicos insignes in diebus jejunii aliquid cibi primo mane sumere ad conservandam vocem. Ita communiter Doctores. Sed difficultas est, an hoc etiam liceat Religiosis canentibus in Choro, an inquam possint in die jejunii ad conservandam vocem aliquid cibi sumere? Et affirmativè respondet Pasqualigus, *decis. 132. num. 2.* eo quod etiam pertinet ad ipsorum munus in Choro canere: sed sic est, quod jejunium non debet impedire munus consuetum jejunantis: ergo cum ipso conceditur quidquid est necessarium, ne tale munus impediatur. Ita ille. Sed hanc sententiam absolutè prolatam, falsam existimat Leandrus *ubi supra, quæst. 22.* & ideò asserit, quod si Religiosi, qui in choro canunt sint insignes Musici, & magno cum plausu coram populo cantent: tunc optime possunt summo manè aliquid cibi sumere ad conservandam suavitatem, & dulcedinem vocis; cum horum, & aliorum Musicorum sæcularium, una in hac parte sit ratio: at verò si Religiosi, qui in Choro canunt, non habeant hoc munus, & exercitium speciale, sed solum cantu plano, aut sine notis id faciant tunc nullo modo licebit summo manè ad conservandam vocem sumere; cùm ad hoc modo canendum non indigeant suavi voce, & ideo parum refert, quod illam conservent, aut non. Vide etiam Martinum de S. Joseph (*ubi sup. nu. 8.* Trullench *in Decal. tom. 1. lib. 3. c. 1. dub. 6. n. 11.* & alios.

RESOL. XCVI.

An si quis in die jejunii post prandium sumat in notabili quantitate uvas recentes, frangat jejunium?

Et quid de malis massilicis, vulgo Limoni *vel de malis medicis vulgo* Aranci, *& de cæteris similibus fructibus, poterunt ne adhiberi, ad sedandam sitim, in die jejunii, quoties libuerit?*

Et an frangat jejunium, si quis ad sedandum sitim sumat poma, pyra, uvam, & similia, & dentibus conterendo deglutiat succum dentibus expressum, rejecta substantia solida ab ore?

Et an quantitas duarum unciarum sit parvitas materiæ excusans à jejunii fractione?

Ex quo infertur posse jejunantem sine gravi culpa; imo id etiam sine veniali culpa primo manè comedere duas uncias cibi, & bibere ad tolerandum faciliùs jejunium, & postea circa meridiem prandere, & ad vesperas sumere refectiunculam.

Etiamque deducitur, quod non frangeret jejunium in serotina refectiuncula, qui præfixam quantitatem unciarum octo per unam, vel duas uncias excederet.

Et rursum docetur in diebus jejunii comedentem circiter unciam carnis non peccare mortaliter. Ex p. 10. tract. 14. & Misc. 4. Res. 58. aliàs 56.

§. 1. Negativè respondet Pater Vidal *in Arca Theolog. Moral. tit. de jejunio, inquisition. 2. numer. 154.* ubi sic ait: si loquamur de malis massilicis, vulgò limoni vel de malis Medicis, vulgò aranci, & cæteris similibus fructibus poterunt adhiberi ad sedandam sitim, quoties libuerit, quia etiamsi habere videantur rationem cibi: at dum conteruntur dentibus in liquorem resolvuntur, & per modum potus ad stomachum transmittuntur. Ita asserit Pasqualigus *decis. 135.* qui doctissimè addit *in decis. 136.* posse adhiberi per diem uvam recentem etiam in notabili quantitate ad sedandam sitim absque jejunii fractione probat hanc suam regularem opinionem firma, & probabili ratione, quæ consistit in hoc, quod

succus

succus uvæ in sua substantia est vinum, & habet rationem potus, cortex autem, & vinacea, seu lignea granula in acinis uvæ inclusa, dum in propria substantia egeruntur, habere non possunt rationem cibi, atque adeò non violant jejunium Ecclesiasticum, per quod solùm nutritivus cibus prohibentur; non secus ac non frangitur, si sumeretur, & transglutiretur, lignum, papyrus, palea, terra, & quid simile: Ergo. Ita ille.

In par. 9. in Resol. quæ nunc [illegible] medio § 2. usque ad § ult. præcitatæ Resol.

2. Sed ego in *part. 9.* fusiùs hanc sententiam improbavi; & novissimè improbat Pater Leandrus *in Precept. Eccles. tractat. 5. disput. 5. quæst. 8.* & probat primò: quia certum est, & indubitatum apud omnes, quod uva non solum sicca, (ut vult Pasqualigus *num. 1.*) sed & recens, sit purus cibus aptus, imò & aptissimus ad nutriendum, & ad hunc finem primariò & per se à natura ordinatus: ergo sumptio ejus in quantitate notabili franget jejunium. Consequentia, ex dictis, & ex se est evidens. Antecedens verò probatur primò ex consensu omnium medicorum, & præcipuè eorum Magistri Galeni, *lib. 2. de alim. facult. cap. 9. & lib. 1. de locis affect. cap. 4.* & sapientissimorum Medicorum Scholæ Salernitanæ, *in Opusc. de valetudine tuenda, ad regem Angliæ misso, cap. 9. fol. mihi 56.* qui expressè uvas recentes, inter cibos benè nutrientes, & impuguantes, ut sunt triticum, lac, caseus, testicoli, caro porcina, ova, ficus, & similes enumerant, & *fol. 62. col. 2.* id experientia his verbis Galeni, *cap. 9. cit.* probant sic. Nam ficus, & uvæ quemadmodum inter fructus autumnales principatum obtinent, ita fagucibus omnibus magis nutriunt, minimumque parvi succi habent, præsartim cum exactam maturitatem fuerint adeptæ. Porrò, quod ipsæ nutriant, maximo argumento sunt ii, qui vinearum fructuum custodiunt; qui cum duos menses solis uvis, ac ficubus, quorum custodiæ præsunt, vescantur (nisi fortè panis quidpiam cum illis addant) corpulenti tamen admodum fiunt, Sic isti Doctores ex Galeno. Ergo ex sententia Medicorum, uva recens, cibus purus, ac nutritivus, ex natura sua est. Secundo dictum antecedens, sic ratione probo. Nam uva recens est (sicut & sicca) materia densa, masticabilis, ac à dentibus conteribilis, & ordinata per se ad nutriendum: ergo verè habet rationem cibi. Antecedens experientia omnibus ratione utentibus est notum: Consequentia verò clara; nam de ratione cibi, solum est, quod de se sit ordinatus ad nutriendum, sicut & de ratione potus, quod de se magis ordinetur ad digestionem ciborum assumptorum, quàm ad nutritionem ex D. Thoma 2. 2. *quæstione 147. artic. 6. ad 2.* Tertiò; quia si aliqua ratione uva recens deberet habere rationem potus, maximè ratione musti inclusi, at sic est, quod nec ratione hujus id habet: ergo. Minorem probo quia mustum intra grana inclusum, cum sit sicut pars in suo toto, non est potus, sed cibus, & ideo nequit esse materia consecrationis, ut diximus *2. p. 2. tract. 7. disp. 9. q. 30.* ergo.

3. Confirmat postea hanc veram opinionem Leandrus evertendo omninò fundamentum, quo fundatur Pasqualigus ad novam suam sententiam stabiliendam: quia in primis falsissimum est, quod in uva solum reperiatur substantia triplicis generis, nempè cortex, vinacea, & succus. Nam præter hæc, invenitur alia quarta substantia nempe, quædam materia crassa, plena minutissimis venulis, seu filis, qua inclusum, tanquam in suo toto, est mustum, & ex qua præcipuè quando uva calcatur in Torculari, exprimitur; ut notum est omnibus, quibus notæ sunt uvæ, & expressè docet Galenus *cap. 6. cit.* per hæc verba: *Nam acinorum substantia composita est ex ipsorum velut carne, & humore, qui per carnem est dispersus, ex quo fit vinum; præterea ex seminibus, atque ex membranoso tegumento, quod omnia hæc extrinsecus circumambit.* Sic ille. Et post pauca. *Liquet porrò quod alvus magis laxatur, si sola acinorum caro cum succo fuerit transglutita, sine seminibus, ac membrana extrinsecus ambiente. Laxatur autem impensius, cùm solus ipse succus expressus (musto, vulgo appellant) fuerit transglutitus. Ex hoc sanè succo alimenti non nihil corpori accedit, copiosius tamen ex carnea substantia.* Sic Galenus. Ex quò clarè constat, in una non solum reperiri substantiam triplicis generis, ut vult Pasqualigus, sed quadruplicis; ac proinde falsissimum esse fundamentum istius. Rursus falsissimum etiam est: quod ex his substantiis, solus succus in stomacho digeratur, & convertatur in substantiam viventis, cætera verò minimè, sed integra in propria substantia egerantur: nam præter succum, etiam digeritur (immò præcipuè) & convertitur in substantiam viventis illa quarta substantia, quam nos inveniri in uvis diximus: & etiam clarè docet Galenus, *loco cit.* Imò & corticea, seu membranæ, & vinaceæ uvarum (licet hæc difficilius) ut expressè colligitur ex Galeno *lib. 2. de Aliment. facul. cap. 9. & lib. 1. de locis affect. cap. 4.* & ex Schola Salernitana *loc. cit. fol. mihi 63.* In quibus locis docent, quod conveniat, cum uvæ comeduntur, membranam, & nucleos expuere, eò quod difficulter conficiantur. Ergo ex horum sententia clarè constat falsissimum esse, quòd solus succus uvarum digeratur, & convertatur in substantiam viventis, & consequenter quod quando comedimus uvas, idem sit in ordine ad cibationem, & nutritionem; ac si sumeremus solum succum ipsarum, & propterea per earum esum non frangi jejunium: hæc namque omnia falsissima esse ex dictis constat. Tandem, quia si argumentum Pasqualigi vim aliquam habet, non solum probat quod possit quis ad extinguendam sitim edere uvas, verum etiam absolutè, sicut absolutè quis potest bibere vinum seu mustum, etiamsi bibatur ad mitigandam famem, ut suprà est habitum: at hoc est plusquàm falsum: ergo. Valeat igitur Pasqualigus cum sua nova opinione falsa omninò improbabili omninoque ab omnibus reiicienda. Hucusque Leandrus. Sed Pater Pasqualigus loquutus est cum aliqua formidine; nam reliquit Lectoribus judicium de tali opinione: at Pater Vidal ore rotundo illam probabilem esse existimat, quod ego non puto, & mecum ferè omnes viri docti; & ideò caveat aliquis, ne illam in praxi deducat. Vide me ipsum * *ubi suprà*, ubi etiam impugnavi opinionem de malia Massilicis, aut Medicis, quam etiam refellit Leandrus *loc. cit. q. 7.*

* Sup. Resol. [illegible] in princ.

4. Sed quid dicendum, an frangat jejunium, si quis ad sedandam sitim sumat poma, pyra, uvam, & similia & dentibus conterendo deglutiat succum dentibus expressum, rejecta substantia solida ab ore? Et negativè respondet Pasqualigus *decis. 135. num. 4.* Verùm contra illum affirmativæ sententiæ adhæret Leandrus *ubi suprà, quæst. 9.* Quia impossibile videtur quod quis possit ita dentibus conterere poma, pyra, & uvas, ut possit deglutire eorum succum, & non substantiam aliquam habentem rationem cibi: ergo non potest id efficere sine fractione jejunii. Secundò; quia conterere, poma, pyra, & uvas dentibus, eaque masticare, & deglutire succum ex illis expressum, nil aliud est, quàm manducare aliquid per modum cibi: at hoc est quod frangit jejunium Ecclesiasticum: ergo. Et certè loquendo de uvis, mihi certissima est responsio, cùm experiamur nullo modo posse quem masticare acinos uvarum, & exprimere succum purum eorum & deglutire absque ulla ejusdem cibi substantia. Tandem; quia, ut nuper dicebamus argumentum Pasqualigi si quid, probat certè, quod non solùm causa sitis sedandæ, sed etiam famis, posset quis sumere prædicto modo poma, pyra, &c. quod nemo dixit, nec dicet. Ita Leandrus. O quanta ego haberem, & dicerem, quæ novicatum Amatoribus nimis plausibilia essent, si calamo, & ingenio liberam vagandi facultatem præberem! Sed ut sapientissimo, & amicissimo Joanni Caramueli rescripsi, Romanus incolatus; & aliena pericula, cautum in scribendo me fecerunt: Et revera opiniones istæ singulares in moralibus, contra receptas Ecclesiæ consuetudines, vel communes Doctorum sententias, ferè semper malè olent, & passim naufragare videmus: nam vel penes sacras Congregationes Indicis, aut Sancti Officii remanent cauterio inustæ, vel postea viri non solùm illis minimè adhærent, sed potiùs acriter refellunt. Rectè itaque Baldus, quod *qui contra omnes loquitur, non bene loquitur*.

5. Nota verò hic obiter Patrem Vidal *ubi suprà, num. 153.* Me citato docere, quod quantitas duarum unciarum sit parvitas materiæ excusans à jejunio, quod etiam. Me citato tenet Leandrus, *suprà, quæstione 5. §. 4.* & me citato Rucafull *in Praxi Theolog. Moral. tom. 2. log. 3. de Precept. Eccl. cap. 4. num. 55.* Hinc rectè Vidal. *numero 154.* infert me etiam citato posse jejunantem sine gravi culpa primo mane comedere duas uncias cibi, & bibere ad tolerandum facilius jejunium & postea circa meridiem prandere, & ad vesperas sumere refectiunculam; id autem tum sine veniali culpa. Infertur etiam ex hoc cum Leandro, *disput. 4. quæst. 14.* quod non frangeret jejunium, qui præfixam quantitatem unciarum octo, per unam, vel duas uncias excederet; quia excessus prædictus non est valde notabilis, ergo nec mortalis, & consequenter qui in illo præfixam collationis quantitatem excederet, non frangeret jejunium; licèt peccaret venialiter. Et tandem nota hic obiter Patrem Pasqualigum *decis. 42.* docere in diebus jejunii comedentem dimidiam circiter unciam carnis non peccare mortaliter; sed hanc opinionem nominatim contra illum meritò impugnat Leandrus *ubi suprà, disp. 2. quæst. 32.* & de hac quæstione ego alibi.

Sup. hoc sup. in Res. [illegible] & in Res. [illegible] § ult. & in aliis eorum [illegible]. Et pro contrario in vers. Hinc recte. hujus textus sup. in Res. [illegible] prope finem. Et pro contrario in vers. Infertur etiam hujus textus sup. in Res. [illegible] § ult. per totum [illegible]. Et pro contrario in vers. Et tandem hujus textus sup. in Res. [illegible] § [illegible] & in alio [illegible]

RESOL. XCVIII.

An in diebus jejuniorum licitum sit sine fractione jejunii sumere mala Massilica, mala Medica, uvam, & similia ad sedandam sitim, quoties quis voluerit?

Et an qui habet panem, legumina, poma, & similia, teneatur jejunare? Ex p.9. tt.6. & Misc. 1. Res. 14.

§. 1. Affirmativè respondet Pasqualigus *in praxi de jejun. decis.* 135. ubi sic ait: (Si tamen non deglutiretur substantia solida pomi, aut pyri; sed tantùm succus expressus, dum dentibus conteritur; tunc posset sumi, quoties urget sitis, quia idem esset, ac si biberetur: unde etiam ex tali succo solet fieri potus, qui licitè potest adhiberi, quoties libuerit, in die jejunii.

2. Si autem loquamur de malis Massilicis, vulgò, *Lemoni*, aut malis Medicis, vulgò, *Aranci*, & cæteris hujusmodi fructibus, poterunt adhiberi ad sedandam sitim, quoties libuerit; quia, quamvis videantur habere rationem cibi, dum tamen dentibus conteruntur, in liquorem resolvuntur, & per modum potus transmittuntur ad stomachum.) Ita ille. Qui postea *decis.* 136. hoc etiam concedit de uva: (Quia ait ipse, in uva reperitur substantia triplicis generis, nempè cortex, vinacea, seu lignea granula in acinis uvæ inclusa, & succus, qui exprimitur: quod patet quando uva conteritur: nam tota resolvitur in hanc triplicem substantiam. Ex hac autem triplici substantia, solus succus in stomacho digeritur, & convertitur in substantiam viventis: cætera autem minimè, sed integra in propria substantia egeruntur, non secùs ac res aliæ, quæ nec aptæ sunt ad nutriendum, nec habent rationem cibi.

3. Quando ergo comedimus uvam, idem est in ordine ad cibationem, & nutritionem, ac si sumeremus solùm succum ipsius; quia solus est aptus, ut digeratur: & quia cortex, & vinacea egeruntur in propria substantia, non possunt habere rationem cibi, atque adeò nec frangere jejunium Ecclesiasticum, per quod solus cibus nutritivus prohibetur; non secùs ac non frangitur, si sumeretur, & transglutiretur lignum, papyrus, palea, terra, & quid simile. Quare uva non potest frangere jejunium, ratione corticis, aut vinaceorum.

4. Sed neque ratione succi frangit jejunium; quia succus in sua substantia est vinum, & habet rationem potus; & proindè expressus ex materia apta, ut consecrari possit in Sacrificio Missæ; undè quia exprimitur, de acinis, quando uva dentibus conteritur, in ipso ore acquirit rationem potabilis, atque adeò transmittitur ad stomachum per modum potus. Et sicut mustum non frangit jejunium, quia est potus; ita nec etiam talis succus, quia reverà est mustum.) Hæc Pasqualigus.

5. Sed novissimè contra illum insurgit Pelliazarius sic asserens: *in Man. Regul. tom.1. tract.5. cap.5. num.*8. Moneo hic obiter, Pasqualigum *decis.* 135. *de jejunio*, docere, mala Massilica, vulgò, *Limoni*, & mala Medica vulgò, *Aranci*, posse in die jejunii absque peccato sumi à jejunante; ad sedandam sitim quoties libuerit idque procedere de aliis similibus fructibus, qualis, verbi gratia est uva. Probat: quia supradicta, esto, videantur habere rationem cibi, dum tamen dentibus conteruntur, resolvuntur in potum, sicque per modum potus in stomachum transmittuntur. Verùm mihi non probatur hæc doctrina: tum, quia est omninò singularis, & relaxativa Ecclesiastici jejunii, & alioquì raro benè loquitur, qui contra omnes loquitur: tum, quia dicti fructus sumi possunt per modum cibi, & per modum potus, multumque refert, sub qua ratione sumantur: siquidem sumpti per modum cibi frangunt jejunium; non item, si per modum potus: sumuntur autem per modum cibi, quando sumuntur non expressi, & paulatim dentibus conteruntur, per modum verò potus, quando expressi in vase aliquo epotantur.) Ita Pelliazarius, cui libenter adhæreo.

6. Et quidem res morales, moraliter, & non metaphysicè tractandæ sunt. Undè, si quis in mensa dentibus uvam premeret, & vinacea ejiceret, ut multi faciunt, deglutiendo tantùm succum ab illis elicitum, utique iste ab omnibus diceretur uvam comedere: ergo a fortiori dicendum est in nostro casu, uvam comedere, qui, & succum, & vinacea deglutit: ergo frangit jejunium. Deindè, si quis vinacea uvarum in torculari pressa sumeret in magna quantitate, quis diceret, eum illas comedendo non frangere jejunium? Ergo, quantò magis in casu nostro dicendum est, illum comedere, & frangere jejunium, qui succum simul, & vinacea dentibus pressa deglutit? Insuper vinacea uvarum dentibus pressa; semper aliquid succi imbibitum retinent: ergo, cùm illa degluttiuntur, dicendum est sumi per modum cibi, & alimentum præbere: ergo frangunt jejunium. Adde, quod si opinio affirmativa esset admittenda quis ad satietatem posset sine peccato mortali, & fractione jejunii, comedere Pyra, Persica, poma, malogranata, uvam, & similia cortices tantùm expuendo, sed succum degluttiendo? sed hoc dicere videtur absurdum: ergo.

7. Relinquendo itaque abstractiones metaphysicas, quæ in rebus moralibus tractandis, respuendæ sunt; assero constanter, sumentem uvam in quantitate notabili frangere jejunium: nam, qui comedit aliquem cibum in quantitate notabili in die jejunii, frangit jejunium: sed qui sumit uvam in die jejunii, dicit verè comedere cibum: ergo, si sumit uvam in quantitate notabili, reus erit fractionis jejunii. Minor hujus argumenti in qua est difficultas, communiter à Doctoribus firmatur, & inter illos agmen ducat sapientissimus Pater Joan. Dicastillus ex præstantissima Societate JESU Theologus *de Sacram. tom.* 1. *tract.* 4. *disp.* 2. *dub.*5. *num.* 86. ubi docet, quòd uva, & quicquid in ea est, cibus est, & moraliter habetur cibus, Et *numer.* 91. & 92. ait mustum in uva esse per modum cibi, *adeò ut frangeret jejunium, & censeret manducare, qui uvas comederet*. Ita ille, qui, ut vides, in terminis terminantibus casum nostrum determinat. Idem consumat Cornejus *in 3. part. D. Thomæ, tom.* 2. *tract.* 4. *quæst.* 74. *art.* 5. ubi docet quòd liquor non includitur intra ipsa grana uvarum per modum potus, sed potiùs per modum cibi: undè non dicitur bibi, sed manducari, & non habet statum, & modum, potus, *sed potiùs materiam cibi, cùm reverà simul ut reliqua manducetur*. Hæc Cornejus. Idem docet Præpositus *in 3. part. q.* 74. *art.* 5. *num.* 44. ubi sic ait: (Quamvis vinum ex uvis maturis confici possit ipsa, tamen non sunt vinum, sed sunt cibus, *etiamsi pellicula detrahatur*; undè, ne quidem, ea detracta, validè possunt consecrari.) Caspensis *in Cur. Theolog. tom.*2. *tract.* 22. *disp.*2. *sect.*3. *num.*18. Mustum (asserit) intra uvam est verè cibus, *& manducatur cum tota uvæ substantia*. Aversa *de Sacram. Euchar. quæst.* 2. *sect.* 5. *Uvas* (ait) *propriè manducamus*, nec rectè de uva diceretur hic potus, *sed rectè dicitur hic cibus*. Et tandem Coninch *de Sacram. q.* 74. *art.* 5. *num.* 153. sic asserit: (Uvæ verè nec sunt vinum, nec materia probabilis; sed potiùs sunt cibus; nec enim dicuntur bibi, sed comedi, *sicut pomum non est sicera, nec potus sed cibus*.) Vide etiam Reginald. *tom.*1. *lib.* 29. *cap.*2. *num.*24. Vasquez *in 3. part. tom.* 3. *disp.* 175. *cap.* 2. *n.* 14. Suarez *tom.*3. *disp.* 45. *sect.* 1. Hurtadum *de Sacram. disp.* 11. *diffic.*9. Lessium *in 3. part. quæst.*74. *art.*5. *num.*24. Palaum *tom.*4. *tract.*21. *punct.* 5. *num.* 7. Oparovium *de Sacram. tract. de Euchar. disput.* 2. *quæst.* 3. *punct.* 30. & alios communiter. Quod confirmatur: nam ut observat Ludovicus de S. Juan. *in Summa de Sacram. Euchar. quæst.* 1. *art.* 50. *difficult.* 3. (Uva sumpta in quacumque magna quantitate numquam inebriat; Ergo verè cibus dicenda non est. Et ideò rectè Doctores annumerantes cibos, quibus licitum est per consuetudinem vesci in collatione serotina jejunii, inter illos apponunt uvam.) Poterat itaque ex his omnibus, noster Pater Pasqualigus, sententiam, quam improbavimus, tanquàm probabilem non proponere, licèt id effecisse reor ad ostendendum tantum ingenii sui acumen; non, quia reverà illam probabilem existimaverit; & ideò rectè postea hanc suam opinionem, viris doctis reliquit maturandam: sed penes me semper acerba erit, & ideo in praxi numquam prorsus deducendam esse puto.

8. Verùm, quia hic sermo incidit de jejunio, apponam opinionem Patris Leandri a Murcia *in cap.* 2. *super cap.*3. *Regula D. Francisci* §.3. *num.*38. ubi sic ait: * (Aunque alguno tengan pan, legumbres, y fruta, para comer no tiene sufficientes manjares para hazer una comida entera, y cumplida, segun la forma del ayuno ecclesiastico. Esta sentencia la tienen Angles *in Floribus, materia de jejunio, prima parte, fol.* 404. y otros doctos modernos, à quien cita, y sigue el dicho Thomas Sanchez *ubi suprà, dub.* 15. *num.* 3. y consta, porque los dichos manjares solos son de poca sustancia, y de los que los Doctores señalan para hazer colacion luego non son sufficientes para hazer comida.) Ita ille.

RESOL. XCVIII.

An sine jejunii fractione licitum sit sumere interdiu parum cibi ne potus noceat?

Et an hoc est intelligendum toties quoties, dummodo id non fiat in fraudem jejunii, sed ne potus noceat? Ex p. 1. tt. 9. Res. 24.

§. 1. Res-

[illegible]

§. 1. Respondeo affirmativè; veluti exigua portio alicujus electuarii; quinque, vel sex amygdalas facchare confectas, vel quid simile. Ita Villalob. in sum. to. 1. tr. 23. diff. 8. n. 14. & Homobon. de exam. Eccl. p. 2. tr. 8. c. 7. q. 20. Reginaldus in praxi tom. 1. lib. 4. c. 14. dub. 4. n. 17. qui citat Sylvest. Mediu. Armillam.

2. Sed hanc sententiam limitat Azorius p. 1. lib. 7. c. 10. q. 7. dummodò non fit panis, herba, arboris fructus; sed exigua medicamenti portio, sive frustrum. At fallitur vir doctus, judicio Layman in Theol. mor. lib. 4. tract. 8. c. 1. n. 7. & Fagundex de Precept. Eccles. Precept. 4. lib. 1. cap. 2. num. 20. quia ista etiam per modum medicinæ sumi possunt, ne potus noceat: ergo, &c. Et ita etiam videtur sentire Emmanuel Sà verb. Jejun. num. 8. ubi sine ulla limitatione sic asserit: (Jejunium non violat potus aquæ, aut vini; neque etiam, si quid edatur, ne potus noceat. Vide Molfesium in summa, tom. 1. tr. 10. c. 5. num. 23. & Philiarchum de offic. Sacerdot. tom. 1. p. 2. lib. 1. c. 25. & hoc est intelligendum toties, quoties biberit; dummodo id non faciat in fraudem jejunii, sed ne potus noceat: & ita docet Fagundez Precept. 4. ubi suprà, lib. 3. c. 4. num. 15. cum aliis.

RESOL. XCIX.

An qui ne inurbanus videatur sumendo modicum cibi ab amico rogatus, peccet saltem venialiter? Ex part. 1. tractat. 9. Ref. 29.

§. 1. Affirmativè respondet Cajetan. in 2. 2. q. 147. art. 3. Sylvest. verb. Jejun. q. 4. Navarrus in Man. cap. 21. num. 13 Paludanus in 4. dist. 15. quæst. 4. art. 2. & ibidem Riccardus quæst. 3. art. 4. D. Antoninus p. 2. tit. 6. cap. 2. §. 6. Et ex Neotericis tenet etiam hanc sententiam S. Joann. de la Cruz in director. consc. part. 1. precept. 4. art. 4. dub. 1. concl. 1. Villalobos in summ. tom. 1. tractat. 23. diff. 6. num. 4. Azor. p. 1. lib. 7. cap. 9. q. 1. & ante illos Hieron. Llamas in sum. p. 3. c. 5. §. 25. qui acriter invehitur in contrarium sentientes: & ideò ait: (Quòd quis ab amicis rogatus possit comedere, etiam jejunans, licentia est Fratris Bartholomæi de Medina: sed non nostra neque doctissimorum virorum, imò neque Ecclesiæ, in totum fraudativa jejunii: inter Christianos enim rogatus, ut comedat, si respondeat: Jejuno hodie, neque inurbanus est, neque ampliùs rogatur ab aliquo, neque in minimo amicitia deperditur: & scio experientia, ex hac Medinæ licentia multos toto die cum jejunii irrisione ambulare de domo in domum, ut invitentur.) Ita Llamas.

2. Sed non benè loquitur hic Author, licèt Vir doctus, contra Medinam: nam ejus sententiam puto probabilissimam, quam docet in summ. lib. 1. cap. 14. §. 10. & novissimè tenet Petrus de Cenedo in quæst. canon. quæst. 41. num. 7. & etiam post illum ex Societate P. Fagundez Precept. 4. lib. 1. c. 4. n. 15. qui notat immeritò Llamas carpere Medina, cùm afferat, ex ejus licentia multos tota die cum jejunii irrisione diversuros de domo in domum, ut ab amicis invitentur. At, quis non videt, hanc consequentiam indignam esse Viro Theologo? nam Medina ita ait: (Però, si rogandole un amigo, despues de haver hecho colacion, toma un boçado para bever por via de amistad, no es peccado alguno.) Ubi nec pluries hoc fieri posse asserit; nec quod utatur hac cautela, ut ipse amicos quæreret, qui ipsum invitarent. Et ideò sententiam Medinæ Fagundex, ubi suprà n. 3. etiam de culpa veniali excusat propter quandam urbanitatem. Undè hoc etiam docuit Filliuc. tom. 1. tract. 27. p. 2. cap. 2. n. 41. Sed circa præsentem quæstionem vide etiam Emmanuel Sà verb. Jejunium, n. 4. Vegam in sum. tom. 1. c. 14. cas. 2. & Ledesmam in sum. tom. 2. tract. 27. c. 2. dub. 3.

RESOL. C.

An in die jejunii bibere vinum ad sustentationem, & famem sedandam sit illicitum?

Et præsertim ante prandium an violet jejunium? Ex p. 1. tr. 9. Ref. 23.

§. 1. Negativam sententiam ex neotericis mordicùs sustentat Reginald. in praxi, tom. 1. lib. 4. c. 13. sect. 1. num. 153. qui citat ex eadem met Societate Azorium p. 1. lib. 7. c. 10. qu. 4. in fin. & ex veteribus id docuerat Ricchard. in 4. dist. 15. art. 3. q. 7. Antoninus p. 2. tit. 6. c. 2. §. 9. Rosel. verb. Jejunium, n. 5. & tandem hanc sententiam docuit Vir doctus Medina Complutens. C. de jejun. q. 11. quam fateor esse probabilem.

2. Sed contrariam probabiliorem esse judico, quam docet Vegha in sum. tom. 1. c. 14. cas. 32. Homobonus de Bonis in exam. Eccl. p. 2. tract. 8. c. 7. q. 20. Filliucius tom. 2. tr. 27. p. 2. q. 10. n. 24. Molfesius in summ. tom. 1. tr. 10. cap. 3. num. 25. lib. 4. c. 2. dub. 11. num. 10. ubi sic ait: Potus ordinatur potiùs ad cibi per corpus distributionem, & sanguinis refrigerium, quàm, ut per se corpus alat: quòd si interdum alat, id per accidens est, & non tantùm alit, quantùm cibus. Undè Ecclesia ejus rationem habuit: quare, etiam si quis eo fine utatur, etiam immoderatè, non violabit præceptum Ecclesiæ de jejunio, etsi contra temperantiam peccet. Ita ille, & novissimè Fagundez de Precept. Ecclesiæ, tr. 4. lib. 1. cap. 3. num. 19. asserit, in more, & consuetudine positum esse vinum non violare jejunium, etsi ad famem sedandam sumatur; semper enim sumitur per modum potus.

3. Ex his apparet, quàm parum Confessarios movere debeat sententia Alex. de Ales p. 4. memb. 9. art. 1. §. 3. asserentis, vini potionem, præsertim ante prandium, jejunium violare: nam est contra communem Theologorum sententiam. Vide Villalob. in sum. tom. 1. tr. 23. diff. 8. n. 14. Homobonum de exam. Eccl. p. 2. tr. 8. c. 7. quæst. 20. Ledesm. in sum. tom. 2. tract. 17. c. 2. dub. 4. & alios.

RESOL. CI.

An licitum sit sequi unum horologium quoad jejunium Ecclesiasticum, & alterum quoad jejunium naturale?

Et hoc intelligitur in ipsamet media nocte. Ex p. 10. tr. 15. & Misc. 5. Ref. 29.

§. 1. Ut verbi gratia, si hodie sit dies jejunii possit quis audita hora duodecima unius horologii cœnare, comedere carnes, quas die sequenti licitè comedere potest, & postea audita hora duodecima alterius horologii possit sequi hoc secundum horologium, & juxta illud incipere ex tunc jejunium naturale, & die sequenti communicare? Et negativam sententiam firmat Eminentissimus Dominus meus Cardinalis Lugo de Euchar. d. 15. sect. 2. quem postea sequitur Leandrus de Sacram. tom. 2. tr. 7. disp. 5. q. 6. ex rationibus adductis a Lugo.

2. Dicendum est itaque non posse Sacerdotem amplecti unum horologium ad solvendum jejunium Ecclesiasticum præcedentis diei, & alterum postea ad inchoandum jejunium naturale, quod requiritur ad celebrandum die sequente, sed debere sequi idem horologium pro utroque præcepto. Nam licet præcepta sint diversa, & singulis præceptis seorsim videatur satisfieri) in quo meritò agnoscit Lugo differentiam aliquam ab exemplis adductis) non satis fit tamen toti legi, seu utrique præcepto simul, unde videntur illi sequi eadem inconvenientia. Nam stante (inquit) illo duplici præcepto, ego debeo ex complexione utriusque præcepti abstinentiam à cibo post comestionem unicam diei præcedentis, seu post refectiunculam serotinam usque ad Missam, vel Communionem diei sequentis, & Superior habetur jus ex vi utriusque præcepti ad hoc totum, ergo habet jus ad prohibendam variationem horologiorum, ex qua impeditur observantia, & redditio totius illius debiti, ad quod certum habebat jus, quod enim id debeatur unico, duplici præcepto parum refert. Pone enim te ex duplici titulo diverso debere Petro ex justitia duo aliqua etiam diversa v. g. ex uno contractu debes non auferre ab ipso equum tuum toto hoc anno, rursus ex alio contractu, vel alio titulo debes centum nummos si anno sequenti abstuleris equum, tunc ultima die anni post mediam noctem juxta unum horologium exigis ab eo equum sciens te contrahere obligationem solvendi centum nummos in conditione positos, auferens equum post mediam noctem intra annum sequentem. Accepto equo sonat signum mediæ noctis in secundo horologio, tunc mutato consilio vis secundùm horologium, & contendis te nihil debere, quia non abstulisti equum intra secundum, sed intra primum annum. Nemo dicet te liberum esse, & potuisse in præjudicium Petri mutare sententiam, quia licet ex diversis contractibus, verè tamen debebat Petro in conscientia non aufere equum nisi solvendo centum nummos; Debebas enim non auferre absolutè anno præcedente ex primo contractu, debebas item ex secundo contractu non auferre anno sequenti nisi solvendo centum nummos, ergo Petrus habebat jus certum, ne auferretur ipsi equus nisi cum obligatione solvendi centum nummos, quo tamen jure fraudatur per illam variationem, & mutationem sententiæ juxta diversa horologia. Fatendum ergo est licèt liberum sit homini accipere pro regula quodlibet horologium, non tamen esse liberum recedere ab illo in præjudicium Creditoris, quia eo ipso quod unum horologium accipit, videtur renunciare omnibus aliis, & se habere perindè ac si non esset ullum aliud, alioquin Creditor habet jus non permittendi quod utatur illo horologio, ne hoc modo perdat jus suum quod

habet certum ad totum illud completum. Sic ergo superior ex vi duplicis præcepti habet jus certum, ut post comestionem hodiernam homo nihil comedat ante Communionem crastinam, quo jure fraudatur, si homo juxta primum horologium cœnet post mediam noctem, & juxta secundum celebrat cras, ergo non debet concedi talis libertas, sed dicendum, quod eo ipso quo vult homo accipere primum horologium pro regula ad cœnandum, obligat se implicite ad sustinendam illam regulam, quandiu de ejus errore constat, ne superior fundetur jure suo, quod habebat ex complexione utriusque præcedenti, ut homo nihil comederet ante Communionem crastinam post prandium, vel refectiunculam hodiernam.

3. Sed licèt hæc omnia acutè dicta à Cardinali Lugo fateatur Dicastillus *de Sacram. tom. 1. tract. 4. disp. 9. dub. 16. n. 321.* tamen in illis agnoscit multa difficilia, quæ apud ipsum videre poteris. Et tandem sic asserit: Regula igitur erit pro omni materia tam Justitiæ quàm alia quavis, ut tunc non liceat variare horologium quando sequatur alterutrius elusio si de duobus præceptis agatur, Quando verò utrumque vigere, & servari potest, licebit sententiarum, seu horologiorum variatio, sicut etiam in casu unius præcepti si variatio non tollat quo minus præceptum unicum integrò probabiliter servetur, licebit variare. Si fieri potest licitè, ut in inceptione diei jejunii sequatur quis tardius horologium, & in finiendo eodem die sequatur celerius v. g. pro fine diei præcedentis jejunium, atque adeò pro initio diei jejunii sequor horologium tardius, & comedo carnes post audiram duodecimam, seu signum mediæ noctis in celeriori horologio (si duret discrepantia tota die) & tempore finiendi diei sequor celerius horologium, & hoc puto licere etiamsi sit variatio sententiæ, quia præceptum impletur probabiliter, nempè quia juxta sententiam probabilem, horologii tardioris non incipit dies nisi post mediam horam à tempore celarioris, in fine verò juxta sententiam celerioris probabilem finitur dies media ante tempus, quod designatur à tardiore, atque adeò probabile est per 24. horas servari leges jejunii. Nec obstat, quod fortè inde fiet, ut revera non intercedant nisi 23. cum dimidia; nam de hoc errore, ut supponimus non constat, & temporis designatio accipi debet juxta regulas moraliter receptas, & usuales, talis autem regula est, alterutrum horologium, & probabile est, quod horologium, quod mane forte erraverat, vespere non erret, aut è contra, & utraque sententia est in utroque tempore probabilis.

4. Nihilominus, quamvia quæ huc usque diximus vera sint, & eo modo accepta, regula Lugonis mihi non displiceat, adhuc in aliquo casu videtur probabile, quod quis secutus unum horologium ad solvendum jejunium Ecclesiasticum unius diei possit postea amplecti horologii tardioris sententiam, & cum illo incipere diem, & jejunium pro Communione. Nam si quis vel ignorans hoc quod audivit esse prius horologium, sed potius eredens ultimum, imò putans esse unicum, audito signo mediæ noctis comedit putans jam certo moraliter finitam diem jejunii, postea verò audivit aliud horologium, ita ut probabile sit illud, quod comedit, comedisse die præcedente, quamvis bona fide fecerit putans esse aliam diem, atque adeo sine peccato, non video, quid prohibeat illum se gerere pro jejunio juxta probabilem sententiam secundi horologii, & si placuerit communicare. In hoc enim casu mutat quidem sententiam, & variat horologia, sed non ex primaria electione variationis, sed ex accidenti, quatenus nesciens illam esse regulam præter unicam primi horologii, illam cœpit sequi, postea verò se accommodat alteri regulæ, quam videt probabilem, in quo casu non sequuntur ea inconvenientia, quæ supra cum Lugone deducebamus. Et hæc omnia docet Dicastillus, *ubi suprà*, cui libenter adhæreo.

R E S O L. CII.

An si quis ante prandium per quartam partem horæ sumeret cibum, frangeret jejunium?

Et an in die jejunii possit quis parum sibi sumere casu, quo prandium sit valdè dilatandum?

Et an inservientes mensæ sæcularium possint jejuniorum diebus aliquid cibi sumere antequam serviant, & postea comedere?

Idem est de Religiosis inservientibus mensæ.

Et an Religiosi legentes ad mensam possint ante lectionem aliquid comedere?

Sed adhuc superest difficultas, an hujusmodi servientes, & legentes possint diebus jejunii ante servitium, & lectionem non solum in modica quantitate, cibum sumere, sed etiam in magna?

Et notatur, quod si quis inadvertenter cibum sumeret etiam pluries, & etiam carnium in die jejunii, jejunium non frangit, ideo exindè tenetur servare jejunium. Ex part. 10. tr. 14. & Misc. 4. Ref. 63. aliàs 61.

§. 1. NEgativè respondeo cum Leandro *de præcept. Eccl. tract. 5. disp. 5. q. 30.* ubi sic ait: An omnes jejunantes possint licitè sumere paulò ante prandium, quodcumque genus cibi, & in quacumque quantitate: Respondeo posse sumere quodcumque genus cibi, & in quacumque quantitate paulò ante prandium, hoc est quarta parte horæ, plus minusve ante prandium. Ratio est, quia illa comestio, seu sumptio cibi anticipata per hoc breve tempus, unam, & eamdem facit moraliter comestionem; cum prandio: ergo licita erit, & sic sine fractione jejunii sumi à quocumque poterit. Idem docet Pater Vidal *in Arca Theol. Moral. tit. de jejunio Inquisit. 1. n. 62.* sic asserentis: Addo non violare jejunium sumentem paulò ante prandium aliquid cibi etiam in magna quantitate, dummodò ante prandium non interponatur notabile tempus, sed tantùm illud, quod moraliter censetur idem cum tempore prandii, ut est per quartam partem horæ, aut tertiam ad summum. Ratio est, quia tunc illa comestio habetur tanquam proxima dispositio ad prandium; & veluti inceptio ipsius prandii, undè non erit diversa comestio, sed pars unius integræ comestionis cum ipso prandio. Ideò, &c. Et hæc omnia præter Doctores citatos, docet etiam Pasqualigus *decis. 127. per totam*; quibus ego libenter adhæreo. Sup. hoc vg doctr. eorum R. sequenti.

2. Sed hic obiter pro Confessariis observanda sunt aliqua. Primo, quod in die jejunii possit quis parum cibi sumere, casu quo prandium sit valdè dilatandum, quia longa dilatio prandii, communiter loquendo, semper causat debilitatem, sed propter hanc obviandam, est licitum sumere mane aliquid cibi: ergo. Secundum: inservientes mensis Sæcularium posse jejuniorum diebus aliquid cibi sumere, antequam serviant, & postea comedere: quia tunc omnes, tam Domini, quam eis servientes, incipiunt prandium: sed horum, per aliquod interrumpitur tempus, ut muneri suo satisfaciant. Tertiò: etiam Religiosos inservientes mensæ, posse sine fractione jejunii aliquid comedere, antequam serviant, quia eadem pro his, ac pro sæcularibus ministrantibus militat ratio. Quartò, posse Religiosos legentes ad mensam, ante lectionem aliquid comedere; quia jam censetur pro omnibus Religiosis prandium inceptum: ergo sive parum, sive multum legentes legant, omnes possunt absolutè aliquid ante lectionem comedere, & postea prosequi, aut finire cœnam. Sed difficultas est, an hujusmodi ad mensam servientes, & legentes possint diebus jejunii ante servitium, & lectionem, non solùm in modica quantitate cibum præsumere, verùm etiam in magna? Et respondeo posse etiam cibum in quacumque magna quantitate præsumere; quia ut suprà est visum, prædicta sumptio cibi, est inchoatio prandii, post servitium, & lectionem futuri; ergo cùm eadem comestio fit cum sequente moraliter, nihil refert quod id, quod præsumitur fit in parva, aut in magna quantitate. Et hæc omnia docent Doctores, quos citat, & sequitur Leandrus, *ubi suprà quæst. 24. usque ad quæst. 29.* Sup. hoc secundo, Tertio, & Quarto loquitur inf in R. 108. ad med.

3. Notandum est hic obiter, quòd si quis inadvertenter cibum sumeret in die jejunii, jejunium non frangeret, sed tenetur illud servare, quia licèt illa comestio, vel quia carnium, vel quia pluries facta, substantiæ jejunii adversati videatur, tamen prorsus est involuntaria respectu jejunii, nec præceptum videtur solvi, nisi per actum voluntarium. Et si casus accideret in Praxi: ita me gererem, ut si comestio sit æquivalens prandio, eo die non sumat nisi refectiunculam, si comestio æquipolleat refectiunculæ, sumat eo die tantùm prandium; si neutri ob parvitatem æquivaleat, tunc sumat prandium, & refectiunculam servans formam jejunii. Et si Auctorem hujus praxis desideras, vide Rocafull. *in Praxi Theol. moral. tom. 2. lib. 3. de præcept. Eccl. cap. 2. num. 59.* Sup. hoc sup. in Ref. 7 & in fine Ref. 1, & inf in Ref. 106. §. ult. in princ.

R E S O L. CIII.

An in anticipatione comestionis in die jejunii detur parvitas materiæ?

Idem est, si comestio postponitur.

Et pro utroque casu assignatur hora. Ex p. 5. tr. 5. Ref. 10.

§. 1. NEgativam sententiam docet novissimè Joannes Sancius *in selectis, disput. 53. num. 2.* ubi sic ait. Indulgendo jejunantibus, quòd hora undecima queant se reficere, latus terminus assignatur, infra quem nullus extat debilis, aliàs si alter posset assignari infra illum a Sup. hoc in R. præcet. & in Ref. seq.

etiam

etiam aliud parvum spatium licet anteponere, & sic in infinitum. Devenirendum igitur est ad terminum, infra quem alius non designetur, sicut in sponsalibus septennium completum Mathematicè requiritur. Sicut etiam ætas, quæ jure præscribitur, in indivisibili consistit, ne quisquam possit illa suo privato judicio mutare, ut benè advertit Sanchez *l. 1. de matr. disp. 16.* Aegid. *disp. 21. n. 55.* Basil. *lib. 12. c. 5.* Hurt. *de mat. diffic. 14.* Sic & hora, quæ communiter à Doctoribus assignatur, (quod enim parum distat à re, nihil distare videtur,) non habet locum in termino præscripto à jure, sive quod æquivalet, à communi Doctorum. Ita Sancius, nimis quidem scrupulosè.

Quo hanc sequetur, & quantor §. Notandum est, sed Lge eam per totam & vide inf. Ref. 105.

2. Et ideo aliqui putant, per semihoram, immò & aliqui per horam non peccare laicos mortaliter, si anticiparent in die jeunii comestionem, & ita ego *in par. 1. tract. 9. resol. 17.* pro hac sententia adduxi Molfesium, & Filliucium. Verùm hæc quæstio in mea opinione non habet difficultatem; nam ego cum multis Doctoribus ut patet *in loco citato*, docui, quamlibet anticipationem horæ in comestione jejunii non esse peccatum mortale, & ita etiam hanc sententiam docet Ioann. Henriquez *in compend. cas. moral. cap. 38. num. 5.* ubi sic ait. (En el dia de ayuno se deue comer à hora competente, que es, desde las onze del dia hasta las tres de la tarde, pero si la comida se antepusiesse, ò pospusiesse de su hora no sera pecado mortal, sino venial, como lo dize Toleno *lib. 6. cap. 4. num. 4.* Y si se antepusiesse o pospusiesse con causa, no sera pecado alguno como por razon de aver a caminar, y en este punto anduvo muy riguroso Navarro *c. 21. nu. 27.* diziendo que es pecado mortal anteponer la hora de la comida.) Ita ille, quicquid in contrarium asserat Ludovicus de San Juan *in summ. qq. del ayuno, art. 13. diffic. 1. cap. 2.*

Sup. hoc in Ref. not. praeced. §. Notandum, & in. 1. & inf. Ref. 105.

RESOL. CIV.

An qui in diebus jejunii notabiliter anticipat horam comedendi, peccet mortaliter?

Et quæritur, quantum possit absque dicto peccato mortali præveniri dicta hora comedendi?

Et an Religiosi qui habent privilegium anticipandi prandium per horam possint per horam cum dimidia prandium ante meridiem prævenire? Ex p. 1. tr. 9. Ref. 27.

Sup. hac lege doctr. doctrum praecedent Ref.

§. 1. AFfirmativè respondet ex neotericis novissimè Fagundez *Præcep. 4. lib. 1. cap. 13. num. 4.* & ex eadem Societate Reginaldus *tom. 1. lib. 4. cap. 15. num. 191.* *Azorius p. 1. lib. 7. c. 12. qu. 4.* quod antea docuerat Caietan. *in 2. tr. 147. art. 7.* Navarrus *in Man. c. 21. n. 27.* Paludanus *in dist. 15. qu. 4. art. 4. concl. 1.* Covarr. *lib. 4. var. resol. cap. 20. num. 14.* Sylvest. *verb. jejunium, n. 13.* Homobonus *de exam. Eccles. p. 1. tract. 5. c. 20. p. 90.* Ledesma *in sum. tom. 2. tract. 17. c. 2. dub. 4. ante 5. concl.* S. Joann. de la Cruz *in direct. conf. pa. 1. precept. 4. art. 4. dub. 8. concl. 2.*

2. Hæc opinio est probabilis: sed contrariam probabiliorem esse existimo, & illam docet Lessius *lib. 4. cap. 2. dub. 2. num. 13.* Molfesius *in sum. tom. 1. tract. 10. c. 5. nu 16.* Toletus *in sum. lib. 6. c. 2. n. 8.* Villalobos *in summ. tom. 1. tract. 13. dub. 9. nu. 2.* Filliucius *tom. 2. tract. 27. p. 2. c. 4. n. 70.* Bonacina *de leg. disp. ult. q. 1. punct. 4. n. 3.* Fernandez *in exam. Theol. mor. p. 2. cap. 8. §. 6. num. 6.* Angelus *verb. jejunium, num. 2.* Innocentius de Rubrici *de observac. jejun. nu. 3.* Palat. *in sum.* Cajet. *verb. jejun.* Riccard. *in 4. dist. 15. art. 3. qu. 8. in fin.* Vide etiam Layman *in Theol. mor. lib. 4. tr. 8. cap. 1. num. 11.* Et ratio est: quia talis anticipatio est solùm mutatio accidentalis jejunii: ergo non est peccatum mortale. Quòd verò sit mutatio accidentalis, patet: nam hora comedendi ex successu temporis magnam habuit varietatem in Ecclesia: ergo determinatio horæ in jejunio, nunquam fuit de ipsius essentia; quia, quæ sunt de essentia, immutari non possunt absque immutatione ejus, quod per eam constitutum est. Adde, quod si per talem anticipationem violaretur jejunium, non teneretur quis adhuc ampliùs jejunare: sed hoc asserere est absurdum: ergo, &c.

Sup. hoc in Ref. praecor §. ult. per tot. & in Ref. seq.

3. Notandum est verò, quòd si sine causa anticipetur notabiliter dicta hora comedendi, erit peccatum veniale: si aliqua justa causa subsit, neque veniale peccatum erit; ut, si iter ineundum sit, vel hospites dimittendi, concio habenda post meridiem, prælectio in Academia, vel alia gravis occupatio, quæ liberam mentem à cibo, & potu requirit.

Sup. hoc ibid. & signanter in Ref. praecor.

4. Sed dices, stando in contraria opinione, quæ asserit, hoc esse peccatum mortale, quantum possit absque dicto mortali peccato præveniri dicta hora comedendi? Molfesius nimis laxè *in sum. tom. 1. tr. 10. cap. 5. num. 15.* putat per horam circiter: nimis scrupulosè Azorius *p. 1. lib. 7. c. 11. qu. 4.* per quadrantem. Sed probabiliter, & sine formidine Azorii, Filliucius *tom. 2. tr. 27. p. 2. c. 4. n. 73.* putat per mediam horam: quia ejusmodi anticipatio non est notabilis, quidquid in contrarium sentiat Fagundez *Præcept. 4. lib. 4. cap. 3. num. 4.* ubi putat, semihoram esse tempus notabile: ergo, &c.

5. Sed in nostra sententia, quæ in hac anticipatione non agnoscit culpam mortalem, dicta anticipatio mediæ horæ non esset, ut benè notat Filliucius, neque peccatum veniale secùs, si ultra mediam horam anticipatio efficeretur; nam ita esset culpa tantò gravior venialiter, quantò ab eo longiùs recederetur: cùm verò Religiosi habeant privilegium anticipandi prandium per horam, sequitur, posse dictos Religiosos privilegiatos per horam cum dimidia absque ulla culpa prandium ante meridiem prævenire.

RESOL. CV.

Verum, qui ob justam causam comederet hora octava, aut nona ob iter agendum v. g. aut hospitibus inserviendum teneatur illo die ad jejunandum?

Et an qui putat se iter facturum, vel laboraturum, & ideo inculpatè summo manè comedit animo non jejunandi, & tamen postea causa aliqua impeditus est, ne iter ageret, an in tali casu teneatur jejunare? Ex p. 1. tr. 9. Ref. 48.

Sup. hoc Cap. in Ref. 101. in fine, & in Ref. 104. § Notandum est, sed lege eas per totum.

§. 1. QUi asseruit, horam non esse de essentia jejunii, ut nos *superius* diximus, affirmativè respondebunt. Et ita docet Beja *p. 1. decis. cas. 45.* Vega *in sum. par. 1. c. 14. cas. 33.* Moure *in sum. par. 2. c. 8. §. 2. num. 5.* Lopez *in instruct. par. 2. cap. 112.* Rodriquez *in qq. Regular. tom. 2. qu. 100. art. 2.* & alii.

2. Sed Sancius, qui novissimè suas Selectas disputationes edidit *in disp. 53. num. 5.* contrarium docet: quia hora undecima est de substantia jejunii, vel saltem intrinseca illa. Ergo solvitur jejunium ex anteversione horæ. Nec putat distinguendum esse, quando solvatur ex justa causa, vel absque illa? & citat plures Doctores. Unde infert, non teneri amplius jejunare, qui malitiosè comedit, anticipando notabiliter horam jejunii. Item, qui putabat, se iter facturum, vel laboraturum; & ideò inculpatè summo manè comedit, animo non jejunandi, & tamen posteà causa aliqua impeditus est, ne iter ageret, vel laboraret; docet etiam in tali casu, quòd non teneatur jejunare; at contrarium docet Layman *in Theol. mor. lib. 4. tract. 8. c. 1. num. 4.* qui citat Vivaldum.

RESOL. CVI.

An quis medio prandii surgat ad aliquid occurrens, possit postea redire ad continuandum prandium in die jejunii?

Et quid, si longa mora intercesserit, quamvis spatium duarum horarum intercurrerit, dummodò à principio surgat animo postea continuandi?

Et si quis surrexit à mensa animo non redeundi, si fortè prandium adhuc duraret, possit iterum, mutata intentione, ad convivas redire, à quibus recesserit? Ex par. 1. tract. 9. Ref. 32.

Sup. hoc in Ref. seq.

§. 1. REsponden affirmativè cum Fagundez *Præcept. 4. lib. 1. cap. 4. num. 3.* Fernandez *in exam. Theol. moral. par. 2. cap. 8. §. 3. num. 8.* Toleto *lib. 6. cap. 2. num. 7.* dummodo non habuerit animum ampliùs non comedendi, & interruptio sit parva; quæ quando talis sit, remittitur ad arbitrium boni viri. Ita Reginaldus *tom. 1. lib. 4. cap. 14. num. 177.* Azorius *par. 1. lib. 7. cap. 11. q. 1.* & alii: licèt Bonacina *de legib. disp. ult. quæst. 1. punct. 3. num. 10.* putet, hoc esse licitum, etiamsi longa temporis mora intercesserit; dummodo, ut diximus, surgat à prandio animo postea continuandi. Unde putat Sancius *in Selectis, disput. 52. n. 4.* hoc etiam esse licitum, quamvis spatium duarum horarum intercurrerit.

2. Notandum tamen, quòd in hoc casu probabiliter putat etiam Lessius *lib. 4. c. 2. dub. 2. num. 11.* & Layman *in Theol. mor. lib. 4. tr. 8. c. 1. n. 6.* quòd si quis surrexerit à mensa animo non redeundi, si fortè prandium adhuc duraret, posset iterum mutata intentione ad convivas redire, à quibus recesserat: quod posteà etiam docet Villal. *in sum. tom. 1. tr. 23. diffic. 6. n. 2.* qui etiam addit, quòd (si el que tenia cogida ya la servilleta, pensando que se habia acabado la comida, si despues le traen otra cosa que comer, no quiebra el ayuno comiendola, porque no es mas de una comida, y si supiera, que hauia mas, esperara.)

3. Sed plus addit Filliuc. *tom. 2. tract. 27. p. 2. c. 2. q. 10. n. 41.*

nempè, quòd si etiam non adesset alius conviva, si prandium instauraret intra breve tempus, ut quadrantem horæ, vel paulò magis probabile est, non frangi jejunium: quia reputatur una comestio moraliter: quod etiam antea docuerat noster Molfes. *in sum. tr.10. c.1. cap.5. num.* 27. ubi sic asserit: (Quando est modica interuptio, etiam sine animo repetendi prandium, non judicatur fractio jejunii, ut surgens à mensa accedat in aulam; vel alio, ut comedat electuaria, sive res de sacchato, & sic de aliis.) Ita Molfesius.

4. Notandum est etiam, quòd Portel. *in addit. ad dub. reg. verb. jejunium n.* 10. putat, spatium mediæ horæ non esse magnam interruptionem, ut non possit quis redire ad cœnam, nisi (addit) quod manducavit, esse sufficiens ad sustentationem jejunii: nam non posset iterum comedere absque fratione jejunii.

RESOL. CVII.

An frangat jejunium, si quis, urgente aliquo negotio per longam tempus interrumperet prandium?

Et quod sit hoc tempus longum? Ex p. to. tr. 14. & Misc. 4. Ref. 64. aliàs 62.

Sup. hoc in Ref. pr[illegible]

§. 1. NEgativè responder Pater Pasqualigus, *decis.* 121. *nu.* 5. & 6. docens nullo modo frangi jejunium, etiamsi (urgente aliquo negotio) usque ad noctem prandium interrumperetur. Ratio ejus est; quia, cùm illa interruptio, licèt satis longa, non sit voluntaria, sed ex necessitate; secunda comestio censetur pars, & complementum prioris comestionis, quæ imperfecta fuit relicta. Sed ego alibi cum pluribus Doctoribus existimavi verè frangere jejunium, illum, qui per longum tempus, ad arbitrium boni viri prandium interrumperet.

Alibi, in Ref. [illegible]

2. Sed novissimè Pater Leandrus *de Præcept. Eccles. tract.* 5. *quæst.* 33. sub distinctione respondit, quod ille, qui etiam ob justam causam interrumpit per ampliùs quam per duas horas prandium, seu cœnam, non possit absque violatione jejunii ad ipsam complendam redire, si comedent aliàs in prima comestione sumpsit cibi quantitatem sufficientem ad jejunium tolerandum: quia hoc tempus in hoc casu, sufficientissimum videtur ad dividendas omninò illas comestiones, & consequenter ad violandum jejunium, ut expressè docet Lessius; *lib.* 4. *cap.* 1. *num.* 11. *vers. Inferetur quarto.* Qui verò per minoris temporis spatium interrumperet, nullo modo violaret. Ita Leandrus, qui citat Sancium, Angles, & Ludovicum de San Juan: Et huic opinioni etiam ego adhæreo; quod non audeo facere cum sententia Patris Pasqualigi; contra quam sic novissimè etiam asserit Pater Martinus de San Joseph *in Monit. à Confessar. tom.* 1. *lib.* 2. *tr.* 5. *de jejunio, num.* 10. (El que en dic de ayuno, aviendo comencado à comer, se levanta dexando la comida per alguna occasion de negocio, con animo de boluer à comer puede acabar el negocio, y boluer à comer, como la interrupcion no sea tan larga: que se iuzgue per dos comidas: porque moralmente se continua comida, avunque se interrumpa por espacio de una hora. Trullenchez, *lib.* 3. *tom.* 1. *cap.* 1. *dub.* 6. *n.* 2. Lessius, *l.* 2. *c.* 4. *dub.* 13. *n.* 11. Bonacina *de Præcept. Eccles. disp. alt. pun.* 1. *n.* 10. Fillilucius, *tom.* 2. *tract.* 27. *c.* 3. *n.* 41. Navar. *cap.* 21. *num.* 13. Reginald. 1. *tom. lib.* 4. *num.* 177. Cajetanus, *in summa, verb. jejunium,* Villalobos, *tr.* 32. *diffic.* 6. *n.* Toletus, *lib.* 6. *c.* 2. *n.* 5. Sanch. *in selectis, q.* 52. *n.* 4. qui citat Angles *in floribus, de Jejunio, disp.* 9. *de unica comestione, art.* 12. *diffic.* 1. qui dizen ambos, que se puede boluer à comer, aunque ayan passado dos horas. Hocusque Martinus; cui adde Roccafull *in Praxi Theol. Mor. tom.* 2. *lib.* 3. *de Præcept. Eccles. capite* 4. *num.* 60.

Sup. hoc [illegible]

RESOL. CVIII.

An famuli inservientes Dominis frangant jejunium comedendo gulosè fragmenta ciborum?

Et an servitores, & lectores ad mensam possint assumere aliquid ante talem lectionem, & servitium, licet nullam habeant necessitatem? Ex p. 4. tr. 4. & Misc. Ref. 142.

§. 1. HIc casus passim accidit, & ad illum affirmativè olim respondit quidam Confessarius; sed negativam sententiam tenendam esse puto, quam docet Sanchez, *in opusc. to.* 2. *lib.* 5. *c.* 1. *dub.* 24. *nu.* 3. ubi sic asserit: Famuli qui inserviunt mensis dominorum, non frangunt jejunium comedendo gulosè ex iis, quæ de mensa tollunt, si statim post dominos suos sint comesturi, quia totum reputatur unica comestio, & possunt illo modo incipere comestionem. Ita ille, qui etiam antea *n.* 2. docuerat, servitores & lectores ad mensam posse assumere aliquid ante talem lectionem, vel servitium, non tantùm per modum medicinæ, ut possint debitè exequi officium, sed etiam per modum cibi & sustentationis, & ad sublevandam famem, licèt nullam habeant necessitatem, quia possunt tunc velle incipere comestionem, & finito servitio, vel lectione perficere. Hæc Sanch. satis quidem probabiliter.

Sup. hoc in Ref. [illegible]

RESOL. CIX.

An in die jejunii licitum sit collationem serotinam manè sumere, & nocturno tempore cœnam capere?

Et notatur, quod mutatio talis refectiunculæ, si efficiatur ex causa justa, ut v. g. propter studium, propter aliqua negotia agenda in die, propter iter, propter lectionem perlegendam, vel sermonem faciendum, propter vigilias nocturnas, & quid simile, non erit neque peccatum veniale. Ex par. 1. tract. 9. Ref. 33.

§. 1. NEgativam sententiam sub onere peccati mortalis docuerunt Azorius *p.* 1. *lib.* 7. *cap.* 8. *qu.* 6. Llamas *in summa, p.* 3. *c.* 5. §. 26. Fagundez *Præcept.* 4. *lib.* 1. *c.* 4. *nu.* 16. cum aliis, quia (ait ille) collatio serotina non à jure, sed à consuetudine introducta est: ergo serotina tantùm collatio licita erit, & non matutina, cùm adhuc matutina per consuetudinem non sit introducta.

Sup. hoc [illegible]

2. Hæc sententia est probabilis: sed probabiliorem esse contrariam existimo. Dico igitur, sine rationabili causa collationem serotinam manè sumere, esse tantùm peccatum veniale, Et ita docet Layman *in Theol. moral. lib.* 4. *tr.* 8. *cap.* 1. *n.* 10. Fernandez *in exam. Theol. moral. par.* 2. *cap.* 8. §. 3. *num.* 7. Toletus *lib.* 6. *c.* 2. *nu.* 8. Filliuc. *to.* 1. *tract.* 27. *p.* 2. *c.* 2. *nu.* 28. Lessius *lib.* 4. *c.* 3. *dub.* 2. *n.* 11. Villalobos *in summa, tom.* 1. *tract.* 23. *diffic.* 7. *n.* 2. & alii. Et ratio est: quia ita faciendo non violatur substantia jejunii, sed tantùm mutatur circumstantia illius cœnulæ.

3. Notandum est tamen, quòd mutatio talis refectiunculæ, si efficiatur ex justa causa, ut v. gr. propter studium, propter aliqua negotia agenda in die, propter iter, propter lectionem prælegendam, vel sermonem faciendum, propter vigilias nocturnas, vel quid similes; tunc, inquam, talis mutatio non erit, neque peccatum veniale. Ita docent DD. citati, quibus adde Cenedum *in quæst. canon. quæst.* 45. *num.* 6. *in fin.* Bejam *part.* 1. *cas.* 3. Naldum *in summ. verb. jejunium, num.* 8. Molfesium *in summ. tom.* 1. *tract.* 10. *cap.* 5. *n.* 37. & alios.

Sup. hoc in Ref. [illegible]

RESOL. CX.

An qui sine cœna accepta dormire non valet, teneatur manè collationem sumere, cœnam ad noctem differendo?

Vel an in tali casu non teneatur quis jejunare? Ex par. 1. tr. 9. Ref. 51.

§. 1. NEgativè respondet Sancius *in suis select. disp.* 54. *nu.* 13. quia non servatur jejunium sumpta collatiuncula. Sed hoc mihi non placet. Alia ratio mihi arridet, quam etiam ipse affert, & est: quia non obligatur aliquis ordinem refectionum pervertere: sed tutò poterit se communi hominum consuetudini aptare. Igitur in tali casu non tenetur quis jejunare ut docet Cajetanus *verb. jejunium cap.* 2. Lopez *in instruct. p.* 2. *c.* 111. Filliucius *tom.* 2. *tract.* 27. *cap.* 6. *nu.* 130. Ludovicus de S. Iuan *in sum. p.* 1. *tract. de jejun. ar.* 6. & alii.

Sup. hoc [illegible]

RESOL. CXI.

In Vigilia Resurrectionis, & Pentecostes, an collatio serotina possit fieri in majori quantitate?

Et docetur in Vigilia Nativitatis Domini posse fieri in quantitate sexdecim unciarum.

Et quid, si jejunium Jubilæi cadat in prædicta Vigilia Nativitatis Domini?

Et an in præfata Vigilia Nativitatis Domini ex fructibus sine conservis possit collatio serotina sumi sine mensura, & usque ad satietatem, idque in casu: quo etiam Vigilia incidat in Sabbatho, & dies Nativitatis Domini in feria secunda?

Et an hæc consuetudo vigeat in Hispania etiam inter Religiosos?

Et notatur si jejunium reddat inhabiles ad canendum Musicos, & cantores excusari à jejunio, non solum pro servitio Ecclesiæ sed etiam pro solatio Principis.

Et additur Presbyteros causa conservandæ vocis posse in Quadragesima vesci ovis? Ex p. to. tract. 12. & Misc. 2. Resol. 41.

§. 1. Pos-

§. 1. POsse hoc fieri in quantitate unciarum sexdecim in Vigilia Nativitatis, ego alibi docui, & magis amplè loquitur novissimè Martinus de San Joseph *in Monita Confess. tom. 1. lib. 2. tract. 5. de Jejunio*, num. 3. ubi sic ait: En la Vigilia de Nauidad ha introduzido la costumbre, que se puedan hartar los que hazen colacion de frutas, y conseruas, y cosas semeiantes, como no se coman manjares de mas sustancia, como los que se suelen cumer à medio dia. Sed me citato asserit aliquos docere, que esta costumbre no ha preualecido entre Religiosos. Verùm non deseram hic apponere verba Patris Pellizzarii *in Manual. Regular. tom. 1. tract. 5. cap. 5. num.* 13. sic me citato, asserentis: Addo quod attinet ad refectiunculam sumi solitam in Vigilia Nativitatis Domini; Doctores communiter ampliare ejus quantitatem, nixos communi Fidelium usui ubique inducto; ut duplò major solito fiat refectiuncula. Quare Fagundez ait, quòd cùm juxtà mentem Suarez ordinaria collatio 8. uncias habere possit ex fructibus, & pane, aut dulciaribus; in Vigilia Nativitatis licebit sumere 16. uncias, plus minùs, Sancius *verò in selectis, disp. 52. num.* 10. ait in præfata Vigilia ex fructibus, sive conservis posse sumi usque ad saturitatem: idque etiam in casu, quo Vigilia incidat in Sabbato & dies Nativitatis in feria secunda, cùm etiam tunc Vigilia in Sabbato celebretur, nec amplior refectiuncula negari debeat ex eo quod inter Vigiliam, & Festum Nativitatis mediet dies Dominica; quamvis tandem concedat Sancius *num.* 11. sumentem in tali casu refectiunculam adeo magnam violare jejunium, utpotè exigens ex essentia sua unicam comestionem, sine peccato tamen excusante consuetudine, quam ipsemet Sancius addit, *num.* 10. vigere in Hispania, etiam inter Religiosos, sumendi scilicet in Vigilia Nativitatis de fructibus, & conservis absque mensura. Ita Sancius, non dissentiente Sanch. *qui lib. 5. consil. cap. 1. d. 26.* admittit in pervigilio Nativitatis posse sumi collationem duplò majorem, imò & triplò: idque etsi Festum Nativitatis contingat in Feria 2. & ejus Vigilia in Sabbato. Idem sentiunt Diana *part. 1. tract. 9. resolut.* 35. Azorius *p. 1. lib. 6. c. 8. qu.* 8. aliique docti recentiores. Hucusque Pelizzarius.

2. Sed difficultas est an idem dicendum sit de Vigiliis Paschatis, Resurrectionis, & Pentecostes: & affirmativè respondet noster Pater Pasqualigus *in praxi de Jejunio, decis. 93. num. 2. & 3.* & novissimè Leandrus, *de præcept. Eccles. tract. 5. disp. 4. qu. 18, & 19.* quia nimirum tale jejunium est jejunium lætitiæ. Lætitia enim Paschatis incipit in ipsa Vigilia, in qua non præparatio ad Festum Resurrectionis, sed ipsa Resurrectio celebratur, cantatur Missa solemnis in paramentis albis, cantatur, *Alleluja*, cantatur Hymnus *Exultet*, & omnia plena sunt lætitia, undè etiam jejunium debet esse mixtum lætitia, atque adeò cum ampliori refectiuncula vespertina. Idem quoque ob eandem rationem dicendum puto de Vigiliæ Pentecostes; nam jejunium quoque ipsius est jejunium lætitiæ, sicut dies ipse Vigiliæ. Unde est Vigilia privilegiata, non secus ac quælibet alia, & quodammodo incipit in ipsa solemnitas Festi subsequentis, & proinde celebratur Officium cum paramentis rubeis, quæ omnia indicant solemnitatem specialem conjunctam cum quadam speciali lætitia.

3. At ut verum fatear, non possum adhærere huic opinioni: nam in his casibus id tantum licitè possumus, quod consuetudo nobis permitit, vt communiter obseruant Doctores: sed in Vigiliis Paschatis & Pentecostes consuetudo non permittit majorem quantitatem, quàm solitam: Ergo tantum illam sumere possumus. Et ita nostram sententiam nominatim contra Pasqualigum tenet nouissimè doctus, & amicissimus Pater Gregorius Gobat ex Societate, *de Jubilæo duplici, cap. 28. num.* 208. vbi sic asserit: Talis vespertina collatiuncula permittitur pro Jubilæo, qualis pro die jejunii currentis: nam Bullæ nullam hic faciunt restrictionem, & ut paulo antè dixi, non imperant nisi commune, seu vulgare jejunium. Unde, si jejunium Jubilæi cadat in Vigiliam Nativitatis Domini, fas ei it duplò, aut triplò majorem ex bullariis refectiunculam sumere, quàm aliàs: quia ex multorum sententia tanta permittitur illo die, & censet Pasqualigus *in praxi jejunii decis.* 93. eandem quantitatem permitti in Vigilia Paschatis, & Pentecostes, eò quòd hæ sint etiam Vigiliæ lætitiæ. Sed nisi huic rationi suffragetur alicubi recepta consuetudo, admittenda non est, quandoquidem tota vespertinæ collatiunculæ ratio, & modus pendet non tam à jure scripto, aut ratione, quàm à consuetudine. Ita ille, & ego.

4 Nota hic obiter si Jejunium reddat inhabiles ad canendum, Musicos, & Cantores excusari à Jejunio: & ita in Hispania fuisse consultum. Ratio est, quia hoc officium est pium in servitium Ecclesiæ, & magni laboris. Et addit, Presbyteros, causa conservandæ vocis, posse in Quadragesima vesci ovis, quia non est adstrictus quis causa Jejunii diminutè suum exequi officium. Et ita docet me citato Joseph Roccafull, *tom. 2. de Præcept. Ecclesiæ lib. 3. cap. 9. num.* 182. & me citato Leandrus, *tom. 3. de Præcept. Eccles. tract. 5. disput. 8. quæst.* 126. & me citato Pasqualigus *in Praxi de Jejunio decis.* 338. & me citato Martinus de San Joseph *in Monial. Confess. tom. 1. lib. 2. tract. 13. num.* 22. ubi sic: Los Cantores conduzidos per estipendio, y los que tienen Prebenda por el canto, estan escusados de ayunar, si el ayuno estorna al exercicio de la voz. Y lo mismo es en los Cantores aquien dan salario, porque siruan de solez algun Principe.

RESOL. CXII.

An in Vigilia Nativitatis Domini si quis vellet sumere collationem serotinam manè, possit illam sumere in quantitate, qua licitum est illam sumere serò?

Et supponitur in collatione serotina Vigilia Nativitatis Domini posse sumi duplicem majorem quantitatem, quam licitum est sumere in aliis jejuniis etiam si Vigilia incidat in Sabbato, & festum Nativitatis in feria secunda? Ex par. 9. tr. 6. & Misc. 1. Res. 17.

§. 1. DE hoc casu olim interrogatus fui à quodam Eminentissimo. Pro quo suppono id, quod *alibi* firmavi, in collatione serotina Vigilia Nativitatis, posse sumi duplicè majorem quātitatem, quàm licitum est sumere in aliis jejuniis. Ergo si in aliis licitum est sumere uncias octo, erit in illa licitum sumere uncias 16. & ita, me citato, tenet Joannes Henriquez *in qq. pract. sect. 16. q. 5.*

2. Suppono secundo, aliquos probabiliter asserere, quòd si dies Nativitatis veniat feria secunda, & transferatur jejunium in Sabbatum, licitum esse in Sabbatho sumere in collatione eandem duplicatam quantitatem unciarum 16. & ita, præter Doctores à me *alibi* citatos, docuit nunquam satis laudatus Basilius Pontius, teste Caramuele *in Regul. D. Benedicti, disp. 128. num.* 1613. sic asserente: (In vigilia Nativitatis poteris facere collationem secundùm usum Patriæ, & Communitatis, non aliter: quia magna quantitas non ubicunque recepta. Inciderat natalis Domini in feriam secundam, unde ratio videbatur cessare: consultus doctissimus P. Magister Basilius de Leon, Cathedraticus primatius in Universitate Salmanticensi, respondit, posse illa die Sabbathi fieri collationem in magna quantitate, cui subscribo.) Ita ille.

3. His positis, ad casum propositum affirmativè respondet Pellixarius *in Man. Regal. tom. 1. tract. 5. cap. 5. num.* 13. ubi sic asserit: (Illud etiam hic moneo, in vigilia Nativitatis sumi posse collationem pinguem modo *suprà* dicto, etiam in casu, quo, dilata cœna in vesperam, sub meridiem sumat refectiunculam: & probo, tum ex eo, quod Doctores *suprà* concedunt posse sumi collationem tam copiosam, etiam in casu, quo vigilia Nativitatis incidat in Sabbatho, & festum Nativitatis in feria secunda, (in quo casu æquè cessat ratio concedendi refectiunculam adeò magnam,) labor, scilicet, nocturni Officii, ac in præsenti casu, quo dilata cœna in vesperam, sub meridiem sumitur collatio: tum quia ratio inducendi consuetudinem refectiunculæ adeò magnæ in vigilia Nativitatis, videtur esse excellentia Festi: non autem solus labor nocturni Officii: talis autem ratio æque procedit, sive collatio sumatur meridie, sive vespere, ut patet. Ita in terminis docti viri à me consulti.) Ita ille.

4. Sed, ut verum fatear, ego magis adhæreo sententiæ negativæ: nam talis consuetudo in collatione nocturna tantùm prævaluit. Et ita nostram sententiam tenet Trullench *in Decal. tom. 1. lib. 3. cap. 3. dub. 6. num.* 11. & ante illum Sanchez *in opusc. tom. 2. lib. 4. cap. 1. dub. 26. numer.* 6. Non audeo tamen damnare sententiam Patris Pellizzarii, imò puto probabilem: est enim jejunium illud, jejunium lætitiæ.

RESOL. CXIII.

An collatio serotina in Vigilia Nativitatis Domini sit sumenda in magna quantitate ratione consuetudinis.

Et an talis extensio militet etiam in Religiosis difficultas est.

Et notatur Curiales Romanos non frangere jejunium facientes collationem, ut vulgo dicitur grossam secundum consuetudinem Romanæ Curiæ. Ex p. 1. tr. 9. Res. 55.

§. 1. PRima opinio negat: ita Navarrus *in Man. cap. 21. num.* 13. reprobans contrariam consuetudinem.

Idem

Idem docet Rodriquez *in sum. tom.1.c.21.n.10.* Anton. Bernard. *in sum. c.22. n.23.* Angles *in 4. tract. de jejun. q. 9. art. 2. diff. dub. 1.* & alii.

2. Secunda opinio affirmat, ubi talis consuetudo adesset; & sic docet Villalobos *in sum. tom. 1. tract. 23. diff. 7. num. 5.* Ledesma *ubi suprà.* Llamas Beja *part. 3. cas. 3.* Medina *in instruct. Sac. part. 14. §. 10.* & alii.

3. Tertia opinio distinguit, & est Petri de Cenedo *in quæst. canon. q. 41. num. 5.* ubi sic asserit: (In Diœcesibus & Provinciis, ubi sic usu receptum est, ut in vigilia Nativitatis Domini assumi possit in collationem, quantùm libuerit ex variis fructibus neque Prælati reclamant; sed potiùs ipsi Confessores, & Prædicatores eam consuetudinem sequuntur, hujusmodi certè consuetudo excusabit à transgressione præcepti jejunii; & in hoc casu procedit opinio affirmans. Si autem in aliquibus Provinciis ab hac consuetudine reclamant Prælati, neque viri timorati eam acceptant, non excusentur à culpa: quia videtur potiùs corruptela, quàm consuetudo rationabilis. Et in hoc casu procedit opinio negans.) Ita Cenedus.

4. Quid ego sentiam, dicam breviter. Omnes istæ tres sententiæ sunt probabiles: sed quia Azorius *p. 1. lib. 7. c. 8. q. 8.* affirmat, ubicumque in Vigilia Nativitatis ferè esse consuetudine introductum, ut duplo major solito collatio serotina efficiatur; ideò puto cum Fagundez *Præcep. 4. lib. 1. c. 24. nu. 19.* in tali die posse sumi pro refectiuncula uncias sexdecim plùs, minusve ex pane, vel ex dulciariibus.

5. Sed an talis extensio militet etiam pro Religiosis difficultas est: nam Hieronymus Llamas *in sum. p. 3. c. 5. §. 25.* putat, talem consuetudinem invaluisse apud Religiosos sed hoc mordicùs negat Villalobos, *ubi suprà, in summa, tom. 1. tract. 23. diff. 7. num. 5.* Ledesma *in summ. tom. 2. tr. 27. c. 2. concl. 4. in fin.* ubi ait: Entre los Religiosos esta costumbre no ha prevalecido. Et in nostra Religione certum est non extare. Ideò negativè respondendum videtur.

6. Notandum est ex his, Curiales Romanos non frangere jejunium, facientes collationem grossam, secundùm consuetudinem Romanæ Curiæ: quia tales videntur generaliter dispensati, postquàm Papa sciens eam tolerat, nec Confessores, & Prædicatores, eam damnant; licèt hoc, ut benè observat Cenedo, *ubi sup. n. 4.* non, quia efficitur & committitur Romæ, in aliis Provinciis, & regnis extendendum est. Vide Cajet. *in verb. 5. jejunium, juxta fin.* Armil. *in sum. verb. eod. n. 32.* Toletum *lib. 7. cap. 8. in fin.* & alios.

RESOL. CXIV.

An si quis v.g. emisit votum jejunandi singulis sextis Feriis, & in illis aliquando incidat Vigilia Nativitatis Domini, possit in collatione serotina sumere quantitatem pinguiorem?

Et supponitur in prædicta vigilia posse sumi in majori quantitate etiam in casu, quo ipsa vigilia cadat in Sabbato, & dies Nativitatis Domini in feria secunda.

Et infertur, quod Religiosus Franciscanus, qui ex voto tenetur jejunare à festo omnium Sanctorum usque ad Nativitatem Domini non potest refectionem vespertinam pinguem sumere in vigilia Nativitatis ejusdem.

Et an supradicta doctrina non procedat, si collatiuncula vespertina sumeretur, manè vel meridie in dicta vigilia Nativitatis. Ex par. 10. tr. 12. & Misc. 2. Res. 45.

§. 1. SUpponold, quod alibi docui: & me citato docet novissimè Martinus de San Joseph *in Man. Conf. tom. 1. lib. 2. tract. 5. de jejun. n. 3.* ubi sic ait. En la Vigilia de Navidad ha introduzido la costumbre, que se puedan hartar los que hazen colacion de frutas, y conservas, y cosas semejantes, como no se coman manjares de mas substancia, como los que se suelen comer à medio dia. Ita ille.

2. Sed non deseram hic apponere verba Machadi, *tom. 1. lib. 2. par. 4. tract. 3. docum. 7. nu. 4.* sic me citato asserentis: A cerca de le colacion de la noche de Navidad, si sea licita usque ad saturitatem, siendo de las cosas permitidas en colacion, no es dotrina constante entre los Dotores; porque avunque muchos comunemente defienden, que si; por averlo entablado assi la costumbre. Navarro, y otros que le siguen, condenan la colacion, que excede de la ordinaria; porque no juagan per legitima la costumbre, que la ha introduzido. Otros dizen, que se puede hazer doblada la colacion, ò tres vezes mayor que la ordinaria. Però el Dotor Sanchez, no solamente prueva, que es licito hazer colacion quanto cada uno quisiere, como sea de cosas permitidas en colacion, sino que tambien goza deste privilegio el Sabado, que se ayuna por caer el dia de Navidad en Lunes. Ita Machadus. Supposito itaque quòd saltem in Vigilia Nativitatis collatiuncula duplò possit sumi: v.g. secundum nostram sententiam, usque ad uncias sexdecim; quod concedit præter Doctores à me alibi citatos Escobar *in Theol. mor. tract. 1. exam. 13. c. 1. n. 102.*

3. Difficultas est, an hoc etiam sit licitum, si quis teneretur in illa die jejunare ratione voti emissi; & negativè respondet Rodriquez, docens non posse consuetudinem introduci contrà ea, quæ sunt de jure divino, sed solùm contrà ea, quæ sunt de jure humano positivo: obligatio autem ex voto proveniens est de jure Divino, idcircò contra talem obligationem nulla poterit legitima introduci consuetudo. Ex hac doctrina infert idem Auctor, Franciscanus, qui ex voto tenetur jejunare à Festo omnium Sanctorum usque ad Nativitatem Domini, non posse refectionem vespertinam pinguem sumere in Vigilia Nativitatis ejusdem.

4. Verùm, his non obstantibus, affirmativæ sententiæ adhæret Pater Bardi *de consuetudine, disceps. 6. cap. 1. §. 24. nu. 2.* nisi oppositum in vovendo intentum fuerit, posse sumi ab ipso vovente pinguem refectiunculam in Vigilia Natalis Domini. Et ratio est, quia votum de aliqua materia non obligat, nisi eo modo, quo lex Ecclesiastica circa eandem materiam, quæ cùm obliget eo die ad jejunium, permittens vespertinam refectiunculam pinguiorem, eodem modo obligat votum, dum oppositum non constat de intentione voventis. Antecedens autem est nobis probatum, illud autem tali pacto ostendo: votum est quædam lex privata, quam vovens sibi imponit: ergo in dubio præsumendum est, quod lex ista privata imposita fuerit eo modo, quo lex universalis Ecclesiastica versatur circa eandem materiam, per illam proinde moderatur. Et hæc omnia docet Bardi *ut suprà*, qui citat Sanchez, Faustum, & Pasqualigum: quibus adde Pellizzarium, *in Manu. Regul. tom. 1. tr. 5. cap. 5. num. 14.* & ego libenter huic sententiæ calculum meum adjungo.

5. Verùm, an supradicta opinio procedat si collatiuncula vespertina sumeretur mane in dicta Vigilia Nativitatis, ut solent facere aliqui Eminentissimi Cardinales hic Romæ. Et negativè respondet Trullench *in Decalog. tom. 1. lib. 3. cap. 2. dub. 3. nu. 9.* ubi docet, ea quæ dicuntur de majori collatione Vigilia Nativitatis, intelligenda esse si nocte sumatur: secùs autem si in meridie: nam consuetudo in collatione nocturna tantùm prævaluit: sed aliqui probabiliter affirmativæ sententiæ adhærent, ut Pelliazarius, *loco citato* à me alibi adductus: cui nunc addo Patrem Pasqualigum *in Praxi de jejunio, decis. 102. n. 9.*

RESOL. CXV.

An habentes Bullam Cruciata possint in collatione vespertina jejunii sumere aliquid casei, vel lactis, vulgo dicto Cascavallo, *seu* tomazao?

Et an in Vigilia Nativitatis Domini possit sumi collatiuncula duplo, aut triplo major, solito?

Et quid est dicendum, si Vigilia Nativitatis Domini sit in Sabbato, & licet in illo Sabbato, occurrat simul jejunium quatuor Temporum?

Et an qui potest vesci carnibus in die jejunii, & propter devotionem vult aliquo die vesci lacticiniis, & ovis, teneatur jejunare? Ex p. 5. tr. 4. & Misc. 2. Res. 12.

§. 4. AFfirmativam sententiam docet Turrianus *in sum. p. 1. cap. 256. dub. 37. concl. 2.* ubi sic ait. Sumi etiam potest in refectiuncula aliquid casei, vel lactis ab his, qui possunt vesci lacticiniis. Ita ille.

§. 2. Sed negativam sententiam tenet Sanchez *in opusc. tom. 1. lib. 5. cap. 1. dub. 25. n. 4.* ubi sic asserit. Collatio non potest fieri cum caseo, lacte, cremore amigdalina, & triticeo, id est, *Almendrada, y Almidon.* Hæc Sanchez. Et revera si Turrian. *loco citato concl. 3. & 5.* docet collationem serotinam non posse fieri cum piscibus, neque cum pisciculis parvis, vel ovis, nescio quare asserat posse fieri cum caseo, nisi velis dicere, in sui favorem DD. communiter asserere bellaria, quæ sumuntur ante, & post cœnam, licitè sumi in refectiuncula serotina, sed caseum ponendum videtur inter bellaria, quæ sumuntur post cœnam: ergo, &c. Et ita sententiam Turriani videtur etiam docere Bossius *de triplici Jub. sect. 4. cas. 18. nu. 532.* ubi sic ait. Non negarem etiam in Quadragesima, ubi quis esset dispensatus quoad lacticinia, posse unà cum pane adhibere parum casei in collatione, quia cernimus communiter caseum in jentaculis apponi. Ita ille. Licèt subdat tutius esse abstinere, idque consulendum.

3. Notandum est etiam hic obiter in vigilia Nativitatis posse sumi collatiunculam duplo majori solito, ita ego alibi, & novissimè Turrian. *ubi sup. dub. 8. concl. 3.* Imò Sanchez ex doctis junioribus *loco citato dub. 26. num. 1.* putat

dictam

dictam collatiunculam in tali die sumi posse triplo majorem, quam in aliis diebus, & testatur de usu timoratorum etiam Religiosorum, qui extendit hoc, etiamsi Nativitas Domini accidat feria secunda, & sic Vigilia sit in Sabbato & licèt in illo Sabbato occurrat simul jejunium quatuor temporum, quia adhuc illa vigilia est vigilia Nativitatis, & id quod dignius est trahit ad se minus dignum, & testatur Sanchez sic determinasse multos viros doctos, relatè disputata. Sed hanc opinionem adversùs Sanchez reprobat novissime Bossius *tr. de Jubilao sect. 4. cas. 18. nu. 156.* Verùm opinionem Sanchez sequitur alter Sanchez, Joannes videlicet, *in selectis disp. 52. n. 10.* & Turrianus *ubi suprà dub. 38. concl. 4.* assereos quòd quando dies Nativitatis est feria secunda, & vigilia Sabbato antecedenti, licita est quantitas ex usu.

4. Notandum etiam quòd qui potest vesci carnibus in die jejunii, & propter devotionem vult aliquo die vesci lacticioiis, vel ovis, non tenetur jejunare. Ita Turrianus *loc. cit. dub. 35. concl. 6.*

R E S O L. CXVI.

De quantitate, & qualitate collationis serotina.

Et an si quis inadvertenter sumat cibum plures, ob id non frangat jejunium, & ob id à collatiuncula nocturna sumi solita abstineri non tenebitur, nisi nimis proximè ad horam refectionis nocturna esset cibus assumptus.

Et quid est dicendum de collatione largiori Nobilium, Ex p. 1. tr. 9. Res. 1.

§. 1. SUppono, tanquam certum, ex communi DD. sententia, unicam comestionem esse de essentia jejunii; sed collationem serotinam, in tali tempore, licitam esse ratione consuetudinis, etiamsi sumatur alendi causa. Videndum modò est, in qua quantitate, & qualitate dicta collatio facienda sit.

2. Et quoad primum respondeo, quòd prima sententia docet, quantitatem trium unciarum licitam esse. Ita Jacob. de Grassis *in decis. p. 1. l. 2. c. 37. n. 59.* Secunda sententia extendit hanc quantitatem ad uncias quatuor. Ita Homobonus *in exam. Eccles. p. 1. tr. 6. c. 20. q. 90.* Victorellus *in Notis ad Man. Nav. c. 21. num. 13.* & alii. Tertia sententia sex uncias concedit. Ita Villalobos *in sum. tom. 1. tract. 23. dub. 7. n. 4.* & alii. Quarta sententia uncias octo permittit. Ita Fagundez *de pracept. Eccles. tract. 4. lib. 1. cap. 4. num. 13. & 19.* qui etiam asserit, sic respondisse Suarez, cùm de tali quantitate interrogaretur. Et tandem quinta sententia putat, * quartam partem eorum quæ jejunanti sufficerent ad ordinariam suam cœnam, non esse quantitatem notabilem. Ita Reginal. *in praxi, tom. 1. lib. 4. cap. 14. dub. 10. num. 185.* Layman *in Theolog. mor. lib. 4. tract. 8. cap. 1. num. 9.* & Filliucius *tom. 5. tract. 57. part. 2. cap. 3. quæst. 7. num. 13.* ubi ita in celebri Academia Theologorum definitum esse testatur.

3. Quid ego sentiam, dicam breviter. Primam, & secundam opinionem puto nimis rigidam. Tertiam, & maximè quartam, tanquàm benignoiorem, & probabilem, libenter amplector. Quintam verò sententiam, nimis laxam existimo. Nec valet dicere, quòd quarta pars in aliis rebus pro modica haberi solet: nam respondetur primò, hoc non esse absolutè verum: nam, si quis laboraret in die festo per spatium sex horarum, peccaret mortaliter, neque excusaretur ratione parvitatis materiæ, quam in tali casu puto esse duas horas; & tamen spatium sex horarum est quarta pars diei festi. Ergo, &c.

4. Secundò respondetur, collationem serotinam non jam esse licitam, quia sumitur in parva materia, & quantitate; nam alioquin licitè sumeretur à principio, quod est falsum: sed licita est, quia consuetudo illam introduxit. Sed numquam per consuetudinem introductum fuit, ut aliquis in dicta collatione sumeret quartam partem cœnæ. Ergo talem quantitatem sumere illicitum erit. Undè semper mihi summopere placuit sententia Lessii *lib. 4. cap. 2. dubit. 5. num. 11.* Bonacinæ *de legib. disp. ult. quæst. 1. punct. 3. num. 2.* & aliorum asserentium, circa quantitatem collationis serotinæ standum esse locorum consuetudini: nam, ut sæpè *suprà* dictum est; dicta collatio fuit per consuetudinem introducta: ergo sumenda erit juxta limites receptæ consuetudinis.

5. Verum est, quòd talis consuetudo non est intelligenda de illa, quæ viget apud viros parum timoratos; sed de illa, quæ viget apud viros bonos, & conscientiæ timoratæ, ut rectè notavit Fernandez *de exam. Theolog. p. 2. cap. 8. §. 2. num. 9.* Toletus *lib. 6. cap. 2. num. 4.* & alii. Hinc doctissimus Petrus Cenedo *in p. canon. quæst. 41. num. 4.* sic asseruit, (Advertendum est, etiam circa quantitatem collationis serotinæ, servandam esse tantùm consuetudinem bonorum, ac timoratæ conscientiæ virorum; non verò aliorum, etiamsi dicatur contrarium esse præceptum à majori parte populi. Ita ille.

6. Sed, cùm quantitatem unciarum octo in dicta collatione licitam esse *suprà* ex sententia Fagundez, & Suarez statutum sit; in hoc puncto non multos habebimus adversarios: quia talem quantitatem ab omnibus cum acclamatione, & brachiis expansis sustinendam esse video. Difficultas ergo erit qualitatem ciborum dictæ collationis: nam multi pessimè in illa sumunt pisces, ova, & cætera lacticinia, quibus possunt ex privilegio vesci. Ideò, quoad secundum punctum, de qualitate ciborum, assero, in dicta collatione, sub onere peccati mortalis, quantitatem licitam non posse sumi in piscibus, ovis, & aliis lacticiniis, seu cibis substantialibus in cœna manducari solitis. Et ratio est manifesta: quia, ut dictum est, collatio est licita propter consuetudinem: sed consuetudo, quæ introduxit dictam collationem, non solùm præscripsit, & præscribit quantitatem; sed etiam qualitatem ciborum: numquam verò per consuetudinem in collatione introducti sunt cibi, qui communiter ordinantur ad sustentationem, & inter fercula apponuntur, ut pisces, ova, legumina, &c. ergo talia manducare illicitum, & peccatum erit. Verùm, quia multi nolunt hanc veritatem intelligere, ponam per extensum verba Doctorum.

7. * Villalobos *in sum. tom. 1. tract. 23. dub. 7. num. 3.* No se puede hazer colacion con pescado, ò huevos, ni tan poco con legumbres, porque la materia de colacion es pan, conservas, frutas, y yervas, &c.

8. Azorius *part. 1. lib. 7. cap. 8. quæst. 9.* (In refectiuncula vespertina solùm edi possunt, quæ ante, vel post prandium sumi solent quales sunt, fructus arborum, herbæ, & alii quidam fructus leviores sumi soliti ea tantum ratione, ne potus stomacho officiat: ut proinde sit corruptela, si ii cibi sumantur, qui potissimùm ad nutriendum valent, qualia sunt legumina, & pisces.)

9. Reginaldus *in praxi, tom. 1. lib. 4. disp. 14. dub. 10. nu. 185.* (In collatione serotina solùm edi possunt, quæ ante, vel post prandium, aut cœnam aliàs sumi solent, qualia sunt, electuaria, fructus arborum, putà ficus, uva, nuces, pyra, poma, herbæ, &c. Si enim secùs fiat, idest, sumantur alii cibi, & qui valent potissimum ad nutriendum, ut sunt pisces, & legumina, non erit refectiuncula, sed jejunium solvetur.)

10. * Filliucius *tom. 2. tract. 27. p. 2. c. 2. dub. 6. num. 30.* Cibi, qui communiter ordinantur ad sustentandam naturam, & inter fercula apponuntur, videntur prohibiti esse: tales sunt, pisces, ova, item juscula ex leguminibus, amygdalato, & hujusmodi: hæc enim omnia prohibentur; quia non solent numerari inter cibos ad jentacula, sed inter cibos ad alendam, & sustentandam naturam.

11. Layman *in Theol. moral. lib. 4. tract. 8. capit. 1. num. 9.* (Qualitatem cibi in collatione sumendi, ajunt DD. communiter esse fructus, aut herbas, adjuncto etiam pane: vel pisciculo parvo, secundùm Azorium: sed ego puto eum loqui de pisciculo parvo, qui fumo siccatus, vel aceto maceratus sit, qualis etiam inter leviores cibos numerari solet, uti colligitur *ex cap. Presbyter. dist. 82. & cap. 2. de homicidio*, nam posteà ipse Azor. corruptelam esse ait, si ii cibi sumantur, quia potissimùm ad nutriendum valent, qualia sunt legumina, & pisces.)

12. Stephanus Fagundez *de Pracept. Eccles. tr. 4. l. 1. cap. 4. num. 18.* (Consuetudine ubique receptum est, ut in refectiuncula soli fructus, cum modico panis capiantur: & hanc consuetudinem excedere non est licitum. Et si aliqui nonnihil piscis adhibere soleant, id quidem per corruptelam faciunt, non per consuetudinem legitimam: communis enim consuetudo est, ut fructus modici, & modicum panis in collatione adhibeatur, non pisciculi parvi, nec tantillum magni piscis: non enim quantitas materiæ, sed materia prohibetur.)

13. Sancius *in Selectis, disp. 52. num. 8.* (Nec ex cibis ad cœnam aptis, etiam in minori censura, poterit accipi refectio: obstat enim ad id consuetudo contraria, quasi non excusaretur collatiuncula de herbis, & fructibus, neutiquam etiam nequiret assumi.)

14. Joseph Angles *de Jejunio, q. 9. art. 5. dub. 4.* (In collatione serotina ne illa sumantur, quæ per se ad nutriendum ordinantur, quales cibi sunt pisces, ova, & cætera: nam in illa, quamquam similis quantitas non violaret jejunium, ratione tamen qualitatis violaret.)

15. Vivaldus *in candel. aur. p. ult. c. 11. n. 25.* (In refectiuncula concedi potest frustulum panis cum pyro, pomove, cum uva, vel paucis ficis, nucibus, vel his similibus.)

16. Be-

16. [illegible]rarduc. *in sum. cor. p. 1. c. 1. nu. 69.* (In collatione serotina concedi possunt aliqua electuaria, confectiones, vel panis dulciarius, fructus, herbæ, &c. quæ ad nutriendum principaliter ordinata non sunt.)

17. Petrus Ledesma *in sum. com. 2. tract. 17. cap. 1. diffic. 5. concl.* 4. Uno puede hazer colacion con la cantidad de un quarteron de pan, y tres, ò quatros azeytunas, y un poco de conserva, ò otra cosa semejante. Et paulò post fol. 691. No se pueden comer en colacion huevos, ni otras cosas semejantes que sirven de cena,

18. Jacobus de Graffeis *in decis. p. 1. l. 2. cap. 39. num. 29.* (Collatio de sero fieri potest, vel sumendo parum fructuum, vel ficuum, vel panis solius, vel utriusque, juxta morem regionis.)

19. Vegha *in sum. p. 1. cap. 14. cas. 5.* Es licito hazer la colacion, no solo con fruta, ò pan, ò yervas disiunctivè, sino à un tambien conjunctim, & simul.)

20. Antonius de Litteratis *in sum. p. 2. c. 19. n. 4.* (Jejunans in sero diei non debet sumere aliquod comestibile, quod in prandio consuetum est sumere; sed aliquid per modum medicinæ, ne potus illi noceat.)

21. Molfesius *in sum. com. 1. tr. 10. c. 3. n. 24.* (Nihil interest, si in pane, vel fructibus fiat hujusmodi collatio, quamvis decentiùs fiat in fructibus.)

22. Sylvius *in 2. 2. q. 147. art. 6. Quæritur 2.* (Consuetudini standum est, quantùm ad qualitatem ejus, quod pro collatione sumitur. Modicum panis accipi potest, vel seorsim, vel una cum fructibus, herbis, aliisque cibis levioribus, cujusmodi sunt ficus, uvæ, nuces, poma, vel alia ex saccharo condita: imò, & aliquid casei, vel butyri, ubi ita consuetudo obtinuit, non est illicitum.)

Vide etiam Lavorium *tr. de Jubileo, p. 1. cap. 20. num. 10.* Bejam *p. 1. cas. 3.* Sylvest. *verb. jejunium, q. 3. nu.* 10. Rodriquez *in sum. com. 1. cap. 23. num.* 8. Medinam *in instruct. Confess. lib. 1. c. 13. §. 10.* Llamas *in sum. part. 3. cap. 5. §. 24.* Ortiz, *in sum. cap. 19. num.* 10.

23. Ex his omnibus apparet, sine ratione, & fundamento, contra communem DD. sententiam, loquutum fuisse Bonac. *de legib. disp. ult. punct. 3. q. 1. n. 3.* ubi asserit, in serotina collatione non tam cibi qualitatem, quam quantitatem attendendam esse: nam, ut *suprà* ex ore omnium Theologorum probatum est, qualitas cibi in refectiuncula frangeret jejunium. Et ita etiam sentiunt plures Patres nostræ Religionis, & ex Societate Jesu, à me de hac re consulti: undè minimè dubitandum est, contrarium facientes peccare mortaliter, & frangere jejunium. Scripsi hæc ad comprimendam audaciam aliquorum, qui ex authoritate Bonacinæ, contrariam sententiam in praxi consulere audebant: quæ quidem sententia non est probabilis; sed falsa: quia est destituta rationibus, & est contra communem, ut visum est. Ergo, &c.

24. Nota tamen hìc obiter, quòd si inadvertenter quis sumat cibum pluries, non ob id frangit jejunium, neque ob id a collatiuncula noctu sumi solita abstinere tenebitur, nisi nimis proximè ad horam refectionis nocturnæ esset cibus assumptus, Et docet Sancius *in Selectis, disp. 52. n. 3.* qui etiam *num. 9.* notat, liceret nobilioribus, ob adeptam consuetudinem, aliquantulum plus, quàm plebeiis, refectiunculam nocturnam accipere: solent enim esse debilioris valetudinis, & assueti delicatioribus, & pluribus epulis. Vide etiam Taunerum *in 2. 2. D. Thom. disp. 3. qu. 3. dub. 5. n. 91.*

RESOL. CXVII.

An in collatione serotina jejuniorum sit potius attendenda quantitas, quam qualitas cibi, ita ut in illa possint sumi pisces, legumina; & omne genus jusculorum, &c.

Et inter multa, quæ in textu hujus Resolutionis adnotantur pro materia collationis serotinæ in die jejunii, & multa alia notantur, tandem docetur, quod licitum est omnino sumere cotum quantitate in panis, quæ est licita, & ipsum vino imbibere, quamvis ex hoc crescat in pondere, ergo & in quocumque alio liquore. Ex p. 10, tract. 14. & Miscel. 4. Ref. 60. alias 58.

§. 1. Hic casus fuit à me sæpiùs pertractatus; sed quia sæpiùs oppugnatus, erit etiam sæpiùs defendendus, ut firma remaneat consuetudo tot sæculorum, & communis Doctorum sententia. Itaque affirmativè ad casum propositum respondet Pater Vidal *in Area Theolog. moral. tit. de Jejunio Inquis. 1. num.* 125. ubi sic ait: In vespertina collatiuncula, quæ fuit introducta ex consuetudine, & est necessaria ob congruam sustentationem naturæ, non est saltem gravis culpa uti piscibus tam siccatis, & sale conditis, quàm recentibus in debita quantitate. Et postea *num.* 138. firmat, in collatione serotina, jejunantem comedere posse sine jejunii violatione, olera, legumina, jusculum confectum ex pane cocto cum amygdalis, herbas, fructus, & omne genus jusculorum, quod in diebus jejunii permittitur, & licitè adhiberi potest: nam juscula solùm accidentaliter immutant substantiam illarum rerum, quæ licitè sine jusculo sumuntur, si tamen sint in debita quantitate. Adducit Pater Vidal pro hac sententia rationes, quas ante ipsum adduxerat Pater Pasqualigus *dec.* 113. Primò, quia vel refectiuncula adhibetur per modum medicinæ; vel ad confortandam naturam: si propter hunc finem, non erit contra illum, sed potiùs conformius illi adhibere recentes pisciculos, aut piscem quemcumque in exigua quantitate, quantumvis hic ex sua primaria institutione ordinetur ad nutriendum: Si autem adhibeatur propter medicinam: adhuc sequitur potiùs esse adhibendum piscem in collatione, quàm fructus, & alia quæ solent adhiberi; cùm hæc potius debilitent, & relaxent stomachum, & generent cruditates; Pisces verò stomachum corroborent, & tribuant illi virtutem, ne potus noceat, &c. Ergo. Secundò, quia pisces sunt cibus macerativus, exigui nutrimenti: ergo, etiamsi in refectiuncula adhibeantur, adhuc servabitur maceratio proportionata Jejunio. Tertio, quia pisces minùs nutriunt, quàm plures alii cibi concessi pro collatione, videlicet quam Panis, & quædam genera nucum, ut pinei, pistacia, caseus, & butyrum, quæ plus nutriunt, quàm pisces: ergo si conceduntur cibi, qui plùs nutriunt, non videtur negandus Piscis, qui minus nutrit.

2. Sed, his non obstantibus, ex rationibus alibi à me adductis puto non esse recedendum à negativa sententia, quam præter DD. à me alibi usque ad satietatem adductos, tenet me citato, Pater Leand. *de Præcept. Eccles. tract. 5. disp. 4. q. 41.* qui respondet ad argumenta Patris Pasqualigi: Et ad primum argumentum dicit verum esse: quod refectiuncula jam ordinetur ad nutriendam etiam naturam: sed ex hoc non sequitur quod debeat quis in refectiuncula nutriri necessariò per ea, quæ ex primaria sua institutione ordinantur ad nutriendum, aliàs posset absque dubio, per optima absque distinctione cibaria, in die jejunii non vetito, quod usque hæc nostra tempora, nemo ausus est dicere; quia nemo ausus est sic cibari, aut refici. Nec rursus, *ex eo cap.* Quod refectiuncula sumatur per modum medicinæ (cui, illi ex primaria sua institutione competere, *q. 3.* diximus) sequitur, potius esse adhibendos pisces, quàm fructus, ea de causa, quod fructus debilitent stomachum, generent cruditatem, pisces verò corroborent stomachum, & tribuunt illi virtutem, ne potus noceat, &c. nam id falsissimum est, quia (ut benè notat Schola Salernitana *in Opus. de tuenda Valetudine, misso ad Regem Angliæ, cap. 30. & c. 38. versic. post Piscem Nux sit, post carnes caseus adsit.*) Pisces flegmata generant: suntque frigidioris, & humidioris temperaturæ, & ideo, ob id difficilius concoquuntur, tardiùs subducuntur, promptissimè in ventriculo corrumpuntur, & putrescunt, & putrescendo sitim generant, & veneni interdum nonnihil in se continent. Sic ibi schola. Non ergo pisces adhiberi in collatione debent, quia virtutem tribuunt stomacho, & salubriores fructibus sunt, cùm falsissimum id esse constet. Adhibentur ergo fructus, aut herbæ coctæ: nam istæ facilius concoquuntur, sitim mitigant, & sufficienter stomachum corroborant. Ad secundum argumentum, quod contrarium omninò primo, facto ab ipsomet Pasqualigo, est dicendum: Quod dato, quod pisces sint cibus macerativus, exiguique nutrimenti, non ideò sequitur posse in collatione adhiberi, si alias per consuetudinem sint (ut sunt) prohibiti. Adde, quod magis macerativus cibus sunt fructus, & minoris nutrimenti, ideoque fructibus, non piscibus usi sunt omnes sancti Monachi, & Eremitæ. Ad tertium, dicendum est, quod dato quod pisces minùs nutriant quàm panis, & aliqua alia, quæ possunt in collatione adhiberi, non indè sequitur, quod etiam adhiberi pisces possint. Primò, quia hos consuetudo prohibuit, tum panem, & fructus. Secundò, quia licet panis magis nutriat, quàm piscis: magis tamen nutrit panis cum piscibus sumptus, quam sumptus cum herbis, aut fructibus. Quis enim poterit in dubium vertere, an majus nutrimentum afferat sumptio trium unciarum panis, & quinque piscium: præcipuè magnorum ut thuni, salmonis, trutæ: Hispanè, atun, salmon, trucha, &c. quàm sumptio panis quantitate trium unciarum, & quinque fructuum? Nullus profectò, sicut nullus poterit dubitare, sed pro certo habere non jejunare illum, qui in refectiuncula vespertina cum duabus panis unciis, sex thuni, salmonis, &c. sumeret. Hucusque Leandrus *ubi suprà:* ex quibus patet etiam responsio

ad ea

ad ea quæ in favorem suæ sententiæ adduxit etiam Pater Vidal, *ubi supra, num. 26. cum seqq.*

Sup. his [illegible] ... in aliis earum [illegible]

3. Hinc dictus Pater Leandrus probat in collatione serotina non posse sumi pisces fumo siccatos, & sale conditos, nec cibum album, vulgo bianco manjare, si vices carnis conficiatur ex piscibus, nec legumina cum jusculo condita, nec cremor amygdalinus, aut triticeus, vulgò mendolata, & similia, & hæc omnia satis solidè tractat Leandrus, *quæst.* 30. 40. 42. 43. quæ satis confirmant sententiam, quam Ego olim docui *in tr. de jejunio, res.* 1. circa qualitatem cibi sumendi in collatione serotina. Rectè itaque dixit novissimè Martinus de San Joseph *in Monita Confessar. tom. 1. lib. 5. tr. 6. de Jejunio, num.* 4. la colacion no se ha de hazer de manjares, de mucho nutrimento, como pescado, huevo, y otros guisados, que comunemente se suelen comer, para sustento de la naturaleza, sino de pan, frutas, conservas hechas de miel, ò azuchar almendras, lechugas, &c. Finalmente las cosas que se suelen poner por sobre comedida. Y aunque Bonacina, y Azor admiten algunos pecezillos pequeños, ò parte pequeña de pece grande, & Turrianus, que los que pueden usar lacticinios, pueden hazer colacion con algun poco de queso, ò leche: pero yo no me puedo persuadir à que esto sea licito, porque nunca lo he visto usar, si bien es verdad, que donde huviere costumbre se puede tolerar, porque por ella se introduxò la colacion, y tambien harà licitos estos manjares, *leg. fin. Cod. de testam.* Quia consuetudo est legitima Legum interpres, *cap. Cum dilectus, de consuet. leg. Si interpretatione ff. de legibus.* Ita ille. Vide etiam Rocafull, *in Praxi Theol. mor. to. 2. l. 3. de Præcept. c. 4. n. 67.*

Sup. hoc in to. ... R. 31 & in aliis eius por.

4. Sed quia præceptum jejunii molliendum est, dum tamen fieri potest, & non plus æquo, ut faciunt aliqui recentiores; ideò licèt, Ego olim cum aliqua formidine concedebam jusculum panis cocti unciarum octo, tamen nunc puto affirmativam sententiam esse satis probabilem, nec damnarem aliquem, qui in praxi illam sequi vellet. Primo, quia jusculum, quod miscetur cum pane, vel alio cibo solido, non auget substantiam cibi in ordine ad nutritionem, ut constat. Ergo eadem dumtaxat quantitas cibi nutritivi sumi, ac si sumeretur crudus. Secundo; quia licitum est omnino sumere totam quantitatem panis quæ est licita, & ipsam vino imbuere, quamvis ex hoc crescat in pondere: ergo, & quocumque alio liquore. Sic Pasqualigus, *decis.* 106. dicens sic sentire doctissimos Recentiores, super hoc consultos, & à viris prudentibus observari in praxi, & Bossius *lect. 4. de Jubilæo, casu* 18. *num.* 128. Nec obstat ratio Filliucii, scilicet quod panis madefactus in pondere crescat, & ideò demendum sit ex illo, quod superat debitam mensuram; quia respondetur, quod illud augmentum ponderis est omninò per accidens, nec est secundum rationem substantiæ ordinatæ ad nutritionem; sed secundùm rationem temperamenti ordinati per modum medicinæ ad commodum stomachi, & ideò non est necessarium quod adimatur illa quantitas, quæ in pondere crevit. Et hæc omnia docet Rocafull, *in Praxi Theolog. mor. tom. 2. lib. 4. de Præcept. Eccles. cap. 3. num.* 70. Leandrus *ubi supra, quæst.* 35. quibus adde à fortiori Patrem Vidal, *ubi suprà, nu.* 139. ubi docet, in vespertina refectiuncula licitè sumi posse totam illam quantitatem cibi, quæ sumeretur si crudus esset, si coctus, cum jusculo sumatur. Ratio est, quia aqua mixta cibo cocto non auget cibi substantiam in ordine ad nutritionem, sed solum temperat cibi qualitatem in ordine ad faciliorem concoctionem in stomacho: ergo. Neque illud ponderis augmentum in cibo cocto est secundum rationem substantiæ nutritivæ, sed secundum rationem temperamenti ordinati per modum medicinæ ad commodum stomachi. Ita ille, cui ego adhæreo in jusculo tantum panis cocti, & in herbis elixatis aqua, & oleo, ut concedit Leandrus, *q.* 37. *& qu.* 38. Layman, *lib. 4. tract. 8. cap. 1. num.* 9. & alii; non autem in jusculis aliorum ciborum. Itaque Confessarii, & Responsores casuum conscientiæ sint in diebus jejunii liberales quoad jusculum panis cocti: dummodò abstinere faciant ab ovis, piscibus, & similibus, quæ tam libenter aliqui immeritò concedunt.

Sup. hoc alio ... in R. 131. & 132.

RESOL. CXVIII.

An in collatione serotina licitum sit sumere ova, & alia lacticinia, quando licitè in illis diebus possint comedi?

Et an in diebus, in quibus prohibentur ova, & lacticinia, possit quis comedere panem biscottum *in quacumque magna quantitate?*

Et an saltem in collatione serotina non sit damnandus, qui comederet unum biscottum?

Et an capite, seu stomacho debiles possint in collatione serotina uti ovis? Ex p. 10. tract. 14. & Misc. 4. Res. 59. aliàs 57.

§. 1. AFfirmativam sententiam docet Pater Vidal *in Arca Theolog. Mor. tit. de Jejunio Inquisit. 1. nu.* 140. ubi sic ait: Deducitur secundò: sine violatione jejunii servata debita quantitate sumi posse ova, lacticinia, nempè lac, caseum, butyrum, & hujusmodi in vespertina refectiuncula, quando hæc licitè conceduntur in diebus Jejunii. Ratio est, quia illi sunt cibi leves parum famem sedantes, undè plùs fames sedatur sumendo nuces, panem, legumina, & alios hujusmodi cibos, quàm sumendo eandem quantitatem ex ovis, & lacticiniis: ergo, &c. Confirmatur; lacticinia, & ova rationem non habent ferculi principalis in perfecta comestione, sed ut plurimum adhibentur in jentaculis, atque enumerantur inter bellaria, præcipuè lacticinia: ergo etiam stando in opposita communi sententia, ova, & lacticinia non censentur prohibita in collatione serotina, cùm sint de iis, quæ ante, vel post prandium solent adhiberi; ergo si hæc licitè comeduntur in vespertina refectiuncula, ut sentiunt Doctores communiter, ita etiam licitè sumuntur ova, & lacticinia, ut intelligenti patet: ideo, &c. Ita ille.

Sup. contenta in hoc § sup. in Res. 116 §. Sed cum, & §. Villalon. & in aliis eorū not. ... in Res. 133. §. 2. & 3.

2. Sed si ipse defenderet hanc sententiam ex illo principio, quod multi à me alibi adducti tenent, nempè in collatione serotina non qualitatem cibi, sed quantitatem attendendam esse, posset forsitan sustineri: sed dicere, quod stando in nostra sententia negativa, ova, & lacticinia in collatione serotina erunt licita, quia habentur tanquam bellaria: hoc inquam dicere videtur gratis, & sine fundamento dictum, & ideò relinquo prudentum judicio, & communi hominum existimationi, ac consuetudini omnium Provinciarum, si ova annumeranda sint in cœnis jejuniorum inter bellaria: & quidem nemo hoc unquam dixit, vel dicet: nam ova, lacticinia, pisces, & similia, tanquam majoris substantiæ post carnem apponuntur in medio prandii post initium, & ante finem: sunt igitur ova, & lacticinia fercula principalia, quæ opponi solent in mensam nobilium. Hinc Laym. Turrianus, Sylvius, & alii desudarent pro justificatione, ut in diebus Jejuniorum possit in collatione serotina sumi parum casei: quia, (asserunt ipsi) ut patet ex usu, inter bellaria connumerari posse videtur: nam sumitur in ultimo prandii cum herbis, & fructibus: Verùm hoc non audet concedere Martinus à San Joseph, *in Monit. Confessar. to. 1. lib. 1. tract. 6. de Jejunio, n.* 4. Sed quicquid sit de hoc, pro comperto tamen ovis, & aliis lacticiniis negandum esse existimo. Et ita me citato cum pluribus aliis firmat Pater Leandrus, *de Præcept. Eccles. tr. 5. disp. 4. q.* 40. solidè respondens ad argumenta Patris Vidal, quæ ante illum adduxerat Pater Pasqualigus, sic asserit: Ad Primum in contrarium dicendum est, validum profectò esse hoc Pasqualigi argumentum, videlicet, ideò posse quis licitè ova in collatione sumere, quia hæc minus nutriunt quàm caro. Quid enim, quæso: mi Pasqualige, refert quod plus, vel minus nutriat, si utrumque est prohibitum? Caro communi jure: ova consuetudine immemoriali. Deinde id, quod addit, nempè quod ova concedantur à jure in jejuniis extra Quadragesimam, tamquam cibus proportionatus pro abstinentia, & tanquam cibus levis, parùm famem sedans, falsum est: Nam jus solùm prohibet ova in jejuniis Quadragesimæ, eo quòd non sit cibus proportionatus pro tam solemni jejunio, cum sit cibus proximior carnibus, delicatus, & ab abstinentia rigorosa alienus: in reliquis vero jejuniis, id permittit, eo quòd non requirat in illis tam strictam abstinentiam, non verò, quia sunt cibus levis, parum famem sedant, cùm potiùs valdè nutriant, ut testatur Schola Salernitana *cap. 8. fol. mihi* 49. ex Avicenna sic dicente: *Quandoque est nutriens parva quantitatis plurimo reficiens alimento, ejus generis sunt potissimum ova, & testes gallinacei, quorum nutrimentum ipsorum pensatur pondere.* Sic Avicenna. Ex illo ergo constat, & falsum esse, quod ova sint cibus levis, & parvi nutrimenti, cum in hoc, paria sint testibus gallinaceis, & etiam falsum esse consequenter quod plus sedetur fames, sumendo panem, ficus, nuces, & hujusmodi fructus, quam sumendo panem cum ovis; ut experientia docet. Et constat, cùm ova plus afferant nutrimenti, quam pisces, ut ex Grassio docet Anton. de Leon. *quæst. de Chocolata, part. 3. num. 4. fol.* 96. Ita dicens: la carne en los dias de ayuno se prohibe por ser de mucho sustento, y por esta calidad los guevos, y lacticinios en Quaresma à los que no tienen Bula, por ser de mas sustento un guevo, que dob lada cantidad de pescado, como lo advierte Jacobo de Grassis; los lacticinios, y huevos, que con Bula se permiten en la comida meridiana, se excluyen en la colacion. Sic ille. Ad secundum dicendum verum esse, quòd refectiuncula sit propter confortationem stomachi: & sublevationem naturæ: sed indè non sequi, quod per ovorum esum debeat confortari, cùm sint alii cibi, qui id præstare valeant, ut panis, fructus, herbæ, &

Sup. hoc casu supra in Res. 123. & ea con. seq. in aliis §. pass. in §. Vidal. R. 120.

alii

alii hujusmodi, quæ prohibita in collatione non sunt, sicut sunt per consuetudinem, ova. Ad tertium dicendum, quod data pro nunc majori, neganda omnino sit minor. Falsum namque est, plus, & solidius, nutrire panem confectum ex ovis, quàm ipsamet ova cum pane simul, si enim ille panis ita bene nutrit, quia confectus ex ovis, melius nutrient absque dubio ova ipsa: nam propter quod unumquodque tale, & illud magis. Ad quartum dicendum. Quod etiamsi sit falsum, imò & falsissimum, quod ova connumerentur inter bellaria, loquendo præsertim de cibis Quadragesimalibus, aut de cibis, qui mandi diebus jejunii possunt; de his namque loquendo (ut in præsentiarum loquimur) ova inter meliora, imò & optima fercula numerari debent, & de facto ab omnibus enumerantur. Nec obstat, quod aliquando ova in jentaculis sumantur, nam ex hoc non infertur benè, quod debeant inter bellaria numerari, & ideo in collatione sumi posse; quia ut notum est omnibus, multa alia, quæ habent rationem ferculi principalia, passim in jentaculis tam matutinis, quàm vespertinis apponuntur; cùm hoc ex appetitu, aut voluntate eorum, qui prandium faciunt, aut cœnam dependent, sanè; non ex alio capite. Hucusque Leandrus doctè, ut semper solet.

Sup. hoc supra Ref. 38. §. Nisi vero, & in alia Resol. nnt.

3. Ex dictis sequitur, non esse audiendum Pasqualigum asserentem, diebus in quibus prohibentur ova, & lacticinia, posse concedi panem biscoctum in quacumque magna quantitate. Sed hanc opinionem acriter refellit Leandrus *ubi suprà, disp. 3. quæst.* 18. respondens ad omnia fundamenta Pasqualigi: Imò *dispus. 4. quæst.* 48. putat collationem serotinam in quantitate unciarum octo, non posse sumi ex pane ovis confecto, qui vulgo dicitur biscotto; Non tamen damnarem, qui comederet unum biscotto. Et ita me citato docet Rocafull. *in Praxi Theol. Moral. tom. 2. l. 3. de Præcept. Eccles. cap. 4. num. 3.* Undè Martinus de San Joseph *in Mon. Confess. tom. 1. l. 2. tr. 6. de Jejunio, num. 4.* asserit: No ay que escrupulear, es en comer un biscochor en la Colacion, porque es pequeña la parte de huevo que lleva, y lo demas es pan, y azucar. Et tandem nota Patrem Pasqualigum, *decis. 115. num. 7.* docere, quod capite, seu stomacho debiles; possunt in collatione uti ovis; Sed Leandrus *quæst.* 47. putat contrarium; quia alia cibaria dantur, quibus licitè uti in collatione possint ad tollendam debilitatem capitis, & confortandum stomachum: ut ex dictis constat; illis ergo debent uti, stomacho, aut capite debiles, non ovis per consuetudinem prohibitis.

Sup. hoc uno biscotto supra in Ref. 40. & Vide alium §. eius not. pro magno quantitate biscotti.

RESOL. CXI.

An in collatione serotina licitum sit sumere v. g. duo ova, & quoad quantitatem an quis possit sumere quartam partem comestionis?

Et an in piscibus, tursa, lacte, cremore amygdalino, & triticeo, id est Almendrada y Almidam, *possit fieri supradicta collatio serotina?* Ex. p. 4. tr. 4. & Misc. Res. 117.

§. 1. UTramque sententiam ego reprobavi *in tr. de jejunio, resol.* 2. non tamen ita acriter, ut Turrianus Societatis Jesu *in censur. theologicis cent. 2. dub.* 94. ubi sic ait. An sit censura dignum asserere in die jejunii posse pro collatione, seu refectiuncula sumi duo ova? Respondeo, doctrina est scandalosa, temeraria & contraria bonis moribus. Ita ille. Quoad secundam quæstionem, Filliucius & alii, ut ego *ubi suprà* notavi, affirmativè respondent, asserentes non esse quantitatem notabilem in collatione jejunii sumere quartam partem eorum, quæ jejunanti sufficerent ad ordinariam suam comestionem, quia quarta pars comestionis non censetur magna quantitas, sicut neque in Missa, neque in Horis canonicis. Secundò, quia quantitas, quæ fieri solet, non est minor quam sit quarta pars. Tertiò, quia ita judicatum est in celebri, &c. Sed hæc doctrina, ait Turrianus *loc. cit. cent. 3. dub.* 27. est omninò improbabilis, & temeraria judicata à viris doctis Hispaniæ, neque est tuta in praxi, quia vel per comestionem intelligit meridianam, vel cœnam in Vespertinam: & quicquid intelligat est falsissimum, quia in his comestionibus communiter homines ita magnam quantitatem assumunt, ut quarta pars sit quantitas notabilis, testes appello Hispanos, Gallos, Flandros, Germanos. Item non dicitur benè, quartam partem alicujus totius non censeri magnam, non est enim consideranda quantitas relata ad totum, sed secundùm se, undè constat ad primam rationem. Ad secundam respondetur assumptum esse manifestè falsum secundùm communem consuetudinem Hispanorum, & eadem reservatur apud alias nationes ab his, qui in eis habitarunt. Tertium nullius est momenti. Hæc omnia Turrianus, & ego antea, magis suaviter *in d. tr. de jejunio, resol.* 2. Non sunt igitur supradictæ opiniones in praxi admittendæ, & ita facientes frangerent omninò jejunium.

Quæ hic est sup. resol. 110. in §. Sed cum, & in §. Villalobos 2. in aliis eorum not. sup. hyc.

Sup. hoc quantitate ibid. §. 2. prope finem & sup. in Ref. 92. §. ult. ad medium, & vers. Et quo.

Quæ hic est sup. in 116. §. 1.

2. Nota quòd post hæc scripta inveni sententiam nostram quam olim *ubi suprà* docui damnantem sumentes collationem serotinam in diebus jejunii cum piscibus, &c. docere etiam Sanchez *in opusc. tom. 1. l. 5. cap. 1. dub. 35. num.* 4. ubi sic ait, Illa quæ sumuntur ad collationem simul cum pane, non debent esse cibi, qui ordinantur communiter ad perfectam sustentationem, ut ova, pisces: nam in his licèt similis quantitas non violaret jejunium, violaret tamen ratione qualitatis, undè non potest fieri cum caseo, lacte, cremore amygdalino & triticeo, id est, *almendrada, y almidon.* Hæc Sanchez, & ideo nescio quomodo contrarium facientes possint excusari à peccato mortali, cùm hæc opinio sit communis, neque valet consuetudo, quam aliqui asserunt, nam potiùs consuetudo est in contrarium, ut omnibus patet, nec probatione indiget, & ut consuetudo in tali casu excusaret, deberet esse introducta a majori parte, conniventibus, & non punientibus Prælatis, nam non potest esse legitima consuetudo illa, quæ observatur à paucioribus, & parum, timoratis, & si forsitan aliqui viri probi hoc antea fecerunt, excusantur ex errore & bona fide, ex opinione Bonacinæ, non autem ex consuetudine, quæ revera, ut dictum est, non adest, & contrarium asserere est falsitas, & sic tenent Patres Societ. Jesu, & nostræ Religionis.

Sup. hic in Ref. & §§. not. 2. Basiliu Rosa.

Sup. hic sup. in Ref. 219. §. 1. & in Ref. 215. §. Filliuc. & in Ref. 117 §. Sine, & inf. in Ref. 124. & 224.

RESOL. CXX.

An in collatione serotina jejuniorum possit quis in quantitate licita comedere pisces?

Et notatur quantitatem unciarum octo posse sumi in collatione serotina. Ex p. 9. tr. 6. & Misc. 1. Res. 8.

§. 1. CUm *in meo Tractatu de jejunio, resol.* 1. pro affirmativa sententia, quam ibi impugnavi, adduxerim solùm Bonacinam: posteà per litteras à pluribus enixè rogatus sum, ut si alios Doctores contra meam sententiam in favorem Bonacinæ invenirem, palàm facerem: quod nunc facio: & ideò eorum verba accipe. Petrus Marchant. *in Tribun. Sacrament. tom. 2. tract. 12. tit. 3. quæst. 3. dub.* 1. sic ait: In collatiuncula vespertina de qualitate cibi non est altercandum, sed de quantitate duntaxat. Fundor: quia collatiuncula illa tolerata, vel permissa est ad aliquam confortationem naturæ, propter infirmitatem humanam. Quid igitur refert, quo cibo confortatio illa fiat, modò non excedatur; & cibus abstinentiæ jejunii sit accommodus? vel quid singularis dispensationis, sive gratiæ intervenire potest, ut me fructibus, & pane repleam: pisciculum autem, aut suborciunculam alterius generis attingere non audeam? Igitur censeo, qualitatem cibi, modò ex prohibitis in diebus jejuniorum non sit, collatiunculam non vitiare, si in quantitate non excedatur.

Quæ hic est sup. Ref. 116. in §. Sed cum, & §. Villalobos, & in aliis §§. eius not. assignatis sup. hoc, & in §. ult. Ref. praeter in princ. & inf. in Ref. 124. §. 2. ad fin. 2.

2. Franciscus Ghetius *in thes. animo, tom. 2. verb. Jejunium, cap. 1. quæst.* 4. (In jentaculo serotino non refert, quid quisque sumat, si modum non excedat, dummodo non sit aliquis ex cibis vetitis: undè poterit comedi caseus, pisciculi parvi, vel pars exigua piscis grandis, jusculum etiam aliquod, & tandem quicquid magis unusquisque putat prodesse suæ complexioni. Circa quantitatem non est determinanda: sed relinquenda est conscientiæ uniuscujusque: quia, cùm diversæ sint complexiones hominum, quantitas determinata poterit esse deficiens uni, & sufficiens alteri, excedens alteri.)

3. Nicolaus Moscienssus in *Tyroc. S. Artis Pœnitentiariæ, part. 2. §. De secundo Præcepto jejunii, num. 21. fol.* 97. (Materia collationis olim soli fructus erant: nunc autem sumat quilibet, quod vult, nihil refert, dummodo parvitas apud pios recepta non excedatur: & comedatur id, quod ad nutriendum potiùs valet, ut legumina, & pisces, quamvis etiam hæc in modica quantitate non obstarent jejunio, ne collatio in cœnam transiret. Hæc autem quantitas non est taxata, sed arbitrio bonæ conscientiæ relicta, attentis circumstantiis locorum, temporum, personarum, & occupationum. Hinc etiam jusculum accipi potest, servata parvitate.)

4. Jacobus Marchantius *in resolutionibus pastoralibus, part. 2. cap. 5. fol. mihi* 220. (Difficultas est de qualitate, an possit quantitas illa modica sumi de cibis qualibuscunque licitis in diebus jejunii, puta, de piscibus? Bonacina asserit, in vespertina collatione non tam cibi qualitatem, quàm quantitatem attendendam: & ita liceret, collatiunculam de piscibus, aut etiam de ovis, extra Quadragesimam, sumere, si modò quantitas non excedatur. In hunc autem insurgit acriter Antoninus Diana, & asserit, sic frangi jeju-

nium,

nium, peccari mortaliter ob qualitatem cibi sumpti; allegatque operosè multos Doctores, dicentes, non licere collationem facere, nisi cum modico pane, & fructibus, vel herbis, aut electuariis, & similibus levioribus cibis, nec aliud consuetudinem permittere, sed esse corruptelam. His tamen non obstantibus, Bonacinæ sententiam nonnulli sequuntur, & dicunt, licere loco fructuum, vel pisciculum, vel piscis grandioris particulam sumere, vel aliquid cibi alterius cujuscumque liciti in diebus jejuniorum, si modò non excedatur quantitas modica. Et quamvis non sit suadendus ordinariè hujus sententiæ usus; tamen cùm causæ aliqua adest, potest fieri sine peccato; &, si fiat sine ulla causa excusante, ego non existimo esse nisi veniale.)

5. Joannes Vvigers *de justitia, & jure, tractat. de Temperantia, cap. 1. dub. 4. numer. 21.* (Petet aliquis, quid dicendum de cœnula vespertina, sive de collatiuncula, ut communiter vocatur? Respondetur, illam licitam esse, non tantùm ne potus noceat, ut solet dici: sed etiam alicujus alimenti causa. Ita docent Medina *C. de jejunio, quæst.* 8. Cajetanus *verb. Jejunium*, Navarrus *cap. 21. numer. 15.* Tannerus *tom. 3. disput. 3. quæst. 3. dub. 5. numero 91.* & plures alii. Fundamentum sumitur ex consuetudine: undè & mensura illius erit sumenda, quam pro varietate locorum, scilicet, probat prudentum, & timoratorum usus. Notat autem Bonacina *tom. 2. de Præceptis Ecclesiæ, disput. ult. quæst. 1. punct. 3. numer. 3.* in hac cœnula, sive secunda refectione, ut loquitur, non ita strictè prohiberi cibi qualitatem, sicut interdicitur quantitas. Undè addit, quamvis magis communiter sumatur in cibis, quibus vescimur ante, vel post prandium, (ut hìc in Belgio in pane, & butyro:) possit tamen etiam sumi pisciculus, vel particula aliqua piscis majoris.)

6. Et hanc sententiam tenet etiam Zambellus *in Repert. Moral. ver. Jejunium, numer.* 19. Pasqualigus *in Praxi de jejunio, decis.* 113. ubi citat Cajetanum, & Bizozerum: illam probabilem esse fatetur Trullench. *in Decal. tom. 1. l. 3. cap. 6. num.* 8. & Machado *tom. 1. lib. 2. part. 4. tract. 3. docum. 7. num.* 5. ex authoritate Doctoris D. Garsiæ de Porras, Sacrorum Canonum vespertini Professoris, in emporio omnium scientiarum celeberrimæ Salmanticensis Academiæ.)

7. Sed, his non obstantibus, negativam sententiam communiter docent Doctores, ita ut falsam, me citato, affirmativam existimet Joannes Henriquez *in quæst. practic. sect. 16. quæst.* 4. Et nostram sententiam, me citato, docet novissimè Pater Pellizzarius *in Man. Regul. tom. 1. tract. 5. cap. 5. num.* 14. cui adde doctum Patrem Leandrum à Murcia *in quæstion. Regularibus, ad cap. 2. super cap. 3. Regulæ D. Francisci, num.* 42. ubi sic ait: (En quanto è la calidad, convienen todos, que ha de ser de manjares de poca substancia, como son frutas, conservas, y yervas; però non se puede hazer con manjares sustanciales, como son los, que de ordinario sirven à la comida: esto es, ni con pezes, huevos, ni lacticinios, ni con legumbres de mucha sustancia, como serie con una escudilla de garvancos, ò con otros potajes semejantes. Esta sentencie la tienen communemente los Dotores. Y se prueva: porque la colacion, assi quanto à la cantidad, como en quento à la calidad, se ha introduzido por la costumbre: luego à ella se ha de estar en entrambas cosas, jamas se he introduzido en la Iglesia, que se haga colacion con los dichos manjares sustanciales, sino, con los referidos de menos sostancia, luego solo con ellos se puede hazer colacion.) Ita ille, & iterum ego, non obstante, quòd sciam id, quod Psalmista cecinit: *Si non fuerint saturati, murmurabunt.*

Quæ hic & sup. Res. 116. §. 1. ad medium vers. Quæritur, & in Res. 90. §. 1. in fine, & in §. 1. etiam in fine, & superius in tr. e Res. 14. §. 2. ad medium, vers. Porque la colacion.

8. Nota hic etiam, quantitatem unciarum octo, quam ego probabiliter asserui posse sumi in collatione serotina, præter Suarez, Fagundez, & alios, quos citavi *in tract. de jejunio, resol.* 1. approbare etiam Joseph Augustinum *in Brevi Notitia, &c. de Præcept. 2. Eccles. n.* 1. Escobar *in Theol. moral. tr. 1. exam. 13. cap. 1. n.* 102. & me citato, Pellizzarium *tom. 1. tr. 5. cap. 5. num.* 10. & 11. Gesualdum *in Theol. mor. tom. 3. tr. 25. cap. 2. n.* 27. Pasqualigum *de jejun. decis.* 91. Leandrum *in qq. Regul. cap. 2. super 3. Regul. §. 2. numer.* 41. Baucium *in Miscellaneis, tractat. 1. quæst.* 75. Joan. Henriq. *in Compen. cas. consc. cap.* 10. *num.* 2. & 3. Sancium *in select. disp. 52. n.* 7. Machadum *tom. 1. l. 2. part. 4. tr. 3. docum. 7. n.* 2. Trullench *in Decalog. tom. 1. l. 3. cap. 2. dub. 3. num.* 9. undè refellendus venit Homobonus, qui *in respons. cas. consc. volum. 1. part. 2. respons.* 59. parum modestè asseruit, supradictos viros doctos nimis laxè, & licenter loquutos fuisse.

RESOL. CXXI.

An jusculum ex pane coctis, vel pane cum amygdalis in collatione serotina adhibere possis, etiam si sumatur in ea quantitate quæ separatim sumi potest? Ea p. 1. tr. 9. Res. 34.

§. 1. NEgativè respondet Layman. *in Theol. moral. l. 4. tract. 8. cap. 1. num.* 9. & Filliucius *tom. 2. tract. 27. p. 2. cap. 2. nu.* 31. quia, ut ipse asserit, fit aliud genus ferculi, quòd non ingredi solet jentaculum: sed apponitur in mensis ad alendum. Agente enim igne, ea quæ separatim cibi leviores sunt, evadunt cibi ad sustentandam naturam: incrassantur enim, & fit quoddam artificiale diversum. Undè aqua ipsa, quæ anteà erat potabilis, & sumi poterat in qualibet quantitate, absque fractione jejunii: posteà sumitur per modum cibi, & certis limitibus tantùm sumi potest, nisi frangendum sit jejunium. Ut omittam multò plus ponderare ejusmodi juscula, quàm res separatas, ex quibus confecta sunt, atque adeò demendum esset ex his, quod superat debitam mensuram.) Ita Filliucius.

Sup. hac sup. in Res. 119. §. Sed quia, & inf. in res. seq. & pro pane cum amygdalis sup. in Res. 121. §. 2. & in aliis ejus not.

2. Non reticebo tamen Azorium, *p. 1. l. 7. c. 9. q.* 8. contrarium docere, ubi sic asserit: Quæres. an liceat aliquid succulenti sorbendo sumere loco refectiunculæ vespertinæ. Respondeo, fas esse, dummodo jusculum cum aliquo cibo in diebus jejuniorum vetito coctum non sit; sed tantùm, vel cum pane, vel cum fructibus, aut herbis. Ita ille, quem posteà sequutus est Reginaldus *in praxi, tr. 1. lib. 4. c. 14. n.* 185. & Bonac. *de leg. disp. ult. punct. 3. q. 2. n.* 3.

RESOL. CXXII.

An in collatione serotina jejuniorum licitum sit sumere unciae ollo in pane cocto.

Et quid de aliis jusculis? Ex part. 9. tract. 6. & Misc. 1. Res. 28. etiàs 29.

§. 1. PRima sententia negat. Ita Layman. *l. 4. tr. 8. cap. 1. num.* 9. Filliucius *tom. 2. tr. 27. n.* 31. qui monet, non benè arguere illum, qui dicit: (In collatione vespertina possum licitè sumere, quatuor uncias panis, duas uncias amydalarum, & quantum aquæ libuerit: ergo etiam ex aqua; pane illo, & amygdalis possum conficere jusculum coctum, & illud totum sumere loco collationis: nam agente igne per concoctionem, plurimùm mutatur materia subjecta, fitque ex ea alius cibus magis nutritivus, majusque pondus acquirit; ita ut judicio peritorum, ex illis quatuor unciis panis, amygdalis, & aqua, haberi possunt duo juscula pertingentia ad pondus viginti quatuor unciarum, quæ utique possent deservire in cœnam, penè diætim, competentem.)

Pro prima, & secunda dicta cula hujus Res. in Res. ... & in aliis ejus not.

2. Secunda opinio permittit juscula, si quantitas tamen permissam frugum quantitatem non exæquet. Ita Escobar *in Theolog. mor. tr. 1. exam. 13. c. 1. num.* 102. undè observat Pellizzarius *Man. Reg. to. 1. lib. 5. cap. ... n.* 16. quod aliqui docti Neoterici, & inter illos, Pater Dominicus Zanetus, concedunt in refectiuncula vespertina sumi posse jusculum ex pane, & aqua, pertingens ad duodecim uncias.

3. Tertia opinio concedit absolutè, in collatione serotina sumi posse jusculum, absque peculiari indigentia, ac necessitate dummodo, jusculum non sit coctum in aliquo cibo vetito; sed tantùm in pane, vel cum fructibus, nec excedatur quantitas alioqui concessa. Ita Pellizzarius *loc. cit.* qui citat ex Societate Azorium, & Reginaldum. Idem docet Nicolaus Mosciensis *in Tyrocinio Sacræ Artis Pœnitentiariæ, part. 2. §. De secundo præcepto jejunii, n.* 52. Ghetius *in thesauro animæ, tr. 2. verb. Jejunium, cap. 1. q.* 4. & ideò Caramuel *in Reg. D. Benedicti, disp. 128. n.* 1613. docuit, non audere condemnare qualitatem collationis serotinæ quomodolibet paratam.

4. Quid ego sentiam, dicam breviter. Puto igitur, omnia juscula non esse in collatione introducenda: & ita adhæreo primæ sententiæ, stante consuetudine, cui in hoc standum est necessariò, ut *alibi* à nobis firmatum est. Non tamen secundam, imò & tertiam sententiam reprobo; quià in jusculis observatur consuetudo, quoad genera ciborum, quæ ipsa introduxit, & solùm videtur variasse modum. Undè cum Trullench. *in Decalog. tom. 1. lib. 3. cap. 1. dub. 6. numer.* 8. non condemnarem eum, qui in refectiuncula vescitur pane cocto cum aqua, oleo, & sale, in quantitate alias licita, quidquid *alibi* etiam probabiliter asserui.

Alibi in Resol. & 66. superius.

RESOL. CXXIII.

An in collatione serotina jejuniorum quantitas licita possit sumi solum in solo pane?

Et an sine peccato mortali in serotina refectione jejunii licitum sit sumere quantitatem excedentem uncias octo; v. g. quantitatem duarum unciarum ratione parvitatis materiæ? Ex p. 9. tr. 6. & Misc. 1. Res. 15.

§. 1. NEgativam sententiam novissimè tenet Pellizzarius *in Man. Regul. tom. 1. tract. 5. cap. 5. num. 15.* ubi sic ait: (Illud etiam hic adverto, quòd quando Doctores concedunt quantitatem octo unciarum in collatione serotina; non est sensus, comedentem, si velit posse sumere octo uncias panis, aliàs nolit sumere quidquam de fructibus, aut herbis: sed sensus, jejunantem partim ex fructibus, aut herbis, partim ex pane posse sumere quantitatem octo unciarum. Moveor; tum ea communi modo loquendi, quo utuntur Doctores communiter, dum loquuntur de quantitate, & qualitate refectiunculæ vespertinæ; siquidem communiter supponunt cum pane modico jungi fructus, aut herbas: tum, quia panis maximè confert ad nutriendum, ideòque si concederentur octo unciæ panis, jejunans nimiam caperet sustentationem: puto autem, quòd si jejunans in refectiuncula vellet uti solo pane, possent ei concedi quinque panis unciæ circiter.) Ita ille.

2. Sed, ut verum fatear, ego non damnarem de peccato mortali, qui quantitatem licitam totam in pane sumeret: nam Doctores asserunt, quantitatem licitam esse uncias octo panis cum fructibus; quia communiter cum pane talia obsonia junguntur: sed non ex hoc sequitur, quod quis non potest sumere quantitatem unciarum octo solius panis, sicut posse etiam sumere quantitatem unciarum octo, aut nucum, vel amygdalarum, aut aliorum fructuum: nam eo ipso, quòd consuetudo introduxit talia obsonia in collatione serotina, liberum est de ipsis sumere, quæ magis placuerint, & ideò licitum est illa sumere, conjunctim, vel separatim, in quantitate tamen permissa à Doctoribus.

3. Dicere autem, panem habere magnam substantiam, non facit ad rem: sufficit nobis, quòd sit cibus à consuetudine introductus: ut sunt festucæ magnæ substantiæ: undè, si quis sumeret, ut vult Pellizzarius uncias quinque panis, & uncias tres festucarum, non frangeret jejunium, & tamen sumeret majorem substantiam, quàm si sumeret uncias octo panis. Igitur de cibis introductis in vespertina refectione à consuetudine, non est attendenda qualitas, sed quantitas: & in hoc sensu intelligendus est Cajetanus *in Summ. verb. Jejunium*. Undè sententiam amicissimi Patris Pellizzarii refellit Trullench *in Decalog. tom. 1. lib. 3. cap. 2. dub. 3. numer. 8.* ubi sic ait: (Quæres, quid liceat sumere in refectiuncula? Respondeo, licitè sumi posse ea, quæ communiter in jentaculis, & post prandium sumi solent, qualia sunt arborum fructus, herbæ, & cibi leviores, ut ficus, amygdalæ, uvæ passæ, nuces, pyra, poma, olivæ, bellaria, vel alia ex saccharo, aut melle confecta electuaria: item & panis, vel solus, vel cum aliquo ex dictis.) Ita ille cui addè etiam Jacobum Marchantium *in qq. Pastor. part. 2. cap. 5.*

4. Sed hic obiter quæro, an sine peccato mortali in serotina refectione licitum sit sumere quantitatem excedentem uncias octo? Respondeo affirmativè ratione parvitatis materiæ: & ego *alibi* ex Turriano, quantitatem duarum unciarum existimavi parvam materiam. Sed Escobar *in Theol. moral. tr. 1. exam. 3. c. 3. n. 104.* putat, hanc assignationem laxam esse, & admittit tantùm unciam unam. Verùm nostram sententiam novissimè docet doctissimus Pater Leander a Murcia *in qq. Regul. in c. 2. super c. 3. Regulæ D. Francisci, §. 2. n. 49.* sic asserens: En la materia del ayuno se dà parvidad. Assi lo tienen Sanch. *in Summ. to. 1. l. 2. c. 4. num. 12.* Alfonso de Leon *de offic. Confessar. p. 1. resoll. 7. num. 23.* Luis de Torre *in Summ. Theol. moral. part. 1. c. 256. dub. 27. num. 2.* y comunemente los Doctores. Toda la dificultad està en señalar, que cantidad serà parva en esta materia. El dicho Padre Luis de Torres *en lugar citado* dize, que la candidad de dos oncas nò es materia de pecado mortal, sino que se ha de juzgar por parva: però Antonio de Leon en la erudita question, que tratò *del Chocolate, p. 3. n. 21.* reduxe la parvidad de materia a dos oncas, o onca y media, diziendo, porque ay quien reduzga la colacion a la quarta parte de la cena comun, no es mal fondamento para dezir, que la quarta parte de la colacion sea materia parva, de donde colige, quo como unos reduzgan esto a seis, otros à ocho oncas, los que dixeren, que la colacion se ha de hazer en cantidad de seis oncas, diran que la parvidad de la materia se ha de reduzir a onca y media, que es la quarta parte; y los que llevaren, que la cantidad de la dicha colacion ha de ser en ocho oncas diran, que la parvidad serà dos: con esta sentencia se conforma Antonino Diana *5. part. tract. 5. resol. 11.*) Hoc supposito, ut dixi, respondet affirmativè ad quæstionem. Et ita in terminis illam tenet Pater Pellizzarius *ubi sup. in Man. Regul. tom. 1. tract. 5. c. 5. n. 11.* ubi sic ait: (Concedo tamen, quòd si quis in collatione vespertina sumat uncias decem cibi communis, peccat solùm venialiter. Idque colligo ex eo, quòd, juxta dicta, probabile est posse licitè sumi in vespertina refectiuncula octo uncias absque ullo peccato; & aliàs probabile putant Turrianus *p. 1. Sum. c. 256. d. 27. num. 2.* & Diana *p. 5. tr. 5. res. 11.* ad violationem jejunii mortalem non sufficere quantitatem duarum unciarum cibi communis, & consequenter censent comedentem dictas duas uncias, peccare solùm venialiter contra legem jejunii. Unde fit, ut sumens in collatione jejunii duas uncias, ultra octo, quæ conceduntur, peccet solùm venialiter. Quod Confessarii benè notent, ad sublevandam summam difficultatem, quam plures fideles sentiunt in observandis Ecclesiæ jejuniis.) Ita ille, & ego. Quare nimis rigidum puto amicissimum Lezanam, qui *in Sum. qq. Reg. to. 3. verb. jejun. n. 4.* tantùm concedit in collatione serotina, tres, aut quatuor uncias. Nec deseram hìc obiter adducere novissimè Joannem Henriq. *in pract. q. sect. 16. q. 4.* docere, (que la candidad de las ocho oncas para colacion, no se han de entender con las frutas muy humidas, como son uvas, y cerelas frescas, y cosas semejantes, porque doze oncas desta frutas muy humidas son ocho de las frutas secas, y assi la major candidad de lo humido, equivale à menor cantidad de cosas secas.) Ita ille. Sed tu cogita.

RESOL. CXXIV.

An licitum sit in collatione serotina jejunii sumere legumina cocta in quantitate licita, v. g. unciarum octo? Ex part. 5. tr. 14. & Misc. 2. Resol. 14.

§. 1. AFfirmativè respondet Bossius *tr. de Jubil. sect. 4. §. 18. n. 128.* ubi sic ait. Etiamsi non subsit causa, ut puta infirmitas stomachi, censeo in collatiuncula licitum esse edere jusculum ex aqua, seu vino, pane, & herbis, aut leguminibus, nullo alio præter salem, & parum olei adhibito condimento, & servata debita quantitate, scilicet ea quantitate panis, aut herbarum, aut leguminum, quam seorsim licet sumere, quia cùm panis solùm cum aqua decoquitur, parum immutatur, & sic etiam herbæ, & legumina. Ita ille.

2. Sed contrariam sententiam docet Villalobos *in summ. to. 1. tr. 23. diffic. 7. n. 3.* ubi sic asserit. No se puede hazer colacion con pescado, o huevos, ni tanpoco con legumbres, como dize Azorio *part. 1. lib. 7. c. 8. q. 8.* lo qual entiendo yo, quando fuesse garbanzos tostados, o fabas crudas, serà materia de colacion. Sic ille, & præter illum & Azorium docet etiam hanc sententiam Layman. *in Theolog. mor. lib. 4. nu. 185.* Filliucius *to. 2. tr. 27. part. 2. c. 2. dub. 6. nu. 30.* & alii communiter. Et ratio est manifesta, quia in refectiuncula vespertina solùm edi possunt quæ ante, vel post prandium, aut cœnam sumi solent, non autem cibi, qui valent potissimum ad nutriendum, qualia sunt pisces & legumina. Ad quòd collatiuncula vespertina licita est ex consuetudine: sed consuetudo non introduxit, ut in ea sumantur legumina cocta, ut patet, ergo, &c. Unde si Bossius *loc. cit. nu. 130.* meritò negavit pisces posse sumi in collatiuncula jejuniorum, nescio quomodo possit concedere legumina esse licita, nam, ut tradunt Doctores citati, etiam legumina ad nutriendum potissimùm valent.

RESOL. CXXV.

An licitum sit eum, qui paratus est cœnare, invitare causa urbanitatis ad cœnandum in die jejunii?

Et ex doctrina hujus quæstionis infertur etiam vendentes in diebus jejunii cibos prohibitos, an peccent?

Et an servus, & ancillæ, qui condiunt, & porrigunt cibos, & mensam heris non jejunantibus sternunt, mensæque ministrant, culpæ participes efficiantur. Ex p. 1. tr. 9. Res. 38.

§. 1. NEgativam sententiam docet Lessius *l. 4. c. 2. dub. 3. num. 20.* cum Fagundez *Præc. 4. l. 1. c. 10. num. 12.* Et ratio est: quia nemo potest invitari, aut incitari ad id quod sine peccato præstare non potest: sed hic non potest sine peccato comedere, ut supponitur: ergo non erit licitum illum ad cœnam invitare.

2. Hæc

2. Hæc sententia est probabilis: sed contrariam sententiam probabiliorem esse puto cum Azorio *p. 1. l. 7. c. 31. q. 12.* & Salas *de empt. dub. 47. num.* 10. qui citat Sà, & alios. Idem etiam docet Naldus *in sum. verb. jejunium, num.* 1. Navarrus ex Cajetano *in Man. cap.* 21. *num.* 24. Idem docet Tannerus *in 2. 2. disp. 3. q. 3. dub. 5. nu. 94.* Philiarchus *de offic. Sacerd. to.* 1. *p. 2. l. 3. cap. 25. in fin.* & novissimè Franciscus Ortiz *in sum. cap. 19. mand. 2. num.* 10. ubi sic asserit: (El que por causa de urbanidad, ò de hospicio da comida al que està aparejado à no ayunar, no peca.) Et ratio est: quia in ea circumstantia non invitas illum ad cœnandum absolutè, sed ad cœnandum in domo tua, & non alibi; & sic non offers cœnam, sed offers locum, in quo cœna fieri potest. Probat hoc etiam Navar. quia licitum est, ex justa causa, invitare ad actum per se, & suo genere bonum vel indifferentem, nullo modo consentiendo in eum, quatenus ex malitia alterius efficitur malus. Cæteras rationes vide apud Philiarchum *ubi supr.*

3. Post hæc scripta inveni, sententiam Navarri etiam docere Layman. *in Theol. mor. l. 2. tr. 3. c. 13. num.* 4. Filliucius *tom. 2. tr. 27. p. 2. c. 5. n. 94.* & Villalobos *in sum. tom. 1. tr. 23. diffic. 3. num.* 2. ubi sic asserit: (Si alguno convida à cenar al que sabe, que sino cena alli, ha de cenar en otra parte, no serà peccado convidarle, segun Cayetano, y Navarro: porque esto no es convidarle à que cene, que ya havia de cenar, sino à que cene allì, y no en otra parte, y como havia de cenar à su costa, cena à la del, que le convida.) Ita Ille. Undè apparet, ex authoritate tantorum virorum quàm probabilis sit hæc opinio.

Sup. hoc inf. in resol. 127 § 2. [illegible] ad lin. 9

4. Ex his infertur primò, vendentes in diebus jejuniorum cibos prohibitos, non peccare: quia tales bona fide vendunt, & non videntur cooperari peccato illorum, qui mala fide emunt; & in illis diebus multi sunt, qui iis cibis indigent, nec venditores ulla lege tenentur explorare voluntatem, & causas emptorum: ergo, si venditor certò non noverit emptorem in emendo peccare, non peccat vendendo licèt vel publicè, vel secretò vendat. Ita Fagundez *Præcept. 4. l. 2. c. 10. num.* 10. & alii adversùs Reginaldum *tom. 1. lib. 4. c. 16. n.* 102. Secundò infertur, quòd servus, & ancilla, qui condiunt, & porrigunt cibos, & mensam heris non jejunantibus sternunt, mensæque ministrant, nullius culpæ participes efficiuntur. Ita Azorius *part. 1. l. 7. c. 31. q. 11. & p. 2. l. 12. c. ult. q. 5.* Villalob. *ubi sup.* Cajetanus *in 2. 2. q. 147. art. 4.* & alii.

Sup. hoc in to. 7. tr. 5. resol. 39. & in aliis ejus annot.

RESOL. CXXVI.

An licitum sit invitare ad cœnam paratum frangere jejunium?
Et hæc ratio est communis plurimis materiis.
Et an Confessarius accipiens plurium confessiones in peccato mortali, unum tantum peccatum committeret, an plura?
Idem dicendum est de illo, qui in peccato Communionem omnibus ministrat? Ex p. 5. tr. 7. Ref. 7.

Sup. hoc in resol. [illegible] & in aliis ejus [illegible]

§. 1. NEgativam sententiam docet Turr. *tom.* 1. *in 2. 2. disp. 95. dub. 6.* Vasquez *opusc. de scandalo, quæst. 43. art. 1. dub. 3. num.* 17. quia ex opinione affirmativa sequeretur licitum esse invitare ad fornicationem, aut homicidium eum, qui paratus est aliàs fornicari, aut occidere, & revera alibi fornicaturus est, aut occisurus. Similiter etiam liceret hominem paratum non audire Missam die festo invitare ad ludum, & eo ludo ipsum detinere ne audiat Missam, dummodo nihil horum fine intentione ruinæ proximi, sed tantùm ut propriæ satisfiat voluntati, nam sicut ille, qui invitat ad cœnandum in hoc loco & tempore, invitat ad actum, cui conjungitur malitia hic & nunc, aut saltem si non invitat ad actum simpliciter, sed ut fiat determinatus actus in hoc loco & tempore, & ideò non peccat ex sententia Cajetani: eadem ratione licitum esset invitare hominem paratum fornicari, aut occidere ut fornicetur in hoc loco, & cum hac muliere, & occidat hunc hominem in hoc loco, & hoc tempore, si alium occisurus erat, vel cum alia fornicaturus. Si aliquis respondeat in hoc casu, non tantùm hominem invitari ad locum, & tempus, sed etiam ad coitum, quia signatur alia materia, idem omninò dicendum est de eo, qui invitat paratum ad cœnandum, quia dum ipsum invitat, non solùm signat tempus & locum, sed etiam aliam materiam cœnæ. Secundò, quia revera ab omnibus censetur homicida; & irregularis quicumque hominem paratum occidere invitat ad occidendum in hoc loco & tempore, etiam eamdem personam, quam occisurus erat, quia hoc ipso quòd consilio suo variatur tempus, & locus, variatur, etiam substantia homicidii: nam aliud homicidium est, quod hic, & nunc committitur, quàm homicidium quod alio loco, & tempore committeretur, & in universum omnes cooperatores alicujus damni obligantur ad restitutionem, & rei sunt peccati quotiescumque consilio suo fuere causa, ut damnum quod aliàs inferendum erat, citiùs, aut velociùs, aut alio loco, aut alio modo committatur, quia variato quocumque modo, variatur substantia operationis, & hæc est communis omnium DD. doctrina in materia de restitutione, & irregularitate. Tertiò, si aliqua ratione excusaretur qui invitat aliàs paratum ad cœnandum, non minùs excusaretur, si alias cœnaturus esset, quàm si cœnaturus non esset; nam quotiescumque aliquis excusatur à cooperatione peccati alterius, ex eo tantùm excusatur, quia ille aliàs paratus erat ad faciendum, etsi facturus non esset, ut videbimus, ergo eodem modo excusaretur qui invitat ad cœnandum, si invitatus aliàs cænaturus non erat ac si cænaturus esset. Quartò, ratione à priori id probatur, quia ille, qui invitat ad peccandum, non semper ideò peccat, quia directè intendat ruinam proximi, sed quia suadet aliquem actum tali loco & tempore, ex quo sequitur malitia contra aliquod præceptum, sed ex actu cœnæ, ad quam aliquis invitatur tempore jejunii, sequitur malitia contra præceptum jejunii, ergo non licet ad talem actum invitare, invitando autem ad cœnam, non tantùm invitat ad circumstantiam illius, hoc est, ad locum, & tempus, sed etiam ad ipsum actum. Et hanc opinionem docet etiam Basilius Pontius, *de matrim. l. 2. c. 18. §. 7. num.* 48. ubi sic ait. Non licet invitare ad cænandum tempore jejunii, eum qui paratus est cænare, quia cum illo actu tali loco, & tempore inseparabiliter est conjuncta malitia: ergo, &c.

2. Verùm, his non obstantibus, affirmativam sententiam tenet Hurtado de Mend. *in 2. 2. disp. 173. sect. 12. §. 154.* ubi sic ait. Homini parato ad actum malum, illumque, vel alium similem facturo, tametsi a me non invitaretur, licet proponere occasionem, qua illum faciat, & ab eo petere ut faciat, ex.g. Antonius est violaturus legem jejunii, de quo ego sum moraliter certus, possum ex occasione gravi illum invitare ad meam cænam, ita tamen ut ipsi constet quid à me petit, non absolutè, quasi absolutè velim ne jejunet, sed ex hypothesi quòd ipse velit non jejunare, & quòd independenter à mea petitione est non jejunaturus. Ita Cajet. 2. 2. *q.* 147. *art. 4. in fine*, quamvis autem agat de solo jejunio, ratio communis est pluribus materiis. Ita ille, & ante illum Bonac. *de leg. disp. 2. q. 4. punct. 2. nu.* 35. Azor. *to. 2. l. 12. c. 18. q.* 4. & ratio est, quia potest occurrere honesta causa illum invitandi. Etenim illa invitatio non est causa peccati interni, jam enim ponitur illud esse commissum. Neque est conditio sine qua jejunium non violaretur externè, jam enim ponitur illum alibi cænaturum. Est igitur tantùm oblatio materiæ, quam ille possit eligere ex suppositione, quòd sit absolutè cænaturus. Hæc oblatio non est simpliciter mala nec ex se; invitatio enim ad cænam secundùm se nulli opponitur legi. Consilium autem ut cænet apud me, non est absolutum, sed conditionatum; ad illud autem consilium possum ego moveri honestè multis rationibus. Nam si nulla esset causa, erit peccatum eum hominem invitare ad cenam, etiam sub conditione: at non est opus ut causa sit multùm gravis. Sufficit enim, v.g. timere fracturum jejunium alibi cenaturum cibos noxios, vel ne inurbanus existimetur, possum etenim in his & similibus casibus dicere, Si tu vis alibi cænare, ego tibi dabo cenam. Ad argumenta verò, quæ superiùs adduxit Vasquez contra hanc sententiam, ad omnia respondet Hurtado §. 162. *& seq.* Dicendum est igitur absolutè non licere aliquem invitare ad illos actus, quantumvis aliquis sit ad illos paratus, & hæc est doctrina communis ipsorum, etiam Cajetani, & Navarri. At verò invitatio conditionata non potest semper esse damnata; quia si Antonius decrevit necare hodie Franciscũ, neque possum ego id impedire, possum consulere Antonio, ne illum hodie, sed cras occidat, ex suppositione, quòd illum sit occisurus, ut ea procrastinatione consulam vitæ Francisci. Nec potest dici me fuisse causam, ut citiùs occideretur Franciscũ Item si decernit illum occidere in hoc loco, possum illi consulere, ut illum occidat in alio distantiori, ut eo brevi tempore protrahatur vita Francisci, ut mutato loco per temporis dilationem, aut alias causas fortè fortuna Francisco provideatur. Teneor enim id consulere ex ea suppositione. Itẽ si Antonius velit illum occidere domi eæ meæ, possum illi dicere, si illum es occisurus occidas extra domum. Item si Antonius est certus ire ad fornicandum cum fœmina illi consensura, nisi alia fœmina illi sit præstò, possum ego illi dicere, Si peccaturus es cum altera è duabus, pecca cum hac quia licèt sit æquale peccatum cum alterutra, tamen possunt multæ supponi causæ, quibus ego honestè possum, & debeam id facere. Si enim alia fœmina sit mihi affinis, aut mihi sit turpis illius consensus, aut plura ego mala timeam ex peccato unius, quàm ex alteriùs, aut Antonius iratus ad quærendum

alium sit occidendus, cur ego non potero ei dicere, ut si peccaturus est cum altera è duobus, peccet cum hac? Idem dico de homicidio; si enim ille certus sit occidere alterum è duobus, alter verò sit meus amicus, aut consanguineus, cur non potero dicere illi, Nec hunc occidas, sed si quidem occisurus es, occide hunc, & non alium? Si verò illemnoo decrevit occidere alterum è duobus, sed tantùm unum, nihil cogitans de alio, non possum ego repræsentare simul, & persuadere alii, de quo non cogitat.

3. Quid ego sentiam in hac quæstione dicam breviter. Prima sententia est probabilior, & illam præter DD. citatos *ubi suprà*, tenet Castrus Palaus *tom. 1. tr. 6. disp. 6. punct. 9. n. 4.* Suarez *de charitate, disp. 10. sect. 3. n. 2. & sect. 4. n. 5.* & alii. Secundam sententiam Hurtadi puto etiam probabilem esse & tutam in praxi; & ideò non rectè Vasquez *ubi suprà* dixit carere probabilitate; & illam præter Hurtadum tenent Doctores, quos ego ipse citavi, & secutus sum *in 1. p. tract. 9. res. 38.* Undè immeritò, & parum religiosè Religiosus quidam olim contra me falsam hanc sententiam vocavit, ad cujus audaciam compescendam iterum hanc quæstioœm pertractare decrevi.

Quæ est res. antecedens, & in aliis ejus primæ annot.

4. Dixerunt etiam mihi eundem Religiosum falsam vocasse aliam opinionem, quam ego olim probabilem esse dixi, nempè Confessarium accipieotem plurium confessiones in peccato mortali, unum tantùm peccatum mortale committere; & ideò etiam hic adnotare visum est mihi supradictam sententiam, ut probabilem, non solùm docere Henriquez, Rodrig. & Fagundez alibi à me citatos, sed etiam Philippum de la Cruz. *en su Norte de Confessores, tr. 1. §. 7.* ubi sic ait. (El Confessor que en pecado confiessa muchos, tam poco tendra obligacion à numerar los que ha confessado, sino basta que diga, que estando en aquel estado confessò, y administro el sacramento de la Penitencia: lo mismo se ha de decir, del que estando en mal estado dà la Comunion, que fuera del pecado que haze en dezir Missa eo desgracia de dios; oo comete mas de otro pecado, aunque de la Comunion à infinitas personas, porque aunque parecem distintos actos, son solo uno ordenado à un objecto: assi lo sienten Enriquez y Manuel Rodriq. que se apartan de la opinion de Silvestro, que affirma lo contrario; ni obsta el dezir que son distinctos actos los que comete uno desseando à muchas mugeres, o al contrario una desseando muchos hombres, y teoga para cada uno su voluntad de offender à Dios, ni el que aguarda à una calle à muchos, y los va matando; pues este tantas quantas vezes mata, taotas injusticias distintas haze, y la otra ò otro que tienen voluotad deshonesta, y en mala parte; pues esto no solo se ordena à la entidad, si no tambien la malicia, siendo como son distintas.) Ita ille, licèt probabiliter etiam alii contrarium asserant; quos Theologaster, de quo loquimur, tantùm legerat.

Alibi in to. 1. tr. 7. res. 42. & 13. §. Nec obstat, & in multis aliis annot.

Sup hac in to. 1. tr. 1. res. 25. & in multis aliis ejus not.

R E S O L. CXXII.

An Caupones, seu tabernarii proponentes cœnam in die jejunii omnibus indifferenter, peccent mortaliter?

Sed difficultas est, quando dubitant, vel credunt alterum à jejunio non excusari? Ex p. 1. tt. 9. Res. 39.

Sup prima dimc hujus sit. in to. 7. tr. 1. res. 67. §. ult. ac in t. 8. & in resol. 73. §. popula.

§. 1. QUando probabiliter credunt, illos excusari à jejunio, posse tales cibos ministrare putat Philiarchus *de off. Sacerd. tom. 1. p. 2. lib. 3. cap. 55.* & alii: imò, quando dubitant; quia suum non est hoc discutere, unusquisque præsumitur boous. Ita Reginaldus *in praxi, tom. 1. l. 4. c. 16. nu. 200.* Valentia *tom. 3. disp. 9. q. 2. punct. 3.* Undè noo tenentur eos interrogare de hoc; an, scilicet, habeant causam: quidquid in contrarium asserat Lessius *l. 4. c. 2. dub. 4. nu. 24.* & Filliuc. *to. 2. tr. 27. p. 2. c. 5. n. 93.* ut optimè contra illos notavit noster Molfesius *in sum. to. 1. tr. 10. c. 5. n. 30.* & Sanch. *in sum. to. 1. l. 1. c. 7. n. 34.* cum Homobono, *ubi infrà*.

Sup hac dubio in tom. 6. tr. 5. res. 111.

2. Tota igitur difficultas est, quando credunt, alterum à jejuoio non excusari. Prima opinio affirmat, tales peccare mortaliter: ita Toletus *in sum. l. 6. cap. 5.* Fernaodez *in exam. Theol. p. 3. cap. 8. §. 2. num. 22.* Navarr. *in Man. cap. 21. num. 26.* Gabriel *in 4. dist. 16. q. 3. art. 3. dub. 6.* Medina, & alii. Secunda opinio negat: ita Ledesma *in sum. tom. 2. tract. 27. cap. 2. concl. 6. diff. 4. fol. mihi 698.* ubi sic asserit: (Si sabiendo que algunos tienen determinacion de quebrar el ayuno, ò comer carne, no pecan los mesoneros, ministrandoles semejantes manjares? esto enseñan communemente los Dotores. La rayon es, porque eo tal caso los mesoneros no concurren al quebrantamento del ayuno, pues ellos estan determinados de quebraotarle, ò comer manjar contrario. Adviertase que en tal caso, no tienen obligacion a negarà los huespedes comer, por via de correcion fraterna; porque de ordinario los mesoneros no pueden corrigir à los huespedes que passan, particularmente siendo gente authorizada, y tambien que si les niegan los manjares, los hallaran en otros mesones, ò en otras partes, por lo qual no tienen semejante obligacion.) Ita ille: & pro hac sententia Sanch. citat Salonium, Martinum Ledesmam, Rodriq. & alios, & novissimè illam docet Homobonus *de exam. Eccl. p. 2. tr. 8. c. 7. q. 12.* & Faustus *in thes. Relig. l. 1. q. 118. n. 1.*

Sup hac carne sup. in res. 113. §. Ex hi.

3. Tertia opinio distinguit. Vel caupo potest, sine incommodo notabili, negare supradictis cœnam; vel non potest: si non potest, non tenetur; si potest, tenetur, quia ex charitate obligatur impedire offensionem Dei, quantum commodè potest. Sed etiam in tali casu, si supradicti essent aliò ituri, & cœnaturi, potest præbere illis cœnam; quia peccatum non potest sic impediri: & ita sentit Fillincius *tom. 2. tract. 27. part. 2. cap. 9. num. 93.* Lessius *l. 4. cap. 2. dub. 4. num. 24.* Sanchez *in sum. tom. 1. lib. 1. cap. 7. nu. 35.* & alii.

4. Omnes istæ tres sententiæ sunt probabiles: sed secunda magis mihi placet, & io praxi quasi semper sustinenda videtur: quia, moraliter loquendo, ut idemmet Saochez observat, tabernarii, & caupones dicti nunquam ob hanc causam peccabunt mortaliter: quia, etiamsi tales cibos; & cœnam non ministrent, alibi hospites sunt empturi, aut cœnaturi. Deindè, confluentes ad eos communiter sunt viatores, operarii, aut pauperes; & ideò probabiliter possunt existimare, hos habere causam frangendi jejunium. Et licèt apud ipsos etiam confluant viri nobiles, & deperditæ vitæ: tamen non tenentur illis denegare cœnam: quia, cùm caupones sint infimæ sortis, & illi effrænatæ linguæ, injuriis, & contumeliis eos afficient: & quod magis, vim facient. Ad hæc, si tali pacto cum confluentibus ad eorum tabernas tractarent, pauci ad illas confluerent; & sic notabile detrimentum in bonis sustinerent. Igitur ex his Confessarius dictis tabernariis scrupulos non injiciat; sed illos absolvat.

In indice primo hujus Tom. 4. Vide Appendicem ad hunc Tract. 6. ubi invenies alias multas quæst. mistas, & dispersas per alios Tom. Tract. & Res. quæ simul pertinent ad hunc Tract. 6. de Jejunio.

TRA.

TRACTATUS SEPTIMUS DE ELEEMOSYNA.

RESOLUTIO PRIMA.

Quædam supposita pro intelligentia dicendorum. Primo, quod indigentia pauperum est triplex, extrema, gravis, & communis.

Secundò, quod bona, quæ ad subveniendum prædictis necessitatibus erogari possunt, ad tria genera revocantur posita in §. ultimo hujus Resolutionis. Ex p.5.tt.8.Ref.1.

§.1. SUppono primò quòd indigentia pauperum est triplex, extrema, gravis, & communis. Extrema est, quando quis eis caret, quæ necessaria sunt simpliciter naturæ, hæc autem non solùm consideratur, quando nisi succurratur indigenti, statim, aut citò exhalabit animam, sed cum majori latitudine, nam si aut vita abbreviabitur rerum penuria, aut in gravem, & diuturnum morbum incidet, etiam censetur extrema necessitas, vel, ut alii vocant, quasi extrema; extrema verò, & quasi extrema in moralibus æquiparantur, in quibus parva differentia, aut distantia nulla censetur. Porrò nonnulli dubitant, an extrema necessitas sit solùm quæ merè naturaliter, vel etiam quæ alterius malitia, & violentia incurritur; non videtur tamen esse locum dubio, quia quæ alterius malitia obvenit, vera necessitas est, & non est voluntaria patienti. Imò est major necessitas, quia cum inopia conjungitur injuria.

2. Gravis indigentia definiri solet quando desunt necessaria juxta decentiam, & conditionem status. Sed cùm requisita ad statum, & necessaria personæ magnam latitudinem habeant, ut diximus, non omnia, quæ necessaria sunt statui, ita ut si non censeatur superflua, efficiant gravem necessitatem, & potiùs tres gradus in his distingui debent. Primus eorum, sine quibus necesse est à statu omninò decidere. Secundus eorum, sine quibus licèt non decidatur à statu, ægrè tamen, & cum labore ac difficultate conservatur. Tertius eorum, sine quibus non æquè benè, benè tamen & sufficienter status consistit. Quæ sunt in primo genere, manifestè constituunt gravem necessitatem, si deficiant, quæ autem sunt in tertio genere, nullam necessitatem constituunt, quæ sit objectum eleemosynæ: ille enim, qui eis caret, non est pauper; quæ autem sunt in secundo genere, possunt habere latitudinem, etsi molestia, labor, & inopia intra proprium statum magna sit & urgens, gravem necessitatem facit: ut si quis magnis debitis in carcere detineatur, aut sit captivus inter hostes, aut tenui nimis victu & vestitu vitam transigat: si autem non sit adeò urgens, sit tamen alicujus momenti, & considerationis, efficit necessitatem communem. Potest etiam contingere, ut necessitas, quæ cogit à statu cadere, non sit solùm gravis, sed extrema, quod fit quando nisi a statu decidat mendicando, aut serviendo, aut artem mechanicam discendo, vitam conservare non potest. Sunt enim multi, quibus hoc modo mutare statum adeò est indecens, & ignominiosum, ut potiùs mori malint, & non teneantur vitam conservare cum isto dispendio, hi extremè egere censendi sunt.

3. Communis necessitas est, quæ vera indigentia est, & alicujus momenti, (nam si levissima esset, quasi nulla reputari deberet) & tamen recedit ab extremo & gravitate præcedentium, talis censetur necessitas eorum, qui mendicant, nam quamvis valdè indigeant, & solùm poscere videantur, quæ ad vitæ sustentationem arctè requiruntur, ideò censetur eorum necessitas communis, & non gravis, quia ab omnibus, & à multis petunt & moraliter loquendo, non potest illis deesse, quod sufficit pro conditione status; id verò intelligendum est tam de iis, qui publicè, quam qui secretò mendicant, dummodo mendicitatem ex consuetudine exerceant. Eadem ratione censetur communis necessitas, quam aliqui etiam non mendicantes intra proprium statum patiuntur, quæ non sit nimis urgens, & gravis, ut modo dicebamus. Hæc ergo omnia præ oculis habenda sunt in judicio de præcepto eleemosynæ, quæ quidem potius prudentis arbitrio in eventibus, & circumstantiis discerni poterunt, quàm certa, & fixa regula comprehendi. Et hæc omnia docet Lorca *in 2.2. sect.4.disp.39.num.1.& num.8,9.10.* & alii communiter.

4. Suppono secundò, bona quæ ad subveniendum supradictis necessitatibus erogari possunt, ad tria genera revocantur; quædam enim sunt necessaria ad sustentandum vitam propriam, & eorum, qui sub nostra degunt cura; alia solùm ad statum conservandum, ut scilicet quis se gerat prout decet statum suum, & hæc non constituuntur in indivisibili. Postremum ergo genus bonorum est, quod absolute superfluum appellant, eo quòd nec ad naturæ, seu vitæ, nec ad status conservationem necessarium sit, Ita Granadus *in 2.2.contr.tr.18.disp.3.sect.1.n.3.* & alii communiter. His suppositis quæritur.

RESOL. II.

An quis teneatur in extrema necessitate dare eleemosynam, non solùm titulo charitatis, sed etiam lege justitiæ?

Et an in hoc casu possit quis cogi per judicem ad faciendam eleemosynam?

Et an in aliquo casu quis teneatur restituere damna, quæ ex ejus omissione in danda eleemosyna sunt sequuta, ut v.g. qui fame periit, relinquit filios, quibus deberentur opera Patris, &c. Ex p.5.tt.8. Ref.2.

§.1. AFfirmativam sententiam docent Spino *in specul.testam.gloss.6.num.*8. Navarra *de restitut. l.3.cap.1. à num.*344. Alexander de Ales 4.*parte, quæst.*113. *mem.*1. Cajetanus *in* 2.2. *quæst.* 118. *art.* 3. Sarmiento *de reddit. Eccles. part.3.cap.*1. *conclus.* 3. Aragonius *in* 2.2. *quæst.* 32. *art.* 5. & alii. Undè D.Thom. *in* 2.2.*quæst.*118. *art.*4. *ad* 4. docuit esse præceptum legale de eroganda stipe extremè indigenti. Probatur hæc opinio; quia in hoc casu potest quis cogi per judicem ad faciendam eleemosynam, quia omne homicidium est contra justitiam, ut patet; sed detractio eleemosynæ in extrema necessitate est homicidium, ut patet *in cap. pasce, dist.* 86. ibi, *Quisquis enim pascendo hominem servare poterat, si non pavisti, occidisti*, ergo, &c. Et ideò ex hac sententia, ut observat Hurtado de Mendoza *ubi infrà, sect.*3. §.31. sequitur teneri quem ad restituenda divina, quæ ejus omissione sunt sequuta, v.g. si quis passus est fame emori alicujus servum, tenetur pretium justum solvere domino, quia jus illud servi erat in utilitatem domini. Item si ille, qui fame periit, reliquit filios, quibus deberentur opera patris, possunt filii ea exigere à prætermittente eleemosynam, & sic in similibus. Sup. hoc magis late in rel. seqq.

2. Verùm his non obstantibus, contrariæ sententiæ tanquam probabiliori adhæreo, quam tuetur Lorca *in* 2.2. *sectione 3.disputatione 39.memb.* 4. *num.* 45. Sanchez *in opuscul. tomo primo, libro primo, cap.* 5. *dub.* 5. *num.*61. Salonius *in* 2.2. *quæstione* 62. *articulo* 7. *contr.* 2. Bannez *in* 2.2. *quæstione* 32. *artic.* 6. Maldetus *in* 2.2. *quæstione* 32. *articulo* 6. *dub.*3. Azorius *tom.* 2. *lib.* 12. *cap.* 9. *quæst.* 3. Turrianus *tomo primo, in* 2.2. *disputatione* 82. *dub.* 3. Sotus *de justitia, lib.* 4. *quæstione* 7. *articulo* 1. *ad* 4. *& lib.*5. *quæstione* 3. *articulo* 4. Bellarminus *lib. de eleemosyna, cap.* 6. *in fine*, Ludovicus de San Ivan. *in summa, quæst. de eleemosyna, articulo* 3. *dub.*3. *difficult.*3. *conclus.*2. Coninck *disputatione* 27. *dub.* 7. *num.* 104. Regionaldus *tomo primo, libro quarto, cap.* 20. *num.*264. Gordonus *tom.*2.*lib.*6.*quæst.*14.*cap.*5.§.2.*num.*9. Molina *tom.* 1. *tr.*2. *disp.*144. Vasquez *opusc. de eleemosyna, cap.* 1. *nu.* 37. Suarez *de charitate, disp.*7. *sect.*6. *num.* 2. & alii. Undè Villalobos *in summa, tom.* 1. *tract.* 22. *difficult.* 2. *num.* 9. sic ait. (De lo dico se infiere, que la persona particular que en este caso no dà limosna no està obligado à restituir, porque solo està obligado à darla de caridad, y de misericordia.) Ita ille. Probatur hæc opinio eo quòd nullum est idoneum argumentum tam strictæ obligationis, nam vel tale præceptum dicitur esse positivum, & humanum, & nullum tale potest assignari: vel ponitur naturale, & neque

hoc dici potest; quòd enim dixit Cajetanus in extrema necessitate omnia bona esse communia, non sic accipiendum est, quasi qui bona illa possidet, amittat dominium propter necessitatem alterius, sed solùm quòd ex charitate, & misericordia obligatur ad subveniendum necessitati extremæ, prout necessitas postulaverit, ut in sequentibus explicabimus.

3. Non desinam tamen hìc adnotare Hurtadum de Mendoza *in 2.2.disp.159.sect.4.§.36.* has pugnantes sententias fœdere distinctionis unire, sic enim ait. De his duabus sententiis sic opinor. Prima est probabilior, quando extremè indigens eget pecunia, veste, pharmaco, aut alio bono, quod pertinet ad bonorum divisionem factam jure gentium. Illa enim bona sunt cujusvis hominis extremè indigentis, ad quæ his habet jus justitiæ, quo jure privari non potuit bonorum divisione, & in hoc sensu loquuti sunt omnes Doctores, quos adduxi pro prima sententia, cujus authores gravioris ponderis sunt, quàm secundæ, argumentum item de bonorum divisione multo efficacius. At verò quando proximus indiget nostra industria, non tenemur illam ex justitia præbere, quia ad eam nunquam ille habuit jus justitiæ, ex.gr. si hominem occidat bestia, ignis, aut aqua, non teneor ego ex justitia neque cum bestia pugnare, neque ignem extinguere, neque hominem ex undis eruere, neque illud periculum monere; teneor tamen ex charitate si possum absque proportionato damno. Neque tunc sum propriè homicida. Sancti enim adducti pro prima sententia loquuntur de negante bona, quæ divisione non potuerunt alienari ab extremè indigente, impropriè autem sum homicida, quia sum immisericors in proximi vitam; hoc autem peccatum non est, nisi in specie immisericordiæ, non verò in specie homicidii, seu injustitiæ. At verò si per immisericordiam subtrabo alimentum, aut alia id genus, peccatum est immisericordiæ, & injustitiæ simul, injustitiæ, inquam, & homicidii, quia causa vitandæ mortis alienæ teneor ego erogare bona, quia in eo articulo datum est illi à Deo jus ad illa, quòd nunquam datum est ad meas operas, & hæc omnia docet Hurtadus *ubi suprà.*

4. Notandum est tamen hìc obiter docere Sarmientum, quem citat, & sequitur Turrianus *in 2.2. disp.82.dub.3.* quòd obligatio illa justitiæ, si adesset, solùm esset pro tempore necessitatis ex mente authorum primæ opinionis, & ideò subsidiaria dicenda erit, id est, in subsidium occurrentis necessitatis.

RESOL. III.

An pauperes in extrema necessitate constituti possint contra divites implorare Officium judicis?

Et an judices possint compellere divites ad eleemosynam faciendum non solum in casu extremæ necessitatis, sed etiam quoties præceptum adest jure divino, aut naturali? Ex par. 5. tract.8.Res.4.

Sup. hoc in pos. proxime ad fin. & & verso Probat. (?)

§.1. AD hanc quæstionem ita respondet Villobos *in sum. to.1.tr.22.diffic.2. nu.10.* (Adviertase acerca desto, que es muy probable, que el pobre en caso de extrema necessidad, tiene acion à pedir al rico la limosna ante la justicia, como tienen Cajetano, Sarmiento, y Aragon; el fundamento es, porque como todos dizen, en extrema necessidad todas las cosas son comunes, y assi como puede uno pedir por justicia que le dexen caminar por el camino, y coger agua del rio, y aprovecharse de las demas cosas comunes: lo mismo es aqui, que en caso de extrema necessidad no ay que acudir al derecho humano, sino al natural: entre los juristas es comun, que no tiene accion el pobre en este caso contra el rico. Assi lo dize la Glosa, y otros que refiere Tiraquelo, lo qual tanbien es probable, porque esta obligacion mas es de caridad, que de justicia. Mas en ambas opiniones es llano, que pueden los pobres implorar el oficio del juez, el qual ha de obligar à los ricos, para que les favorezcan, como dizen Cajetano, y Aragon por razon del bien comun, y assi se suele hazer en las Republicas bien ordenadas en tiempo de hambra, y peste.) Hæc Villolobos.

Sup. hoc infra docte res. 6. §.1. prope fin. vers. Y la justicia, & in res. 9. §.1. prope fin. vers. imò à judice.

2. Nota verò Lorçam *in 2.2.sect.3.disp.39.n.27.* docere judices posse compellere divites ad eleemosynam, non solùm in casu extremæ necessitatis, sed etiam quoties præceptum adest de jure divino, aut naturali, quoniam non solùm extremè indigentibus Respublica providere tenetur, sed etiam aliis pauperibus, & in bonum commune, facit, ut non solùm extremæ, sed etiam aliæ necessitates subleventur. Ita Lorca, & Sanchez *in opusc. tom. 1. lib. 1. cap.5. dub.5. num.65.*

RESOL. IV.

An satisfaciam præcepto, si in extrema necessitate subveniam pauperi mutuando?

Et notatur, quod si proximus indiget non re, sed usu sufficit, si quis usum donet mutuando rem. Ex par. 5. tract. 8. Resol. 5.

§.1. NEgativè respondet Villalobos *ubi infrà*, Aragonius *in 2.2.quæst.118.artic.5.* Bannez *dub.3.* Granadus *in 2.2.controvers.3. tract. 11. disput.7. num. 3.* Valentia *tom.4.disp.3.quæst.9.punct.4.* Turrianus *in 2. 2. tom.1. disp.82. dub.6.* Suarez *de charitate, disp.7.sect.5.num.2. & 5.* Becanus *in 2.2.tom.1.cap.21.num.1.* Lorca *in 2.2.disp.39. nu. 54.* Sotus *de justitia, lib.4.quæst.7. art. 1. ad 4.* Coninch *disp. 27. dub.9. num.153.* Reginaldus *tom. 1. lib. 4.cap.20. num. 260.* Et ratio est, quia ita indigenti debita est jure naturæ sustentatio, eo solùm quòd in articulum tantæ necessitatis incidit: ergo injuria fit illi, & contra charitatem est imponere onus restitutionis. Præterea, si quo modo liceret hoc onus imponere, foret, quia quamvis concedatur usus eorum, quæ ad sustentationem requiruntur: non est necesse concedere dominium; sed in his, quæ usu consumuntur, consumptione ipsa perit dominium; ergo qui concedit necessaria extremè indigenti, nullum jus habet reservandi dominium in posterum. Ex quo infero, si quis tyrannicè exigeret à paupere obligationem restituendi id, quod illi in extrema necessitate donat, pauperem liberum esse à tali obligatione, neque obnoxium manere restitutioni, nisi fortè obligationem juramento confirmaverit, tunc enim propter Religionem juramenti tenebitur.

2. His tamen non obstantibus, probabiliter etiam affirmativam sententiam docent Toletus *lib. 5. cap. 24. num.7.* Navarrus *in manuali, cap. 17. num.61.* Covarr. *in reg. peccatum, 2.par.§.1.num.4.* Adrianus *in 4.de restitut.quæst.verùm qui rapiat alienum, & quodlibeto primo, art.2. in medio:* & alii. Probatur hæc opinio, quia præceptum subveniendi egeno impletur, si detur quod sufficit ut liberetur ab indigentia in qua versatur, sed ad id sufficit mutuatio, licèt imponatur onus restituendi cùm possit: ergo nihil ampliùs imponendum est. Et confirmatur, quoniam sufficit occurrere necessitati proximi pro tempore, quo ipsa durat; sed hoc modo occurritur mutuando, & dare omninò est subvenire pro tempore, quo indigentia illa cessabit; nemo ergo ad id tenetur. Et hanc opinionem approbat Vasquez *opusc.de eleemos. cap.1. dub. 6. num. 54.* & Lessius *lib.2.cap.16. dub. 1. num. 11.* si mutuum non sit absolutum, sed conditionatum, scilicet si proximus ad lautiorem fortunam devenerit.

3. Sed si aliquis primam sententiam sequi vellet, limitanda est cum Villalobos *in summa, tom.... tractat. 2. difficult. 2. num. 1.* (De los que son pobres absolutamente, porque ay dos generos de pobres, unos que lo son absolutamente, porque ni tienen aqui, ni en otra parte, ni lo pueden ganar, que no tienen fuerzas, ni saben oficio, y a estos quando ay obligacion de darles limosnas, se les ha de dar dada. Otros pobres ay, que no lo tienen de presente, ò no tienen en este lugar mas tendranlo otro dia, como es oficial que no lo tiene el dia que no trabaja, y tendralo otro dia, o en aviendo donde trabajar; y estos aunque en alguna manera son pobres, no son absolutamente pobres, y se cumple con ellos bastantemente emprestandoles, que con essos de satisfaze su necessidad, y no han menester mas.) Ita ille, quod etiam adnotat Hurtadus de Mendoza *in 2.2. disp.159.sect.3.§.37.38. & 39.* Suarez *ubi suprà, num.3.* Vasquez *num.45.* & Tannerus *to.3. disp.2. q.5.dub.2.n.20.*

4. Notandum est etiam quod stando in prima sententia, quòd si proximus indiget non re, sed usu, sufficit, si usum donet mutuando rem. Ita Valentia *tom.3.disp.3.q.9. puncto 4.* Suarez *disp.7.sect.5.num.4.* Coninch *disp.27. dub.9. nu.147.* & alii *ubi suprà.*

RESOL. V.

An sapius praeceptum elargiendi eleemosynas obliget divites, ita ut peccent mortaliter illas non praebendo? Ea part. 5. tract. 8. Resol. 41.

§. 1. RESolutio hujus casus pendet ex quaestionibus supra examinatis, & Respondendum est, quòd etsi multi sint, qui graviter egeant, & multi qui habeant ultra necessaria ad vitam, non esse tamen multos casus, in quibus contingat haec obligatio, quae juxta antea tradita requirit, primò indigentias esse nobis notas, quae nos plerumque latent, cùm ii etiam, qui patiuntur illas, plerumque occultent prae pudore, neque nos sub mortali tenemur de illis inquirere, quemadmodum Navarrus expressit *in Enchirid. cap. 24. n. 9.* aut si appareant, latet esse verè graves, plerumque enim incertum est quae & quanta sit in paupere necessitas, & sitne vera, an simulata, quae in ipso apparet. Requiritur secundò, non subveniri per alium. Et verò nonnunquam satis certum est alios divites non esse avaros ut nolint tali indigenti subvenire. Requiritur postremò, adesse nobis superflua, quibus possimus indigentiae occurrenti subvenire, id, quod interdum satis non constat. Suntque multa alia incerta, ut benè monet Medina *in C. de eleemosyna, q. 3. in fine,* ob quorum ignorantiam divites non sunt facile condemnandi de peccato mortali, si eleemosynas non faciant, sed tunc demum, & idem Medina subdit, cum superfluitatis simul, & indigentiae certitudo liberetur. Hactenus Reginaldus *in praxi to. 1. lib. 4. cap. 20. sect. 3. n. 255.*

2. Adde quòd, ut supra dictum est, vix in saecularibus divitibus inveniatur superfluum status, cùm possint accumulare divitias ad procurandum majorem statum futurum, licèt haec opinio admittatur in necessitatibus communibus, non autem quando adsunt necessitates graves ut docet Castrus Palaus *tom. 1. tr. 6. disp. 2. punct. 2. nu. 14.* Turrianus *in 2. 2. tom. 1. disp. 82. dub. 4.* Bannez *in 2. 2. q. 32. art. 6. dub. 2.* Lorca *in 2. 2. disp. 39. nu. 35.* Suarez *disp. 7. sect. 3. nu. 11.* S. Joann. de la Cruz *in direct. par. 1. pr. 5. q. 1. art. 2. dub. 2. concl. 2.* Vasquez tamen *ubi supra* citatos *in opuscul. de eleemosyn. cap. 1. dub. 3. n. 27.* & alii, non obstante quod asserant seculares de superfluo status in gravi necessitate teneri ad elargiendas eleemosynas, tamen simul dicunt, ut patet apud Vasquez, *c. 4. n. 10.* ipsos via habere superfluum status, quando bona, quae superant, conservant ad augendum statum. Verùm semper consulendi sunt divites, ut largè eleemosynas praebeant.

RESOL. VI.

An sit obligatio ex bonis necessariis ad statum opitulari extremè indigenti?

Et inter alia, quae in texta hujus Resolutionis notantur tandem quaeritur, an censeatur extrema, vel quasi, extrema necessitas, in quam quis venit ex alieno delicto, v.g. Titius cum sit innocens, creditur à Tyranno perimendus, nisi Cajus eum pecunia redimeret.

Et qui sunt, qui teneantur restituere, si in communibus necessitatibus famis, & infirmitatum non succurrant. Ex p. 5. tract. 8. Res. 7.

§. 1. REspondeo affirmativè, etiamsi ex opitulatione patiatur quis aliquod damnum in dignitate, & statu externo. Ita Suarez *de charitate, disp. 7. sect. 4. n. 3.* Turrianus *in 2. 2. to. 1. disp. 82. dub. 4.* Valentia *to. 3. disp. 3. q. 9. punct. 4.* Vasquez *opuscul. de eleemos. cap. 1. n. 10. & 25.* Filliucius *to. 2. tr. 28. cap. 3. n. 64.* Gordonus *to. 2. lib. 6. q. 14. cap. 4. n. 7.* & Villalobos *in sum. to. 1. tr. 22. diffic. 20. nu. 7.* ubi sic ait: (En caso de extrema necessidad obligacion ay de dar limosna de los bienes necessario para conservar el estado de la persona, de suerte que en los años de muy grandes hambres tienen obligacion los ricos à disminuir de su estado, y estrecharse en el gasto quotidiano para socorres los pobres, y no obsta contra esto dezir, que si esto fuesse verdad, tendrian obligacion los ricos en tiempo de hambre gastar con los pobres sus patrimonios por gruessos que fuessen, y aun sus mayorazgos, pues vale mas la vida de un hombre que todo esso. A esso se responde, que aunque vale mas la vida, que la hazienda, mas en orden al bien publico que se deve amar, vale mas muy grande hazienda que la vida de un particular, por ser la hazienda instrumento, de la virtud para defender el bien publico, y assi un particular non està obligado para defender su propria vida gastar toda su hazienda, que fuesse pongamo por caso de tres mil ducados, que en este caso mas obligacion tiene à amar su estado, y el de sus hijos que su vida, y en las necessidades de que vamos tratando, quando son ab intrinseco de enfermedades, o hambre comun, si todos ayudassen, poco bastaria para remediarlas, y la justicia assi Ecclesiastica como seglar, tienen obligacion, y puede compeler à lo ciudanos, para que favorezcan en estas necessidades estremas por razon de su oficio, como dizen Cajetano, Sylvestro, y Bañez. De lo dicho se infiere, que la persona particular que en este caso no da limosna, no està obligado à restituir, porque solo està obligado a darla de caridad, y misericordia: mas el Obispo, y las justicias que tienen obligacion de justicia à procurar por la vida de los pobres, obligando à los ciudadanos, como queda dicho, si no lo hiziessen, estaran obligados à restituir, como lo dize Bañez.) Hactenus Villalobos.

2. Notandum est tamen, quòd licèt supradicta opinio sit vera, tamen nullus tenetur statum suum absolutè deijcere, aut deprimere ob proximi necessitatem extremam. Ita Hurtadus de Mendoza *in 2. 2. disp. 159. sect. 6. §. 56.* Suarez *ubi sup. n. 4.* Coninch *disp. 27. dub. 8. n. 134.* Castrus Palaus *tom. 1. tr. 6. disp. 2. punct. 2. nu. 6.* Bañez *in 2. 2. q. 118. art. 5.* & alii. Et ratio est, quia Reipublicae utilior est opulentus civium status, quàm vita alicujus privati, deindè non tenetur quis exquisitas medicinas quaerere cum gravi detrimento status: ergo multo minus tenetur aliis eodem detrimento providere. Et tandem, quia defectio status est gravissimum damnum, cum quo nemo tenetur providere homini privato. Imò ego etiam puto te non esse obligatum magnas divitias expendere, ut v.g. ter, vel quater mille aureos pro redimenda vita cujuslibet privati, etiamsi obindè ab statu cadere non debeas. Ita Coninch *ubi supra, nu. 144.* Palaus *num. 7.* Suarez *disp. 7. sect. 4. n. 4.*

3. Notandum est tamen hic, quod observat Lorca *in 2. 2. sect. 3. disp. 39. mem. 2. n. 39.* contingere non posse, moraliter loquendo, ut sine detrimento status non valeam succurrere extremè indigenti, nam quod requiritur ad sublevandam extremam indigentiam unius, aut paucorum, non multum est, nec detrimentum status inferre potest. Si tamen contingat extrema indigentia multorum, quae sublevari nequeat sine jactura status, ut si valida fames provinciam opprimat, tunc non eveniet, ut unus solus omnium necessitatibus occurrere debeat. Et si fortè contingeret, quando necessitas tot hominum occurreret, potius publica, quàm privata censenda est; pro publica autem necessitate eroganda essent necessaria statui.

4. Nota, quòd si quaerat aliquis, an censeatur extrema, vel quasi extrema necessitas, in quam quis venit ex alieno delicto, v.g. Titius cùm sit innocens, creditur à Tyranno perimendus, nisi Cajus eum pecunia redemerit? Respondeo censeri, quia non provenit ea necessitas ex facto, vel delicto illius pauperis, sed aliundè. Secus est si pauper Titius Cajo dixerit, Solve debita mea, alioqui me interficiam, haec enim est nequitia, & Titius depravata sua voluntate, est ea in necessitate constitutus; quare Cajus nullo jure cogitur ei subvenire, neque enim sunt hominum nequitiae juvandae, aut fovendae, nisi Titius peccet ex infirmitate animi, vel aliquo ecco affectu. Ita Azorius *to. 2. lib. 12. c. 9. q. 7.* & alii.

RESOL. VII.

Dubitans, an proximus sit in extrema necessitate, teneatur veritatem indagare? Ex p. 5. tr. 8. Res. 39.

Et ad litteram in p. 4. tr. 3. Res. 34. ideo hic una tantum Res. transcribitur.

§. 1. AD hoc dubium Ita respondet Ioannes Sancius *in Select. disp. 43. n. 20.* qui dubitat an proximus extremè indigeat, ex charitate tenetur veritatem indigentiae indagare, sive in dubium inciderit, quia pauper suam inopiam proposuit, sive alia via, nisi id omittens periculo peccandi se subijciat eo modo, quo dubitans an aliquis dies sit jejunii, vel festivus, perquirere veritatem erit coactus, ne de se verificetur illud Psal. 35. *Noluit intelligere ut benè ageret*; & consequenter veritatem non indagans exponeret se voluntariè periculo frangendi illa praecepta, quòd si sibi constet necessitatem extremam esse, imò gravem, elargiri eleemosynam tenebitur, at manente dubitatione facta sufficienti diligentia, non erit compellendus eleemosynam erogare, quia tunc libertas non erogandae eleemosynae possidet, & non praeceptum erogandi illam.

RESOL. VIII.

Confessarius quidam angebatur magnis scrupulis in excipiendis Confessionibus cujusdam divitis circa praeceptum largiendi eleemosynam. Tunc ego in ejus gratiam hae ex multis Doctoribus adnotavi.

Et in textu hujus Resolutionis docetur in quibus, & de quibus divites teneantur necne largiri eleemosynam in communibus, gravibus, & extremis pauperum necessitatibus. Ex p.2.tr.16. & Miscell.2. Resol. 26. aliàs 28.

Sup. hoc infra Resol. 10. §. 13.

§. 1. PRimò divites, etiamsi habuerint superflua, oon tenentur, neque sub venial i peccato dare eleemosynas in communi necessitate, qua solent esse quotidiani pauperes. Ita Sylvest. Alensis, Armilla, & alii, & ex neotericis Malderus *in 2.2.q.27.art.6.dub.4.prop.2.* Molfes. *in summ. tom.1.tr.3.cap.16.n.20.* Sotus *de iust.lib.5.q.8.art.1.* Navarr. *in man.cap.24.nu.5.* & 9, Medina *Cod.de eleemos. q.3.* Toletus *de septem peccat. mort. cap. 36.*

Sup. hoc infra §. 1. ad med. & §. ult. & in aliis ejus por.

2, Secundò, etiam in gravi necessitate pauperum, dives qui habuerit superflua, non peccaret mortaliter, si non praeberet in eleemosynam. Haec opinio mihi placet, illamque docet Gabriel *in 4.dist.16. quaest.4.concl.5.* Alensis *4.p.q. 113. memb.1.* cum aliis, & probabilem vocat Maldetus *in 2.2. D. Thom.q.2.art.6.dub.4.§. Respondeo.*

Sup. hoc inf in resol. 10 in §. §. Quarto, & tert. in alia ejus adjunct.

3. Tertiò, etiamsi esset vera opinio DD. asserentium divites teneri sub mortali praebere eleemosynam, non solùm in extrema & gravi, sed etiam in communi necessitate pauperum, tamen non tenerentur inquirere pauperes, sed solùm misereri occurrentibus, & non impedire nimia austeritate, vel alio modo, ne occurrant. Neque etiam tenerentur omnibus communiter indigentibus subvenire, sed aliquibus: nec tenentur in totum alicujus indigentiam sublevare, sed satis est quid ei dare. Ita Lorca *in 2.2.sect.3. disp.39.memb.2.n.30.* Bonacina *de legibus, disp.3. q.4.punct.6. n.10.* Vasquez *ubi infrà*, &c.

Sup. hoc in resol. seq. §. ult. & in §. & inf in resol. 14. & sup in resol. ult.

4. Quartò, notandum est, quòd bona, quae conservantur ad acquirendum majorem statum pro se, & suis consanguineis non dicuntur superflua status: ascensus enim ad superiorem statum, ad necessitatem, & convenientiam status revocandus est, ita ut ea non censeantur superflua, quae licèt excedant mensuram status praesentis, conducere tamen possunt & reservantur, ut homo altiorem statum acquirat; & acquisitum conservet. Ita Vasquez *opusc.de restit. cap.1.dub.3.nu.27.& 32.* Et ideò *in cap.4.n.14.* asserit, quòd in saecularibus, etiam in Regibus, vix inveniuntur superflua status: Vide etiam Navarr. *in summ. cap.24.num.6.* Navarram *de rest.lib.3.cap.1.num.366.* Malderum *in 2.2.q.27.art.6.dub.4.verb.contra hanc propositionem, & dub.6.circa finem.*

Sup. hoc sup. resol. 6.

5. Quintò, dives cum diminutione, & detrimento proprii status, non tenetur subvenire proximo in extrema necessitate constituto; quia, ut fert opinio gravissimorum DD. quamvis teneat defendere vitam innocentis, qui injustè invaditur, tamen si grave detrimentum facultatum interveniat, non teneor. Non ergo dives tenebitur extremam necessitatem alterius cum gravi jactura status depellere. Ita Molsesius *in sum.to.1.tr.1.c.16.nu.28.* cum Lorca *in 2.2. sect. 3. disp.39. memb.... num. 39.* & Aegidio de Coninch *de actibus supernat.disp.27. dub.8. concl.4.num. 134.* & D. Antoninus *2.part.tit.1.c.24.nu.5.* putavit D.Thomam hanc opinionem tenuisse, & illam etiam tenet Rosella, & Summa Pisana *verb. eleemosyna.*

6. Ex his apparet, divites non esse facile condemnandos circa praeceptum largiendi eleemosynam, quia non tenentur inquirere pauperes, nec tenentur largiri eleemosynam in communibus necessitatibus, & bona superflua non facilè in ipsis etiam ditissimis reperiuntur. Undè ex his facilè Confessarii scrupulos deponere possunt, licet consulere debeant divitibus, ut eleemosynam pauperibus abundè erogent.

RESOL. IX.

De obligatione divitum largiendi eleemosynas in gravi necessitate proximi de necessariis ad statum?

Ex quo infertur Advocatum teneri sub mortali defendere causam pauperis, quando aliter defendi non potest.

Et notatur, quod raro contingere potest, ut saeculares sub mortali teneantur pauperibus erogare superflua decentiae suae. Ex p.4.tr.4.& Misc.Res.215.

Sup. hoc in res. seq. & pro Advocato, & alii inf. in res. 17. ad lin. 9.

§. 1. TEneri divitem in gravi necessitate proximi, licèt non extrema, elargiri illi eleemosynam de necessariis ad statum, docet Sotus, Cano, Victoria, quos citat, & sequitur Bañez *in 2.2.q.32.art.2.dub.4.* Valent. *hic punct.4.* & alii; & sic ait Bañez: Advocatus tenetur defendere causam pauperis, quando aliter defendi oon potest, & plura alia exempla adducit, & rationes pro hac firmanda sententia, quam puto probabilem, & consulendam.

2, Sed contrariam non minus probabilem esse existimo, quam tuetur Cajetanus *in sum. verb. eleemosyna largitio.* Navarrus *c.24.nu.7.* Corduba *lib.1. qu.26. propos. 2.* & D.Thom. *art. 5. ad 3.* ubi explicans quando sit mortale non elargiri eleemosynam, ait: Cùm pauper evidenti, & urgente necessitate premitur, & dives habet superflua, etiam secundùm statum. Et clariùs *in corpore articuli*: Dare (inquit) eleemosynam de superfluo in praecepto, & dare eleemosynam ei, qui in extrema necessitate; alias autem eleemosynas dare est in consilio. Ecce sanctus Doctor duos tantùm casus agnoscit, in quibus praeceptum illud obliget, scil. cùm pauper extreme indiget, & cùm quis habet superflua; nomine autem superflui intelligit superfluum secundùm statum, ut evidenter constat ex corpore articuli; & alioqui si solùm intelligeret superfluum naturae, cogeremur asserere absolute, & sine ulla limitatione teneri divites de necessariis ad statum elargiri eleemosynam, etiam in communibus necessitatibus, quod falsum est, & contra omnes Doctores. Confirmatur haec opinio ex sententia illorum Doctorum asserentium praeceptum eleemosynae, etiam de superfluis naturae, & status non obligare, saltem sub mortali, nisi in extrema necessitate. Ita Alexander *p.4.q.34. art.1.* Gabriel *in 4. dist.16.qu.4.art.2.concl.5.* D. Antoninus *2.p. tit.1.c.24. §.ult.* Rosella *verb. eleemosyna*, Durandus *in 4.dist.15.q.6.ad 2.* & alii; sed quidquid sit de hoc, dicendum est probabiliter, quòd quia unusquisque habet jus, ut vivat sicut decet statum suum, ergo nemo potest illum obligare ad elargiendum eleemosynam de iis, quae ad ejusmodi decentiam necessaria sunt, nisi quando proximus est in extrema necessitate. Ad exemplum Advocati, quod affert Bañez, respondit Cajet. *in 2.2.q.61. art. 1.* in sola extrema necessitate esse mortale, quòd Advocatus non defendat causam pauperis, & ita intelligit D.Thomam: sed meliùs dicendum est, causam pauperis, si gravis sit, defendi debere ab Advocato sub mortali, quia munus ejus hoc est, & alioqui saepè nihil amittit, sed potius lucrabitur, quia si propterea amitteret lucrum alicujus momenti necessarium ad statum non teneretur sub mortali: & ita omnia supradicta pro confirmatione hujus posterioris sententiae docet Jacobus Granado *in 2.2.D.Thom.contr.3.tr.11.disp.2.sect.6.n.32.& seq.*

Sup. hoc in res. prim. §. Secundo, & inf. in hoc ipsamet res. §. ult. in princ. & inf. in res. 10 §. ult. paulo post init. vers. Et infra, & in alia ejus adnot.

3. Notandum est etiam hic cum dicto Granad. *disput.4. num. 1.* Cajetano *verb. eleemosyna largitio*, Corduba *lib. 1. quaest.18.* quòd rarò contingere potest, quòd saeculares sub mortali teneantur pauperibus erogare superflua decentiae suae, quia, ut alibi ex Vasquez & aliis notavi *p. 2. tract. 16. resol.26.* vix in magnis divitibus inveniuntur superflua status. Dicendum est igitur cum Emmanuele Sà *ver. eleemosyna, num.2.* quòd cùm inter Doctores non conveniat quando peccet mortaliter, qui non facit eleemosynam, non facilè condemnandi divites, qui non faciunt; monendi tamen, ut faciant quantas maximè possint. Ita ille, & ego. Cùm igitur saeculares de necessariis ad statum non teneantur erogare pauperibus, nisi extremam necessitatem patiantur, & necessitates istae rarò eveniant, aut saltem manifestentur divitibus, quippè qui non tenentur eas quaerere, & status decentia magnam habeat latitudinem, difficilèque inveniatur qui superfluitatis convinci possit, difficilè est damnare ad mortale, & in casu, saltem dubiae obligationis, nec dives tenetur elargiri, nec Confessarius sub mortali obligare. Vide me ipsum *ubi suprà*.

Sup. hoc primo in res. & §. ...

Quae hic est resol. ... dans, in §. Quarto, & in aliis ejus not.

Sup. in res. not. ...

RESOL. X.

An in gravi necessitate teneamur largire eleemosynam de necessariis ad statum? Ex parte 5. tractatu 8. Resolution. 15.

§. 1. AFfirmativam sententiam docet Palatius *in 4. dist. 15. disp.6.* Corduba *lib.1.q.26.* Medina *C.de eleemos. q.de necessitate eam faciendi.* Angles *in floribus part.1.de eleemos.q.3.diffic.6.* Hurtadus de Mendoza *in 2.2. disp.259. sect.4. §.92.* ubi sic ait: In necessitatibus proximi gravibus eadem dicenda sunt, quae in extremis, quia haec necessitas spectans ad corpus vocatur ab authoribus quasi extrema, & ad illius ordinem redigitur, quia prudenter potest timeri mors. Quapropter etiam ex necessariis ad statum eroganda est eleemosyna. Ita ille, & ante illum Bañez, Valentia, & alii, quos citavi *in 4.par.tr.4. resol.215.* & novissimè Sylvius *in 2.2.q.32. art.6.concl.3.* Probatur haec opinio, quia

cha-

Quae hic est ... resol. ...

charitas Christiana obligat, ut quis sublevet notabilem proximi sui miseriam, si absque incommodo magno potsit, sed elargiendo eleemosynam de superfluo naturæ, licèt necessarium sit ad statum, potest quis sublevare notabilem proximi miseriam absque magno incommodo: ergo charitas Christiana ad id obligat. Consequentia est evidens; major patet, quia non est vera amicitia quæ patitur amicum insigni necessitate opprimi, & illi non subvenit ne leve damnum sustineas. Minor probatur, quia cùm ea, quæ ad statum pertinent, non consistant in indivisibili, sed potiùs magnam latitudinem habeant etiamsi, quis aliqua demat de statu, leve incommodum sentiet, & alioqui sublevabit magnam proximi miseriam, quæ cùm tam non frequenter occurrat, sine magna jactura suæ rei familiaris poterit dives illi subvenire. Confirmatur primò, quia si ad statum viri nobilis pertineat, verb. gr. habere quatuor famulos, & parietes domus ornare aulæi sex aureo sericoque filo intertextis, quis non videat exiguam esse jacturam, si tribus famulis, & solis sericis aulæis contentus fit, ut habeat undè subveniat quotidie alteri viro nobili, & olim ditissimo, qui ad magnam rerum inopiam propter naufragium pervenit; obligat ergo charitas interdum sub mortali ad elargitionem eleemosynæ de necessariis ad statum. Confirmatur secundò, in annis magnæ sterilitatis quis dubitabit teneri divites diminuere aliquid magnificentiæ sui status, & minùs lautè vivere, ut pauperibus subveniant? Confirmatur tertiò, quia fratribus, & consanguineis tenetur quispiam sub mortali, elargiri eleemosynam de necessariis ad statum, juxta illud Jacobi 2. *Si frater, aut soror nudi sint, & indigeant victu quotidiano, dicat autem aliquis ex vobis illis, ite in pace, calefacimini, & saturamini, non dederitis autem eis, quæ necessaria sunt corpori, quid proderit?*

2. Sed his non obstantibus, contrariæ sententiæ tanquam probabiliori adhæsi *ubi suprà*, & nunc etiam adhæreo, quam tuetur præter Doctores, quos citavi in dicta resolutione, Thomas Sanch. *in opusc. tom. 1. lib. 1. cap. 5. dub. 5. n. 44.* Martinus Ledesma *in 2. p. 4. q. 28. art. 3.* D. Thom. *in 4. dist. 15. qu. 2. art. 4. q. 1.* Salonius *in 2. 2. qu. 71. art. 1.* Sotus *de just. lib. 5. q. 8. art. 1.* Navarra *de restit. lib. 3. c. 1. n. 122.* Et ratio est, quia unusquisque habet jus ut vivat, sicut decet statum suum: ergo nemo potest illum obligare ad elargiendum eleemosynam de iis, quæ ad hujusmodi decentiam necessaria sunt, nisi quando proximus est in extrema necessitate, tunc enim agitur de vita amittenda, in quo casu charitas obligat, ne tantùm malum patiar in fratre meo, ut ab statu non cadam, saltem aliquando, aliæ enim necessitates etsi graves, minus tamen obligant; & hæc est humana conditio, ut quidam latiùs, & jucundiùs degant, quàm alii. Confirmatur, quia cùm tot graves, & sapientes viri nihil jure divino, aut naturali repererint, quod eos convincat ad obligandum divites, ut de necessariis ad statum succurrant gravibus necessitatibus, signum optimum est, saltem hoc jus, seu hanc legem esse dubiam: in dubio autem præcepti non sunt obligandi, præsertim sub mortali, ne alioqui laqueum novum illis injiciamus, & difficiliorem reddamus salutis viam illis, quibus alioqui Christus Dominus valdè difficilem prædicavit: ergo, &c.

RESOL. XI.

An in gravi necessitate teneamur præbere eleemosynam de superfluis naturæ, & status?

Et notatur in supradicto casu posse divitem illam elargiri non liberaliter eleemosynam dando, sed illam mutando. Ex p. 5. tr. 8. Ref. 14.

Sup. hac sup. in ref. 8. § 2. & in ref. 9. §. Sed ad med. vers. Confirmatur, & § ult. in princ. & inf. ref. 30 §. ult. versum paulò post huic. vers. Est infra, & recitavi in alio ref. ejus nor.

§. 1. PRo sententia negativa adducitur D. Anton. Gerson. Alensis, & Nicolaus de Lyra; sed illos hanc sententiam non docere contendit Hurtad. de Mendoza *in 2. 2. disp. 169. sect. 4. §. 85.* illam docet Rosella *vers. eleemosyna*, ubi asserit: non cadere eleemosynam sub præcepto, nisi necessitas pauperis extrema sit: multos alios Doctores adducit pro hac sententia Sanchez *ubi infrà*, quibus ego adhæsit *in 1. p. tr. 2. Misc. ref. 28.* Probatur hæc opinio, quia non tenetur homo magis subvenire proximo, quam sibi ipsi, sed nemo tenetur sibi ipsi plus velle, aut procurare, quàm quod ad sustentandam vitam necessarium est; ergo nec alter plus illi erogare; sed quisquis non patitur extremam necessitatem, habet id, quod ad sustentandam vitam necessarium est: ergo nullus tenetur elargiri eleemosynam ei, qui non est in extrema necessitate, aut certè si qua obligatio asserenda sit, ea non poterit esse gravis. Secundò probatur, quia nullus tenetur sub lethali culpa procurare, ut extraneus benè sit, dummodo procuret ut vivat, & absolutè sit, sed quisquis non patitur extremam necessitatem, habet quidquid requiritur ut vivat, & absolutè sit: ergo nullus est sub lethali culpa obligandus, ut extraneo elargiatur eleemosynam extra casum extremæ necessitatis.

2. Sed his non obstantibus, modò ego contrariam sententiam teneo, quam tuetur Granadus *in 2. 2. D. Thom. controv. 3. tr. 11. disp. 2. sect. 4. n. 18.* Vuigers *in 2. 2. q. 36. art. 6. conclus. 3. n. 34.* Layman. *lib. 2. tr. 3. c. 6. num. 4.* Sanchez *in opuscul. tom. 1. lib. 1. cap. 5. dub. 5. nu. 34.* Bañez *in 2. 2. q. 32. art. 6. dub. 1. & 2.* Sotus *de justit. lib. 5. q. 3. art. 4.* Aragon. *in 2. 2. q. 32. art. 5.* Salonius *in 2. 2. q. 71. art. 1. controv. 1. ad 1.* Navarra *de restit. lib. 3. c. 1. n. 358.* Malderus *in 2. q. 32. art. 6. dub. 4.* Valentia *to. 3. disp. 3. q. 9. punct. 4.* Hurtadus de Mendoza *ubi suprà* §. 82. Azorius *to. 2. lib. 12. c. 7. q. 4.* Valentia *tom. 3. disp. 3. q. 9. punct. 4.* Coninch *disp. 27. dub. 8. nu. 125. & 130.* Turrianus *in 2. 2. tom. 1. disp. 82. dubitatione 1.* Vasquez *opusc. ul. de eleemos. c. 1. n. 14. 18. & 24.* & alii communiter. Et probatur hæc opinio, quia unusquisque tenetur sublevare miseriam proximi sui, saltem quando absque ullo suo detrimento potest; sed qui habet superflua naturæ, & status, potest absque ullo detrimento suo sublevare miseriam pauperis elargitione eleemosynæ: ergo tenetur: ac proinde ex genere suo peccat mortaliter secus faciens, nisi parvitas materiæ excuset. Consequentia est evidens. Minor patet: quia nullum detrimentum est distribuere pauperibus id quod nullo modo nobis necessarium est, sed absolutè superfluit post sustentationem vitæ, & status cum eo splendore qui decet. Major probatur, quia charitas obligat ad amandum proximum, non verbis tantùm, sed opere, & veritate, ut loquitur Joannes Apostolus *in 1. Can. cap. 3.* hic autem verus amor exigit ut velimus proximo bonum, & remedium malorum quæ patitur, ac proindè illum sublevemus, cùm sine ullo detrimento possumus, & qui secus facit, convincetur non diligere ex animo. Confirmatur, quia notabilis proximi necessitas, etsi extrema non sit, est grave malum, ergo graviter lædit amicitiæ jura, qui huic amico potens absque ulla difficultate subvenire, & ab eo malo illum liberare, non subvenit, aut liberat; ergo lethaliter peccat, qui non elargitur eleemosynam de superfluis status pauperi gravem necessitatem patienti.

3. Dices, si hæc sententia esset vera maxima pars divitum damnaretur, siquidem multi eleemosynas omittunt in necessitate gravi. Aragonius *in 2. 2. q. 32. art. 5.* respondet ex illis damnari plurimos Bañez *art. 6. dub. 2.* censet non solùm multos divites damnari; sed etiam ipsorum Confessarios. Sed ego respondeo cum Valentia *to. 3. disp. 3. q. 9. punct. 4. §. 2.* & aliis, divites & Confessarios posse multis rationibus excusari. Primum, quia multi vel non sibi persuadent se habere superflua ad præsentem dignitatem augendam, vel conservandam, vel non satis cognoscunt gravem proximi necessitatem, vel sibi persuadent probabiliter alium laturum opem graviter egenti. Et ego alibi cum Vasquez *p. 2. tr. 6. ref. 26.* observavi, quòd vix in divitibus inveniuntur superflua status, de quo latiùs infrà.

Quæ hic est sup. resol. 8 §. Quarto.

4. Quæres an prima opinio negativa sit probabilis? probabilem esse docet Bonacina *disp. 3. q. 4. punct. 6. num. 8. ver. ad primum argumentum.* Malderus *in 2. 2. q. 32. art. 6. dub. 4.* & tamquam probabilem videntur illam admittere Covarruvias *lib. 3. var. cap. 14. n. 5.* oppositam enim sententiam tantùm vocat veriorem. Corduba *lib. 1. qu. 26. not. etiam.* Neutram sententiam reprobat, ac censet probabiliorem oppositam. Palacius *in 4. dist. 15. disp. 6.* dicit oppositam non esse certam, sed tantùm admodum probabilem. & Medina *C. de eleemosyna, q. de necessitate faciendi eam*, asserit quòd qui velit, non temere huic sententiæ adhærebit.

Et proinde vero hic lust contento in illa alt. hujus § in ref. quæ hic est sup. 3 § ult.

5. Verùm novissimè Hurtadus de Mendoza *in 2. 2. disput. 159. sect. 4. §. 86.* tenet hanc sententiam esse improbabilem, neque in conscientia tutam.

6. Notandum est tamen hic quòd in casu de quo loquimur, nempè quando pauper est in gravi necessitate, posse divitem illam elargiri, non eleemosynam liberaliter donando, sed illam mutando; nam si hoc probabiliter potest facere in extrema necessitate, quanto magis in gravi. Vide Bañez *in 2. 2. quæst. 32. art. 6. dub. 4.* Lorcam *in 2. 2. sect. 3. disp. 39. nu. 53.* licet contrariam asserat Suarez *disp. 7. sect. 5. num. 7.* Valentia *tom. 3. disp. 3. qu. 9. punct. 4.* Coninch *disp. 27. dub. 8. n. 153. & 155.* undè utraque opinio est probabilis.

RESOL. XII.

Rem satis controversam propono: An in communibus pauperum necessitatibus, sicut in extremis, & gravibus sit obligatio faciendi eleemosynam ex bonis omnino superfluis? Ex part. 2. tt.15.& Misc.1.Ref. 32.

§.1. IN duas divisi partes hac in re Doctores, affirmant enim D.Thom. *in 2.2. quæst.32.cap.7.*& *ibi* Cajetanus, & Bañez, Paludanus *in 4.distinct.15.quæst.2.art.*. Ricbardus *quæst.3.art.2.* & ex Neotericis Navarr. *in man.24. num.1.* Valeot. *tom.3.disp.3.q.9.punct.4.* §. 2. Becan. *in 2.2.cap.31.nu.8.* Bellarmin. *lib.2.de eleemos.cap.7.* Ledesma *in summ. tom.2.tr.4.cap.3.concl.13.fol.mihi* 109. & Beja *in resp.cas.consc.p.2.cas.1. in Sabb.die 19.Octobr.* alii. Et ratio est, quia divisio rerum, quæ communi gentium conseosu facta est, sine dubio rectè facta est. Ergo, qui post factam divisionem abundant tebus, tenentur aliis, qui indigent, ex soperfluis succurrere; alioquin si non tenerentor, jam licitè retinerent omoia superflua, & sic divisio facta esset in præjudicium,& damnum indigentium, ac ideò non esset prudenter facta. Secundò, qui oon dat eleemosynam ex superfluis, ostendit se non habere charitatem erga proximum; ergo charitas, & misericordia obligabit in tali casu. Secundùm ergo hanc opioionem, teneotur divites ex superfluis ad decentiam status, eleemosyna succurrere communibus pauperum oecessitatibus; seu, ut clariùs loquar, tenentur sub mortali, io pauperes distribuere superflua ad decentiam status.

Sup. hæc in pos. seq. & sup. in ref. 8.9.1.

2. Sed licet hæc opiolo sit probabilis, probabilior semper mihi visa est contraria. Dico igitur neminem teneri distribuere sub mortali superflua ad decentiam status, nisi in extrema, vel gravi proximorum necessitate. Ita tenet Feroandez *in suo exam.Theol.par.3.cap.20.§.2.num.12.* Victorel. *in notis ad Navar.cap.23.num.74.* Turriao. *in 2.2. disp* 82, *dub.2.* Vasquez *opusc.de eleemos. cap.1. dub.3. num.*21. Malderus *in 2.2.q.27.art.6.dub.4.* Joan, Medina *in tract.de eleemos. quæst.3.* Pet.à Navar. *lib.3.cap.2.num.* 357. Covar. *lib.3.var. cap.14.num.5.* & ex veteribus Gabriel. *in 4.dist.16. q.11.concl. 5.* Alensis *p.4.quæst.113.memb.1.* Abb. *in cap.si verò,de jurejurando*, D.Anton. *p.2.tit.1.cap.24.* & alii. Probatur hæc opinio, nam si quis teneretur pauperibus erogare superflua, consequens erit, ut non possit talis ea donare, cui velit; aut ex eis pios aliquos sumptus ad divinum cultum facere, ut Ecclesiam, vel collegium ædificando, &c. Hoc est absurdum: ergo.

3. Adde, quòd si contraria opinio esset vera, oporteret plurimos, imò omnes divites damnare, qui habent superflua, & consequenter etiam illorum Confessarios. Et tandem, quia si ea de causa mortale de se esset, superfluum habere in alium finem, quàm in subventionem pauperum, pariter esset mortale istud acquirere. Hoc est absurdum; ergo. Major probatur, nam quod non potest licitè retineri, non potest etiam licitè acquiri. Ergo.

4. Quæ cùm sint duriora, neque de talibus soleat pœnitentibus esse scrupulus, vel à confessariis eis injici, neque detur ratio efficax, quæ illum admittere compellat; relinquitur sanè, nec esse admittendum quòd peccatum mortale sit superfluum, tam naturæ, quàm statui retinere in alium finem, quam in pauperum subventionem? excepto casu extremæ, vel quasi extremæ, seu gravia necessitatis,& non communis: pro commuoi autem oecessitate, iotelligo illam, quam patiuntur pauperes ostiatim mendicantes, & hi qui utcumque quidem tuentur suum statum, sed non sine magno labore, nec sine difficultate: quos quidem pauperet, non teneotur divites inquirere ad sublevandam eorum egestatem, ut ex Navarro notat Regioaldus *in praxi tom.2. lib.4.cap.20.sect.2. n.*146.

Sup. hæc in pos. 2. not. generaliter, & Tertiò, & late inf. in ref. 15. §. gravater in fin.

5. Ex his omnibus respondeo ad propositam quæstionem negativè: & licet opinio affirmativa esset vera, tamen in praxi oonquam, aut rariùs eveniet Nam, ut ait Vasquez *opusc.de eleemos.cap.4. dub. 4. num.* 14. laici possunt de bonis patrimonialibus servare ad statum suum, vel consanguineorum mutandum, & tunc illud non dicitur superfluum. Unde vix in sæcularibus invenies, etiam in Regibus, superfluum statui. Hæc Vasquez, quæ quidem confessariis divitum multum plausibilia erunt.

RESOL. XIII.

An ex superfluo status teneatur quis facere eleemosynam in communibus pauperum necessitatibus?

Et an pauperibus, qui ad mendicandum publicis in locis expositi, vel ex auditate, vel ex morbo extremæ necessitatis evidentia signa ostendunt, sub præcepto teneatur quis succurrere, si habet superfluum vitæ?

Et notatur quod si quis habens superflua ita omittit eleemosynam, ut nihil omninò det communem necessitatem patientibus, aut ita modicum pro quantitate suæ substantiæ, peccat mortaliter. Ex p.5.tr.8. Ref.17.

§.1. PRima sententia affirmat, sic sentiunt Doctores, quos ego ipse citavi *in 2.par.tract.1. misc. resol.32.* quibus nunc adde Ioannem Vvigers *in 2.2.q.32.art.6.dub.6. num.39.* Becanum *in 2.2.c.21. dub.4.n.8.*

Quæ hic et resol. antecedens, & sup. in ref. 8.9.1.

2. Secunda sententia Azorii *tom.2.lib.12.cap.7.q.4. ver. accedit.* Suarez *de charitate, disp.7.sect.3. nu.* 3. & Lorca *in 2.2. sect.3.disp.39.memb.3.nu.* 30. ubi docet quòd nemo tenetur omnibus communiter indigentibus subvenire, sed aliquibus, nec tenetur in totum alicujus indigentiam sublevare, sed satis est aliquid ei dare, Idem potest omitti uoni, & alter pauper communiter indigeotes, etiamsi petant eleemosynam reservando eam aliis. Ex qoibus infero neque etiam esse necessarium totum superfluum in eleemosynam expendere, sed potest aliquid reservari in alios usus licitos: & præsertim pios. Quorum omnium ratio hæc est, quia præceptum occurrendi communibus indigentiis pauperum ex parte accipientium non est determinatum, sed vagum, & indeterminatum, ex parte dantium non est tale, ut singulos obliget in solidum, sed communiter omnes divites, & habentes soperflua, & sufficienter his necessitatibus subveniri censetur, si singuli aliqui dent, & aliquibus: quam latitudinem obligationis communis eleemosynæ, & propter eam non esse prætermittenda alia opera pietatis, indicavit Christus *Matth.26.* cùm approbans obsequium Magdalenæ dixit Pauperes semper habebitis vobiscum, me autem non semper habebitis, id est, occasio benefaciendi pauperibus semper adest, & non ita urget, quin possit in aliud tempus differri, &c. Non ergo judicandum est quemquam peccare mortaliter omissione hujus præcepti, eo quòd superflua possideat, & retineat, vel in alios usus expendat, nec eo quòd unum, aut alterum pauperem prætermittat, sed tunc solùm quando ita omittit eleemosynam, ut nihil det, aut ita parum pro quantitate substantiæ, ut si eodem modo omitterent reliqui divites, pauperibus deesset subsidium, id autem in specie decernere prudentis arbitrio committi debet. Ita Lorca. Undè ex his Suarez *ubi supra num.7.* censet esse peccatum mortale hunc actum, Nolo de superfluis erogare eleemosynam in communibus necessitatibus, nisi sciret occursuras graves necessitates. Vide Tannerum *to.3.disp.2.q.5.dub.2.n.*15.

3. Tertia sententia asserit in tali casu adesse tantùm peccatum veniale, & ita docet Granadus *in 2. 2. controvers.3. tract.11.disp.2. sect. 4. num.* 26. ubi sic ait, Dico tertiò, excusari non potest à culpa veniali, & periculoso statu, qui de superfluis non elargitur eleemosynam in communibus paoperum necessitatibus nisi eùm ratio aliqua pietatis, & divini obsequii præponderat; hoc ut minimum dandum est Doctoribus posterioris sententiæ, & fortitudinis argumentis, quibus ea comprobatur, & sanè nemo est, qui non videat otiosam, & avaram pecuniæ retentionem esse, quando quod tibi nullo modo, etiam ad status gloriam, & magnificentiam, necessarium est, in arca reservas, aut novas domus extruis, & ad honores aspiras. Meritò itaque Jacobus Apostolus *in sua Can.cap.5.* ejusmodi divites increpavit, *Divitiæ vestræ putrefactæ sunt, & vestimenta vestra à tineis comesta sunt, aurum, & argentum vestrum æruginavit, & ærugo eorum in testimonium vobis erit, & manducabit carnes vestras sicut ignis, thesaurizastis vobis iram in novissimis diebus*; quæ verba etsi gravem culpam significent, & intelligenda sint rigorose de divitibus, qui extremis, aut gravibus oecessitatibus succurrere nolunt, juxta primam assertionem, & dicta etiam videantur contra divites, qui retinent aliena, & occasione divitiarum alia luxuriæ, & homicidii scelera perpetrarunt, ut constat ex sequent. immediatè in illomet capite, adhuc tamen quoad culpas veniales, & maximum mortalium periculum extendenda sunt ad casum nostræ tertiæ assertionis. Vide egregium Commentarium Augustini de quiros *in prædictum locum*. Addidi tamen, nisi ratio aliqua pietatis, aut divini obsequii præponderet, quia si in communibus necessitatibus dives non elargiatur pauperi eleemosynam, ut templum ædificet, vel Monasterium Religiosorum erigat, vel quid simile, ab omni culpa excusabitur, ut Ecclesiæ praxis persuadet. Ratio verò est, quia cùm obligatio in prædicto casu subveniendi pauperibus non sit gravis secundùm probabilem opinionem, de quo in secunda assertione, sed levis, & orta ex charitate, cujus præcepta non solent ita strictè obligare, vide-

videtur sufficiens ad vitandum in hoc negotio omne peccatum, quòd in sumptus pios; & divini obsequii eapendantur bona superflua, nec est pauper ratiooabiliter invitus, si proprerea communem ejus miseriam non soblevet, ut alia opera pietatis exequatur. Hactenus Granadus *loco citato*.

4. Verùm his non obstantibus, mihi placet quarta sententia negans nulli hominum esse obligationem erogandi eleemosynam in necessitate communi. Ita DD. quos ego citavi *ubi suprà, in 1. part. tr. 1. Miscellan. resolut. 32.* quibus nunc addo doctum Hurradum de Mendoza *in 2. 2. disput. 159. sect. 4. §. 131.* & ratio est, quia ego non teneor alicui erogare mea bona, quando prudenter eaistimo proaimi necessitatem depellendam ab aliis; sed hoc contingit in necessitate communi. Ergo in illa, ego non teneor erogare eleemosynam. Major satis est probata tota hac disputatione, non solùm in necessitate commoni, sed etiam in gravi & extrema (dummodo non immioeat periculum vitæ interim dum alius accurrit.) Minor etiam est sæpe probata quia si quis egeat alimenro, & hoc non donetur ab aliis, jam est in necessitate gravi, imò in extrema. Multæ enim necessitates dicuntor communes, oon quod materia sit levis, sed quia egentes à multis levantur, ita ut me eleemosynam prætermittente, alii eam erogent: ut patet in paupere ægro, qui vivere oon porest absque aliorum bonis, & tamen est in necessitate communi, qoia licet à me non curetur, est tamen Xenodochium in quo curetur, aut ego sum conscius illum ab amico, aut vicino curandum, ob quod non teneor ego illum curare; teneret autem si id alii non essent præstituri, quod argumentum efficacissimum est ad ostendendam evidenter probabilitatem & practicam securitatem hujus sententiæ. Necessitas item communis porest considerari ex ipsa sola levitate materiæ, quamvis ego sim certus egenti nollum alium opitulaturum; in hoc casu probo meam sententiam, quia necessirate proaimi est levis quicquid enim mali, aut ærumnæ patitur, leve est; sed ego oon teneor hominem levare omnibus malis, etiam levibus. Ergo neque erogare eleemosynam in eo eventu. Probo minorem, tum quia hominem levare omni in labore, est illum constituere in magna felicitate, & illum liberare ab omni indigentia, & illum locupletare, quæ enim major felicitas corporis esse potest post originale peccatum, quàm nihil dolere; Aut quæ opulentiores divitiæ, quàm nullo egere? Sed ego non teneor hominem locupletare, neque illum ita curare, ut caput nec leviter doleat; esset enim hæc intoleranda divitibus solicitudo, qoam via parentes gerunt cum filiis, quos aliquando laboribus, ac doloribus eaercent, neque à me extorquenda est major solicitudo in alios, quàm in me ipsum debeo, & quidem argumentum quod movit Antoninum atque Durandum, magni momenti est, ne videlicet tam infiniti divites damnentur, qui minutas istas pauperum egestates parvi faciunt; & quidem quando Doctorum auctoritas & argumentorum pondus dant locum, non infinitorum conscientias opprimamus, id faciendum est, ne illi pereant, quando possunt probabiliter ab illo periculo liberari. Duo igitur cum divitibus censeo esse facienda, alterum illis consulendum, & seriò persuadendum, ut liberales sint in pauperes communes, & ea ratione Deum sibi placent, ac concilient, quod sancti Patres de scripto & concione sæpe fecerunt; alterum divites esse docendos, eos non teneri ad eleemosynam erogandam in necessitate communi, melius enim est, ut multi eleemosynam tuta conscientia omittant, quàm ut eam omittant cum conscientia peccati mortalis, & quamvis aliqui panci præ scrupulo eam essent erogaturi, id tamen levioris est momenti, quàm tot animorum interitus, qui eam nooerogabunt qnamvis se ad id obligari apprehendant. Hucusque Hurtad *loco cit.* qui §. 136. subdit omittere ejusmodi eleemosynas in communibus necessitatibus ea objecto, & per se nullum esse peccatum: per accidens autem frequenter est peccatum veniale, quia illa omissio oritur ex animo avaro plus justo pecunia amantes, neque illi omissioni præscribitur finis honestus, sed potiùs inhonestus: ergo, &c.

5. Notandum est hic obiter primò quòd stando in prima opinione quærit Malder. *in 2. 2. quæst. 32. art. 5. dub. 2. quæst. 4.* an pauperibus, qui ad mendicandum publicis in locis expositi, vel ea ouditate, vel ea morbo extremæ necessitatis evidentia signa ostendunt, sub præcepto teneatur quis succurrere, si habeat soperfluum vitæ? & respondet rariùs evenire, ut quis teneatur, quia ferè ad movendum spectatores hujusmodi necessitas caaggerari, & aliquando etiam ab eis simulari solet, vel sanè ab aliis juvandi faciliùs præsumuntur. Ita Malderus, & post illum Joannes Vvigers *in 2. 2. q. 33. art. 6. dub. 6. concl. 2. n. 32.* quod est valdè notandum.

6. Notandum secundò, stando etiam in prima opinione, quòd si quis habens superflua, ita omittit eleemosynam, ut nihil omninò det communem necessitatem patienribus, aut ita modicum pro quantitate suæ substantiæ, ut si alii divites eo modo facerent, pauperibus deesset subsidium; mortaliter peccat, quia traosgreditur præceptum de eleemosyna in re gravi, quamvis enim singulæ tales necessitates non sint per se magni momenti, multæ tamen conjunctæ efficiunt in Republica magnam miseriam, multæ etiam omissiones eleemosynæ in similibus necessitatibus habent se: non ut multa peccata venialia, quæ nunquam faciunt unum mortale, sed ut una notabilis transgressio præcepti simili aliquo modo, quo etsi furtum parvum sit solum veniale peccatum multa tamen parva furta constitunt peccatum mortale, quateous continent magnam injustitiam, ac supponunt voluntatem retinendi multum rei alienæ. Ita Sylvius *in 2. 2. qu. 32. art. 6. quæritur 2. ad argum. 6.* Azorius *tomo 2. lib. 12. cap. 8. quæst. 1.*

RESOL. XIV.

An spes ascendendi ad superiorem statum liberet ab onere elargiendi eleemosyenam de superfluis? Ex part. 5. tract. 8. Resol. 20.

§. 1. NEgativè respondet Lorca *in 2. 2. sect. 3. disp. 39. memb. 1. num. 7.* ubi sic ait: Addunt aliqui ad necessitatem, vel convenientiam status revocandú esse ascensum ad superiorem statum, ita ut ea non censeantur superflua, quæ licet eacedant mensuram status præsentis, conducere tamen possunt, & reservantur: ut homo altiorem statum acquirat, & acquisitum conservet; sed si hæc sententia vera est, nihil unquam erit superfluum, quoniam quicumque potest ad altiorem statum ascendere, & quæcumque superflua statoi præsenti conducere possunt ad acquirendum altiorem statum Nec sufficit si dicamus quod Cajetanus insinuat id solùm verum esse quando proximè speratur ascensus ad majorem statum, quem tamen non omnes sperare possunt, hoc enim nullius est momenti, quia sequeretur illum, qui habet pauca ultrà necessitatem præsentis status, habere superflua; qui habet autem plurima, nihil habere superfluum, quia isti facilè est, & proximum altiorem statum comparare, illi autem difficile & remotum; illatio vero videtur planè absurda. Mihi aliter dicendum occurrit, existimo enim oon ideò bona noo esse superflua, quòd conserventur ad acquirendum majorem statum, si quis tamen alia via speret proaimè & probabiliter ascendendum sibi esse ad majorem statum, in quo pluribus indigebit, ut quia fiet Consiliarius Regis, aut Dux exercitus, potest cooservare ea, quibus nunc ooo indiget tanquam necessaria statui futuro. Ita Lorca *ubi supra*, contra Cajetanum & Cordubam.

2. Sed ego puto sententiam Cajetani & Cordobæ esse probabilissimam, qnam tuetor, ut alibi adnotavi sæpius, sapientissimus Vasq. *opusc. de eleemosyn. cap. 4. dub. ult. nu. 14.* ubi sic asserit. Laici de bonis patrimonialibus possunt servare ad statum suum, vel consanguineorum mutaodum. Unde vix in secularibus iovenies etiam in Regibus superfluum statui. Ita ille, & *cap. 1. dub. 3. num. 26.* ita etiam ait. Appello superfluum status, vel præsentis, vel futuri, quem ego licitè possum acquirere; & ad illum ascendere, nec enim teneor ego meum statum & dignitatem amittere, ut alius non amittat suum, & simili ratione non teneor ego ob similem necessitatem futurum perdere statum, quem dignè poteram conquirere, quod eapresè sensit Nav. & Cajet. *2. 2. & in summ. loco citato* qui licet sentiat dè superfluo quemlibet teneri ad eleemosyaam, sed non eaistimat superfluum, quando quis habet superfluum statui præsenti, illud tamen io futurum servat, ut mutet statum digniorem, & ita vix aliquis tenetur, aut secundùm opinionem Cajetani, aut secundùm nostram ad eleemosynam, quando tenetur tantùm ea superfluo status. Hæc Vasq. Vide etiam eundem *infrà num. 32. in fine*, & Cordubam *lib. 1. qu. 36.* cum Granado *in 2. 2. contr. 3. tr. 11. sect. 1. num 3.* ubi adducit & approbat doctrinam Cajet. *in sum. ver. eleemosyna largitio*, sic asserens. Hoc esse judicandum consideratis sumptibus honorabilibus, etiam filiorum familiæ status, munificentia, magnificentia, communibus eventibus, hæredibus & aliis hujusmodi; ita, ut rarò videatur contingere, ut homo secundum statum gloriosè vivens, superfluum habeat. Hæc Cajetanus. Vide etiam Malderum *in 2. 2. q. 32. art. 6. dub. 4.* ubi docet etiam vix uoquam contingere, ut quis habeat superfluum status, cum possit quilibet cogitare de statu augendo, imò status cum divitiis crescat. Ita ille. Vide etiam Ludovicum de San Juan *in sum. q. de eleemos. art. 3. dub. 4.*

Alibi in Resol. quæ hic est supr. 1. §. Quæro, & in Resol. 9. §. ult. [illegible] 3. & in Resol. 3. §. ult. & [illegible] in illis.

ap-

append. 3. sic asserentem. (De aqui parece que no se ha de condenar al que detiene los dichos bienes superfluos para procurar para si: o por los suyos alguna honra, dignidad, o estado, que licitamente se pueden pretender con condicion, que no dexe dè acudir a la necessidad extrema, o quasi extrema del proximo.) Quæ omnia satis pro divitibus, eorumque Confessariis, ut reor, plausibilia erunt; consulendum est tamen eis semper, ut largè eleemosynas præbeant. Non desinam hìc adnotare supradictam sententiam non admittere Duvallium *in 2. 2. D. Th. tr. de charitate. q. 8. art. 4.* nam ex illa duo gravissima incommoda sequerentur. Primum nullum unquam hominem dici posse habere superfluum, omnes quippe sperare, & aspirare, ad superiorem statum possent; saltem nulla est ratio cur, unus potius; quàm alter ad ejusmodi statum aspiret. Secundum, eum qui nullam dignitatem sua superiorem speret, cum paucis supra necessitatem & decentiam præsentis sui status habiturum superflua; eum verò, qui hanc dignitatem speret, seu qui majori ambitione duceretur habendo plurima super decentiam sui status; non habiturum superflua.

RESOL. XV.

An quis teneatur de superfluo ad statum opitulari illi, qui in periculo versatur amittendi fortunas injuste? Ex part. 5. tract. 8. Res. 16.

6. 1. Affirmativè respondet Vasquez *opuscul. de e. 1. dub. 3. n. 26.* ubi sic ait. Si alicui imminet necessitas, seu periculum cadendi à suo statu, ob amissionem rei corporalis, tenetur quis ex superfluo status illi subvenire, non tamen ex necessario statui, quia non teneor cum æqualis rei detrimento proximo subvenire. Ita ille.

2. Verùm contrariam sententiam docet Hurtadus de Mendoza *in 2. 2. disp. 159. sect. 4. §. 98.* quia hæc necessitas non est absolutè necessitas. Ergo non tenemur erogare eleemosynam in illa versanti. Probo antecedens, quia pono hominem illum habere alimenta & vestes, quibus tam congruè alatur, ut non sit neque in communi necessitate, in qua mendici versantur, sed victum habent, & ornatum, non solùm sufficientem, sed etiam honestum. Item ille homo non est infamis, sed potest honestè degere inter suos, neque cogitur mendicare, neque servire, neque vilem artem exercere: ergo simpliciter non habet necessitatem non solum gravem, verùm, neque communem. Ratio est, quia opulentiores fortunæ, munera & tituli perillustres non spectant ad depellendam miseriam, sed ad augendam dignitatem; sed nullus tenetur lege misericordiæ alicui procurare pompam istam secularem, neque eum in illa conservare, quamvis enim sit in periculo illam injustè amittendi, tamen non propterea est in periculo cadendi in necessitatem aliquam. Quod differt ab homine cadente in infamiam, quæ magna miseria est absolutè. Ita Hurtadus. Non est igitur recedendum à prædicta sententia, nam alioquin sequeretur hominem Principem, aut divitem mercatorem teneri ad erogandos mille, vel bis mille, aut ter mille aureos illis indigenti ad sequendam litem, licet non indigeat ad honestum victum atque vestitum; hoc autem nullus admittet, quamvis illi ter mille aurei sint superflui. Igitur illa necessitas non est arcta, qualis esse solet in petendo victum precario, in famulando, in exercenda vili arte, ideo nullus tenetur lege eleemosynæ, erogare sua bona.

RESOL. XVI.

Si plures divites possint uni pauperi succurrere in extrema vel gravi indigentia, quia omnes apud illum morant, qui eorum teneatur eleemosynam dare? Ex part. 5. tract. 8. Resol. 13.

§. 1. Intelligitur quæstio de extrema, vel gravi indigentia, & ad illa respondet Lorca *in 2. 2. sect. 3. disp. 39. memb. 3. n. 50.* omnes illos teneri insolidum, & æquè, ita ut si nullus subveniat, omnes peccent, & quilibet integrè succurrere teneatur, si alii omittant. Possunt tamen inter se convenire, ut occurrant per partes, & proportione servata ad numerum, & ad divitias, & eadem ratione potest unus satisfacere præbendo partem, si certò speret alios ex parte etiam contribuere. Nec tenetur unus prævenire, donec alios consulat, secus si videat neminem eorum opitulari Villalobos *in sum. to. 1. tr. 22. diffic. 1. n. 18.* & Gaspar Hurtado *diff. 10.*

RESOL. XVII.

An divites teneantur redimere captivos apud Turcam?
Et quid est dicendum de aliis multis casibus passim occurrentibus, ut verb. gr. Advocatus an debeat suo patrocinio gratis defendere pauperem, aut viduam indigentem ejus opera?
Et quid de Medicis Chirurgis Pharmacopolis, & aliis? Ex p. 5. tr. 8. Res. 6.

§. 1. Affirmativè respondet Filliucius *tom. 2. tr. 8. cap. 3. num. 76.* & Azorius *tom. 2. lib. 12. cap. 8. quæst. 5.* ubi sic ait. Ex his perspicitur quid sit dicendum in multis casibus passim occurrentibus, v. g. an Advocatus debeat suo patrocinio gratis defendere pauperem, aut viduam indigentem ejus opera? an Medicus, aut Chyrurgus gratis mederi cogatur ei, qui nihil habet, quod solvat? an Pharmacopola obligetur ad medicinam gratis porrigendam pauperi & egeno? An dives sciens vicinum suum captivum teneri apud Turcas, & redemptione maximè egere, nec habere quo se redimat, eum redimere debeat? an divites cùm videant patriam annonæ penuria laborare, multos fame mori, aut cum sciunt vicinos suos ad turpiter vivendum, aut ad peccandum cogi ob inopiam, & egestatem, qua miserè premuntur, ad erogandam eis eleemosynam Christiana lege cogantur. Major *in 4. distinct. 15. quæst. 7. contra hunc conclusionem arguitur*, & Cajetanus 2. 2. *quæst. 71. artic. 1.* docent in his & similibus eventibus esse obligationem eleemosynam erogandi, quia sunt extremæ, vel quasi extremæ, vel graves necessitates. Ita Azorius. Pro Advocatis & aliis sup. in ref. 6. §. 3. cursim ad medium.

2. Verùm Hurtadus de Mendoza *in 2. 2. disput. 159. sect. 3. §. 21.* non approbat hanc opinionem; captivitas enim per se non est extrema necessitas: ergo præcepto de opitulando indigentibus extremè, nullus tenetur ad redimendum captivum. Probo antecedens, quia illa sola est necessitas extrema, in qua non potest aliquis sine alio vivere; sed sine libertate potest aliquis vivere: ergo libertate nullus eget absolutè. Confirmatur, quia alioquin nullus posset retinere mancipium, præsertim illum, qui propria culpa non dedit causam captivitati, quem redimere teneremur: ergo captivitas non obligat per se hoc genere legis necessitatis extremæ. Ita Hurtadus, qui limitat suam opinionem, nisi captivus probabiliter timetur occidendus injustè, aut melancholia, aut cœlorum inclementia interiturus, in his enim casibus talis esset in extrema necessitate. Vide etiam Granadum. *in 2. 2. cont. 3. tractat. 11. disputat. 3. sect. 4. numer. 21.* qui etiam docet teneri divitem ad elargiendam eleemosynam pro redimendo captivo viro admodum nobili, aut alioqui magnæ sanctitatis, & utilitatis in Republica.

RESOL. XVIII

An privati homines teneantur inquirere pauperes?
Et quid in tempore pestis?
Et de multis aliis casibus agitur circa hoc. Ex part. 5. tract. 5. Resol. 3.

§. 1. Circa præsens dubium visum est mihi apponere hìc verba Hurtadi de Mendoza *in 2. 2. disp. 159. sect. 3. §. 13. & seq.* ubi sic asserit. Privati homines non tenentur inquirere pauperes, aut qui homines egeant. Primùm, quia hæc non est ignorantia juris, sed facti, quam quis non tenetur depellere, nisi aliud occurrat, quo obligetur. Secundò, quia molestissima esset hæc obligatio, & homines avocaret à cæteris occupationibus, quibus necessariò student. Tertiò, quia id munus spectat ad alios, quos illo legitimè fungi possunt sibi persuadere. Tandem egeni se produnt frequenter, & vix unquam quis perit occultè, de contingentibus autem rarò non erat ferenda lex. At verò urbe deflagrante peste tenetur qui dum in ea est, diligentiam adhibere in conquirendis egenis, tunc enim est moraliter impossibile, quin multi pereant, nisi conquirantur. Duo autem excusare possunt privatos in ea occasione. Alterum, si ita à magistratibus sit provisum egenis, ut nullus latere possit. Alterum, si immineat probabile periculum intereundi, nullus enim pro privati hominis vita tenetur propriam exponere morti. Est item in homine necessaria facultas tam physica, quàm moralis, etenim qui caret facultatibus, aut industria, quibus possit egenti opitulari, ad id non tenetur, quia non potest. Item quamvis aliquis habeat quibus possit physicè opitulari mendicis, non potest aliquando licitè, quia hæc facultas non est sua, sed aliena. Sup. hoc sup. lege doctr. P. Tecilo, ref. 8 & in resol. 11 §. Quæst. in fin.

na. De alieno autem nullus potest erogare stipem, nisi extremè indigenti. Neque me obligat eleemosynæ lex, quando ego existimo eam re ipsò erogandam ab alio. Si autem mihi persuadeam id à nullo alio præstandum, teneor id ego præstare. Utriusque ratio est, quia alio opitulante, non indiget mea opera, quam nulli debeo, nisi indigno, quando verò alii non opitulantur sive culpatè, sive inculpatè, jam egetur mea opera, quam ego egenti debeo; si verò duo simul adstent, nullus tenetur alterum prævenire, sed expectare tempus, quo quis obligatur. Hoc autem adveniente tenentur singuli accurrere, non considerantes quid alii faciant; quando verò multi simul circumstant, qui opem possint ferre extremè indigenti, tenentur sumptum partiri; quod si cæteri nihil velint ministrare, teneor ego integrum sumptum facere; quòd si alios moniti ut conferrent singuli partem, quam debebant, tenentur illi illam mihi restituere, & possum ego per compensationem occultam eam occupare, quia omnes tenebamur egenti opitulari: quæ autem ego erogavi pro illis, fuit ob illius duritiem. Et hæc omnia docet Hurtadus *loco citato*, quibus adde Vvigers *in 2.2.quæst.32.art.6.dub.6.num.* 46. Ludovicum de San Ivan *in summa, quæst.eleemos.art.3.dub.2. append.* 1. Sylvium *in 2.2. quæst.32. art.6. quæritur 2. argum 6.* Malderum *in 2.2. quæst.32. art.6. dub.* 2. Vasquez *opusc. de eleemosyna, cap.* 1. *dub.3.num.25.* Sanchez *in opuscul. tom.1.lib.2.cap.2.dubitat. 39.num.4.* Suarez *de charitat.disp.7.sect.1.num.6.* Valentiam *tom.3.disp.3. quæst.9.punct.4.* Azorium *tom.2.lib.12.cap.10. quæst.5.* & Villalobos *in summa, tom.1. tract.12. difficult.2. num.17.* ubi sic ait: [Advierto, que aunque uno tenga bienes sobrados, no esta obligado andar à buscar los pobres que padecens extrema, o quasi extrema necessidad, o grave, que satisfaze al preceto, remediando a las necessidades que se sabien, teniendo proposito de remediar las que se ofrecieren.) Hæc ille: Lege Hurtado *in tract. de charit. disp.5.diff.*18. qui obligat Beneficiarios ad inquirendas graves necessitates, ut eis succurrant.

Sup. hoc singulariter in resolutionibus not. præcedentibus, & in sing. dem §§.

RESOL. XIX.

An Summus Pontifex teneatur superflua ex suis redditibus elargiri in eleemosynas?

Et an Papa in hoc præcepto possit dispensare?

Et an hoc præceptum sit humanum, & Ecclesiasticum. Ex p. 5. tr.8.Res.28.

§.1. RESpondeo affirmativè, quia præceptum erogandi superflua in pios usus, est præceptum divinum & naturale, ut probat Navarrus *opuscul. de reddit. quæst.* 1. *num.*48. & Corduba *lib.1.quæst.*18. unde ex his infert Sanch. *in opusc.tom.1. lib. 2. cap.2.dub. 40. num.3.* Summum Pontificem hoc adstringi præcepto, & teneri superflua ex suis redditibus Ecclesiasticis largiri pauperibus. Ita ille, qui citat pro hac sententia Arachidiaconum, & Adrianum. Verùm Corduba *ubi suprà*, docet Papam ex causa in hoc præcepto posse dispensare, & Sotus *lib.*10. *de just. quæst.* 4. *art.* 3. tenet hoc præceptum esse humanum, & Ecclesiasticum.

Sup. hoc in seq. resol. 19. §. 9. Non desunt ... doctr. res. seq. §. ult. & in aliis eius hoc. & pro diffic. contenta in duabus ultim. ... res. ... in res. seq. &c.

RESOL. XX.

An Pontifex, si non licitè saltem validè possit dispensare cum Cardinalibus, Episcopis, & aliis Beneficiariis, ne redditus Ecclesiasticos superfluos expendant in pios usus?

Et an hoc etiam possit introducere consuetudo?

Et resolutio harum quæstionum pendet ex illa, an obligatio expendendi superflua status, quam habent Ecclesiastici, oriatur ex jure naturæ, vel ex jure Ecclesiastico?

Et an extet præceptum positivum prohibens Ecclesiasticis expendere superflua in usus non pios? Ex par.10.tract. 11. & Misc.1. Res.35.

§.1. REsolutio hujus dubii pendet ex illa quæstione, an obligatio expendendi superflua status, quam habent Ecclesiastici oriatur, ex jure naturæ, vel ex jure Ecclesiastico. Et oriri ex jure Ecclesiastico, præter Sotum *de just.lib.*10.*quæst.4.art.*3. & Lessium *lib.2.cap.4. dub.6. num.47.* à me alibi adductos; tenet novissimè ex Societate Jesu Pater Baunyus *in Theolog. moral. tom. 3. lib. 2. tract.9. quæst.* 4. omninò recognoscendus est: nam latè probat, Præceptum Ecclesiasticorum largiendi superflua in eleemosynas, & usus pios, esse tantùm præceptum Ecclesiasticum; & contra illud posse prævalere consuetudinem in contrarium. Sed audiamus alium Societatis Jesu Theologum, & is est Pater Escobar *in Theolog.moral.tract.5.Exam. 5.cap.4.num.* 45. Sic asserens: Clerici Beneficiis Ecclesiasticis fruentis obligationem exprimit. Profectò hi bonorum patrimonialium verum dominium habent, sicut Laici; possuntque pro libito disponere. Eorum autem, quæ in sustentationem congruam iis de bonis Ecclesiæ conferuntur, etiam habent dominium. Porrò tam libera sunt hæc ad sustentationem bona collata ab obligatione eleemosynæ, quam patrimonialia; quia justa est laborum merces. Enimverò eorum, quæ post congruam sustentationem superfluunt, probabile est, non habere dominium, debereque operibus piis impendere sub onere restitutionis: sed probabilius reputo cum Lessio, & aliis, eorum absolutos Dominos esse; nec obnoxios restitutioni futuros, licet ea profanè expendant: sed tamen gravi crimine alligari, quia gravi quidem Ecclesiæ præceptum transgrediuntur, de quo Trident. *sess.25.cap.1.de Reformat.* Unde colligo, teneri superflua illa pauperibus exhibere: inter quos, Toleto Auctore, possunt propinqui præferri, accipientes quidem plus cæteris, etiam in status incrementum, non solum juxta qualitatem eorum, sed & juxta dantis Episcopi, Pontificis, Parochi qualitatem, etiam ex Majoratus, aut vinculi institutione, modo absit scandalum, & notabilis fugiatur excessus. Ita Escobar, qui ut vidisti, nullum aliud Præceptum agnoscit, nisi Ecclesiasticum, ut bona Ecclesiæ in pios usus expendantur.

Sup. his seq. tot in res. 20. in dict. §. ... & in aliis eius primo not.

2. Et tandem non deseram etiam hic apponere verba Machadi, *tom.1.lib.3.part.3.docum.9.num.*8. hic asserentis: (Queda dudoso, y controverso entre los Dotores, si como la costumbre ha introduzido, que los Beneficiarios puedam testar libremente, aya introduzido tambien, que puedan testar licitamente de los Reditos, y Bienes adquiridos de sus Beneficios para usos profanos, como de Bienes proprios. Comun opinion es, que no, y que pecan mortalmente con ello, porque si en disponer destos Bienes Espirituales en vida suera, de lo que han menester para su congrua sustentacion, es pecado mortal: como lo dextra de serel disponer los en muerte? Pero muy probable la contraria, y por talla difiende, y sigue Garcia; juzgando, que por no ser essa costumbre contra Derecho natural, ni Divino: sino contra el positivo hà podido prevalecer en todo, assi en la facultad de testar libramento, como en disponer de los frutos, y Bienes adquiridos de los Beneficios à su voluntad como de los proprios, y patrimoniales.) Ita Machadus. Et sententiam supradictorum Doctorum, nempè solum præcepto juris positivi Ecclesiasticos teneri expendere in usus pios bona superflua eorum debitæ sustentationi, tamquam probabilem admittunt Sanchez *in Opusc.tom.1.lib.2.cap.2.dub. 40. num. 2. in fine*, & Trulleuch *in Decalogum, tom.2.lib.7.cap.2.dub.6.num.9.&* 11. Et ideò, si Pater Vasquez nunc scriberet, non utique diceret id, quod ait *in Opusc.de eleemos.cap.4. num.*15. nempè se nullum legisse, qui assereret, jure tantum humano Ecclesiasticos teneri superflua in usus pios expendere; non utique hoc diceret: nam ut visum est, septem DD. hanc sententiam absolutè, & tanquam probabilem tenent, Sotus, Lessius, Baunyus, Machadus, Escobar, Sanchez, & Trulleuch.

Sup. hoc tot in res. 27. §. secundo, & hoc inf. in hoc ... resol. 6. ... & ... res. ... §. ult.

3. Sed supradictis posset aliquis plus addere nempè neque extare præceptum positivum, prohibens Ecclesiasticis expendere superflua in usus non pios: & ideò apponam hìc per extensum verba Petri de Lorca *in 2.2. D.Thom.q.38. art 9.sect.3.disp.40.membr.2.num.*44. ubi sic ait: Sunt qui dicant, ex natura rei licitum esse, quod dicimus; jure tamen positivo interdictum. Adduntque primò aliqua jura, quæ refert Navarrus, *quæst.1.monit.*22. quæ tamen non bona fide induxit; nihil enim ad rem conferunt. Sed potissimè innituntur Decreto Concilii Tridentini, post verba proximè allegata dicentis: Omninò eis interdicit (scilicet sancta Synodus) ne ex redditibus Ecclesiæ consanguineos, familiaresve suos augere studeant, cum & Apostolorum Canones prohibeant ne res Ecclesiasticas, quæ Dei sunt, consanguineis donent. Sed si pauperes sint, iis ut pauperibus distribuant; eas autem non distrahant, neque dissipent illorum causa. In his verbis Concilii utitur verbo præcepti, nempè interdicit, & ideò videtur esse præceptum. Sed si benè expendantur verba Concilii; nihil præcepit de fructibus, & portione, quæ singulis Clericis, vel Prælatis designata est: sed loquitur de bonis, quæ sunt in dominio ipsius Ecclesiæ, qualia sunt immobilia, & jus ad redditus annuos. Hanc esse mentem Concilii, patet, ex duobus: primò, quia remittit se ad antiqua jura, præsertim ad Canones Apostolorum, in quibus de his bonis immobilibus est sermo, ut patet ex *Canon.39. aliàs 37.* ubi dicitur; sed non eorum (scilicet cognatorum) prætextu vendat, quæ sunt Ecclesiæ. Et *Canon.75.* ubi solùm agitur

de

de assumptione ad Episcopatum, & electione in Ecclesiasticam dignitatem intuitu cognitionis. Secundò ex illis verbis: Eas autem non distrahant; distrahere idem est, ac alienare, & à possessione Ecclesiæ avellere; quod non habet locum in propriis fructibus, sed in bonis ipsius Ecclesiæ. Videtur ergo Concilium, hoc præcepto extirpare voluisse abusum, quo multi Ecclesiarum bona, aut gratis dabant consanguineis, aut vili pretio vendebant, aut in emphyteusim, vel feudum cum magno Ecclesiæ detrimento concedebant: nihil autem de fructibus singulorum decrevisse. Hucusque Lorca.

4. Verum omnibus superius dictis minimè assentior. Dico itaque cum communi Doctorum sententia, ex natura rei, & ex eorum constitutione bona Ecclesiastica ita esse expendenda, ut grave peccatum sit in prophanos usus ea insumere, & in pios usus erogari debere quidquid superfluit congruæ sustentationi; ita ut si pauperum indigentiæ (quorum subsidium omnibus aliis præferendum est) non exigant totum illud residuum; alia pia opera fiant: ut nullo modo prophano consumatur. Hæc propositio patet; quia bona Ecclesiæ sunt bona Christo consecrata, & intuitu pietatis Ecclesiæ donata, natura ergo sua petunt non aliter, quam piè consumari. Et existimo speciem esse Sacrilegii, ea prophanè expendere; quia ut D. Thomas dicit 2.2. *quæst. 99. art. 3.* Sacra sunt, & ideò quemadmodum fit illis injuria, si furto rapiantur, ita etiamsi prophanè insumantur: & utrumque est sacrilegium. Erit autem peccatum mortale, si quantitas profusionis magna sit. Et tandem censeatur magna; non est attendenda mensura furti, nam quantitas, quæ in tutto constitueret in prophana effusione, sed longè major. Quemadmodum verò hæc profusio speciale peccatum est, ita etiam avara, & inordinata retentio.

Sup. hoc loco in rel. 35.

5. Ad authoritatem Lorcæ, asserentis Concilium Tridentinum loqui de bonis immobilibus Ecclesiæ, non autem de fructibus; idcoque non obstante hoc Decreto, posse adhuc Beneficiatos Majoricatos, & feudos aliquos suis consanguineis emere, & donare respondeo, bona immobilia vulgo non dicuntur redditus, sed fundamenta ipsorum redditium; tum quia redditus nihil aliud est, quam fructus annuus, seu qui singulis annis percipitur; tum quia Episcopi non solent ex bonis Ecclesiæ immobilibus suos consanguineos locupletare; sed solùm ex fructibus: Concilium ergo voluit, contra hanc consuetudinem decernere, tum quia nomen rei magis bonis immobilibus quadrat, quam redditus; est enim quid transcendentale, & universale, quod de bonis immobilibus, non minus quam de fructibus, in recto casu prædicatur; at hoc loco Concilii nomen rei Ecclesiasticæ non convenit, nec enunciatur de bonis immobilibus; dicit enim Concilium, res illa debere, vel posse consanguineis, si sint pauperes distribui: ubi certum est, Concilium non intelligere, quod bona immobilia, quasi intuitu paupertatis, distribui possint parentibus: tantum ergo nomine rei, fructus annuos intelligit: igitur etiam nomine redditus bona immobilia, sed fructus annuos intelligit ipsum Concilium. Objicit tamen Lorca, primùm Concilium remittere ad antiqua jura, & Canones Apostolorum, in quibus de bonis immobilibus sermo est, ut patet ex *Canone 37. seu potius 39.* ubi dicitur. *Sed non eorum* (scilicet consanguineorum prætextu) *vendat quæ sunt Ecclesiæ.* Secundò, ex illis verbis *Eas autem non distrahant.* Illud idem patet: nam distrahere, idem est, ac alienare, & à possessione Ecclesiæ avellere: ergo de bonis immobilibus, non autem de fructibus, seu redditibus annuis loquitur Concilium.

6. Ad primum respondeo, Lorcam hunc Apostolorum Canonem (pace ejus dixerim) depravasse: ibi enim nullum verbum extat venditionis rerum Ecclesiasticarum; sed expressè prohibetur, ne ipsæ res parentibus propriis condonentur, sic enim scribitur: omnium negotiorum Ecclesiasticorum curam Episcopus habeat; & ea, velut Deo contemplante, dispenset nec ei liceat ex his aliquid omninò contingere, aut parentibus propriis, quæ Dei sunt, condonare. In altera verò versione sub citatione *Canonis 37.* ita scribitur. Ne liceat autem ex his aliquid sibi vendicare, vel propriis cognatis, quæ Dei sunt, largiri. Quò fit, ut de fructibus, seu redditibus annuis intelligatur Canon, & similiter Concilium Tridentinum.

7. Ad secundum respondeo, Concilium per hoc verbum *distrahere* tantum velle, ne res Ecclesiæ à pauperum subventione, consanguineorum ergo, distrahantur; falsum enim est verbum hoc idem esse, ac à dominio, seu possessione Ecclesiæ avellere, cum minus significet, quam alienare; nam quædam dicuntur propriè distrahi, quando vel à præsentia, vel ex manibus illius, qui eas posset accipere, subtrahuntur: & quamvis significaret alienationem; tamen, quia per liberalem donationem fructus alienantur, ut satis constat; potuit optimè Concilium hoc verbo ad donationem bonorum fructuum quæ fieret consanguineis, prohibendam, uti: Et hæc omnia docet Duvallius, Doctor Sorbonicus 2.2. *D. Thomæ, tr. de Charitate, q. 3. de Eleemos. fol. 598.* cui ego libenter adhæreo.

8. Verum secundum opinionem Bauny, & aliorum ubi supra, ad dubium positum in titulo hujus resolutionis posset aliquis affirmativè respondere, nempe posse summum Pontificem dispensare cum Ecclesiasticis, ne bona superflua in eleemosynas, & usus pios teneantur expendere: & etiam posse ac consuetudine introduci. Undè Clerici in Hispania, & Gallia, ut tenet firmiter Baunyus, stante dicta consuetudine; non solum validè sed etiam licitè disponunt in Testamentis de rebus superfluis ad usus non pios. Sed, ut dixi, ego huic sententiæ non assentior, cum sit contra communem, & omnino respuendam esse, puto; magnas enim consequentias secum traheret.

Sup. hoc in resol. praeter. [illegible] & inf. in rel. 29. §. Sed, &c.

Sup. hoc sup. in hac ipsa. [illegible] §. Et tandem. & in aliis eius. am.

R E S O L. XXI.

Quo ordine Episcopi, & alii teneantur superflua bonorum Ecclesiasticorum erogare in opera pia?

Et an Ecclesiastici ex fructibus beneficii possint filios spurios alere, & dotem filiæ spuriæ dare? Ex par. 19. tract. 11. & Misc. 1. Ref. 36.

§. 1. Aliqui asserunt, pauperes loci esse præferendos quibuslibet aliis inter quos hi, qui majori penuria premuntur præferendi sunt. Quod autem spectat ad pauperes alterius provinciæ, aut loci; existimant, præferendam iis esse refectionem Ecclesiæ, vel illius ornatum necessarium. Id autem probatur ex eo, quod in jure quando quis ob simoniam, vel confidentiam damnatur ad fructuum restitutionem; decernitur, eam esse pauperibus loci faciendam, aut Ecclesiæ, in cujus contumeliam commissa est talis symonia, vel confidentia: idcoque Ecclesiæ refectio, & ornatus necessarius, post pauperum subsidium, per quod etiam intelligimus dotationem virginum, potissimum quæ in evidens periculum propter egestatem, nonnunquam conjiciuntur, æstimari debet. Quoad autem erectionem Monasteriorum, instructionem Collegiorum, vel alia ejusdem generis, nullus præscribitur ordo, sed arbitrio cujusque relinquitur; ita ut quod voluerit præferre, legitimè possit. Et hæc omnia docet Duvallius *in 2. 2. D. Thomæ, tract. de Charitate, q. 3. de eleemosyna, fol. 598.* Idem asserit Lorca etiam *in 2. 2. disp. 40. mem. 2, n. 40.* ubi sic ait: est tamen hic ordo servandus, ut primò occurratur pauperibus loci, aut provinciæ, a quibus desumuntur Beneficii redditus: & ita præferatur hoc opus reliquis, ut non possint, hoc omisso alia eligi; sed prius sufficienter illorum pauperum necessitatibus subveniatur. Cætera autem, sive sint eleemosynæ pauperum alterius provinciæ, sive quæcumque alia, libera sint tutà ut non magis unum, quam alterum necessarium sit, sed potest Ecclesiasticus quod maluerit exequi. Ita ille.

2. Sed non deseram hìc apponere verba Patris Garciæ *in summa Theol. mor. tract. 1. difficult. 4. dub. 2. nu.* 10. sic asserentis: Por pobres se entiende no solo los que necessitan de comida, ò vestido, sino tambien todos los que carecen de las cosas necessarias conforme su estado; de suerte que un marquez, y un Duque puede llegar a estado que se la podra dar muy licitamente de los bienes Ecclesiasticos, para que passe segun la calidad de su persona, y à fortiori se comprehenden debaxo de pobres, y causa pia, los Religiosos, sus Conventos Capellanias, Hospitales, dotar pupillas pobres, &c. Missas, sufragios por las Almas; y finalmente todo lo que se endereça a misericordia ò piedad intuitu Dei: y aunque las rentas Ecclesiasticas, cæteris paribus es bien se emplee en los pobres donde està la Iglesia, ò donde se sacan las rentas: pero no quita esto, que tal vez no se puedan aplicar à pobres, y à obras pias que esten fuera destos lugares. Undè Pater Molina *de just. tom. 1. disp. 145. versus finem §. Illud vero,* dicitur necessarium non esse, ut ea pia opera fiant in loco beneficii cum Navarro quem affert, quando tamen aliud non postulat commune bonum Diœcesis, Regni, aut totius Ecclesiæ; verbi gratia, si fiat Collegium in universitate distante ad Ministros Ecclesiæ educandos, vel aliquid simile, vel non occurrit peculiaris aliqua ratio, debere potius ejusmodi pia opera fieri in utilitatem populi, qui ad eos redditus concurrit; quam alterius, Undè infert, licet congruum sit, quod Episcopus in loco Cathedralis Ecclesiæ uberiores eleemosynas, & alia pia opera efficiat; expedire tamen, ut in aliis etiam suæ Diœcesis Oppidis locorum indigentia, & qualitate id fiat: siquidem ab illis etiam redditus accipit. Pater Azorius,

tom. 2.

to.2.lib.7.c.11.q.5. cum Navarr. dicit jure communi non esse obligationem distribuendi, vel expendendi in eo loco, cum sacri Canones sanxerint, decimas esse solvendas ad usus Clericorum Ecclesiarum, pauperum, & Peregrinorum etiam, atque Advenarum. Verùm in facti contingentia, Episcopi non deserant legere Eminentissimum Card. Lugo *de just.to.2.disp.4.sect.3.n.38.* Ex his ego olim respondi non potuisse Cardinalem ex fructibus sui Episcopatus fabricare Ecclesiam Romæ, si pauperes suæ Diœcesis graviter egebant. Item consului, potuisse Episcopos, si non aderat præjudicium pauperum Diœcesis, præbere Catholico Regi nostro, tam extremis necessitatibus presso, in adjutorium bellorum contra Hæreticos, aliquam summam denariorum ex fructibus Episcoporum.

3. Notandum, posse Ecclesiasticos ex fructibus Beneficii, spurios filios alere· ut docet Castrus Palaus, *tom.8.tr.6. disp.2.punct.5.n.9.* quia posito delicto; illis sustentatio jure naturæ debetur: imò illis debetur sustentatio juxta qualitatem Beneficiarii; ita ut major debeatur dos filiæ spuriæ Sacerdotis nobilis, quàm pauperis, infimæque conditionis; intra limites tamen filiæ spuriæ, quæ longè inferioris conditionis est, ac filia legitima. Sic Molina *disp. 246. in fine.* Qui antecedenti versiculo hanc doctrinam limitat, ut intelligatur casu, quo Beneficiatus non habeat alia bona, quibus possit hæc alimenta filiis spuriis præbere: quia si alia habet, ad illa filius habet jus; ac proinde pauper dici non potest. Fateor, hoc semper esse consulendum. At non audeo affirmare, ex obligatione faciendum esse; quia filius spurius ad omnia bona parentis æquale jus habet; non solum habet jus respectu personæ parentis, ut sibi detur sustentatio. Item ipse parens obligatus est alere filios spurios; ergo ex fructibus Beneficii eos alere potest, etiamsi alia bona habeat: quia omnia onera, quæ Beneficiario sunt annexa, ex fructibus Beneficii adimplere potest, aliàs non posset donationes remuneratorias facere ex fructibus Beneficii, si alia bona patrimonialia haberet. Et docet Valentia 2.2. *disp. 10. quæst.3. punct.7. vers. atque et solum Ecclesiastici.*

R E S O L. XXII.

De obligatione Episcoporum, & Beneficiariorum ad eleemosynas elargiendas. Ex p.4.tr.4.& Misc.Res.214.

§.1. DUrus erit hic sermo, sed verus; sic agitur ait Jacobus Granado *in 2.2.D.Thomæ contr.3.tract.11.disp.3. num.21.* Ego quidem, ut in hac re dicam quod sentio, non damnarem eum, qui quartam partem, si Episcopus sit, & qui quintam, aut sextam, si Episcopus non sit, elargiretur pauperibus, dummodo residuum post suam congruam sustentationem piis aliis operibus impenderet, & non occurrerent speciales, & urgentiores pauperum necessitates. Probatur, quia Ecclesiasticus non tenetur omnes redditus, qui illi supersunt post sustentationem, erogare pauperibus, quia bonam eorum partem possunt insumere in alia opera pietatis; ergo quantitas sub gravi præsertim obligatione pauperibus eroganda, non potest censeri jure aliquo determinata: patet consequentia quia non de divino, aut naturali, ut constat, nec Ecclesiastico, quia modo Ecclesia nihil determinavit, & quamvis olim determinaverit quartam partem, jam cessavit illud præceptum, cùm cessaverit fundamentum illius, nempè quòd quarta pars redditum esset ab aliis sejuncta, & verè extaret; solùm ergo standum est in hoc negotio prudentum arbitrio; sed prudenter arbitrantur quartam partem; imò & minorem quantitatem esse sufficientem; ergo non est major obligatio imponenda. Loquutus sum autem de quarta, & quinta parte, non quia omnibus tanta sit obligatio, quia multi Ecclesiastici erunt, quorum redditus non sufficiant, ut detrahatur quinta, imò nec octava pars distribuenda pauperibus: sed quia ista quantitas in dictis casibus sufficiat ut unusquisque censeatur obligationi suæ satisfacere, licet pingue sit beneficium: confirmatur, quia abundantes, & frequentes eleemosynas censetur elargiri, qui de quinque mille aureis elargitur mille, sed ex nullo capite colligi potest, tenetur Ecclesiasticum, nisi ad abundantes, & frequentes eleemosynas: ergo satisfacit suæ obligationi, quartam, si Episcopus sit, & quintam, si non Episcopus elargiendo. Minor probatur, quia caput istud tantùm potest esse duplex: nimirum, quod sit pater pauperum, quòd non possit superfluos sumptus facere. Neutrum autem horum probat quidpiam contra nos, non primum quia pater spiritualis pauperum satisfacit huic muneri copiosè illis succurrendo, eorum necessitates inquirendo saltem in generali, & quando peculiares, & graviores necessitates occurrunt abundantiorem stipem erogando, & totum hoc fieri potest optimè, licèt in ordinariis necessitatibus non plus, quam quod diximus eroget: non enim exigit munus patris spiritualis, ut quicquid ipsi superest, illis donet, alioqui, ut dicebam, non posset in alia pia opera quidquam insumere, quod est incredibile, & contra praxim Ecclesiæ: nec secundum, quia præter eleemosynam sunt alii sumptus non superflui, sed pii, & spectantes ad divinum cultum.

2. Ex quo tandem infero si post congruam sustentationem, & eleemosynam in quantitate dicta, & opera pietatis, in quibus magna latitudo est, velit Ecclesiasticus notabilem aliam quantitatem ex redditibus beneficii sibi reservare ad usus non pios, sed vanam ostentationem, aut superfluitatem, me non videre, quo jure, aut titulo excusetur a culpa lethali: nam sacri Canones Ecclesiastica bona propterea *Patrimonium Dei* appellant, quia in Ministrorum Dei sustentatione, & piis operibus insumenda sunt, & absurdum est existimare non esse contra intentionem, & justissimam voluntatem Ecclesiæ, quòd hæc accipiantur ab Ecclesiasticis, ut prodigè, & variè insumantur. Confirmatur, quia gravissimi Doctores obligant laicos sub mortali; ut superflua omnia sui status erogent pauperibus: sed certum est, Ecclesiasticos esse multò strictiùs obligatos ad eleemosynas, & pia opera: ergo certum est, teneri sub mortali ad erogandum, vel in aliis pietatis operibus insumendum superflua status sui: ego peccant lethaliter, si in prophanis usibus consumant Patrimonium Christi. Patet consequentia, quia hæc, quæ post congruam sustentationem supersunt, superflua sunt, nec ad decentiam status ullo modo pertinentia. Et sanè commune est inter Doctores pronunciatum, totum quod superest beneficiario post suam congruam sustentationem, expendi debere in pauperes, & usus pios, nec legi aliquem, qui contrarium docet: cum hoc autem cohærere non potest quod quis contentus sit insumendo quartam, vel quintam partem inter pauperes, & alia pia opera, & reliquum vanè insumendo, etiam si sint multa millia aureorum. Prudentissimè ergo noster Azorius *tom.2.lib.12.c.11.quæst.1. in fin.* noluit determinare quantitatem, quam insumere sufficiat beneficiario: sed obligavit illum, ut impediat quidquid illi superest. Et hæc omnia docet Granado *ubi suprà*, quæ quidem multum notanda erunt à Confessariis Ecclesiasticorum, qui benignas opiniones circa præsentem materiam apud neminem ex Doctoribus invenient, secus autem circa divites dicendum erit.

R E S O L. XXIII.

De quantitate eleemosynæ necessariò ab Episcopis, & Ecclesiasticis expendenda in pauperum necessitatibus.

Et an hoc etiam procedat quoad Regulares ad Episcopatum assumptos?

Et aliqua alia deciduntur pro intelligentia illorum bonorum, quæ censentur esse vel patrimonialia, vel quasi patrimonialia, de quibus Episcopi, & Clerici possint ad libitum disponere, ut de bonis patrimonialibus, videlicet de distributionibus quotidianis, pro comitando funere defunctorum, pro facienda Missa, habenda concione, visitando Episcopatu, ferendis sententiis, & tandem pro quacumque industria personali, pro labore, aut donatione, hæreditate, contractu, vel quovis alio titulo distincto à titulo beneficii.

Et an Clericus, si de grosso beneficii, & ejus redditibus aliquid detraxit ex necessariis, poterit, quidquid detraxerit, expendere pro libito absque peccato mortali, dummodo non sit in usus prophanos? Ex part.5.tract.8. Resol.27.

§.1. BEnigna opinio circa præsentem quæstionem non potest expectari. Ego librorum helluo fui ut aliquam invenirem, sed frustrà, ita strictè loquuntur Doctores, & immeritò quoad hanc obligationem Ecclesiasticorum. Sententia igitur, quam in hac resolutione appono est inter omnes alias amplissima, & illam docet novissimè Hurtadus de Mendoza, *de charitate in 2.2.D.Thom.vol.2.disp.160. sect.15. §. 105. usque ad §. 150.* ubi sic ait: Dico Episcopi, & cæteri Beneficiati Clerici tenentur, ut minimum, erogare quartam partem fructuum, sive redditum in opera pia, vel medietatem residui congruæ sustentationis: nec tenentur ad plus erogandum, hoc intelligo per se, & in necessitate communi, non in gravi. Hæc conclusio est omnium hac de re sententiarum probabilium amplissima, nec vidi ullum authorem, qui minorem partem designet. Eos non teneri ad erogandum omne residuum, apertè docent Sotus, *lib.10.de just.q.4. art.4. vers. quamvis documentum.* Toletan.

letan *lib. de 7. peccatis, cap.* 58. cum Tabiena, ubi asserunt posse Episcopum donare consanguineis de redditibus Ecclesiæ, Lorca *disp. 40. num. 43.* Molina *tract. 2. disp. 146. ver. contrarium cum Majore* Banez, & alii. Ratio est, quia Clerici acquirunt verum dominium reddituum: ergo lege justitiæ non tenentur erogare aliquid: ergo lege misericordiæ non tenentur erogare totum residuum, quia lex misericordiæ non obligat laicos nisi in gravi necessitate, quia inopia levis ex se non obligat; ratio autem status perfectioris non exigit omnium donationem sub peccato mortali, nec cura pastoralis, petit ut in necessitate communi totum superfluum à me abdicem, certè præter aliquorum Theologorum gravium quidem authoritatem non video urgens argumentum, quo probetur obligatio ad omnia eroganda à Clerico non professo paupertatem, ut constat ex responsione ad omnia argumenta. At valdè durum est me obligari ad eroganda omnia, quorum sum Dominus in necessitate communi, præsertim cùm multi sint labores Ecclesiasticorum in choro, residentia, cælibatu, & aliis. Est igitur opus ut apertè constet de præcepto ad illud asserendum in re difficillima observatu, in qua evidens est moraliter plurimos perituros. Porrò erogatio quartæ partis omnium fructuum satis est ex sententia Dominici Soti adducti, Bannez *art. 6. dub. ult. ver. ex dictis omnibus*, cùm enim admodum severè fuisset locutus de obligatione Episcoporum ad uberrimas eleemosynas, nec illos esse in statu salutis, nisi eas erogent in gentes, hæc ait: *Ego sanè nullum Episcopum Hispaniæ absolverem, nisi saltem quartam partem reddituum in eleemosynas expenderet, & hoc intelligo in communibus necessitatibus: nam in gravioribus, quales esse solent tempore famis, aut pestis, aut plurimarum ægritudinum, ad amplius tenentur juxta proportionem necessitatis pauperum, qui sunt oves propriæ, ita ut aliquando teneantur ex propria supellectili, & vasis argenteis eleemosynas facere.* His Bañez ostendit Episcopum esse in statu salutis, & absolvi posse, si in necessitate communi eroget quartam partem fructuum, non verò in necessitate gravi, tunc enim ad plus tenetur. Petrus Lorca *disp. 40. num. 34.* existimat ab Ecclesiastico fieri satis eleemosynæ præcepto, si duo observet, alterum ut diligentiam adhibeat in pauperibus conquirendis; alterum est ut majorem partem superflui expendat in necessitate communi. At major superflui pars æquivalebit frequenter quartæ parti omnium fructuum. Proptereà dixi in conclusione omnes teneri ad erogandam vel quartam partem omnium fructuum, vel medietatem superflui, quia hos graves authores video esse in iis sententiis, quæ parum differunt. Hujus sententiæ rationem à priori reddere non possumus, quia verò res est maximi momenti, in qua Ecclesiasticorum conscientiæ magno sunt periculo expositæ, censui sententiam aliquam probabilem statuere, juxta quam tam Confessarii, quàm Clerici pœnitentes possint tuta conscientia aliquid certum, fixumque tenere, ne incertis sententiarum varietatibus animus fluctuet. Et quidem cùm Ecclesiastici habeant verum dominium, nec lex justitiæ eos obliget, videtur rationi valdè consentaneum eos satisfacere legibus misericordiæ, & curæ pastoralis, si in gravi necessitate erogent omnia superflua, in levi autem ita partiantur, ut cum pauperibus partem faciant æqualem de residuo, quid enim aliud potest quis exigere ab alio? Asserit Sotus omnes censuros Clericum suo muneri cumulatissimè satisfacere, si tertiam partem reddituum in opera pia expendat, quod mihi certissimum est. Pone Episcopum habentem annuos redditus 30. mille: hic si 10. mille in opera pia distribuat, nullus meritò censebit illum esse avarum, aut crudelem, nec poterit jure scandalizari, quòd Episcopus de aliis 20. mille se alat, & efficiat quod libuerit, dum non sit in usus profanos, licet ea abunde communicet cum consanguineis; quid enim de congrua satisfactione illi poterit esse residui? Hoc absque ullo scrupulo fieri potest. In sententia autem proposita, qui habet 40. mille, si in communi necessitate expendat 10. mille, poterit sine scrupulo de illo cætero disponere, dum nec fit prophanè, nec cum scandalo, quod vitatur facillimè data tertia parte operibus piis, data verò quarta, non vitatur tam facilè, potest tamen vitari, si constet apertè de eleemosynis datis.

2. Quia verò hac in parte non est omnibus Clericis eadem copia fructuum, libuit rem hanc explicare. Episcopi meliùs facient, si ea redditibus assignent quartam partem, quam si medietatem superflui. Ratio est, quia dignitas Episcopalis est perampla, qua potiuntur sæpè viri Principes, nec redditus annui tam sunt copiosi aliquando, ut superesse possit multum de congrua sustentatione, vel quia Episcopatus verè est tenuis, vel quia Episcopus est Princeps. Hic fortè exiguas faciet eleemosynas, quia censebit omnia sibi esse necessaria ad suam sustentationem, ob quod tenetur semper assignare operibus piis quartam partem fructuum, ne unquam Episcopus excusetur ab eleemosynis ingentibus pro sua facultate, esset enim grave scandalum Episcopum non esse largum, licèt aliquid detrahat de congrua sustentatione. Si autem teneat hanc rationem, vitabit hoc scandalum. Si verò Episcopatus sit pinguis, & medietas superflui æquivaleat quartæ parti, poterit eligere quam libuerit opinionem. Cæteri Clerici non tenentur ad sequestrandam quartam partem, sed poterunt priùs accipere ad congruam sustentationem, & deinceps erogare medietatem superflui. Ratio est quia major est obligatio Episcopi ad eleemosynam, quàm aliorum Clericorum, qui non sunt in tam ampla dignitate, beneficia sunt tam pinguia, quàm Episcoporum, ob quod possunt sibi consulere priùs absque scandalo, quia illorum sustentatio est etiam parcior. In his ergo potest servari ea ratio ut medietatem dent superflui, in Episcopis autem ut dent quartam partem, omnium fructuum, quod si utrique dent tertiam partem, plenè, & planè satisfacient huic obligationi, ita ut sine peccato possint de duabus aliis partibus sibi providere, & disponere pro arbitratu, dummodo non prophanè, eaque poterunt familiaribus, & consanguineis donare, & hæc omnia docet Hurtadus *ubi suprà*.

3. Qui etiam §. 181. notat quod distributiones quotidianæ quæ dantur in Choro pro singulis horis, quibus Clerici assistunt, stipendia pro comitando funere defunctorum, eleemosynæ, pro facienda Missa, vel habenda concione, processione peragenda, visitando Episcopatu, ferendis sententiis, & caussis audiendis, pro agendo aliquo negotio Ecclesiæ, vel aliorum, denique quicquid datur pro industria personali, pro labore, aut donatione, hæreditate, contractu, vel quovis alio titulo distincto à titulo beneficii, pro organis pulsandis, insufflandis tibiis, audiendis confessionibus, &c. id omne censetur esse vel patrimoniale, vel quasi patrimoniale: sunt igitur bona beneficii annui redditus, qui appellantur *grossum*, apud nostrates, *la grossa*, ubi clauduntur, quæ dantur ad vestitum, & victum. Igitur Clerici de his bonis possunt ad libitum disponere, ut de bonis patrimonialibus.

4. Nota etiam contra Panormitanum *in cap. cùm omnes, de constit. num. 27.* & Sarmientum *de redditib. part. 3. cap. 5. num. 1. & seq.* quòd si de congrua sustentatione, quam unusquisque Clericus potest licitè accipere de grosso beneficii, ejusque redditibus, si velit, inquam, ex ea aliquid detrahere, poterit quidquid detraxerit expendere pro libito absque peccato mortali, non tamen ad usus prophanos. Ita ex multis Hurtadus §. 513. cui adde Sanchez *in opusc. tom. 1. lib. 2. cap. 2. dub. 43. num. 3.* Molinam *de primog. Hispan. lib. secundo cap. decimo numero* 50. Avendañum *resp. 19 numero duodecimo*, & alios penes ipsos, & omnia supradicta ego puto probabilia, & secura in praxi, non obstantibus iis, quæ cum Granado dixi *in 4. part. tractat. 4. resolut.* 214.

5. Non desinam hìc etiam adnotare, omnia supradicta procedere etiam quoad Regulares ad Episcopatum assumptos, hi enim non tenentur majori obligatione ad eleemosynam elargiendam, quàm cæteri Episcopi, ut alibi probatum est.

RESOL. XXIV.

An Episcopi teneantur erogare in usus pios omne id, quod superest ex congrua, & decenti sustentatione? Ex part. 8. tract. 7. & Misc. Res. 12.

§. 1. SAepius hanc quæstionem pertracto, quia necessaria nimis est, cùm frequenter in praxi accidat, communiter affirmativè respondent Doctores; & ita vellem ab omnibus Episcopis, & Beneficiariis observari, & ita consulendum est. Sed quia aliqui aures non accommodant huic nostræ cantilenæ: ideò ne peccata multiplicentur, Doctores aliqui, ut aliquantulum alleviarent hoc præceptum, dixere, in communibus necessitatibus Episcopos satisfacere huic præcepto, si quartam partem reddituum in usus pios expendant, vel si medietatem superflui. Ita ex Dominicanorum familia Bañes, & Sotus, ex Societate Jesu Hurtad. de Mendoza, & Granadus, quos alibi adduxi: sed adversus illos novissimè, me citato, insurgit Eminentissimus Dominus meus Cardinalis Lugo *de just. tom. 1. disp. 4. sect. 2. num. 10. & seqq.* Attamen hic non desinam observare sententiam supradictorum, quam impugnat, & meritò, Cardinalis Lugo, probabilem existimare novissimè, me citato Trullench *in Decalog. tom. 1. lib. 1. cap. 5. dub. 9. num. 1.* ubi sic ait. Probabile tamen est satisfacere huic obligatio-

ni,

ni, etiamsi beneficium pingue sit, qui quartam partem, si Episcopus sit, & qui quintam, aut sextam, si non sit Episcopus, pauperibus elargiatur. Ita ille, cui etiam adde, me citato, Joan. Machadum *de perfect. Confes. tom. 2. lib. 4. part. 1. tract. 6. docum. 6. num. 3.* ubi ita asserit. (Dizen casi todos, porque algunos sienten, que el Beneficiado como quiera que sea, no tiene obligacion de gastar en obras pias todo lo superfluo de los frutos; porque siendo) como defienden muchos (dueño verdadero dellos, nos ay razon suficiente para obligar le en las necessidades comunes à dar de limosna todo lo superfluo. Y el doctissimo Hurtado da por regla general, que los Beneficiados complem con dar de limosna la mitad de lo superfluo.) Hæc Machadus. Quod autem Sot. Bannez, & alii docuerint hanc sententiam, videtur contra mentem omnium, qui post illos scripserunt, & patet ex eorum verbis. Verùm, ut dixi, omnes Ecclesiastici deberent amplecti sententiam Cardinalis de Lugo, viri non solùm in Scholastica, sed etiam in Morali Theologia nemini secundi.

R E S O L. XXV.

Quanam quantitas dicatur notabilis, ut illam expendens Episcopus, vel alius Beneficiarius in usus prophanos peccet mortaliter? Ex p. 7. tr. 11. & Misc. 2. Res. 36.

Sup. hac qu. sup. in res. 10. cursim, & ex. citative in §. Verum.

§. 1. SUppono Episcopum teneri expendere omne id quod superest ex congrua sustentatione in usus pios; undè ad quæstionem positam satis quidem practicabilem ita respondet Eminentissimus Lugo *de justit. tom. 1. disp. 4. sect. 3. num. 42.* Fateor itaque, majorem quantitatem requiri ad culpam gravem in hoc genere, quam in materia justitiæ; quia cum hæc obligatio, ut diximus, oriatur ex qualitate ipsorum bonorum, quæ sunt res Dei, & ideò debent piè & religiosè expendi; sufficiet, ad vitandam culpam gravem id quod sufficit, ut si non mathematicè, saltem moraliter dicatur aliquis piè, & religiosè ea expendere. Undè fateor etiam cum Molina debere attendi ad majorem, vel minorem quantitatem superfluorum, ut dicatur aliqua pars esse vel non esse sufficiens ad materiam gravem: quia eadem quantitas malè insumpta, quæ sufficit, ut aliquis non dicatur moraliter benè expendere centum, quæ habet superflua, non sufficiet, ut non dicatur expendere benè moraliter loquendo, mille, quæ habet superflua. Quid autem sit satis, ut dicatur saltem moraliter illam summam benè expendere; videtur id esse, quod sufficit, ut dicamus, expendisse benè totam illam summam vel circiter: nam quod circiter fit, dicitur etiam moraliter fieri. Quare non invenio regulam aliam meliorem ad hoc determinandum, quam illam proposui, & probavi *disp. 16. de pœnitentia sect. 2. n. 96. & seq.* ubi ex Iure-consultis, & rationibus concludebam, verba illa verificari additis, vel demptis quinque pro quolibet centenario, quæ est vigesima pars totius summæ, quando sermo est de numero millesimo, vel supra millesimum: nam quando sermo est de minori summa, major ejus pars sufficiet aliquando ad illa verificanda, ut si dicas, centum, vel circiter, vera erunt licet sint 100. vel si sint 90. quia in illa minori quantitate decima pars non videtur tollere verum sensum eorum verborum, qui est affirmare illum numerum cum parvo excessu, vel defectu. Parum, autem, ut ibi ostendi, verificatur vel propter parvitatem absolutam, qua res in se est parva, vel propter parvitatem respectivam, qua saltem est parva respectu illius quantitatis. Undè quando verba illa adduntur quantitati parvæ, possunt aliquando verificari etiamsi addatur, vel dematur quinta, vel minor pars, ut si dicas, ter parum plus, vel minus: vera sunt si bis, vel quater id feceris: quia licet unum, quod additur, vel demitur, sit tertia pars, est tamen in se aliquid parvum: si verò dicas, feci centies, parum plus, vel minus: non erunt vera si 120. vicibus feceris, quia 20. neque in se, neque respectivè ad 100. sunt aliquid parvum. Vide quæ dixi in prædicto loco in explicatione illius regulæ, quæ cum proportione applicari potest ad præsentem materiam, nec credo posse tutò aliam laxiorem tradi: imò alicui fortasse nimis laxum videbitur quod Clericus habens viginti millia superflua possit absque peccato gravi mille expendere in usus prophanos, sed tamen id admitti potest, eo quod jam ille moraliter expendit piè, & religiosè omnia superflua, cùm omnia, vel ferè omnia in pios usus expendat. Hucusque Cardinalis Lugo.

2. Sed plura addit P. Castrus Palaus, *tom. 1. tr. 6. disp. 2. punct. 5. num. 7.* ubi sic ait: Dixi peccare mortaliter beneficiatum ea fructibus beneficii congruæ sustentationi superfluis expendentem in prophanos usus in gravi quantitate: quæ autem hæc sit? arbitrio prudentis est mensurandum: illa enim in præsenti videretur necessaria, quæ tertiam, vel quartam partem horum annuorum reddituum extenderet, aliàs non potest dici notabilis excessus. Ita ille. Undè secundùm Palaum Episcopum qui haberet 20. millia ducatorum ex superfluo sui status, si expenderet ex illis quatuor millia ducatorum in parentes vel in usus prophanos ratione parvitatis materiæ non peccaret mortaliter, nam in hac materia quantitas notabilis dicenda est quæ attingit quartam partem. Et hanc opinionem probabilem esse docet novissimè Aegidius Trullench *in Decalogum tom. 1. lib. 1. cap. 5. dub. 9. num. 2.* Sed an revera probabilis sit meum nolo judicium interponere. Vide etiam circa præsentem quæstionem Coninch. *de Act. super. disp. 27. dub. 11. num. 193.* qui sententiam Castri Palai videtur approbare. Et si esset admittenda opinio Caramuelis *in Regulam D. Benedicti disp. 4. num. 47. disp. 50. num. 701. & 715. disp. 118. num. 1462.* asserentis octavam partem totius constituere materiam gravem: sequeretur, quod si Episcopus expenderet in usus prophanos quantitatem non attingentem octavam partem ex superfluo status non peccare mortaliter ratione parvitatis materiæ: sed hoc in nostro casu ego non auderem dicere.

R E S O L. XXVI.

An Ecclesiastici, si eleemosynas debitas non præbeant: non solùm peccent mortaliter, sed etiam ad restitutionem teneantur?

Et hoc procedit ex illa quæstione, an Ecclesiastici sint Domini redditaum Ecclesiarum?

Et an hoc etiam procedat quoad Regulares ad Episcopatum assumptos?

Et infertur Episcopum Regularem posse testari de patrimonialibus.

Et advertitur Regularem Episcopum legitima renunciationem ante emissam professionem factam, servata Concilii forma, revocare posse?

Et an hoc etiam procedat, si fortè Episcopi essent ex illis Religiosis, qui in Societate Jesu emiserunt sola vota biennii? Ex p. 5. tr. 8. Res. 31.

§. 1. REsolutio hujus casus pendet ex alia quæstione, an videlicet Ecclesiastici sint domini redituum Ecclesiarum? & negativam sententiam probabiliorem esse docet novissimè Adamus Tannerus *to. 3. disp. 4. quæst. 6. dub. 8. num. 215. & seq.* Alensis *3. part. quæst. 36. memb. 5. art. 2.* Richardus *in 4. dist. 45. art. 3. quæst. 1.* Paludanus *in 4. disp. 24. quæst. 3. art. 3.* D. Antoninus *3 part. tit. 35. c. 1. §. 19.* Gabriel. *in 4. dist. 15. quæst. 8.* Major *distinct. 24. quæst. 17.* Petrus Sotus *in inst. Sacerd. part. 2. lect. 3.* Michael Medina *de recta fide lib. 7. cap. 21.* & modicus Navarro *tract. de redditibus qu. 1. mon. 21.* Undè secundùm hos Doctores Ecclesiastici non præbentes debitas eleemosynas, & in prophanos usus expendentes non solùm peccare mortaliter, sed etiam restitutionis nexu vinciri existimant.

Sup. hac qu. sup. in res. 1. & in res. 10. § 1. post med. vers. Enim vero, & in res. 31. §. Ex quo per totum, & in res. 33. § 1. paulò post initium vers. non teneri & in 106 tr. 9. res. 1. §. Et tandem & in res. 4. § 1. & laté in res. 5. & ibi in tr. 4. res. 1. excitative in § ult. & hic fusè lego evid. § ult. hujus res.

2. Sed ego contrariæ sententiæ adhæreo, quam tuetur Gordonus *in summa tom. 2. lib. 8. quæst. 5. cap. 2. §. 3. num. 14.* Reginaldus *in praxi tom. 2. lib. 30. tract. 3. cap. 7. à numer. 74.* Sanchez *in opusc. tom. 1. lib. 2. cap. 2. dub. 37. numer. 11.* Hurtadus de Mendoza *in 2. 2. disput. 160. sect. 5. §. 36.* Molina *tom. 1. tract. 2. disput. 143.* Valent. *tom. 3. disput. 10. quæst. 3. punct. 7.* Azorius *tom. 2. lib. 12. cap. 11.* Turrianus *in 2. 2. to. 1. disp. 82. dub. 10.* Vasquez *de redditibus cap. 1. num. 27. & 46.* Corduba *lib. 1. quæst. 18.* Lorca *in 2. 2. disput. 40. num. 21.* Coninchius *disp. 27. dub. 11. num. 185.* Lessius *lib. 2. cap. 4. dub. 6. num. 43.* Castrus Palaus *tom. 1. tract. 6. disput. 2. punct. 6. numer. 5.* Sarmiento *de redditibus part. 2. cap. 1. & 2.* & ante omnes Sotus *de justit. lib. 10. quæst. 4. artic. 3. & 4.* asserentes Clericos acquirere dominium fructuum beneficiorum: undè si illos in usus prophanos expendunt, & non in eleemosynas, & in alia opera pia, ad quæ tenentur, peccant quidem mortaliter, sed minimè ad restitutionem tenentur.

3. Verùm difficultas est, an hæc opinio procedat etiam quoad Regulares ad Episcopatus assumptos? Et plures Doctores pro negativa sententia adduxi *in 3. p. tract. 2. resol. 50.* asserentes Episcopum regularem non absolvi à paupertatis voto, nec effici dominum reddituum Ecclesiasticorum, sed solùm administratorem: undè illi supervacuè, & prodigè largientes atque etiam accipientes tenentur ad restitutionem, & ita etiam docet præter Doctores citatos Granadus *ubi infrà.* Valentia *tom. 3. disput. 10. quæst. 3. punct. 8.* Peirinus *in Relig. subdit. tom. 1. quæst. 1. capit. 10. §. unico.* Hieronymus Rodriquez *in compen. qq. Regular. resolut. 60. numer. 9.* Castrus Palaus *tom. 1. tract. 6. disput. 2. punct. 9. num. 5.*

Quæ hic est in tom. 7 tr. 1. res. 16 & ib in resol. 16. & in to. 4. tr. 7 res. 9. & in tom. 9 tr. 7 res. 14 §. 2. & in tom.

numer.5. Coninch. *disp.17. dub.11. à num.* 200. Lessius *lib.2. cap.4. dub.5, num.* 19. Emannel Rodriquez *in summu tom.2. cap.67. nu.* 4. S. Ioan. de la Crua *de statu Relig. lib.1. cap.2. dub.4. conf.2.* falsò pro contraria sententia citans Rodriquea.

4. His tamen non obstantibus, licèt hæc opinio sit probabilis, non minùs probabilem contrariam esse existimo, & ut talem illam docuit *in dicta ref.50.* cum Soto, Vasquez, & aliis, quibus nunc addo Alphonsum de Leone *de offic. Confess. part.1. recollect.11. num.*178. & duos præclaros inclytæ Academiæ Salmaticensis Theologos, Joannem Marquea *lib. de orig. erem. August. cap.5. §.4. & 5.* & Hurtadum de Mendoza *in 2.2. disp. 36n. sect.3. §. 156.* & hanc opinionem probabilem esse concedunt etiam ipsi adversarii, ut Sanchez *in summa tom.2. lib.6. cap.6. num.13.* Dico igitur Episcopum non manere cum voto paupertatis, sed eum acquirere verum dominium, ac si nunquam fuisset Religiosus. Undè si aliquis Episcopus Regularis expenderet fructus redditruum Ecclesiasticorum in usus prophanos, peccaret mortaliter, ut cæteri Episcopi sæculares, sed non teneretur ad restitutionem. Rationes pro hac firmanda sententiam videbis apud Hurtadum *loco citato*, recognosce illum, & non pigebit.

5. Verùm post hæc scripta inveni Antonium Yañea *in resolut. de Episcop. Regul. nu.* 36. me citato, docere contrariam sententiam, & *num.56.* asserit me loquutum fuisse sine lege, & auctore, dum infero Episcopum Regularem posse testari de patrimonialibus, & de acquisitis propria industria; sed fallitur vir doctus, nam mea hæc illatio habet leges & auctores, ut suprà, probantes Episcopum Regularem esse liberum à voto paupertatis; & ideò sicut Episcopi sæculares, ut docet Molina *tom.1. tract.2. disp.24. num.8.* & alii supposita consuetudine ubi viget, possunt de supradictis bonis testari; idem dicendum est stante probabilitate nostræ sententiæ de Episcopis è statu regulari assumptis. Undè hanc eamdem illationem ante me fecit, & docuit Medina *de sacr. hom. contin. lib.5. cap.26.* ut observat Rodriquea *in summu tom.2. cap.67. num.4.* ubi sic ait: (Medina teniendo que los Obispos frayles quedan libres del voto de la pobreza, afirma que puedan testar de los biennes patrimoniales, y de los adquisitos por su industria. Ex supradictis etiam sequitur decisio illius quæstionis, an legitimæ renunciatio ante professionem, & juxta Concilii Tridentini dispositionem facta, Regulari ad Episcopatum assumpto sit impedimento, ut ad illam non habeat regressum? Et negativam sententiam docet Molfesius *cons.8. post vol.1. ad consuetud. Neapolit. & cons.39. post vol.2.* Paschalius *de viribus paternæ potestatis part.3. cap.3. num.93.* Riccius *in praxi part.8. res.152.* & Genuensis *in practicab. Eccles. quæst.* 263. asserentes Regularem Episcopum legitimæ renunciationem ante emissam professionem factam servata, Concilii Tridentini forma, revocare posse. Sed acriter contra hanc opinionem insurgit Antonius Yañes Fajardo *ubi suprà* in sua erudita resolutione *nu.24. & seq.* Fabius de Anna *vol.1. cons.45.* & Cutellius *in tract. de donat. to.1. tr.1. p.3. ex nu.132.* Verùm ego utramque sententiam probabilem esse puto, sed opinioni Molfesii videtur adhærere Alphonsus de Leone *de offic. Confess. par.1. recollect.11. n.178.*

6. Nota etiam quòd superiùs dicta à fortiori procedunt, si fortè Episcopi essent ex illis Religiosis, qui in Societate Jesu emiserunt sola vota bienii, hos enim in Episcopatum assumptos dominium habere redditruum Ecclesiasticorum, docent Iacobus Granadus *in 2.2. contr.3. tr.18. disp.5. num.2.* & Hurtadus de Mendoza *ubi suprà in 2.2. disp.162. sect.3. §.33* quia vota supradictorum sunt simplicia, & non solemnia.

7. Et tandem non desinam hîc adnotare Layman *in Theolog. moral. lib.3. tr.2. c.4. nu.5.* docere quod Ecclesiastici licèt dominium redditruum beneficiorum habeant, ex lege justitiæ eos in pium aliquem usum erogare debent, aliter ad restitutionem teneantur, nam sæpè fit, ut aliquis dominium alicujus rei acquirat non omninò liberum, sed restrictum, adjectione pacti, vel oneris, quod nisi impleat, contra justitiam peccat, & ad restitutionem obligatur, sicut patet in fideicommisso, in legato donato sub modo, & gravamine, quòd benè explicat Gabriel *in 4. dist.15. q.8. art.2. in fine.* Sed tu ne deseras communiorem sententiam liberantem supradictos ab onere restitutionis.

RESOL. XXVII.

An Ecclesiastici extra necessitatem gravem corporalem, vel spiritualem proximi, teneantur erogare superflua in usus pios ex præcepto tantum positivo?

Et infertur, an Pontifex saltem validè, si non licitè possit dispensare cum aliquo Cardinali, aut Episcopo, vel Beneficiario, ne expendant redditus Ecclesiasticos in usus pios?

Et docetur Pontificem dispensando sine causa in jure positivo non peccare, secluso scandalo, quod de quocumque Legislatore dicendum est.

Etiamque advertitur, in Hispania consuetudinem introduxisse contra jus positivum Beneficiarios posse testari de fructibus in usus non pios.

Et cursim docetur peccare Collegam, qui in aliquo Collegio, & universitate alitur eo fine, ut studeat, & posteà Reipublicæ prosit, si otio vacet, & tempus terat. Ex par.7. tract. 10. & Misc.1. Ref.13.

§.1. RESpondet affirmativè Joannes Machadus *in Perfecto confess. tom.1. lib.3. part.3. tract.2. docum.9. num.8.* Sotus *de just. lib.10. quæst.4. artic.3.* & Lessius *lib.2. cap.4. dub.6. num.47.* ubi sic ait: Itaque præcipua ratio cur tam strictè extra necessitatem gravem corporalem, vel spiritualem proximi, teneantur superflua illa, in pauperes, vel opera pia impendere est Ecclesiæ præceptum: quo semoto, etsi nonnulla sit inordinatio; tamen non videtur mortifera. Ita ille, cui adde Trulleoch *in Decalogo tomo 2. libro 7. capite 2. dub.6. numero 9. & 11.* sic etiam Duvallius 2.2. *D. Thomæ tractat. de Charitate quæst.8. articulo 6. folio 598. §. secundo constes*, asserit ditationem consanguineorum esse Ecclesiasticis interdictam ex præcepto Concilii Tridentini, quod nullam facit mentionem de alia prohibitione. Vide hanc sententiam, nempè ex solo jure positivo, Ecclesiasticos teneri erogare superflua in usus pios, probabilem esse admittit Sanchez *in opusc. tomo 1. lib.1. dub.4. numero 2.* ubi contrariam opinionem, quam ipse tenet, vocat probabiliorem.

2. Sed, si hæc opinio esset probabilis, (nota amice Lector) duo valdè notabilia ex ipsa sequerentur, ut observat Cardinalis de Lugo *ubi infrà*. Primò, quod Pontifex possit saltem validè, si non licitè, dispensare cùm aliquo Cardinali, aut Episcopo, vel Beneficiario, ne expendant redditus Ecclesiasticos in usus pios: quia hoc præceptum est de jure humano positivo: Imò aliqui tenent Pontificem dispensando sine causa de jure positivo, neque etiam peccare secluso scandalo, quod de quocumque legislatore supremo, etiam dicendum est ex mente Doctorum, quos citat, & sequitur novissimè Machadus *de Perfecto Confess. tomo primo, libro tertio, parte quarta, tracta quarto, docum.7. numero secundo, & tertio.* Et ad summum peccare tantùm venialiter dispensando sine causa per se loquendo, tradit Petrus a Sancto Joseph *in Idea Theolog. mor. libro primo, capite 11. resolut. tertia*, Pontius *de matrim. libro octavo, capite 14. numero quarto*, Castrus Palaus *tomo primo, tract. tertio, disputat.6. punct.8. §. primo numero quinto*, Salas *de legibus disputat.20. sect.5. numero 55.* Valentia *tomo 2. disputat.7. quæst.5. punct.9.* Sanchez *de Matrim. libro octavo, disputat.18. numero septimo*, Layman *libro primo, tractat.4. capite vigesimosecundo, numero decimotertio*, & alii. Quod probabile putat Trullench *in Decal. tomo primo, libro tertio, cap.2. dub.7. num.18.*

3. Secundò sequeretur obligationem talis præcepti largiendi superflua in usus pios, si esset tantùm de jure positivo, potuisse & posse contraria consuetudine auferri, quia consuetudo potest legitimè præscribere contra præcepta humana. Undè Machadus *ubi suprà*, docet in Hispania consuetudinem introduxisse contra jus positivum beneficiarios posse testari de fructibus in usus non pios.

4. Verùm non desunt Doctores prorsus contrariam sententiam tenentes, & ideò nominatim impugnat Lessium Castrus Palaus, *tom.1. tr.6. disp.2. punct.5. num.6.* & Eminentissimus Cardinalis de Lugo *de just. tom.1. disp.4. sect.2. num.16.* asserunt enim, non solùm præcepto positivo, sed etiam naturali hanc oriri obligationem, & ex ipsomet statu, sunt enim Beneficiarii præcipuè curam animarum habentes, patres pauperum, juxta Trident. *sess.28. cap.1.* Ratione cujus debent pietate, & misericordia prælucere, & aliis esse in exemplum. Ergo secluso præcepto positivo, ex ipsomet statu est illis obligatio dandi eleemosynam, ampliùs quàm laici.

5. Ter-

5. Tertiò, quia bona beneficii non censentur data à fidelibus, nisi in sustentationem ministrorum, & ad pauperum miseriam sublevandam, bonaque opera facienda. Ergo qui in alios usus insumeret, adversùs hanc intentionem peccaset: sicuti peccat collega, qui in aliquo collegio, & universitate alitur eo fine, ut studeat, & posteà Reipublicæ prosit, si otio vacet, & tempus terat, quia defraudat graviter intentionem fundatoris collegii, qui sustentationem illi suppeditat, ut studeat, non ut otiosus sit, & fortè luxuriosus. Et etiam hanc sententiam præter Eminentissimum Cardinalem de Lugo, & Palaum tenet Sanchez, *ubi supra*, quibus addè Coninch. *de Fide, Spe, & Charitate disp. 27. dub. 11. conclus. 2. num. 592.* & antè omnes Vasquez *Opuscul. de eleemosyna, cap. 4. num. 17.*

RESOL. XXVIII.

An Clerici id, quod detrahunt ex necessariis ad decentiam status, viventes parcè, teneantur pauperibus largiri sicut superflua?

Sed difficultas est quoad obligationem conferendi superfluum pauperibus, an idem sentiendum sit de quotidianis distributionibus, ac de cæteris beneficii fructibus?

Et an idem dicendum sit de pensionibus?

Sed notatur Clericos de bonis patrimonialibus, & quæ lucrantur ratione ministerii, & pro Missis dicendis, administrandis Sacramentis, audiendis confessionibus, proconcionibus, & Officio Vicaria, & posse disponere sicut de bonis patrimonialibus ad libitum, & hoc etiam procedit quoad bona, quæ Capellani recipiunt ex Capellania collativa, Ex p. 4. tr. 4. & Misc. Res. 171.

Sup. hoc sup. in R. 13. §. Nota etiam, & in illo § ejus prima not.

§. 1. AFfirmativè respondet ex veteribus Panormitanus *in cap. cùm omnes, num. 15. de testament.* & ex recentioribus Sarmiento *lib. de redditibus part. 3. capit. 6. numero primo, & seq.* ubi latissimè probant hanc opinionem.

Sed tu contrarium tene cum Alcozer *lib. de luda cap. 38.* Navarro *lib. de redditibus q. 1. num. 59.* Molina *de primog. lib. 2. cap. 10. num. 50.* Avendanno *respons. 19. num. 13.* & alii communiter.

Sup. hoc in R. prox. § Qui etiam, & in eo tract. 7 R. 1. § Dico secundò, & ibi in sq. & § 6. 1. a lin 5. & seq.

2. Notandum est obiter primò contra Innocent. *in cap. quia nos, de testam.* Clericos de bonis quasi patrimonialibus quæ lucrantur ratione alicujus ministerii, ut pro Missis dicendis, pro administrandis Sacramentis, audiendis confessionibus, proconcionibus, pro officio alicujus vicariæ temporalis pro comitandis defunctis, officiis decantandis, &c. posse disponere sicut de bonis patrimonialibus ad libitum. Ita Avendannus, & Alcocer *ubi suprà*, quibus addè Sotum *de justit. lib. 10. quæst. 4. artic. 3. concl. 3.* & Driedonem *lib. 2. de libert. Christ. cap. 4.* qui etiam docet hoc procedere quoad bona, quæ Capellani recipiunt ex Capellania collativa, & ita tenet novissimè Sanchez *in opuscul. tom. 1. lib. 2. cap. 2. dub. 45. num. 6.* optimè observans *numer. 7. sequenti*, idem dicendum esse de stipendiis, & eleemosynis, quas Clerici accipiunt pro aliquo ministerio, ad quod ratione beneficii aliàs tenebantur, ut quod accipit Parochus pro administrandis Sacramentis suis subditis, beneficiarius pro anniversariis, & à fortiori contra Sarmient. *lib. de redditibus 3. p. c. 5. nu. 8.* dicendum est Prælatos, & Clericos posse liberè disponere de stipendiis officiorum, quæ à Principibus sæcularibus acceperunt.

Sup. hoc in §. 3 arg. præterea quorsum in tribus ejus primis lin. & in tr. 6. R. 7. R. 1. § Probari potest.

3. Sed difficultas est quoad obligationem conferendi superfluum pauperibus, an idem sentiendum sit de quotidianis distributionibus, ac de cæteris beneficii fructibus? & affirmativè respondet Sarmiento *ubi suprà numer. 6.* Navarrus *lib. de reddit. quæst. 3. numer. 74.* Verùm probabiliter alii contrarium sentiunt, & ita tenet Avendannus *resp. 19. num. 12.* Sylvester *ver. Clericus 4. quæst. 4.* Angelus *eod. vers. 13. numer. 3.* & alii, quia putant distributiones dari propter diurnum laborem, ut illius stipendium; sed prima opinio est probabilior, ut asserit Sanch. *ubi sup. dub. 46. n. 4.*

Sup. hoc in R. cit. seq.

4. An idem dicendum sit de pensionibus? aliqui asserunt habentes has pensiones non titulo spirituali, sed sæculari, immunes esse ab obligatione dandi superfluum pauperibus. Ita Cordu. *lib. 1. q. 18. ad 2.* Cov. *c. cùm in offi. de test. n. 6.* Gigas *tr. de pensi. q. 52.* Sed circa præsentem quæstionem vide Sanchez *loc. cit. dub. 47. n. 5. 6. & 7.* At de obligatione Ecclesiasticorum dandi eleemosynam, *infrà* iterum redibit sermo.

Sed in R. quæ seq. est sup. 22.

RESOL. XXIX.

An Pensionarii sicut, & cæteri beneficiarii teneantur ad eleemosynas largiendas?

Et quid de Præstimoniariis. Ex p. 5. tr. 8. Res. 29.

§. 1. PRima opinio affirmat. Ita Sarmiento *de reddit. part. 3. cap. 5. numero 7.* & Navarrus *opuscul. de spoliis Cleric. §. 1. numero 6. & § 7. numero 7.* ubi pensionarios beneficiariis æquiparant. Probatur hæc opinio, quia Pontifex concedit pensiones pro alimentis: ergo insinuat nolle, ut eas prodigat. Deindè obligatio eleemosynę est annexa redditibus beneficiorum: ergò ad quoscumque transeant, debent cum hoc onere transire, ex *cap. litteris, de pignoribus, & cap. pastoralis, de decimis.*

Sup. hoc in R. præter. § ult.

2. Secunda opinio negat. Ita Vasquez *opusc. de eleemosyna, dub. ultim. num. 22.* ubi sic ait. Quæres an pensionarius teneatur ad eleemosynam ex superfluo, sicut beneficiarii, in materia enim de redditibus dicemus esse verè pensionis dominos, Respondeo quòd nullum video Authorem obligantem pensionarios ex charitate adhuc, ad uberiores, vel alias eleemosynas, quàm alios seculares, licèt enim bona sint Ecclesiastica, dantur tamen in pensionem propter bonum Ecclesiæ eo modo ut vidimus in alimentis, & status pensionarii non obligat eum, nisi sit alias beneficiarius ad eleemosynas aliter, quàm alios laicos; si verò sit beneficiarius ille, talis tenebitur ad prædicta ex beneficii superfluo, ratione cujus in eo est constitutus status; Ita ille.

3. Tertia opinio, cui ego tanquam probabiliori adhæreo, distinguit. Ita Molina *de Just. tom. 1. tr. 2. disp. 145. n. 5.* sic asserens. Navarrus ex Bulla S. Pii V. rectè colligit pensionarios annumerandos esse cum beneficiariis ad effectum, ut quæ ultra suam competentem sustentationem ipsis de pensione superfuerint, teneantur in vita expendere in operibus piis, & ut post mortem computanda sint in spoliis Clericorum, id quod monito 90. multis confirmat, quod intelligendum est de pensionariis Ecclesiasticis, secus de laicis, quibus ob benè merita, aut obsequia, pensio est concessa. Hæc Molina. Dicendum est igitur quòd si pensio est Ecclesiastica, tunc adest obligatio largiendi eleemosynas; secus autem si sit laicalis: & ita hanc sententiam docet etiam Hurtadus de Mendoza *in 2. 2. disp. 160. sect. 7. §. 117.* unde ita ait. Clerici omnes tam præstimoniarii, quàm pensionarii, tenentur erogare in eleemosyna medietatem superflui ex congrua sustentatione, quia illud est verè Ecclesiasticum beneficium, est enim pars fructuum Ecclesiasticorum. Datur item titulo Ecclesiastico, non enim datur frequenter nisi Clericis, & cum onere recitandi Officium B. Virginis; si verò datur titulo laico, non est eadem ratio. Ita ille, qui citat pro hac sententia Azorium, cui etiam ego addo Castrum Palaum *tom. 1. tr. 6. disp. 2. punct. 7. num. 2.* Sanchez *in opusc. tom. 1. lib. 2. c. 2. dub. 47. n. 5. & 6.*

4. Notandum est tamen, quòd si aliquis pensionarius sequi vellet opinionem Vasquez, ego eum non damnarem de mortali, nam præter auctoritatem tanti viri, facit etiam pro dicta sententia Gigas *de pensionibus, quæst. 52. numero 2. & seq.* vide etiam Covarruvias *cap. cùm in officiis, de testam. num. 9.*

RESOL. XXX.

An Milites D. Jacobi, Calatrava, Alcantara, & D. Joannis, teneantur ad eleemosynam, si beneficia possideant Ecclesiastica? Ex p. 5. tr. 8. Res. 30.

§. 1. AFfirmativè respondet Navarrus *de reddit. quæst. 2. monit. 38.* ubi probat hos milites habere obligationem impendendi operibus piis totum residuum de congrua sustentatione, & ita etiam docet Mota, Ayala, & Sà, apud Sanchez *in summa tom. 2. lib. 7. cap. 8. numero 29.*

2. Sed ipse ibi meritò contrariam tenet, quàm novissimè tuetur etiam Hurtadus de Mendoza *in 2. 2. disp. 160. sect. 7. §. 119.* ubi censet hos milites non teneri ad expendendum residuum ex congrua sustentatione, nisi ex instituto suorum Ordinum, quod eos non obligat, nisi ad certas pensiones, vel ad Ordinis administrationem, seu gubernationem, vel ad sumptus militiæ contra infideles. Ratio est, quia illæ commendæ dantur titulo laico: ergo non tenentur ad illas expendendas more Clericorum. Consequentia datur ab adversariis, & probatur à simili, tum, quia Cantor, cui propter musicam organorum, tibiarum, aut alia, dantur stipendia Ecclesiasticarum facultatum, non tenetur ea expendere more Clericorum, etiamsi Clericus sit, ut ex ipso Navarro ostendi. Secundò, quia Cathedraticus accipit interdum salaria ex tertiis partibus decimarum, quæ dispendere potest, ut velit, quia titulo laico dantur. Antecedens autem probatur, quia Commendæ dantur ad militiam, tenentur enim milites militare quoties id imperet Magister, ut verò tota Religio sit accincta ad arma capessenda urgente Ma-

gistri præcepto, sunt proposita illi præmia, quorum spe redduntur animi æquiores, & quibus obtentis accipiunt præmia militarium laborum. Non tenetur Musicus sua stipendia more clericali erogare; & tenebitur miles, cui incumbit obligatio ad effundendum sanguinem? Secundò, illa obligatio esset in laqueum, milites enim non sunt tam scrupulosi, ut perpendant, quid super sit, quidve satis sit, bona autem pars obligationis, imò tota nititur perfectioni status clericalis, & curæ pastoralis, quæ in milite non reperiuntur.

3. Nec valet dicere quòd Equites D. Joannis vovent solemne votum paupertatis, nam licèt eorum votum in solemnitate sit votum perfectum; at non tam perfectum ex parte objecti, quàm votum Clerici Regularis, aut Monachi, vovens enim paupertatem juxtà suam regulam, quæ paucis in rebus eos obstringit, est enim laxa, quia est regula militum Nobilium, quos non expedit illaqueare minutis præceptis, sed nonnullis, & laxioribus, quibus observetur virtus in militia, eamque ob causam illæ Commendæ sunt à Papa donatæ militibus. Ita Hurtadus *loc. cit.* Vide etiam Azorium *tom. 1. lib. 13. cap. 4. quæst. 6.* ubi asserit hos Equites non teneri ad opera pia, sed sufficere, si non in usus pravos Commendas expendant. Vide etiam Villalob. *in summ. tom. 1. tract. 22. diffic. 5. num. 7.*

R E S O L. XXXI.

An Priores, Abbates, & alii Clerici curam animarum non habentes teneantur inquirere pauperes: ut ipsis eleemosynas faciant de superfluis ex redditibus Ecclesiasticis? Ex p. 4. tr. 4. & Misc. Res. 158.

Alibi vers. hoc ref. & non eo... in ref. quæ hic est sup. ref. 31. & in alio pius prim. n. 5.

§. 1. ALibi satis firmavi ad hoc teneri Episcopos, & beneficiatos; nunc quæro an alii Ecclesiastici qui curam animarum non habent, ad id etiam teneantur, & affirmativè respondet Avendanus *in responsis, resp. 19. nu. 9.* Abulens. Honcala, & Gregor. Lopez quos citat Sanchez.

2. Sed ipse *in opusc. tom. 1. lib. 2. cap. 2. dub. 39. num. 4. & 5.* contrarium docet, sic enim asserit. Laici non tenentur ex officio, seu statu suo quærere pauperes, sed sat est si occurrentibus subveniant: at Clerici habentes redditus Ecclesiasticos superfluos, tenentur quærere pauperes, tum quia ista bona superflua tenentur speciali vinculo pauperibus dare, & sic si non occurrant, tenentur illos quærere; tum etiam, quia ratione status specialis cura pauperum ipsis incumbit. Sed nota hoc esse verum de solis Episcopis, & beneficiatis curam animarum habentibus, hi enim ratione officii tenentur ad id: at cæteri Clerici cùm pastores non sint, nec animarum curam habeant, non videntur ad id teneri. Ita Sanchez, qui citat Cordubam, & doctos recentiores Magistros; sed de hac quæstione *infrà* iterum redibit sermo.

R E S O L. XXXII.

An Monasteria Religiosorum, quibus proventus redundant, teneantur de illis eleemosynas facere?

Et an possit, vel debeat Prælatus Regularis omnes superabundantes redditus in eleemosynam dare? Ex part. 5. tract. 8. Resol. 33.

§. 1. AFfirmativè respondet Sanchez *in opusc. tom. 1. lib. 2. cap. 2. dub. 38. num. 17.* & uterque Rodriquez. Emanuel, & Hieronymus, hic *in compend. qq. regul. resol. 59 num. 1.* ille *in qq. regul. tom. 2. quæst. 57. artic. 1.* ante illos Dominicus Sotus *de just. lib. 10. quæst. 4. artic. 4.* ubi docent; quòd sicut Episcopi arctissimè tenentur præcepto eleemosynæ, ita etiam suo gradu Monasteria Regularium, in quibus proventus redundant. Undè non desinam hic apponere verba Reginaldi *tom. 1. lib. 4. cap. 21. num. 283.* ubi sic ait. Octavum documentum est Religiosorum qui toti aliqui religiosæ familiæ præest, habet supremam illius administrationem, puta Abbatem, vel authoritate simili præditum in domo, & familia religiosa, non modò posse facere eleemosynam, sed etiam teneri, quidquid superest ultra necessitates Monasterii erogare in pias causas, juxtà illud Christi Lucæ 11. *quod superest date eleemosynam.* In quam sententiam citatur *cap. quia tua 12. quæst. 1.* cui Abulens. *ad cap. 6. D. Matth. quæst. 60.* rationem addit. Quia ab Abbatem, & alios ejusmodi pertinet considerare totale bonorum Monasterii, atque adeò judicare quidquid in eo sit necessarium, & quid ita superabundans, ut possit, & debeat in eleemosynam dari juxtà fidelium voluntatem a quibus largita sunt Monasterio, quæ non fuit ut Monachi divites efficerentur, cùm profiteantur paupertatem, sed solùm sustentarentur; ac quod eorum sustentationi superesset, & in alios pauperes erogaretur, de quo quidem superabundante non est judicandum tantùm secundùm necessitates præsentes, sed etiam secundùm eas, quæ probabiliter possunt evenire; ut benè idem Abulensis *ibidem* ostendit. Ita Reginaldus.

2. Verùm circa præsentem quæstionem mihi placet opinio Suarez *de Relig. tom. 4. tract. 1. lib. 2. cap. 26. num. 13.* ubi sic ait. Specialiter quæri solet, an possit, vel debeat Prælatus omnes superabundantes redditus in eleemosynam dare. Respondet neque in hoc etiam posse assignari generalem regulam; regulariter autem id necessarium non est, nec conveniens, quamvis interdum possit esse laudabile, & aliquando præceptum. Pendet enim hoc ex occurrentibus necessitatibus proximorum. Nam si illæ sint extremæ, non solùm superflua, sed etiam aliqua ex necessariis, danda sunt, habita ratione aliorum, qui ad talem necessitatem sublevandam solent concurrere; si verò necessitas sit gravis, omnia superflua sunt danda, nisi ex concursu aliorum, necessitas minuatur: si autem necessitates tantùm sunt communes, licet aliquid ex superfluis dandum sit, maximè à Religiosis, propter exemplum dare tamen omnia nec necessarium est, ut suppono ex materia de eleemosyna, neque in Prælato religioso esset consilium, & ideò non opinor esse id in potestate ejus, regulariter loquendo, tum quia melius est si commodè potest augere, & perficere Monasterium ipsum, vel quoad ea, quæ pertinent ad cultum divinum, aut habitationem, vel quoad perpetuos redditus, ut ex eis plures Religiosi sustentari possint, quod majus Dei obsequium est, quàm abundans eleemosyna in communibus necessitatibus. Ita Suarez, quem postea sequitur Peyrinus *de Prælat. tom. 2. q. 1. cap. 5. num. 57.*

R E S O L. XXXIII.

An Religiosi possint eleemosynas facere?

Et an quamvis Superior interdicat eleemosynas largiri, non videatur interdicere moderatas, & consuetas? Ex p. 5. tr. 8. Res. 32.

§. 1. REspondeo affirmativè in aliquibus casibus. Primò cùm pauper in extrema necessitate laborat, & in hoc casu etiam renitente Superiore. Secundò quando pauper aliquis magnam patitur necessitatem, nec aditus patet ad Superiorem tunc enim adest præsumptus Superioris consensus. Tertiò quando Religiosus ex legitima Superioris licentia extra Monasterium versatur causa vacandi literis, peregrinationi, aut alicujus negotii peragendi tunc enim adest tacita Superioris licentia, & voluntas, ut ex his, quæ sibi ad victum dantur a Monasterio, vel aliunde eleemosynas aliquas moderatas elargiatur. Quartò quando Religiosus aliquid sibi subtrahit de his, quæ ad suam sustentationem ei tribuuntur, potest enim id in eleemosynam expendere. Quintò quando Religioso sive intra claustrum, sive extrà viventi certi annui redditus, sive de bonis Conventus tanquam benè meritò, sive ab aliquo alio ad sumptus suos atque usum consciente Monasterio, aut dispensante Summo Pontifice conceduntur, & cui alia bona ex licentia Prælati concessa sunt ad usum suum, & dispositionem, potest eleemosynas facere, & hæc omnia ex multis rationibus Doctorumque authoritatibus firmat Sanchez *in summa tom. 2. lib. 7. cap. 19. n. 96. usque ad nu. 104.* vidè etiam Hurtadum de Mendoza *in 2. 2. disp. 159. sect. 6. §. 140.* Granadum *in 2. 2. cont. 3. tract. 11. disput. 5. num. 2.* Filliucium *tom. 1. tract. 28. lib. 12. cap. 10. quæst. 3.* Valentiam *tom. 3. disput. 10. quæst. 4. punct. 3.* Navarram *de restitutione lib. 3. cap. 1. num. 158.* Lessium *lib. 2. cap. 18. dub. 1x. num. 85.* & alios penes ipsos.

Sup. hoc in p. 5. tr. 8. add.

2. Non desinam tamen hic adnotare Aragonium in 2. 2. q. 32. *art. 8.* & Grassium *1. pars decis. lib. 3. cap. 5. num. 62.* docere Religiosos posse eleemosynam facere, quando res, quæ in eleemosynam erogantur, sunt parvi momenti, & quæ communiter solent dari pauperibus ostiatim mendicantibus, quia in tali casu præsumitur Superioris voluntas, à qua opinione non videtur discedere Cenedus *de paupertate religiosa, dub. 25. num. 12.* Sed illam non admittit Sanchez *in summa to. 2. lib. 7. cap. 19. num. 103.* nisi in Religione adsit consuetudo id faciendi.

3. Nota etiam ex eodem Sanchez *num. 106.* quòd quamvis Superior interdicat eleemosynas largiri, non videtur interdicere moderatas, & consuetas, sed tantùm videtur velle ne modum excedant, sicut de uxore cui eleemosynas vir interdicit, asserunt communiter Doctores.

Sup. hoc ... in Ref. ... & in alio ... ejus not.

RE-

RESOL. XXXIV.

An Uxores possint facere eleemosynas.
Et in corpore hujus Resolutionis explicantur septem casus, in quibus Uxores possint facere eleemosynas.
Et Uxor possit præbere eleemosynas Filiis ex priori Matrimonio indigentibus?
Et quid de Fratribus.
Et an Uxor possit, inscio viro, vigesimam partem annui proventus in eleemosynas distribuere? Ex part. 5. tractat. 8. Resol. 34.

§. 1. IN aliquibus casibus affirmativè respondeo, quos enumerat Filliucius *tom. 2. tr. 28. cap. 4. n. 101.* & ante illum Navarra *de restitut. lib. 3. cap. 1. dub. 6.* Reginaldus *to. 1. lib. 4. cap. 21. num. 278.* & Lessius *lib. 2. cap. 12. dub. 14. nu. 84.* sunt enim.

Sup. ult. 3 sup. 6 cuibus sup. in 5 tur. hujus R. in tom 6. tr. 3. Resl. 3.

2. Primus de suis bonis paraphernalibus, hoc est, de bonis, quæ cùm nupsit, præter dotem sibi reservavit ad proprios usus, Idem dic de bonis, quæ constante Matrimonio illi obvenerent per hæreditatem, vel donationem. Horum enim omnium mulier habet dominium, & administrationem jure communi, ideòque etiam repugnante viro potest de iis eleemosynam facere quantumvis magnam D. Thom. *quæst. 32. in articul. 8.* Sylvius *de eleemos. quæst. 5. §. 3.* Navarrus *c. 17. num. 155.* & alii. Limitat tamen dummodò eleemosyna sit moderata, & non incidant propterea filii in necessitatem. Ordine etiam charitatis his potius subveniendum esset, quàm aliis. Item nisi esset contraria consuetudo, vel statutum particulare nationis, quale dicitur in Hispania ex Navarro *loco citato*.

3. Secundus casus est, quando uxori relicta esset administratio, & dispensatio bonorum, vel quia maritus est absens, vel ægrotus, vel amens, vel aliis de causis: debet tamen in hoc casu non facere majores, quàm solebat ejus vir.

4. Tertius casus quando ei assignatur à viro certa pecuniæ summa ad victum; tunc enim de eo quòd superest, vel quòd sibi subtrahit, potest facere eleemosynam.

5. Quartus casus quando propria arte, atque industria aliquid lucraretur, modo propter ea non patiatur detrimentum domestica gubernatio, & provideat sufficienter necessitatibus familiæ. Limita primò nisi familia indigeret, ordine enim charitatis subveniendum prius est domesticis. Secundò, nisi ea mutuo consensu, vel statuto lucra essent communia, & administratio esset reservata viro.

6. Quintus casus, si aliqua bona habeat sibi donata, est enim istorum domina, nisi fortè data essent contemplatione viri.

7. Sextus casus, quando eas tantùm eleemosynas faciat de bonis viri, quas aliæ suæ conditionis communiter facere solent modò habeat vir superflua, & non constet evidenter de contraria voluntate. In dubio enim posset interpretari virum tantum prohibere eleemosynas immoderatas.

8. Septimus casus, quando faceret eleemosynam ad damnum temporale vitandum, vel spirituale ipsius viri, tunc etiam sine ejus consensu posset.

9. Non reticebo tamen hic apponere casum, de quo his diebus interrogatus fui, an uxor possit præbere eleemosynas filiis ex priori Matrimonio indigentibus? & respondi affirmativè, neque in tali casu peccare mortaliter existimo, si petere omittat licentiam à marito, quia vir non est, nequeesse potest invitus in tali eleemosyna, nam negata licentia adhuc poterit uxor illam surripere ut obligationem naturalem alendi ita sibi conjunctos exequatur, & hanc doctrinam extendendam esse ad fratres existimo: spectat enim ad decentem uxoris statum, ipsiusque honorem, ne fratres permittat egere, & ita docet Castrus Palaus *tom. 1. tractat. 6. disput. 2. punct. 13. num. 16.* Lessius *lib. 2. cap. 12. dub. 14. num. 88.* & Petrus Navarra *lib. 3. de restitut. c. 1. nu. 161.* debet tamen uxor computare in sua parte dissoluto matrimonio, quæ sic dedit.

10. Notandum est etiam hic quod ego *in 2. part. tract. 1. miscell. resol. 33.* satis probabiliter docui posse uxorem inscio viro vigesimam partem annui proventus in eleemosynas distribuere. Ita Doctores quos *ibi* citavi quibus nunc addo Granadum *in 2. 2. controvers. 3. tract. 11. disput. 5. n. 3.* ubi ex Molina rectè notat, non peccaturam uxorem, si non obediat marito renuenti præbere eleemosynas, dummodo dictæ eleemosynæ non excedant eas, quas mediocres mulieres sui status facere consueverunt, & hoc etiam docet Castrus Palaus *tom. 1. tract. 6. disput. 2. punct. 13. num. 12.* Coninc. *disput. 27. num. 52.* Suarez *disp. 27. dub. 5. num. 5.*

Quæ nunc hic sequitur, in hujus § ult. & in to. 6. tr. 7. Resl. 18. eorum in princ. vers. ... & in to. 8. tr. 7. Resl. 2. §. ...

RESOL. XXXV.

Uxor cujusdam Nobilis viri secundum consuetudinem aliarum mulierum suæ conditionis solebat facere moderatas donationes, & eleemosynas, postea Maritus hoc sciens prohibuit, Uxori, quæsitum à me fuit, an non obstante dicta prohibitione, Uxor possit sine scrupulo dictas eleemosynas facere?
Et an Uxor, nesciente viro possit dare vigesimam partem lucri annualis in eleemosynam? Ex part. 2. tract. 15. & Misc. 1. Resol. 33.

§. 1. TUrrianus, ex Societate Jesu *in 2. 2. disp. 84. dub. 1.* partem negantem sequutus est, ait enim: Placet posset Maritum reservare facultatem faciendi eleemosynas: & uxorem tunc non posse illas facere, etiamsi maritus non manifestet illi causam, utitur enim jure suo; vix autem potest mulier cognoscere certò maritum non facere aliquas communes eleemosynas, aut illas omittere sine causa, & ideò consulendum est uxori; ut in hoc obediat marito. Undè meritò Aug. *cap. quod Deo 33. quæst. 5.* cuidam conjugatæ dixit: Nihil de tua veste, nihil de tuo auro, vel argento, vel quacumque pecunia, aut rebus ullis terrenis tuis, sine arbitrio mariti facere debuisti, desumptum est verò illud caput *ex epist. 199.* & universim vult, nihil omninò elargiendum esse sine consensu viri. Respondent verò aliqui, ibi esse sermonem de magnis eleemosynis: sed, ut dixi licèt causa esset nimia quædam eleemosyna ejus fœminæ, ut constat ex ea epist. tamen doctrina Augustini, sine restrictione ulla videtur explicanda. Alii volunt, ibi non esse præceptum, sed consilium, quæ explicatio in contextum non cadit, ut legenti constabit. Alii docent Augustinum velle, nihil esse elargiendum in eleemosynam cum scandalo mariti. Verùm licèt hanc rationem indicet, Augustinus tamen nihil omninò vult esse elargiendum sine consensu viri, & tamen si de solo scandalo ageretur solùm loqueretur de eleemosyna publica, & nota marito. Hæc Turrianus. Cujus sententiam docuerunt antea Navar. *in manu. c. 17. n. 254.* D. Anton. *p. 2. tit. 2. c. 19. §. 1.* & Jac. de Graff. *dec. aur. p. 1. lib. 2. c. 60. n. 8. in fin.*

Sup. consonat. in hac Res. in to 6 tr 7. Resl. 38 ad ... vers. ... & sup. in Resl. 13 ... & ... in ... dus ...

2. Sed ego semper in praxi contrariam opinionem, sequutus sum, cum Fernandez *in suo exam. theol. p. 1. c. 16. §. 7. nu. 1.* Bonacina *de contr. disput. 2. q. 2. num. 6.* Regin. *tom. 1. lib. 4. cap. 27. num. 282.* Lessio *lib. 2. cap. 12. dub. 14. num. 85.* Coninch. *de act. super. disp. 27. dub. 5. num. 52.* qui citat Molin. *tom. 2. disput. 274.* & Navar. *lib. 3. c. 1. num. 83.* Et ratio est, quia tali eventu maritus est irrationabiliter invitus, uxor enim non est mancipium, sed socia bonorum, ac proindè eam ut sociam in decenti statu tenetur maritus sustentare: sed ad decentiam status pertinet, has donationes, & eleemosynas facere. Ergo.

3. Sed dicet aliquis, Quæ quantitas particularia potest dari ab uxore, nesciente viro: Respondeò vigesimam partem lucri annualis. Ita Bannez *in 2. 2. q. 32. artic. 8.* ubi sic ait. (Nullus est scrupulus affirmare, quòd mulier divitis dispenset, nesciente viro, vigesimam partem lucri annualis: nam talis dispensatio debet esse interpretativè volita à bono viro.) Malderus in eamdem *in 2. 2. D. Thom. quæst. 32. artic. 8.* ait: Bannesius uxori permittit dispensationem vigesimæ partis annui proventus inscio viro. Et hanc sententiam amplexus est etiam novissimè Hieron. Cenedo *de pauper. relig. dub. 32. num. 14.* ubi asserit: (No ay escrupulo en dezir, que la mugier de un rico puede dar cada año la vigesima parte de su renta, sin licentia de su marido como si tiene duos mil ducados de renta pueder dar ciento.) Sic etiam Ledesma *in summ. tom. 1. tract. 4. cap. 3. conclus. 38. fol. mihi 116.* & Vegha *in summa tomo secundo cap. 17. cas. 23.*

Sup. hac in ... Resl. ... in ... alio ... sec.

RESOL. XXXVI.

An Uxor inscio Marito possit tribuere eleemosynam, ut Deus avertat grave damnum Mariti, ut si ... eum puniat, vel ut impetret ejus conversionem à statu malo?
Et quid est dicendum, si maritus tale quid sciret, & id ille displiceret? Ex p. 2. tr. 16. & Misc. 2. Res. 23. alias 25.

§. 1. RArò admittendam esse affirmativam sententiam in hac quæstione putat Coninch, *de actibus supernat. lib. 4. disp. 27. dub. 5. n. 56.* præsertim quando manifestè non constat virum esse notabiliter negligentem in eleemosynis præbendis, & suo officio hac in re nullo modo satisfacere. Et inter alias rationes adducit quod contrariu sentiendo videtur nimirum laxari libertas uxorum, nam multa

Sup. cont. ... in hac Res. ... & tr. 7 Resl. 5 ... vers. Quinto.

imprudenter largientur sub prætextu, ut viri aliquibus peccatis emendarentur. Et hanc sententiam tenet etiam Fernandez *in exam. Theol. moral. part.* 1. *c.* 16. §. 6. *num.* 2. & Molina *de just. tom.* 2. *disp.* 274. *num.* 12. ubi contra Navarrum *ubi suprà*, absolutè asserit, non posse uxorem ad vitandum spirituale damnum viri contrà ipsius beneplacitum facere eleemosynas.

2. Sed ego puto contrariam sententiam esse probabiliorem, & tutam in praxi, & illam docent Malder. *in* 2. 2. *q.* 32. *à n.* 8. Vasquez *opusc. de eleemosyna*, *c.* 4. *nu.* 4. Bonac. *de contract. disp.* 5. *q.* 10. *punct.* 2. *n.* 9. Graffius *tom.* 1. *lib.* 2. *c.* 60. *nu.* 9. Navarr. *in man.* 17. *n.* 154. Idem Navarr. *lib.* 3. *cap.* 1. *nu.* 83. qui citat Sylvestrum, & Gabrielem Lessium *lib.* 2. *cap.* 12. *dub.* 14. *nu.* 85. Lorea *in* 2. 2. *q.* 32. *art.* 9. *sect.* 3. *disp.* 36. *num.* 9. Turrianus etiam *in* 2. 2. *tom.* 1. *disp.* 84. *dub.* 1. Molfesius *in sum. tom.* 1. *c.* 16. *tr.* 1. *n.* 36. Filliuc. *in q. mor. tom.* 2. *tr.* 34. *c.* 2 *nu.* 44. & alii. Et addit Reginald. *tom.* 1. *lib.* 4. *c.* 22. *nu.* 278. cum Sylvestro *ver. eleemosyna*, *n.* 8. hoc etiam esse verum, si uxor crederet quod si maritus tale quid sciret, id illi displiceret. Et ratio est, quia in tali casu maritus est irrationabiliter invitus. Confirmatur exemplo Abigail 1. *Reg.* 25. quæ prudenter, & piè misit munera David, quæ maritus impiè negaverat.

3. Ad Argumentum, quod adducit Coninch. respondetur, non dari ex nostra sententia nimiam libertatem uxoribus, nam tales eleemosynæ sunt dandæ in moderata quantitate, considerata quantitate bonorum, nam aliter esset quidem maritus rationabiliter invitus. Imò puto non esse faciendas, quando timerentur maximæ contentiones. Uxores igitur in tali casu se remittant ad consilium, & arbitrium prudentis Confessarii, qui considerando statum viri, & quantitatem bonorum, taxabit summam eleemosynæ ab Uxore pauperibus tradendam.

RESOL. XXXVII.

An Tutores, & Curatores possint facere eleemosynas de bonis pupillorum, & ipsi pupilli consentire teneantur.

Et an non solum Tutores, sed etiam ipsi pupilli, & minores possint moderatas eleemosynas facere, & Tutores teneantur ad id consentire.

Et docetur, quod Tutor pro pupillo aliquid potest donare. Ex p. 5. tr. 8. Ref. 35.

§. 1. RElpondeo affirmativè. Dico igitur, tutores, & curatores, & omnes illi, quibus alienorum bonorum cura demandata est, possunt moderatas eleemosynas facere, quia id pertinet ad rectam bonorum administrationem, quæ illis commissa est, & in bonum pupilli, & minoris cedunt, ipsique consentire tenentur. Ita Lorea *in* 2. 2. *sect.* 3. *disp.* 36. *nu.* 10. Vasquez *opuscul. de eleemos. cap.* 4. *num.* 2. Azorius *part.* 2. *lib.* 12. *cap.* 10. *quæst.* 5. & alii communiter. Undè S. Joannes de la Cruz *in direct. conf. par.* 1. *tr.* 7. *quæst.* 1. *art.* 3. *dubitat.* 4. *conclus.* 2. docuit, quòd tutor pro pupillo aliquid potest donare, & munera ex more consueta consanguineis pupilli mittere. Igitur si potest donationes moderatas facere, poterit etiam, & moderatas eleemosynas præbere. Imò non solum tutores, sed etiam ipsi pupilli, & minores possunt moderatas eleemosynas facere, & quales alii ejusdem sortis secum solent facere, & tutores tenentur ad id consentire, & ita docet Conin. *disp.* 27. *dub.* 5. *numero* 61. & plus addit Reginaldus *tom.* 1. *lib.* 4. *cap.* 21. *numero* 270. posse tutores, & curatores pauperibus subvenire, & officium pietatis taliter exercere, qualiter pupilli, & minores, si adultæ ætatis essent exercere deberent.

[illegible]

RESOL. XXXVIII.

An filius familias possit facere eleemosynas.

Et inter alia, quæ circa hoc discutiuntur, quæritur, quod si filius familias ludo aliquid lucri fecerit, an id etiam pauperibus erogare queat.

Et an possit filius ad usus honestos accipere aliqua à Patre etiam invito. Ex p. 5. tr. 8. Ref. 25.

§. 1. POtest ex bonis castrensibus, vel quasi castrensibus, quia eorum plenum jus, potestatem, & administrationem habet: ex bonis vero profectitiis, vel adventitiis non potest, ex profectitiis quidem, quia eorum proprietas, & usus fructus est penes patrem; ex adventitiis autem, quia quamvis eorum proprietatem habeat, non tamen usum fructum, quia est apud patrem dum vivit; filius familias itidem cùm longa peregrinatione suscepta consensu patris iter facit, vel cùm in scholis versatur studii literarii gratia, vel cum paterna negotia gerit absens a domo patris, potest tuta conscientia ex bonis paternis eas eleemosynas dare, quas erogare solent alii filii familias invicem conditione pares, & eas, quas bona fide credit ratas habiturum patrem. Insuper si parcè vivendo subtrahat sibi aliquid ex his, quæ ad ipsius victum pater concedit, potest id in pauperum usus impendere. Quid si ludo aliquid lucri fecerit, an id etiam pauperibus erogare queat? ordinariè non potest, quia id acquiritur patri; at verò ex tacita patris voluntate, quæ bona fide creditur ratum habitura, quod filius dederit ludo partem, potest tuta conscientia id facere. Ita Azorius *to.* 2. *lib.* 12. *cap.* 10. *q.* 1. & Hurtad. de Mend. *in* 2. 2. *disput.* 159. *sect.* 6. §. 139. qui addit posse filium ad usus honestos accipere aliqua à patre etiam invito, quia irrationabiliter est invitus, quæ potest pauperibus erogare. Item si pater nullas eroget eleemosynas, potest filius pro eo erogare, quia hac in parte censetur idem esse pater, & filius, neque censetur pater rationabiliter invitus, ut id fiat per filium; si verò ex bonis paternis gravem quantitatem adimat, eleemosyna ex illis neque est licita, neque valida, teneturque filius eam quantitatem fratribus restituere pro rata cujusque quantitate. Vidè etiam circa præsentem quæstionem Filliucium *tom.* 2. *tr.* 28. *cap.* 4. *num.* 94.

RESOL. XXXIX.

Quibus sumptibus solvenda sit eleemosyna Prædicatori? Ex p. 3. tr. 5. & Misc. 1. Ref. 71.

§. 1. HIc casus frequenter solet accidere, & non ita facile apud Casuistas invenitur: illum verò determinat Paponius *de jur. Franc. lib.* 1. *arest.* 9. *in glossa littera A.* ubi sic asserit: In quæstione, quisnam salarium Prædicatori præstare teneatur, distinctione utendum est, nempè ut si de urbe agatur, in qua Archiepiscopatus, vel Episcopatus, eo casu officium pastoris est prædicare, vel prædicari curare, & verbum Dei annunciare gregi suo, idque expensis suis. Et ita judicatum fuit adversùs Archiepiscopum Bituricensem 3. Junii 1522. At si non de urbe, sed oppido agatur, ubi sit Ecclesia Collegialis, vel Curio, tunc omnes ij qui decimas in prædicta Parochia percipiunt, ad Prædicatoris salarium conferre debent: Parochiam verò ad victus expensas. Ita ille, & ante illud Mynardus *dec.* 34. 35. & 36.

2. Sed quod dictum est de Episcopo, procedit etiam quando dubitatur, quorum sumptibus sit conducendus Prædicator, seu alendus: & ita declarasse Sacram Cardinalium Congregationem, ex Ugolino, & Galetti testatur Riccius *in praxi tom.* 1. *resolut.* 468. *num.* 3. qui *in num.* 4. & 5. limitat supradicta existente consuetudine in contrarium. Nam ubi consuetudo adesset, ut prædicator, vel ab Episcopo eligeretur, vel ab alio: communitas, vel aliquis alius sumptus præberet, in tali casu Episcopus ad nihil teneretur. Quod etiam procedit, si populus eligeret, & nominaret concionatorem, & sumptus etiam faceret: nam tunc Episcopus hoc onere levabitur. Igitur consuetudo consideranda videtur, & secundùm illam determinandum, qua seclusa Episcopum obligabit.

RESOL. XL.

An sit præceptum dandi eleemosynam iis, qui voluntariè pauperes sunt, ut Religiosi? Ex p. 5. tr. 8. Ref. 18.

§. 1. MEdina *Cod. de eleemosyna*, *quæst. de eleemos. danda fanis*, §. *quæres fortè aliquis*. Asserit non esse præceptum titulo paupertatis his pauperibus conferre eleemosynam, quia voluntate sua eligentes, non potuerunt aliis inducere obligationem. Fatetur tamen ex alio capite posse intercedere obligationem subveniendi eorum necessitatibus, videlicet quia ministrant spiritualia, & ideò debetur illis sustentatio.

2. Sed meritò Lorea *in* 2. 2. *sect.* 3. *disp.* 39. *mem.* 4. *num.* 57. asserit hanc sententiam, & differentiam inter pauperes voluntarios, & alios pauperes, apud nullum alium Authorem invenire, & ideò non censet probabilem, & omninò asserendum putat his pauperibus deberi eleemosynam ex præcepto, sicut aliis, quia eorum paupertas, & necessitas vera est, & justa, quod autem voluntariè contracta fuerit, nihil refert, si voluntas, & causa contrahendi pia fuit, Deo grata, & rationi conformis.

RE-

RESOL. XLI.

An sit danda Eleemosyna homini avaro indigenti, qui propriis rebus uti non valet.

Et quid de vagabundis, qui voluntariam, culpabilem, & vitiosum inopiam patiuntur. Ex part. 5. tr. 8. Ref. 19.

§. 1. **R**Espondeo non esse dandam, & eandem esse rationem, ac de vagabundis, nam iste voluntariam, culpabilem, & vitiosam inopiam patitur. Excipiendum tamen est, si impotenti passione victus in hanc miseriam incideret, tunc enim compatiendum esset, & subveniendum eo modo, quo succurrendum esset ei; qui vehementi passione oppressus sibi ipsi suspendium parat, sed in hoc casu ex bonis ipsius non ex propriis subveniendum esset. Ita docet Lorca *in 2. 2. sect. 3. disput. 37. num. 51.*, & Azorius *tom. 2. lib. 12. capite 9. quæst. 5.* cum Sylvio *in 2. 2. quæst. 32. artic. 9. quæritur 4.*

RESOL. XLII.

An rectè excludantur aliquando à Civitatibus pauperes, peregrini?

Et an liceat legem ferre, ne quis pauperum publicè, & ostiatim mendicet? Ex p. 5. tr. 8. Ref. 36.

§. 1. **R**Ectè respondet Becanus *in 2. 2. de fide, spe & charitate, cap. 21. dub. 9. num. 23.* si hoc efficiatur ob has causas. Primò, quia pauperes domestici peregrinis præferendi sunt, si utrisque satisfieri non possit. Secundò, quia peregrini sæpè inferunt morbos, corruptelas, hæreses, contentiones, proditiones. Tertiò, quia multi ex illis sano & integro sunt corpore, qui si admittantur, computrescunt in otio, & aliis peccatis indè consequentibus; si excluduntur, cogitant de victu per labores acquirendo, quo honestius est. Ita ille.

2. Verùm docet Sylvius contrariam sententiam *in 2. 2. D. Thom. quæst. 32. art. 9. quæritur tertiò*. Sed in illo casu si occurrerit & in simili, an videlicet liceat legem ferre, ne quis pauperum publicè & ostiatim mendicet, Episcopi & Magistratus seculares non deserant omninò, videre Adamum Tannerum *tom. 3. disp. 2. quæst. 5. dub. 3. per tot.* & Apologiam in causa pauperum Dominici Soto,

RESOL. XLIII.

An promittens eleemosynam cuidam pauperi possit alteri, vel sibi pauperiori conferre?

Et inter alia, quæ circa hoc deducuntur, tandem docetur non posse Confessarium commutare pœnitentiam erogandi eleemosynam per solam applicationem ad ipsummet pœnitentem tanquam ad pauperem. Ex p. 5. tr. 8. Ref. 37.

§. 1. **A**D hoc dubium ita respondet Sanchez *in summa tom. 1. lib. 4. cap. 49. num. 6.* Deducitur eleemosynam promissam Deo elargiendam certo pauperi, dum ipsi non est jus acquisitum per acceptationem, posse propria voventis authoritate dari alii pauperiori, dummodò cætera sint paria, id est, non concurrat peculiaris aliqua circumstantia in minùs paupere, ut eleemosyna illi collata sit Deo gratior, quia cæteris paribus, præstantior est eleemosyna pauperiori data. Posset autem quispiam existimare, posse sibi quoque applicare si pauperior sit. Sicut res incertas furto ablatas restituendas pauperibus potest restitutioni obnoxius si pauper sit, sibi applicare. Cùm tamen sit obligatio justitiæ, quæ necessariò est ad alterum, & jussus eleemosynam inter pauperes incertos distribuere, potest juxtà aliquos aliquam sibi pauperi applicare. At dicendum est non posse etiam authoritate Prælati in id commutari, quia nullam eleemosynæ rationem habet, sicut eleemosynam injunctam pœnitentię sacramentali nequit pœnitens pauper sibi applicare. Ita Sanchez, & hanc opinionem docet etiam alter Sanchez, Joannes videlicet *in selectis disp. 14. n.* 58. ubi etiam rectè docet, nec posse Confessarium commutare pœnitentiam erogandi eleemosynas per solam applicationem ad ipsummet pœnitentem, tanquam ad pauperem, nam, vel potest erogare aliis pauperibus, vel non, si nequaquam valet, immunis redditur à præcepto, & tunc commutatione opus nullatenus est, sed ad summum declaratione; si verò potest, quamvis interveniente aliqua incommoditate erogare tenebitur aliis, nam applicando illam sibi, nihil efficit boni operis, in quod commutari dicatur eleemosyna.

Sup. hoc inf. Ref. 64. §. ult.

RESOL. XLIV.

An sit peccatum mortale invertere ordinem in succurrendo Patri, Matri, Filio, Uxori, Avo, & Nepoti? Ex p. 5. tr. 14. & Misc. 1. Ref. 93.

§. 1. **A**D hoc dubium ita respondet Hurtadus de Mendoza *in 2. 2. disput. 54. sect. 5. §. 57.* ubi sic ait. Hic ordo nos obligat sub peccato gravi ad subveniendum prius parentibus, quàm aliis, non vero patri prius, quàm matri inter filios, & uxores, nescio sanè an iste ordo graviter obliget? inclinor in partem negantem, at filii non possunt postponi fratribus, nisi cum gravi peccato in necessitate obligante per se. Pater prius est diligendus, quam avus, & filius, quàm nepos, quia sunt amanti proximiores. Item avus prius, quam nepos, filius autem priùs avo, quia est conjunctior. Ita ille.

Quoad hoc leg. dicta ref. seq. & signanter in n. 2. ... §. ... & §. sed ad lin. ...

2. Non desinam tamen etiam hic adnotare Lorcam *in 2. 2. D. Thom. q. 26. art. 11. num. 4.* sic circa præsentem quæstionem asserere. Inquiri solet sitne peccatum mortale hunc ordinem, quem statuimus inter cognatos in primo gradu, invertere? Nonnulli dicunt non esse peccatum mortale, quia omnes istæ conjunctiones, ex quibus oritur obligatio dilectionis, magnæ sunt; & non est tam ingens unius ad alteram excessus, ut reatum peccati mortalis indueat, si prætermittatur. Quod mihi videtur probabile; & quod attinet ad comparationem inter patrem, & matrem, & inter uxorem, & filios, non dubito sine peccato mortali posse inverti ordinem, & fortasse absque omni peccato, quamvis laudabilius esset illum servare. Inter parentes autem, & cæteros, manifestior est excessus debiti; & ideò occurrente necessitate, qua vel ipsi, vel cæteri deserendi essent in temporalibus, vel spiritualibus; non existimarem tutum esse parentes omittere. Sed, ut S. Thom. advertit *art.* 10. & exposuimus *art.* 8. omnes istæ comparationes definiunt quòd per se, & considerata solùm ratione patris, matris, &c. debetur. Nam ex accidenti potest quilibet istorum bis suum amittere, & diminuere injuriis, & ingratitudine in alterum, & potest augere beneficiis, & obsequiis. Singula autem speciatim, & minutatim determinari nequeunt, & prudentis arbitrio remittenda sunt, pensatis his communibus regulis. Ita Lorca *ubi suprà*.

RESOL. XLV.

An si quis habeat Patrem divitem, & Filium divitem, & ipse sit pauper, à quo debeat prius petere alimenta?

Et quæritur, quo jure Filii, & Parentes alimenta præstare teneantur?

Et an ad extremam necessitatem redactis Filiis, & Parentibus, teneantur potius Filii Patribus succurrere, quàm propriis Filiis, & secus extra necessitatem extremam? Ex p. 10. tract. 13. Misc. 3. Ref. 3.

§. 1. **M**Ordicus à Patre in tali casu alimenta petenda esse, docet novissimè Franciscus Maria Pratus *observ. 89. num. 12.* adducens pro hac sententia Jacobum de Arena, *in l. pen.* quæ incipit: *Non quemadmodum ff. de liber. agnos.* Bartolum, *ibi. num. 2.* Alexandrum, *in leg. In suis, num. 7. ff. de liber. & posth.* Jo: Fabrum, *in §. Jus naturale num. 3. Inst. de Jur. natur.* Ancharanum, *in cap. Cùm haberet. num. 13. de eo, qui dux. in matrim.* Castillum, *ad leges Taur. lege 60. verb. Alimenta, & verb. In casu verb. Item nota.* Albertum, *in d. leg. Non quemadmodum, num. fin.* Et rationibus firmatur etiam hæc opinio: Tum quia Pater plus diligit Filium, quam ipse Patrem, *leg. Isti quidem, ff. de eo quod met. caus. & leg. fin. Codice de Curator. Furiosi cum concordan. adductis*. Tum etiam, quia bona Patris quodammodo dicuntur esse Filii vivo Patre, non autem è converso, *leg. Nam & si Parentibus. ff. de inoffic. testam.* Ac etiam quia in Patris successione, Filius præfertur Avo, *lege prima, §. primo, ff. si tabul. testam. nulla extab.* Authent. *In successione. Codice de suis, & legitimis.* Joannes de Lignan. *in tractatu de Amicitia. §. Subventione parentum, & finali, num. 16.* Vide etiam Cordubam *in Repert. leg. Si quis à liberis, num. 7. ff. de liberis agnoscen.* qui contra Alphonsum de Castro acriter insurgit, & asserit errasse, quia misit manum in messem alienam.

2. Sed ego in ejus favorem, nempè in tali casu alimenta esse petenda à Filio, & non à Patre divite pondero validam rationem: quia magis tenetur Filius succurrere Patri, quàm Pater Filio: Undè pro firmanda hac sententia quærendum est, quo jure Filii, & Parentes alimenta præstare teneantur: & multi juris canonici periti existimant Parentes

teneri præstare alimenta filiis jure naturali, filius verò perentibus non jure naturæ, sed gentium. Ita docere etiam videtur Bartolus *in l. Si quis à liberis. ff. de lib. agnoscend.* Probant, quia netura descendit è Parentibus in filios atque adeò propensiore jure naturæ, & proximiore debeot Patres liberos amere, quam liberi Parentes. Deindè quia belluæ, in quibus totum jus naturæ inest, filios alunt suos non tamen filii Parentes præter unicam Ciconiam, cui id tamquam insigne attribuitur, & ob eam causam pietatis symbolum habetur; dicendum tamen est cum communi Doctorum, & præcipuè Theologorum sententia, Filios eodem jure naturæ teneri de alimentis providere parentibus in extrema necessitate, aut quasi extrema constitutis, quo Parentes tenentur providere filiis. Primò ex genere correlativorum, sunt enim Peter & filius, correlativa. Undè quod de uno dicitur, de alio necesse est dicatur. Secundò, quia natura rationabilis strictiori vinculo obligat filios erga Parentes, quàm Parentes, erga filios, ut docet Thomas 2. 2. *q. 26. art. 8. ad 3.* nam quicquid filius habet, à Patre habet: Pater autem nihil habet à filio, & ideò ratione beneficii accepti tenentur filii perentibus maximè providere; quamobrem, licet jus naturæ absolutæ magis inclinet parentes ad providendum de alimentis filiis, ut in Belluis cernitur; at nòn ita jus naturæ rationabilis; plus enim natura rationabilis inclinat Filios ad providendum parentibus, propter beneficium totius esse, & vitæ, ab eis acceptum, quam parentes ad providendum Filiis, cum nihil ab illis ecceperint. Et ita docet D. Thomas, *quodlibet 6. art. 14.* Sylvester *verb. Filius quæst. 12. ad finem*, Azorius *tom. 2. Instit. Moral. lib. 11. q. 2. c. 3.* Toletus *lib. 5. Summæ, cap. 1, n. 3.* Et ex Jurisperitis idem docent Menochius *de Præsumpt. lib. 3. quæst. 29. num. 16.* Surdus *de aliment. tit. 1. quæst. 17.* Cardoso *in praxi judicandi, verb. Filius, num. 40.* & communiter omnes, & ideò pareo allegationibus. Vide tamen Rebellum præ omnibus doctissimè hac de re loquentem *de obligat. Justitiæ, part. 2. lib. 5. quæst. 8. num. 8.* Estque adeò vera hæc doctrina, ut ad extremam necessitatem redactis filiis, & parentibus teneantur Filii potius Patribus succurrere, quem propriis filiis. Ita docet Toletus modo citatus, Sylvester *verb. Filii*, §. 26. Azorius item allegatus, *quæst. 16.* & Schola Thomistarum post D. Thomam *in 2. 2. quæst. 26. art. 8. ad 3.* secùs extra necessitatem extremam: nam tunc potius filiis quam parentibus succurrendum est. Aliqui contrarium putant, ut Angelus *verb. Filius, num. 24.* & alii Jurisperiti. Dicunt enim in extrema necessitate succurrendum potius esse filiis, quam parentibus, quod est probabile: id autem quod dicimus probabilius, nem filii totum suum esse & vitam, & quicquid habent, à parentibus habent, parentes autem nihil à filiis præter jacula, spinas, & curas, quibus maximè anguntur, ac stimulantur, ut eis vitæ remedium quærent, juxta dictum Jacob. Genes. 49. *Ruben, primogenitus meus, principium doloris mei*, ubi principium doloris sui eum appellat, quia cum primus illius filius esset, primò cœpit parentem curis stimulare circa vitæ illius remedium quærendum. Ex quibus omnibus satis remanet firmata Castri sententie adversus supracitatos Jurisconsultos.

Sup. hoc in re. 21. ... 12. § sed dicta.

3. Undè ad majorem confirmationem supradictorum apponem hìc verba Joannis Machadi *de Perfecto Confessario, tom. 1. lib. 6. par. 7. docum. 8. n. 1.* sic asserentis: (Aunque los Doctores interpretes del Derecho enseñan à cada passu por regla generel, que la obligacion quel el hijo tiene de alimenter à sus Padres pobres, nace de derecho de las gentes, y positivo. Los Theologos comunemente sieten; que esta obligacion proviene tambien de Derecho natura: y aun quieren que esta sea mas estrecha, y fuerte que en el Padre, porque del recibe el hijo todo el ser que goza, y nu al contrario.) Ita ille, & ego. Sed audiamus etiam præter Doctores citatos verba Joseph Rocaful. *in Praxi Theol. moral. tom. 2. part. 3. lib. 1. de Præcepto honorandi parentes, cap. 4. num. 15.* ubi ita asserit: An supposito, quod filii teneantur subvenire Parentibus, qui in extrema necessitete sunt, debeant potiùs subvenire ipsis Parentibus, quàm suis filiis: v. g. est Petrus, cujus Pater habet extremam necessitatem, itaut fame pereat, & habet simul filium, in eadem necessitate: quod quærimus est, si non potest duobus subvenire: cui potiùs teneatur subvenire. Duæ sunt sententiæ, vera est potiùs esse Patrem, quèm filium subvaniendum, quam tenet D. Thomas, & alii. Et ratio est: quia filius plus debet Patri, quàm Filio suo: nem à patre habet quicquid habet, & non contra Pater à Filio. Hæc ille cui adde Trullench *in Decalogum, tom. 2. lib. 1. cap. 5. dub. 6. num. 21.* & Castrum Palaum, *tom. 1. tract. 6. disp. 1. num. 13.* qui rectè observat, quòd beneficium à Patre acceptum est omnium maximum siquidem ex illo habes esse. Ergo sicut Deus omnibus præferendus est, quia tibi contulit esse, ita suo modo tuus pater omnibus præferri debet: tum quia occisio patris, aut illius maledictio gravius peccatum est: quèm occisio, & maledictio filii, ut constat Exod. 12. & Levit. 20. Ergo auxilium pro conservanda illorum vita magis est debitum. Fateor tamen appetitum sæpè inclinare magis ad amorem filiorum, quàm parentum: eaque de causa faciliùs patrem amare filium, quàm è contrà: non tamen indè infertur Patrem non esse præferendum, cùm charitas, & inclinatio rationalis naturæ ad Patrem potiùs, quam ad illum propendeat. Non valet itaque argumentum deductum ex amore Patris erga Filium: nam licet Pater magis diligat Filium, quam Filius Patrem, tamen hoc non obstante, si quis haberet Patrem, & Filium in extrema necessitate tenetur magis succurrere Patri quàm Filio, ut visum est, & docent communiter Doctores: ergo necessariò sequitur idem dicendum esse, quod si quis Pauper haberet Patrem, & Filium divitem, alimenta potiùs à Filio divite, quam à Patre divite petenda, & largienda esse; quia ex D. Thoma, & aliis, plus debet, & fortiùs obligatur Filius Patri, quàm Pater filio: nam ut ait Suarez *de Charitate, disp. 9. sect. 4. num. 15.* jus paternum est summum in humanis juribus.

4. Verùm his non obstantibus, sententiam dictorum Jurisconsultorum non audeo improbare, & præter adductos à Prato viro eruditissimo hanc sententiam novissimè tenuit Antonius Leoncillus, *de Privileg. Pauperum, part. 2. privil. 161. n. 13.* qui citat Bartolum, & Surdum: Undè si Cynus *ad lib. 5. Codicis, tit. 21. Rubr. 251. de alien. lib. à parent. leg. Parentum, num. 5. vers. Quarto quæro.* Si inquam Cynus dubius remansit in Resolutione hujus quæstionis, judicium meum non proferam; sed docti Viri judicent, & perpendant an argumenta superius adducta contra supradictos Jurisconsultos procedere debeant in casu extremæ necessitatis, non autem si necessitas, sit infrà extremam de qua videntur loqui Pratus & alii Jurisconsulti, Undè posset aliquis dicere quod sit dispar ratio inter utrumque casum; ex his quæ firmat Antonius Fern. *in Examine Theolog. moral. part. 1. cap. 3. §. 9. n. 2.* Ideò tu cogita.

RESOL. XLVI.

An si creditor, & pater, vel mater debitoris sint in extrema necessitate, debitor possit subvenire illis, relinquendo creditorem?

Et an id possit facere, & debeat cum uxore, & liberis, & etiam cum fratre? Ex p. 3. tr. 8. Res. 12.

§. 1. NEgativè respondet Azorius *tom. 2. lib. 12. cap. 8. quæst. 6.* ubi sic ait: Sed quid si creditor & pater vel mater debitoris in extremam simul necessitatem devenerint, debitorne poterit licitè subvenire Patri, vel matri, prætermisso creditore? Hæc quæstio apud Auctores primæ sententiæ locum non habet, quia secundum illos debitor etiam in extremam lapsus necessitatem sibi tuta conscientia nequit retinere, multò minùs poterit sibi habere ab sublevendam Patris, vel Matris necessitatem: at verò apud Auctores secundæ sententiæ propositæ quæstioni locus est, & Tabiensis & Ledesma censene non esse creditori reddendam. Sotus ait utrumque esse probabile, sed videtur meo judicio probabilius primum, tum quia res antea creditori debebatur tamquam ab eo accepta, & solùm facta est communis debitori in extrema necessitate redacto, non autem parentibus ejus. Quid si creditor, & filius debitoris, vel uxor simul in extremam necessitatem inciderint? Sotus ait etiam probabile esse, posse debitorem sibi, vel uxori succurrere, posthabito creditore. Sed verius creditu est creditorem tunc esse præferendum, ex quo etiam intelligitur eum esse anteponendum fratri debitoris una cum creditore extremum vitæ periculum adeunti, quod etiam Sotus concedit.

Sup. hoc in re. ... ult. in princ. & hic infra. ... § Quid vero ... ergo ...

2. Sed ego contrariam sententiem teneo. Dico igitur debitorem debere priùs subvenire Patri, & Matri extremè laboranti, quàm creditori, imò idem potest facere, & debet cum uxore & liberis: adde etiam & cum fratre, quia non teneor res in tali casu abdicare cum detrimento vitæ meorum, & ita docet Sylvius *in 2. 2. quæst. 31. artic. 3.* Hurtadus de Mendoza *in 2. 2. disputat. 159. sect. 3. §. 69.* & Lessius *lib. 2. cap. 16. dub. 1. numero 14.* Toletus *lib. 5. cap. 24.* cum Castro Palao *tom. 1. tractat. 6. disput. 2. punct. 11. num. 4.* quamvis Vasquez *opuscul. de eleemos. cap. 1. dub. 6. num. 74.* neget quoad fratrem, cui creditorem putat esse præferendum, sed nostra sententia est probabilis.

R E S O L. XLVII.

An quando debitor, & creditor sunt in extrema necessitate, debitor tenentur solvere creditori, quod debet?
Idem est dicendum de deposito, & mutuo?
Et notatur, quod cum quis extrema necessitate pressus abstulit rem alienam Domino, in extremam quoque necessitatem redactо, eam debere Domino restituere. Ex part. 5. tract. 8. Resol. 11.

Sup. hoc in to. 8. tr. 11. ref. 12. [illegible] infrà in ref. seq.

§. 1. PRima seotentia affitmat. Ita Scotus *in 4. dist. 15 quæst. 2. art. 4.* Richardus *art. 5. q. 4.* Gabriel *q. 2. art. 2. conclus. 2.* Medina *de restit. quæst. 3. in causu 4. ad 4.* Angelus *ver. restitutio, num. 3.* Rosella *eodem vers. 1. nu. 1.* Sylvester *eodem ver. 5. quæst. 2.* Armilla *num. 27.* & alii, quia melior est ejus conditio, nam res illa sua est, & in his, quæ propria sunt, plos juris habet Domious, quàm alter, penes quem res iovenitur, & necessitas æqnalis est, in qua cùm omnia sint eommonia, ille præfereodus est, qui præoccupavit, præoccupasse autem videtur, qui verus est Dominus: ergo, &c.

2. Secunda sententia negat. Ita Palud. *in 4. distinct. 15. quæst. 2. art. 4. conclus. 1.* Sotus *de Just. lib. 4. quæst. 7. art. 1. ad 4.* Cajetan. *in 2. 2. quæst. 62. art. 5. ad 4.* Lessius *lib. 2. cap. 16. dub. 1. num. 13.* Vasquez *opusc. de eleemos. cap. 1. num. 72.* Turrianus *in 2. 2. disp. 82. dub. 9.* Hurtad. *in 2. 2. disp. 159. sect. 3. §. 69.* & alii.

3. Tertia opinio distinguit, & ita ait Lorea *in 2. 2. sect. 3. disp. 38. numer. 12.* aut res quæ restitui debet, manet in specie, in quo easu dominium ejus semper est prioris domini, & non ejus, qui detinet, & in boc easu veriùs apparet restituendam esse creditori propter fundamentum prioris sententiæ, nam violeoter est apud alium, & in vero dominio semper perseverat jus præoccupationis, & idem ceosendum est de deposito & mutuo; aut res non perseverat in specie, sed confusa est cum bonis debitoris, ut contingit in usuris, & aliis casibus, in quibus dominium est penes debitorem, & noo penes creditorem, quamvis cum debito & obligatione restituendi, & tunc si extremè indigeat debitor, potest sibi ipsi succurrere, quoniam creditori non suffragatur præoccupatio, & ab obligatione restituendi eaeosatur debitor propter urgentem necessitatem, qua ex bonis, quæ habet, potiùs sibi, quàm creditori subvenire tenetur.

4. Quid ego sentiam dieam breviter, omnes istæ tres seotentiæ sunt probabiles, secunda cum Azorio *tom. 2. lib. 12. cap. 8. quæst. 6.* mihi videtur probabilior, quia in eatrema necessitate potiores partes sunt debitoris, quàm creditoris, tum quia possidet, & melior est eonditio possidentis, tum quia in tali necessitate omnia sunt quoad usum spectat, communia; nec obstat quòd ea res fuerat a ereditore accepta, ac proindè illi alioqui debita, nam debebatur quidem, sed extrema advenlente necessitate facta est usu communis: ergo potest debitor ea uti ad tuendam vitam suam.

5. Notandum est tamen, quòd cùm qui extrema necessitate pressus abstulerit rem alieoam domino io eatremam quoqoe inopiam redacto, meo judicio tone sententia Scoti videtur vera, eum debere domino restituere, quia sicut fur est in auferendo, sic etiam fur est in retinendo, est enim violentus non legitimus rei possessor. Ita Azorius, Lorca, & alii.

R E S O L. XLVIII.

An debitor in extrema necessitate tenentur restituere, si creditor sit etiam in extrema necessitate?
Et quid, si Patres, consanguinei, & amici, debitoris in extrema necessitate sint costituti?
Et notatur ob gravem necessitatem debitoris posse differri restitutionem, quamdiu necessitas durat. Ex par. 11. tr. 3. & Misc. 2. Ref. 32.

Sup. hoc in R. prox. & in alio §. ejus not.

§. 1. HAnc resolutionem eoactus sum componere occasione cujusdam Scotistæ, qoi suis diebus sequens suum Magistrum Scotum *in 4. dist. 15. qu. 2.* mordicus in causa occurrenti affirmativam sententiam tuebatur, quam ea Thomistis sustinet etiam Sylvest. *ver. rest. 5. q. 2.* Richardus *in 2. 2. dist. 1. art. 5. q. 4. ad 5.* Gabriel. *q. 2. art. 2. concl. 2.* & novissimè Philippus Faber *in 4. dist. 15. q. 2. disp. 50. cap. 3. num. 217.* omninò videndus. Ratio est: nam ille non possidet justè aliquam rem, eujus dominium semper fuit, & manet apud alterum, sed sic est quòd dominium plenum rei alienæ in easu nostro semper fuit, & manet apud dominum, à quo invito res est ablata, neque per ullum instans illud ab se abdicavit, nec abdicat: ergo detinens, semper & pro quocuoque instanti illam rem iojustè detinet: ergo semper, & in quocumque instanti tenetur ad restitutionem, etiam in illo instanti ultimo, quo illam consumit pro vita sua conservanda. Major est evidens: quia ejusdem rei simul & semel non possunt esse duo domini totales, & diversi, neque enim Titius potest esse totalis & absolutus Dominus ejusdem panis, & simul & semel Mævius, quia implicat eontradictionem. Minor autem probatur: quia creditor antequam deveniat ad extremam necessitatem jam habebat justum dominium super rem illam: detinens autem nullum, sed injustè illam rem possidebat. In easu autem qoo ambo deveniunt in extremam necessitatem, detinens jure naturæ non potest acquirere jus in illam rem: quia in eodem instanti jure naturæ creditor dominium illius rei retinet: creditor enim potitur eodem jure naturæ, quo debitor in illo easu, & instanti: & sic quantum ad jus naturæ sunt æquales. At præter jus naturæ quo sunt æquales pro illo instanti, quo cadunt in extremam necessitatem, & quo sunt æquales, creditor habet prælationem ratione juris gentium, & dominii prioris quod habebat, & per eventum extremæ necessitatis illud non amisit, sed acquirit ea jure naturæ, sicut acquireret detinens, nisi ipse creditor jam illud præhaberet: ergo nulla ratio suadet, quòd creditor ab illo jure cadere debeat, & detinens debeat jus naturæ io illam rem acquirere: quia jam de jure oaturæ sunt æqoales, & deindè creditor superat debitorem ratione prioris dominii, & proindè non debet esse deterioris conditionis quàm detinens, sed melioris cum habeat plus juris in ea re, & sic sequitur apertè, quod detentio illa in detinente sit injusta, & consequenter teneatur ad restituendum domino, qui habet majus jus; verum P. Hurtad *de charit. disp. 5. diffic. 12. & de Just. disp. 9. diffic. 2.* circa præsentem difficultatem aliter philosophatur, & ait, quòd quando debitor, & creditor in eodem tempore occurrunt in extrema necessitate, si res debita sit sub dominio debitoris non teneatur eam restituere, quamvis creditor priùs inciderit in extremam necessitatem: si vero è contra res debita sit sub domioio creditoris, quod teneatur eam creditori restituere quamvis debitor prius incideret in eam necessitatem, nisi quando debitor seclusa ea necessitate nondum debet restituere, ut quando habet rem locatam pro tempore in quo contingit, & perseverat ea necessitas? quia quando est sob dominio debitoris, durum sit ipsum in extrema necessitate constitutum se spoliare re sua, quamvis debita creditori existenti in simili necessitate, & ooo sit durum qoando res debita est sub dominio ipsius creditoris, nisi quando nondum debet restitui creditori, ut in eaemplo locationis adducto. Vide etiam Vasquez *opusc. de Eleemosyna cap. 1. dub. 9.*

2. Sed ego absolutè assero, non teneri debitorem ad extremam necessitatem redactum in prædicto easu, qoo creditor simul eatremè eget, eam rem Domino restituere sive prius, sive posterius inciderit in eam necessitatem, sive res eadem numero justè sive injustè acquisita sit, & sive extet sive non extet. Hanc videtur tenere D. Thom. 2. 2. *q. 62. art. 5. ad 4.* eam eapressè tenent Valentia *tom. 3. disp. 5. quæst. 6. punct. 7.* Lessius *l. 2. cap. 16. dub. 1. numero 11.* Malderus *tr. 4. cap. 7. dub. 1. §. dico primo,* Sotus *lib. 4. de Iust. quæst. 6. §. in hac difficultate,* Tuletus *in sum. lib. 5. c. 24. nu. 8. & lib. 8. cap. 39. num. 3.* Sayrus *lib. 10. tract. 5. cap. 6. num. 6.* & alii, qui generaliter loquuntur, sive res sit usu consumptibilis sive non sit, sive ea contractu, sive ea delicto factus quis fuerit debitor. Fundamentum est, quia in eatrema necessitate cessat jus gentium, ex quo orta fuit divisio rerum, & diversitas domioiorum, & redduntur res pro eo statu necessitatis eatremæ ad priorem statum communitatis, & naturalem, in quo omnia erant communia, & fiunt primò occupantis, saltem qooad usum, ut alibi diximus? fuerunt enim à principio res divisæ sub ea conditiooe, ut pro statu extremæ egentiæ ad priorem statum redirent. Sed debitor præoccupavit ratione possessionis quam habet, & in æquali necessitate melior est conditio possidentis; Ergo non tenetur pro nunc restituere, nec prior dominus censetur rationabilitèr invitus, quia sua voluntate non potest licitè repugnare pacto redibilitatis, quo principio res, saltem quoad usum attinet, divisæ fuerunt, ut diximus; Et quamvis illa possessio ante tempus necessitatis fuerit injusta, tamen ubi primum conjuncta est cum necessitate extrema, statim propter prædictum redibilitatis pactum fuit justa. Vide etiam præter DD. citatos Cajetan. *in 2. 2. quæst. 61. art. 5. ad 4.*

3. Quid verò dicendum erit, si extrema necessitas non sit, & præferendum esse in hoc easu creditorem, eam tuentur Ledesma *part. 4. quæst. 18. articul. 5.* Azorius *tom. 2. lib. 12.*

lib.12.cap.8.q.6. Tabiena *ver. restitut. q.4.* Toletus *in sum. lib.5.cap.24.num.8.in fine*, Quamvis *lib.8. c.17. num.4.* hanc sententiam judicet dumtaxat probabilem, & contrariam sequatur ut probabiliorem. Fundamentum illorum est, quia in eo casu omnia sunt communia *l.1.§.cum in eadem ff. ad l. Rhodiam de jactu*, & tales consanguinei, aut amici non possident, & in hoc sunt æquales creditori, sed creditor habet majus jus in rem illam, quia habet jus proprietatis & dominii, seu debiti ex justitia: ergo prævalet, & præferendus est consanguineis, amicis, & propinquis; & præsumendum esse patrem, vel matrem, vel alios consanguineos, propinquos, & amicos: hanc tenent Malderus *tr. 4. c.7. dist. 1. §. dico primo*, Vasquez *Opusc. de Eleemos. c. 1. dub. 9.* Lessius *lib. 2.c.16.dub.1.num.14.* Turrianus *2.2. disp. 85. dub. 9. in fine*, Sayrus *lib.11.cr.5.c.6.num.9. & 10.* Salon, *2.2. qu. 62. art. 5. contr. 9.* Bañes *ibi. dub. 10. concl. 2.* Lorca *2.2. disp. 38. sec. 3. n.12.* & alii. Fundamentum est, quia supposito quod in extrema indigentia omnia sint communia, res illa, quæ extat apud debitorem æqualis & communis est omnibus egentibus, consanguineisque debitoris & ipsi creditori, sed posita hac æqualitate, debitor tenetur ex pietate præferre consanguineos suos, & amicos: ergo, &c. Minor probatur: quia debitor existens in propria necessitate potest se præferre creditori, ut probavimus, sed consanguinei in primo gradu, adeò sunt conjuncti ipsi debitori, ut reputentur quasi eadem persona, & eadem necessitas, ergo præferendi sunt.

4. At his non obstantibus, ego puto præferendum esse, quia tales consanguinei ratione æqualis necessitatis poterant sibi usurpare pro tunc rem illam existentem in manu debitoris, quando nondum erat in manu creditoris, ergo debitor licitè, & justè potest illis rem tradere, quia quando aliquis non habet cum quo subveniat alteri extremè egenti, nisi rem alienam, potest cum illa subvenire, ut notat Vasquez *Opusc. de Eleemos. cap. 2. dub. 1.* Tandem quia debitum pietatis est maximè naturale, debitum autem justitiæ supposita communitate rerum suspenditur pro tunc, ut supra diximus. Amicus verò probatus, censetur (ut communiter dici solet) alter ego, & ideò aliquandò præferri potest ipsis consanguineis, ut notat Sayrus allegatus *n. 10.* & Suar. *de charitate disp. 9. sect. 4. nu. 24. & 25.* juxta illud *Ecclesiastici 6. Amico fideli nihil est comparabile*. Imò Azor. & Vasq. *ubi sup.* putant, quod in tali casu non solùm possit debitor licitè, sed etiam teneatur in ea circunstantia necessitatis extremæ succurrere potius patri, consanguineis, & amicis, quam creditori: quia jus creditoris, quamvis sit justitiæ, pro tunc suspenditur (ut diximus) ac proindè tunc, & in ea circunstantia, supposita communitate, præceptum Justitiæ, & restitutionis non obligat, sed præceptum pietatis: & licet præceptum & debitum justitiæ dicatur strictiùs quàm debitum pietatis, id quidem est suppositis terminis habilibus, id est, quando data opportunitate obligat, non verò quòd simpliciter, & absolutè sit majus & fortius, quàm debitum pietatis, hoc enim est absolutius & antiquius, & maximè intrinsecum, ac proindè dicitur naturale; debitum verò justitiæ dicitur morale, nec illæ res in eo casu extremæ necessitatis censentur alienæ, cum sint saltem quoad usum, ut diximus, communes.

5. Advertendum est etiam hìc, asserere communiter DD. ob gravem necessitatem debitoris posse differri restitutionem, quamdiu necessitas durat, Ita Petrus Navar. *l. 4. c. 4.* Lessius *c. 16. dub. 8.* & Bonacina *disp. 2. q. ult. punct. 1.* Sed hoc Gaspar Hurtadus *de just. disp. 9. diffic. 2.* admittit quando res debita non est necessaria creditori ad vitam, nec ad statum, nec ad vitandum grave aliquod incommodum, quia tunc dilatio non est contra voluntatem rationabiliter creditoris, quia tunc creditor ex misericordia tenetur subvenire illi necessitati; non verò credimus verum, quando res debita est aliquo modo ex tribus dictis necessaria creditori, quia tunc dilatio est contra rationabilem voluntatem creditoris, quia tunc non tenetur ex misericordia subvenire illi necessitati, adhuc dilatione, quamvis res debita sit sub dominio debitoris.

RESOL. XLIX.

An non solùm in extrema, sed in gravi necessitate sit licitum pauperibus occultè subripere ab opulentis, si aliter illud malum grave avertere nequeant? Ex part. 2. tract. 17. & Misc. 3. Res. 29.

§. 1. COmmunis opinio negat, & ratio est, quia licèt divites possint, & debeant subvenire talem necessitatem patienti, tamen sunt multi alii egeni occurrentes in pari necessitate constituti, quibus subvenire convenientius esse judicabunt, nam arbitrio eorum relictum esse hoc censetur, & revera est, quia præceptum eleemosynæ non datur determinatum ad certam circumstantiam. Adde, quòd si hæc libertas daretur egenis, pateret via furtis, & rapinis, nam facilè unusquisque putaret se gravem pati necessitatem, & divites superflua habere. Hanc opinionem sequuntur Azor. *part.2.lib.12.cap.8.quæst.8.* Turrian. *in 2. 2. disp. 82. dub. 8.* Valentia *tom. 3. disp. 5. quæst. 6. punct. 5.* Sotus *lib. 1. de just. quæst. 7. art. 4.* Reginald. *tom. 2. lib. 4. cap. 20. num. 167.* Cajet. *in 2. 2. quæst. 66. art. 7.* cum Salonio *ibidem concl. 2.* qui asserit, hoc ita esse, quia gravis necessitas non facit res communes, ut facit extrema, nec tribuit jus in aliena.

2. Non desunt tamen, pro contraria firmanda opinione, rationes, & DD. Dico igitur, cum Bonacina *de contr. disp. q. ult. punct. 1. num. 22.* probabilem esse illam sententiam, quæ asserit in gravi necessitate licere furari aliena occultè. Per gravem necessitatem, intelligo non quovis modo gravem, sed valde gravem, etsi non extremam; puta si fuerit necessitas morbi, famis, nuditatis, &c. Nam cùm dives in isto casu teneatur dare, ita pauper potest accipere, absque injuria ipsius, nam facit id ad quod ipse tenetur. Secundò, gravis necessitas faciliter convertitur in extremam. Ergo si pauper potest surripere in extrema, poterit etiam in gravi necessitate; cùm non appareat, cur hoc solum ad extremam necessitatem restringendum sit. Tertiò, dives in hoc casu non potest cum ratione esse invitus circa substantiam acceptionis, licèt modus displicere possit, si accipias antequam petieris, & inopiam tuam demonstraris. Ergo talis surreptio non erit peccatum mortale, si hic ordo non servetur. Et sic hanc sententiam amplexi sunt Malder. *2. 2. quæst. 32. art. 6. dub. 9.* Lessius *lib. 2. cap. 12. dub. 12. numer. 71.* Pet. à Navar. *lib. 3. part. 4. cap. 1. dub. 5.* Angelus *verb. furtum, numer. 27.* Emmanuel Sà *verb. furtum, numer. 1.* Medina, Sylvester, Navarrus, & alii; quibus ego libenter assentior. Salva, &c.

RESOL. L.

An pauper non solùm in extrema, sed etiam in gravi necessitate possit necessaria à divitibus furari, quando ipsi tenentur præbere eleemosynam.

Et an in extrema necessitate possit pauper cum moderamine inculpatæ tutelæ necem inferre impedienti salva furta? Ex p. 5. tr. 8. Res. 23.

§. 1. NOn est dubium in extrema necessitate posse pauperem occultè, aut vi accipere à divite, vel quovis alio ea, quæ dives ipse tenetur eo in articulo erogare, imò in tali casu puto cum Lessio *lib. 2. cap. 12. numer. 69.* posse tunc egentem cum moderamine inculpatæ tutelæ necem inferre impedienti. Difficultas est, quandò pauper est in gravi necessitate, an possit furari? & negativè respondet Granadus *in 2. 2. controv. 3. tom. 1. disput. 7. n. 4.* non solùm quia *in cap. si quis, de furtis*, imponitur pœna accipienti res alienas tempore necessitatis, quod intelligendum est extra casum necessitatis extremæ, sed potissimum, quia in necessitatibus gravibus est valdè probabile, non teneri divites de necessariis ad statum elargiri eleemosynam. Porrò quòd quis habeat superflua status, rarum est, & difficile judicari poterit, præsertim ab extraneo; qui paupertate quidem opprimitur, sed conditionem & statum divitis non novit; injuriam ergo irrogaret illi, qui ab eo acciperet pecuniam. Confirmatur, quia cùm accidere possit, ut multi gravem necessitatem patiantur, quibus omnibus dives non possit, aut teneatur subvenire, liberum illi est huic, vel illi elargiri; ergo contra justitiam faciet quivis particularis, qui ab ipso pecuniam surripit. Dices hoc ipsum argumentum effici posse, quando multi extremam necessitatem paterentur, & non posset omnibus subveniri; cùm tamen certum sit posse tunc a quolibet illam patiente accipi rem alienam sed revera non est eadem ratio, quia & necessitate extremæ rariores sunt, & magnus propriæ vitæ amor potestatem cuilibet facit sibi prospiciendi, non attendendo aliis, nisi fortè apparerent tunc, & illorum vita anteponi deberet propriæ, in eo enim casu non liceret surripere tibi id: quo illi ad vitam conservandam indigerent, quia tamen accidere potest quempiam sub mortali teneri huic determinato pauperi graviter indigenti subvenire, quia & superflua status habet, & non apparet alius pauper ex necessitate oppressus, tunc liceret quidem rem alienam accipere, & in eo eventu assentior Doctoribus prioris opinionis. Imò à judice compelli posset dives non solùm in extrema, sed in gravi necessitate proxime explicata constitutis subvenire, non quia ex justitia ad id teneatur, sed quia tenetur strictissima lege naturali & divina, judexque

potest

potest etiam ad ea, quæ ex justitia non obligant, compellere, ut ad audiendum Sacrum, & relinquendam concubinam, & similia præsertim scandalosa. Ita Granadus, & Doctores, quos ego ipse citavi *in 2. p. tr. 4. Miscel. res. 29.*

Quæ hic est 2. in ordine.

2. Sed ego ibi cum multis Doctoribus contrariam sententiam tanquam probabilem admisi, & nunc iterum admitto cum Coninch *disp. 27. dub. 10. num. 162.* Joanne Vvigers *in 2. 2. D. Thom. q. 32. art. 6. num. 53.* Vasquez *opusc. de eleemos. c. 1. dub. 7. n. 60.* & Hurtado de Mendoza *in 2. 2. disp. 159. sect. 4. §. 92. juncto §. 59.* & ratio est, quia, ut suprà probatum est, in gravibus necessitatibus tenetur dives eleemosynam facere: ergo si non facit, non est rationabiliter invitus, si qui indiget accipiat, & consequenter poterit alter nomine pauperis prædicti bona surripere à divite, ut pauperi donet, ut notavit Angelus *ver. furtum n. 37.* ut præter Doctores citatos novissimè tenet etiam hanc opinionem Castrus Palaus *tom. 1. tr. 6. disp. 2. punct. 10. num. 5.* ubi sic ait. Est insita diviti obligatio ex charitate succurrendi cuilibet patienti gravem necessitatem, sicut patienti extremam, si commodè potest. Hoc autem sufficienter pauperi constat si illi constet de sua gravi necessitate, & de potentia divitis, & ignoret an alii patiantur eandem, secumque concurrant, tis enim conditionibus positis tenetur dives succurrere, & in acceptis à paupere consentire; ergo pauper accipiens non peccat, quod si de facto plures patientes gravem necessitatem concurrant, & cognitæ sint à divite, quibus omnibus satisfacere non potest ex bonis, quæ sibi supersunt, sed solùm uni, vel alteri, credo tunc non posse pauperem clam surripere, si ipsi non constat nolle aliis divitem eleemosynam impertiri, quia in tantum potest, in quantum dives tenetur. At in tali casu dives non tenetur ei eleemosynam concedere, sed potest eam aliis servare. Ergo. Neque obstat patientem extremam necessitatem posse à divite clam necessaria surripere, etiamsi plures alii similem necessitatem patientes concurrant, & dives non possit omnibus providere, quia jus conservandi vitam, quia est nimis exemptum, hanc tribuit facultatem, neque ullus conqueri rationabiliter potest, quod sic conservare studeat. Fateor tamen ob hanc rationem etiam in gravi necessitate esse probabile; nam cùm dives omnibus illis divisim teneatur providere, qui prævenit accipiendo, jure à natura sibi concesso videtur uti. Hæc omnia Castrus Palaus *loc. cit.* & tandem hanc sententiam novissimè docet Andreas Duvallius *in 2. 2. D. Thom. tract. de charitate, quæst. 8. art. 3. circa finem,* ubi etiam tenet, quòd qui ægrè statum suum potest conservare, in gravi necessitate versari censeatur, ut si tenui tantùm victu, & vestitu vir nobilis se ipsum, suamque familiam alere, & sustentare cogeretur.

Sup. in Resolutionibus quæ hic sunt 10. & 34. & in aliis earum annotationum.

Sup. hoc loco in Res. 3. not. præcedent. & in aliis ejus not. & inf. in Res. seq. §. Probatur ad lin. 1. vers. Probatur secundo.

RESOL. LI.

An licitum sit non solum in extrema, sed etiam in gravi necessitate furari?

Et quid, intelligatur nomine gravis necessitatis? Ex p. 12. tract. 1. & Misc. 1. Res. 13.

§. 1. AD hoc dubium sic respondet Caramuel *fundam. 59. §. 1. num. 1255.* Resolvi rarò, aut numquam milites extrema necessitate laborare, at quia gravi illos sæpè laborare negaturus non sum, inquiris, an pauper non solùm in necessitate extrema, sed etiam in gravi possit ab opulentis necessaria subripere? Respondet affirmativè Diana *p. 2. tr. 17. res. 29.* & citat Bonacinam, & Malderum, Lessium, Petrum à Navarra, Angelum, Emanuelem Sà, Medinam, Navarrum, Sylvestrum. Infero, ergo multi Europæ patibula onerant, dicuntur fures, & habentur infames, qui sunt innocentes omninò, possentque, & deberent excusari, & salvari. Ergo in Tribunalibus audiendus esset reus, qui contra assereret se gravi necessitate laborasse.

Quæ hic est sup. Res. 49. & in aliis ejus primo not.

2. Progredior. Sacerdos pauper, qui ex solo missarum stipendio victitat, satis est miserabilis, & in gravi necessitate constitutus, si non habeat quantum sit necessarium ad sustentationem diurnam; Ergo stando doctrinæ Dianæ; nemo ibi offerat stipendium pro Missa, subripere à divitibus poterit quantum sit necessarium, ut ex necessitate illa gravi egrediatur. Ergo poterit recipere ab ultro offerentibus, & Missas postulantibus. Ergo poterit pro una Missa accipere tot stipendia, quot sufficiant ad ejus diurnam sustentationem, & quid ad hoc ultimum Diana? hæc opinio ait *p. 2. tr. 14. res. 8.* modò corruit, nam sacra Congregatio in decretis, &c. & me judice in consequenter; nam vel corruit solutio illa *29. tract. 17.* aut corruit hæc Cardinalium declaratio.

Quæ hic est in ... tom. ... & significatur in Res. ... item quia.

3. Adhuc progredior, & inquiro, quid intelligat Diana nomine gravis necessitatis? Per gravem necessitatem intelligo, ait Diana, non quovis modo gravem, sed valdè gravem, & si non extremam, puta si fuerit necessitas morbi, famis, nuditatis, &c. Ergo si æger potest subripere à divite quantum sit opus, ut habeat medicus, & medicinas; famelicus ut expleat appetitum; nudus ut habeat decentes vestes; poterit debitor ut creditori satisfaciat; miles ut habeat arma; captivus ut litrum; reus ut Advocatum, &c. & aperiatur latissimus campus, & vix manebunt furta in mundo. Ita Caramuel ubi supra.

Diana in Res. not. primo ... ad lin. 5. vers. Per gravem.

4. Sed fures, qui patibula onerant, ut ipse vult, non sunt qui furantur pressi gravi necessitate, ut ex praxi, & eorum processibus apparet; nec talis excusatio admittitur in foro externo, cæterùm ea, quæ doctus Caramuel postea subdit, si illa adducit, ut suam sententiam demonstret probabilem, do manus, & esse probabilem concedo: Constanter tamen nego ab ipso superius adducta tollere probabilitatem affirmativæ sententiæ, quam ego olim docui, & nunc iterum doceo; quam præter Doctores à me alibi citatos, illam tenet Joannes Vvigers professor sacræ Theologiæ in inclita Academia Lovaniensi *de just. tr. 3. c. 6. dub. 1. n. 7.* Joannes Di castillo, *etiam de justitia lib. 2. tr. 2. disp. 9. dub. 9. nu. 256.* & Coninch *de act. super disp. 27. dub. 10. n. 122.* & hanc sententiam probabilem etiam vocant ipsimet adversarii, ut Covarruvias *ad reg. peccatum p. 2. §. 1. n. 3.* & alii.

Alibi in Res. not. 1. hujus §.

5. Probatur nostra sententia; neque enim potestas succurrendi necessitati propriæ restricta censeri debet ad extremam tantùm, cùm gravis etiam sit satis magna per se, ut ex gravi necessitate facilis sit lapsus in extremam. Ideò in divisione, & appropriatione rerum jure gentium facta, semper debuit hæc conditio tacita intelligi, nempè nisi necessitas extrema, vel certè valdè gravis postulet; Alioquin contra rationem, & æquitatem facta esset. Probatur secundò; quia dives tenetur sub mortali succurrere existenti in gravi necessitate secundùm probabiliorem, & magis communem opinionem, si possit; sufficienter autem constet pauperi posse divitem, eo ipso quòd constet de sua gravi necessitate, & de potentia divitis, & ignoret. An alii patiantur eandem, & an veniant simul ut succurrantur, quibus conditionibus positis, tenetur dives succurrere, & in acceptis à paupere consentire. Ergo nec pauper tunc accipiens peccat. Si verò plures patientes gravem necessitatem simul confluant idque diviti constet, nec possit ex suis bonis omnibus, sed solùm uni, vel alteri satisfacere; tunc probabilius est non posse clam subripere; nisi ipsi pauperi constet nolle divitem aliis eleemosynam impertiri; quia ex eo tantùm potest, quod dives debeat, sed in tali casu dives non tenetur ei potius, quàm alter eleemosynam elargiri; sed potest eam aliis servare, ergo, &c. Nihilominus si instamus in priori ratione fundamentali, non est improbabile etiam in hoc casu posse, quia si semel concedamus in prima rerum divisione, & appropriatione non solùm non comprehendi extremam, sed etiam gravem necessitatem, ut pro illis censeantur bona communia, etiam in utroque casu erit locus primo apprehendenti, ut utatur re pro illo casu communi. Nec placet, quod docet Vasquez *de eleemos. cap. 1. dub. 2. nu. 62.* solùm patientem extremam necessitatem posse à divite clam necessaria subripere; etiamsi plures alii similiter patientes concurrant, & non possit dives communibus subvenire; quia scilicet, jus conservandi vitam est nimis exemptum, & natura adeò liberam concessit facultatem propriam vitam tuendi, ut nullus conqueri possit rationabiliter, quod ad id suam rem subripuerit: Oppositum tamen judicat in gravi necessitate, non extrema, quia scilicet, non habet tantum jus fugiendi necessitatem, gravem imminentem, ut ad id usurpare possit rem alienam sine consensu Domini. Quæ ratio nulla est. Si enim in communi divisione rerum non intelligitur casus extremæ, aut gravis necessitatis, qui in alterutra ex his constitutus est, non invadit rem alienam, sed propriam, saltem ut liberetur ab illa necessitate.

Sup. hoc loco sup. in Res. ... & in aliis ejus primo not.

Qui etiam respondet ad omnia argumenta adversariorum.

6. Non enim obstat primò textus à Covarr. adductus ex *c. si quis de furtis*, ubi dicitur, si quis ob necessitatem famis, aut nuditatis furatus fuerit cibaria, vestem, aut pecus pœniteat hebdomadas tres, Ergo, si imponitur pœnitentia ob acceptum in gravi necessitate, qualis est fames, aut nuditas, id censetur illicitum.

7. Respondeo, textum non loqui de necessitate adeò gravi, & urgenti, neque ille textus est ex Decretalibus Pontificum; sed ex pœnitentiali Theodori, etiam respondetur loqui de iis qui indebito modo acceperunt; non petendo, quod facilè obtinere potuissent. Deinde tertiò (ut alii volunt) imponi potuit ea pœnitentia non ob peccatum propriè; Sed ob peccati similitudinem, quod non est inusitatum in jure.

8. Non obstat secundò, quòd dicit Sotus, quia hæc, bona

tem-

temporalia non sunt à Deo per se instituta, neque ordinantur ad honorem tuendum, sed vitæ sustentationem, & aliàs quilibet honoratus vir posset accipere alienum, ne amitteret honorem suum.

9. Respondeo, si hoc argumentum aliquid valeret, concluderet neque in extrema necessitate licere, quia debitum dandi etiam in ea, juxta ipsum Sotum, non est ex justitia, sed tantùm ex charitate, & quod dicitur in una obligatione, potest dici in alia. Item neganda est minor: ad multa enim cogi possumus per publicam potestatem, ad quæ non tenemur ex justitia, ut ad non fornicandum, blasphemandum, se inebriandum, ac proindè etiam ad succurrendum pauperi. Nam ut cogamur, satis est, quod obligemur ex præcepto cujuscumque virtutis, sitque necessarium, vel expeditus ad bonum publicum, ut id fiat.

10. Non obstat tertio dicere Bannez quia hæc bona temporalia non sunt à Deo per se instituta, neque ordinantur ad honorem tuendum, sed vitæ sustentationem, & aliàs quilibet honoratus vir posset accipere alienum, ne amitteret honorem suum.

11. Nam respondeo; quod etiamsi hæc bona non sint creata ad honorem tuendum; tamen satis est, quod dives teneatur succurrere graviter indigenti, ut ipse possit accipere, si alter dare non vult.

Et ideò satis remanet authoritate, & rationibus firmata nostra opinio adversus carissimum Caramuelem.

12. Undè ex his apparet, non debere corruere nostram *ref. 29. tr. 17. p. 2.* nec etiam declarationem Sacræ Congregationis, cujus interpretationem ex dignis rationibus hic afferre nolo.

Qua hic est hoc in 49. 13. Et quidem in multis locis Caramuel notat me de inconsequentia, quod ego nego; Nam in dictis locis loquutus sum secundum probabilitatem utriusque sententiæ, licèt prius alicui magis adhæsissem. Hoc passim fecerunt, & faciunt Authores magni nominis, Suarez in opere de legibus docuit, & valdè firmavit Bullas Pontificias non egere populari acceptatione; & tamen postea adhæsit cuidam sententiæ, asserendo Bullam quandam Julii II. non fuisse usu receptam. Sanchez in opere de matrimonio docuit in conflictu opinionum, illam esse amplectendam, quæ favet Ecclesiæ, & tamen postea in opusculis circa aliquas quæstiones adhæsit opinioni, laicalem jurisdictionem faventi.

14. Sed si Caramuel dicat hos Authores non fuisse loquutos consequenter ad doctrinam, quam ante docuerunt, & quod sibi non constant, & contrarii sint: Respondeo hoc esse negandum, sed dicendum esse loquutos fuisse modo affirmativè, modò negativè, quia utraque opinio erat probabilis, quod inconsequentiam tollit, & contrarietatem, & ideò sunt excusandi antilogia, & laudandi.

15. Poterat igitur Caramuel in dictis locis contra me notatis benignè me explicare, sicuti, explicavit, ut quondam noster sapientissimus Dicastillus, qui de me loquens *tom. 1. de sacrament. tr. 4. disp. 50. dub. 5. n. 110.* sic ait, ecce hic Auctor sibi contrarius est, id tamen (quod illi non semel contingit) non reprehensione, sed gratiarum actione dignum est. Nempè vir pro communi bono laborans, & communi utilitati serviens; plurima lectione dives, & copiosus pro occurrenti consultantium, & quærentium necessitate, aut etiam desiderio, jam huic, jam illi parti adhæret, quando pars utraque probabili ratione, & Doctorum virorum authoritate nititur, & in praxi utrumvis operari tutum est: voluit autem nobis in medium proferre ad hunc ipsum finem, quid in una, quid in alia occasione responderit quærentibus, quid quæsò utilius pro praxi? Hæc obiter dixerim, ut facessere jubeam, nescio, quos invidos, qui hæc, si quæ, sunt similia, erudito viro non verentur obiicere, & alibi *tom. 2. tract. 8. disp. 9. dub. 2. n. 88.* sic ait: Eòdem modo posset impugnari Diana sed in hoc erudito, & multæ lectionis viro, non vitio vertandum; sed laudi potius tribuendum est, quòd resolutiones illius variæ sint, & quandoque oppositæ. Nempè scopus illius est tam Confessarios, quàm pœnitentes instruere, ut secundùm probabiles Doctorum sententias (etiam fortè contrarias) possint se tuta conscientia dirigere in praxi pro nata occasione; in quo abundè pergit quotidiè benè mereri de Republica litteraria. Ita Dicastillus nominatim in mei favorem, licet supra meritum.

Sup. hoc loco, Ref. 8. S. per tot. & in 10. & ... Ref. 373. in fine. 16. Nota hic obiter, quòd ad ea, quæ contrà me asserit Caramuel *ubi suprà* §. 3. *num.* 1257. respondeo, quod in illo casu difficultas erat inter viros doctos de fructibus locationis muli? & ego constanter respondi non esse restituendos, sed solùm mulum, sed non dixi eo modo quod tunc extabat, quia de hoc non erat tunc difficultas; Dominus enim instabat tantum super restitutione locationis, & mulum recipiebat, quia per sex solos menses penes rusticum permanserat, nec deterioratus erat. Ergo, &c.

RESOL. LII.

An vir honestus, cui magnum dedecus esset mendicare possit clanculum necessaria subripere? Ex p. 5. tr. 8. Ref. 24.

§. 1. NEgativè respondet Malderus *in 2. 2. qu. 32. art. 6. dub. 6.* ubi notat aliquos docere, propter dedecus mendicationis posse virum honestum clanculum subripere in extrema necessitate; rectiùs tamen; ait ipse, videtur contrarium sentire post Titelmannum *in Psalm.* 43. Navarrus *in cap. quæsumus num.* 39. idque multò magis verum erit, quando non est extrema necessitas, præsertim cùm pudor ille in necessitate mendicandi non videatur Sanctus, aut Christianus; sed potius vana superbia. Ita Malderus, & post illum Vvigers etiam *in 2. 2. q. 32. art. 6. concl. 4. n. 56.*

2. Verùm contrariam sententiam docet Bannez *in 2. 2. q. 32. art. 7. dub. ult. circa solution. ad 3.* ubi sic ait. Si homo fuerit infimæ sortis, qui absque notabili honoris sui detrimento mendicare potest, & supplere hac via suam necessitatem, non censetur adhuc esse in extrema necessitate, quemadmodum si per aliquam artem posset sibi necessaria acquirere: si autem fuerit homo cui pro ratione sui status gravissimum sit mendicare, neque alia via possit victum necessarium acquirere, non desunt opinantes posse eum clanculum accipere ubicumque invenerit victum, aut vestitum: Ita Bannez.

RESOL. LIII.

An si in extrema necessitate constitutus accipiat, aliquam rem teneatur postea restituere, si potest. Ex p. 5. tr. 8. Ref. 9.

§. 1. AFfirmativè respondet Lessius *lib. 2. c. 16. dub. 1. n. 8.* ubi sic ait. Si res quam consumpsisti, sit magni pretii, nec putetur donata, te semper ad restitutionem teneri, quando commode poteris. Ratio est, quia extrema tua necessitas non transfert in te dominium rei alienæ, sed tantùm tribuit jus utendi, idque prout opus est, ut periculum evadas, & cum minimo alterius incommodo. Ergo non aufert obligationem restitutionis faciendi, si copiosior evaseris, Confirmatur quia alter non tenetur eam dare, nisi quatenus opus est, ut consulas tuæ necessitati, sed ad hoc sufficit, ut rem tibi vendat, vel mutuet, vel det cum obligatione restituendi, cum veneris ad lautiorem fortunam: Ergo Quòd res sit parvi pretii, non teneris postea restituere, maximè si re, & spe, seu proxima facultate pauper eras, quia talia non solent pauperibus sub onere restituendi dari, sed absolutè, ridiculus enim esset dives, qui à paupere pro aliquot panibus, vel calceis, vel trita veste talem obligationem exigeret. Ita Lessius, & ante illum Covarruvias *in reg. Peccatum, p. 2. §. 1. n. 4.* Navarrus *in Man. c. 17. num. 61.* Toletus *lib. 5. c. 21.* Adrianus *in 4. de restit. §. quia dictum.* Sup. hoc loco, § 1. 7. Ref. 14. § Nota tamen, & seq.

2. Sed, his non obstantibus, contrariam sententiam docet Sotus *de Just. lib. 5. q. 7. art.* 1. Aragon. *in 2. 2. q. 32. art. 6.* Sylvester Angelus, Rosella, Tabiena quos citat, & sequitur Azorius *tom. 12. lib. 12. c. 8. q. 7.* Omnis enim obligatio restituendi nascitur vel ratione rei acceptæ, vel ratione acceptionis, sed is, qui consumit alienum in extrema necessitate, non obligatur ratione rei acceptæ, quia apud se non habet, cùm bona fide consumpserit, nec tenetur ratione acceptionis, quoniam acceptio rei alienæ est vel justa, vel injusta. In præsenti casu acceptio non est injusta, quia accepit in extrema necessitate, & ex alia parte non accepit per contractum, vel quasi contractum, ex quo alioqui teneretur, ergo nulla est obligatio restituendi. Adde quòd secundùm aliquos, ut optimè observat Hurtadus de Mendoza *in 2. 2. disp. 159. sect. 3. §. 4. 5.* extremè indigenti, quando lex charitatis me obligat ad dandum aliquid, sive parvum, sive magnum consumendum in ipso articulo necessitatis extremæ, teneor illud liberaliter donare sine mutatione aliqua absoluta, aut conditionata, quia extremè indigens habet ad illa bona pro articulo necessitatis extremæ illud jus justitiæ, quod haberet, si bona non essent divisa. Ergo debentur illi ut sua; sed quæ alicui debentur ut sua, sunt illi absolutè donanda, & sine ulla mutuatione. Ergo, &c. Undè patet responsio ad argumentum Lessii. Dico igitur cum Villalobos *in summ. tom. 1. tr. 22. differ. 1. num. 12.* (Estas sentencias son ambas probables; la segunda es mas sana, y se puede seguir en pratica.

RE-

RESOL. LIV.

An si quis ante necessitatem extremum accipiat ab alio commodatum, conductam, vel precarium, teneatur restituere, si illud in extrema necessitate consumpsit? Ex p. 5. tr. 8. Res. 10.

Sup. hoc in 10. & 11 7 Res. 15. §. Adверте, ad fin. & vers. non tamen.

§. 1. NEgativè respondeo cum Petro Navarra *lib. 4. cap. 4. n. 16.* Turriano *in 2. 2. tom. 2. disp. 82. dub. 7.* Hurtado de Mendoza *in 2. 2. disp. 159. sect. 3. §. 62.* & Lessio *lib. 2. c. 16. dub. 1. num. 5.* quia talis non tenetur ratione rei, ut quæ nec in se nec in pretio extat, neque ratione acceptionis, cùm eam jure consumpserit, neque ratione contractus, quia isti contractus non obligant re pereunte, nisi culpa perierint, hìc autem sine culpa perierunt. Ergo, &c.

RESOL. LV.

An si ante necessitatem extremam furatus es aliquam rem, quam postea in dicta extrema necessitate consumpsisti, teneatis ad restitutionem? Ex p. 5. tr. 8. Res. 8.

Sup. hoc in 10. & 11 7 Res. 15. & iterùm Res. 14.

§. 1. AFfirmativè respondet Lorca *in 2. 2. disp. 33. num. 14.* Vasquez *opusc. de eleemosyna, cap. 1. dub. 8. n. 68.* Lessius *lib. 2. cap. 16. dub. 1. num. 6.* ubi sic ait. Si habes ex delicto (ut si furatus sis ante necessitatem) teneris etiamsi postea in necessitate consumas, quia obligatio jam ante contracta, per necessitatem supervenientem, non est extincta, sed consopita, quare transacta illa necessitate reviviscit. Ita ille, & ante illum Sotus *in 4. dist. 15. q. 1. §. ad argumenta*, cum Richardo, & Paludano, quos citat, & sequitur Sylvester *ver. restitutio 5. num. 2.*

2. Verùm ego contrariam sententiam teneo, quam tuetur Petrus Navarra *lib. 4. cap. 4. n. 24.* Conincħ *disp. 27. dub. 10. n. 266.* Castrus Pal. *tom. 1. tr. 6. disp. 2. punct. 10. n. 3.* & novissimè Hurtadus de Mendoza *in 2. 2. disp. 159. sect. 3. §. 62.* quia furtum non ademit mihi jus justitiæ, quod habeo ad rem alienam in necessitate extrema, neque mihi ademit jus communitatis rerum quantum ad usum in necessitate extrema in qua omnia sunt communia quantum ad usum; ergo idem jus habeo post furtum, quod sine illo haberem.

RESOL. LVI.

An recipiens eleemosynam simulans paupertatem, peccet mortaliter, & teneatur ad restitutionem?

Et quid si alicui donarentur, v. g. centum aurei, qui finxit se esse Episcopum, qui ab Episcopatu ab Hæreticis per vim expulsus indiget peculiaribus sumptibus, ut ad Episcopatum redeat vel quid simile, teneatur verè restituere id, quod accepit?

Et an pauper mendicans causa otiositatis, vel cupiditatis, etiamsi sit validus corpore, an peccet mortaliter?

Et an pauper stans ad ostium divitis, & Monasterii, & expectans eleemosynam, dicat alteri pauperi accedenti jam esse datam, an teneatur ad restitutionem? Ex p. 3. tr. 8. Res. 28.

Sup. contentis in tribus primis §§. hujus Resol. in 10. & 11. 7 Res. 15. & in alio ejus primum not. & hic sup. in 10. 4. & 30. §. ult.

§. 1. AFfirmativè respondet Sotus, Alensis, Gabriel, & alii; quos citat, & sequitur Philippus Faber *de pœnit. in 4. sentent. dist. 15. q. 2. disp. 50. cap. 4. num. 320.* quia qui decipitur circa conditionem, propter quam donat, non liberaliter omnino donat, ideò qui donat alicui, quia putat illum esse pauperem, & revera non est pauper, non verè liberaliter donat, sicut qui donat alicui, quem putat propinquum, si non est propinquus, nulla est donatio Sotus tamen *l. 9. de just. q. 7. art. 4. ad 4.* hanc opinionem dicit non habere locum in eleemosynis quotidianis, hoc enim est nimis durum, sed solùm quando aliquis impostor magnus ex industria magnam necessitatem, vel sanctitatem effingeret ad extrahendum aliquam magnam eleemosynam, quia in hoc casu eleemosyna esset frauda extorta. Ratio autem ipsius est, quia qui faciunt eleemosynam, non faciunt illa præcisè sub hac conditione, si revera sit pauper; sed ratio præcipua est propter Deum, licèt causa motiva sit paupertas personæ, cui fit eleemosyna, quod confirmat ex Adriano, quia quando causa finalis est vera, licèt motiva sit falsa, contractus est legitimus, & transfertur dominium, ut contingit in aliis contractibus. Navarrus *in Man. c. 17. n. 107.* hanc opinionem Soto reiicit, quia parum refert quòd eleemosyna sit parva, vel magna; nam quod est alienum, sive magnum sit, sive parvum, dummodo non sit adeò modica quantitas, quæ spernatur, est obnoxium restitutioni. Adjungit tamen distinctionem, quam idem Sotus ex Adriano *ubi* sumis, & acceptant Medina *quæst. 23. de rebus restituendis*. Azorius *lib. 4. cap. 25. qu. 8.* quòd si simulatio paupertatis sit causa finalis, tenetur ad restitutionem; si verò sit causa motiva, sive impulsiva tantùm, non tenetur ad restitutionem. Causam autem finalem in proposito explicat Azorius esse eam, quæ est simpliciter causa, ut sequatur effectus, adeò quòd ea circumscripta effectus non sequeretur: causa autem impulsiva est, quæ movet quidem, sed tamen non movet ad simpliciter dandum, sed solùm ad promptiùs, & faciliùs dandum. Hæc distinctio de causa finali, & impulsiva mihi vana videtur, quia secundum Philosophos, & Theologos solus finis est causa motiva, & impulsiva agentis ad opus, ideo distinctio hæc est vana, nisi accipiatur in hoc sensu, quòd causa finalis sit duplex, principalis, & minùs principalis, in quo sensu eam exponere videtur Azorius; sed tunc est difficultas, an in eleemosyna facienda causa finalis principalis sit paupertas ficta? Certè dicendum est esse paupertatem, quod probatur, quia charitas, & amor Dei est causa finalis faciendæ eleemosynæ in communi: at causa finalis propter quam huic personæ particulari determinatæ fiat, non est charitas Dei, sed paupertas ipsa ficta; qui enim vult facere eleemosynam propter Deum, quærit pauperem, & facit ei eleemosynam regulariter, quem putat pauperem, neque enim videmus erogari regulariter eleemosynas divitibus, & non egentibus, his enim dona donantur, & non eleemosynæ, sed pauperibus: ergo ratio, & causa principalis, propter quam huic personæ donantur eleemosynæ, est paupertas: si ergo quis decipiatur circa hanc conditionem, & rationem, propter quam illi facit eleemosynam, ut dicebat Sotus, non est voluntaria donatio, & sic tenetur ad restitutionem. Ideo hujusmodi simulatores obnoxii, sunt judicandi ad restitutionem, neque est recedendum à communi sententia, & per dicta patet ad fundamenta Soti, & aliorum. Dicendum est enim quòd causa finalis principalis faciendi eleemosynam huic personæ particulari, est paupertas simulata, charitas autem Dei est finis faciendæ eleemosynæ in communi, non huic particulari ut particulare est. Patet enim ex Adriano, & ex simili in contractibus, dicimus enim, quòd sicut in contractibus causa finali deficiente (admissa ejus distinctione) contractus est nullus, sic in largitione eleemosynæ. At paupertas est causa finalis, non impulsiva tantùm, ut est probatum: ergo, neque hoc est durum asserere in eleemosynis quotidianis, quia maxima est fraus simulare paupertatem, & eleemosynas veris pauperibus hac simulatione iniqua auferre, & fraudare mentem facientium eleemosynas, & hæc omnia docet Faber *ubi suprà*.

2. Verùm, his non obstantibus, quoad ostiatim mendicantes ego puto excusari à restitutione, quia in parvis, & quotidianis eleemosynis, ut præter Sotum, & Azorium *ubi suprà*, non habetur ut plurimum ratio paupertatis, sed tantùm charitatis, pietatis, & misericordiæ, & Dominus ob rerum parvitatem in tali casu non censetur id onus velle supradictis pauperibus imponere. Et revera dantes illas eleemosynas verè, & absolutè eas faciunt sine ulla conditione, & consequenter transferunt dominium earum in ipsos recipientes, & conditio illa in mente retenta, quam alioqui opinantur, non obligat in conscientia, neque qualificat datum, nec facit ipsum conditionale, ex *l. si repetendi C. de condict. ob caus. dat.* Præterea præsumptio illa quòd non adfuerit animus donandi, data falsitate ex parte recipientium eas, non est pro foro interiori, sed exteriori, & ita hanc sententiam docet etiam Granadus *in 2. 2. controvers. 3. tract. 11. disp. 7. num. 4.* ubi sic ait: Quoniam in quotidianis eleemosynis præsumendum est eos, qui illas faciunt, nolle restitutionem, etiamsi ementita paupertate positas fuisse cognoscerent, non est obligandus ad restitutionem, qui eas accepit fingendo se pauperem esse, ut optimè Sotus, & Navarrus notarunt, quibus addo Henriquez *lib. 3. de Indulg. c. 33. §. 5.* nisi aliud de mente donantis constaret. Contrà verò magna aliqua eleemosyna, v. g. centum aurei, qui alicui donarentur, quia finxit se esse Episcopum, qui ab Episcopatu per vim ab hæreticis expulsus indiget peculiaribus sumptibus, ut ad illum redeat, vel quid simile, non censetur erogata voluntariè, & ideo restituenda esset. Ita Granadus.

3. Et tandem non desinam hic apponere verba Joannis de la Crua *in direct. conscient. p. 1. pr. 5. art. 4. dub. 2. concl. 4.* ubi sic ait: Pauper fictus peccat mortaliter petendo eleemosynam, & restituere tenetur, quando sibi dantur eleemosynæ sub conditione saltem tacita, quòd sit pauper, ut contingit in amplis, & extraordinariis eleemosynis; sicut cùm petitur eleemosyna pro captivo, qui non est. Secus si donatio sit absolutè, ut præsumitur in eleemosynis ordinariis, & si alias fiant ob motivum falsum.

4. Nota etiam quòd pauper mendicans causa otiositatis, vel cupiditatis, etiamsi sit validus corpore, non peccat mortaliter donec manet intra latitudinem paupertatis. Ita ex

Na-

Navarro docet Aloysius Bsiiola *in aphorismo litt. P. ver. Pauper*.

5. Nota insuper quod si pauper stans ad ostium divitis, & Monasterii, & expectans eleemosynam, dicat alteri pauperi accedenti jam esse datam, non tenetur ad restitutionem. Ita ex Aragonio probabile putat Lessius *lib. 2. cap. 2. dub. 5. num. 43.*

R E S O L. LVII.

Cui facienda sit restitutio eleemosynæ receptæ, ex ficta paupertate? an Domino ipsi danti, vel pauperibus?

Et quid verò, si aliquis quantitatem magnam in eleemosynam ficto pauperi dedisset? Ex p. 5. tr. 8. Ref. 21.

Sup. hoc infra ... tr. 9. Ref. 125. § Col.

§. 1. PRima opinio est Soti *lib. 9. qu. 7. art. 3.* Lessius *lib. 2. cap. 18. dub. ult. num. 135.* & aliorum asserentium faciendam esse donanti, quia sub ejus dominio adhuc manet illa eleemosyna, & hanc opinionem (maximè si quantitas eleemosynæ magna foret) sequendam esse existimat Granadus *in 2. 2. controvers. tract. 12. disp. 6. num. 5.* Idem etiam docet Turrianus *in 2. 2. disp. 85. dub. 2.* ille enim qui dedit eleemosynam, solum habuit animum dandi huic pauperi in speciali, propter ejus paupertatem, quòd si illa fuit ficta, pendet ab ejus voluntate distributio illius eleemosynæ.

2. Secunda opinio asserit restitutionem in tali casu faciendam esse pauperibus, quia qui illam dedit abdicavit à se dominium ex affectu eleemosynæ, & ita juxta ejus voluntatem danda est alteri pauperi, aut pauperibus. Ita Villalobos *in sum. tom. 1. tract. 22. diffic. 9. num. 4.* Ludov. de San Juan *in sum. q. de eleemos. art. 9. dub. 1. diffic. 7. conclus. 8.* ubi sic ait: (La restitucion de la limosne dada por la santidad, y pobreza fingida non se ha de restituyr al dante sino à los otros pobres, porque el lismosnero la dio por amor de Dios para socorrer al pobre en quanto pobre, aun el mismo Jesu Christo nuestro Señor, que dixo, *Quod uni ex meis fecistis, mihi fecistis.*) Sic ille, & ante illum Navarrus, Medina, Adrianus, & Cajetanus penes Molinam *de Justit. tom. 1. tr. 2. disp. 210. num. 4.* Cui licèt in rigore prima opinio placeat, quia tamen regulariter non cognoscentur, qui eleemosynas ita dederunt, præsertim si multi, & in parva quantitate eas dederunt, difficilèque admodum, & cum modico cujusque emolumento fieri illis potest restitutio, atque de singulis est præsumendum, quemadmodum amore Christi id dederunt, ita voluntatem eorum esse, ut amore ejusdem Christi inter pauperes distribuatur, regulariter facienda erit pauperibus, aut in aliis piis operibus erit insumenda; si tamen aliquis quantitatem magnam dedisset, conveniri que posset, interrogandus esset quid de sua portione vellet fieri, suadendusque esset, ut pauperibus distribueretur, aut in aliis operibus insumeretur. Ita Molina. Vide etiam Vasquez *opusc. de Restitutione cap. 3. dub. ult. num. 24.* & Castrum Palaum *tom. 1. tract. 6. disp. 2. punct. 14. num. 7.* asserentes utrique restitui posse, & domino, & pauperibus, cùm utraque opinio sit probabilis.

Sup. hoc in R. ... § Col. & §. Quid ... Verum ... Contra ...

R E S O L. LVIII.

An quando bona alicujus sunt publicata ipso facto, v. gr. propter hæresim, aut læsam Majestatem possit ante criminis condemnationem facere eleemosynam? Ex p. 5. tr. 8. Ref. 40.

§. 1. NEgativam sententiam ex Ledesma, & Medina docet Azorius *tom. 2. lib. 15. c. 12. q. 1.* quia etsi talis ante criminis condemnationem possideat, prohibetur tamen donare, alienare, & distrahere.

2. Ego tamen contrariæ sententiæ tanquam probabiliori adhæreo, quam novissimè tuetur Coninch *disp. 27. dub. 5. n. 63.* ubi sic ait: Illi qui commiserunt crimen, ob quod eorum bona sunt de jure confiscata, quamdiu hæc ipsis per sententiam ejusque executionem non auferuntur, possunt ex his dare eleemosynas, sicut priùs, quia tamdiu retinent eorum usum, & possessionem, possuntque iis sicut antea frui. Ita ille. Vide Suarez *de legibus, lib. 5. cap. 8. num. 5.* & Vasquez *in part. 2. disp. 170. cap. 3.* cum Reginaldo *to. 1. lib. 4. cap. 21. num. 270.*

R E S O L. LIX.

Quidam habebat facultatem distribuendi pauperibus certam pecuniarum summam, quæsivit à me documentu aliqu ad tollendos scrupulos.

Et difficultas est, quisnam dicatur pauper? Ex p. 2. tract. 15. & Misc. 1. Ref. 8.

§. 1. REspondi, quòd is cui committitur electio pauperum, non habet necesse eligere pauperiorem. Ita Bartol. *in l. unum ex familia, §. in fine, de legat. 2.* Bald. *in leg. cum quidam, ad fin. de legat. 2.* Nam locus est gratificationi, nec peccat, qui unum pauperem alteri prætulit. Idem Bald. *in repet. l. 1. num. 31. vers. item quæritur, de sacros. Eccles.* Hæc omnia Cardinalis Mantica *de conject. ultim. volunt. lib. 5. tit. 5. num. 6.*

Sup. hoc inf. in Ref. 61. & 63. & pro commento in hoc §. 1. in Ref. 1. hujus ... & in to. 6. tract. 9. Ref. 69. ... inf. ...

2. Sed difficultas manet, quisnam dicatur pauper. Respondeo, & dico primò, id totum esse arbitrio boni viri remittendum, qui juxta qualitatem personarum judicet, quis dicatur pauper. Ita Mascard. *ubi infra num. 14.* & DD. *in l. si constante, ff. solut. matr.* At ita generaliter loquendo, res adhuc manet intricata scrupulis. Dico igitur secundò, sub nomine pauperum intelligi omnia loca pia, ut Hospitalia, Ecclesias indigentes luminaribus, ornamentis, ædificiis, & Monasteria Religiosorum; undè habens facultatem distribuendi aliquam eleemosynam inter pauperes, potest etiam eligere Religiosos. Ita Joan. And. *tit. 3. in Novella de testam. lib. 6.* & Imol. *in l. cupientoria, in fine de leg. 1.* Et etiam Religiosus, cui data est electio, potest bona distribuere inter Religiosos sui Monasterii, ut notat Card. *in Clem. 1. num. 52.* Imol. *num. 18.* & Anch. *16. de testament.* Dico igitur, quòd tertiò ille etiam dicitur pauper, qui victum potest quærere, vel quærit ex labore suo. Ita Baldus per illum textum cum glossa *in l. pauperes, ff. excusat. tutor.* & Jason *in l. nisi constante, num. 151. ff. solut. matr.* Undè M. Antonius Genuens. *in suis practicabilib. Eccl. ... nar. 13 qu. 387. num. 2.* asserit legatum relictum pro dote puellæ pauperi, etiam deberi, si illa potest vivere, vel vivat ex labore suo; quod est valdè notandum. Dico quartò, quòd pauper etiam dicitur ille, qui non solùm non habet undè vivat, sed etiam, qui non potest commodè, & honestè vivere secundùm suam conditionem, ut sunt multi artifices, & personæ etiam altioris conditionis, quæ ægrè admodum vitam sustentant. Undè Jacobus Mandellus *l. 1. cons. 69. n. 7.* ex Bald. *in l. si quis ad declinandam, col. 5. ver. sic circa tertium, C. de Episc. & Cler.* sub nomine pauperis intelligit nobilem, cui imminet onus dotandi filias, & eas nuptui tradere, & commodè dotare non potest, licèt habeat tantum, quantum sufficit ad alimenta, & sic, ait Mandellus, debet ei tanquam pauperi distribui legatum factum pauperibus. Vide nostrum Megala *in part. 2. lib. 2. c. 2. quæst. 2. num. 12.* & præter Doctores, quos ipse citat, tenet etiam hanc opinionem ex Civilistis, Natta *vol. 3. cons. 59. n. 54.* Alciat. *in l. quos nos host. §. locuples, numer. 11. ff. de ver. sign.* & alii. Ex Theologis Molina *de just. tract. 2. disp. 747. num. 1.* Reginaldus *in praxi, tom. 1. lib. 10. cap. 14. sect. 1. num. 197.* Filliucius *in quæst. mor. tom. 2. tract. 32. cap. 4. numer. 95.* Navarrus *de rest. lib. 4. cap. 5. n. 50.* Navarrus *in man. cap. 17. num. 93.* Vasquez *opusc. de rest. c. 5. §. 4. dub. 1. num. 6. & 15.* cum aliis.

Sup. hoc in ... Ref. ... §. Quinto, in ... & in R. ... §. Nota in ...

Sup. hoc ... in Ref. 1. ... in ... & in Ref. ... §. 2.

3. Ex his apparet, me olim rectè consuluisse, pauperem dicendum esse quendam, licèt uncias quadraginta annuales haberet: nam cùm simul haberet matrem, non poterat secundùm suam conditionem decenter vivere. Et, ut ait Bannez, & Cajet. *2. 2. quæst. 43. art. 8.* pauperes non solùm dicuntur, qui egent cibo, potu, & veste, quæ sunt necessaria naturæ, sed qui egent opportunis ad convenientiam sui status.

4. Notandum est verò, quòd omnia supradicta sunt admittenda, quando aliter non constaret clarè, vel ex conjecturis de mente, & intentione testatoris, vel legatarii: nam tunc eleemosyna esset distribuenda inter illos pauperes, quos ipse in particulari voluerat.

Sup. hoc in ... Ref. 6. §. 1. prope fin. & ...

R E S O L. LX.

An in distribuenda eleemosyna inter pauperes præferendæ sint Moniales viris Religiosis?

Et an si inter executores testamenti est contentio super electione pauperes, devolvatur ad Episcopum, ut adhæreat uni ex executoribus?

Et an hoc intelligatur dum paritate inter pauperes, ab utroque executore nominatos, & non aliter? Ex p. 10. tr. 13. & Misc. 3. Ref. 5.

Pro primo ... hujus ... Deinde ...

§. 1. AFfirmativè respondeo. Et ita docet Lud. Messia *in Prag. Taxa panis, concl. 5. n. 42.* ubi sic asserit: Si inter executores testamenti, est contentio super electione pauperum, res devolvitur ad Episcopum: & poterit gratificare, cui ex pauperibus velit per modum adhæsionis, id est adhærendo uni ex executoribus: id tamen intelligendo uti intelligunt Albericus, & Doctores Textum ibi *in leg. Si quis servum, §. Si inter duos, ff. de legat.* Secundò, videlicet data omni-

Pro hoc doctrina ... Ref. 31. §. ...

omnimoda paritate, seu æqualitate inter pauperes, ab utroque Exequutore nominatos. Nam si essent aliqua ratione inæquales, ut puta propter aliquam qualitatem quibusdam eorum, & non aliis inhærentem, certè non esset locus recursui ad Episcopum: & sic cessaret gratificatio. Cujus rei exemplum optimum potest dari, si esset injunctum duobus Exequutoribus, quod si distribuerent mille inter pauperes Religiosos, & unus eorum nominasset Religiosos pauperes alter nominasset pauperes Religiosas; nam licèt essent omnes in pari gradu paupertatis, ut quia omnes tam masculi, quam fœminæ essent ordinis Franciscani in arctissima paupertate constituti, vel utrumque Monasterium ejusdem instituti, puta Dominicani, vel Augustinenses, qui etiam ex regula sunt Mendicantes: licèt ex Regula laxiores habeant habenas in acquirendo, & retinendo, quam primi Minoritæ, nihilominus præferentur pauperes Religiosæ, sive Monasteria Monialium: Secundum Cynum singulariter, quem ibi sequuntur Baldus, & Salicetus, per illum Textum, *in leg. Cùm multæ, C. de donation. ante nuptias*. Et idem Baldus, qui eam decisionem commendat, *in leg. in multis ff. de stat. hominum, in fin.* dicens notandum esse quod cæteris paribus, magis favetur Monasterio Monialium quàm virorum Religiosorum, quia Monasterium Monialium reputatur à jure locus magis pius, & pauperior, quam virorum; propter earum clausuram, & imbecillitatem in acquirendo, secundùm Cynum *in d. leg. Cùm multæ*, quod dicit menti tenendum. Citat, & sequitur Doctor Petrus à Peralta, eruditissimus Præceptor meus *in d. l. si quis, §. Si inter duos, n. 9.* Subjungens, multos dies elapsos non esse, quod istum casum habuit in contingentia facti. Hucusque Messia; qui etiam antea in *Concl. 1. n. 45.* sic ait: Et pauperibus Monialibus, magis quàm Viris, etiam Religiosis, eleemosyna est facienda, quod indigentia in Monialibus magis sit periculosa, *cap. 1. de stat. regul. lib. 6.* Et quia Viri, convenientius operari possunt, quam fœminæ, *leg. Si quis, versic. Ad filias, Cod. ad leg. Jul. Majest.* & determinat Baldus *in leg. Cùm multæ, C. de donat. ante nupt. 2. col. num. 3.* pòst Cynum *ibi in ult. quæst.* & Federicus de Senis *in consil. 182. incip. factum tale est*, & tenuit idem Baldus *in 1. lect. leg. in multis, ff. de stat. homin.* Subdens Monasterium Monialium reputari à jure locus magis pius, & pauperior. Et esse tenendum menti. Quod est in praxi notandum ad explicationem Pragmaticæ suprà citatæ, Comitiorum Madritiorum ann. 1563. die ultim. Mensis Octobris, per quem vestes ibidem prohibitæ, quæ à Judicibus condemnantur, piis applicantur locis. Et jam ita; non semel vidi Practicari. Ita ille: Et post illum invenio hanc sententiam novissimè docere etiam doctissimum, & amicissimum Franciscum Mariam Pratum *in Centuria Practicarum Observationum, Observ. 39 per totam*, cui adde Marcum Vidal *in Arca Theologiæ Moral. tit. de Legatis. Inquis. 2. n. 36.* qui citat Genuensem *in Praxi Archiepisc. cap. 57. n. 55.*

Sup. hoc in tr. c. 1. 8 Ref. 51. § Deinde cum ... in Sne.

RESOL. LXI.

Sæpius in praxi occurrit ista quæstio. An executores alicujus testamenti, vel legati, qui debent inter pauperes distribuere aliquam pecuniarum summam, teneantur eligere pauperiores?

Et idem quæritur de Confessariis, & Religiosis, qui habent à sæcularibus facultatem distribuendi aliquam eleemosynam.

Et in dicto casu, an possint Religiosi eligere Religiosos Mendicantes, vel Religiosos sui Monasterii, si distributor est Religiosus pro suis necessitatibus?

Sed quid est dicendum, quando in testamento relinquitur, ut pauperioribus detur eleemosyna, an si tantum pauperibus detur, sufficiat, ut non teneatur distributor ad restitutionem? Exp. 2. tr. 15. & Misc. 1. Ref. 39.

Sup. hac sup. in Ref. 59. §. 1. & §. 6 in Ref. seq. & in ea ... Ref. 63. ... in § Sed.

§. 1. DE hac quæstione dictum est etiam suprà in Resol. sed modò aliquid ampliùs addam. Dico igitur, quod Ildephonsus de Azevedo *cons. 24. dub. 4. n. 44.* affirmativè respondet, quam sententiam prius docuerat sapientissimus Philippus Decius *cons. 72. n. 3.* his verbis. Bona relicta pauperibus debent distribui inter illos, qui sunt pauperiores, arg. text. not. *l. si quis ad declinandam C. de Episc. & cler.* ibi *qui pauperior esse agnoscitur*; & dato quòd distributio, quæ facta esset inter pauperes, non deberet retractari, licèt alii pauperiores reperirentur, tamen peccavit ita distribuendo, &c. Hanc opinionem sequuntur etiam Feder. de Senis *cons. 95. n. 2.* Simon de Prætis *de interp. ult. volunt. interp. 1. dub. 2. num. 94.* & alii.

2. At mihi opinio contraria semper placuit, & in praxi sæpius illam consului, si quis authores, qui illam tuentur, scire desiderat, hi sunt ex Theologis Cordub. *in summ. q. 22.* novissimè noster Siculus D. Bartholomæus à S. Fausto *in speculo Confessariorum disp. 4. q. 17. n. 2.* qui citat Sylvest. Rodriquez, & Petr. à Navar. ex Jurist. Cardinal. Mantica *de conject. lib. 8. tit. 5. n. 6.* & Joann. Matienzo *lib. 5. tit. 4. leg. 14. glos. 1. nu. 12.* qui citat Barthol. *in l. unum ex familia, §. 1. de legat. 2.* & Bald. *in l. cum quidam, ad fin. eod. tit.*

3. Hinc colligo, quod qui habet facultatem distribuendi inter pauperes, potest etiam eligere Religiosos mendicantes pro suis necessitatibus, ut notat Joan. Andr. *inc. 1. in novella de testam. lib. 6.* & Imola *in l. captatoria, in fin. de leg. 3.* Undè etiam Religiosus, cui data est electio, potest bona distribuere inter Religiosos sui Monasterii. Sic Cardinal. *in Clem. 1. n. 22.* Imol. *n. 18.* & Anchar. *n. 16. de testam.* Paris. *cons. 26. n. 14. vol. 4.* Matienzo *lib. 1. Recopil. tit. 4. leg. 14. glos. 1. num. 14.* Rosella *verb. Restit. 55. num. 8.* Sylvius *ver. testam. 2. q. 2. dist. 15.* Peralta *l. unum ex familia, §. rogo, n. 7. ff. de legat. 2.* Rationes pro hac sententia videndæ sunt apud citatos Doctores.

Sup. hoc in R. 1. nec. proxim. in §. 1. paulò post init. 1 v. Undè, usque ad vers. Dico igitur, & in tr. 6 r. 9. Ref. 37.

4. Nota verò circa hanc materiam, quòd quando in testamento relinquitur, ut pauperioribus aliquid detur quamvis pauperibus detur: sufficit ut non teneatur ad restitutionem, dummodo non fuerint signati, & nominati, licèt malè fecit, qui pauperioribus non dederit, factum tamen sic tenet per executorem testamenti: sic Conradus *in suis respons. part. 5. q. 101.*

RESOL. LXII.

Solent quam plurimi in morte relinquere Confessariis aliquam pecuniarum summam pauperibus ab ipsis distribuendam, quæsitum à me fuit, an dicti Confessarii teneantur pro supradicta eleemosyna consequenda eligere pauperiores?

Idem dicendum est, quando eleemosyna fuit relicta ad fœminas maritandas.

Et an legatum relictum ad pauperes possit in unum distribui? Exp. 2. tr. 16. & Misc. 2. Ref. 19. aliàs 21.

§. 1. AFfirmativè respondet Pala Rui *rep. c. per vestras de don. inter vir. col. 356.* & saltem peccare venialiter Confessarium eligendo idoneum pauperem, si alius est pauperior, putat Jo. Valer *in suis differentiis utriusque fori, ver. electio, differ. 2. num. 4. in fine*. Idem putat quando eleemosyna fuit relicta ad fœminas maritandas.

Sup. hac ... parte in Ref. præcedenti, § 1. & 2. & præcedente in hac Ref. sup. in R. ... §. 1. & in ... Ref. 62 ... in § Inq.

2. At ego cum Illustrissimo Cardinali Francisco Mantica *de conjectur. ult. vol. lib. 8. tit. 5. n. 6.* contrariam sententiam puto esse veriorem: ejus verba sunt hæc. Notandum est, quòd is, cui committitur electio pauperum, non habet necesse eligere pauperiorem Bart. *in l. unum ex familia, §. 1. in fine, de legat. 2.* Bald. *in l. cum quidam ad fin. eod. tit.* nam locus est gratificationi, nec peccat, qui unum pauperem alteri prætulit, idem Bald. *in rep. l. 5. num. 31. ver. item quæritur, de sacros. Eccles.* Ita Mantica. Sed de hac quæstione alibi in superiori tract. latiùs dictum est: an verò legatum relictum ad pauperes, possit in unum distribui, vide Cened. *collect. 114. num. 2.* Petr. Magdalen. *de num. testium in testament. part. 2. cap. 2. n. 43.* & Aviles *in cap. 2. Prætorum, in glossa niguno, num. 3.*

Sup. hoc in R. seq. § 2. ... Imo plus, sed lege omnino.

RESOL. LXIII.

An legatum relictum, ut distribuatur pauperibus, possit distribui tantum inter duos pauperes?

Et an legatum relictum distribuendum uni pauperi possit duobus distribui? Exp. 10. tr. 11. & Misc. 1. Ref. 59.

§. 1. CAsus sunt nimis practicabiles: & ad Primum dubium affirmativè Respondeo; pro quo tamen nullum habeo Auctorem, licet diligenter exquisiverim. Moveor ad hanc sententiam tenendam ex Regula Juris apposita in sexto, quòd pluralis locutio duorum numero contenta sit. Ergo legatum distribuendum Pauperibus, sufficit, ut duobus tantùm distribuatur. Confirmatur hæc opinio variis exemplis: nam si accuso aliquem, quod adulterium pluries commisit, aut pluries injuria me affecit; intelligitur de duabus vicibus tantùm. Angelus *in lib. de Maleficiis, ad verbam pluribus*, Baldus *ad leg. Fideicommissum, §. si quis decem ff. Legat. 3.* Et si est commissa causa cum potestate citandi in locis vicinis; sufficit in duobus locis facta citatio. Rota *de rescript. decis. 27.* Et si quis omnia diligenter inspiciat, facilè inveniet, & in testamentis, & in contractibus, & in feudis usum hujus Regulæ frequentissimum esse. *Cap. 1. §. Quod autem*; & ibi Baldus *de usus feudorum*, Et ideo plerique sunt in ea sententia, ut existiment hanc Regulam habere locum, etiamsi in plurali locutione sit hæc dictio; *Omnia*: Nam si dicatur omnia, verificabitur in duobus. Zasius *ad leg. Si pluribus, n. 8.*

ff. de

ff. de legat. 1. idque admodum utile est ad salvendos testes à contrarietate, aut diversitate, si dicat unus Titium à pluribus vel omnibus esse vulneratum, & alter dicat à duobus ipsum vulneratum esse; nam, cùm dictio, *omnes*, vel pluries verificetur in duobus; dicentur. Testes istos esse concordes.

2. Nec obstet dicere, quòd si Testator usus plurali locutione, legaverit electionem servorum; non debet Legatarius contentus esse numero duorum, sed tres eligere potest, *leg. 1. ff. de optione legat.* Secundò ex eò quod pluralis locutio videtur requirere majorem numerum, quàm duorum; nam si quis dicat se testari velle coram Testibus, & in Patria, in quo jus Civile observatur, residet; intelligitur de septem Testibus sentire. Et si statutum habet, quòd propinquiores amici citari debent, pluralis hæc locutio duorum numero non est contenta, sed omnes citandi sunt, Angelus *cons. 289.* Haymo *consil.* 12. Et si Testator præcipiat hæredi, ut ponat Statuas Apostolorum in æde Sacra; non de duobus, sed de duodecim intellexisse videtur. Bartolus *ad leg. Titia, §. Bero, ff. de auro, & argento legat.* Non itaquem hæc obstant, quæ sunt, qui existimant favore ultimarum voluntatum receptum esse, ut Legatarius tres eligat, quia scilicet in Testamento largior interpretatio fieri debet, *leg. in testamentis, ff. eod.* Albericus, Bartolus, Accursius, & alii *in d. leg.* 1. Verùm nemini etiam in Testamentis, quod minimum est, deberi, *d. leg. nummis*, & in his pluralem locutionem duorum numero contentam esse, *leg. Fideicommiss. §. Si quis decem, ff. de legat.* 3. Undè alii existimant, quòd Testator ibi legavit electionem servorum, qui servi debent unum servum, vel unum equum, vel rem aliquam aliam Legatario optare, tunc enim eligit Legatarius tres de familia Testatoris servos, qui eligent unam illam rem, & ideò tres, quia si discordant, statur majori numero. Quæ solutio, etsi tutior sit, videtur tamen manifestam vim verbis legis adferre, quæ loquitur de electione servorum: & ideo fortè dici posset, quod tres quidem eligi ex quibus tamen unum neque optimum, neque pessimum, sit habiturus, *leg. Legato generaliter ff. de Legat.* 1. Secunda quoque dubitatio non movet, quia quod de legato imaginum ex Bartolo adducitur, verisimilitudine ex mente Testatoris desumpta defenditur; qui cum locutus est de Apostolis, & Christo; censetur de omnibus intellexisse, qui sicut in vita separati ab eo non fuerunt, ita eos censetur conjungere voluisse; Sic quod statutum loquens de proximioribus requirit citationem omnium, locum habet quando omnium interest dumtaxat; ut fit in causa homicidii Parentis, quod ab omnibus accusari potest; quia injuria facta uni ex familia, omnibus facta esse censetur; & ita in eo casu Angelus respondit, *consil.* 289. Sic, & adversus aditionem, si petitur restitutio, omnes Creditores citandi sunt, quia ex eo lædi possent. Auth. *si omnes Cod. ut de hæred. se abstineant.* Alioqui certè, cessante interesse, statutum requirens consensum propinquorum in actu mulieris, vel alterius, duorum numero continetur. Guido Papa *cons.* 131. Faber *in §. Ex non scripto Inst. de jure naturali.* Quandocumque autem lex nominatim majorem numerum requirit; regula nostra locum non habet. Joannes Monachi hic; ut in Testamentis; quemadmodum dicimus, quòd argumentum à contrario sensu non procedit, quando lex expresse disponit contrarium. Imò plus addit Martinus de San Joseph *in Monitis Confess. tom. 1. lib. 2. tract. 40. num. 3.* ubi hæc asserit; (Quando el Testador dexa cierta cantidad para que su testamentario lo reparta entre pobres, no podrà darlo à un pobre solo, sino que lo he de dividir entre muchos: Bien es verdad, que juzgo probable la opinion contraria cum Paulo de Castro, *leg. Cum quidam, num. 4. ff. de Legat. 2. & leg. unum ex Familia, §. Sed si uno, ff. eodem,* & Antonio Gomez *leg. 40. Tauri, num.* 48. en especial en algun caso particular de la necessidad de Pobre à quien tenia obligacion el Testador, de cuya voluntad se puede presumir, que si lo advirtiera le mandara dar todo el legado; quia id dispositum censetur, quod interrogatus Testator, vel id advertens disposuisset. Gloss. *fin. leg. tale pactum, ff. de pactis*, & multis citatis Tiraquell. *in leg. Si unquam in Præfatio, num. 56. Cod. de revocand. donationib.* Menoch. *de Præsumptionib. lib. 4. præsump. 26. num. 8. & 21.*) Hucusque Martinus.

Sup. hoc in hac Resol. præcitata.

3. Nec adversus superius dicta obstant Doctores, asserentes, legatum distribuendum pauperibus, esse distribuendum multis pauperibus, ut loquitur Martinus, *ubi suprà*, & alii: nam respondeo, quòd nobis non contradicunt, quia hæc dictio, *Multi*, verificatur non solùm in tribus, sed etiam in duobus, ut patet *ex leg. 1. §. Hoc rescriptum*, & ibi Bartolus *ff. ad S. C. Syllanum, §. fin. Instit. de jure personarum, gloss. verb. per multos, in cap. ad nostram, de rebus Eccles. non alien.* Decius *cons. 429. num. 18. tom. 4.* Natta, *cons. 649. num. 12. tom. 4.* Rolandus a Valle, *cons. 54. nu. 2. & seq. lib.* 1. Hondedeus, *cons. 102. num. 21. vol. 1.* Menochius *cons. 51c. num.* 12. Et ne deseres, videre Marium Antonium *var. Resol. lib. 1. resol. 109. num. 37.* ubi ex multis probat; quòd dictio, *Multi*, verificatur etiam in duobus ex ratione à me superiùs adducta, quod pluralis locutio duorum numero est contenta.

4. Ad secundum dubium superiùs positum etiam affirmativè respondeo, & ita respondet dictus Martinus de San Joseph *loc. cit. num. 4.* sic asserens: (Pero, si en el Testamento se mandò dar cierta cantidad de maravedis a un pobre, sin señalarle; podrà el Albacea, ò heredero repartila entre dos pobres, por *leg. unum ex familia, §. Sed & si fundum ff. de Legat. 2.* donde claramente se decide, que *si habeo potestatem à Testatore eligendi unum ex familia, possum eligere duos*, y por este texto dixe Bartulo *ibidem*, que se puede hazer lo dicho; à quien siguen los modernos, teste Segura *ibi, num. 156.* Padilla *ibidem, vers. Duos de familia num. 4.* & ibi Palaus de Castro, *vers. Duos* Sarmiento, *lib. 8. Select. supra dict. leg. cum quidem num.* 12. Anton. Gomez, *leg. 48. Tauri, num.* 48. y es comun: y añade Gomez, que el Comissario, à quie dieron comission para mejorar uno de los hijos, ò descendentes, puede mejorar dos. Ita ille. Notentur hæc omnia, quia in Auctoribus non inveniuntur passim obvia.

RESOL. LXIV.

An distributor eleemosynæ ex testamento possit partem sibi applicare, si verè pauper est?

Et notatur, quod si à Confessario imponatur in pœnitentiam, ut quis aliquid in pauperes distribuat, non possit satisfacere subveniendo sibi, & si possit subveniendo consanguineis. Ex p. 5. tr. 8. Res. 38.

§. 1. POsse docet Sanchez *in summa lib. 6. cap. 11. num. 55.* nisi testator conscius illius paupertatis ipsum nominasset ad distribuendam eleemosynam inter pauperes, & ideo affirmativam sententiam putat esse veram, quando vel paupertas executoris testamento condito supervenit, vel si tempore testamenti aderat, ignota erat testatori. Ratio hujus limitationis est, quia cùm paupertas executoris erat cognita testatori, est satis verisimile fore, ut si testator vellet partem eleemosynæ applicari ipsi executori jussò distribuere, id applicaret. Ita Sanchez. — Sup. hoc Sanctius sic relatores, in tomo. tr. 9. R. 38 [illegible] & sequens [illegible] in Ref. 37. cursim ad illud.

4. Sed hæc limitatio displicet, & meritò, Joanni Sancio *in Select. disp. 14. num.* 18. quia in tali casu testator potuit vel ob pudorem, vel ob oblivionem, partem eleemosynæ supradicto executori non legare, qui cùm expressè non sit exclusus, & aliàs pauper sit, jus ad eleemosynas habebit cum cæteris pauperibus. Dicendum est igitur absolute integrum esse executori testamentario, cui imperatum esset summam aliquam inter pauperes distribuere, sibi si verè pauper sit, sicut aliis pauperibus applicare, quicquid in contrarium asseret Sanchez, & ita nostram sententiam præter Sancium, docet etiam Ledesma *in summa tom. 2. tract. 4. cap. 3. conclus.* 15. ubi sic reddit rationem. (Porque por encomendarle el repartir la limosna, no es justo el excluyrle della, si el en realidad de verdad era pobre, lo qual se entiende aunque el testador supiesse que era pobre. Declaremos me esto, el tal testador tan solamente pretendio hazer una obra de limosna, y esta obra de limosna se halla muy bien, aplicandose è si la limosna, pues es pobre, luego cumplese muy bien con lo que mandò el testador.) Ita ille, & ego.

3. Notandum tamen est hic cum Castro Palao *tom. 1. tr. 6. disp. 2. punct. 14. num.* 10. & Suarez *disp. 7. sect. 1. num. 9.* quòd si à Confessario imponatur in pœnitentiam, ut quis aliquid in pauperes distribuat non posse satisfacere subveniendo sibi, etsi possit satisfacere subveniendo consanguineis, quia talis subventio sibi facta esset contra intentionem Confessarii, eo quòd non sit pœnalis, quæ ad pœnitentiam requiritur. — Sup. hoc sup. in Ref. 41 cursim post me. — Probis consanguineis in tom. 1. tr. 6. R. 30. §. Tertiò infertur, & in alio §. quo etc.

RESOL. LXV.

An qui habent licentiam petendi eleemosynam, possit hoc jus alteri locare? Ex p. 10. tr. 11. & Misc. 2. Res. 41.

§. 1. AFfirmativè respondet Henriquez *in Summa, lib. 7. cap. 45. num. 5.* ubi sic ait: Habens justam licentiam, & jus uno anno petendi eleemosynas per se, vel per alios; si id jus locavit alteri, quidam cogunt id quasi turpe lucrum reddi pauperibus, aut componi pro eo re. Quæ sententia non est certa; quia expresso jure non prohibetur locare; nec fit inhabilis ut pretium locationis recipiet. Ita ille.

ille. Et post illum novissimè Martinus de San Ioseph *in monita Confess. tom. 1. lib. 2. de eleemosyna, tract. 8. num. 3.* sic asserens: (Quando ay licencia para pedir limosna para el edificio de algun Convento, ò para otra obra pia, es licito arendar à un tercero el derecho y accion, que tenia el que sacò la licencia para pedir: porque aqui no se vende cosa espiritual y assi es licito, que los Prelados de las Religiones, que tienen proprios, para animar à los Religiosos, à que pidan con diligencia las limosna para la Communidad, y à que remedien las necessitades particulares proprias, se concierten con ellos, que traygan tanto al Convento, y que lo demas que allegaren, sea para sus usos licitos: lo qual se prueba del Derecho *argum. leg. si tibi rem 13. ff. de rescript. verb.* Hæc Martinus. Et hoc ultimum scio in Praxi exercuisse superiores eujusdam Religionis: quod licet non damnem, non tamen approbo; quia præbetur subditis ansa petendi eleemosynas nimis importunè.

R E S O L. LXVI.

An liceat exponere sacras Reliquias videndas, vel tangendas, ut magis eleemosynæ accrescant?

Et cursim docetur absque simonia sacras Reliquias distrahi non posse pecuniis. Ex part. 10. tractat. 16. & Miscel. 6. Res. 73.

§. 1. NOn desunt Doctores, qui censent, si ex præcipua intentione quæstus id facias, te mortaliter peccare: sic Navarrus *cap. 17. num. 169. vers. 62.* Armilla *verb. Reliquia, num. 1.* & Tabiena *ibi*: Philiarch. *d. cap. 9. ad finem*, Azorius *lib. 9. cap. 8. quæst. 7.* Grassius *2. part. decis. lib. 2. capit. 14. num. 17.* Moventur *ex cap. fin. de Reliq. & venerat. Sanct.* ubi mandatur, ne Reliquiæ exponantur venales Clarius Trident. *sess. 25. cap. 2.* ubi dicit in Reliquiarum veneratione omnis turpis quæstus eliminetur. Ergo prohibet hujusmodi quæstum tanquam turpem. Et hanc sententiam præter Doctores citatos tenet novissimè Pater Ferrandus *in Disquis. Relig. lib. 1. cap. 10. art. 2.* ubi, me citato, sic asserit. Absque simonia SS. Reliquias distrahi pecuniis non posse docent vulgò Theologi ad unum omnes, nullo enim pretio sunt æstimabiles utpotè suo modo spirituales (ut loquitur Suarez acutè, & doctè) quia partes sunt hominis sancti, qui fuit templum vivum Spiritus Sancti. At in hoc argumento pluribus tractando sunt Theologi, & Jureconsulti doctissimi, quos, dum tibi per otium licebit, ac lubebit, non erit infructuosum consulere, unum tamen placet hic te monere, videlicet, reliquis etiam aliquo modo dici vendi, ut ex Abbate jampridem observarunt laudati scriptores, quando exponuntur publicè adorandæ propter bonum quæstum, & ut inde copiosiores eleemosynæ colligantur potius, quam ut ad pietatem populus magis magisque accendatur, nam quando spectatur lucrum, tanquam finis principalis, & pretium rei spiritualis, non velut stipendium laboris pro reliquiarum exhibitione suscepti: vel tanquam eleemosyna gratia à fidelibus oblata, tùm in symoniæ crimen incurritur. Secus autem si aliorsum, verbi gratia, ad Gloriam Dei, Sanctorum venerationem, Christianæ plebis solatium; deinde ad aliquam corporis sustentationem ea SS. Reliquiarum exhibitio refertur. Hinc tamen ævi nostri Apostatæ (Huguenotos intelligo Ecclesiæ desertores) sive per fas, sive per nefas sumpserunt occasionem venerabilium reliquiarum cultum vigilanti animo, ac stylo traducendi. In quibus non ultimus fuit excucullatus Lutherus, cujus hæc puta, putaque mendacia, & meræ nugæ sunt. Undecima Anti-Christi facies est, reliquiarum veneratio; bellua planè, & lucri feracissima facies. Hucusque Ferrand.

Sup. hoc in to. 3 tr. 1. Ref. 77. §. Verum, post med.

2. At ego puto magis probabiliter in tali ostensione reliquiarum gravem culpam non committi, ratio est, quia ostensione reliquiarum solum intendis excitare videntes ad eleemosynas largiores concedendas non tamen illos ad eas obligare. Ergo reliquias non venaliter ostendis; quia ad venalem ostensionem intercedere debebat mutua ostendentis, & viventium obligatio; At in supradictis textibus solum venalis quæstus prohibetur. Ergo illa ostensio, quæ venalis non est prohibita. Dices in Trident. non solùm venalem quæstum, sed quemlibet turpem prohiberi; at velle ostensione Reliquiarum largiores eleemosynas recipere, est turpis quæstus, ergo hic prohibetur. Respondeo in re non esse turpem quæstum, cùm nulla largienti eleemosynam obligatio imponatur; sed fieri turpem ex intentione: Concilium autem prohibet quæstum in se turpem, qualis erat venalis, non illum qui solum ex antecedenti, & extrinsecè fit turpis. Quod inde constat; quia Concilium non intendit novam prohibitionem inducere, sed antiquam revocare. Inquit enim: Omnis turpis quæstus eliminetur, idest omnis, qui in se turpis fit, & prohibitus, eliminetur. Antiquitus autem solùm venalis quæstus prohibitus erat, ex dicto *c. fin.* Ergo à Tridentino hic est solùm prohibitus. Adde, solum esse prohibitum turpem quæstum, qui graviter turpis sit; at acquirere eleemosynas gratia oblatas media Reliquiarum ostentatione, non est quæstus turpis saltem graviter: quia non videtur graviter offendi Religio, ex eo quod ostensione Reliquiarum temporale lucrum consequi intendas. Sat est si leviter offendatur: imò si talis temporalis acquisitio non esset per ostensionem Reliquiarum principaliter intenta, sed secundariò, nulla ibi adesset turpitudo. Et ita nostram sententiam tenet Sanchez *in Summa, tom. 1. lib. 2. cap. 43. num. 22.* & post illum Castrus Palaus *tom. 2. tract. 8. disp. 1. punct. 17.* quibus adde etiam P. Baldellum *in Theol. mor. tom. 2. lib. 3. disp. 17. num. 22.*

TRACTATUS OCTAVUS DE CONSECRATIONE EPISCOPORUM.

RESOLUTIO PRIMA.

An consecratio Episcoporum sit Ordo?
Et opinio negativa affertur. Ex p. 12. tr. 1. Ref. 1.

Sup. hoc proposito dubio in tom. 3. tr. 3. R. 31. [illegible]

§. 1. MAteria hujus Tractatus non solùm Romæ, sed etiam ubique terrarum est satis practicabilis; ideo visum est ad communem utilitatem, particularem de illa tractatum perficere, & varias difficultates circa illam hinc inde apud Auctores dispersas, Simul magis latè, & clarè, non sine magno labore, in unum disponere, & ideo ad dubium propositum negativè respondent aliqui, ut D. Thomas *in 4. dist. 24. q. 1. art. 2. q. 2.* cui adde D. Antonium *3. p. tit. 4. cap. 6.* S. Bonaventuram *in 3. dist. 24. 2. p. tit. 2. q. 3.* Capreol. *ibid. dist. 25. q. 1. art. 2. ibid.* Dezam *dist. 23. quæst. 2.* & Riechardum *ibid. art. 3. q. 3. ad prim. & art. 5. qu. 1.* Bartholomæum à Ledesma *de Sacramento Ordinis, dub. 5. 8. 9. & 10. & in dub. 5.* Sunt etiam ejusdem opinionis nonnulli Canonistæ Panormitanus *cap. ex litteris de excessibus Prælatorum*, Torrecremata *in cap. Cleros dist. 21. n. 16. & 17.* Covarruvias *lib. 1. var. res. c. 20. num. 15.* & è Summistis Sylvester *in verb. Ordo 1. q. 1. dub. 3.* apud Rosell. *Ordo 1. num. 4.* Tabiena *ver. Episcopus q. 8. punct. a. 3. ad finem*, Idem docet Sotus *in 4. dist. 24. q. 2. art.* a Nugnus *in 3. p. tom. 2. q. 80. art. 5.* Candidus *tom. 4. disp. 4. art. 1. dub. 2. & alii* asserentes Episcopatum, prout superadditum Sacerdotio, esse Ordinem.

2. Probatur hæc opinio. Primò, quia Episcopatus, prout à simplici Sacerdotio distinctus, non est potestas ad consecrandum, neque administrandum Sacerdoti consecranti. Secundò, quia aliàs essent octo Ordines Ecclesiastici. Tertiò, quia aliàs Episcopatus, ut distinctus à Sacerdotio, imprimeret peculiarem characterem. Quartò, quia unus Ordo non dependet ab alio, quantum ad necessitatem Sacramenti; ita quod non est necessarium simpliciter suscipere priorem ad susceptionem posterioris: etenim si quis susciperet Presbyteratum absque Ordine Diaconatus, verè ordinatur ad Sacerdotium, licèt peccet, ut patet extra *de Clerico per saltum promoto*. At si quis ordinetur, seu consecretur in Episcopum sine Sacerdotio, nihil fit: ergo signum est quod Episcopatus non est Ordo per se distinctus à Sacerdotio, quia tunc sine aliis Ordinibus posset recipi, & tamen non recipitur. Quintò, Sacramentum Ordinis confertur in Sabbathis quatuor temporum, Episcopatus verò non nisi diebus Dominicis: ergo apparet non esse Ordinem propriè dictum, sicut alios septem, quia eodem tempore conferretur. Sextò, in tota Episcopi Consecratione nulla apparet forma, nec materia Sacramenti, sive spectes unctiones, sive traditionem baculi, & impositionem mitræ, & alias cæremonias: ergo non est Sacramentum. Septimò, & hæc est efficacior ratio, quæ adduci possit. Communis, & antiqua traditio Ecclesiæ habet, quod sint tantum septem Ordines sacri Ecclesiastici: ergo Episcopatus non est Ordo sacer. Octavò, omnis Ordo sacer ordinatur ad Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum; hic enim est actus excellentissimus super omnes: at Ordo Episcopatus non ordinatur ad actum Eucharistiæ, ergo.

RESOL. II.

Opinio affirmativa adducitur; & probatur Episcopatum esse verum Ordinem. Ex p. 12. tr. 1. Ref. 2.

Olim in 12. p. tract. 1. Ref. 2. [illegible]

§. 1. HIs tamen non obstantibus, licet ego olim huic sententiæ adhæserim, tamen modò affirmativæ sententiæ adhæreo, quam tuentur communiter Neoterici, ut Isambertus *in 3. p. tom. 3. de Sacramento Ordinis, disp. 1. art. 3.* Petrus Soto *lect. 4. de Sacramento Ordinis*, Becanus *cap. 26. q. 3.* Tannerus *tom. 4. disp. 7. q. 2. dub. 1.* Vasquez *disp. 240. c. 4.* Hurtadus *diffic. 7.* Gerunda *in Episcopo to. 2. lib. 8. disp. 6. cap. 3. num. 4.* Medina *lib. de Cœlibatu cap. 16.* Cajetanus *tom. 1. opuscul. tract. 10.* Martinus Fornarius *cap. 1. de Ordine*. Bellarminus *lib. 1. de Sacramento Ordinis cap. 5.* Valentia *in 3. part. disp. 9. q. 1. punct. 4. §. Secundum controversum*, Emmanuel Sà *verb. Ordo, n. 7.* Gabriel Vasquez *tom. 3. in 3. part. disput. 240. cap. 3.* Ægidius Coninch *de Sacram. disp. 20. dub. 2.* Toletus *lib. 1. Summa cap. 71.* Domitius Chamerota *tract. de Sacram. tract. 1. de Ordine sacro, cap. 1. dub. 3.* Paulus Layman *Moral. Theologia, lib. 5. tract. 9. cap. 7. in fine, & cap. 4. nu. 3.* Marchinus *de Sacram. Ordinis, tract. 1. part. 1. cap. 11. nu. 3.* & ex Canonistis Glossa *in Proœmio §. verb. Episcopus*, Abbas *cap. Aqua, de Consecratione Ecclesiæ*, & alii, tum hic, tum in *c. Cleros dist. 21. & in cap. perlectis dist. 25.* Navarrus *in Manual. cap. 22. nu. 18.* Cardinalis Tuschus *verb. Ordo, conclus. 299. n. 10.* allegans Bartolum *in l. 1. §. Si quis, ff. de appellat.* & ex Theologis veteribus Scotus *in 4. dist. 24. art. 2.* Durandus *q. 6. n. 8.* Major Almayn *eadem dist. 24.* Altisiodor. *lib. 4. Summa, cap. de Sacramento Ordinis*.

2. Probatur hæc opinio, primò ex sacris litteris 1. ad Timoth. *Noli negligere gratiam, quæ data est per tibi Prophetiam cum impositione manuum Presbyterii*, Et 2. ad Timoth. 1. *Admoneo te, ut resuscites gratiam Dei, quæ est in te per impositionem manuum mearum*. Ex quo utroque Scripturæ loco sic conficitur argumentum illud, quod ait ibi Apostolus se dedisse Timotheo *per manuum impositionem*, est quidam *Ordo Ecclesiasticus* propriè dictus, quia Trid. *sess. 23. cap. 3.* ex hoc utroque loco probat Ordinem esse Sacramentum, & proindè id cui Tridentinum ait apud Apostolum ibi convenire rationem Sacramenti, debet esse Ordo Ecclesiasticus propriè dictus; aliàs nulla, & vana esset talis probatio: atqui illud, quod Apostolus duobus illis locis ait se dedisse Timotheo *per manuum impositionem*, est dignitas Episcopalis, seu Episcopatus, ut interpretantur S. Chrysostomus *hom. 13. in prima Epistola ad Timotheum*, Theophilactus, S. Anselmus, & S. Thomas ad priorem locum: Igitur Episcopatus est quidam Ordo Ecclesiasticus propriè dictus. Similiter probatur ex eodem Tridentino *cap. 4.* ubi consecrationem Episcoporum vocat Ordinationem. Similiter ex eo, quod ibidem *Can. 6.* definit esse Hierarchiam in Ecclesia, quæ constat ex Episcopis, Presbyteris, & Ministris: nam omnis, & quilibet gradus, seu status componens essentialiter Hierarchiam Ecclesiæ, est Ordo Ecclesiasticus propriè dictus; quia Hierarchia Ecclesiæ nihil est aliud quàm quædam subordinatio ministrorum Ecclesiæ, secundum quam alii aliis præficiuntur in administrandis rebus divinis: atque Episcopatus ingreditur essentialiter tanquam nobilissimum quoddam membrum Hierarchicum Ecclesiæ, ut patet ex *cit. can. 6.* Ergo Episcopatus est Ordo Ecclesiasticus propriè dictus.

3. Probatur secundò ex Pontificibus, qui vocant Episcopatum Ordinem, sic Anacletus *epist. 3. cap. 1.* Cajus Papa in enumeratione Ordinum illum recipit, dicitque duos esse Ordines Sacerdotum in Ecclesia, Majorum scilicet, id est, Episcoporum, & Minorum, id est simplicium Sacerdotum, vide S. Epiphanium *hæresi 75.*

4. Probatur tertiò ex rationibus: Ordo enim propriè dictus, est potestas, seu gradus secundum quem alius est alio superior, vel inferior in ordine ad conficiendum Sacramentum Eucharistiæ in altari: atqui Episcopatus constituit hominem aliis Superiorem, etiam in ordine ad conficiendum Sacramentum altaris: nam etsi quatenus condistinguitur à Presbyteratu, non ordinetur per se ad consecrandum Christi Domini Corpus, & ejus Sanguinem, sed potestatem illud consecrandi supponat: nihilominùs tamen ordinatur ad illud, in quantum per hujusmodi gradum, ita homo aliis Superior constituitur, ut possit illis dare potestatem consecrandi Corpus, & Sanguinem Christi Domini in altari: quia proprium Episcoporum est generare, seu creare Sacerdotes, & hoc illis competit: ergo Episcopatus erit Ordo Ecclesiasticus propriissimè dictus. Major habetur ex dictis, & confirmatur amplius ex eo, quod Trident. *sess. 23. cap. 2.* significet diversos ministrorum Ordines, ideo fuisse in Ecclesia institutos, ut ex instituto inservirent Sacerdotio: & proindè

cùm

cum dignitates, & officia gradus rectè definiuntur per habitudinem ad proprios suos fines, sicut, & potentiæ per ordinem ad proprios suos actus, & objecta; etiam Ordo Ecclesiasticus propriissimè dictus rectè definietur per respectu ad celebrationem, seu confectionem Corporis, & Sanguinis Christi Domini in altari; quæ propriè competit Sacerdoti. Deindè ubi est distincta materia, & distincta forma, ibi est distinctum Sacramentum: sed Ordinatio Episcopi habet distinctam formam à forma Sacerdotali, ut constat ex Pontificali, habet item distinctam materiam. Denique ab ipsa Ordinis definitione validum sumo argumentum, Ordo est signaculum quoddam per quod spiritualis potestas traditur ordinato: sed ordinatio Episcopi est signum factum, per quod ordinandi, & confirmandi potestas illi tribuitur: ergo ordinatiò Episcopi est verus Ordo. Et tandem Concilium Tridentinum *sess.23.c.3.* quam post docuit sacram ordinationem esse Sacramentum, id probat *ex cap. 1. epist. 2. ad Timotheum*, ubi de ordinatione Timothei in Episcopum Divus Paulus agit: ex quo rectè colligitur Concilium velle ordinationem Episcopi esse verum ordinis Sacramentum.

5. Confirmatur hæc opinio auctoritate SS. Patrum, & primò S. Dionysius *cap.5. Ecclesiastica Hierarchia*, describit tres Ordines sacros propriis eorum actibus, Pontificum, Sacerdotum, Diaconorum. S. Leo *epist.84. cap.4.* dicit Subdiaconatum esse Ordinem quartum, Diaconatum tertium, Presbyteratum secundum, Episcopatum primum. Et *epist.81. cap.1.* Ordinationem Pauli, & Barnabæ, quæ scilicet fuerunt consecrati Episcopi, *Act. 13.* benedictionis Sacramentum vocat S. Greg. *lib.4. in 1. Reg. c.5.* Unctionem ejus, qui in culmine ponitur Sacramentum esse asserit: Gelasius *cap. Diaconos dist.93.* Episcopatum, & Sacerdotium primos Ordines vocat Concilium IV. Carthaginense, *cap.2.* describit ordinationem Episcopi, sicut in sequentibus Presbyteri, Diaconi, & aliorum.

6. Nota, quod per hæc scripta inveni Joannem Antonium Delphinum Theologum Franciscanum in illo erudito tractatu *de Ecclesia libro 2*, per plures paginas docere Episcopatum stricto modo non esse Ordinem, sed alii, ut supra visum est contrariam tenent sententiam, quam etiam tuetur Franciscus Sylvius *in Additionibus ad 2. part. qu. 40. art. 3.*

R E S O L. III.

Dissolvuntur argumenta adducta pro prima sententia. Ex p. 12. tr. 1. Res. 3.

§. 1. Dico igitur, quod Episcopatus, prout à simplici Sacerdotio distinctus, & ipsi superadditus, est gradus quidam, & potestas in Ecclesia Dei, ritu Ecclesiastico, & modo stabili collata in ordine ad sacrificium Missæ, nempe ad efficiendos Sacerdotes potentes in Altari sacrificare, & alios ministros sacrificio Missæ deservientes. Ergo verè, & strictè est ordo Ecclesiasticus. Ex quo patet responsio ad primam rationem adversariorum. Ad secundam respondemus, quòd quamvis Episcopatus, prout à simplici sacerdotio distinctus sit ordo Ecclesiasticus; non tamen sunt octo ordines, quia ut sic distinctus, non est ordo totalis totaliter distinctus à simplici Sacerdotio, sed tantùm partialis ab ipso particulariter distinctus, quia ex Episcopatu, ut sic, & ex simplici Sacerdotio, integratur, & perficitur unum Sacerdotium; quia Episcopatus, ut distinctus à simplici Sacerdotio, est ordo complens, & perficiens ordinem Sacerdotii, eo modo, quo potestas absolvendi à peccatis superaddita potestati consecrandi, complet, & perficie simplex Sacerdotium; quia sicut potestas absolvendi, ita necessariò ex institutione Christi præsupponit potestatem consecrandi, ut hac non præsupposita, nequeat illa valide conferri; ita etiam potestas efficiendi Sacerdotes ita necessariò præsupponit ordinem, & potestatem simplicis Sacerdotii, ut hac non præsupposita, nequeat illa valide conferri; quia Episcopus est Sacerdos perfectus, fœcundus, & potens alios Sacerdotes creare; & ideò Episcopus comparatur cum simplici Sacerdote, sicut vir perfectus potens generare cum juvene nondum potente.

2. Et ad tertiam eadem proportione respondemus, per Episcopatum imprimi characterem, partialiter distinctum a charactere Sacerdotis ad absolvendum à peccatis, & charactere ad consecrandum: ex quibus tribus, quasi ex partibus integrantibus, integratur unus totalis character Sacerdotis perfecti, Ita tamen ut character ad efficiendos Sacerdotes nequeat valide imprimi, non præsuppositis duobus primis; sicut neque character ad absolvendum, non præsupposito charactere ad consecrandum, quamvis omnes hi tres possint imprimi absque characteribus inferiorum Ordinum. Et hæc omnia docet Ochagavia *de Sacram. tract. de Ordine, quæst. 6. num.6. cum seqq.* Et post illum Hurtadus *tract. de Ordine, diffic.3.* cum aliis ubi suprà. Alias responsiones ad supradicta argumenta, ex inferiùs adducendis invenies.

R E S O L. IV.

Quid dicendum de Patriarchatu, Archiepiscopatu, item de Cardinalatu, & Papatu?

Et Explanatur, quod Ordo Episcoporum est quadripartitus, sive quatuor gradus habet, hi sunt Patriarcha, Archiepiscopi, Metropolitani, & Episcopi, quod attinet ad Archiepiscopatum, & Patriarchatum, hi non sunt Ordine distincti ab Episcopatu.

Sed Cardinalatus non est Ordo Ecclesiasticus. Ex p. 12. tract. 1. Res. 4.

§. 1. Respondeo, Archiepiscopatum esse omninò eundem ordinem, ac Episcopatum; quia Archiepiscopus est verè Episcopus, nihil Ordinis habens supra Episcopum, sed aliquid tantùm superioritatis. Et idem est de Patriarchatu; quia Patriarcha est Episcopus, qui est Princeps Episcoporum, & Archiepiscoporum. Cardinalium verò non esse Ordinem Ecclesiasticum, quia non est potestas in ordine ad sacrificium Missæ, quamvis sit dignitas dignitate Episcopali superior quoad universalitatem regiminis; quia Cardinalis suo consilio juvat Pontificem ad regendam universalem Ecclesiam. [illegible]

2. Dicendum est itaque, quod Ordo Episcoporum est quadripartitus, sive quatuor gradus habet; hi sunt Patriarchæ, Archiepiscopi, Metropolitani, & Episcopi, vide Granadum *1. p. Decretal.* Hi gradus non distinguuntur intrinsecè ratione alicujus interioris potestatis, sed tantum extrinsecè, respectu facto ad Ecclesias, quas Episcopi regunt, & personas, quibus præsident, & præferuntur. Accipe quæ de iis ab Isidoro Hispal. *lib.7. etym. cap.12.* traduntur: Ordo (ait) Episcoporum quadripartitus est, idest, in Patriarchis, Archiepiscopis, Metropolitis, atque Episcopis: Patriarcha, lingua Græca, Summus Patrum interpretatur, quia primum post Apostolorum tenet locum; & ideò quia summo honore fungitur, tali nomine censetur, sicut Romanus, Antiochenus, Alexandrinus (cui adjungi debet modo Hierosolymitanus, & Constantinopolitanus (Archiepiscopus Græco interpretatur vocabulo, quod sit Summus Episcoporum, idest, Primas tenet enim vicem Apostolicam, & præsidet tam Metropolitanis, quàm cæteris Episcopis, Metropolitani autem, à mensura Civitatum vocantur; singulis enim provinciis præminent, sine quibus nihil reliquis licet agere Episcopis: Sollicitudo enim totius Provinciæ Archiepiscopis commissa est. Hæc Isidorus.

3. Ex quibus quidem verbis constat Archiepiscopum, & Metropolitanum sola voce, & quodam respectu distingui: Dicuntur enim Archiepiscopi, qui universitati Episcoporum in aliqua Regione præsident, sive Regio illa plures Provincias, & diversa etiam Regna contineat, sive unam tantum Provinciam; Metropolitanus autem, qui tantùm in una Provincia, in qua plures sunt Episcopi, præsidet, & ordinariè residet in Civitate principaliori, quæ à medio dicitur Metropolis, modo autem ista duo confunduntur, & pro iisdem supponuntur. Et hæc omnia docet Marchant. *in Tribun. Sacram. tom.3. tract.7. tit.2. quæst.4.* Idem docet Villalobos *tom. 5. tract. 11. difficult. 2. num. 9.* (Tambien (ait) ay en la Iglesia Arcobispos, que se llaman Metropolitanos, que presiden à muchos Obispos, como se ve en la Iglesia, y consta del derecho, y ay Patriarcas, que se llaman Primados, que son superiores à los Arcobispos, como se ve tambien en derecho. Mas los destos non son verdaderamente Ordenes: y lo mismo se hade dezir del Papa, y assi quando se eligen, no le consagran de nuovo; que el ser Papa, es ser Obispo supremo, como dize Soto, y en las Bullas se llama Obispo, y añade Soto, que los Cardenales no tienen orden de derecho divino instituydo distinto del de los Sacerdotes, y Obispo, sino introduzido por derecho Pontificio: y llamanse Cardenales, esto es, principales, ora sean Obispos, ò Diaconos, y les pertenece la elecion del Summo Pontifice de derecho.) Meritò igitur dixit Dicastillus *de Sacrament. tom. 2. tract. 6. disput. 6. dub. 4. num. 43.* Quod attinet ad Archiepiscopatum, & Patriarchatum, & Papatum, hi non sunt Ordines distincti ab Episcopatu, quia Archiepiscopus, & idem est de reliquis, est merè Episcopus, nihil ordinis habens supra Episcopum, sed aliquid superioritatis in ordine ad regimem, & gubernationem. Itaque Archiepiscopus est

quasi Princeps Episcoporum, & Patriarcha Princeps Archiepiscoporum, & Episcoporum, & Summus Pontifex omnia Patrum Pater. Ita Dicastillus cui adde Aversam *de Sacram. Ordines, p. 1. sect. 9.* qui docet Papatum non esse specialem Ordinem, & Sacramentum, sed fuisse institutum à Christo, & primò collatum Petro, & institutum, ut deinceps jure ordinario in perpetuum retineretur per successorem unius Pontificis post alium, cum amplissima potestate in totam Ecclesiam, omnesque Fideles; ut patet, & docent Doctores in Tractatu de Pontifice.

RESOL. V.

An consecratio Episcopalis sit verè Sacramentum? Et opinio negativa adducitur. Exp. 12. tr. 1. Res. 5.

§. 1. Est magna difficultas, an ordinatio Episcopi, ut distincta ab ordinatione Presbyteri, & ipsi superaddita, sit Sacramentum novæ legis. Et negativè respondet D. Thomas *in 4. dist. 24. quæst. 3. artic. 2. quæst. 2. ad 2.* ubi sic ait; Ad secundum dicendum, quod Ordo secundus quod est Sacramentum imprimens characterem, ordinatur specialiter ad Sacramentum Eucharistiæ, in quo ipse Christus continetur, quia per characterem ipsi Christo configuramur. Et ideo, licèt detur Episcopo aliqua potestas spiritualis in sui promotione respectu aliquorum, non tamen illa potestas habet rationem characteris, & propter hoc Episcopatus non est Ordo, secundum quod Ordo est Sacramentum.) Ita Divus Thomas cui adde Richardum *in 4. dist. 24. art. 5. quæst. 1.* Bonavent. *art. 2. quæst. 3.* Albertic. *art. 39.* Ferrarien. 4. *contra Gentes, cap. 76. §. ad evidentiam Ledesmam in 4. 2. quæst. 44. art. 5.* Azor. *tom. 2. lib. 3. cap. 27. quæst. 3.* optimè id comprobantem, & fideliter referentem omnes Summistas antiquos Angelum, & Sylvestrum, Armillam, Tabienam, Rosellam; & alios, solventem omnia facili negotio, quæ Juris Canonici Interpretes obiiciunt. Dicendum est igitur secundùm Divum Thomam Episcopatum non esse Ordinem Sacramentalem, sed esse Ordinem Hierarchicum, quatenus Ordo dicitur officium quoddam respectu quarundam actionum sacrarum, & sic non imprimere characterem. Quarè manifestum est supra Sacerdotium non esse Ordinem Episcopalem, qui sit Sacramentum; alias tota plenitudine Sacramenti Ordinis in Episcopali esset, & sic ista perfectior esset, quàm Sacerdotalis, quod omnino implicat, cùm nulla potestas creata ad præstantiorem effectum ordinari possit, quàm Sacerdotalis, quæ primo, & per se ordinatur ad convertendum panem in Corpus Christi, ad quem primò, & per se non ordinatur Episcopus, prout a Sacerdotali diversa, sed ad aliquos actus, quibus ista accidentaliter condecoratur, & perficitur.

2. Probatur hæc opinio, nam Concilium Tridentinum *sess. 23. can. 2.* dogmaticè tractans de ordinibus, septem tantùm suis propriis nominibus proponit, nullam de Episcopatu mentionem faciens, manifestè sentiens non esse Ordinem Sacramentalem. Quod ex eo fit evidens, quia *can. 3.* sequenti Ordinem quem diviserat (in cujus divisione non constituit Episcopatum) definit esse Sacramentum novæ legis, quod confirmat *can. 3.* ergo Episcopatus non intrat in Ordinis Sacramento, etsi in Hierarchia Ecclesiastica summum gradum dignitatis obtineat, aliàs si, ut Sacramentum, ordinatio Ministrorum non completur numero septenario. Et tandem probatur opinio Divi Thomæ, quia Sacramentum Eucharistiæ ex omnibus Sacramentis præstantius de quo nullus Catholicus dubitare potest. Quod non obscurè colligitur ex Tridentino *sess. 7. can. 3.* & definivit Alexander Papa *in Epist. 1. ad Decret.* & refertur *in cap. nihil, de consecrat. dist. 2.* & sic Dionysius *cap. 3. de Ecclesiast. Hierarchia*, appellat finem, & consummationem Sacramentorum, & omnium præstantissimum, ut ibi interpretantur Perionius, & sanctus Maxim. Pachimera *in suis Paraphrasibus*, & Corderius *in Adnotat. illius cap. quos sequutus est S. Doctor. 3. p. q. 65. art. 3.* Quare Sacerdotium est apex, & consummatio Sacramenti Ordinis, in quo tota plenitudo Sacramenti Ordinis, reperitur: ergo nullus est Ordo, qui rationem Sacramenti sortiatur, qui non sit in Ordine ad Eucharistiam actualiter ministrandam, & conficiendam à Sacerdote; atque ita cùm Episcopatus non ordinetur ad ministrandum Sacerdoti, imò in ordine Hierarchico ejus dignitas superior est, non est Ordo Sacramentalis. Prima consequentia patet, quia ratio Sacramenti dicitur de septem Ordinibus, sicut totum potestativum de suis partibus, cujus totius natura est, quod totum secundùm completam rationem est in uno; in aliis autem est aliqua ipsius participatio, atque ita cùm Sacerdotium non participet rationem Sacramenti ab aliis Ordinibus inferioribus; isti ab illo eam participant. Et hæc omnia, & alias rationes adducit doctus Pater Thom. Hurtad. *var. tom. 2. tract. alt. resol. 3. per totam.*

RESOL. VI.

Episcopatum esse Sacramentum demonstratur. Exp. 12. tr. 1. Res. 6.

§. 1. VErùm ego puto Episcopatum esse Sacramentum verè, & propriè dictum; & ita præter Majorem, Altisiodorensem, & alios veteres, tenet ex recentioribus Isambert. *in 3. partem, tom. 3. de Sacramento Ordinis, disp. 2. art. 3.* ubi sic ait; *Probatur nostra propositio: Illud quod istis locis S. Paulus ait se contulisse Timotheo per manuum impositionem:* est aliquod Sacramentum novæ legis propriissimè dictum. Atqui id quod S. Paulus ait se contulisse Timotheo per manuum impositionem est Episcopatus: Igitur Episcopatus est Sacramentum aliquod novæ legis propriissimè dictum, sicque nostra propositio probatur: primum, ex sacris Litteris juxta expositionem Concilii Oecumenici intellectis. Probatur secundo ex Patribus, qui dum vocant Ordinem Sacramentum sicut est Baptismus, ponunt exemplum de Episcopatu, ut S. Augustinus, *cap. 3. contra Parmenianum*. Item ex iisdem Patribus, & Conciliis dicentibus ordinationem Episcopi pecunia emptam, esse Simoniacam, ut Chalcedonense relatum, S. Ambrosius *l. de dignit. Sacerdotalè, cap. 5.* & alii Patres, ex quibus formatur hæc ratio: illud quod præcipuè sumptum non est beneficium, & in quo nihilominus potest committi Simonia propriè dicta, est Sacramentum propriè dictum, quia Simonia propriissimè dicta tantùm committitur in istis duobus, ut docent Theologi *secunda secundæ*, agendo de illa: atqui in ordinatione Episcopi præcisè sumpta, prout præscindit à beneficio, & quatenus dicit collationem nudæ, & simplicis potestatis conficiendi validè Sacramentum Confirmationis, & Ordinationis, & alia munia Episcopalia potest committi, Simonia propriissimè dicta, quia pro tali Ordinatione potest ex malitia, tam ejus qui ordinatur, quàm ejus qui ordinat dari, & accipi pecunia pro tali potestate accipienda, & conferenda, ut patet ex citatis Patribus, & hæc potestas est quædam gratia, ut expressè docet Sanctus Ambrosius citatus, daturque a Deo tunc tanquam ministris tantùm, & instrumentis Dei, ut expressè habet S. Ambrosius ibi: ergo Episcopatus, seu Ordinatio in Episcopum est propriè Sacramentum aliquod novæ legis. Tertiò probatur. Illud propriè Sacramentum aliquod novæ legis, quod est signum aliquod à Christo Domino institutum practicum ex operato gratiæ sanctificantis in suscipiente non ponente obicem; atqui Ordinatio Episcopi est signum, quia habet manuum impositionem sensibiliter factam cum verbis exprimentibus potestatem, quæ in ea traditur, ut patet ex Pontificali, quando agitur de Ordinatione Episcopi:. Est item institutum à Christo Domino, tum ex eo quod Episcopi dicuntur à S. Paulo *Actuum 20. positi à Spiritu sancto regere Ecclesiam*: & hæc manuum impositio est practica gratiæ sanctificantis, quia nomine *gratiæ* Apostolus intelligit etiam gratiam sanctificantem, ejusque collationem tribuit suarum manuum impositionem factæ per Timotheum, ut notavimus ex isto loquendi modo *per impositionem manuum*: Igitur ipsa Ordinatio Episcopi est aliquod Sacramentum novæ legis propriissimè dictum. Hactenus Isambertus Professor Regius in inclyto Musæo Sorbonico, cui adde ex eadem Sorbona etiam Professorem eruditissimum, & amicissimum Franciscum Halier *de sacris Ordinationibus part. 2. art. 2. §. 2. numer. 2.* Et Hurtadum *de Sacrament. difficult. 7.* quia ait ille, *in Ordinatione Episcopi absolutè, & simpliciter confertur Spiritus sanctus: ergo in ea confertur gratia sanctificans.* Consequentia probatur; quia Spiritus sanctus non confertur simpliciter, nisi media gratia sanctificante. Antecedens autem constat tum ex Tridentin. *session. 23. can. 4.* ubi generaliter dicitur per sacram Ordinationem conferri Spiritum sanctum, tum ex forma Ordinationis Episcopi, in qua ordinans dicit, *Accipe Spiritum sanctum*.

2. Itaque dicendum Episcopatum quatenus talem non solum esse Ordinem, sed Sacramentum. Ratio est quia Tridentinum *sess. 23. capit. 3.* definiens sacram Ordinationem Sacramentum esse, id probari *ex 1. ad Timoth. 4. & 2. ad Timoth. 1.* Neque aliundè ex Scriptura probare possumus. At in his locis expressè Paulus de Ordinatione Timothei in Episcopum locutus est: ergo hæc Ordinatio Sacramentum est à Christo institutum. Secundò, Tridentinum collige

collige facram Ordinationem Sacramentum effe; quia in ipfa Spiritus fanctus confertur illis verbis in Epifcopo dictis; *Accipe Spiritum Sanctum*, quæ verba in confecratione Epifcopi proferuntur: ergo Epifcopi confecratio Sacramentum eft. Tertiò Epifcopus in fua confecratione accipit poteftatem confirmandi, ordinandique Sacerdotes, quæ funt poteftates fupernaturales, & divinæ à Christo communicatæ, quas poteftates, ut ritè Epifcopus miniftret, indiget gratia: ergo in earum collatione gratia debebat à Christo conferri.

RESOL. VII.

An Epifcopatus fit ita verus Ordo, & Sacramentum, ut diftinguatur à Sacerdotio, & novum Ordinem, & Sacramentum conftituat? Ex part. 12. tract. 1. Ref. 7.

Sup. in omnibus seu praecedentib. Ref. & in aliis notum annos.

§. 1. SAtis fupra probatum eft Epifcopatum effe verum Ordinem, & Sacramentum; Nunc videndum eft an diftinguatur à Sacerdotio undequaque.

2. Prima fententia affirmat Epifcopatum, licet fit verus Ordo, & Sacramentum, non tamen effe diftinctum à Sacerdotio, fed facere; & complere unum cum illo Ordinem. Ita fentiunt, & loquuntur Durandus *in 4. dist. 24. q. 6.* Paludan. *q. 7. Supplement.* Gabrielis *q. 1. art. 3. dub. 6.* Kellifonius hic *q. 40. art. 5.* Vafquez *diftinct.* 240. Coninch *difp. 20. dub. 2.* Becanus *cap. 16. quaeft. 3.* Bellarmin. *de Ordin. cap. 5.* Sanchez *cap. 1. dub. 9.* aliique ut plurimum, Cajetanus etiam *tom. 1. Opufcul. tract. 11.* affirmat Epifcopatum effe Ordinem, & Sacramentum, non tamen diftinctum à Sacerdotio. Et hanc fententiam tenent etiam Baunius *in Theol. Mor. tom. 1. tract. 7. q. 5.* Caftro Palao *tom. 4. tract. 27. puncl. 3. num. 3.* Leander *de Sacram. tom. 2. tract. 6. difp. 1. quaeft. 11.* qui citat Granadum, Gefualdum, Trullench, Dicaftillium, Hurtadum, Henriquez, & alios afferentes Epifcopatum effe verè Sacramentum, fed non debere dici undequaque & omninò diftinctum à Sacerdotio, nec conftituere octavum Ordinem. Ratio eft, quia Epifcopatus eft perfecta Sacerdotii plenitudo claudens in fua effentia Sacerdotium ipfum, ita ut fine illo confiftere nequeat. Addo, quod ficut ex duplici poteftate confecrandi, & abfolvendi; unicus fit Ordo Sacerdotalis; ita ex duplici poteftate, nempè Sacerdotali, & Epifcopali refultat unicum, integrum, & perfectum Sacerdotium; ex eo ergo quod Epifcopatus fit à Christo inftitutus, & verum Ecclefiæ Sacramentum, verumque, ac diftinctum characterem imprimat, non fequitur effe plufquam feptem Ecclefiæ Sacramenta, cum non omninò à Sacerdotio diftinguatur. Et ideò Dicaftillus *de Sacram. tom. 1. tract. 6. difp. 1. dubit. 3.* Sic ait, quod Epifcopatus non eft Ordo ita totalis totaliter diftinctus à Sacerdotio, fed partialiter, & effentialiter fupponens Sacerdotium, & cenfetur Ordo complens, & perficiens Ordinem Sacerdotii, eo modo quo poteftas abfolvendi à peccatis fuperaddita poteftate confecrandi complet, & perficit fimplex Sacerdotium; quia ficut poteftas abfolvendi ita neceffario ex inftitutione Christi præfupponit poteftatem confecrandi, ut hac non præfuppofita nequeat illa validè conferri: ita etiam poteftas efficiendi Sacerdotes neceffario præfupponit Ordinem, & poteftatem fimplicis Sacerdotii, qua non præfuppofita, non poteft validè conferri, ita ut meritò Epifcopus appelletur Sacerdos perfectus; & fœcundus, potens alios Sacerdotes creare? Et comparatur Epifcopus cum fimplici Sacerdote, ficuti vir in ætate perfecta potens generare, cum juvene nondum potente. Ita ille. Dicendum eft igitur fecundum hanc fententiam Epifcopatum non effe Ordinem abfolutè diftinctum à Sacerdotali, fed unum perfectum, & omninò completum cùm illo conftituere, proptereaque Epifcopum appellari Sacerdotem magnum: ficut enim homo cùm pervenit ad ætatem virilem, non dicitur novus homo diftinctus à feipfo adolefcente, fed idem in ftatu perfecto in quo poffit alios fibi fimiles generare; ita Epifcopus non affert Ordinem omnino condiftinctum, fed perfectionem Ordinis Sacerdotalis, ratione cujus poteft alios ordinare; feu fibi fimiles efficere in Ordine Sacerdotali. Unde eleganter S. Epiphanius fcribens contra Ætium, *Epifcoporum*, inquit, *Ordo patrum generator eft, patres enim generat Ecclefia: Presbyterorum verò Ordo, non patres generare patres*, &c. Hæc igitur eft ratio, ob quam Epifcopatus non conftituit octavum. Ordinem.

RESOL. VIII.

Affertur opinio afferens Epifcopatum abfolutè diftingui ab Ordine Sacerdotali. Ex p. 12. tr. 1. Ref. 8.

§. 1. VErum non defunt Doctores abfolutè, & fimpliciter afferentes diftingui Epifcopatum à prævio Sacerdotio. Et ita inter alios docet Barbofa *de poteftate Epifc. p. 2. allegat. 1. num. 18.* qui plures plena manu adducit; quibus adde Campanilam *in divers. Juris Canonici, rubr. 6. cap. 4. num. 4.* Cajetanum, Navarr. Petr. Soto, Ayala Covarr. Torreblanca, Philibertam, & communiter Canoniftas pro viribus defendentes, Epifcopatum octavum effe Ordinem; & ita obfervat Leander *de Sacram. tom. 2. tr. 6. difp. 1. quaeft. 11.* Averfa *de Sacramento Ordinis, qu. 5. fect. 7.* Probatur quia quando aliquis ritus fe habet tanquam pars, ut perfectio cujufdam Ordinis totalis, five cujufdam Sacramenti, folet, ac debet omnino fimul moraliter adhiberi cum alia parte, nec debet unquam confici una pars abfque alia. Sic in exemplo illo Ordinis Sacerdotalis, certè de jure divino debet fimul moraliter in eadem Ordinatione conferri poteftas abfolvendi cum poteftate confecrandi. Et in Sacramento Extremæ Unctionis debent conjunctim fucceffivè perfici omnes unctiones quinque fenfuum: Et in Sacramento Eucharistiæ debent conjunctim confecrari ambæ fpecies panis, & vini: At Ordinatio alicujus in Epifcopum poteft, & folet fieri longo tempore, & annorum fpatio poft ordinationem illius in Sacerdotem, imò cùm tam multi fint Sacerdotes, paucis conceditur Epifcopalis Ordinatio; atque ita ut plurimum remanet purum Sacerdotium: Non ergo fe habet Epifcopatus tanquam complementum, & perfectio, five tanquam pars unius Ordinis, & Sacramenti totalis cum Sacerdotio: fed potius dici debet fimpliciter Ordo diftinctus. Item quando eft unum Sacramentum habens plures partes, non confert diftinctum effectum gratiæ per unam, & aliam partem, fed unicum fibi adæquatum, vel in fine ultimæ partis; vel fi confert in priori parte, non fuperaddit alium in parte, ftante inquam eadem difpofitione fubjecti. Sic in Extrema-Unctione non confertur gratia per quinque partes, fed folum in ultima parte. Et in Sacramento Eucharistiæ, qui communicat in utraque fpecie, non recipit alium effectum gratiæ in fpecie Sanguinis præter eum, quem receperat in fpecie Corporis; nifi inquam, interim melius difponatur; quia tunc per eandem quoque fpeciem Corporis quandiu perdurat, augebitur adhuc effectua gratiæ: At per fe feparatim in Ordinatione Epifcopali confertur novus effectus gratiæ præter illum qui collatus erat in Ordinatione Sacerdotali: ergo Epifcopatus non fe habet tanquam pars unius Sacramenti cum Sacerdotio, fed fimpliciter ab illo diftinguitur. Hucufque Pater Averfa. Sed circa præfentem difficultatem ne deferas videre Patrem Gerundam de Epifcopo *tom. 3. lib. 8. difp. 6. cap. 3.* ubi latè firmat Sacramentum Confirmationis Epifcopalis à Sacerdotio diftingui; & Epifcopatum effe verum; & proprium Ordinem, & Sacramentum, & diftinctionem inter Sacramentum confecrationis Epifcopalis; & Sacerdotalis effe juria divini.

RESOL. IX.

Judicium de fupradictis opinionibus.
Et afferitur certum effe non folum Epifcopatum effe Ordinem, fed & verum Sacramentum. Ex part. 12. tract. 5. Ref. 9.

§. 1. VIdifti amice Lector; diverfitatem opinionum circa præfentem difficultatem. Ego quidem fententiam afferentem confecrationem Epifcopalem, Epifcopatum effe verum Ordinem, & Sacramentum libenter amplector: illam verò, quæ afferit non effe Ordinem, nec Sacramentum diftinctum à Sacerdotio, probabilem puto. Undè Philippus Faber *in 4. fent. dist. 24. q. 1. c. 2. num. 43.* Sic ait; Propter rationes iftas hæc opinio afferit Epifcopatum non effe Ordinem facrum diverfum à Sacerdotio, neque per illum imprimi characteram novum in fufcipiente, fed characterem Sacerdotalem extendi ad aliqua munera, & ad aliquos actus, ad quos non fe extendebat prius; qui actus funt confirmare, & ordinare. Verum Auctores hujus opinionis altercantur deindè inter fe, an poteftas ifta, & gradus Epifcopalis, feu characteris hujus extenfio fit delebilis à Papa deponente Epifcopum. Scotus autem inquit hanc altercationem effe vanam, quia cùm ipfi negent Epifcopatum effe Ordinem facrum, fequitur neceffariò effe delebilem talem gradum, & poteftatem. Adducit rationem Scotus, quia omnis authoritas, quæ eft in Ecclefia, eft vel Ordinis, vel jurifdictionis, per Authores iftos poteftas Epifcopalis non eft poteftas Ordinis: ergo eft poteftas jurifdictionis, At quæcumque poteftas jurifdictionis per fuperiorem

riorem potest suspendi, vel totaliter tolli: ergo per Papam, qui est supremus Superior in Ecclesia, posset tolli potestas Episcopalis, ita quod si attentaret, non confirmaret, nec ordinaret, quod est falsum, & contra omnes. Propter hanc rationem Scotus videtur dissentire ab hac secunda opinione, & sentire cum Canonistis; quia certum est Episcopatus potestatem non posse tolli, nec in parte, nec in toto à Pontifice, ita quod si Episcopus attentet, non faciat, licèt faciendo peccaret: ergo videtur velle quod Episcopatus sit ordo. Undè dicit etiam primam rationem pro hac secunda opinione, quæ est ejus principale, fundamentum non concludere pro ipsa, sed potius esse pro prima opinione, quod probat sic. Ex ea ratione habetur quod Episcopatus concludit necessariò Ordinem Sacerdotii; undè si non Sacerdos ordinetur in Episcopum nihil fit. Ad hoc concludit Episcopatum, non solum esse ordinem, sed esse simpliciter perfectiorem Ordinem, quàm sit Sacerdotium. Ratio est, quia includit intimius Sacerdotium, & alios Ordines, quam Sacerdotium alios Ordines: Nam Sacerdotium, potest conferri sine aliis Ordinibus, ut patet de Clerico per saltum promoto: Episcopatus autem non potest conferri sine Sacerdotio: ergo intimius includit Sacerdotium, & alios Ordines, quam Sacerdotium, & sic non solùm est Ordo, sed Ordo perfectior aliis ordinibus etiam Sacerdotio: Nihilominus Scotus non inhæret mordicus huic opinioni, sed inquit, *quidquid sit de ista controversia de Episcopatu*, &c. & dat alium modum sustinendi sacros Ordines esse tantùm septem. Undè videtur, problematicus, & dare modum sustinendi utramque opinionem. Et hæc omnia docet Fabrus ubi suprà.

2. Sed, ut verum fatear, & observat Dicastillus *de Sacr. tom. 1. tract. 6. disp. 1. dub. 3. num. 30.* hi Doctores non dicunt Episcopatum non esse Ordinem, sed non esse Sacramentum (quidquid pro hac integra secunda sententia referat Azor. *tom. 2. lib. 3, c. 13. q. 3.*) eandem sententiam sequitur Covarr. *lib. 1. variar. c. 10. n. 15.* Verum cùm prædicti Auctores citati quærent etiam, utrum Ordo sit Sacramentum, absolutè respondeant Ordinem esse Sacramentum, eo ipso, quod negent Episcopatum esse Sacramentum, videntur negare esse Ordinem, vel è contra. Eandem sententiam sequuntur, alii, quos refert Vasquez, & Henriquez; Negnus *ad 3. p. q. 40. art. 5.* Philiarchus *lib. 1. c. 10.* Reginaldus *lib. 3. tr. 1. n. 5.* qui ita negant Episcopatum loquendo propriè de Ordine, per quem confertur peculiaris potestas ad conficiendum Christi corpus, & ad sacrificandum, ut loquantur etiam de Ordine propriè distincto à Sacerdotio.

3. Itaque quidquid sit de mente horum Doctorum assero penes me certum esse non solum Episcopatum esse Ordinem, sed, & verum Sacramentum. Probatur iisdem rationibus, quibus probatum fuit esse Ordinem. Nam in primis ex citatis illis verbis 1. ad Timoth. *Noli negligere gratiam, quæ in te est, quæ data est tibi per Prophetiam, cum impositione manuum presbyterii*, & 2. ad Timoth. 1. *Admoneo te, ut resuscites gratiam Dei, quæ est in te, per impositionem manuum mearum*, colligitur sermonem esse de aliquo externo signo conferente gratiam; atque adeo de Sacramento Ordinationis; eam autem Ordinationem esse Episcopalem colligitur ex eo, quod sermo sit cum Timotheo, quem constat, & omnes concedunt tunc fuisse Episcopum. Deindè Concilium Trident. *sess. 23. c. 3.* ea eadem Scriptura indefinitè probavit Ordinationem sacram esse Sacramentum, & unum ex septem novæ Legis. Deindè *c. 4.* definit præter cæteros Ecclesiasticos gradus Episcopos, qui in Apostolorum locum pervenerunt ad hierarchicum Ordinem præcipuè pertinere: & *can. 6.* damnat asserentes non esse Hierarchiam in Ecclesia Catholica Ordinatione divina institutam, quæ constat ex Episcopis, Presbyteris, & Ministris. Ratio verò nostræ assertionis, si ad naturam rei recurramus à priori est voluntas, & institutio Christi, quæ nobis ex principiis prædictis innotescit, hæc enim semper sola ratio est in omnibus Sacramentis, cæteræ verò tantum congruentiæ esse possunt, nec tamen hæ deficiunt pro Episcopatu. Ratio verò congruentiæ, maximè in hoc Sacramento, est, quia per Episcopi Ordinationem confertur potestas quædam sacra, & singularis administrandi Sacramenta, Potestas, scilicet, ordinandi, & confirmandi, &c. quæ sine gratia rectè administrandi non possunt. Undè cùm Christus in necessariis Ecclesiæ non defuerit, credendum non est hujusmodi potestatem, ita esse institutam, ut per illam gratia ex opere operato non conferatur, sed potius credi debet eum ritum conferentem ordinandi potestatem, Christum evexisse ad rationem Sacramenti, seu signi efficacis gratiæ; maximè cùm in ordinatione Episcopi conferatur Spiritus sanctus, & ordinans dicat: *Accipe Spiritum sanctum*: cum tamen Spiritus sanctus non conferatur simpliciter, nisi media gratia sanctificante, qui est effectus maximè primus, & proprius Spiritus sancti.

RESOL. X.

An opinio asserentium Episcopatum non esse Sacramentum mereatur aliqua censura inuri?

Et Angelus Doctor D. Thomas defendatur, Ex part. 12. tract. 1. Resol. 10.

§. 1. His discussis, restat videre quid dicendum de sententia negantium Episcopatum esse Sacramentum. Pater Vasquez *tom. 3. in 3. p. disp. 240. cap. 3. num. 36.* sententiam hanc D. Thomæ improbat illis verbis; *Posteriorem partem nostra sententia, scilicet; Sacramentum, & Ordinem esse, ita eam veram existimamus, ut sicut à nobis pronunciata est, sine gravi nota hoc tempore negari non possit.* Et sanè Petrus de Soto *lib. de institut. Sacerdotum lect. 4. de Sacramento Ordinis, §. in aliis igitur*, expressè affirmat, *ut minimum certa fide credendam esse quemlibet horum duorum Ordinum* (sic enim ipse loquitur) *nempè Sacerdotium, & Episcopatum veram esse Sacramentum, & verò Sacramento tradi*, Michael autem de Medina *lib. 1. de Sacrorum hominum continentia cap. 15.* ita huic sententiæ adhæret, *ut oppositam hoc tempore periculosam existimet, & licèt ab Ecclesia expressè definita non sit, ex definitione tamen Concilii Tridentini non obscurè deducitur.* Hæc ille, cui addo Navartum *in Man. cap. 22. num. 17.* qui asserit se non scire, nec scire posse bona fide respondere ad locum Concilii *sess. 23. c. 4.* Ideò Turtianus *in Select. censur. 3. dub. 81.* sic ait: Meritò docet Vasquez jam hoc tempore non posse negari Episcopatum esse Sacramentum, sine gravi nota, & licet non explicet censuram, quam meretur opinio contraria; tamen mihi videtur non solum esse temerariam sententiam, sed errori proximam post Concilium. Ita ille vide etiam Aversam *de Sacram. Ordinis q. 6. sect. 6. §. Dico Secundo, & Gerardum de Episcopo tom. 2. disp. 6. cap. 1, num. 6.* & Nicolaum Isambert. *in 3. part. tom. 3. de Sacramento Ordinis disput. 2 art. 2.* sic asserentem; Communior tamen, & probabilior sententia est Altisiodorensis 4. *p. sua Summa Majores 4. sent. dist. 24.* & plurium aliorum, tam antiquorum, quàm recentiorum, cum qua concludimus *Episcopatum esse Sacramentum verè, & propriè dictum*. Et hæc sententia post Concilium Trident. de tam certa inter Scholasticos, ut ejus opposita videatur erronea propter auctoritatem Concilii Tridentini explicantis sacras Scripturas primo articulo citatas pro Sacramento Ordinis. Ita Isambert. Mitius hanc sententiam tractat Doctor Franciscus Halier *de sacris Ordinationibus, p. 2. sect. 2. cap. 1. art. 6. n. 2.* ubi sic ait, Quod spectat ad Episcopatum, Albertus Magnus, Alensis SS. Thom. Bonaventura, Richardus, Dominicus Soto, & alii Catholici Doctores negant Episcopatum propriè dictum, esse Sacramentum; contra verò Altisiodorensis, Joannes Major, Durandus, Paludanus, Canonistæ, & recentiores Theologi pœnè omnes Episcopatum Sacramentum esse affirmant. Hanc autem affirmantem sententiam Bellarminus certissimam, Petrus Soto certa fide tenendam censant; Michael de Medina contrariam huic sententiæ esse periculosam. Vasquez similiter quod huic sententiæ contrarium sit sine gravi nota non posse tamen arbitrantur. Ego ita censeo certissimam habendam esse affirmantem eandem sententiam, nec antiquos Auctores, qui pro contraria sententia citantur, mihi videri omnino ei repugnasse, sed id fortè tantùm defendisse, Episcopatum, nempè, non esse distinctum Ordinem, diversumque Sacramentum à Presbyteratu; quia tamen eorum auctoritas à recentioribus prætendi potest, nollem contrariam opinionem hæresis, aut erroris nota afficere, quamvis mihi falsa videatur. Ita ille.

2. Verùm supradictæ censuræ in sensu, quo loquutus est D. Thomas, ut explicant Discipuli ejus scholæ non procedunt, & propter reverentiam debitam communi Magistro, ac Angelico Doctori D. Thom. ego assero ejus sententiam tamquam probabilem admittere Marchinum *de Sacrament. Ordinis, tractat. 1. part. 1. capit. 11. numer. 3.* & Leandrum *de Sacrament. tom. 2. tract. 6. disput. 1. quæst. 10.* licèt contrariam sententiam tanquam longè probabiliorem teneant. Imò novissimè sententiam sancti Magistri absolutè tenent omnes ejus Discipuli, quos referunt, & sequuntur Fr. Joann. de S. Thoma *in disputat. apologetica 2. de approbatione Doctrinæ S. Thomæ object. 6. part. 171.* & novissimè Pater Thomas Hurtadus *variorum tom. 2. tract. ult. resol. 3. per totam*, cum Bonacina *tom. 1. de Sacrament. disputatione 8. quæst. unic. punct. 1. num. 3.* & novissimè Illam acriter tuetur

Car-

Garzias *in summa, tract. 1. diffic. 1. dub. 9. num. 4.* sic asserens. (Respondeo pues à la duda, y digo, que no solo no es contra la fe afirmar que el Obispado no es Sacramento de Orden, sino que es muy provable que no lo es. Assi lo sienten muchos Canonistas, y Theologos, y aun Marchino, con defender la parte cootraria, tiene à esta por provable; y advierto, que todos estos Dotores, fuera los tres Santos, han escrito despues del Concilio Tridentioo para que se vea la poca razon que tuvo Luis de Torres en dexir lo que dixo. La razon potissima en favor desta opinion es, porque en la Iglesia no ay sino siete Sacramentos, y siete Ordenes, y si fuesse el Obispado Orden, avria ocho Ordenes; luego avemos de dexir que no es en rigor Sacramento. Responden los contrarios, que el Obispado es verdadero Sacramento de Orden, pero no destinto del Sacerdotio, sino que haze un cuerpo con el; però esto tiene su difficultad, porque si el Obispado tiene differente materia, y forma del Sacerdotio, e Independente del, como puede venir à ser una cosa con el? Lo segundo porque el poder que se da de Orden, es en orden ad conficiendam, vel administrandam Eucharistiam, y en esto no tiene mas poder el Obispo, que otro qualquier Sacerdote simple, luego el Obispado no es Orden, Verdad es, que los que defienden esta segunda opinion tambien dizen, que en la recepcion del Obispado se halla cosa que tiene vex de materia, y vex de forma, y que se da character; esto es, que se estiende el caracter Sacerdotal al Obispal, y que el caracter Obispal viene à perficionar el Sacerdotal, y assi eico que esse punto tiene mucho de question de nomine, y que solo ay encuentro en el modo de esplica la, si bien ay encuentro conocido en si se da gracia ex opere operato, ò no.) Et sententiam Divi Thomæ ex Societate Jesu præter Henriquez, tenet Reginaldus *tom. 2. lib. 10. tract. 1. num. 5.* & Comitolus *lib. 1. disput. 48. numer. 51.* sed extra difficultatem essemus, si vera esset opinio Joannis Biescas *in Apologia pro Doctrinu S. Thomæ tom. 1. qu. 31. artic. 4. dub. 5. propos. 6. pag. 74.* in qua tradit D. Thomam verè sensisse ordinationem Episcopi esse ordinationem sacram, & Ordinem sacrum, & verum Sacramentum. Sed hic pro curiosis, & Divi Thomæ doctrinæ adductis non deseram etiam apponere verba Francisci Sylvii *in 3. p. quæst. 40. art. 5. concl. 2.* ubi docens sententiam asserentem Episcopatum esse Ordinem, & propriè Sacramentum novæ legis, sic ait: Hanc sententiam tradunt communiter, & ut nobis videtur S. Thomas, nam in Opusculo de perfectione vitæ spiritualis cap. 24. sic habet. (Quod quartò proponitur quod Episcopatus non est Ordo, hoc manifestè continet falsitatem, si absolutè intelligatur, & posteà. Quod autem habeat aliquem Ordinem, non jurisdictionem solam, sicut Archidiaconus, vel Curatus presbyter, patet ex hoc quod Episcopus potest multa facere, quæ non potest committere sicut confirmare, ordinare, &c. & scribens *in 2. ad Timoth. cap. 1.* dicit quod in ea manuum impositione, qua Timotheus erat ordinatus Episcopus, data fuerit ei gratia Spiritus Sancti. Dicimus ergo probabiliora esse, quæ scripsit posterius, quàm quæ in 4. fuerat commentatus. Hæc Sylvius; & post illum Mercerus *de Sacrament. quæst. 40. art. 5.* Et hæc dicta sufficiant in defensionem sententiæ Angelici Doctoris D. Thomæ, quam ejus inclyti Discipuli doctè, ut semper solent, propugnabunt, vel explicabunt clarius.

RESOL. XI.

Respondetur ad illud argumentum, si Consecratio Episcopi est verus Ordo, & verum Sacramentum, ergo non septem, sed octo sunt Ordines, & Sacramenta? Ex p. 12. tr. 1. Res. 11.

§. 1. HOc argumentum magnam vim affert aliquibus, sed ad ipsum respondet Gerunda *de Episcop. tom. 2. lib. 8. disp. 6. cap. 4. num. 3.* qui citat Altisiodorensem, Durandum, Paludanum, Valdensem, Cajetanum, Michaelem Medinam, Petrum Sotum, & Navarrum, quibus addè ex Neotericis Gregorium de Valentia *tom. 4. disp. 9. qu. 5. punct. 11. in fine*, ubi ait; Dico tertiò, absolutè tamen loquendo esse octo Ordines propriè dictos, nempè Episcopatum, & illos septem, ut rectissimè loquuntur Authores quartæ opinionis. Nec certè hoc negari potest, ut anteà notavimus. Patet ex Concilio Tridentino *sess. 23. cap. 4.* Cui, quod attinet ad Episcopatum rectè ubi supra dicit Navarrus, se non scire, nec posse bona fide respondere. Item id patet *ex cap. decernimus 28. dist. & cap. 1. dist. 32.* ubi satis apertè indicatur, Episcopatum esse etiam sacrum Ordinem, sicut Ordinem Presbyterorum, & Diaconorum, & Subdiaconorum, ut rectè etiam de dicto *cap. 1. Glossa explicat*. Ita Valentia. Sed hanc sententiam tanquam temerariam damnat Villalobos *in Summa tom. 1. tract. 11. diffic. 2. num. 4.* (Que el Obispado sea Orden, hablando latamente, coligese del Conc. Trid. donde dixe, (Declarat Sancta Synodus, præter cæteros Ecclesiasticos gradus, Episcopos, qui in Apostolorum locum successerunt, ad hunc Hierarchicum Ordinem præcipuè pertinere.) Mas que de hecho de verdad no sea Orden, es de Santo Thomas. Y Fray B. de Ledesma dize, que es comun de los Santos, y Concilios. Por lo menos es temerario dizir, que la primera tonsura, y el Obispado son Ordines en la Iglesia.)

2. Sed quia ego libenter abstineo à censoris operationum, dico quod Pater Aversa *de Sacram. Ordin. qu. 4. sect. 7.* respondens ad argumentum adductum sic asserit: Ad fundamentum alterius sententiæ dici posset non oportere ab initio distinguere septem tantùm Ordines, sed benè posse distingui octo: at potest adhuc optimè retineri, ut ab initio dicantur septem quidem ordines; inter quos septimus, ultimus, ac supremus dicatur Ordo Sacerdotii. Sed tamen hoc nomen amplè sumatur, nempè pro potestate conficiendi, & conferendi validè illa Sacramenta, quæ requirunt ministrum consecratum. Ac deindè hoc tanquam genus dividatur in duas species videlicet in duos gradus Sacerdotii; unum ad conficienda Sacramenta Eucharistiæ, Absolutionis, & Extreme-unctionis; alterum ad Sacramenta Confirmationis, & Ordinationis. Et uni quidem relictum est idem commune nomen Sacerdotii, alteri attributum est proprium nomen Episcopatus. Sic Anacletus Papa dicebat, bipartitum esse Ordinem Sacerdotum, & duos esse Ordines Sacerdotum, idque ex institutione Domini. Et Pelagius Papa dicebat, hos esse duos primos Ordines. Ita Aversa.

3. Itaque assero cum Isamberto *in 3. part. tom. 3. de Sacramento Ordinis, disp. 1. art. 3.* Patres; & Concilia enumerando tantum septem Ordines, comprehendere Episcopatum sub sacerdotio, ad eum modum quo enumerando septem tantùm Sacramenta novæ legis, comprehendunt sub nomine *Ordinis* omnes illos singulos Ordines, qui sibi vendicant rationem Sacramenti: nam quemadmodum in ista enumeratione ita numerant Ordinem pro uno Sacramento, quatenus sumunt illud genericè, ut tamen rationem Sacramenti non denegent membris sub isto genere contentis: pari etiam jure quando in enumeratione Ordinum censent tantùm Presbyteratum, seu sacerdotium, recensent illud, quatenus sumitur genericè, & prout dividitur in duas species, quarum una est simplex Presbyteratus, & altera Episcopatus: nam Patres suprà citati distinguunt duos Ordines sacerdotum, scilicet, majorum, & minorum, quod non potest intelligi nisi de Ordino simplicium sacerdotum, & ordine Episcoporum. Et tandem Sylvius *in 3. p. qu. 4. art. 5. conclus. 2.* sic ait. Sub sacerdotio includitur Episcopatus, qui propterea non facit numerum cum illis: est enim sacerdotium Ordo genere unus, sub quo continentur duæ species, scilicet Presbyteratus communiter dictus; & Episcopatus. Si quis tamen Episcopatum incompletè accipiat prout à Sacerdotio distinguitur: non malè concedat esse octo Ordines. Quod autem communiter nominentur septem, accidit ex eo quod sermo fiat de ordinibus, quibus communes ministri ordinantur, qualis non est Episcopus. Ita Sylvius.

4. Concludo itaque cum Martino *de Sacram. tom. 2. disp. 66. sect. 3. nu. 31.* Soto *in 4. dist. 24. q. 1. art. 3.* Majore ibid. *qu. 1. §. 3.* Almaino *qu. un. art. 3.* Vasquez *disp. 238. cap. 3. num. 26.* Bellarminus *lib. de Ordine, cap. 8. in fin.* & Ægid. Cooinch. *disp. 20. dub. 6. nu. 51.* Sacramentum Ordinis esse unum, non specie atoma, sed subalterna, & generica: vel esse unum totale constitutum ex multis partialibus coordinatie. Dividitur enim in plures species, quæ unum totale Sacramentum Ordinis coordinatione quadam constituunt, quatenus pertinent ad constituendum perfectum Ecclesiæ ministrum: quemadmodum multi habitus partiales, propter quandam coordinationem, & habitudinem ad unum objectum totale constituunt unam totalem scientiam. Quod autem dicitur septem tantùm esse Sacramenta, non est intelligendum de specie infima, sed vel infima, vel subalterna: eadem ratione qua dicuntur esse quatuor virtutes Cardinales, quæ sub se plures diversas species continent.

RESOL. XII.

De materia consecrationis Episcopalis.

Et prima Isamberti, & aliorum opinio affertur. Ex p. 12. tr. 1. Res. 12.

Sup. in omnibus undecim praecedentibus R. hujus tract.

§. 1. DIligenter, ni fallor, satis suprà probatum est Episcopalem consecrationem non solum esse Ordinem, sed Sacramentum; nunc tractandum venit de ejus materia, & forma. Et quidem fateor in nullo Sacramento tantas tricas, & confractus inveniri, ac diversitates opinionum; ut in consecratione Episcopali, & ideò ego non sine magno labore in gratiam Lectorum præsentem difficultatem pertractabo. Pro qua suppono Consecrationis Episcopalis ritus in Pontificali Romano esse sequentes.

Pro significatione, & explanatione, quæ in septem hisce. huj. ... lege inf. à R. 14. usque ad 21. inclusivè, hujus tract.

2. Primò, Evangeliorum liber apertus, quia à Consecratore, & ab assistentibus Episcopis imponitur super cervicem, & scapulas electi; ac mox iidem ambabus manibus caput consecrandi tangunt, dicentes; *Accipe Spiritum Sanctum*.

3. Secundò, Consecrator pollicem suum dextrum intingit in Sanctum Chrisma, & caput electi inungit, formans primò signum Crucis per totam Coronam, deindè reliquum coronæ liniendo, interim dicens: *Ungatur, & consecretur caput tuum cœlesti benedictione in ordine Pontificali*, & mox producens manu dextera; tertiò signum Crucis super caput electi, dicit; *In nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti*.

4. Tertiò, Manus ambas junctas Chrismate ungit, dicens; *Unguntur manus istæ de Oleo sanctificato, & Chrismate sanctificationis, sicut unxit Samuel, David Regem, & Prophetam; ita ungantur, & consecrentur. In nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti*.

5. Quartò, baculum Pastoralem benedictum consecrato tradit, dicens; *Accipe baculum Pastoralis Officii, ut sis in corrigendis vitiis piè sæviens, judicium sine ira tenens, in fovendis virtutibus auditorum animos demulcens, in tranquillitate severitatis censuram non deserens*.

6. Quintò, Annulum dexteræ manui consecrati immittit, dicens; *Accipe Annulum fidei, scilicet, signaculum quatenus Sponsam Dei, Sanctam, videlicet, Ecclesiam, intemerata Fide ordinatus illibatè custodias*.

7. Sextò, Accipit librum Evangeliorum de scapulis consecrati, & adjuvantibus Episcopis assistentibus, tradit eum clausum consecrato tangenti illum, sine apertione manuum, dicens: *Accipe Evangelium; & vade, prædica populo tibi commisso; potens est enim Deus, ut augeat gratiam tuam, qui vivit, & regnat cum Deo Patre in unitate Spiritus Sancti Deus, per omnia sæcula sæculorum, Amen*.

8. Septimò, Dato pacis osculo, Mitram benedictam, & aqua lustrali aspersam, adjuvantibus Episcopis assistentibus, imponit capiti Consecrati, dicens: *Imponimus, Domine, capiti hujus Antistitis, & Agonistæ tui galeam munitionis, & salutis, quatenus decorata facie, & armato capite cornibus utriusque testamenti terribilis appareat adversariis veritatis*.

9. Octavò, Chirothecas eadem ratione imponit manibus Consecrati, dicens: *Circunda, Domine, manus hujus ministri tui munditia novi hominis, qui de cœlo descendit*.

10. Ex his ritibus Michael Medina *lib. 5. de contin. cap. 17.* significat omnes septem priores ritus, omisso postremo, pertinere ad substantiam ordinis Episcopalis. Durandus *lib. 2. Ration. cap. 11.* sex requirit, cùm ait, singula autem, dum singulis verbis traduntur, & fiunt. Quæ verba, & capitis, & manuum unctio, & pollicum, consignatio Baculi, & Annuli, & Evangelii traditio sunt hujus substantia Sacramenti; cætera solemnitatis sunt.

11. Hoc supposito, Prima opinio est Nicolai Isamberti *in 3. p. D. Thom. tom. 3. de Sacramento Ordinis, disp. 3. art. 4.* ubi sic ait; Materia ordinationis Episcopalis, prout adæquatè consideratur, est triplex partialis, triplex item forma partialis triplici partiali materiæ correspondens. Prima materia partialis, est impositio manuum trium Episcoporum super caput ejus, qui ordinatur in Episcopum: forma ei correspondens sunt hæc verba, quæ tunc tres illi Episcopi simul proferunt, *Accipe Spiritum Sanctum*. Secunda partialis materia est unctio capitis, & manuum electi in Episcopum per consecratorem Episcopum. Partialis forma ei correspondens sunt verba, quæ Episcopus consecrator tunc profert, scilicet; *ungatur, & consecretur caput tuum cœlesti benedictione in ordine Pontificali in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti*. Item, *ungantur manus istæ de Oleo sanctificato, & Chrismate sanctificationis, sicut unxit Samuel David Regem, & Prophetam: ita ungantur, & consecrentur in nomine Dei Patris, & Filii, & Spiritus Sancti*. Tertia, & ultima partialis materia est traditio baculi Pastoralis, Annuli, & libri Evangeliorum: Forma ei correspondens sunt verba, quæ inter tradendum ista instrumenta Episcopus consecrator profert. Hucusque Isambertus cui alterum Theologum Gallum subjungo, nempè Ludovicum Abelly in Medulla Theologica *tom. 2. cap. 7. de Sacramento Ordinis, sect. 2.* qui sic asserit; Triplicem esse materiam partialem Episcopatus: triplicem item formam partialem; Prima illius materia partialis est impositio manuum à tribus Episcopis facta super caput illius, qui in Episcopum ordinatur: forma ei correspondens sunt hæc verba ab illis tribus simul prolata, *Accipe Spiritum Sanctum*. Secunda materia partialis est unctio capitis, & manuum ipsius electi in Episcopum facta per consecratorem Episcopum: forma ei respondens sunt verba, quæ in ipsa unctione ab Episcopo consecratore proferuntur. Tertia denique partialis materia est traditio baculi Pastoralis, Annuli, & libri Evangeliorum: forma ei respondens sunt verba, quæ in ipsa traditione consecrator Episcopus profert. Vasquesius quidem cum quibusdam aliis Theologis, quos citat, existimat materiam Episcopalis Ordinationis in sola manuum impositione à tribus Episcopis facta; formam item in solis verbis, quæ tunc ab illis proferuntur; observatque paucos admodum Theologos scripsisse de materia, & forma Episcopalis Ordinationis: nihilominus probabilior est, & in praxi tenenda sententia in assertione nostra explicata. Ita Abelly. Hanc sententiam tenet etiam Joann. Pontius *in Cursu Theologico disput. 48. quæst. 2. concl. 8. num. 15.* Vide etiam Michaelem Medinam *lib. 1. de Contin. cap. 7.* & Guillelmum Durandum *lib. 2.* Rationalis officiorum.

RESOL. XIII.

Adducitur secunda, tertia, & quarta sententia Fornarii, Sylvii, & Merceri. Ex p. ta. tr. 1. Res. 13.

§. 1. SEcunda sententia est Martini Fornarii *de Sacram. Ordin. cap. 1.* qui requirit solùm manus impositionem, libri Evangeliorum traditionem, & capitis unctionem. Tertia sententia est Francisci Sylvii Professoris Regii *in Academia Duacena in 3. p. qu. 40. art. 5. concl. 2.* sic asserentis; Materia est Chrismatica unctio manuum: forma, verba quæ tunc profert consecrans, *ungantur manus istæ*, &c. Undè toto præcedenti tempore semper vocatur in Pontificali, Electus, postquam verò verba ad istam unctionem prolata sunt, Consecratus appellatur. Confert Innocentium III. *cap. cum venisset de sacra unctione*. Ita ille.

2. Quarta sententia est Guillielmi Merceri, etiam Professoris Regii, *in Academia Lovaniensi de Sacram. qu. 4. art. 3.* ubi sic asserit: Pro materia quoque habet Chrismaticam capitis, & manuum unctionem: pro forma verba, quæ tunc profert consecrans; *Ungantur manus istæ*, &c. ut significat Innocentius III. *cap. cum venisset de sacra Unctione*. Et colligitur ex eo quod toto tempore præcedenti in Pontificali appelletur, Electus, posteà verò, Consecratus. Materia quoque altera est manuum impositio, & forma altera, *Accipe Spiritum Sanctum*, &c. Minister deniquè est principalis quidem Episcopus ille, qui in Pontificali vocatur consecrator, secundarii verò alii duo assistentes. Hæc Mercerus.

RESOL. XIV.

Proponitur quinta sententia Doctoris Hallier. Ex p. ta. tr. 1. Res. 14.

§. 1. ERuditus, & amicissimus Franciscus Hallier Professor Regius *in Academia Sorbonica de sacris Electionibus part. 3. sect. 7. cap. 2. §. 13. num. 29.* putat probabile non solam manuum impositionem, verùm etiam traditionem libri Evangeliorum in manus Episcopi consecrandi, cum iis verbis; *Accipe Evangelium, & vade, prædica populo*, &c. esse alteram materiam partialem Episcopalis Ordinis. Primò, quia Concilium Florentinum ex prædictis decernit materiam Sacramenti Ordinis esse illud, per cujus traditionem Ordo innuens in omnibus ordinationibus esse aliquid, quod tradatur, quod quidem Ordinis materiam esse dixit: nihil autem est quod in Episcopi consecratione tradatur, præterquam liber iste Evangeliorum. Secundò, quia Pontificale Romanum, Episcopum, cui manus impositæ fuerunt, vocat adhuc *Electum*, nondum autem *Consecratum* eum appellat, nisi postquam liber Evangeliorum hac prolata verborum, quæ ibidem recitatur, forma, ipsi in manus traditus fuerit. Tertiò, quia principale officium Episcopi, putà prædicandi munus, Evangeliorum libros, prædictis verbis egregiè innotescit: Quare cùm materiæ, & formæ ordinis, saltem partiales, ea sunt, quæ præcipuum uniuscujusque Ordinis officium indicant, porrectio libri Evangeliorum erit altera materia

teria partialis Ordinis Episcopalis, & verba simul cum ex porrectione prolata erunt forma. Quartò, quia non est potior ratio, cur porrectio calicis cum vino, & patenæ cum pane sint materia Presbyteratus, porrectio libri Evangeliorum materia Diaconatus, & sic de cæteris ordinibus, quàm porrectio libri Evangeliorum materia Episcopatus: atqui Florentinum expressè prædictas materias Presbyteratus, & Diaconatus assignat: videtur itaque pro materia quoque partiali Episcopatus traditio libri Evangeliorum esse statuenda. Obiicies tamen primò, materiam eam non esse Ordinationis, ad quam non concurrunt, qui sunt ejusdem Ordinationis ministri: at non solùm Episcopus, qui principalis auctor est consecrationis Antistitis electi: sed alii duo ad minus Episcopi, qui cum eo consecrant sunt ministri Ordinationis Episcopalis, si ea ex communi sententia, in qua tres saltem Episcopi non adfuerint consecrantes, nulla est: cùm ergo solus Episcopus principaliter consecrans librum Evangeliorum tradat, & prædicta verba proferat, non videtur porrectio libri Evangeliorum esse materia Ordinationis, nec prædicta verba esse forma. Secundò, quia si impositio manuum est materia Ordinationis, eaque adeo efficax, ut gratiam producat, ne frustrà videatur Episcopus dicere; *Accipe Spiritum sanctum*, quod ex Tridentino docuimus: certè, peracta illa manus impositione, videtur perfectum esse Sacramentum: nam Sacramentum gratiam non producit, nisi perfectum, proindeque sequens libri Evangeliorum traditio gratiam non conferet. Confirmatur, nam manus impositio gratiam producit, ut Scriptura sacra, Patres, ac Concilia superius innuunt: vel ergo collatio libri Evangeliorum producit gratiam, vel non: si producit: bis ergo gratia Episcopalis Ordinis, non autem semel confertur, quod gratis, & sine fundamento dicitur: si non producit, nulla ratio videtur suadere hanc esse partem, aut materiam Sacramenti; quippè cum materiæ cujuscumque Sacramenti v. g. aquæ in Baptismo, Olei in confirmatione, & sic de cæteris, gratiæ productio tribuatur. Respondemus ad primum quidem argumentum, satis esse ne qui principem in consecratione Episcopi locum tenet, solus minister consecrationis istius dicatur, & ut alii etiam cum eo ministri censeantur, quod ad aliquam ejus partialem materiam, ac partialem formam concurrant, licet non ad singulas partiales materias cooperentur: Quare cum Episcopi omnes manus capiti Antistitis consecrandi imponant, simulque dicant cum consecratore hæc verba, *Accipe Spiritum sanctum*, consecrationis ministri dici poterunt, quamvis qui inter eos simpliciter dicitur in Pontificali Romano consecrator, hanc prærogativam obtineat, quod, & ad impositionem manuum ipse cum cæteris, & ad porrectionem libri Evangeliorum solus ipse agat, quem proindè solum ad validam, & ratam ordinationem necessariò requiri, longè probabilius esse posteà dicemus. Secundo argumento respondemus utrumque esse probabile, & quod manus impositio non statim producat gratiam, nisi postquam porrectus est liber Evangeliorum, quo porrecto, tam gratia, quam character Episcopalis (sive novus sit, sive extentio Presbyteralis) producantur vi non solum impositionis manuum, verùm etiam porrectionis libri Evangeliorum. Nam qui parum temporis fluit inter applicatam utramque istam materiam, priori effectus rectè tribuitur, etsi, non nisi posteriore sequta, producatur; eo modo quo si trina immersione Baptismus conferatur, non ultimæ tantùm immersioni, verùm etiam primæ tribuetur gratia Baptismalis, quamvis non nisi post ultimam producta sit: potest etiam è contrario dici, quod per impositionem manuum producatur gratia Episcopalis, & postea per porrectionem libri Evangeliorum, potestas ordinis Episcopalis, seu character conferatur, adeò ut nempè producatur per unam materiam partialem gratia, tanquam dispositio ad divinam potestatem Episcopi ritè consequendam: per alteram verò partialem materiam potestas illa dispositæ jam animæ ordinandi imprimatur: eo modo quo probabile est partiales gratias per impositionem Corporis, & Sanguinis Christi sub speciebus Panis, & Vini, producit, & partialibus unctionibus, quæ in Extrema unctione adhibentur, peculiaria annexa esse auxilia contra peculiaria vitia, quæ singulis sensibus insident, & ab iis speciatim oriuntur, ac foventur. Quod si in eodem Sacramento non censetur absurdum effectus gratiæ partiri, multo minus absurdum videbitur in eodem Sacramento Episcopatus, sic distinguere ejus effectus, ut per unam materiam gratia, per alteram partialem character, seu potestas Episcopalis conferatur; quod enim dicitur Sacramentum non conferre gratiam nisi perfectum, hoc licet verum sit in Sacramentis unicam habentibus materiam; at non in iis, quæ duplicem materiam obtinent partialem. Huc usque Hallier.

Sup. omnibus hoc abhinc usque in eorum finem Ref. ad literam inf. in Ref. 22. à lin. ... sed dist.

RESOL. XV.

Affertur sexta sententia Patris Dicastilli. Ex part. 12. tr. 1. Ref. 15.

§. 1. SExtam sententiam ex Fumo, Divo Antonino, & aliis adducit, & sequitur P. Dicastillus *de Sacram. tom. 1. tr. 1. disp. 2. dub. 9. num. 126.* ubi probat consecrationis Episcopalis materiam esse manuum impositionem, & simul impositionem libri super cervicem, & scapulas Electi. Dicendum est igitur non esse necessarium ad rationem Sacramenti, ut totam materiam adhibeat ille, qui minister est, juxta sententiam Vasquii. Ac proindè etiamsi aliqua pars materiæ adhibeatur ab alio, qui non sit minister, & etiamsi pars illa materiæ necessaria sit ad Sacramentum, posse per illam adhibitionem partis materiæ à non ministro, confici Sacramentum. Undè in nostro casu dici etiam posset, habitionem (ut sic dicam) libri Evangeliorum supra caput consecrandi, esse partem materiæ necessariam simul cum manuum impositione, sive ea libri habitio proveniat ab alio Episcopo, sive Sacerdote, sive Diacono: itaque nec impositio libri sine manuum impositione, neque hæc impositio sine illa sit sufficiens, sed utraque simul; & ea ratione potuisse institui hujusmodi Sacramentum nemo potest dubitare. Quòd autem sic de facto institutum sit, colligimus ex eo, quòd ea sit magis communis sententia in Schola, & fundata in usu Ecclesiæ adhibentis librum, non solum, quæ explicatur in Concil. Carthaginen. IV. sed etiam ab antiquis Patribus primitivæ Ecclesiæ recepta, & tradita consuetudine, ut ex Dionysio Apostolorum discipulo constat, & latè probat Turrianus ad citata loca Clementis Romani, *maximè lib. 8. Constitutionum, c. 4. & lib. 2. pro Epistolis Pontificum, c. 28.* post medium. Quod autem ea impositio non necessariò fieri debeat ab Episcopis consecrantibus, constat ex usu moderno Ecclesiæ in Pontificis Romani Clementis VIII. jussum edito.

Sup. seq. ab illo vers. Dicendum est ad literam inf. in Ref. 16. in eius §. Hug. disse.

RESOL. XVI.

Exhibetur septima, & ultima sententia Vasquez, Bellarmini, & aliorum. Ex p. 12. tr. 1. Ref. 16.

§. 1. SEntentiam ultimam sustinet, & probat Vasquez, *disp. 240. cap. 5. num. 58.* Bellarminus *lib. 1. de Sacr. Ordinis, cap. 9.* Coninch *disp. 20. dub. 7. concl. 1.* Henriquez *lib. 10. c. 7. n. 3.* Bernal *de Sacram. disp. 47. sect. 6. n. 14.* Layman *de Sacramento Ordinis, cap. 5.* Petrus Sotus *de Sacram. lect. 5.* & alii penes ipsos, asserentes quod tota materia consecrationis Episcopalis est impositio manuum Episcopalium; forma autem verba illa, *Accipe Spiritum sanctum*, &c. quæ proferuntur ab Episcopo, vel Episcopis ordinantibus. Probatur primò ex Trid. *sess. 14. c. 3.* & aliis Conciliis. Secundò ex Patribus, ut Ambrosio *lib. de Sacerdotali Dignitate, c. 5.* Hieron. *in c. 58. Isaiæ, & aliis.* Confirmatur, quia talis cæremonia sufficienter significat gratiam, & potestatem specialem, & totaliter ordinatum admitti in consortium Patrum Ecclesiæ, sive Episcoporum.

2. Probatur etiam ex verbis Divi Pauli 2. Tim. 1. ubi agit de Timotheo Episcopo, deindè dicit gratiam Timotheo esse datam per prophetiam cum impositione manuum: nomine autem Prophetiæ intelligunt Vasquez, & alii verba illa, *Accipe Spiritum sanctum*. Cùm ergo dicat Paulus per eam prophetiam, & manuum impositione conferri gratiam, & hæc per Sacramentum conferatur; Sacramentum verò constet ea materia, & forma, sequitur manuum impositionem esse materiam proximam, & verba prædicta formam. Nec obstat (inquit Vasquez *n. 60.*) verba illa; *Accipe Spiritum sanctum*, esse admodum generalia: quamvis enim in illis secundum se consideratis non denotetur specialis gradus, & potestas Episcopi, sed in cujuscumque alterius ordinatione possint dici, nihilominus, ut hic, & nunc dicuntur à tribus Episcopis simul congregatis, tanquam ministris illius gradus Episcopalis imponentibus manus supra caput ordinandi, satis denotant tres illos ordinandum accipere in suum consortium ad gradum Episcopalem. Quamvis autem eadem etiam verba proferat Episcopus ordinans Diaconum, non denotatur gradus Diaconi, nec sunt forma ordinationis illius (ut Vasquez idem putat). Episcopus enim, qui est minister Diaconatus non tantum illius, sed etiam Presbyteratus, & Subdiaconatus, & aliorum inferiorum Ordinum minister est, ac proindè impositione manuum non potius denotat, quod admittat ordinandum in suum consortium ad aliorum Ordinum gradus, quàm ad gradum Diaconi.

RESOL. XVII.

Judicium de supradictis sententiis. Ex part. 12. tract. 1. Resol. 17.

§. 1. VIdisti amice Lector varias Doctorum sententias circa materiam consecrationis Episcopalis; Ego breviter exponam quid sentio. Sententiam Isambetti quoad ultimam partem non approbo: nimis enim multiplicarentur substantialia consecrationis, licèt probabilem putet Filliucius *tom. 1. tract. 9. num. 4.* Sententiam Fornarii sicut, & Isamberti, Sylvii, Mercerii *de necessitate unctionis Chrismatica puto probabilem, quia in forma unctionis capitis* expresse dicitur, *Ungatur, & consecretur caput tuum cœlesti benedictione in Ordine Episcopali*. Sed hoc non placet Dicastillo, ubi suprà, quia illius ritus unctionis capitis in Concilio Carthaginensi IV., & apud Dionysium nulla fit mentio.

2. Dices hæc cæremonia unctionis est aptissima cum suis verbis ad significandum practicè gratiam, & potestatem Episcopalem; & olim Reges, & Pontifices in populo Dei fiebant unctione; ergò etiam Episcopi modò. Nego consequentiam; quia id etiam videmus in multis cæremoniis Baptismi, Presbyteratus, &c. quæ solummodò sunt sacramentalia, non Sacramenta, neque partes Sacramenti essentiales.

3. Dices secundò; ille qui fit Episcopus antequam recipiat unctionem illam Chrismatis capite, & in manibus, non vocatur Episcopus, neque consecratus, sed tantum electus in Episcopum; statim verò, ac est perunctus Chrismate, vocatur Episcopus in Pontificali Romano: ergò signum est unctionem Chrismatis ingredi essentialiter consecrationem Episcopi; Nego consequentiam, quia Pontificale cautè non appellat Episcopum, & consecratum illum, donec recipiat unctionem ipsam Chrismatis; quia cùm hæc sit opinio aliquorum, non vult loqui cum aliquo periculo falsitatis, sed hanc sententiam, his non obstantibus, puto, ut diai, esse probabilem, ut etiam putat Tannerus, & Dicastillus; & quidem habet in sui defensionem doctissimos Authores. Et Gerunda *de Episcopat. lib. 8. disp. 9. cap. 2. num. 11.* Licèt nostram sententiam in sequenti resolutione amplectendam teneat; tamen in fine sic ait; (Itaque sive hanc, quam modo declaravimus sententiam, sive alteram asserentem materiam hujus Sacramenti remotam esse Chrisma; proximam verò esse unctionem in capite, formam verò esse verba nempè, ungatur, & consecretur caput tuum cœlesti benedictione in Ordine Pontificali: In nomine Patris, & Filii, &c. poterit ad libitum quis problematicè, ac probabiliter amplecti.) Ita ille. Sententiam verò de traditione libri Evangeliorum Episcopo probabilem esse puto cum Hallier *de sacris Electionibus*. Sed quid dicendum de sententia Dicastilli? existimo illam probabilissimam esse, quam tuetur etiam Tannerus *tom. 4. disp. 7. quæst. 2. dub. 1. nu. 84.* & Turrianus *lib. 2. Epist. Pontific. cap. 21. cum aliis*. Et probatur primò ex Concilio Carthaginensi IV. *cap. 2.* ubi dicitur: *Episcopus cum ordinatur, duo Episcopi, ponant, & teneant Evangeliorum codicem super caput, & cervicem ejus, & uno super eum fundente benedictionem, reliqui omnes Episcopi, qui adsunt, manibus suis caput ejus tangant*, consonat Dionysius *cap. 5.* Hierarch. Eccles. cùm ait; *Pontifex qui ad consecrationem Pontificalem adducitur, utroque genuflexo ante Altare, suprà caput habeat Evangelia à Deo tradita, manumque Pontificis; atque hoc modo ab eo Pontifice, qui eum consecrat, sanctissimis Precibus, appellationibusque consecratur*. Et in contemplatione: *Pontifex præcipuam habeat sanctissimam divinorum librorum super caput admonitionem*.

4. Idem colligitur ex Scriptura 1. Timoth. 4 *vers. 14. Noli negligere gratiam, quæ in te est, quæ data est tibi per prophetiam cum impositione manuum Presbyterii*, id est Presbyterorum; seu Episcoporum: ordinatur enim Episcopus ab aliis tribus Episcopis, qui ordinando manus imponunt, ut docent Chrysostomus, Theodoretus, Theophylatus, Oecumenius, & alii ibidem. Ratio est, quia per eum ritum simul cum adjuncta verborum formula, optimè significatur effectus Sacramenti, nimium plenitudo gratiæ ordinato data, simulque illapsus Spiritus Sancti, ejusque directio, & protectio; & denique ordinatum velut victimam quandam Deo afferri, & consecrari, ut pluribus exponit Dionysius *de Eccl. Hierarch. cap. 5. p. 3.* Nec initio Ecclesiæ defuit Scriptura, quæ brevem Evangelii summam complecteretur, ut etiam de Diacono dictum.

5. Neque obstat, quod in Pontificali ordinandus Episcopus post unctionem primum vocatur Consecratus, antea verò solum Electus; id enim ad Scriptorem rubricæ, & modum loquendi pertinens plus non significat, quam ante eam unctionem nondum esse plenè consecratum. Sicut etiam Innocentius III. *c. cùm venisset*, &c. sacra unctione significat quidem Episcopum inungi Chtismate in capite, & manibus; non tamen asserit id essentiale esse.

Undè non est audiendus Bernal, & Vasquez, qui sententiam Dicastilli impugnant, sed contra Vasquez insurgit Isambert, & ad ejus argumenta respondet.

RESOL. XVIII.

Ultima sententia, quæ asserit, quod materia, & forma consecrationis Episcopalis sit manuum impositio, & verba, Accipe Spiritum Sanctum, *magis probatur, & firmatur*. Ex p. 12. tr. 1. Res. 18.

§. 1. VErùm ego omissis supradictis sententiis, ultimæ sententiæ adhæreo; Assero igitur materiam ordinationis Episcopalis solùm esse impositionem manuum: consequenter autem formą erit, illa verba; *Accipe Spiritum Sanctum*, & ita tunc infundetur gratia, & character imprimetur. Probatur, quia ex nullo capite possumus colligere unctionem, appositionem libri Evangeliorum, aut alias cæremonias pertinere ad essentiam hujus ordinationis: Impositionis verò manuum esse essentialem multa persuadunt. Primùm, testimonia Scripturæ in qua hujus solùm ritus fit mentio, cum agitur de ordinatione Episcopi, 2. ad Timoth. 1. *Admoneo te, ut resuscites gratiam, quæ est in te per impositionem manuum mearum*. Secundum, Canones Conciliorum; Antiochenum enim *can. 10.* pro eodem, videtur reputare aliquem esse consecratum Episcopum, & percepisse impositionem manuum Episcoporum. *Et can. 17.* multò clarius. *Si quis Episcopus per manuum impositionem Episcoporum acceperit*, &c.

2. Nec dicas impositionem manuum collato demonstrari quidem textu D. Pauli, verùm ex eis non deduci illam esse essentialem: Nam, ut rectè ratiocinatur Bellarminus *lib. 1. de Sacram. Ordinis cap. 9.* si licet Scripturas exponere, eadem sanè facilitate poterimus materiam negare omnium aliorum Sacramentorum, ac dicere aquam non esse de essentia Baptismi, nec vinum in Eucharistia; neque in extrema Unctione Oleum, quo quid absurdius dici potest? Deindè gratiæ promissi non est facta accidentalibus cæremoniis, sed essentialibus. Demum cum Scriptura non soleat in aliis Sacramentis, nisi essentiales ritus, & cæremonias tradere, quis adeò hæbes erit, ut sibi persuadeat in Ordinis Sacramento accidentalem semper judicari cæremoniam, omissa essentiali? Et ita nostram sententiam præter Doctores adductos tenet Granado *in 3. p. controv. 9. tract. 1. dist. 3. §. 1, num. 3.* Franciscus Lugo *de Sacram. theoremate 9. num. 4.* Baunius *in Theolog. Moral. tom. 1. tract. 8. quæst. 11.* Gerunda *de Episcop. lib. 8. disp. 9. cap. 2. num. 8.* Cornel à Lapide *in Epist. 1. ad Timoth. cap. 4. num. 38.* Leander *de Sacram. tom. 2. tract. 6. disput. 3. quæst. 1.* Hurtadus *de Sacram. Ordinis difficult. 10.* Sanchez *in Opusc. tom. 2. lib. 7. cap. 1. dub. 15. nu. 6.* Palaus *tom. 4. tract. 27. punct. 4. num. 1.* Caspensis *in Curs. Theolog. tom. 2. tract. 27. disput. 1. sect. 2. num. 56.* Doctus, & amicissimos Escobar, *in Theol. Moral. tr. 7. exam. 8. c. 1. nu. 7.* Opatovius *de Sacram. tr. de Ordine, disp. 1. q. 4. num. 68.* Emmanuel Sà, *verb. Ordo, num. 7.* Averia *de Sacram. Ordinis q. 2. sect. 9.* & alii penes ipsos.

RESOL. XIX.

An in opinione asserentium porrectionem libri Evangeliorum, & Baculi Pastoralis esse materiam partialem Consecrationis, si Episcopus dicta instrumenta non tangeret, ejus Consecratio esset invalida?

Ex quo sequitur, an contactus physicus instrumentorum Sacramenti Ordinis sit de necessitate Sacramenti? Ex p. 12. tr. 1. Res. 19.

§. 1. REsolutio hujus difficultatis pendet ea illa celebri quæstione an contractus physicus instrumentorum Sacramenti Ordinis sit de necessitate Sacramenti. Et egoolim negativè respondi, & nunc iterum Respondeo. Probatur primò, quia rationes sententiæ affirmantis, cujus est in re tam gravi probare, non urgent. Secundò, quia contactus immediatus materiæ neque requiritur ad veritatem verborum formæ, neque ipse solus judicat consensum, sive intentionem conferentis, & suscipientis ordinem: non enim quis dat, vel accipit rem quamcunque qua tangit, neque requiritur semper ad valorem Olim in Ref. 8 [illegible]

Or-

Ordinis consensus recipientis, ut infantibus: Ergo ex nullo capite est necessarius physicus materiæ contactus. Satis igitur est, ut Episcopus porrigat materiam ordinando sufficienter præsentem, & ut ipse accipiat moraliter illam, sicut quando traditur, & accipitur alia quædam potestas moralis alicui personæ præsenti per contactum humanum ad præsentiam ipsius materiæ v. g. quando quis fit Abbas traditione Baculi, fit Comes traditione clavium urbis, &c. Et ita me citato hanc sententiam tenet Dicastillus *de Sacr. tom. 1. tract. 6. disp. 5. dub. 14. num. 203.* & me citato Pater Quartus *in Rubric. Missalis, part. 3. tit. 1. dub. 5.* quibus adde Bernal. *de Sacram. disput. 47. sect. 7.* & alios à me alibi adductos.

Alibi in to. 2. p. 1. R. 3. & 12 & in R. 9. & in sue. & seq. & in R. 1. 6. Notandum, & pa lata doct. R. 7. Probatur etiam nostra ad medium, & in R. 13. & ad medium, & in 3d in to. 1. tr. 9. R. 68 & lin. & in to. 3. tr. 1. vide doct. & & 1. R. 19. Et hoc etiam intellige pro doct. & diffic. natal in & 3ad diffic. seq. hujus Res.

2. Itaque stando in ista opinione, etiamsi in Consecratione Episcopi secundum sententiam Hallier, Isamberti, & aliorum; esset de essentia porrectio libri Evangeliorum, & traditio Baculi Pastoralis, non esset de necessitate Sacramenti physicè Baculum, & librum Evangeliorum tangere, sed sufficere contactum moralem. Unde ex his sequitur, quod si Episcopus consecrans imponeret super caput Episcopi consecrandi manus chirothecis involutas, vel Episcopus consecrandus staret cum capite pileolo cooperto; in his, inquam, casibus consecratio non esset invalida, sed tantùm illicita; & hoc certum puto in nostra sententia, quæ asserit sufficere contactum moralem.

3. Sed difficultas est in opinione Doctorum asserentium contactum physicum esse necessarium. Et videtur negativè respondendum: nam, ut docet Pater Quartus in Rubricas Missalis, *Opus, me Judice, omni laude dignissimum, p. 3. tit. 1. dub. 5.* & alii, contractus physicus est, qui fit propria, & reali sensatione, quando inter tangibile, & organum tactus nihil mediat; sed in nostro casu inter tangibilem, & organum tactus aliquid mediat, nempè pileolus, & chirothecæ: ergo non potest tactus iste physicus esse, sed moralis. Nec obstat dicere, ut observat Pater Dicastillus, ubi suprà, quod hi Authores non sunt tam scrupulosi, ut primo aspectu apparet: nec enim adeò strictè tactum physicum, materiæ remotæ exigunt, ut illum physicum, & immediatum requirant singulorum, quæ pro materia offeruntur: nec enim in ordinatione Sacerdotis requirunt tactum immediatum Calicis, & Patenæ, quibus tactis, censentur tacta, quæ in Calice, & Patena continentur: atque in Rituali Romano, in quo nihil necessarium omittitur, nulla mentio fit immediati tactus vini, nec Hostiæ; imò aliqui non pauci ex prædictis putant sufficere tactum immediatum Calicis, quo mediante tangatur vinum in Calice inclusum, Patenaque, & Hostia super Calicem posita. Respondeo hanc Doctrinam Dicastilli non posse applicari in casu nostro: nam in casibus appositis à Dicastillo physicè tangitur pars materiæ Sacramenti in qua altera includitur, tangendo videlicet Calicem, in quo vinum continetur, & Patena, quæ continet Hostiam. At in nostro casu nulla pars materiæ Sacramenti tangitur, sed tantum pileolus, & chirothecæ: ergo, &c. Confirmatur individualiter authoritate Joannis Præpositi *in 3. p. q. seq. de Sacramento Ordinis, dub. 10. n....* ubi quia Græci in consecratione Episcopali interponunt pallium, deducit non esse necessarium in ordinationibus contactum physicum. Et Pax Jordanus *tom. 1. lib. 5. tit. 5. num. 31.* sic ait; (Secundò loco numeratur manuum impositio, quæ completis Litaniis fieri debet ab omnibus Episcopis consecratoribus, dicentibus: Accipe Spiritum Sanctum, & quidem super caput, illudque tangendo; prout cavetur in Pontificali, neque sufficit sola extentio, sed requiritur tactus; alioquin supplendus esset.) Ita ille: Dicendum est igitur cum Card. Lugo *in Respons. lib. 1. dub. 1. resp. 9.* ut dicatur, physicè caput tangere in ministrandis Ordinibus, non autem capileolum, sed capillos tangendos esse. Ergo, &c.

RESOL. XX.

An Consecratio Episcopalis imprimat characterem diversum à Sacerdotali.

Et negativa sententia affertur D. Thomæ, Amici, & aliorum. Ex part. 13. tract. 1. Res. 20.

§. 1. PErtractatis difficultatibus circa materiam, & formam Episcopalis consecrationis, sequitur videre, an ipsa imprimat characterem proprium, ac diversum à Sacerdotali. Et negativam sententiam tenet Divus Thomas *in 4. distinct. 24. quæst. 3. artic. 2.* Sotus *quæstione 2. articul. 3. & cæteri Thomistæ.* Unus tantum subdubitat Cajetanus *tom. 1. Opusc. tract. 11.* Idem docet Bonaventura *in 4. distinct. 24. articul. 4. quæst. 3.* Aureol. *art. 2.* Argent. *art. 4.* quibus addè ex Neotericis Franciscum Amicum inclytum Authorem ex præstantissima Societate Jesu, quæ semper ferax Doctorum virorum fuit, in Cursu Theologico *tom. 7. disp. 7. sect. 9. numer. 98.* Probatur, ait ipse primo ex Augustino *in quæstionibus veteris, & novi testamenti, cap. 101. Quid est,* (inquit) *Episcopus, nisi primus Presbyter, hoc est summus Sacerdos?* idque colligit ex Apostolo 1. ad Timoth. 3. ubi promiscuè loquitur de Episcopis, & Presbyteris. Et Ambrosius *in Epist. ad Ephesios 4.* ubi ex eo, quod Apostolus Timotheum à se creatum Presbyterum, vocat Episcopum, probat, primos Præsbyteros vocatos fuisse Episcopos. Demum concludit, non ordine, sed meritò Episcopum vocari.

2. Secundò, si Episcopatus characterem imprimeret, non septem, sed octo forent ordines contra Ecclesiæ sensum.

3. Tertiò, omnes ordines referunt ad Eucharistiam, & penes diversos actus ab illa distinguuntur. Cum igitur Episcopatus, nec sit sacerdotali inferior, cùm non subserviat Sacerdoti, nec Sacerdotali Superior, quia summa potestas, quæ per ordines datur, est conficere Corpus Christi, in qua Sacerdos est æqualis Episcopo; & licet Episcopatus superaddat potestatem jurisdictionis, non penes illam sumitur distinctio ordinum alioqui etiam Papatus esset distinctus Ordo. Quod autem Episcopatus superaddat specialem potestatem conferendi Chrisma, sacrosque Ordines, quos simplex Sacerdos non potest, non arguit novum characterem à sacerdotali distinctum, sed moralem dumtaxat extensionem prioris ad eos actus validè exercendos: etenim cum character non sit physica, sed moralis potestas ad actus ordinis exercendos, potuit ex institutione Dei character sacerdotalis ad ea tantùm restringi, quæ per se solum conducunt ad legitimam Christi Corporis consecrationem: quia igitur Chrisma, & Ordines conferre, per se non conferunt ad legitimam potestatem conficiendi Corpus Christi, potuit Deus Sacerdotalem characterem ita limitare, ut non nisi accedente Episcopali potestate, quæ est sola potestas dignitatis, & jurisdictionis, ad eos actus extendere: Sic enim salvatur, quo pacto Episcopus non sit distinctus Ordo, & simplex Sacerdos non valeat Sacros Ordines conferre; quia licèt character physicè sit idem, non est tamen idem moraliter, eo quòd Deus illum limitavit, ut non nisi in Episcopo haberet actum secundum conferendi Ordines ministrandi Sacramentum Confirmationis. Et hanc sententiam præter amicum tenet etiam Sanchez *in Opusc. tom. 3. lib. 7. cap. 1. dub. 9. num. 5. & dub. 2. num. 21.* Sylvester, & Sotus *quos citat, & sequitur* Vitaldus *in Candel. tract. de Ordine* asserentes per ordinationem Episcopi, non imprimi Episcopo novum characterem; sed solum perfici extendi, & dilatari characterem Sacerdotalem præexistentem ad ordinandum, & confirmandum, in qua designatione consistit potestas Episcopalis. Sed non desinam hic apponere verba Magistri Candidi *tom. 4. disput. 4. art. 1. dub. 6.* ubi sic ait; (Licet non detur Episcopo in sua consecratione nova potestas realiter distincta à sacerdotali, tamen eadem extenditur realiter per novum modum realem, quem antea non habebat character sacerdotalis, qui nihil aliud est, quàm quædam realis ordinatio, ad effectum alios ordinandi, & confirmandi: quæ Ordini Presbyteratus superadditur; quæ quidem non est novus character, sed nova perfectio ejusdem characteris sacerdotalis, modus quidem illius indelebilis; & non iterabilis, quia non est sola deputatio moralis, sed physica, & realis ordinatio.) Idem etiam docent Nugnus *tom. 2. quæst. 40. artic. 5. difficult. ult. ad 3. argument.* & Bonacina *de Sacramento Ordinis, disp. 7. num. 6.* Sed Pater Amicus ubi suprà *num. 304.* putat improbabilem opinionem asserentium, quod etsi Episcopatus non addat novum characterem, modificat tamen, & perficit priorem: nam cùm character sit qualitas, non videtur qua ratione possit perfici, & modificari, nisi per additionem novi gradus: porrò novus gradus: additus priori non potest subjectum perficere, nisi in ordine ad ea, ad quæ subjectum vi præcedentis gradus erit ordinatum; quia cùm gradus sint homogenei subjectum perficiunt in ordine ad eundem terminum, si verò character est indivisibilis, non suscipiens intensionem, minus probabiliter dicitur unus modificari per alium, sed potius uterque diversum constituere characterem. Notat verò Vasquez *tom. 3. in 3. part. disput. 240. capit. 5. & disput. 239. capit. 6.* docere in ordinatione Episcopi, nec imprimi novum characterem, nec extendi characterem sacerdotalem præexistentem, sed designari divina designatione talem characterem ad ordinandum, & confirmandum, in qua designatione consistit potestas Episcopalis.

RE-

RESOL. XXI.

Adducitur opinio affirmativa. Ex part. 12. tractat. 1. Resolut. 21.

§. 1. HIs tamen non obstantibus alii firmant Consecrationem Episcopalem infundere novum characterem a charactere sacerdotali distinctum. Ratio est primò, quia Consecratio Episcopi est vera Ordinatio sacra, & distincta, ut potè solemnior, & superior Ordinatione Sacerdotis, ut definit Concilium Tridentinum, *seß. 23. sup. 4. & Canonorum 6.* At omnis Ordinatio sacra est verè, & propriè Sacramentum Ordinis, & distincta realiter ab Ordinatione Sacerdotis. Tunc sic; sed Sacramentum Ordinis imprimit characterem, ut definit idem Concilium Tridentinum *loco citato, Canonorum 4.* Ergo Consecratio, seu Ordinatio Episcopi imprimit Characterem, & distinctum à Charactere Sacerdotali.

2. Secundò, quia potestas, quæ tribuitur Episcopo, est distincta in specie ab illa, quæ tribuitur Sacerdoti per suam Ordinationem: ergo non possunt esse una in specie qualitas, unus in specie character. Consequentia patet: antecedens verò probatur, quia potestas Sacerdotalis, & Episcopalis respiciunt objecta specie distincta: illa enim habet pro objecto consecrare Corpus Christi; hæc verò confirmare, & ordinare: ergo non sunt una qualitas, sed diversæ.

3. Tertiò, contra ultimum dicendi modum sic arguo: Nam per ordinationem Episcopi, datur ei potestas, tam ad ordinandum, quam ad confirmandum, at hæc nequit esse duplex, sed unica, cùm per unicam detur ordinationem: ergo unicus character, seu unica potestas ad ordinandum, & confirmandum. Et hæc omnia docet Leander *de Sacrament. tom. 2. tract. 6. disput. 1. quæst. 12.* qui citat Biescam Marchinum, Hurtadum, & Petrum à Sancto Joseph, quibus ego addo Aversam *de Sacramento Ordinis, quæst. 1. sect. 7.* Campilenem *in divers. Jur. Can. rubr. 6. cap. 6. cap. 4. num. 4.* & Gerundam *de Episc. tom. 2. lib. 8. disput. 8. cap. 2. numero quarto*, & alios.

4. Nec supradictis obstat asserere cum Amico, ubi suprà *num. 101.* quod si Episcopatus imprimeret distinctum characterem, sequeretur posse aliquem fieri Episcopum, antequam fieret Sacerdos, & exercere quidquid Sacerdos potest, siquidem Ordo superior non pendet, ut suum imprimat cractarem ab inferiore; nam posset quis suscipere Sacerdotium absque Diaconatu, & validè exercere quicquid Diaconus, & Sacerdos potest, quia Ordo superior virtute continet inferiorem. Cum igitur character Episcopalis non possit esse Sacerdotali inferior, erit illo superior, adeòque poterit quidquid potest character sacerdotalis. Non inquam hæc obstant, nam respondeo cum Martinon *de Sacrament. tom. 2. disputat. 66. sect. 3. num. 39.* in ordinatione Episcopi imprimi characterem: neque tamen fore propterea, ut effectum sortiretur in eo, qui non esset Sacerdos; neque potestatem illi conferret ad consecrandum Corpus, & Sanguinem Christi. Sicut reliqua Sacramenta præsupponunt Baptismum, sine quo validè conferri nequeunt. Ita probabilius est, juxtà communem Theologorum sensum characterem Episcopalem præsupponere sacerdotalem, & sine illo præsupposito conferri non posse. Quamvis autem character Episcopalis sit superior sacerdotali, non propterea debet illum includere, aut illius vim habere. Neque enim semper unum disparatorum, quamvis nobilius, includit aliud, aut vim illius habet. Ut calor est nobilior humiditate, quam tamen non includit, nec illius vim habet. Quin etiam character non est potestas; ut alibi ostendimus; sed nota quædam indelebilis, & insigne alicujus status per Sacramentum collati. Sicque character Episcopalis est dumtaxat insigne ordinis Episcopalis, & status illius peculiaris eminentis suprà statum simplicium sacerdotum. Et hæ sunt pugnantes sententiæ circa præsentem satis arduam difficultatem, quas ego puto omnes quidem probabiles. Dico igitur, quod Episcopalis consecratio imprimit characterem, sive addendo novum, sive augendo veterem (prout variæ opiniones sunt) & confert duas potestates, unam confirmandi, & alteram ordinandi, easque indelebiles; undè neque repetere licet, ut agnoscit S. Aug. *lib. 2. contra Parmen. c. 13. & lib. 1. de Baptism. contra Donatist. cap. 1.* ergo ordinatio Episcopalis est vetus Ordo, & Sacramentum. Undè Marchant. *in Tribun. Sacram. tom. 3. tractat. 7. tit. 5. quæst. 2. concl. 2.* sic ait: (An verò ordo Episcopalis characterem separatum à sacerdotali imprimat, & an duplex Ordo assignandus sit sacerdotalis, & Episcopalis? Respondeo absque disputatione, Characteri sacerdotali saltem aliquod augmentum advenire per ordinationem Episcopalem, sive fiat per intentionem, & ampliationem in sua entitate, sive per virtutis novæ acquisitionem: sufficit enim, quod ad effectus plures, & majores intelligatur protendi. Nec erraverit, si sub ordine uno generico duas velut species, quarum altera, alteram præsupponat, assignet; aut duos gradus ejusdem Ordinis, quorum etiam ab intrinseco posterior priore perfectior, & excellentior sit.) Ita ille. Itaque bona pace Patris Amici inter præstantissimos Theologos Societatis celeberrimi assero sententias superius positas suam habere probabilitatem.

RESOL. XXII.

Quando in Consecratione Episcopali imprimatur Character?

Et quid, si Episcopus moriatur in medio, v. g. Consecrationis?

Sed difficultas est, supposita opinione Doctorum asserentium in Consecratione Episcopi dari plures materias, & formas partiales substantialiter necessarias, quando imprimatur Character, & conferatur gratia?

Et si in Consecratione Episcopus moreretur antè cœptas omnes partiales materias, in tali casu acciperet partialem gratiam correspondentem partiali materiæ, ab Episcopo recepta.

Et asseritur in Sacramento Extremæ unctionis in singulis unctionibus partialem gratiam conferri. Ex part. 12. tract. 5. Resol. 22.

§. 1. ALiqui asserunt characterem imprimi in unctione capitis ex Chrismate. Sed hoc non est verum, ut patet ex *cap. unic. de sacra Unctione*; ubi habetur, quod si hoc omittatur, non iteretur, sed suppleatur. Undè dicendum est characterem imprimi, quando consecrator, & assistentes Episcopi manus imponunt super caput consecrandi in Episcopum, dicuntque, ut habetur in Pontificali, *Accipe Spiritum Sanctum*; & sic colligitur ex *cap. Episcopum, dist. 23.* Sic Sylvester verbo *Ordo 2. quæstione 4. fin.* Angelus verbo *Ordo n. 7. fin.* Tabiena *Ordo 2. quæst. 53.* Armill. verbo *Ordo n. 11.* quibus addè Sanchez *in Opusc. tom. 2. lib. 7. cap. 2. dub. 52. num. 22.*

2. Sed difficultas est supposita opinione Doctorum asserentium in consecratione dari plures materias, & formas partiales substantialiter necessarias. Difficultas est (inquam) quando imprimatur character, & conferatur gratia. Hoc dubium resolutum invenio apud Halliet *de sacris electionibus, part. x. cap. 2. art. 5. §. 13. numer. 30.* ubi ponit hoc argumentum. Si impositio manuum est materia ordinationis, eaque adeò efficax, ut gratiam producat, ne frustra videatur Episcopus dicere, *Accipe Spiritum Sanctum*, quod ex Tridentino docuimus, certè peracta illa manus impositione, videtur perfectum esse Sacramentum: nam Sacramentum gratiam non producit, nisi perfectum; proindeque sequens libri Evangeliorum traditio gratiam non conferet. Confirmatur: nam manus impositio gratiam producit, ut Scriptura Sacra, Patres, ac Concilia superius innuunt: vel ergo collatio libri Evangeliorum producit gratiam, vel non, si producit, bis ergo gratia Episcopalis Ordinis, non autem semel confertur, quod gratis, & sine fundamento dicitur: Si non producit, nulla ratio videtur suadere hanc esse partem, aut materiam Sacramenti, quippè cùm materiæ cujuscumque Sacramenti, verbi gratia, aquæ in Baptismo, Oleo in Confirmatione, & sic de cæteris, gratiæ productio tribuatur. Ita Hallier, qui posteà huic argumento sic satisfacit; Respondemus utrumque esse probabile, & quod manus impositio non statim producat gratiam, nisi postquam porrectus est liber Evangeliorum, quo porrecto, tam gratia, quàm character Episcopalis (sive novus sit, sive extensio Præsbyteralis) producantur vi non solum impositionis manuum, verum etiam porrectionis libri Evangeliorum. Nam quia parum temporis fluit inter applicatam utramque illam materiam, priori effectus rectè tribuitur, etsi, nonnisi posteriore secuta, producatur: eo modo quo si trina immersione Baptismus conferatur, non ultimæ tantum immersioni; verum etiam primæ tribuitur gratia Baptismalis, quamvis non nisi post ultimam producta sit, potest etiam è contrario dici, quod per impositionem manuum producatur gratia Episcopalis, & postea per porrectionem libri Evangeliorum potestas Ordinis Episcopalis, seu character conferatur, adeò ut nempè producatur per unam materiam partialem gratia tamquam dispositio ad divinam potestatem Episcopi ritè consequendam: Per alteram verò partialem materiam potestas illa dispositæ jam ordinandi animæ imprimatur: eo modo quo probabile est partiales gratias per impositionem Corporis, & Sanguinis Christi sub speciebus Panis, & Vini, produci:

Sup. hoc & seqq. in hoc tomo §. ad literam sup. in 8. 34. post unam sol. ab ejus pe à vers. Secundò quia si impositio.

duci: & partialibus unctionibus, quæ in Extrema-unctione adhibentur, peculiaria adnexa esse auxilia contra peculiaria vitia, quæ singulis sensibus insideot, & ab iis speciatim oriuntur, ac foventur. Quod si io eodem Sacramento non censetur absurdum effectus gratiæ partiri, multò minùs absurdum videbitur in eodem Sacramento Episcopatus sic distinguere ejus effectus, ut per onam materiam gratia, per alteram partialem character, seu potestas Episcopalis conferatur: quod enim dicitur, Sacramentum non conferre gratiam, nisi perfectum, hoc licèt verum sit in Sacramentis unicam habentibus materiam; at noo in iis, quæ duplicem obtinent partialem. Hucusque Hallier; quæ quidem maximè sunt ootanda, & quia curiosa, & quia non facilè apud alios invenies supposito, ut diximus, dari plures materias partiales in Confirmatione Episcopali, quod ego nego.

3. Ex hac itaque opinione Doctoris Hallier, & aliorum, ego infero pro curiosis: quod si in Consecratione Episcopus moreretur ante receptas omnes partiales materias, quod utique in tali casu acciperet partialem gratiam correspondentem partiali materiæ ab ipso Episcopo receptæ.

Sup. hac assertione, & doct. consulta in hoc & seqq. §§. [illegible]

4. Confirmatur hæc illatio in doctrina aliquorum Theologorum asserentium in Sacramento Extremæ-unctionis io singulis unctionibos partialem gratiam conferri: & hanc sententiam probabilem putat Suarez *disp. 41. sect. 2. numer. 13.* Filliucius *tom. 1. tract. 3. de Sacram. Extremæ-unctionis, cap. ult. num. 126.* Henriquez *lib. 3. cap. 12. num. 3.* Amicus in Cursu Theolog. *tom. 8. disp. 19. sect. 7. num. 155.* quibus favet D. Thomas *quæst. 29. in addit. ad 3. part. art. 5. ad 1.* ubi hoc Sacramentum comparat Sacramento Eucharistiæ cujus singulæ species gratiam conferunt. Scotus *in 4. dist. 23. quæst. un. ad 2.* affirmans hoc Sacramentum esse uoum unitate integritatis, non indivisibilitatis; *sicut effectus ejus*, inquit, *non est unus indivisibiliter, quia non remissio unius venialis, sed unus unitate plenariæ remissionis omnium venialium.* Medina *Cod. de confess. tract. 2. quæst. 11. de integritate absolutionis, §. secundò.* Idem probat Adrianus, ubi docet, Extremam-unctionem ex pluribus constare partibus, quarum quælibet est Sacramentum, habens suam propriam formam, non secus, ac Eucharistia.

5. Fundamentum hujus sententiæ triplex est. Primum ducitur à puritate Eucharistiæ, & Ordinis: nam sicut quælibet species Eucharistiæ, & quivis partialis Ordo confert suum partialem effectum: ita & io hoc Sacramento quævis unctio cum sua propria forma confert suum partialem effectum, & gratiam.

6. Secundum, quævis unctio cum sua forma constat ex partiali materia, & ex partiali forma cum significatione propria respondente proprio effectui: ergo quævis onctio cum sua propria forma est proprium Sacramentum gratiam conferens: nam Sacramentum ex divina institutione efficit, quod significat, ergo si quævis unctio cum sua propria forma habet proprium significatum partiale distinctum ab aliis, habebit etiam suum effectum proprium partialem condistinctum ab aliis.

7. Tertium fundamentum est, quia juxta hanc sententiam melius provisum est casibus qui possunt in hoc Sacramento suscipiendo decurrere infirmo, ut si moriatur antè omnes quinque unctiones expletas: nam in hac sententia infirmus accipit gratiam, saltem partialem in prima unctione: undè etiamsi moriatur antequam accipiat reliquas, moritur cum gratia sacramentali. Præterea fieri potest ut per talem gratiam inunctus ex attrito fiat contritus, & salvetur, qui juxta aliam sententiam, gratiam non acciperet, & consequenter, si io peccatis esset, etiamsi esset attritus, damnaretur.

Sup. hac assumpt. [illegible]

8. Undè ex his omnibus apparet probabilitas opinionis Hallier, & simul probabilitas illationis, quam ego ab ipsa collegi, nempè quod Episcopus si in ipsa consecratione moreretur, accepisset partialem gratiam ex partiali materia ab ipsa antequam mortuus fuerit recepta. Confirmantur aliqua ex superius dictis exemplo ordinationis Sacerdotalis, in qua, ut asserit Dicastillus *de Sacram. tom. 1. tract. 6. disp. 1. dub. 10. num. 153.* & alii, cum constet duobus partialibus materiis, per utramque seorsim distinctum gradum gratiæ conferri.

RESOL. XXIII.

An ratione Characteris, si Episcopus consecratus moreretur, & postea resurgeret, posset iterum munia Episcopalia exercere?

Pro quo quæritur primò, an Character ita sit indelebilis, ut etiam post mortem tam in Beatis, quam in damnatis permaneat.

Quæritur secundò, an Character ita in alia vita permaneat, ut maneat cum potestate sibi annexa, ad validè recipienda, vel danda alia Sacramenta. Ex p. 12. tr. 1. Res. 23.

§. 1. SUppono quod de subjecto immediato characteris diversi etiam diversimodè opinantur: magis autem videtur probanda illorum sententia, qui collocant illum immediatè in essentia animæ. Ita Marsil. Gabriel, Soarez, Vasquez, Bellarminus, Tannerus, & alii quos citat Vvigers *in 3. p. D. Th. q. 63. num. 10.* Probatur primò, quia Concilium Florentinum. & Tridentinum dicunt simpliciter characterem animæ imprimi, & esse in anima, quæ convenienter accipiuntur de subjecto proximo. Probatur secundò, quia cùm character non sit naturalis potentia, neque habitus operativus propriè, non videtur rectius in subjecto aliquo collocari, quàm proximè in anima, sicuti docetur de gratia habituali sanctificante ab iis qui ponunt illam à charitate realiter distinctam. Accedit quod finis characteris est, ut sit signum, quo homines inter se distinguantur? & cognoscantur, cujus sunt familiæ; undè convenientius est poni in ipsa hominis substantia quam in aliqua ejus potentia: & cum sit qualitas simplex, & spiritualis, non potest poni in corpore, sed anima. His suppositis.

2. Quæro primò, an character ita sit indelebilis, ut etiam post mortem, tàm in Beatis, quàm in damnatis permaneat.

Negativam sententiam esse probabilem insinuant, Lugo *disp. 6. sect. 4. num. 69.* Hurtado *disput. 3. diffic. 14.* Suarez *q. 63. art. 5.* & Ochagavia *de Sacram. in gen. q. 16. num. 8.* Sed longè multò probabilius respondeo, manere etiam post mortem. Quia aliàs Christianus, vel Sacerdos qui post mortem miraculosè resurgeret, esset iterum baptizandus, confirmandus, ordinandus, quod dici nequit. Sic S. Th. *in 3. part. q. 64. num. 8.* Hurtadus ubi suprà. Sayrus *lib. 4. cap. 4. quæst. 1. artic. 2.* Coninch. *q. 63. art. 5. num. 16.* Mouze *part. 3. cap. 1. §. 9. numer. 7.* Castrus Palaus *tom. 4.* & alii; quos citat Leander *de Sacrament. tom. 1. tract. 2. disp. 3. quæst. 21.*

Sup. hic prim. [illegible] degradatus.

3. Quæro secundò, an character ita in alia vita permaneat, ut maneat cum potestate sibi annexa ad validè recipienda, vel danda alia Sacramenta. Negant Vasquez *disp. 134. cap. 3.* Ægidius *loco citato, num. 18.* Hurtado, Ochagavia *locis citatis*, & Lugo *disp. 81. num. 2. & 3.* necnon Palaus *tract. 18. punct. 11. num. 6.* qui & citat pro se Suarium, sed malè. Ratio horum est, quia frustra maneret post hanc vitam talis potentia, seu potestas, cùm nullum etiam exercitium habere posset, cum his Doctoribus est tunc Dicastillo *disp. 2. dub. 16. num. 478.*

Et sup. contenta in hoc §. [illegible]

4. Sed probabilius respondeo, permanere in æternum cum prædicta potestate: sicut permanet ipsemet character. Quod autem illa potestas nunquam (saltem post generalem resurrectionem) productura sit in actum, id nimis accidentale est. Sic S. Thomas *q. 64. art. 7. ad 2.* & Suarez *disp. 13. sect. 1.* Et debent docere omnes, qui docent characterem esse potentiam physicam, non moralem, ut optimè docet Philibertus *tract. 1. de Ordine, part. 3. cap. 6. num. 3.* Tenet etiam expressè Henriquez *lib. 2. cap. 17. num. 4.* ubi loquendo de charactere Baptizati, sic ait; *Hoc charactere baptizati, quasi cæremonia, aut ferro signata, distinguuntur à reliquis infidelibus, & manet in hæretico, & in animabus separatis, etiam damnatorum. Quod si forsè per miraculum suscitetur homo, non est rebaptizandus, nec initiandus Confirmatione, & Ordine, qui Sacerdos obiit, sed retinet indelebiliter suam pristinam dignitatem, virtutem, & officium Sacerdotis, ita ut Beatus, resumpto corpore, posset absolvere, aut consecrare Eucharistiam, sed non facit de lege, quia usus potestatis solis viatoribus commissus est à Christo*: Sic Henriquez.

Sup. hac diffic. lege R. [illegible]

5. His suppositis, apparet ad difficultatem propositam in hac resolutione affirmativè respondendum esse; & ita in terminis terminantibus respondet Gervoda *de Episcopo, tom. 2. lib. 8. disp. 8. cap. 2. num. 5.* ubi sic ait; *Ex his infero, sicut suprà dictum est, Sacerdotem redivivum characterem, & utramque potestatem habiturum consecrandi, atque absolvendi, sic Episcopum redivivum eisdem ornatum esse confirmandi, & Ordines conferendi, non autem jurisdictione pollebit in Ecclesiam, quam morte reliquerat, si fuerit provisa.* Ita ille, cui ego addo Fabritium Surianum *tom. 1. lib. 3. cap. 8. lit. I*, ubi ita ait; *Hinc sequitur, quod si quis moriatur jam Baptizatus, vel Confirmatus, vel Ordinatus, & postmodum per divinam potentiam à mortuis resurgat, & ad vitam iterum revocetur (quemadmodum Lazaro successit) non esset necessarium, ut iterum baptizetur, aut confirmetur, aut ordinetur, qui jam character sacramentalis adhuc in eo incorruptibilis* perdu-

perdurat. Hæc ille, qui citat Suarez, Bonacinam, & alios, Et quidem esse characterem indelebilem, etiam post mortem, ex hoc probari posset, quia nimirum cùm sit qualitas spiritualis animæ inhærens, non pendet ex corpore; ita ut si anima à corpore segregetur, character, pariter ab anima separetur; unde dato, quod corpus moriatur, & corrumpatur; character tamen, quia pendet immediatè ex anima, cui inseparabiliter inhæret, semper incorruptibilis perdurat. Hinc collige, quod in Beatis usque in æternum character sacramentalis perdurat, eo quòd illi felicissimo statui minimè repugnet: character enim est quædam qualitas supernaturalis, & spiritualis perficiens animam, undè potius ei quoddam ornamentum, quàm deformitatem confert: In damnatis pariter usque in æternum perdurat, sed non est eis ad ornatum, sed ad confusionem quatenus illum considerantes de sua nimia ingratitudine conqueruntur; quam illis Sacramentis salubriter non usi sunt, quæ eis ad consequendam gratiam, & vitam æternam fuerant divinitus collata.

RESOL. XXIV.

Quisnam sit Minister Consecrationis Episcopalis?

Et explanatur, quod olim Corepiscopi ex concessione Episcoporum ordinabant Sacerdotes. Ex q. 12. tr. 1. Res. 24.

§. 1. SUpradictis, difficultatibus enucleatis circa characterem Consecrationis Episcopalis, restat pertractare de Ministro Consecrationis.

2. Dico igitur Episcopum, & Sacerdotem nonnisi ab Episcopo consecrari posse; Ita communiter Doctores, quorum authoritas hac in re, quæ pendet ex traditione, plurimi facienda est. Et in Ecclesia inauditum est, quod unquam aliquis Sacerdos, vel Episcopus a non Episcopo fuerit ordinatus. Item antiqui Patres constanter asserunt, nullam esse ordinationem Episcoporum, & Presbyterorum factam ab illis, qui non erant veri Episcopi. Quare non assentior Vasquez *disput. 143. cap. 4.* & Meratio *disput. 8. de Ordine, sect. 2.* affirmantibus posse simplicem Sacerdotem ordinare alios in Sacerdotes ex concessione Romani Pontificis, vel Concilii Generalis. Quod maximè probant ex eo, quod olim Corepiscopi ex concessione Episcoporum ordinabant Sacerdotes, ut patet ex *can. 10. Concilii Antioch.* Corepiscopi autem erant simplices Sacerdotes, ut Vasquez probare contendit *disput. 238. cap. 7.* Addi etiam potest in Concil. Ancyrano *can. 13.* ita statutum esse: *Corepiscopis non licet Presbyteros, aut Diaconos ordinare, sed neque Presbyteris civitatis, sine præcepto Episcopi, vel litteris in unaquaque Parochia.* Ex quo constat licuisse olim Presbyteris ordinare Presbyteros cum Episcopi licentia. Ita Leonem I. *Epist. 92. ad Rusticum Narbonensem Episcopum cap. 1.* respondisse ratas haberi posse Ordinationes factas à falsis Episcopis, & nominatim a duobus, uno Presbytero, & altero Diacono, de quibus ibi est quæstio, accedente consensu, & judicio Præsidentium, id est Episcoporum in quorum diœcesi celebratæ fuerunt, sed, ut dixi, his non assentior. Ad Canonem verò Ancyranum, & testimonium S. Leonis Magni satè respondet etiam Martinon. *in 3. part. D. Thomæ, tom. 2. de Sacrament. disput. 67. sect. 2. numer. 17.* Dicendum est igitur solos Episcopos esse ministros consecrationis Episcopalis.

RESOL. XXV.

An simplex Sacerdos ex commissione Papæ possit esse Minister Consecrationis Episcopalis.

Et cursim explanatur, delegata à Summo Pontifice potestate, Ordinatum Clericum, posse Ordinem ministrare, quem ipse habet, & laicum confirmatum posse ex commissione Papæ Confirmationis Sacramentum conferre. Ex part. 12. tract. 1. Resol. 25.

§. 1. QUod est quærere, an Romani Pontificis mandato, consensu, sine auctoritate, si Presbyteri Episcopum consecrent, valeat consecratio, & consecratus ordinis Episcopalis potestatem recipiat. Hanc quæstionem breviter attigerunt Durandus *in 4. distinct. 7. quæst. 2. num. 7. & 10.* Paludanus *in eodem libro, & distinct. quæst. 4. artic. 3. post conclusionem 2. in responsione ad primum.* Capreolus *eodem lib. & distinct. quæst. 2. art. 3. in responsione ad primum.* In primis Glossa *in cap. mauus, de consecrat. distinct. 5. & cap. pervenit, distinct. 95.* regulam generalem posuit, delegata a Summo Pontifice potestate, posse quemlibet ad Sacramentum conferre, quod ipse suscepit. Undè colligit Ordinatum Clericum mandato Romani Pontificis posse Ordinem ministrare, quem ipse habet? & laicum confirmatum posse ex commissione Papæ Confirmationis Sacramentum conferre. Ac proindè secundùm Glossam potest Summus Pontifex delegare Diacono, ut Diaconum ordinet, Presbytero ut Presbyterum consecret, & Clerico minori, ut det Ordinem, quem ipse suscepit. Quam sententiam Innocentius, & alii videntur approbare *in cap. quantò, de consuetud.* Sed S. Thomas *in 4. dist. 25. quæst. 1. artic. 1. ad 3.* aliter sentit, in hunc modum scribens: Papa, qui habet plenitudinem potestatis, committere potest non Episcopo pertinentia ad Episcopalem dignitatem, modò illa non habeant immediatam relationem ad Corpus Christi verum, ideòque ex ejus commissione Sacerdos simplex potest conferre Ordines minores, & confirmare, non autem Sacerdos; nec Sacerdos majores Ordines, qui habet immediatam relationem ad Corpus Christi verum, suprà quod consecrandum Papa non habet majorem potestatem, quàm simplex Sacerdos. Hæc ille. Undè doctrinam Glossæ prorsus refello, quoniam mihi videtur cum S. Thomæ doctrina pugnare, & unius S. Thomæ auctoritas majoris momenti est apud me, quam Glossæ sententia. Paludanus *loco citato*, ait, posse Romanum Pontificem Presbytero delegare, sive committere, ut Episcopum consecret. Durandus *loco prædicto*, ante Paludanum docuerat hoc dicere absurdum esse, & contra Scripturam Sacram. Nam Apostolus ad Hebræos *cap. 7.* scribit, majorem à minori non benedici: at Episcopus jure divino est Presbyter superior. Sed dicet Paludanus, Episcopum quamvis majorem, posse a Presbyteris consecrari, non quidem auctoritate, & potestate ordinaria, sed demandata, & delegata a Summo Christi Vicario: Paludani sententiam videtur Capreolus *loco prædicto* approbare. Dicendum itaque est, non posse Romanum Pontificem delegare Presbyteris, ut Episcopum consecrent; quia divino jure Episcopus Presbytero superior est, & Ordinis potestatem habet, qua caret Presbyter: ergò eam potestatem Ordinis Presbyter dare non potest, quippè qui eam non habet, sicut nec Diaconus potest etiam Summi Pontificis mandato, vel auctoritate Presbyterum consecrare. Et hæc sententia magis congruit cum iis, quæ dixit S. Thomas *loco citato*. Undè omnia superius dicta docet etiam Azorius *part. 2. libro 3. cap. 30. quæst. 4.* & alii. Et ideò hanc sententiam Castrus Palaus *tom. 4. tractat. 27. punct. 14. num. 12.* ubi sic ait: In hac controversia illud pro certò habendum est nemini alteri, quàm Episcopo committi Episcopi consecrationem posse: quia cum consecratio Episcopi jure divino instituta sit ad sacerdotium perficiendum, & complendum, ob quam causam Episcopus est omnibus Sacerdotibus superior, & supremus Ecclesiæ Ordo, nequit ab alio concedi, quàm ab eo, qui in eo Ordine fuerit constitutus. Nam, ut inquit Paulus ad Hebr. 7. minor majori benedictionem impertiri nequit: nemo enim dare potest alteri, quod in se, nec formaliter, nec virtualiter habet. Atque ita tradit Vasquez *disput. 243. cap. 4. numer. 42. & cap. 6. in princ.* adversus Paludanum *in 4. distinct. 7. quæst. 4. artic. 3. in 2. opinione*, asserentem, etsi sub dubio posse simplici Sacerdoti hanc potestatem consecrandi Episcopum committi, & Aureolus apud Capreolum *distinct. 25. quæst. 1. art. 2. in 2. art. cap. 5.* de omnibus Sacramentis id asserentem. Et tandem Bernal. *de Sacrament. disput. 49. sect. 3. numer. 2.* sic asserit: (Certum est Episcopatum non posse conferri validè ab illo, qui Episcopus consecratus non est. Ita docent omnes Doctores contra Sylvestrum, qui dixit Episcopum ordinari posse per simplicem Sacerdotem, in aliquo casu, ex commissione Summi Pontificis; verumtamen hoc caret fundamento: illud firmat vera ratio, & authoritas; nam S. Damasus Papa Epist. 4. loquens de ministro Ordinum, sic scribit: Qui hominum licèt more humano loquamur, dare potest quod non habet; Undè ipse colligit, Corepiscopos, qui verè Episcopi ordinati non erant, non potuisse præstare illa, quæ sunt propria Ordinis Episcopalis.) Ita ille, & ego.

Sup. hic usq. ad vers. Quã sententiam, [illegible]

RESOL. XXVI.

An si Pontifex diceret alicui: Esto *verbi gratia*, Episcopus Ferrariensis, *talis esset verè Episcopus.*

Idem est pro Sacerdotio.

Et asseritur, quod dum Pontifex simplici Sacerdoti committit ministerium confirmandi illum consecrat in Episcopum, quamvis hoc non placeat. Ex part. 12. tractat. 1. Resolut. 26.

§. 1. VIdetur affirmativè respondisse Felinum *in capite de consuetud. numero 23. versic. fallit quartò*, ex Angelo *lib. 2. C. de crim. sacrileg. & lib. 1. C. de senten. passis*,

Sup. contenta in hac R. [illegible] Caramuel [illegible]

[illegible]

passis, Rebuff. *in praxi*; *part.* 2. *tit. de Clericis à quibus tenentur*, *num.* 9. Jacobat. *de Concil. libro* 4. *quæst.* 4. *verb. hoc tamen intelligerem*. Sed ego puto supradictos rem satis obscurè tractasse, & nihil aliud docere voluisse nisi hoc videlicet, aliquem posse solo Romani Pontificis verbo Sacerdotem, vel Episcopum constitui, quod attinet ad potestatem jurisdictionis, non Ordinis, ita ut potestatem Ordinis non recipit, sed tantùm jurisdictionem Forensem, nam Ordinis potestas nequit sine ordinatione, & consecratione conferri, quamvis Innocentius *cap. Presbyter. de Sacrament. non iteran.* dicat, *credimus, quod nisi essent forma postea inventa, sufficeret Ordinatori dicere, sis Sacerdos, vel alia æquipollentia verba*, quod licèt Hostiens. Joann. Andr. Abbas, & alii approbent, mihi non placet: est enim facultas Eucharistiam consecrandi, pro vivis, & mortuis offerendi, & alia Sacramenta divina ministrandi, non ab Ecclesia, sed à Christo instituta, quæ potestas characterem impressum in anima requirit, & postulat. Solùm igitur, dicere possunt isti Auctores potestatem jurisdictionis solo verbo à Romano Pontifice posse concedi; & hoc verum est, nam si prudens, ac volens Pontifex eam concesserit, data censetur? nam hoc ipso, quod Titium certæ Ecclesiæ, Episcopum sciens, ac volens nominat compellativè, potest illi conferre potestatem jurisdictionis, qua Titius possit illius Ecclesiæ beneficia in Clericos conferre, excommunicare, constitutiones condere, jejunia indicere, dies Festos instituere, & hujus generis alia. Similiter si velit, potest aliquem Subdiaconum, vel Diaconum in Parochum in certa Ecclesia solo verbo, instituare, qui potestate Ordinis præditos non erit, habebit tamen potestatem jurisdictionis, qua illius Ecclesiæ curam suscipiat, ita ut in ea cæteros Clericos, vel populum gubernare queat, & ea quæ sunt jurisdictionis, & Ordinis potestatem non postulant, præstare, & exequi; quamvis nunc Jure Canonico Episcopus, vel quivis alius Ecclesiæ Prælatus, jurisdictionem non acquirat sine Pontificis litteris, quibus Ecclesiæ sibi collatæ possessionem apprehendat. Et hæc omnia optimè observat Azorius *tomo secundo, libro tertio, capite 30. quæstio quarto*. Undè ex his mihi non placet doctrina doctissimi, & amicissimi Caramuelis *in tract. Fundamentali, num.* 1190. asserentis, quod dum Pontifex simplici Sacerdoti committit ministerium confirmandi, illum consecrat Episcopum; nam hoc esset conferre ordinem, & characterem Episcopalem, absque applicatione alicujus materiæ, sed hoc dicere est absurdum. Ergo.

R E S O L. XXVII.

An in Consecratione Episcopi de jure Divino requirantur tres Episcopi?

Et sententia negativa affertur. Ex part. 11. tract. 1. Resol. 27.

[illegible]

§. 1. CErtum est requiri de necessitate præcepti. Difficultas est an requirantur de necessitate Sacramenti. Et ex Granado, & aliis sententiam negativam ego adduxi *in part.* 8. *tract.* 1. quibus nunc addo Layman *lib.* 8o. *tract.* 9. *cap.* 5. *num.* 1. Hugolinum *de potestat. Episc. cap.* 2. *num.* 5. Phocium *tom.* 2. *lib.* 3. *cap.* 30. *quæst.* 2. Valentiam *tom.* 4. *disput.* 9. *quæst.* 3. *punct.* 2. Probatur ex *Can.* 1. *Apostolorum*, ubi dicitur Episcopum debere à duobus, vel tribus Episcopis ordinari. Idemque habetur apud Clementem Romanum *lib.* 3. *Constitutionum cap.* 20. Si autem semel constet ad valorem Ordinationis non esse necessarios tres Episcopos, nulla ratio est, quæ cogat affirmare unum Episcopum non sufficere. Supponi enim videtur hoc ipsum in Concilio Arausicano I. *cap.* 21. dum statuitur, quod si duo Episcopi præsumpserint aliquem invitum Episcopum facere (invitus intelligitur non omninò, sed aliqualiter, alioqui non valeret ordinatio) uterque Episcopus ordinans deponatur, & in locum unius substituatur, qui vim passus est: pro loco verò alterius alius ordinetur, ubi supponitur Episcopum verè ordinari à duobus Episcopis. Supponere etiam videbatur hoc ipsum Sanctus Simon Cananeus Episcopus, qui teste eodem Clemente *lib.* 8. *Constitutionum c.* 27. *aliàs* 33. permittebat ordinationem Episcopi fieri à duobus, vel à tribus, Ordinatum tamen ab uno, decrevit deponendum simul cum Ordinante. Omnis autem depositio supponit gaudium, aut statum à quo quis deponendus sit: nemo enim deponitur ab eo gradu, aut statu in quo non est. Ergò, &c. Et quidem pro hac firmanda sententia argumentum ex Apostolorum tempore desumitur: neque enim est probabile eo tempore, quo rari Episcopi inter se conveniebant, & soli, ut plurimum Apostoli cum aliquo, vel Presbytero, vel Diacono per universi Orbis Regiones discurrebant, Episcopos omnes, qui ab Apostolis ordinati dicuntur, à tribus ordinatos fuisse, cum eorum plures ab uno tantùm Apostolorum memorentur ordinari. Confirmatur primò, quia Canon primus Apostolorum à duobus, vel tribus Episcopis consecrandum præcepit Episcopum; *Episcopus à duobus, vel tribus Episcopis ordinetur*. In quam Canonem Zonaras, & Balsamum permissam eo Canone inferunt, quæ à duobus solum peragatur Antistitis consecrationem, quæ illatio optima est; si enim à duobus, aut tribus præcipit Episcopum ordinari, à duobus permittit. Secundò, quia Constitutiones Apostolicæ clarius adhuc id docent, dum in necessitate factam, vel ab uno consecrationem Episcopalem, tanquam validam, ac legitimam admittunt, prout cuivis verba Constitutionum intuenti, ac legenti, facilè constabit; *Ego Simon Cananeus constituo à quot Episcopis debeat ordinari Episcopus, scilicet à duobus, aut tribus Episcopis, sin verò aliquis ab uno Episcopus Ordinatus fuerit, tum is qui ordinatus est, tum is qui eum ordinavit deponatur. Quod si necessitas coegerit ab uno ordinari, quod propter persecutionem, aut aliam causam plures adesse non possint, afferatur decretum commissionis plurium Episcoporum*. Ex iis enim verbis deduco primum præceptam non fuisse hoc tempore, nisi duorum, aut trium Episcoporum in Antistitibus consecrandis præsentiam, duos itaque sufficeisse: alterum, qui ab uno consecratus fuisset validè consecratum: utpotè qui de statu suo deiiciendus decernatur æquè, ac ordinator: tertium, in necessitate licuisse etiam ab uno consecrari Episcopum dummodò aliorum consensus accederet, proindeque ex iis apertè concluditur trium Episcoporum præsentiam consecrationi Episcopali substantialem non esse, nihilque obesse quin absque ea stare ipsa possit. Deniquè, quia D. Dionysius ubi explicat Episcopalem consecrationem, unius tantùm Episcopi consecrantis meminit: at probabile non est eum essentialem ordinationis ritum omisisse.

R E S O L. XXVIII.

Alia sententia proponitur asserens ternarium numerum Episcoporum esse de jure divino. Ex p. 12. tr. 1. Res. 28.

§. 1. SEd his non obstantibus, alii asserunt, quòd unus Episcopus solus, nec habet ordinariam potestatem de jure divino ad alterum ordinandum in Episcopum, neque ordinariâ potest Episcopus validè ordinari, nisi à tribus aliis Episcopis. Ita Bellarminus *lib.* 4. *de notis Ecclesiæ, cap.* 8. Vasquez *disput.* 243. & alii. Probatur primò id quòd Apostoli, & deindè Ecclesia servaverunt in ordinatione Episcopi sacramentali, receperunt illud à Christo Domino, sed Apostoli, & Ecclesia servaverunt, ut Episcopus ordinaretur per tres Episcopos, &c. Probatur minor *ex* 1. *ad Timoth.* 4. *num.* 14. *Noli negligere gratiam, quæ est in te, quæ data est tibi per Prophetiam cum impositione manuum Presbyterii*. Nam in hoc loco Presbyterium significat cœtum Episcoporum manus imponentium, consequentia verò probatur, quia quod est institutum à Christo censetur essentiale Sacramento, tam Ordinis, quàm alii cuicumque Sacramento. Probatur secundò ex S. Aniceto Papa in Epistol. ubi disserit de Ordinatione S. Jacobi Minoris in Episcopum Jerosolymitanum illis verbis: *Si autem non minus quàm à tribus Apostolis tantus vir fuit Ordinatus Episcopus, patet profectò eam formam instituente Domino tradidisse, non minus quàm à tribus Episcopis debere Episcopum ordinari*. Ubi adverte illud, *instituente Domino*. Item historiam illam de Ordinatione S. Jacobi esse veram, & acceptam, ex multis Authoribus, ut suprà attulimus. Probatur tertiò, quia S. Damasus Papa Epistol. 4. in tom. Conciliorum ex eo probat. Corepiscopos non esse veros Episcopos, neque posse conferre omnes Ordines, quia illi fuerant ordinati, sive instituti ab uno tantùm Episcopo, si autem foret valida ordinatio Episcopi ab uno Episcopo facta, illud argumentum S. Damasi nullum esset, idem docet Joannes Papa III. in Epistola quæ habetur *tom.* 2. *Conciliorum*, verbis illis: *Omnia quæcumque maxima Concilia affirmant, illum non esse Episcopum, qui minus, quàm à tribus Episcopis; Metropolitani, etiam authoritate, fuerit factum*. Concilia plura, ut Nicænum, Carthaginense, Arelatense refert Vasquez citatus, & alii Recentiores. Et hæc omnia docet Bernal *de Sacrament. disput.* 49. *sect.* 2. *num.* 5. cui ego addo Bellarminum *lib.* 4. *de notis Ecclesiæ, cap.* 8. Vasquez *disp.* 243. *cap.* 6. Coninch. *disp.* 20. *dub.* 9. Philibertum Marchinum *de Ordin. part.* 2. *cap.* 12. *n.* 4. Cajetanum *in* 3. *part. p.* 67. *art.* 3. Ochagavia *de Sacram. disp.* 2. *dub.* 18. *n.* 556. & 561. Isambert. *in* 3. *part. de Sacram. Ord. disp.* 6. *artic.* 2. *propos. ult.* & alii.

RESOL. XXIX.

Judicium de supradictis opinionibus, & prima magis confirmatur? Ex p. 12. tr. 1. Ref. 29.

§. 1. VIdisti, Lector pugnantes sententias circa præsentem difficultatem. Ego puto ambas esse probabiles, & ideò rectè Doctor Hallier *de Sacris Electionibus, part.* 2. *art.* 2. §. 1. *cum seqq.* utrasque referens respondet posteà ad argumenta utriusque: & licet secunda opinio sit inter recentiores magis communis; tamen primam sententiam puto habere maximam probabilitatem. Et ut verum fatear ego illi magis adhæreo; & præter Doctores citatus illam tenet Sanc. *Opusc. tom.* 2. *lib.* 7. *cap.* 1. *dub.* 15. *numer.* 26. & Aversa *quæst.* 3. *sect.* 2. Probatur primò, quia in Pontificali Rumano semper agitur de Consecratore, tanquam uno, quod sine dubio fieri non deberet, si plures requirerentur ad substantiam ordinationis Episcopi, quamvis cæremoniæ accidentales ab uno peragerentur. Secundò in Sacramentis passim unus Minister sufficit, & in præsenti ex nullo principio Theologico cogimur aliud asserere: igitur convenientius est, ut dicatur impositionem manuum unius Episcopi sufficere ad ordinationem Episcopalem. Minor probatur: Omnia, quæ in contrarium afferri possunt, commodè possunt exponi, quòd ex illis solùm probetur necessitas præcepti; & quidem ad imitationem Apostoli, qui Thimotheum ordinavit in Episcopum aliis simul manum imponentibus. Denique in Concilio Carthaginensi dicitur; *Episcopus cùm ordinatur, duo Episcopi ponant, & teneant Evangeliorum codicem supra caput, & cervicem ejus, & uno super eum fundente benedictionem, reliqui omnes qui adsunt, manibus suis caput ejus tangunt.* Hoc capite, vel describitur ritus essentialis ordinationis Episcopi, vel solùm accidentalis; si posterius ex similibus locutionibus Concilii, vel Pontificum, nihil potest haberi pro ritu necessario ad substantiam consecrationis Episcopi; si dicatur prius, quod admittit Vasquez *disput.* 240. *capit. citat. numer.* 65. satis datur intelligi impositionem manuum plurium Episcoporum non requiri ad substantiam Consecrationis, cum dicitur, *uno super eum fundente benedictionem:* quibus verbis denotatur sufficere si forma ab uno pronuncietur: quod si unus Minister sufficiat respectu formæ, quidni sufficiat respectu materiæ?

2. Respondet Vasquez ubi suprà, requiri, & sufficere ad substantiam Sacramenti, si omnes conveniant in applicatione materiæ, quamvis unicus formam proferat: Sed id videtur minus probabiliter dictum, quia forma debet materiæ respondere: ergo si impositio manuum plurium Episcoporum requiratur ex parte materiæ, requiritur ut proportione quadam aliquid proferatur à singulis, quod se teneat ex parte formæ; alioquin aliquid concurreret partialiter per modum materiæ, cui nihil respondebit in forma, cùm forma prolata ab uno nullo modo respiciat materiam, prout ab aliis applicatur, sed prout applicatur ab illo, qui profert formam, v. g. hæc verba, *Accipe Spiritum Sanctum,* quæ omnium sententia, debent aliquo modo respicere actionem Ministri (cum tanquam oratio practica denotent implicitè conferri gratiam per manuum impositionem) prolata ab uno non respiciunt impositionem manuum factam ab aliis Episcopis, sed ab eo, qui hujusmodi verba profert: igitur ex parte materiæ ab aliis applicatæ nihil respondet per modum formæ videtur autem minus probabile, quod in Sacramentis aliquid requiratur etiam partialiter ex parte materiæ, cui nihil respondeat in forma.

3. Confirmatur; non potest commoda ratio assignari, cur unus dependeat ab alio ex parte materiæ, & non similiter dependeat ex parte formæ: vel ergo dicatur formam à singulis debere proferri, quod etiam fatente Vasquez, non est necessarium, vel certè asseratur impositionem manuum factam ab Episcopis non concurrentibus ad prolationem formæ non requiri ex parte materiæ ad consecrationem Episcopi, & quod hinc sequitur, asseratur ad substantiam hujus ordinationis sufficere impositionem manuum unius Episcopi.

4. Tertiò, quia Gregorius I. concessit pro Anglia, ut consecratio fieret ab uno Episcopo. Gregorius XIII. concessit Patriarchæ Æthiopiæ, ut per unum Episcopum consecraretur. Ex Can. Apostolorum, cit. Episcopus potest à duobus Episcopus ordinari: ergo ad substantiam Consecrationis tres non requiruntur; quod si tres non sint necessarii, non apparet, quod ad valorem Ordinationis duo requirantur.

5. Dices, hæc quidem ostendere non ita requiri impositionem manuum Episcoporum, ut ex concessione Summi Pontificis unus non sufficiat, non tamen ostendere, quod non requirantur, ut factum teneat, si nulla accedat concessio: quemadmodum enim supra de Confirmatione dictum est, Sacerdotem simplicem posse quidem conferre Sacramentum Confirmationis ex concessione Pontificis, non posse tamen sine illa. Sed jure divino Ministrum ordinarium esse Episcopum, cur in præsenti dici non possit, & debeat communiter ad substantiam, & valorem actus requiri impositionem manuum trium Episcoporum, pauciores tamen posse sufficere ex Pontificis concessione.

6. Respondeo id quidem aliqua probabilitatis specie dici posse, si quid urgeret ad asserendum tres Episcopos requiri ad actus substantiam, sed cum ex nullo principio videamur cogi ad id asserendum; imò aliqua contrarium suadeant, videtur dicendum hujusmodi concessionem non esse respectu alicujus necessarii ad substantiam, sed solum ex præcepto requisiti; & certè Canon Apostolicus nullam indicat concessionem, seu dispensationem in conditione communiter requisita ad valorem actus. Et tandem in nullo alio Ordine, vel Sacramento habetur tale exemplum, ut plures simul Ministri debeant ex integro concurrere, & singuli perficere substantiam Sacramenti. Et Vasquez ipse *disput.* 180. *in fine*, dicebat, non esse quidem necessarium, ut omnes, ac singuli tres Episcopi verba proferrent; sed sufficere, ut duo tantùm manus imponerent uno proferente, & simul manus imponente. Quod non cohærenter dicitur, & aliam novitatem inducit, ut spectet, & ad valorem requiratur mysterium alicujus adhibentis tantùm materiam, & non formam. Accedit etiam, quod Conventus plurium Episcoporum dici debet augere potius, quàm minuere securitatem Ordinationis: at si necessarius ad valorem, potius minuit quia defectus in unoquoque ex tribus illam irritam redderet: si verò non sit necessarius ad valorem, sic nec ex defectu unius, nec duorum vitiaretur ordinatio, dum saltem ab uno ex tribus ritè ministerium compleatur.

RESOL. XXX.

An stando in opinione, quod requirantur tres Episcopi de jure divino in Consecratione Episcopi, possit in casu necessitatis super hoc Papa dispensare?

Et observatur, quod quando Consecratio fit ex commissione ab uno Episcopo adhibendos simul esse ex eadem commissione alios duos Presbyteros, loco Episcoporum, qui non sunt. Ex part. 12. tr. 1. Ref. 30.

§. 1. NEgativam sententiam docet Castrus Palaus *tom.* 4. *tract.* 27. *punct.* 14. *numer.* 13. ubi sic ait: Existimo Consecrationem Episcopi, ita necessariò à tribus Episcopis faciendam esse, ut nequeat Pontifex in hac parte dispensare, & uni tantùm Consecrationem committere; uti videntur docere Henricus *lib.* 10. *capit.* 24. §. 1. Paulus Comitolus *in respons. moralium, lib.* 1. *quæst.* 48. *numer.* 23. Marc. Anton. Genuens. *in praxi Curiæ Archiepisc. Neapol. cap.* 70. *numer.* 16. Barbos. *de potestate Episcopi, allegat.* 2. *num.* 45. Moveor, quia Pontifex nequit dispensare in forma, vel materia Sacramentorum: at Consecrationis Episcopalis materia, non est tantùm unius Episcopi manus impositio, sed plurium, uti constat ex illo ad Timoth. 4. *impositionem manuum Presbyterii*, juncta communi Doctorum explicatione. Ob quam causam superius diximus; etsi forma hujus Sacramenti, quæ ab uno Episcopo profertur non satis ex se effectum illius exprimebat, ex impositione manuum plurium Episcoporum sufficientem expressionem accipere. Deindè testimonia Anacleti, Damasi, aliorumque Pontificum non solùm probant tres Episcopos esse Ministros ordinarios Episcopalis Consecrationis, sed esse omninò necessarios, sicuti Sacerdos est necessarius Minister Consecrationis: aliàs si ex commissione unius tantùm esse posset, Pontifices decidentes debere necessariò tres adesse, adderent tres Episcopos, ut ordinarium Ministrum, sicuti de Sacramento Confirmationis loquuntur. Quæ autem adversus hanc doctrinam Vasquez, in favorem suæ sententiæ adduxit, levia sunt. Primum namque, & secundum argumentum probarent, non solum Ministrum ex delegatione, sed ordinarium esse posse unicum, vel duos Episcopos. Quapropter ad primum dicendum est, cum Canon. Apostolicus, & Clemens expostulant pro Consecratione Episcopi duos, vel tres, supponunt Metropolitanum cum illis adesse debere, juxtà textum *in capit. Archiepiscopus, de tempor. ord.* Ad locum adductum ex lib. 8. respondeo, plura in illo libro contineri infimæ authoritatis. Ad secundum, nego illum, qui à duobus Episcopis fuit per vim ordinatus, denuò ordinandum non esse: neque obstat uti Concilium

Sup. hoc in [illegible] Sed quidquid, & lege hoc inf. R. 47. [illegible] Ref. 59. [illegible] & lege R. hoc sequentem.

lium nomine constitutionis: Id enim factum est, quia simul cum ordinatione jurisdictio ei erat concedenda. Tertium, quod difficilius est, probarer optimè intentum, nisi, ut benè advertit Coninch. *disput.* 20. *dubit.* 9. *num.* 92. locus ille mendosus esset, ut colligitur, tum ex pluribus, quæ in illa responsione referuntur, quæque censum imperfectum, præstant; tum ex tenore, quo refertur eadem responsio in operibus Divi Gregorii *in fin. lib.* 12. *Epist. Registri*: ibi enim dicitur: (Et quidem etiam in Anglorum Ecclesia, in qua ad huc solus sic Episcopus inveniris ordinare Episcopum non aliter nisi cum Episcopis potes. Nam quando de Galliis Episcopi veniunt, illi in ordinationem Episcopis testes ibi adsistant.) Non igitur colligi potest Gregorium dispensasse, ut Augustinus solus Consecrationem Episcoporum præstaret. Hucusque Palaus, & alii, ut D. Antoninus, Sylvestar, quos citat Solorzanus *de Indiarum, tom.* 2. *lib.* 3. *cap.* 6. *numero* 35. & Leander *ubi infrà*. Sed ego puto non esse dividendum à sententia Vasquez, quam novissimè tenet doctissimus Isambert. *in* 3. *part. D. Thomæ, disputat.* 6. *de Sacrament. Ordinis, artic.* 1. *propositione ultima*, ubi sic ait: (Pro ordinando aliquo in Episcopum, ita tres Episcopi jure divino requiruntur, ut tamen ex dispensatione Summi Pontificis uni tantum Episcopo, vel duobus tantùm Episcopis, vel uni tantùm Episcopo cum duobus Abbatibus infulatis, loco reliquorum duorum Episcoporum, possit Episcopalis Ordinatio committi. Probatur ex S. Clemente lib. 8. Constitutionum Apostolicarum, cap. 27. & ex eo quòd Sanctus Gregorius dispensavit cum Sancto Augustino in Angliam misso, ut quando solus ibi esset Episcopus, solus etiam ibi ordinaret Episcopum donec plures essent; & hoc videtur dicendum fuisse factum ab Apostolis, quando post divisionem primos Episcopos constituerunt iis in locis, quibus Evangelium prædicabant, & pro hac se aliquot pensationes refert. Henriq. *de Sacram. Ordin. cap.* 24. Ita ille.

2. Dicendum est igitur, quod Christus Dominus ita instituit hoc Sacramentum, ut voluerit esse de substantia, & necessitate illius, fieri a tribus Episcopis quando ita fieri possit, quando autem non, ut fieret a duobus, vel ab uno solo Episcopo: ex commissione, aut determinatione Ecclesiæ, vel Summi Pontificis. Ex quo fit, ut Ecclesia nec mutet materiam, nec formam, nec Ministrum fructus Sacramenti, quando consecratio Episcopi fit ex commissione, aut determinatione Papæ, ab uno tantùm, vel duobus Episcopis; sed tantùm pro necessitare temporum, disponit materiam, formam, & Ministros hujus Sacramenti, juxta formam a Christo acceptam.

3. Probari etiam potest hæc opinio primò à simili: nàm non minùs jure divino, & ex Christi Domini institutione Episcopus est Confirmationis, & Ordinis Minister; quam tres Episcopi sint Episcopalis Consecrationis Ministri: sed urgente necessitate, potest Pontifex committere facultatem confirmandi, & ordinandi non Episcopo: ergo etiam poterit uni soli Episcopo committere facultatem consecrandi alium Episcopum.

4. Secundò, hoc idem probatur exemplo Apostolorum, qui in multis civitatibus, sic Christo; aut ejus Vicario dispensare, absque interventu aliorum Episcoporum, qui tunc non erant, per se ipsos solos, & singulos Episcopos ordinabant.

5. Tertiò, hoc idem fatendum est Sancti Jacobi consecratione, qui dum fuit a D. Petro, Joanne, & alio Jacobo Episcopus Jerosolymitanus consecratus, quæri potest de ipso Jacobo, & Joanne à quibus aliis fuerint Episcopi consecrati. Sic dicas à Christo Domino fuisse Episcopos consecratos, dum eos Apostolos instituit, cum Episcopi sint Apostolorum successores, etiam ego dicam ipsum S. Jacobum fuisse à Christo in Apostolorum numerum cooptatum, & ita, vel in Consecratione non eguisse, vel eandem reliquis Apostolis fuisse necessariam, quare ad hoc deveniendum erit, Sanctum Joannem, & alium Jacobum à D. Petro fuisse consecratos, deinde omnes tres Jacobum cognomento Justum, in Episcopum Hierosolymitanum ordinasse, ut etiam bene docet Joan. de Turrecrem. *lib.* 2. *Summa, de Eccles. cap.* 32. & Card. Bellarm. *lib.* 1. *de Rom. Pont. cap.* 23. Ex quo sequitur verum esse, quod dicebamus, urgente necessitate, qualis esset Episcoporum penuria; posse Pontificem sine tribus Episcopis, duobus solùm, vel etiam uni consecrationem demandare, ut de facto fecisse Petrum demonstratum jam fuit. Et ita hanc sententiam me citato tenet Leander *de Sacram. tom.* 2. *tract.* 6. *cap.* 6. *quæst.* 4. ubi citat Henriquez, Marchinum, Solorzanum, Machadum, & alios, quibus addo Franciscum de Lugo *de Sacramen. theorem.* 7. *exemp.* 9. Martinon *de Sacram. tom.* 2. *disput.* 67. *sect.* 2. *numero* 1. Bernal *de Sacrament. disput.* 9. *sect.* 2. *numero* 9. & Dicastillum *de Sacrament. tom.* 1. *tract.* 7. *disput.* 1. *dub.* 18. *num.* 166. qui observat, quod quando consecratio fit ex commissione ab uno Episcopo, adhibendos simul esse ex eadem commissione alios duos Presbyteros loco Episcoporum, qui non sunt: putant enim Ministrum ordinationis, qui est Ordinarius, esse ordinarium totius ordinationis; & qui potest esse ex commissione totius ordinationis à primo gradu, usque ad ultimum, & ex alio capite nullam esse indecentiam quod Episcopus, qui est superior simplice Sacerdote consacretur, & benedicatur à simplicibus Sacerdotibus, non ut à principalibus Ministris, sed ut à minus principalibus, & ex commissione Pontificis, quorum verborum sensus satis est obscurus. Hoc autem magna ex parte gratis dicitur: neque enim ex aliquo capite probatur esse adhibendos alios Sacerdotes simplices; cur enim non poterit id facere, si Pontifex committat, solus Episcopus sine Presbyteris? & undè probant hos esse necessarios.

RESOL. XXXI.

Exemplis demonstratur Pontifices sæpius super numero Episcoporum in Consecratione Episcopi dispensasse. Ex part. 12. tract. 5. Res. 31.

§. 5. PRobatur hoc ex Gregorio Papa: nam Augustino ab ipso in Angliam ad illius Regni conversionem misso facultatem concessit, ut ipse solus unum, aut alterum Episcopum ordinaret; imposterum verò à tribus Episcopis ordinarentur ut Paludanus, & Sylvester locis citatis referunt, & habetur inter ejusdem Gregorii decreta in responsionibus ad Augustini interrogationes *cap.* 8. quæ sunt inter ejus opera. Item Gregorius XIII. eandem facultatem concessit Patriarchæ Æthiopiæ qui erat à Societate Jesu teste Henriquez *lib.* 3. *de Ordin. cap.* 24. qui testatur idem factum fuisse sæpè in India, & Japonia, & hoc privilegium concessum fuisse Provinciis Indiarum testatur etiam Machadus, *tom.* 2. *lib.* 4. *part.* 6. *tract.* 2. *docum.* 6. *num.* 4. & 5. ubi sic ait, (El tercero requisito es que assistan ala Consegracion cierto numero de Obispos. Para cuya intelligencia se ha de advertir, que antiguamente era necessariò que para el acto de la Consegracion de un Obispo assitiessen el Metropolitano, todos los Obispos provinciales, ò per lo menos por cartas disen su consentimiento. Despues pro Derecho comun se dispuso, que solamente assistiessen tres Obispos à consegrar al nuavo Obispos. La mayor difficultad desta materia consiste en averiguar, si el Pontifice podrà dispensar en este numero de Obispos, que como hemos dicho son necessarios para consegrar al nuevo Obispos. Algunos son de paracer que on fundados en que por derecho divino es de necessitad del; acto de la Consegracion, que intervengan en el tres Obispos, de tal modo, que jungan seria nula la consegracion si se celebrase sin el dicho numero de Obispos. Si bien otros graves Autores afirman que puede el Pontifice dispensar en el dicho numero de Obispos, como vemos que ha dispensado S. Pio V. en las Indias; paraque con solo un Obispo y dos Dignidades, ò Canonicos que la assistan se pueda celebrar la Consegracion del Obispo nuevo. Ita ille. Vidè etiam Leandrum *de Sacram. tom.* 2. *tract.* 6. *disput.* 6. *quæst.* 4. & Martinon. *de Sacram. tom.* 2. *disput.* 67. *sect.* 2. *num.* 21. ubi sic ait: *Denique licèt ordinariè tres Episcopi requirantur ad ordinandum aliquem in Episcopum, ut patet ex Epist. Anicetì Papæ ad Episcopos Galliæ, & ex Epist.* 5. *Damasi Papæ contra Corepiscopos; in quo differt illius ordinatio ab ordinatione Sacerdotis, & aliorum Ordinum inferiorum, qui ab unico Episcopo conferri possunt*: Probabilius tamen est unicum Episcopum saltem ex commissione Summi Pontificis sufficere posse. Qua de re vide Turrianum *lib.* 1. *pro Canonibus Apostolorum, cap.* 22. *ante medium*; Vasquez *disp.* 243. *cap.* 6. Ægidius Coninch. *disp.* 20. *dub.* 9. *num.* 92. & Henriquez *lib.* 10. *de Ordin. cap.* 24. ubi testatur Gregorium XIII. hanc facultatem concessisse Patriarchæ Æthiopiæ è Societate Jesu, idque in India, & Japonia sæpè factum esse. Solet etiam ad idem confirmandum adduci exemplum S. Gregorii Magni, qui dicitur id permisisse August. Cantuariensi Episcopo à se misso in Angliam, prout habetur inter ejusdem Gregorii decreta in responsionibus ad Augustini interrogationes *cap.* 8. qui extant inter ejus opera *lib.* 12. *Registri, Epist.* 31. Idque significant prima illius responsionis verba quidquid dicat Ægidius Coninch. *loc. sup. cit.* Nam August. interroganti utrum propter nimiam distantiam, & difficultatem habendi plures Episcopos posset unus solus Episcopum ordinare? & sic respondet S. Gregor. *Et quidem in Anglorum Ecclesia, in qua adhuc solus tu Episcopus inveniris, ordinare Episcopum, non aliter,*

Sup. hoc in [illegible]

aliter, nisi sine Episcopis potes. Addit verò, ut si aliquando de Galliis Episcopi veniant, illos sibi adjungat; & ut quando in ipsa Anglia Episcopi in locis satis propinquis fuerint constituti: non fiat Episcopalis ordinatio sine aggregatis tribus, vel quatuor Episcopis. Ita Martinon.

RESOL. XXXII.

An Pontifex, si concedat absque justa causa Episcopo ut possit consecrari absque aliis Episcopis, sit non solum illicita, sed invalida?

Idem est commissione facta simplici Sacerdoti, ut conferat Sacramentum Confirmationis. Ex part. 12. tractat. primo, Resol. 32.

Sup. hoc Confirmationis Sacr. in tom. 1 ... Resol. 14.

§. 1. Circa præsentem quæstionem videtur philosophandum sicut de commissione facta simplici Sacerdoti, ut conferat Sacramentum confirmationis, ut observat Diacastillus *de Sacram. tom. 1. tract. 3. disput. unica, dub. 11. numer. 111.* Asserunt igitur aliqui, quod ut licitè Pontifex committat hanc administrationem simplici Sacerdoti; necessaria sit causa urgens, & gravis; tamen, ut validè committat, non videtur necessarium. Id quod probant Henriquez *lib. 3. cap. 6. numer. 4.* Suarez *disp. 26. sect. 2,* Coninch. *ad tit. art. 11. num. 110.* Layman *t. super cap. illo 6. num. 1. in fin.* quia non est illa propriè dispensatio, sed commissio potestatis secundùm Christi institutionem, ita ut voluerit Christus, quod Minister hujus Sacramenti ordinarius, & ex officio esset Episcopus: extraordinarius autem, & ex commissione Summi Pastoralis Ecclesiæ posset esse simplex Sacerdos.

2. Sed in hoc aliqui philosophandum existimant sicut plerique philosophantur in modo relaxandi vota, quem servare debet Superior, ut validè relaxet, nempè quod sicut ibi ideò non valet relaxatio, seu dispensatio Superioris sine causa sufficienti; saltem probabiliter, & quæ sit humano more talis existimata: quia scilicet, quamvis Deus commiserit Superiori (saltem supremo Pastori, & per illum cæteris) potestatem remittendi nomine ipsius Dei verbum promissionis, qua remissione facta liber manet vovens, tamen non censetur Deus id commisisse, ubi non est justa causa, saltem existimata; ac proindè non valet ea dispensatio, seu relaxatio voti, quia non censetur tunc per suum Ministrum remittere, quando hic quasi ministerialiter, & nomine Dei sine causa remittere promissionem attendat. Pari ergo ratione in nostro casu philosophari possumus, Deum quidem commisisse Summo Pastori potestatem committendi administrationem Confirmationis simplici Sacerdoti, quando justa causa subest, saltem humano modo talis reputata: non verò quando ea causa non subest: neque aliud aliundè satis constat, nec videtur admodum rationabile pro gubernatione Ecclesiæ, quod Pontifex habeat eam potestatem committendi ad abutendum illa. Et hæc omnia docet Diacastillus *tractat. 3. disputat. unic. dub. 11. numer. 113.* Quæ omnia secundum id, quod dixerat applicanda sunt in casu nostro.

3. Dico igitur non solum non licere Pontificem absque justa causa dispensando in numero ternario Episcoporum in aliqua Episcopi consecratione, sed etiam dispensationem esse nullam. Non nego tamen contrariam sententiam nempè dictam dispensationem esse validam, & suam habere probabilitatem: nam ut ipse Dicastillus fatetur ex Doctoribus superius citatis, commissio Pontificis absque justa causa facta simplici Sacerdoti valida est. Ergo hoc etiam erit in casu nostro.

RESOL. XXXIII.

An Sede Apostolica vacante possit à Collegio Cardinalium, vel ab alio, cui eorum nomine Ecclesia commendata est administratio, talis facultas ordinandi committi?

Et an verò possit Pontifex hanc facultatem, quam habet committendi simplici Sacerdoti facultatem administrandi hoc Sacramentum, alteri alicui committere, qui tanquam delegatus nomine Pontificis quando subest justa causa, possit hanc facultatem concedere? Ex part. 12. tractat. primo, Resol. 33.

§. 1. Apponam etiam alia dubia? An Cardinalium Collegium Sede Apostol. vacante facultatem etiam committendi communicare possit alteri, ut ille eam possit committere uni Episcopo, quando opus fuerit? Ac etiam an commissio facta alicui Episcopo à Pontifice, ut ipse solus sine aliis Episcopis possit Episcopum ordinare, expiret morte Pontificis decedentis. Hæc dubia proponit Dicastillus *tom. 2. disput. 2. dub. 18. num. 172. & 173.* qui posteà *sed. Tom. 1. tract. 3. disput. unica, dub. 11. numer. 117.* ad illa sic respondet: (Utrum autem Sede Pontificis vacante possit à Collegio Cardinalium nomine illius, ab illo: cui Ecclesiæ gubernatio est commendata, talis facultas administrandi committi: non est incertum, nec video ab Auctoribus disputari.) Mihi videtur non posse, quia hoc extraordinarium est, & solum nobis constat fuisse Pontifici concessum; sine fundamento autem ad alios extenderetur. Quamvis autem succedat Sede vacante generaliter loquendo capitulum Prælato in iis, quæ sunt jurisdictionis; hujus tamen regulæ generalis fallentiæ sunt non paucæ, maximè Sede Apostolica vacante; qua de re disputare non est hujus loci.

2. An vero possit Pontifex hanc facultatem, quam habet committendi simplici Sacerdoti facultatem administrandi hoc Sacramentum, alteri alicui committere, qui tanquam delegatus nomine Pontificis, quando, subest justa causa, possit hanc facultatem concedere, non nemini vidisse in Authoribus disputatum. Mihi sanè videtur posse, tum quia ea potestas in Pontifice est ordinaria, & non video quare non sit subdelegabilis, tùm quia justæ causæ esse possunt in committendi alteri maximè in hoc genere facultatis, quæ solent concedi propter penuriam, & absentiam Episcoporum in Regionibus longè distantibus à Sede Apostolica, ubi an sufficientes causæ sint id committendi simplici Sacerdoti, vix potest Pontifici constare immediatè ad se relatis causis, & earum probationibus, sæpèque esset periculum in mora, ut interim multi fideles sine hoc Sacramento perirent. Quapropter sæpè consultus videri potest, eam facultatem committendi alteri concedere alicui, qui proximè possit causas nosse, investigare, aut examinare, ut iis discussis, eam administrationem committat, si viderit expedire. Hanc autem facultatem committendi non puto expirare morte Pontificis concedentis, maximè quando jam est acceptata per se, vel per procuratorem à prædicto Commissario; est enim gratia facta comparatione illius, non gratia facienda, atque adeò non expirat morte concedentis, ut videbimus suo loco. Propter eandem rationem non expirat commissio, seu facultas ipsa administrandi facta simplici Sacerdoti; etiamsi superveniat mors Pontificis concedentis: est enim gratia Principis facta. Hucusque Diacastillus. Quæ omnia applicanda sunt, ut ipse asserit, quoad potestatem, quam habet Pontifex circa dispensationem in Consecratione Episcopali; quæ quidem maximè notanda sunt à Lectoribus; cum illa difficulter in aliis Auctoribus inveniant.

RESOL. XXXIV.

An consecratio Episcopalis possit fieri à pluribus Episcopis, quàm à tribus?

Et quomodo olim Archiepiscopus consecrabatur? Ex part. 12. tract. 1. Res. 34.

§. 1. Ad hanc difficultatem respondet Doctor Hallier *de Sacris Electionibus part. 2. artic. 1. §. 1. numer. 9.* ubi sic ait, (Certum est non solum à tribus, verum etiam à pluribus Ordinationes olim fieri solitas: puta cùm ab Episcopis omnibus Provinciæ in unum convenientibus, tum etiam ab aliis, qui hujus rei causa convocarentur, vel qui casu interessent.) Undè Nicenum I. ab omnibus, qui essent in Provincia ordinationes celebrari voluit. Arelatense I. si fieri posset à septem, & citata omnia Conc. à tribus saltem. Antiochenum non nisi cum Synodo Episcoporum. Parisiense III. sub Pelagio, vel Episcopus Provinciæ, vel vicinos ad Ordinationem Episcopi peragendam à Metropolitano accersiri refert. Lucius III. omnes Provinciæ Antistites convenire jubet ad Metropolitani Ordinationem, ut ab omnibus ordinetur. Juxtà quæ apud Cyprianum, Cornelium Summum Pontificem, pluribus etiam Aphricanis Episcopis; qui tum Romæ aderant Episcopum factum legimus; adeò ut à sexdecim Episcopis Ordinatus perhibeatur. Apud August. duodecim Episcopos numeratos reperimus, qui Maximiani Ordinationis, non solum testes, verum etiam Auctores extiterint. Apud Optatum Milevitanum, Majorinum à secundo Numidiæ Primate, aliisque traditoribus Episcopis pluribus Ordinatum advertimus. Apud Socratem, Nectarium à centum quinquaginta Episcopis, qui tunc Constantinopoli aderant, ordinatum. Joann. quoque Chrysostomum, qui in ejus locum suffectus est, quo ejus ordinatio celebrior esset; convocata Episcoporum Synodo, cui etiam Theoph. Alexand. interfuit fuisse consecratum, observare possumus, quæ omnia breviter percurro: solum ex eis colligo, si plures tribus Episcopi ad aliquam

Epi-

Epifcopi cujufcumque ordinationem vocentur; eique interfior non otiofos ftare, non Pontificalibus indumentis ornatos affiftere debere, quod jam paffim obfervatur; fed & facris, quas rubrica, & Ecclefiæ confuetudo requirit veftibus indutos affiftere, & fimul cum Confecratore, vel ftatim poft eum ordinando manus imponere eos oportere. Ecclefiæ enim ea prædictis hanc fuiffe confuetudinem patet, ut non folum à tribus, fed à pluribus tum ejufdem Provinciæ Epifcopis quos ceffantibus legitimis eacufationibus intereffe neceffum erat: tunc alterius Provinciæ, qui honoris caufa vocabantur; manus ordinando imponerentur: imò id expresfè Concilium Cartaginenfe IV. obfervari voluit, ftatuens, *ut Epifcopus cum ordinatur, duo Epifcopi ponant, & teneant Evangeliorum codicem fuper caput, & cervicem ejus, & uno fuper eum fundente benedictionem, reliqui omnes Epifcopi, qui adfunt, manibus fuis caput ejus tangant;* quæ eifdem ferè vei bis habentur in veteri ordine Romano; ea quo eadem referr Albinus Flaccus, qui tamen eifdem fefe opponit, quafi nec veteri traditioni, nec ufitatæ fuo tempore Ecclefiæ Romanæ praxi effent conformia; quem fequutus Ambarius eum videtur explicaffe, dum nempè hoc folum reprehendit, tanquam ab Apoftolica traditione, & Canonica auctoritate diffonum, quod duo Epifcopi Evangeliorum fuper caput Ordinandi teneant. Sed relinquamus hos Auctores, quibus abfque ullo dubio minor auctoritas ineffe debet, quam, & Concil. Cartaginenfi IV. & veteri Ordini Romano: non videntur tamen illi in dubium revocaffe, quòd Epifcopi omnes Ordinationis alicujus præfentes, manus ipfi imponere debeant. Ea veteri verò ifto Ordine Romano, & Concilio Carthaginenfi IV. diftincta colliguntur officia præcipui Confecratoris, qui folus benedictionem fuper ordinandum fundebat, orationem dicens, quæ in veteri Ordine Romano defcribitur, & duorum ex officio, feu ex neceffitate adfiftentium, qui codicem Evangeliorum fuper caput Ordinandi tenerent, & cæterorum Epifcoporum præfentium, qui omnes caput ordinandi tangebant, in quibus paululum ab iis difcrepat Pontificale Romanum formam, quæ jam inobfervanda fit, præfcribens, dum nempè præcipit, *ut Confecrator, & affiftentes Epifcopi* (affiftentes autem Epifcopos vocat, quicunque interfunt, quos duos ad minus effe debere ait) *Ambobus manibus caput confecrandi tangant, dicentes; Accipe Spiritum Sanctum.* Et certè fi Epifcopi præfentes ab impofitione manuum fuper ordinandum fe contineant, videntur aut communionem Epifcopi; qui ordinatur afpernari: aut electionem improbare, eo modo quo è contrario Lucil Aleaandrini, Arriani Mofes, Joannis quoque Pergenfis eadem hærefi infecti Antiochus, & alii ordinandi, hæreticorum tangere ipfos valentium manus repulerunt, quorum Societatem refugiebant. Huc ufque Hallier.

R E S O L. XXXV.

An fit de effentia Confecrationis, ut fiat juffu Archiepifcopi, vel Patriarchæ?

Et primò fupponitur, quid de jure fuper hoc.

Et curfim docetur Primates, feu Patriarchas, & Archiepifcopos, & Cardinales confecrari à Papa, vel ab alio de ejus commiffione? Ex part. 15. tr. 1. Ref. 35.

§. 1. SUpponendum eft, quod de jure Primates, feu Patriarchas, & Metropolitanos confecrant tres Epifcopi eorum fuffraganei, omnibus aliis eorum fuffraganeis perfonaliter advenientibus, nifi effent neceffitate impediti: quo cafu per litteras debent confentire *cap. quia, dift. 64. cap. porro, & cap. Archiepifcopus, diftin. 66. c. fi Archiepifcopus de temp. Ordinat.* & fi eft Archiepifcopus, qui eft confectandus; debet effe cum Primatis, feu Patriarchæ, cui fubeft, confenfu, *cap. placet, diftinct. 65.* ita quod fine eo non recipit executionem confecratus. Sic Sylvefter ibi. Innoc. *cap. nec Epifcopi de temp. Ordin.* Armil. *verb. confecratio Prælatorum, num. 2.* Angel. *verb. confecratio Epifcoporum, numer. 1. 2. & 5.* Rofel. *verb. confirmatio electorum, num. 12. 13. & 16.* Tabien. *verb. confirmatio in communi quæft. 10. 11. & 12.* licèt Angel. Tabien. & Rofel. dicant Primates, feu Patriarchæ, & Cardinales confecrari à Papa, vel ab alio de ejus commiffione, hoc non eft de jure, fed de confuetudine, ut benè Sylv. *ibi*, idem dicens de Archiepifcopis: confuetudo enim habet: ut ferè nulli horum confecrentur, nifi à Papa, vel ab alio de ejus commiffione, *Arg. cap. pudenda 24. quæft. 1.* Epifcopus autem fi eft exemptus debet confecrari à Papa, vel ab alio de ejus commiffione: fi verò non fit exemptus, fed alicujus Archiepifcopi fuffraganeus, confecrandus eft ab illo Archiepifcopo cum duobus Epifcopis comprovincialibus, feu fuffraganeis, aut tres comprovinciales, feu fuffraganei Epifcopi illum confecrabunt ex juffu Archiepifcopi: in utroque tamen cafu omnes Epifcopi fuffraganei requirendi funt per Epiftolam, ut confentiant, *cap. nec Epifcopi de tempor. ordinat. cap. non debet, dift. 65. cap. Ordinationes, el. 1. dift. 75. cap. Ordinationes, cap. Epifcopi, capit. comprovinciales, dift. 64.* Quod fi quis Epifcoporum comprovincialium contemnatur in confecratione Epifcopi, vel Archiepifcopi poteft agere ut exequutione officii privetur. Sic Innocentius, Sylvefter. Tabien. Rofel. Angel. *ibid.* Turrecrem. *cap. Ordinationes, el 1. dift. 75. num. 7.* Quando autem Archiepifcopus, vel aliqui ex fuffraganeis Epifcopis diffentirent confecrationi, quid faciendum fit, confule Turrecrem. *dift. 64.* initio id latè difputantem.

2. Hoc fuppofito, affero non effe de effentia confecrationis Epifcopalis, ut confecratio fiat de juffu Archiepifcopi, vel Patriarchæ, & ab Epifcopis fuffraganeis, fed hoc eft de neceffitate præcepti: quòd verò attinet ad effentiam confecrationis, fat eft ut fiat à quibufvis Epifcopis. Probatur, quia hic non eft actus jurifdictionis, aliàs effet delegabilis, fed Ordinis: Ordo autem Epifcopalis æquè eft in omnibus Epifcopis; ergo. Secundò, quia quod fiat de juffu Archiepifcopi, & à fuffraganeis, &c. pertinet ad jurifdictionem Miniftri, fed hæc tantum in Sacramento Pœnitentiæ, & Matrimonii eft de neceffitate Sacramenti in reliquis verò folùm de neceffitate præcepti: ergo. Quod fi opponatur, *cap. non debet, dift. 65.* ubi habetur quod fiat de licentia Metropolitani, convocatis Epifcopis fuffraganeis, aliter confecratio facta non valeat: & *cap. Archiepifcopus dift. 66.* ubi habetur, quod Archiepifcopus ab omnibus fuffraganeis confecretur, aliàs fit irrita confecratio. Refpondetur cum Turrecr. *dift. cap. non debet*, & Gloff. *dift. cap. Archiepifcopus, verf. irrita*, & ibi etiam Torrecremata quod intelligitur non valere, atque effe irritam confecrationem, non quod non revera fit valida, & maneat ille Epifcopus, fed effe irritam quoad officii executionem, id eft quod manebit verè Epifcopus confecratus, fed non poterit exequi officium. Et hæc omnia docet Sanchez *in Opufc. tom. 2. lib. 7. cap. 1. dub. 15. numer. 18. & 24.* cui ego addo Azorium *tom. 2. lib. 3. cap. 30. quæft. 5.* & Hieronymum Floreotum *in lib. 1. Decret. tit. 6.* Sed ego puto cum Pace Jordano *tomo 1. lib. 1. fect. 5. num. 11.* quòd hodie confecratio quicquid antiqua difponerent de Metropolitano, & Comprovincialibus Epifcopis *in cap. fin. diftinct. 61. cap. 1. dift. 75. cap. fi Archiepifcopus, & cap. Nec Epifcop. de temp. Ordin.* & alibi frequenter, non fit nifi de mandato Summi Pontificis. Sicut enim refervavit fibi Cathedralium provifionem, fic etiam ab ejus libito pendere voluit facultatem confectandi, cùm non deceat inferiores fe ingerere in iis, in quibus ipfe manum appofuit, *cap. cùm in diftribuendis de tempore Ordin.* Abbas per illum *in cap. Meminimus, not. 3. de accuf.* Auguftinus V. *confecr. pr.* §. 2. Et apparet ex dictis rubr. Pontificalis, atque ex obfervantia Romanæ Curiæ fecundum quàm Promoti ibidem confecrantur, vel commiffionem obtinent ad partes. Nullus itaque poteft hoc munere fungi, fine fpeciali mandato Papæ. Undè primarius Confecrator requifitus à fecundò, qui antiquior eft ex affiftentibus, de confecrando interrogat, *habetis mandatum?* & in Curia quidem, in qua Eminentiffimi Cardinales folent hanc exercere functionem, datur ei facultas vivæ vocis oraculo; reliquis verò Prælatis tam in Curia, quàm extra conceditur per litteras Apoftolicas, quæ legendæ funt in principio, juxta formam ab ipfo Pontificali præfcriptam, alioquin non præftaretur fides, quoniam oraculum vivæ vocis Cardinalibus communicari folet. Itaque interveniente hujufmodi Papæ delegatione non eft opus requirere alium Archiepifcopi affenfum: quamvis enim fecundùm jus commune, non deberet fuffraganeus ordinari, nifi per Metropolitanum, ut de ipfius affenfu *cap. fi Archiepifcopus, cap. fi Epifcopus, cap. fi Epifcopus de temp. Ordinat.* & alibi frequenter attamen jura illa procedunt fecundum tempora, in quibus Electiones per capitula, & confirmationes à Metropolitanis fiebant, & ideò electione fublata, ut dictum eft, cenfentur antiquata jura etiam in hac parte abrogata fignanter propter manus Papæ appofitionem. Ideò hodie Epifcopi Comprovinciales non funt convocandi pro confecratione fuffraganei; & ceffat actio injuriarum propter omiffam convocationem alicujus Epifcopi Comprovincialis, etiamfi ageretur de Metropolitani confecratione, quæ omnia valdè notanda funt. Concedo tamen, quod quando confecratio fit extra Curiam, deleganda quidem effet Metropolitano.

RESOL. XXXVI.

Quomodo Episcopi in Consecratione debeant imponere manus super caput ordinandi, & proferre verba. Accipe Spiritum Sanctum, &c.

Quod idem erit dicendum pro junctione materiæ, & forma aliorum Sacramentorum. Ex part. 12. tract. 1. Resol. 36.

§. 1. Resolutio hujus quæstionis pendet ex illa generali omnium Sacramentorum, quomodo debeat forma cum materia concurrere.

Sup. doctrina ... in hoc & seq. ... Nec valet ... Respondeo non esse.

Prima opinio requirit physic. conjunctionem materiæ cum forma, saltem partialem, ita ut aliqua pars formæ simul coexistat cum aliqua parte materiæ, scilicet ablutionis, vel unctionis: quare si post finitam ablutionem, vel unctionem incipiat forma proferri, vel è contra post totam formam prolatam incipiat ablutio, vel unctio, non erit validum Sacramentum. Ita docent Scotus *in 4. dist. 6. quæst. 3.* Gabriel *in 4. dist. 6. q. 1. art. 2. concl. 8.* Major *dist. 2. quæst. 2. argum. 3.* Navarrus *cap. 22. nu. 7.* Toletus *lib. 2. cap. 59. num. 1.* Zambranus *de articulo mortis, cap. 1. dub. 2. nu. 5.* Favent Richardus *in 4. dist. 3. art. 4. qu. 2.* Sylvest. V. *Baptismus 5. quæst. 2. num. 3.* dum ajunt ad Baptismi valorem sufficere, si prolatio verborum incipiat antequam ablutio finiatur, aut è contra. Favet Catechismus Romanus *titulo de Baptismo*, dum monet, nec antè, nec post ablutionem, sed simul cum illa proferendam esse formam.

Olim in Resolutionibus non ... præter.

2. Sed ego olim contrariæ sententiæ adhæsi, quæ docet validum fieri Sacramentum si post finitam ablutionem, vel unctionem proferatur forma, vel paulò post prolatam formam incipiat ablutio, vel unctio. Sic tradunt Sotus *in 4. dist. 3. quæst. 2. art. 8.* Petrus Ledesma *tom. 1. sum. tract. de Baptismo cap. 5. in fin.* Henriquez *lib. 4. cap. 9. num. 10. & lib. 2. cap. 9. nu. 5.* Suarez *tom. 3. disp. 2. sect. 2.* Vasquez *3. part. disput. 148. num. 54.* Valentia *tom. 4. disput. 4. quæst. 5. punct. 4.* Coninch. *qu. 4. num. 40.* Sà V. *Baptismus, q. 4.* Vega *ibi casu 23.* Layman *lib. 5. tract. 2. cap. 7. num. 5.* Bonacina *disput. 2. qu. 2. punct. 5. nu. 23. & punct. 2. nu. 2.* dicens esse communem Doctorum. Probatur, quia cùm Sacramentum non sit compositum physicum, sed morale, non requirit physicam conjunctionem partium, sed solam moralem, at moraliter verum censetur loqui, qui dicit. *Ego comedo panem istum, osculor istam Crucem, lavo manus*, &c. vel immediatè per actionem præstitam, vel mox illam præstiturus: ergò similiter in forma Sacramenti.

3. Itaque pro praxi (ut dixit Præpositus *in 2. p. q. a. un. de Sacram. Ordinis dub. 10. nu. 79.*) curent Episcopi, ut moraliter simul, ita ut non sit morale temporis intervallum, manus imponant, ac proferant verba formæ: *Accipe Spiritum Sanctum*, &c.

RESOL. XXXVII.

Quæ intentio sufficiat in Episcopo, ut Consecratio sit valida? Idem est de aliis Ministris aliorum Sacramentorum. Ex part. 12. tr. 1. Res. 37.

§. 1. Quæstio potest moveri de quocumque ministro Ordinum, vel aliorum Sacramentorum; Et novissimè Pater Pasqualigus *in sua Sacra Doctrina tom. 1. disput. 72. sect. 4. numer. 16.* docet sufficere intentionem, quæ moveat Ministrum ad proferenda verba suprà determinatam materiam, quam adhibeat simul cum ritu Ecclesiæ, & in hoc salvari intentionem faciendi, quod facit Ecclesia, ita ut stante tali intentione, etiamsi adesset intentio Ministri non conficiendi Sacramentum adhuc conficeret ita ille, qui ea Catherino plura adducit fundamenta pro hac stabilienda sententia. Et poterat pro sua sententia adducere Salmeronium, & Columbum, sed ut verum fatear pace viri docti non debeat sententiam Catherini jam tumulatam cum Gallo Scribonio iterum nostris temporibus ad vitam revocaro: nam in hoc Catherinum adhærere Luthero, & Calvino tradit Hurtadus *de Sacram. in genere difficult. 3.* quamvis se sobiiciat Apostolicæ Sedi. Et ideò hanc sententiam variis censuris innstam invenies à Doctoribus *in parte* 10. à me adductis, quibus nunc addo Bernal *de Sacram. sect. 2. §. 3. numer. 55. ubi invehitur contrà ipsam saltem tanquam falsam*, ut faciat etiam Martinon. *de Sacram. tom. 1. disput. 22. sect. 3. numer. 28.* Sed acrius ex Vasquez Franciscus de Lugo *de Sacram. lib. 1. cap. 2. quæst. 4. nu. 72.* putat sententiam Catherini *continere errorem in fide*: Et noster Pater Quartus *in Rubricas Missalis p. 3. tit. 7. dub. 4.* citans Vasquez, Coninch, & Cardinalem Lugo docet sententiam Catherini *non posse defendi sine errore in fide*, & Dicastillus *de Sacramentis tom. 1. tract. 1. disput. 3. dub. 5. numero 47.* putat hanc sententiam post Tridentinum, & Florentinum *non posse sustineri*. Undè Granadus *in 3. part. controv. 3. tract. 5. disput. 4. sect. 2. num. 6.* sententiam contra Catherinum *Catholicam appellat*, quod etiam docet *disput. 138. cap. 3. numero 28.*, & addit esse in Concilio Tridentino, & Florentino expressè definitum. Suarez *in 3. part. tom. 3. disput. 13. sect. 2.* & Ochagavia *de Sacrament. in genere, quæst. 22. conclus. 2. numero 5.* asserunt *esse de fide*. Tannerus verò *tom. 3. disput. 3. quæst. 2. dub. 2. numero 25.* sic ait. (Sententia Catherini non est amplius tuta, sed planè erronea post Concilium Tridentinum *sess. 7. canone 12. de Sacramentis in genere*, ubi contra sectarios hujus temporis solam intentionem externæ actionis requirentes, definitur, requiri intentionem faciendi, quod facit Ecclesia. Undè Bellarminus *lib. 1. cap. 7.* ait se non videre quomodo opinio Catherini à sententia hæreticorum differat.) Ita Tannerus.

Sup. hac intentione in hoc & aliis Sacramentis ... late ... doct. ... seq.

In part. 10. tr. 13. in R. quæ hic est in 19. t. ... R. 1.

2. Itaque ex his apparet sententiam Pasqualigi esse omninò reprobandam, & reiiciendam. Dico igitur ad valorem Sacramenti requiri intentionem, videlicet perficiendi Sacramentum juxta divinam institutionem, nec sufficere solam intentionem adhibendi ritum externum. Ita Catholici communiter, S. Bonaventura, Richardus, Alensis, Scotus, Gabriel, Durandus, Adrianus, Sotus, & alii, quos sequuntur Bellarminus, Suarez, & Vasquez sup. Coninch, *quæst. 64. numero 62.* Tannerus *tom. 4. dist. 3. quæst. 4. dub. 2. numero 22.* Petrus de Ledesma *can. 6. concl. 13.* Filliucius *tract. 2. numero 73.* Angles, Vivaldus, Sayrus, Valentia, quos sequitur Bonacina *de Sacram. disp. 1. quæst. 3. punct. 2. §. 3. numer. 5.* cum aliis. Probatur primò ex Conciliis: nam Florentinum in decreto de Sacramentis, sic ait; (Hæc omnia Sacramenta tribus perficiuntur, videlicet rebus tanquam materia, verbis tanquam forma, & persona Ministri conferentis Sacramentum cum intentione faciendi, quod facit Ecclesia quorum si quid desit, non perficitur Sacramentum.) Assonat Tridentinum *sess. 7. can. 11. & sess. 14. can. 7.* definiens requiri saltem intentionem faciendi, quod facit Ecclesia, & nihil agere Sacerdotem absolventem per jocum; qui tamen intentionem habet proferendi verba. Probatur: quia ministrans Sacramentum necessariò se præbet Christi Ministrum, ut docet Apostolus 1. *Cor.* 4. Undè Christus dicitur in omni Baptismo baptizare Joan. 1. secundum interpretationem Augustini *tract. 6. in Joan.* Nullus autem operatur ut minister alterius, nisi dum intendit agere, quod alter instituit, & eamet ratione qua voluit institutor fieri: sed Christus instituens Sacramenta, jussit externam actionem fieri, ut ceremoniam sacram sanctificantem: Ergo, qui non intendit eam perficere ut talem, non agit, ut Christi Minister, & consequenter non efficit validum Sacramentum. Et nostram sententiam definitam esse paret ab Eugenio IV. in suo Decreto fidei, & oppositum damnatum est in Tridentino *sess. 7. can. 10.* dum ad valorem, seu perfectionem Sacramenti dicitur necessariam esse intentionem saltem faciendi, quod facit Ecclesia, id est faciendi totum, quod Ecclesia facit. Ecclesia autem non tantùm facit exterius illud, cui ex institutione Christi convenit ratio Sacramenti, sed etiam efficit Sacramentum. Et id specialiter definit Tridentinum *sess. 14. can. 9.* de Sacramento Pœnitentiæ dum ait, Sacerdotem joco absolventem nihil agere, & tamen ille profert verba absolutionis ex intentione proferendi illa. Quod generaliter quoad omnia Sacramenta absque dubio constat ex perpetua Ecclesiæ traditione, cui Eugenius IV. innixus id generaliter definivit, & cui Tridentinum innixum generaliter damnavit oppositum. Id quoque ab absurdo probatur, quia si ad valorem Sacramenti sufficeret intentio adhibendi res, & verba, quæ adhibet Ecclesia, & non esset necessaria intentio efficiendi Sacramentum, saltem confusa, fieret Baptismus ab illo jocosè, & irrisoriè aliquem in fonte demergere, dicens: *Ego te baptizo*, vel *ego te demergo in nomine Patris*, &c. quia iste adhibet res, & verba, quæ adhibet Ecclesia, & illa adhibet ea intentione ea adhibendi. Consequens autem est absurdum, ergo etiam antecedens. Ex quibus superioribus verbis Concil. Trident. *sess. 7. c. 11. de Sacr. in gen.* ubi dicitur *Ministros Ecclesiæ dum Sacramenta conficiant debere hanc intentionem saltem, scilicet faciendi id, quod facit Ecclesia*: sic argumentor contra Pasqualigum, & Catherinum; Iste canon editus fuit contra aliquem errorem hæreticorum, ut omnes alii canones nulli autem hæretici negarunt esse necessariam intentionem Ecclesiæ in Sacramentis, nisi Lutherus, & alii: hi autem non damnantur ea eo, quod alias res, alia verba ab his, quibus Ecclesia nostra utitur, ut patet ex verbis Concilii; neque damnantur ex eo, quod negent intentionem adhibendi materiam, & formam Sacramentorum, quia hanc ipsi admit-

a dmittunt, ergo ex eo damnantur, quod dicunt verum confici Sacramentum dummodò adhibeantur materia, & forma, quamvis jocosè id fiat. Ex eo enim ipso negant esse necessariam aliam intentionem, nisi eam, quæ applicat exterius materiam, & formam Sacramentorum. Definit ergo Concilium esse aliam intentionem necessariam præter intentionem applicandi materiam, & formam. Cæteras rationes videbis apud citatos Authores, apud quos invenies fundamenta, & rationes, quas pro se adducit Pasqualigos rejectas. Et ad auctoritatem D. Th. quam adversarii adducunt, assero ejus mentem constare magis ex iis, quæ tradit eadem *q. 64. art. 10. in corp. & art. 8. ad 1.* ubi affirmat intentionem ministri requiri, & eum qui non intendit Sacramentum conferre, sed derisoriè agere, tollere veritatem Sacramenti per illam perversitatem, tametsi actum externum ponat. Quare cum D. Th. non sibi contradicat verbis citatis in objectione: benignè interpretandus est, ut explicatur à Suarez, & Cajetano, de perfectione Sacramenti præsumpta, non vera. Quia scilicet præsumendum est Sacramentum valere, quando nihil exterius in contrarium imprimatur ea parte Ministri, aut recipientis, & alioqui ponitur materia, & forma legitima. Re tamen ipsa nihil fit nisi minister ipse intendat actu proprio: quippè qui aliter non applicat potentiam, quam habet efficiendi Sacramentum humano tantùm modo applicabilem, ut ipsemet D. Th. affirmat *art. eod. ad 1.* Vel potius loquitur S. Thomas verbis relatis in objectione, de intentione generali, & confusa, quam minister habet eo ipso quod vult nomine Ecclesiæ, aut ejus more facere, id quod facit. Quæ intentio sufficit, & via deesse potest sine extrema malitia operantis liberè cum advertentia proferendi verba Sacramentalia, ut exponit Lugo *disp. 8. sect. 4.* & confirmat ex eo, quod in illa responsione D. Th. *ad 2. pro mentalis intentio*, legebatur in quibusdam codicibus, *specialis intentio*, ut testatur Sotus *in 4. dist. 1. q. 5. art. 8. §. in 2. argumento.*

3. Nec contra superius dicta obstat dicere, quod inter alias rationes, quare ad Sacramentorum validitatem non requiratur probitas Ministri, solet allegari grave incommodum, quod indè sequeretur, videlicet, quod nunquam satis constaret fidelibus de Sacramentis Ecclesiæ verè perceptis; atque idem incommodum sequitur, si ponatur mentalis intentio Ministri aliàs necessaria, quamque velit facere ejusmodi actus externos: ergo, &c. Confirmatur ex D. Thoma, qui hic ad secundum ita scribit, & ideò alii melius dicunt, quod Minister Sacramenti agat in persona totius Ecclesiæ, cujus est Minister; in verbis autem, quæ profert exprimatur intentio Ecclesiæ, quæ sufficit ad perfectionem Sacramenti, nisi contrarium exterius exprimatur, ubi ad evitandum incommodum objectum, videtur D. Thomas admittere, non necessariam internam intentionem ipsius administrantis, sed sufficere externam verborum pronunciationem ex parte ipsius, quæ ab Ecclesiæ intentione satis determinentur ad Sacramentum (Respondetur negando subsumptum) & ratio diversitatis est, quia vitæ sanctitas est res ardua, quæ non absque labore, & à difficultate conservatur, aut amissa recuperatur ab hominibus circumdatis infirmitatibus, & peccandi occasionibus expositis. Undè contingit, quod in Ministris sæpius illa desit, præsertim cum tam multi parum de vitæ honestate sint solliciti. Intentio autem faciendi Sacramentum sit Ministris facillima; imò verò moraliter loquendo vix potest deesse in ordinario Ecclesiæ Ministro: nam hoc ipso quo vocatur ad Sacramenti administrationem, vel hoc ipso quod officium suum vult exequi, semper intentionem habet in illis actionibus faciendi, quod fideles requirunt, aut quod Ecclesia facit. Intentionem (inquam) habet confusam aliquam actualem, aut virtualem in actu exercito, ut loquitur Bonac. *tom. 1. de Sacram. in genere, disp. 1. quæst. 13. §. 4. numer. 15. & 16.* quæ sufficit, uti sumitur ex Henriquez *lib. 10. cap. 10. numer. 2.* Dominic. Soto *in 4. dist. 5. numer. 8.* & Valentia *tom. 4. disput. 3. quæst. 5. punct. 3.* licèt non habeat intentionem formalem qua expressè cogitet, & velit facere, quod Christus instituit, aut Ecclesia facit: quare non est par ratio fidelibus dubitandi de Sacramentis verè administratis, ex eo, quod ponatur hæc intentio Ministri necessaria, & ex eo quod requireretur Ministri Sanctitas. Ad Divum Thomam, quod attinet, in primis ex verbis ejus supra allegatis constat satis eum absolutè requirere intentionem Ministri, qua velit facere Sacramentum: verbis itaque modò objectis solum vult docere, quod hoc ipso, quod minister agit ex persona Ecclesiæ, sive prout est Minister Ecclesiæ, eo ipso habere sufficientem intentionem faciendi Sacramentum, itaut nullus debeat anxiè esse sollicitus, an forsitan Minister in mente formaverit sufficientem, aut satis distinctam, & expressam intentionem faciendi, & conferendi Sacramentum: nam hoc ipso quod facit tales actiones; ut ab Ecclesia Ordinatus, & deputatus ad tale ministerium, intendit sufficienter facere Sacramentum, nisi contingeret, quòd expressè contrariam formaret intentionem; quod præsumendum non est, imò nec de eo dubitandum, nisi exterius indicaret, ut Divus Thomas habet. Neque Sylvest. verbo *Baptismus 3. quæst. 12.* aliud videtur docere, licèt Tannerus supra *dub. 2. num. 21.* illum citet pro opinione Catherini. Et ideò nostram sententiam contra Pasqualigum: & Catherinum præter Doctores citatos mordicus sustinet Vvigers *in 3. p. quæst. 64. art. 8.* & Mercerus *de Sacram. quæst. 64. art. 8. prop. 1.* Caspensis *in curs. Theolog. tom. 2. tract. 21. disp. 4. sect. 6.* Joannes Poncius *in curs. Theolog. disp. 46. q. 4. concl. 1. num. 25.* Aversa *tom. 1. q. 64. sect. 3.* Sylvius *in 3. part. q. 64. art. 8. conclus. 1. cum seqq.* & alii,

4. Dicendum est igitur pro nostra materia non sufficere ad validitatem consecrationis Episcopi, si Episcopus consecrator habeat tantùm intentionem proferendi verba, & applicandi materiam, si etiam non habeat intentionem consecrandi Ordinem, & Sacramentum, prout est à Christo institutum; & sic dicendum est de aliis Ordinibus, & Sacramentis. Vidè non solum dignitate, sed etiam sapientia Eminentissimum Cardinalem de Lugo *à me in part. 10.* adductum, qui nominatim invehitur contra Scribanium, in sui favorem à Pasqualigo allatum.

RESOL. XXXVIII.

Undè procedat, ut Episcopi assistentes aliquos ritus ad substantiam Consecrationis pertinentes non simul peragunt? Ex par. 12. tract. 1. Res. 38.

§. 1. GRavis est difficultas: nam unctio manuum, & capitis, & traditio Baculi pastoralis, annuli, & libri Evangeliorum efficitur ab uno Episcopo: & tamen, ut observat Vasquez *in 3. part. disp. 240. c. 5. nu. 55.* & alii, ut suprà visum est, ex divina institutione tres Episcopi requiruntur tanquam necessarii Ministri Consecrationis, undè Bernal. *de Sacram. disput. 49. sectione 2. numero 7.* dixit, quod Minister ordinarius Consecrationis Episcopi est Trinitas Episcoporum, sed in administratione Sacramentorum, ut docet Pontius *in curs. Theol. disp. 48. qu. 2. concl. 8. nu. 15.* & alii communiter, instrumenta illa, quæ traduntur ab Episcopo ordinante, dari debent immediatè ab Episcopo de necessitate Sacramenti, ut quid igitur in Consecratione Episcopi, cùm Episcopi assistentes sint ministri dictæ Ordinationis, non omnes una cum Consecrante efficiunt eosdem ritus? attamen videmus, ut dictum est, ipsos non efficere unctionem capitis, nec manuum, nec porrigere Annulum, Baculum pastorale, nec librum Evangeliorum, sed tantùm hæc omnia à solo Episcopo consecrante peraguntur.

2. Hæc difficultas torquet Doctorum virorum ingenia: undè P. Dicastillus *de Sacram. tom. 1. tract. 6. disput. 1. dub. 9. num. 136.* putat non esse necessarium ad rationem Sacramenti, ut totam materiam adhibeat ille qui minister est, juxta sententiam Vasquii, ac proindè etiamsi aliqua pars materiæ adhibeatur ab alio, qui non sit minister, & etiamsi illa pars materiæ necessaria sit ad Sacramentum; posse per illam adhibitionem partis materiæ a non ministro confici Sacramentum. Undè in nostro casu dici etiam posse habitione (ut sic dicam) libri Evangeliorum suprà caput consecrandi esse partem materiæ necessariam simul cum manuum impositione; sive ea libri habitio proveniat ab alio Episcopo, sive Sacerdote, sive Diacono; ita ut nec impositio libri, sine manuum impositione, nec hæc impositio sine illa sit sufficiens materia, sed utraque simul, & ea ratione potuisse institui hujusmodi Sacramentum, nemo potest dubitare. Quod autem sic de facto institutum sit, colligimus ex eo, quod ea sit magis communis sententia in schola, & fundata in usu Ecclesiæ adhibentis librum, non solum, quæ explicatur in Concilio Carthaginense IV. sed etiam ab antiquis Patribus primitivæ Ecclesiæ recepta, & tradita consuetudine, ut ex Dionysio Apostolorum discipulo constat, & latè probat Turrianus ad citata loca Clementis Romani, maximè *lib. 8. Constitutionum, c. 4. lib. 2. pro Epistolis Pontificum, cap. 21. post med.* Quod autem ea impositio non necessario fieri debeat ab Episcopis consecrantibus, constat ex usu moderno Ecclesiæ in Pontifice Romano Clem. VIII. jussu edito. Ita Dicastil.

3. Verùm magis latè explicat hanc difficultatem Nicolaus Isambert *in 3. part. D. Thomæ, de Sacr. Ordinis, disput. 3. artic. 5.* & firmat, argumentum à nobis allatum non obstare, nam tres Episcopi ita requiruntur ad unius in Episcopum ordinationem, ut tamen eorum unus sit solus, &

etiam appelletur in Romano Pontificali *Consecrator*; duo verò reliqui, sint, & appellentur tantum in eodem Romano Pontificali *assistentes*; quæ distinctio appellationis indicat etiam, & distintionem officii inter illos: & quemadmodum eo ipso quo quis est assistens alicui Sacramento, tanquam essentialis conditio, non requiritur absolutè, ut in ratione assistentis omnia, & singula eadem faciat munia, quæ facit in cujus comparatione est, & dicitur tantùm assistens, sed sufficit, quòd ea tantùm obeat munera, quæ talis rei institutio, vel materia postulat, etiam in speciali assistenti, prout est circa talem actum, vel negotium peragendum (patet in Sacramento Matrimonii, in quo Parochus est tantùm testis honorarius, & assistens sola ejus præsentia cum sufficienti advertentia consensus mutui, qui tunc præfertur ab utroque contrahente sufficit, quia hoc satis est ad testificandum de contractu inito) pari ratione, quia ordinatio Presbyteri in Episcopum, ita tres Episcopos postular, ut tamen unus tantùm sit, & dicatur consecrator, duo verò reliqui tantùm assistentes, fit ut sit opus omnes, & singulas actiones, quibus tale Sacramentum confertur, ab illis duobus peragi, sed sufficit, quod eas tantùm perficiant, quia talis ordinatio juxta suam institutionem, & naturam postulat ab ejusmodi assistentibus, quamvis ratione alicujus singularis actionis essentialis huic Ordini in ratione materiæ, & formæ partialium, quas simul exerceant cum consecratore, & etiam ratione specialis suæ assistentiæ, sint & dicantur Ministri talis Ordinationis.

4. Quare autem primam illam tantùm actionem, quæ consistit in impositione manuum, & prolatione istius formæ, *Accipe Spiritum Sanctum*, omnes tres isti Episcopi simul perficiant; reliquas verò etiam huic ordinationi essentiales, soli consecratori se præsentibus perficiendas relinquant? Potest hæc esse ratio, quod prima illa actio importet, etiam exteriori, & sensibili ceremonia actualem coaptationem ejus, qui tunc ordinatur in numerum Episcoporum Ecclesiæ, quæ coaptatio, cùm fiat nomine Ecclesiæ, & Ecclesiæ, prout est Congregatio Episcoporum, non possit repræsentari minori numero, quàm ternario, quia ut vulgò dicunt, tres faciunt numerum, sicut etiam, & capitulum, duo verò minimè, fit ut traditio istius materiæ partialis, & prolatio partialis formæ ei correspondentis, debeat simul, & semel fieri à tribus Episcopis, duæ verò reliquæ, quæ important tantùm instrumentorum traditionem, & verborum illis correspondentium prolationem, quæ ex se non important realem, & physicam cooperationem assistentium, sed tantum consecratoris, ab illo solo perficiantur.

5. Non item obstat secundum; nam in Sacramentis, quæ constant pluribus materiis, & formis verborum partialibus, non est absolutè necessarium ad illorum essentiam, ut quilibet Minister illius singulas materias, & singulas formas Sacramenti adæquatè sumpti applicet, & pronunciet: sed potest Minister totalis ejusmodi Sacramenti coalescere ex pluribus partibus Ministris, & videre est in Sacram. Eucharist. Presbyteralis, & Diaconalis, Ordinationis, in quibus unus potest unam tantùm partialem materiam applicare, & formam ei correspondentem pronunciare validè cum effectu sibi correspondente; alius verò prima non reperita secundam partialem materiam, & formam ei correspondentem applicare, & proferre etiam validè.

6. Nec est quod quis dicat, istos tamen partiales Ministros semper applicare materiam partialem, & formam ei correspondentem proferre, at in ordinatione Episcopali duos reliquos Episcopos, duas reliquas partiales materias non applicare, nec formas illis correspondentes pronunciare, & nihilominus dici, & esse Ministros hujus Sacramenti, non est (inquam) quod quis hoc dicat, nam in istis Sacramentis sortiuntur purè, & simpliciter rationem Ministri: at in ordinatione Episcopali tres Episcopi, ita dicuntur Ministri, ut tamen duo assidentes, sumendo nomen Ministri in rigore pro applicante materiam, & pronunciante formam, sunt tantùm Ministri per ordinem, & habitudinem ad primam illam actionem ex prædictis tribus, & per ordinem ad duas reliquas fiunt tantùm assistentes: consecrator verò per habitudinem ad omnes, & singulas illas tres actiones (fit enim sæpè etiam in rebus civilibus) ut in executione rei alicujus plures requirantur personæ, non quidem ad omnes, & singulas, istius rei exequendæ actiones, sed omnes ad unam, & ad reliquas unus sufficiat, modo plures alii ei assistant, qui tamen omnes communi hominum loquendi usu non desinunt dici istius rei Ministri; exempli causa, in pronunciando Senatusconsulto, in quo tamen deliberando, & concludendo plurium Senatorum suffragia requiruntur. Et hæc omnia docet Isambert, *ubi suprà*, cui adhæret Franciscus Hallier *de sacris elect. parte 2. section. 1. cap. 3. artic. 1. §. 13. numero 31.* & alii. Quæ quidem licèt ingenuè, & doctè excogitata sint, habent tamen suos anfractus; undè ego magis persisto in opinione, quam superius docui: nempè in consecratione Episcopi solam manuum impositionem esse materiam, & formam esse verba illa, *Accipe Spiritum Sanctum*, &c. nam dicta materia, & forma ab omnibus tribus Episcopis una simul dicitur, & applicatur; ergo, &c. cæteros verò ritus puto non esse substantiales, sed accidentales; & ideò non est mirum si simul non efficiantur à tribus Episcopis, sed eo modo quo præscribantur in Pontificali Romano: & ad confirmationem supradictorum dixit Pax Jordanus *tom. 1. libro 4. tit. 1. numero 19.* Quamvis autem tres esse debeant, & unus illorum censeatur principaliter agens, totamque consecrationem perficiens, omnes tamen verba consecrationis pronunciare, & actiones simul cum ipso præstare tenentur, nec sufficeret si unus partem ageret, alius aliam; vel si unus manum imponat, & alius proferat verba, sive benedicat, prout etiam cavetur in collatione inferiorum Ordinum, *cap. quorundam, & ibi gloss. fin. distinct. 25.* Hostiens. *in summa, loc. cit. num. 7.* Sylvest. *verb. Consecr. quæst. 1.* Et de verbis consecrationis Eucharistiæ, ac Baptismi tradunt passim DD. Ita ille.

Docuit supra in R. 17. & 18. hujus tract. sed lege si places, R. 12. usque ad proximam R. 18.

RESOL. XXXIX.

An Episcopi in consecratione debeant esse jejuni sub precepto?
Ex p. 12. tt. 2. Res. 39.

§. 1. DE Jejunio in die Sabbathi certum est, quod non importatur sub præcepto, ut patet ex Pontificali Romano, dicit enim tantùm esse jejunandum ex honestate. De Jejunio autem in die Dominica certum est quoad Episcopum celebrantem obligare sub peccato mortali, ratione Sacrificii Missæ, in qua debet communicari. Igitur difficultas procedit, quoad illos duos Episcopos etiam consecrantes, & quidem peccare mortaliter, si non jejuni consecrarent, videtur docere Pax Jordanus, qui plures textus Canonicos adducit. Sed si dicti textus loquantur imperativo modo magna quæstio est an obligent sub mortali: nam aliqui asserunt hæc verba importare præceptum: quia quod imperatur, necesse est fieri. Ita Decius *in capit. nam concupiscentiam, in prima lect. in fin. de constit.* Suarez *lib. 3. de legib. cap. 25. numer. 8.* Navarrus *in sum. cap. 22. num. 49.* Emanuel Sà *verb. lex, numer. 6.* Philiarchus *de offic. Sacerd. tom. ..... part. 2. lib. 2. cap. 2. dict. 5.* Hoc autem intelligunt Navarrus, Philiarchus, & Emanuel Sà de præcepto, sub solo tamen veniali obligante. Et hanc opinionem videtur apertè sequi Sayrus *Clavi regia lib. 3. cap. 7. numer. 26.* ait enim non importare dicta verba obligationem sub mortali. Alii verò dicunt ea verba non importare præceptum aliquod, quia sunt simplicia quædam verba, & quando jus, vel superior aliquid sub culpa præcipere volunt, fortioribus terminis uti solent. Ita Cajetanus *2. 2. quæst. 186. art. 9.* circa solutionem ad secundum, Castro *lib. 1. de pœnali, cap. 5. docum. 4.* Salon *2. 2. quæst. 77. artic. 1. controv. 8. col. 5. vers. ex his sequitur*, Carbon *de legibus, lib. 7. disp. 4. ad fin.* Vasquez *1. 2. disp. 138. cap. 3. numer. 24. qui hoc limitat numer. 25.* præter quàm in legibus contentis in jure Canonico, & Conciliis, quæ per solum verbum imperativi modi obligant ad culpam. Quod intelligendum est juxtà materiæ gravitatem, & necessitatem. Alii denique volunt standum esse consuetudini acceptanti, & intelligenti ea verba: si enim ea explicuit tanquam verba præcepti, continebunt præceptum; si verò tanquam verba consilii, continebunt consilium. Ubi autem consuetudo nihil explicuit, spectandam esse materiam, etsi ea magni ponderis, & necessitatis sit, & ita, verisimile sit, eam sic à superiore ponderatam, continebunt præceptum, secus autem si non. Sic Anton. *in cap. nam concupiscentiam, in fin. de constit.* & ubi Panorm. *numer. 4.* Imola *num. 10.* Alexand. de Nevo *num. 26.* Angel. *verb. lex, nu. 3.* & ibi Tabien. *q. 28. n. 29.* Armilla *n. 4.* Sylvest. *verb. Præceptum, qu. 2.* Everard. *in suis Topicis, loco ad æquipollentibus, numer. 11.* Sanchez *tom. 2. sum. lib. 6. cap. 4. numer. 39.* Hoc supposito Auctores primæ, & tertiæ sententiæ assererent jura Canonica, cum verbis imperativis asserentibus Episcopos in Consecratione debere esse jejunos obligare sub mortali, Auctores verò secundæ sententiæ hoc non admitterent. Et ideò doctus, & amicissimus Pater Tamburinus *Opusc. de commun. cap. 5. §. 6. numer. 49.* sic ait; Doctores quærunt universaliter, an verba imperativi modi, & in actu exercito præceptum indicantia, absolutè prolata, præceptum contineant, qualia sunt, facite, cavete, solvite, abstineant omnes, nemo audeat, & his æquipollentia. Et primò sunt aliqui, qui putant proba-

Sup. hoc [illegible] Sed quid, in [illegible] Verum, [illegible] Sed dum [illegible] vel ad lin [illegible] vers. Quæ quidem.

biliter

biliter hæc nequaquam continere præceptum, fed confilium. Alii fecundo probabiliter cenfent quidem præceptum continere, fed folùm fub veniali, non autem fub mortali. Alii denique tertiò probabiliter idem dicunt prædicta imperativa verba, tunc folum præceptum indicare fub mortali, quando funt in materia gravi; nec alias opiniones probabiles invenies de hac re. Ita ille. Undè probabiliter quis dicere poffet in cafu noftro Epifcopos confecrantes non jejunos, peccatum mortale non committere.

2. Quod poteft confirmari: nam jura Canonica afferunt Epifcopum miniftrantem Sacramentum Confirmationis debere effe jejunum, ut patet *ex cap. ut jejuni, & cap. Epifcopi, de Confecratione, dift. 5.* Sed hoc non obftante Doctores afferunt dicta jura non inducere præceptum, fed confilium. Et ita ex Granado, Hurtado, Ochagavia, Henriquez, Coninch, P. Suarez Layman, & aliis docet P. Leander *de Sacram. tom. 1. tr. 3. d. 2. q. 12.* Ergo, & idem dicendum videtur in cafu noftro, videlicet, jura quæ requirunt jejunium Epifcopis confecrantibus non importare præceptum, fed confilium, ideò tu cogita, & in praxi contrarium obferva, & fic Sacros Antiftites jejunos alios confecrare videmus.

RESOL. XLV.

An Epifcopus confecrando aliquem in peccato mortali peccet mortaliter? Ex part. 12. tractat. 1. Ref. 40.

Sup in R. 5. & 6. hujus tract.

§. 1. PRima facie videtur refpondendum negativè, quia, ut fuprà vifum eft non defunt Authores afferentes, nec confecrationem Epifcopi, nec Epifcopatum effe Sacramentum: ergo. Verùm contrariam fententiam tenendam effe puto. Undè Azorius *part. 1. lib. 3. cap. 3. quæft. 12.* fic ait: Quæritur an Epifcopus lethaliter delinquat, fi lethalis peccati confcius confecretur: Quidam affirmant ea ratione, quod per confecrationem poteftatem Ordinis fufcipit, quæ eft facultas quædam Sacramenta conferendi; igitur eo ipfo quod cum lethali peccato accipit confecrationem, facit contra fanctitatem Sacramento debitam; indignè enim fufcipit poteftatem fpiritualem Sacramenta miniftrandi. Negant alii, quoniam per Confecrationem nullum Sacramentum, nullumque characterem fufcipit, quamvis quandam Ordinis poteftatem confequatur. Prima opinio videtur valdè probabilis; nam quamvis per Confecrationem Epifcopi character non imprimatur, datur tamen Ordinis poteftas, qua Epifcopus fit aptus, & idoneus; & proindè dignus minifter ad quædam Sacramenta miniftranda. Ita ille; qui tamen videtur fententiam contrariam improbabilem non putare. Sed hoc non admitteret Marchinus *de Sacr. Ord. p. 1. tract. 1. cap. 11. numer. 18.* nam fic afferit. Probatur eadem conclufio ab abfurdis; fi ordinatio Epifcopi non eft verum Sacramentum, & verus Ordo, fequitur Epifcopos ordinantes, & etiam qui ordinantur, fi in peccato mortali tunc effent, nullum novum peccatum admiffuros, cùm folùm in prava Sacramentorum adminiftratione nova peccata committant: hoc autem alienum effe ab omnium confenfu quis non videt? Hæc Marchinus: & ideò noftram fententiam docent ipfimet adverfarii, qui contendunt Confecrationem non effe Sacramentum, ut Hurtadus *variar. com. 2. tract. ult. refol. 3. §. 4. num. 111.*

RESOL. XLI.

An fi Epifcopus incipiat Confecrationem in peccato mortali, fi in mea fententia paulò antè impofitionem manuum, & verborum prolationem, Accipe Spiritum Sanctum, *eliciat actum contritionis, excufetur à peccato mortali?*

Et adducitur in textu hujus Refolutionis exemplum de Confeffario, qui in peccato mortali incipit audire Confeffionem alicujus, etiamfi antè abfolutionem conteratur, pro quo affirmatur, quod non erit liber à peccato mortali? Ex part. 12. tract. 1. Ref. 41.

Sup hoc exemplo Confeffarii, & doctrina feq. in hac R. in contr. 6 cu doctrin R. 47. ... verf. Dico igitur, & ibi in tr. 1 ... R. 1 ... fere ... hac.

§. 1. ALiqui refpondebunt negativè exemplo Confeffarii, qui fic incipiat audire confeffionem alicujus in peccato mortali; etiamfi antè abfolutionem conteratur, non erit liber à peccato mortali. Et ita docet Francifcus Lugo *de Sacram. lib. 1. cap. 1. quæft. 4. numero 38.* Averfa *de Sacrament. quæft. 64. fect. 4.* Suarez *in 3. part. tom. 4. difput. 28. fect. 1.* Poffevinus *de offic. Parochi, cap. 5. num. 41.* Et alii: Probatur, quia totum illud opus eft facrum, & tendit ad fanctificationem recipientis; ac fubindè prærequirit fanctitatem miniftrantis, & ita peccaret mortaliter qui vel abluere, vel ungere inciperet in mortali.

2. Sed his non obftantibus, affirmativè aliqui refpondent; & ita me citato tenet Eminentiffimus Lugo *de Sacram. difp. 8. num. 158.* ubi fic ait: Verius tamen exiftimo, non effe peccatum mortale audire præcisè confeffionem in peccato, dummodò quis habeat propofitum, confitendi, vel habendi actum contritionis, antequam proferat verba abfolutionis, ut docet Henriquez *lib. 6. cap. 18. numer. 6. in glof. lit. Y.* Et Diana *loco citato*, qui id probat ex eo, quod tunc Sacerdos non adminiftrat Sacramentum, fed folùm quando non abfolvit: Verùm de hoc ipfo reddenda eft ratio: nam adverfarii dicunt Sacramentum non folum adminiftrari, quando profertur forma, fed etiam quando apponitur materia ut conftat in Baptifmo, unctione, & aliis, quæ non folùm miniftrantur quando proferuntur verba; fed etiam quando fit ablutio, unctio, &c. Ergo in Sacramento Pœnitentiæ idem dicendum erit. Ratio ergo à priori, ex qua oritur difcrimen ab aliis Sacramentis, hæc effe videtur, quod Sacerdos audiendo confeffionem non agit, fed habet fe paffivè, cujus fignum eft quod etiamfi Sacerdos præter intentionem audiret peccata alicujus fubitò accufantis fe apud ipfum, & petentis abfolutionem, poffet procul dubio illum abfolvere: auditio ergo, licèt fit aliquo modo actus judicialis, latè fumpto nomine *actus*, non eft actio tamen ftrictè Confeffarii, fed effectus actionis pœnitentis terminata ad Confeffarium judicem, qui habet fe paffivè; & ideò non prærequiritur intentio Confeffarii, fed pœnitentis, cujus illa eft actio; & propter eandem rationem non requiritur ftatus gratiæ in Sacerdote: quia tunc non agit, fed patitur à pœnitente, ut poffit poftea agere, & abfolvere ipfum. Ex quo patet refponfio ad argumentum fuprà adductum pro contraria fententia. Fatemur enim requiri poteftatem in Confeffario, ut auditio illa fit valida, & pars Sacramenti Pœnitentiæ, quia debet confeffio fieri judici, & ab eo audiri: hoc tamen non probat illam effe actionem judicis, per quam Sacerdos agat, & operetur gratiam. Sic ut etiam nunc Sacramentum Matrimonii fit validum, debet fieri apud Parochum, vel ejus locum habentem; ipfe tamen Parochus non agit, aut operatur gratiam illius Sacramenti, fed habet fe paffivè, ut teftis audiens confenfum utriufque conjugis, qui non erit validus, nifi exprimatur apud Parochum. Sic confeffio non erit valida, nifi fiat apud judicem: judex tamen non agit, vel operatur gratiam: quatenus audit, fed quatenus operatur proferens fententiam abfolutionis. Et hæc omnia docet Lugo, quæ quidem probabiliter applicari poffunt in cafu noftro.

Notat etiam, & ... in alio §. ejus ...

RESOL. XLII.

An fi Epifcopus in peccato mortali confecret, verbi gratia, tres Epifcopos unum tantum peccatum committat, vel tria?

Et fupponitur, quod duo, vel tres, & quinque Epifcopi fimul confecrari poterunt fine difpenfatione.

Et pro prima difficultate adducitur exemplum de Confeffario; qui fi, verbi gratia, fucceffivè centum perfonas in peccato abfolveret, non centum, fed unum peccatum committeret? Ex part. 12. tract. 1. Ref. 42.

§. 1. SUppono cum Aluedo *de praxi Epifc. part. 1. capit. 4. num. 13* quod duo, vel tres, & quinque Epifcopi fimul confecrari poterunt fine difpenfatione, *cap. cum fit, §. de confecr. Ecclef. vel Altaris*, & ibi Panormit. *num. 1.* & omnes fcribentes.

2. Hoc fuppofito, aliqui negativè refpondent, quia licèt adminiftret plura Sacramenta ordine, & numero diverfa, tamen quia fucceffivè adminiftrantur, videntur adminiftrata per modum unius, & ita conftituere unum tantùm peccatum in genere moris; ficuti fi confirmaret plures perfonas in peccato mortali, vel illas ad Sacerdotium, vel alios Ordines promoveret, exemplo Confeffarii, qui fi, verbi gratia centum perfonas in peccato mortali fucceffivè abfolveret, non centum, fed unum peccatum committeret. Et ita docet præter alios à me alibi adductos doctus Pater Tamburinus *Opufc. de Confeff. lib. 2. cap. 1. §. 8. numero 55.*

Sup. hoc a fimil de Epifc. fucceffivè aliquos ordinante, in ... 7. Ref. 164 ... antè medium.

3. Verum contrariam fententiam de Confeffario alii fuftinent, & fic in noftro cafu de Epifcopo dicerem. Sed quia prima opinio eft probabilis, probabiliter puto fuftineri poffe in cafu noftro Epifcopum, non tria, fed unum peccatum committere.

Alibi in to. ... 7. R. 15. & Hucufque, & in multis aliis ...

RESOL. XLIII.

An irregularis, vel excommunicatus, electus, & confirmatus Episcopus, non obtenta absolutione, aut dispensatione, possit absque peccato mortali sumere Consecrationem?

Et quid, si hic obiter quæras, quid faciendum sit, si hæreticus occultus, qui ad mentem redit, & nec ab Episcopo, nec ab alio absolutionem in foro conscientiæ obtinere potuit?

Idem est de illo, qui per pium Confessarium non potuit obtinere licentiam à Superiore, ut absolvatur à reservatis, si absque nota non possit omittere Sacrum, aut Communionem.

Et deducitur, quod irregularis etiam ex delictis, si sit occultus, non tenetur restituere fructus? Ex part. 12. tract. 1. Ref. 43.

§. 1. SUppono talem electum, & confirmatum Episcopum; antè consecrationem omnem adhibuisse diligentiam in Sacra Pœnitentiaria, & non potuisse absolutionem ab excommunicatione, vel dispensationem ab irregularitate obtinere, nec posse Episcopatum renunciare, vel diutius suam Consecrationem differre absque aliorum scandalo; in tali, inquam, casu potest absque peccato se consecrare, & postea progredi in diligentiis adhibendis, pro absolutione, & dispensatione. Probatur, quia præceptum de vitando scandalo, & tuenda propria fama fortius est præcepto Ecclesiæ imponentis excommunicationem, & irregularitatem: ergo. Quod patet ex his, quæ asserunt DD. & ideò Magister Serra *in 2. 2. D. Th. qu. 11. art. 4.* sic ait. (Si quæras quid faciendum sit hæretico occulto, qui ad mentem rediit, & nec ab Episcopo, nec ab alio absolutionem in foro conscientiæ obtinere potuit?) Respondetur, non teneri se prodere, nec crimen suum fateri coram testibus, & Notario, ut sic in utroque foro ab Inquisitoribus absolvatur, sed posse per viam Pœnitentiariæ non detecto suo nomine ad Summum Pontificem mittere, ut sui absolutionem alicui committat. Quod si non possit facere, nec Romam ire, & instat tempus implendi præceptum annuæ confessionis, & communionis, quàm sine gravi scandalo, aut infamia non potest omittere, poterit cuilibet confessario approbato confiteri; qui illum directè absolvens à peccatis non reservatis, indirectè absolvat à crimine hæresis. Et idem est de eo, qui misit ad Summum Pontificem; ut sui absolutionem alicui committat, & interim si non communicet, aut celebret, gravem infamiam incurrat, & scandalum magnum oriatur. Nec obstat excommunicatio; qua hæreticus pœnitens innodatus est, & à qua, nec in isto casu potest Confessarius absolvere: nam sicut prædictus hæreticus naturaliter, & invincibiliter oblitus peccati hæresis, quàm post consensum occultè protulit, bona fide, & cum debita aliàs dispositione accederet ad Sacramentum pœnitentiæ, & confiteretur peccata non reservata, & absolveretur, maneret in foro conscientiæ indirectè absolutus à crimine hæresis reservato, non obstante excommunicatione, qua est innodatus: ita, & in casu prædicto, indirectè absolutus manebit à peccato hæresis, cum onere tamen illud iterum confitendi, cum copiam Confessarii authoritatem habentis habuerit. Est, & hujus rei exemplum de Sacerdore, qui alium Sacerdotem interfecit, & ne se prodat, & crimen ejus fiat manifestum celebrat, & confitetur sua peccata Confessario, qui non potest illum absolvere ab excommunicatione. Sunt etiam qui dicant, secluso quoque scandalo, & periculo gravis infamiæ supradictum hæreticum occultum procurantem pro viribus absolutionem, sed ob paupertatem, aliudve legitimum impedimentum non valentem Romam adire, vel mittere, neque ab Episcopo, vel Inquisitore absolutionem obtinere, si verè pœniteat, & contritus sit, posse interim Missam celebrare, si est Sacerdos, vel Eucharistiam sumere, si est laicus. Sed hoc aliis non placet, & meritò, cum secluso scandalo, & infamia, nulla sit urgens causa sumendi Eucharistiam in tali casu. Aliàs etiam Sacerdos, qui alium occidit, si non posset irregularitatis dispensationem obtinere, Missam celebrare posset secluso periculo se prodendi. Hucusque Serra. Ex quibus patet ratione scandali posse aliquam Missam dicere, vel Eucharistiam sumere non obtenta absolutione ab excommunicatione post diligentias adhibitas.

2. Undè ex hac doctrina, me citato, doctiss. Pater Paulus Maria Quartus *in Rubr. Missalis p. 3. tit. 7. sect. 3. dub. 3. diffic. 1.* collegit regularem, qui per pium Confessarium non potuit obtinere licentiam à Superiore, ut absolvatur à reservatis; si absque nota non possit ommittere Sacrum, vel communionem, posse aliquo ex prædictis modis, vel communicare cum sola contritione, vel confiteri solùm non reservata, vel simul etiam reservata, super quæ cadet indirecto absolutio, & hoc etiamsi peccata reservata adnexam habeant excommunicationem, vel aliam censuram reservatam: quamvis enim posset confiteri Superiori, quia tamen inter Regulares hoc censetur notabile incommodum, ideò censent probabiliter Doctores illum carere copia Confessarii. Ita ille, cui addè de Theologia morali optimè meritum Patrem Tamburinum *opusc. de Communione, cap. 2. §. 6. num. 44.*

3. Confirmantur superius dicta ex alia doctrina P. Thomæ Hurtado *var. tom. 2. tract. 12. cap. 3. §. 31. num. 1156.* ubi sic ait: Irregularis etiam ex delictis, si sit occultus non tenetur restituere fructus, quia usque ad juridicam privationem habet titulum beneficii; & sic facit fructus suos: dummodo per se, vel per alium præstet onera beneficii excepta pensione divini officii, quam non potest per alium præstare, cùm sit onus personale. Ita Coninch *disp. 18. numer. 5.* Filliuc. *tract. 19. numer. 69. & 70.* Si tamen non possit per alium alia onera beneficii præstare, nec obtinere dispensationem irregularitatis, tenetur in conscientia beneficium resignare, nisi alia major necessitas urgeat, ut quia benè opinatus famam amitteret, vel est necessarium ad sustentationem vitæ, & cogeretur mendicare cum dedecore. Ita ille, cui addè Bonacinam *de cons. disp. 1. quæst. 1. punct. 3. n. 6.* verb. *Item potest.*

RESOL. XLIV.

An Episcopus eadem die suæ Consecrationis possit Ordines conferre? Ex part. 12. tr. 1. Ref. 44.

§. 1. SUppono, quod in Episcopo Ordinante requiritur, ut non solum sit electus, & confirmatus, sed etiam consecratione Episcopalis character imprimatur, & matrimonium spirituale inter Episcopum, & Ecclesiam suam consumatur. Quare ante Consecrationem postquam fuit electus, potest quidem dici Prælatus, & habere potestatem jurisdictionis; non tamen dici Episcopus, aut habere potestatem ordinis, ut habetur *in cap. inter corporalia de translat. Episcop.* Nihilominus postquam fuit electus, & confirmatus, licèt ante Consecrationem non possit ea munera exercere, quæ sunt Ordinis Episcopalis, potest tamen delegare alteri Episcopo consecrato omnia, quæ sunt Ordinis Episcopalis. Abbas *in c. Cùm in illo de translat. Episcop. n. 10. & in cap. suffraganeis, de elect. n. 6.* His suppositis, ad dubium propositum respondeo, Episcopum ea die, qua est consecratus, non posse alios ordinare, licèt si ordinet, ordinatio sit valida. Ita habetur *in c. quod sicut, §. Super eo de elect.* & ibi Panormitanus, & alii Doctores. Et ita docet Marchin. *de Sacram. Ordinis, tract. 1. p. 1. cap. 11. num. 2.* cui ego addo Mauricium Alzedum *de Præstantia Episcop. cap. 4. numer. 15.*

RESOL. XLV.

An si aliquis ex tribus Episcopis non imponeret manus super caput Consecrandi, vel non proferret formam. Accipe Spiritum Sanctum, *Consecratio esset invalida?*

Pro quo quæritur, an quilibet trium Episcoporum manus imponentium, & Evangelii Codicem tenentium consecret? Ex p. 12. tract. 1. Ref. 45.

§. 1. HÆc quæstio maximè procedit in mea sententia, quæ docet materiam, & formam consecrationis Episcopalis consistere in supradictis ritibus. Ad hoc dubium sic respondet Fragos. *de Regim. Republicæ Christianæ, tom. 2. lib. 8. disp. 18. §. 15.* Ambigi etiam potest, an quilibet trium Episcoporum, qui manus imponunt super caput Episcopi, & tenent codicem Evangelii, consecret Episcopum. Negant aliqui nullum ex tribus per se solum consecrare, sed omnes tres simul, & conjunctim. Ita Glossa, & Hugo *in c. Episcopus, dist. 23.* Sylvester tamen *in verb. Consecratio primò, num. 1.* multò melius, ac veriùs tradit post Hostiensem, & Gofredum unum totam consecrationem peragere, alios verò adjutores esse. Requiritur tamen, quod assistant consecrationi, & adjuvent saltem tres Episcopi, *c. ne Episcopi, per textum, sine tribus, de temporibus Ordinationum.* Henriq. *in sum. lib. 10. c. 24. §. 1.* Paul. Comitol. *responsorum moralium, lib. 1. qu. 48. nu. 13.* aliàs non esset consecratus, *per Gloss. in dict. c. ne Episcop.* Confirmantur, quæ dicta sunt ex verbis Sanch. *in Opusc. tom. 2. lib. 7. c. 1. dub. 15. numer. 17.* ubi sic ait: Nota, quod unus Episcopus principaliter totam consecrationem perficit, & alii sunt quasi coadiutores secundum Hostiens. & Goffred. quos refert Sylvester *in verb. Consecratio 1. num. 1.* & hoc dicit esse melius, vel secundùm Hugonem, & Rayner. quos refert etiam Sylvester *ibi*, sunt

tres

tres actiones, & una paſſio, ficut cùm tres portant lapidem, & ootat benè Sylveſter, quod eſſentialia conſecrationis neceſſariò facienda ſunt ab eodem miniſtro: ſi enim unus imponat manum, & alius dicat verba, nil agitur, ut patet etiam io aliis Sacramentis. Sed audiamus Azorium *part. 2. lib. 3. cap. 30. qu. 3.* ſic aſſerentem: An quilibet trium Epiſcoporum manus imponentium, & Evangelii codicem tenentium, conſecret? Sunt qui dicant nullum per ſe ſolum conſecrare, ſed omnes tres ſimul, ficut cum tres trabem portant, trahuntur nullus eorum per ſe ſolus id facit, ſed omnes ſimul, & conjunctim, ſic Gloſſ. & Hugo *in cap. Epiſcopus, diſtinct. 23.* Sed verius eſt ait Sylveſter in verb. *Conſecratio 1. num. 1.* quod Hoſtienſ. & Goffredus docuerunt, unum totam coosecrationem efficere, alios verò adjutores eſſe. Undè Nicolaus Iſambert *in 3. part. D. Thom. de Sacramento Ordinis, diſput. 6. art. 1.* diait, duos Epiſcopos aſſiſtentes propriè, & io rigore non eſſe miniſtros ordinarios Conſecrationis Epiſcopalis, ſed ſolùm conſecratores. Vidè etiam Patrem Joardanum *tom. 1. lib. 5. tit. 2. numer. 24.* Sed quidquid fit de mente ſupradictorum Doctorum, qui non tam clarè, & definitè eaplicant, aſſero, quod reſolutio propoſitæ difficultatis pendet ex diverſis opioionibus; Nam Authores, qui tenent ternarium Epiſcoporum eſſe de jure Ecclefiaſtico, reſpondebunt hanc conſecrationem eſſe validam ea his, quæ ea mente eorum dicit Hallier *de Sacris Electionibus, part. 2. cap. 2. art. 1. §. 2. numer. 11.* Rationibus (ait) etiam agunt iſtius ſententiæ defenſores, tum quod in Pontificali Rom. itemque veteri Romano ordine, ubi de Conſecratione Epiſcopi agitur, unus ſolùm conſecrator vocetur; reliqui aſſiſtentes dumtaxat dicantur; atque adeò onus ſolùm ſit verus Miniſter, qui Sacramenti effectum operetur, reliqui ad ſolemnitatem dumtaxat, & ritum conſecrationis adhibeantur, quibus proindè ſublatis, validam neceſſe eſt manere Epiſcopi conſecrationem: tum quod unius Sacramenti, cujuſmodi eſt conſecratio Epiſcopalis, unus per ſe habeat eſſe Miniſter, qui per ſe effectum Sacramenti operetur: quare cùm conſecratio Epiſcopalis Sacramentum unicum ſit, non debent ejus plures dici per ſe Miniſtri, qui per ſe conſecrationem perficiant, ſed uni dumtaaat id debet tribui, quamvis plures materiam præbere, & verba proferre videantur.

2. Nec obſtat dicere cum Hallier, §. 4. *numer. 19.* quod Epiſcopi aſſiſtentes principali conſecratori materiam eahibeant, & verba conſecratoria proferant; ideòque ad ſubſtantiam conſecrationis pertinere debeant: nam, verbi gratia, Sacerdotes qui ſimul cum Epiſcopo Sacrificium Miſſæ peragunt, materiam præſentem habent, quam conſecrant, eodem modo, quo Epiſcopus, & conſecratoria, ſeu transmutatoria verba panis, & vini in Corpus, ac Sanguinem Chriſti cum Epiſcopo quoque celebrante proferunt, neque tamen ad ſubſtantiam conſecrationis Corporis, ac Sanguinis Chriſti, eo ſenſu ſpectare dici poſſunt, quaſi ipſi ad eam neceſſarii ſint, nec Epiſcopus unicus ſufficiens Miniſter eſſe poſſit. Itaque ſive onus tantùm miniſtrorum, is ſcilicet qui vocatur principalis Conſecrator conſecrationem Epiſcopalem perficiat; alii ſolùm ad teſtificandum ſuum conſecrationi aſſenſum verba proferant, & materiam cum conſecratore exhibeant, ſive conſecrationem ipſam, omnes, & ſinguli indiviſim operentur, non ſequitur tres iſtos conſecrationi cooperantes ad neceſſitatem conſecrationi eſſe requiſitos, aut non ab eorum uno validè perfici poſſe. Hæc aſſerunt Doctores, qui putant ternarium Epiſcoporum eſſe tantùm de neceſſitate præcepti, & ideò, ut dixi ſupradictam conſecrationem validam eſſe putarunt.

Verùm Autores putantes ternarium Epiſcoporum eſſe de neceſſitate Sacramenti, reſpondebunt illam conſecrationem eſſe invalidam; & ideò Marchinus *de Sacramento Ordinis, tract. 1. part. 2. capit. 12. numer. 8.* ſic ait, unus ſolus Epiſcopus conſecrationem perficis, & alii duo aſſiſtentes, ut colligitur ea Pontificali, in quo unus ſolus dicitur conſecrator, ergo de neceſſitate Sacramenti non requiruntur tres Epiſcopi. Reſpondetur idem Pontificale etiam præcipere, omnes tres Epiſcopos debere ſimul manus ſuper caput Epiſcopi ordinandi imponere, & ſimul verba proferre. Ea quo rectè colligitur, omnes tres eſſentialiter requiri, cùm omnes materiam, & formam talis Conſecrationis ſubjecto applicare debeant: quod ſi unus ibidem dicatur conſecrator, & alii aſſiſtentea, hoc oritur, quia omnea tres ſimul non conſecrent; ſed quia unus, nempè Metropolitanus eſt principalis conſecrator, & ipſe ſolus omnes ferè cæremonias perficit. Undè afferam hic verba Doctoris Hallier ubi ſuprà §. 5. *numer. 33.* Prima ratio ait, quod in Pontificali Romano unus ſolùm dicatur conſecrator, reliqui vocentur aſſiſteotes, non convincit unicum eſſe dumtaxat neceſſarium Miniſtrum, qui ſolus conſecrationem peragat: cùm enim librum Evangeliorum omnes ſuper caput ordinandi teneant, omnea manus imponant, omnes verba conſecratoria proferant, omnes quoque conſecratores verè dici poſſunt, enim in iis ſolùm conſecratio ſubſtantialiter conſiſtat. Quod ergo unus tantùm conſecrator dicatur, ratio eſt, tum quod penès unum, puta Metropolitanum, aut eum, qui ejus vices gerit, præcipuè conſecrandi jus, & auctoritas reſideat: tum quod unus ſolus cæremonias omnes magna ex parte faciat; tum quod unica ſit conſecratio, ad quam licèt plures adhibeantur, omnes tameo præcipuo conſecratori cooperentur, conjungenturque ad unicam conſecrationem peragendam, & unitatem Eccleſiæ demonſtrandam, quæ ea pluribus etiam Paſtoribus reſultat uni ſemper tanqoam capiti unitis. Ex quibus altera quoque ratio diluitur: nam quod unius Sacramenti unus dicitur eſſe miniſter, hoc verum eſt de unico totali miniſtro non de partialibus, qui omnes agant per modum unius, quod ſpeciatim in Ordinatione ſervatum fuit, ut & à pluribus miniſtris Epiſcopi in unam cauſam convenientibus ſacrarentur, & tam conſecrati in Epiſcopos, quàm in Presbyteros conſecratoribus ſuis concelebrarent, ad unitatem Eccleſiæ ſervandam, quæ in Epiſcoporum unione, inter ſe, & adhærentia populi cum Epiſcopis præſertim conſiſtit, ut fusè oſtendit Cyprianus. Ita Marchinus.

3. Sed quia ego, ut ſuprà adnotavi ea dictis ſententiis utramque probabilem eſſe puto, ut rectè etiam tenet, & obſervat Pater Contreras *in Scriptura contra Conſecrationem Epiſcopi, de Peraguay art. 1. dub. 1. numer. 3.* ideò aſſero in difficultate propoſita talem conſecrationem Epiſcopi, iterum ſub conditione iterandam eſſe, ea doctrina inferius in particulari reſolutione firmanda. *Sup. hoc in R. 17. 18. & 19 hujus tract.*

RESOL. XLVI.

An Epiſcopus conſecrandus, ſi non fuerit inſignitus Sacramento Confirmationis, peccet mortaliter, & Epiſcopi eum conſecrando?

At an hic Epiſcopus non confirmatus ſic conſecratus peccet poſteà mortaliter conferendo aliis Sacramentum Confirmationis.

Ex part. 12. tract. 1. Ref. 46.

§. 1. Videtur affirmativè reſpondendum: nam Concilium Tridentinum *ſeſſ. 23. cap. 4. de Reform.* præcipit ut neque prima Tonſura initientur, qui Sacramentum Confirmationis anteà non ſuſceperint, & hoc ſub obligatione peccati mortalis, ut docet Nugnus, Toletus, Fornarinſque, & alii, quos citat, & ſequitur P. Averſa *tom. 1. de Sacrament. Confirmationis, quæſt. 72. ſect. 6.* quia ait, illa verba Coocilii ſufficientia ſunt ad imponendum præceptum, & inducendam gravem obligationem. Et ita ipſa praxi, & uſu accepta videntur: ſiquidem Prælati collaturi Ordines, aut primam Tonſuram, diligenter de prævia Confirmatione inquirunt, & de hac re tanquam gravi ſolliciti ſunt; ſolentque documentum ſuſceptæ Confirmationis vel à Parocho, vel à proprio Prælato, quando alienus de licentia proprii quemquam initiatus eſt, diligenter eaigere. Accedit, quod alioqui poſſet quis non confirmatus promoveri abſque gravi culpa, uſque etiam ad Epiſcopatum ipſum, & tunc liberè confirmare alios. Quod ſanè videtur grave inconveniens, & non ſine notabili ſcandalo audiretur, ſi Epiſcopus qois peteret confirmari, cum non eſſet anteà confirmatus. Imò plerique ex Authoribus oppoſitæ ſententiæ ultrò aſſerunt, quod peccaret mortaliter ſi quis non confirmatus teneret alterum in confirmatione, & aliqui volunt, quod non contraheret ſpiritualem cognationem: ut planè multò plus eſt confirmare, quàm tenere in confirmatione: & oon minor tranſgreſſio videtur ordinari quempiam non confirmatum; igitur hoc non vacat culpa mortali. Et certè ſi Canon jubens, ut non confirmatus non teneat alterum, accipitur cum hoc rigore, ut inducat obligationem ſub culpa mortali: pariter accipi debet decretum Concilii, ut prima Tonſura non initientur, qui confirmati non ſunt; & ſimiliter, ut non promoveantur deinceps ad Clericales Ordines. Et alioquin in ſingulis committeretur novum mortale peccatum. Ergo ſi aliquis ex præcepto Concilii Trident. non poteſt ſuſcipere minores Ordines, imò neque primam Tonſuram ſi prius non fuerit confirmatus, quantò magis dicendum eſt in caſu noſtro Epiſcopum oon confirmatum peccare mortaliter, ſi conſecrationem Epiſcopalem recipiat non inſignitum Sacramento Confirmationis, & idem peccatum committere Epiſcopum illum conſecrantem conſequenter dicendum erit. *Sup. hoc præcepto Conc. [illegible]*

2. Sed licèt hæc ſententia ſit probabilis, non minus probabilem, imò probabiliorem contrariam eſſe exiſtimo. Ita

tenet Suarez *disp. 38. sect. 1.* Valent. *qu. 2. punct. 3.* Cooinch. *hac quaest. artic. 8. num. 90. & de Ordine disp. 20. dub. 10. numer. 103.* Vivald. *de Confirmat. num. 41.* Victoria *de Ordin. num. 232.* Avila *de censuris, part. 7. disp. 9. sect. 1. dub. 3.* Navar. *in summa capit. 23. numer. 9.* Azor. *tom. 2. lib. 3. cap. 48. quaest. 1.* Molfes. *tom. 2. lib. 28. capit. 3. numer. 34.* Zambran. *de Casib. occurrent. temp. mort. capit. 2. dub. 3. numer. 3.* Sotus *in 3. distinct. 7. quaest. 1. art. 7. propos. 3.* quibus omnibus addè me citato Leandrum *de Sacram. tom. 1. tract. 3. disput. 2. quaest. 8.* Dicastillum *de Sacram. tom. 1. tract. 3. disp. un. dub. 10. nu. 109.* Martino *de Sacram. tom. 1. disput. 16. sect. 1. num. 11.* asserentes verba Concilii Tridentini non importare praeceptum sub mortali, nec in ordine ad recipientes Ordines, nec in Ordine ad Episcopos ministrantes. Et ideò, me citato, Martinus de San Joseph. *in Monit. Confess. lib. 1. tract. 2. de Confirmatione, num. 16.* sic ait. (Aunque muchos Autores afirman que peca mortalmente el que recibe Orden sacro sin estar confirmando, Tolet. *lib. 2. cap. 71. num. 6.* Bonac. *de Sacram. disput. 8. quaest. 1. punct. 5. num. 10.* y otros que piesen, que se haze contra precepto de Concilio Tridentino *sess. 22. cap. 4. de reformat.* pero tengo por mas probable que no es pecado mortal, porque el Concilio no habla con los Ordinantes sino con el Obispo, Y confirmolo con que.) *Cui verba legis, non conveniunt, eidem non convenit legis dispositio, lib. 4. §. toties,* ubi Paulus, *ff. de damno infecto, quod constitutum, ff. de milit. testam. l. seu autem in princip.* & ibi Bartolus *ff. de administr. tutorum, l. has accusare, §. omnibus, ff. de accusat. l. 1. §. loquitur, ff. de aqua quotidiana, l. si ancillas omnes, ff. de legat. 1. l. adsigero, §. quamvis, ff. de jure patr. lib. 2. Cod. communia de legat. cap. indemnitatibus, §. sed cùm tas de elect. lib. 6.* Sic Granados *tr. 4. disp. 2. n. 9.* (que juzga, que oi aun venialmente no peca) Hurtad. *tract. Confirmat. diffic. 11.* (y otros muchos, Y aun el Obispo juzgo, que no peca mas que venialmente ea ordenara à los que no esta confirmados, porque no es materia grave que modo dicimo arriba, *tract. 2. num. 17.* no es pecado mortal dexar de recibit este Sacramento.) ultrà Authores citatos Suar. *disput. 38. sect. 2.* Coninch. *art. 8. n. 9.* Valentia *tom. 4. disp. 5. q. 2. punct. 3.* Sà *verb. Confirmatio num. 11.* Zambranus *de casibus reservatis temp. mortis, cap. 2. dub. 4. n. 1.* (y la razon, es por que el efeto deste Sacramento, se puede adquirir por otros medios, como por la oracion, y por la reception de otros Sacramentos. Y assi muchos se salvan sin recibir el Sacramento de la Confirmacion.) Undè ex hac opinione potest quis tenere Episcopum confirmandum non peccare mortaliter se consecrando non initiatum Sacramento Confirmationis, neque Episcopum illum confirmando: nam non invenio Textum in contrarium hoc praecipientem sub peccato mortali, nisi Textum Tridentini Concilii, cujus verba, ut suprà visum est, non importare praeceptum sub mortali, satis probabiliter Doctores citati asserunt. Ergo, &c. Et ita in terminis de Episcopo consecrante Episcopum non confirmatum docet Serra *in 3. p. D. Thomae, quaest. 72. artic. 8. ad 3. fol. mihi 265.*

3. Sed hìc casum curiosum inquiro, an hic Episcopus non confirmatus, sic consecratus, peccet posteà mortaliter conferendo aliis Sacramentum Confirmationis? Et affirmativè respondet Tannerus *tom. 4. q. 4. dub. 2.* At ego contrariam sententiam teneo. Dico igitur solùm peccare venialiter, quia licèt sit aliqua inordinatio ministrare hoc Sacramentum ex officio, & illud nolle suscipere, non tamen est gravis. Et ita docet Navarrus *cap. 22. num. 9.* Granadus *in 3. part. tr. 2. disp. 1. nu. 11.* quibus addè doctum Patrem Leandrum *de Sacram. tom. 1. tract. 3. disp. 2. qu. 7.* Dicastillum ubi suprà, *dub. 11. num. 126.*

RESOL. XLVII.

An consecratio Episcopalis ministrata cum opinione probabili sit reiteranda cum conditione?

Et docetur Baptismum, Sacerdotium, & Episcopatum collatum cum opinione probabili denuo reiterandum sub conditione.

Et quid, si ordinatio Sacerdotis fuisset facta cum Calice vacuo, vel cum Calice non consecrato, aut si ordinatus non tetigit Calicem, an in his casibus ordinatio sit cum conditione reiterandu? Ex part. 12. tract. 1. Res. 47.

§. 1. Videtur respondendum negativè, probatur: nam non desunt Doctores asserentes, quod si quis ea oblivione Magistri caeremoniarum Calice vacuo cum solo pane ei porrecto Sacerdotio initiaretur, talis ordinatio esset repetenda. Et ita docet Henriquez, Bonacina, Filliucius alibi à me adducti. Et hoc satis probabile putat Dicastillus *de Sacram. tom. 1. disputat. 1. dub. 10. numer. 160. & 161.* Et tamen adest opinio contraria asserens esse de substantia Ordinationis Sacerdotalis in Ecclesia Latina Traditio utriusque speciei, videlicet Calicis cum Vino, & Patenae cum Pane, quia id clarè videtur docet Florentinum, his verbis Presbyteratus traditur *per Calicis cum Vino, & Patenae cum Pane porrectionem*. Sic Conc. & sic docent Gr. *tract. 1. de Ord. disputat. 5. numer. 12. & 13.* dicens esse communem sententiam. Hurtadus *de Sacram. Ordinis, difficult. 11. disp. 5. prop. 2.* Villalobos *tom. 1. tract. 13. difficult. 4. nu. 1.* Dicastillus ubi suprà, & alii.

2. Probatur secundò, quia contactum physicum esse de substantia ordinationis Sacerdotalis, & aliorum majorum Ordinum docent plures, & non ignobiles Auctores, & tamen Petrus Marchant. *in Tribunal. Sacram. tom. 3. tract. 6. tit. 2. quaest. 3. cor. 2.* docuit Sacerdotem non tangentem Calicem, & Patenam in sua Ordinatione, non debere etiam ordinationem reiterare. Ergo.

3. Probatur tertiò, auctoritate Fornerii, & Filliucii quos citat, & sequitur Gesualdus *in Theolog. Moral. tom. 1. tract. 15. capit. 3. num. 6.* asserens ordinatum in Sacerdotium cum Calice, & Patena non consecrata posse acquiescere sine scrupulo. Et tamen non desunt Doctores asserentes, quod saltem in Ordinibus Sacris, in Subdiaconatus, & Presbyteratus Ordine instrumenta (nempè Calicem cum Patena) quae traduntur in manus Ordinandorum, debere esse prius ab Episcopo consecrata: Undè dicitur eis: *videte quale mysterium vobis traditur. Et accipite, potestatem offerendi*, &c. Non enim Sacrificium Missae offertur, nisi in Calice consecrato: talis enim videtur esse communis Ecclesiae usus: nam Episcopi in collatione Sacrorum Ordinum semper utuntur Calice consecrato pro significatione mysterii: ita Paludanus *in 4. dist. 24. quaest. 2.* Turrecremata, & Praepositus *in Canon. per Sacros, distinct. 25.* Sylvest. *verb. Ordo 2. §. 4.* Mar. Fornarius *in addit. ad Tolet. de Ordine, cap. 2. num. 6.* & alii.

4. Verùm, his non obstantibus, ego olim docui cum Granado Baptismum, Sacerdotium, & Episcopatum collatum cum opinione probabili esse denuo reiterandum sub conditione. Et hanc sententiam tenet etiam scientia, & dignitate Eminentissimus Dominus meus Cardinalis Lugo *in Respons. Moral. lib. 1. dub. 1. numer. 11.* ubi sic ait. (Quicquid sit de aliis Sacramentis, an in eorum collatione, & susceptione liceat amplecti opinionem probabilem, in Baptismo tamen, Sacerdotio, & Episcopatu propter eorum necessitatem, & damnum irreparabile, quod ex eorum invaliditate consequeretur, debemus quoties fieri potest, certam, & securam viam amplecti, & *dub. 33. num. 3.* sic ait; ego in predicto casu dixi, Titium potuisse in prima ordinatione quiescere absque ulla reiteratione, etiam conditionata; non tamen peccaturum, si ad majorem sui animi quietem iterum sub conditione ordinaretur, quod etiam Episcopus poterat licitè in ejus gratiam facere. Ut verò fundamentum hujus responsi intelligatur recolenda sunt, quae dixi, *disp. 7. de poenitentia, sect. 13. nu. 273. & seqq.* ubi ostendi obligationem quidem esse repetendi sub conditione Sacramentum Baptismi; & Ordinis Sacerdotalis, vel Episcopalis, propter maxima inconvenientia, & damna, quae ex invaliditate horum Sacramentorum sequerentur, quoties dubius est valor, vel quoties probabilis sententia dicit, non fuisse valida. Id tamen non procedere quando sententia negans valorem non aestimatur probabilis, sententia affirmans obligationem reiterandi Sacramentum; sunt enim diversae quaestiones an sit validus, v. g. Baptismus taliter collatus: & an sit posteà sub conditione repetendus, & contingere potest non esse probabilem sententiam negantem valorem, & tamen probabilem esse sententiam affirmantem obligationem reiterandi Baptismum sub conditione. Quando ergo probabilitas versatur circa defectum valoris; fatemur esse obligationem repetendi Baptismum; quando verò probabilitas solùm versatur circa obligationem repetendi, tunc non semper tenetur homo Sacramentum repetere, sed potest amplecti opinionem contrariam probabilem negantem illam obligationem, quia sicut in aliis omnibus materiis practicis, sic etiam in obligatione repetendi Sacramentum, possumus amplecti judicium probabile Doctorum dicentium, in eo casu non esse talem obligationem, quamvis, & alii probabiliter dicant esse; quia probabilitas haec non versatur circa valorem, sed circa licitum, & judicium practicum dictans hic, & nunc posse licitè non repeti Sacramentum, quod judicium probabile practicum, & ultimum in omni materia possumus licitè amplecti, ut explicavi loco citato.) Hucusque Lugo. Et ideò hanc sententiam tuetur etiam doctus Pater Escob. *in Theol. Moral. tr. 7. exam. 8. c. 4. §. 3. n. 46.* Tannerus *tom. 4. disput. 7. quaest. 2. dub. 4. numer. 98.* & Franciscus de Contreras in favorem Patrum

So-

Societatis Jesu contra Consecrationem Episcopi N. *artic.* 1. *dub.* 1. *num.* 6. Et tandem novissimè, me citato, hanc sententiam docuit noster pater quartus *in Rubr. Missalis, par.* 3. *tit.* 1. *dub.* 16. ubi sic ait. (Tertia sententia media, quam omninò veram existimo, sic distinguit, si loquamur de Ordine Sacerdotali, & Episcopali, dicendum est in prædictis casibus, & similibus quando sunt opiniones pugnantes circa valorem Ordinis necessariò iterandam esse Sacram Ordinationem sub conditione, & interim abstinendum esse à celebratione secus de aliis Ordinibus inferioribus.)

5. Probatur primò, quia ex invaliditate Ordinis Sacerdotalis sequuntur gravissima incommoda, tum contra reverentiam Sacramenti; tum præcipuè contra bonum animarum, quia non conficitur Sacramentum Eucharistiæ: neque Sacrificium; sicque fideles communicando non reciperent verum Sacramentum, nec consequerentur fructum Sacrificii, nec validè absolverentur in Sacramento Pœnitentiæ, ergo nedum virtus religionis, sed etiam charitas omninò obligant ad cavenda ea pericula, & tollendam dubietatem iterata susceptione Sacerdotii. Probatur consequentia quia charitas obligat ad vitanda hujusmodi damna, præsertim spiritualia, quoties fieri potest.

6. Eadem autem est ratio de Ordine Episcopali, ut per se patet, ex cujus valore Ordinis Sacerdotalis in aliis.) Hæc P. Quartus. Undè ego nuper interrogatus de his tribus casibus, respondi, Episcopum N. qui consecratus fuit ab uno tantùm Episcopo, debere iterum consecrari, Secundò, Episcopum consecratum absque unctione Chrismatica, sed cum oleo Cathecumenorum, esse iterum in alia consecratione cum Sacro Chrismate ungendum, Tertiò, idem censui de consecratione Episcopi N. de qua scripsit latè Pater Contreras ubi suprà: nam licet omnes supradictæ consecrationes fuerint factæ quoad validitatem cum opinione probabili, tamen ex rationibus superius adductis existimavi iterum illas sub conditione reiterandas esse.

Sup. contrario in hoc, & tribus §§. seqq. sup. in 5. 3. & 5. hujus Ref. & in aliis earum ... ationum.

7. Item ex his contra Doctores superiùs adductos, apparet me rectè olim respondisse, ordinationem Sacerdotis factam cum Calice vacuo fuisse reiterandam. Et ita, me citato, tenet doctus Pater Leander *de Sacrum. tom.* 1. *tract.* 6. *disp.* 4. *qu.* 9. Secundò interrogatus, an Ordinatio Sacerdotis facta cum Calice non consecrato esset sub conditione reiteranda, etiam respondi affirmativè; & ita, me citato, Pater Quartus ubi suprà *in Rub. Missalis, par.* 3. *tit.* 5. *sect.* 2. *dub.* 4. Tertiò, Ordinationem Sacerdotis, qui non tetigit Calicem, esse reiterandam per ea, quæ adduxit Dicastillus *de Sacrum. tom.* 1. *tr.* 6. *disput.* 5. *dub.* 14. *nu.* 205. & alii communiter.

Sup. dubio, continens latè in hoc, & duobus seq. §§. hujus Ref. lege ex hoc Ref. 30. 33. & 19 §. Qua intervenienda, & aliis §. eorum notationum.

8. Sed adversus superiùs dicta urgent duo fortissima argumenta; deducta ex factis Summorum Pontificum. Et Primò, cùm in India aliqui Episcopi fuissent absque dispensatione Pontificia in Episcopos consecrati, Pius IV. in quadam Bulla, data apud Sanctum Marcum die 11. Augusti 1562. Pontificatus sui Anno 3. quàm per extensum apponit Pater Contreras contra consecrationem Episcopi de Paraguay, *artic.* 1. *dub.* 2. *num.* 13. sic asserit. (Nos igitur Sacrorum Canonum æquitatem à nemine ultra quàm præstari possit, exigere perpendentes, ac omnes, & singulos venerabiles fratres Archiepiscopos, & Episcopos in Indiis præfatis constitutos, qui hactenus prædicto numero Prælatorum competendi ad id non exhibito, aliàs tamen ritè susceperint, ab hujusmodi excessu, ac suspensionis, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis per eos propterea incursis, Apostolica Authoritate tenore præsentium absolventes, secumque super irregularitate, si quam inde contraxerint; & quod munere præfato, sic per eos susceptio, suisque, & Presbyteratus Ordinibus, ac Officio Pontificali uti, & in illis etiam in Altaria ministerio ministrare; ac suis, & in Metropolitanis, & Cathedralibus Ecclesiis præsse liberè, & licitè valeant, & specialis donò gratiæ dispensantes.) Ita Pontif. Ex quibus verbis apparet, quod illi Episcopi fuerunt ordinati cum opinione tantùm probabili; nempè non esse de substantia consecrationis tres Episcopos, non obstante, quod opinio contraria non fit minus probabilis, ut suprà ostendimus: attamen Pontifex non imposuit onus illis Episcopis, ut iterum consecrarentur sub conditione: Ergo hoc necessarium non est contra sententiam, quod suprà cum Granado, Lugo, & aliis firmavimus alioqui dicendum esset, Pontificem in tali casu rectè non processisse ex absurdis, quos nos suprà adduximus, si illa consecratio Episcoporum in India sic administrata, non fuisset valida: sed hoc dicere absurdum videtur, ergo.

9. Vidit hanc difficultatem P. Contreras, ubi suprà *art.* 1. *dub.* 5. & illam conatur dissolvere. Sic itaque asserit. (Pero parece oponerse a esta resolucion, y doctrina del Padre Granados, y los de mas, la Bula de Pio IV. que pondre en la duda seguiente: porque en ella su Santidad dize, que à los Obispos, ò Arcobispos; que se huvieren consagrado en este Reyno sin dispensacion de la Sede Apostolica ab uno Episcopo, los absolve de la suspencion, y de otras censuras, y penas, que por averse assi consagrado huvieren incurrido; y que absueltos, y dispensandos puedan administrar el oficio Pontifical, y Sacerdotal liberè, & licitè: luego no se deve dezir (supuesta esta Bula) que el Obispo que se huviere consegrado ab uno Episcopo, sin dispensacion del Pontifice, se deva consagrar sub condicione, por asegurar el Caracter Episcopal; y por el riesgo, que se podria seguir de no conferir el orden Sacerdotal en los ordenados por el tal Obispo. Pues su Santidad en caso, que huviesse succedido tal consecracion, passa por ella para que el assi consegrado, administre el oficio Pontifical, &c. sin hazer mencion del valor, ò no valor de dicha consagracion; antes suponiendola por valida, como consta de la dicha Bula.

10. Para la solucion desta dificultad supongo, que a la Santidad de Pio IV. no le suplicò la Magestad del Rey Don Felipe II. nuestro Señor, que con la begninidad Apostolica pusiesse remedio en algun Obispo, ò Arcobispo por averse consagrado sin dispensacion ab unico Episcopo, sino que le pusiesse en que por la penuria, que avia en estos Reynos de Obispos, se pudiessen en ellos consagrar los electos ab uno Episcopo, sin tener necessitad de tres Obispos como pide el derecho, y su Santidad obiter por si alguno se huviesse consagrado de essa manera sin dispensacion de la Sede Apostolica, le absolvio de la suspencion y de mas censuras, que certissimè avia incurrido, y mandò, que el de mas administrasse en el orden, y oficio Provincial, y reveyò a la suplica de su Magestad, dispensando para que los Obispos destos Reynos se pudissen consagrar ab uno Episcopo, &c. Esto supuesto respondo al argumento, y digo, que aunque tiene mucha autoridad de la Bula de Pio IV. citada en apayo de la opinion, de que la consagracion de Obispo, facta sine dispensacione Pontificis ab uno Episcopo es valida, aunque illicita, y pecaminosa, no por esso condeno la contraria, que llevan tantos, y tan esclarecidos Doctores, fundada con tan graves y tan fuertes razones, como hemos visto, y se pueden ver apud Gabr. Vasq. *ubi supr.* Solo pues se ha dezir que su Santidad en el caso dicho se acomodò con la opinion probable: Al modo de los que dizien, que el Sumo Pontifice en cosa proporcionada, puede dispensar en el Matrimonio rato non consumado, trayendo exemplo de muchos Pontifices que han ya dispensado, à que los Authores de la contraria sentencia, persistiendo en ella, dizen, que si tal vezha dispensado el Romano Pontifice, ha sido confermando se con la opinion probable, no quitando la probabilidad de la que ellos defienden. Imo el P. Thom. Sanch *lib.* 2. *de Matrim. disp.* 14. con sentir con los que llevan, que el Papa puede dispensar en el Matrimonio rato non consumado, trayendo en confirmacion de essa opioion los Pontifices, que avian dispensado en el mismo caso: dize que la opinion contraria es probabilissima. Luego lo mismo se ha de dezir en nuestro caso, que no por averse conformado su Santidad con la opinion dicha, dio por improbabile la otra; sino que nihilominus la dexò en su probablidad, puer como es visto, no definio aquella que siguiò cathedra, si no que solo la aprovò como probable, obtando obiter por ella (ad precationem) por si a caso huviesse succedido el caso, &c. E confirmasse validè la dicha solucion, con el *c. licet duorum, de sponsal.* en donde se dize, que el Matrimonio rato no consumado no se disuelve per aliud Matrimonium subsequutum consummatum. Con luyc el dicho capitulo non estas palabras: (quamvis aliter quibusdam prædecessoribus nostris sit aliquando judicatum.) Luego no todas la vezes, que los Pontifices siguen alguna opinion la hà de dezir que loquuntur è cathedra, y que dan por improbable la contraria, vease à *Covar.* 4. *decret.* 2. *p. c.* 7. §. 3. *num.* 15. en donde excelentemente explica el capitulo dicho, y trahe una dotrina muy a nuestro proposito. (Ita Contreras.

11. Sed hæc solutio propositæ difficultatis habet etiam suas tricas: nam Pontifex etiamsi adhæsisset opinioni asserenti ternarium Episcoporum non esse de essentia coosecrationis, debebat tamen, stante maxima probabilitate opinionis contrariæ, disponere illas ordinationes esse reiterandas; alioquin nimis probabiliter tunc esse dicendum illos Episcopos non esse consecratos, nec validè posteà alios Episcopos potuisse consecrare, nec Sacerdotes ordinare, un-

de

de tota illa Provincia remaneret scrupulis, & anxietatibus implicata, cum consequentia tantorum absurdorum, quæ horrent aures audire, ergo, &c.

Sup. in 2. e. & legi etiam Ref. 31. & 32 hujus tract.

12. Secundò adest aliud argumentum etiam ex factis Pontificum: nam in India sæpius dispensant, ut Episcopi possint consecrari ab uno tantùm Episcopo. Sed Castrus Palaus, Sylvester, & alii, ut supra notavimus, constanter asserunt Pontificem non posse in tali casu dispensare; quam opinionem tanquam probabilem videtur admittere Dicastillus *de Sacram. tom.* 2. Ergo dicendum est, doctrinam à nobis superius firmatam ex Granado, Lugo, & aliis non esse admittendam: nam ea ipsa sequeretur Episcopos cum dispensatione Pontificia consecratos cum uno Antistite, esse denuo consecrandos sub conditione: cum secundùm opinionem Castri Palai, illorum consecratio esset nulla, ex defectu valoris Pontificiæ dispensationis: sed hoc dicere videtur absurdum: ergo, &c.

13. Vidisti quantum laboramus Charibdi, sed ad primum argumentum, aliquis posset dicere, Pium IV. forsitan ordinasse, ut secretò ad vitanda scandala illi Episcopi denuo consecrarentur sub conditione: vel admittenda est responsio superius adducta à P. Contrera. Ad secundum argumentum respondere quis posset opinionem Castri Palai carere probabilitate, cùm sit contra communem sententiam Doctorum, & contra praxim Sedis Apost. & Summorum Pontificum, ut suprà probavimus, dispensantium, ut consecratio Antistitum aliquando possit fieri ab uno Episcopo. Confirmatur à simili: nam licet Philippus Faber, & alii, asseruerint contactum physicum Hostiæ in ordinatione sacerdotali esse de necessitate Sacramenti, tamen Doctores existimando talem sententiam carere probabilitate, non imposuerunt onus Sacerdotibus non tangentibus Hostiam, reiterare sub conditione Ordinationem. Ergo idem dicendum in casu nostro, cùm opinio à nobis una cum Granado, Lugo, & aliis superius explicata, procedat; & habeat locum, quando opiniones circa administrationem Baptismi, & Ordinis Sacerdotalis, & Episcopalis sint æquè probabiles, & ut tales à Doctoribus communiter receptæ, non autem in opinionibus singularibus à paucis firmatæ, & contra communem sententiam, & praxim Ecclesiæ, ut est opinio Castri Palai: ergo, &c. si hæ responsiones ad supradicta argumenta, Amice Lector tibi non arrident, meliores tu cogita, & nobis illas prome.

Sup. in Ref. 31 hujus tr.

RESOL. XLVIII.

An si infans consecraretur in Episcopum ejus consecratio esset valida?

Idem quæritur de infante ad Sacerdotium assumpto.

Et an validè Sacramentum Ordinis, & Episcopatus possit conferri infanti. Ex p. 12. tr. 1. Ref. 48.

§. 1. IDem quæritur de infante ad sacerdotium assumpto, & negativè respondere videtur Durandus *in 4. distinct. 25. quæst. 2. nu. 8.* ubi affirmat rem satis dubiam esse. Primò, quia, inquit, satis videtur absurdum, quod parvulus carens omnino usu rationis possit Sacerdos fieri, vel Episcopus ordinari. Secundò, quia ad susceptionem cujuslibet Sacramenti requiritur propria intentio suscipientis, si sit adultus, vel interpretativa, si sit parvulus. Sed in tali parvulo, si ordinetur de facto, non potest esse propria voluntas suscipiendi Ordinem, cùm non habeat usum rationis; nec interpretativa, quia licèt voluntas parentum vel eorum, qui parentum vices gerunt, posset esse interpretativa voluntatis parvulorum, quantum ad ea, quæ sunt de necessitate salutis ipsorum corporalis, vel spiritualis, propter quod intentio parentum eos ad Baptismum offerentium, vel Ecclesiæ sufficit illis ad susceptionem Baptismi salutaris, voluntas tamen parentum non videtur sufficere ad hoc, ut parvuli suscipiant Sacramentum Ordinis, quod non est de necessitate salutis, sed supererogationis, & constituit hominem in gradu dignitatis, quia quoad hoc non apparet quomodo voluntas parentum, vel quorumcumque aliorum sit interpretativa voluntatis parvulorum, cùm parvuli possint licitè talibus dissentire, postquam ad annos discretionis pervenerint. Item quia Baptismus ordinatur ad ejectionem peccati originalis, quòd contrahit parvulus ex actu parentum, congruum est quod voluntas parentum sufficiat eis ad suscipiendum Baptismum. Sed hæc causa in aliis Sacramentis non habet locum. Hæc Durandus, in cujus sententiam inclinat Petr. Sotus *lib. de instit. Sacerd. lect. 5. de Sacram. Ord. §. Secundò etiam.* Addique potest ad illius confirmationem, formam hujus Sacramenti exigere consensum recipientis, quando illi dicitur *Accipe potestatem, Accipe Spiritum sanctum*: acceptando scilicet rem, quæ donatur, aut traditur, quod sine consensu non fit: parvulus autem est incapax talis consensus, perfecti scilicet, & rationabilis, qualis in re tanti momenti esse debet.

Sup. annotavimus in hoc Ref. in to 3. & 8. do. & hic late docte 2. seq. annotationibus.

2. Et ita hanc sententiam ex Theologis neotericis tenet Granadus *in 3. part. tract. 3. de Ordin. disput. 1. num. 6. & 7.* cum Marchino *tract. 5. part. 4. cap. 4. num. 4.* ubi sic ait: Rogatus si puer ante usum rationis Episcopus consecraretur, talis consecratio, esset ne valida? videtur enim dicendum esse validam; sicut si Sacerdos consecraretur, talis consecratio ut dictum est, rata, ac firma foret. At oppositum cum D. Thom. *in 4. distinct. 25. quæst. 3. art. 1. & 3. part. 9. quæst. 39. artic. 2.* est dicendum. Et ratio discriminis est, quia Episcopatus includit potestatem in corpus mysticum; ad quam potestatem recipiendam requiritur usus rationis: qui enim fit Episcopus pastor animarum, essentialiter exigit usum rationis, at cum aliquis ad sacerdotium assumitur, non fit immediatè, & proximè pastor animarum, sed in habitu, & in radice. Confirmatur à simili, nam si infans unius anni ad Pontificatum assumeretur, nulla sanè esset talis assumptio; quia Vicarius Christi essentialiter debet ratione pollere, cùm sit supremus, ac generalis ovium pastor. Idem pari modo dicendum est de Episcopo, qui est pastor particularis in actu.

3 Verùm, his non obstantibus, contrariam sententiam tenent Auctores magni nominis, & idem quoad Ordines minores, & quoad Subdiaconatum supponitur in *cap. unic. de Clerico per saltum promoto.* Quod si infans ante usum rationis est capax dictorum Ordinum, etiam erit aliorum, adhuc Episcopatus, quia minores Ordines, & saltem Subdiaconatus non minus sunt Sacramentum, & non minus imprimunt characterem, quàm reliqui majores. Et ratione probatur, quia infans capax est omnium Sacramentorum, quæ non requirunt essentialiter conditionem aliquam statui infantiæ repugnantem, quia est capax Baptismi, Confirmationis, & Eucharistiæ, quia non requirunt talem conditionem, & non est capax matrimonii, nec pœnitentiæ, quia essentialiter requirunt actus liberos; nec Extremæ Unctionis, quia tantùm instituta est pro his, qui pro tempore, quo confertur, possint habere peccata actualia, aut debitum pœnæ restantis, & qui possint egere auxiliis ad resistendum Dæmoni; Sacramentum autem Ordinis, adhuc Episcopatus nullam requirit conditionem repugnantem statui infantiæ. Hanc etiam sententiam tenet Coninch. *disput. 20. dub. 10. num. 97.* Meratius *disputat. 9. de Ordin. sect. 1.* Valentia *quæst. 4 de Ordin. punct. 1.* Campanil. *in div. jur. Canon. rubric. cap. 4. nu. 83.* Vasquez *disp. 146.* Bonacina *de Sacram. disp. 8. quæst. unic. punct. 5. num. 5.* & Sanchez *in Opusc. tom. 2. lib. 7. cap. 1. dubat. 32. numer. 4.* & Bernal. *de Sacram. disput. 49. sect. 2. num. 7.* ubi sic ait: Indecens est infantem esse Sacerdotem, & esse Episcopum consecratum:) Ergo Respondeo licet sit aliquod absurdum conferri illi Ordinem talem, de quo in præsenti non disputamus, non est absurdum posse; & quamvis sit absurdum, quod puer septennis ordinet alios, vel habeat jurisdictionem actualem, & exerceat ipsam in Ecclesia, sicut etiamsi aliquis lunaticus: vel infamis, vel illiteratus id faceret: attamen nemo negat validè illos homines ordinari quando cum vera intentione eos Ordines Episcopus, & legitimo ritu eos promovet: ergo nulla est objectio ista. Nota hic D. Thomam, & alios DD. videri excipere Episcopatum; quos tamen possumus interpretari de Episcopatu quoad jurisdictionem in actu secundo, sive quoad curam, & obligationem pastoralem: nam de Sacramento ipso ordinationis Episcopalis, & ejus charactere eadem ratio militat in puero, ac de aliis sacris Ordinibus, Sacerdotio, Diaconatu, &c. Ita Bernal, cui adde Dicastillum *de Sacrament. tom. 1. tractat. 6. disputat. 1. dub. 11. num. 317.* & me citato Leandrum *de Sacram. tom. 2. tractat. 6. disput. 6. quæst. 10.*

4. Observandum est tamen supradictam sententiam procedere, ut rectè observat Gerunda *de Episc. tom. 1. lib. 2. disp. 7. cap. 2. num. 2.* si infans in Episcopum ordinatum, vel prius, vel simul presbyteratum suscepisset.

5. Restat modò respondere ad argumenta Durandi, & aliorum superius posita; & ad primum respondeo absurdum quidem esse, & valdè indecens, graviterque illicitum infantem vel amentem ordinare in Sacerdotem, vel in Episcopum; sed non esse absurdum illum esse verè Sacerdotem, & Episcopum quoad ordinem, si Sacramentum illi conferatur: sicut validè indecens, & absurdum est ordinari in Sacerdotem, vel Episcopum hominem publicè infamem, & scandalosum, puta manifestum concubinarium, ebriosum, homicidam, usurarium: sed non est absurdum talem, si ordinetur, esse verè Sacerdotem, & Episco-

copum. Ad secundum, nego parvulis ad recipienda Sacramenta, quorum sunt capaces, ut Baptismum, Confirmationem, & Eucharistiam; similiterque Ordinis Sacramentum necessariam esse intentionem, sive ipsorummet, sive Parentum, aut Tutorum, vel Ecclesiæ pro ipsis consentientis, & cujus voluntas sit interpretativè voluntas ipsorum parvulorum; Neque baptismus illis applicatus, ideò validus est, quia Ecclesia consentit eorum nomine, sed quia institutio Christi nihil aliud requirit ad ipsius valorem respectu parvulorum, nisi ut ipsis applicetur materia, & forma Baptismi, cum intentione debita, ut alibi ostendimus. Ad tertium dico, formulas illas loquendi in ordinatione usurpatas; *Accipe potestatem*, *Accipe Spiritum Sanctum*, non requirere necessariò consensum recipientis ea, quæ vi horum verborum conferuntur; quia hæc non donantur per modum pacti, & contractus ad quem consensus utriusque partis requireretur, sed per virtutem ipsam, & efficaciam Sacramenti ex opere operato. Neque dicas saltem hunc loquendi modum supponere recipientem habere usum rationis; quia alioquin ineptè invitaretur ad recipiendum moraliter, scilicet, & rationabiliter. Respondeò enim primò dici infanti, quando Baptizatur solemniter: *Accipe Sal Sapientiæ*; *Accipe signum Crucis Domini Nostri Jesu Christi*: quod tamen sine insolenti temeritate dici nequit, ineptè fieri, cum ubique ab Ecclesia fiat, juxta regulam D. August. *Epist.* 118. ad Januarium deindè dico illo etiam verbo non invitari infantem ad accipiendum moraliter, & rationabiliter (quod non potest) sed significari potestatem dantis, & veram traditionem ex virtute, & efficacia ipsius Sacramenti. Neque in Scriptura inusitatum est simili modo significari aliquem effectum erga res etiam inanimatas, quæ in illum consentire nequeunt; ut quando Josue *capit.* 10. *vers.* 5. dixit ad sistendum solem, *Sol stà, & Luna super Gabaon ne movearis*. Et Christus ad ficulneam, Matth. 21. vers. 19. *Nunquam ex te fructus nascatur in sempiternum*. Et Luc. 17. vers. 6. *Si habueritis fidem sicut granum sinapis, dicetis huic arbori moro: eradicare, &c.* Et Matth. 17. vers. 19. *Dicetis monti huic, Transi illuc, & transibit*,

[illegible margin note]

6. Nota verò, quod aliqui supradicta admittunt in Ordine in infantem ordinatum in Sacerdotem; non autem ordinatum in Episcopum; & ita tradit S. Thomas, D. Bonaventura, Scot. Ricard. Sylvester, Henriquez, Philibertus, & Granados, *loco citato*, quorum fundamentum est, quod ordo Episcopalis ex suamet institutione est magis proprius adultorum, quàm cæteri Ordines: ille enim supponit necessariò, & intrinsecè characterem Sacerdotalem, & addit regimen animarum: ergo,

7. Sed ferè omnes Doctores superiùs adducti credent hoc esse verum de Episcopatu. Dico igitur, posse quidem conferri validè dicto puero, quantum ad characterem, & potestatem Ordinis (in quo bene Doctores secundæ sententiæ) non verò quantum ad jurisdictionem, & curam animarum, in quo optimè Authores primæ, nam hæc suscipi nequit absque usu rationis, cum ad requirendum beneficium acceptatio requiratur, & hoc solum probat argumentum pro prima sententia factum. Ad id quod nonnulli ex Authoribus primæ opinionis opponunt; videlicet Episcopum esse sponsum Ecclesiæ, & Matrimonium nullum esse, sine contrahentium consensu, respondet enim, sponsum profectò esse, sed ratione jurisdictionis, ad quam rationis usum requiri ultro fatemur, & defendimus.

Ex his apparet, diversum esse, contra Coninch, *disp.* 20. *dub.* 10. *num.* 100. *in fin.* Bonac. *de Sacram. disp.* 8. *quæst. unic. punct.* 5. *num.* 3. & alios, Sacramentum Ordinis, & Episcopatum validè conferri insano. Ita Gerunda in specie *de Episcopatu*, *tom.* 1. *lib.* 2. *disput.* 7. *cap.* 2. *num.* 9. cui addè Valentiam *tom.* 4. *disput.* 9. *quæst.* 4. *punct.* 1. & Reginald, *tom.* 1. *lib.* 3. *num.* 3.

8. Et hæc omnia latè, ac disertius observare volui, ut appareret me interrogatum rectè respondisse contra quendam Theologum posse Pontificem infantem antè usum rationis creare Episcopum, quantò magis Cardinalem, cum Cardinalatus, non sit Ordo neque Sacramentuoi. Et si quæras, an hoc licitè à Papa posset fieri. Resp. negativè, tum propter scandalum; tum quia Pontifex in conscientia tenetur eligere ad Cardinalatum digniores, ut ex Sacro Concilio Tridentino probat Eminentiss. Lugo: sed implicat ut Pontifex possit ferre hoc judicium de puero: ergn.

9. Nota hìc obiter, monstrum nunquam usum in Ecclesia Dei, ex Baronio anno Domini 925. Hugonem nempè filium Humberti Comitis Aquitaniæ, qui nondum quinquennis penè infans, Rhemensis electus est Archiepiscopus, & à Joanne X. confirmatus, quod idem malis etiam artibus inductum exemplum propagatum posteà fuisse testatur idemmet Baronius ibid. Non nego tamen ex gravissima, & urgenti causa posse Pontificem circa ætatem dispensare, & ideò Abb. Panorm. *cap. cum in cunctis*, *notab.* 4. *in fin. num.* 2. ex Joann. Andr. refert, quendam virum nobilem promotum fuisse in Episcopum ex dispensatione Pontificis anno suæ ætatis decimo octavo, à quo non est absimile, quod de Alphonso Cardinali Carafa perhibetur, cùm decimum nonum agente ætatis annum in administrationem data est Archiepiscopalis Ecclesia Toletana, ut refert Mandosius *in tract. signa. grat. rubr. de dispens. super ætat.* propter promotionem sub principio, ex quo alii; atque hac nostra tempestate a Paulo V. Pontifice Maximo Ferdinandus Cardin. Serenissr. Hispaniarum Infans, qui ex ephebis non adhuc excesserat; undecimum annum agens, in Archiepiscopum Toletanum promotus est.

RESOL. XLIX.

An si ante legitimam ætatem quis consecraretur in Episcopum incurrat aliquam censuram?

Et supponitur, quod ad Episcopatum requiritur ætas triginta annorum.

Et an hoc procedat non tantum in ipsis Episcopis verum etiam in adjutoribus eorum?

Et notatur, quod Episcopi antè præscriptam triginta annorum ætatem electio invalida est, fortius postulatio. Ex part. 11. tract. 1. Res. 49.

§. 1. SUppono, quod ad Episcopatum requiritur ætas triginta annorum, ut patet ex Concil. Agatensi *cap.* 6. Et est praxis Ecclesiæ. Itaque peccaret lethaliter, qui sciens, & volens antè trigesimum annum expletum, sine dispensatione, in Episcopum ordinaretur, & eo mortaliter majori gravitate culpæ, quo magis ab ea ætate distaret, cum minus supponeretur aptus. Colligitur ex omnium Authorum sententia de singulis in ordinibus sacris docentium, ut videre est apud Sotum *in 4. dist. 25. quæst. 1. art. 6. vers. Ex quo*, aliosque recentiores. Hoc verò solùm, quod in aliis suscipiendis Sacris Ordinibus notavit Navar. *in cons.* 60. *in antiq. de temp. Ordin.* hic libet ascribere, si quis bona fide parentum testimonio innixus, legitimæ putans esse ætatis, in Episcopum ordinaretur, non est cur scrupulis postmodum angatur.

[illegible margin note]

2. Difficultas est, an in tali casu incurratur in aliquam suspensionem, vel censuram, & negativam sententiam sustinet Gerunda *tom.* 1. *lib.* 2. *disp.* 7. *cap.* 3. *num.* 2. ubi sic ait; (Absolutè de adulto assero spontè etiam ad talem ordinationis Episcopalis susceptionem cooperantem nulla censura ligari, probo, quia tametsi *cap. cùm in cunctis* de electione comprobato à Tridentino *sess.* 7. *cap.* 1. *de reformat.* prohibeatur non modò consecratio, sed etiam antè trigesimum annum electio, nulla tamen ibi pœna injungitur; & quamvis me non lateat Constitutio Pii II. pœnam suspensionis imponentis in præsumentes tantùm antè legitimam ætatem promoveri, ut scribit Tolet. *lib.* 1. *cap.* 61. quam suspensionem ab exercitio, & usu talium Ordinum perpetuam esse docent Rebuff. *in praxi benefic. p. 2. tit. de Cleric.* ad Sacros Ordines male promotis *Gloss.* 4. *nu.* 3. Tolet. *in summ. citat.* & administranter tali suspensione velit Pontifex incurrere irregularitatem, quæ quidem constitutio à Clem. VIII. in moderatoria Bulla alterius Sixti V. contra Clericos malè promotos, & Episcopos in Ordinum collatione peccantes confirmata est. Verùm cùm in ea nulla expressa de Præsulis, vel Episcopatus ordine mentio fiat, hinc est, ut qui ad Episcopatum antè legitimam ætatem propria culpa promotus esset, suspensionem non subiret; quod patet primò ex multis illius constitutionis clausulis, ex quibus in Episcopum sancitam eam non esse, ut legenti obvium erit, constat: tum quia pœna suspensionis generaliter lata, ad Antistites non se extendere, habetur *cap. quia periculosum de sententia excomm. in 6.* Nec me fugit Hostien. Episcopos à suspensione beneficii non esse immunes, sentire, sed solùm ab officii suspensione. Verùm, quia Glossa contrarium consensu Doctorum habet, & neutram suspensionem generaliter latam ad Episcopos latè patere meritò docet: & quia Bonifacius VIII. hoc videtur declarasse, *cap. si compromiss. de elect. in 6. §. hujusmodi*; ubi postquam compromissarium dixerat, qui scienter elegit indignum, ab Ecclesiasticis beneficiis ipso jure suspendi, compromittentes quoque, id ratum scienter, si habuerint, subjungit; Hujusmodi pœnam Episcopus non contrahit, si ad eligendum fiat compromissarius, cùm de jure nullam scientiam suspensionis incurrat, nisi de ipso expressa mentio habeatur.

Sup. hoc sup. in tr. 3. R. 118. 6. ult. & hic inf. in X. 108.

gut. Cujus ratio videtur esse assignata à Gloss. *verb. de jure*, quia nimirùm spiritualia sine temporalibus diu esse non possunt, quæ habent se ut connexa, *1. qu. 3. si quis obiecerit*. Idem dictum volo de suspensione contra illos lata, qui alio facto Ordine per saltum insigniti sunt, probabiliorem penes opinionem docentem non irregularitatem eos, sed suspensionem contrahere, ut habet Sotus *distinct. 25. quæst. 1. artic 3. col. pen. cap. 3.* Henriquez, & alii, quos sequitur Avila *disput. 9. sect. 2. concl. 2.* Hanc inquam suspensionem per saltum ordinatus Episcopus ob dictam rationem non incurret. (Huc usque Pater Gerunda, cui ego addo Avilam *de censf. part. 3. disput. 5. dub. 7.* novissimè doctum Bernal *ad Sacrament. disput. 49. sect. 3. num. 13.* & Alzadum *de præstant. Episcop. cap. 4. num. 17.* Et tandem me citato, non deseram apponere hic verba doctissimi viri Didaci de Narbona *in Annal. Jur. anno 30. quæst. 5. num. 6.* ita asserentis (Quo circa irrefragabile exitlit Episcopum nullum consecrari posse, nisi trigesimo ætatis suæ anno elapso, undè quasi monstruosum refert, Cæsar Baronius *tom. 1. annal. anno Christi 935. num. 8.* puerum nondum quinquennem Archiepiscopum Rhemensem fuisse creatum. Hæc illius sunt verba: Illud planè tunc primùm contigit in Ecclesia Dei videri monstrum numquam hactenus in orbe Christiano visum, nec auditum; imo nec puto mente conceptum, cùm videlicet puer nondum quinquennis, nondum alicujus inferioris ordinis capax, vix ferulis prima addiscens elementa, Rhemensis eligitur Archiepiscopus;) cujus rei fidelissimum testem adducit Trodoardum *lib. 4. cap. 19.* confirmat Henriquez Spondanus in ejusdem Baronii epitome *ad ann. Christi 933. num. 2.* Subdens illi fuisse ad functiones Episcopales obeundas quo adjutorem Episcopum datum, cujus simile supra tradiderat anno Christi 933. his verbis: (Quo tempore res accidit, quæ nunquam in ea Ecclesia fuerat audita, ut post Stephanum non alius nisi temporaneus substitueretur Antistes, nempè Triphon Monachus, qui sedit usque dum Theophilactus filius Romani Imperatoris adolescens, tunc sexdecim annorum legitimæ esset ætatis, ut posset fieri Patriarcha. Quem tamen hoc anno revera creatum fuisse Patriarcham, ex Curopalata constat, dum numerat annos sedis ejus viginti tres, sed loco ipsius Triphonem constitutum esse administratorem ejus Ecclesiæ.) Quamvis si trigesimo anno minimè expleto Episcopus initiaretur, non ideo in suspensionem extravagantis Pii II. quæ incipit, *Cum sacrorum* incideret; quia, ut docet Suarius *de censuris, disp. 35. sect. 1. num. 20.* quem sequitur Rodericus Acuña *in d. cap. Episcopo num. 18.* ex ipsius verbis, & circumstantiis satis colligitur ibi sermonem non esse de Episcopis, sed tantùm de promotis ante legitimum tempus ad reliquos Ordines sacros.

3. Et procedit hæc nostra resolutio non tantum in ipsis Episcopis, verum etiam in coadjutoribus eorum, siquidem ex sententia Sylvæ *de benefic. 2. part. quæst. 4. num. 9.* Caputaquen. *decis. 127. part. 5.* Rotæ *decis. 347. numer. 9. & per totam part. 3. divers.* & aliorum quos refert, & sequitur Gonzales *in regul. 8. Cancell. Gloss. 5. §. 9. num. 6.* in coadjutore eadem ætas, & idoneitas ac in titulari desideratur: quo circa inquit, *si Episcopo assignatur coadjutor, triginta annorum esse debebit*. Et hæc omnia docet Narbona. Quæ quidem à fortiori procederent in infante, vel infano in Episcopum consecrato. Undè ex his apparet me rectè annis elapsis respondisse quendam Episcopum hic Romæ ut dicebatur, ante legitimam ætatem 30. annorum consecratum nullam suspensionem, vel censuram incurisse.

4. Notandum est hic obiter, quod Episcopi ante præscriptam triginta annorum ætatem electio invalida est, secus postulatio. Prima habetur *cap. cùm in cunctis è Concil. Lateranen.* ubi Abbas, ac cæteri communiter: secunda pars probatur, quia quando postulatur aliquis in Episcopum, solùm a Romano Pontifice rogatur, ut eum solvat pro ejus potestate à canonico impedimentum, in quo dispensatus eligi possit, & in Episcopum creari: Secus verò se res habet, ubi quis ante legitimam ætatem electus Pontifici exhiberetur confirmandus: tunc enim confirmatio sola peteretur, quæ idoneum esse electum, in requisitis a jure donatum ornamentis, omnique canonico impedimento solutum certè supponit.

RESOL. L.

Aliquid relictum in Consecratione Episcopali quomodo postea sit iterandum?

Idem est in Ordine Sacerdotali, &c.

Et notatur, quod id, quod supplendum est, debet suppleri ab eodem, qui ordinavit, si est possibile.

Et quid est dicendum, si Episcopus consecrandus deficeret in aliquo? Ex p. 13. tr. 1. Res. 50.

§. 1. RElinquit v.g. Episcopus unctionem, chrismaticam, traditionem libri vel aliquid; Quæritur quomodo sit talis ritus reiterandus.

2. Respondet dubio Pax Jordanus *tom. 1. lib. 5. titul. 1. num. 30.* ubi sic ait: (Si quis igitur in locis præfatis non fuerit unctus, vel Chrismatis loco adhibitum fuerit oleum Cathecumenorum, vel infirmorum, debet iterum inungi, & suppleri, prout cavetur latius *cap. unic. & cap. de Sacram.* non iteran. traduntque Doctores suprà citati, Secundo loco inter solemnia non substantialia numerantur manuum impositio, quæ completis litaniis fieri debet omnibus Episcopis consecratoribus, dicentibus; Accipe Spiritum sanctum, & quidem super caput illudque tangendo, prout cavetur in Pontificali neque sufficit sola extensio, sed requiritur tactus, alioquin supplendus esset *cap. 1. & fin.* de Sacramentis non iteran. Hostien. Joan. Abbas, & alii: Imo, & in casu suppletionis non tantùm essent imponendæ manus, verum etiam simul proferenda jam dicta verba, Accipe, &c. prout in aliis ordinationibus fieri debet, quando contingit suppleri, quoniam etsi textus *in d. cap. 1. de Sacr. non iter.* Simpliciter statuat non esse aliquid iterandum, sed tantùm cautè supplendum quòd incautè fuerat omissum; Hostiens. tamen ibi Joan. Andr. Abbas, & cæteri communiter concludunt illud esse intelligendum de actibus, & orationibus diversis, non autem de illis, quæ simul cum ipsa impositione proferuntur, undè inferunt quòd si v.g. Confirmationis Sacramentum fuisset cum Oleo Cathecumenorum collatum Episcopus in suppletione cum Chrismate deberet forsan proferre; Signo te signo Crucis &c. & sic de cæteris, facit Gloss.) supplendum, *in cap. fin. de Sacram. non iter.* In Sabbato (inquit) quatuor temporum vocabitur Sacerdos, & manus impositio, quæ defuit in ordinatione modò supplebitur, & dicentur orationes quæ præcipiuntur dici quando fit manus impositio, quia ipsa manus impositioni adhærent, & de manus impositione fit mentio in orationibus. Quamvis igitur alterutrum tantùm fuerit omissum, nempe manus impositio, aut verba, utrumque tamen debet simultaneè suppleri: alii verò actus integrè præstiti prima vice minimè sunt iterandi; & ita intelligitur textus) *in dict. cap. 1. de Sacram. non iteran.* Hucusque Jordanus. Itaque dicendum, quod si relinquatur in qualibet ordinatione Episcopi, Sacerdotali, &c. aliquid de necessitate Sacramenti, non est reiteranda omnis ordinatio, sed tantùm quoad partem relictam, & ita observat etiam Joan. Pontius *in Curs. Theolog. disp. 48. quæst. 5. concl. 7. n. 13. in fine*. Sup hoc in to. 3. tr. 3. Res. 19. §. 3 ad lin. 10. vers. Nec enim sunt, & in § 15 § 3 ad . . . à vers. Deinde

3. Hinc nota obiter, quod consecratio inchoata ab aliquo Episcopo, si postea propter aliquod urgens impedimentum, illam perficere non possit, ab alio suppleri debet; quemadmodum in altaris Sacramento cautum reperitur, *cap. quorundam 3. dist.* Undè non deseram hic apponere ea, quæ etiam notavit Jordanus, *ubi suprà, numer. 53.* nempè quod repetitio fieri debet tantùm ab Episcopis, sive iisdem, sive aliis tempore congruo, hoc est iis tantùm diebus, quibus ejusmodi Episcoporum Ordinationem permissam esse diximus, & cum paramentis, & reliquis solemnitatibus requisitis in prima ordinatione, quoniam ab ipsa nihil differt, v.g. si capitis unctio fuisset prætermissa, vel manuum, supplenda erit ab iisdem tribus Episcopis si haberi poterunt, sin minus ab aliis Episcopis Pontificaliter indutis, die Dominica, aut alias concessa, servato jejunio ab Ordinatoribus, & Ordinato, & in actu delibutionis, proferenda erunt verba, & orationes à Pontificali præscriptæ pro ipsis functionibus *Ungitur, & consecretur caput tuum, &c. vel manus tuæ, &c.* prout in ipso Pontificali, & sic de cæteris supplendis: prædicta deducuntur ex *dict. cap. unic. de Sacram. non it.* & ibi Doctores signanter Abbas *in 5. not.* Innoc. Hostien. Butr. & alii, necnon ex *cap. pr. & vet. de Sacrament. non iter.* & ab iisdem DD. item ex *§. ecce 1. quæst. 1.*

4. Sed ad confirmationem supradictorum, & ad majorem declarationem, non deseram hic apponere ea, quæ circa supplementum pro aliqua omissione facta in ordinatione observat Sanchez *in Opusc. tom. 2. lib. 7. dubit 13.* dicit enim primò, quod si id quod omittitur, sit de substantia Ordinis, vel sit dubium an sit de substantia, totum Sacramentum est iterandum, ut si omittatur pars formæ, &c. Ratio quia Sacramentum est nullum, vel quando dubitatur, est dubium an sit nullum. Et non dicitur iterari quod dubitatur; aut scitur non esse factum, *cap. solemnitates de consecrat. dist. 1.* Hoc tamen est intelligendum, quando Sacramentum non habet duas cæremonias distinctas, & essen- Sup. hoc in 8. . . . post med. . . . à vers. Aliter . . . substantiali.

fentiales quarum una non pendebat ab altera, ut in Sacertio manus impofitio à traditione calicis, & patenæ; tunc enim licèt utraque cæremonia effentialis fit, omittatur manus impofitio, non eft altera iteranda. Secundo fi id quod omiffum eft, fit certum non effe de effentia, tunc non eft iterandum Sacramentum, fed suppleri debet quod omiffum eft.

5. Nota quod id, quod fupplendum eft, debet fuppleri ab eodem qui ordinavit; fi eft poffibile, cùm pertineat ad ejufdem Sacramenti, quod miniftravit, perfectionem: fi verò id fieri non poteft, debet fuppleri ab alio fic Armilla verb. *Ordo num.* 8. *&* 10. Tabien. *Ordo* 2. *q.* 10. Rofella *Ordo* 2. *num.* 8. Henriq. *lib.* 10. *de Ordine*, *cap.* 10. *num.* 2. Innocent. *d. cap. Presbyter*, *num.* 3. Item nota, quod talis fuppletio non poteft fieri quovis tempore; fed tantùm illo tempore, quo Ordines poffunt celebrari, ut expreffè definitur *d. cap. Presbyter*, & docet ibi *Gloff.* Panorm. & Innocent. *num.* 1. Armilla *num.* 1. Armilla *num.* 10. D. Anton. fupra Sylvefter *Ordo* 5. *quæft.* 5. Angel. *Ordo* 1. *num.* 14. Henriquez ibi: Nora iterum, quod fi fuppleretur aliquis actus, debent iterari orationes actui annexæ, Sylvefter *Ordo* 1. *qu.* 10. Innocent. *fupr. num.* 2. Undè fi facta eft injunctio, & non dicta oratio, vel è contra eft utrumque repetendum, quia, non funt actus divifi, cum in oratione fiat mentio de utroque, fed fe habent ficut materia, & forma. Sic Innocent. ibi *nu.* 3. Panorm. *num.* 2. Tabiena *Ordo* 2. *q.* 5. D. Anton. fupr. Sylveft. *Ordo* 2. *q.* 12. Rofella *Ordo* 2. *num.* 8. Et tandem, quod fi altera manus juncta eft, & dicta oratio, non debet iterari, fed debet inungi alia manus cum oratione, & ubi in ea dicitur *manus* in plurali debet, dici *manum* in fingulari. Sic Panorm. fupra *num.* 2. Innocent. *num.* 3. Tabiena *Ordo qu.* 5. Sylvefter *Ordo* 2. *quæft.* 10. Rofella *Ordo* 2. *num.* 8. D. Anton. ubi fupra. Si verò pars Orationis eft omiffa; eft tota iteranda, ut benè Sylveft. Tabien. Panorm. ibi.

6. Et ex prædictis in cafibus contingentibus poteft quia refpondere quando aliquid effet fupplendum in confecratione Epifcopali.

7. Sed quid dicendum fi Epifcopus confecrandus deficeret ea aliquo deliquio, ut timebamus in confecratione noftri Patris D. Alexandri. Porrò facta ab Eminentifs. Cardinali Domino meo Franciotto: tunc refpondi perficiendam fore fequenti die Dominico, incipiendo ex loco ubi relicta fuit: & hoc eft doctrina adducta à Bernali *de Sacram. difp.* 47. *fect.* 4. *num.* 8. ubi fic ait: Partialis cæremonia unius totalis Ordinationis dari poteft tempore aliquo licèt longo priufquam alia cæremonia ejufdem Ordinis adhibeatur, quoniam illa pars ritè peracta perfeverat moraliter in fubjecto, donec ponatur alia, & compleatur cæremonia. Ita colligitur *ex cap. Presbyter*, *cit.* & eft communis Doctrinum fenfus. Ita ille.

RESOL. LI.

An in confecratione Epifcopali contrahatur ab Epifcopo matrimonium fpirituale cum Ecclefia.

Undè translatio Epifcopi ex una Ecclefia ad aliam nequit, fieri abfque licentia Pontificis, & abfque jufta caufa. Ex p. 12. tr. 5. Ref. 51.

§. 1. RESpondeo affirmativè: Dico itaque inter Epifcopum, & Ecclefiam, cujus eft Epifcopus, quamvis ab Infidelibus occupatam, effe matrimonium feu vinculum: tradunt Evariftus *Epift.* 2. Califtus *Epift.* 2. *cap.* 3. & refertur *in can. ficut alterius uxor* 7. *q.* 1. & Innocentius III. *in cap. Inter corporalia de translat. Epifcoporum*. Matrimonium autem hoc inchoatur electione, & fit ratum confirmatione, & confumitur confecratione, quamvis non omnino abfque poffeffione, & diffolvi nequit abfque licentia Pontificis habentis ad id vicem Dei, ut conftat ex Innocentio III. ubi fuprà, neque abfque aliqua jufta caufa. Undè translatio Epifcopi ex una Ecclefia ad aliam (quæ non fit abfque diffolutione prioris vinculi) nequit fieri abfque licentia Pontificis, & abfque jufta caufa, de quo videri poteft Vafquez *difp.* 241. & Hurtadus *de Sacram. Ordinis*, *difficult.* 4. Probatur hoc matrimonium inter Epifcopum, & Ecclefiam ex Canon. (Inter corporalia de translatione Epifcopatus, ibi, dubitari non debet, quia omnipotens Deus fpirituale conjugium, quod eft inter Epifcopum, & Ecclefiam fuo tantùm judicio fervavit diffolvendum, & cap. nifi cùm pridem: de renunciat. ibi, Propter laboris anguftias, aut perfecutionis incurfus non debes deferere fponfam tuam, defigendo manum apud extraneum te fi de media copulafti. Hinc Hoftienf. *in d. cap. Inter corporalia de translat. num.* 18. verè ergo (inquit) non folùm dignius eft fpirituale matrimonium, quàm carnale, honorabilius, atque fpiritualiter fœcundius, falubrius, atque fecurius, fed firmius in aliquo fenfu. Hic Evariftus, qui floruit anno 112. *Epift.* 2. de Epifcopis electis ad Epifcopos Galliæ fic ait: Ipfe enim (id eft Chriftus) eft fponfus, & Ecclefia fponfa, cujus filii nos fumus; & ideo unum patrem habemus Deum in cœlis, Sacerdotes verò vice Chrifti legatione funguntur in Ecclefia; & ficut ei conjuncta eft fponfa, id eft Ecclefia, fic Epifcopi conjunguntur Ecclefiæ unicuique proportione fua, & ficut vir non debet negligere uxorem fuam, fed diligere, & juftè cuftodire, & amare, atque prudenter regere; fic Epifcopus, & multo magis cuftodire, & amare, atque prudenter regere debet Ecclefiam, & velut uxor, quæ fub manu eft viri, obedire debet viro fuo eumque diligere: & amare ut animam fuam debet quia illud fit carnaliter, hoc fpiritualiter. Plura in hoc argumento congerit fummus Pontifex, quæ fi lubet, poterunt facili negocio è cit. loco Epift. peti, quæ habetur 1. *tom. Conciliorum*, ubi de Evar. Papa VI.

2. Nota tamen, quod rectè Suarez *tom.* 3. *de reliq. lib.* 1. *cap.* 16. *n.* 2. monuit comparationem inter hæc conjugia, nempè fpiritualia carnalia non effe per fimilitudinem, feu continentiam univocam, fed per quandam proportionalitatem; etenim matrimonium carnale folo conjugum perficitur confenfu, ut fit ratum, fecus fpirituale, quod præter electionem, atque acceptionem confirmatione Pontificis indiget, ut ea eodem capitulo *Inter corporalia*, *& cap. licet de translat.* Conftat præterea, carnale matrimonium per ufum confirmatur contrahentium, quod conjugii vinculum majorem fubit indiffolubilitatem, è communi Doctorum confenfu. Catholicaque doctrina: at fpirituale, ut modò dicebam nihil firmitatis majoris habet per confecrationem. Infuper matrimonium carnale confummatum; neque Papæ diffolvi poteft authoritate: quos enim Deus conjungit homo non feparet: Secus fpirituale, authoritate Pontificis diffolubile.

3. Nec obftat dicere, matrimonium fpirituale confiftere minimè poffe inter Epifcopum titularem, & Ecclefiam in partibus infidelium exiftentem; ergo de ratione Epifcopatus non eft ratio conjugii; Andreas Freyhub. in difput. Lipfica, futili aufus eft fundamento afferere hujufmodi non effe veros Epifcopos, quod in Concilio Chalcedonenfi *art.* 55. *can.* 6. ftatutum fit, nullum abfque Ecclefia in Epifcopum ordinandum effe, & manuum impofitionem abfque certa Ecclefia nullam effe. Cæterum (ut benè Vafquez *difp.* 241. *cap.* 1. *n.* 6.) Canon citatus non modò de presbyteris, verùm de Diaconis, ac de quibufcumque in Ecclefiaftico gradu conftitutis loquitur. At errat profectò Andreas Freyhub putans idem effe ablutum ab omni Ecclefia vel abfque omni Ecclefia ordinari in Epifcopum atque ordinari ad Ecclefiam impeditam: nam eos, qui hac ratione ordinantur error eft afferere non effe Epifcopos, quos ut tales agnofcit Trid. *feff.* 14. *cap.* 2. *de reform.* docetque modum, quo miniftrare debent; & ficut qui antequam civitas caperetur ab hoftibus, verè illius erat Antiftes; ita eadem capta, non privatur ordine Epifcopali. Quòd fi è vita decedat, ille qui fufficitur, verùm cùm Ecclefia deftituta Paftore, etiam ab inimicis detenta, fpirituale iniret matrimonium, quam tenetur adire, atque adminiftrare, fi quando è captivitate illa emergeret. Quapropter in litteris, quas vocant dimifforias, feu expeditionis, eis tantum, non aliis Ecclefias expeditas habentibus Pontifex Maximus injungit, ut ad Ecclefias fibi commiffas fe conferant, non quafi ftatim ad illas ineundas obligare illos velit, quarum nulla eft fpes converfionis, vel fpiritualis profectus fed moneantur fpiritualis matrimonii vinculo teneri ad refidentiam, earumque converfionem, & curam ftatim, atque ab hoftili fuerint jugo liberæ, licet in præfentia ob periculum excufentur, quod tamen nonnulli fortes Epifcopi propria conftanter pofthabita vita per fummam charitatem adjuvare: fic Bartholomæus Bononienfis authore Leandro Bononienfi *in lib. de viris illuftrib.* Et hæc omnia obfervat Gerunda *de Epifcopo*, *tom.* 2. *lib.* 8. *difp.* 10. *per totam*, ubi probat latè Epifcopatum effe fpirituale conjugium cum fit Ecclefia, & in quo fita effentia matrimonii inter Epifcopum, & Ecclefiam; & an Epifcopatus qua fpirituale matrimonium eft, dicendus fit Sacramentum, de quo ftatim infra.

RESOL. LII.

An Epifcopus exiftens in peccato mortali peccet mortaliter, non folum quatenus fufcipit Sacramentum Ordinis, fed etiam quatenus contrahit matrimonium cum Ecclefia?

Et quid eft fentiendum de matrimonio carnali contracto in peccato mortali? Ex p. 12. tr. 1. Ref. 52.

§. 1. Vi-

Imò hoc casu nulli matrimonii in tom. 3. tr. 6. Ref. 149. & cursim cum eodem Leandro tantum hic ... in alia Ref. opus ...

§. 1. Videbitur affirmativè respondendum. Probatur, quia qui contrahit matrimonium carnale in peccato mortali peccat mortaliter, ut probat ex multis me etiam citato Leander *de Sacram. tom. 2. tract. 9. disp. 5. q* 11. Ergo, & qui contrahit matrimonium spirituale. Nec obstat dicere, quod matrimonium carnale sit Sacramentum: nam ut probat Gerunda *tom. 2. lib. 8. disp.* 10. *num.* 12. Episcopatus qua spirituale matrimonium modo suo dicendum erit Sacramentum, pro quo suppono Sacramentum dupliciter sumi posse, lato modo pro quocumque signo rei sacræ divinitus instituto. Secundò propriè pro re, vel cæremonia divinitùs nobis data, quæ quidem si ut communis sumatur, etiam se extendens ad Sacramenta veteris legis, solam habet rationem signi veræ sanctitatis, & gratiæ, vel ab eo non collatæ, quod colligo ex Vasquez *to.* 2. 1. 3. *p. disp.* 128. Hoc supposito, assero Episcopatum qua spirituale matrimonium est, aliquo pacto rationem habere Sacramenti. Primo modo quia, quatenus conjugium spirituale inter Antistitem sponsum, & Ecclesiam sponsam spiritualis est signum unionis, & vinculi perpetui inter Christum, & Ecclesiam, de quo possunt à fortiori pronunciari verba Pauli ad Ephes. 5. *Sacramentum hoc magnum est: ego autem dico in Christo, & Ecclesia*. Cùm Episcopus vicem gerens Christi Summi Sacerdotis, & Episcopi animarum nostrarum Ecclesiæ particulari se conjungat. Hinc, & secundo modo rationem etiam sibi vendicare constat, cum sit signum efficax gratiæ, & characteris quem imprimit, quod eo censu dictum volo, non quasi novum characterem, novamque gratiam imprimi, atque infundi contendam, per hoc Sacramentum quatenus conjugium spirituale est, quatenus ordo sacer, sed eandem gratiam per hoc Sacramentum multipliciter dari; etenim per illud, ut Ordo Sacer est, gratia significatur, & confertur instar sanctitatis requisitæ ad suprema Episcopalia munera exercenda per auxilia illis proportionata, ab eoque gratia significante requisita. At verò, ubi spirituale matrimonium est, gratiam significat, & confert per modum unionis, & spiritualis nexus vinculi, & conjugii quo Episcopus, & Ecclesia conjunguntur; sive spirituales filios producendos, atque educandos, prolemque Christianis Sacramentis, legibus, & moribus imbuendam, sive ad perpetuitatem hujusmodi declarandam, firmandamque, sive ad mirabilem unionem divini Verbi cum humanitate firmam, omnisque expertem mutationis adumbrandam, sive hoc ipsum insolubile conjugium Christi universali cum Ecclesia sua sponsa, cui adhærebit usque ad consummationem sæculi, dum erimus in via, & postmodum in cœlesti patria per æternitatem. Hoc ipsum de Charactere dico: nam ut Ordo Sacer illum imprimit, quo signatur, & significatur Antistes tanquam minister famulus, & suo modo servus honorarius, aut dispensator. At verò conjugium spirituale characterem imprimit Episcopatus, quo insignitur Episcopus, in sponsum intercedente consecratione, ut mox declarabitur, quod sicut ex Hostiens. & Abb. judicabam, non invenitur in corporali conjugio, cui vel ex hoc ipso præstat.

2. Nec adversus superiùs dicta valet dicere: Ergo plura Sacramenta habebimus in Ecclesia, & non septem: nam respondeo, hoc conjugium spirituale à nobis asseri esse Sacramentum non quasi distinctum à Sacramento Ordinis, sed Episcopatum dicimus non modo rationem subire Sacramenti, quatenus Ordo sacer est, & quidem in omni rigore, sed aliquo etiam pacto, quatenus spirituale conjugium est cum Ecclesia.

3. His suppositis ex Gerunda ad dubium propositum ipse *num.* 10. sic respondet: *Peccare existimamus Episcopum, si Sacramentum proprium Episcopalis consecrationis susciperet absque debita dispositione: at verò quatenus Episcopatus etiam rationem aliquo pacto subdit Sacramenti in ratione matrimonii, nec quando suam habet firmitatem, nodumque perpetuum natura sua, solumque dependentem ab absoluta Pontificis potestate: sed quando per impressionem characteris omninò censetur perfectum, cum quo, & infunditur gratia, & deinceps auxilia ad illum ordinem exercendum, & gratiam, & proportionata etiam auxilia ad matrimonium obeundum ritè contractum. Quamobrem tunc si obicem poneret, atque in peccato esset, peccaret sanè peccato sacrilegii, uno quidem numericè, formalitates verò distinctas habente malitia, quatenus contra effectum Sacramenti propriè sumpti in ratione Ordinis: & aliqualiter accepti in rationem matrimonii spiritualis*. Ita ille, & ego.

R E S O L. LIII.

An si aliquis non Sacerdos consecraretur Episcopus, consecratio esset invalida?

Et observatur, quod quando antiquitus Subdiaconatus non numerabatur inter sacros Ordines, scilicet ante B. Gregorium, nullus Subdiaconus poterat ad Episcopatum promoveri absque Papa dispensatione, sed nunc potest.

Et additur, quod nullus assumitur ad Ecclesiam Cathedralem, nisi habeat sacrum Ordinem.

Idem est dicendum de Archiepiscopis, Patriarchis, & Primatibus. Ex part. 12. tract. 5. Ref. 63.

§. 1. Quod est quærere, an consecrationis Episcopalis substantia per se Jure divino ordinem sacerdotalem, requirat; an verò solum ex Ecclesiæ præcepto id postulet? duæ sunt opiniones, teste Covarruvia *lib. 1. variar. resol. cap.* 10. *num.* 15. Prima ferè communi Canonicia juris Interpretum consensu recepta est, eum ordinem sola juris, & præcepti Canonici ratione requiri, ac proindè si quis nondum Presbyter creatus sacretur Episcopus, verè Episcopus est, & Pontificiam Ordinis potestatem adipiscitur. Sic Joannes Andreas Hostiens. Abbas, Geminian. & alii, partim *in cap. 1. de Clerico per saltum promoto*, partim *in cap. ex literis, de excess. Prælat.* id colligunt ex eo, quod qui ante Diaconatum acceptum consecratur Sacerdos, verè Presbyter fit, & Sacerdotis potestatem consequitur: nam Ordines Ecclesiastici sunt inter se distincti, & superior inferiorem præcepto Ecclesiæ, sed non ipsa rei natura, & conditione deposcit, ergo pari ratione Pontificia Ordinis potestas, cùm omninò à cæteris sit distincta, potest sine reliquis, quamvis per saltum, & contra Canones, & jura suscipi. Asserit tamen Covarruvias quod talis Episcopus posset confirmare validè; non tamen validè conferre Ordinem Sacerdotii; quia non potest dare potestatem in verum Christi Corpus, qui eam non habet.

2. Sed ego puto non esse recedendum ab opinione contraria, quam tuentur communiter Theologi, ut Valentia, & Nuñus, quos citat Candidus *tom. 4. disp. 4. art. 1. dub.* 4. Idem docet Marchinus *de Sacram. Ordinis, p. 1. c. 11. n.* 20. Leander *de Sacram. tom. 2. tr. 6. disp. 1. q.* 13. qui citat Gesualdum, Palaum, Sanchez, Hurtadum, & alios.

3. Probatur quia Episcopus est Presbyter, & Sacerdos perfectus, & summus: ergo sicut non potest esse magnus, & vehemens calor, quin sit calor, sic nec perfectus Presbyter, quin sit Presbyter. Nec impedit quominus potestas Ordinis in Episcopo à potestate Presbyteri distinguatur, quoniam hæ duæ potestates, quamvis inter se differant, superior tamen ipsa natura, & conditione rei, & non solum Ecclesiæ præcepto inferiorem requirit, cum differant sicut perfectum, & minus perfectum: quod locum non habet in aliis Ordinibus Ecclesiasticis, in quibus, quia potestates sunt omnino distinctæ, nec se habent sicut perfectum, & minus perfectum. Superior solùm Ecclesia decreto inferiorem postulat.

4. Dico itaque, quod ordinatus v. g. per saltum ideo valet in aliis Ordinibus, quia non est essentialis subordinatio inter characteres ejusmodi Ordinum; ideoque ad illorum validitatem præcisè spectatam nihil referre quinam illorum prior conferatur: at inter characterem Episcopatus, & Presbyteratus est subordinatio, tam essentialis, quam est inter characterem Baptismi, & Confirmationis itaue quemadmodum, qui caret Baptismo aquæ, non potest validè recipere Sacramentum Confirmationis, quantumcumque applicentur ei essentialia, tam ex parte materiæ quàm formæ: & intentionis ministri requisita hoc solo, quod character Confirmationis prærequirat essentialiter in suo subjecto characterem Baptismi (cum Baptismus aquæ sit janua omnium Sacramentorum novæ legis; ita etiam Ordo, & character Episcopalis præsupponit essentialiter in suo subjecto Ordinem, & characterem Presbyteralem, cùm prius sit esse Sacerdotem, quàm habere potestatem generandi, seu creandi Presbyteros, sicut in naturalibus prius est esse verè, & essentialiter hominem, quàm verè, & propriè esse alterius hominis patrem per generationem. Et ita docet etiam Isambertus *in 3. part. D. Thom. tom. 3. de Sacram. Ordin. disp. 1. art. 3.*

5. Opponunt huic sententiæ Canonistæ, quod in Episcopo potestas Ordinis Pontificia à potestate Sacerdotia omninò distinguitur, est enim potestas obeundi aliud omninò quam quod efficit potestas Sacerdotis: At potestas diversorum effectuum penitus distinguuntur: concedunt tamen juris Canonici Doctores, si quis qui nondum Presbyter creatus est, sacretur Episcopus, recepturum quidem eum Pontificiam potestatem, non tamen usum, & administrationem, ac proinde si Pontificium munus præstet, & obeat, haud dubiè peccare, quamvis quod fecit sit ratum. Item fatentur ei Episcopo demandari, & delegari non posse ut Presbyteros consecret, nimirum cum ipse presbyter

non

non sit: quare tametsi cætera mala ab eo, per talem potestatem Ordinis facta, vim, & locum habeant; nullus tamen erit Sacerdos ab eo consecratus, etiamsi illum consecret; Covarruvias *lib. 1. variar. resolut. cap.* 10. *n.* 16. *ubi sa. cum Gloss. in cap.* 1. *de Cler.* per saltum pro mot. in verbo *Ministrare*. Sed tu ne deseras Theologorum opinionem, quam præter Doctores citatos tenent plures alii, quos plena manu adducit, & sequitur Sanchez *in Opusc. tom.* 2. *lib.* 7. *cap.* 1. *dub.* 14. *num.* 8. qui optimè tamen observat, quod si Sacerdos quocumque alio Ordine deficiente consecretur Episcopus, valebit consecratio, & omnes Ordines conferre posset, dempto eo, quem non habet *cap. gratia* 1. *q.* 5. Non tamen debet exequi officium suum ante susceptionem Ordinis prætermissi, nec secundum Hostiens. ante habet executionem, etiam quoad Ordines, quos suscepit. Observa etiam, quòd quando antiquitus Subdiaconatus non numerabatur inter sacros Ordines, scilicet ante Beatum Gregorium *in cap. nullam, dist.* 28. nullus Subdiaconus poterat ad Episcopatum promoveri absque Papæ dispensatione, *cap. nullus Episcopus, dist.* 60. At cùm jam numeretur inter sacros Ordines, potest Subdiaconus in Episcopum promoveri, non autem qui Subdiaconus non est, ut patet *ex cap. à multis, de ætate, & qualitate*, quod innovatum est in Tridentino, *sess.* 22. *cap.* 2. *de reform.* Imò adducitur, quod antea saltem sex mensium spatio debet esse in sacro Ordine constitutus. Sic Bellarminus *dicto lib.* 1. *unico de Sacramento Ordinis, cap.* 7. §. *olim* tamen Salzedo *dicto cap.* 24. §. *dicitur etiam*, ubi addit, quod nullus assumatur ad Ecclesiam Cathedralem; nisi habeat sacrum Ordinem, idem videtur dicendum de Archiepiscopis, Patriarchis, & Primatibus. Vide etiam Azorium *p.* 2. *lib.* 3. *c.* 30. *q.* 9. qui supradictis adhæret.

RESOL. LIV.

Qui sunt incapaces Consecrationis Episcopalis?
Et fabula de Joanna Papissa refellitur.
Et asseritur fœminas jure Divino ab Ordinum susceptione excludi, ita ut etiam si materia, & forma ab Episcopo illis applicaretur, irrita omnino foret earum ordinatio. Ex p. 12. tr. 1. Res. 54.

§. 1. SAtis dictum est de Sacramento Consecrationis Episcopalis, de ejus charactere, de ejus materia, ac de ministro; nunc tangenda sunt aliqua de suscipientibus, ac de modo ministrandi, & ad propositam quæstionem.

2. Respondeo quoad illicitam susceptionem esse. Excommunicatos Irregulares, &c. quoad invalidam, Infideles, & fœminæ. De infidelibus non est dubium, cùm baptismus de jure divino ante Ordinis receptionem requiratur, sine quo aliorum Sacramentorum homo non est capax; & colligitur *ex c. Veniens de Presbytero non baptizato*. Sed quoad fœminas, hæretici dicti Pepusiani existimarunt etiam fœminas ex Christi institutione esse capaces cujuscumque Ordinationis Ecclesiasticæ, etiam Episcopatus. Primò, quia id judicare videtur Paulus in *Epist.* 3. *ad Galat.* 3. dum ait. *Christo Jesu masculum, & fœminam unum esse, & inter eos non esse discrimen*. Secundo, quia fœmina potest esse Prophetissa, qualis erat Maria soror Moysis, & Anna filia Phanuel *Luc.* 2. ergo potest esse Clerica, imò Episcopa. Tertiò, quia antiquitùs in Ecclesia fuerunt Subdiaconissæ, Diaconissæ, Presbyteræ, & Episcopæ, ut constat ex abrogatione Ordinationis illarum, facta à Græcis in Concilio Laodicensi *can.* 11. & refertur *Canon. Mulieres* 32. *dist.* & à Latinis in Concilio Arausic. 2. *can.* 1. *& can.* 26. Et hanc opinionem tenuerunt etiam Catholici apud D. Bonavent. *in* 4. *dub.* 25. *art.* 2. *q.* 1. Et probari potest ex eo, quòd de Joanna Anglicana fœmina ad summum Sacerdotium, seu Pontificatum assumpta, multi Scriptores tradidere absque ullo tamen fundamento, quorum primus fuit Martinus Monachus Cisterciensis Ordinis, qui fuit Innocentii IV. Pœnitentiarius, & res gestas Pontificum usque ad sua tempora conscripsit; vel, ut alii volunt, primus hujus rei scriptor fuit Marianus Scotus, quem sequuti sunt Sigibertus, Otho, Frisingensis *in fin. lib.* 7. Sot. *in* 4. *dist.* 21. *q.* 1. *art.* 2. Petrus Messias in Sylva *variarum Lectionum, part.* 1. *cap.* 9. Platina, & alii, qui etiam addunt hanc Papissam post Leonem IV. & ante Benedictum III. duobus annis regnasse. Sed prorsus contrariam sententiam de fide tenendam esse puto, quia fœminæ de Jure Divino ab Ordinum majorum susceptione excluduntur. Sic definitur *in cap. Nova de pœnitent. & remiss.* & tenent omnes Sancti Patres, quos omnes Theologi, & Canonistæ sequuntur S. Thomas *q.* 39. *art.* 1. D. Bonavent. *dist.* 25. *art.* 2. *q.* 1. Durandus, & Scotus *q.* 2. Sotus *q.* 1. *art.* 2. Henriquez *lib.* 1. *cap.* 12. *& lib.* 10. *cap.* 16. Hurtado *diffic.* 20. Granado *tract. de Ordine disp.* 1. *num.* 2. Philibert. *tract.* 1. *p.* 4. *cap.* 1. *per totum*. Petr. a S. Josepho *disp.* 8. *sect.* 2. Machado *tom.* 1. *lib.* 3. *part.* 1. *tract.* 4. *docum.* 1. Sanchez *tom.* 2. *consil. lib.* 7. *cap.* 1 *dub.* 30. Dicastill. *tom.* 5. *tract.* 6. *disp.* 1. *dub.* 19. *nu.* 279. Palaus *tom.* 4. *tract.* 27. *punct.* 6. Trullench *lib.* 6. *dub.* 11. *num.* 3.

Sup hac in ... Res. 5. [illegible] ... Qui tamen.

3. Dicendum est igitur, quod Catholica veritas est, fœminas Jure Divino ab Ordinum susceptione excludi; ita ut etiamsi materia, & forma ab Episcopo illis applicaretur, irrita omnino foret earum ordinatio. Hæc conclusio habetur *in c. Nova de pœnitentiis, & remissionibus*, quam omnes Canonistæ, & Theologi sequuntur, & eam tradiderunt multi Sancti Patres, ut S. Cyrillus *super cap.* 6. *Joannes*, S. Ambrosius *cap.* 15. *in Epist. ad Romanos*, Sanctus Chrysostomus, & alii D. Pauli expositores in illa verba: *Mulier autem seducta in prævaricatione fuit*, 2. ad Timoth. 2. Leo etiam IX. *in Epistola ad Michaelem Cerulanum, Constantinopolitanum Patriarcham, & Leonem Archidiaconum, quæ est de Græcorum hæresibus, cap.* 23. illos acriter reprehendit, quod in Patriarchali Sede Eunuchum, & fœminas (hi erant Ignatius, & Nicetas) permiserint sedere. Rectè itaque Martinon *de Sacram. tom.* 1. *disp.* 67. *sect.* 1. *num.* 1. sic ait; (Certum est apud omnes Catholicos, subjectum capax ordinationis Sacerdotalis non esse fœminam, neque non baptizatum. Nam collatio cujuscumque alterius Sacramenti præsupponit Baptismum. Et jam pridem explosa est ab Ecclesia hæresis Pepusianorum, qui teste Epiphanio hæresi 49. & Augustinus lib. de Hæresibus, hæresi 27. Ordinabant mulieres in Sacerdotes; atque etiam, ut addit Epiphanius, in Diaconissas Altaris, & Episcopas.) Ita ille.

4. Ad fundamentum hæreticorum respondemus: Paulum ibi tantum voluisse significare inter masculum, & fœminam nullum esse discrimen in Christo, quoad justificationem, & meritum. Ad secundum concedimus fœminas posse esse, & fuisse Prophetissas, negamus tamen posse Ordinari: quia prophetia absque indecentia potest esse in fœmina, & non ordinatio; quia prophetia non constituit fœminam superiorem in Ecclesia, benè tamen Ordinatio; & ideo ex Christi institutione non fuit facta habilis ad Ordinationem ab ipso institutam. Ad tertium respondemus olim aliquas institutas Diaconissas non Ordinatione Diaconatus ad munus Ecclesiasticum Diaconi, sed ad curam fœminarum, ut eis in quibusdam necessitatibus assisterent, præsertim in Ordine ad Baptismum suscipiendum, & ad jam susceptum, ut indicat Epiphanius *hæresi* 69. & præter has fuisse alias Diaconissas non ob aliquod officium, sed quia erant Uxores Virorum, qui separatione facta, quoad torum, ordinabantur Diaconi, & simili ratione erant aliæ Subdiaconissæ, & aliæ Presbyteræ, & aliæ Episcopæ, quia earum viri simili separatione facta ordinati erant, aut Subdiaconi, aut Presbyteri, aut Episcopi, de quo legendus est Vasquez *disput.* 245. Layman *c.* 6.

5. Ad exemplum Papissæ esse fabulam, & figmentum merum, ut satis demonstrarunt Papyrius Maso Gallus *in lib. quem scripsit de Urbis Episcopis*, & latius Florimundus de Raymundo Regius Consiliarius in aureo illo commentario Gallica lingua edito, cujus inscriptio est, *Error popularis de Joanna, seu de Pontifice dicta Papissa*, Onuphrius Panuinus *in suis notis ad Platinam*, & Bellarm. *lib.* 3. *de Pontifice Romano, cap.* 24. & Baronius *tom.* 10. ann. Christi 953. *num.* 86. Quibus adde doctum, eruditum, & amicissimum Leonem Allatium, & Andream Victorellum *in tractatibus de hac materia*, & novissimè Joannem Stolzeum in dissertatione historica Theologica *de Papissa monstruosa per totum*, ubi erudite, & latè hanc esse meram fabulam demonstrat; historiæ etiam mendosæ originem ducunt ab aliqua novitate ex Panuino, putat Marchinus *tr.* 1. *p.* 4. *c.* 5. *c.* 22. & Leander *de Sacram. tom.* 2. *tract.* 6. *disp.* 5. *quæst.* 2. hanc talem historiam ortum sumpsisse tempore Joannis VII. Pontificis, apud quem cùm in ejus Pontificatu primas partes haberet dicta fœmina Joanna, cœpit vulgò Papissa nuncupari, & ita paulatim vires acquirente fama Joannem fœminam inter viros Pontifices imperiti Scriptores enumerarunt, Vel dicendum cum Bellarmino fabulam hanc de Joanna fœmina ad Pontificatum evecta, initium traxisse ab alia quadam fœmina, quæ teste Leone IX. *in Epist. ad Michaelem, cap.* 23. in Patriarchalem Sedem Constantinopolitanam obrepsit, quam quidem historiam Romanæ Ecclesiæ hostes à Constantinopolitano ad Romanum Pontificem converterunt; inde garriendi occasionem sumentes, quod hujusmodi nomen ob temporis antiquitatem consequerat.

RE-

RESOL. LV.

Intra quod spatium temporis Episcopus electus, & confirmatus consecrari debeat: & si non faciat, in quibus pœnis incurrat?

Et an si tribus mensibus elapsis consecratio facta non sit, & non obstent aliqua impedimenta ad restitutionem fructuum perceptorum teneatur?

Et advertitur, quod post pacificam possessionem Ecclesiæ, si prius aliqua beneficia Episcopus habet, ipso jure vacant, sed potest tamen retinere pensiones. Ex part. 12. tr. 1. Res. 55.

§. 1. RESpondeo. Quod tenetur Episcopus, vel quicumque alius Ecclesiæ Cathedrali, seu superiori quocumque nomine, ac titulo præfectus, etiamsi sit Cardinalis intra tres menses consecrari, ut patet ex Concilio Calcedonensi *cap. 15.* & habetur *cap. quoniam, distinct. 75. cap. quoniam, distinct.* 100. & in Trident. *sess. 23. capit. 2. de reformat. & sess. 7. cap. 9. de reformat. & illa sess. 23. cap. 2.* decernit, quod Episcopus electus si intra tres menses non consecretur, teneatur ad fructuum perceptorum restitutionem, & si intra totidem menses id postea facere neglexerit, Ecclesia sit ipso jure privatus, & *sess. 7. dict. cap. 9.* decernit, ut prorogationes ultra sex menses concessæ, nulli suffragentur, idest, ut explicat quidam Doctor Salmantinus, quod ad differendum ultra sex menses non prosit Episcopo ulla Papæ dispensatio, nisi Papa expressam illius capitis mentionem, & dispensationem fecerit, argumento *cap. 1.* cum ibi notat. *de constit.* Hi autem tres menses, intra quos Episcopus consecrandus est, non sunt computandi à die electionis, sed à die confirmationis. Ratio, quia ante confirmationem consecrari non potuit, & ideo tempus illud computari non debet, ut patet *cap. quia diversitatem, de concess. prab.* ubi habetur, tempus suspensionis, in quo quis eligere non potest non esse computandum in semestri jure præfixo ad eligendum, vel conferendum beneficium, quia eo tempore eligere non potest; sic tenet Turrecremata *cap. quoniam, distinct.* 100. *num. 2.* & ibi Hugo, Tabiena *verbo, confirmatio, in communi quæst. 9.* Angel. *verbo, Consecratio Episcoporum initio*, Rosella *verb. Confirmatio electorum, num.* 11. D. Anton. 3. *part. tit. 14. cap. 16.* Sylvest. *consecrat. quæstion. 3.* ubi benè addit cum Reynerio, quod si negligens fuit ad petendam confirmationem, tunc computandi erunt illi tres menses, nisi necessitas cogat amplius differre, ut patet *ex cap. quoniam, distinct. 705. & cap. quoniam, distinction.* 100. & tenet Sylvest. Tabien. Rosell. D. Anton. Angel. citati, & Turrecremata *cap. quoniam, distinct.* 100. & *gloss. cap. quoniam, distinct. 74.* & ponit exemplum Turrecremata, ut propter morbum Episcopi consecrandi, vel si impediatur ab hoste; multæ causæ (inquit) possunt accidere, quæ impediant; imò dicunt ibi Turrecremata, & glossa posse contingere causam justam, ut confirmatus Episcopus nunquam consecretur, ut si inculpabiliter ita vitietur corpore, ut postea non debeat ordinari, hic enim numquam consecrabitur, sed dicit Turrecrem. quod administrabit ea, quæ sunt Jurisdictionis, & supplebuntur, quæ sunt Ordinis per alium Episcopum, *cap. Pontifice 7. quæst. 1.* Et hæc omnia dicit Sanchez *Opuscul. tom. 2. lib. 7. cap. 1. dub. 15. numer. 13.* sed audiamus post Theologum, Canonistam hæc omnia confirmantem, & alia addentem; Ugolinus itaque sic ait, *de potesta e Episcopi, cap. 2. num. 2. fol. 8.* Intra tres, menses consecratio hæc fieri debet, *cap. quoniam, dist. 75. & §. tempus autem Consecrationis, eadem distinct.* alioquin ipsis elapsis si consecratio facta non sit, ad restitutionem fructuum perceptorum tenetur, ita Trident. Synod. *sess. 23. de reform. cap. 2.* Currit autem tempus hoc è die promotionis, ei qui præsens adest, ita Calderinus *in cons. 4. & cons. 50. de elect.* quem refert, ac sequitur Illustrissimus Cardinalis Tuschus *in littera C. conclus. 743. num. 3. & conclus. seq.* Vide etiam Squillantem *de obligat. & privileg. Episcop. part. 1. cap. 1. n. 29.* Henriquez *lib. 10. cap. 23. num. ult.* & Thesaurum *in praxi de pœnis, part. 2. verb. Episcopus, cap. 2. verb. nota primò*.

2. Excipitur tamen, ubi justo impedimento detineretur, utpotè morbo, aliove facti impedimento, tunc enim excusatur, & pœnam evadit, argum. *cit. cap. quoniam, & tot. tit. de Cleric. ægrot.* Idque meritò, nam constitutio S. Synodi lex est, lex autem de re possibili esse debet, *cap. erit autem lex, d. 4.* ergo ubi consecrari nequit excusatur, argum. *l. impossibi ium, ff. de reg. jur.* atque sic habetur *in cit. cap. quoniam*, & ibi gloss. *dist. 75.* Vide Squillantem *ubi suprà*, Parisium *de resignat. benef. lib. 11. q. 13. n. 11.* Ugolinum *de consecr. Episcop. cap. 1. §. 2.* Layman *in exam. Episcopi, lib. 10. c. 8. num. 4.* & Thesaurum *loc. cit.*

3. Excipitur etiam, ubi de jure impediretur, utpote, quia excommunicatus, censurave alia irretitus est, & per ipsum non statur, quo minus absolvatur; vel de aliquo delicto accusatus est, & antequam innocentem se probet, tempus hoc elabitur, non enim in pœnam hanc incidet; quando quidem non valenti agere non currit præscriptio; ita Felin. *in c. ex transmissa, n. 7. cum sequent. de præscript.* & Parisius, & alii ab eo citati, *de resignat. benefic. lib. 1. q. 13. num. 11.* Quare etsi lis esset super Episcopatu, lite pendente excusabitur, si interim tempus elabatur; sicut etiam si esset promotus à Papa, & licentiam consecrandi non haberet, in eo enim casu licentia tunc petitur, ita Gemin. *in cons. 42.* quem refert, ac sequitur Tuschus *eadem concl. 743. num. 8. & 9.* secus autem si sua culpa utpotè si per indignationem membrum sibi mutilasset. Vel igitur de jure, vel de facto impediatur, pœnam propositam evadit, ubi culpa vacat.

4. Si post tres menses, itidem intra tres alios menses id facere neglexerit, ipso jure Episcopatu privatus est, nisi & hic ut supra impediatur, atque ob eam rem dicitur in eodem *c. 2.* Neglexerit; at qui impeditur, non negligit, & idcirco in prædictas pœnas incidere non debet; requiritur ergo negligentia, & incuria, quo prædictis pœnis afficiatur, atque sic etiam habetur *in c. 1. dist.* 100. Ex his apparet non habere locum in hac consecratione dispositionem, *cap. licèt canon. & cap. commissa, de elect. lib. 6.* ut scilicet intra annum consecrari possit, sicut qui Beneficium curam animarum habuit, qui intra annum Sacerdos fieri potest, ut dicitur in eisdem juribus, atque sic. Addit, ad Diaz *in pract. Crimin. Canon. cap. 53. versic. deinde adverte.* Hinc etiam apparet pœnam *cit. c. 1. dist.* 100. contra negligentes qui se consecrandos non curant locum omnino non habere. Huc usque Ugolinus, cui ego addo Azorium *part. 2. lib. 3. cap. 30. quæst. 1.* Mascardum *tom. 2. lib. 4. part. 6. tract. 2. document. 6. n. 1.* & Pacem Jordanum *tom. 1. lib. 1. tit. 2. num. 4.* & Marchinum *de Sacram. Ordinis, tract. 1. part. 2. cap. 11. n. 6.* Notandum est tamen hìc, quòd si Episcopus ex dispensatione ultra tres menses consecrationem distulit, posse omnia beneficia retinere, quæ a consecrationis die vacarunt: nam eo ipso, quod dilatio illa non est culpabilis ratione legitimæ dispensationis: nulla est ratio, cur beneficia vacantia retinere non possit. Deindè hoc colligitur ex *cap. cum ex eo, de elect. in 6.* ubi definitur, Parochum, cum quo erat dispensatum, ne intra annum promoveretur, non amisisse Beneficium illud, aut aliam pœnam incurrisse; & ideò hanc sententiam sustinent Felinus, Rebuffus, Everardus, Decianus, Abbas, Gambera, quos adducit, & sequitur Sanchez *lib. 8. de matrimon. disp. 1. num. 14.*

5. Postquam verò Episcopus est consecratus, & habuit pacificam possessionem Ecclesiæ, si prius aliqua beneficia habebat ipso jure vacant, ut probat Parisius *lib. 3. de resignatione Benefic. quæst. 1. num. 26.* omninò legendos, necnon Rodriquez *in summa, part. 2. cap. 19. in fine*, potest tamen retinere pensiones, si quas in aliquo Episcopatu habebat, cui deindè si in Episcopali dignitate succederet, postea dimitteret, ut notat Gigas *de pensionibus, quæstione 49.*

RESOL. LVI.

An Episcopi negligentes consecrationem suscipere incurrant pœnas, de quibus supra ante judicis sententiam?

Ex quo deducitur, an qui commisit crimen propter quod, ita lege statuente, incurrit ipso jure pœnam privationis beneficiorum, & Officii, an inquam, in foro conscientiæ statim illud amittat, & teneatur dimittere ante judicis sententiam declaratoriam. Ex part. 12. tract. 1. Res. 56.

§. 1. AFfirmativè respondet Reginaldus *in praxi tom. 1. lib. 13. num. 181.* Squillant. *de obligat. & privileg. Episcop. part. 1. cap. 4. num. 33.* & Thesaur. *in praxi de pœnis, part. 2. verbo Episcopus, cap. 2.* ubi sic asserit: (Nota secundò, quod pœna dictæ privationis fructuum ligat in foro conscientiæ ante omnem sententiam, ut patet ex Tridentin. ita Navarrus *cap. 25. numer.* 108. quia constitutus est Episcopus sub ea conditione, vel modo; vel quia non fecit, quod debuit, ut esset idoneus minister:) Ita ille, qui etiam hoc firmat ex eo, quod Urbanus VIII. in Brevi reformationis sacræ Pœnitentiariæ, prohibuit majori Pœnitentiario, & cæteris Officialibus Pœnitentiariæ super pœnis præfatis Concilii Tridentini dispensare, scilicet, ut non valeat titulum revalidare, vel fructus condonare, & quoad restitutionem fructuum; ita tenet etiam Bonacina *de legibus, disputatione 1. quæst. 1. part. 7. §. 2. num. 28.*

Quod hoc sit doctrina & Off. not.

2. Ve-

2. Verùm licèt hæc opinio sit probabilis, ut notat Lessius *de justitia*, *lib.2.cap.34. num.* 103. tamen ipse & meritò contrariam sententiam tenee. Dico igitur, obligationem restituendi fructus, & Episcopatus privationem ex dilatatione consecrationis in foro conscientiæ non habere locum nisi post sententiam. Ita præter Lessium docet Henriq. *lib.* 20. *cap.23.num. ult. in glossa littera V.* X. Suarez *de legibus*, *lib.5. cap.8.num.* 13. Filliucius *de Benefic. tract.* 41. *cap.* 5. *num.* 23. *versic. & quidem primo*, & Fagundez *in Decalog. tract.2. lib.8. cap.29.num.*15. quia utraque est pœna privans jure quæsito, & verba illa, *sine ipso jure privati*, per se non significent voluntatem Legislatoris esse, ut talis pœna in foro conscientiæ incurratur ante sententiam declaratoriam, & intelliguntur de privatione post sententiam cum retrotractione. Item illa verba, *ad fructuum perceptorum restitutionem teneatur*, nil alio addito non sufficiunt ad inducendam, vel indicandam obligationem in foro conscientiæ incurratur ante, sed tantùm post sententiam quoad privationem Episcopatus. Ita sentit etiam Bonacina *loco cit.* Alteram tamen sententiam non parum corroborat Breve illud Urbani, si adest. Potest tamen dici prohibitionem Brevis procedere in casibus, in quibus clarè constat Tridentinum in foro conscientiæ ante sententiam inducere privationem tituli, & restitutionem fructuum. Et hæc omnia docet etiam doctus, & amicissimus Angelus Bossius *tract. de effectibus Matrimonii*, *cap.5.nu.96.* & omninò videndus P. Thomas Hurtadus *variarum tom.* 2. *tract. ult. resol.* 12. §.4.*n.*700. qui hunc casum, & alios similes doctè, ut semper solet, pertractat.

Sup. hac q. in tom. 6 tr. 1. ref. 33. 2. ult. & in tom. 1 ref. 15. 36 & 78. & in 20. 1. tr. 6 & ref. 14. & lin. 6. & resol. 33. & vide in tom. 7 tract. 3. ref. 146 & 243. & in tom. 1 tr. 3. ergo dicto ref. 63 per tot. & ullatum ejus primo not. & in tom. 1 tr. 1 vide ref. 69 & synonime in tom. 9. tr. 7. in ref. 109. §. sed quid.

3. Ex quibus ergo interrogatus his diebus, an qui commisit crimen propter quod lege ita statuente incurrit ipso jure pœnam privationis beneficiorum, & officii, an in foro conscientiæ statim illud amittat, & teneatur dimittere etiam ante sententiam declaratoriam? Respondi negativè. Ita Doctores, quos latè cumulat Garcias *de Benefic. p.11.cap.10.n.8.* & 9. Farinacius *de hæresi*, *q.* 189.§.6. *num.*89. Navarrus sibi contrarius *de commodato*, & *promissis*, *notab.* 31. Grassius *decision.aur. part.* 1.*lib.2.*, *cap.* 11. Covarruvias, *dicto* 8. *num.* 8. & *duobus sequentibus*, Molina *de justitia*, *disput.* 96. Azorius *dicto lib.* 5. *cap.* 8. *quæst.* 3. Sanchez *de matrimonio*, *lib.9.disp.*30. & *lib.3.disp.*22.*num.*56. & *in summa lib.2.cap.26,num.7.* & *cap.39.num.* 39. & *lib.6.cap.* 15. *num.*65. & *lib.2. Opuscul.moral. c.2. dub.*23.*n.*3. Bellet. *disp.*5. Lessius *dicto cap.*29.*num.*63. Joan. Valer. *ver. pœna*, *dict. difficult.*20. Samuel. *de elect. can.tract.* 2. *disp.7.controvers.3.num.* 20. & 22. Layman *dicto cap.*14.*num.*6. Suarez *de legibus*, *dicto lib.5.cap.8.num.*4. & 9. Salas *dicta disp.*15. *sect.*... *num.*49. Vasquez *de legibus*, *disp.*174.*cap.*... Villalobos *dict. tract*, 2. *difficult.*26 *num.*4. Bonacina *dicto* §.*num.* 11. Reginaldus *lib.*23. *num.*284. Fagundez *in Decalog. lib.*8. *cap.*29. *num.*8. & 9. Filliucius *tom.1.tract.*21.*cap.7.num.* 126. & *tom.1. tract.*21. *cap. ultim. dicto num.* 423. & 424. & *tract.*40.*cap.6.num.* 149. Lezana *tom.1.cap.10.nu.*30. & *tom.3. verò. pœna*, *num.* 8. Peyrinus *de subdito*, *tomo* 1.*quæst.2.cap.2.*§.21. *conclus.* 3. & *tom.1. privileg. in constit.* 6. *Julii II. num.* 19. Portel. *in dub. regul. verb. lex*, *num.* 6. Probatur hæc opinio, quia hæc pœna ad sui executionem exigit aliquam hominis actionem positivam; ergo non habet locum in foro conscientiæ, nisi sequuta sententia saltem criminis declaratoria, juxta tradita numeris citatis. Confirmatur, quia ut quis re, quam possidet, privetur in pœnam criminis, oporter ut sententia aliqua præcedat cum natura abhorreat, ut idem sit agens & patiens, ac proinde lex humana videretur nimis acerba, & supra humanas vires, si cogeret ad exequendum in se pœnam valdè gravem, Quare non censetur obligare cum tanto rigore saltem nisi exprimat, ut in conscientia ante omnem declaratoriam quis teneatur dimittere jus; quod habet, & rem, quam possidet ante omnem judicis sententiam criminis declaratoriam. Neque ideò verba illa legis, quod delinquens ipso jure Beneficium, vel Officium amittat, sunt superflua, & carent effectu; nam efficiunt, ut statim post sententiam criminis declaratoriam pœna incurratur, & non requiratur sententia condemnatoria pœnæ. Item illa verba, *ipso jure*, seu *ipso facto amittant*, operantur. Sicut in casu confiscationis, ut sequuta sententia criminis declaratoria retrahatur illius effectus ad diem commissi criminis; ita ut rescindantur, & ipso jure annullentur Beneficia post crimen facta rescindantur, omnia acta ipso jure dicti Beneficii, vel officii tanquam ex privata auctoritate (nam quæ ex publica potestate, jurisdictio scilicet actu gesta sunt, quandiu delictum mansit occultum, valent, nec cessant per declaratoriam subsequutam: nam ad valorem actuum publica potestate gestorum tam in foro externo, quàm interno sufficit beneficii, seu officii possessio, & titulus coloratus juxta Doctores communes, & *leg. Barbarius*, *ff. de offic. Præsid.*) Item repetuntur omnes fructus beneficii a die commissi criminis percepti. Quæ omnia non haberent locum, si beneficii, seu officii amissio, seu privatio non esset imposita ipso facto, sed per judicis sententiam esset imponenda.

RESOL. LVII.

An Episcopus ante Consecrationem debeat præstare juramentum infidelitatis erga Romanum Pontificem?

Et an prædictum juramentum, & etiam Fidei professio per procuratorem possint fieri?

Et explanatur illud, quod contingere potest, si in Bulla Commissionis alicui supradicta committatur, in cujus manibus velit facere prædictam professionem, & juramentum? Ex p.12.tr.5.Res.57.

§.5. Consecrandus in Curia ante diem Consecrationis facie solemne juramentum. Ego N. &c. de quo in Pontificali genuflexus coram Cardinali Priore Diaconorum in ædibus solitæ mansionis, vel ubi libuerit Dominationi suæ Eminentissimæ. Qui verò consecratur alibi, juramentum emittit in actu Consecrationis in manibus primarii Consecraturi, adstantibus duobus aliis, ut disponitur in Pontificali. Idem efficitur in consecrationibus extra Curiam; sicut etiam debet emittere professionem fidei, & ideò Machadus *tom.2.lib.4.p.6.tract.2.document. 6. num.2.* sic ait; (Los requisitos con que el derecho, y los sagrados Canones disponen, que el Obispo llegue a ser consagrados, son los siguientes.

2. El primiero, que segun afirma el Dutor Solorzano es antiquissimo en la Iglesia, y dispuesto, expressamente por Derecho comun, y por el Concilio Tridentino, es que antes de consagrarse aya hecho el Obispo Prufession de la Fè, y juramento de guardar fidelidad al Romano Pontifice en manos de algun Obispo, a quien el Pontifice lo suele ordinariamente cometer.) Vide etiam Azorium *p.2. lib.3.cap.* 30.*q.*3. sed difficultas est, an supradicta possint fieri per procuratorem, & affirmativam sententiam tenet Felicianus à Vega *in cap. Postulati, de Judiciis*, *num.* 7. asserens, posse juramentum per procuratorem præstari, & etiam fidei professionem, ut tradit Navarrus *cons.*11.*de jurejurando*, *nu.*2. *lib.*2. Thomas Sanchez *in summa*, *lib.2.cap.5.num.7.* Azorius 2.*tomo institutionum moralium*, *lib.7.cap.2. quæst.* 6 Zerola *in praxi 2.parte*, *verbo*, *Fidei professio*, & Barbos. *in lib. remissionum Concilii Tridentini super cap.* 12. *sect.*24. & *in Pastorali 3.parte*, *allegat.* 51. *num.*20. Quod probatur præter alias rationes *ex cap. optatum*, (Solorzanus *folio* 673.) *distinct.* 100. Ubi Episcopus Agripinensis per suum Nuntium à Joanne Papa pallium postulavit, qui illud ei ob has causas non concessit, qui fidem Catholicam ad plenum in Epistola non exposuerat, & quia in Epistola non subscripserat, & quia nec aliquem Nuntium miserat, & qui pro eo juraret, ibi: *nec aliquem qui hanc jurejurando firmaret miseris*. Ergo si hæc Episcopus ille fecisset, & specialem nuncium misisset, apertè innuit textus, quòd Pontifex fidei professionem per procuratorem acceptasset, & optatum pallium Episcopo contulisset. Et ideò Sanchez *in summa*, *tomo* 1.*lib.2.c.5. num.7.* testatur, illis diebus, quibus hæc scribebat, Episcopum de Malaga præstitisse juramentum per procuratorem in manibus Episcopi de Gandix, qui solum triginta leucis distat à Diœcesi Malacitana, qui ut faceret, retulit alium Episcopum similiter per procuratorem eamdem fidei professionem emisisse.

Sup. hac diffic. in tom. 1 tr. 3. ref. 69.

2. Verùm licèt hæc opinio sit satis probabilis, mihi verò contraria magis placet, quam tuetur eruditissimus, & nunquam satis laudatus Illustrissimus Dominus meus Joannes Solorzanus de Indiarum jure, *tomo* 2.*lib.3.c.6.n.*12. ubi sic ait: (Contraria sententia communior videtur, & sic quod saltem in personis Episcoporum, & Archiepiscoporum, fidei professio, & dictum juramentum fidelitatis Romano Pontifici præstandæ, non possit per procuratorem admitti: quod adeò substantiale esse docuit Covarruvias *in dicto cap. quamvis*, §.1.*nu.*3. ut Prælati, debeant illud facere, tactis sacrosanctis Evangeliis, nec sufficit, quod jurent per suam consecrationem, vel imponendo manum ad pectus. Et ita videtur decidi per Concilium Tridentinum *dict. sess.*24.*c.* 12. dum apertè requirit, quod professionem fidei faciant per se ipsos, ibi: Orthodoxæ suæ fidei publicam facere professionem, & in Romanæ Ecclesiæ obedientiam se permansuros spondeant, ac jurent: juncta declaratione Sacræ Congregationis Cardinalium, quod refert Farinacius *ibid. pag.* 128. in parvis, quæ inquit: Quod debet jurare per se ipsos, & quod si absentes sint, accedant ad hoc ad Ecclesiam, & iterum expressius, quatenus dubitant an

facturi publicam fidei professionem ad formam illius capitis, si sint absentes possint illam emittere per procuratorem, responsum fuit. Non possunt, sed debent professionem emittere per seipsos: de quibus declarationibus mentionem faciens Nicol. Garç. *dict. 3. c. 3. dub.* 12. *n.* 64. securè affirmat, hodie procuratorem non admitti, & addit, idem antea decisum videri per Rotam in causa Carthaginensi 19. Februarii 1588. quatenus declaravit hoc juramentum debere corporaliter præstari, ex doctrina Abbat. *nu.* 6. *& aliorum in d. cap. ego N.* Hucusque Solorz.

3. Qui etiam postea *n.* 18. quærit, an si in Bulla Commissionis dicti juramenti fidelitatis, & professionis fidei aliquem Prælatum, vel Prælatos designet, qui tempore receptionis mortui esse reperiantur, vel in partibus valdè remotis à loco, in quo Episcopus translatus, vel de novo creatus, ac consecrandus, moratur, & ibi, vel in loco viciniori adsit alter Episcopus, vel Archiepiscopus, in cujus manibus velit facere dictam professionem, & juramentum, an is licitè, & validè eam recipere possit, quamvis cum eo Bullæ verba nequaquam loquantur. Et plura argumenta pro hac parte negativa adducens, affirmativam postea variis rationibus confirmat, asserens in casibus suprà relatis, consului, & obtinui mortuo, vel longè absente Prælato, cui dicti juramenti receptio commissa fuerit, benè & validè posset quemlibet alium superstitem, vel viciniorem illud recipere. Ad quod suadendum, & probandum; hæc quæ sequuntur, argumenta perpendi. Nam licet verum sit in rescriptis delegatoriis regulariter de una persona aliam extensionem non dari, ut *in cap. P. & G. de officio delegat.* cum aliis quæ congerit Morla *in Emporeo juris, tit. de jurisdictione omnium judicum, qu.* 21. *art.* 1. *cum sequentibus*, & alii, de quibus *suprà nu.* 23. hoc non procedit ubi rescripta sunt ad alios casus, quàm ad lites, quia tunc in eis benè admittitur extensio ad aliam personam aptam ad executionem eorum, ut colligitur ex glossa *in proœm. Decretal. verbo Bononia*, & notat Felin. *dicto cap. P. & G. num.* 5. maximè quando talis personæ expressio, vel designatio rescripti substantiam non respicit. Nam si respiceret, nedum mandatum esset servandum, sed etiam qualitas mandati, *c. cum venisset*, ubi Bald. *de eo, qui mittitur in possess.* Jas. *in l. qui Romæ, §. Callimachus, nu.* 10. *D. de verborum obligat.* Ubi verò (ut dixi) non respicit, & ad actum peragendum, velut quid accidentale se habet, & extrinsecam formam concernit, ut in nostro casu contingit, tunc parum curare debemus, de modo, & forma dummodo effectum habeamus, & benè potest per æquipollens adimpleri, ut probat textus *in l. cum servus* 102. *D. de verborum obligat. l. universis* 6. *C. de prohib. imperat. offer. l. si quis mihi bona* 25. *§. sed quod si mandavi, D. de acquirend. hæredit. l. si mater. Cod. de instit. & substit. l.* 1. *D. de ventre inspiciend. l.* 1. *D. de liberis, & posthum.* notat Alexand. & alii, quos refert Cardinalis Tuschus *littera E, conclus.* 419. *à num.* 1. ubi *num.* 7. *& seqq.* loquitur de forma data in rescripto, latè D. Hieronymus de Leon *in decis. Valentia* 308. *num.* 13. *par.* 1. & Marius Muta, omninò videndus, *ad Constitut. Siciliæ* 1. *tom. cap.* 39. *num.* 109. *& seqq.* ubi post Andream de Isernia, & alios, quos refert multum in nostris terminis, tenet quod si Summus Pontifex mandaret Archiepiscopo Panormitano: ut consecret talem Prælatum in tali Ecclesia, potest ex causa alibi illum consecrare, & justam causam reputat, quamlibet, quæ præstet probabile impedimentum, ob quod ad designatum locum iri non possit, ex quo locus non est ex substantia consecrandi, & demonstrativè potiùs quàm taxativè designatus esse censetur. Et sic in nostro casu, cum non magis operetur fidei professio, & juramentum fidelitatis factum in manibus Episcopi nominati, quàm alterius eligenda via est, per quam utrique parti consulitur, *l.* 5. *cum ibi notat. C. de divers. rescript.* Hæc omnia Solorzanus, quæ nimis possunt deservire pro nostra materia consecrationis Episcoporum in casibus similibus.

RESOL. LVIII.

An aliquando valida sit consecratio Episcopi antequam recipiat Bullas Romæ emanatas, ut possit consecrari etiam ab uno Episcopo?

Et opinio affirmativa adducitur. Ex p. 12. tr. 1. Res. 58.

§. 1. CAsus accidit his temporibus in India, & quæstio fuit audenter agitata inter viros doctos, & quia casus est curiosus, assero affirmativam sententiam docuisse eruditissimum Dominum meum Joannem Solorzanum *in Poleetica Indiana lib.* 4. *cap.* 5. *in fine*, ubi sic ait: (Lo que estos dias de justo poner en question, y por esso lo juzgo por digno de remarcar con ello esto capitulo, es, si podrà un Obispo consagrarse en las Indias, ò en otra parte antes de aver recibido las Bulas Apostolicas de su promocion, y confirmacion, y solo con la noticia, ò certeça bastante de que ya le estan despachadas porque parece, que en esta forma se consagrò de proximo el Reverendissimo D. Fr. Bernardino de Cardeoas Obispo del Paraguay por mano del Reverendissimo Tucuman. precediendo de la informacion que tuvieron por bastante, de que ya estavan despachadas las Bulas, aunque por algunos accidentes no avian llegado a su poder. Y no faltò quien lo estrañasse, y escribiesse al Consejo por era caso nuevo, y en que ambos avian incurrido en graves penas, y censuras. Porque segun lo que despues de otros refiere *Augustin. Barbosa*; aunque dentro de la Curia Romana se pueda consagrar un Obispo con sola la notriedad, *ò vivæ vocis oraculo*, de que ya esta criado por tal, fuera della no se permite, sin ver las Bulas, y leer las al tiempo de la consagracion, y aun el Ceremonial, ò Pontifical Romano, dize se pongan sobre la cabeça del consagrado. Por donde parece, que si se haze la consagracion sin preceder esto, incurrirà el consecrante en las penas de los que ordena a Clerigos subditos de otros Prælados sin su licencia. E y el consagrado en las que incurre el Clerigo que se ordena sin licencia de su Ordinario. E ò el Obispo que se mete a exercer jurisdicion en su Iglesia, antes de haver despachados las Bulas della de que abla una extravagante. En cuyo argumento, dizen unas glossas Abad y otros muchos Authores, que aunque la gracia de Obispado, ò Beneficio, se haze con solo verbo *Fiat* del Papa, hara mal el Cabildo que le recibiere por Prelado, sino mostrare el titulo, ò letras de su dignidad, aunque por otras vias le conste ser cierto, que esta promovido.

2. Pero sin embargo desto, el Consejo despue de aver ponderado el caso con su acostumbrada atencion, y prudencia se contento con escrivir a los dichos Prelados, informassen lo que avia passado en el, y con advertirles se avia estrañado, lo que se dezia, que avia decho, y que podria estar sujeto a muchos fraudes, è inconvenientes, si en otras ocasiones se continuasse, y se perjudicaria el Patronazgo Beal, que està en costumbre de embiar juntamente con las Bulas la provision para que se cumplan, y al Obispo se le acuda cō sus frutos, y rentas, que llama Executoriales.

3. Sin poner duda de que la consagracion huviesse sido valida porque esso no la recibe supuesto la verdad de que ya estava criado este Obispo, como se colige de los textos citados, y pue ay Auctores, que dizen, que los tres meses, que se danas los Obispos para consegrarse, despues de su promocion, ò confirmacion corren desde el dia de la noticia della, como lo diremos en orto lugar. La qual noticia tiene declarado la Rota Romana; que la puede uno tener por cartas particulares, como lo rifiere *Farinaceo*, y segun esto bien parece que pues en el caso de que se trata la huuo tan bastante, se pudo licitamente pedir, y recibir la Consacration.

4. Especialmente en las Indias, donde por la gran distancia de los lugares, y riesgos de tan largos caminos, y navigaciones puede suceder quem muchas vezes, no solo se detengan sino se pierdan las Bulas. Y donde por el mismo respeto està entroducido que con sola la cedula de la presentacion Real entren luego a governar los Obispos nombrados, como lo dexo dico en otro lugar.

5. A lo qual se llega, que aunque es dotrina comun, y corriente, que la confirmacion, y qual quiera otra gracia Apostolica regularmente se ha de probar por las letras Pontificias, como refiriendo otros muchos lo enseña *Alexandre Ledovico*. Esso no excluye, que tambien en algunos casos, se pueda probar por testigos, ò por otro genero de probanca como lo resuelve una decision de Rota, y latamente Tamburino, y D. Francisco Salgado, y por lo menos en el fuero interior de la conciencia, es comun opinion, que ni para tomar la possession, ni para ganar los frutos, es necessaria la expedicion de las Bulas, y basta saber que estè hecha la gracia. Y aun en el exterior se admite lo mismo, si se presentaran antes de la sentencia definitiva del pleyto, que sobre ellos se huviere movido, como despues de Ludovico Gomezio, y otros, lo enseña Navarro. Y no puede le parecer mucho, ni nuevo, que digamos, que la confirmacion se pruebe por cartas particulares, pues la presentacion se prueba por ellas, como lo dize un testo, y latissamante, Nicolao Genna.

9. Demas en le caso propuesto, no he hallado lei Canonica, inserta en el derecho, ni fuera del, que imponga pena alguna al Obispo, que con noticia, aunque no sea plenamente probada de la cōfirmacion Pontificia consagrare, ò recibiere la consagracion, y assi aunque las aya de suspension, y otras en casos que parecen semejantes: no hablando

como

como no hablan, con los Obispos en nuestros terminos, no estan comprehendidos en ellas, sin expressa mencion: Porque nunca sua svelen comprehender, ni comprehenden en las generales, y absolutas disposiciones penales, como esta dispuesto en derecho. Y se estiende, non solo à los Obispos consagrados, sino à los electos, y confirmados como lo prueba bien *Augustin. Barbosa*, trayendo algunos buenos exemplos.

7. A los quales yo añado, el del que se dexa ordenar por un Obispo, que aya ya renunciado su Obispado, al qual se le pone expressamente pena de suspension por derecho Canonico. Y vemos que esta pena no daña, ni comprehende al que se dexò consagrar por es tal Obispo, como la resuelve *Bonacina*. Y lo mismo dize el *P. Suar.* tratando de la pena de los que se ordenan por salto, y resolviendo, que no comprehende al Obispo, que en esta forma se consagrare. Como ni tampoco la pena de la Extravag. de Pio II. contra los promovidos, y ordenados antes de la edad legitima, que segnala el derecho, no comprehende à los que se consagran antes de la que para esso se requiere como lo notat, y rèsuelve bien *Marco Alterio* dando razone que conducen mucho a nuestro proposito.

8. Pero aun llegando mas à lo individual de las penas, que como diximos, incurren los que ordenan ò se dexa ordenar sin letras de sus Prelados, tampoco se aplican à nuestro caso, porque no hablan de la consagracion del Obispo. Y porque aun el caso en que hablar se limitao comunemente, quando no ay dolo ò quando se confieren las ordenes al no subdito, con esperanza de que el Prelado proprio las ratificata, y tenprà por bien conferidas como despues de otros Autores antiguos lo resvelven los modernos, Auria, Diana, y Marchino.

Sup. hac resolutione in to. 3. tr 3 ref [illegible] & 3 à lin. 5 & vers Ex lo que toca.

9. Y ultimamente, no es adaptable a este caso la Extravagante, y autoridades, que ponderamos para probar, que non puede un Obispo ser recibido por su Cabildo, sino presenta sas Bulas en forma probante: Porque sus terminos son muy diferentes de los del, y solo hablao co los que sin letras Apostolicas quieren entrometerse en la administracion de sus Iglesias, y no de los que se consagran sin ellas. Y tampoco a quella Extravagante pone pena a los mismos Obispos sino a los Cabildos, como por so contextura parece, y lo notan Ugolino, Julio Laborin, y refiriendo a Parisio, Azor. Y otros Augustin Barbosa. Y mejor que todos el Doctor Navarro, que doctamente advierte, que la disposicion de a quella Extravagaote, es exorbitante de la disposicion del derecho comun, que regularmente de tanta fee a los testigos, como a los instrumentos, y que por el consequiente, no se hà da estender a otro caso, fuera del que alli expressa; exemplificandolo en alguno que và proponiendo: y concluyendo finalmente, que no procede en el fuero de la coociencia. Lo qual sigue tambien Ivan Balero en el tratado que ha escritos de las diferencias, que ay entre esse, y el caterinr.] Ira ille.

RESOL. LIX.

Opinio negativa contra superiùs dicta stabilitur?
Et infertur: quod consecratio Episcopi facta ab uno tantùm Episcopo absque dispensatione Pontificis est invalida. Ex p. ta. tr. t. Res. 59.

§. t. SEd his non obstaotibus, contre dictam consecrationem Pater Franciscus Contreras edidit scripturam Hispano idiomate compositam, & impressam anno 1647. approbatam à sapientissimis Ripalda, & Oviedo, ac aliis præstantissimis Sacræ Theologiæ Professoribus ex inclyta Societate Jesu, quibus ego libenter adhæreo, & ideò apponam hic verba approbationis Patris Oviedo, quæ summatim continet ea, quæ latè Pater Contreras in dicta scriptura firmaverat, sic itaque asserit. (He leydo atencion este tratado, y los pareceres doctissimos, que en su favor, y aprobecion se an dado, y le hallo muy digno de todos los Elogios, que ne dichos pareceres se contenien, y abllengo:oe de estos, porque aunque juago que la erudicion, foerza de razones, elaridad, y magisterio con que esta tratado, merecen sobre lo que esta tratado, merecen sobre lo que podrà alcaozar mi alabanca, que quedara siempre corta, en mi estimaciones corta esfera un parecer para mostrar se en el ò Orador Panegiristas; reduciendos, pues con brevedad el caso a termioos Theologicos, digo que dos cosas principalmente se cootrovierten en este rratado; la una es si el Señor Obispo tomo legitimamente la possession, y en virtud della obtuun la potestad de jurisdicion. La segunda si su coosagracinn ab uoo tantum Episcopo fue licita, y valida Entrambas quæstiones depende de si era necessario para estas actiones, rener, y monstrar las Bulas Pontificias de sa eleccion, de Obispo, o si bastò la informacion, que el Señor Obispo hizo, de que lo detenian malitiosamente las Bulas que estavan despachadas, de tal suerte que dicha inmacion obrasse lo mismo, qee la manifestacion de las Bulas, y a este articulo solo se reduze tota la dificultad del caso, unicamente depende de la resolucion de ambas quæstiones como probare brevemente.

2. Que la Consagracion, que no se haze por tres Obispos, quando no interveniesse dispensacion de su Santidad, es invalida, es la sentencia mas comun, y reccbido entre los Doctores, assi lo sienten Bellarmin. Vasquez, Coninch, y Tagnero, y novissimè Castillo *tom. de Sacramentis, tract. 6. disp. unica, dub.* 18. donde se pueden ver citados los de mas Autores. Por no alagarme solamente referire por fundamento desta conclusion, las palabras Joan. Tertii *Epist. unica*, tibi ait. (Omnia quæque maxima Concilia affirmant, eum non esse Episcopum qui munus quam à tribus Episcopis authoritate etiam Metropolitani fuerit factus.)

Quoad hoc lege sup. doctr. ref 27. & ref & 55. ejus not.

3. Que interviniendo dispensacion de la Sede Apostolica see valida Consagracion facta ab uno tantum Episcopo, se hà de tener por cierto, porque de hecho los Pontifices dispensan en ella parte, y a peticion de su Magestad, tiene dispensado el Pontefice para los Obispos de a quel Reyno, que se consagren (ab uno Episcopo post eorum assumptionem, &c. electionem:) y en el caso, que se trata vinieron despues las Bulas con dicha dispensacion coosecraodi ab uno Episcopo ioserta en ellas.

Cap. hoc lege doctr ref 20 & 11 & aliorum 55 eorum not.

4. De aqui se infiere legitimamente, que si la informacion de qua dichas Bulas estavan despachadas equivaliere a la manifestacion de las dichas Bulas, la Consagracion avia sido legitima, y valida, y que sino equivale, sioo que es necessarin obtenerlas, y mostrarlas, que la Consagracion fue iovalida, segun la seotencia mas comun entre los Theologos. Lo mismo se infiere de las possession del Obispo, en virtud de la qual se adquiere la potestad de jurisdicioo. De aqui se infiere legitimamente, que toda la dificultad se reduce, a si dicha informacioo equivale a la manifestacion de las Bulas. Verdad es que el Señor Obispo, de quien se trata, parece intenta otro camino, diaiendo obtuvo dispensacion para consagrarse ab uno Episcopo del Metropolitano: Este camino es muy flaco, porque no le ay para dezir, que esta dispensacion la puede dar otro que el Papa, y aunque vamos con la opinion de que Episcopus in his, quæ illi noo prohibent, potest in suo Episcopatu quidquid Papa in rota Ecclesia, esto se à de entender en lo que conviene al Papa vi suæ dignitatis, oo en lo que le conviene ex speciali commissione Christi, Como es la legitimacion del numero de los Obispos para consagrar a otros Obispos. Y quando se entendiesse generalmente, es justo estar le prohibido, por la suma gravedad de la materia, como el dissolver el matrimonio ratn uo consumado, dispensar en votes solenes, & alia hujosmodi. Ni la dispensacion dada para que los Obispos de aquel Reyno se consagran ab uno Episcopo; puene obrar, sino es manifestando las Bulas, o con instrumento equivalente de presentacion, por dezirse en ella: Post eorum assumptionem, & electionem que es deair se dispensa para que se consagren ab unos en las circumstancias en que se podan consagrar a tribus. No hallo razon prudente para dudarsi ay otra dispensacion, porque no costa della, y porque en caso tan grave controvertido con tanto empeño, no se huviera omitido hazer mencion de otro qualquier privilegio, o dispeosacion que huvira.

5. Reduciendo pues el punto a si puede equivaler la informacion que se hiao de las Bulas se detenian malitiosamente, a la manifestacion de las dichas Bulas, digo, quo atendieodos a los graves fundamentos con que se prueba a la parte negativa, a que por la afirmativa, si ay alguno, es muy flaco, a que dando lugar a que semejantes informationes tuviessen valor, y fuerza, podian resultar gravissimos inconvenientes, y fuera en grave perjuizio de la autoridad de la Sede Apostolica: juzgo que dichas informaciones, son de ningun valor, y fuerza, y que assi la possession como la consagracion fueron invalidas, & illicitas.

6. Añado, lo que es de grandissima consideracion, que aunque se convenea evideotemente la probabilidad de que fueron validas la possession, y consagracion, se a de dexir que fueron illicitas, porque en materia perteneciente a Sacramentos. Aliud est probabile esse, validè fieri, aliud probabile esse, licitè posse fieri, como lo sieten todos los Doctores. Y aunque lo que toca a la potestad de jurisdicion, tiene menos incon eniente el usar de opiniones provables en materia de Sacramentos, porque es opinion comun que quando se obra con opinion provable, caso que no sea

verdadera, la Iglesia suple el defecto de jurisdicion, esto es solo provable, y no cierto, como lo siente el Padre Suarez *3.par.to.4.disp.26.sect.6.* Hurtad. *disp.4.de consecr.diff.8.* de hac re dubitat, & oppositum censet Salas *t.2. tract.8. disp. unica, sect.6.n.100.* & Joann. Sanch. *in select. disp.4.* cum Paludano, & aliis Juristis, defiende que no suple la Iglesia la jurisdicion en este caso. Y los Doctores que dizen, que en la administracion de Sacramento, es licito usar de opiniones solamente probables, acerca de la jurisdicion, lo limitan á casos en que no tenga inconveniente grave como en el Sacramento de la Confirmacion, o en el de la Penitencia con el Penitente, que se presume se confessará otras vezes, però no quando si la Confession fuera nula, el Penitente caponerenr periculo damnationis. Pudiera con facilidad referir en particular el sentimiento de los Autores en esta parte que tengo citados en mi *t.2.tract.5.controvers.3.punct.4.* donde se pueden ver, que yo no los refiero por no alargarme mas. En la legitimacion del ministro es materia mucho mas escrupulosa, y aunque alguno dirá que en esta materia es lo mismo, por poder el Pontefice dispensar para que un Obispo solo validè consagre, assi se ha de presumir, suple el defecto de los, dos quando con probabilidad se haze la Consagracion ab uno: esto dirase solo con una prudente conjectura muy incierta.

7. Concluyo pues, que como del valor de la Consagracion del Obispo, dependa el valor de tantos Sacramentos necessarios necessitate salutis, que el illicito el Consagrarse solo con opinion probable, y que en este caso sera harto esforzar la probabilidad de la Consagracion que se hizo con dichas circumstancias, y no puede excedar la esfera de probable, y que como esta no baste para exercer las actiones de Obispo, tendra obligacion el Señor Obispo de quien a qui se trata, a bolverse a consagrar, y que no abra menester consagrarse sub conditione porque basta ser probable, que no está Consagrado para que en orden a esto, se porte como no Consagrado, y de nuevo se consagre absolutamente. Sic sentio salvo meliori judicio. En el Colleg. de la Compag. de Jesus de Alcala, á 12. de Julio de 1647.) Huc usque Pater Oviedo; quæ confirmant plura ex his, quæ à nobis in superioribus Resolutionibus dicta sunt.

8. Et quidem contra amicissimum, & numquam satis laudatum Solorzanum nimi urgens verba Pontificalis Romani, ibi: *Nemo consecrari debet, nisi prius constet Consecratori de commissione consecrandi: sive per litteras Apostolicas, si sit extra Curiam, sive per cognitionem vivæ vocis oraculo à Summo Pontifice factam, si Consecrator ipse sit Cardinalis.* Et in eodem Pontificali dum Episcopus consecrandus præsentatur Episcopo consecranti dicitur: (Reverendissimus Pater, Postulat sancta Mater Ecclesia, ut hunc præsentem Presbyterum ad onus Episcopatus subleveris:] Statim interrogat Episcopus consecrans. *Habetis mandatum Apostolicum?* & respondet Episcopus Assistens; *Habemus*, & Consecrans ait *Legatur*, Ex quibus patet contra Dominum Solorzanum, quod in materia Consecrationis requiritur notitia Bullarum præsentium, quæ omnia satis confirmat P. Contreras ubi supra *art.1.dub.2.num.23.cum seq.* Undè *artic.1. dub.5.num.4.* sic ait. (Sed quid las dichas letras Apostolicas se perdiessen, ò alguno, maliciosamente las uviesse occultado. Utrum si en tal caso bastaria esprovarse su despacho? Respondese, que no; porque segun consta de la dicha extravagantes, no se admitte de ningun a manera otra alguna prueva, que la de las misma letras Apostolicas. Sic communiter DD. Canonistæ, & Theologi. Ita Azor. *to.2. lib.7.cap.1.* §. Quæres Navar. *cap. accep. de restit. spoliat. opposit.8.num.24.* en donde dize desta manera. Exorhitat à lege communi prædicta extravagans injunctæ, quia illud habet æque probari posse factam per Testes, & per instrumenta, *lege in exercendis, C. de fide instrumentorum.* Extravagans autem prædicta disponit probationem provisionum Episcopatuum, & ceterarum dignitatum probari non posse, nisi per Instrumenta, immò neque per omnia Instrumenta sed tantùm per litteras Apostolicas expeditas, quales solæ Bullæ munitæ dicuntur. Ita ille, cum *Flamin. Paris. de resignat. Benefic. lib.10.quæst.1.nu.2.* en donde propone una question assi; quæres an Beneficio à Papa imperato, & Pontifice confecto diplomate, quod deinde casu est amissum satis sit, si testibus probetur? Respondetur de jure communi sufficere, de usu, & more Curiæ non idem. Sic Parisius, idem Fillincius *de Benefic. tract.41. cap.6. num.3.* Huc usque Contreras, & ad confirmationem suæ sententiæ non deseram hic apponere verba Ugolini *de potest. Episc. cap.2.* §. *1.nu.2.* sic asserentis: (Ubi Episcopus apud Sedem Apostolicam, promovetur, litteras dictæ Sedis promotionem, consecrationemque continentes habere debet, alioqnin ad suam Ecclesiam accedere, vel bonorum Ecclesiasticorum administrationem accipere non potest, à nemineque absque hujusmodi litterarum ostensione recipi, obedientiæve ei præstari, atque audiri debet. Et si contra præsumptum fuerit, quod ab ipso gestum fuerit, irritum habetur, & de Ecclesiæ proventibus nihil recipere potest. Capitula verò & alii quicumque ipsum absque hujusmodi litteris Apostolicis recipientes eidemque obedientes à beneficiorum suorum fructuum perceptione suspensi sunt, donec super hoc ejusdem Sedis gratiam meruerint obtinere, ita habetur in cit. Extr. injunctæ nobis, & ita not. *Abb. in cap. qualiter eodem, in Antiq.* & Gloss. *in Clement. prima* §. *1. in verbo Sede vacante adhæres.* & idem *Abb. in cap. nostri, nu.4. de elect. & Petr. Aduen. in Reg. 224. num.4. & Paris. de resignat. benef. lib.10.q.8. n.23.* qui ait capientem possessionem litteris non expeditis intrusum dici, & omne jus amittere, quod habuit, & id locum habere etiam in Episcopo sub pœna de qua in Extravag. injunctæ. Quare dispositio *c. transmissa, de elect.* & Gloss. ibi antequam prædictas litteras habeat Episcopus, & Jusjurandum præstiterit locum non habet. Idem ex his patet non sat esse probare per testes aliquem in Episcopum esse pronunciatum, ex eo quia Episcopus in Ecclesia pronunciatur, sed oportere, ut probetur per litteras Papæ, ut dicitur *in cit. Extravag.* & ita *Abb. in cit. cap. nostri, n.4.* Idem de collatione beneficii asseruit de magis communi opinione.) Paris. *eadem q.n.33.* Huc usque Ugolinus.

RESOL. LX.

An Episcopus adhibendo unctionem Chrismaticam non cum pollice, sed cum indice peccet mortaliter.

Et infertur idem esse dicendum in unctione Sacramenti Confirmationis? Ex par.12.tract.1.Ref.60.

§.1. Pontificale dicit adhibendum esse cum pollice; & videtur affirmativè respondendum exemplo Episcopi ministrantis Sacramentum Confirmationis, nam si ungeret alio digito, quam pollice, peccaret mortaliter, ut tenent Doctores, quos ego alibi adduxi.

2. Sed secluso scandalo, & contemptu, Ego non damnarem Episcopum de mortali, qui in consecratione ungeret caput alio digito quàm pollice; & ita de Episcopo confirmante, me citato tenet Leander *de Sacram. tom.1. tract.3. disp.3.qu.13.* Probatur quia res levis est, & parum, refert quod unctio fiat cum dextero pollice, vel indice, manu dextera vel sinistra: Idem docet Martinus de S. Ioseph *in manu Confess. lib.1.tr.2. de Confirmat. nu.13.* ubi sic ait: (Però non pecado mortal ungir con otro dedo, ni con la mano izquierda, porque no es materia grave *Dian. tract.4. resol. 22. & 28.* Y lo confirmo, porque en Derecho minima non sunt in consideratione,) l. scio, ff. de in integr. restitut. l.4. in fin. ff. de ædilitio edict. *Et medica non nocent. cap.* si proponente 45. ubi gloss. 1. de rescript. l. in rebus, §. possunt, ff. commendati. Et hanc sententiam me etiam citato tenet Dicastill. *de Sacr. tom.1.tr.3.disp. unica dub.12.nu.149.* & novissimè citato amicissimus, & numquam satis laudatus Pater Escobar in sua doctissima Theologia moral. *to.2. lib.12. sect.2.cap.13. prob.14.nu.213.* cui etiam adde Busembaum *in Medulla Theol. s. mor. lib.6.tract.1.cap.2. dub.1.*

RESOL. LXI.

An Episcopus aliqua censura innodatus validè possit consecrare alium Episcopum?

Et quid si talis Episcopus alios sacros Ordines majores conferat.

Et docetur, quod qui suscipit Ordinem ab Episcopo excommunicato, suspenso, hæretico schismatico, deposito, aut degradato verum ordinem suscipit, an ab illius executione suspendatur. Ex par.12.tract.1.Ref.61.

§.1. Respondeo, quod quilibet Episcopus, sive sit hæreticus suspensus, degradatus, vel alia censura Ecclesiastica innodatus, dummodo cum debita intentione adhibeat materiam, & formam legitimam validè semper ordinat. Ita communiter Doctores; Probatur ex eo, quod potestas ordinandi juxta Christi Domini institutionem pendet fundamentaliter, & totaliter à Charactere Episcopali, character autem ille ita est indelebilis, ut quovis peccato, & censura accedente etiam maneat; undè Ecclesia non potest hujusmodi Ordinationes sic factas invalidare. Contra verò, quia potestas benedicendi Calices, Altaria, &c. id genus est tantùm ex jure positivo Ecclesiæ, quæ potest tollere istam potestatem benedicendi ab Episcopo: hinc quando *9.q.2. cap. nullum*, omnia quæ gessit Episcopus ordinans alienum Clericū vel usurpans aliquos actus nō invitatus ab

Epifcopo Provinciæ, dicuntur, vacua, & inania, id non intelligitur de ipfa Ordinatione facra, fed de iis tantùm, quæ fpectant ad difciplinam Ecclefiafticam, & negocia Ecclefiæ, ut patet ex verbis prædictam claufulam immediatè antecedentibus, & ex can. 13. primi Conc. Antioch. fub Julio I. ex quo citatum *c. nullum*, fuit defumptum. Dicendum igitur eft ordinarium miniftrum Sacramenti Ordinis non effe alium, quam Epifcopum. Patet ex Florentino in decreto Eugenii, §. *fextum Sacramentum*, ubi hæc affertio iifdem ferè terminis traditur: *& ex Trid. feff. 23. can. 7.* ubi fub anathemate definitur, Epifcopos effe Presbyteris fuperiores, & habere poteftatem Confirmandi, & Ordinandi, quæ non eft illis communis cum Presbyteris. Neque obeft valori Sacramenti quòd Epifcopus fit excommunicatus, aut hæreticus vel degradatus, dummodo verè fit Epifcopus; ut rectè affirmat D. Thom. *in 4. dift. 25. q. 1. art. 2.* & communis fententia Theologorum, quam fatis probat Ecclefiæ confuetudo; quippè quæ Sacerdotes à Græcis fchifmaticis, & hæreticis ordinatos habet pro veris Sacerdotibus. Adde quòd ut rectè ait D. Thom. *3. par. q. 64. art. 9.* minifter Sacramentorum operatur virtute, & authoritate Divina quam Deus non aufert à miniftro propter ejus peccatum, aut infidelitatem; Sacramenta quoque ipfa non accipiunt fuam à miniftro ejufque fide, vel bonitate, fed à Chrifto, ejufque meritis. Quare ut fint, & operentur non requiritur neceffariò fidem aut bonitatem miniftri. Plura in eam fententiam congerit Bellarminus *lib. 1. de Sacram. cap. 26.* ex fanctis Patribus, & Conciliorum decretis: fed res jam extra controverfiam eft, quippè de qua neque Catholici neque hæretici dubitant. Quod autem dicunt Innocentius Primus Damafus, Leo I. & Gregorius Magnus verbis relatis à Gratian. *cauf. 9. q. 1. s. tenio*, Sacramenta collata ab hæreticis inquinare magis quàm mundare; & Ordinatos ab hæreticis nullam accipere poteftatem; &c. Hæc inquam funt intelligenda vel de quibufdam hæreticis, qui formam Sacramentorum pervertebant: vel quia communiter peccant, & inquinantur, quia ab hæreticis Sacramenta recipiunt quamvis validè recipiant. Dicunt enim, Ordinatos ab hæreticis nullam accipere poteftatem, legitimam fcilicet, & qua poffint uti licitè propter indecentiam, in qua irregularitas fundata fuit, juxta multorum fententiam, qui cenfeos taliter Ordinatos effe irregulares. Nam in jure moraliter loquendo, dicitur quis id nullo modo ferre poffe, quod non poteft licitè facere. Alia quædam fuperioribus duriora habent nonnulli ex auctoribus citatis: fed quæ benignè explicari poffunt, & communi Ecclefiæ judicio poftponenda funt. Et hæc omnia docet Ifamber. *3. par. de Sacram. tom. 2. de Sacram. Ordin. difp. 6. art. 5.* Martinon. *in 3. p. de Sacram. tom. 2. difp. 67. fect. 1. n. 14.* & alii communiter.

5. Dicendum eft igitur poteftate fua non privari Epifcopum ob excommunicationem, fufpenfionem, aut degradationem quippe eft poteftas ex inftitutione Chrifti per confecrationem collata, ac proinde à folo Chrifto, & non ab Ecclefia tolli poteft, ut multis comprobant Gregor. de Valent. *tom. 4. difp. 9. quæft. 3. part. 2.* Henriquez *lib. 10. cap. 12.* Vafquez *de ord. difp. 243. cap. 1. &* Barbof. *allegat. 3. de poteft. Epifc. num. 3.* & colligitur *ex cap. fecundum, 19. diftinct. & cap. Quomodo de confecratione dift. 4.* Et licèt *in cap. Ecclefia aliifque Canonibus 1. quæft. 2. & 9. quæft. 5.* afferatur ordinationem factam ab Hæretico, feu Excommunicato non effe ratam, & legitimam reputandam, intelligi debet quoad illius executionem, & ufum; fecùs quoad fubftantiam Ordinis, & characteris. Quippè fufcipiens Ordinem ab Epifcopo depofito, vel excommunicato vitando, verum Ordinem fufcipit: at ab illius executione *juxta textum in cap. 1. & 2. de Schifmatico, & Ordinando ab eo*, & tradit Covar. *in cap. alma 1. part. §. 6. num. 6.* Navarr. *cap. 27. num. 241.* & Palaus *tom. 4. tract. 27. punct. 14. num. 1.* Doctè itaque Villalobos *in Summa, tom. 1. tract. 4. difficult. 13. num. 1.* afferit; Alguoos decretos ay, que parece que prueven, que el Sacramento de la Orden recibido de Obifpo defcomulgado, ò herege, es irrito, y nulo: mas aquellos ciertos hanfe de entender de la Ordenacion ilegitima, como declara *Hugolino*, ò fe han de entender, no de los Ordenes fino, de la honra dellos, ò del Sacerdocio, como dize *Suarez*.

[Margin note, illegible]

RESOL. LXII.

An Confecratio Epifcopi poffit fieri quocumque die feftivo?

Et quare Confecratio Epifcopi præcipuè efficitur in die Dominico? Ex p. 12. tr. 1. Ref. 62.

§. 1. AFfirmativam fententiam tenet Salzadus *in pract.* Bernardus Diaz *cap. 26. §. ad Epifcoporum*, B. P. Bernal. *de Sacram. difp. 49. fect. 3. num. 18.* putat enim quod ordinatio Epifcopi poteft fieri die Dominico vel feftivo quocumque, idem docuit Ifambert. *in 3. part. D. Thom. de Sacram. Ordinis, difp. 1. art. 3. n. 6.*

2. Sed falluntur Viri Docti ita abfolutè loquendo, nam non poteft Epifcopus confecrari in quocumque die feftivo, nifi ex fpeciali Summi Pontificis licentia, ut patet ex praxi communi, & Pontificali Romano, ubi fic habetur *fol. mihi 75.* (Statuta die confecrationis, quæ debet effe Dominica, vel natalitium Apoftolorum, vel etiam feftiva, fi Summus Pontifex hoc fpecialiter indulferit: & tam Confecrator quàm Electus conveniens eft, ut præcedenti die jejunet. Ita ibi, & ideò Pax Jordanus Epifcopus Traguriensis, *tom. 1. lib. 1. tit. 2. num. 6.* fic ait, Confecratio non poteft fieri quacumque die, fed tantum infra notandis, ex quo differt à Confecratione Ecclefiarum, & Altarium, quæ permittitur abfque differentia dierum, dicetur fub proprio tit. In primis fieri poteft die Dominico, *cap. Qui in aliquo, dift. 51.* & ibi Gloff. (*Dominica*) *cap. quod die dift. 75.* quod etfi videatur loqui de fola Dominica Refurrectionis; attamen capitur pro quacumque Dominica, quia præter alia Myfteria, colitur in ea memoria Dominicæ Refurrectionis, & colligitur *ex eodem texto*; & clarius *ex cap. Sabbato de Confecrat. dift. 3.* & notat Auguftinus Barbofa *de offic. all. Epifc. 1. num. 43.* poft Henriq. *in Summ. lib. 9. cap. 15. §. 1. in comm. litt. D.* Et quod hac die fit permiffa Confecratio habetur etiam, in Rubrica Pontificalis de hujufmodi Confecratione, fimiliter in Natalitiis Apoftolorum, ut in eadem Rubrica.

3. In reliquis verò diebus Feftivis non aliter fieri permittitur, quam de fpeciali conceffione Summ. Pontif. juxta eamdem Rubr. & pluries in facto expertus fum. Ita Jordanus, & ante illum Sanchez *in Opuf. tom. 2. lib. 7. c. 1. dub. 15. nu. 11.* & alii penes ipfum.

4. Sed fi aliquis quærat hîc obiter, quare Confecratio Epifcopi præcipuè efficiatur in die Dominico, fic refpondet Stanislaus Socolovius *orat. 4.* Et pronubi quidem noftrarum nuptiarum funt hi; Circumftantiæ autem illæ: Tempus quidem Dominici diei hora tertia, idque vetuftiffimo more. Solam enim majores noftri, *inquit Sanct. Leo*, refurrectionis Dominicæ diem eo honore dignam judicavere; ut Sacerdotes, qui fomantur, hoc die potiffimum confecrentur: nam quidquid eft à Dominico infignius conftitutum; in hujus diei dignitate eft geftum. In hac mundus fumpfit primum exordium: in hac per refurrectionem Chrifti, & mors interitum, & vita accepit initium: In hac Apoftoli à Domino prædicandi omnibus gentibus tubam fumunt, & in ferendum in univerfo mundo Sacramentum regenerationis accipiunt: in hac congregatis in unum difcipulis, Dominus dixit: *Accipite Spiritum Sanctum* quorum remiferitis peccata remittuntur eis: & quorum retinueritis retenta funt: in hac denique promiffus à Domino Spiritus fanctus advenit, & repleti funt omnes Spiritu fancto, & cœperunt loqui variis linguis, prout Spiritus fanctus dabat eloqui illis. Ut cœlefti quadam regula infinuatum, & traditum noverimus, in illa die celebranda nobis effe myftica Sacerdotalium benedictionum in quo collata funt omnia dona gratiarum.) Ita ille.

RESOL. LXIII.

Quare Confecratio Epifcopi non miniftratur die Sabbathi, ut miniftrantur cæteri Ordines? Ex par. 12. tract. 1. Ref. 63.

§. 1. EX hoc aliqui cenferunt Epifcopatum non effe Ordinem, ut fervat Mercer. *de Sacram. q. 40. art. 5.* & alii, fic enim argumentabantur: majores Ordines non conferuntur, nifi in Sabbatis; Epifcopatus tantum in Dominicis, vel ut fupra: Ergo Epifcopatus non eft Ordo major. Sed falluntur, ut fupra probavimus. Dico igitur cum Mercero, ubi fupra. Quod ad jus pofitivum fpectat determinare tempora Ordinationum: convenienter autem Ecclefia affignat dominicam Epifcopatui conferendo, quia eft Ordo fummus. Hinc & Hoftienf. *notat. Campunil. in Diver. jur. Can. Rub. 6. cap. 4. num. 4.* quod aliis Ordines miniftrantur in die Sabbathi, Epifcopatus in die Dominica, quia ficut vigilia fervit fefto, ita facris infignis ferviunt Epifcopo. Nota verò cum Pace Jordano *tom. 1. lib. 5. tit. 1. num. 34.* Quod fi quis confecraretur aliis diebus, quamvis reciperet Characterem, remaneret tamen fufpenfus ab executione, prout regulariter cavetur de aliis ordinibus, *cap. confultationi de temporum ordinat.* Hoftienf. *in fumm. d. tit. de Sacrament.*

[Margin note: Sup. in ref. ... & ...]

noct. §. *à quo num.* 2. Butr. *in cap. unico ejusdem in tit. in part. lectura, n.* 7. & alii. Benè verum est quod in casu isto non fieret de necessitate suppletio, sed satis esset Apostolica dispensatio, ut prædicti testantur.

R E S O L. LXIV.

Quo loco, & hora debeat fieri Episcopi Consecratio?
Difficultas tamen est, an si Papa committat Consecrationem fieri in aliqua Ecclesia, possit fieri in alia? Ex par. 12. tr. 5. Res. 64.

Quoad loc. leg. in Lib. tel. 53.

§. 1. QUoad locum assero Consecrationem faciendam esse in Ecclesia, quæ quidem in Urbe eligitur ad libitum Consecratoris. Extra Urbem verò in propria Ecclesia promoti, vel saltem intra Provinciam, si commodè fieri possint Trident. *sess.* 23. *de reform. dict. cap.* 2. *& Pont. Rub.* sup. dicta. Nota verò locum non esse de essentia consecrationis, quæ non est de essentia aliorum Sacramentorum, neque Ordinum, ut rectè observat Sanchez *Opusc. tom.* 2. *lib.* 7. *cap.* 1. *dub.* 15. *num.* 10. quibus adde Zoesium *in Decret, lib.* 1. *tit.* 11. *num.* 52. ubi sic ait, Consecratio (*si extra Romanam sit Curiam*) celebranda est in ipsa Ecclesia ad quam quia est electus aut saltem in Provincia, si commodè fieri possit. *Trid. dict. cap.* 2. Metropolitani, sive Archiepiscopi Consecratio requirit omnium suffraganeorum præsentiam *cap.* 6. *h. t.* Episcopi ordinandi sunt ab Archiepiscopo; & duobus, aut tribus comprovincialibus per Archiepiscopum requisitis aliorum accedente consensu, *c.* 7. *h. t.* Si in provincia desint ex vicina advocandi, *can. Episcopus, dist.* 23. *& can. fin. dist.* 75. Ita Zoesius. Sed Zerola *in prax. p.* 1. *verb. Consecratio Prælatorum ad* 3. observat, quod hodie tam Archiepiscopi, consecrantur ubicumque eis placuerit.

2. Difficultas tamen est: an si Papa committat consecrationem fieri in aliqua Ecclesia, utrum possit fieri in alia, & affirmativè respondet doctissimus Solorzanus in sua erudita Politica Indiana *lib.* 4. *cap.* 6. sic ait, (Lo que muy en nuestros terminos despues de *Andres de Isernia* y otros, resvelve Mario Muta, conviene à saber que si el Papa mandare al Arzobispo de Palermo, que consagre à tal Prelado en tal Iglesia puede con justa causa consagrarle en otra, y tiene por justa causa qual quiere occasion, ò algun probable impedimiento por el qual no se pueda ir à lugar señalado. Dando por razon que el lugar no est de la sustancia de la consagracion, y que se juzga averse puesto mas por via de demonstracion, que de precision.) Et tandem non deseram hic apponere verba Machadi *tom.* 2. *lib.* 4. *p.* 7. *tract.* 1. *docum.* 1. *n.* 3. ubi sic ait: (Acerca pues de la primiera, se ha de advertir que segun Derecho el Arzobispo se deve consagrar en su propia Iglesia, si no es que la necessidad à costumbre en contrario pidan otra cosa: la qual consagracion se devo hazer con assistencia de tres Obispos suffraganeos suyos, que assistan à ella, ò que por le menos sino pudieren assistir, le embien su consentimiento por escrito y la misma diligencia se deve hazer con el Primado: y no concurriendo todo lo dicho no adquiria el Arzobispo la execution del Orden mas como en España, y todas las Indias, y de mas partes sugestas à nuestro Catolico Rey se presentan todos los Arzobispos, y Obispos, y el Pontifice los confirma; no es necessaria para la Consagracion de los Azobispos la assistencia, ni consentimiento de los Obispos suffraganeos, y del Primado; porque todo esto era necessario quando los Obispos suffraganeos eligian el Arzobispo: y assi en esta conformidad basta, que el Arzobispos le consagre un Obispo Catholico el que el eligiere, como consta de las Bulas, que en esta razon despacha el Pontifice.) Ita ille. Et hæc de loco consecrandi. Quoad horam verò, d. eo quod deberet esse circa horam tertiam, *cap.* 1. *dist.* 75. Gloss. *Dominica in cap. fin. distinct.* 51. Augustinus *ver. Consecratio* 1. §. 3. Azor. *dicto cap.* 30. *quæst.* 3. quoniam illa hora illapsus Spiritus Sanctus super Apostolos, *cap. nocte, de Consecrat. dist.* 1. quorum locum tenere Episcopos dictum fuit suprà, *prælud.* 1. & alibi, & quia Dominus eadem hora Crucifixus est, & Apostoli ordinaverunt Paulum, & Barnabam: ac propter alias rationes de quibus in glossa (tertia) *dictos.* 1. *distinct.* 75. & ita optimum esset observari a Consecratoribus. Sed ut plurimum non advertitur, & propter longitudinem ministerii solet anticipari. Et ita docet Paa Jordanus *tom.* 5. *lib.* 1. *tit.* 2. *num.* 8. & Vide etiam Rodulphum Capers *in tract. de Ecclesia ad cap. oportebat* 79. *art.* 20. *de consecratione Episcop. num.* 4. ubi sic ait: *Fit consecratio inter Missarum solemnia*, capite quod sicut §. super eo, de elect. *quam celebrari statuitur circa horam tertiam*, gloss. in cap. fin. lib. 1. distinct. cap. tempus, & cap. ordinationes, *& ibi Scribentes* 75. distinct. *Quia eadem hora Dominus est Cruci affixus, & Spiritus Sanctus super Apostolos fuit descensus*, de consecrat. distinct. cap. nocte, *tum etiam quia eadem hora constat in Episcopos fuisse consecratos Paulum, & Barnabam.* Ita ille. Cui adde Vallensem *in Paratitla ad decret. lib.* 1. *tit.* 6. §. 8. *nu.* 3.

R E S O L. LXV.

An si quis ex dispensatione Ordinaretur in die Dominica Sacerdos, possit in eadem die consecrare Episcopus? Ex part. 12. tr. 5. Res. 65.

§. 1. NEgativè respondet Campanil. *in divers. Jur. Canon. rubr.* 6. *cap.* 4. *num.* 5. ubi sic asserit: *Qui autem ex dispensatione Papali ad Sacerdotium promoveretur in die Dominica, non utique posset eadem illa die consecrari Episcopus, per* Innocent. in cap. litteras, de tempore ordin. *explosa contraria glossa sententia* in cap. quod à Patribus, versic. Sabbathi, in fine 75. distinct. *Ita ille*, & ante illum Suarez de Consecrat. disp. 31. sect. 1. nu. 4. *& postea* Fragosus tom. 1. lib. 8. disp. 16. §. 1. n. 16. sic asserens: *Porrò promotus ex dispensatione Summi Pontificis ad Presbyteratum in die Dominico nequit eadem die consecrari Episcopus, sic* Innocentius in cap. litteras, *de temporibus Ordinationum rejecta glossa sententia opposita verbo Sabbathi, in fin. capite quod à Patribus* 75. *dist.* Ita Fragosus.

2. Sed contrariam sententiam tenet Castrus Palaus *to.* 4. *tract.* 27. *punct.* 13. *num.* 4. ubi ita asserit (Pro Consecratione Episcopi dies Dominica ex Ecclesiæ consuetudine designata est, uti colligitur ex capite quod, dict. 75. dist. & tradunt omnes. Solùm est dubium; an si die Dominica promotus fuisti in Presbyterum, vel quia Privilegium suscipiendi Ordines extra tempora habuisti, vel quia jejunium Sabbathi antecedentis continuatum est; possis in Episcopum consecrari?) Suarez disp. 31. sect. 1. nu. 41. *existimat id fieri non posse, eo quod duplex Ordine sacro ne quis eodem die insigniri. In id ipsum docuit* Barbos. allegat. 1. in fine. *Sed communis sententia, de qua* Abbas in cap. Litteras, de temporibus ordin. Gloss. verbo Sabbato, in cap. quod a Patribus 75. dist. *contrarium confirmat: quia consecratio Episcopi non reputatur Ordo distinctus à Sacerdotio; sed illius perfectio, & complementum, ac proinde non potest comprehendi sub prohibitione*, cap. Litteras, & cap. Dilectus; de tempor. ordin. *ne eodem die sacri Ordines alicui conferantur.* Ita Palaus, & post illum Leander *de Sacramento. tom.* 2. *tract.* 6. *disp.* 11. *q.* 51.

3. Sed ego negativæ sententiæ adhæreo, quia in tali casu Episcopus in eodem die bis communicaret, & bis consecraret, prima vice in Missa quando ordinaretur Sacerdos, & in Missa quando consecraretur Episcopus. Sed hoc facere esset contra prohibitionem sacrorum Canonum, severe prohibentium in eodem die bis Eucharistiam sumere, vel celebrare. Ergo. In uno tantùm casu hoc esset licitum, si illa dies, esset dies Nativitatis, & tunc ego sentio, quòd non solùm posset in utraque Missa communionem sumere, & cum Episcopo concelebrare, sed etiam dicere aliam Missam, ut infra in peculiari Resolutione probabo, quod valde notandum, tanquam curiosum, & novum.

R E S O L. LXVI.

An quando quis ordinaretur Sacerdos in die Sabbathi, possit consecrari in Episcopum in die Dominica, jejunio continuato? Ex p. 12. tr. 1. Res. 66.

§. 1. REspondeo quod Ordine Sacerdotali die Sabbathi insignitus possit Dominica immediatè sequenti consecrari Episcopus, *gloss.* 1. *in fin. in capite quod à Patribus*, 75. *distinct.* Sylvester *verb. Ordo el* 2. *num.* 6. *vers. Episcopatus autem*, Angelus *verb. Ordo* 6. *num.* 2. *in fin.* Astas. *lib.* 6. *tit.* 4. *versic. & post textus*, Innocent. *in cap. Litteras, versic. Nec valet*, ibidem Hostiens. *num.* 4. *versic. sed non fingitur, de tempore ordinand.* & Henric. *lib.* 10. *cap.* 12. §. 2. *in fin.* Ita Campanil. Quoad jejunium assero, quòd si Ordines sacri debeant die Dominica celebrari, licèt requiratur continuatio jejunii Sabbathi cum die Dominica, ut habetur *cap. quod à Patribus, distinct.* 75. & dicemus infra; non tamen requiritur hoc in consecratione Episcopi die Dominica facienda, sed fas est illa die esse jejunos consecrantem, & consecratum. Ratio, quia Ordines sacri conferendi sunt de jure in die Sabbathi existentibus ordinante, & Ordinandis jejunis: unde quando debent in die Dominica celebrari, ut censeatur quasi diei Sabbathi continuatio, debet continuari omninò jejunium diei

Sab-

Sabbathi in die Dominica: at cum jure statutum sit, ut Episcopi consecratio fiat die Dominica, sat est illa die jejunium servari. Ita Sanchez. Et hæc docet Azor. *in praxi cap.4.num.*10. Campanil. *rubr.6. cap.8. num.*3. Ugolinus *de potestate Episcopi, cap.*5.*num.*4. Sanchez *in opuscul. tom.* 2. *lib.* 7. *cap.* 1. *dub.* 15. *num.* 14. *&* 15. quibus omnibus adde Leandrum *de Sacram.to.*2.*tract.*6.*disp.*11. Marchinum *tract.* 1.*p.*2. *cap.*25. *& part.*7.*cap.*6.*num.*9. cum Laymanno *de Sacram. Ordinis, cap.*8. *num.*5. quidquid in contrarium sentiat Suarez *de censur. disp.*41. *sect.* 1. *num.* 4. his verbis: (Est autem diligenter advertendum, Episcopatum non numerari in his juribus, inter Ordines sacros: & ideò non incurri hanc suspensionem, etiamsi quis die Sabbathi, & Dominica, continuato jejunio, ordinaretur Sacerdos, & consecraretur Episcopus, ut notarunt:) Joannes Andreas *in dicto cap.* Quod à Patribus, & Abbas *in dicto cap. Litteras*. Sic ille. Sed tunc deseras contrariæ sententiæ adhærere, videlicet posse, non continuato Jejunio, si quis in die Sabbathi suscepit Sacerdotium, suscipere die Dominica immediatè Episcopatum.

RESOL. LXVII.

An expediat Eminentissimos Cardinales in Episcopos consecrari? Ex part. 12. tract. 1. Res. 67.

§.1. AD hunc dubium sic respondet Pater Gerunda *de Episcop. tom.*2.*lib.*7.*disp.*15.*cap.*2.*n.*3. (Plerumque non expedit Eminentissimos Cardinales Episcopatibus insigniri, Civitatum præsertim non insignium: ad Principes tamen, ac Metropolitanos è re Christiana, atque Ecclesiæ bonos reor esse illos promoveri. Probatur prima pars conclusionis ex capite bonæ memoriæ superius allegato, in primo de postulat. Ubi cum Cardinalis sanctæ Praxedis in Archiepiscopum Ravennaten. postulatus, ab Innocentio III. meritò denegatus sit. Consideravimus verò (inquit Sanctissimus) quod ejusdem Cardinalis præsentia utilis sit non solùm Romanæ, sed etiam Ecclesiæ generali, tam apud Apostolicam Sedem, quàm apud Ecclesiam Ravennaten. Undè non immeritò præferentes speciali utilitati communi, & minori majorem, prædictum Card. postulationi vestræ, non duximus concedendum. Ubi pondero utilem sanè futurum fuisse Cardin. illum Ecclesiæ Ravennati; magis utile Ecclesiæ Catholicæ per assistentiam Papæ ad universales Reipublicæ Christianæ causas. Deindè perpendo, si utilitati Ecclesiæ Ravennati meritò præfertur major universalis Ecclesiæ; quantò potiori, nomine privatæ cujuscumque Cardinalis utilitati præferenda est ea, quæ ex illius speratur præsentia Romæ? quippè qui talis sapientiæ, consilii, prudentiæ, ac virtutis meritò à nobis supponitur esse, qualis ad tantum optatur, ac per sacros Canones destinatur munus. Huc etiam spectat Decretum Tridentinum *sess.*24.*cap.* 1. sic asserens, Cardinales Sanctissimus Dominus Pontifex ex omnibus Christianitatis nationibus quantum commodè fieri poterit, prout idoneos reperierit assumet, ut nimirum omnibus totius Orbis præsit Ecclesiis, quibus ex officio consulere tenentur. Quamobrem omni conatu, animique affectu orandus est Deus, ut semper Cardinales, ea, qua par est eminentia doctrinæ, prudentiæ ac virtutis eligantur: & ne tales electi defectu redituum Ecclesiasticorum à tanto munere, universali quidem Ecclesiæ in primis utili, ad peculiares Ecclesias abducantur, minusque utiliter, & maximo cum Reipublicæ Christianæ detrimento alligentur.

2. Sed ut verum fatear, hanc Gerundæ opinionem videntur Pontifices non approbare: nam hodie in civitatibus non ita magnis præsunt pro Episcopis Eminentissimi Cardinales scientia, & experientia insignes.

RESOL. LXVIII.

An Archiepiscopus ante pallium receptum possit delegare aliis Episcopis, ut consecrent Episcopum sibi suffraganeum?

Et docetur, quod Capitulum, Sede vacante, committere potest alteri Episcopo, ut Clericum propriæ Ecclesiæ, vel Diœcesis Sacris initiandum Ordinibus conferet.

Et notatur, quod non potest Archiepiscopus vel Patriarcha ante pallii receptionem portare ante se Crucem, nec potest se nominare Archiepiscopum, vel Patriarcham.

Deinde advertitur, quod potest sine pallio in aliena Diœcesi de licentia Episcopi illius Diœcesis Ordines conferre.

Et aliud curiosum dubium affertur, videlicet, quidam est Confirmatus, & Consecratus Archiepiscopus, petit à Papa pallium, quando ne incipiant tres menses absentia, quum potest facere, &c. Ex p.15. tr.1. Res.68.

§.1. NEgant aliqui. Primò, quia ille videtur facere, cujus nomine fit, *cap. mulieres, de sent. excomm. cap. qui per alium, de regulis juris in* 6. Secundò, quia *cap. quoniam, dist.*100. dicitur differri consecrationem Episcoporum, & quòd Archiepiscopus non petit pallium: ac si posset delegare aliis, non differretur.

2. At dicendum posse, dum non est in mora petendi pallium, scilicet modò petat intra tres menses, intra quos tenetur, petere, & sic directè *cap. quoniam*, intelligitur quando est in mora petendi pallium: Regula autem juris citata, quando alter qui facit, per se non potest facere: at Episcopi quibus delegatur consecratio, habent per se consecrandi potestatem, & tantùm eis delegatur jurisdictio. Probatur, quia tantùm prohibetur exercere ea, quæ sunt Ordinis, & cogere Concilium, ut patet ex dictis: at hæc delegatio est actus jurisdictionis: ergo. Secundò, quia *cap. suffraganeis, de elect.* expressè dicitur, quod Archiepiscopus confirmatus, licèt non receperit pallium, potest facere consecrari suum Suffraganeum.

3. Nec valet, quod quidam dixerunt, hanc non fuisse decretalem, sed quandam provisionem fundatam super quadam æquitate, non Papæ, sed cujusdam Joannis Galensis; sed hoc, inquit Panormitanus *dicto cap. suffraganeis, n.* 1. non potest modò dici, postquam hæc decretalis fuit posita in tertia, quarta, & quinta compilatione, quia hæ fuerunt Papæ, & Papa mandat juxta has decretales providendum esse in judicio, & extra, & maximè hodie, quando in novis Decretalibus Gregorii XIII. est posita, sic tenent Panormitanus *dicto cap. Suffraganeis, num.* 1. & *ibi* Innocentius, & Gloss. ibi, *vers. Pallium*, & ibi communis teste Panormitano. Idem Gloss. 1. *de translat. Prælat. & cap. quoniam, dist.* 100. Turrecrem. *cap. Episcopo, num.* 6. *dist.* 100. Et post omnes Sanchez *in Opuscul. tom.*2. *lib.*7. *cap.* 1. *dub.* 16. *num.* 13. *&* 14.

4. Sed non deseram hìc adnotare, ex Neotericis præter Sanchez hanc sententiam docere Boer. *tom.*2. *cap.*29. *q.*7. & novissime Patrem Andream Gerund, *tom.* 2. *lib.* 7. *disp.* 8. *cap. unic. nu.* 5. ubi latè probat posse Archiepiscopum nondum suscepto pallio, ea quæ sunt Ordinis alii committere Præsuli, quod etiam concedit Episcopo electo, & confirmato, & acriter invehitur adversus contrarium opinantes. Primò, quia Præsul electus, & confirmatus, non autem consecratus alteri consecrato Præsuli munera committens Ordinis propriam tantùm exercet Jurisdictionem, proprios nempè subditos alteri Episcopo quoad illa munera submittendo, circa quos alter Antistes sua potestate in consecratione habita, utatur, & propè notat Abbas *cit. num.*3.

5. Confirmatur, quia, Sede vacante, Capitulum committere potest alteri Episcopo, ut Clericum propriæ Ecclesiæ, vel Diœcesis sacris initiandum Ordinibus consecret; *ex cap. cùm nullus, de tempore Ordinandorum in* 6. servata tamen forma præscripta à Tridentino *sess.* 8. *cap.* 10. *de reformat.* cum omnibus exploratum sit Capitulo facultatem non esse illum eundem Clericum ordinandi, quippè quod Episcopo defuncto in his, quæ sunt Jurisdictionis tantùm succedit *ex cap. cùm olim, de major. & obedient.* Sic pariter potest Capitulum Sede vacante, alium invitare Præsulem ad exercenda Pontificalia per *cap. Pontifices* 74. *qu.* 1. & ex allato textu deducit Compostellanus, posse Metropolitana Sede vacante, ejus Capitulum demandare consecrationem suffraganeo, cum hic sit actus solius Jurisdictionis. Et hæc Gerunda.

6. Dicendum est igitur cum Abbate *in cap. Suffraganeis, de elect. numero* 6. *in cap. cùm ex illo, de translat. Episcop. numero* 10. Posse ea committere; unde quamvis non possit Clericos suos ad sacros Ordines promovere, potest tamen alteri Episcopo committere, ut eis sacros Ordines conferat. Similiter tametsi Archiepiscopus nondum consecratus suum suffraganeum Episcopum consecrare non possit: potest tamen aliis Episcopis facultatem concedere; ut eum consecrent, ut colligitur *ex cap. Suffraganeis, de elect.* Pari ratione nequit Chrisma conficere, pueros baptizare, absolutos confirmare; templa, vasa, & Altaria consecrare; & tamen potest Episcopo consecrato facultatem dare, ut hæc in sua Diœcesi faciat; nam ipse non dat aliis Episcopis cum hæc committit potestatem Ordinis; quam revera non habet, sed solùm tribuit facultatem, ut alii Episcopi in iis, qui sunt ipsius potestati subjecti ea, quæ sunt Ordinis, exequantur; ac idcirò solùm aliis Episcopis Clericos, vel Laicos, vel Ecclesias suas subjicit.

7. Nec obstat *cap. pro sua regul. jur. in 6.* Quod nostro nomine non licet, nec alieno licebit, & qui per alium facit, per se ipsum facere videtur *in cap. qui per alium, de reg. jur. in 6. & cap. mulieres, de sentent. excommunicat.* Respondeo hæc in præsenti locum non habere: quia cum Episcopus electus, & confirmatus, qui nondum est consecratus, committit Episcopo consecrato, ut suæ ditionis hominibus ordines conferat, nequaquam illi dat potestatem Ordinis, ac proinde alius Episcopus ad Ordines non promovet Clericos potestate Ordinis accepta ab Episcopo, qui consecratus non est, sed ea quam ipse per suam consecrationem adeptus est, solùm igitur habet liberam facultatem consecrandi Clericos alienos, quos antea sacrare jure non poterat. Nam pari ratione Collegium Canonicorum suo viduatum Antistite, potest alteri Episcopo committere, ut Clericos consecret, *cap. cum nullus, de temp. ordinand. in 6.* & tamen certi juris est, non posse Collegium Clericos ordinare, solùm enim gerit vices Episcopi in quibusdam, quæ sunt Jurisdictionis. Gloss. & Doctores, *in cap. cùm olim, de major. & obedient. & in cap. 1. eodem titulo in 6.* potest idem Collegium Sede Episcopali vacua, alieno Episcopo facultatem dare, qua in Diœcesi munera quædam Pontificia obeat, *cap. Pontifices 8. q. 1.*

8. Notandum est verò hìc obiter, quod non potest Archiepiscopus, vel Patriarcha ante pallii receptionem portare ante se Crucem, quia est insigne dignitatis Archiepiscopalis, vel Patriarchalis, quam non plenè habet, nec nomen, ut mox dicemus. Sic Pontificale Romanum supra Turrecrmat. *c. Episcopus dist. 100. n. 7.* Nec potest se nominare Archiepiscopum, vel Patriarcham; nec habet plenitudinem Pontificalis officii, *c. nisi, de auctoritat. & usu Pallii,* & in Concilio Lateranense sub Innocentio III. *cap. 5.* Undè non potest exercere Pontificalia, & ordinare Clericos, conficere Chrisma, Episcopos consecrare, dedicare Basilicas, convocare ad Concilium, ut expressè habetur *cap. quod sicut, de elect.* & in Pontificali suprà.

9. Nota quod, ut refert Innocentius *c. sicut, de elect. n. 13.* aliqui dicunt, quod potest sine pallio in aliena Diœcesi de licentia Episcopi illius Diœcesis Ordines conferre: sed oppositum tenet ibi Innocentius, & meritò, quia textus generaliter loquuntur. Et tandem ponam hìc pulchrum dubium resolutum à Sanchez *ubi suprà, num. 15.* ubi sic ait: Concilium Tridentinum *sessione 23. cap. 1. de reformat.* præcipit Episcopis, ne à sua Diœcesi absint ultra tres menses, sine causa justa, *&c.* Quidam est confirmatus, & consecratus Archiepiscopus petit a Papa pallium, quandone incipiant hi tres menses absentiæ, quam potest facere? Credo quod a die receptionis pallii, quando non est in mora petendi instanter ipsum. Probatur, quia (ut dixi dub. præced.) tres menses, intra quos Episcopus tenetur consecrari, procedunt a die confirmationis, quia antea non poterat consecrari. Ergo eadem ratione hi tres menses debent incipere a die receptionis pallii, quia ante receptionem pallii commodè nequit ad Ecclesiam suam venire: tum quia non potest antea Archiepiscopus nuncupari, ne gestare ante se Crucem, nec ordinare, nec confirmare, quod est magni sui officii pars: tum quia ignorat quem Prælatum Summus Pontifex destinabit, qui det illi pallium, & non sine magnis expensis, & laboribus tot itinera fierent. Ita Sanchez.

RESOL. LXIX.

An si Episcopus Consecrator prius adhiberet unctionem Chrismaticam, & postea traditionem libri, Consecratio Episcopalis esset valida, vel saltem illicita?

Idem est de inversione in aliis Ordinibus sacris.

Et an saltem in tali inversione Episcopus peccet mortaliter? Ex p. 12. tr. 1. Res. 69.

§. 1. **Q**Uoad primum, difficultas procedit in sententia Isamberti, & aliorum asserentium, unctionem Chrismaticam esse de substantia Consecrationis, & hoc non obstante, puto in tali casu Consecrationem Episcopalem esse validam. Probatur a fortiori, nam si Sacerdos in Missa prius consecraret Sanguinem, & postea Corpus Christi, peccaret quidem mortaliter, sed consecratio esset valida, ut rectè observat, & docet Suarez *in 3. par. tom. 3. disp. 85. sect. 2.* Aversa *de sacrific. quæst. 15. sect. 26.* & post illos Pater Quartus *in Rubr. Missalis, 9. Proœm. sess. 5. punct. 6.* quod idem dico de Episcopo in ordinatione Subdiaconi tradente prius Calicem, & Patenam, & postea librum, & sic in ordinatione Diaconi. Et hanc doctrinam pulchrè confirmat Pater Amicus in Cursu Theologico *tom. 7. disp. 2. sect. 4. num. 51.* ubi sic ait: (Quod autem possit prior potestas conferri sine posteriori, patet tum in Presbyteratu in quo potestas conficiendi Corpus, & Sanguinem Christi conferri potest non collata potestate absolvendi à peccatis: tum etiam in Diaconatu; eademque ratio est de Subdiaconatu: potest enim tum Diacono conferri potestas ministrandi in Altari non collata potestate legendi Evangelia, quàm Subdiacono potestas tractandi sacra Vasa non collata potestate legendi Epistolas. Quin addo in Diaconatu, & Subdiaconatu conferri posse posteriorem potestatem non collata priori. Colligo ex præcitato *cap. Presbyter,* in quo Pontifex præcipit ut si in Ordinatione Diaconi omissa sit manus impositio non debeat totus Ordo iterari, sed solùm statuto tempore cautè supplendum quod per errorem omissum fuit. Supponit igitur Pontifex validè collatam fuisse posteriorem potestatem legendi Evangelia absque priori, quæ datur per impositionem manus Episcopi: alioqui non sat fuisset supplere solam manus impositionem, sed etiam reiterare Evangeliorum traditionem, si hæc validè conferri non potuisset, non collata priori. Hæc tamen doctrina non verificatur de Presbyteratu, cujus licet prior potestas conferri possit sine posteriori, ut ex eodem *cap. Presbyter constat,* non tamen contra conferri potest posterior absque priori. Cujus ratio est, quoniam potestas supra Corpus mysticum Christi supponit potestatem suprà verùm Corpus ejusdem.) Hucusque Amicus confirmans superiùs à nobis dicta.

Sup. hoc [illegible]

2. Sed difficultas est, an in tali inversione Episcopus consecrans peccet mortaliter, & videtur, secluso scandalo, & contemptu, peccare tantùm venialiter. Probatur quia in tali inversione non variatur substantia consecrationis Episcopalis, sed tantùm modus. Ergo non adest, nisi culpa venialis, sicut qui recitaret parvas horas ante matutinum non peccaret, nisi venialiter; nam in tali variatione tollitur tantùm modus, & non substantia præcepti, ut etiam accideret in Jejunio, si quis manè sumeret collationem serotinam, & postea in nocte cœnaret. Adde quod dicti ritus in Consecratione Episcopi non videntur habere connexionem inter se, nec Ordinationem, ac relationem unius ad alterum, & sat ego dicerem de Episcopo ordinante Subdiaconum, & Diaconum, si adhiberet inversionem in porrigendis instrumentis. Verùm quia pro firmanda hac sententia nullum habeo Authorem, & ego nolo esse primus ad illam docendam, ideò tu Lector cogita; & quidem me nimis urgent in contrarium verba Castr. Pal. *tom. 4. tract. 18. punct. 4. num. 11.* ubi sic ait: (At si mutatio valorem Sacramenti non impedit, alicui videri posset non esse grave, sed solùm leve peccatum ea mutatione uti, quia est accidentalis mutatio. Sed omninò tenendum est per se, & seclusa necessitate mortale peccatum esse, quia est saltem contra præceptum Ecclesiæ in Christi institutione fundatum, Ecclesia namque præscribens modum in administratione Sacramentorum illum servandum præcipit, alias in re ita gravi, qualis est modus administrandi Sacramenta, nihil firmum esset, si fideles obligati non essent unicum, uniformem modum servare.) Ita Palaus; ideò, ut dixi, tu cogita.

RESOL. LXX.

An relinquere aliquem ritum in Consecratione Episcoporum, sit tantum peccatum veniale ratione parvitatis materiæ?

Et quid, si absque Mithra Episcopus ministraret Sacramentum Confirmationis? Ex p. 12. tr. 1. Res. 70.

§. 1. **P**Ax Iordanus *tom. 1. lib. 5. tit. 2. num. 2.* observat ex Abbate Burtio, & aliis sacros Ritus Consecrationis Episcopalis alios esse substantiales, quorum omissio irritam reddat consecrationem, neque suppleri possunt, sed ex integro repetendi sunt; alii solemnes dicuntur, qui non invalidant ordinationem, sed suppleri omninò debent aut per Papam dispensari. Nonnulli verò sunt dubii, an sint substantiales, necne, & tunc fit consecrationis iteratio. Cæteri honesti reputantur leves, quorum omissio, nec reiterationem, nec supplementum requirit, quamvis tutius sit supplere. Ita Jordanus. His suppositis credo non dari parvitatem materiæ in sequentibus: ut v.g. Primò in impositione Codicis Evangeliorum super cervicem, & scapulas ordinandi, & in ipsa libri traditione dicendo, *Accipe Evangelium,* &c. Secundò in impositione manuum trium Episcoporum super caput Ordinandi, dicendo, *Accipe Spiritum sanctum,* &c. Tertiò in numero trium Episcoporum. Quartò in unctione chrismatica manuum, & capitis. In his enim, & similibus omissione, quidquid sit de validitate consecrationis, puto semper adesse peccatum mortale.

2. Diffi-

2. Difficultas est de quarto genere Rituum, de quibus Jordanus, ubi supra *num.* 52. sic ait: (In Episcopi verò consecratione inter levia, & honesta censebuntur traditio baculi Pastoralis, Anuli, Mithræ, Chirothecarum, Osculi pacis, Intronizatio, & solemnis per Ecclesiam benedictio, & his similia, quæ omitti quidem non debent, se omissa non irritant, nec de honestate repeti debent secundùm prædicta) Ita ille; sed ut verum fatear, quoad traditionem Anuli, & Baculi Pastoralis habeo aliquam difficultatem, nam Nicolaus Isambertus *in 3. parte tom. 3. de Sacramento Ordinis, disp. 3. art. 4.* putat traditionem Anuli, & Baculi esse materiam substantialem consecrationis: ergo in omissione istorum instrumentorum non potest dari parvitas materiæ.

3. Addo, quòd per traditionem Annuli significatur conjugium spirituale initum inter Episcopum, & Ecclesiam, & ideò non excusatur de peccato mortali ejus omissio.

4. Parvitatem materiæ constituentis tantùm peccatum veniale, reducendam forsitan esse ad omissionem unius interrogationis Episcopo faciendæ, vel omissionem Chirothecarum, vel Sandalium, vel Pluvialis; pertinent enim ad ornamenta, sed non omnia simul, & collectivè omitti debent, & secluso scandalo, ac contemptu.

Alibi in to. 1. tr. 2. Res. 9. & sequenter in ejus. Nam respon. deo de lege com[illegible]

5. Si autem idem dicendum est de Mithra, nego; & ideò alibi probavi Episcopum ministrantem Sacramentum Confirmationis absque Mithra peccare mortaliter, & idem posteà, me tamen non citato, docuit Pasqualigus *in quæst. Canon. cent. 1. quæst. 41. num. 6.* ubi sic ait: (An autem peccet mortaliter, si non adhibeat unum solum ex insignibus Episcopalibus, adhibitis tamen cæteris. Respondeo, si omitteret Mithram, peccare mortaliter, quia hæc sola est illa, quæ tanquam proprium insigne Episcopale adhibetur in exercitio ministrandi Sacramentum; secùs autem existimo de cæteris, quia omissio unius tantùm non tolleret substantiam apparatus exterioris Episcopalis, adhuc enim ratione cæterorum insignium appareret ille minister, qui revera est.) Ita ille.

RESOL. LXXI.

Quam scientiam Episcopus ante Consecrationem habere teneatur?

Et deducitur Examinatores promoventes Episcopum indoctum, &c. lethaliter peccare.

Et quæritur, an eligendus sit ad Episcopatum Theologus, an Canonista? Ex p. 12. tr. 1. Res. 72.

§. 1. RResondet ad hoc dubium Petrus Marchant. in tribunali Sacramentali *tom. 3. tr. 7. tit. 2. q. 2. solut. 2.* ubi sic ait: Episcopus, antequàm consecretur, tenetur sub pœna peccati mortalis moraliter scire omnia, quæ in Scriptura, & Legibus, ac Canonibus Ecclesiæ continentur ad sui officii executionem necessariò. Talia sunt mandata Dei, & Ecclesiæ primaria decreta, & præcepta, articuli omnes ad fidem pertinentes, eorumque principia, & fundamenta materiæ, & formę Sacramentorum, ac ritus ea administrandi, & alia hujusmodi, sine quibus munia Episcopi verè exerceri nequeunt.

2. Ratio clara est: Quia aliàs se, & sibi commissos exponit periculo gravium peccatorum, & abusuum, sive etiam negligentiæ, & omissionis eorum, ad quæ tam ipse, quàm oves ipsi commissæ tenentur.

3. Dixi (moraliter) ut excludam scientiam Physicam, & numeralem, quia ea tempore omnia dici, & exprimi possunt: Talis enim scientia sæpissimè etiam in doctissimo viro impossibilis est: sufficit igitur, & requiritur in Episcopo prædictorum scientia moralis: moralem autem voco; Quando sciuntur illa in suis principiis, & fundamentis, ita ut addito modico studio, & diligentia cæteri sciri, & penetrari possunt, utique inquisitione, consultatione, & deliberatione adhibita. Et hoc est, quod inquiri mandatur in septima Synodo supra allegata. Si in promptu habeat legem, scrutabiliter legem habere censetur, qui principia, & primas conclusiones legis habet, itaut modico studio, inquisitione, & diligentia occurrentibus difficultatibus sibi, & aliis satisfacere possit: Excedit autem transitivam scientiam, quæ est eorum, qui audiverunt quidem, & in genere perceperunt, sed ita transitoriè, ut principia principales conclusiones animo fortiter non inhæreant, itaut per se ea scrutari non possunt: Hi enim verè ignari, & inscientes dici debent.

4. Et hoc sensu intelligendum est, quòd aliqui ex Græco verbo pro Doct. pronunt διδακτικόν, idest docibilem: Docibilis enim ille est, qui ex primis principiis facilè alia infert, vel modico studio cætera penetrant. Undè Cyprianus ad Pompejum *Epist. 74.* Docibilis (*inquit*) ille est, qui est ad discendi patientiam lenis. Oportet enim Episcopum non tantùm docere, sed etiam discere. Quia ille meliùs docet, qui quotidiè crescit, & proficit discendo meliora, & S. Ambr. *lib. de Officiis cap. 5.* de seipso, qui in civilibus fuerat occupatus: nec Theologicis ita potuerat imbui: Discendum (inquit) mihi simul, & docendum est, quoniam non vacavi ante discere: Et quantumlibet quisque profecerit, nemo est, qui doceri non egeat, dum vivit.

5. Ex quibus infero: Episcopum in consecratione sua debere duo saltem habere: Primum, Principia, & fundamenta doctrinæ, & scientiæ eorum, quæ in Episcopo ad Officii sui executionem requiruntur tam in Sacra Scriptura, & Theologica Doctrina, quàm in Canonibus. Secundum, diligentiam, sedulitatem, promptamque voluntatem se in illis firmandi, & proficiendi studio, inquisitione, Consultationibus. Qui aliter suscipit Episcopatum, peccat mortaliter, & si non conetur se in dictis scienter perficere, in periculo continuo peccati mortalis versatur.

Dices: per alios, quos adhibet in Consilium ignorantiam supplere potest.

6. Respondeo primò: Episcopi officium esse personale, & Pastorem posse ipsum, quantùm impedimento urgente non præpeditur, debere gregem pascere. Undè est illud *1. Petri 5.* Pascite, qui in vobis est Gregem Domini. *Et illud Act. 20.* Attendite vobis, & universo gregi, in quo vos Spiritus Sanctus posuit Episcopos, regere Ecclesiam Dei: Ubi notanda sunt verba *vobis, & vos,* quæ planè personalia sunt, & alienos, & mercenarios excludunt.

7. Respondeo secundò: Consiliorum munus esse Consultationibus suum judicium, & scientiæ, ac consultationis causam, depromere: Idcircò sanctum est Consilia exponere, sed Episcoporum est resolvere, inter consilia discernere, & ex consiliis, quod satiùs videtur eligere: si verò Episcopus sit imperitus, & scientiæ fundamenta non habeat; quomodo inter bona, & mala, inter utilia, & utiliora discernere poterit, aut resolvere.

8. Addo, inter Consiliarios frequenter adhiberi, qui vel Chusi, vel Achitopel partes sequuntur, & alii interdum, qui cum Consiliariis Roboam, vel inclinationes educationis sequuntur, vel ob juventutem minùs experti sunt, etsi fortè multa legerint, nullius unquam praxim sunt adepti, aut qui ventum sequentes, placere volunt magisquàm veritatem edicere: Ab his quomodo se tutari poterit imperitus Episcopus? Hucusque Marchant.

9. Nec deseram etiam hic afferre verba Patris Gerund. *de Episc. tom. 1. lib. 3. disput. 2. cap. 1. num.* 24. Ita asserentis, (Fit tertiò, Episcopum in sua ordinatione rogatum, an utrumque sacrum sciat Testamentum: asserentemque cum re vera ignoret, nec æquivalenter sufficienti saltem ad suum munus præditus sit scientia, lethaliter peccare, ut probè Riccard. *quodlib. 3. q. 23.* Azor. *instit. moral. p. 2. lib. 3. c. 28. quæst. 9.* Sylvest. *Episcop. num. 5.* & alii. Ratio est, quia perniciosè mentitur, & in grave damnum animarum curam suscipit. Addo, quia proximè se exponit periculo sacrilegiorum, injustitiæ, aliorumque peccatorum, quibus scatet mala Præsulatus administratio. Quod si necessaria ad suum munus non ignoret, ut sunt, Authore Riccardo, mandata Dei, mysteria fidei, virtutes, vitia, juramenta: addiderim Censuras, Statuta Ecclesiastica magis usu frequentia, onus, ac rationem visitandi Ecclesias suæ Diœcesis, Ecclesiasticos distribuendi redditus, conferendi beneficia, immunitati Ecclesiasticæ servandæ, ac defendendæ, ac si quæ sint aliæ prudentis judicio ad Episcopale munus pro mediocritate scitu necessaria: tametsi præstantissima cæterarum, & harum, quas memoravi, non præstet doctrina; neque ea expressè teneat quæ utroque præterea cõtinentur Testamento, non peccabit mortaliter, etiamsi affirmativè in examine responderit; quia consuetudo, quæ est optima legum interpres, *cap. cùm dilectus de consuet.* sic prædictam interpretantur quæstionem Episcopo factam ex suprà citatis Authoribus.) Hæc omnia Gerunda, qui postea optimè notat hanc Episcopi ignorantiam. Undè etiam ea quæ dicta sunt, confirmantur per P. Fragosum *de Regim. Republica Christiana, tom. 2. lib. 8. disp. 18. §. 1. num.* 10. Undè ex his deducitur Examinatores promoventes Episcopum indoctum, ac sufficienti destitutum doctrina approbantes lethaliter peccare, quod à fortiori deduco, tum ex doctrina communi de Examinatoribus ad examen constitutis, periculumque scientiæ, quod beneficiatis in eundum est; ac docetur à Petro de Ledesma *in summ. part. 2. tract. 7. cap. 1. concl. 7. diffic.* 13. Rota Romana apud Farinac. *decis.* 672. Barbosa *de offic. & potest. Episc. part. 3. allegat. 60. num. 93. & aliis*; tum quia ipsi causa sunt moralis damnorum spiritualium, quæ ex indocti Episcopi administratione promanant.

manant. Hæc omnia idem Gerunda, quæ explicare volui ad deterrendos Aulicos, & curiales ne Episcopatum ambiant, nescio enim an ipsi possunt in conscientia asserere, se scire ea, quæ superius Authores citati statuunt se esse obligatos scire; ipsi tamen videant. Sed an eligendus sit ad Episcopatum Theologus, an Canonista eruditè novissimè tractavit Georgius Gobar Societatis Jesu, vir doctus, & ingeniosus, ac mihi arctissimis amicitiæ vinculis colligatus, in suis Vindiciis Theologicis, *sect. 16. nu. 416. cum sequent.* in quibus defendit Theologos, & inter ipsos omnium minimum à stilo FERREO cujusdam Authoris, qui contra Dianam, ac modernos scripserat, Theologos non debere in suis operibus tractare materias legales, & Canonicas, O lepidum caput?

RESOL. LXXLII.

An possit Episcopus Ecclesiis præfici?

Et negatur, quod dispensatio habita à Papa in pluralitate Ecclesiarum, absque justa causa neque valida est, neque licita?

Et an sit illicita multiplicatio beneficiorum in eadem persona, &c.

Et an sit illicita facultas testandi concessa sine causa? Ea p. 12. tr. 1. Res. 72.

§. 1. HAnc quæstionem doctè, ut sæpè solet, pertractat P. Andreas Gerunda *de Episcopo, tom. 2. lib. 8. disput. 12. c. 2. per tot.* ubi firmat ex se: unus Episcopus ad duas præfici, & consecrari Ecclesias nequit, sive in titulum, sive in Commendam, sic per communem sententiam Authores passim. Probatur *ex cap. 2. Concil. Lateran.* sub Alexandro IV. relato *in cap. multa de præbendis, & dignit.* Secundò per Extravagantem *execrabilis*, quæ tametsi de pluralitate loquatur beneficiorum præsertim dignitatum, & Curam habentium animarum, potiori quidem jure competit Episcopatibus, quibus maximopere illa quadrant, & dum non sunt proprii in singulis Ecclesiis Rectores, privantur multis commodis, injuriis variis expositæ, &c. Et quod amariùs est dolendum, animarum cura negligitur. Tertiò ex Trident. *sess. 7. c. 2. de reform.* nemo quamcumque dignitatem, &c. plures Metropolitanas, seu Cathedrales Ecclesias in titulum, seu commendam, aut alio quovis modo contra Sacrorum Canonum instituta recipere, aut simul retinere præsumat. Insuper probatur ratione petita à matrimonio spirituali, quod subire diximus Episcopatum *disput.* 10. Argumentum autem à matrimonio carnali ad spirituale, & usui esse in Jure, & roboris non parum habere sæpè scripsimus *ex c. inter corporalia, & finali de translatione, c. quoniam frequenter, §. porrò, ut lite non contestata*, aliisque juribus eruditè allatis ab Everard. *de locis, loc. 77. à matrim. carnali, ad spirituale*; nemini licet duas simul habere uxores matrimonio Carnali devinctas ut communis, & Catholica fert doctrina, ergo neque in matrimonio spirituali id licere dicendum est. Confirmantur superius dicta à necessitate residentiæ, quæ summa est, neque præter quam ex urgentissimis causis maximè per Trident. indicatis dispensari poterit, & rarò.

2. His tamen non obstantibus potest Papa ex causa urgenti dispensare in pluralitate Ecclesiarum Cathedralium. Deducitur hæc assertio à fortiori ex nostro supposito primò, Authoribus ibidem citatis, atque ex assertione prima, idque etiam præstitisse Papam colligitur *ex c. Relato adjunctis text. in cap. illud* 21. *quæst.* 1. ubi expressa Pontificia habetur de duabus Ecclesiis dispensatio. Notandum tamen, quod dispensatio habita à Papa in pluralitate Ecclesiarum absque justa causa, neque valida est neque licita, sic deduco ex D. Thoma *quodlibet. citat. 9. artic.* 15. Sylvest. *benefic. 4. in princ. & quæst.* 2. Angel. *ibid. numer.* 35. Armilla *num.* 42. Tabiena *benef. 2. num.* 28. Antonin. 3. *part. tit.* 15. *cap.* 1. §. 8. & 10. Gabriel *in 4. dist. 15. quæst. 8. art. 3. dub.* 2. Gadavensi *quodlib. 2. quæst.* 27. Navar. *capit. quando, & in summ. cap. 22. n.* 75. Panorm. *cap. de multa de præbendis, nu.* 20. Joan. Andr. *ibid.* Turrecremat. *cap. 1. dist. 89. num.* 14. 15. & 16. Cajet. & alii, quos citat, & sequitur Sanchez *lib. 2. Conciliorum, part. 2, dub. 6. num. 13. & alii.* Ratio est quia, pluralitas horum præsertim beneficiorum absque causa honestante, juris est naturalis divini, in quo non potest validè Papa dispensare.

3. Sed quam sit illicita multiplicatio Beneficiorum in eadem persona, cognoscat Lector ex amicissimo, & nunquam satis laudato Patre Theophylo Raynaudo in sua eruditissima elucubratione *de bonis Ecclesiæ malis, sive captis, sive dispensatis, lib. 2. sect. 2. cap. 7. per totum*: ubi doctè, ut semper solet, firmat multiplicationem beneficiorum quorumcumque in eadem persona, ultra quam necesse sit ad honestam ejus sustentationem per se loquendo, graviter illicitam esse: tametsi per accidens in talibus quibusdam eventibus honestari potest. Vide etiam nostrum Patrem Thomam Pellicionum Quinquagena Illustri quæstionum *quæst.* 50. *cap. 1. numer. 1. 2. 3. & 4.* sententiam Patris Raynaudi latè, & solidè confirmantem, sed non deseram hic apponere verba Joannis à Cochier. *in Vindiciis libertatis Ecclesiasticæ, part. 2. cap. 9. num.* 7. sic asserentis: At ego abusum hunc acceptum fero ambitioni, & cupiditati multorum, qui seipsos in Deum decipientes, ut loquitur Sacr. Concilium Tridentinum, *sess. 24. cap.* 17. plura simul beneficia retinere non erubescunt cum certissimo Animarum suarum periculo, *cap. qui in tantum de præbend.* Nam cùm plerosque mediocris sortis, licèt interdum perhonestæ, ut vocationi suæ morem gerant initiari sacris appetant, titulo patrimonii sit, ut Sacerdotii carentes huic vitæ generi non respondente patrimonio concedenter vivere, & divinis vacare ad utilitatem animarum nequeant. Quod si singulæ Ecclesiæ, sive singula Sacerdotia singulis conferrentur, arceretur à multis egestas, cùm via possunt plura beneficia ad unum pervenire, ut scribit Rebuff. *in praxi, tit. de dispensat. num.* 30. sine paupertate plurimorum: Accidit quod beneficiorum fundatores fraudentur sua intentione, qui voluerunt Ecclesias providere suis mysteriis debitis, quod pluralitate tollitur. Vincent. Filliuc. *tract. moral. quæst. tract. 41. cap. 7. num.* 3. Denique litterarum studia neglecta jacent; ut cumque enim spes honorum debilitatur, scilicet, & quod meritorum ratio non habetur, & quod avida ditiorum avaritia impedimento est, ne inhospes promoveatur. Cardin. Bellarm. *in Admonit. ad Card. Theanensem nepotem suum controv.* 5.

4. Quæ aliquæ causæ moverunt Sanctos Patres novissimi Conc. Trid. *d. cap.* 17. ut statuerent unum tantùm beneficium Ecclesiasticum singulis conferri, quod est conforme Juri divino: nam ut habetur Isajæ 5. *Væ qui conjungitis domum ad domum, & agrum agro copulatis usque ad terminum loci nunquid habitabitis vos soli in medio terræ?* Væ reverà talibus: quatenus sunt genere quodam, dum aliis alimenta subtrahunt homicidæ, ut abdomini solum insaturabili luxui, aut vanæ gloriæ gratificentur; & tamen non saturantur pluralitate beneficiorum, inquit Rebuffus de loco, & dum alter esurit hic aufert alimenta aliis quos necare videtur *l. necare, ff. de liber. agnos.*

5. Neque obtendant isti, Papæ dispensationem. Nam licet in foro fori, id est exteriori tuti sint, non erunt tamen in foro poli, id est conscientiæ, nisi causa dispensationis sit necessaria; quæ sententia est Sancti Thom. *quodlibet. 9. art.* 15. & Divi Bernard. dicentis, qui non unus, sed plures est in beneficiis; non unus, sed plures erit in suppliciis, hæc autem causa debet esse in utilitatem Ecclesiæ, vel ob ipsius Ecclesiæ necessitatem, quando causa non est in bonum Ecclesiæ, non est bona dispensatio: non est homo securus coram Deo? inquit Card. Toletus *lib. 5. Instruct. Sacerd. cap.* 81. *cap. non est*, ibi Gloss. verb. *adimplere.* Cardin. Bellarm. *in d. Admonit. ad Episcopum, Theanensem nepotem suum, contr.* 5. & in Conciliis datis Clementi VIII. Pont. Maximo, qui extant in libro vitæ ejusdem Card. Bellar. *cap.* 5. ubi exponit Pontifici, Polygamiam spiritualem esse Juri Canonico, & naturæ contrariam, tantumdem quoque antè eum scripsit Rebuff. *in prax. tit. de dispensat. num.* 55. Dum dicit Papam etiam non esse tutum in conscientia, qui sine causa dispensat; quia Papa ad ædificationem positus est, non ad destructionem, *capitulo sunt quidem 25. qu.* 1. Meminerint deniquè isti beneficiorum sacci sententiæ DD. Parisiensium, (inter quos verisimile est, teste *Card. Bellarm. d. controv.* 5. fuisse S. Thomam, & S. Bonav.) qui omnes anno 1270. propter hoc congregati unanimiter censuerunt duo beneficia haberi non posse, quibus, cùm duo tantùm contradicerent; ex iis unus Cancellarius, scilicet Parisiensis, paulò post mortuus tertiò ab obitu die Gulielmo Episcopo Parisiensi visus est, eique dixit se apud inferos æternis suppliciis damnatum, quorum quod senserit pluralitatem beneficiorum; unum sufficit Juri naturali non improbari. Hucusque Cochier, qui citat Azorium, sed aliqui superiùs dicta aliquantulum mitigant, quos videre poteris apud Filliucium *tom. 3. tractat. 41. cap. 7. per totum*, & Vallensem *de Benefic. lib. 3. num. 7. per totum*; Vide etiam novissimè Theologum Parisiensem Ludovicum Bair. de examine Pœnitentium, *q. 15. num.* 12.

6. Nota etiam Pellicionum, ubi suprà docuisse hanc doctrinam procedere etiam quoad facultatem testandi, sic enim ait: Conclusio, quam hucusque firmavimus, extendenda est etiam ad facultatem testandi de fructibus beneficii, nempè, ut non possit concedi sine causa absque peccato.

esto. Quod non placet Covar. *cap. cùm in Officiis, de test. num.* 7. ex eo quia prohibitio testandi est de jure positivo. Sed id asseritur ab *Abb. in repetit. cap. cum esses, num.* 38. *de testam. Barbos. dict. cap. in Officiis, Philipp. Franc. cap. 1. eodem tit. in 7. aliis:* & sequitur ex dictis, licet enim sit de jure positivo prohibitio testandi, est tamen consona juri naturali, & muneri pastorali; Ecclesia enim aurum non ob aliud vult, nisi ut pauperes alat, *cap. aurum 46. distinct.* ergo injuriam patitur, si aurum, quod sibi debetur ad prophanos usus impendatur: Unde idem *Barbos. in tract. de praestand. Card. p.* 1. *q.* 4. dixit licentiam concessam de fructibus beneficiorum testandi, de dispositione ad pios usus non ad prophanos esse intelligendam quod probat etiam *Molin. de just. & jur. disp.* Et si quis diceret licentiam testandi de beneficii fructibus ad pios tantùm usus esse legitimam etiam absque causa, verum diceret, nam eo casu, Ecclesia non fraudatur, Summus Pontifex videtur quasi transtulisse in dispensantem per testamentum, voluntatem suam, illa bona in pios usus applicandi. Per quam doctrinam possunt conciliari Abbas, & Covarruvias.

7. Verum supradicta in dubio locum non habent; cùm semper praesumendum sit Summum Pontificem cum causa dispensasse, licèt illam non expresserit, & illi in hac parte credendum non dubito, cùm nemini rationem reddere teneatur, & dispensatio in omni casu semper valebit. Hucusque Pellicionus.

RESOL. LXXIII.

An possint consecrari duo Episcopi pro una, eademque civitate? Ex p. 12. tract. 1. Res. 73.

§. 1. QUod est quaerere, an Romani Pontificis concessu in eadem Civitate duo Episcopi authoritate, & potestate pares institui possint? Respondet Panormitanus *in cap. Quoniam de Offic. Ordinarii n.* 4. Glossam secutus *in cap. non autem 7. quaest.* 1. id justa de causa fieri posse; quod illi colligunt ex eo quod Valerius Hipponensis Antistes, ut constat ex Sancto Augustino *Epist.* 110. sibi Sanctum Augustinum Episcopum asciuit. Certè jure communi canonico duo Episcopi aequè pares ejusdem civitatis esse non possunt, quamvis unus possit esse alterius Vicarius, vel Auditor multis de causis, ut ait Abb. *in cap. 1. de Parochis*. At quia Romani Pontificis potestas, est Juris Canonici authoritate superior; potest in eadem civitate duos Episcopos constituere, nec enim hoc cum jure aliquo divino, vel naturali pugnat: possunt enim duo in eandem civitatem habere jurisdictionem aequè communem: sicut etiam Titius, & Cajus ejusdem rei, vel servi possunt habere aequè commune dominium. Objicies *ex c. inter corporalia de translat. Episcop.* inter Praesulem, & Ecclesiam contrahitur conjugium, at unius sponsae duo sponsi, & viri esse non possunt? Respondeo in hac parte non esse idem juris de conjugio corporali, quod de spirituali: quia jure divino naturali uxor non est, nisi unius viri, & sponsi, at jus divinum, vel naturale non praecipit, ut una civitas, vel Ecclesia uni tantùm sit Antistiti subjecta.

2. Deindè objicies, totius Ecclesiae Catholicae nequit esse nisi unus Summus Pastor. Ergo similiter unius tantùm Civitatis unus Episcopus; alioqui enim erunt ejusdem civitatis duo capita, quod est monstrum. Respond. esse juris divini, ut Ecclesiae Catholicae universae non praesit, nisi unus Summus Christi Vicarius Petri successor, ac proindè humana potestate, ut loco citato docet Glossa fieri non potest, ut Ecclesiae Catholicae sint duo Summi Pastores: Christus enim unum esse voluit; non duos, cùm dixit: *Et super hanc Petram aedificabo Ecclesiam meam*. & alibi: *Fiet unum Ovile, & unus Pastor*. Item natura in corporibus unum tantùm caput constituit, atque praefecit; & ideo naturaliter ejusdem corporis duo capita esse non possunt: at verò nec jus divinum, nec naturale prohibent duos esse ejusdem civitatis Antistites Romani Pont. potestati subjectos. Sicut etiam quia jus divinum, vel naturale non vetat duos esse in Ecclesia Catholicos Imperatores, qui sint ipsius insolidum Defensores, Custodes, & Patroni, Romani Pontificis authoritate fieri potest, ut duo in Ecclesia Imperatores potestate pares creentur, unus, qui toti Orienti, alter, qui Occidenti praesit; ut Glossa, Archidiaconus Panormitanus locis supra citatis tradiderunt. Et haec omnia docuit Azorius *tom. 2. lib. 3. cap. 29. quaest.* 13. quem postea sequutus est Geruoda *tom. 2. lib. 8. disp. 12. cap. 5. num.* 3. & alii.

3. Dico itaque, quòd communiter duo Episcopi nunquam ad unam, eandemque Ecclesiam praefici possunt. Est communis, & Catholica sententia. Probatur tum perpetua in Ecclesia traditione ab Apostolis ducta, tum *ex cap. quoniam de Offic. Judicis ordinarii*, ibi; (Prohibemus autem omninò, ne una, eademque Civitas, sive Dioecesis diversos Pontifices habeat, tanquam unum corpus diversa Capita quasi monstrum:) Ad quam doctrinam dilucidandam multos textus refert Gloss. verb. *Monstrum*. Insuper probatur 7. q. 1. quod autem ex nonnullis Conciliis ibi citatis. Praeterea id patet ex Gregorio Magno Regesti *lib. 9. Epist.* 41. ad Anatorium, & August. *Epist.* 148. ad Valerium, relata *distinct.* 40. Ante omnia peto, ubi secundum locum in Ecclesia Hipponensi, apertis fatetur verbis, se habere. (Vis mihi facta est meritò peccatorum meorum: nam quid aliud existimarem nescio, ut secundus locus gubernaculorum mihi traderetur, qui remum tenere non noveram, adde Gloss. verb. gubernaculorum.) Nec obstat dicere, Venetos habere Patriarcham simul, & Episcopum, ergo &c. Fecere mentionem hujus objectionis Abbas. *& in cap. quoniam de Officio Ordinarii, & in cap. si Episcopus de Parochiis*, & Glos. *in illis dist. 80. verb. singulos*, asserente illum non esse Patriarcham Venetum, sed Grandensem. Verùm, his non obstantibus, non nego cum Azorio, & aliis ex urgentissima causa posse Pontifices dispensare, ac duos praeficere uni Ecclesiae authoritate, & potestate pares; Patis est, quia unitas Pastoris singularum Ecclesiarum juris est Canonici, in quo, ut saepe diximus, ex legitima causa Summus Pontifex dispensare potest, ut enim divisio Ecclesiarum, & Paraecisrum juris est Canonici, ita talis divisio, ut uni Praesuli una sit Ecclesia addita. Caeterùm cùm è traditione Apostolica continuo usu firmata hanc in Ecclesia Dei unitatem semper esse servatam diximus, & cùm maximè ad singularum Ecclesiarum unitatem, & Monarchicum regimen unitas Antistitum summoperè faciat, meritò assertum volumus, non absque urgentissima causa id fieri debere, cùm agatur de re proximè accedente ad praescriptionem juris naturalis divini. Quamobrem etsi ut superiori assertione indicavimus: Augustinus Valerii Episcopi penè Vicarius fuisset, quod secundùm ab illo in locum tenere fassus sit, ut cùm Episcopi jura videretur exercere, vivente Valerio modo jam dicto, fertur dixisse, si scivissem Ecclesiae prohibitionem, nunquam hanc ipsam administrationem Ecclesiae acceptavissem, sic Abb. *in cap. quoniam de Offic. Ordinar.* refert.

RESOL. LXXIV.

Quam potestatem accipiat Episcopus in Consecratione?

Et an verè Episcopus confirmatus ante Consecrationem, & Sacerdotium possit concedere peccatorum condonationes, quas Indulgentias vocamus?

Et difficultas est, an talis Episcopus confirmatus possit de jure communi exequi ea, quae superiùs dicta sunt, antequam possessionem de Episcopatu acceperit? Ex part. 15. tractat. 1. Resol. 74.

§. 1. LOngum esset de illa tractare, sed me breviter expediam cum docto Patre Aversa, nunc meritò tertia vice Generali suae Religionis, is itaque sic asserit tractatu *de Sacram. Ordin. quaest. 2. sect.* 11. (Demùm ad Episcopum praecipuè etiam spectat regere, & gubernare populum, & Clerum sibi commissum, & subjectum, ipseque est verus Superior, & Praelatus, habens potestatem, & jurisdictionem in alios tanquam verè sibi subjectos. Quare habet authoritatem praecipiendi, & obligandi, atque transgressores plectendi, & puniendi: in rebus, inquam, spiritualibus, & ad salutem animae ordinatis. Sub quo genere continetur potestas ferendi censuras excommunicandi, interdicendi, & suspendendi, ac subindè ab iisdem censuris absolvendi: quae quidem est potestas ligandi, & solvendi in foro externo. Habet potestatem concedendi etiam Indulgentias ad certos dies, habet authoritatem in causis matrimonialibus, & aliis Ecclesiasticis judicandi, ac decidendi. Constituit Parochos, & dat eis jurisdictionem administrandi ea Sacramenta, quae à Sacerdotibus apta sunt conferri. Constituit Confessarios delegatos, dans eis Jurisdictionem absolvendi à peccatis, & approbans Regulares ad idem ministerium, ad quod nempè in Sacerdotibus non sufficiebat sola potestas Ordinis, etiam loquendo quoad validitatem. Hinc potest sibi reservare certos casus non concedens Confessariis delegatis, & auferens quoque Parochis facultatem ab iis absolvendi absque sua nova licentia speciali. Hanc Regiminis potestatem, hanc Jurisdictionem in externo foro, potest Praelatus exercere, etiamsi non sit ordinatus Episcopus.) Et haec omnia Aversa. Quae quidem ante illum observaverat Barth. Ugolinus *de potest. Episcop. cap. 2. §. 2. num. 2. cum seq.* & Mainard. *in disput. de Jur. Episc. cap.* 5. per totum.

[illegible marginal note]

2. Sed

2. Sed notandum est hic quod Episcopus electus, & confirmatus, sed non adhuc consecratus licet, ut supra diximus, facere non possit, quæ potest Episcopus consecratus, de jure tamen communi potest exercere ea, quæ sunt Jurisdictionis, non quæ Ordinis. Unde potest excommunicare, suspendere, interdicere, visitare, corrigere, punire, Synodum convocare, Beneficia conferre, Ecclesias minores conjungere, & annectere, dividere, voti & jurisjurandi vinculum solvere, constitutiones ponere, causas audire, & cognoscere, quorumdam peccatorum absolutiones sibi reservaro. Nam *ex cap. Transmissam*, &c. Nosti, &c. Qualiter *cap. nihil est de elect. & cap. inter corporalia de translat.* apertè colligitur Episcopum canonicè confirmatum potestatem Jurisdictionis, non Ordinis nancisci, quod, ut ait Panormitanus *inc. inter Corporalia de translat.* locum habet in Episcopo electo, & confirmato; quamvis Sacerdos nondum sit, nihil enim impedit quominus in eo qui Presbyter non est, sit Episcopalis Jurisdictionis potestas.

3. An verò Episcopus confirmatus ante consecrationem, & sacerdotium possit concedere peccatorum condonationes, quas indulgentias vocamus? Respondeo cum Sancto Thoma *in 4. dist. 20. qu. 3. art. 3. & qu. 4. art. 2.* quem etiam Panormitanus *in cap. suffragan. n. 3. de elect.* & Calderin. *in cap. accedentibus, de excess. Prælat.* sequuntur posse, quoniam hæc potestas non est Ordinis, sed Jurisdictionis nam per hujusmodi condonationes peccatorum non confertur Sacramentum, sed ex Ecclesiæ thesauro, qui Christi Domini; & Sanctorum meritis constat, bona impartiuntur nobis, quibus pœnæ peccatorum remittuntur.

4. Verùm difficultas est, an talis Episcopus confirmatus possit de jure communi exequi ea, quæ superiùs dicta sunt, antequam possessionem de Episcopatu acceperit? Hanc quæstionem tractavit Panormitanus *in cap. Transmissam de elect. num. 3.* ubi refert duas sententias: Innocent. enim Hostiens. & Joan. Andr. quos ipse Abbas citat, affirmat, eo quod *in cap. Nosti, &c. qualiter, cap. Nihil est, & cap. Transmissam de elect.* Jura post electionem, & confirmationem nihil aliud in Episcopo requirunt ad plenam administrandi potestatem, ergo non est necesse, ut Episcopus possessionem nactus sit, nisi alicubi fuerit consuetudine receptum, ne Episcopus administret, quæ sunt Jurisdictionis, donec fuerit possessionem assecutus.

5. Cæterum Archidiaconus, Dynus, & Petrus Ancharanus, quos etiam ibidem refert Abbas, negant posse Episcopum exequi, quæ sunt Jurisdictionis, nisi possessionem consecutum. Quicquid dicat Abbas loco citato illud prius probabilius videtur. Nam jure communi antiquo, de quo Innocentius, Hostiensis, & Joannes Andreas loquuntur, non requirebatur possessio; satis enim erat electio, & Confirmatio, ut illi tradiderunt, nisi ubi aliud usu receptum erat, at verò jure novo, quod habetur in Extravaganti, Injunctæ de elect. inter Extravagantes communes opus est, ut Episcopus si velit ea, quæ sunt Jurisdictionis exercere, obtineat litteras Apostolicas, sine quibus nec admitti, & recipi tanquam Episcopus, nec possessionem Ecclesiæ sibi collatæ consequi potest: nam in ea constitutione sic habetur: (Præsenti perpetuò valitura constitutione sancimus, ut qui apud Apostolicam sedem promoventur, aut confirmationis, consecrationis, vel benedictionis munus recipiunt, ad commissas eis Ecclesias absque Apostolicæ Sedis litteris hujusmodi eorum promotionem, consecrationem, seu benedictionem, continentibus, accedere, vel bonorum Ecclesiasticorum administrationem accipere non præsumant, nullique eos absque dicta litterarum ostensione recipiant, aut eis pareant, vel intendant.) Hæc in ea constitutione, quæ pœnam deinde constituit in Episcopos quidem, ut ab ingressu, & inane quicquid fecerint, nec aliquid sibi ex proventibus acquirant: in Canonicos verò, & Clericos qui ipsos sine hujusmodi litteris admiserint, vel ipsis paruerint, ut tandiu sint à beneficiorum suorum perceptione suspensi, donec Apostolicæ Sedis gratiam meruerint obtinere. Panormitanus *in cap. qualiter de elect.* meminit hujus Extravagantis, dicens: Nullum Episcopum antequam habeat litteras Apostolicas jure posse administrare, aut recipi ab Ecclesia tanquam Prælatum, alioqui recipientes, aut receptus incurrunt in pœnas prædictæ Extravagantis. Et hæc omnia, & plura alia latè probat, & discutit Pater Gerunda *de Episcop. tom. 2. lib. 2. disp. 4. 5. & 6.* cum aliis plenè.

RESOL. LXXV.

Potestas, quam Episcopus in sua Consecratione accipit, an possit à Summo Pontifice auferri?

Et à quonam Episcopi habeant potestatem jurisdictionis? Ex p. 12. tr. 1. Ref. 75.

§. 1. **A**D hoc quæsitum sic respondet Martinus Becanus *de Sacram. cap. 56. quæst. 8. num. 3.* per duas Conclusiones. (Prima sicut in Jurisdictione interiore, sic etiam in hac exteriore duo sunt. Primò potestas regendi, & gubernandi Ecclesiam. Secundò applicatio materiæ. Potestas regendi dupliciter conferri potest. Primò à Summo Pontifice, quo pacto confertur Episcopo electo, & confirmato, nondum tamen consecrato. Secundò à Deo, quo pacto confertur in consecratione. Applicatio materiæ tam semper confertur ab ipso Pontifice, vel Ecclesia, nisi quòd Pontifex facta electione immediatè eam accipiat à Christo.

2. Secunda Conclusio. Quando potestas illa confertur à Pontifice, ante consecrationem auferri, & mutari potest: quando autem confertur à Deo in consecratione, non potest auferri, licet usus ejus possit impediri per substractionem materiæ. Ita Becanus, sed ego magis clarè assero, quod Episcopo jure divino ex vi Sacramenti multæ potestates conferuntur, quæ ab illis non sunt ullà superiori ratione amovibiles, & à Charactere indelebili procedunt: Tales sunt, quæ subjiciuntur in definitione: Nimirum; Potestas conferendi ordines, Sacerdotes consecrandi, Confirmationis Sacramentum administrandi, quæ ita ex vi ordinationis Episcopo quantumvis degradato, excommunicato, suspenso jure divino competunt, ut si ab illo conferantur, validè, & efficaciter conferantur, etsi ratione prohibitionis, vel impedimenti Canonici illicitè.

3. Et quamvis nonnulli ex Historiis antiquis referant, Abbates, & simplices Sacerdotes Pontificum concessione Subdiaconos, & Diaconos consecrasse, & Sacramentum Confirmationis cum Chrismate ab Episcopo confecto ex delegatione summorum Pontificum administrasse (de quibus non est modo meum longas disputationes texere.) In hoc tamen potestas Episcopo ex vi suæ ordinationis concessa ab illa saltem distinguitur: quod potestas illa delegata (supposito quod etiam ex Institutione Christi delegari potuerit) fuerit semper revocabilis, sive per cessationem, sive per suspensionem, aut quamvis prohibitionem, itaut stante revocatione effectum nullum habuerit, Potestas autem Episcopo in sua ordinatione collata, ita jure divino ex vi Characteris eis competat, ut nulla humana potestate tolli, aut immutari possit. Unde stat quod ex vi characteris, & Ordinationis suæ indelebiliter Episcopus ordines omnes conferat, & Baptizatos confirmet validè. Et ita docet Marchant. *in Tribun. Sacram. tom. 3. tract. 7. tit. 1. quæst. 2. concl. 1.*

4. Verùm pro resolutione dubii, etiam discutiendum videtur, à quonam Episcopi habeant potestatem jurisdictionis. Et quidem prima opinio est, Episcopos eam habere immediatè à Pontifice: Ita Cajet. *tom. 1. Opusc. tract. 1.* Hervæus *in lib. de potestate Papæ*, Gabr. *lect. 3. in Canonem Missæ*, Bellarmin. *lib. 4. de Pontific. cap. 22.* Probatur primò ex figura veteris Testamenti, quia *num. 2.* Deus jussit, ut Septuaginta Seniores acciperent de spiritu Moysis, & juvarent illum in regendo Populo. Quo Deus significare voluit in Moyse residere totam authoritatem, & alios, si quam habeant, à Moyse habere. At Pontifex in Ecclesia tenet eum locum, quem tenuit Moyses in populo Judæorum. Secundò, quia Regimen Ecclesiasticum est Monarchicum. Ergo omnis authoritas est in uno, & ab hoc in alios derivatur. Tertiò quia Cyprian. *in lib. de unit. Ecclesiæ*, comparat Sedem Pontificiam Capiti, Radici Fonti, & Soli, At in omni corpore virtus membrorum derivatur à capite, & in omni arbore virtus ramorum oritur ex radice, & in omnibus rivis aqua fluit ex fonte, & omnium radiorum lux est à Sole. Ergo omnis Jurisdictio Ecclesiastica est à Pontifice. Quartò quia si Deus immediatè conferret Episcopis Jurisdictionem, omnes haberent illam æqualem; quod falsum est. Quintò Pontifex non posset illam auferre, aut mutare, quod tamen sæpè facit, ut patet ex Divo Bernardo *Epistol. 131. ad Mediolanenses*, non ita absolutè, sed dependenter à Pontifice. Secunda opinio est, Episcopos suam Jurisdictionem immediatè habere à Deo, ita Francisc. Victoria *in Relatione 2. de potest. Ecclesiæ, q. 2.* Alphonsus à Castro *lib. 2. de justa hæreticorum punitione, cap. 24.* Petrus Soto *lect. 5. de Confessione*, Domin. Soto *lib. 1. de just. quæst. 1. art. 4.* Et Joan. Major. *in 4. dist. 17. q. 7.*

Pro-

5. Probatur primò, ex illo *Actor. 20. verf. 28. In quo Vos Spiritus fanctus pofuit Epifcopos regere Ecclefiam Dei*. Ephef. 1. *verf. 11. Ipfe dedit quofdam Apoftolos, alios autem Paftores, & Doctores*. Secundò ex Patribus Dionyf. Hierarch. Ecclefiæ, *c. 6.* dicit Epifcoporum Hierarchism immediatè terminari in Chriftum, ficut inferiores Ordines Presbyterorum, & Diaconorum terminantur in Epifc. Cypr. *lib. 3. Epift. 9. ad Rogat.* dicit Epifcopos à Chrifto fieri, à quo Apoftoli creati funt, Bernard. *lib. 3. de confideratione ad Eugenium* dicit: *Erras, fi, ut fummam ita & folam inftitutam à Deo æftimas veftram Apoftolicam poteftatem.* Tertiò ratione, quia Epifcopi fuccedunt Apoftolis. Sed Apoftoli acceperunt fuam jurifdictionem immediatè à Chrifto. Ergo, &c. Quartò, fi Epifcopi à Pontifice haberent Jurifdictionem, jam mortuo Pontifice expiraret illa Jurifdictio, quod tamen falfum eft. Quintò & meliùs ad Ordinem Epifcopatus exercendum neceffaria eft jurifdictio. Ergo Deus qui confert Ordinem, confert etiam Jurifdictionem. Confirmatur ex formula qua creantur Epifcopi, & eft hæc: (Providemus Ecclefiæ tali de tali perfona, & præficimus eum in Patrem, & Paftorem, ac Epifcopum ejufdem Ecclefiæ, committentes ei adminiftrationem in temporalibus, & fpiritualibus. In nomine Patris, & Filii, & Spiritus fancti Amen.) Et hæ funt diverfæ opiniones contra præfentem difficultatem.

6. Quid ego fentiam dicam breviter: Secunda opinio eft probabilis, quam tuetur etiam Ertius *in 4. fentent. dift. 24. §. 15.* Vafquez *difcept. 240. can. 4. a. 45.* & alii. Verùm ego primæ fententiæ tanquam probabiliori adhæreo, per ea, quæ tradit. Suar. *de poteft. Jurifdictionis in foro pœnitentiæ, tom. 4.* junctis iis, quæ idem tradit *tom. 5. de poteft. ferendi Cenfuras*, & ex iis, quæ tradit *lib. 4. de legibus, lib. 4. a. 5.* ubi fusè oftendit, poteftatem legislativam effe in Epifcopis jure humano, quod idem infinuat etiam Palud. *dift. 24. q. 6. art. 1.*

7. Dico igitur Epifcopum jure humano habere Jurifdictionem, & eo folo Jure quoad Jurifdictionem effe fuperiorem Sacerdote.

8. Probatur. Conftat enim poffe dari Epifcopum confecratum, qui nullam habeat Iurifdictionem: nam minus probatur, quod dicunt alii habere Jurifdictionem activam, feu quidquid requiritur ex parte principii, fed non habere materiam applicatam, fed applicationem fieri per Ecclefiam.

9. Confirmatur primò Pontifex, ut refert Bellarmin. *in cap. citat. in fin.* creans Epifcopos utitur bis verbis: *Providemus Ecclefiæ tali, de tali perfona, &c. committentes ei adminiftrationem in temporalibus, & fpiritualibus*: quibus verbis non folùm materia videtur applicari, fed etiam videtur dari ipfa Jurifdictio activa, cùm id fonet adminiftratio, non minus quoad fpiritualia, quàm quoad temporalia. Conceffio autem adminiftrationis in temporalibus dicit conceffionem veræ facultatis, & poteftatis moralis agendi.

10. Confirmatur fecundò, Pontifex dicitur fubtrahere Epifcopis Jurifdictionem, reftringere, ampliare; hæc autem propriè defignant non applicationem, vel fubtractionem materiæ, fed ipfius moralis facultatis.

11. Advertendum eft tamen, quod licèt Epifcopi non videantur immediatè jure divino habere Jurifdictionem, Pontifex tamen eo jure obligetur eos in partem follicitudinis adfcifcere: nam conftituto per Chriftum gradu Epifcopali, fimul videtur præceptum Summo Pontifici, ut per fe folùm non regat Ecclefiam, folos Sacerdotes ordinando, fed etiam ordinet Epifcopos, eifque Jurifdictionem aliquam concedat convenienter illorum gradui, itaut gradus Epifcopalis juxta fuam exigentiam illam poftulet, eamque majorem quam communiter deceat concedi Sacerdotibus.

12. Per ordinationem ergo Epifcopalem aliquis conftituitur in Ecclefia in gradu Paftoris id eft, qui convenienter fuo ordini poffit pafcere, & cui Pontifex debeat Jurifdictionem fuo gradui convenientem concedere ob bonum Ecclefiæ; propter quod tamen dici non debet Epifcopum habere Jurifdictionem immediatè Jure Divino, cùm aliud fit Summum Pontificem jure divino debere concedere Epifcopo aliquam Jurifdictionem, & convenienter ejus gradui majorem, quam fimplici Sacerdoti, aliud verò eandem Jurifdictionem immediatè Jure Divino Epifcopo competere. Et hæc omnia docet Joannes Præpofitus *in 3. part. de Sacrament. Ordin. q. unic. dub. 7. a. 48. cum feq.*

RESOL. LXXVI.

An Confecratio Epifcopalis fit major Ordinatione Sacerdotali?
Ex p. 12. tr. 2. Ref. 76.

§. 1. NEgant Hæretici, ut olim Aerius tefte Epiphanio *tract. 75.* & Auguft. *lib. de Hærefibus, tit. 6. cap. 53.* Aerius enim cùm effet Presbyter, doleretque, quòd non poffet ordinari Epifcopus, cœpit docere Epifcopum non effe majorem Presbytero, ut refert S. Auguftin. *loc. cit.* Idem poftea docuit Joan. Viclefius tefte Valdenfi *lib. 2. de doctr. fidei, art. 3. cap. 60.* Et noftro tempore Calvinus *lib. 4. inft. 4. cap. 4. §. 2.* ubi dicit folum jure humano majorem effe Epifcopum, & proindè fe habere inter Presbyteros, ficut Conful fe habet inter Senatores. Idem fentit Chemnitius *in exam. feff. 23.* Trid. & Erafm. *in priorem ad Timoth. cap. 4.* & noviffimè impius Calvinifta, Claudius Salmatius de poteftate Papæ.

2. Dico igitur poft Tridentinum dubitari non poffe, quin Epifcopatus jure divino fit major fimplici Sacerdotio. Nam Trident. *feff. 23. can. 6.* fic ait: (Si quis dixerit in Ecclefia Catholica non effe Hierarchiam divina ordinatione inftitutam, quæ conftat ex Epifcopis, Presbyteris, & Miniftris, anathema fit. Et can. 7. *immediatè poft*; fi quis dixerit Epifcopos non effe Presbyteris fuperiores (divina fcilicet ordinatione Hierarchica, de qua fuperiori canone) vel non habere poteftatem confirmandi: vel eam, quam habent, illis effe cum Presbyteris communem, &c. anathema fit.) Idemque fusiùs docet cap. 4. ubi ordinationem Epifcoporum diftinguit ab ordinatione fimplicium Sacerdotum: afferitque Epifcopos ad Ordinem Hierarchicum divinitus inftitutum præcipuè pertinere, & in locum Apoftolorum fucceffiffe, & pofitos effe à Spiritu fancto regere Ecclefiam Dei, atque Presbyteris effe fuperiores.

3. Eamdemque diftinctionem inter Epifcopum, & fimplicem Sacerdotem tradunt Clemens Rom. *in can. Apoft. 1.* & S. Ignatius *in Epift. ad Philadelphios*, Dionyfius *cap. 5. Ecclefiaftica Hierarchia*, Anaclet. *Epift. 8. cap. 1.* ubi fic ait: (Sacerdotum Ordo bipartitus eft) in Epifcopos, & Presbyteros (& ficut Dominus illum conftituit à nullo debet perturbari, & infra) Epifcopi Domini, & Apoftolorum Presbyteri quoque feptuaginta difcipulorum locum tenenet.) Quod iifdem ferè verbis dicunt Damafus Papa *Epift. 5.* Hieronym. *Epift. 54. ad Marcellam de erroribus Montani*; & Auguftinus *in Pfalm. 44.* circa illa verba. *Pro patribus tuis nati funt tibi filii*: Item Epifcopos tenere in Ecclefia Chrifti eumdem locum, quem in Synagoga tenebat Ordo fummorum Sacerdotum, nempè Aaronis, & fucceflorum; Presbyteros verò tenere eumdem, quem tunc tenebant filii Aaronis vivente patre, ideft, minores Sacerdotes: ac demum Diaconos tenere locum Levitarum, docent SS. Patres Hieronym. *Epift. 85. ad Evagrium in fine*, Leo *Epift. 88. ad Epifcopos Germaniæ, & Galliæ*, & Concil. Hifpalenfe 11. *can. 7.* Atque tres illi Ordines erant alii aliis fuperiores in Synagoga ipfo jure divino, & diftincti confecratione, officiis, veftibus ex divina inftitutione, ut patet *cap. 18. & 40.* Exod. *cap. 8.* Levit. & *cap. 20. & 34.* Numer. Ergo fimiliter diftinguuntur in Ecclefia Epifcopi, Presbyteri, & Diaconi, juxta mentem illorum Patrum: atque ita ex Chrifti ipfius ordinatione Epifcopi funt fuperiores Presbyteris, ut Presbyteri Diaconis.

4. Ex his omnibus concludo primò, quòd Epifcopus jure Divino major eft Presbytero, quantum ad poteftatem Ordinis. Ratio eft, quia Epifcopus poteft ordinare Sacerdotes, quod Presbyter facere non poteft. Ita enim docet Damaf. *in Epift. Epiphan, hæref. 75.* Chryfoftomus, Theophylactus, & Oecumenius *in 1. ad Timoth. cap. 3. & 4.* Leo Papa *Epift. 8.* & D. Hieronymus *in Epift. 85. ad Evagrium*, ubi fic ait: *Quid facit Epifcopus excepta ordinatione, quod Presbyter non faciat?*

5. Confirmatur experientia, quia nullus unquam Sacerdos, aut Diaconus ordinatus eft, nifi ab Epifcopo. Quod autem hic fit juris divini; patet, quia ordinatio à Presbytero facta habetur irrita fecundùm Damafum *loco cit.* & Gregorium III. *in Epift. ad Bonifacium*. At non effet irrita, fi Presbyter jure divino haberet poteftatem ordinandi.

6. Non obftat argumentum deductum ex D. Paulo ad Philippenf. cap. 1. *Paulus, & Timotheus, fervi Jefu Chrifti omnibus fanctis, qui funt Philippis cum Epifcopis, & Diaconis*. Hic per Epifcopos debent intelligi Presbyteri, quia fi intelligerentur Epifcopi, quales nunc funt, fequeretur fuiffe in una civitate plures Epifcopos, quod eft abfurdum.

7. Refpondeo cum D. Thoma *in 2. 2. quæft. 184. art. 6. ad 1.*

Illa

illa duo nomina, *Episcopus, & Presbyter*, tempore Apostolorum fuisse communia omnibus Sacerdotibus tam majoribus, quos nunc Episcopos vocamus, quàm minoribus, quos Presbyteros appellamus, licèt res ipsæ, & potestates distinctæ essent. Itaque S. Paulus nomine Episcoporum complexus est omnes Sacerdotes.

8. Eadem solutio adhiberi potest ad alia quædam testimonia, ubi nunc Episcopi pro Presbyteris nunc Presbyteri pro Episcopis nominantur, ut v.g. 1.ad Titum t. n. 5. *Hujus gratia reliqui te Cretæ, ut constituas per civitates Presbyteros*. Et paulò post explicans, quales debeat constituere Presbyteros, ita subdit: *Oportet Episcopum sine crimine esse*. Unde patet illum promiscuè usurpare duo illa nomina, *Episcopus, & Presbyter*.

Secundò, non obstat authoritatem D.Hieronymi *in Epist. ad Titum, cap.*1.

9. Ad hunc locum Hieronymi, Medina *lib.*1.*de Sacrum hominum continentia, cap.*5. asserit, Hieronymum, Anselmum, Sedulium, & alios Patres fuisse planè in errore Aerii, Ecclesiam tamen in illis non damnasse eum errorem, sed tolerasse, eo quòd essent aliàs Catholici, damnasse autem eundem errorem in Aerio, quia ipse multis aliis punctis erat hæreticus. Sed contra, quia hoc est injuriam facere antiquis Patribus, & toti Ecclesiæ, quasi illa unum, eundemque errorem damnaret in uno, & toleraret in aliis.

10. Respondet igitur ad dictum objectum ex verbis D. Hieronymi, S.Thomas *in* 2.2.*quæst.*184.*art.*6.*ad* 1.Ant. Delphin. *lib.*2.*de Ecclesia*; sed mihi magis placet responsio Becani *de Sacram.cap.* 28.*q.*2. Hieronymum sensisse, quòd Episcopus licet jure divino sit major Presbytero quoad potestatem Ordinis, non tamen sit major quoad potestatem jurisdictionis. Et hoc valdè est conforme verbis S. Hieronymi. Et hanc sententiam tenet; & magis explicat Martinon. *de Sacram.tom.*1.*disp.*66.*sect.*3.*num.*37.ubi sic ait:(Nunc breviter dico Hieronymum loqui de differentia inter Episcopum, & Presbyterum, non quoad Ordinem, quæ superiorem esse Episcopum manifestè uni abhi tradit, ut supra ostendimus num.32.& 33. sed quoad jurisdictionem, & regimen Ecclesiæ, propter quod maximè honorari solent, quodque ille censet prius ad commune consilium, seu Collegium Episcopi, & Presbyterorum pertinuisse. Postea verò ut vitarentur schismata, fuisse commissum Episcopis, qui plenam, & independentem à Presbyteris jurisdictionem haberent. Quæ verò ex Paulo objiciuntur, non aliud probant, nisi quod ultrò fatemur, quodque jampridem advertit *D. Chrysost. homil. in epist. ad Philippens.* scilicet tunc temporis nomen Episcopi commune Presbyteris, & Episcopis: sicut & nomen Diaconi commune fuit aliis ministris inferioribus. Omnes enim Ordine comprehendit Apostolus his verbis initio Epistolæ, Paulus, & Timoth. servus Jesu Christi omnibus Sanctis qui sunt Philippis (id est omnibus Christianis) cum Episcopis, & Diaconis id est cum Sacerdotibus cujuscumque gradus, & reliquis ministris; sic enim per compendium omnes ordinum gradus complecti voluit: Quo etiam sensu D. August. loco relato in objectione, dicit se differre ab Hieronymo, illoque Superiorem esse secundùm vocabula, & rem videlicet significatam nominibus Episcopi, & Presbyteri, quam vocabulorum differentiam usus jam obtinuit, cum olim indifferenter pro eodem usurparentur. Anselmus denique, & Sedulius explicandi sunt, ut Hieronymus, cujus ferè verba repetunt.) Ita Martinon. Cui adde Joan. Præpositum *in* 3.*par.punct.munc.de Odin. dub.*7.*num.*38.*& seq.*& Aversam *de Sacram. Ordin.sect.* 6. *quæst.* 1. Unde ex his remanet satis firmatum, id quod efficit Ecclesia, dum ordinationem Sacerdotalem celebrat die Sabbathi, Consecrationem verò Episcopalem, propter ejus majorem dignitatem in die Dominica, ut ex peculiari resolutione infra demonstrabitur.

RESOL. LXXVII.

An sit valida Consecratio Episcopalis Titularis, cum non signatur ei aliqua Civitas?

Et supponitur, quod Episcopi Titulares verum in Consecratione recipiant Ordinem Episcopalem. Ex p. 12. tr. 1. Res. 77.

§. 1. **S**Uppono, quod Episcopi Titulares verùm in Consecratione recipiunt ordinem Episcopalem.

2. Probatur, quia Episcopi Titulares habent Jurisdictionem super illas civitates, super quas constituuntur Episcopi, quia habent potestatem ad gubernandas illas, si convertantur ad fidem, & ista potestas est proxima non remota: Nam potest poni in executione nulla facta mutatione ex parte ipsius Episcopi.

3. Tum quia si talis civitas convertatur ad fidem, non est necessarium quod Episcopus recipiat novam Jurisdictionem à Summo Pontifice, sed poterit; & tenebitur gubernare illam ratione Jurisdictionis, quam antea habebat. Episcopi Titulares dicuntur, qui certis Ecclesiarum titulis constituuntur, quibus olim Episcopi præfuerunt, & nunc a Saracenis, & Turcis, in quorum potestatem devenerunt, tenentur. Difficultas est, an Consecratio dicti Episcopi sit valida, cùm non signatur ei aliqua civitas, vel populus, super quem habeat Jurisdictionem; Aliqui affirmant nullam esse consecrationem Episcopi, nisi signetur ei civitas, vel populus, super quem habeat jurisdictionem.

4. Quia licet Jurisdictio super civitatem, vel populum non sit in rigore metaphysico de essentia consecrationis Episcopalis, est tamen quædam conditio necessaria à principio requisita, ut vere fiat Consecratio; ergo. Ita Nugnus *tom.*2.*in* 3.*p.q.*39 *art.*2.*in expositione articuli S. Thom.ad fin.vers. Circa quartam Conclusionem*.

5. Sed verius, & probabilius mihi videtur dicendum, supradictam consecrationem Episcopi validam esse, etiamsi de facto ei non signetur aliqua civitas. Nam Jurisdictio actualis non est de essentia consecrationis Episcopalis, ut ipsemet Nugnus fatetur, quia solùm sufficit ad essentiam consecrationis Episcopalis cura animarum signanda à Romano Pontifice, quam positam exercere posset ordinatus Episcopus, nulla facta mentione ex parte ipsius.

6. Tum quia, sicut Episcopus simpliciter Ecclesiam, cujus est Pastor Romani Pontificis authoritate dimittens verè, & propriè est Episcopus, & tamen sine certa Ecclesia manet, *cap. inter temporalia, de translat.* sic etiam potest initio Episcopos sine certæ Ecclesiæ titulo creare. Ita tenent Hostiens. & Abbas *in capite inter corporalia, de translat.* Et ita ex Theologis sustinet Azor. *tom.* 2.*lib.*3. *cap.*29. *quæst.*3. ubi sic ait: (Hostiensis, & Abbas docent, posse absolutè, & simpliciter aliquem Episcopum consecrari, qui nulli certæ Ecclesiæ obligetur, Episcopus igitur ordinari, & consecrari poterit absolutè; hoc est si tantum Epi copalem consideremus authoritatem, ita ut solam accipiat Ordinis potestatem absque Jurisdictione, & hic consensu alterius Episcopi posset in illius Diœcesi obire, & exequi ea, quæ sunt Ordinis, posset Chrisma conficere, pueros confirmare. Clericos ordinare, Templa, Altaria, Vasa consecrare. Potestas verò Jurisdictionis non datur alicui, nisi in certum populum, cui possit jus dicere. Item *ex cap. Quoniam, de offic. judic. ordin.* constat jure aliquando Episcopum posse sibi Vicarium adjungere, qui habeat etiam Pontificiam Ordinis potestatem, uti Abbas annotavit in hunc modum ex quo fit, ut quis absque Episcopatu creetur Episcopus à quonam ejusmodi Vicarius consecratur, Episcopus erit sine Episcopatu.) Ita Azor.

RESOL. LXXVIII.

An Consecratio Episcoporum Ecclesiæ Latinæ differat à Græca.

Et docetur, quod Christus non designavit rem determinatam numero, vel specie Ordinum, sed reliquit ejus rei determinationem specialem Ecclesiæ. Ex p. 12. tr. 1. Res. 78.

§. 1. **R**Espondeo affirmativè etiam in Ritibus substantialibus, sed difficultas est, quomodo hoc eveniat, quia materia, & forma Sacramentorum debet esse æqualis, utpote instituta à Christo Domino, nec potest variari ab Ecclesia. Pro hac difficultate enodanda suppono, Christum Dominum sic instituisse materias Sacramentorum, ut in aliquibus Sacramentis non determinaverit rem ponendam, vel exhibendam talem secundùm speciem infimam, sed solum per se designasse in materiam positionem alicujus signi exterioris, vel traditionem externam alicujus rei sensibilis aptæ, ut per ipsam significetur talis effectus Sacramentalis verbi gratia, potestas Ordinis, & gratia specialis, quæ confertur, monuisse verò Apostolos generaliter ut res apta, & commoda ad talem significationem ferendam apud homines, traderetur pro tali Sacramenti materia propria, relinquendo Ecclesiæ determinationem magis specialem rei adhibendæ.

2. Et est optimum exemplum. Instituta est pro materia Sacramenti Pœnitentiæ propria manifestatio peccatorum sensibilis, unde quæcunque manifestatio peccatorum talis sit per verba, vel sine verbis est sufficiens, quia tale signum externum peccatorum habet substantiam signi instituti à Christo, hoc est, habet rationem illam quam Christus voluit determinate poni, ut sit Sacramentum, & non aliter in Sacramento Ordinis instituit Christus pro materia in ali-

Sup. hac designatione Res. ant. sup.

aliqnibus Ordinibus traditionem alicujus tei accomodatæ ad significandum talis Ordinis ministerium, potestatem, & gratiam, ipse tamen non designavit, rem determinatam numero, vel specie, sed reliquit ejus rei determinationem specialem Ecclesiæ, ut hæc opportunè determinatet rem talem istam, vel illam esse tradendam, verbi gratia, Librum, vel Vas, Cereum, vel Candelabrum, vel utrumque &c. Ratio, cur ita Christus instituit, præter sanctissimum ejus beneplacitum, videtur esse major congruitas ipsius rei ob diversos status temporum, & locorum, in quibus Ecclesiæ Ministri erant ordinandi: non enim ita cògruum, ne & facilè semper esset eodem uti signo: nam initio Ecclesiæ non poterat esse materia Ordinationis Liber Evangeliorum, vel Epistolarum, vel exorcismotum, sicut modo est materia apta hujusmodi traditio libri, ut dicemus. Et hæc omnia docet Bernal. *de Sacram. disp.47. sect.2. n.2.* cui ego addo (me citato) Franciscum Lugo *de Sacram. libr.1. cap.2. quæst.7. num.78.* Martinoe. *tom.4. disputat.9. sect.5. num.48.* Joannem Pontium *in Curs. Theol. disput.48. quæst.2. conclus.8. num.15.* cum Cardinali Lugo, Amico, Isamberto, Aversa, Marchino, Fornerio, Arcudio, & pluribus aliis à me alibi adductis. Hoc supposito respondeo: Consecrationem Episcoporum, ut fuit institnta à Christo Domino io genere, esse non diversam in Ecclesia Latioa, & Græca, sed in specie à Pontifice fuisse hanc, & hanc in dictis Ecclesiis determinatam.

Alibi in tom. 2. tr. 3. Res. 1. & 2. & in tom. 1. tr. 1. Resol 67. § Dicendum, & § Notandum. & signanter § Vidisti.

RESOL. LXXIX.

Asseruntur aliqua ex consecratione Episcoporum Græcorum, quæ firmant plures ex supradictis? Ex part.12. tract.1. Resol.79.

§.1. NOtandum ex Ordinatione Græcorum varia posse colligi, quæ inter Doctores fuerunt hactenus satis dubia; nam apud eos Episcopus consecratur imposita manu cum pallio super caput consecrandi, sub hac forma: Divina gratia, quæ semper infirma sanat, & imperfecta perficit, & promovet N. Deo amabilissimum Presbyterum in Episcopum, à Deo custoditæ Civitatis Nostræ; Oremus igitur pro ipso, ut veniat super eum gratia sanctissimi Spiritus, deindè Pontifex aperit librum Evangeliorum, & imponit capiti, ac cervici illius, qui ordinatur, simul una tangentibus aliis Pontificibus, & facta trina cruce in capite illius, impositâque manu, precatur dicans: *Domine Dominus noster &c.*

2. Ex his enim videtur sequi, primò ad substantiam Ordinis Episcopi non requiri, ut utraque manus superponatur capiti, quia particula, imposita manu, de una potest intelligi: sicut intelligitur in Ordinatione Presbyteri. Secundò, non requiri immediatum manus contactum, cùm Græci interponant pallium. Tertiò, non requiri contactum manus plutium Episcoporum. Quartò, impositionem libri Evangeliorum super caput, & cervicem ejus, qui consecratur, non videri de essentia materiæ, cùm ante sit consecratus per formam realem. Quintò, unicum Episcopum esse ministrum hujus ordinationis; nam aliorum contactus videtur omnino accidentalis. Primò, quia, ut patet ex dictis, ante hujusmodi contactum est creatus Episcopus. Secundò, quia ex parte illorum nulla respondet forma (nam prædicta orario ab unico recitatur) cùm tamen is, qui materiam adhibet, debeat etiam formam proferre. Tertiò, id indicat Dionysius *Ecclesiast. Hierarchia cap.5. part.2.*

3. Neque obstat, quod in prædicta oratione dicitur: Tu Domine omnium, & hunc qui suffragiis electus est, & dignus factus, qui subiret jugum Evangelicum, & Pontificiam dignitatem per manum mei peccatoris, & præsentium ministrorum, & Coepiscoporum adventu, & virtute, ac gratia S. Spiritus corrobora. Id inquam non obstat, quia solùm designatur ritus quidam accidentalis, per quem declaratur tantùm, quòd Episcopo virtute ordinationis peculiariter competat Evangelium prædicare. Et hæc omnia observat Joannes Præpositus *in 3. parte D. Thomæ quæstione unica, de Sacrament. ordinis, dub.10. num.73.* sed pace Viri docti non rectè infertur à consecratione Græca ad consecrationem Latinam; nam possunt esse aliqua substantialia, quæ differant inter dictas consecrationes, non in genere, sed in specie, eo modo, quo in superiori Resolutione observatum est.

RESOL. LXXX.

Observantur aliqua circa Consecrationem Apostolorum in Episcopos, & de tempore? Ex p.12. tr.1. Res.80.

§.1. ASserò, quòd Episcopatus secundùm illam potestatem propriam, quam addit supra Sacerdotium, & Presbyteratum, institutus est post Resurrectionem à Christo Domino. Ita Pater Vasquez, & plures alii contra Filliucium, & alios opinantes fuisse in nocte Cœnæ simul omnes Apostolos ordinatos Episcopos. Probatur: quia potestas, & character Episcopalis essentialiter præsupponit in suscipiente Presbyteratum perfectum, nempè characterem, & potestatem sacrificandi, & a peccatis absolvendi: ergo ille non est concessus Discipulis ante istum. Istum autem datum esse post resurrectionem, constat ex secunda Conclusione, atque etiam est communis sensus Doctorum juxta Concilium Tridentinum *session. 6. can. 14. & session.14. can.3.* Consequentia verò patet, quis enim valear, si debito modo accipiat sacros Ordines, Episcopatum accipere, hoc est potestatem ordinandi, & confirmandi, & jurisdictionem aptitudinalem, sive activam in Ecclesia recipere, priùs quam habeat potestatem, & characterem absolvendi fideles à peccatis? Ergo Christus non ita contulit Discipulis Episcopalem characterem, & Ordinem antequam potestatem ligandi, atque solvendi, quam traditam esse post resurrectionem constat ex dictis Concilii Tridentini.

2. Sed difficultas magna est inter Doctores de tempore, quo Christus Dominus aliquem ordinavit, & instituit Episcopum, sicque promulgavit in sua Ecclesia talem dignitatem, & ordinem. Prima opinio asserit quando, *Matth. ult.* coram Discipulis pronunciavit: *Data est mihi omnis potestas in cœlo, & in terra; Euntes ergo docete omnes gentes &c.* Ita Vasquez, & plures recentiores, quia tunc Apostoli habebant completam potestatem Sacerdotalem, & mittebantur ad prædicandum manifestè Evangelium, etiam Gentilibus: ergo erant Episcopi, vel facti sunt Episcopi; quorum munus est prædicare Evangelium. Confirmatur, quia ad tale munus necessaria erat potestas Episcopalis, ergo tunc concessa fuit ista, quando commissum fuit illud.

3. Alia sententia est, Episcopos fuisse ordinatos quando Joan. 20. *Stetit Jesus in medio eorum, & dixit Pax vobis, accipite Spiritum Sanctum &c.* Hæc opinio displicet, quia tunc solùm data est potestas Presbyterii ad remittendum peccata. Deindè, quia constat aliquos Apostolorum non fuisse tunc ordinatos Episcopatu: nempe S. Thomam, qui erat absens; nempe S. Mathiam, qui postea adnumeratus est cum undecim Apostolis, & accepit Episcopatum, neque Paulum, & Barnabam, qui postea sunt consecrati, ut *Actorum 3.* narratur; neque ex his, qui præsentes aderant, tunc fuit ordinatus S. Jacobus minor, cognominatus Frater Domini, sicut testatur Anacletus Papa, & Gratianus refert *in Decreto 66. cap. Porrò*, & S. Hieronymus *libro de viris Illustribus*; quia fuit Jacobus ordinatus Episcopus Hierosolymitanus à tribus Apostolis, scilicet Petro, Joanne, & Jacobo Zebedæi. Undè sequitur non dari fundamentum, ut dicamus esse tunc ordinatos in die Resurrectionis Domini, aut immediatè ab ipso Christo omnes Apostolos in Episcopos.

4. Alia sententia asserit, Episcopos ordinatos die Pentecostes, quando Spiritus Sanctus igneis linguis descendit. Probatur, quia tunc super Apostolos fecit signum sensibile, scilicet, ignis quasi dispersis; & modò super illum, qui ordinatur Episcopus, ponitur liber Evangeliorum apertus, propterea, quòd liber clausus sit lingua tacens, apertus autem lingua loquens, munus verò Episcopi est prædicare Evangelium.

5. Contra, quia sequitur inde, non solùm duodecim Apostolos, sed etiam ferè 120. recepisse tunc Episcopatum: quod dictum falsum est; nam Stephanus, & Philippus tunc aderant in eadem domo, qui postea ab Apostolis fuerunt Diaconi ordinati: ergo neque Apostoli ipsi per linguas igneas facti sunt Episcopi. Et tandem Salmeron latè docet Apostolos constitutos esse Episcopos à Christo Domino, cùm in Monte Oliveti jamjam Cœlos post resurrectionem ascensurus elevatis manibus eis benedixit. Hæc enim benedictio utpote tam sanctis manibus impertita non potuit non conferre singularia dona dilectis Discipulis, atque adeo supremum Ordinem, seu Episcopatum, præsertim cùm apud Græcos per manuum elevationem creari solerent Magistratus, juxta quam doctrinam consequenter dicendum videtur, tunc temporis Episcopalem Ordinem institutum fuisse; In re tam incerta, ego puto Episcopalem ordinem institutum fuisse a Christo Domino post resurrectionem, cum Petro commisit Ecclesiam, & eum Summum Pontificem creavit, *Joan. 21.* dicens: *Pasce Oves meas.* Probatur, supponendo id, quod asserunt Turrecrem. *lib.2.* Summæ de Ecclesia *cap.32.33. & 34.* Bellarminus *tom.1. lib.1. de Rom. Pontif. cap.23.* & Dominicus Bannez *secunda secundæ qu.1. art.10.*

art. 10. *in fusiori commentario, lib.* 4. *Pro quo adstandum*, scilicet, solum Beatum Petrum fuisse à Christo Domino creatum Episcopum, & ab ipso reliquos Apostolos consecratos; id quod maximum fundamentum habet in jure Canonico, præsertim *cap. Porro, distinct.* 66. Ex hoc enim principio fit; hanc Ordinationem Beati Petri non fuisse celebratam in nocte cœnæ, ubi aderant omnes Discipuli, nec post resurrectionem cùm *Joan.* 20. dixit: *Accipe Spiritum sanctum*; nec in die Ascensionis, cum omnibus benedixit, quia in his eventibus nihil peculiare dictum est Petro, quod hanc Ordinationem judicaret. Ergo verisimilius est accidisse post resurrectionem in ea apparitione, in qua accepit Summum Pontificatum illis verbis *Pasce Oves meas*: rectè enim cohærebat Ordinatio Episcopalis cum constitutione Summi Episcopi, atque Pastoria; ergo ibi institutus est Ordo Sacerdotalis, cùm Apostoli instituti sunt Sacerdotes, ita institutus credendus est Episcopatus, cùm Beatus Petrus Episcopus constitutus est. Et ita hanc sententiam sustinet Granadus *in 3. parte, controvers.* 9. *tractat.* 1. *disput.* 1. *n.* 10. Bellarminus *lib.* 1. *de Romano Pontifice, cap.* 23. Salmeron *tom.* 12 *in Acta Apost. tract.* 13. §. *Verum hoc posito*. Marchin. *de Sacramento Ordinis, tract.* 1. *part.* 2. *cap.* 12. Bernal. *de Sacramento, disp.* 46. *sect.* 7. *num.* 53. Leander *de Sacram. tom.* 2. *tract.* 6. *disp.* 2. *q.* 33. & alii, Vide Turrecrem. *lib.* 2. *cap.* 32. 33. & 34. ubi latè probat.

6. His tamen non obstantibus, non nego opinionem asserentem Apostolos fuisse a Christo Domino, & non a Divo Petro consecratos Episcopos esse satis probabilem, & illam ex Patribus tenet Divus Augustinus *lib.* 2. *QQ. vet. & nov. Testament.* Cyprianus *lib.* 3. *Epistola* 9. Cyrillus *in Joannem, lib.* 12. *cap.* 55. & alii. Et ex Theologis Cajetanus *tract. de Auctoritate Papæ, & Concil. cap.* 3. Sotus *in* 4. *dist.* 20. *quæst.* 1. *art.* 2. Franciscus Vargas *de potest. Papæ*, Herveus *de potest. Papæ*, Gabriel *in can. Missæ, lib. lect.* 3. & Major *in* 4. *dist.* 24. *q.* 3. quibus omnibus adde Zachariam Poverium in *Censura Phoenetica contra Rempublicam Marci Antonii de Dominis, lib.* 2. *capit.* 3.

R E S O L. LXXXI.

An si Episcopi consecrarent in aliquo Oratorio privato Cardinalium, Episcoporum, & Regularium, peccarent mortaliter?

Et quid de ministrantibus Sacramentum Confirmationis in supradictis Oratoriis?

Et asseritur Sacerdotes celebrantes extra Ecclesiam, secluso scandalo, & contemptu, non peccare mortaliter.

Et docetur supradicta Oratoria non esse pollutionis Ecclesiasticæ capacia. Ex p. 12. tr. 1. Res. 81.

§. 1. RESpondeo consecrationem fore validam, nam locus non est de ejus essentia, difficultas est, an peccarent, quia supra jam diximus consecrationem Episcoporum esse faciendam in Ecclesia, & videtur negativè respondendum; nam primò Sacramentum Confirmationis, licet ordinariè ministretur in Ecclesia, tamen aliquando Episcopi illud ministrant in Oratorio, & ita ego olim docui, & docet Hurtadus *de Sacramento Confirmationis, difficult.* 14. Sylvest. *vers. Confirmat. num.* 4. Sancius *in Select. disp.* 40. *num.* 4. & alii: Secundò non desunt Doctores asserentes, Sacerdotes celebrantes extra Ecclesiam secluso scandalo, & contemptu non peccare mortaliter: Ita tenet Sotus *num.* 4. *sequent. distinct.* 13. *quæst.* 2. *art.* 3. & Emanuel Sà juxta correctionem Magistri Sac. Palatii *vers. Missa, num.* 10. Tertiò quia supradicta Oratoria dicuntur quodammodo Ecclesiæ publicæ, & ita loquens de Oratoriis Cardinalium non solum dignitate, sed etiam scientia Eminentissimus Dominus meus Cardinalis Brancaccius in mea *par.* 6. *tract. ultim. resol. ult.* undè omnes Sacerdotes possunt in dictis Oratoriis Missam dicere, & in diebus festivis si quis in illis Missam audiret satisfaceret præcepto, ut ego alibi satis probavi: ergo, &c. Verùm, his non obstantibus, posset aliquis dicere, difficulter excusari a peccato lethali Episcopos consecrantes in supradictis Oratoriis. Probatur, quia essent transgressores sacrorum Canonum, & facerent contra communem consuetudinem Ecclesiæ in re gravi: quod peccent lethaliter, docet Nugnus loquens *de administrat. Sacrament. Confirmationis extra Ecclesiam in* 3. *p. tom.* 1. *quæst.* 72. *art.* 2. unde nullus Episcopus usque adhuc ausus est Confirmationem Episcoporum extra Ecclesiam facere; nec Pontifex visum est in hoc dispensasse: ergo. Nec obstant in contrariam adducta, nam Sacramentum Confirmationis non solum potest ministrari in Oratorio, sed omni loco decenti, ut observat Petrus a Sancto Joseph. *in Idea Sacramentali, cap.* 24. *resolut.* 4. Coninch. & alii, quos citat & sequitur Martinus de Sancto Joseph. *in Mon. confess. lib.* 1. *tract.* 1. *de confirmat. nu.* 8. & passim hoc esse licitum, demonstrat consuetudo omnium Episcoporum, quod quidem, in nostro casu non adest, nam usus contrarius inviolabiliter observatus est ab omnibus Episcopis: ergo ad secundum argumentum Soti, & Sa de *celebratione Missæ extra Ecclesiam*, respondeo illam sententiam ab omnibus reijci, ut me citato, docet Pater Quartus *in Rubricas Missalis, part.* 3. *tit.* 10. *n.* 1. *sect.* ... *dub.* 4. Ad tertium argumentum respondeo, rectè loquutum fuisse Eminentissimum Brancaccium; nam quod alia privilegia, Oratoria Cardinalium dici possunt Ecclesiæ publ. non autem absolutè, & quoad alia; quia non sunt benedicta, & inde si in illis quis fornicaret non committeret sacrilegium, undè ad confirmationem supradictarum, non deseram hic apponere verba doctissimi, & amicissimi Petri Francisci Passarini *de Pollut. Eccles. disput.* 2. *cap.* 12. *n.* 4. ubi me citato sic ait. (Oratoria, seu Capella, in Palatiis, seu domibus tam Cardinalium, quàm Episcoporum, non esse Pollutionis Ecclesiasticæ capacia. Ratio est quia sunt Oratoria verè, & merè privata, idcircò non benedicta, nec proinde propriè sunt Ecclesiæ, undè nec pollutionis Ecclesiasticæ capacia esse possunt ex supradicta ita nobiscum sentire coguntur quotquot ex supradictis hæc Oratoria esse dicunt non sacra, vel privata *Jordan.* variar. elucubrat. *tom.* 1. *lib.* 4. *tit.* 1. *num.* 132. Beja *in resp. cas. conscient. part.* 4. *cas.* 33. Ugolin. *de Offic. & Potestate Episcopi, lib.* 1. *cap.* 2. §. 2. *num.* 4. Cardinalis Branc. *in dicta dissertat. de Privilegio Capell. Cardin. apud Dian. part.* 6. *tit.* 8. *resolut. ultim.* Sacra Congregatio Concilii *die* 22. *Septembris* 1640. *apud Dian. loco cit.* Valerius *in differentiis utriusque fori ver. Missa, different.* 2. *Dian. ipse, part.* 9. *tractat.* 1. *resolut.* 33. *in fin.* Gavant. *ver. Missa, num.* 22. *Clarius autem hoc colligitur ex* Thom. del Bene *de immunitate, & jurisdictione Ecclesiæ, cap.* 2. *dub.* 2. *sect.* 9. *num.* 14. & 15. & etiam *cap.* 16. *dub.* 9. *sect.* 14. *num.* 14. Riccio de Fagundez *loco citato*, & ex his omnibus, qui cum negent licere Episcopia celebrare extra loca sacra sine necessitate; vel justa causa, idcircò negant etiam id ipsum in Sacellis, vel Oratoriis Episcopalium Palatiorum, vel domorum, si justa ibi celebrandi causa desit, nam certè talia Oratoria loca sacra non esse, & consequenter neque pollutionis hujus capacia putantur. Imò clarissimè hoc asseritur, tum a Diana *part.* 9. *tract.* 2. *resolut.* 32. in medio, & 33. *in fin.* (licet enim loquatur de Oratoriis regularium, eadem tamen militat ratio, etiam in Oratoriis Cardinalium, ac Episcoporum, ut consideranti patere potest, & videre est apud Cardinalem Bonac. loco cit.) tum à Jurd. *loc. cit. lib.* 5. *tit.* 18. *num.* 1. & aliis, *apud ipsum*. Hucusque Passarinus, qui postea subdit, quod licet Episcoporum Oratoria ab ipsis Episcopis erecta sint, & se habeant ad modum publicorum Oratoriorum cum titulo alicujus Sancti, ut dixit Pasqualigus *decis.* 55. *num.* 3. non propterea tamen ea esse Oratoria ex se sacra, ac proinde divino cultui in perpetuum dicata: & ut dixi multò minus esse Ecclesias, aut Ecclesiarum nomine comprehendi; non enim erecta fuere per publicam Episcopi authoritatem, quæ ad locum sacrum constituendum necessaria est, ut superius alibi dicebamus, sed per privatam, undè privata etiam authoritate destrui possunt, & ad usus prophanos converti, quod fieri non potest in locis publica Episcopi auctoritate erectis, ac proindè propriè sacris, & divino cultui in perpetuum dicatis, ergo, &c.

2. Vidisti, Amice Lector, difficultates hinc inde circa præsentem quæstionem. Ego, quid sentiam, dicam breviter: dico igitur Episcopos consecrantes in supradictis Oratoriis non peccare mortaliter, sed tantùm venialiter. Probatur, quia non transgrediuntur Canones, neque operantur contraria consuetudinem in re gravi, sed tantum in re levi, non enim consecrationem Episcopalem efficiunt omninò, & extra Ecclesiam, quod quidem prohibent Canones, sed tantùm in locis, qui licet strictè, & propriè Ecclesiæ non sint, quodammodo tamen, & largo modo Ecclesiæ dicuntur. Ergo tantùm venialiter peccare dicendum est, & non mortaliter: nam alioquin eadem esset transgressio, & culpa consecrare Episcopos, verbi gratia, in platea publica, ac in supradictis Oratoriis, quod dicere videtur absurdum; nam supradicta loca differre à prophanis, & publicis locis apertè patet. Ergo, &c.

3. Dices, sine scrupulo peccati venialis, Episcopi ministrant majores Ordines in supradictis Oratoriis; Ergo idem dicendum erit de consecratione Episcoporum; nam utraque actio est Sacramentum. Resp. in primo casu extare consuetudinem; non autem in secundo, & ideo ego puto in tali casu peccare venialiter non autem in primo. Et ita sentio salvo meliori judicio; sufficit enim in re nova, & à nemine pertractata superiùs dicta adnotasse.

Quæ in res. 64. [illegible]

Docuit in to. 2. tr. 3. res. 10. §. Notandum ... & in res. 2. §. Nec etiam. Et pro contrario in hoc vers. Secundo non [illegible] in tom. 2. tr. 3. res. 141. à 142.

Quæ hic est in to. 9. tr. 3. res. 49. §. Secundo [illegible] Et pro Alibi [illegible] in hoc textu [illegible]

Quæ nunc est in tom. 9. tr. 7. res. 49.

Quæ hic est sup. in tr. 2. res. 2.

Quæ hic sunt sup. in tr. 3. res. 12 & 13 [illegible] Nota hic & in res. 3. §. Verum, post med. [illegible] Et quidem.

R E-

R E S O L. LXXXII.

An ftando in opinione, quod unctio, Chrifmatica fit de effentia Confecrationis Epifcopalis, quaritur, an illa efficiatur medio aliquo inftrumento, fit valida.

Et deducitur unctionem collatam medio aliquo inftrumento, & non manu immediata Epifcopi in Sacramento Confirmationis effe quidem validam. Ex p. 12. tract. 1. Ref. 82.

Sup. in R. 60. hujus tract.

§. 1. Diximus fupra, talem unctionem effe validam, & non illicitam, faltem moraliter, fi efficeretur non pollice, fed alio digito: nunc quæro, ftando in opinione Ifamberti, & aliorum, quam ego non teneo, an fit valida, & licita fi efficiatur medio aliquo inftrumento, & quidem effe invalidam videtur dicendum à fimili; nam afferunt DD. quod unctio Sacramenti Confirmationis, non facta mediante manu Epifcopi, fed mediante aliquo Inftrumento eft invalida, & ideò Ludovic. Abely *in Medal. Theol. tom. 5. de Sacram. confirm. cap. 3. fect. 1.* fic ait, (docet Ifambertus de neceffitate hujus Sacramenti effe, quod unctio Charifmatis manu, feu digito Epifcopi, non verò mediante ullo alio Inftrumento fiat, quod verò fiat pollice dexteræ manus, id non nifi ex præcepto Ecclefiæ effe ad majorem decentiam, & commoditatem.) Ita ille, cui adde Bufembaum *in Medul. Theolog. moral. lib. 6. tract. 2. cap. 1. dub. 1. num. 2.* qui citat Filliucium, & Layman. Idem docet doctus Efcobar *in Theol. moral. tract. 7. exam. 3. cap. 4. num. 19.* & me citato, Francifcus Lugo *de Sacramentis, lib. 3. cap. 1. quæft. 5. num. 63.* qui citat Suarez, Averfam, Durand. Bonacinam Palaum; Reginald. & alios.

Sup. hic in R. [illegible marginal note]

2. Sed ego puto non rectè argumentari ex Sacramento Confirmationis ad Confecrationem Epifcopalem, nam in ifta non militat ratio pro cafu, quæ militat in confirmatione, nam effentialis eft huic Sacramento manus impofitio, quæ propriè fignificat immediatum contactum, præcipuè quando manus imponitur ad fanitatem corporis, vel animæ conferendam, & per hanc immediatam manus impofitionem, intelligitur Sacramentum confirmationis à primis Ecclefiæ temporibus; etiam per Apoftolos fuiffe miniftratum. Et ideo Martinon. *in 3. part. Divi Thomæ de Sacram. tom. 2. difput. 27. fect. 3. num. 22.* obfervat, aliquos exiftimare materiam remotam Sacramenti Confirmationis effe folùm manus impofitionem, quia Apoftoli *Actor. 8. & 19.* fola manus impofitione confirmarunt, ut interdum feciffe concedit S. Thom. *quæft. 72. art. 2. ad 1.* & fignificat Innocentius III. *cap. cum veniffet extra, de facra unctione*, dicens pro frontis Chrifmatione, defignari manus impofitionem, quam faciebant Apoftoli. Et floret in decreto, affirmans confirmationem dari loco illius impofitionis manuum, quæ olim fiebat ab Apoftolis: idem denique in ufu fuiffe tempore Concilii Araufïcani fub Leone I. docet Firmodus *Antirrhetico num. 10.* motus verbis Canonis I. Araufïcani à fe correcti, & explicati: ubi inquit: Præcipitur, ut fi quis in baptifmo Chrifmatus fuerit, non chrifmetur iterum in confirmatione: fed nimirum manus tantùm ab Epifcopo ipfi imponatur, quod confirmat verbis quibufdam Hieronymi, Gennadii, Hilarii Arelatenfis, & D. Auguftini, qui confirmationem vocant manus impofitionem.

Tenuit in R. [illegible marginal note]

3. Verum ego etiam puto fatis probabile unctionem in Sacramento Confirmationis, collatam medio aliquo Inftrumento: & non manu immediata Epifcopi, effe, quidem validam, & ita probabiliter contra Suarez eum Amico olim tenui; & nunc iterum teneo, & ita tenet Martinus de S. Jofeph *in Mor. confir. lib. 1. tr. 1. de Confirmat. num. 14.* ubi fic ait. Es neceffario que la uncion fe aga con la mano, o con el dedo; y fi fe hizieffe con algun Inftrumento no feria valido el Sacramento, ut Suarez, Ægidius Sà, & alii plurimi quos citat, & fequitur Bonacina *loc. cit. difp. 3. punct. 3.* (aunque otros con mas probabilidad tienen que no es creible que pufieffe Dios es valor del Sacramento en que fe haga la uncion con la mano, o con otro Inftrumento, antes fe pudieffe creer lo contrario; porque es cofa accidental, de quo vide jura fuprà cit. *num. 9. in fin.* Henriquez *cap. 2. num. 3.* Vivaldus *de confirmat.* Hurtadus *diffic. 6. in fine.* A mi me parece lo mifmo, y que folamente fe deve hazer por precepto de la Iglefia, porque la forma fe verifia unguiendo con algun Inftrumento; y en tiempo de pefte, o de otro mal contagiofo, ferà licito ungir con qualquie inftrumento, y por præcepto de la Iglefia fe ha da hazer con el dedo police de la mano derecha;) S. Th. *qu. 70. art. 9.* Suarez *loc. cit. fect. 4. in fine:* Angles *de Confirmat. art. 3. concl. 2.* Henriquez *cap. 2. num. 3. & cap. 1. n. 4.* Ita ille.

4. Sed audiamus Dicaftillum *de Sacrament. tom. 1. tr. 3. difp. unica, dub. 12. num. 150.* ubi fic ait. (Addit etiam Diana, non folùm effe neceffarium neceffitate præcepti, fed Sacramenti ad valorem ungere immediatè manu in fronte confirmati, fecus verò putat in Extrema Unctione, in qua tempore peftis exiftimat poffe dari Inftrumento. Sanè Extremam-Unctionem vidi non indoctos viros conferre argentea virgula affixa operculo urceoli; in quo oleum fervari folet, non folum tempore peftis, fed in aliis occafionibus. Nec video rationem, quæ cogat negare valorem Sacramenti Unctionis, fi cum inftrumento fiat; omninò tamen vitandum eft.

5. Quod verò attinet ad Confirmationem, ipfe Diana ibi refol. 28. refert diverfas fententias: Suarius quidem, & Coninch, quos nos fuprà retulimus, & refert, & fequitur Layman *lib. 5. tract. 3. cap. 2. num. 5* Reginaldus *to. 2. praxis lib. 28. cap. 2. num. 20.* Filliucius *tom. 1. tract. 3. cap. 1. n. 17.* Nugnus *in 3. part. tom. 1. quæft. 72. art. 4. conclus. 2.* putant neceffarium neceffitate Sacramenti. Probant, quia ut dicebamus *num. 60.* manus impofitio eft de ratione hujus Sacramenti, quod fi folum fiat medio Inftrumento non eft vera manus impofitio. E contra verò aliqui recentiores, cum quibus fentit Fernandez de Heredia *in difp. de Sacram. Confirmat. dub. unico, n. 2.* non putant pertinere hoc ad effentiam Sacramenti, & ipfe Diana videtur hanc fententiam judicare probabilem, & tutiorem. Et quidem quod fit tutior, nemo poteft dubitare; fi verò tantùm dicatur probabilis, relinquit locum oppofitæ fanè in praxi omnino, & fub mortali mihi amplectenda videtur prior fententia, quia eft communis, & ferè recepta, fed non video efficaciter probari: nam etiam manuum impofitio non debet intelligi in toto rigore phyfico, fic in illo celebri Canone 17. *quæft. 4. fi quis fuadente*, fit mentio de injectione manus dum ait: *fi quis fuadente Diabolo manus in Clericum, vel Monachum injecerit*, & tamen vera injectio manuum, eft quæ fit inftrumento, imo ipfa unctio facta digito in toto phyfico rigore non eft immediata manus impofitio, mediat enim oleum; intelligenda ergo eft moralis impofitio manus, cumque hæc impofitio manus fit ad inungendum, fufficiet fieri modo quoad ungendum fufficiat, ad hoc autem fufficit fi inftrumento fiat, ficut injectio manus ad percutiendum, fufficit fieri inftrumento apto ad percutiendum.) Hucufque Dicaftill. undè ex his fequitur a fortiori effe dicendum, ftando in opinione Ifambert, & aliorum afferentium unctionem Chrifmaticam effe de effentia confirmationis Epifcopalis, fequitur, inquam, talem unctionem fi efficeretur non manu immediata Epifcopi, fed medio aliquo inftrumento, effe quidem validam; Puto tamen effe illicitam, & Epifcopos taliter ungentes peccare mortaliter. Probatur, quia effet contra confuetudinem, & praxim univerfalis Ecclefiæ in re gravi, & contra præfcriptum in Pontificali Romano: ergo, &c.

Quæ nunc eft in tom. 1. tr. 2. R. 5. & in aliis ejus primo not.

R E S O L. LXXXIII.

An Sacrum Chrifma adhibendum in Confecratione Epifcopi fit neceffario benedicendum ab Epifcopo?

Et quaritur, an Pontifex poffit delegare fimplici Sacerdoti, ut benedicat Sacrum Chrifma pro Sacramento Confirmationis. Ex p. 12. tr. 1. Ref. 83.

§. 1. Pontificale Romanum ordinat in Confecratione Epifcopali adhibendum effe facrum Chrifma cujus unctionem Ifambertus, & alii, ut fupra vidimus, putant pertinere ad effentiam Confecrationis Epifcopalis, cùm fit ejus materia partialis, ideo ftando in fua fententia, quam ego tamen non teneo, difcutienda veniunt aliqua dubia circa dictum facrum Chrifma, quorum decifio fumenda eft ex his, quæ dicuntur in Sacramento Confirmationis, undè ad propofitam quæftionem dico, reiiciendam effe Cajetani opinionem *in 3. part. qu. 72. art. 3.* afferentis: fimplicem Sacerdotem poffe Chrifma bendicere, ita ut teneat benedictio, licèt peccet: qua loquendi forma videtur indicare Sacerdotem id poffe validè, etiam abfque commiffione, & authoritate Pontificis, movetur autem ea ratione, quod nulla fit major confecratio, quàm ea, qua conficitur Euchariftia, cùm ergo fimplex Sacerdos hanc poffit efficere, poterit omnem aliam. Sed hæc fententia videtur planè temeraria, cùm in re maximi momenti repugnet communi fenfui Ecclefiæ abfque ratione fufficienti: adde ex nullo Concilio, vel Patre tenuiter apparere hanc poteftatem fimplici Sacerdoti competere. Nec Cajetanum juvat ejus ratiocinatio, nam ex ea fequeretur fimpli-

Sup. in Ref. 2. hujus [illegible] Hoc fuppofito & in utraque Ref. feq. & lege etiam doctr. Ref. 18.

Quoad hoc lege Doctr. R. f. feq.

cem Sacerdotem posse etiam sine commissione Pontificis validè conferre Sacramentum Confirmationis, immò Sacerdotem, & Episcopum consecrare, cùm hæ Consecrationes sint inferiores confectione Eucharistiæ: hæc autem sunt inaudita; undè dicendum posse conficere Eucharistiam, quia offerre Sacrificium est Sacerdotis eique convenit ex proprio gradu? Duces verò, & milites in Ecclesia constituere, & aptare materiam Sacramentorum, qua utantur Ministri secundum naturalem exigentiam, pertinet ad Duces, & Principes ejusdem Ecclesiæ. Itaque quod Chrisma debeat consecrari ab Episcopo tanquam ab Ordinario consecrante, colligitur ex omnibus Patribus, & Conciliis, quæ expressè docent, hanc consecrationem pertinere ad Episcopum: ita enim Concilium Florentinum, Catechismus Romanus, *neque enim*, inquit *ad alium ea confectio, nisi ad Episcopum pertinere potest, qui ejusdem Sacramenti ordinarius Minister constitutus est*. Undè Canones, & Concilia expressè prohibent hanc consecrationem Presbyteris, & Concilium Toletanum VIII. (Qua de re nosse nos convenit, quod Episcopalis eminentiæ Divina authoritas non immeritò sacris omnibus esse summa percensuit, quæ cæteris Sacerdotibus exercenda prohibuit: scilicet Templorum Dei Sacrationem Chrismatis benedictionem, sacrorumque Ordinum institutionem. *Ex Canone Presbyter 26. quæst. 6.* (sic habetur) Presbyter inconsulto Episcopo, Virgines non consecret: Chrisma verò numquam conficiat.) Idem docet Innocentius IV. in Bulla supra citata. Ratio verò est, quia sicut ordinarius Minister hujus Sacramenti, ut eadem Concilia, & Patres docent, est solus Episcopus, ita Ordinarius etiam consecrator materiæ Confirmationis erit solus Episcopus, ad eundem quippè spectat materiæ consecratio, ad quem spectat Sacramenti confectio, & hæc omnia docet Præpositus *in 3. part. quæst. 72. art. 3. dub. 2. num. 22.* Amicus *in Curs. Theolog. to. 7. disp. 13. sect. 2. num. 43.* & alii communiter. Undè ex his refellendi sunt hæretici, qui irrident benedictionem Chrismatis, Calvinus *libro decimo, Institutionum, cap. 19. §. 8.* vocat Oleum Diaboli mendacio pollutum. Chennerius Chrisma excantatum, & benedictionem superstitiosam, Magicam, illudque summoperè irrident quod Ecclesia post Chrismatis benedictionem dicat, Ave sanctum Chrisma: loquutio enim ad res animatas, & rationales dirigitur; Chrisma autem est quoddam inanime. Sed præter Hæreticos inter Catholicos existimavit etiam aliquis, non esse necessarium Chrisma consecratum, aut benedictum ad valorem Confirmationis, sed posse validè conferri cum Chrismate non consecrato. Pro hac sententia adduco Paludanum *in 4. dist. 7. quæst. ultimâ, in solut. ad* 1. contra communem opinionem, ubi dicit ex dispositione Pontificis posse aliquem confirmari Chrismate non consecrato, quia Christus instituit materiam hujus Sacramenti juxta sanctificationem Ecclesiæ. Unde posset Pontifex sanctificationem omittere; Christus enim instituit quod Chrisma sit materia eo modo, quo fuerit per Ecclesiam determinata. Explicat Paludanus exemplo matrimonii, quod quidem nullum est inter personas, quas Ecclesia reddit illegitimas: sic etiam nulla erit Confirmatio, si fit, in materia contra ritum Ecclesiæ, juxta quam opinionem Paludani hæc duo simul constant, & Chrisma benedictum esse essentialem materiam, quando Ecclesia id determinavit, juxta commissionem a Christo acceptam, & prætereà posse Sacramentum hoc validè conferri cum Chrismate non consecrato, si Ecclesia vellet eam consecrationem omittere, & aliud statuere, quam quod hactenus statuit: eandem sententiam, & verba Paludani transcripsit Capreolus *in 3. dist. 7. quæst. 2. in solut. ad* 1. & probabilem judicat Estius *in 4. eadem dist. §. 9. in fine*. Sed quæ supra dixerunt Calvinus, & alii Hæretici sunt eorum delIramenta, & in primis dicimus non esse novum, ut per figuram Prosopopejam res inanimes alloquamur, salutemus, & benedicamus. Alloquutionis exempla complura suppeditat Daniel *in Cantico trium Puerorum*, & David *Psalm.* 148. salutarionis exempla habemus in Carmine Fortunati Pictaviensis, quod habetur in Ordine Romano *Salve festa dies toto venerabilis avo*, & in Hymno Crucis, *O Crux ave spes unica*, & ibi, *Sola digna tu fuisti*, & quæ sequuntur, & S. Andreas salutans Crucem dixit, *Salve Crux diu desiderata*. Benedictionis etiam exempla extant Deuteronomii 28. *Benedictum horreum tuum*, & Sapientiæ 14. *Benedictum lignum, per quod fit justitia*, & Ecclesiastici 43. *Vide Arcum in nubibus, & benedic eum*. Addo etiam vocem illam salutationis non semper significare *Deus te servet*, cum dicamus. *Salvete sanctissimi Pedes Christi*. Imo & Deum ipsum salutare possimus, atque aptè dicere, *Salve immensa bonitas*; non enim sensus est, Deus te servet, qui blasphemus esset, sed est nota honoris, & submissionis. Denique dico non salutari Chrisma physicè substantialiter absolutè, sed relativè moraliter prout Symbolum gratiæ in sacra Scriptura, denotatque, vel gratiam nobis conferendam, vel ipsum Christum. Unxit enim Deus Christum oleo lætitiæ, & Christi nomen à Chrismate derivatur. Moralia autem relativè, non absolutè accipienda sunt, sicut, & laudamus imagines, ut quid utile ad cultum exemplaris, quia utilitatem hanc in se habent, qui tamen laudis honor in exemplar refultat, vide Mercerium *de Sacram. qu. 72. art. 2. proposit.* 3. Pontium *in Cursu Theologico, disp. 43. quæst. 2. concl. 4. num.* 8.

2. Sed hic oritur difficultas, an Pontifex possit delegare simplici Sacerdoti, ut benedicat sacrum Chrisma, & negativè eam Suarez, Coninch, & Layman respondet novissimè Pater Escobar *in Theol. mor. tom. 2. lib. 12. sect. 2. c. 12. probat. 4. memb.* 83. asserens Episcopalem benedictionem pro conficiendo Chrismate ex Christi haberi institutione, Christus enim teste Fabiano *Epist. 2. ad Episcop. Orient.* docuit Apostolos modum Chrisma conficiendi: quem Ecclesia semper observavit. At Ecclesia numquam simplici Sacerdoti Chrismatis consecrationem commisit, tametsi aliquando commiserit Confirmationis administrationem Ergo Chrismatis consecratio ex Christi institutione Episcopi est annexa, non igitur potest Pontifex id immutare. Neque enim est mirum a Christo Domino relictam Pontifici potestatem communicandi simplici Sacerdoti confirmationis ministrationem, non tamen conficiendi Chrismatis consecrationem, quia Confirmationis ministerium, non semel expostulat à simplici Sacerdote fieri ob Episcopi absentiam, at Chrismatis confectio rarò, vel nunquam, cùm unius Chrismatis confectio pluribus Diœcesibus valeat deservire. Verum licèt hæc opinio sit probabilis, ego tamen alibi adhæsi opinioni affirmativæ, quam tuetur Amicus *in Curs. Theolog. tom. 7. disp. 13. sect. 2. n.* 46. cum aliis, quibus nunc addo Bizozerum *de Sacram. part. 3. cap. 4. quæst. 5. numer.* 6. Et ad argumentum contrarium respondit, illud tantùm esse negativum, in quo neutra sententia neque affirmans, neque negans positivè fundari potest, nisi abundè constet de dispensabilitate, vel indispensabilitate. Cùm igitur nobis constet de dispensabilitate, quoad ministrum hujus Sacramenti, ex eadem non improbabiliter infertur dispensabilitas, quoad consecrationem materiæ ejusdem Sacramenti.

Sup. hac [illegible] in tom. 1. tr. 1. Ref. [illegible] fim in aliis [illegible] sequentes.

Alibi in Ref. [illegible]

RESOL. LXXXIV.

An in Chrismate adhibendo in Consecratione Episcopali sit necessaria mixtio Balsumi cum oleo?

Ex quo sequitur etiam, an sit necessaria prædicta mixtio pro Sacramento Confirmationis? Ex part. 12. tract. 1. Resol. 84.

§. 1. Videtur negativè respondendum ex his, quæ asserunt Doctores in Sacramento Confirmationis. Probatur primò, hæc opinio authoritate Innoc. III. *cap. Pastor. de Sacram. non iterandis*, ubi interrogatur Pontifex an Sacramentum Confirmationis iterandum esset in eo, qui per errorem non Chrismate, sed Oleo tantùm fuit unctus. Respondit; *non esse aliquid iterandum, sed cautè supplendum, quod incautè fuerat prætermissum*. Si autem Balsamum esset materia essentialis Confirmationis, debuisset totum Sacramentum in eo casu iterari, quia cùm non fuisset per solam Olei unctionem Sacramentum essentialiter perfectum, iterum debuisset per utriusque materiæ unctionem perfici, cùm nec pars materiæ præcedentis possit componere unum cum parte materiæ præsentis, nec pars materiæ præsentis, cum parte materiæ præcedentis, quia tota materia essentialis, debet esse moraliter præsens formæ. Confirmatur; nam eodem modo ibi Pontifex respondet supplendam tantùm esse Episcopalis manus impositionem in eo, qui sine illa fuerat per errorem ad Subdiaconatum promotus, ac Balsami unctionem in eo, qui sine balsamo per errorem fuerat confirmatus. Sed manus impositio non de essentia Subdiaconatus; ergo neque balsamum Sacramenti Confirmationis. Probatur secundò, nam Chrisma, quod est materia necessaria Confirmationis interdum apud Patres significat solum Oleum Benedictum, videntur Cyprianus *Epist.* 70. August. *lib. 5. de Baptismo cap.* 20. Innocentius I. *Epist. 1. cap.* 3. Probatur tertiò, quia credibile non est pauperrimos Episcopos in Ecclesia primitiva balsamum habere potuisse, quo forsan etiam hodie multi carent, ut inquit Cajetanus. Et quidem cum oleum sine balsamo significet sufficienter effectum Confirmationis, non sit verisimile, Deum ejus essentiam astrinxisse rei, quæ necessaria non est, & alioquin est cognitu,

Sup. hac [illegible] Sacram. Confirmationis [illegible] Ref. & [illegible] seq. & [illegible] vide [illegible] Ref. [illegible] tam.

gnitu,

guitu, paratuque valde difficilis, Materia enim Sacramenti communissimi debet esse communissima, & facilè parabilis, verùm autem balsamum est cognitu difficilimum, & rarissimum.

2. Probatur quartò, quia de facto tam modica fit admistio balsami, ut plurimas Olei partes non tangat, ac tandem in oleum convertatur: Undè sequitur sæpè materiam Confirmationis esse solum oleum sine substantia balsami. Et ita hanc sententiam tenent Cajetanus *3. part. qu. 72. art. 2.* Sotus *in 4. dist. 7. quæst. 1. art. 2.* Navarrus *cap. 22. num. 8.* Covarruvias *lib. 2. variar. cap. 10. num. 4.* Valentia *tom. 4. disp. 5. quæst. 1. punct. 2.* Philiarchus *de Officio Sacerdotis, tom. 1. part. 2. lib. 1. cap. 18.* Victoria *in Summa, num. 40.* Moure *part. 3. cap. 3. §. 2. num. 3.* Vivaldus, & aliis, quos sequitur Barbosa *de potestate Episcopi, alleg. 31. num. 3.*

Sup. hoc vide in tom. [illegible] [illegible]

3. Secunda opinio affirmat Balsamum esse de necessitate Sacramenti, & ita tenet Divus Thomas *3. part. quæst. 72. art. 2.* ubi Thomistæ communiter, Suarez cum multis *to. 3. disput. 33. sect. 1.* Conioch *quæst. 72. num. 30.* Lessius *ibi, n. 8.* Aversa *section. 2.* Basil. Legionensis *de Confirmatione part. 2. num. 4.* Bonacina *de Sacram. disp. 3. quæst. 1. punct. 3.* Layman *lib. 5. tractat. 3. capit. 2.* Villalobos *tom. 1. tractat. 6. difficult. 2.* Zambranus *capite 2. num. 2.* Palaus *tom. 4. tract. 20. punct. 2.* Petrus Arcudius *lib. 2. de Confirmat. capite 5.* & alii.

4. Probatur hæc opinio ex Sacramento Confirmationis, nam ex continuata traditione, & praxi Ecclesiæ, quæ à tempore Apostolorum ad hæc usque semper inviolabiliter servata est, ut non nisi ex oleo balsamo misto, hoc Sacramentum conficeretur. Hujus traditionis testes sunt Dionysius, qui quamvis mistionis Olei cum balsamo expressè non meminerit, illam tamen ab effectu ita describit *lib. 1. de Ecclesiastica Hierarchia, cap. 4. part. 3.* multò ante medium, dicimus igitur, unguenti compositionem collationem esse quandam spirantium suaviter materiarum, habentem in se affatim odoratas qualitates, cujus qui participes sunt, pro quantitate ejus, quæ in illis fit fragrantis participationis odoris suavitate replentur. Clemens Romanus materiam hujus Sacramenti appellat Chrisma, quod ut ostensum est, compositum est ex Oleo, & Balsamo. Expressè balsami meminerunt Fabianus Papa *in 2. Epist. decret. ad Episcopos Orientales*, paulò post initium. Referens enim objectionem eorum Episcoporum, qui se excusabant, quod singulis annis non possent Chrisma conficere veteri combusto, dicunt inquit, nec balsamum per singulos annos posse reperiri, & quod caput est, hoc ipsum docet tanquam ab ipsis Apostolis ordinatum, non quod Apostoli fuerint hujus sacræ mixtionis Authores, sed tantùm primi Ministri, & Promulgatores, ut ipsemet Pontifex in eadem Epistola testatur hanc sacri Chrismatis unctionem conficere, Apostolos doctos fuisse à Christo in ultima Cœna. Author apud Cyprianum de unctione Chrismatis, initio; Hodie, inquit, Chrisma conficitur, in quo mixtum Oleo Balsamum Regiæ, ac Sacerdotalis gloriæ exprimit unitatem, Gregorius I. *procedente sect. citatus*, Gregorius VII. *Epist. 1. lib. 1. Registri*, In qua reprehendit Armenos, quod Chrisma non ex balsamo, sed ex butyro conficiant; Innocentius III. *cap. cum venisset, de sacra Unctione*, Concilium Bracarense 11. *can. 4.* & Florentinum citatum. Eadem materia ex Oleo, & Balsamo pro Chrismate assignatur in Pontificali Romano, eadem veritas colligitur ex ritu Ecclesiæ Græcæ, quæ pro materia adhibet Chrisma ex Oleo, & Balsamo confectum, ut Innocentius IV. & Clemens VIII. *in Bulla de Instructione Græcorum supponunt.*

5. Probatur secundò, quia Concilium Florentinum definit, Confirmationis materiam esse Chrisma confectum ex Oleo (scilicet olivarum) quod nitorem significat conscientiæ, & balsamo quod odorem significat bonæ famæ, per Episcopum benedicto. Pariter ergo requirit Concilium Oleum, & balsamum, cùm sine distinctione loquatur: Sed Oleum in omni ferè sententia censetur esse materia necessaria Confirmationis, ergo balsamum similiter; Et quidem materiam Calicis, idem Concilium non dixit esse quid mistum ex vino, & aqua, sed esse vinum, cui ante consecrationem aqua modicissima misceri debet, satis indicans diverso modo loquendi, diversimodè requirit balsamum ad Confirmationem, ac aquam ad consecrationem Calicis.

6. Tertia opinio est media, quam tenet Dicastillus *de Sacram, tom. 1. tract. 3. dubitat. 3. num. 29.* nempè in materia Confirmationis mistionem balsami esse necessariam ex præcepto Christi, non tamen esse necessariam necessitate Sacramenti, probat hoc ex pluribus rationibus, & postea

subdit *num. 39.* (Non obstat in materia Sacramentorum nihil esse necessarium ex præcepto Christi, quod etiam necessarium non sit ad essentiam Sacramenti.) Quorsum enim Christus (inquit) hujusmodi necessitates divisisset volendo, ut aliquid esset necessarium necessitate præcepti non autem Sacramenti? aliàs enim ex nullo testimonio colligere poterimus, quid sit necessarium necessitate Sacramenti? nam fingere quisque poterit similem expositionem ei, quam adhibemus Florentino, & cuivis alii Concilio, nihilque erit firmum, scilicet, poterit quis dicere, quamcumque materiam assignatam, & declaratam a Conciliis, intelligi solum de necessitate Præcepti Christi, non autem Sacramenti: Qua ratione impugnantur illi Doctores, qui dicunt mixtionem aquæ in Calice esse necessariam ex præcepto Christi; reiiciuntur enim ex eo, quod inde sequeretur, eam esse necessariam necessitate Sacramenti; neque apparet, undè colligimus aliquid voluisse Christum esse necessario adhibendum in Sacramentis, non autem ex necessitate Sacramenti.

7. Cui objectioni respondetur ex dictis, negando primum antecedens; nam in Sacramento pœnitentiæ tres actus, tanquam materia illius, requiruntur ex præcepto divino, neque tamen ideo requiruntur omnes ad essentiam Sacramenti, ergo ex eo præcisè, quod ex præcepto Christi necessarium sit, non sequitur esse necessarium de necessitate Sacramenti, ut patet in satisfactione. Atque hoc videtur voluisse Christus in Sacramento Confirmationis, difficilè enim futurum erat utramque partem, olei scilicet, & balsami, in quolibet individuali Sacramento adhibere, ac proindè solum præcipit, ut in oleo esset aliquid balsami, quando ad hoc Sacramentum benediceretur.

8. Nec tamen propter hanc explicationem impedimur, quominus ex testimoniis Conciliorum intelligamus, quænam sint in Sacramentis essentialiter necessaria. Quando enim res æqualiter concurrunt ad Sacramentum quodlibet, & æqualis est traditio de illarum necessitate, dicere debemus eas omnes res esse æqualiter necessarias necessitate Sacramenti, secus verò affirmandum est, quando vel traditio Ecclesiæ non est omnino similis, vel res non simili modo concurrunt ad Sacramentum; in nostro autem casu cùm nulla fuerit dubitatio, quin oleum requiratur essentialiter ad Confirmationem (nisi fortè cujusdam levioris momenti Authoris) controversia verò sit, an balsamum essentialiter requiratur? & ulterius pars negans inferatur ex responso Pontificis supra citato, peculiaris ratio est ex parte Olei, quæ non sit ex parte balsami.

8. Inde etiam sufficienter colligimus, Concilium Florentinum, quatenus refertur ad partem balsami, explicari posse de materia requisita ex præcepto Divino, non verò ex necessitate Sacramenti: simili enim ratione aliud Decretum ejusdem Concilii, quòd scilicet tres actus, pœnitentis, sint materia Sacramenti, intelligitur de necessitate essentiali, prout refertur ad contritionem, & confessionem; de necessitate autem Præcepti divini, & partis integrantis, prout refertur ad satisfactionem, nimirum quia ex usu Ecclesiæ constat satisfactionem sæpius adhiberi post administratam essentiam Sacramenti.

9. Aqua verò, quæ miscetur ante Consecrationem, eodem modo est præsens cum Vino, cui miscetur. Quapropter si diceremus illam requiri ex præcepto Christi, dicere etiam deberemus requiri ex necessitate Sacramenti, in ea enim materia nulla potest ratio occurrere, ob quam esse Christus voluerit aquam necessariam ex præcepto, non verò ex necessitate Sacramenti. Hucusque Dicastillus.

10. Et hæc sunt circa præsentem quæstionem pugnantes sententiæ, quas ego omnes probabiles existimo, sed secundæ tanquam probabiliori adhæreo, & nunc pedes figo. Itaque restat modo respondere ad argumenta contraria, & ad authoritatem Innocentii III. *in cap. Pastoralis*, observandum est primò, Pontificem ibi de duobus fuisse consultum. Unum erat an permitti debeat ministrare, qui absque impositione manuum fuerat ad ordinem Subdiaconatus assumptus? Alterum erat utrum Confirmationis Sacramentum in eo deberet iterari, qui per errorem non fuerat Chrismate, sed Oleo delinitus?

11. Observandum secundò, quod quando ista Sacramenta administrantur, adhibentur plura, sicut & in aliis quædam substantialia, & quædam accidentalia, ad decentiam, & venerationem eorundem. His positis.

12. Respondetur, Pontificem ibi non examinasse, neque ex proposito declarare voluisse, utrum illius Subdiaconi ordinatio, vel hujus Confirmatio fuisset valide facta, sed tantùm voluisse instruere illos à quibus erat Consul-

tus, quomodo deberent ipsi habere se circa illa, super quibus eum consulebant, puta quod Sacramenta ista, eum suis solemnitatibus modo quo administrantur ordinariè non essent iteranda, sed cautè, videlicet privatim, & seorsim, illud esset supplendum, quod prætermissum fuerat, sive illud sit essentiale, sive accidentarium. Atque ita responsio Pontificia nil contra nostram conclusionem facit, imò potiùs videtur facere pro nobis, quia certum est, quod ea responsione Pontificis unctio cum balsamo esset supplenda, quæ facta non fuerat, atque hæc non debebat fieri ea solo balsamo, quia talis unctio nunquam fieri consuevit, neque balsamum solum benediei solet, ergo ex balsamo, & oleo mixtis, idque non sine forma uti apparet, quia ejusmodi injunctioni debetur talis informatio, quæ per verba consueta fieri solet, præsertim quia prior forma non cecidit in verum Chrisma, atque ita videtur veritate caruisse, ut ante diximus, neque fieri solet talis injunctio sine forma verborum, ergo ea Pontificis responso, videtur hoc statuendum, quod injunctio balsami cum iis sine quibus perfectò modo fieri non potest, debeat suppleri, & proindè id quod substantiale est, non iteratis aliis, quæ accidentalia sunt, & ad solemnitatem faciunt. Ad alia verò argumenta respondet Lugua, ubi suprà. Vide Joannem Pontium *in Cursu Theologia, disp. 43. q. 2. concl. 1. n. 7.* Lessium *in 5. part. q. 72. art. 3. num.* 12. Granadum *tom. 4. in 3. part. controvers. 5. tract. 1. disp. 7. sect. 1. n. 6.* Vuiggers *in 3. part. q. 72. art. 3.* Amicus *in Cursu Theologia, tom. 7. disp. 13. sect.* 11. Lugo *de Sacram. lib. 3. c. 5. q. 1.* & alios penes ipsos, omnia superius dicta confirmantes.

13. Sed instabis, quæ firmata sunt non procedere in casu nostro, nam valent in ordine ad Sacramentum Confirmationis, non autem quoad Consecrationem Episcopalem. Sicut verbi gratia, in Baptismo, Aqua est de necessitate Sacramenti, & tamen non est de necessitate Sacramenti in Eucharistia; sic verba *In nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti*, in forma Baptismi sunt de necessitate Sacramenti, non autem in forma aliorum Sacramentorum, sic & in casu nostro, Chrisma confectum ex oleo, & balsamo cum benedictione Episcopi, est de necessitate Sacramenti in Consecratione Episcopali.

14. Observo hanc difficultatem apud neminem legisse, sed respondeo, quod Episcopus, ut patet in Pontificali Romano, & ex Ecclesiæ perpetua consuetudine, utitur in consecratione Episcopali eodem Chrismate consecrato pro usu Sacramenti Confirmationis, ergo omnia, quæ à Doctoribus dicuntur de isto, procedunt, & dicenda sunt de illo, & ea, quæ necessaria sunt pro unctione Chrismatica Confirmationis, necessaria erunt, pro unctione Chrismatica consecrationis Episcopalis. Probatur, sacrum enim Chrisma in Confirmatione est materia totalis Sacramenti, in consecratione verò Episcopali, licèt non sit materia totalis, est tamen materia partialis secundùm mentem Isamberti, & aliorum, ergo pari passu procedere debent, nam in utroque Sacramento sunt materia, in Confirmatione, ut diximus, materia totalis secundùm Omnes; in Consecratione materia partialis secundùm Aliquos; Verùm in mea opinione cessant hæ difficultates, nam ego puto in consecratione Episcopali, materiam esse solum manuum impositionem, cum verbis *Accipe, &c.*

RESOL. LXXXV.

An Episcopus peccet mortaliter, si in Consecratione Episcopali adhibeat unctionem Chrismaticam confectam ex balsamo adulterino?

Et quid est dicendum de dicto Balsamo pro Sacramento Confirmationis? Ex p. 12. tr. 1. Ref. 85.

Sup. hoc in to. 5 tr. 1. Ref. 19. §. His duabus post med. & v. Sed pone.

§. 1. Videtur negativè respondendum. Henriquez, qui fuit Magister Patris Suarez, (& hoc solum asserendo ad ingentem sui gloriam sufficeret) Henriquez, inquam, *lib. 3. de Sacram. cap. 2. n. 1.* dicit materiam Confirmationis esse oleum mixtum cum balsamo odorifero, saltem adulterino. Pro qua sententia in Commentario littera C, citat Sotum, & Ledesmam. Niti autem poterit hæc sententia, primò in quadam dispensatione, quæ refertur Pii IV. qua concessit Episcopis Indiarum conficere Chrisma, cum quodam Balsamo illius Regionis, ubi non reperitur balsamum Syriacum. Refertur etiam alia dispensatio Pauli III. pro Indis. Dubitavit enim quidam Indiarum Episcopus, & consuluit Pontificem, an illud balsamum Indicum esset verum balsamum; indulsit autem Pontifex, ut eo balsamo quamvis incerto uteretur, quod signum est sufficere saltem adulterinum. Secundò, quia materia Sacramenti debet esse certa, & de qua non possit esse moraliter dubitatio. At de vero balsamo vix possumus esse certi, cùm facillimè adulterari possit, ita ut vix queat dignosci, ut scribit Plinius *lib. 12. cap. 25.* Ergo dicendum est, adulterinum balsamum esse materiam sufficientem hujus Sacramenti, aliàs sæpissimè essemus dubii de veritate hujus Sacramenti.

2. Verum hanc sententiam meritò refellit Basilius Pontius *in suo tractatu* verè aureo *de Sacram. Confirm. part. 2. cap. 1. memb. 10. quia* ait ipse, (nullus author, neque ex antiquis neque ex recentibus eam docet, sed antiqui omnes (nullo excepto) absolute docent balsamum esse materiam hujus Sacramenti, nomine autem balsami absolutè positi, verùm balsamum intelligitur, non adulterinum, & fictum sicut in aliarum rerum appellationibus manifestè constat. Nullus enim nomine pretiosi lapidis, aut gemmæ absolutè posito, fictitias, & adulterinas intelligit, sicut etiam idem expendebamus supra, cùm ex traditione Ecclesiastica probavimus, oleum Olivarum esse materiam Confirmationis, deinde Scholastici cum examinant, an Balsamum sit materia necessaria necessitate Sacramenti, vel præcepti, ad eam objectionem quam opponunt, qui sentiunt totum esse necessarium ex præcepto, scilicet, quod balsamum verum difficile reperiatur, & quod de facili adulterari possit, nunquam respondent adulterinum sufficere, sed & magnam esse copiam balsami, & diligentia fieri posse, ut verum Balsamum comparetur, non adulterinum, sic Ægidius *in hac q. art. 2. dub. 1. in resol. 4. object. contra 2. conclus.* & explicat exemplo Vini, quod quamvis facilè adulterari possit, mixtum aqua, & aliquod genus Vini sit in quo ejusmodi adulterium difficilè deprehendi potest, hoc tamen non obstat quominus in vero Vino non in adulterino instituta sit materia Calicis à Christo Domino. Eidem objectioni respondet Faber *in 4. distinct. 7. de punct. 25. cap. 9. in solut. 3. object. contra 2. propositio.* Putean. *in hac quæst. dub. 4.* Suarez *disp. 32. cit. sect. 1. in solut. 3.* Gamachæus *in hac qu. cap. 3. in altim. object. solut.* Pitigian. *in 4. dist. 7. q. 1. art. 3. in solut. ad 2.* Layman *dict. lib. 5. Summa, tract. 3. capit. 2.* cùm dicat Ecclesiæ paupertatem numquam impedimento fuisse quominus parum Balsami comparari posset; & Reginaldus *lib. 28. cit. tract. 1. cap. 1. num. 7.* Prætereа etiam illi Scholastici, qui sentiunt balsamum non esse materiam necessariam necessitate Sacramenti, eo inducti, quod materia Sacramentorum debet esse certa, balsamum autem facilè adulterari possit, nostræ sententiæ, & communi favent. Nam ideò illi reiiciunt balsamum à materia hujus Sacramenti, dicuntque non esse necessarium necessitate Sacramenti, sicut neque aqua est materia Calicis, sed tantùm præcepti, quod præceptum, quidam ex eis ut Cajetanus, dicunt esse Ecclesiasticum, alii verò, ut Soto, dicunt esse divinum, quare, ut dixi, nullus reperitur Scholasticus, qui dicat balsamum adulterinum esse sufficientem materiam Confirmationis, si simul etiam concedunt balsamum esse materiam necessariam necessitate Sacramenti, ut concedit Henriquez loco citato. Nec Soto citatus ab hoc Authore illi favet, tum quia Soto aperte docet balsamum non esse materiam necessariam hujus Sacramenti, sed sine balsamo posse constare, tum quia solùm dicit, in illis Regionibus rarissimum inveniri castum balsamum, sed pro illo substitui in usu Sacramenti, quod affertur ex novo Orbe, & habet indicia veri balsami, non tamen dicit Soto substitui in usu Sacramenti, sed intelligi potest de substitutione ad alios usus, & medicamenta: Quamvis in eo deceptus est Soto, cùm existimet id quod affertur ex novo Orbe, non esse verè balsamum, ut dicam statim, asserere autem aliquid in re adeo gravi, qualis est materia Sacramentorum, contra omnium Doctorum sensum, temerarium est.

3. Deindè contra Henriquez ait Pontius, perpetua Ecclesiæ traditio circa materiam hujus Sacramenti dedit sufficiens fundamentum definitioni Eugenii IV. qua decrevit materiam Confirmationis esse Chrisma confectum ex oleo, & balsamo, & similiter etiam traditio, quæ absolutè loquitur de oleo, præbuit sufficiens fundamentum, ut judicemus, cum communi DD. sensu definitum esse ab Eugenio IV. oleum tantum olivarum esse materiam necessariam hujus Sacramenti, quia illud est absolutè oleum. Ergo eadem etiam traditio Ecclesiæ, quæ absolutè usurpat nomen balsami, sufficiens fundamentum est, ut intelligamus definitum esse ab Eugenio IV. balsamum verum, & non adulterinum esse materiam hujus Sacramenti, omnes enim Pontifices, & Concilia, & Patres, qui balsami meminerunt, absolutè dicunt esse materiam, & alii dicunt optimum balsamum, sic Alcuinus *in l. de divino Officio, cap. de Cœna Domini*, & Amalarius balsamum ex Arbore aromatica *lib. 1. de Ecclesiast. Offic. c. 12.* quia phrasi verum, & purum balsamum intelligitur; sicut etiam, quia Eugenius IV. in citato decre-

to

to dixit, *Vinum de vite esse materiam Calicis*, intelligimus verum Vinum, & non adulterinum, & alias nihil certè haberemus in materiis Sacramentorum io decreto Eugenii. Sicut ergo veram aquam in Baptismo, verum oleum in Extrema Unctione, verum vinum in Eucharistia, sentimus definiri ab Eugenio esse materiam Sacramentorum: ita in præsenti dicendum est de balsamo, & urgeo magis, quia, etsi diceremus balsamum non esse materiam necessitate Sacramenti, adhuc dici deberet eo ipso, quod balsamum absolutè ponitur ab Eugenio, de vero intelligendum, quia similiter, etsi aqua non sit materia necessaria Calicis necessitate Sacramenti, sed solum adhibeatur ex præcepto, definitio Eugenii intelligitur de vera aqua naturali, ex quo quod absolutè dixit aquam miscendam cum vino in Calice. Idem ergo in præsenti dicendum esset.) Hucusque Basilius qui ex supradictis firmat sententiam Henriquez esse temerariam, & errori proximam.

4. Sed ego obiectvo, nostris temporibus illam docuisse Patrem Leandrum, cui multum debent studiosi Theologiæ moralis *de Sacrament. tom. 1. tract. 3. disput. 3. quæst. 3.* obi sic ait: *Chrisma ex oleo, & balsamo vero, vel saltem adulterino confectum, est materia Confirmationis*. Ita ille: At ego puto omninò non esse discedendum à sententia negativa Pontii.

5. Ad id verò, quòd suprà assertum est de certitudine balsami ex Plinio, & dispensationibus Pontificiis vide Joannem Vuiggers 3, *part. quæst. 72. art. 2. num. 19.* Lugo, & alios, locis citatis.

6. Ex his itaque respondeo ad quæstionem propositam Episcopum adhibentem unctionem chrismaticam cum balsamo adulterino peccare mortaliter, quòd à fortiori asserunt Isambertus, & alii docentes dictam unctionem in consecratione Episcopali esse materiam partialem Sacramenti.

RESOL. LXXXVI.

An Episcopus peccet mortaliter si ex necessitate in Consecratione Episcopali uteretur unctione Chrismatica cum solo Oleo absque Balsamo.

Et quid est sentiendum, si in Sacram. Confirmationis Episcopus uteretur in necessitate solo oleo absque mixtione Balsami? Ex p. 12. tract. 1. Res. 86.

§. 1. CUm opinio asserens balsamum non esse de necessitate Sacramenti in Confirmatione sit satis probabilis, oritur quæstio; an propter carentiam balsami possit Episcopus in simplici oleo Sacramentum Confirmationis conferre? Affirmat Suarez *disp. 16.* quia quod sit periculum nullitatis, Episcopus non tam censebitur se illi exponere, quam illud permittere (cùm non possit vitare) ut Sacramentum probabile conferat.

Si sup. hoc his sup. legas doct. Res. 84. & aliorum & 85. ejus primo, & secundo not. facile hanc quæstionem, & vide §. not. seq.

2. Sed ut verum fatear pace sapientissimi viri quam ego ornamentum Societatis vocare soleo, hæc sententia mihi non placet, ideò negativæ adhæreo cum Joanne Præposito ex eadem Societate Jesu (semper enim societas doctissima virorum ferax erit) *in 3. part. quæst. 72. art. 2. dub. 3. memb. 71.* Probatur primò, quia quidquid sit de necessitate Sacramenti, constat strictissimo præcepto Ecclesiastico Confirmationem non posse conferri in simplici oleo, quod præceptum non censetur relaxari ex eo, quod balsamum obtineri nequeat.

3. Licèt secunda sententia sit speculativè probabilis, non possumus tamen ea uti absque gravi necessitate, ne cum gravi sacrilegio Sacramentum periculo nullitatis exponatur; moraliter autem non potest occurrere necessitas, quæ ab hoc Sacrilegio excuset, cum homo graviter ægrotus, & in periculo mortis constitutus possit Extremam-Unctionem in tali oleo recipere, & si bene valeat possit recipere Sacramentum pœnitentiæ, vel Eucharistiam, nec facilè occurret casus, quo per Episcopum possit confirmari, & nulla alia Sacramenta recipere.

4. Dices, ut hæc ita sint, tamen magnum bonum est confirmari: præterea hoc Sacramentum potest esse necessarium ad liberam fidei promissionem: igitur subest ratio sufficiens vitanda Sacrilegii, quamvis Sacramentum exponatur periculo nullitatis.

5. Respondeo negari consequentiam, nam solus spiritualis fructus in hoc consistens, quod gratia per Sacramentum recipiatur, non est sufficiens ratio illud exponendi periculo nullitatis, undè patet responsio ad primam partem antecedentis. Ad alteram dico, Sacramentum Confirmationis non esse omninò necessarium ad liberam fidei professionem, & proindè neque ex eo cap. Sacramentum posse exponi periculo nullitatis.

6. Ex his colligitur, stando in opinione Isamberti, & aliorum, Episcopum in nostro casu non posse uti absque peccato mortali unctione Chrismatica sine balsamo, quia ipsi putant talem unctionem esse materiam partialem Sacramenti, sed cum ego existimem esse tantùm ritum accidentalem puto in necessitate posse adhibere absque balsamo, quia adest justa causa, nempè necessitas, ex carentia balsami, non esset tamen differenda consecratio, per multum tempus, vel à fortiori relinquenda.

Sup. hoc casu, & principali quæst. hujus Res. lege in to. 3. tr. 3. doctr. & His dubius Res. 29.

RESOL. LXXXVII.

An Episcopus peccet mortaliter, si in consecratione Episcopi uteretur unctione Chrismatica alterius anni?

Idem est pro Sacramento Confirmationis.

Et an Chrisma censeatur benedictum, si Episcopus aliquid in Rituali positum omitteret? Ex p. 12. tract. 1. Res. 87.

§. 1. ADvertendum est, Chrisma deberi singulis annis revocari in die Cœnæ Domini, & antiquum comburi cum quo sine magna necessitate Sacramentum conferri nequit absque peccato, debet autem benedici in Ecclesia, & quidem ritibus præscriptis, potestque benedici quemadmodum, & Chrisma pro Baptismo, etiamsi terra sit interdicto supposita ut patet ex *cap. Quoniam, de sententia excommunicat. in 6.* Quod si Episcopus propter impedimenta non possit solemni ritu Chrisma conficere aliunde novum est deferendum.

2. Adverte secundò, non propterea Chrisma non censeri benedictum, quod Episcopus fortè aliquid in Rituali positum omiserit, quia Ecclesia non ita videtur requirere, ut omnia dicantur vel serventur, quæ sunt præscripta, ut benedictio reddatur irrita, si quid fortè omittatur; Undè me citato Franciscus Lugo *de Sacram. lib. 3. cap. 1. quæst. 3. memb. 36.* ait, si aliquis Episcopus pro benedictione Chrismatis in Rituali positum omiserit per incuriam, aut distractionem adhuc manere Chrisma sufficienter benedictum, ut sit apta materia Confirmationis, quippè non est credibile Pontificem de facto velle ritus omnes benedictionis Chrismatis, esse sic essentiales, ut si quis per inadvertentiam) quod in tam multis ritibus de facili continget) aliquem omittat, invalidè Chrisma conficiat, & consequenter invalidum posteà ministret Sacramentum. His suppositis, loquentes de Episcopo ministrante Sacramentum Confirmationis cum oleo veteri Doctores asserunt peccare mortaliter, licet Sacramentum validè conferret. Ita Præpositus *in 3. part. quæst. 72. art. 3. dub. 5. numer. 21.* Escobar *in Theolog. moral. tom. 2. lib. 2. sect. 2. cap. 12. pro 9. num. 98.* qui citat Suarez, Moure, Bonacinam, & Navarrum quibus adde Marcum Serra *in 3. part. D. Thomæ, q. 72. art. 3.* Dicastillum *de Sacram. tom. 1. membr. 3. disp. unic. dub. 4. num. 53.* Sic etiam ego assero Episcopum, utentem in consecratione unctione Chrismatica alterius anni absque necessitate peccare mortaliter, faceret enim contra consuetudinem in Ecclesia receptam ab Episcopis semper ministrantibus consecrationem Episcopalem cum Oleo novo illius anni sicut faciunt ministrando Sacramentum Confirmationis.

Sup. hoc in to. 3 tr. 3. Res. 93.

RESOL. LXXXVIII.

An unctio Consecrationis Episcopalis differat ab unctione Papali, & Regia?

Et quæritur, quinam Reges hodie ungantur? Ex p. 12. tr. 1. Res. 88.

§. 1. IN sententia Isamberti, & aliorum dicendum est differre essentialiter, quia unctio Consecrationi Episcopalis est materia partialis Ordinis Sacramenti Episcopatus: At unctio Papalis minimè, quia Papatus, ut vitum est supra, non est neque Ordo, neque Sacramentum, sed in mea sententia ego puto utramque unctionem Episcopalem, & Papalem esse tantùm ritus accidentales ab Ecclesia institutos cum suis differentiis, & mysticis significationibus, at magna est differentia inter utramque unctionem: nam unctio Episcopalis efficitur cum Chrismare, unctio Regia oleo Cathecumenorum. Deindè unctio Episcopi fit in capite, unctio Regis in humero, & brachio; unde Pater Gerunda *de Episcopo, tom. 2. libr. 8. disputatione 13. cap. 6. num. 3.* loquens de unctione Episcopali regali sic ait: (solum nunc assero, ungi præsertim in capite nostrum Candidatum, quia caput est suæ Ecclesiæ, quem illa loco sponsi, & capitis venerari debet, vel quia quantum gratiæ in corpus Ecclesiæ ejus sponsæ a Deo conferendum est per ipsum Episcopum tamquam per caput derivandum, vel per Christum quod caput est totius

Sup. hoc an Oione in Capite Epis. ungatur lege to. 8. 1. 6

cius Ecclesiæ, cujus personam in ordine ad hanc peculiarem Episcopus gerit.

2. Hæc autem unctio præstat Regnum unctioni, quippe qui in humero unguntur, & brachio, quasi ad defensionem Regni, & ad ejusdem sustentationem, ut in secunda oratione, quæ habetur in Pontificali de unctione Regis legitur, dum ungitur, & incipit: Deus, Dei filius. (Ita Gerunda, & ideo Innocentius III. *in Epistola decretali de sacra Unctione*, hæc asserit: *In veteri Testamento, non solùm ungebatur Sacerdos, sed etiam Rex, & Propheta, sicut in libro Regum Dominus præcepit Eliæ*, Vade, & revertere in domum tuam per desertum in Damascum, cumque perveneris illuc, unges Hazael Regem super Syriam, & Jehu filium Namsi unges Regem super Israel; Elisæum autem filium Saphat, qui est de Albemeula unges Prophetam pro te, *sed ubi Jesus Nazarenus, quem unxit Deus Spiritu Sancto* (sicut in Actibus Apostolorum legitur) unctus est oleo pietatis pro consortibus suis, qui secundùm Apostolum est caput Ecclesiæ, quæ est corpus ipsius, Principis unctio à capite ad brachium est translata, ut Princeps ex tunc non ungatur in capite, sed in brachio, sive in humero, vel in armo, in quibus Principatus congruè designatur; juxta illud, quod legitur: Factus est Principatus super humerum ejus. Ad quod etiam significandum Samuel fecit poni armum ante Saul, qui dederat locum in capite ante eos, qui fuerant invitati. In capite verò Pontificis Sacramentalis est delibutio conservata, quia personam capitis in Pontificali officio repræsentat. Differt autem inter Pontificis, & Principis unctionem, quia caput Pontificis Chrismate consecratur, brachium verò Principis oleo delinitur, ut ostendatur quanta sit differentia inter authoritatem Pontificis, & Principis potestatem. Sed de hac unctione Regia cum Episcopali comparata videndus est omninò Doctor Hallier *de Sacrament. elect. part. 2. cap. 10. art. 5. §. 3. cum sequent.* qui optimè *num. 18.* post multa sic asserit: Nihilominus quacumque unctione non ita Reges sacri efficiuntur, aut Sancti, ut Ecclesiastici ordinis exindè censeantur, ut Ecclesiasticam aliquam exindè habeant potestatem, tum quod potestas nulla Ecclesiastica per unctionem tradatur, sed per manus impositionem eo fine usurpatam, vel instrumentorum singulorum ordinum traditionem, unctio verò ad solam personæ sanctitatem, ac venerationem designandam & efficiendam, seu ad disponendum hominem ad Sacramenti condignam receptionem conferatur: tum quod Imperatorum unctio, nec eo fine fiat (prout supra vidimus) quatenus Ecclesiastica ministeria Imperatoribus, vel Regibus tractare liceat, sed potius, ut ad Ecclesiæ defensionem, ac protectionem se tamquam inunctos pugiles ardentius exurgere, & præliari bella Domini debere noverint. Undè Valentinianus Imperator Sancto Ambrosio Episcopalem Sarcinam scribere verenti, noli timere, inquit, quia Deus, qui te elegit, semper te adjuvabit, & ego adjutor, & defensor tuus, ut meum ordinem decet, semper existam. Circa quæ ultima verba rectè notat Glossa, Imperatorem (quod quidam putaverunt) Subdiaconatus ordine præditum esse non debere, sed militari caractere donatum. Undè sexta Synodo Trullana Imperatores laici accensentur, licèt cæteris majori prærogativa donentur. Idem quoque a Nicolao Primo inter laicos numerandi docentur, nec divinis, sed prophanis negociis intendere monentur, quatenus scilicet spiritualis actio carnalibus dilitaret incursibus, & ideò militans Deo minime se negociis sæcularibus implicaret, ac vicissim, non ille rebus divinis præsidere videretur, qui esset negociis sæcularibus implicatus. Quare non crudè intelligendus est Petrus Damianus, dum quintum Sacramentum inunctionem esse Regis asserit, sumpto scilicet latissime nomine Sacramenti. Hanc autem mirificè commendat, pompamque ejus describit, & præmissis ejus celebrationi Cleri, ac Plebis consensu, nec non solemnibus de servandis Ecclesiæ libertatibus Sacramentis, eam adhiberi testatur: deindè ista subjungit, ex tunc exuitur Rex vestimentis suis, & oleo sanctificationis aspergitur, ut typico rore profusus cœlesti unguenti plenitudine glorietur. Sacramentis ergo hanc unctionem adnumerat, quæ duodecim numero statuit, eas omnes Sacramenti nomine donans Ecclesiasticas cæremonias, quæ quocumque modo Ecclesiæ membra distinguerent coordinarent inter se, & in aliquo gradu constituerent, vel in sublimi quodam statu collocarent, quo sensu unctio Regum Sacramentum dici potest, non in Ecclesiasticæ, sed laicæ dignitatis apice suscipientem constituat. Hæc omnia doctus, & pius Hallier cui adde Marchinum *de Sacrament. Ordinis, tractat. 2. disputatione 8. capite septimo, num. 7.* dicendum est itaque, Pontificem solere ungi in capite, & manibus; Imperatores, & Reges in brachio, & humero; licèt Saul fuerit unctus in capite, & Sacerdotes in manibus ungantur. Hujus rei plures reddunt rationes Elvarus Pelagius *de planctu Ecclesiæ lib. 1. cap. 56.* & Camillus Borellus *de Regis Catholici præstantia, cap. 49. num. 27.* sed duæ nobis sufficiant; quarum prior illa esse potest, quòd Pontifex ungatur in capite, ut ipsum caput esse Ecclesiæ visibile cognosceremus; Reges, & Imperatores unguntur in brachio, ut intelligant, se omnem spem, & sui Regni fortitudinem projicere debere in Christum, qui brachium in Scriptura nuncupatur: Isaiæ *c. 52.* (Paravit Dominus brachium Sanctum suum in oculis omnium gentium, *& cap. 33.* Domine, miserere nostri? te enim expectavimus; esto brachium nostrum immane, & salus nostra in tempore tribulationis.) Nec ineptè Christus dicitur brachium nostrum immane, nam sicut, ubi totum corpus morbo aliquo gravatur, vulneratus brachium, ex cujus vena sanguis profluit, ut totum corpus sanetur, ita cùm totum humanum genus gravi peccatorum morbo opprimeretur, ut incolumitatem obtineret Christus, fuit nobis immane brachium, cujus livore sanati sumus. At Sacerdotes unguntur in manibus, ut ad ministeria Dei obeunda se esse destinatos intelligerent, unde Scriptura; quoties agit de ministeriis ministrorum Dei, hac phrasi uti solet, Exodi 33. *Quæ jusserat Dominus per manum Moysis.* Levit. 10. *Ad eos per manum Moysis.* Dici etiam potest, Pontificem ungi in capite, & brachio, quia in illo debet esse perfectio activæ, & contemplativæ vitæ. Reges in brachio, quia in activa principaliter exercere se debent, necnon in humero, qui principatum significat, ut quale sit onus, cui humeros subjiciunt, rectè ponderent, Sacerdotes verò unguntur in manibus, ut non solùm activæ vitæ incumbant, sed etiam, ut bonorum operum manum populis præmonstrent.

3. De significationibus verò unctionis Episcopalis in capite infra redibit sermo, si quis verò scire desiderat, quinam Reges ungantur? Respondet Hallier olim unctos fuisse Regem Franciæ, & Angliæ, & postea subdit ad eorum exemplum cæteri ferè Reges Oleo sacro inungi cœperunt, quamvis enim Albericus, Rosatensis, Hostiensis, Goffridus, Chassanæus, Campegius, & alii solos in Occidente, Francorum, Hierosolymorum, Anglorum, & Siculorum, nempè Regna cùm a Francis olim possessa fuerint, nihil mirum, si eorum Reges, Francorum more inungi voluerint, priusquàm cæteri hanc sacræ unctionis cæremoniam usurparint, nihilominus tamen cùm per se ritus iste Augustos homines facere videretur, & ab Innocentio III. firmatus foret, ac communi juri postea insertus, inde accidit, ut Poloniæ Reges, Bohemiæ, Hungariæ, & ante hæresim Sveviæ, Daniæ, Norvegiæ, Scotiæ eundem ritum amplexi fuerint, sibi credentes utile esse, & honorificum tum apud Deum, tum apud homines, si sacro Oleo cum benedictione Pontificali inungerentur. Iosr. in R. 16.

R E S O L. LXXXIX.

Quo pacto se gerere debeat Episcopus consecratus, qui in celebratione Missæ Hostiam simul consecrans cum Celebrante?

Et infertur idem esse dicendum de Sacerdotibus, qui in prima Missa cum Episcopo consecrant. Ex p. 5a. tr. 1. Ref. 89.

§. 1. GRavis difficultas, & quæ torquet Doctorum hominum ingenia, Ochagavia *de Sacrament. 3. quæst. 3. num. 1. & 4.* Amicus *in Curs. Theolog. tom. 7. disput. 24. sect. 8. num. 196.* Vasquez *in 3. part. tom. 3. disp. 219. cap. 3.* Vviggers *in 3. part. quæst. 82. art. 2. num. 8.* Aversa *de Sacr. Eccles. quæst. 10. sect. 2.* Præpositus *in 3. part. quæst. 252. art. 2. num. 5.* Palaus *tom. 4. tract. 21. punct. 17. artic. 2.* Quartus *in Rubricas Missalis, part. 3. tit. 5. eodem num. 1. dub. 8.* Diastillus *de Sacrament. tom. 5. tract. 4. disp. 3. dub. 13.* Marchinus *de Sacrament. Ordinis, titul. 2. part. 8. cap. 20. num. 5.* Hurtadus *de Sacrament. disp. 11. diffic. 2.* Cospens. *in Curs. Theolog. tom. 2. titul. 22. disp. 9. sect. 9. num. 87.* putant in hoc casu de Episcopo recenter consecrato cum Episcopo Missam celebrante, & simul consecrare philosophandum esse, prout in casu Sacerdotum, qui in prima Missa consecrant cum Episcopo; & ideo Magister Serra *in 3. part. D. Thom. quæst. 82. artic. 2.* sic ait: (Utrum plures Sacerdotes possint unam, & eandem hostiam consecrare? Conclusio est affirmans. Constat ex consuetudine antiqua quarumdam Ecclesiarum, & ex Romano Pontificali, non solùm enim quando consecratur Episcopus, ipse & qui eum consecrat, eandem consecrant Hostiam, sed etiam quando Sacerdotes ordinantur: nam novi ordinati Episcopo concelebrant, propter hoc (inquit D. Thom.) iteratur consecratio super eandem Hostiam, quia sicut Innocen-

Sup. hoc in to. 5. tr. 1. R. 48. §. Nota etiam, sed leg. doct. illius à principio, & aliorum ejus glo. ibi not.

Sup. hoc & circa doct. seq. hujus Ref. in Ref. sequenti à principio. & sequitur in alio glo. primum not.

centius III. dicit, omnium intentio debet referri ad idem instans consecrationis, in quo, scilicet, Episcopus verba consecrationis terminat, ad quod refertur eo ipso ac novi ordinati habent intentionem debitam quam habent, ut hic Cajetanus, quando proponunt apud se, intendo dicere cum ea intentione, qua debeo dicere, scilicet, verba consecrationis, vel (quod idem est) intendo facere quod intendit Ecclesia, quæ intentio conditionalis est, consecrandi scilicet, (si contingat eos simul cum Episcopo qui absolutam intentionem consecrandi habet) formam absolvere, aliàs non: necessarium tamen non est hanc conditionem expressè, & formaliter apponere, sed satis est, ut apponatur virtualiter, ut apponitur eo ipso, ac novus ordinatus intendit facere quod intendit Ecclesia.) Hucusque Serra. Dicendum est itaque, quod sunt tres, vel quatuor modi, ut observat Lessius *in 3. part. quæst. 82. tom. 2. num. 5.* quod ad praxim attinet circa præsentem difficultatem. Primus, ut recenter ordinati, etiamsi verba consecrationis ante Episcopum pronuntient, omnes tamen referant suam intentionem ad instans, quo finiet Episcopus. Ita faciendum indicat Innocentius III. *lib. 4. de Mysterio Missæ, capit. 15.* & D. Thomas, quos sequuntur plerique Thomistæ, & Summistæ, sed hic modus patitur nonnullam difficultatem: nam frustra refertur intentio ad illud instans, si tevera illo instanti non finiatur forma, quod rarissimè contingit. Nam virtus verborum non potest suspendi pro arbitrio totius Ecclesiæ, sed in ultimo instanti prolationis operatur, modò legitima adsit intentio.

2. Secundus modus est, ut diligenter attendat, ne ante Episcopum verba consecrationis pronuntient. Si tamen contingat ante illum finire cum intentione consecrandi, verè consecrarunt, & Episcopus nihil postea faciat. Sed hoc etiam videtur incommodum non exiguum: si enim contingat eos prævenire, principalis sacrificans re vera non sacrificabit, actus enim sacrificandi potissimum in consecratione consistit. Deindè super materiam consecratam rursus verba consecrationis proferentur, quod videtur esse sacrilegium, nam materia non est amplius consecrabilis.

3. Tertius modus est, ut non intendant determinatè consecrare, vel non consecrare: sed solum intendant facere id quod Ecclesia per illam cæremoniam instituit. Ita consuluit Cajetanus, estque bonum concilium, & tutus modus.

4. Quartus modus, ut absolutè intendant solum pronuntiare illa verba recitativè in signum potestatis acceptæ, cum conditione conditionata consecrandi, si fortè contingat simul cum Episcopo absolvere. Et hic quoque modus tutus est, maximeque rationi consentaneus.

5. Quid ego sentiam, dicam breviter, ideoque deveniendo ad praxim pro casu nostro, dico primò, debere in tali casu Episcopum recenter ordinatum, similiter proferre verba consecrationis super eandem Hostiam cum Ordinante, & ut satis patet ex Romano Pontificali intendere consecrare, quia concelebrat; & debere ita verba temperare, ut quantum fieri potest simul veniant, quod in eo casu est facilius, cum simul sint in eodem Altari, & ita individualiter docet Joannes Præpositus *in 3. part. D. Thomæ, quæstione 82. artic. 2. numer. 5.* Dico secundò, magis ad evitanda incommoda, quæ afferunt Doctores, (& similiter dic de Sacerdotibus in prima Missa quando ordinantur) optimum consilium esse Episcopum consecratum habere intentionem sub conditione, sive sub distinctione consecrandi; puta quod intendat consecrare, si formam simul cum Episcopo finiat; non verò intendat si absolverit ante illum; ne contingat principalem offerentem nihil efficere, quod foret valdè incongruum, & omnibus apparet absurdum, inquit Tann. ne inaniter cum intentione consecrandi, formam pronuntiet super materiam incapacem, quia jam est consecrata. Ita docent Henriquez *lib. 9. capit. 23.* Suarez *disputatione 61. section. 4.* Tanner. *tom. 4. disputatione 5. de Eucharist. quæstion. 9. dubitat. 3. numer. 64.* & alii; videturque hic modus in praxi maximè conveniens, & tutissimus, quia sic Sacerdotes noviter ordinati intendunt consecrare quatenus convenienter fieri potest, quod videtur esse secundùm mentem Ecclesiæ, & evitantur incommoda, & pericula, quæ adducunt Doctores; sed supradicta non probantur à Vasquez, ubi suprà, eo quòd impossibile sit Sacerdotem simul proferre verba illa materialiter, & cum intentione consecrandi sub quavis conditione quis enim, inquit, hoc non videat; nam ut habeat intentionem consecrandi sub conditione, debet actu proferre illa formaliter, & significativè; simul autem ea proferre materialiter tantum, ut non sufficiant ad consecrationem, & formaliter, ut sufficiant impossibile est, ut patet, inquit.

6. Respondetur primo; Et hoc argumentum convinceret, jam probaret quoque baptismum non posse sub conditione conferri, fieret enim simile argumentum; impossibile est ministrum proferre verba formæ, *intendendo baptizare, & non volendo baptizare sub quacumque conditione;* ergo, &c. Et tamen passim omnes etiam ipse Vasquez *to. 2. in 3. part. disputat. 146. cap. 4.* admittunt, & docent in cæteris casibus posse, ac debere baptismum administrari sub conditione, hoc aut simili modo, *si tu es baptizatus non te baptizo,* sive, *non intendo te baptizare, sed si nondum es baptizatus, ego te baptizo,* &c. Atqui tunc validè baptismum conferri, si nondum sit baptizatus consequenter omnes sentiunt, undè.

7. Respondetur secundò, quòd in casu, quo Sacramentum confertur, aut conficitur, non habeat quis simul contradictorias intentiones, aut voluntates, sed verba pronunciando habeat unam, videlicet si conditio, sub qua administrat, subsit à parte rei, tunc simpliciter intendit conferre Sacramentum, verbi gratia, si non sit à parte rei baptizatus, intendit baptizare, si verò ea non subsistit, tunc quoque non habet intentionem baptizandi, atque ita non ponuntur simul esse contrariæ intentiones. Et sic etiam dici potest de verbis consecrationis prolatis sub conditione, seu disjunctione consecrandi.

8. Vasquez itaque suo judicio, rejectis aliis Doctoribus, tanquam inconvenienter rem explicantibus determinat difficultatem propositam hoc modo, quod omnes Sacerdotes recenter ordinati, & Episcopus recens consecratus cum Consecrante, sive Ordinante verba consecrationis cum sufficiente intentione (scilicet absoluta) ad consecrandum proferre debeant, deinde quoad fieri potest, eos curare debere, ne Episcopum præcipuè celebrantem, in prolatione præveniant, quod etiam juxta aliorum opiniones semper sollicitè curandum est. Tertiò addit, si casu nihilominus accidat, ut aliquis eorum Episcoporum præveniat, & ante illum absolvat prolationem, nihil tamen fieri contra debitam Sacramenti reverentiam, quod omnino est contra omnes, qui admittunt tunc Episcopum nihil effecturum, quod & ipse admittit, atque adeo præsupponunt tanquam per se notum, hoc valdè incongruum, & absurdum esse, ut loquuntur Tannerus, & Valentia suprà: imò ad illud evitandum passim laborant Doctores ad inveniendum modum, quo possint novi Sacerdotes verba consecrationis simul proferre absque inconvenienti illo, & aliis ad mentem Ecclesiæ illa proferre. Accedit, quod juxta principia Vasquez, poterit quoque accidere, non rarò quod Episcopus non sacrificaret, sed quod idem sacrificium, à diversis Sacerdotibus offerretur, ut verbi gratia, quod unus Sacerdos præveniendo consecraret panem, & alius præveniendo consecraret Calicem: neque ratio quam allegat Vasquez ex Divo Thoma, quam supra proposuimus, est tanti momenti, quod propterea ejusmodi incommoda essent toleranda. Undè & ipse Divus Thomas putavit modum inveniendum, quo evitarentur. Quare non videtur sententia Vasquez approbanda.

9. Et tandem dico tertiò: Suarez *disp. 60. sect. 4. in fine,* & Dicastillus *de Sacrament. tom. 1. tract. 4. disputat. 3. dubitat. 13. numer. 248.* asserere posse Episcopum in nostro casu habere intentionem faciendi hanc actionem consecrandi meliori modo, quo potest omnia tuta, & hanc sententiam, me citato, tenet etiam Aversa *de Sacrament. Euchar. quæstion. 10. section. 2. §. 7.* qui citat Layman, & me citato sentit etiam novissimè Pater Quartus *in Rubric. Missar. part. 3. distinction. 5. section. 1. dubitat. 8. in fin.*

10. Ex his deducitur, quid dicendum, si Episcopus consecratus in nostro casu præveniat Episcopum, qui illum consecravit, vel tardius illo proferat verba consecratoria, an, inquam, in culpam lethalem incurrat; Quod idem dicendum erit de Sacerdotibus; constat enim ex dictis non incurrere, nisi qui audacter præsumeret Episcopum prævenire, quasi illo superior foret, vel æqualis; nam ad evitandam culpam lethalem, sufficit iis Sacerdotibus eos intendere proferre verba meliori modo, quo possunt, nec habere intentionem præveniendi Episcopum, ex alia parte nulla injuria fit Sacramento, si tardius multi præ cæteris verba pronuncient, quia omnes censentur verba protulisse cum hac intentione interpretativa, si ibi adsit materia consecranda, sin minus accommodandi se intentioni primò proferentis, vel etiam dici potest celebrantes non peccare præveniendo, vel subsequendo prolationem aliorum,

quia proferunt prædicta verba consecrationis secundum Ecclesiæ intentionem, & huc modo lethalis culpæ scrupulus evitatur. Et hæc omnia docet Marchions *de Sacram. Orden. tract. 2. part. 8. cap. 10. num. 11.* Vide etiam circa præsentem quæstionem præter Doctores citatos sapientissimum Dominum Cardinalem Lugo *de Sacram. Eucharist. disp. 12. sect. 8. per totam*, Nugnum, Mercerum, & Sylvium *in 3. part. D. Thomæ quæst. 82. art. 2.*

RESOL. XC.

Quomodo se gerere debeat Episcopus consecratus, qui simul consecrat Calicem cum Episcopo celebrante?

Et quid de Sacerdotibus in die sua Ordinationis cum Episcopo Ordinante etiam Calicem consecrantibus.

Et obiicitur de jure divino esse, ut qui consecrat, simul sumat, quæ consecravit; ergo si omnes concelebrantes utramque speciem consecrarunt, omnes debent utramque speciem sumere, neque in hoc potest dispensare Ecclesia. Ex part. 15. tr. 1. Ref. 90.

§. 1. SUppono, Episcopum consecratum, ut Sacerdotes in Missa Ordinationis, non solum consecrare Hostiam cum Episcopo celebrante, sed etiam consecrare Calicem, & de ipso participare, quod non faciunt Sacerdotes, ut tradit Dicastillus *ubi infrà, num. 231.* Jam supradictum est Episcopum consecratum quomodo se gerere debeat consecrando Hostiam, nunc dicendum est quomodo se gerere debeat consecrando Calicem. Hanc quæstionem pauci pertractant, & habet peculiarem difficultatem, ut inferius videbitur. Dicastillus *de Sacram. tom. 1. tract. 4. disp. 3. dub. 13. num. 243.* doctè pertractat difficultatem, & ideo sic asserit. Jam verò quod attinet ad consecrationem Calicis, ii qui propter defectum in absolvenda forma simul cum Episcopo in consecratione panis non consecraverunt, non debent intendere consecrare Calicem, undè omnes in forma Calicis debent habere intentionem consecrandi Calicem cum Episcopo absolutè consecrante, sed duplici tamen conditione; prima, si consecraverunt in priori consecratione panem: secunda si in eodem instanti absolvant cum Episcopo, curando tamen cum illo absolvere, eaque ratione cessat illud inconveniens consecrandi Calicis ab eo, qui panem non consecravit. Item cessat illud quod species vini sumantur ab eo, qui non consecravit illas. Item quod aliquando Episcopus non consecret Calicem, nam qui non consecravit panem non consecrat Calicem, & species vini semper sumuntur à solo Episcopo, & hic semper, & in omni eventu consecrat juxta dicta. Tandem cessat inconveniens dicendi verba supra materiam consecratam, quia non dicuntur à Sacerdotibus illis cum absoluta intentione, sed sub conditionibus prædictis.

2. Sed adversus superius dicta opponuntur duo inconvenientia, primum est, quod etiam admissa tota doctrina prædicta, adhuc fieri potest, ut quis utramque speciem consecraverit, quia simul cum Episcopo utramque formam verborum absolverit, & tamen non perficiat sacrificium; quia non sumit, & participat de speciebus à se consecratis, nisi tantùm de una panis. Ad hoc inconveniens Cardinalis Lugo *de Sacram. Euchar. disp. 11. sect. 8. num. 173.* respondet non obstare. Verùm quia Covisch. *in 3. quæst. 73. artic. 1. dub. 5. num. 95.* & alii asserunt esse juris divini, Dicastillus *n. 245.* respondet esse quidem juris divini præceptum, sed pro præcipuo celebrante, non pro omnibus in nostro casu; (sicut in illo Cardinalium cum Pontifice consecrantium) solum Episcopum esse præcipuum celebrantem illum jam diximus sumere utramque speciem. Quod autem Christus solum præcipuo celebranti id mandaverit, ex ipso usu Ecclesiæ jam dicto colligimus.

3. Secundò non obstat supradictis aliud inconveniens, nam posita nostra sententia, sequeretur, quod aliquando quis consecravit panem, & non consecret Calicem, quia fieri potest, ut verba consecrationis panis simul cum Episcopo absolvat, atque adeo consecret panem, postea verò non simul absolvat consecrationis verba pro Calice, atque adeo Calicem non consecret, quod videtur inconveniens, consecrare scilicet, solum unam partem, & non aliam, cum sit de jure divino utramque consecrare, & non unam sine alia, ut dicemus in eodem tractatu sequente dubit. illam 12. Et confirmari potest contra nos ad hominem: quia ideo diximus eum, qui non absolvit simul cum Episcopo consecrationem panis, non debere habere intentionem consecrandi Calicem, non consecret Calicem non consecrato a se pane, ergo viceversa erit inconveniens consecrasse panem, & non consecrare postea Calicem, cui periculo se exponit.

4. Sed ad hoc inconveniens doctè, ut semper solet, respondet Dicastillus *num. 237.* Sicut proximo inconvenienti non respondebamus, scilicet, præceptum divinum utramque consecrandi, sicut & utramque sumendi, non esse pro omnibus, sed pro præcipuo celebrante, idque colligi ex usu ipso Ecclesiæ, quia; cum exponat illos Neomystas ei periculo non consecrandi utramque, sed alterutram, videtur ipsa Ecclesia dispensare cum eis, ut si quantum moraliter possint, procurent simul cum Episcopo finiri consecrationem, sit satis, ut non peccent, etiamsi alioquin sit periculum non consecrandi utramque speciem. Quæ doctrina si admittatur, satis probabiliter evitabitur inconveniens. Supponit autem hæc doctrina, quod præceptum consecrandi utramque speciem pro aliis, præter præcipuum celebrantem sit à sola Ecclesia, itaut quando recepta sententia Theologorum docet jure divino esse obligationem utramque speciem consecrandi, id intelligendum sit de solo præcipuo Celebrante, quod sanè difficile potest efficaciter impugnari, maximè cum hic casus sit rarissimus, & in illo etiam debeat esse aliquis, qui utramque consecret, atque adeo nunquam fiat sacrificium, quin utraque species, saltem ab uno principali consecretur, atque id est, quod videtur Christus præcipuè intendisse. Possemus ulterius respondere, esse diversam rationem de consecratione Calicis supposita non consecratione panis, & de consecratione panis cum periculo non consecrandi Calicem, & hanc consecrationem pro eo casu licere, non illam. Nam qui consecraret Calicem, postquam non assecutus fuit consecrationem panis, quia re ipsa non simul cum Episcopo absolvit formam consecrationis panis, certò, & infallibiliter sine intentione consecrandi panem consecrat, & intendit consecrare Calicem, cum jam panis ab alio, & non à se supponatur consecratus; qui verò consecrat panem simul cum Episcopo, illum consecrat cum intentione, & spe consecrandi Calicem, licèt per accidens, & præter intentionem non succedat. Et hæc omnia docet Dicastillus ubi supra, cui adde Ochagavia *de Sacr. tract. 3. de ministrat. Euchar. quæst. 2. num. 7.*

5. Undè non gravabor hic apponere verba Patris Amici *de Sacram. disp. 34. sect. 8. num. 214.* ubi sic ait. Dices de Jure divino esse, ut qui consecrat, simul sumat, quæ consecravit; ergo si omnes concelebrantes utramque speciem consecrarunt omnes debent utramque speciem sumere, neque in hoc dispensare potest Ecclesia.

6. Respondetur: multos negare hoc esse de jure divino, quod inter alios sentire videtur Suarez *disp. 75. de Sacrific. sect. 5. ad finem*; proindè potuit juxta hanc sententiam ab Ecclesia dispensari. Secundò, esto sit de jure divino, potuit tamen illud per juris interpretationem ab Ecclesia declarari, in hoc casu ad factum Christi repræsentandum non obligare; uti per eandem juris interpretationem in Parasceve declarat ad mortem Christi repræsentandam, ea die Sacerdotem non obligari ad consecrandam materiam, quam offert, & consumit, sed posse etiam ab alio consecratam, offerre, & consumere.

RESOL. XCI.

An sit laudabilis talis consuetudo, ut Episcopus consecret simul in Missa cum Episcopo?

Idem est de Sacerdotibus in prima Missa concelebrantibus.

Et notatur, quod hic casus olim contingebat in Summo Pontifice, quo solemniter celebrante, Presbyteri Card. olim concelebrabant; & idem servabatur in Sacerdotibus, qui Episcopo rem divinam solemniter facienti assistebant, sed nunc tot casus est in usu, Ex p. 12. tr. 1. Ref. 91.

§. 1. ET negativè videtur respondendum, quia non desunt Catholici Theologi, qui loquentes de Sacerdotibus concelebrantibus cum Episcopo in prima Missa damnant hanc consuetudinem: sic Durandus *in 4. dist. 33. quæst. 2.* Palatius *quæst. 4. subsecurè* Gabriel *lect. 6. in Canon. Missæ*, Sotus *eadem dist. art. 3.* fundamentum est, quia hujusmodi consuetudo multis periculis est exposita; nempè, ut Episcopus, qui est principalis minister, vel nil efficiat, si a celebrantibus Sacerdotibus præveniatur, vel ut isti otiosè verba consecrationis proferant, si Episcopus prius consecrarit, vel ut ab aliquo ex his dicantur verba supra materiam jam consecratam, cum humano modo impossibile sit, omnes Sacerdotes in valdè numerosa ordinatione, in eodem prorsus instanti physico, absolvere prolationem verborum.

2. Sed prorsus contra Durandum firmandum est hunc ritum, & morem, honestum, & licitum esse, cùm receptus sit, & vigeat in tota Ecclesia tum Græca tum Latina, & in Pon-

in Pontificali Romano præcipiatur ita fieri, & propterea novi Sacerdotes in sacro illo, in quo Sacerdotalem Ordinem suscipiunt, cùm ad verba consecrationis acceditur, ex ipsius Pontificalis præcepto moveantur, ut ejusmodi verba pronuncient cum intentione consecrandi. Nec enim dici, vel cogitari potest, Ecclesiam totam in re tam gravi errare, nec in Pontificali Romano aliquid injungi, quod vel divinæ legi, vel rectæ rationi contrarium sit: Undè infero, legem illam libri Pontificalis pro tota Ecclesia, non fuisse adhuc latam tempore Durandi, ratioque est in promptu, quia quælibet ferè Diœcesis sicut suo Missali, & Breviario, sic suo Pontificali, & Rituali utebatur. Et hæc omnia docet Bernal. *de Sacram. disp. 45. sect. 1. §. 4. num. 20.* & Amicus ubi infrà, *n. 196.* apud quem extat etiam opinio de authoritate Romani Pontificalis.

3. Undè Lessius *in 3. part. quæst. 82. num. 4.* sic ait: (Notandum est, consuetudinem illam, qua novi Sacerdotes consecrant in Ordinatione, non esse universalis Ecclesiæ, undè Durandus *distinct. 13. quæst. 3.* audet eam improbare, dicitque esse abrogandam. Verùm quia etiam in Ecclesia Romana, & plerisque aliis servatur, non est privatorum Episcoporum authoritate facilè abroganda, nam in vetusto Pontificali Romano, ut refert Cajetanus de recenter ordinatis, dicitur: dicant omnia quæ sunt in Missali, sicut si celebrarent.) Ita Lessius, cui addè Præpositum *in 3. part. quæst. 82. numer. 5.* & Marchinum *de Sacram. Ordinis, tract. 2. part. 8. cap. 10. numer. 5.* Mercerum *in 3. part. quæst. 82. art. 2.* cum aliis. Dicendum est igitur rationabilem esse hujusmodi consuetudinem; multa suadent: Primò, quia credibile est, eam Apostolos à Christo didicisse, & de ejus mandato ad nos pervenisse, maximè cùm non modò in Ecclesia Romana, sed etiam in Græca servetur, quomodo ergo audent præællegati Theologi, tam Universalem Ecclesiæ ritum toto Orbe terrarum diffusum, à tot Pontificibus per tot secula approbatum, damnare? Secundò quia Sacerdotes cum Episcopo Sacrum faciunt, in signum potestatis acceptæ. Quare sicut Apostoli Christo cœnanti concœnaverunt, ita novi Sacerdotes Episcopo celebranti concelebrant, ut inquit S. Thom. *3. part. quæst. 82. artic. 2. in corp.*

4. Nota hic obiter: quod hic casus olim contingebat in Summo Pontifice, quo solemniter celebrante, Presbyteri Cardinales olim concelebrabant, & idem ritus servabatur in Sacerdotibus, qui Episcopo rem divinam solemniter facienti assistebant, ut tradit Innocentius *li. 4. de mysteriis Missæ, cap. 25.* sed neuter casus est usu, ut notat Suarez *de Sacramentis, disp. 71. sect. 3. initio, & propè finem,* & Marchinus ubi suprà, *num. 1.* Ad argumenta verò superiùs adducta, respondet Amicus *in Cursu Theologia, tom. 7. disput. 24. sect. 7. num. 211.*

RESOL. XCII.

Ponuntur duo casus circa Sacerdotes concelebrantes cum Episcopo, qui possunt applicare pro Episcopis consecratis, qui postea simul consecrant, (prout suprà explicatum est,) cum Episcopo Missam concelebrante. Primus, si Episcopus celebrans Missam illam quatenus satisfactoriam offerat pro anima Petri, alius verò concelebrans pro anima Pauli, & alius pro anima Antonii, &c. cuinam harum trium animarum re ipsa proderit?

Secundus, an concelebrantes cum Episcopo integrum fructum illius Sacrificii ex opere operato referant? Ex par. 12. tract. 1. Res. 92.

§. 1. PRimus casus proponit Bernal. *de Sacramentis, disput. 45. sect. 2. §. 2. numer. 10.* sic enim asserit: (Offerat Episcopus Missam illam, quatenus satisfactoriam pro certa quadam Purgatorii anima, ut verbi gratia Antonii, & Paulus tunc recens ordinatus, & cum Episcopo consecrans pro anima Francisci, & Martinus pro anima Augustini, cuinam harum trium animarum re ipsa proderit, & cum effectu applicabitur illius sacrificii valor satisfactorius, non uni dumtaxat, quia non videtur ratio major cur huic, & non isti, vel illi applicentur. Non omnibus tribus, quia satisfactio est unica, & finita, non valet nisi uni applicari, & re ipsa prodesse.

2. Respondeò primùm, si recenter ordinati Sacerdotes juxta rectam rationem operentur, satisfactio illius sacrificii re ipsa proderit, & cum effectu applicabitur ei soli animæ, pro qua Episcopus obtulit: Quia recentes illi Sacerdotes ex norma rectæ rationis agentes quemadmodum cavere debent, ne prius perficiant verborum prolationem, quam Episcopus, ut non cum consecratione privent, sed curare debent cum Episcopo simul perficere, ut idem cum illo sacrificium efficiant, eadem ratione debent non illud quatenus satisfactivum offerre pro aliis animabus, sed pro illa tantùm pro qua illud offert Episcopus, sic prorsus, ut in offerenda satisfactione non aliam habeant intentionem, nisi quam habet Episcopus ita enim fiet, ut sive ipse Epis. solus consecret, cæteros antevertens, sive non ille consecret, alio, vel aliis pervenientibus sacrificii fructum, Episcopo relinquant integrum, ut debent tanquam, & per se, & independenter ab ipsis Missam celebranti, & tanquam Patri spirituali, & recens de ipsis per ordinationem optimè merito, & qui certissimè satisfactionem alicui determinatè sua intentione destinavit, quod recens ordinati in illo sacro facere non solent.

3. Respondeò deindè; si prædicti Sacerdotes valorem illius sacri satisfactorium, offerent pro distinctis animabus ab illa, pro qua obtulisset Episcopus, adhuc mihi probabilius videtur Episcopi voluntatem, sive intentionem, & oblationem prævalituram, profuturumque satisfactorium valorem soli ei animæ pro qua Episcopus obtulisset, quia quantumvis alii quoque verissimè consecrent, & tam Episcopus, quam ipsi consecrent instrumentaliter, adhuc tamen Episcopus cum cæteris consecrans videtur esse principalis, aliisque accessorii; quia Episcopus ubi tunc consecrat sine illorum consortio, posset consecrare non solùm validè, verum etiam licitè, reliqui verò ubi tunc consecrant, nec licitè, nec validè consecrare possent, nisi dependenter ab Episcopo materiam præsentem habente, cum quo cæteri recens ordinati constituunt moraliter unum. Igitur Missa illa principaliter est Missa Episcopi, accessoriè cæterorum, ac per consequens effectus illius sacrificii satisfactorius Episcopi intentionem sequi debet.

4. Respondeò tandem: si Episcopus re ipsa non consecraret, percurrentibus scilicet duobus, simulque, & verè consecrantibus, quorum unus valorem satisfactorium obtulisset pro anima Petri, alter pro anima Pauli, tunc valoris una pars obveniret animæ Petri, & altera animæ Pauli. Quia illi duo Sacerdotes non se haberent, ut principalis, & accessorius, sed essent prorsus æquales, proindè non esset, cur unius intentio alterius intentioni prævaleret. Nec esset cur ambæ frustrarentur; cùm valor ille non esset indivisibilis, possetque in duas dividi medietates, quarum altera animæ Petri, & altera animæ Pauli obtingeret.) Et hæc omnia docet Bern. ubi suprà.

5. Sed audiamus secundum casum à Marchino allatum, sic itaque ait *de Sacr. Ord. tr. 2. p. 8. c. 18. num. 10.* Secundò, deducitur concelebrantes cum Episcopo, integrum fructum illius sacrificii ex opere operato referre. Ratio est, quia quilibet est verus Minister totum, ac integrum Christum, qui in hoc sacrificio res oblata, verè sacrificans. Item quia non esset major ratio de uno Sacerdote, quam de alio: igitur omnes secundum propriam dispositionem recipiunt fructum illum sacrificii ex opere operato, qui offerenti à Deo tribui solet. Quinimò probabile mihi est, licere unicuique concelebranti, tunc alteri applicare pro libito sub fructum illum sacrificii, quem vocant medium; seu qui aliis à Sacerdote ex divina institutione est applicabilis; siquidem ita quilibet sacrificat propria actione, & operatione, ac si non concelebraret, sed solus offerret, consequenter omnia potest, quæ posset si solus offerret, sed si iste solus offerret, fructum Missæ medium alteri pro libito applicare posset, ergo etiam idem tunc poterit.) Hucusque March. quæ quidem omnia videntur applicari posse in casu nostro Episcopis consecratis, qui posteà simul consecrant cum Episcopo Missam celebrante, modo quo suprà explanatum est, & Pontificale Rom. præscribit. Et ita hanc sententiam tenet novissimè Quintanaduenna *de Præceptis Ecclesiæ tom. 2. tract. 2. singul. 3. num. 7.* omninò videndus.

RESOL. XCIII.

De reverentia, quam debet Episcopus consecratus Episcopis, qui illum consecraverunt. Ex p. 12. tr. 1. Res. 93.

§. 1. NImiam reverentiam debet filius Patri; & ego non minorem existimo deberi ab Episc. consecrato Episcopis Consecratorib. probatur hoc, & auctoritate Tulberti *Epist. 23.* cujus verba affert, & ponderat D. Hallier *de sacris elect. part. 1. cap. 2. artic. 1. §. 12. numer. 23.* ubi sic ait: Ea quoque reverentia Consecratori, seu Ordinatori Episc. exhibeatur, ut spiritualis Pater haberetur, & cum accusare nefas esset? id enim ab Hadriano I. in Capitulis Angilramno datis, necnon in Capitularibus Caroli Magni cautum legimus, ut Episcopi Pontifici à quo consecranti probantur, præjudicium inferre nullum possint, quod

quod si præsumptum fuerit, viribus carere non dubium est, nec posse inter Ecclesiastica ullo modo Statuta censeri, ideòque Lupus Ferrariensis Abbas Epist. ad Guenilonem Senonensem Insensum redderet, multa in eum à Lugo Ferrar. mota retulerat, hujus rei suspicionem ita à se removet: Quomodo enim (inquit) tantæ possem effici parvitatis, ut depositionem ejus cuperem, cujus acceperam divinitùs consecrationem. Ideò etiam Leo Rom. Ecclesiæ Diaconus, Sixti III. Legatus Ephemium Episcopum qui Polychronium Hierosolymitanum licèt justè, & veraciter accusaverat, reprehendisse dicitur eumque iis verbis increpasse; ex te enim damnaberis, quoniam Pontif. qui te consecravit Coepiscopum condemnabas, & accusabas, ut legitur in Epist. Nicolai I. Hinc etiam Fulbert. Epist. ad Leutbercium Archipræsulem Senonensem: multum, (inquit) amoris, ac fidelitatis tibi Pater me debere censeo, per cujus manum à Deo benedictionem, & sanctam Unctionem accepi undè animus meus ita pendet ex tuo, ut quidquid te justa ratione, aut contristat, aut hilarat, idem me, si respiciam simili modo afficiat. Potuitne Fulb. efficacioribus verb. necessitudinis vincula inter Ordinantem, & Ordinatum declarare, quam ut ea liberorum, ac parentum nexibus æquiparet, & amoris, atque fidelitatis obligatione ordinatum constringere doceat? ideò enim Episcopus Episcopum patrem vocat, quod ab eo ordinatus, quod ejus ministerio Ecclesiæ datus, & populorum pater effectus esset: filium ergo se illius nominat, à quo se meminit ordinatum, quæ fortè opinio Divi Paulini, qui Nolanam posteà fœliciter Ecclesiam Episcopus administravit, inhæsit animo, dum fraternam inter eos, qui ab eodem ordinati, vel in Clericos vendicati essent, necessitudinem inesse arbitratur; sic enim ipse Epistola ad Alipium: quod indicasti eam de humilitatis nostræ nomine apud Mediolanum te didicisse, fateor curiosus me velle condiscere; ut ex omni parte te noverim, quo magis gratuler si à suscipiendo mihi Patre nostro Ambrosio, vel ad fidem invitatus es, vel ad Sacerdotium consecratus, ut eundem ambo videamur habere authorem. Non parum ille necessitudinis inter eos inesse judicabat; qui ab eodem essent ordinati, qui de eo tam curiosè sciscitatur, quia cum Alipio se strictiori vinculo conjunctum esse gestiret, scire vehementer optabat, nam ab eodem ambo, vel baptizati, vel ordinati essent, quatenus spirituali ista, seu cognitione, seu affinitate conjunctiores evaderent, & de ea ipsa congratulari, & congaudere posset.

2. Et hæc omnia docet Hallier ubi suprà, quæ utinam observarent aliqui Clerici, qui quotidie Sacram Congregationem Cardinalium infestant, libellos adversus suos Episcopos porrigentes; & faxit Deus an bono Zelo.

RESOL. XCIV.

An Episcopus consecratus in die Nativitatis Domini post sumptam Communionem, & facta consecratione cum Episcopo celebrante, possint posteà dicere duas Missas.

Idem est de Sacerdote simplici ordinato in die Nativitatis Domini. Ex p. 12. tr. 5. Ref. 94.

Sup. hoc in ea. 1 tr. 1. in Ref. 94 lege doctr. [illegible]

§. 1. CAsus est curiosus, & ad illum affirmativè Respondeò cum Quintanadvenas *de Precept. Eccles. tom. 2. tract. 2. singul. 3. num. 8.* ubi sic ait: si quis in die Nativitatis Dominicæ in Episcopum consecretur post primam Missam, quam celebrat cum Consecratore; seu in ipsa sua consecratione, posse consecratum alias duas celebrare, vel communes, vel Pontificias, ductor iis fundamentis, quia licèt ipse tunc communicet de manu Episcopi consecratoris, non tamen communicat, ut laicus, sed sicut Sacerdos celebrans, quia Eucharistiam sub utraque specie suscipit, & verè celebrat, sicut dicitur in Pontificali Romano Clementis VIII. *fol.* 303. sic: Ponatur una Hostia consecranda pro consecrante, & consecrato, & vinum consecrandum in Calice, sufficiens pro utroque. Et post consecrationem, & pacem additur. Deindè postquam Consecrator Corpus Domini sumpserit, totum Sanguinem sumit, sed solum partem ejus cum particulæ Hostiæ in Calice Missa. Et priusquam digitos abluit; communicat consecratum priùs de Corpore, tum de Sanguine; Deindè purificat se, deindè consecratum, &c. & consecratus prosequitur Missam, sicut Consecrator. Et anteà dicitur consecratus antè se habens Missale suum simul cum Consecratore dicit, & facit omnia, prout in Missali. Igitur cum æquè uterque celebret, & celebrando communicet consecrator, & consecratus, æquè possunt post primam Missam alias duas celebrare. Ita Quintanaduenas. Unde ego suprà rectè docui Sacerdotem ordinatum ex concessione Apostolica in die Dominico, & posteà eodem die consecratum in Episcopum posse utique tunc in tali casu, non obstante quod bis sumpserit communionem, & consecraverit cum Episcopi ordinantibus, posse inquam celebrare aliam Missam.

2. Ex his sequitur, Sacerdotem ordinatum in die Nativitatis, posse post ordinationem alias duas Missas dicere, quod latè probat Quintana, *ubi suprà, num. 2.* quod verò sub una tantùm panis speciem Eucharistiam tunc novus Sacerdos accipiat, non obstat quominus Missam absolutè celebret: cum juxtà Doctorum veriorem sensum, & cum S. Thoma *quæst. 82. art. 4.* doceant Sicanius *disput. 75. sect. 4.* Vasquez *disp. 232. cap. 5.* Granados *tract. 24. disput. 3. sect. 1. num. 2.* & alii; in sola consecratione utriusque speciei, quæ fit ab ordinato, Sacrificii Missæ essentiam consistere. Nec desunt oblatio, & consumptio ab ipso factæ, si ad integritatem, vel partem essentiæ consumptio pertineat, ut alii affirmant: siquidem offert ipse Hostiam: etiam consecratam consumit, & ita perfectum sacrificium ab eo celebratur. Et ut rectè Niss. *or. de resur.* (qui dedit Discipulis suis corpus ad comedendum, apertè demonstrat jam perfectam, & absolutam factam, esse Agni immolationem.)

3. Neque ad dicendam secundam, & tertiam Missam eo Nativitatis die obstare potest, quod in prima Eucharistiam Sanguinem non sumpserit. Si enim aliquis Sacerdos ex oblivione, ignorantia, aut malitia in ejus diei prima Missa illum non sumpsisset, quis diceret ideò impediri ad alias duas celebrandas, sicut neque impediretur ex eo, quod ipse verè non consecrasset, quis alius antè eum formam perfecit, Aliter Episcopus etiam hos ordinans prohiberetur tunc alias Missas celebrare, cùm verè dubitetur, aut forsan cognoscatur, verba consecrationis ante ipsum aliquem ex Initiatis Presbyterum absolvisse.

4. Missa igitur tunc absolutè dicitur celebrari tum ab Episcopo, tum à Presbyteris, quos tunc ordinavit, & ex parte illius Pontificia, & ex parte horum solùm Sacerdotalis.

RESOL. CXV.

An Episcopus per Consecrationem accipiat potestatem creandi Doctores? Ex p. 12. tract. 1. Ref. 95.

§. 1. DIximus suprà, Episcopum per consecrationem non solum acquirere ea, quæ pertinent ad potestatem jurisdictionis, sed etiam ea, quæ pertinent ad potestatem Ordinis, & Legis Diœcesanæ, ut sit probare Doctoratum: & quidem. Sup. in R. 14. & 75. & [illegible]

2. De hoc casu magna quæstio olim mihi fuit cum quodam amico Jurisconsulto Parmensi, & affirmativam sententiam tenet Pater Bordoons, nunc meritissimus Generalis suæ Religionis, in suis Decisionibus Miscellaneis, *decis. 440. per totam. Primò*, ait, quia S. Paulus creavit Timotheum Doctorem, & Episcopum Ephesinum, Titum pari modo fecit Doctorem, & Episcopum Cretensium; nam necesse est, quod Episcopus sit Doctor de jure divino, idem Paulus *in Epist. 1. ad dictum Timoth. cap. 3. num. 2.* Si ergò Divus Paulus illos ordinavit Episcopos, necessariò eosdem creavit Doctores, ne dicamus absurdum, Paulum legem divinam fuisse transgressum, id autem præstitit non ut Apostolus, sed ut Episcopus, nam in eisdem Apostolis cessare debuit dignitas Apostolatus, non verò Episcopatus in successoribus perpetuandis: ergò dicendum est, Paulum creasse prædictos in DD. potestate Episcopalis jurisdictionis, nam Doctoratus in Ecclesia Dei perpetuò manere debet. Secundò, Episcopi officium est pro suis ovibus providere de Doctoribus, qui fideles instruant, ut dicitur, cap. de quibusdam 35. *distinct. 38. cap. 24. & fin. de Magistris*, , & isti maximè necessarii sunt in Cathedralibus, & Collegiatis, ut videre est in diversis Conciliis, præsertim Tridentino *sess. 22. cap. 5. sess. 23. cap. 18. sess. 24. cap. 8.* & alibi, ergò jure sui officii Episcopus potest doctorare personas idoneas, ut ex illis à se cognitis possit providere de doctrina suis ovibus. Consequentia patet, quia eodem jure quis videtur mediis, quo tendit in finem *leg. Oratio ff. de sponsal.* Oratio autem Doctorum est medium, ad instruendum fideles illis egentes. Tertiò, id videtur apertè colligi ex duobus capitibus citatis in præcedenti argumento, nam in cap. de quibusdam, habentur hæc verba: Diligentia adhibeatur, ut magistri, & Doctores constituantur, & ab Episcopis creentur, qui doceant studia litterarum, *in cap. Vero 4. de Magistris*, idem verbum exprimitur; constituatur Magister idoneus, id est fiat, & creetur homo idoneus in Magistrum, loquitur autem textus ad Episcopos, verbum Constitutio, referatur ad creationem alicujus in gradum

dum

dum res nota eft, nam in Pfalm. dicitur: *Ego conftitutus fum Rex ab eo, id eft factus, & creatus.* Lucæ 12. *numer.* 14. *Quis me conftituit judicem?* Ifta fignificatio eft notoria in facris Literis, ad quarum fenfum trahenda funt verba facrorum Canonum, quia Canones procefferunt à veteri, & novo Teftamento, *cap. qualiter* 24. *de accufat.* Quartò in Concilio 12. Cæfarauguftano, quod eft Provinciale, *Can.* 7. (Sancitum fuit ab illis Epifcopis, ne quis nomen doctoris fibi imponat, præter illos quibus conceditur, ergo Epifcopus habet de jure proprio creare Doctores, ficut providet, ne quis hunc honorem fibi propria auctoritate affumat. Quintò non minus neceffarii funt Doctores in Epifcopatibus ex allegatis textibus, quam Parochi, ex eo, quod Epifcopus hæc duo officia per feipfum non poteft refpectu omnium fidelium fibi fubditorum immediatè præftare, ficut ergò ex jure communi, & proprio, conftituit Parochos in fingulis Parochiis de fimplicibus Sacerdotibus faciendo, & creando illos Parochos; qui antè non erant, ita jure fuo creat fcholares doctos in Magiftros, & DD. pro fuo Epifcopatu. Sextò, fecundùm Hoftienfem in fumma tit. de Mag. gradus Doctoratus conferri poteft tribus modis, jure communi, confuetudine, & privilegio, fi quis autem poteft conferre lauream doctoratus de jure communi, maximè eft Epifcopus, quod videtur confirmari ex *Clem.* 2. illis verbis;) illis ad quos obilibet pertinet honorem tribuere memoratum, (Non diftinguendo de modo pertinendi, jure communi, an confuetudine, aut privilegio, cùm ergo Papa loquatur indiftinctè, videtur tacitè approbare præfatam diftinctionem.) Hæc omnia Bordonus ubi fupra.

3. Sed non defunt Authores contrarium fuftinentes, quos citat, & fequitur Alexander *lib. 6. conf.* 180. *glof. fin. in c.* 2. Clement. 2. *de Magiftr.* Abbas *in cap. Tua de Cleric. non refid.* Baldus *in proœm. prima Conftitutionis Digeftor.* Panormitanus *in dictam Clement.* Anchar. Gemin. Domin. Philip. Franc. *in cap.* 1. *de majorit. in* 6. Felin. *in cap. cùm olim de maior. in cap. veram de foro competent.* quid ego fentiam, dicam breviter; opinionem affirmativam Bordoni faltem in Italia non videò practicari, exiftimo tamen fuam habere probabilitatem, & inveni illam docere Carolum Vomagen de jure Publico *lib.* 2. *cap.* 2. *numer.* 12. & Laurentium Olim *tract. de jure Epifcopali, Thef.* 17. At his non obftantibus, ego negativæ fententiæ adhæreo, quam ex Theologis docet Armilla verb. Epifcopus, num.... Et Emanuel Sà verb. *docere numer.* 7. ubi fic ait: (Doctorare, feu gradum doctoratus, dare poffe Epifcopum de jure communi quidam ajunt, alii negant, quod magis probo. Ita ille, & Ego.

R E S O L. XCVI.

An Epifcopus ex vi confecrationis fit adftrictus voto obedientia ad firmitatem ftatus emiffo.

Ex quo infertur, quod Epifcopus non poteft Epifcopatum deferere, nec ad alium fe transferre fine difpenfatione Pontificis, nec etiam ad Religionem tranfire. Ex par. 12. tract. 5. Ref. 96.

§. 1. Affirmativè refpondet D. Thom. 2. 2. *qu.* 174. *artic.* 4. 5. & 8. & clariùs *q.* 181. *art.* 4. & *qu.* 189. *artic.* 7. & *Opufc.* 18. Et fentit hoc votum effet folemne; & in eo fundari, quod Epifcopus non poffit Epifcopatum deferere, nec ad aliud fe transferre fine difpenfatione Pontificis. Quam fententiam fecuti funt Carthufian. *Opufc. de regimin. Epifcoporum, art.* 3. Soto *lib.* 10. *de juft. q.* 2. *art.* 4. & Vvaldenf. *in tom.* 3. *doctrinalis fidei, lib.* 3. *tit.* 2. *cap.* 17. Et hoc putant neceffarium ad veritatem ftatus Epifcopalis; quia exiftimant non poffe ftatum perfectionis fine voto folemni confiftere. Et ratione hujus voti indicat etiam D. Th. in inftitutione Epifcopi intervenire profeffionem folemnem, per quam Epifcopus in ftatu perfectionis conftituitur. Cùm autem D. Thom. fateatur hoc votum effe difpenfabile per Papam, & id neget de votis folemnibus Religioforum, neceffe eft, ut non eodem modo de utriufque folemnitate fenferit: ac proindè folemnitatem hujus voti Epifcopalis effe tantum quafi extrinfecam, & accidentalem, ac jure humano introductam. Et ideò in præcedenti puncto dixi D. Thomam in ea opinione fuiffe, ut vinculum Epifcopi cùm fua Ecclefia non fit jure divino indiffolobile.

Sup. hoc sup. lege doctr. R. ... poft ... & verf. Unde ... & §. ...

2. Verùm, his non obftantibus, Pater Suarez *de Religione, tom.* 3. *lib.* 1. *cap.* 16. *numer.* 25. putat hujufmodi voto adftrictum non effe Epifcopum, quia ad firmitatem, ac ftabilitatem ftatus Epifcopalis hoc votum neceffariò non defideratur: deindè nullum eft fundamentum talis afferendi voti, cum confecrationi præfulis nullum effe adjunctum votum è variis expreffis formulis pateat.

3. Dicendum eft itaque quod fententia D. Th. fi intelligatur de voto proprio, quod in promiffione Deo facta confiftit, non eft probanda, quia nullum fundamentum habet; & cùm votum de fe fit voluntarium, & confilii, non poteft fine fundamento cogente affirmari, aut credi neceffarium. Et declaratur, ac probatur; quia in primis confecrationi Epifcopi, ut fic, nullum peculiare votum ex jure divino, vel humano annexum eft: nam de voto caftitatis dicendum eft folùm effe confecrationi Epifcopi conjunctum, quatenus illa confecratio fupponit Sacrum Ordinem, cui annexum eft tale votum, vel obligatio caftitatis, non jure divino, fed Ecclefiaftico: Potuiffet autem Ecclefia illud conjungere ordinationi Epifcopi, & non Sacerdotis, id tamen non fecit ideòque nunc non eft alia obligatio caftitatis in Epifcopo, quàm in Sacerdote; licèt fortè ex circumftantia perfonæ, in Epifcopo fit major. De voto item paupertatis, & obedientiæ res eft manifefta, Idemque de quocumque voto aliqui faciendi ex vi confecrationis: nullum enim tale poteft cum fundamento cogitari, nec in eo, qui abfolutè renunciavit Epifcopatui, aliquid ejufmodi reperitur: ut ex *cap. inter corporalia*, colligitur. Et tamen in illo manet quidquid confecrationi Epifcopali annexum eft, Idemque eft de illo, qui fine titulo alicujus Ecclefiæ Epifcopus confecratur: nam cùm illi non imponatur Paftoralis cura, non poteft Votum illius emittere.

4. Deindè nec tale votum fit ab Epifcopo electo, & confirmato, acceptante, & fufcipiente paftoralem curam. Quia vel illud votum eft de præftandis, ac exequendis actionibus fui muneris, vel de perfeverando in illo munere: neutrum dici poteft: ergo. Probatur prior pars: tum quia, vel illud votum cadit in folas actiones, ad quas Epifcopus tenetur ex præcepto Charitatis, vel Juftitiæ ratione officii, & fic non eft verifimile imponi tale votum ex obligatione, cùm prior obligatio fufficiat. Nec peccatum Epifcopi omittentis actiones debitas ratione officii habet fpecialem malitiam Sacrilegii contra votum, fed folam, quam habet ex transgreffione officii, vel præcepti. Vel illud votum effe creditur de aliquibus operibus fupererogationis, quæ aliàs non funt in præcepto, & tale votum effet nimis onerofum, & propria fponte rarò, vel nunquam fit: nec credo poffe Epifcopum per Ecclefiam cogi ad illud emittendum: immò indefinitè factum effet indifcretum; & conftat de nullo particulari actu fieri. Nam fi Epifcopus in fua inftitutione aliqua in particulari promittit, vel jura, illa non funt vota fpecialia Deo facta, vel humanæ promiffiones, vel juramenta, quibus fortiores obligationes magis confirmantur: Ut videre licet *in c. ergo N. de jurejurand.* & *forma juramenti*, quæ in Pontificali Rom. habetur.

5. Altera verò pars de voto perfeverandi in munere probatur? primò ex *dicto cap. Nifi cùm pridem, in fine*. Ubi dicitur, Epifcopum effe ligatum nexibus præceptorum, ne valere poffit ad Religionem tranfire fine licentia Papæ: & non dicitur effe ligatum voto. Secundò, ex eodem *cap.* §. *Verum fi*, ubi illa obligatio perfeverandi in fide data fundari dicitur: Fides autem data fuit non per votum proprium Deo factum, & fpeciale, fed per pactum ipfum inclufum in acceptatione talis muneris cum tali onere, & obligatione lege Ecclefiaftica præfcripta. Tertiò, quia hæc obligatio fufficit, & ideò ultra illam non eft cur cogatur Epifcopus ad fuperaddendam voti obligationem; neque ipfe fua fpontanea voluntate tale votum facere intendit; nec vult fe amplius obligare, quàm jure divino, vel Ecclefiaftico teneatur. Quartò, quia quando cum aliquo difpenfatur, ut renunciet, vel tranfeat ad alium Epifcopatum, non cenfetur fieri difpenfatio in aliquo voto, alioqui talis difpenfatio fine fufficienti caufa facta, effet nulla; quod eft incredibile, ut jam oftenfum eft. Nam fi implicatur illa conditio, ut renunciatio, vel translatio non fiat fine licentia Romani Pontificis, actus fine ullo ferupulo recipitur, ut validus communi ufu Ecclefiæ, quidquid fit de honeftate illius, vel culpa ob defectum rationabilis caufæ.

Sup. hoc etiam eadem in tom. § 17.4. & d. str. R. 73 § ... in principio.

6. Undè ad præcipuam difficultatem, propter quam hæc omnia diximus, refpondemus ad immutabilitatem ftatus Epifcopi fufficere moralem obligationem permanendi in illo munere, ortam ex pacto inito cum Ecclefia, inclufo in ipfa acceptatione Epifcopatus cum conditionibus præfcriptis, vel ex mutuo confenfu contrahentium, vel ex jure Pontificio. Immò exiftimo ad rationem ftatus fufficere pactum effe perpetuum, à quo recedere quis non poffit fine confenfu alterius contrahentis. Ideòque licet à Pontificibus non effet addita illa conditio, quod Epifcopus non poffit deferere fuam Ecclefiam fine fua licentia, fatis effet ad rationem ftatus, quòd non poffit illam dimittere fine confenfu ipfius Ecclefiæ, feu eligentium Hucufque Suarez.

7. Sed

7. Sed aversus illum aeriter insurgit novissimè ex Clericis Minoribus Pater Thomas Hurtadus *variar. tom. 2. tr. 21 cap. 1. §. 9. limit. 2. n. 1604.* sequens sententiam D. Thomæ. Verùm ego sententiam Patris Suarez satis probabilem existimo, quam tuetur etiam novissimè Pater Gerunda *de Episcopo, tom. 2. lib. 8. dist. 13. cap. 3. num. 25.*

R E S O L. XCVII.

An in Consecratione Episcopus obligetur voto, vel juramento ad Apostolorum limina visitanda?

Et quid si legitimo impedimento detentus fuerit? Ex p. 12. tr. 1. Res. 97.

§. 1. SAnchez *in summ. tom. 1. lib. 4. cap. 25. numer.* 12. docet hanc obligationem esse voti personalis, quod tamen instar realis obligat, & posse per alium impleri: nam stylus habet, & explicat hoc votum, ut per seipsos, vel alios id præstent Episcopi; atque ita solent committendo alicui Romæ ut id nomine Episcoporum, præsertim distantium faciant: nam id est de ratione voti personalis à sciente perpetuum sibi esse impedimentum, ut ab alio, emittentis nomine, possit adimpleri: & videtur approbatum ab Ecclesia sciente, nec obligante, ut aliàs hoc votum impleatur, & sanè si secus intelligeretur esset impossibile Episcopis longè distantibus, necnon irritum, cùm impediens esset residentiam jure divino ab ipsis debitam; Tandem addit An hoc etiam existentem Episcopum Romæ satisfacere, si impleat hoc votum per alterum.

2. Verum circa superiùs dicta a Patre Sanchez multas habet difficultates Pater Gerunda *de Episcopo, tom. 2. lib. 8. disp. 13. cap. 3. num. 27.* (Primò hanc singularium aliarum partium hujus formulæ, non esse voti, sed juramenti promissorii super ostendi, quam speciè distingui ab obligatione voti sæpè hic docui. Deindè dico non promanare à natura voti personalis per modum realis emissi posse Præsulem per alium satisfacere huic obligationi, sed ratione modi, ac formulæ sub qua promisit, ut patet ex suprà exarata per illam clausulam. *Quod si legitimo impedimento detentus fuero, præfata omnia adimplebo per certum Nuntium, &c.* Neque scio aliter usum habere, eo præsertim, quod in dicta forma multas amplectitur personas promovendus juratas; quibus de sensu propriæ Ecclesiæ instructis possit totum hoc negotium committere. Neque facile dederim manum Sancho, ut asseram, absque legitimo impedimento Præsulis posse hanc rem transigi, cùm exprèsse caveatur id in forma juramenti; immò ut patet è clausula penultima, legitimum impedimentum promittit Episcopus, per legitimas probationes se docturum, easque remissurum ad Cardinalem proponentem in Congregatione Sacri Concilii, tamen si facili negocio admitti relationem Ecclesiarum longè distantium, non negaverim ob longitudinem, periculumque itineris, & ob alias, quæ solent afferri, trieas impedientes viatores. Neque quod adfert Sanchez de impedimento residentiæ aliquid probat, cùm hujusmodi obligatio satis abundè circumspecta sit, atque attemperata, ut ex Italia. Insulisque adjacentibus: tertio quoque anno teneantur Episcopi Romam adire: Galli Hispani, Germani, Belgæ, Boemi, Hungari, Poloni, Angli, Scoti, Hiberni, ac similes quinto quoque anno, ac decimo cæteri è remotioribus regionibus, ut Asiaticis, ac novi Orbis. Denique ultimum Sanchi placitum non approbo, utpotè contra expressum juramentum, quo se vincit Episcopus. Itaque in Curia Romana existens Antistes, ni legitimo infirmitatis, vel alio impedimento detentus, non posset, neque suæ satisfaceret obligationi, si munus hoc alteri demandaret. (Huc usque Gerunda.

Sed licet sententiam Sanchez sequatur novissimè Paulus Squillante *de Privileg. & obligationibus Episcoporum, part. 1. cap. 9. num. 4.* Ego tamen magis adhæreo opinioni P. Gerunda.

R E S O L. XCVIII.

An Consecratio Episcopi inducat circumstantiam necessariò in confessione explicandam?

Et deducitur à fortiori certum esse fornicationem Episcopi nondum consecrati, nec sacro Ordine initiati, secluso scandalo, non excedere malitiam simplicis fornicationis. Ex p. 12. tract. 1. Res. 98.

§. 1. AFfirmativè respondet Fagund. *præcept. 2. lib. 4. cap. 3. num. 8.* asserens, quod si Episcopus jam sit consecratus, non satisfacere dicendo in confessione se peccasse contra statum, sed teneri declarare circumstantiam consecrationis: quia status Episcopalis est multo perfectior, & sanctior, quam status religiosi; undè si status Religiosi est circumstantia notabiliter augens peccatum, multo magis erit status Episcopalis, Nugnus *verò in addit. ad 3. part. quæst. 9. art. 2. dub. 3. conclus. 2. & 3.* addit teneri Episcopum istam circumstantiam explicare in quocumque peccato mortali: quia Episcopi ratione proprii status tenentur ad perfectionem vitæ Christianæ habendam, at huic perfectioni ex æquo repugnat quandoque peccatum mortale.

2. Sed ego alibi negativam sententiam docui, quam me citato novissimè firmat doctus, & amicissimus Pater Perez *de Sacramento pœnitentiæ, disp. 28. sect. 12. num. 1.* Ratio est quia nullam aliam obligationem ad castitatem habet, quam ratione voti annexi Ordini sacro: ergo ejusdem rationis est fornicatio Episcopi, ac fornicatio cujuscumque in Ordine sacro constituti. Quod intellige, nisi fornicatio illa ab Episcopo commissa ita publica esset, ut scandalum causaret: tunc enim specialis malitia ex status, ac officii circumstantia contraheretur; eaque esset necessario in Confessione explicanda; quia delinqueret adversus specialem officii obligationem, qua tenetur subditos pascere verbo, & exemplo. Aliud in to. [illegible] Res. [illegible] in alio §. & vers. [illegible]

3. Ex his apparet à fortiori certum esse fornicationem Episcopi nondum consecrati, nec sacro Ordine initiati, secluso scandalo, non excedere malitiam simplicis fornicationis. Ratio est, quia nulli obligationi speciali ad castitatem præter communem omnibus aliis adversatur, & solo jure Ecclesiastico, statui Episcopali annectitur specialis castitas ratione ordinis sacri. Quare sicut non obstante majori perfectione status Episcopalis in ordine ad alios perficiendos, nullo jure est ei annexa paupertas, quæ tamen est de essentia status Religiosi, & minus perfecti; ita nec castitas nisi de jure Ecclesiastico ratione Ordinis sacri, qui necessariò præmittitur consecrationi Episcopali: Ergo si Episcopus est tantùm electus, & confirmatus, & nondum in sacris constitutus, non tenetur ratione status ad castitatem specialem. Undè pace viri docti puto non benè dici à Nugno, necesse esse Episcopum in omni peccato mortali, etiam interno, vel occulto circumstantiam sui status explicare. Patet, quia, ut constat ex dictis, secluso scandalo, circumstantia hujusmodi status non transfert peccatum ad aliam speciem licet illud aggravet ratione majoris obligationis, cùm Episcopus debet procurare perfectionem.

R E S O L. XCIX.

An Episcopus consecratus ab hæretico, seu excommunicato efficiatur irregularis, & privetur usu Ordinum?

Et supponitur ordinatum ab hæretico, suspenso, excommunicato, degradato, &c. prohiberi ab exercitio Ordinis accepti, atque incurrere irregularitatem, si suo Ordine utatur.

Et quid, si à prædictis aliquis cum ignorantia Ordinaretur? Ex p. 12. tr. 1. Res. 99.

§. 1. REspondeo Episcopum consecratum, vel alium Ordinatum ab Episcopo hæretico, suspenso, excommunicato, degradato, seu non denunciato, non incurrere excommunicationem, neque irregularitatem, neque privari usu sui Ordinis. Suppono in primis tum Ordines, tum alia Sacramenta, ad quorùm valorem non requiritur jurisdictio, validè conferri posse ab excommunicatis, suspensis, atque etiam hæreticis. Sup. hoc [illegible] doctrin. R. [illegible] in fine Res. [illegible] etiam sup. [illegible] R. [illegible]

2. Suppono secundò, Ordinatum ab hæretico suspenso, & excommunicato prohiberi ab exercitio Ordinis accepti in ordinantis execrationem, atque incurrere irregularitatem, si suo ordine utatur. Ita Henriquez Valent. & alii communiter apud Barbosam *alleg. 3. de potest. Episcop. nu. 3.* Covarruvias *in cap. Alma mater 1. part. §. 6.* qui omnium eorumdem sententiam esse affirmat, & patet *ex cap. 2. de Schismat.* ubi Innocent. III. scribit Bisuntino Episcopo, ut Priorem ab Schismatico ordinatum repellat ab Ordinibus, nisi doceat ab habente potestatem secum fuisse dispensatum, *& cap. 1. de Ordinat.* ab Episcopo, qui renunciavit Episcopatui, statuit Alexand. III. ad Toletanum Archiepiscopum scribens, ut ejusmodi executionem Ordinis sacri non retineant; & Gregor. IX. *ibidem cap. 2. de Ordinatis ab excommunicato*, si ignoranter peccarunt, indulget, ut cum ipsis dispensetur, & sanè cùm talis Episcopus hæreticus, excommunicatus, simoniacus, suspensus non habeat usum Ordinum, illum dare non poterit, juxta regulam Urbani II. ad Episcopum Pistorien. *in cap. Beshereum 1. q. 7.* qui nihil habuit: nihil dare potuit. Dixi nihilominus or- Sup. hoc, quod hic supponitur, [illegible] Res. [illegible] Sup. hac [illegible] Res. [illegible]

ordinatorum ab Episcopo hæretico, & excommunicato non denunciato, fore irregulares, & habere liberum exercitium Ordinis à tali Episcopo accepti, quod ex communi sententia docet Sanchez *lib. 3. de Matrim. disput. 22. num. 35.* Henriquez *lib. 13. cap. 39.* Barbosa *alleg. de potest. Episcop. num. 17.* Mascard. *de Probat. concl. 649. num. 45.* & alii, quia ex favore Extravag. *ad evitanda*, neminem non denunciatum etiam in Sacramentorum receptione, vitare tenemur. Neque Covarruvias *in cap. Alma mater, 1. part. §. 6. num. 6.* & alii Canonistæ apud ipsum rectè obiiciunt *cap. 2. de ordinat.* ab eo, qui Episcopatui renunciavit. Ubi Pontifex indulget dispensari cum ignoranter ordinatis ab Episcopo excommunicato; loquitur etiam de Episcopo publicè excommunicato, qui tamen occultus sit ordinato, ubi contingere potest: tunc enim illa ignorantia non excusat ordinatum, qui idcircò indiget dispensatione, quæ tamen facilius ad illam ignorantiam indulgetur; deindè veteri illi juri derogatum fuit per Extravag. *ad evitanda*. Et hæc omnia docet eruditus Gibalinus *de Censuris, disquisit. 7. quæst. 1. consect. 23. num. 48.*

RESOL. C.

An, liceat tempore interdicti Consecrationem Episcopalem ministrare?

Et quid de ministratione Ordinum tempore interdicti, quamvis locus sit interdictus ab ipso Ordinante?

Et an saltem Sabbatho Sancto in loco interdicto possit Episcopus conferre Consecrationem Episcopalem? Ex part. 12. tract. 1. Res. 100.

Sup. à Ref. 10. usque ad 12. exclusivè, hujus tract.

§. 1. SUppono tempore Interdicti administrationem, receptionem Sacramentorum prohibitam esse exceptis casibus in jure expressis, uti deciditur *capite, responso, de sentent. excommunicat.* & *cap. si sententia eodem titul. in 6.* Hoc supposito clarè patet non posse Episcopum tempore interdicti ministrare consecrationem Episcopalem, quæ uti supra satis probatum, est Ordo, & Sacramentum. Et Sacramentum ordinis certa sententia est, in loco interdicto, vel personis specialiter interdictis nullo modo conferri posse, benè tamen generaliter interdictis in loco non interdicto; quia quælibet Sacramentorum receptio, & administratio in loco interdicto, vel personis specialiter interdictis prohibita est. Secus verò hic qui generaliter tantùm interdicti sunt in loco non interdicto, colligitur ex *c. respons. de sent. excom.* At nullibi invenitur Ordinis Sacramentum exceptum: ergo intelligendum est prohibitum juxta *text. in cap. si sent. excom. in 6.* & tradunt ferè omnes DD. teste Covarruvias *cap. Alma 2. part. §. 3. num. 4.* Navarrus *cap. 27. num. 179.* Henriquez *lib. 13. cap. 45. num. 2.* Sayrio *lib. 5. Thesauri cap. 7. num. 35.* Suarez *disp. 33. sect. 1. num. 4.* Fillincius *tract. 18. cap. 2. num. 47.* Bonacina *disp. 5. punct. 3. §. 3. num. 3.* Paulus Layman *lib. 1. summa, tract. 5. part. 4. cap. 2. num. 1.* Quæ omnia procedunt, quamvis locus sit interdictus ab ipso Episcopo ordinante; debet enim interdictum actum tollere, vel suspendere ad istum, & ratio est, quia interdictum locale habet suos effectus ex jure communi in quo non potest Episcopus dispensare. Et ita ca Henriquea docet Avila *part. 5. disp. 4. sect. 1. dub. 8.* & Præpositus *in 3. part. capit. 4. de interdicto, dub. 3. num. 24.*

2. Sed difficultas est, an saltem Sabbatho sancto in loco interdicto possit Episcopus conferre consecrationem Episcopalem; & videtur quod sic, quia festivitas Paschalis à Missa incipit: at Ordinum collatio ex præscripto Ecclesiæ Missæ, divinisque Officiis, eo die peragendis est necessaria. Ergo concessa Missa, & divinis Officiis, censeri debet concessa Ordinum collatio. Nihilominus oppositum pro certo tenendum est cum Paludano *in 4. distinct. 8. quæst. 8. art. 2. princ. conclus. 6.* Covarruvias *in cap. Alma, 2. part. §. 3. num. 3.* quia Ordinum collatio non est ita accessoria celebrationi, & divinis Officiis Sabbathi sancti, quin absque illa peragi possint, non enim accedit necessariò, sed voluntariè, quia Ecclesia non præcipit Ordines conferre; sed permittit, Ergo ea concessione celebrationis, & Officiorum divinorum hæc Ordinum collatio non intelligitur concessa, alias in diebus Quatuor Temporum servata moderatione, *cap. Alma mater*, possent Ordines, saltem iis, qui clericalem statum sunt adscripti conferri quod est falsum. Et hæc omnia docet etiam Castrus Palaus *tom. 6. disp. 5. punct. 4. num. 4.*

RESOL. CI.

An saltem tempore interdicti liceat ministrare Consecrationem Episcopalem in illis quatuor festivitatibus, in quibus ex indulto cap. Alma, *permittitur celebratio solemnis divinorum Officiorum?*

Et an ex jure antiquo, & novo prohibita sit Ordinum ministratio tempore interdicti?

Idem est de aliis Sacramentis exceptis Baptismi, & Pœnitentia. Ex p. 12. tr. 1. Res. 101.

§. 1. REspondeo negativè, & ratio est, quia jure antiquo est prohibita ministratio sacramenti Ordinis tempore interdicti: at sic est quod jure novo *cap. Alma*, confirmatur prohibitio juris antiqui omnium Sacramentorum, exceptis Baptismi, & Pœnitentiæ, &c. Ergo sacramentum Ordinis; sicut olim non concedebatur tempore interdicti, ita nec modò. Et ita docet Alterius *tom. 2. disp. 4. cap. 6.* Covarruvias *in cap. Alma, part. 6. §. 1. num. 1.* Avila *de censur. part. 3. disp. 4. sect. 1. dub. 8. concl. 1.* Cornejo *in 3. part. D. Thomæ, disp. 2. de interdicto, §. 1. dub. 6.* & alii, penes ipsos. Quæ omnia procedunt in consecratione Episcoporum; nam ut supra probavimus, Ordo, & Sacramentum est: ergo, &c. Et nota cum Leandro *de Sacram. tom. 1. tract. 5. disp. 5. quæst. 28.* & Doctoribus citatis, non licere ministrare Sacramentum Ordinis, & per consequens consecrationem Episcoporum tempore interdicti adhuc januis clausis, & interdictis, & excommunicatis exclusis. Nam per *cap. Alma*, solùm permittuntur Officia divina cum moderatione ibi assignata, non verò Sacramenta alia præter dicta.

Sup. à Ref. 1. usque ad R. 10. exclusivè demptâ Ref. 4. hujus tract.

RESOL. CII.

An solum Consecratio Episcopi, vel etiamsi tantum sit electus, & confirmatus tribuat ei privilegium, cap. fin. de privil. *in 6. Altaris portatilis?*

Et supponitur Episcopus liberè posse in Palatio erigere Oratorium? Ex p. 12. tr. 1. Res. 102.

Sup. hoc. quod hic supponitur, sup. in tr. 1. R. 1. & cum simili alio sciss anno.

§. 1. SUppono ex dicto capite, quod Episcopus liberè possit in suo Palatio erigere Oratorium, ut ibi celebret vel Missam audiat. Et quamvis textus exigere videatur, ut eo privilegio fruatur, quàndo non potest commodè ad Ecclesiam accedere. Nihilominus jam usus obtinuit, & communis sensus Doctorum declarat, ut possit liberè Episcopus, & ob solam majorem commoditatem eo privilegio uti Suarez *de Sacrament. disputatione 81. sect. 3.* Layman, Faustus, Marchinus, & alii. Et me citato doctissimus noster P. Quartus *in Rubric. Missalis part. 3. tit. 10. sect. 2. dubitat. 2.* Hoc supposito, dicendum Episcopum electum, & confirmatum non frui hoc privilegio, sed tantùm Episcopum consecratum, quia Episcopus per consecrationem efficitur verus Episcopus, ut habet Glossa *in cap. 1. verb. dedicanda, de religiosis domibus*. Et ita tenent Alciatus *consil. 1. num. 22. lib. 2.* Hostiens. *capite cum olim. 2. num. 10. de privileg.* Anan. *cap. fin. num. 8. de regul.* Et fundantur in text. *cap. unic. 10. qu. 1.* ubi eximitur à jugo regulæ, is quem sacra ordinatio de Monacho Episcopum facit. Ergo Episcopus per solam consecrationem efficitur Episcopus.

2. His tamen non obstantibus, doctissimus P. Tancred. *in qq. moral. tract. 2. qu. 48.* latè firmat, quod Episcopus electus, & confirmatus, sed nondum consecratus, possit in suo Palatio privato habere Oratorium, ut ibi celebret, & Missam audiat, & ita in facti contingentia consuluit Illustrissimo Domino meo Episcopo Pastensi D. Aloysio Cameros viro propter egregia sua merita nunquam satis laudato. Ergo hanc sententiam libenter amplector, & in gratiam amicissimi viri Patris Tancredi ad magis firmandam ejus sententiam adduco authoritatem aliorum, & ideo ita docet Gavantus *in Enchirid. Episcoporum, verb. Episcopus, num. 8. sequentib.* ubi sic ait? (Potest Episcopus portare secum Altare viaticum, & in itinere, & in quolibet loco suæ habitationis decenti Missam celebrare, vel celebrari facere, *cap. ultim. de privileg. in 6.* Etiam in aliena Diœcesi, etiamsi non sit consecratus.) Ita ille, cui adde Squillante *de Privileg. Episcop. part. 3. cap. 4. quæst. 4. num. 15.* Nec obstat *cap. unic. 28. quæst. 1.* superiùs adductum; nam in illo textu habetur, quem canonica electio à jugo monasticæ professionis absolvit, quibus manifestum sit, quod per electionem, seu confirmationem eximitur à jure monasterii, & transfertur ad statum Episcopalem. Cùm autem subditur, & sacra Ordinatio de monacho Episcopum facit. Si no-

nomine sacræ Ordinationis intelligatur consecratio, sensus est, quod ipsa de monacho faciat Episcopum completivè: non quia dat statum, sed quia complet statum per potestatem Ordinis. Quod tamen oon obstat quin Episcopus electus, & confirmatos non possit frui dicto privilegio *cap. finulis*.

3. Confirmarur hæc opinio ea dicendis In sequent:l resolutionc. Undè ex his ego infero, quod fuerit confirmatus Episcopus, licèt non consecratus; ita Rodriqnez *in qq. Reguiae. tom. 3. q. 69. n. 4.* Sanchez *in summa, tom. 2. lib. 7. cap. 32. n. 67.* Faustus *in Thesauro lib. 8. q. 46. edit. nova Neapolitana.* Barbosa *de potestate Episcopi, part. 3. alleg. 114. num. 24.*

R E S O L. CIII.

An sola consecratio Episcopi tribuat ei privilegium cap. cum ex eo, de pœnit. & remiss. *conferendi Indulgentias, vel etiam post electionem, & confirmationem possit illas concedere.*

Et notatur, quod licèt plures Episcopi ad Ecclesiæ dedicationem præsentes sint, non posse nisi unius anni Indulgentiam simul concedere.

Secundo, an Episcopus possit concedendi Indulgentias delegare simplici Sacerdoti, vel cuicumque Clerico?

Tertio docetur non posse Episcopum Indulgentias concedere pro defunctis.

Quarto advertitur, quod largitio Indulgentiarum est actus jurisdictionis voluntariæ.

Quinto quæritur, an in loco exempto possit Episcopus concedere Indulgentias?

Sexto notatur, Episcopos præter Indulgentias unius anni in dedicatione Ecclesiæ, & pro dierum aliis temporibus non posse in foro pœnitentiæ plures concedere?

Et observatur, quod Episcopus, etiamsi non sit consecratus, dummodo sit electus, potest conferre beneficia.

Et tandem docetur, quod Episcopus non consecratus, sed electus, & confirmatus potest, absolvere à juramento. Ex p. 12. tract. 1. Res. 103.

§. 1. Suppono ea dicto cap. quod Episcopi, & Archiepiscopi possunt tantùm dare Indulgentias unius anni in dedicatione Ecclesiæ, aliis verò temporibus quadraginta solum dierum prout statuerunt Innocentius III. in Concilio Lateranens. *& cap. cum ex eo, de tit. de pœnitentiis,* Honorius III. *cap. nostro, eodem tit.* Bonifacius VIII. *cap. Indulgentiæ, in 6. eodem tit.* & hoc sive ab uno, sive à pluribus simul Episcopis dentur. Hoc supposito, assero non solum post consecrationem, sed etiam post electionem, & confirmationem posse Episcopos Indulgentias concedere. Ita Glossa communiter recepta *in sup. transmissa, de elect.* D. Thomas *in 4. distinct. 20. q. 1. art. 4. qu. 8.* Azorius *Institutionum moral. p. 2. lib. 3. cap. 54. qu. 1.* & Gavantus *in manual. verb. Indulgentia.* Nam hujusmodi potestas est jurisdictionis, non Ordinis, *cap. Quod autem, de pœnit. & remiss.* Azorius cit. Ugolinus *de potestate Episcopi, num. 4.* Tamburinos *de jure Abbatum, tom. 2. disp. 9. quæst. 1.* Idem etiam docet Dicastillus, *ubi infrà, num. 30.* qui citat Suarez, Graffium, Reginaldum, Nugnum, & alios, quibus ego addo Bertrandum Loth *in resolut. tract. 20. qu. 3. art. 2.* ubi sic ait: Nota quòd sicut Episcopus potest absolvere suum subditum a peccatis, etiamsi sit extra suam diœcesim, ita similiter potest Indulgentias concedere. Similiter sicut Episcopus electus, & confirmatus antequam sit consecratus, potest excommunicare, & absolvere ab excommunicatione, & potest Confessarios approbare, dando illis facultatem absolvendi à peccatis, ita similiter potest Indulgentias concedere, quia hoc tantùm pertinet ad potestatem jurisdictionis. Ita Loth. Nota hic primò, quod Layman *lib. 5. tract. 7. cap. 4.* licèt plures Episcopi ad Ecclesiæ dedicationem præsentes sint, non posse, nisi unius anni Indulgentiam simul concedere, & habetur expressè *cap. cum ex eo, de pœnit. & remiss.* Nihilominos non obstat quominus plures, quorom singuli jurisdictionem habent, ut loci Episcopus, & Metropolitanus, sive Archiepiscopus simul, ut soccessive plures quadragenas eidem Ecclesiæ concedant. Ita Suarez *disp. illa 55. sect. 2. num. 5.* Item nihil obstat secundùm Laymanum, si alicui loco, seu Ecclesiæ, unam quadragenam concesserit, quominus alienus Episcopus eidem Ecclesiæ etiam quadragenam concedat lucrandam tantùm à suis subditis, si tali die Ecclesiam illam inviserint: id enim non excedit limites jurisdictionis, cum illa concessio propriè non fiat loco, sed personis subditis in ordine ad talem locum, & potest postea (inquit Layman) ex Paludano *dist. 20. qu. 4. art. 2. conclus. 4.* Episcopus proprius loci eam Indulgentiam trahere ad suos, etiam subditos, si ipsis licentiam det lucrandi, ut proinde subditi loci duas in eo casu quadragenas una die lucrari possint. Et hæc omnia docet etiam Dicastillus *de Sacram. tom. 1. tract. 9. disput. 2. dub. 3. nu. 32.* cum docto, & amicissimo Georgio Gobat *tract. de Indulgent. part. 1. c. 6. n. 65.*

2. Nota secundò, quod, an Episcopus possit hanc potestatem delegare simplici Sacerdoti, vel cuicumque Clerico? Affirmant probabiliter Suarez *disp. 55. sect. 6. num. 5.* Sà *verb. Indulgentia, num. 16.* & Amicus *num. 112.* quia simplex Sacerdos, & quicumque Clericus est capax talis delegationis, & aliunde nullo jure contrarium prohibetur.

3. Nota tertiò, non posse Episcopum Indulgentias concedere pro defunctis, ut docent Nuñus, Amicus, & alii plures. Ratio est, quia potestas concedendi Indulgentias in Episcopis, non potest extendere ultra proprios subditos, quales non sunt defuncti, quia non sunt sub ejus jurisdictione.

4. Nota quartò quod largitio Indulgeotiarum est actus jurisdictionis voluntariæ, & sine strepitu Forensi exercetur, potest Episcopus ubivis locorum existens concedere suis subditis ubivis locorum existentibus, Indulgentias ubivis gentium lucrandas. Suarez *disp. 55. sect. 5. num. 16. conformiter, l. 28. ff. de offic. procons.*

5. Nota quintò, quod an in loco exempto possit Episcopus concedere Indulgentias. Affirmant Cespedes *exempt. Reg. cap. 54. dub. 229. & cap. 24. dub. 464.* Negant vero Quaranta *verb. Archiepiscopi authoritas, vers. 31.* Gavant. *verb. Archiepisc.* & Merolla *tom. 3. disp. 7. cap. 5. num. 567.* cum concedere Indulgentias non sit dignitatis, sed jurisdictionis Episcopalis, & paria sunt locum esse exemptum omnioo à jurisdictione Episcopi, & esse extra diœcesim.

6. Et tandem nota sextò, contra Valentiam *to. 4. disp. 7. de Indulgent. qu. 20. punct. 3.* Episcopis præter Indulgentias unius anni in dedicatione Ecclesiæ, & pro dierum aliis temporibus, non posse in foro pœnitentiali plures concedere. Ratio est, qoia hanc potestatem Indulgentias concedendi Episcopi non habent, nisi jure humano à Summo Pontifice communicatam cum prædicta limitatione ad unum annum, vel quadraginta dies. Valentia verò nititur contrario fundamento, nempe, quod Episcopi habent hanc potestatem jure divino, quod jus est tantùm illis limitatum à Pontificibus in foro publico, noo autem in foro secreto pœnitentiæ.

7. Observat etiam hic obiter, quod Episcopus etiamsi non sit consecratus, dummodo sit electus, & confirmatus, potest conferre beneficia. Ita Squillante *de obligationibus & privilegiis Episcop. part. 3. cap. 3. dubit. 5. num. 30.* Potest etiam Episcopus electus, & confirmatus, nondum tamen consecratus exigere charitativum subsidium, dummodo tamen fuerint expeditæ litteræ, & possessio Episcopatus accepta, & non aote. Ita Squillante ubi suprà *cap. 12. n. 2.* Sup. hoc supra Res. 74. §. ad notandum.

8. Et tandem nota, quòd Episcopus noo consecratus, sed electus, & confirmatus potest absolvere à juramento. Ita doctus Jurisconsultus Carolus Rottilevi *de successionibus ab intestato, cap. 2. theorem. 105. n. 2.* Sup. hoc in §. not. præmissa ad med.

R E S O L. CIV.

An Consecratio Episcopi tribuat ei privilegium Concilii Tridentini sess. 24. cap. 6. de reformat. circa absolutiones, & dispensationes, &c.

Et quid de Episcopis Titularibus.

Et an possint Episcopi uti hac facultate, ubi Concilium quoad id non fuerit receptum?

Et notatur posse Episcopum dispensare, super irregularitate homicidii casualis, etiamsi sit publica.

Et tandem quæritur, an ignorantia invincibilis excuset ab irregularitate homicidii etiam voluntarii? Ex p. 12. tr. 1. Res. 104.

§. 1. Respondeo negativè, nam hac potestate Tridentini gaudet etiam Episcopus electus, & consecratus; & ita me citato tenet Tancred. *in qq. Regul. tract. 2. part. 1. q. 63.* qui benè observat hoc procedere literis Apostolicis expeditis juxta Extravagantem iojunctæ, *de elect. inter commun.* Undè Castrus Palaus *tom. 1. tract. 4. punct. 3. §. 1. num. 2.* sic ait: (Nomine Episcopi, quibus hæc facultas concessa est, sunt omnes illi intelligendi, qui subditos habent, quia respectu subditorum datur facultas. Quapropter debent esse Episcopi electi, & confirmati. Nam ante confirmationem jurisdictione non gaudent, non tamen est necessarium esse consecratos, immò neque esse Sacerdotes, ut possint ab excommunicatione reservata absolvere; quia non debet absolutio Sacramentalis impendi. Sic alios referentes, docent Ceoedo *ad 6. Collect. 4. num. 2.* Sanchez *lib. 8. disp. 2. num. 13. & lib. 2. in Decalog. cap. 11. num. 3.* Guttier. *de matrim. cap. 49. à num. 6.* Barbosa *2. part.*

de

de potestate Episcopi, alleg. 39. num. 2. Requiritur autem necessariò ut sint Episcopi illarum regionum, in quibus receptum est Concilium, aliàs uti non poterunt hac facultate: nam media receptione illis conceditur; neque fas est acceptare gratias, & repellere onera, sic Barbosa *numer. 3.* Sanchez *num. 2.* Garzia *de beneficiis, 7. part. cap. 11. num. 21.* Suarez *de censuris, disp. 41. sect. 2. num. 6.* Hucusque Palaus. Dico itaque, quod sub nomine *Episcopi in capit. 6. sess. 24. Concilii*, non satis est, quod Episcopus sit consecratus, si Diœcesi, ac subditis careat. Tales sunt Episcopi titulares, quia ut ex contextu dicti decreti constat, non conceditur dicta absolvendi facultas Episcopo respectu omnium fidelium, sed respectu subditorum in propria Diœcesi, Suarez *disput. 45. sect. 1. num. 7.* Sanchez *libr. 2. Summæ, capite 11. num. 3.* Granados *sect. 2. cit. numer. 4.*

Sup. hoc in §. ult. Ref. not. praeterea.

Sup. hoc in to. [illegible] Ref. 2. & 3.

2. Rursus non potest ea facultate absolvendi uti Episcopus earum Regionum, in quibus Tridentinum quoad totum non fuerit receptum (secus esset, si solum quoad partem) etiamsi subditos habeat. Quia par debet esse favorum; & onerum ratio: ergo ubi Tridentinum non est receptum, quoad leges, & onera, nequit acceptari quoad favores, Suarez, & Sanchez *locis citatis*, Alterius *tom. 2. disp. 8. de suspens. cap. 3. conclus. 4.* ubi ait, ita declarasse sacram Congregationem Cardinalium super Concilio. Venit ergo nomine Episcopi, in dicto decreto, quicumque Episcopus electus, & confirmatus, etiamsi consecratus non sit, nec Sacerdos, dummodo habeat diœcesim, in qua Tridentinum receptum sit. Sic Suarez *tom. 4. in 3. part. disputatione 30. sect. 2. num. 4.* Sanchez *lib. 8. de Matrimon. disp. 2. num. 51. & lib. 2. Summa, cap. 15. cit. num. 3.* Squillante *de obligat. & privileg. Episcop. part. 3. cap. 8. nu. 2.* Leander *de conf. tom. 4. tr. 2. disp. 17. qu. 1. & 2.* & Ludovicus Bertrandus Loth *in Resolutionibus Theologicis Belgicis, tract. 1. quæst. 8. n. 4.*

Quæ nunc est in tom. [illegible] Ref. 44. & 46. [illegible] Et pro minoribus Ordinibus, & beneficio simplici, & lege alias Ref. & §. [illegible] [illegible] quæ est opposita ad principium, etc.

3. Nota tamen hìc obiter me olim docuisse *in p. 7. tr. 2. resol. 31.* posse Episcopum dispensare super irregularitate homicidii casualis etiam si sit publica: quam sententiam me citato approbat Verricelli *in quæstionib. moral. tract. 8. quæst. 60. n. 3.* quia quando homicidium casuale, seu voluntarium in causa, nihil innovavit Tridentinum, sed ante Concilium poterat Episcopus dispensare, quamvis esset publicum, ut *in cap. continebatur, & cap. ad audientiam de homicidio*: ergo etiam post Tridentinum dispensare potest. Tamen re melius considerata, nunc talem sententiam non approbo; & ideo dico, quod in irregularitate ex homicidio: sed si homicidium capiat, sic publicum, Episcopus non potest dispensare, nisi ad Ordines Minores & ad beneficium simplex. Ratio est, quia jure antiquo hoc tantùm poterat; & Concilium circa hoc nihil innovavit; & ita docet Lessius *in 3. partem Divi Thomæ, cap. 5. de irregularitate, dub. 4. n. 36.* & alii. Et observat stylus Curiæ Romanæ.

Sup. hoc in R. not. [illegible] in alia certa opor. pro ista quæst.

4. Sed hìc etiam nota, quod dum hæc scribo, interrogatus sum, an ignorantia invincibilis excuset ab irregularitate homicidii, etiam voluntarii. Pulchra dubitatio, & ad illam affirmativè de dicto casu interrogatus quidam Pœnitentiarius D. Petri, & quidem suam sententiam tanquam probabilem præter Palaum, & Suarez novissimè admittit; heu quondam amicissimus meus Fr. Hieronymus Garzias *in politica Regul. tom. 2. tract. 10. difficult. 6. dubit. 5. punct. 1. num. 2.* ubi me citato sic ait: (Supongo primero con la torriento de los Doctores, que la ignorancia invincibile del derecho, que pone irregularidad, escusa della, como sea de las que se contraher por delicto, de quien hablamo en este puncto; la razon es llana, porque la pena no se incorre sin la culpa; si assi, si el excomulgado celebrase, ignorando invinciblemente que esta annexa irregularidad al acto que haze, no incorreria en ella, y Navarro, y otros que refieren, y sieguen Sanchez *lib. 9. de matrimon. disp. 32. num. 30.* Diana *4. p. tr. 2. resol. 85. & in p. 9. tract. 7. resol. 19.* Castro Palao *tom. 2. disp. 17. num. 2. & 8.* Merolla *in disp. in Theol. tom. 1. disp. 1. cap. 2. coroll. 1. num. 48.* los estiendan à lo mortaliter vincible, *juxta cap. 1. de constit. in 6.* Donde el Pontife condena sola la crasa: y supina. Y Egidio Coninch *de Sacrament. disp. 18. dub. 4. num. 9.* & Præpositus *in 3. part. quæst. 5. de irregularitate, dub. 2. num. 9.* Idem Castro Palao *tom. 6. disp. 6. punct. 5. num. 3.* la estienden: aunque sepa uno que va contra la ley Ecclesiastica, haziendo tal occasion, como no sepa ay irregularidad annexa, ni quiere dezir otro, Villalobos *tom. 1. tract. 21. difficultate 6. conclusione 1.* como consta de la tercera conclusion. Solo està la difficultad en el homicidio; pongo exemplo, quando uno comete homicidio, sabe que haze contra la ley natural, pero no sabe que la Iglesia aya puesto pena de la irregularidad, este tal si incurrirà, lo comunes que si, y que no excusa la ignorancia, porque como dize Diana; *utroque loco, includit defectum lenitatis*, y para incurrirse, basta que estè anexa propter decentiam, Pero Præposito, Ægidio, Palao, Sanchez, y otros, quos refert, & sequitur novissimè Quintanadveñas *tract. 9. singul. 5. num. 3. & 4.* hablan absolutè todas las irregularidades, sine exceptuatur el homicidio, y responden al capitulo, cum illorum, de sententia excommunicatione, que habla alli el Papa de la crasa, y supina; y assi tengo la cum Suarez *tom. 5. de cens. disp. 4. sect. 9. num. 16.* por probable.) Hæc omnia Garzias, quæ quidem opinio liberaret à multis irregularitatibus, nam plures committunt homicidia ignorando invincibiliter cum ipsis annexam esse irregularitatem. At ergo huic sententiæ non adhæsi, neque nunc adhæreo. Primò quia scribo Romæ, ubi stylus Curiæ est in contrarium; Secundò, quia puto cum homicidio non solum adesse irregularitatem ex delicto, sed etiam ex defectu lenitatis, quæ cum ignorantia invincibili contrahi potest: ergo, &c.

Quæ nunc invenitur in to. 5. tr. 5. R. 6. & 7. & in aliis eorum primo jam annot.

RESOL. CV.

An sola Consecratio Episcopi tribuat ei privilegium, cap. fin. de pœnitent. & remiss. *eligendi Confessarium?*

Et quid, si sit electus, & confirmatus non tamen consecratus?

Et quid tamen, si sit electus, & non confirmatus?

Idem est pro Episcopis Titularibus.

Et quid est dicendum super hoc de Eminentissimis Cardinalibus?

Et an Cardinales exercere possint cum suis familiaribus ea, quæ possunt Episcopi cum suis subditis, & præsertim ea, quæ potest Episcopus vigore Concilii Tridentini, sess. 24. cap. 6. de reformat. Ex p. 12. tr. 8. Res. 105.

§. 1. **R**Espondeo negativè, nam etiam Episcopus non consecratus, sed confirmatus gaudet tali privilegio, non tamen si tantùm sit electus: & ita docet Dicastillus *de Sacram. tom. 2. tr. 8. disp. 10. sectione 20. num. 441.* & Squillante *de privilegiis Episcoporum, part. 3. cap. 7. num. 29.* Suarez *in 3. part. tom. 4. disp. 27. sect. 2. num. 3.* & Bossius *de Jubilæo, sect. 3. cas. 2. §. 4. num. 107.* ubi sic ait: (Secunda difficultas, an intelligatur Episcopus electus tantùm, non confirmatus, & respondendum mihi videtur negativè cum Suarez loc. cit. quia non est Episcopus, sed designatus tantùm in Episcopum, undè donec sit confirmatus, vel consecratus, manet subditus eidem proprio Sacerdoti, quem antea habebat, electus autem confirmatus, comprehenditur, quia est verè Episcopus Papæ immediatè subjectus quoad forum animæ.) Ita Bossius. Et nota hìc etiam quod in hoc casu nomine Episcopi intelligitur Episcopus consecratus titularis tantùm, non habens Episcopatum, & qui post consecrationem renunciavit Episcopatui, non dignitati. Respondendum est affirmativè cum Henriquez *lib. 6. cap. 13. §. 3.* & Suarez *tom. 4. in 3. part. distinct. 27. sect. 2. num. 5. contra Paludanum in 4. dist. 17. qu. 3.* quia verè, & propriè est Episcopus, in textu autem nihil aliud requiritur. Quod si renuntiasset Episcopatui, & dignitati, non gauderet illo privilegio, nec comprehenderetur, Sylvest. V. *Confessor. 1. num. 8.*

Alibi in to. 3. tr. 1. Ref. 41. §. 2. & 3. & in illis ejus not. primo Sup. hoc in Ref. & in § dictam seq. annot.

2. Sed in his casibus an supradicti Episcopi possint eligere Confessarium tantùm, non verò approbatum ab Ordinario, discrepant Doctores, alii negant, alii affirmant; Ergo ut alibi docui, negantibus adhæreo propter declarationem sacræ Congregationis, & Gregorii XIII. loquentium de Episcopo jam consecrato, & in diœcesi sua jurisdictionem habente; & ita novissime, me citato, docet Dicastillus, ubi suprà, *num. 464.* Sed quid dicendum de Eminentissimis Cardinalibus Joannes Dicastillo ubi suprà *de Sacram. to. 2. tr. 8. disp. 10. dub. 22. n. 464.* me citato sic asserit. (De Eminentissimis Cardinalibus res est controversa, an Sacerdotes ab illis electi excipientes eorum confessiones, indigeant approbatione? Diana *part. 3. tract. 2. resol. 3. & part. 8. tr. 1. res. 85. versic.* Tertius casus affert Azorium requirentem approbationem, & in contrarium alios *5. part. tract. 2. res. 10.* & putat posse eligere non approbatum à suo Episcopo, dummodo sit ejus commensalis, pro quo affert Ludovicum à Cruce. Ego facile assentior, quod res sit satis probabilis, ut ipse Diana sentit, & rationi consona.) Ita illa, & hanc sententiam novissimè tenet Mellerus *in Theologia morali, tom. 5. mollatione 37. pract. 12.* Ego tamen judicium meum circa præsentem difficultatem suspendo, & ejus finalem resolutionem sanctissimo D. N. remitto. Non deseram tamen observare pro negativa sententia ex-

Prima Ref. citata in hoc textu invenitur in to. 7. tr. 1. Ref. 91 et dicta ejus § 1. & 2. Secunda vero reperitur in tom. 5. tr. 2. Ref. 18 in ejus §. Tertius casus. Tertia autem nunc est in tom. 9. tr. 7. R. 147 & in alijs ejus annotat. & signantur in R.

tate

tare aliquos Doctores asserentes DD. Cardinales non posse eligere in Confessarios, nisi approbatos ab Ordinario; & ita ex Societate Jesu præter Bossium tenet doctissimus Pater Andreas Mendo *in Bullam Cruciata, disp.22. cap.1. num. 16.* ubi sic ait; [Cardinales ea consuetudine, ac tacita Papæ licentia possunt eligere in suum Confessarium quemlibet Sacerdotem etiam simplicem aliàs jurisdictione non gaudentem, ut cum pluribus idem Leander tenet *q.33.* Parochi autem non possunt eligere in suum Confessarium simplicem Sacerdotem, etiam approbatum, sed absque jurisdictione. Tamen eligendi à prædictis Cardinalibus debent esse approbati, ut ex Tridentino constat, ad hoc ut absolutio præstetur; esto, non habeant aliundè jurisdictionem (quæ ab approbatione separabilis est) nam qui dedit supradictis potestatem eligendi eum in Confessarium, huic jurisdictionem delegavit.) Ita Mendo, cui adde ex eadem Soc. Fragosum *in Republ. Christiana, tr.2. lib.6. disp. 15. §.2. n.10.* Sic asserentem. (Cæterum Cardinales Episcopi, & qui legationis causa ab Urbe sunt absentes, nequeunt sibi eligere Confessarium, qui ab Episcopo proprio non sit approbatus,) *ex Concil. Trident. sess. 23. cap. 15. de reformat.* (ubi non reputatur idoneus, nisi qui, aut Parochiale beneficium habeat, aut ab Episcopis per examen, si illis videbitur necessarium, aut alias idoneus judicetur: Igitur Cardinales post Concilium debent fateri apud confessarium ab Episcopis approbatum, non obstante *cap. ult. de Pœnit. remiss.* ubi fiebat facultas Prælatis exemptis, ut possint eligere sibi Confessarium, quem maluerint, quia id procedebat ante Conc. Trid. non autem post illud, ut censuit Congregatio.) Hucusque Fragosus. Undè ex his modo non admitto ea quæ dixi *in part.11. tr.4. ref.13. q.2.* nixus authoritate Patris Pasqualigi *dec. 93.* qui pro sua sententia malè citat Tannerum, & Ludovicum à Cruce cum aliis: nam Tannerus dicit contrarium, ut ipsi Patri Pasqualigo demonstravi. Ludovicus à Cruce loquitur cum limitatione, nempè quando Cardinalis eligit in Confessarium Sacerdotem simplicem suum familiarem; alii verò asserunt posse Cardinales eligere Confessarium, sed non asserunt posse eligere non approbatum; & hoc tantum ut verum fatear, docet Cardinalis Lugo in loco à me ubi suprà *in part.8. tr.1. ref.85.* citato, nempè Cardinales posse eligere Confessarium, non autem asserit etiam non approbatum ab Ordinario, ut patet apud doctissimum Dicastillum ubi suprà *de Sacram. to.2. tr.8. disp. 10. dub. 22.* Sed dicet aliquis ad quid ergo deserviet privilegium eligendi Confessarium? Respondeo, deservire, ut possit eligere carentem alioqui jurisdictione. Et sic veniunt limitanda plura, quæ asserit Pasqualigus *in illo tractatu de Electione Confessarii decisione 92.* consequi; nam absolutè probata mihi non placent: at ego, ut dixi, quoad Eminentissimos Cardinales quidquid alibi dixerim nunc me negativè habeo, & nihil definio, quamvis Garzias *in Politica Regulari tom.2. tr.10. difficult.5. dub.3. punct. 4. nu.7.* tenet posse Cardinales exercere cum suis familiaribus ea, quæ possunt Episcopi cum suis subditis; & præsertim ea, quæ potest Episcopus vigore Concilii Tridentini *sess.24. cap.6. de Reform.* Undè quidam Modernus *de Officio Datarii, lib.1, c.15. §. 1. n. 8.* docet Cardinales esse ordinarios in suis domibus; sed ego, ut dixi, ante omnia remitto sacræ Congregationi Concilii determinanda.

RESOL. CVI.

An Consecratio Episcopalis liberet Regularem à vinculo voti paupertatis?

Et an possit talis Episcopus Regularis dimittere habitum Religionis, & habeat potestatem, ut legitimus hæres vindicandi paternam sibi hæreditatem; & in vita de bonis suis, ac de acquisitis intuitu Ecclesiæ tam amplè disponere, ut valet licitè Episcopus sæcularis?

Et an etiam testamentum ante professionem factum revocare possit, & etiam possit aliquid donare? Ex p. 12. tract. 1. Res. 106.

§. 1. NEgativam sententiam docent communiter Doctores, & ex Theologis *Divus Thom. secunda secunda, qu. 185. art. 8.* & ibi Cajetanus, Pater Valentia, post alios *disp. 10. quæst. 3. puncto 8. columna 3.* Pater Molina *tom.1. disp.140.* Lessius *de Justitia, & Jure, lib. 2. cap.4. dub.4. n.29. & cap.41. dub 11. num.92.* Pater Thomas Sanchez pluribus relatis *lib.6. Decalogi, cap.6. n.8. & 10.* Pater S. Joan. de la Cruz *de Statu Religionis, cap.2. dub.4.* Azor. *Institutionum Moralium, part. 1. lib. 12. cap.7. quæst.2.* Bartholomæus à sancto Fausto *in Theat. Relig. lib.6. quæst.190.* Ægidius Coninck *de p. 27. dub. 1. numer. 200.* novissimè Pater Ferdinandus a Castro *in opere morali, tract. 6. punct. 8. ex n.3.* Rodriquez *Quæst. Regular. 2. to. q. 58. art. 3.* Henriquez *in Summa, lib. 20. cap. 33. littera L.*

2. Ex juris Cæsarei professoribus post Bald. & Paul. Molina *de primogenit. lib.2. cap.10. num.28.* Alex. *Cons. 32. nu.8. lib. 5.* Pacianus pluribus relatis *cons. 132. à nu. 24.* Capicius *dec. 200.* Sordus *de aliment. tit. 8. privileg. 79. num. 69.* Carol. de Tapia *in Authent. integri, verb. Sua, cap.6. n. 85. C. de Sacrosanct. Eccles.* Fab. de Anna latè *dict. cons. 45. ex n. 84.* Gabriel Pereira *dec. Portugall. 75. num. 1.* Thadæus Piso post alios, *lib. 1. variar. resolut. cap. 8. n.38.* Jo. Harprechtus ad Julium Clar. *in §. Testamentum, quæst. 38.* Marius Cutell. *in dicto tr. de donat. tom. 1. tr. 1. discurs. 2. part. 3. num. 135. & 150.*

3. Ex Canonistis Glossa *in d. cap. statutum 18. qu. 1. & in cap. quorundam verb. Mendicantium, de elect. in 6.* Specul. *lib.4. part.3. tit. de stat. Monachorum, n. 29.* Hostien. *in cap. Clerici el secundo de vita, & honest. Clericorum,* & in Summa *tit. de stat. Monach. §. utrum,* Lælius Zechius *de Republic. Christ. tit. de Regular. cap. 3. num. 14.* Petr. Rebuff. *cons. 14. per totum.* Covarruvias *in cap. 1. n. 18. de testament.* Martha *tom. 2. de success. legal. 4. part. q. 1. art. 4. num. 13.* Stephan. Duran. *q. juris 10.* Laurent. de Peyrinis *in Religios. subdit. tom. q. 1. cap. 10. §. unic.* Pelag. *de planctu Eccles. lib.2. cap. 24.* Zened. *de paupertate Relig. dub. 44. num.5. & ex num.31.* Nicol. Garzia *de Benef. tom.1. part.7. cap. 10. num. 89.* Augustinus Barbosa *in Pastoral 1. part. tit. 1. cap. 4. num. 11.* Riccius *tom. 3. Praxis Resol. for. Eccles. resol. 18. num. 1. & 2.* Hieron. Rodriguez Lusitanus *in compend. qq. Regul.* patrui, *ref. 60. n.9.* Alexand. Ludovis. *dec. 109. n.5.* Campanil. *in divers. jur. rubr. 12. cap. 14.* Rota Romana apud Farinac. *in noviss. tom. 2. dec. 87. n. 2.* Et ratio est, quia cum status Religiosus tribus illis paupertatis, castitatis, & obedientiæ consistens votis, *cap. inter Monasterium de statu Monachorum* ad perfectionem pertineat, quasi quædam via in perfectionem tendendi: & Episcopalis status sit perfectior, ut ad perfectionem pertinens tanquam quoddam perfectionis magisterium: hinc est quod illius perfectio non supprimitur, aut supplantatur per istius adeptionem, sed potius conservatur, custoditur, & validatur.

4. Itaque Episcopo Regulari ex administratione Episcopali à jure concessa illi plenum dominium, & alienandi facultatem tribuere non debemus, cùm nuda solùm bonorum post Episcopatum quovis titulo acquisitorum administratione fungatur, proprietatem autem Ecclesiæ, cui præest procul dubio quærat, *dicto cap. Statutum 18. quæst. 1.* ibi: postquam enim Episcopus ordinatur ad altare quod sacrificatur, quod acquirere potuit, restituat, *cap. cùm olim 14. vers. Præterea de Privileg.* Covarruvias *in cap. de testament. n.17. & 19.* Molina *de primogen. cap. 10. n. 28.* Pereira Junior *dec.75. n.1. & 3.* Cened. *de Paupertate Religionis, dubit. 44. num.5. & à num. 31.* Pelagius *de planctu Ecclesiæ, lib. 2. cap. 24.* Fab. de Anna *dicto consilio 45. num.107.* Campanilla *rubr. 12. cap.14. n.8.* Lessius *de Justitia, & Jure, lib. 2. cap.4. dubitat. 12.* post alios Sanchez *lib.6. dicto cap. 6. nu. 8. & lib. 7. cap.32. n. 62. & 63.* Barbosa *in dicto cap. Statutum, num. 12. & 3. seqq.* Nam indubitata est differentia inter Episcopum à Monachismo promotum, vel à Clericatu, quòd iste omnia post Episcopatum sibi obvenientia, sive jure hæreditario, sive quovis alio ad eum velut ad verum Dominum pertinent, deque illis liberè disponere potest; ille verò nudam tantùm habet administrationem ex munere Episcopali ipsi injuncto competentem, Sanchez *dicto cap. 6. nu. 8. & 10.* & ex plurium sententia resolvit Nicolaus Garzia *de benefic. 1. part. cap. 10. num. 89.* & hanc sic restrictam, ac limitatam, quod exceptis sumptibus necessariis, nihil de bonis quomodocumque quæsitis in præjudicium Ecclesiæ, cui præest, disponere, aut alienare valet, text. *in cap. Non dicatis 12. qu. 1. cap. cum ad Monasterium de Statu Monachorum, cap. cùm olim, vers. Præterea de Privileg.* & ibi Glossa *verb. Restitutionem.* Et resolvunt post Emanuel, Rodriguez, Navarrum, Sanchez, & alios, Hieronymus Rodriguez, Lusitanus *in Compendio Quæstionum Regularium, patrui resol. 60. numer. 9.* Gabriel Pereira *dicta dec. 75. numer. 3.*

5. Sed, his non obstantibus, affirmativam sententiam probabilem esse olim putavi, & nunc iterum puto ad compescendam audaciam Theologastri, qui his diebus improbabilem, & nimis laxam notavit hanc opinionem. O perfrictæ frontis hominem; Ergo improbabilis erit opinio, quam docuerunt Sotus, Angles, Medina, Palacios, Vasquez, Marquez, Pontius, Puente, Hurtado, Vvadingus, & alii plures à me alibi citati, qui meritò Gigantes Theologiæ vocari possunt, & qui validissimis rationibus firmant Regularem ad Episcopatum assumptum liberum remanere a voto paupertatis. Et hanc sententiã contra dictum Theolo-

logastrnm etiam Anctores opinionis contrariæ asseruntesse probabilem, & tutam in praxi fatentur, ita docet Sanches *in Summa Theologiæ, tom. 2. lib. 6. cap. 6. n. 13.* Probatur probabilitas hujus sententiæ ex textu *in cap. statuimus 18. quæst. 1.* ibi; *Monachus quem canonica electio à jugo Regulæ Monasticæ Professionis absolvit, & sacra Ordinatio de Monacho Episcopum facit, velut legitimus hæres paternam sibi hæreditatem postea, jure vindicandi, potestatem habeat.* Tum quia liber evadit, & est absolutus à jugo Regulæ, id debet intelligi de jugo, seu nexu principali Religionis, hoc est professione, quæ illum verum constituebat Religiosum, aliàs paternam sibi hæreditatem vindicare non posset, ut potest; cùm si obedientiæ, & paupertatis vinculo arctaretur, Superioris indigeret placito, & cum eo solum Religioni acquireret, non autem sibi vindicaret, ut incapax dominii, sine quo vindicatio non procedit, *leg. in rem, ff. de rei vendic.* Tum quia verba, *& sacra Ordinatio de Monacho Episcopum facit* designantia terminos *à quo, & ad quem*, quorum unus alterum excludit, clarè denotant Religiosum non manere illum, qui est creatus Episcopus, cum de statu Religioso ad Episcopatus dignitatem ascenderit; *cap. nisi cum pridem de renunc.* Ibi: *Facilius indulgetur, ut ascendat Monachus ad Præsulatum, quam Præsul ad Monachatum descendat.* Secuodò ralis Episcopus, qui Monachus existens habitum Religionis præcisè portare tenebasut dimittere potest, Manuel Rodriguez *quæst. regul. tom. 2. quæst. 58. art. 3.* Tapia *in Authent. ingressi; Cod. de Sacrosanct. Eccles. verb. Sun, cap. 6. n. 65.* Graff. *in Summ. lib. 2. cap. 57. n. 9.* Azor. *instit. moral. lib. 12. cap. 7.* Pater Hurtado Mendoza *de Fide, Spe, & Charitate, tom. 2. disp. 160. sub sect. 3. §. 64. vers. Sed in aliquibus.* Tertiò potest in vita de bonis suis, ac de acquisitis intuitu Ecclesiæ tam amplè disponere, ut volet licèt Episcopus sæcularis. Cardin. *in Clem. 2. vers. Sed & tales, nat. 1. de vita, & honestate Clericorum*, Farinac. *tom. 2. noviss. decis. 248. num. 4.* Sanchez *in præcept. Decalog. tom. 2. lib. 6. cap. 6. num. 14.* Augustinus Barbosa *de offic. & potestate Episcopi, part. 3. alleg. 114. num. 22.* Mar. Curel. *d. tract. de donat. tom. 1. tract. 1. discurs. 2. partic. 3. num. 136.* Quartò testamentum ante professiooem factum, quod existens Religiosus revocare non poterat, Abbas *in cap. in præsentia, num. 65. de probat.* Joan. Gutier. *Canonic. quæst. lib. 2. cap. 5. à num. 37.* factus Episcopus evertere valet. Jas. post Bars. *in Authent. ingressi, n. 7. Cod. de Sacrosanct. Eccles.* post Tabiam *ibid. verò. Ideoque neque de iis, cap. 5. n. 67.* Molses. *d. cons. 1. n. 21. cum duobus seqq.* id confirmat exemplo mortui reviviscentis, & omnis sua recuperantis. Quintò, donare potest, Baldus *in cap. Cleric. el 2. n. 7. de vita, & honestate Cleric.* Card. *in Clem. 2. §. sed & tales, in princip. eod. tit.* Navar. *cons. 15. de regul. & cons. 78. num. 4.* Rota *divers. 772. part. 1.* Farinac. *tom. 2. noviss. decis. 241. num. 4. & per totam, & decis. 306.* Ludovis. *decis. 401. per totam.* Cùm autem id sit dominium transferre, *§. si itaque discretis*, Institut. *de actionibus*, inde planum fieri videtur in eo rei donatæ dominium residere. Cæteras rationes videbis apud citatos Authores, & præsertim apud Hurtadum, & Vvadingum. Undè licèt ego adhæream primæ sententiæ negativæ tanquam communiori, & justiori, assero tamen secundam sententiam affirmativam esse probabilem, consulo tamen Episcopis regularibus ne discedant à prima sententia Divi Thomæ, quæ, ut dixi, est communis, & practicanda.

RESOL. CVII.

An Consecratio Episcoporum efficiat, ut ipsos offendentes incurrant in excommunicationem Bullæ Cœnæ contra offendentes Cathedrales?

Et quid, si Episcopus tantum sit electus, & confirmatus non tamen consecratus?

Et deducitur, quod Cardinales ex quo electi sunt à Summo Pontifice, & electionem acceptaverunt, tametsi Capellum non obtinuerint, gaudent prædicto privilegio.

Et advertitur, quod in appellatione Pontificis, seu Episcopi non venit nisi consecratus Episcopus, quia electus, & non consecratus non est Episcopus. Ex p. 12. tr. 1. Res. 107.

§. 1. RRespondeo negativè. Dico igitur quod in dicta excommunicatione 11. Bullæ includuntor primò Cardinales sanctæ Romanæ Ecclesiæ, qui sic dicuntur ex quo electi sunt à Summo Pontifice, & electionem acceptaverunt, tametsi capellum nondum obtinuerint, uti tradit Sayrus *lib. 3. cap. 55. num. 3.* Filliucius *tract. 16. n. 1.* Bonacius *disp. 1. q. 15. punct. 2. n. 2.* Secundò Patriarchæ, id est, Summi Patres inter Episcopos primum locum tenentes. Tertiò, Archiepiscopi, id est, Episcopi Metropolitani pluribus Episcopis præsidentes, sic nuncupati post Pallii receptionem, *cap. transmissam de Electione, cap. Nisi specialis de Authoritate, & Usu Pallii.* Quartò Episcopi unius Civitatis, vel Diœcesis. Debent autem secundum probabiliorem sententiam, quam defendit Cajetanus verb. *Excommunicatio, cap. 12.* Sayrus *ubi suprà, n. 4.* Navarrus *c. 27. n. 67.* Hugollinus *in præsenti, verb. Patriarcha, n. 3.* Filliuccius *q. 5. n. 240.* Suarez *disp. 21. sect. 2. n. 69.* Bonac. aliis relatis *disp. 5. qu. 15. punct. 2. n. 7.* adversus Graff. *1. part. decis. lib. 4. cap. 88. n. 101.* esse consecrati. Neque sufficit esse electos, & confirmatos; quia ante consecrationem non sunt Episcopi verè & propriè, cum non sint charactere Episcopali insigniti, tametsi Episcopali jurisdictione gaudeant. Et cùm versemur in materia odiosa, non debet nomen Episcopi ultra propriam, & strictam significationem extendi. Quintò, Legati, seu Nuncii, qui à Summo Pontifice causa negotiorum ad Principes mittuntur, dum eorum Legatio durat. Itaque nostram sententiam præter Doctores citatos tenet etiam Leander *de censuris, tom. 4. tract. 3. disp. 11. quæst. 12.* Rubeos *in Aphor. Episc. verb. Consecratio, n. 13.* Dico itaque quod interficiens, aut capiens Episcopum electum confirmatum, etiam post acceptam possessionem Episcopatus, nondum tamen consecratum, non remaneat obstrictus hac Bullæ excommunicatione, quamvis remaneret alia: etiam reservata Papæ, *cap. si quis suadente 17. q. 4.* Sic Cajetanus *verb. Excommunicatio, cap. 15.* ibi. Adverte hic quod appellatione Pontificis, seu Episcopi, non venit, nisi consecratus Episcopus: quia electus, & non consecratus non est Episcopus, licet sit administrator, & Episcopus electus, Sylvester *excommunic. 7. §. 44.* Navar. *cap. 27. num. 67. vers. alium.* Toletus *lib. 1. c. 55.* Abbas, Felinus Cardinalis, & Divus Antoninus, quos omnes refert, ac sequitur Alterius *lib. 5. disp. 12. cap. 3. dub. 5.* Suarez *disp. 21. sect. 3. nu. 69.* ubi ad fundamentum oppositæ sententiæ respondet, quod licèt Episcopus electus, & confirmatus sit verè Episcopus, quoad ea, quæ jurisdictionis sunt, quia tamen deest illi consecratio, propter quam immunitas hæc, & privilegium Episcopis est concessum, ideo hoc privilegium solis Episcopis consecratis esse concessum censendum est. Et licèt infra, ut videbimus pluries nomine Episcoporum veniunt electi, & confirmati, licèt non consecrati, hoc tamen procedit in favorabilibus, non autem in odiosis, ut est casus noster. Ergo, &c.

RESOL. CVIII.

An qui consecratur in Episcopum ante legitimam ætatem, triginta annorum, incurrat suspensionem, vel irregularitatem? Ex p. 12. tr. 1. Res. 108.

§. 1. HOc dubium movet, & sic respondit Suarez *in tertia parte, tom. 5. disp. 3 sect. 5. nu. 29.* Aliud dubium est; An hæc pœna locum habeat in eo, qui ante legitimam ætatem Episcopus consecratur. Nam in sacris Canonibus certum etiam ætatis tempus ad Episcopatum præscribitur, scilicet triginta annorum; consecratio etiam Episcopi juxta communem, satisque probabilem sententiam, Ordo quidam est, & consequenter inter sacros Ordines numerandus; ergo suspensio lata in eum, qui suscipit Ordinem sacrum ante legitimam ætatem, comprehendet eum, qui ante trigesimum annum fuerit consecratus Episcopus. Nihilominus dicendum est illam pœnam, & constitutionem non extendi ad Episcopos. Primò quidem ob illud principium generale, quod suspensio generatim lata non comprehendit Episcopos, nisi eorum fiat specialis mentio, juxta *cap. Quia periculosum, de sententia excommunic. in 6.* Secundò, quia ex multis circumstantiis constat illam Extravagantem non loqui de Episcopo; tum quia licèt Episcopatus sit Ordo, tamen ejus collatio propter excellentiam consecratio dicitur potius, quam ordinatio. Tum etiam quia illæ particulæ *littera dimis. extra tempora*, & similes non accommodantur Episcopatu. Ita Suarez, Cui ego addo Scipionem de Rubeis *in Aphorism. Episc. verb. Consecratio, n. 11.* & Mauritium Azeved. *de Præst. Episcop part. 5. cap. 4. num.*

RESOL. CIX.

An Consecratio Episcopalis suscepta per saltum inducat suspensionem? Ex p. 12. tr. 1. Res. 109.

§. 1. AD hanc difficultatem sic respondet Suarez *de consecrat. disp. 31. section. 53.* ubi sic ait: (Dubitari tandem circa hunc casum potest, an suscipiens per saltum consecrationem Episcopalem, hanc suspensionem incur-

currat, & irregularitatem, si Pontificale ministerium exerceat. Sed cum supra dictum est, appellatione Ordinum non venire in his legibus consecrationem Episcopalem, neque etiam suspensionem generatim latam Episcopos comprehendere: ideoque certum est hanc suspensionem ad casum illum non extendi. Solùm oportet obiter hic advertere, quod (Deo dante) latius in sequenti Tomo dicemus, si quis ita consecretur Episcopus per saltum, ut Sacerdotii ordinem prætermittat eum non solum manere suspensum, verum etiam non manere consecratum, quia character Episcopalis si quis est, essentialiter requirit characterem Sacerdotalem, vel ab eo non distinguitur: quod secus est in inferioribus Ordinibus: nam licèt inferior, vel inferiores prætermittantur, collatio Superioris valida est, quantum ad impressionem characteris. At vero si in illo saltu non sacerdotalis Ordo, sed alius inferior sit prætermissus, consecratio quidem Episcopalis valida erit, quamvis ex sententia Glossæ ult. *in cap. unico de clerico per saltum promoto*, ordinem, quem non habet, aliis conferre non possit. Dicendum est igitur, quod qui suscipit per saltum consecrationem Episcopalem, non incurrit suspensionem latam contra Ordinatos per saltum: nam appellatione Ordinum non venit in his legibus consecratio Episcopalis. Et ita etiam docet Rubeus *in aphorism. Episc.* verb. *Consecratio n.* 4. qui postea *n.* 5. Cum Suarez ubi supra rectè observat, quod Episcopus qui scienter consecratur ab Episcopo hæretico, schismatico, excommunicato, interdicto non toleratis, aut à simoniaco per sententiam declarato, est à Pontificalibus suspensus. Sed de hoc supra à nobis actum est.

Sup. in R. 99. & lege etiam desstr. § 61.

RESOL. CX.

An antequam Episcopus consecretur rectè prætermittantur processus de vita, & moribus? Ex p. 12. tr. 1. Res. 110.

§. 1. SUggillat hæc omnia moro suo Marcus Anton. de Dominicis, *in sua Republica*, contra quem sic effatur Zacharias Boverius *in Censura paranetica*, *lib.* 2. *cap.* 2. (Velut indubitatum statuis (inquit) manuum impositionem, & alias sacras Ceremonias ab Apostolis, Apostolicisque viris, ab ipso nascentis Ecclesiæ exordio in deputatione Episcoporum fuisse adhibitas, & a nobis inviolabili Ecclesiæ sanctæ consuetudine esse adhibendas, in quo satè Catholici hominis, personam induis: & adhuc præclarius, cum Calvino his verbis, suggillas; Miror itaque Calvinum dixisse præter manuum impositionem, nihil præterea cæremoniarum adhibitum se legere: alias enim legi, & inveniri in usu antiquissimas cæremonias jam ostendi? Multo magis miror eundem dixisse, Ordinationem nihil aliud esse, quam merum ludibrium: gravia enim fit injuria, & Paulo super Timotheum manus imponenti, eumque sic in Episcopum ordinati, & toti antiquitati, quam vidimus piè, & sanctè in ordinationibus Episcoporum cæremonias adhibuisse. At non diu Lupus ovis pelle contectus se ovem persuadere potest, quin statim se suo ululatu lupum prodat; Hactenus ovem, mutato vellere simulasti, jam te lupum ex ululatu agnoscimus, cum voce mutata scribis, Nisi velis (ut videtur) modernas aliquas novas nostras cæremonias respuere, & actus aliquos in ordinatione Episcoporum, ad speciem tantùm; & verè ad ludibrium usitatos, suggillare: Ut quod, v. g. de vita, & moribus formetur processus, ut plurimum in Curia Romana, ubi ab Ordinando testes offeruntur, qui ei placuerint; aut ubi nulli testes personam noverint: quod, & illiterati, & vitiis insignibus depravati promoveantur; examina tamen dicuntur præcedere, jejuna illa quidem, & inania, non sine fuco fortasse, & fallaciis. Optimè quidem, Marce Antoni, non quæ erga alios, sed quæ in te uno cùm ad Episcopatum assumptus es, exactius fortè observari, debuissent, tuis verbis admones. Nam si in processu de vita, & moribus tuis formando, cùm primum ad Segniensem, Episcopatum vel Spalaten. Metropolim inhiabas, non ita oscitanter, ac nimia cum indulgentia, fortè sub melioris vitæ pollicitatione, ac juramento itum fuisset; Si superba literarum pompa, omni Religione, ac pietate vacua, quæ ad hæreses, ac Schismata currebas, paulò diligentiùs explorata fuisset? si tumidum ambitione pectus, si Regularis disciplinæ odium, si effrenis vivendi si licentia: denique tuæ anteactæ vitæ ratio gravissimis undique sceleribus contaminata paulò exactius, ac severius examinata ad Summum Pontificem delata fuisset; certè Ecclesia Marcum Antonium Episcopum non habuisset; neque modo schismaticum, atque hæreticum lugeret. In te uno si quid oscitantiæ obrepsit, delictum fuit: in cæteris enim hoc delictum non agnoscimus. Sed fortasse id vitio tuo beneficii in Ecclesiam conferres, ut in Episcoporum promotionibus, non tam vitæ, probitatis, quam piæ, ac utilis doctrinæ (uti fieri solet) severior atque austerior in posterum ratio exigatur?) Hucusque Boerius contra hostem illum infensum Romanæ Ecclesiæ. Circa diligentiam cum qua formantur processus de vita, & moribus, & aliis requisitis ad Episcopum promovendum, vide Gerundam de Episcopo *tom.* 2. *lib.* 8. *disp.* 8. *per totam*.

RESOL. CXI.

An Consecratio Episcopalis facta per Angelum sit valida?

Et an soli homines viatores, & cum vocibus naturalibus possint ministrare Sacramenta non vero Angeli sive sint boni, sive sint mali?

Et docetur in Beatis manere Characterem.

Et discutitur, an de facto fuerit aliquod Sacramentum, ab Angelis, vel Beatis ministratum.

Ubi aliqua alia circa hoc pro Angelis, & Beatis. Ex p. 12. tr. 1. Res. 111.

§. 1. CAsus accidit in facti contingentia teste Nicephoro *l.* 11. *Histor. Eccles. cap.* 10. in personam sancti Amphilophii, Deus (ait ille) misit, qui mysteria, & Arcana benedictione, & Episcopali arrogatione cum dignitate, intellectuali modo consecrarunt. Sed resolutio hujus difficultatis pendet ex sua quæstione. An soli homines viatores possint ministrare Sacramenta; Respondetur, quod error fuit Lutheri non solum homines, sed etiam Angelos, imo etiam, Diabolum ipsum posse efficere Sacramenta, cujus verba refert Bellarm. *lib.* 1. *de Sacram. in genere*, *c.* 24. propter illud scilicet falsum fundamentum, quod verba Sacramentorum concionatoria sint, & nullo alio modo concurrant ad justitiam, quam excitando, ad fidem, eamque casualitatem cæremoniæ sensibiles possint habere. etiamsi fiat à Dæmone assumente aliquam humanam figuram.

Sup. hoc eq. lege etiam R. seq. § Confirmatur à simili, & in hac ipsam Resol. Vide §. Ad obst. & seqq. & in tom. [illegible] Resol. 16 § 1. ad med. & § Ad superiori. & ultimo vero.

2. Verum hæc sunt Heresiarcharum deliramenta. Ideo negativæ sententiæ adhæreo, quam esse de fide existimo: ex prima Christi institutione constat, ne Angelos quidem habere potestatem ministrandi illa; Christus enim solis hominibus dixit: baptizantes eos, *In nomine Patris*, *&c.* aut *hoc facite in meam commemorationem*, *& quorum remiseritis peccata, remittuntur eis*. Accedit quod formam Sacramentorum esse voluit naturales voces quales sunt tantum illæ, quæ ab homine formantur. Non nego tamen, quod si aliquis post mortem suscitaretur futuram in illo authoritatem ministrandi validè Sacramentum. Præterea si quis bonus Angelus actionem sacramentalem præstaret putandum esse validum Sacramentum: boni enim Angeli sine peculiari authoritate ad tale munus hujusmodi actionem non præstant. Si tamen de ordinaria potestate loquendum sit omnino certum est, ut diximus tantùm esse in hominibus. Si verò aliquod Sacramentum administraretur à Diabolo non est habendum validum, sed invalidum, nec enim credendum est Deum unquam daturum Diabolo eam facultatem; non tamen repugnat de potentia absoluta Dæmonem baptizare de mandato Dei, qui illum potest cogere tanquam creaturam sibi subjectam: ita Franciscus Pirigianus *dist.* 1. *qu.* 1. *art.* 3. *concl.* 3. & alii citati. Neque obstat quod Angelus non possit propriè loqui, Deus enim benè potest velle, ut sufficiant in eo casu voces, aut soni similes vocibus humanis, & hæc omnia docet Dicastillus *de Sacram. tom.* 1. *tract.* 1. *disp.* 3. *dub.* 4. *nu.* 32. *cum seqq.* Vasquez *in* 3. *part. disp.* 135. *nu.* 29. Suarez ibidem *disp.* 13. Coninch *de Sacram. q.* 64. *art.* 4. Cardinalis Lugo *disp.* 8. *sect.* 1. Ochagavia *de Sacramentis*, *tract. unic. q.* 21. *num.* 10. Castrus Palaus *tom.* 4. *tract.* 18. *disp. unica*, *punct.* 5. *num.* 1. Leander *de Sacram. tom.* 1. *tract.* 1. *disp.* 4. *qu.* 1. Granadus *in* 3. *part. controv.* 3. *tract.* 5. *disp.* 2. *num.* 3.

3. Itaque ad dubium propositum respondet cum Divo Thoma *in* 3. *part. quæst.* 64. *art.* 7. ubi sic ait: (Quod sicut Deus virtutem suam non alligavit Sacramentis, quin possit sine Sacramentis effectum Sacramentorum conferre, ita etiam virtutem suam non alligavit Ecclesiæ ministris, quin etiam Angelis possit virtutem tribuere ministrandi in Sacramentis;) Hoc idem docuit Divus Augustinus *lib.* 1. *contra Parmenianum*, *cap.* 15. quod attinet ad Baptismum adest Deus, qui dat sive per hominem, sive per Angelum, &c. At hic omnis difficultas quod si aliquis Beatus in corpore, & anima, vel certe si miraculosè resurgeret aliquis Sacerdos, vel Episcopus cum corpore tamen glorioso, an iste Sacerdos, vel Episcopus Beatus posset verum Sacramentum, ut modo fit, efficere, seu an talis beatus esset tunc Sacramentorum minister ordinarius, nam de extraordinario non est dubium, patet ex dictis de

Sup. hoc sup. in Res. [illegible] & lege [illegible] Quæro secundo.

An

Angelis, & Aoimabus feparatis; Aliqui mordicùs negant, ita Coninch. *de Sacram. quæft.64. art.7.* Mercerius, & Joannes VViggers *in 3.part. quæft.64. art.7.* Hurtad. *de Sacram. difp.4.diff.3.* Gabriel à S. Vincentio *tract. de Sacram. difp.7. q.2.* Card. de Lugo *de Sacram. Euch. difp.8.fect.1.* & alii, & ratio eft, quia videtur Chriftus Dominus poteftatem hujus miniflerii folis hominibus commififfe, ad quos folos dirigitur ubique in fcripturis fermo ejus, ubi de Sacramentorum difpenfatione agitur. Neque obftat, quòd remancat in beatis character, quia non manet in illis ad minifterium obeundum, ut fupra diximus, fed tantùm ad ornatum, & in fignum minifteriorum probè functorum: neq; ille eft potentia aliqua phyfica, quæ per fe valeat operari phyficè Sacramentum, aut ejus effectum. Sup.in Ref.19.

4. Sed licèt hæc opinio fit fatis probabilis, ego contrarium non minùs probabilem effe exiftimo, & ideò illam tenet Nugnus *de Sacram.to.1.q.64.art.7.* Dicaftillus *de Sacram. to.1.tr.1.difp.4.n.38.* Averfa *de Sacram.to.5. quæft.64. fect.2.* Turrian. *de Sacram.to.1. lib.3.cap.19.* Henriquez *de Sacram. in genere lib.1.cap.26. num.2.* & alii, & ratio eft, quia anima, quando corpus verum reaffumit, tunc enim concurrunt omnia neceffaria ex parte miniftri ad fubftantiam Sacramẽti; poteft enim proferre verba humana, applicare materiam, & ex alio capite fupponimus habere characterem neceffarium, & cætera alia requifita, fi Sacramentum poftulet. De anima verò feparata, ficut de Angelis philofophandum eft.

5. Neque aliud probat Coninch. primum enim, quod ait de corpore, non verò humano reaffumpto, concedimus tunc non valere; neq; id eft contra noftram doctrinam; tunc enim non erit verè homo. Quod verò addit, fi refumant Beati proprium corpus, fed beatum non valere, quia Sacramenta pro folis hominibus viatoribus inftituta funt, ac proinde ordinarios eorum miniftros inftitutos folùm effe viatores, verum quidem eft; non tamen ex eo, quòd miniftri non viatores non effe poffint, fed quòd miniftri ordinarii Sacramẽtorum folùm fint viatores, nempè, quia ifti funt, qui ordinariè agunt cum viatoribus: fi tamen extraordinaria facultate, & permiffione Dei homo non viatoribus ageret, & apud illos verfaretur fine nova alia conceffione ad validè conferendum Sacramentum, poffet illud validè conferre: itaq; aliud eft effe ordinarium miniftrum Sacramenti, aliud verò effe ordinarium ftatum, in quo minifter aliàs ordinarius poffet miniftrare.

6. Hoc pofteriùm non habent, nifi viatores, illud primum poffunt non habere non viatores, qui tamen per extraordinariam conceffionem in eo loco, aut modo agendi conftituti poffint uti poteftate, quam habebãt ordinariam. Ad argumenta verò Coninch. & alios contra noftram fententiam Doctores latè refpondet Dicaftill. ubi fupra. Dicendum eft itaque, quòd quamvis verum fit Chriftum tradidiffe poteftatem conficiendi, & miniftrandi Sacramenta hominibus viatoribus; tamen ex facra Scriptura non conftat hanc poteftatem in folis viatoribus limitaffe, itaut eam aliquis beatus videre non poffit jam corpori glorificato unitus.

7. Sed his omnibus rectè fuppofitis, quæro pro curiofis, an de facto fuerit aliquod Sacramentum ab Angelis, vel Beatis miniftratum. Aliqui ex Doctoribus citatis videntur affirmativam fententiam fupponere, verùm doctus, & acutus Auguftinus Bernal. *de Sacram. difput.17.fect.1. num.15.* contrariam fententiam fuftinet; nam legimus quidem fanctos Angelos, & Animas Beatas facram præbuiffe Euchariftiam, ut quod, & alii de Thoma Apoftolo referant, nempè anno 1120. Joannem quendam Indorum Patriarcham Summo Pontifici Califto II. & Cardinalibus in Confiftorio teftatum effe, quod Sanctus Thomas Apoftolus fingulis annis Sacrofanctam Euchariftiam Populo diftribueret, & quod in vita Beati Stanislai KoftKa Societatis Jefu, nempè fanctos Angelos femel, ac iterùm facram Euchariftiam ei miniftraffe. Nunquam tamen legimus illam confecraffe, ac proindè nec Sacramentum effeciffe.

8. Id ipfum roboratur egregiè in hiftoria, quam refert Baronius *to.8. anno 650.* nempè S. Petrum in Anglia apparuiffe, & Ecclefiam fuo nomini dicatam, quæ die fequenti confecranda erat confecraffe, & Epifcopum admonuiffe per internuntium, nec iterùm eam confecraret; fed fupplcat, inquit, quod omittimus Domini mei Corporis, & Sanguinis facrofancta myfteria. Itaque Anima S. Petri cùm cæremonias alias adhibuiffet, Sacramentum tamen non confecit.

9. At obftat exemplum Sancti Amphilophii adductum in principio hujus Refolutionis ex Nicephoro, qui teftatur fuiffe confecratum in Epifcopum ab Angelo. Verùm Bernal *loco citato*, putat illam confecrationem non fuiffe verè Sacramentum, fed purè intellectuale: Deindè addit Bernal, illam hiftoriam difficilem effe creditu, primò, quia fingulariffima in Ecclefia, ut patet; fecundò, quia citra neceffitatem, fi enim Epifcopi aderant, vel ftatim adfuturi erant, quorfum Angeli ordinaffent. Tertiò, quia licèt revera ordinaffent Angeli, debuiffent profectò homines adjicere in Ecclefia cæremonias ordinationis accidentales, ut populus eum pro Epifcopo haberet, eaque recipetet. Cùmque hoc ibi non afferatur, fed potiùs negetur, fufpecta mihi eft hujufmodi narratio. Ita Bernal, cui etiam adde Joannem Præpofitum *in tertia parte Divi Thomæ, quæftione 64. articulo 4. dub. unico, numero decimo*, ubi docet illam narrationem Nicephori minus folidè intentum probare.

10. Verùm plures authores videntur fupponere, & admittere Nicephori hiftoriam, & confecrationem Sancti Amphilophii factam ab Angelo, ut noviffimè doctus Pater Joannes Morandus *in fuo fatis erudito curfu Theologico to.2. tract.2. de Sacramentis in genere quæft.17. num.433.* Gabriel à Sancto Vincentio *tractat. de Sacrament. part.1. difput.7. quæftione 2.* Hurtad. *de Sacramen. difputat.4. difficult.3.* Becanus *de Sacram. cap.5. quæft.2. num.4.* Sayrus *de Sacramen. lib.2. cap.3. quæft. unica, artic.1. propof.5.* & alii, quos citat, & fequitur Sorianus *de Sacrament. tom.1. lib.3. cap.17.* ubi fic ait: (Collige fecundò, quòd fi contingat aliquem hominem ab Angelo in Epifcopum ordinari, & ex certa revelatione conftet illum fuiffe Angelum bonum, talis ordinatio valet, & ut tota habenda eft, quemadmodum docent Suarez, Bellarminus, Henriquez, & alii locis citatis, qui ad hoc comprobandum quoddam exemplum adducunt à Nicephoro *lib.11. cap.20.* relatum, ubi dixit, S. Amphilophium ab Angelis fuiffe ordinatum, & confecratum Epifcopum, quam confecrationem poftmodùm ratam habuerunt cæteri illius Provinciæ Epifcopi, quibus credendum eft, ex certa revelatione clarè conftaffe quòd ille Angelus, cui hoc minifterium divinitùs fuerat affignatum, fuerat Angelus bonus.

11. Undè, fuppofita tanquam vera dicta hiftoria, dicendum eft, tunc Angelos confecraffe in Epifcopum Sanctum Amphilophium non de lege ordinaria Dei, fed de potentia abfoluta, ut poffet confecrare alios, fi Deus vellet, vide præter Doctores citatos Sapientiffimum, & Illuftriffimum Epifcopum Francifcum Aravio *in tertia parte Divi Thomæ to.1. in fect.64. art.7.* & Carolum Maletum *in auro Theologia morali to.1. tractat.1. pract.14.*

RESOL. CXII.

Hermaphroditus confecratus Epifcopus, fi poftea in eo prævaleat fexus fœmineus, an fi confecraret alios Epifcopos, valida effet talis confecratio?

Idem eft de Epifcopo Ordinante.

Et fupponitur, prævalente in Hermaphrodito fœmineo fexu, non poffe ordinari, poffe tamen, prævalente virili fexu.

Et infertur aliquid utrumque fexum participantem, non poffe in aliqua determinata Religione folemnẽ profeffionem emittere.

Et quid eft agendum, fi prædictus Hermaphroditus, prævalente fexu virili, contrahit matrimonium, vel Ordines facros recipit, fi poftea fœmineus fexus prævaleat?

Et an ordinari poffit fœmina, fi erumperet in virum?

Et fi unius Sacerdotis defuncti, jubente Domino, refurgeret in corpore fœmineo, an effet capax functionis Sacerdotalis. Ex p.12. tr.1. Ref.112.

§.1. CAfus eft curiofus, ut fuppono, prævalente in Hermaphrodito fœmineo fexu, non poffe validè ordinari, quia ut fœmina eft habendus, *leg. quæritur ro. ff. de ftatu hominum*, fed fœmina eft incapax ordinis. Idem dic, fi æquè utrumque fexum participaret: quia quamvis ex ea parte, quia vir eft validè ordinari; tamen, quia æquè eft fœmina, abfolutè incapax Ordinis dici debet: nam in eo cafu Sacramentum Ordinis fufpenfum maneret, nec characterem imprimeret. Sylvefter *verb. Hermaphroditus*, Navarrus *confil.8. de ætate, & qualitate ordinandi*, Avila *de cenfuris, part.7. difputat.3. dub.5.* Quòd fi fexus virilis prævaleat, tunc poffet validè ordinari; quia ut vir eft cenfendus dicta *leg. quæritur, ff. de ftatu hominum*, opus tamen effet tunc Pontificis difpenfatione, cùm Hermaphroditus fit irregularis. Navarr. *in manual. cap.27. num.203.* Tolet. *lib.1. cap.25. num.4.* Sayrus *lib.6. de cenfur. cap.8. numer.25.* Suarez *de cenfur. difputat.52. fect.3.* Vafquez *tom.3. in 3.part.difput.245. cap.2. num.3.* Molfefius *in fumma tract.2. cap.1. num.48.* Quamvis nec certum fit eum effe irregularem, quia nullus eft textus hoc prohibens, & fi res effet occulta, ceffante fcandalo, & monftruofitate corporis Sup. doctr. hujus §. in to. 5. tr. 5. Ref. 61. & tamen in §. fed his in prin.

prævalenteque sexu virili posset etiam licitè ordinari, licèt tutiùs esset a Papa dispensationem petere.

[illegible]

2. His suppositis ad casum propositum loquens de Sacerdote consecrante, & idem dicendum est de Episcopo ordinante, affirmativè responder Dicastillus *de Sacram. tom. 5. tr. 6. disp. 1. dub. 20. n. 295.* ubi sic ait: (Major difficultas est, an qui priùs validè ordinatus fuit, prævalente virili sexu; postea decursu temporis (quod non videtur impossibile) prævalente fœmineo maneat, non solùm irregularis, ut licitè non possit in suo ordine ministrare, sed etiam, ut nec validè, v. g. si fiat ille talis priùs Sacerdos, & postea decursu temporis prævaleat fœmineus sexus, dubitari potest, an de facto proferens verba consecrationis panis, & vini supra debitam materiam, validè consecret? Res non videtur omninò clara, ut sequentes rationes dubitandi ostendent.

3. Pro parte enim affirmativa facit, quod character Sacerdotalis impressus est in anima, eaque potestas collata, ac proindè quantumvis sexus mutetur, non deletur ille character sacerdotalis: Ergo non est caput, unde affirmemus illam potestatem non perseverare, & consecrationem non esse validam.

4. Pro parte verò negativa videtur facere, si non institutio ipsa Sacramenti, (quæ in fieri consistit, & quando Sacramentum fiebat, subjectum erat capax) saltem institutio gradus sacerdotalis, quæ virum requirit, ut talem gradú habeat, nec enim Christus instituit Presbyteras, sed Presbyteros. Undè fit actionem illam consecrandi non habere effectum, quia actio consecrandi debet fieri a Presbytero, & illa cùm sit simpliciter fœmina, non est Presbyter.

[illegible]

5. Confirmatur à simili; nam probabile est non valere Sacramentum administratum ab homine non viatore, solùm, quia Sacramenta instituta sunt fieri à Ministris viatoribus, ut latè contendit Coninch. ibi citatus, qui vult neminem, v. g. damnatum, etiam (non tamen ad statum viatoris) rediret ad corpus suum, non consecraturum, & tamen non minùs verum est, aut certum, quod Christus pro munere sacerdotali, & consecranda Eucharistia elegerit solùm viros, & non fœminas, quam quod elegerit viatores, & non eos, qui jam sunt extra viam: ergo, sicut quamvis characterem Sacerdotalem haberet vir, non jam viator, non consecraret juxta illam opinionem; ita neque fœmina, quantùvis eo tempore, quo erat in prævalente sexu virili, acceperit indelebilem characterem in anima.

6. Probabiliorem nihilominùs puto partem affirmativá. Nam licèt ad primò conferendam potestatem sacerdotalé, & characterem requiratur sexus virilis saltem prævalens; tamen ad retinendum characterem semel in anima impressum, non videtur requiri, neq; ad retinendam potestatem, imò à paritate non viatoris possumus argumentum sumere, sicut enim non viator retinet suum characterem, & potestatem, quam acceperat, dum viator esset, eamq; non amittit, quia accèperat in tempore, quo erat capax accipiendi; ita similiter in Hermaphrodito philosophandum est, maximè, cùm & in citato loco tanquam probabiliorem sententiam D. Thomam, & Suarium sequuti diximus contra Coninch. hominem non viatorem posse ministrare Sacramentum. Hucusque Dicastillus, cui adde doctum Fratrem Leandrum *to. 2. tr. 6. disp. 6. q. 7.*

7. Verùm, his non obstantibus, ego puto in tali casu Hermaphroditum Sacerdotalem, nec validè consecrare, & Episcopum factum neque validè conferre Ordines, nec alios Episcopos validè consecrare, & hanc sententiam tenet Eminentissimus Dominus meus Cardinalis de Lugo *in respons. lib. 1. dub. 51. num. 4.* sic asserens: (Consequenter in quæstione proposita dicendum videtur, Hermaphroditum illum validè antea ordinatum, quando virilis sexus in eo prævalebat, prævalente postea sexu fœmineo, retinere quidem illum characterem Sacerdotalem animę impressú; non tamen posse validè consecrare, vel absolvere. Et quidèm quòd character adhuc remaneat, probari facilè potest, quia cùm hic non sit qualitas materialis, sed spiritualis animæ impressa; & suapte natura indelebilis, ut suppono ex tractatu de Sacramentis in genere, manente eadem prorsùs anima in illo composito, non deberet deleri character Sacerdotalis, sicut nec deletur character Baptismi, vel Confirmationis, quod à fortiori explicari potest, posito alio casu, naturaliter quidem impossibili, non tamen supernaturaliter, & miraculosè, si Deus, v. g. animam viri Christiani, & Sacerdotis transferret in corpus fœminæ, & anima Sacerdotis esset quidem fœmina, cùm corpus esset fœmineum, anima tamen retineret gratiam, & characterem Baptismi accepti in corpore priori, & characterem etiam Sacerdotalem; sed non posset fœmina illa consecrare, cùm fœmina sit incapax ejusmodi functionis, imò nec in rigore fœmina illa esset baptizata, cùm ejus corpus nunquã fuisset ablutum aqua Baptismi; sed deberet denuò baptizari, sicuti contra compositum alterum resultans ex corpore Sacerdotis, & anima fœminæ infidelis, licèt esset vir, non tamen esset Sacerdos, nec baptizatus, cùm anima neutrum characterem haberet. Nec obstat ex characteris impressione argui tria illa Sacramenta, quæ illum imprimunt, non posse reiterari, nam fatemur id de facto benè probari, & in ordine ad idem subjectum. Non autem loquitur ex Hypothesi impossibili, in qua baptismus nō esset reiterandus in eodem, sed in diverso composito humano: undè nec illa est propriè reiteratio baptismi, cùm ille homo nunquam fuisset baptizatus. Videa ergo in hoc casu non sufficere characterem Sacerdotalem in anima impressum, & perseverantem ad hoc, ut compositum illud esset Sacerdos, vel posset validè celebrare propter impedimentum, proveniens ex incapacitate sexus fœminei. Similiter ergo in casu nostro licèt anima Hermaphroditi retineret characterem Sacerdotalem, non tamen posset pro eo statu validè Sacerdotii actus exercere propter impedimentum, proveniens de fœmineo sexu, prævalente jam in illo composito; eadem enim videtur esse ratio, quoad hoc in utroque casu.

8. Neque obstat manere characterem, qui est signum potestatis Sacerdotalis, nam etiam in anima separata manet idem character, qui quidem in statu illo adhuc est signum potestatis, non tamen potestatis exercendæ in illo statu, sed potestatis acceptæ ad actus exercendos in illo corpore, in quo erat anima, quando accepit illam potestatem. Si ergo in casu nostro maneret adhuc in anima Hermaphroditi character Sacerdotalis, qui esset signum potestatis acceptæ ad actus Sacerdotales validè exercendos in corpore, & sexu illo, quem habebat homo, quando potestatem accepit, non in alio corpore, vel sexu diverso,) & hæc omnia docet Lugo ubi supra; Dicendum est itaque puto in casu nostro Episcopum non solùm in Missa minimè consecraturum sacram Hostiam, & Sanguinem, sed etiam nec validè, neque ministrare consecrationem Episcopalem, ex his infertur Hermaphroditum æquè utrumque sexum participantem, non posse in aliqua determinata Religione solemnem professionem emittere: quia, si profiteatur in virorum Monasterio, professio ejus non est valida, quia æquè est fœmina, ac vir: si autem in Monialium Monasterio, professio ejus non tenet, quia æquè est vir, ac fęmina, magnamque scandali occasionem, & libidinis ansam in utroque loco præberet. Itaque, sicut tunc est incapax ordinis, ita est incapax professionis, ut rectè docuit Henriquez *lib. 14. de irregular. c. 18. n. 6.* & Navar. *ubi suprà*; secùs autem est dicendum, si prævalente sexu viri in Monasterio virorum profiteretur, vel prævalente sexu fœmineo, in Monasterio Monialium solemniter voveret, tunc enim professio valida esset. Idem dicendum est de Hermaphrodito, qui matrimonio jungi voluisset, eademque regula est utendum, cùm eadem prorsùs ratio militet, undè Hermaphroditus æquè utrumque sexum participans matrimonii incapax videtur, nisi priùs cautionem det sub juramento se determinato sexu semper usurum.

9. Sed quid dicendum, si postea in Hermaphrodito sexus fœmineus prævaleat, an matrimonium sit dissolvendum, & affirmativè respondet Cardinalis Lugo *loco citato num. 5.* sic enim asserit. (Si Hermaphroditus, in quo prævalebat sexus virilis, matrimonium contraxisset cum fœmina, & postea per possibile, vel impossibile inciperet in eo pręvalere sexus fœmineus, in quo statu non potuisset denuò matrimonium cum fęmina contrahere, consequenter dicẽdum, quòd matrimonium dissolveretur, quia sicut non potuisset incipere, ita nec posset cōsistere verum matrimonium inter duas fœminas, qui casus faciliùs posset contingere, si Hermaphroditus, in quo prævalebat sexus fœmineus, contraxisset matrimonium cum viro, & postea inciperet in ipsa prævalere sexus virilis; tunc enim procul dubio dissolveretur priùs matrimonium, eo quòd non posset jam verum matrimonium consistere inter duos viros, quem casum miror apud Thomam Sanchez prætermissum fuisse in magno illo suo opere de matrimonio, ego saltèm id invenire non potui, ubi de impedimentis agit, & ubi agit de matrimonii insolubilitate, ad quem locum pertinet hæc exceptio singularis continens casum, quo matrimonium ratum, & consummatum dissolvitur, etiam quoad vinculum, & id obiter pro comperto supposuit Basilius Pontius *lib. 7. de matrimonio cap. 57. num. 2.* Quare consequenter etiam dicendum esset, si post dissolutum hac occasione matrimonium; Hermaphroditus, vel fœmina illa, quæ transierat in virum, rediret per possibile, vel impossibile ad sexum fęmineum, non ideò debere convalescere priùs matrimonium, quod cùm jam fuisset omninò dissolutum, non posset stare, nisi

nisi denuò celebraretur, & sæpè contingeret, quo prior maritus cum alia jam contraxisset, quod secundum matrimonium cùm validum fuisset, & consummatum non posse dissolvi per reditum prioris uxoris ad sexum fœmineum, ne constat.) Hæc omnia Lugo.

Sup. hac in to. mo 5. tr. 5. Resol. 61. §. Hoc supposito, & seq. & lege totã ejus §. 1. & in to. 9. tr. 1. Resol. 301. signã ter prope fin. à vers. igitur si casus.

10. At quid dicendum, si fęmina erumperet in virum, an ordinari posset, respondet Marchinus *de Sacram. Ord. tr. 1. par. 4. cap. 2. num.* 18. quòd non licebit Episcopo hanc Ordinibus initiare ob admirationem, & scandalum, quod homines conciperent, ne quem fœminam agnovissent, nunc ad Altare ministrantem viderent: & ideo hæc difformitas canonicum gignit impedimentum *cap. de Cleric. agrot.* Simon Majolus *lib. 1. de irregular. cap. 27. num. 5. vers. Huc pertinet.* Verùm cognito sexu virili talis ordinatio, si non licita, saltèm valida foret, cùm iste verè esset vir, & consequenter capax Ordinis. Sed circa superiores difficultates, & alias, vide Gibalinum *de irregularitate cap. 3. qu. 2. sect. 6. nu. 19.* Perez *de Matrimonio disp. 37. sect. 24. & 15.* & alios penès ipsos.

R E S O L. CXIII.

Quare Episcopus consecrandus ducitur vestitus veste candida, & in habitu Sacerdotali?

Ac de ejus præsentatione, postulatione, & interrogationibus agitur. Ex p. 12. tr. 1. Res. 113.

§. 1. ET tandem pro coronide hujus Tractatus deveniendum est ad mysticas interpretationes omnium, quæ observantur ab Episcopis in ministranda Consecratione novi Episcopi, de quibus pertractat ex Nentericis Augustin. Barbos. *de potest. Episc. part. 1. tit. 1. c. 5. per tot.* sed pareant manus amicissimi heu quòdam viri, nam posset accusari de crimine Plagiario; nam omnia, quæ de mistica interpretatione prædictorum Rituum observat, fuerunt ab ipso desumpta, tacito tamen ejus nomine, à sapientissimo Stanislao Socoluvio Canonico Cracoviensi, & Concionatore Regio, *in Epithalamio de Consecratione Episcoporum, sive Oratione quarta impressa in suis operibus Cracoviæ anno* 1561. *à fol. 411. usque ad fol. 484.*

Itaque ego his, quæ ab ipso desumam, addo authoritatem Neotericorum post ipsum scribentium; undè ad dubiũ præsentis Resolutionis sic ipse respondet.

(Ducitur igitur ad suum sponsorem novus sponsus, ducitur in vestitu candido propter designationem illius candoris nuptialis vestis, sine qua, qui ingressus nuptias fuerat, in tenebras exteriores ejectus est. Nemo enim magno & Deo, Sacrificio, Pontificatui, dicit Gregorius, dignus est, nisi quis priùs seipsum Deo Hostiam viventem, & sanctam exhibuerit, rationabilemque cultum gratum, atque acceptum ostenderit, Deoque Sacrificium laudis, spiritumque afflictum, atque contritum obtulerit. Vestis ergo candida, innocentiam, vel animæ indicat; ducitur autem in vestitu Presbyterali, atque Sacerdotali. Neque enim in primæva illa Ecclesia licuit quemquam Episcopum creari, qui non priùs per omnes Ecclesiasticos gradus transierit, qui non per multos annos functiones omnium Ordinum exercuerit. Undè illa laus Cornelii apud beatissimum Martyrem, & Pontificem Cyprianum, non iste, inquit, ad Episcopatum subitò pervenit, sed per omnia Ecclesiastica officia promotus, & in divinis administrationibus Dominium sæpè promeritus, ad Sacerdotii sublime fastigium, cunctis religionis gradibus ascendit: nec, ut quidam, vim fecit, ut Episcopus fieret, sed ipse vim passus est, ut Episcopatum coactus exciperet. Eodem modo Gregorius laudat Athanasiũ, laudat Basilium, & adfert hac de re suum judicium: Nauticam legem præclaram censeo, quę gubernatori primùm remos committit, deinde ad proram collocat, sicque prioribus muneribus commissis; tandem eum post diuturnam maris verberationem, ac ventorum gubernationem ad gubernacula constituit. Eadem rei militaris est ratio: Miles primò, deindè Centurio, tum Imperator hic optimus ordo est, iisque, qui subsunt in primis conducibilis. Sed & ipse Pastorum Jesus Christus, per omnia primùm tentatus est pro similitudine absq; peccato, priusquam Pontifex factus est, ut possit compati infirmitatibus multorum. Sic pertractus, sic vestitus, sistitur Principi Hierarchæ, magni, & Sacrosancti Tabernaculi Administro, novus Sponsus postulatur; Postulari enim debet Episcopus, non postulare. De Dei enim, & Christi ejus judicio, dicit Cyprianus de Clericorum omnium testimonio, de plebis, quæ adest, suffragio, & de Sacerdotum antiquorum, & bonorum virorum collegio, loco, & gradu Cathedræ Sacerdotalis vacante, Dei voluntate, atque omnium consensione, creari, & consecrari debet Episcopus, postulat, dicunt

sacri pronubi, Reverendissime Antistes, sacra mater Ecclesia, ut hunc præsentem Presbyterum ad onus Episcopatus sublevetis. Faciunt autem id, ut doceant neque Reges, neque Principes, neque Plebem, aut Civitatis Magistratum, sed Hierarchicam ordinationem, atque benedictionem Episcopum constituere illorum testimonium tantùm, hujus authoritatem esse. Interrogatur postea: Num ea, quę in divina Scriptura legit, & intelligit; plebem, cui præferendus est & verbis, & exemplis docere velit. Num traditiones orthodoxorum Patrum, ac decreta Sanctæ, & Apostolicæ Ecclesiæ, & ipse servare, alios studiosè docere propositum habeat? Num ipse superiori potestati Beati Petri, ejusque successorum, penès quos Summam regiminis sui primus, & Summus Pontifex reliquit Jesus Christus per fidem, subjectionem, & obedientiam, secundùm Canonum authoritatem, & more, & lege veteri sese subjiciat? Num mores ab omni malo temperare, quantùm poterit, Domino adjuvante, ad omne bonum commutare: castitatem, & sobrietatem, cum Dei auxilio custodire, & docere: divinis negotiis mancipari, & à terrenis negotiis, & lucris alienus esse: ne scilicet oculos, qui moderandis gressibus præeunt, cura pulveris obscuret, caput namque subjectorum sunt cuncti, qui præsunt; & ut rectè valeant pedes itinera carpere, hæc procul dubio caput debet ex alio providere: Num humilitatem, & patientiam in seipso custodire, & alios docere velit pauperibus item, & peregrinis; omnibusque egentibus, propter nomen Domini, affabilis, & misericors esse.

3. Quæ omnia, ubi ille sanctè, & bona fide servaturum se, quantùm humana fert conditio, promiserit, summa ejus oneris, quod subeundum est, illi ob oculos, tanquam in compendio ponitur: Episcopum oportere judicare, interpretari, consecrare, ordinare, offerre, & baptizare. Quod onus cùm humanarum virium non sit, sed Angelicis etiam ipsis humeris sublimis, cùmque ab eo solo portari possit, à quo est omnis sufficientia nostra; conferunt se omnes, Consecrator simul sponsas pronubi, ac tota Ecclesia, ad communem orationem, & ut recognoscant Cives Sanctorum, Domesticos Dei se esse populum supernæ Hierusalem, adjungunt suis orationibus orationes Sanctorum: Ut quod eorum fragilitas non potest, istorum victorialis authoritas imperret, ut qui jam sunt securi de suis, sint solliciti de nostris. Super novum igitur sponsum pronum ante conspectum Dei jacentem, Deum Patrem, ac Christum Dominum exorant, ut illi viro, utilitati Ecclesiæ providens benignitas omnipotentis divinæ gratiæ suæ tribuat largitatem; ut illum benedicere, sanctificare, & consecrare ipse dignetur:) Hucusque Socolovius. Sed audiamus ejus Echum, Barbos. videlicet, *ubi supra n. 5.* sic asserentem: Deducitur postea consecrandus in veste, & ornamento Presbyterali, atque Sacerdotali: neque enim in primæva Ecclesia licuit quemquam Episcopum creari, qui non per omnes Ecclesiasticos gradus transierit, qui non per multos annos functiones omnium Ordinum exercuerit. Cùm, Inquit Cyprianus *lib. 4. Ep. 2.* de Clericorum omnium testimonio, de plebis, quæ adest suffragio, & de Sacerdotum antiquorum, & bonorum virorum Collegio, loco, & gradu Cathedræ sacerdotalis vacante, Dei voluntate, atque omnium consensione, creari, & consecrari debeat Episcopus, ideo senior Episcoporum assistentium versus ad consecrationem sic dicit, Reverendissime Pater, postulat sacra Mater Ecclesia Catholica, ut hunc præsentem Presbyterum ad onus Episcopatus sublevetis. Illud apertè declarantes, neq; Principes, neq; Plebem, aut civitatis Magistratum, sed Hierarchicam ordinationem, atq; benedictionem Episcopum constituere, illorum testimonium tantùm hujus authoritatem esse. Hæc dum sanctè professus fuerit, proponitur illi universæ fidei summa eorum præsertim capitum, quibus universa Religio Christiana continetur, summæ scilicet, [illegible] divinissimæ Trinitatis confessio, Incarnationis, salutisque nostræ œconomia, spes vitæ, & resurrectionis futuræ sanctorum communis, ac unius Sanctæ Catholicæ, & Apostolicæ Ecclesiæ authoritas. Quæ omnia, ubi ille sanctè, & bona fide servaturum se quantùm humana fert conditio, promiserit, summa ejus oneris, quod subeundum est, ad oculos illi, tanquam in compendium ponitur, Episcopum oportere judicare; interpretari, consecrare, ordinare, offerre, baptizare, & confirmare. Ex quibus apparet in hac consecratione Episcopos nullum votum emittere, neq; se ad aliquid obligare, nisi ad ea, quæ tenentur ratione Sacerdotii, jurant tamen fidelitatẽ Sedi Apostolicæ, & se honoraturos Legatos de Latere, & Ecclesiam suam indemnem habere, *cap. ego N. de jurejurand.* Ugolinus *de Off. Episc. p. 1. §. 1. n. præterit.* Alzed. *d. p. 1. c. 4. n.* 18. Hæc omnia Barbosa.

RESOL. CXIV.

Quaro Episcopis consecrandis calceantur pedes, & aliquibus Tunicis induuntur, & de aliis Vestibus? Ex part. 12, tract. 1, Ref. 114.

Sup hoc eadem In tom 3. tr. 1. Ref 37. §. 1.

§. 1. Respondeo cum verbis Socoiovii, (Absolnto Fidei examine, angustiore sibique magis proprio habitu induitur Sponsus. Calceantur pedes, ad annunciandum Evangelium pacis, ut eat, non stet, laboret non otiosus delitescat. Induitur item interioribus quibusdam tunicis, peoitioris inquam devotionis, innocentiæque, ac integritatis perfectionem denotantibus, cujus solus Deus purarum animarum unicua amator inspector est, & cujus suavitatem illi soli norunt, qui, quæ, & qualis sit, experiuntur; intus enim est, qui judicat, intus quod judicatur, ut internorum cura in externorum nimia occupatione non minuatur; induitor item Dalmatica, iatas manicas habente. Oportet enim Episcopum sicut Dei dispensatorem, hospitalem esse, benignum, liberalem non turpis lucri cupidum. Uberioris enim peculii dispensatorem largiorem esse oportet: qui opes veras esse putet, non ut studio aliena bona corrodat; sed ut indigentium penuriam sua liberalitate retineat: qui sua commoda propinquorum bona deputet. Egentis enim mentem doctrinæ sermo non ita facilè penetrat, inquit Gregor. si hunc apud ejus animum manus misericordæ non commendat. Verùm de munificentia Pastoris satis. Adjicitur autem hic misticus vestitua super sacerdotalem habitum ad eas actiones, atque operationes, quas ipse supra alios Sacerdotes, peculiari quodam modo exercere soiee judicandas: quales sunt, ultra regiminis, doctrinæ, ac jurisdictionis authoritsrem, ille quas ex Græcis quidem D. Areopagita: ex Latinis verò Leo Papa, ex antiquissimo ritu recensent; Presbyterorum, & Diaconorum, atque Virginum consecratio (ut eorum verbis utar) constitutio Ecclesiæ, atque Altaris, benedictio item eorundem, & unctio per impositiones manuum fidelibus baptiaandis, vel conversis ex hæresi Paraclyti Spiritus sancti traditio, quale item est Chrisma conficere, Chrismate baptizatorum frootes signare, publicè in Missa pœnitentes reconciliare, formatas Epistolas mittere. Hæc enim omnia illicita sunt Coepiscopis, atque Presbyteris (inquit S. Leo) qui ad exemplum, & formam septuaginta discipulorum esse noscuntur; qui quanquam consecrationem habeant, Pontificatus tamen apicem non habent. Quæ omnia solis deberi Summis Pontificibus, authoritate Canonum præcipitur, ut per hoc, & discretio graduum, & dignitatis fastigium Summi Pontificis demoostretur. Sed neque coram Episcopo licet Presbyteris in baptisterium introire: nec præsente Antistite infaotem ungere, aut signare: nec pœuitentem sine præceptione Episcopi sui reconciliare, nec eo præsente, nisi illo jubente, Sacramentum Corporis, & Sanguinis Christi conficere; nec eo coram posito populnm docere, vel benedicere, aut salutare, nec plebem utique es hortari.

2. Induitur autem, vestimentis eorum omnium ordinũ, quorum conferendorum potestatem habet, ut & omnibus seipsum exemplum præbeat, & omnium onera quodammodo portet, pro omnibusque, si indignes ordinat, responsurus sit, & omnium item defectus suppleat, omniumque infirmitatibus condolere sciat, ut item omnium potestatem, & dignitatem in se sustineat) Hæc Socolovius, & ante illum Durandus *lib. 3. cap.* 11. Vide etiam ex veteribus Alcuinum *lib. de Offic. Divin. cap. Quid, significans vestimenta.* Amalarium *lib. 2. de Eccles. Offic. cap.* 25. Joannem Carnotensem *Serm. Synodali de significatione indumentorum.* Rupertum *de Divin. Offic. lib. 1. cap.* 24. Honorium *in Gemma Animæ lib. 1. cap.* 20. Sed deseras Neotericos, vide etiam Fragosum *de Regim. Reip. Christ. tom. 2. lib. 8. disp.* 18. §. 1. *n.* 20. ubi sic ait: (Peti etiam potest, quarè Episcopi pedes calceantur, & interioribus quibusdam tunicis induuntur: Certi juris est calceari pedes ad annunciandum Evangelium pacis, ut eat, redeat, laboret, & non quiescat, nec delitescat otiosus; Interioribus quibusdam tunicis utitur, quæ puritatem, & ionocentiam vitæ denotant, quarum virtutum interiorum solus Deus animarum Sponsus est verus speculator. Induitur item Dalmatica, latas manus habente, significanteque quanta debeat esse in pauperes Episcopi liberalitas, & hospitalitas. Decet enim, & oportet, Episcopum, sicut Dei dispensatorem, hospitalem esse benignum, liberalem ad Titum 1, ut inquit Apostolus. Traditur item annulus sacer novo Præsuli, ut sanctam Ecclesiam sponsam suam intemerata fide custodiat. Durandus *in Rationali divinorum lib. 3. cap.* 14. Insuper chirothecis manus operit, ut nesciat sinistra tua quid faciat dextera tua, non tamen chirothecis semper utitur, sed interdum chirothecas exuit, oportet enim ad ædificandum, opera bona exhibere, & exemplo omnibus prælucere.) Et hæc omnia iisdem verbis notat Barbosa *de Potest. Episc. p. 1. tit. 3. c. 5. n. 8.*

3. Sed non deseram hic apponere ea, quæ observat eruditus Andreas Suassay *in Panoplia Episcop. lib. 7. cap. 6.* Sandalia Dominus Apostolos suos, quos ad mundi salutem gratiæ suæ nuntios, ac dispensatores delegant, habere voluit iu pedibus, cùm Orbem peragrarent. Ut igitur Populus Christianus, Apostolos in Episcopis quasi redivivos conspiceret, ac eorum in locum subjectos ad salutis ministerium exequendum, ipsos Antistites, eadem observationis observantia exciperet, insignia quędam eis indidit, quorum aspectu in intuentium oculis Apostolorum excitaretur memoria simul, & erga eorum successores reverentia conciliaretur, hocque ipso calceatu Episcopi sui officit commoveficrent, hujus scilicet, quod superno irradiatus homine Propheta prænunciavit, atque præ sua excellentia admiratus est, ubi ait: O quàm speciosa pedes Evangelixaotium pacem Evangelixantium bona? Ea oimirùm, quæ, ut ipse dicit, oculus non vidit, nec auris audivit, nec cor hominis comprehendit, sed Deus diligentibus se præparavit.

4. Mirum tamen, quod in Sacramentario S. Gregorii, ubi de Episcopi ordinatione agitur, & cætero contextu toto, nihil sit de Sandaliis memoratum, magis mirum, quo Josnnes Diaconus, qui Ioonas scribendo ipsius Sancti Gregorii, & Gordiani, ac Sylviæ ejus parentum, ipsi Gordiano Sandalia in usu fuisse, sicut calceos Sylviæ insinuat; sileat tamen penitùs de Sancti Gregorii Sandaliis. Lapsu memoriæ id factum Angelus Rocca Imaginum illarum illustrator, & dictorum Joannis ipsius Diaconi solers; ac accuratus scholastes arbitratur, qui Sandaliorum Pontificalium annosiorem longè judicat ipsa in Romana Ecclesia esse vetustatem. *Et postea c. 7. loquens de Compagis,* sic ait.

5. (In Pontificali Romano recognita authoritate Clementis VIII. tit. de Consecratione electi in Episcopum, ubi enumerantur, quæ ipsi imponenda sunt Pontificalia ornamenta, Sandaliorum fit expressa mentio nulla compagorũ. Attamen Innocentius III. distinctè tam horum, quàm illorum meminit *lib.* 1. de Ministeriis Missæ *cap.* 48. quo agit discretim de utriusque. Inter hæc, *inquit*, pedes Pootificis in præparatione Evangelii pacis caligis, & Sandaliis calceantur. *Et infrà*: Sandalia, *inquit*, de subtus integram habeant soleam, desuper autem corium fenestratum. *Et sub finem capitis.* Priùs autem, *ait*, caligis induitur usque ad genua protensis, ibique constrictis. Quibus verbis etsi caligas idem esse, ac compagos censeat, has tamen apertè distinguit à Sandaliis. Tametsi verò Pontificale Romanum recens præcitatum, in recensione Episcopalium ornamentorum sileat prorsus de compagis, & caligis, sed Sandaliorum dumtaxat memoretur: usus tamen antiquus etiamnum perdurat, ut primùm compagos, seu caligas indust Episcopus, deindè assumat Sandalia, ita re ab bis, ut nomine distincta. Undè liquet in ipso Pontificali sub Sandaliorum vocabulo etiam compagos, seu caligas vocabulo comprebendi, quasi præcipui insignis denominatione.) Hucusque Suassay.

RESOL. CXV.

Quaro Episcopo consecrando imponitur liber super caput, & humeros? Ex p. 12. tr. 1. Ref. 155.

§. 1. Ex ordine sic respondet Socolovius. Quartum symbolum, sacraque actio est sacrorum librorum super caput, & humerum ejus, qui consecratur, sanctissima impositu. Cujus modum, & rationem sic explicat Carthaginense Concilium. Duo assistentes Episcopi ponunt, & tenent Evangeliorum codicem super caput, & cervicem ejus, qui consecratur, & uno super eũ fundente benedictionem, reliqui omnes, qui adsunt, manibus suis caput ejus tangunt. Quid autem sibi ea actio velit, divinus esplicat Areopagita: Quoniam, inquit, perficiens omnis Sacerdotii vis, & scientia, à divina mysteriorum Authore bonitate divinis Pontificibus datur, jure, ac merito in capitibus Pontificum, scripta divinitùs tradita ponuntur, quæ compendio, scienterque omnem Theologiam, omnem Dei operationem, doctrinam sanctam, divina, & sacra verba, & opera, orationes, & actiones, quas Hierarchia nostra habet Dei benefici eoocessu, ac munere: quòd divinus Pontifex omni quidèm facultate, quæ Pontifice dignis est, præditus esse debeat, & omnium sacrarum interpretationum, atque

sa-

factorum, quæ Hierarchiam attingunt, vera, atque à Deo tradita fcientia, non illuftrari modò, verùm etiam aliis, ut Pontifici confentaneum eft, tradare, perficereque diviois fcientiis, ac fummis, ut ita dicam, promotionibus ex Pontificis dignitate omnia, quæ in tota Hierarchia maximam vim perficiendi habent. Ea multis enim, & variis functionibus, quæ Epifcopum attingunt, illa propria, ac quafi peculiaris eft Evangelium prædicare: Ut potens fit, inquit Paulus, in doctrina fana exhortari, & eos, qui contradicunt arguere. Itaque in prifca illa, & veteri Ecclefia nemo hoc docendi pulpitum confcendebat, nifi is, qui Epifcopus effet; vel fi fortè aliqua infirmitate præpediebatur, Presbytero quidem probato hoc munus delegabat: ita tamen ut ipfe ejus doctrinæ teftis, & judex præfens adeffet: Itaque ægri etiam Pontifices, nonnunquam in lectis ad templum adferebantur, ut ejus doctrinæ, quæ populo tradebatur, judices, & arbitri intereffent; ne quid illis infciis, atque incautis hæreticæ labis, & peftis fubreperet. Non in capite autem tantùm facer Codex Epifcopi ponitur, fed in humero etiam; ut primus ipfe hoc jugum fubeat, ac in Societate Jefu Chrifti trahat, ut populo Dei, more S. Moyfis, atque adeo Jefu Chrifti præeat, ac viam per hujus vitæ turbulentum pelagus pandat, anguftamque illam femitam, & afperam, primus terat, ac muniat. Ut illud poffit dicere cum Chrifto: Difcite à me, quia mitis fum, & humilis corde. Exemplum enim dedi vobis, ut quemadmodum ego feci, ita & vos faciatis. Ita ille.

2. Sed circa præfentem Ritum vide etiam Pontificem Jordanum *tom.1. lib.5. tit.2. nu.8. cum feqq.* ubi inter alia, fic ait: (Ut non tantùm impofitio præfata cenfenda fit de fubftantia Ordinationis, verùm etiam ipfa libri traditio, quæ fit ad finem Ordinationis, dum confecrator adjutantibus Epifcopis affiftentibus librum ipfum capit de fcapulis confecrati, & tradit claufum Ordinato, dicens: Accipe Evangelium, & vade, prædica populo tibi commiffo, potens eft enim Deus, ut augeat gratiam fuam.

3. Quamvis enim Doctores fupra citati loqui videantur de fola impofitione: myfterium tamen æqualiter verfatur in utroque, & inchoatum in impofitione perficitur in traditione cum præfata forma verborum; impofitio etenim fuper fcapulas, & cervicem denotat præcipuum Epifcopi pondus in addifcendo, & ferendo Evangelio confiftere: traditio autem cum fua forma verborum infinuat officium prædicationis Epifcopi proprium effe, ut diximus *fupra in tit. de DD. & cavetur in Tridon. feff.5. c.2. & feff.24. c.4. alibique paffim*. Hæc omnia Jordanus.

RESOL. CXVI.

Quare Epifcopo confecrando unguntur manus, & caput? Ubi plura pro illorum fignificatione. Ex p.14. tr.1. Ref.116.

Bar., hoc fup. loqu. docti. Rofcel... ulcim... Epifc. [margin note, partly illegible]

§. 1. Ungitur, *inquit Sotelovius*, futurus Hierarcha primùm in capite, per quod mens ejus defignatur; quo admonetur, ut Deum ex toto corde fuo, & ex tota anima fua, & ex omnibus viribus fuis, & proximum fuum, ficut feipfum diligat: quarum rerum omnium caput fons eft, & principium. Deinde ut fimul authoritas, & dignitas ejus declaretur, eum fcilicet effe caput, & Principem Ecclefiæ fuæ, quomodo vir uxoris fuæ caput dictus eft. Honor enim, & fublimitas Epifcopalis, inquit Ambrofius, nullis poterit comparationibus adæquari; fi Regum fulgori compares, & Principum diademati, longe erit inferior, quàm fi plumbi metallum ad auri fulgorem compares: quippe cùm videas Regum colla, & Principum fubmitti genibus Sacerdotum, & exofculatis eorum dextris, orationibus eorum fe commendare, & communire, qui item coronas Reges, & Sacerdotes ungunt. Sed providendum eft, inquit Ambrofius, ne fit honor fublimis, & vita deformis, ne fit deifica profeffio, & illicita actio: ne fit Religiofus amictus, & irreligiofus proveductus; ne fit gradus excelfus, & deformis exceffus: quia ficut nihil effe diximus Epifcopo excellentius; fic nihil effe miferabilius, fi de fancta vita Epifcopus periclitetur; fi Sacerdos in crimino teneatur. Nam quantò gradus altior eft, tantò ruina gravior: honor grandis, & grandiori debet follicitudine circumvallari. Ideo igitur prærogativa honoris monftratur, ut merita congrua requirantur. Ungitur demùm in capite, ut oftendatur effe Vicarius Chrifti, ejufque locum, & officium tenere qui eft fuper omnia: & quem conftituit Deus caput fuper omnem Ecclefiam.

2. Unguntur amplius manus ejus, qui confecratur, ut operetur bonum, ad omnes quidem, fed maximè ad domefticos fidei; ut manus fuas mittat ad fortia, ut panem otiofus non comedat, ut manus ejus diftillent myrrham, ut fit beatus ille fervus, quem cùm venerit Dominus ejus, invenerit vigilantem, & operantem.

3. Ungitur autem fancto Chrifmate, quod ex Oleo, & Balfamo confici, & commifceri folet, ut per Oleum quidem, nitor, & puritas confcientiæ denotatur.

4. Balfamo autem defignatur odor bonæ famæ: Eum enim, qui facerdotio fungitur, inquit Chryfoft. odorem fpirare optimum convenit: ut fit paftor fine crimine: & habeat teftimonium etiam ab his, qui foris funt: ut item luceat lux ejus, quo videntes homines bona opera glorificent Patrem, qui in Cœlis eft. *Hæc Sotelovius*.

5. Sed plura circa præfentem unctionem latè, & eruditè obfervat Francifcus Hallier *de facris Elect. p.4. c.10. ar.4.* ubi fic afferit: Ex dictis etiam emicat purior rationis fcintilla, ob quam nimirum tot tamque fingulares, prout fuperiùs docuimus, & fufiùs infra differemus, unctionis Epifcopalis fupra Presbyteralem fint prærogativæ, ut Presbyterorū folùm manus, & quidem Oleo fimplici, non admixto balfamo delibutæ effe debeant, Epifcoporum verò tam caput, quàm manus facro Chrifmate perunguntur. Id verò non alia ratione conftitutum ab Ecclefia cenfet, nifi ut plenitudinem facerdotalium donorum, & gratiarum in folo Epifcopo, non in Presbytero reperiri pateat; expreffionem quoque eos præ inferioris Ordinis Sacerdotibus Chrifti imaginem referre innotefcat. *Et poft multa fic in an. tt. fubdit*. Ex iis omnibus authoritatibus concludo, facerdotum tam fuperioris, quàm inferioris Ordinis manus inungi: primò, ut ad laborem, ad minifterium, ad diligentem, & fedulam operam utrorumque manus indurentur, & confirmentur. Secundò, ut ad mifericordiæ opera charitatis oleo diffluentes manus habere moneantur, non aridas, non contractas, non illiberales. Tertiò, ut ad benedicendum; & Sacramenta conficienda idonei reddantur Quartò, ut ad ligandum, & folvendum habiliores efficiantur. Item non fufficere Epifcopis, quòd eorum in inferiori Sacerdotio manus inunctæ fuerint, fed iterùm cum confecrantur, inungi debere; tum quia ad benedicendum manus eorum fanctiores efficiēdæ: tum quia Sacerdorum confecratio, Altarium, Ecclefiarum, & cæterorum benedictio, Sacramentorumque quorundam confectio tunc ipfis confertur: tum quia ad operofius minifterium, & honorificentius officium confecrantur: tum denique, quia cùm opes Ecclefiæ in ipforum poteftate cōfiftant, majorem largiendi habent occafionem, & ex fuo ftatu, ad pietatis, & fupererogationis opera arctiùs devinciuntur, Chrifmate verò, Epifcopalis manus, Oleo, Presbyterales Inungi: tum quòd perfectionem illæ operentur, quæ Chrifmate benè olenti fignificatur, hæc illuminandis præfertim mentibus incumbant, quæ illuminatio oleo, quod ignia pabulum effe folet, convenientet exprimitur: tum quod in Corpus Chrifti mifticum (ad quod bono odore, & famæ celebritate maximè opus eft) Epifcopi Presbyteris majorem habeant poteftatem; utrique verò in Corpus Chrifti verùm per fe virtutem æqualem habeant: quæ fcilicet præfertim confcientiæ puritate, & nitore indiget: fi quid proindè detrahi debet Presbyterali unctioni, quo præcellere ipfi poffit Epifcopalis, non oleum, quòd confcientiæ puritatem defignat, fed balfamum, quòd famæ claritatem fignificat, detrahendum, illudque Epifcopalis unctionis materiæ adjungendum. Denique in fero, caput folius Epifcopi inungi, quia folus regiminis perfectam fcientiam, folus gratiæ præfidendi perfectionem, folus regendi abfolutam authoritatem, folus perfectæ Ecclefiæ caput eft Epifcopus, folus tandem caput Ecclefiæ Chriftum perfectiùs exhibet: Presbyteri, nec plenitudinem omnem Sacerdotii fibi vindicant, nec fine Epifcopia aliquid gerendi authoritatem, nec perfectæ Ecclefiæ capita funt, nec Chrifti perfecta, ut mox docuimus, exemplaria. *Ita Hallier*.

6. Et tandem Barbofa *de poteft. Epifc. p. 1. tit. 1. c. 5. nu.* 10. hæc ait. (Ungitur in capite primùm is, qui confecratur, ut authoritas, & dignitas ejus declaretur, eum effe fcilicet caput, & Principem Ecclefiæ fuæ, quomodo vir uxoris fuæ caput dictus eft: & ut oftendatur eum effe Vicarium Chrifti ejufque dignitatem, & authoritatem gerere, qui eft fuper omnia, & quem conftituit Deus caput fuper omnem Ecclefiam.

7. Deindè in manibus ungitur primùm propter officiū, & minifterium ejus, ut fe fciat dignitatem non propter otium, fed propter negotium fufcipere, ut fciat ea ilo fo numero operariorum effe debere, qui fuftinent pōdus diei, & æftus: deindè ut illis manibus adfit virtus Spiritus fancti, ca teneat, & dirigat, cum illis laboret, & operetur, ut quidquid benedixerit, benedicatur; quidquid fáctificaverit, fanctificetur. Demùm ungitur manus ejus, ut operentur bonū, ad omnes quidem, fed maximè ad domefticos Fidei, ut manus fuas mittat ad fortia; ut panem otiofus non comedat

ut manus ejus distillent mirrham, ut sit B. servus ille, quem cùm venerit Dominus, invenerit vigilantem, & operantem)

RESOL. CXVII.

Quare Episcopo consecrando tradatur liber Evangeliorum? Ex part. 12. tract. 1. Ref. 117.

§. 1. DOctè, & piè, ut semper solet, respondet Socolovius ubi supra (Pastor consecratur, pascua igitur illi traduntur. Accipit Consecrator Evangeliorum librum, eumque novo Præsuli tradit: Accipe, inquit, Evangelium, & vade, predica populo tibi commisso. Potens est enim Deus tibi augere gratiam suam. Ac si diceret: Ne putes in Paulo, & Petro, in Tito item, & Timotheo, Chrysostomo, & Augustino solo, munus, & functionem Apostolicam desiisse: ne putes cœlestem illam benedictionem, & auxilium æterni Patris jam sublatum esse; quo illi subnixi, profecti annunciaverunt Evangelium universo mundo: potens est Deus etiam tibi dare gratiam suam, ac per te similia operari. Etsi enim illi plus omnibus, inquit Bernardus, laborarunt, non tamen totum elaboraverunt, & tibi adhuc locus relictus est. Neque te illud tantoperè terreat, quod sublimibus humanæ sapientiæ verbis careas, quòd seriùs ad sacrarum literarum lectionem accessisti, quòd nunquam antea Cathedram Doctoris fortè conscenderis. Aude, & fac aliquid. Potens est enim Deus tibi augere gratiam suam. Nihil agentem, impossibile est benè operari. Meliùs serò, quàm nunquam: nam, & undecimæ horæ operarij, diurnum acceperunt denarium. Petro nihil indoctiùs, Paulo nil imperitiùs, inquit Chrysostomus. Et hoc illi profitebantur, nec eos hoc fateri pudebat. Etsi imperitus sum, inquit Paulus, sermone, non tamen scientia. Sed tamen hic imperitus, & ille indoctus, sexcentos Philosophos superarunt; sexcentis Rethoribus os obturarunt: suo ipsorum studio, propensaque voluntate, & Dei gratia, omnia peragentes.

2. In qua sacri Codicis traditione, tria nobis præcipuè sunt observanda. Primum illud, quod non ipse sibi, is, qui populo Dei præficitur, codicem sumit: hoc enim hæreticorum proprium, & peculiare semper fuit: sed de sede Christi, & ea manu divini Hierarchæ accepit. Nam neque Moyses sibi ipsi tabulas, in quibus Lex Dei continebatur, sumpsit; sed de manu Dei acceptas populo tradidit. Et Paulus id, quod à Domino accepit, se tradidisse docet. Et Timotheum monet idem Paulus, ut id custodiat, non quod sibi privata authoritate sumpserit, sed quod apud eum depositum est. Secundum verò illud videndum erit, tradi illi Codicem, in quo omnia simul Evangelia, non unum aliquod Evangelium, non pars aliqua Evangelii contineatur: nam hoc item hæreticorum peculiare est; ut partem quidem sacræ Scripturæ usurpent, partem autem, vel negligant, vel tanquam Apocrypham, & prophanam penitùs rejiciant. Huic autem nostro totum simul traditur Evangelium; ut ita ejus unam partem tueatur, ita interpretetur, ne reliquarum sensum, & veritatem pervertat: ita uni parti adhæreat, ut reliquarum conservet sanctitatem. Tertium demum illud hoc loco notandum, quòd Ecclesia, quæ Pastori tradit Evangelium, eandem mentem, interpretationem ejus Evangelii eum docet, ne ipse novos sensus quærat, ne sua figmenta pro Catholica doctrina obstrudat; ut Spiritus sancti, non humani sensus, sequatur doctrinam; Prophetia enim, atque universa Scriptura, inquit sanctus Petrus, privatæ interpretationis non est. Ut enim illud Evangelium adfert, quod omnium temporum, atque locorum est; ut & eam interpretationem ejus Evangelii sequi debet, si verus, si Catholicus Doctor esse, & haberi vult, quæ omnium ætatum, & temporum, omnium item gentium, & nationum, judicio, & authoritate sit comprobata. Hæcque illa est vera inter Doctorem Catholicum, & hæreticum Magistrum differentia; quod uterque sacræ Scripturæ testimoniis nititur, uterque Evangelium laudat, uterque pro hoc vitam, sanguinemque, si ita opus sit, se profundere paratum esse dicit: hic tamen hoc Evangelium, ejusque ministerium, privata sibi sumit authoritate; ille a potestate à Deo ordinata accepit: hic partem aliquam tuetur; ille totum simul corpus defendit: hic suos proprios, ille Ecclesiasticos astruit sensus. Et ideo Catholici magistri doctrina, ad Deum revelantem, & Spiritum Sanctum interpretantem, enarrantemq; ac suggerentem refertur. Hæreticus divina quidem verba adfert, sed suum sensum verbis divinis astruit: & verbo quidem Dei, summa, & prima fides habenda est; sed illi tamen, quod procedit de ore Dei, & quod os Domini loquutum est.) *Hæc omnia Socolovius.*

RESOL. CXVIII.

Quare Episcopo consecrando imponantur manus super caput? Ex part. 1. tract. 1. Ref. 118.

§. 1. TRactat de significationibus impositionis manuum Hallier. *de Sacr. Elect. c. 9. cas. 1. §. 3. nu. 6.* sic asserens: (Duplex ergo, tum ex Dionysio, tum ex ejus Paraphrastes manus impositionis in ordinatione significatio: prior est, juxta quam divinum auxilium ea manus impositione significari dicitur. Cujus significationis duplex est ratio, prima, quia cùm manus sit operationis principium, & instrumentum cætera applicans instrumēta, ut alibi docuimus, rectè concursus Dei, cooperationis, vocationis, & inspirationis symbolum esse potest: quę explicatio Scripturæ sacræ valdè conformis est, in qua nempè protegentium, faventium, & consulentium manus in iis, vel super eos esse dicuntur, quibus consilium, favorem, vel adjumētum quodlibet impendunt: sic enim deduxisse dicitur Deus populum suum in manu Moysis, & Aaron: sic de Davide dicitur, quòd manus Domini cum illi fuerit, eumque confortaverit, & deduxerit: sic a Thecuite petiit Rex David num manus Joab esset cum ipsa, idest an a Joab de negotio, quod ipsa proposuerat; instructa, præmonita, & ad illud inducta fuisset: sic facta dicitur manus Domini super Ezechielem Prophetam: sic denique (ut innumera prope alia omittamus) Sacerdotes, & Levitæ Deum laudasse dicuntur per manum David. Altera ratio est, quia cùm ad periculum capitis avertendum manus statim accurrat: cùm imminentē ensem securim, vel baculum incidentem lapide, aliamve calamitatem imposita manus à capite propulset, imò, & à solis ardore caput defendat, ipsum tegendo, & velando: convenientissimè manus præsens subsidium, & tegmen (quod utrūq; verbum, quo Dionys. utitur [illegible], aliàs [illegible] significat) seu velamen repræsentat, ad quam proinde significationem alludens Tertullianus de manus impositione in alio Sacramento usurpata hæc ait: *Caro* manus impositione adumbratur, ut & anima spiritu illuminetur.

2. Secunda significatio manus impositionis, seu potiùs instructio, quam ex hoc ritu Ordinandorum, singuli percipere debent, secundùm Dionys. hæc est, ut moneantur omnes ita sacris ministeriis incumbere, quasi sub Deo, & divinas capiti suo impositas manus semper habeant, ac si nimirum Deo movente, dirigente, & manibus veluti eos deducente, divina omnia munia aggrediantur, prosequantur, perficiant. Felices illi, qui manus Domini super se habent præmiatrices virtutum suarum, corollasq; texentes, & capiti ipsorum innocuo imponentes. Infelices autem isti, super quos manus Domini aggravatur, quorum capitibus vindices scelerum manus divinæ incumbunt; unum tamen è duobus necessum est, ut vel super capita nostra benignas Dei manus, & liberales experiamur, vel punitrices sentiamus, prout nempè, vel nos ab eadem divina manu deduci passi fuerimus, vel easdem rejecerimus: si super nos expansæ illæ fuerint, plurima quotidie ab iis in nos beneficia derivabuntur: si restrictæ extiterunt, non solùm illiberales in nos futuræ sunt, sed & armatam in nos divinam vindictam minabuntur. *Ita Hallier. Et individualiter de nostro casu sic asserit Duran. in Rationale D. Offic. lib. 3. c. 11. num. 10.* Manus verò impositio sumpsit exordium ab Isaac, qui dum Jacob benediait, imposuit ibi manum *Gen. 27.* & Moyses Josue, cùm eum populo perfecit. *Num. 27.* & Dominus Apostolis, cùm eos Principes mundi constituit, sed & ipsi Apostoli per manus impositionem Spiritum S. dederunt. *Act. 19. & c. 9.* sic etiam ait. (Ideo fit manus impositio super ordinandos: quia per manuum opera, per digitos Spiritus S. dona: per caput verò mentem intelligimus; Rectè ergo manus imponitur: quia donis Spiritus S. in mente imbuti ad opera Christi mittuntur.)

RESOL. CXIX.

Quare Episcopo consecrando traditur Baculus, & Annulus? Ex par. 12. tract. 2. Ref. 119.

§. 1. ASsignat pulchras rationes Socolovius. *Confecto*, ait, (Sacramento, atque matrimonio, confert se divinus Hierarcha ad spiritualem œconomiam, sanctæq; prolis gubernationem. Armat igitur primùm, & instruit novis præsidiis novum sponsum: dat regendæ, & gubernandæ familiæ instrumenta, ac gubernacula. Et cum omne regimen, omnisque administratio, authoritate, & amore contineatur: Oderunt enim peccare mali formidine pœnę: Oderunt peccare boni, virtutis amore: tradit in primis in manus novi Antistitis consecratum baculum, Sup. hoc in [illegible] fol. 77 [illegible] §. 1.

au-

authoritatis scilicet, & disciplinæ insigne; ut sit in coercendis vitiis piè severus, judicium sine ira tenens, lenis in fovendis virtutibus, audientium animos demulcens in tranquillitate, severitatis censuram non deserens; ut revocet errantes, regat justos, pungat, & stimulet ignavos, & inertes, repellat nocentes, ac juxta Ezechielem, attrahat vagum, sustentet languidum, stimulet pigrum, portet in humeris suis, exemplo Principis pastorum, ægrum, & debilem. Ut increduli, inquit Bernardus, convertantur ad fidem, conversi non avertantur, aversi revertantur, perversi ordinentur ad rectitudinem, subversi ad veritatem revocentur, subversorea convincantur; ut vel emendentur ipsi, si fieri potest; vel si non, perdant authoritatem, facultatemque alios subvertendi. Verum cum hæ nuptiæ hocque regimen, non tam timoris, quàm amoris sit; non tam severitatis, quàm charitatis: Nam & Christus Dominus dilexit Ecclesiam, & tradidit semetipsum pro ea, ut illam sanctificaret, mundans eam lavacro aquæ, in verbo vitæ, ut exhiberet ipse sibi gloriosam Ecclesiam, non habentem maculam, aut rugam, aut aliquid hujusmodi, sed ut sit sancta, & immaculata. Et eum quem Vicarium loco sui relicturus erat, priusquam illi desponsasset, ter interrogavit, num se diligeret, & propter se sponsam suam. Quod cum ille summa alleveratione ter professus fuisset, tum demum illud audivit: *Pasce oves meas, pasce agnos meos.* Sanè qui dicit, Amice ascende superius, ait Bernardus, amicum fore fidit, si minùs inveniat non expedit quidem. Qui elevavit, & dejicere potest, Sacra querela, quoniam elevans allisisti. Ideò ejus amoris, & charitatis symbolum, sacer Consecrator novo sponso, consecratum annulum confert, monens eum, ut accipiat annulum, fidei scilicet, & amoris signaculum, quatenus sponsam Dei, sanctam videlicet Ecclesiam, intemerata fide, illibatam custodiat. *Ita ille, quem postea transcribit* Barbosa de potest *Episc. p. 1. tit. 2. c. 5. n. 13. &* 15. Vide etiam Lorberium *de benefic. to. 1. lib. 1. q. 9. n. 97.*

2. Sed hunc Ritum magis latè tractat Dominus Hallier, *de Sacram. elect. p. 1. cap. 8. art. 4. §. 1. tit. 1001.* & quia ab eo observata satis sunt curiosa, & erudita, hic in gratiam Lectorum per extensum apponam, sic itaque asserit.

3. Alia verò apud Latinos consecrato Antistiti tradi solent, annulus scilicet, & baculus pastoralis: ex veteri nempè ordine Romano, Sacramentali Gregorii, & Pontificali Romano, necnon Authoribus infra citandis tradebatur Pontifici annulus in Ordinatione, sicut in renuntiatione ab eodem reddebatur, teste Carnotensi Episcopo Ivone, Benedictio autem annuli, qui Pontifici traditur, iis verbis præscribitur in veteri Ordine Romano,) Creator humani generis, dator gratiæ spiritualis, largitor æternæ salutis, tu Domine emitte tuam benedictionem super annulum, ut quicumque hoc Sacrosancto fidei signo insignitus incedet, in virtute cœlestis defensionis ad æternam vitam sibi proficiat. (Verborum quoque proferendorum, dum traditur idem annulus, variæ formulæ proferuntur: prima, cujus solius meminit Sacramentale Gregorii, amplissima hæc est:) Accipe annulum discretionis, & honoris, fidei signum, ut quæ liganda sunt liges, quæ solvenda sunt solvas: atque credentibus per fidem baptismatis, lapsis autem, sed pœnitentibus, per ministerium reconciliationis, januas regni cœlestis aperias; cunctis vero de thesauro Dominico nova, & vetera proferas ad æternam salutem hominibus, consolatur gratia Domini nostri. (Altera, quæ admonitio dicitur, & quæ superiori præcedenti aliquando, ut opinor, adnectebatur, iis verbis traditur.) Memor sponsionis, & desponsationis Ecclesiasticæ, & dilectionis Domini tui, in die qua assecutus hunc honorem, cave ne obliviscaris illius. *Tertia ibidem refertur.* Accipe annulum Pontificalis honoris, ut sis fidei integritate ante omnia munitus, misericordiæ operibus insistens, infirmis compatiens, benevolentibus congaudens, aliena damna propria deputans, de alienis gaudiis tamquam de propriis exultans: (Sic enim affectus esse solet sponsi erga sponsam suam animus, ut ejus sive bona sive mala sibi adscribat, ad condolendum, vel congratulandum paratus. Quarta denique quam solum tradit Pontificale Romanum ea est:) Accipe Annulum, fidei, scilicet signaculum, quatenus sponsam Dei, sanctam videlicet Ecclesiam, intemerata fide ornatas, illibatè custodias.

4. Ex quibus formulis multiplex ratio eruitur, ob quam Episcopo annulus consecrato tradatur. Prima est, ut species nuptiarum, inter Episcopum, & Ecclesiam exhiberetur; annulus enim sponsæ pignoris loco mitti solitus fuit, quem pronubum idcircò Tertulianus vocavit, Juvenalis *Sponsaliorum pignus;* cujus etiam in nuptiis tradendi causam hanc refert Hispalensis Isidorus. Illud verò, *inquit*, quod in primis annulus à sponso sponsæ datur, fit hoc nimirum, vel propter naturæ fidei signum, vel propter id magis, ut mutuo pignore eorum corda jungantur. (Plura hac de re passim apud anthores prophanos, Agellium, Macrobium, Plinium, & alios.)

5. Ad significandum ergo spirituale fœdus conjugii, quod inter Episcopum, & Ecclesiam, quod in electione initiatū, ratum in confirmatione, & in consecratione, intelligitur consumatum; annulus Pontifici rectè datur, ut meminerit se cum Ecclesia sua sanctè copulatum, & angustissima consecratione devinctum. Altera annuli significatio est, ut Episcopi per annuli traditionem dignitas innotescat, apud ipsum signatorius esse Dei annulus ostendatur; potestasque nobis beneficia conferendi, quæ à Deo omnibus potissima tribui possunt: nec peccata nostra remitti nobis solere, nisi Episcopi, vel Sacerdotum ab ipso delegatorum ministerio divina gratia consignetur.

6. Annulum autem Principatus signum seu, ut loquitur *Augustinus*, mirabile dignitatis insigne censeri nemo ferè nescit; potestatem quoque annuli datione significari disces ex Curtio, Justino, & Arriano, apud quos, quod Alexander Macedo extractum ex digito annulum Perdicæ tradidisset, successorum Imperii eum designatum multi credidisse referuntur: eaque authoritate ipse fretus cæteris Ducibus Provincias divisit. Disces ex Suetonio referente Caligulam Imperii insigna avidè expetentem Tiberio cum morte luctanti annulum detraxisse. Disces ex Niceta, qui Isaacum Comnenum, è digito patris Alexii signatorium annulum subduxisse narrat, ut eo viso milites sibi majus palatium aperirent. Disces maximè ex Ambrosio Patriarchæ Joseph dignitatis a Pharaone collata ornamenta exponens, è quibus unus erat annulus, quem Scriptura sacra Pharaonem è digito suo extraxisse, & manui Josephi inseruisse testatur, hæc verba profert. (Quid enim sibi vult annulus digito ejus insertus, nisi ut intelligamus Pontificatum ei fidei esse delatum, ut alios ipse signaret?) Nam quod Pontificatum annulo exprimi doceat Ambrosius, ad præsentem expositionem idoneum est argumentum; sed cur Pontificatum fidei annuli traditione significari docuit, non ita constat: nisi fortè quia quemadmodum scriptæ tabulæ fidem apud Romanos minimè merebantur, nisi quæ signatorio annulo essent munitæ, ita nec prædicatio divini Verbi, neque Sacramentorum collatio legitima, sed furtivè usurpata censetur, nisi Pontificia authoritate approbata fuerit. Annulis autem ad signandum veteres usos fuisse Lippis, & Tonsoribus notum est. Verùm etiam quamdam rationem, ob quam annulus daretur Episcopo, suggerunt verba Ambrosii, quod propria Episcopi potestas annulos convenientissimè significetur; nam cùm tria tantùm sint Sacramenta, quæ characterem conferunt, seu animæ spirituale signum imprimunt ex Theologis; ex his tribus Baptismum soli Episcopi solemniter conferre olim solebant, Confirmationem autem, & sacrum Ordinem soli ipsi tamquam Ordinarii ministri concedere possunt: quo fit, ut quia animarum consignandorum peculiarem potestatem habent, annulum signatorium in sui consecratione accipiant: Quantum addere possumus, per annulum scilicet dona Spiritus sancti, variasque gratias gratis datas significari, quæ instar annuli in circulum geruntur, quia inter se connexa, & à Deo derivata in Deum tendunt; ad quod illudens Ecclesiastes,) lustrans universa in circuitu porrigit spiritus, & in circulos suos revertitur.

7. (Baculi porrò pastoralis variæ mysticæ significationes referuntur: primò enim baculus Pastoralis datus est dignitatis insigne: nam virga, seu baculus apud veteres potestatis, & dignitatis insigne habitus est; quarum formam Pastorales jam baculi exprimunt,) Laconum in pretio fuerunt, *teste Platone 2. pastoralis ferè omnia officia baculo pastorali significari possunt. Docet Isidorus Hispalensis, cujus verba exscripsit Synodus Aquisgranensis*, huic autem, dum consecratur, datur Baculus, ut ejus judicio subditam plebem, vel regat, vel corrigat, vel infirmitates infirmorum sustineat. *Beda* Baculum habet Episcopus, ut subditos regat, infirmos sustineat. *Innocentius III.* Baculus correctionem significat Pastoralem. *Item* ideò est acutus in fine, rectus in medio, retortus sive recurvus in summo, quia Pontifex debet tangere pigros, regere debiles, colligere vagos. (Hoc ipsum olim lapis quidam Marmoreus Tholosæ repertus nos docuit, cui Sanctorum Petri, & Saturnini pedum pastorale gestantis imagines cum hoc versu insculptæ sunt.)

Curva trahit, quos recta regit, ultima pungit.

(Sed Honorius Augustodunensis expressiùs idipsum significat,) per baculum, quo infirmi sustentantur authoritas doctrinæ designatur: per virgam, qua improbi emendantur, potestas regiminis figuratur; Baculum ergo Pontifices portant, ut infirmos in fide per doctrinam erigant, virgam bajulant, ut per potestatem inquietos corrigant: quæ virga, vel baculus est recurvus, ut aberrantes a grege, docendo, ad pœniten-

nitentiam trahat; in extremo est acutus, ut rebelles excommunicando retrudat, hæreticos velut lupos ab ovili Christi potestativè exterreat *A quo non discrdit Hugo à S. Victore eis verbis*, Episcopo dum regimen Ecclesiæ committitur baculus, quasi pastori traditur: in quo tria notantur, quæ significatione non carent, recurvitas, virga, cuspis significatio hoc carmine continetur.

Collige, sustenta, stimula, vaga, morbida, susa.
Hoc est Pastoris, hoc virga figurat honoris.

Item.

Attrahe peccantes, istos rego, pugno vagantes.
Officio triplici servit Pontifices.

Et hæc omnia excavit Hallier loco citato, cui adde omninò videndum non minus eruditum Andream Saussaium in Panoplia Episcopali *lib. 3. per totam*, & præcipuè *disp. 8.* pro nostro instituto latè explicat Mysticam Annuli Episcopalis significationem.

R E S O L. CXX.

Quare Episcopi consecrandi manus Chirothecis induantur? Ex part. 12. tract. 1. Ref. 120.

Sup. hac in to. 3. tr. 1 ref. 77. pagin. 19. 9 3.

§. 1. SAepius citatus Andreas Saussay *in Panoplia Episcopali lib. 1. per totam* multa eruditè observat de Chirothecis Episcopalibus, & individualiter pro casu nostro, ubi sic ait.

2. (Cæterum dato, quod Bernaldus aliqua mutaverit in ordine Romano, seu ut ait Menardus, quædam detraxerit, quædam addiderit, juxta usum, quem in Ecclesia suo tempore videbat; hinc tamen non sequitur, neque elici potest, quod ritum tradendi Episcopo in Ordinatione sua manicas, seu chirothecas benedictas, hasque deinceps eum pontificio fungitur gerendi, fuerit à Bernoldo additus: cum mos iste in Ecclesia vigeret diu antequam Bernaldus ipse natus esset. Id porrò ex Sacramentorum Codice Ratoldi Abbatis, qui ann. 986. excessit ab humanis, fit omninò exploratum: sicut ea exceptis ex eo supra latè patet, ubi ex more Ecclesiastico jam receptissimo, constat Episcopum manicas cùm præscripta orationis formulæ induisse: & postea cùm consecratus esset oblata, exuisse, prout etiam nunc fieri solet.) Ita ille, qui usum chirothecarum in Episcopis antiquissimum esse in Ecclesia Latina ex multis probat; sed deveniendo ad mysticas earum significationes, ponam verba veterum authorum. Primo sic asserit. Honorius *de antiquo Missæ Ritu lib. 2. c. 5 55.* inscripto de chirotheeis chirothecarum, (inquit) usus ab Apostolis est traditus per manus operationes; per chirothecas designantur earum occultationes. Sicut enim aliquando manus chirothecis velantur, aliquando exactis chirothecis denudantur. Sic opera bona interdum propter arrogantiam declinatam celantur, interdum propter ædificationem proximis manifestantur. Chirothecæ induuntur cùm hoc impletur: Luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona, & glorificent patrem vestrum, qui in Cœlis est. Chirothecæ sunt inconsutiles, quia actiones Pontificis, debent rectæ fidei esse concordes.

3. Secundò Innocentius III. *lib. 1. Misteriorum Missæ, c. 57.* Quia verò plerique (ait) bonum opus quod faciunt inani favore corrumpunt, statim, (ac induit Dalmaticam) manus operit chirothecis, ut nesciat sinistra sua, quid faciat dextera: per chirothecam ergò, congruè cautela designatur quæ sic facit opus in publico, quod intentione continet in occulto. Nam et si Dominus dixerit: Luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona, & glorificent Patrem vestrum, qui in Cœlis est, *propter quod chirotheca circulum aureum desuper habet, ipse tamen præcepit*. Attendite ne justitiam vestram facietis coram hominibus, ut videamini ab eis alioquin mercedem non habebitis apud Patrem vestrum, qui in Cœlis est.

4. Tertiò. Gulielmus Durandus *lib. 3. ration. divin. Offic. c. 12.* (Per chirothecas quoque in manibus exempla Sanctorum, quæ in operibus habenda sunt intelliguntur: quæ opera ab omni inquinamento mundata sunt ne modicum fermenti totam massam corrumpat. Per ipsas verò chirothecas albas, castitas, & munditia denotatur, ut manus, id est operationes, sint mundæ, & ob omni inquinamento immunes. Porrò secundùm quod capiti scilicet Christo conveniunt chirothecæ, sunt hœdorum pelliculæ, quas manibus Jacob, Rebecca mater, id est Spiritus sancti gratia: manibus veri Jacob, id est operibus Christi circumdedit, ut similitudinem majoris, ac prioris Adæ secundus exprimeret: Christus enim similitudinem peccati sine peccato suscepit, ut Incarnationis mysterium diabolo celaretur. Nam ad similitudinem peccatorum esuriit, & sitivit, doluit, expavit, dormivit, & laboravit. Undè cum jejunasset quadraginta diebus, & quadraginta noctibus, ac postea esuriisset, accedens ad eum diabolus, eum ad similitudinem peccati Adæ tentare tentavit. Sed qui primum vicerat eisdem modis victus est à secundo. Hactenus Durandus. Sed ut verum fatear admodum speculativè.

5. Sed Saussay ubi suprà, ait in chirothecis, & in Pontificali Romano, surgens Consecrator Mitra deposita chirothecas benedicens, dicit. *Oremus Omnipotens Creator, &c.* & postea reponit illas manibus Consecrati dicens: *Circumda Domine, &c.* ex quibus Ecclesiæ Orationibus redditur ratio, quare ipsa ornat manus Episcopi consecrati chirothecis; verum mihi etiam nimis placet alia chirothecarum mysticæ significatio. Dico igitur, quod dantur Episcopis consecrati chirothecæ, ob reverentiam unctionis, quam in manibus suscepit. Quod enim chirothecæ dentur Episcopo ob unctionis sacræ, qua sunt ejus delibutæ manus reverentiam, ex eo facilè colligi potest, quod in Romano Pontificali, titulo, de derogatione ab Ordine Pontificali, ablato Pastorali baculo, ei qui tanto culmine honoris dejicitur; mox sequitur. Deinde extractis per Ministros chirothecis Pontifex degradator abradit degradando pollices, & manus leviter cum cultello, aut vitro dicens. Sic spiritualis benedictionis, & delibutionis misticæ gratia, quantum in nobis est, te privamus, ut sanctificandi, & benedicendi perdas officium, & effectum. Igitur chirothecæ, tum auferuntur, cum unctionis tollitur efficacia: sicut cùm infunditur unctio, ipsæ chirothecæ imponuntur.

R E S O L. CXXI.

Quare Episcopo consecrando traditur Mitra? Ex p. 12. tract. 1. Ref. 121.

§. 1. DE Mitra Episcopali latè pertractat Andreas Saussay *in Panoplia Episcopali, lib. 1. per totam*: nam in *c. 2.* proponit argumenta Hæreticorum contra Mitram: *in c. 2.* respondet ad dicta argumenta; & postea *in c. 3.* firmat ex antiquis testimoniis, & exemplis Mitræ. Sed directè ad casum propositum respondet Fragosus *de Regimine Reipublicæ Christiana, to. 2. c. 8. §. 1. n. 13.* Præterea (ait) imponitur novo Præsuli sacra Cydarus in capite, bicornisque galea cum Patris Omnipotentis invocatione, vulgò *Mitra*, quę scientiam utriusque Testamenti in eo residere testantur duo Mitræ cornua, duo designant testamenta anterius novum, posterius vetus, quæ duo Episcopus scire debet *c. Episcopus 23. q. 1.* quibus fidei inimicos terrere, ferire ac lacerare potest. His cornibus armatus Ambrosius Theodosio; Basilius Valentino; & Chrysostomus Arcadio fortiter se opposuerunt, & terribiles apparuerunt.) Sed omnia ab ipso dicta latè confirmantur à Steph. Durando *in rationali Divinorum officiorum, lib. 3. cap. 13. n. 2.* Sup. hac in to. 2. tr. 3. resol. 77. breviter in 8. 4.

2. Undè ex his Socolovius ubi supra, ait, Imponitur capiti ejus sacra Cydarus, bicornisque galea, cum Patris Omnipotentis invocatione cujus præclara est bonitas, & virtus immensa, totiusque decoris ornamentum. Imponimus; (inquit divinus Hierarcha) capiti hujus Antistitis, & Agonistæ tui, galeam munitionis, & salutis; quatenus decorata facie, & armato capite; non generis, & prosapiæ vetustate, non stipatorum vi, & armata manu, non magnis necessitaribus, & clientelis, sed cornibus utriusque testamenti terribilis appareat adversariis veritatis: & te ei largiente gratiam, impugnator eorum robustus existat, Qui Moysis famoli tui faciem, ex tui sermonis consortio decoratam lucidissimis claritatis ac veritatis cornibus insignisti, & capiti Aaron Pontificis tui tiaram imponi jussisti. Tali armatura muniebantur primi Religionis nostræ Duces, & Antistites, per quam devicerunt Regna, obturaverunt ora Leonum, extinxerunt impetum ignis, effugaverunt aciem gladii, convaluerunt de infirmitate, fortes facti sunt in bello, castra verterunt exterorum. Hoc eodem modo instructus Petrus Neroni; Liberius Constantio, Ambrosius Theodosio, Basilius Valentino, Chrysostomus Arcadio, Leo Genserico, atque Attilæ; Stanislaus noster Boleslao; aliisque alii quamplurimi restiterunt, terrorique fuerunt. His præsidiis omnis Arriana; Macedoniana, Nestoriana, Dioscori, Euthichetis; ac reliquorum monstrorum dissipata est impietas, his demum omnis hæreticorum pravitas cessit.

3. Vobis amplissimi Patres nimis hæc ipsa Moysis cornua obtusa, attrita reddita sunt. Quietem, & tranquillitatem nostram curamus: Cœlum ruiturum existimamus si quid liberius pro Ecclesia Dei dixerimus, aut fecerimus. Nimis timidi sumus, nimis otio, & desidia torpemus.) Hæc ille.

4. In signum Ordinis, Episcopus habet Mitram & Baculum, quę ejus commissionis arma sunt, ut dixit *glos. ult. ad fin. in capite disciplina 43. dist.* & in signum administrationis

subje-

subjectus, curæ habet Cathedram, Lotter. *de re Benefic. lib. 1. quæst. 9. nu. 47.* Hinc quando prædicat Episcopus; cùm causam Dei agat, & alleget, minis id facit, & ideò baculum, & Mitram assumit; quando verò offert in altari, quia tunc causam populi apud Deum precibus agit, & allegat, & ideò, ut humilitatem ostendat in conspectu Dei Omnipotentis, deponit judicia, insignia altitudinis, & terroris, baculum scilicet, & Mitram, quemadmodum videmus *in dict. c. disciplina de Moyse*, qui quando Dei causam apud Populum allegavit gladiis usus est; quando verò apud Deum causam Populi, precibus, & humilitate rem totam confecit, vide Turreer. *n. 2. Prapos. n. 11.* & D. Annam *in dict. cap. disciplina n. 12.* Barb. *de potest. Episc. p. 1. tit. 1. c. 5. n. 19.*

RESOL. CXXII.

Quare Episcopus consecratus offerat Episcopo consecranti panem, & vinum? Ex p. 12. tract. 1. Res. 122.

§. 1. OLim de hoc casu interrogatus fui à Clemente Merlino Sacræ Rotæ Decano Viro incomparabili, & qui ex præcordiis teste experientia, me supra meritum, & magni faciebat, & amabat. Tunc in promptu respondi in demonstrationem gratitudinis ex potestate ab ipso accepta ordinandi Sacerdotes, qui debent consecrare Corpus, & Sanguinem Christi, & ideò Panem illum, & Vinum ob reverentiam Faces accensæ præibant; non displicuit tunc viro accuratissimi ingenii hæc explicatio, sed nunc invenio illam etiam docere sæpius citatam Socolovium *Orat. 4.* ubi sic ait. (Accepto deinceps novus Pontifex à suo Consecratore, ac reliquis assistentibus, osculo pacis, de quo paulò post nobis dicendum erit; eo tempore, quo populus Christianus dona, & munera ad Altare Dei, more veteri, eoque laudatissimo, offerre solet ipse quoque suo Consecratori tamquam spirituali patri, munera affert. Sunt autem ea ex antiquissima Melchiadis Pontificis institutione, panis, & vinum, quibus duæ anteferuntur faces. Offert panem, & vinum velut ostendat se in cujus Sacerdotis functionem, & munus succedere, cui sine omni in futurum pœnitentia juravit Dominus, eum esse Sacerdotem secundùm Ordinem Melchisedech: vel, ut quidem ego judico, ad designandam paupertatem Episcoporum primitivæ illius Ecclesiæ, in qua summæ opes, summæ divitiæ, Panis, & Vinum fuerunt. Dantur autem hæc munera clara luce, & amplius duabus facibus accensis, ne quid inter hæc levia munera speciosius colore, pondere pretiosus (scitia quid intelligam) subrepat, ac subijciatur. Male enim igitur: cùm ea, quæ virtuti, & pietati debentur, asino onusto auro conferuntur.

2. Assumitur demùm novus Antistes à suis Collegis, in communionem, & participationem, orationis, ac mysticæ mensæ. Ac ut quondam Elias quadraginta dierum, & noctium ad Montem usque ore Dei visionia iter emensurus, cœlitus delato communiter viatico: sic iste contra omnia prolixi, & difficillimi itineris pericula contra omnes visibilium, & qui videri non possunt, inimicorum insidias, contra principes, & potestates tenebrarum mundi hujus, confirmatur, & roboratur Pane illo, qui de Cœlo descendit quem qui dignè manducat, non succumbit, non moritur, sed habet vitam æternam. Super quem panem juxta Isaiam, requievit Spiritus Domini, spiritus sapientiæ, & intellectus, spiritus consilii, & fortitudinis, spiritus scientiæ, & pietatis: replevit eum spiritus timoris Domini. Quorum donorum participes efficiuntur omnes illi, qui dignè, & religiosè tanto reficiuntur viatico.) Ita ille, & post illum more suo, Barbosa *de potestate Episcopi, p. 1. tit. 1. c. 5. n. 17.*

RESOL. CXXIII.

Quare Episcopo consecrando præbeatur osculum pacis? Ex p. 12. tract. 1. Res. 123.

§. 1. TAngit hunc morem doctus Hallier *de Sacramento Ordinis, p. 2. s. 11. art. 2. nu. 2.* ubi sic ait. (Confirmatur ex veteri Ordine Romano, in quo præcipitur, ut cum Diaconi consecrati fuerint, dent osculum Episcopo, & Sacerdotibus, & stent ad dexteram Episcopi. Item perfecta Pontifex Presbyterorum ordinatione, tunc osculetur singulos dicens. Pax Domini sit semper vobiscum, & per manus commendet se orationibus eorum. Denique Episcopo, ubi non consecratus fuerit, jubet, ut tunc det osculum Pontifici, & Diaconis omnibus, & tenens eum Archidiaconus deportet in Presbyterum, & det osculum Episcopis, & Presbyteris, scilicet ex more Græcorum, quibus cum salutatio ista in Hierarchicis ordinationibus exhibenda præcipiatur, exhibito, ac recepto osculo ordinati ei satisfaciunt, ut osculati testes passim renuntiant. Nec aliena hæc interpretatio à moribus antiquis Ecclesiæ Catholicæ, utpotè cùm priscis sæculis usitatissimum esset, ut sese invicem fideles osculantes salutarent: quod ostendunt non semel sanctus Paulus, semelque sanctus Petrus dum salutare invicem fideles in osculo sancto admonent; ad eumdem veterem morem probandum plura probata testimonia proferre possemus, quæ libenter omittimus. Sed & favet huic ritui salutandi de novo ordinatum per osculum, Innocentius III. Epistola decretali ad Episcopum Trecensem, ubi Episcopum consecratum cùm Ecclesiæ suæ possessionem adiret, ad osculum Canonicos omnes Ecclesiæ admittere solitum ostendit, itaque (inquit) cùm ad eamdem accessisset Ecclesiam consecratus, eum cùm Canonicis aliis ad osculum recipitur, cùm tunc nonnisi Canonici ad osculum admittantur. Ex quo sanè arguitur, quod sicut in institutione, ita, & in consecratione Episcopi salutatio per osculum ab ipso fieret.) Ita ille, qui *n. 3.* observat mysticam hujus osculi significationem dedisse Dionysium *de cælest. Hierarchia, c. 5.* sic asserentem. Hinc consultatio illa inter Ecclesiastici ordinis homines servatur, & præficitur, quæ sanctam parium, similiumque mentium societatem indicat, lætitiamque mutuam, quæ amore digna est, quippè quæ divinam pulchritudinem salvam, & incolumem Ecclesiastici Ordinis formæ conservet.

2. Sed non deseram hic pro curiosis adducere ea, quæ circa præsentem materiam de osculo observet ex Societate Jesu Pater Jacobus Lobbetius *in speculo Ecclesiasticorum c. 8. §. 4.* ubi sic ait Inter sacras cæremonias; ritusque quos usurpat Ecclesia, reponitur osculum quòd vulgò dicitur Pacis. Omni ævo osculum symbolum fuit amoris, ac benevolentiæ singularis: à qua factum, ut apud Græcos, & Xenophontem eadem vox, φιλεῖν & amare, & osculari significaret, nimirum amor, qui in cordis regia, & arcano residet, ac latet, subit quodammodo in os, & per illud tanquam per ostium animi elabitur. Ad eam osculi, & amoris, tum in voce, tum in re ipsa communionem accessit omnium propè gentium usus, ac sensus, qui amorem suum unico ferè osculo prodidere: ita apud Romanos invaluit illud, ut amici in morte carissimorum, & filii in obitu parentum sese ad eorum oscula demitterent, spiritum abiturientem aperto ore, & hiantibus quasi labris excepturi, quod summæ charitatis erat argumentum. Et illud ita cuique pervium, est, ac tritum, ut pluribus probare sit nefas.

Arcanum magis, ac reconditum illud, quod osculum antiquis, etiam fuerit indicium prærogativæ dignitatis imperii, gratiæque per illud conferendæ.

Exempla si voles, tibi dabunt sacræ paginæ, Doctorum scholæ, ac pulpita, ipsique ritus in Sacerdotum consecratione quondam servari soliti.

3. Caligarat Isaac, & oculorum orbes propè amiserat lucisque hujus usuram; cum ad eum de venatione rediji Jacob, & à Parente sene quàm optimo sibi bene precari benedici petijt: tunc senex: Accede, (inquit) ad me, & da mihi osculum fili mi.

4. Quid opus osculo, pueris abulensis? opus enim verò quàm maximè. Ambiebat Jacob jure primogeniti, & amplissimi in fratres, ac posteros principatus: eum bonus Isaac in Jacob filiorum natu minorem uno osculo transfudit.

5. Ita deinde posteris seculis, cùm Saulem in Regem unxit, erexitque Samuel deosculatus est eum, & osculo ei regios animos, dignitatem, & majestatem gratiam impertiit: ita censuere Theodoretus, & Procopius: Quamquam alii id referri malim ad observantiam, quàm Sauli osculo testabatur Samuel: more tum recepto ut populus in signum submissionis Regem oscularetur. Quod si à Regia ad lyceum transire velit, & in hoc osculo sua vis, & authoritas. In conferenda laurea doctorali, & novellorum Doctorum inauguratione, Academiæ Principes dabant osculum ut quam habebant in docendo authoritatem, per osculum quodammodo transmitterent.

6. Neque mirum si ea legendi, docendique potestas ita diffundi potuit, cum & ipsa gratia, quæ cœli quodammodo, beatæque æternitatis dos est, semenque gloriæ, sic possit participari. Certè quondam in consecrationibus Sacerdotum mystica fiebat osculatio: & Episcopus Neomistæ incumbens, impertito osculo consecrationem perficiebat. Imò & ipse Salvator optimus in discipulos insufflavit; & illo suo spiritu, benignaque ad osculum inclinatione, Spiritum sanctum, ejusque dona, ac chrismata immisit, atque inspiravit Hucusque Libbetius; qui alia plura nimis eruditè subdit, & postea magis ad nostrum casum accedens, sic asserit: (Elabor ad postremum, quod in hoc argumento mihi propositum fuit osculum, quod pacis appellamus. Originem illud habuit à familia Christi, in qua discipuli reduces Magistro suo osculum offerre soliti in pignus amoris, & in signum venerationis,

tionis, hinc illæ querelæ, & amica expostulatio Christi, ad Simunem Pharisæum: Intravi in dumum tuam, osculum mihi nun dedisti, de more scilicet meorum familiarium, & domesticurum. Ex illo Ecclesia avitæ pietatis amans, ac retinens in sacris Missæ solemniis osculum offerri voluit. Ideoque Diacunus olim contenta voce clamabat. Osculemur nos inviecm. Ad ea verba, quasi data, acceptaque venia: viri viros fœminæ, fœminas osculabantur, ut mihi testis est Clemens Aleaandrinus, qui osculum illud mysticum appellat. Divus Paulus Sanctumq; salutate, ioquiebat, invicem in osculo sancto. Divus Ambrosius, pietaris & charitaris pignus.

7. Tertullianus venerandæ antiquitatis observator, & interpres, osculum pacis, signaculom orationis: quod à Sacerdote sacrificium immortali Deo offerente, primum ad Diaconum, & ab hoc ad alios longius emanabat. In quo ritu doctè observat Joannes Balethus antiquissimus Theologus Parisiensis, sacris operantem osculum accepisse primum ab ipsa sacrosancta Eucharistia, ac deinde aliis dedisse: ut sentias undè tibi totique populo amor, charitas, pax esset, alta scilicet ab ipso Altaris Sacramento.

8. Ea basiorum io templis consuetudo, non diu tenuir, subeunte per osculum flagit io, imò duobus scelerum monstris perfidia, & impudicitia, quibus animi polluebantur. Hinc Ecclesia (quæ labentibus annis collapsa etiam filiorum suorum innoxia pietate, prospectum voluit) osculum illud sustulit, & tantùm sacros inter Ministros servandum se existimavit.) Hæc Lobbetius.

R E S O L. CXXIV.

Explicantur cætera mysteria sacrorum Rituum, qui in Consecratione Episcopi adhibentur? Ex p. 12. tr. 1. Res. 124.

§. 1. COllocatur deinceps Episcopus, hoc est, inspector omnium, in editiore supra omnes specula, inquit Ambrosius, ut ita cunctos respiciat, & cunctorum oculi in eum respiciant. Quidni locetur in eminenti, ait Beroardus, undè prospectet omnia, qui speculator super omnia constituitur? Collocatur io sede Jesu Christi homo mortalis, qui aliquando judicium, & sententiam, vel æternæ salutis, vel perpetuæ damnationis, ea eadem sede, prout eamdem tutatus fuerit, reportaturus est. Collocatur in Solio illius, cujus Sedes Cherubim sunt, mentes tranquillissimæ, & placidissimæ, pace perenni, quæ exuperat omnem intellectum, perpetuò gaudentes. In quem desiderant, & Angeli prospicere, cui omnes Patriarchæ seruiunt: cui omnes Prophetæ testimonium reddunt: cujus pedum vel ipsam corrigiam calceamenti qui solvat, indignum se judicat ille, quo nullus major extitit inter natos mulierum. Cujus loci consideratio, inquit Bernardus facit honoris contemptorem in honore etiam ipso. In alto positum, non altum sapere difficile est, & omninò inusitatum; sed quanto inusitatiùs, tanto gloriosiùs: timur de adepta jam altitudine, tædere magis facit, quam placere ipsam altitudinem. Nulla splendidior gemma in omni præcipuè ornatu Pontificis, ipsa humilitate: quo enim celsior, eò humilitate apparet illustrior, & seipso. Blanditur Cathedra, specula est, non domus: qui elevavit, deijcere potest. Consideras gradum, & casum metue: consideras fastigium dignitatis, & vide faciem abyssi deorsum. Occupare enim locum; & non facere fructum, nec loco expedit, nec personæ. Hæc quidem hactenus divinitos Bernard.

Sic igitur collocato Pastore in sua Sede, prorumpit universa Ecclesia in confessionem, & laudes Omnipotentis Dei; in quas omnis humana actio & institutum, meritò desinere debet. Ducitur per templum novus Antistes, ut omnibus innotescat commendatur Summo Pastori, & Rectori omnium Deo; ut quem Ecclesiæ suæ Pastorem præesse voluit, propitius respiciat, det illi verbo, & exemplo proficere, & ad vitam unà cum grege sibi commisso sempiternam pervenire. Quamtumlibet enim fuerit peritus gubernandi, inquit Chrysostomus, nisi inter hujusmodi gubernacula gratiam habeat, & pacem, quæ à Deo est, & naviculam simul, & navigantes procella involvet, ioergetque profundo.

3. Sic vestitus, sic ornatus novos Præsul benedicit populo, ac dimittit Ecclesiam. Pleni autem amore, & spiritu divini Antistites, in mutuas salutationes, & in mutua oscula, mutuosque amplexus effunduntur, mutuam sibi pacem tradentes, & accipientes.

4. Precatur sacer consecrator novo Presuli tanquam spirituali filio suo in omni cura, ac solicitudine subjecti sibi gregis, omnes salutares, & optatos successus; Præcatur novus Pontifex consecratori suo, quem in Patris loco vetustissimis institutis, per omnem vitam habere, ac venerari jubetur ter elata voce, multos, felicea, & prosperos annos.

5. Amor siquidem Pastorum, & concordia, salus, & incolumitas est gregis. Decet enim eos, qui omnis pacis, & amoris cæteris omnibus hominibus duces, & authures esse debet: ad cujus rei designationem, in veteri lege, non alii, quam Sacerdotes ignem in templo Dei, accendere jussi sunt; eos ipsos ioter se nullis dissensionibus, nullis simultatibus dissidere, sed mutuam pacem, & charitatem perpetuò colere. Sic enim animis coojuncti, atque concordes, viribus quoque magis pollebunt, omnesque inimicorum fraudes, atque insidias, omnem vim, & impetum, faciliùs sustinebunt, atque superabunt penitùs. Amor, & Concordia Pontificum, amorem, & mutuam charitatem fovet Principum; Principum consensus, & concordia populi salus est.) Hucusque Socolovius, & ex illo Barbosa *de potest. Episcopi, p. 1. tit. 4. c. 5. n. 5.*

6. Sed scias, amice Lector, divinum ingenium sancti Præceptoris Divi Thomæ paucis verbis omnia à nobis superiùs dicta, complecti *in Addit. ad 3. p. q. 40. c. 7. in corpore*, ubi docet, Episcopum habere sopra Sacerdotem novem vestimeota; quæ suot Caliga, Sandalia, Succioctorium, Tunica, Dalmatica, Mitra, Chirothecæ, Annulus, & Baculus, quia novem sunt, quæ ipse super Sacerdotes potest; scilicèt Clericos ordinare; Virgines benedicere; Basilicas dedicare vestes & Vasa consecrare. Vel per caligas significatur rectitudo gressuum; per Sandalia, quæ pedes tegunt, contemptus terreoorum: per Succioctorium quo stola ligatur cum alba, amor honestatis: per Tunicam perseverantia, quia Josephum tunicam talarem habuisse legitur, quasi descendentem usque ad talos, per quos significatur extremitas vitæ, per Dalmaticas largitas io operibus misericordiæ: per Chirothecas cautela io opere: per Mitram scientia utriusque testamenti; undè & duo cornua haber: per Baculum cura pastoralis, qua debet colligere vagos quod significat curvitas in capite baculi; sustentare infirmos, quod ipse stipes signat baculi, & pongere lentos, quod significat stimulus in pede baculi. Per Annulum Sacramenta fidei, qua Ecclesia desponsatur Christo: Episcopi enim sunt in Ecclesia loco Christi.

7. Horum Pontificalium ornamentorum antiquitas clarè constat ex Sancto Bernardo *Epist. 42.* circa finem, ubi ioter ornamenta Episcopalia enumerat Mitram, Annulum, & Sandalia. Idem faciuot Innocentius III. *lib. 1. myst. Missæ c. 41. lib. 1. Divino Offic. c. 24.* & alii de rebus Ecclesiasticis Scriptores; quare multa hic missa faciemus apud prædictos Authores legenda. Et hæc omoia minutatim, & latè explicare volui circa mysticam interpretationem Rituum, qui io consecratione Episcopali ministrantur, oam dubito aliquos Episcopos, illus tantùm materialiter adhibere, non autem formaliter, intelligendo videlicet quid ex illis Ritibus adhibendis mysticè significentur.

R E S O L. CXXV.

Quare in Consecratione Episcopali tres Episcopi adhibeantur, ut visum est supra; & an sit de necessitate præcepti, vel ut alii volunt, de necessitate Sacramenti? Ex p. 12. tr. 1. Res. 125.

§. 1. CUm mysticas rationes aliorum Rituum consecrationis Episcopalis in superioribus Resolutionibus explicaverimus, visum est hic pro curiosis exquirere cur statutum sit Consecrationem Episcopalem à tribus Episcopis ministrandam esse, Et hoc cum Hallier *de Sacram. Ordin. part. 2. cap. 2. art. 5. §. 2. num. 9.* Quadruplicissimum de causa statutum esse conijcio, ut tres saltem Episcopi Episcopali Ordioationi interessent, primum ad Episcopatus unitatem servandam; quia enim, ut habet Cyprianus, Episcopatus unus est Episcopurum multorum concordi numerositate diffusus, nec Episcopus legitimus, esse potest, qui à Coepiscoporum suorum Corpore, & ab Ecclesiæ unitate discissit: ideò ad eamdem unitatem fovendam, strictiusque colligendam prudenter institutum est, ne quis nisi ab Episcopis simul adunatis, & collectis ordinaretur. Secundò ut divina Gratia, quæ in iis ordinationibus maximè necessaria est, magis appareat. Cum enim promiserit Christus, ubi duo vel tres congregati fuerint in ejus nomine, se in medio eorum futurum, consentaneum visum est, ut in nomine Christi, id est authoritate Metropolitani, vel alterius potestatem habentis, duo vel tres Episcopi congregeotur, ut ordinationem futuri Antistitis perficiant. Tertiò ne io re tanti momenti, quanta Episcopalis est ordinatio uoius judicio cum periculo fidei fideretur, & ambitioni exinde, ac tyrannicæ cuidam potestati

Sup. in res. 19. & 28. & in hujus tract. & lege [illegible] resol. 1. hujus tract.

via

via aperiretur: Nam, ut ait Anacletus, & poft eum Ifidorus Hifpalenfis, Rabanus Maurus Concilii Aquifgranenfis Patres, & alii, quod Epifcopus non ab uno, fed a cunctis confenfu, aut præfentia Comprovincialium eft ordinandus, & non minùs quàm à tribus cæteris confuetudinibus inftituente Domino, fieri jubetur, ne aliquid cootra fidem Ecclefiæ, uoius authoritas moliretur, & regula, vel fides confunderetur credentium. Confentit Syricius vetans, ne unus Epifcopus Epifcopum ordioare præfumat propter arrogantiam, ne furtivum beneficium præftitum videantur. Quæ ultima verba habentur etiam in Epiftola Innocentii I. ad victricium Rotomagenfem. Quartò, quia ut docet S. Gregorius in ipfis rebus fpiritualibus, & fapienter, & maturè difponantur, & exemplum trahere à rebus Cardinalibus poffumus. Certè enim dum conjugia io mundo celebrantur conjugari quique vocantur, ut quia in via jam conjugii præcefferuot, in fubfequeotis quoque copula gaudio mifceantur, cur non ergo, & io hac fpirituali ordinatione, qua per facrum minifterium homo Deo conjungitur, tales conveoiant, qui vel in profectu ordioati gaudeant, vel pro ejus cuftodia Omnipotenti Deo preces pariter fundat.

2. Nota Lector, quod plures alias mytticas fignificationes omnium Rituum Epifcopalis confecrationis eruditè, & latè invenies apud Gerundam, doctum quidem Authorem ex Societate JESU, *de Epifcopo, to.2.lib.8.difp.13.c.3.cum feq.* fed ea induftria illas hic adducere nolui, contentus, taotùm ea, quæ notat Socolouius proferre, nam liber Patris Gerondæ facilè invenitur; non autem Socolovii, vide etiam Petrum Gregorium Tholofanum *in Syntag. juris univer. lib. 15. c.22. n. 38. cum feqq.* & hæc dicta fufficiant circa præfentem Tractatum de Confecratione Epifcopali, quem poft tot exhantlatos labores in Theologia Morali ultimo loco fcripfi, annum agens fexagefimum nonum. Faxit Deus, quod qui tantos libros fcripfi, in uno vitæ libro, fcriptus fim.

R E S O L. CXXVI.

In quo fenfu Epifcopus, quando confecratur vocat Pontificem Vicarium D. Petri, & an dicta verba fint in Pontificali corrigenda? Ex p. 12. tract. 3. & Mifc. Ref. 1.

§. 1. RΕfpoodeo, quod Paulus Lopis *de Sedium Patriarch. erect. c. 15. nu.* 53. Francifcus del Caftillo *in 4. fent. to.2. difp. 15. q. 4. nu.* 23. Cardin. Baronius, *tom. 9. ann.* 740. in nota marginali, & Cardinalis Bellarminus *lib. 2. de Reform. Pontif. cap.* 17. docet talem loquutionem effe impropriam: nam voa *Vicarius* fupponit fubjectionem ejus, cujus vices geruntur; nam eft officium fubalternum, ut obfervat Baldus *conf. 353. nu. 2. lib.* 1. & ideò *Vicarius* propriè loquendo, minor eft eo, cujua eft Vicarius, ut docet Beccanus *Opufc. de Prim. Regis Angliæ, p. 2. c. 8. n.* 4. & etiam ipfemet Hæretici, Bodinus *de Republica lib. 1. c. 9. n.* 127. Gafp. Rovius *in Commentario Juridico Hifpanico Politico ad legem Regiam Germanorum, c. 11. fect. 11. num.* 4. & ReioRiogK *de regimine Sæculari, & Ecclefiaftico lib. 1. Claff. 3. cap. 9. nu.* 307. Undè rectè Doctores inclyti Mufæi Sorbonici, ut patet apud Duvallium *de Roman. Pontif. part. 1. quæft.* 2. damnaruot quamdam propofitionem M. Antonii de Dominis, afferentis Spiritum Sanctum effe Vicarium Chrifti in regimine Ecclefiæ; nam talis propofitio redolet hærefim Macedionanam, in verbo Vicarii, nam, ut dictum eft, *Vicarius* mioor, feu inferior eft eo, cujus & Vicarius: Ex hoc fequitur ut optimè obfervat Joan. Driedonic. *to. 1. lib. 4. cap. 3. par.* 1. Mendox. *in quodlibet quæft. 4. fcholaftica num.* 2. Pontificem non effe dicendum Vicarium Divi Petri, cùm Summus Pontifex, in regimine Ecclefiæ, non fit minor, nec inferior D. Petro, fed æqualis. Et ideò Divus Bernardus *lib. 2. de Confiderat. cap.* 8. vocavit Eugenium Papam, poteftate, Petrum; quod negat Calvinus *lib. 4. Inftit. cap. 6.* §. 8. & alii hujua farinæ homines: contra quos, & folidè infurgit Suarez *contra Regem Angliæ lib. 3. cap. 12. & 25. per totum*, & Duvallius, *ubi fupra de Rom. Pontif. part. 2. quæft.* 7. Ergo non eft Romanus Pontifea, vocandus Vicarius, fed fucceffor Petri; & ideò Patres, & Concilia loquentes de Pontifice, vocant illum Vicarium Chrifti, fucceflorem D. Petri, fic loquitur D. Thom. *lib. 1. contra Gentes, c. 33. & lib. 1. de Regim. Princ. c.* 14. & alii Patres, quorum ad fatietatem poffem huc oomina adducere, fed fufficit mihi tantum verba Concilil Florentini proferre, ubi fic afferitur. *Definimus Pontificem Romanum fucceſſorem eſſe Divi Petri Principis Apoſtolorum, & verum Chriſti Vicarium, totiuſque Eccleſiæ Caput.* Vide quomodo Concilium, quando loquitur de Pontifice, in ordine ad Chriftum vocat illum ejus Vicarium, quando verò loquitur de Pootifice in ordine ad Petrum, vocat ejua fucceflorem, undè *in cap. fin. de translat. Epifc.* vocatur Pontifex fucceffor D. Petri, & Vicarius Jefu Chrifti. Ergo ea his Pootificem non effe vocandum Petri Vicarium aperte patet: & ideò talis loquutio videtur in Pontificali a Sanctiffimo corrigenda, tum quia eft loquutio impropria, ut tenent Caftillo, Baronius, & Bellarminus locis citatia: tum etiam, ne præbeatur occafio hæreticis afferendi, *Summum Pontificem effe inferiorem D. Petro*; & ideò illa terra peftis Ecclefiæ M. Antonius de Dominis, olim Archiepifcopus Spalatenfis, *lib. 4. c. 1. nu.* 4. tenet, Pontificem effe D. Petri purum Miniftrum, & fubftitutum, & ideò inferiorem, nixus authoritate afferentium, & vocantium Summum Pontificem D. Petri Vicarium.

2. His tamen minimè fuffragantibus, inhęrendo veftigiis S. Pii V. & Clem. VIII. exiftimo nullam a Sanctiff. D. N. in dictis verbis Pontificalis correctionem adhibenda effe: nam aliter effent corrigendi S. Canones, Concilia Generalia, & S. Patres. Probatur, nam ego invenio hæc verba, quibus utitur Pootificale, defumpta effe a Sacris Canonibus, & fic *in cap. non quales, q.* 1. Nicolaus Papa ad Melchiadem Imperatorem fic ait: (Non quales Sacerdotes Domini fint, fed quid de Domino fint, fed qoid de Domino loquantur eft vobis magnopere prævideodum, nec in Vicariis D. Petri Apoftoli vobis eft attendendum qui fint, fed quod pro falute veftra satagant.) *Et in cap.* Ego Ludov. *dift.* 63. Summus Pontifex vocatur etiam Vicarius D. Petri. Sed textus aureus in favorem Pontificalis invenitur *in c. Quoties, q.* 7. in quo adeft formula Juramenti a fchifmate redeuntium fub iftis verbis: (Spondeo fub O d nis mei cafu, & anathematis obligarione, atque promitto tibi, & per te S. Petro Apoftolorum Principi, atque ejus Vicario Beatiffimo Gregorio, vel fucceſſoribus ipfius me nunquam quorumlibet fuafionibus, vel quocumque alio modo ad fchifma reverfurum,) quæ quidem verba funt ipfiffima cum verbis appofitis in Pontificali, de quibus nunc eft quæftio, an fint corrigenda, nec ne; quæ quidem à dicto Canone defumpta fuiffe reor. Deinde ego obfervo, non folùm apud Sacros Canones, fed etiam apud Concilia Generalia Summum Pontif. D. Petri Vicarium vocari: unde Philippus Presbyter Legatus Cœleftini Papæ, fic loquitur ad Patres Concilii Ephefini, *tom. 2. cap 16. D. Petri Ordinarius, Succeſſor, & Vicarius, fanctus, Beatiſſimuſque Papa, & Epiſcopus noſter Cœleſtinus, nos ſuos pro ſe, quaſi Vicarios ad hanc Synodum miſit.* Et in Conc. Ticinen. fub Joann. VIII. *to. 3. Concil. p.* 2. fic habetur. *In Eccleſia Romana Apoſtolorum viget ſucceſſio, & Romani Pontifici Principum Apoſtolorum Petri, & Pauli Vicarii ſunt.* S. Bonif. Archiep. I. Moguntinus ut patet in Cooc. Gall. *to. 2. art.* 723. & Ludovicus Pius in Decreto Confirmationis dooationum Avitarum ann. 817. vocarunt Pontifices Vicarios D. Petri & tandem etiam Sancti Patres hoc titulo Summos Pontifices decorarunt: Et ideò D. Bernard. licèt *lib. de Confiderat. c.* 8. vocaverit Pontificem Vicarium Jefu Chrifti tamen io Epift. 83. vocat illum etiam Vicarium D. Petri nam ea ponens illa verba D. Pauli: *Omnis anima poteſtatibus ſubdita ſit*, fic effatur ad Conradum. *Hanc ſententiam cupio vos, & moneo cuſtodire in exhibenda reverentia ſumma, & Apoſtolicæ Sedi, & B. Petri Vicario, ſicut ipſam vobis vultis ab univerſo ſervari imperio.* Arnolphus etiam Lexovienfis *in Epiſtola ad Alexandrum de promotione ſuo*, fic ait: *Interim ego minor, licèt omnibus, non minore, tamen gaudeo, quàm cæteri, gloriam veſtræ promotionis amplector, & vos Apoſtolicum Chriſti Petri Vicarium, Paſtorem, & Epiſcopum omnium, qui Chriſtiano nomine cenſentur, agnoſco*, Symmacus Papa, *in Apologet. adverſus Anaſtaſium Imperatorem*, fic afferit. *Quia Petrum Alexandrianum recipis, B. Petrum Apoſtolum in ſuo Vicario calcare conteadis*, Gelafius etiam Papa Ep. 10. ad Anaftafium, vocavit Pontificem D. Petri Vicarium. Idem fecerunt Epifcopi Provincię Tarraconenfis ad Hilarium Papam fcribeotes, ut patet inter ejus Epiftolas, & plures alii, quoa, ne fim longior, omitto. Si ergo clarè apparet facros Canones, Acta Concilii Generalis, & Sanctos Patres vocaffe Pontifices D. Petri Vicarios, ooo video, quare talis loquutio in Pontificali non fit toleranda.

3. Solùm itaque nunc fupereft explicandum, qoo pacto Pontifea dicatur Vicarius D. Petri. Aliquid afferunt, Patres & Pontifices veneratos effe D. Petrum, ac Ecclefiæ fuæ gubernacula, per fe etiam modo tractantem. Undè Petrus Raveonas *Epiſt. ad Eutychem. tom. 2. inter Ep. præambulas in Conc. Calcedonenſi*, fic ait. *Quoniam B. Petrus, qui in propria Sede, & vivit, & præſidet, præſtat quærentibus veritatem.* S. Leo *ferm. 2. de Anniverſario ſuæ aſſumptionis*, dixit: *Quod Beatus Petrus in accepta fortitudine petræ perſeverans, ſuſcepta Eccleſiæ gubernacula, non reliquit.* Hinc factum eft, ut B. Petri, veluti in Sede Apoftolica perpetuò fedentis, Pontifices Romani, Vicarios, fe ipfos vocarint, & à Sanctis Patribus vocati fuerint; ita docet Nicolaus Coeffeteau Epifcopus Maffilienfis, cootra Rempublicam M. Antonii de Dominis, *lib. 4. c. 1. n.* 5.

4. Alii verò exiftimaot dicendum cum M. Antonio Cappello

pello in disputatione *posteriori de successione Episcopi Romani in Pontificatum B. Petri, c. fol. mihi* 275. quod nomen Vicarii à vice derivatur. Quare quicquid alterius cujusque, vel personæ, vel rei vices subit, ejus Vicarius dicitur: idque (ait Cappellus,) iis qui mediocriter latiuè sciunt, magis exploratum est, quam ut probari queat. Hinc Bechmannus de Originibus linguæ Latinæ verb. *Vices*, sic ait. *A vice Vicarius, hoc est qui alterius vices obiit*. Hoc supposito asserunt, Pontifices, non solùm ritè vocati Vicarios Jesu Christi, sed etiam Vicarios D. Petri, non tamen in eodem sensu: nam vocantur Vicarii Christi quia vicem in terris gerunt, ex ejus institutione: nam in illis verbis, *Pasce oves meas*, *Tibi dabo Claves Regni Cælorum*, & similibus, non solùm fuit inclusus D. Petrus, sed etiam omnes futuri Pontifices: ut contra hæreticos probat Suarez, & Duvallius, ubi supra quibus adde Boverium *tom. 3. disp.* 1. *q.* 1. *punct.* 7. §. 35. & alios. Vocantur etiam Pontifices Vicarii D. Petri, quia ejus vices gerunt, ex successione: In primo sensu *Vicarius Christi* importat inferioritatem, ratione institutionis: in secundo sensu, *Vicarius D. Petri* non importat subjectionem, sed æqualitatem ratione successionis. Itaque vocare Pontificem B. Petri Vicarium, in subjecta materia de qua loquimur, idem est, ac vocare illum B. Petri successorem. Et quidem, qui succedit alicui in quacumque re, seu functione, ejus Vicarius dicitur. Sic Horatius *lib. 3. Od. 24.* loquens de Getis, ait,

Nec cultura placet longior annua
Defunctumque laboribus
Aequalis recreat sorte Vicarius.

5. In quibus verbis, ut advertit Dionysius Lambinus, & Joannes Bond, significatur Getas ad colendos agros singulis annis alterna vice, alios aliis succedere: Undè vox illa *Vicarius*, ut patet apud Horatium, nullam importat subjectionem, & inferioritatem, sed tantùm meram successionem. Hinc M. Tullius etiam dixit: *Orat. 5. in Verrem: Unum & quinquaginta aratores, ita video dejectos, ut his ne Vicarii quidem successerint*. Quòd egregiè confirmatur ex authoritate D. Cypriani, *Epist. 67. in qua appellat Stephanum Papam non Vicarium D. Petri, sed Vicarium Cornelii, & Lucii, suorum Prædecessorum*, sic enim ait. *Servandus est antecessorum nostrorum Beatorum Martyrum Cornelii, & Lucii honor gloriosus, quorum memoriam, quam nos honoremus, multo magis tu frater carissime honorare, & servare gravitate tua debes, qui Vicarius, & Successor eorum factus es*. Ita ille. Ergo clarè patet in dictis verbis S. Cypriani, *Vicarium, & successorem*, esse aliquando synonima, & unum pro alio accipi; & ideò vocavit Stephanum Vicarium Cornelii, & Lucii. Vide etiam Manelenum *de Monarch. Eccl. tom. 1. p. 2. lib. 4. c.* 10. Alvarum Pelagium *de Planctu Eccles. lib. 5. c.* 10. Et recognosce etiam Salmasium, utinam pius esset Author, qui in impio libro de Primatu Papæ *c. 3. fol.* 328. *Vicarii successorem* significare concedit, & Antonium Delphinum *de Eccles. lib. 2. fol.* 141.

6. Nec obstat supradictis, quod si *Vicarius* idem est, quod *successor*, ergo quando Pontifex dicitur Vicarius Christi posset quis dicere, idem esse, ac Christi successorem, ut hæreticus Sutlivius falsò asserit, se facere Pontifices Romanos. Respondeo hoc esse purum mendacium, Christo enim succedi non potest, quia est Sacerdos in æternum, & perpetuum habet Sacerdotium, ut rectè observat Gretserus *in Controversis pro Bellarmino, to. 2. in defens. lib. 1. de Rom. Pontif. cap. 9. fol. 500. & lib. 5. c. 12. fol.* 711. Hinc idem Cardinalis Bellarminus de Scriptoribus Ecclesiasticis, putavit libros de Regimine Principum D. Thomæ non esse D. Thomæ, quia in *lib. 3. c.* 10. non semel vocat Author Summum Pontificem successorem Christi. Dicendum est igitur, tunc vocem *Vicarii* sumi pro *successore*, quando quis est *Vicarius*, id est *successor*, alicujus, qui defecit ex munere suo; ut est Pontifex in ordine ad D. Petrum, secus autem quando est *Vicarius*, id est, vicem gerit alicujus, qui in officio, & munere adhuc permanet, ut est Pontifex in ordine ad Christum, ergo nullo pacto vox *Vicarii* potest sumi pro *successore*, quando Pontifex vocatur Vicarius Jesu Christi.

7. Undè ex his patet responsio ad omnia superiùs in contrarium adducta: negandum est enim in nostro casu vocem *Vicarii* indicare inferioritatem, & subjectionem, sed dicimus significare æqualitatem per successionem, & etiam negandum est Bellarmino, & Baronio hanc loquutionem esse omninò impropriam; at si demus talem esse, quid ad rem? cùm ad verum sensum reducatur, & ritè à Sanctis Patribus usurpetur, ut visum est supra, & si Bellarminus observat Patres hanc loquutionem, licèt impropriam, usurpasse ob reverentiam Divi Petri, quare ob eamdem reverentiam, non est à nobis in Pontificali relinquenda.

8. Non desinam tamen hìc obiter adnotare, non bene Baronium in illa nota apposita in anno 740. dixisse hanc loquutionem fuisse usurpatam, secundum usum illius temporis, quia non solum in octavo seculo, (ut ipse ait) sed etiam in prioribus, mediis, & posterioribus seculis Ecclesiæ Pontifices, & Patres, ita loquuti sunt, nam Cyprian. floruit anno 250. Conc. Ephesinum fuit celebratum ann. 431. Episcopi Tarracon. scripserunt Hilario, qui extitit an. 461. Symmach. vixit anno 500. Gregorius anno 590. Bernaldus ann. 1130. Arnolphus an. 1260. & hi omnes, & alii vocaverunt Pontificem Vicarium D. Petri, non debebat igitur Baronius asserere hunc modum loquendi octavo sæculo usurpatum fuisse.

9. Ad id verò, quod dicebatur M. Antonium de Dominia ex hac loquendi forma arripuisse occasionem dicendi, Pontificem esse D. Petro inferiorem: respondeo, non esse novum, Hæreticos ex locis Sanctorum Patrum, malè intellectis, imò ex Sacra Scriptura, eorum deliramenta confirmare. Vocatur enim Pontifex Vicarius Jesu Christi, quia ejus vices gerit, ex institutione, & hæc vox in hoc sensu, importat subjectionem, Vocatur Vicarius D. Petri, quia vices ejus gerit, ratione successionis, & in hoc sensu, vox ista, nullam significat superioritatem, sed æqualitatem. Blaterat ergo more suo impius Spalatensis; nam in materia de qua loquimur idem est *Vicarius*, ac *successor*: ideò Patres, vocando Pontificem D. Petri Vicarium, non intenderunt illum esse ejus purum ministrum, & servum, substitutum, (ut ipse perperam effutit) sed æqualem successorem in ejus Cathedra; eo sensu quo Tullius *Act. 6.* in Verrem dixit; *Succedam ego Vicarius muneri suo*.

10. Igitur cum ex his omnibus appareat hoc modo loquendi sanctos Patres usos fuisse in omnibus sæculis Ecclesiæ, eo sensu quo supra explicatum est, non videtur à Sanctissimo D.N. nunc in Pontificali Romano emendandum, sicuti non emendaverunt S. Pius V. & Clemens VIII. ejus Prædecessores. Et revera si in Pontificali talis locus corrigeretur quid ad rem? si adhuc remaneret in Decreto Gratiani, in Concilio Ephesino, & in aliis libris Patrum, qui in diem passim omnium manibus teruntur, cùm Pontificale paucis legatur: Deindè, cum hæretici falsò asserant, ut observat Gretserus, *in controvers. pro Bellarmino to. 2. lib. 2. c.* 19. *& alii* nos mutilare, & corrumpere Codices prout licet, ex hac correctione, quænam quæso ore impio non effutirent? Imò ex illa magis in suo errore confirmarentur, quòd videlicet, Pontifex sit minor D. Petro: nam dicerent Romanenses, (sic ipsi nos vocant) quia videbant Sanctos Patres, asserendo Pontificem esse Vicarium D. Petri, sensisse D. Petro esse inferiorem, ut hanc veritatem opprimerent talem modum loquendi à Pontificali Romano sustulerunt. Sed qua sancti Patres vocando Pontificem Vicarium D. Petri, nullam ejus indicarunt (ut ipsi perperam asserunt) inferioritatem, sed æqualitatem ratione successionis? Ideò talis loquutio non est à nobis respuenda, cum eorum hæresi non faveat: & si à nobis novissimè in Pontificali corrigeretur, ex hoc, ut supra dixi, magis ipsi exciterent, & in eorum magia firmarentur errore. Et ne in terminis, ut dici solet, terminantibus, nostra sententia careat Authore, sciendum est. M. Antonium Cappellum in disputatione posteriori de successione Episcopi Romani in Pontificatum B. Petri, *cap. 9.* docere hanc loquutionem, quia utitur Pontificale Romanum in consecratione Episcoporum, ritè usurpari. Itaque in dictis verbis puto nihil innovandum esse.

11. Nota quod circa prædictam difficultatem fuit inita Congregatio Theologorum coram Eminentiss. Cardinalibus Falconerio & Poli, in qua etiam ex mandato felicis recordationis Urbani VIII. ego interfui. Et plures fuerunt in voto, ut pro *Vicario*, *Successor*, poneretur. Ego verò in negativa sententia steti, quam etiam approbavit sapientissimus Joannes de Lugo, nunc meritò S. R. E. Cardinalis, & ex eadem Societate Jesu Pater Terentius Alciatus, nec non Palatii Apostolici Magister; undè relatis votis ad Sanctissimum, ipse ordinavit, quod nihil in Pontificali mutaretur circa præsentem difficultatem ut factum fuit, & Pontificale impressum erat antea tempore S. Pii V. & Clementis VIII.

Finis Tomi Quarti.

